Stainhofer Caspar, könyvnyomtató.
XVI. sz.

Jhb. d. allerh. Kaisrs. V. 4397. l.

kösse be, ki a víz által feloszlatott papírdarabokat szétvette, s abban 4 db kártyalapot talált Az első lapon szív-ötös felett egy szalagon e számok láthatók: 156. Az utolsó szám ki lévén lyukgatva, tisztán ki nem vehető, négyes-e vagy nyolczas, egyébbiránt e három számból is tisztán következik, hogy készülési kora az 1560-dik évtized valamelyikébe esik, és igy a három százados kort elérte. Egyébiránt még más is van e lapon, mi készülési korára és helyére biztos világot vet. Az első lap alján ugyanis ezen sigla vagy jegy látható HR. Krzetuszki Rafael könyvnyomdász — kit Molnár Albert, Ideae Christ. Ungarorum sub Tyrannide Turcica Oppenh. 1616-ban kijött munkájában Belgának tart, Denis bibliographicus munkájában azonban constatálva van, hogy születésére nézve lengyel volt — előbb honunkban működvén, innét 1552-dik év táján Bécsbe költözött, és ott állította fel műhelyét, s idegen hangzású nevét a német Hofhalter-rel cserélvén el, több, nyomdájából kiderült műveken a fentebbi HR (Hofnalter Rafael) siglát használta. Ezek után tehát világosan és kétségen kívül áll, hogy e kérdéses lapok Hofhalter Rafael bécsi nyomdász műhelyéből kerültek ki 1560-dik tized valamelyikében. A kártyalapok közül 2 db meglehetősen ép. Mindegyiken 9 kisebb db látható, király, királynő, ötös, ász, stb.»

Eddig a közlemény. Világos, tömött előadása gyakorlott írót sejtett; de éppen azért méltán elvárhattuk volna névtelen szerzőjétől, hogy a tárgyát, czíme fontosságához képest kimerítőbben addja. Ő az említett kártyákat határozottan *magyaroknak* állítja a nélkül, hogy ez állítását tényálladékokkal támogatná. Fölemlíti ugyan az egyes kártyalapok ábráit, s azok emberi alakjairól sem feledkezik meg, de műkivitelükről, színezésükről különösen pedig az alakok jelmezéséről egyetlen árva szavat sem hallat. Pedig éppen ezekben rejlenek az illető kártyák nemzeti hová tartozásának döntő érvei. Az említett közlemény felületes leírása nyomán e kártyák magyarok is — de éppen a módon Bécsben gyártott eredeti ígazi német kártyák is lehetnek. Tehát bármily örvendetes legyen is a «Századok» közleményének a XVI. magyar kártyák fölfedezéséről hozott híre, azt még ez időszerint bevégzett tényálladékúl el nem ismerhetjük.

Szikinczey B.

TÁRCZA.

Érmészeti adalékok. A magyar érmelési viszonyok történetéhez. A pénzviszonyok történetében első-rendű szerepet játszik az egyes verésre alkalmas fémeknek és érczeknek termelési aránya, azok felhasználása az országban, s azon kapcsolatos jogi rendszabályok, melyekkel az állam mint a pénzverési jog birlalója ezeknek csempészetét megakadályozni igyekezett. A magyar pénzek ezüst-tartalmának aránya egyenes arányban áll azon rendeletek szigorúbb vagy enyhébb foganatszerzésével, melyek a kivitel megakadályozására alkottattak. Amint a gyeplőt hosszabbra eresztik, a csempészet ismét tért foglal, s a nemes ércz-tartalom csökken. A XVI. századnak első fele, az alakulások és kétes tartamú intézményeknek e zavaros korában, leginkább Lengyelország felé vitték ki az ezüstöt, daczára az 1518 : Bach. 14, 1519 : 10, az 1525 : 33 stb. számos törvénynek s amaz intézkedésnek, hogy (1523 : 28) csakis a körmöczi kamarának van joga veretni, s a magyarországi ezüst oda szállitandó. Az alábbi rendelet azt mutatja, hogy a horvátországi területről nyert ezüsttel Olaszország felé üzött élénk csempészetet *Zrínyi Miklós* bán, mely körülményt a bécsi udv. kamara, akkor igazán alattas közegének, a magyar udvari kamarának figyelmébe ajánlja.

Ut opinio Camerae siqnificetur quid de fō argento faciendum sit, quod in bonis dn̄i bani comitis de Zrinio conficitur et in Italiam asportatur et venditur.

Ferdinandus divina favente elementia Romanorum, Hungariae, Bohemiae etc. rex.

Reverendi, venarabiles ac egregii fideles dilecti! Certiores sumus redditi banum nostrum in regno nostro Croatiae Nicolaum comitem de Serinio, satis justam quantitatem argenti illic in Croatia conficere, quod tamen argentum in Italiam perferatur divendaturque. Cum itaque hec ita se habeant in regno autem nostro Hungariae et subjectis dominiis mos et consvetudo hactenus

fuerit, omne argentum in cameram nostram Cremnicensem deferre, volumus et committimus vobis certiores nos cum opinione et consilio vestro reddatis, quod in posterum de dicto argento bani nostri statuendum nobis sit, quidne ea de re decreta regni Hungariae contineant. Nostram in eo expressam executuri voluntatem. Datae in nostra ac sacri Romani imperii civitate augusta die nona septembris anno m̄o quingentesimo quinquagesimo regnorum nostrorum Romani vigesimo, caeterorum veroXXIIII.

Ferdinandus.

Ad mandatum dn̄i regis proprium.
Philippus Breyner,
Melchior V. Hoberikh.

(Eredetije a mk. orsz. Ltár kincstári osztályában, Benignae Resolutiones 1550. fol. 262.)

Közli: *Dr. Thallóczy Lajos.*

Régészeti érdekű kéziratok a muzeumi könyvtárban. A nemzeti muzeum kéziratgyüjteményében több oly kézirat őriztetik, melynek régészeti szempontból is nagy érdeke van.

Ilyen Kovachich Márton György és József Miklós ily czímü gyüjteményes munkája: «Diplomata rem monetariam Hungariae concernentia.» (Könytári jegye: Fol. Lat. 972.)

Ez hazánk érmelési viszonyaira vonatkozó okleveleket tartalmaz, melyeket a két Kovachich a körmöczi és a pozsonyi levéltárakban levő eredetiekről másolt le és azokat az ottani levéltárnokok által hitelesittetett.

Ez oklevelek nagyobb része ugyan, már a Széchenyi éremcatalogusának III-ik kötetében közölve van, de van köztük olyan is, mely eddigelé ismeretlen.

A legrégibb köztük Róbert Károly királyunknak a Corpus Juris-ban is közzétett, 1342-ik évi érmelési szerződése, melynek eredetije a körmöczi városi levéltárban őriztetik; a legujabb pedig az alsó-ausztriai kamara 1562-iki német nyelven irt levele, melyben a magyar bányavárosokban használt rossz aranypróbáról panaszkodik.

A többi negyvenhat oklevél között van hat Zsigmondtól (egy 1401-, kettő 1405-, egy 1425- és kettő 1430 ból), egy Borbála királynétől (1427. német nyelven), egy Alberttől (1439.), egy Erzsébet királynétól (1441. német), tizenhárom V. Lászlótól (tizenegy 1453-,

XI. Benedek levele szerint (Theiner: Monumenta hist. Hungariam s. illustrantia 1. 507. l.) Debreczen «kitünő hely, de ott csak egy templom van, és azt Ivánka előde, Imre váradi püspök épitteté s ő maga föl is szentelé. «Ezen Imrének püspöki méltósága 1297—1317. évek közé — tehát az említett templom épittetése is azon egy időre esik. A czikk telve van érdekes s ügyesen összeállított részletekkel, melyek valamint genealogusainkra úgy épitészeti emlékeink kutatóira fontossággal bírnak.

A Századok másik közleménye a „*Magyar kártyák a XV. századból*“ czím alatt, névtelenül, jelent meg.

Ezen közlemény fontosságát emeli az a körülmény, hogy az említett kártyák leönnének az eddigelé ismert magyar kártyák között — tudtommal — a legrégiebbek. Üdvözöljük a szerzőt mint a magyar kártyák történetének müvelőjét, s biztosíthatjuk öt, hogy, ha mütörténelmünk ezen ága ez időszerint még teljesen parlagon hever, de annak kutatója bő sikerre is számíthat. Mert nemcsak, hogy őseinknél a szerencse játékok általában nagy szenvedélyel üzettek, mint az a többi közt Szerémi György krónikájából kitünik, de hogy különösen a kártyajáték még II. Ulászló királyunk udvarán is egész a botrányosságig gyakoroltatott volt, erre nézve a modénai Hippolyt-codexek tanúskodnak.

De nem egyedül e szempontból várhat a magyar kártyák történet tanulmányozójá sikert, de kutatásai fonala öt szükségképen hazai régi fametszőink (Prüfftrucker, Printers, Prüffmaler, Formschneider) iparának eddig mi nálunk ismeretlen terére is vezetendi.

Az illető czikket teljes terjedelmében közöljük: A «bold. Waltherr Imre, Pesti Gábor deák, olasz, franczia, cseh, magyar és német szótárának 1568-ban Bécsben Stainhoffer Gáspár nyomdájában napvilágot látott példányai egyikének birtokába jutván, — miután eredeti kötése elrongyollott, és a hosszú használat és viszontagság után végképen elviselve volt, egyik pesti könyvkötőhöz adta, hogy azt ujonnan

STAJSZ Ferenc és József hevesi lakatosok.
Az általános országos összeirás alkalmával 1827-ben irják őket össze, Stajsz József ekkor egy segéddel dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

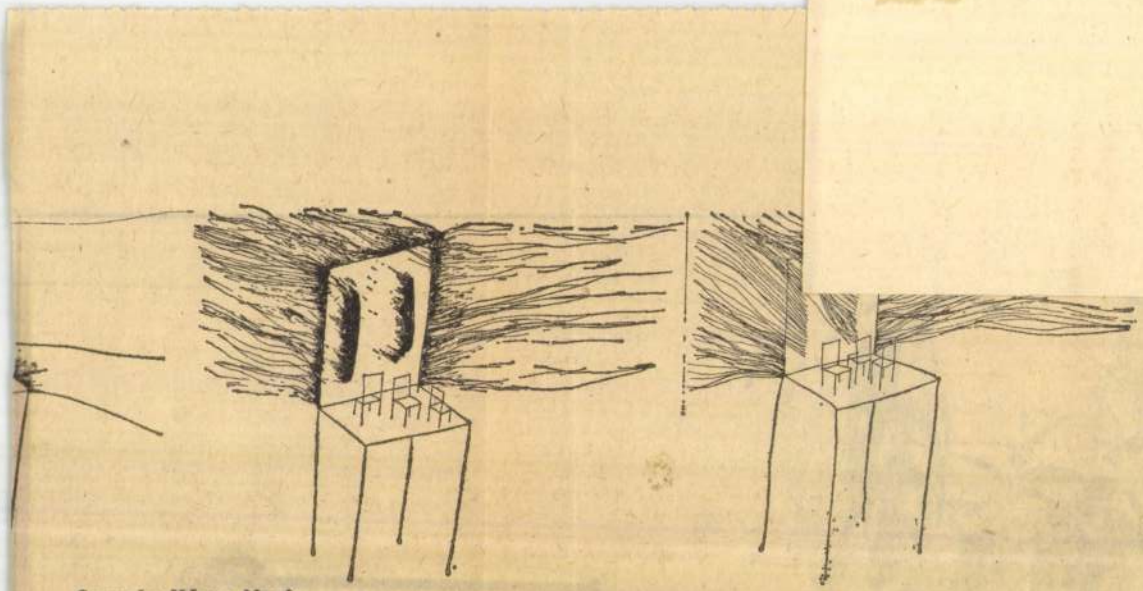

Gergely Nóra: Mozi

Duna-part felé Csabival. Sötét volt, füst és
)mrakéták légnemű hulladéka és döreje ide
a kis közbe. Sehol egy autó, sehol egy em-
)rgalomelterelő rendőr áll az utca bejáratánál.
nesélt Csabinak, hogy a háború alatt is erre-
agyapa errefelé járt éjjel-nappal a betegeihez,
kimerészkedett a pincéből, ki a kapuig, az
lörrenéseibe, az ideszorult füstbe és büdösbe,
amikor a nagyapa reménytelen arccal térdel
katona fölött, a polgármester szobrának tal-

negy a presszóba, vodkát kér meg sört. Elő-
ét, rajzol, számolgat, de abbahagyja az egé-
atja a helyettes zongorista alpári játékát.
hogy az utóbbi években milyen keveset is
apjával. Vajon miért? Talán még el lehetne
sok mindent, és még több mindent kérdezni.
a szabálytalan látogatáskor. Hátha még lehet.
vodkát, és még egyet, ettől a fantáziája fel-
át betakargatja szépen, előkerülnek megint a

nál, megemeli, átnyúl a térde alatt is, és mint egy kis, tehetetlen gyereket felülteti az ágy szélére.

— A szemüvegemet.

Ahogy felteszi a szemüveget, ismét orvossá válik. Még ki is húzza magát egy kicsit, csak a pizsama alól előtűnő, elvékonyodott, mészszínű lába mutatja a beteget. Erőtlen mozdulattal a szomszéd ágy végére mutat:

— Add csak ide!

— Mit?

— A kórlapját.

Ákos leakasztja a kórlapot, átadja apjának, aki homlokára tolja szemüvegét és nézi a lázgörbét, a sejtszámokat, a hieroglifákat. A sajátját nem nézte meg egyszer sem, amióta itt van. Azt a diagnózist, amit a kollégája mutatott neki, amikor ide utalta, azt is csak átfutotta, mintha tudná, hogy a mentőorvos zsebében ott van egy másik, egy lezárt, egy végérvényes, egy megfellebezhetetlen, amit a világon minden orvos láthat, csak ő nem, ő, aki százezer emberét látta vagy írta már az elmúlt ötven év alatt.

A fiú hátrahúzódik. Illetlennek tartja, hogy megzavarja

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Stalter György

ÉLET ÉS IRODALOM

1980 SEP 6.

/1021

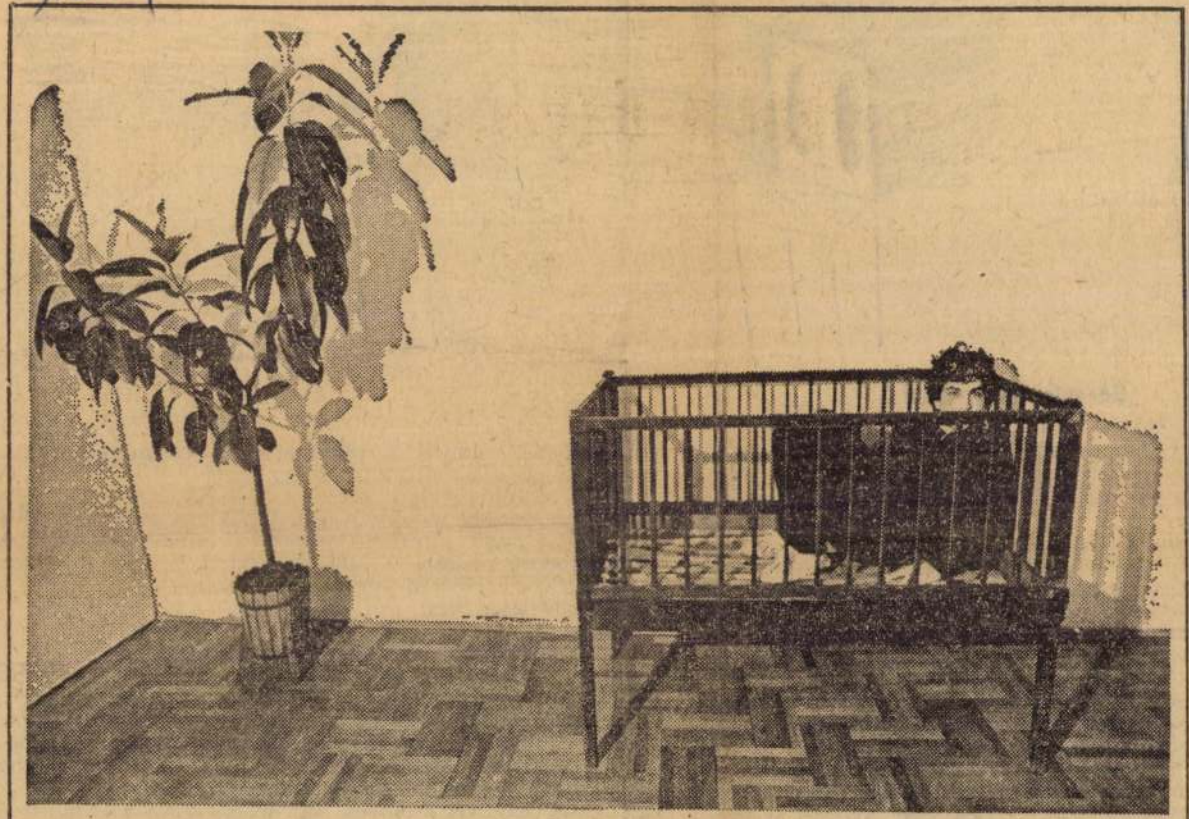

Stalter György kiállításáról

Stalter György

Magyar Nemzet
1985. III. 21.

Odaítélték az idei KISZ-díjakat

Az ifjúsági szövetség immár nyolcadik alkalommal jutalmazta KISZ-díjjal — a forradalmi ifjúsági napok alkalmából — azokat a 35 éven aluli fiatalokat, akik több éven át példamutató tevékenységükkel, az ifjúság nevelésében kifejtett kiemelkedő munkájukkal járultak hozzá a fejlett szocialista társadalom építéséhez.

A kitüntetéseket szerdán, a szövetség székházában rendezett ünnepségen *Hámori* Csaba, a KISZ központi bizottságának első titkára nyújtotta át. Jelen volt *Csehák* Judit, a Minisztertanács elnökhelyettese, az Állami Ifjúsági Bizottság elnöke, valamint az állami, társadalmi élet több vezető személyisége.

KISZ-díjat kaptak: *Bán* János színművész, a fiatalokhoz közelálló, gondolatilag igényesen kidolgozott, sokoldalú jellemábrázolásaiért; *Gáspár* Sándor színművész, nagy stílusérzékkel, a humor iránti fogékonysággal megformált színházi és filmszerepeiért; *Boros* Imre, az MTA szegedi Biológiai Központjának tudományos munkatársa, a biokémiai alapkutatásban elért, nemzetközileg is elismert eredményeiért, valamint a biotechnika alkalmazása területén végzett tevékenységéért.

A kitüntető címben részesült *Csordás* Gábor költő a hagyományt és az újítást ötvöző költeményeiért, kiemelkedő irodalomszervezői munkájáért; *Dés* László előadóművész zenei életünk több területén elismert kiemelkedő tevékenységéért, a kialakult műfaji határokat átlépő és azokat összekapcsoló előadóművészetéért; *Juhász* László fogathajtó, az 1984. évi szilvásváradi fogathajtó világbajnokság egyéni győztese, az első helyen végzett magyar csapat tagja.

Kollektív díjat kaptak: *Farkas* Zsuzsanna, *Jakab* László, *Kakukkné Molnár* Ilona, *Szabó* Pál, *Protorin* István, *Vass* György, *Papp* Zoltán, *Simon* Béláné és *Fridél* Lajos, az Egri Ifjúsági Ház munkatársai, a közművelődési munka tartalmi megújításáért, a gyermek- és ifjúsági programok sikeres szervezésében, és a hátrányos helyzetű fiatalok érdekében végzett színvonalas tevékenységükért. Ugyancsak kollektív díjban részesült a szombathelyi Entzbruder Dezső Egészségügyi Szakközépés Szakiskola kórusa az énekkari mozgalomban elért több éves kiemelkedő eredményekért, példamutató közösségi életéért.

Megosztott KISZ-díjat kapott a „Primo" iskolaszámítógépet kifejlesztő kollektíva — *Majtényi* László, *Örley* Gábor, *Mannó* Sándor, *Szikszai* István, *Méder* István, *Pál* István, *Tiszai* Tamás, *Tich* József és *Pogrányi* Károly — az ifjúság széles rétegei számára elérhető, olcsó személyi számítógép megalkotásáért, valamint a számítástechnikai kultúra terjesztésében kifejtett eredményes munkáért; a Fiatalok Fotóművészeti Stúdiójának vezetősége — *Stalter* György, *Tóth* György és *Kiss* Árpád — a fiatal fotóművész generáció szakmai nevelésében, az új tehetségek felkarolásában, a stúdió irányításában kifejtett tevékenységükért, kiemelkedő egyéni alkotómunkájukért.

burkolat. Sopron környékén az eddig csak fél szélességben járható utak tisztításán jelenleg is dolgoznak a munkagépek. Vas és Zala megye főútjai vizesek, az alsóbb rendű utak havasak, síkosak.

A Bakonyban köd van, a 83-as úton száz méter a látótávolság. A magasabban fekvő hegyi utakról, valamint Borsod és Heves megye területéről vízátfolyásokat jelentettek.

---

kal olcsóbban juthatnak hozzá a kötetekhez.

— *Milyen művek jelennek meg erre az alkalomra?*

— Sajnos, az idén kevesebb

Nem javult a ker

A belkereskedelem ellenőrzésének tapasztalatairól, s az ezzel kapcsolatos időszerű feladatokról tájékoztatták a Szervezési és Vezetési Tudományos Társaság, valamint a Magyar Közgazdasági Társaság Központjában a Belkereskedelmi Minisztérium, az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség és a KNEB képviselői.

Elmondották, hogy nem tapasztalható előrelépés a fogyasztói érdekvédelem területén; nem javult a kereskedelmi morál. Az Országos Kereskedelmi Főfelügyelőség, illetve a fővárosi és a megyei felügyelőségek az elmúlt évben több mint 25 ezer helyen végeztek

Stalter György 2

Irónia, [illegible]nai humor, kamaszos intellektualitás érződik a legfiatalabb kiállító, *Stalter György* képein: az alkotó nemcsak mesterségét, de önmagát is eredetien igyekszik elemezni.

Magyar Hirlap 1978-214-8

Hegyi:Az Első kiállitás képei

STALTER György szobr

Szociofotó — Öregek

Már a második kiállítás látható ezekben a hetekben a budapesti Fényes Adolf Teremben Szociofotó címmel. Az első, az ifjúságra figyelő tárlat után — amelyet már részletesen méltattunk — most Öregek címen és tématkörben mutatják be társadalmi érzékenységű fotográfiáikat a kiállító — főképp harminc év körüli — művészek. Képünk egy a sikeres gyűjteményből: Stalter György Emlékmű című munkája.

Népszabadság 1983. V. 4.

Csellengő fiatalok a Margitszigeten.

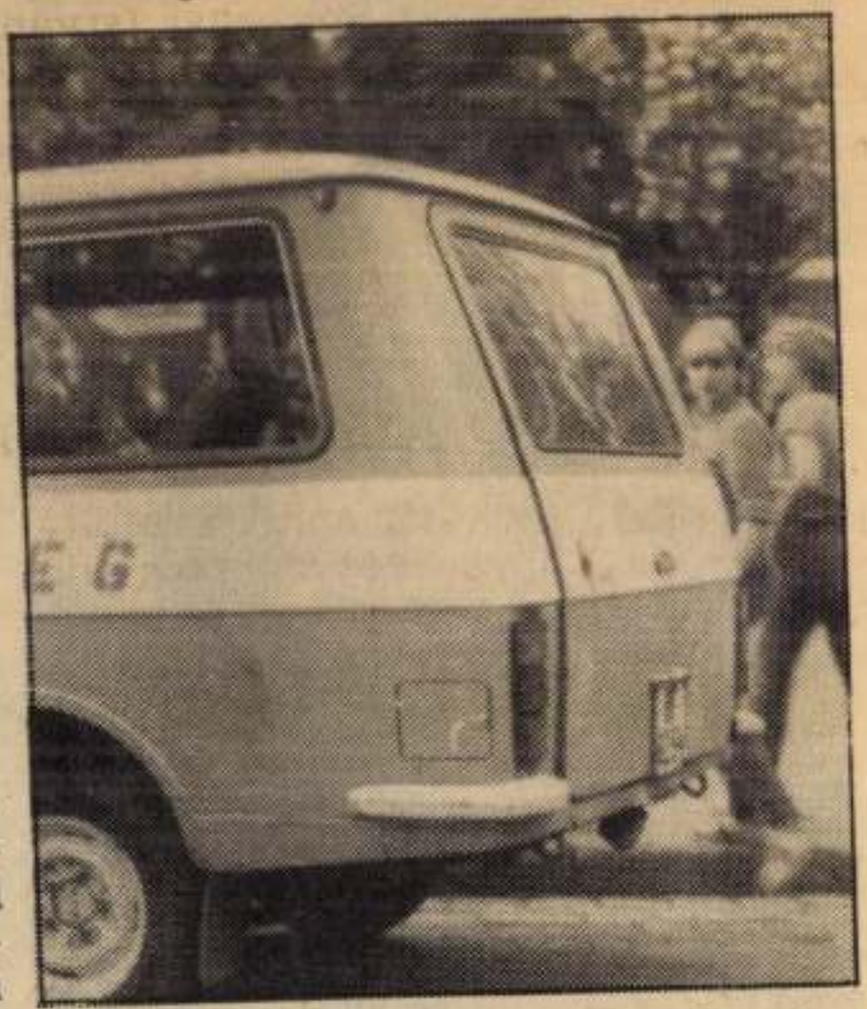

A „meseautó" nem sokáig vár utasokra. BOROS JENŐ FELVÉTELEI

...ztességes,
...atal dőlt már
...ganyok csillogó me-
...getéseinek, s ezeknek az
...knak többnyire a rendőrségi
...ogdában való ébredés vet véget.

Délután hat óra, Moszkva tér. Még vidáman süt a tavaszi nap, többek arca mégis elkomorul, amikor a civil és egyenruhás rendőrök munkához látnak. Mint azé a fiatalemberé, aki mindössze egy gyűrött papírral tudja igazolni, hogy ő bizony dolgozik, alkalmi munkával keresi kenyerét. A papír hibája nem gyűröttségében keresendő, hanem inkább abban, hogy a kiállítás dátuma nem éppen a legfrissebb; néhány hónappal ezelőtt keltezte egy vidéki tsz. S hiába a kezdődő „mesedélután" az otthon tartott pénzről, félreértésekről, egy hely gazdára talál a mikrobuszban. Az első utasnak azonban nem sokáig kell egyedül töprengenie az élet kiszámíthatatlan fordulatain, hamarosan akadnak társai is. A vidéki testvérpárnak csak egy személyi igazolványa van, s az adatok szerint a leány már jó ideje nem dolgozik. Ügyük kivizsgálásáig kénytelenek a kapitányság vendégszeretetét élvezni. Ám akad régi, jó ismerős is a téren, aki szinte barátságosan, széles mosollyal üdvözli a rendőröket. A mokány, változatosan tetovált fiúnak jó oka van a magabiztosságra, kérés nélkül, csaknem büszkén mutatja igazolványát. Munkahely, lakás rendben, így most ő tisztán áll kérdezői előtt.

— Csak így is maradjon! — hangzik a jó tanács az egyik civil ruhás holmi eltűnt, elveszett, otthon felejtett személyi igazolványokról, kemény és becsületes, ámbár nem bizonyítható munkáról. Mint az a fiatalember is, aki állítása szerint igazolványát kocsijában hagyta, a kocsit pedig a ház előtt, ahol lakik. „Miért mondod, hiszen itt parkolsz a presszó előtt" — veti közbe az egyik ismerős, mire az eddigi magabiztosságot erős arcpír és idegesség váltja fel, tegyük hozzá, nem minden alap nélkül. Hiszen még különö-

Néha több, de inkább kevesebb szó esik a cigányokról: létezésük teher mindenkinek, tanítónak, szomszédnak, politikusnak. Akár „felemelni, integrálni, asszimilálni", akár kiirtani, elkülöníteni, megrendszabályozni akarjuk őket: mindig róluk, nem velük beszélünk. Mindig tudjuk, mi a baj velük: sokan vannak, mások, idegenek, nem a mi erkölcseink szerint élnek, munkakerülők, bűnözők, minek soroljuk tovább. Azt nem tudjuk, ők mit akarnak, ők hogyan szeretnének élni. Valóban cigányosztályban, faluszéli viskóban, börtönben, segélyen, netán vannak a miénkhez hasonló vágyaik is? Vagy tényleg olyan reménytelenül mások? Hányadik ugyanolyan kört futjuk, és hány évszázada futnak már ők? Csevegünk róluk, s közben zavartalanul épül-szépül Cigányország, a nyomor, a megbélyegezettség birodalma.

Kerényi György

A MAGYAR FOTOGRÁFUSOK HÁZA TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT ÉS CSALÁDJÁT

Horváth M. Judit és Stalter György

Más világ

című fotóalbumának kamara-kiállítással egybekötött sajtóbemutatójára

A könyvet április 7-én 18 órakor a Napfényműteremben méltatja

Bakács Tibor Settenkedő

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ ÁPRILIS 1-TŐL 7-IG, NAPONTA 14.00—18.00.

[Budapest-Terézváros Nagymező utca 20. II. emelet]

STALTER GYÖRGY

A Magyar Fotóművészek Szövetsége és a
Magyar Fotográfusok Háza
szeretettel meghívja Önt

STALTER GYÖRGY ÉS HORVÁTH M. JUDIT: MÁS VILÁG

című fotókiállítására és könyvbemutatójára a

Magyar Fotográfusok Háza
II. emeleti Kiállítóterébe
(1065 Budapest, Nagymező u. 20.)

1999. április 7-én 18.00 órakor

A könyvet bemutatja:
Bakács Tibor Settenkedő

A kiállítás megtekinthető: 1999. április 1-7. között
minden nap 14.00 - 18.00 óráig

120 kiállítás,
30 rendezvény
országszerte
a Magyar
Fotóművészek
Szövetsége
rendezésében.

TÁMOGATÓK

Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Fővárosi Közgyűlés Kulturális Bizottsága

National Geographic Channel

Magyar Fotográfusok Háza

A KIADVÁNYT TÁMOGATTA
Gazdasági Minisztérium Turizmus Rt.

országos fotóhetek

STALTER GYÖRGY

Szeretettel meghívjuk
Önt és kedves barátait
a

Fénytörők

- alkotócsoport -

Kopaszi–gát

című kiállítására.

A megnyitó időpontja:
1998. július 2. 18^{30}

Helye:
Újpesti Gyermek és
Ifjúsági Ház

Címe:
1042 Budapest
István út 17-19.

A kiállítást megnyitja:

***STALTER* GYÖRGY**

fotóművész

Kiállítók:

Ágh András
Biros Zoltán
Follinus Gerry
Groszwald Vencel
Hohl Tibor
Karácsony Iván
Kemenczei Sándor
Kovács György
Kovács István
Németh Csaba
Olasz Tamás
Varga Róbert

A kiállítás megtekinthető:
1998. 07. 02 – 07. 16.-ig
10^{00} - 18^{00} között

STALTER GYÖRGY

Meghívó

A Magyar Fotográfusok Háza
tisztelettel meghívja Önt a

Kind of Blue

Magyar fotográfia New Yorkban II.

Balla András
Benkő Imre
Féner Tamás
Horváth M. Judit
Stalter György
Szilágyi Lenke

kiállítására, melyet Lányi András író nyit meg

1999. július 1-jén, csütörtök délután 6 órakor

a Magyar Fotográfusok Házában
Budapest, 1065 Nagymező u. 20
telefon: 302–4496

A kiállítás megtekinthető július 22-ig, naponta14–18 óráig.

A kiállítást a Magyar Köztársaság New York-i Főkonzulátusán 1999. május 18-án mutatták be.
A kiállító művészek kéthetes kapcsolatépítő tanulmányúton vettek részt New Yorkban.
A program kurátora: Szilágyi Sándor
művészeti vezetője: Kerekes Gábor

A program támogatói:

Ifjúsági és Sportminisztérium
Magyar Köztársaság New York-i Főkonzulátusa
Nemzeti Kulturális Alap Fotóművészeti Kollégiuma
Magyar Fotográfiai Múzeum
Magyar Soros Alapítvány
Dunaholding Alapítvány

STALTER GYÖRGY

Stammer Károly

Pest. Ar.

A XIX. század 60—70-es éveiben említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: 252. p.

Pest-Buda 1977

Stamp Antal

ötvös Nagyszeben

Körmagyötvj. 237 l.

1312

Antonius Stamp, e. 1561—1571. (A: I,24. Gy: 20.)

Műve nem ismeretes. — *Arbeit nicht bekannt.*

Becker csak testben vol

Német tenisznapol

Wimbledon, július 7.

A férfifinálét több mint hetven országban körülbelül 350 millióan figyelték. Egyvalakit mégis biztosan tudok, aki vasárnap délután *nem ült a képernyő előtt.* Ő három éve megszokta, hogy július első hétvégéjén a wimbledoni centerpályára *hivatalos.* Ha viszont nem várják — ez igazából rajta múlik —, akkor még londoni lakóhelyéről is elköltözik, csak ne kelljen arra gondolnia, hogy ezúttal nem sikerült.

Stefan *Edbergről*, a címvédőről van természetesen szó.

Szerelmi álmok

A férfidöntő mindkét résztvevője szerelmi problémákkal küszködik. Stich Karenje unalmasnak találta Michaelt és a milliók ellenére otthagyta. Egy barát szerint a lány titokban Beckert csodálta és azt szerette volna, ha Stich hozzá hasonlit.

— Nekem nincs szükségem Porschéra, nem kedvelem a nagy felhajtást, jobb, ha nem ismer föl senki, és nyugodtan, békében élhetek — mondta Michael Stich, aki egy 21 éves berlini lányban már rá is bukkant a több fényre, ragyogásra vágyó banktisztviselő Karen Kruger utódjára.

Becker Karenjének éppen ellentétes baja volt szerelmével, mint névrokonának.

— Boris nagyon megváltozott. Sokat éjszakázott, diszkóba járt és csak akkor jött hozzám, ha valami gondja támadt — panaszolta Karen Schultz.

Egyszer összejöhetnének négyesben és akkor talán ki-ki megtalálná az igazit, ráadásul a fiúk továbbra is ugyanazon a napon vehetnék a névnapi virágot...

A kétszeres bajnok úgy esett ki az elődöntőben, hogy előző öt meccsét játszmaveszteség nélkül nyerte, és saját adogatójátékát a vereséggel végződött hatodik találkozón egyszer sem vesztette el... Később kiderült, *még soha nem kapott így ki.* A furcsa — a svéd szerint inkább ő veszített, mint *Stich* nyert... — és váratlan búcsú után a világelsőségről is lemondani kényszerülő Edberg teljesen érthetően nyilatkozott úgy, hogy néhány napra *ki akarja kapcsolni az életéből a teniszt,* és ezért inkább Londonból is elutazik.

Így ő nem láthatta, amint az új világranglistavezető Boris *Becker* — januári háromhetes uralkodását követően — másodszor ért a csúcsra — ám öröme nem lehetett teljes, mert a fináléban szenvedett, küszködött honfitársa, az esélytelenebbnek tartott Michael Stich ellen. Kicsit talán megnyugtatja Edberg felborzolt idegeit az a tudat, hogy a *későbbi bajnok* győzte őt le. Stich ugyanis nem kis meglepetésre két óra 32 perc alatt 6:4, 7:6, 6:4-re verte a háromszoros wimbledoni nyertes Beckert.

[illegible] fontos pont nem kezdve *sztár!* Ez megváltoztatja az életét, és hogy miként tudja majd mindezt feldolgozni, elviselni, azt a jövő fogja eldönteni — vélekedett a vesztes a legyőzőjéről.

— Ha januárban valaki azt mondja, hogy még idén megnyerhetem Wimbledont, biztos *nem hittem volna neki.* Igaz, ahogy közeledett a verseny vége, úgy adtam magamnak egyre több esélyt a tornagyőzelemre. Olvastam a vasárnap reggeli londoni és német lapokban, hogy mindenki Beckert tartja esélyesnek. Gondoltam, *ez így jó,* hiszen Edberg ellen sem voltam más helyzetben. A találkozó előtt kicsit ideges voltam, de amikor kimentünk a centerpályára, ahol telt ház és *nagyszerű atmoszféra* várt, valami nagyon jó érzés kerített hatalmába. Aztán, amikor rögtön az első játékban elnyertem Boris adogatását, végleg megnyugodtam és egyre magabiztosabbá váltam. A második játszma után már *elképzelhetetlennek tartottam,* hogy veszítsek. Tudom, hogy Becker a mai teljesítményénél sokkal jobban is tud játszani füvön, de ez engem most nem érdekel, nagyon boldog vagyok. Készen állok a *sztárszerepre,* sokan vannak körülöttem, akik majd segítenek nekem megszokni az új helyzetet — nyilatkozta az újdonsült bajnok.

A női döntő nem a színvonala miatt marad emlékezetes. A győztes Steffi *Graf* is elismerte, hogy a játék *hagyott kívánnivalót* maga után. Igaz, ugyanakkor az elmúlt húsz év leghosszabb, és egyik legizgalmasabb női finálé-ját hozta a Gabriela *Sabatini*val vívott teniszcsata. Az argentin, aki az utolsó öt párharc során rendre legyőzte Grafot, kétszer is a bajnoki címért adogathatott, de a döntő pillanatokban Graf mindig tudott valami *pluszt* produkálni, és két óra nyolc perc eltéveszt a német csillag — 1988 és '89 után — harmadszor emelhette magasba a kezét Wimbledon centerpályáján.

— *Különleges érzés* vesztett helyzetből mérkőzést nyerni — kezdte nyilatkozatát a 6—4, 3—6, 8—6-os sikerét követően a német teniszezőnő. — Szükségem volt már egy *ilyen* győzelemre. A döntő előtti edzésen nagyon jól ment a játék, de ez nálam inkább rossz előjel szokott lenni. *Wimbledont* akartam és nem Gabinak visszavágni! Tudtam, hogy *Diana* hercegnő kint lesz a találkozón. Néhány éve teniszeztünk együtt, és ha megkérnének, szívesen adnék leckéket az ifjú *William* hercegnek — mondta mosolyogva Steffi Graf, aki *18 hónapot várt* arra, hogy megint Grand Slam tornát nyerhessen. A tavalyi ausztrál nyílt bajnokság óta ugyanis, hol a döntőben, hol már

158. sz.

Peep-show a Budavári Palotában

Igazi bolondos ötlet: falakat húzni a kiállított tárgyak köré és elbarikádozni a látogatók elől, úgy, hogy csak réseken át, néha ágaskodva, néha kukucskálva lehessen látni azt, ami mögöttük van. A látogató kényelmetlenül keresi a helyet (megtámaszkodni nem mer a falban, ki hallott már nálunk olyat, hogy a kiállítóteremben valamit meg lehessen érinteni?), botladozik egy kicsit, mert a fal lefelé szélesebb, végül a teremőr megszánja és odaszól: „nyugodtan megtámaszkodhat a paravánban, kibírja!" A cikcakkos résen át bepillantva végül is mit látni? Egy poharat. Vagy egy táskát. Egy darabját a gyapjúszőnyegnek. Ha csak néhányan vannak a teremben, még hagyján. Ha többen: egymást taszigálva próbálnak körbejárni a teremben, a Budavári Palotában, ahol a *Fiatal Iparművészek Stúdiójának* tagjai ilyen módon próbálták látványosabbá tenni idei kiállításukat. Az ötlet eredeti, eleinte jót lehet derülni rajta, később valahogy kényelmetlenné válik, végül idegesítő lesz, és az embernek nincs kedve még egyszer végigbotladozni, hogy másodszor is megnézze a tárgyakat. De hiszen a peep-show-t is egyszeri alkalomra szánják, vonja meg a vállát és tovább baktat. Nem az ötlettel van baj, hanem a kivitelezéssel, valahogy másként kellett volna fölépíteni azt a falat, úgy, hogy kevesebb kényelmetlenséggel járjon, s a látogató kedvét ne elvegye a látvány megszerzésétől, hanem fölcsigázza. Ahogy az igazi peep-show esetében is van.

A stúdió 1982-ben alakult és egy éve kulturális egyesületként működik. Hat szakmából tömörítette magába a fiatalokat, többségük harmincöt év alatti iparművész. Ilyen nagyszabású kiállítással kétévenként szoktak jelentkezni, legutóbbi tárlatukat Pécsett, a *Művészetek Házában* láthattuk. „A mindent elárasztó tömegkultúrával szemben próbáljuk megmutatni, kik vagyunk – s hogy egyáltalán vagyunk…", írják magukról. A régi, sokszor visszatérő probléma: „felvállalva az összehasonlításokat kérdezzük: kellünk-e?". A főiskoláról kikerülve ma az ipar még annyira sem alkalmazza őket, mint eddig. Többségük butikoknak kínálja föl tehetségét. Végül elhatározták, hogy a közeljövőben üzletet nyitnak. (A Budavári Palotában is megpróbálkoztak már az árusítással.) Ha áraikat megfelelően tudják kialakítani, azt hiszem, üzleti vállalkozásuknak sikere lesz, hiszen a szakmát kitűnően megtanulták. Azzal a jóleső érzéssel lehet végignézni (végigkukkolni?) ezt a tárlatot, hogy szakmailag nem lehet kifogást emelni a kiállított tárgyak ellen. A bolondos paraván mögött komoly felkészültségű fiatalok munkái húzódnak meg.

A LEGEGYSZERŰBB azoknak a munkáit megítélni, akik pontosan határozták meg maguknak a kívánt feladatot: ha váza, legyen üresen éppoly dekoratív, mint amikor virágot tartalmaz, ha kelme, legyen magas színvonalú, egyéni textil, olyan, amelyet nem téveszthetünk össze a gépekről lekerülő végekkel. Talán első látásra is szembetűnik, hogy itt minden tárgy elsősorban dekoratív célokat szolgál. Nem azért, mert ezek a fiatalok nem tudnák éppen olyan jól megtervezni mindennapjaink használati eszközeit, mint ezeket a luxusnak szánt termékeket, de hogyan kérhetnénk tőlük számon azt, amire nem kapnak megbízást? Ha nem kellenek, mint a nagy szériában készülő gyártmányok tervezői, kénytelenek olyat tervezni, amit az ipar nem gyárt: egyéni holmikat. Ebben a szerepcserében persze azok érzik igazán jól magukat, akiknek a műfaja is könnyen alkalmazkodik ehhez a dekoratív jelleghez: aki egyéni falikép-pet tervez, mint *Vajda* Mária, vagy vázákat, mint *Szmetana* Ágnes. Szmetana Ágnes szecessziós vázái a mesterségbeli felkészültségen kívül különös formáikkal, egyéni megfogalmazásukkal is felhívják magukra a látogatók figyelmét. De felsorolhatnánk itt szinte valamennyi textilest is név szerint, mert akár az alapanyagtervezőket, akár a falikép-applikációkat vagy szőnyegeseket nézzük, egyaránt színvonalas az, amit bemutatnak. *Bán* Csaba estélyi kabátkái és Stamp Erzsébet méterben szőtt anyagai például. Talán általánosságban is elmondhatjuk, hogy a kiállítás legszínvonalasabb munkái éppen a textilek voltak.

MÁS HELYZETBEN VAN AZ, aki kerámiával vagy fémmel dolgozik: ezekben a szakmákban nehezebb megtalálni azt a tárgyat, amely még kisüzemi vagy műhelyszinten előállítható, és funkciója is van. (Különben ki venné meg és minek?) A kerámia dísztárgyaktól – joggal – ment el a modern szemléletű fiatalok kedve azok után, amit ezen a területen az elmúlt évtizedekben az iparművészeti boltok kínáltak, s nem találja a helyét az ötvös sem, hacsak nem akar díszdobozokat vagy fülönfüggőket gyártani. De ezt a fajta hiányosságot megint csak nehéz volna csupán a fiatalok nyakába varrni.

(fekete)

(A Budavári Palota A épületében látható kiállítás július 28-ig tart nyitva.)

STAMP ERZSÉBET

a skandináv semlegesek tisztázzák álláspontjukat

azokkal a nyugati törekvésekkel kapcsolatban, amelyekkel ezek, a semlegességen túltéve magukat, szolgálatukba akarják állítani a skandináv államokat. Beavatott helyen ezeknek a sürgetéseknek a folyományaképpen számolnak ilyen irányú

konkrét német lépésekel is.

Az északi eseményekkel összefüggésben politikai körökben izgalmat keltett

az U 21 német tenger-alattjárónak a norvég kormány által elrendelt internálása.

A tengeralattjáró a norvég felségvizeken belül zátonyra futott, mire vontatókötélre vették és a Mandale-fjordba vontatták. A norvég kormány ezután elrendelte a tengeralattjáró és legénysége internálását. A német kormány oslói követe útján

tiltakozását jelentette be,

de a norvég kormány ezt visszautasította.

Otto von Heydebrech

Teleki miniszterelnök útban hazafelé

Róma, március 29

Gróf *Teleki* Pál miniszterelnök tegnap este leánya, *Zichy* Nándorné grófné és titkára, *Incze* Péter miniszteri osztálytanácsos társaságában elhagyta Rómát. Elutazása alkalmából a Termini-pályaudvart magyar és olasz lobogókkal és délszaki növényekkel díszítették fel.

A magyar miniszterelnök búcsúztatására megjelent a pályaudvaron gróf *Ciano* külügyminiszter, *Muti*, a fasiszta párt főtitkára, *Anfuso*, a külügyminiszter kabinetfőnöke.

Jelen voltak még báró *Villani* Frigyes kvirináli magyar követ és báró *Apor* Gábor szentszéki követ vezetésével a két követség tagjai, valamint igen nagy számmal a római magyar kolónia és a római Magyar Intézet tagjai.

A vonat 21 óra 40 perckor gördült ki a pályaudvar csarnokából.

Gróf Teleki Pál miniszterelnök Budapestre való visszatérése előtt *Triesztben megszakítja útját.*

1600 font súlyú, Amerikának szánt légipostát foglaltak le az angolok Bermudán

Newyork, március 29
(Német Távirati Iroda)

Lapjelentések szerint *Bermuda* angol hatóságai csütörtökön reggel a Panamerican Atlantic Clipper fedélzetén az összesen 2900 font súlyú postából *lefoglaltak 1600 fontot.* A vizi repülőgép *Lisszabonból* Amerika felé igyekezett, útközben erős ellenszél következtében *kénytelen volt előre nem látott leszállást végezni Bermudában,* hogy kiegészítse üzemanyagát. Március közepe óta ugyanis az amerikaiak kikerülték a Bermuda-szigeteket. Azóta ez volt az első eset, hogy egy amerikai vizirepülőgép Bermudán leszállt. A repülőgép csütörtökön délután érkezett meg Port Washingtonba s a *gép kapitánya tiltakozott a posta lefoglalása miatt.*

Ez az *első eset,* hogy amerikai postarepülőgép postáját Európából visszafelé vezető útján elkobozták.

Becsületsértési per egy szegedi építészeti kritika miatt

Szeged, március 29
(A Pest tudósítójától)

Erdekes sajtópert tárgyalt a szegedi Ungváry-tanács. *Berey* Géza hírlapíró tavaly szeptemberben cikket írt a *Délmagyarország*-ban és kifogásolta, hogy a Tisza Lajos-körút 13. szám alatt *stílustalan ház épült,* amely rontja a városkép esztétikáját. *Stampay* János építészmérnök a cikk miatt sajtó útján elkövetett *becsületsértés* címén feljelentette az ujságírót.

Berey Géza a főtárgyaláson kijelentette, hogy a cikket közérdekből írta, mert meggyőződése szerint *a stílustalan ház rontja a város képét,* különösen abban a környezetben, amelyben áll. Az ügy különben is foglalkoztatta a város illetékes hatóságait és a városrendezési bizottság éppen ebből az ügyből kifolyólag úgy határozott, hogy *a jövőben az építkezési engedélyek kiadása előtt minden tervet bekérnek* és a Tisza Lajos körutihoz hasonló építkezésre nem adnak engedélyt. Védője ezután részletes bizonyítási indítványt tett. Több szakértő kihallgatását kérte annak bizonyítására, hogy a kérdéses ház nem felel meg az esztétikai követelményeknek, stílustalan stílusában elrontott példája annak, amit képviselni akar, semmiképpen sem illik bele környezetébe. Ez a diszharmonikus esztétikai hiba *insultus a város ellen.*

A tanács elrendelte annak bizonyítását, hogy *a ház beleillik-e a Tisza Lajos körút városképébe vagy sem.* Ezért elrendelte Felvinczi *Takács* Zoltán egyetemi tanár és *Szoyka* Jenő építészmérnök szakértői kihallgatását, hangsúlyozva, hogy nem építészeti, hanem szépészeti kérdésről kell majd kihallgatni őket.

CHARLES SEIGNOBOS

AZ EURÓPAI ÉLET FEJLŐDÉSE

A nagy francia történettudós modern szemléletű, hatalmas műve az európai civilizáció fejlődéséről, kezdettől napjainkig

ÁRA EGÉSZVÁSZONKÖTÉSBEN 7.20 PENGŐ

ATHENAEUM KIADÁS

Március 29

HÓVIHAR dühöngött Párisban csütörtökön egész délelőtt.

FELMENTETTÉK hivatalától az angol légihaderő főfelügyelőjét, sir Edward Ellingtont.

AZ ALTMARK, az angol-német-norvég bonyodalom szenvedő hőse német kikötőbe érkezett.

A LEGRÉGIBB ESZKIMÓ KULTURA nyomára bukkantak Alaskában. A gazdag leletbe 200 kunyhó romjait, rengeteg őskori fegyvert és tűzkőszerszámot, valamint rozmáragyarból készült szerszámokat sorolnak. Korukat többezer évre becsülik.

A KÖLNI ÉS MUNCHENI egyetemen felállítják az olasz irodalom tanszékét.

LÉGIJÁRAT indul meg Skandinávia és Amerika között májusban.

JUGOSZLÁVIÁBAN három új szenátort neveztek ki királyi rendelettel. Mégpedig Grassl Györgyöt, a jugoszláviai németség képviselőjét, Popp Fülöp evangélikus püspököt és dr. Várady Imre nagybecskereki ügyvédet, a jugoszláviai magyarság képviselőjét.

OROSZORSZÁG legújabb kőolajmezőinek kiaknázását a Fekete tenger közelében megkezdi.

JAPÁN-INDIAI gazdasági megállapodást írtak alá Ujdelhiben.

A DUNA jugoszláv szakaszán ma a teher-, holnap a személyforgalom megindul.

DÉL- ÉS KÖZÉP-NORVÉGIÁBAN szerdán és csütörtökön heves hóviharok dühöngtek. A hófúvás 3 méteres torlaszokat emelt és sok vonatot behavazott.

ÓRIÁSI SZÖKŐÁR zúdult az északfrancia tengerpartra és nagy kárt okozott.

A SZOVJETUNIÓ legmélyebb és legnagyobb bányájának építési tervét jóváhagyták. Az óriási szénbányát négy jelenleg is működő bánya alatt tárják fel. Legmélyebb aknái 1500 méter mélységbe nyúlnak. A munka augusztusban indul meg.

MAGIERU, az aradi görögkeleti püspök, aki az új temesvári püspökséget is vezette, utóbbi hivataláról lemondott.

TANNER volt finn külügyminiszter és Fagerholm közegészségügyi miniszter szombaton Stockholmba utaznak, hogy részt vegyenek a négy északi ország szociáldemokrata pártjainak értekezletén.

HÉTSZÁZ TISZT ÉS KÖZLEGÉNY, továbbá 11 betegápoló vesztesége van Angliának a háború kitörése óta az angol hadügyminisztérium jelentése szerint.

NÉMETORSZÁG ÉS A SZOVJET között fokozódó gazdasági forgalmat készítenek elő.

A ROMÁN árellenőrző bizottság kétszáz bukaresti kereskedőt árdrágítás miatt pénzbírsággal sujtott.

Stoilov bolgár követ távozása

Stoil Stoilov

Stoilov bolgár követ távozik Budapestről és új állomáshelyére, Belgrádba megy, ahol fontos feladat vár rá: *a bolgár-jugoszláv barátság elmélyítése.* A Balkán politikai viszonyainak ismerői tisztában vannak azzal, milyen nagy jelentősége van a belgrádi bolgár követségnek, melynek élére csak a legkiválóbb diplomatáját állíthatja *Borisz* király kormánya. Stoili *Stoilov* azok közé a kitűnő diplomaták közé tartozik, akik közül erre a fontos posztra ki kellett választani a legmegfelelőbbet. Stoilov követ többéves budapesti tartózkodása során mindenfelé tiszteletet és szeretetet szerzett rokonszenves egyéniségével. Távozását nemcsak a hivatalos Magyarország, hanem a magyar társadalmi élet is veszteségnek tekinti. *Ismét egy jó barátunk távozik körünkből, aki szívvel-lélekkel fáradozott nálunk — mégpedig eredményesen — a hagyományos bolgár-magyar jóviszony és barátság gondos továbbfejlesztésén.*

Welles másfélórás beszámolója Rooseveltnek

Washington, március 29

Sumner Welles külügyi államtitkár hazaérkezve csütörtökön délután másfél órán át számolt be Roosevelt elnöknek és Cordell Hull külügyminiszternek európai tapasztalatairól és benyomásairól.

— **A Lehár-díszhangverseny tiszta jövedelmének felét a közgazdászok az árvízkárosultaknak ajánlják fel.** Az Egyetemi Közgazdaságtudománykari Ifjúsági Egyesület az általa rendezett Lehár-díszhangverseny tiszta jövedelmének felét az árvízsujtottak rendelkezésére bocsátja. Ez a nemes elhatározás annál is inkább figyelemreméltó, mert olyan egyesület ajánlja fel segítségét, amelynek tagjai maguk is támogatásra szorulnak. Szegénysorsú egyetemi hallgatók mondanak le anyagi előnyökről, hogy segítsenek még súlyosabb helyzetbe került embertársaikon. Ezen alkalomból is meleg szeretettel üdvözöljük a derék közgazdászokat.

A Magyar Textilgyárosok Országos Egyesületének elnöksége, igazgatósága és tisztviselői kara nevében mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Heilmann Miksa

vezérigazgató úr, Egyesületünk elnöki tanácsának tagja

március 27-én váratlanul elhúnyt.

A Megboldogult több évtizeden át volt legközelebbi munkatársunk. Nagy munkaképességével és szakértelmével mindig önzetlenül állott a közösség szolgálatára, úgy a saját vállalatai, mint az egész magyar textilipar körül rendkívüli érdemeket szerzett.

Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Lapengedély száma: 10.448/1939. M. E. M.
Terjesztési eng. sz.: 133.983/1940. VII. a.
II. évfolyam 71. szám

ÁRA 10 FILLÉR
BUDAPEST, 1940 PÉNTEK MÁRCIUS 29

PEST

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: VII., RÁKÓCZI-ÚT 54. TELEFON: *222-630, *222-220, 222-688, 222-636
JEGYPÉNZTÁR, HIRDETÉSI, ELŐFIZETÉSI, UTAZÁSI ÉS KÖNYVOSZTÁLY: VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 18-20

A Szentatya

másfélórás kihallgatáson fogadta a magyar miniszterelnököt. Gróf Teleki Pál római útjának egyik legnevezetesebb, kimagasló eseménye ez a vatikáni látogatás, amelynek már hosszú időtartama is elárulja: milyen bensőséges fogadtatásban részesítette Magyarország miniszterelnökét a római katolikus Egyház feje, Krisztus földi helytartója. XII. Pius pápa — a kiadott hivatalos jelentés szerint — atyai szívélyességgel mintegy másfélórán keresztül tartotta magánál magyar vendégét. Azt a Teleki Pált, akit már budapesti látogatása alkalmával, az eucharisztikus kongresszuson is kitüntetett szeretetteljes jóakaratával, amikor gróf Teleki köszöntötte benne — Pacelli biborosban — elsőnek az eljövendő pápát. XII. Pius örömmel emlékezett vissza erre s általában Budapesten töltött napjainak minden részletére és mozzanatára. De a másfélórás beszélgetés során nemcsak a közelmult, hanem a legaktuálisabb jelen kérdéseit is felvetette Magyarországgal kapcsolatban. Éppoly őszinte érdeklődéssel, mint behatő tájékozottsággal s a lelkek igazi Atyjának szeretetével. Gondjaink, bajaink, vágyaink, problémáink nem ismeretlenek a Szentatya előtt, akinek szerető figyelmét semmi sem kerüli el a nálunk történő eseményekből. A kül- és belpolitika alakulásától a hosszú-kemény tél és a tavaszi árvíz pusztító veszedelméig minden magyar kérdés, a mi kicsi országunknak minden nagy és apró baja-gondja sorra került ezen a vatikáni kihallgatáson, ami meggyőző bizonysága a Szentatya irányunkban tanusított megkülönböztetett jóakaratának. S mi csak hálás megilletődéssel, jóleső örömmel gondolhatunk arra, hogy Szent Péter utóda, a keresztény világ legelső erkölcsi nagyhatalma ennyire együttérez velünk, hogy így törődik sorsunkkal s ilyen közvetlenül szívébe zárt bennünket. XII. Pius pápának ebből a szeretetteljes érdeklődéséből valóban az a krisztusi szellem sugárzik, amely gondoskodását mindenkor kiterjesztette mindenekre, amely mindig egyformán osztotta az igazságot s egyedül a jóság mértékével ítélt, kicsinyek és nagyok között egyaránt. Az a szellem, amelynek tudta és akarata nélkül egyetlen fűszál sem mehetett soha veszendőbe ezen a zűrzavaros és bonyolult, kerek világon.

Budapesttől északra kiöntött a Duna, drámai jelenetek a végveszélybe jutott Újszászon

ÚJ HÁBORÚ LÁNGOL FEL ÉSZAKON?

Berlin valószínűnek tartja, hogy a norvég és a dán felségvizek bevonásával „északnyugati háborús zóna" alakul ki

A német kormány diplomáciai lépésre készül, hogy a skandináv semlegesek tisztázzák álláspontjukat a nyugati törekvésekkel szemben

NÉMET TILTAKOZÁS OSLÓBAN

Berlin, március 29
(A Pest berlini szerkesztőségének telefonjelentése)

Még egy napig sem tartott az a szélcsend, amelynek jelei a birodalmi főváros politikai köreiben a minap mutatkoztak,

a délkeleteurópai és a skandináviai államokkal összefüggő politikai kérdések

ismét a legnagyobb erővel tolultak előtérbe és foglalkoztatják a német illetékes köröket és politikai megfigyelőket egyaránt.

Délkelet-Európával kapcsolatban az a legújabb fejlemény keltett nagy érdeklődést, hogy

az angol kormány közös megbeszélésre Londonba rendelte Nagybritannia budapesti, balkáni és ankarai diplomáciai képviselőit.

Német vélemény szerint ez a rendelkezés ismét egyik jele a nyugati hatalmak egyre fokozódó aktivitásának és az angol kormány így akarja leszerelni a közvéleményében mutatkozó nyugtalanságot.

Hasonló lépésnek tekintik a legfelsőbb angol-francia haditanács csütörtökön Londonban tartott ülését

is. Az erről kiadott nyilatkozattal kapcsolatban illetékes helyen még nem nyilvánítottak véleményt és a birodalmi sajtó ma reggel szintén nem közölte a főhaditanács határozatait.

Mindezeken túlmenő fontosságot tulajdonítanak a skandináv államok körül legutóbb mutatkozó fejleményeknek. A Temps és a Havas francia hírszolgálati iroda ama közleményei, hogy

a nyugati szövetségesek a továbbiakban nem tartják tiszteletben a norvég felségvizek semlegességét,

mert a német hajók a háború kezdete óta zavartalanul közlekednek ezeken a vizeken és állandóan megsértették a norvég felségvizek semlegességét, német illetékes körökben igen éles visszhangot keltettek.

Mértékadó német helyen ezzel a fordulattal kapcsolatban nem rejtették el azt a véleményüket, hogy most már még fokozottabban, mint a finn-szovjetorosz háború idején, fenforog az a lehetőség, hogy

a norvég és a dán felségvizek bevonásával mégis csak kialakul »egy északnyugati háborus zóna«.

Az angol és francia miniszterek legutóbbi beszédei már tartalmaztak ilyen értelmű utalásokat, úgy hogy ezzel a lehetőséggel komolyan számolni kell, mert a nyugati szövetségesek részéről a legutóbbi napokban mutatkozó élénk északi tevékenység világosan elárulja célkitűzésüket:

meg akarják bénitani a német hajózást és érc behozatalt, amely a skandináv partok mellett folyt, másfelől azonban flottatámaszpontokat akarnak szerezni maguknak a norvég fjordokban.

Ezekre a törekvésekre felhívják az érintett skandináv semlegesek figyelmét is, elismétlik a már eddig is kifejezésre juttatott vádakat és figyelmeztetéseket s egyre követelőbb hangon sürgetik, hogy

1979. I. 19. Televízió 17.40
a szegedi dóm.

Stampái János építészmérnök
h. tolytatás.

érkezett Szegedre, hogy az épitkezéseket irányitsa.

- Igen. Én a Relich Bélánál 1926-tól dolgoztam egy nagy pesti épitkezés tervpályázattól kezdve egészen a befejezésig levezettem és talán ez adta az okot és Relichnek a gondolatát, hogy engem küldjön ide le a szegedi nagy épitkezéseknek a levezetésére.

- Nem volt gondmentes ez a munka.

- Hát nem volt gondmentes annál is inkább, mert itt a munkanélküliség miatt a városnak az volt a célja, hogy minél több ember kapjon munkát. Ezért kb 12o vállalkozó dolgozott a Templom téren, mert háromfelé osztották a püspöki palota a dómmal szembeni épület meg a Tiszapart felőli oldal külön külön vállalkozó gárda kezébe került. Ennek a sok embernek az irányitása a kereseteiknek az átnézése bizony sok dolgot adott. Azon kivül tárgyalnunk kellett állandóan az egyetemi tanárokkal, akik az intézetüknek a kialakitását a szivükön viselték.

- Igy került kapcsolatba Szentgyörgyi Alberttal.

- Igy kerültem kapcsolatba, sőt már előbb is, mert én korábban még mielőtt Szegedre lejöttem fönt a kiviteli terveken dolgoztam, ugyhogy Szentgyörgyi Albert meglátogatott minket a pesti Tervező Irodába is és ott is hát elmondta, az ő igényeit, mert hiszen az épületet az egyetemi tanárok igényeinek megfelelően kellett kialakitanunk. Hasonló volt a helyzet a püspökkel is, akivel számosan hát naponként találkoztam itt Szegeden, mert ennek az épitkezésnek én voltam az egyedüli irányitója.

- Emlékezünk és valami olyasmiről beszélünk, amit a mai fiatal nem is nagyon tudhat, hogy micsoda, hiszen nem láthatja, husz éve ide stova, hogy eltakarva a látvány.

- Igen. Kérem szépen én lehet, hogy elfogult vagyok, hát benne voltam a tervpályázattól kezdve egész a kivitelezés végéig a Templom tér épitkezésébe, én nagyon szépnek láttam, összehasonlitva más terekkel, hát szerintem talán Európában se sok ilyen egységesen szépen kialakitott tér nincsen.

- Annál sajnálatosabb, hogy ez a 6 ezer fős nézőtér bizony megváltoztatja.

- Hát eredetileg mikor a szabadtéri játékok indultak sokkal kisebb területü emelvény állt itt fából készült évente lebontották, majd 59-be megnagyitották és vasszerkezetből épitették meg, olyan feltétellel, akkor a Tervező Irodában dolgoztam már, olyan feltétellel adták a megbizást a Tervező Irdának, hogy ugy kell megszerkeszteni a vasszerkezetet, hogy azévente lebontható legyen.

- Mondják, hogyha ezt most egyszer lebontanák, többet nem lehet-e összerakni.

- Hát lehet, hogy össze lehetne rakni, de sok javitást igényelne és főleg nagyon sok költségbe kerül a lebontás és az ujra való fölállitás és valószinüleg ez vezetett oda, hogy ezt már husz éve nem bontották le és azóta tulajdonképpen a tér szépségét senki nem is tudja látni, mert ez a nagy állványzat eltakarja nagyrészét.

- Néhány perces pihenőül most hallgassunk egy kis orgonamuzsikát. Ella István előadásában.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-926
1983 JÚN 2 3
Stanzel Antal amatőr fafaragó
KÁBEL
Budapest

1021

Csongrád megyei amatőr kiállítás 83'

A Szegedi Kábelgyár Ho Si Minh brigádjának vezetője Stanzel Antal amatőr fafaragó, egy újabb kiállításon mutatta be alkotásait, jeles nevű zsűri előtt, eredményesen.

A kiállítást a megyei Módszertani Intézet rendezte. Május 26—június 4-ig tekinthették meg az érdeklődők.

A kiállított alkotásokat képekben mutatjuk be.

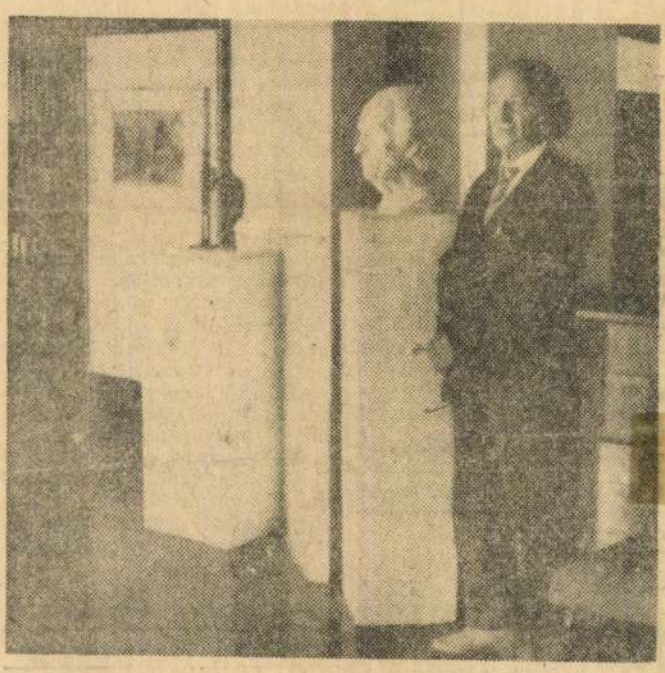

SZEGFŰ JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ PORTRÉJA. A PORTRÉ MELLETT A FESTŐMŰVÉSZ ÁLL. AZ ALKOTÁS AZ 1982-ES ÁSOTTHALMI ALKOTÓTÁBORBAN KÉSZÜLT

BÁRDOSNÉ TANÁRNŐ PORTRÉJA. UGYANCSAK TAVALY, AZ ÁSOTTHALMI ALKOTÓTÁBORBAN FARAGTA STANZEL ANTAL

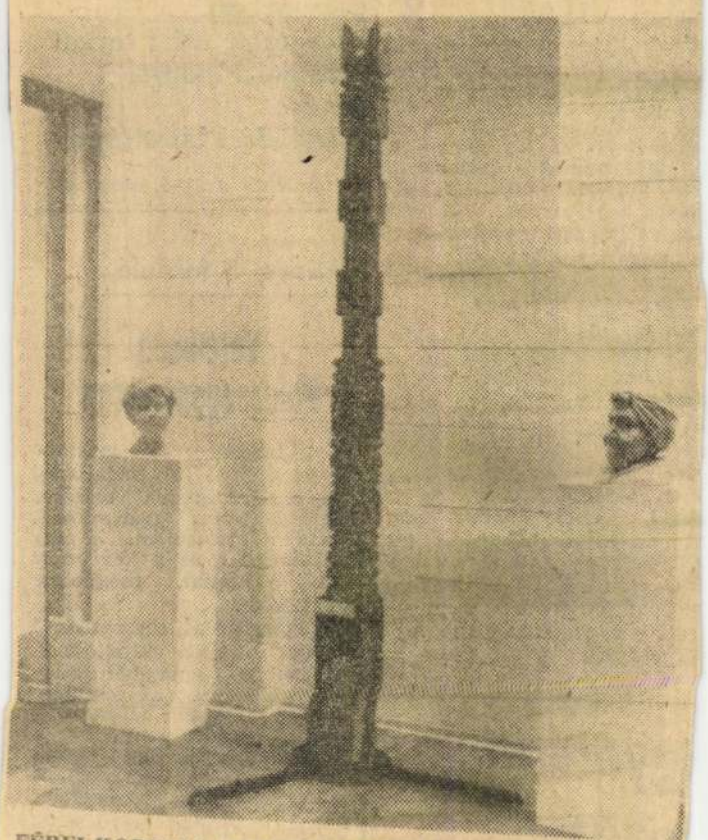

FÉRFI KOPJAFA, ANYAGA FŐZÖTT KOCSÁNYOS TÖLGY. FELSŐ RÉSZE, A KORONA FÉRFIT JELENT. RENDELÉSRE KÉSZÜLT

egy nemzetközi ülésről

óta dr. Laczkó Mihály, válla-atunk műszaki gazgatója kép-viseli, mint az ötös munka-csoport magyar résztvevője.

— Beszéljünk most az ősz-szel esedékes találkozóról.

— Az ötös számú munka-csoport az alapításkor rögzí-tett előírások szerint évente kétszer ül össze. E találkozá-sokat felváltva tartják a tag-országokban oly módon, hogy mindenki egyaránt sorra ke-rüljön. A rendezés jogát álta-lában az az ország kapja meg, amely az ülésterv témái kö-ül valamelyikben figyelem-e méltó eredményt mutat fel.

— Akkor most — úgy vél-ük — nem véletlenül került ránk a választás.

— Igen. A Magyar Kábel Művek európai színvonalú gyártást teremtő nagyberuhá-sa most áll be a termelés-e. Ez a tény a munkacso-ort résztvevői számára érdek-ődésre tarthat számot.

— Bizonyára már elkezdőd-tek az előkészítő munkák.

— Igen. Hozzáfogtunk a szervezéshez. Ez a rendezvény párhuzamosan zajlik a ma-gyar kábelgyártás 100 éves jubileumának ünnepével. Az előbbit szeptemberben tartjuk a SZÁMALK objektumában.

— Hallhatnánk valamit a napirendi pontokról?

— Szóba került az Inter-elektro-tagországok gyártás-fejlesztésének tervkoordiná-ciója 1986. és 1990 között. To-vábbá a kábelipar sokoldalú nemzetközi szakosítási és együttműködési egyezmény soron következő kérdéseivel foglalkozik majd az ülés. A műszaki fejlesztésben kiemelt témákat tárgyalják meg a résztvevők. Így a fényvezető kábeleknek, az optimális fel-építésű erősáramú kábelek-nek és az automatizált gyár-tósoroknak szentelnek külön-ös figyelmet. Ezen a találko-zón kiemelt témaként kezelik a tagországok a kábelipari hulladékanyagok hasznosítá-sát. Elképzelhető, hogy válla-latunk ezzel kapcsolatban fi-gyelemre méltó megoldásokat is bemutat majd.

— Említette, hogy az ülés egybeesik centenáriumunk-kal. Nyilván nem véletle-nül...

— A találkozó programjá-nak különlegessége lesz, hogy a résztvevők egy teljes napot töltenek el az MKM jubileu-mi rendezvénye alkalmából tartott műszaki-tudományos konferencián. Nem csupán hallgatóként, de előadóként is.

Tóth Andrea

a műszaki irban

omonkos a rendszerszerve-nek ajánlja új művét, mely Akadémiai Könyvkiadó ndozásában látott napvilá-ot.

Második, átdolgozott kiadá-jelent meg 1981-ben a Ká-ir-féle Erősáramú zseb-önyvnek. Hasonlóan, má-odszor kerül az olvasók elé arti Sándor munkája, mely Erősáramú elektronika cí-et viseli.

Más témával foglalkozik a llamos művek üzemvitele mű munka, melyet Molnár zsef szerkesztett. Halász án és Horváth Imre pedig a llamos kapcsolásokról írt önyvet, melyet a Műszaki iadó jelentetett meg.

Tavaly került a boltokba seh Lajos szerkesztésében a épjármű üzemben tartási ebkönyv. Nyilván, sok hasz-os tanácsot tartalmaz. hlenzig: Elektronika hob-ja is érdekes lehet az ez ánt érdeklődőknek. Pápai ászló munkája viszont nem fejezetten a szabadidős te-kenységhez ad útmutatót. me után ítélve igen komoly ológgal foglalkozik: a pneu-atikus és fluidizációs anyag-ozgatással.

igyelem!

rozás

pont június 20-tól kétszer at rendez, az alábbiak sze-

tos gyerekek részére: kéz-

E heti számunkban:

Egy tankönyv megírásának körülményei

(interjú a 2. oldalon)

Balassagyarmati gyárunkban kihelyezett ülést tartott a Nógrád megyei Tanács művelődési bizottsága

(tudósítás a 3—4. oldalon)

5 könyv, 5 forduló

Vetélkedő Balassagyarmaton

Vetélkedősorozatot indítot-tak ismételten a szocialista-, és a KISZ-brigádok részére, balassagyarmati gyárunkban. Ezúttal a történelem, a rég-múlt korok és a közelmúlt adja a témát, méghozzá könyvekből.

Öt hónapon át, sorozatban 5 könyvet kell a csapatoknak elolvasniok, amelyből minden hónapban az irodalmi művel, illetőleg a szerzővel kapcsolatban 15 pontos kérdé-sekre kell válaszolni írásban.

Egy-egy csapat négy tagból áll. Benevezésnek megfelelt az első forduló kérdéseinek megfejtése. A könyvekkel kapcsolatos kérdéseket min-den hónap első keddjén a sze-mélyi portán helyezik el, a válaszokat ugyanoda, a hónap

versity College
Collegeban D.
mányozta a spi
experimentális
désének felder
eredményeket
1935 októberi
Hill professzor
fejlődését. Em
sejtjeinek szerk
tén folytatja.
alkalma volt k
embryológiai r
dóan látogatta
1935 június 8-
spinális dúc
júliusban ped
Royal College
jeire vonatkoz
fesszorok megl
Sheffieldbe. K
a következő ta

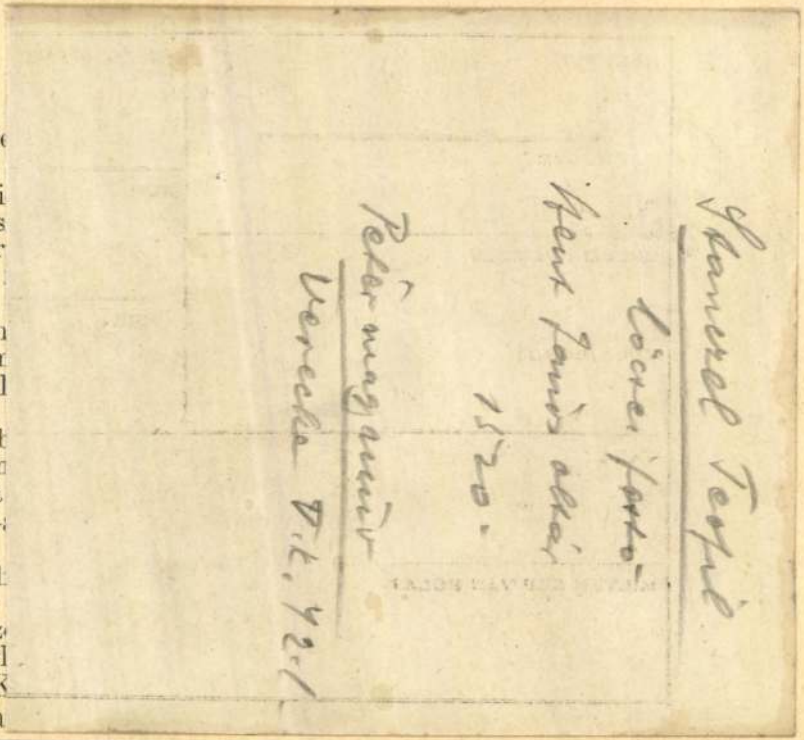

ezzel kapcsolatban az egykorú görög kultúrák üveggyöngyeit kívánta kutatás tárgyává tenni. Emellett azt igyekezett vizsgálni, hogy vannak-e közvetlen tipológiai kapcsolatok a soproni figurális urnák és a görögországi egykorú festett edények között. Előbb Szófiába utazott, ahol egy hétig tartózkodott, átnézte a bolgár nemzeti múzeum archeológiai anyagát és résztvett a byzantinológiai kongresszuson, majd szabadjegyet szerezve, meglátogatta Bulgária vidéki múzeumait. Volt Várnában, Schumenban, Tirnovóban, Starazagorában és Plovdinban. Itteni tanulmányainak főcélja a vaskor folyamán Görögországból kiinduló kultúrhatások legkorábbi időpontjának meghatározása volt. Szeptember végén már Görögországba érkezett. Itt először Szaloniki és Volo múzeumi anyagát kutatta át. Különösen a szaloniki kis St. Georg-múzeum tanulmányozásából merített hasznos útbaigazításokat. Athénben átkutatta a különféle múzeumok, főleg a Nemzeti Múzeum, a Benakis-múzeum és Kimon Grundman Thessaliából gyüjtött neolitikuskori gyüjteményének anyagát. Sok időt szentelt a Deutsches Archeologisches Institut könyvtárában rendelkezésre álló és a hazai könyvtárakban fel nem lelhető szakirodalom tanulmányozásának is. Ezenkívül több utazást tett, nevezetesen megtekintette Delphi, Chaironea, Theba,Nauplia, Tiryns, Mykenai és Aigina régészeti emlékeit is.

Kalota József (1905, Alsózsolca, Borsod m., gör. kel.), görögkeleti hittanhallgató a Hariseion alapból nyert 2000 P [illegible]

Stancel Teofilusz, festő

(lásd: Teofilusz nál is)

Arra a kérdésre, hogy helyesnek és a kultura szempontjából haladásnak tartom-e a sajtó olyan decentralizálását, amely az ország vidéki

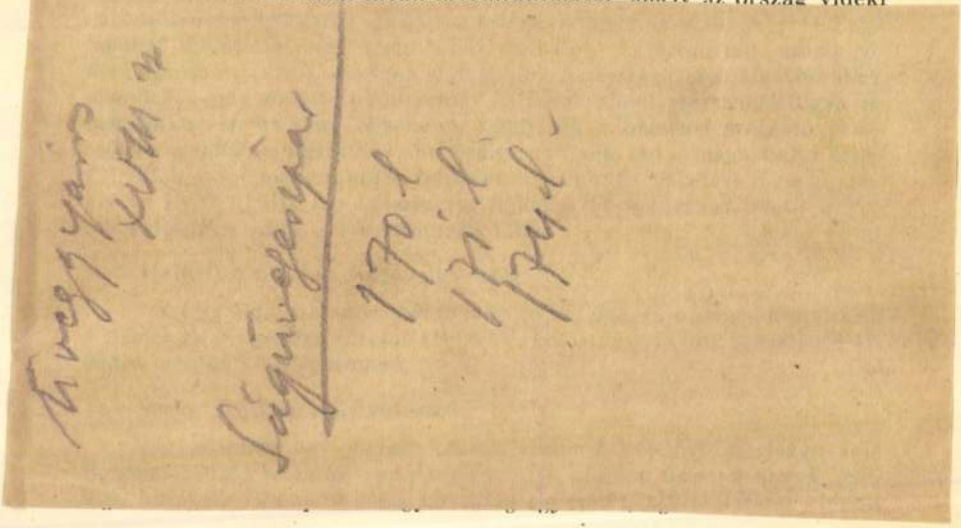

Stancz Florian

Tivegyarás XVIII. 2

Lágüvegesipar

170 l.
171 l.
174 l.

l.

országos lapot a kisebb magyar [illegible]

Minden magyar lap országos, vagy parányi aszerint, amekkora a közönsége. Szegeden is lehet országos lapot csinálni. Vezetni, irányitani, kelteni, szitani és elaltatni vele hangulatokat, érzéseket, tüzeket. És Budapesten is lehet — de mennyire lehet! — megjelentetni ujságot, amelyik nem kell senkinek. Azt kivéve, akit dicsér.

Fő, hogy az ujság eredeti, eredeti, eredeti, mindenekfölött eredeti legyen. Friss, őszinte, elfogulatlan, igazságos és — magyar. Magyar legyen a lelke, a hangja, a vezető gondolata. Hogy aztán Pesten nyomtatják-e, vagy Szegeden? — egyre megy. Aminthogy mindegy a versnek, pesti poéta irta-e, vagy szegedi. Mindegy a sinpárnak, hol fut, csak erős legyen és biztos. Mindegy az uj egyetemnek, hogy Szegeden lesz-e, vagy másutt. Azaz ez már nem mindegy. Mert bizonyosan Szegeden kell lennie. És Szegeden lesz. Mert a «Délmagyarország» megszerzi. Kiküzdi. Ha kell, kikényszeriti.

Kérem a Délmagyarország szerkesztőségét, necsak uj cimet, de uj lapot csináljon. Ujat. Mert csak annak lehet sikere. Messziről ugy látom, hogy a Délmagyarország nem is áll be az utánzók szegény sorába, hanem fiatal hevülettel hoz nekünk ajándékot: — egy kedves magyar lapot, amelyiknek az ifjuságából telik, hogy megint tanuljunk belőle mi, immár kopaszodó öregek.

Stancsl Teofil festő, Bártfán,
Lőcsén. 1509., 1530.

Archaeologiai Értesítő
1917., 124., 133.
Divald Kornél: A bártfai
szt. Egyed-templom.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

G. Standl Katalin.

DÉL-MAGYARORSZÁG

1980 SEP 14

MAGAZIN DM

1021

Mindennapok művészete

A művészi tervezésű tárgyak, a kézműipari termékek egyre keresettebb darabjai mindennapjaink használati tárgyainak. Nemcsak saját otthonunkat díszítjük szívesen egy-egy szép ötvös- vagy kerámiamunkával, hanem ajándékozási alkalmakkor is gazdag választékot kínálnak az iparművészeti alkotások. Budapesten öt bolt, Balatonfüreden egy ajándékpavilon kínálja az Iparművészeti Vállalat termékeit. Ezek az üzletek közvetlenül tartoznak a vállalathoz, termékeiket azonban a szövetkezeti és a nagykereskedelmi vállalatokon keresztül juttatják el országszerte a fogyasztókhoz. Több mint ezer iparművész dolgozik a vállalatnak, akiknek munkáit zsűrizik és forgalmazzák, valamint a vállalat üzemei a művészek által készített prototípusokat kivitelezik és sokszorosítják. Az első iparművészeti kiállítást még egy kölcsönvett pingpongasztalon rendezték meg 1955-ben. Forgalmuk tervezett értéke 1980-ban már eléri a 481.8 millió forintot. Az utóbbi öt év alatt összesen a két és fél milliárd forint értéket is meghaladta. A vállalat munkáját többször ismerték el Kiváló Vállalat címmel és minisztériumi dicséretekkel.

A fogyasztókat ezekből az adatokból csak a növekvő árukínálat, a szép és ízléses tárgyak és azok árai érintik elsősorban. Az iparművészeti boltokban és a képcsarnokokban kapható iparművészeti áruk mindegyike a zsürizett ár és a vállalat egységes rendelet szerinti, de termékcsoportonként változó árrendszer (árrés) költségeivel kerülnek forgalomba. A világszerte nagy rangra emelkedett kézi iparművészet termékei itthon nem elérhetetlenek a fogyasztók szélesebb rétegei számára sem. Hazai áraink a nyugati országokéhoz viszonyítva jóval kedvezőbbek, ugyanakkor a színvonalas alkotások a növekvő nyugati megrendeléseket is vonzzák.

A vállalat önálló exportjoggal rendelkezik, s külkereskedelmüket az ARTEX Külkereskedelmi Vállalaton keresztül bonyolítják le. Tizennégy nyugati országba mintegy 50 millió forint értékben juttattak el 1979-ben iparművészeti alkotásokat. Jelentős nyereségét a vállalat elsősorban a termelőüzemek révén éri el.

Az Iparművészeti Vállalat gazdasági tevékenysége megalapozott, kulturális és közművelődési munkája és annak távlati tervei is nagy jelentőségűek. Művészi életünk egy része (az iparművészek foglalkoztatása, propagálása) irányításának feladatát végzik el, valamint fontos közművelődési igényeket elégíthetnek ki. Dinamikusan fejlődő társadalmunkban tömegesen jelentkezik a modern lakáskultúra, az ízléses használati tárgyak és dísztárgyak, divatcikkek iránti igény. Az Iparművészeti Vállalat feladata ennek magas színvonalú kielégítése és fejlesztése.

M. I.

G. STANDL KATALIN: KERÁMIA FEJ

A lázadó

Az osztályfőnök nem tudta mire vélni, hogy tanítványáról, Harmathegyi Zoltán nevezetű 5. a osztályos tanulóról miért érdeklődik egy idegen férfi, aki előrebocsátja, hogy a fiú sem közeli, sem távoli rokona; csak ismerősök, de lehet, hogy barátok. A jövevény majdnem alázatos kérő-kérdező hanghordozása, furcsa, zavart őszintesége gyanút ébresztett. Évtizedes pályafutása alatt még hasonló eset sem fordult elő soha. Eddig csak rendőrséggel, gyámhatósággal és felháborodottan panaszkodó szomszédokkal találkozhatott. Ezért is pattoghattak számonkérő éllel a kérdései. Pillanatok alatt tisztázódott, hogy az illető semmilyen hivatalt sem képvisel, csak önmagát.

— A gyermek személyiségére és magatartására vonatkozó adatok, sajnos, szigorúan bizalmas jellegűek — zárta le a kínos párbeszédet a helyzet furcsaságára való tekintettel pedig felírta az foglalkozását, lakhelyét és személyi igazolványának számát. „Soha sem lehet tudni — gondolta —, Harmathegyi Zoltán jellembeli kisiklásainak feltárásában mikor lehet szükség a szakállas bárzenész adataira."

Zoltán és szülei annyi fejtörést okoztak már az iskola vezetésének, hogy jobbnak látták, ha a lehető leghivatalosabban járnak el; minden előírást pontosan betartva. Erre nagy szükség volt az apa, dr. Harmathegyi Arisztid jogi fenyegetőzései, és az anya, dr. Harmathegyiné Palánkhy Héva burkolt zsarolásai miatt, amelyek bizonyos tiltott pénzgyűjtésekre és nem tisztázható célú ajándékokra, pedagógusok megrendegelésére vonatkoztak. Ilyesmi még alaptalanul is felborította volna a testület nyugalmát,

márkás autó — majdnem elkapták őket. Lélekszakadva futottak a lakótelep legszélső, Y/16-os tömbje elé, ahol még járda sem épült, a gyerekek hatalmas törmelékhalmok között játszhattak. Itt folytatták a „kiosztást", és mindenki boldogan habzsolta az időközben megolvadt édességet, mígnem a maradékot két idősebb fiú elvette tőlük. Zsákmányukkal szempillantás alatt eltűntek az egyik lépcsőházban.

A bárzenész ez idő tájt figyelt fel először a két fiúra, az X/4. jelű ház előtti szépen gondozott parkban sütkérezve. Azt hitte, cigarettát dugdosnak a hátuk mögött, de amikor elszaladtak, a helyükön két üveg ital maradt.

Ő nemrég ébredt csak fel, hisz a bár hajnali négykor zár, és öt óra is elmúlik, amire ágyba kerül. Mindig a délutáni napsütésben próbált újra és újra meggyőződni arról, hogy a lakótelep valóban él, és ő vissza tudja adni a hangulatát, lefojtott, bánatosan szaggatott improvizációban. Ujjai alatt érezte a zongora billentyűit, legbelül pedig hallotta az ellenpontozásban feszülő és csak a zene nyelvén kimondható panaszt, könyörgést, örömet, amit csak kevesen hallanak ki az ő zongorajátékából.

Gyakorlott szeme azonnal felismerte a márkás italok üvegeit. Az egyik majdnem tele, a másik csak félig. Arra határozottan emlékezett, hogy nem látta inni a gyerekeket. Fogta hát az üvegeket, és elindult a parkon át. A járókelők gyanakvóan nézték az üvegeket lóbáló robosztus, különc alakot, akinek szakálla alól nyaklánc csillantak elő, és

kel. Beosztottai munkáját a bejelentkezésükhöz igazította, néhányukat pedig maga látta el. Nemsokára a különösen drága pakolások és más költséges szépítkezési szertartások elvégzését saját kizárólagos jogává tette. Végül már ő határozta meg azoknak a személyeknek a körét, akik ilyesmiben egyáltalán részesülhettek. Hamarosan elterjedt a szalonban, hogy mindez azért van, mert Zoltán gyógyítása rengetegbe kerül, s duplán kell a pénz, hogy a megszokott életnívót is megtarthassák.

Három hétig nyaraltak az Istriai-félsziget egyik gyönyörű fekvésű tengerparti kempingjében, ahol Zoltán különös dolgokat művelt. A környéken csatangoló helybeli gyerekeknek adaadta a békafelszerelését a különösen drága szigonypuskával együtt. Ha valamire pénzt kapott, azonnal elosztogatta, s utána étlen-szomjan ücsörgött a tengerparton. A szülők egyre erőteljesebb számonkérésére a vállát vonogatta, s ha elcsördült a nyakleves, csak nevetett. Elajándékozta a farmernadrágját, trikóit, gumimatracát is. Két napra a faházba zárták, s egyedül már nem tehetett egy lépést sem. Erre a kiszáradt tengeri sünök tüskéjével vérezte fel tenyerét. A seb elmérgedt, hatszáz dínárt emésztett fel a tetanuszinjekció.

Hogy felügyelet nélkül ne maradjon, szülei az iskolaév kezdetén befratták a napközibe, ugyanis a nyáron még kivitt a padokra négy üveg drága viszkit, egy doboz originált Habana szivart, két kristályvázát és négy hamutartót. A napközibben is váratlan események történtek. Elajándékozta drága festékkészletét, Parker-tollát. A szülők követelésére persze minden visszakerült, de másnap a kukában találták meg. A vécében ráhúzta a vizet tornafelszerelésére, kempingkerékpárját a cigánytelepen hagyta. A számonkérések elől a vécébe és a fürdőszobába zárkózott. Mind a kettőt úgy kellett kifeszíteni, hogy másnap reggel előcsalják. A felvilágosult szülők persze tudták a dolgukat, egy percre sem estek pánikba. Neves szakemberek szakszerű tanácsainak megfelelően jártak el. Esténként ők is lélekelemzésről beszélgettek, s meg voltak győződve, hogy gondjuk átmeneti.

A bárzongoristát lábujjhegyen vezette a nővér a gyermekek kórtermébe. A szakállas, robusztus alak megállt az ágy előtt, s kezét tehetetlenül összekulcsolva nézte az álomtalan álomba taszított gyermek kifejezéstelen arcát. Arra riadt fel, hogy a nővér belekarolt és gyengéden kivezette a félhomályba tompult, fehér csempés folyosóra.

CSATÓ KÁROLY

lakost számláló templomának egyes részei még
a XIV. századból

Almádiból
fekvő Veszp
tet a helyen
lakából kiteki
repesztett, du
lálja magát, a
belát a veszpr
nek hamvaské

A közeli
karja. De enn
levelű, rozsdal
kény, galagon
színt váltó bo
lejtőket.

Aki még
őrs, Berény k
lepő por, szől
ha vérrel voln
tott volna erre
ségénél fogva

törzsét, kiknek éppen Veszprém volt legnépesebb és legjobban megerősített települ. Szt. István korában a pogány lázadás hatalmas vezére: Koppány vérzett el falai alatt. Székesegyházában, illetve a közelében levő ősi kápolnában temették el az első magyar királynét, Gizellát, ki a veszprémvölgyi görög apácák segítségével itt készíttette azt a miseöltönyt, melyből később — talán az Árpádkor végén — a magyar királyok koronázási palástját formálták.

Még a szláv-korszak idejében épített vára — mint várispánsági székhely — tövében keletkezett helységet, a magyar királyság első három századában udvarnokok, várjobbágyok, szolgák és szabad polgárok lakták. Fenn a várban, a királyi palotán és székesegyházon kívül, ott állottak a káptalani tagok házai és ott volt elhelyezve az a híres árpádkori székesegyházi iskola is, melyet IV. László szavai szerint »tanítóinak tudományossága, a tanulók tömeges látogatása, Magyarország egyházai felett, a virágzó hírnév egyre növekedőbb fényével ragyogta be és a jogtudomány az ország jogainak megőrzése céljából ugyanott első rangra emelkedett.« Ezt az iskolát zsámboki Csák Máté fia, Péter nádor hadai 1276-ban a székesegyházzal együtt földúlták, mikor is Pál törvénytudornak, tizenkét kanonoknak és tanárnak roppant értékű kódexei semmisültek meg.

Róbert Károly úgy a várat, mint a várost és a környező uradalmat,

lom egy másik, ú. n. vértanuk oltárát.[11] A soproni jezsuita kollégium rektora 1681. július 21-én köt szerződést *Johannes Metter* szobrászmesterrel a pornói apátsági templom főoltárának felállítására. A 20 láb magas oltárt Metter a rend által különös tiszteletben tartott szentek életnagyságú szobraival s angyalalakokkal díszíti.[12] Ugyancsak 1681-ben szerződik a rektor egy *Alexander Metter* nevű szobrásszal — akinek kapcsolata az előbbihez még tisztázandó lesz — a soproni Szt. János-templomban felállítandó, teljesen azonos felépítésű és hasonlóan több szoborral díszített oltárra vonatkozólag.[13] A kismartoni szobrászkör tagjai közül, ahonnan a XVIII. század elején Budán dolgozó Ungleich és Hörger is kikerültek, a 60-as, 70-es években *Jacob Ham* és *Augustin Hadl* nevével találkozunk gyakrabban az ottani ágostonrendi apácák és a franciskánusok kálváriahegyi templomának szobrászati díszítése körül. Az előbbi számára 1769—70-ben *Josef König* „bürgerlicher Bildhauer" is készített egy felhőzetben s glóriában megjelenő Szentháromság-csoportot.[14] 1743 márciusában vállalja *Michael Rösner* „bürgerlicher Bildhauer in der königl. Freuen bergstadt Sembnitz" a besztercebányai jezsuita templom négy mellékoltárának elkészítését szobrokkal, vázákkal, faragott képkerettel és glóriával együtt.[15] A lechnitzi kamalduliak templomának szobrokkal díszített főoltárát az előre bemutatott modell nyomán *Dionysius Reismeier* készíti 1745-ben s három évvel később ugyancsak ő faragja a torony homlokzati fülkéje számára a szeplőtelen fogantatás szobrát.[16] *Johann Anton Ledergerber* „bildhauer zu Egerszeg" 1748-ban a csatári apátsági templom oltára számára mintáz angyalalakokat,[17] *Stefan Steinmässler* pozsonyi mester, akinek művészete tán a Donner-hagyományokkal lesz kapcsolatba hozható, 1761-ben az ottani jezsuita templom Szt. Ignác oltárának felállítását és plasztikai díszítését vállalja.[18] Vele majdnem egyidejűleg, 1760-ban dolgozik *Josef Sartory* a pozsonyi Szentháromság-emlék renoválásán,[19] míg a másfél évtizeddel korábbi veszprémi Szentháromság-szobor mesterei közt *Franz Josef Schmitt* „bildhauer" nevével találkozunk.[20] A körmöcbányai Szentháromság - szobor egyik mestere, a Dionysius Stanettivel együtt dolgozó brucki *Martin Fegerle*, az emlékek világos tanusága szerint, úgy látszik, egyebütt is kapott megbízást hazánkban. A nyitrai várhegyen álló Immaculata-szobor egészében is, részleteiben is Fegerle egyik főművének, amelyre körmöcbányai szerződésében is hivatkozik, a hainburgi hasonló tárgyú emlékműnek majdnem pontos megismétlése. Az illavai trinitáriusok feljegyzései viszont elismeréssel emlékeznek meg 1766-ban *Antonius Millner* „sculptor, incola Ledniczensis"-ről, aki két új mellékoltár plasztikai díszítésével „*artis suae non mediocra signa dedit*".[21]

Folytathatnók még a sort egy-két műre való utalással Josef Weissmann, Johann Andre Eglauer, a budai Szent Anna-templom plasztikai díszén dolgozó Leonhard Weber, Anton Eberhardt, a kassai Franz és Josef Fegh ne-

[11] Mindhárom szerződés: Orsz. Levéltár, Cam. Hung. Acta Jesuit. irregestr. Miscellanea fasc. 10.

[12] U.-ott, Acta Jesuit. irregestr. Coll. Soproniensis fasc. 3.

[13] A szerződés 1681. aug. 17-ről: u.-ott. A rávezetett kifizetési jegyzék szerint 1682. okt. 27-én „*völig bezalt*".

[14] Mindhárom u.-ott: Acta Eccl. Ord. et Monial fasc. 146.a. és fasc. 62.

[15] Szerződése 1743. márc. 15-ről u.-ott: Acta Jesuit irregestr. Coll. Schemnitz. fasc. 5.

[16] Szerződése 1745. júl. 10-ről és elismervénye 1748-ból a felvett összegről: „*supra novum laborem in nova sacristia lavatoriam et pro turri statuam lapideam Immaculatae concept. B. V. M.*" — u.-ott, Acta Eccl. Ord. et Monial. fasc. 23.

[17] Szerződése 1748. júl. 23-ról: u.-ott fasc. 291.

[18] Szerződése 1761. január 1-ről „*wegen erbauung des Altars des Hl. Vatters Ignati*": u.-ott, Acta Jesuit. irregestr. Coll. Poson fasc. 6.

[19] A pozsonyi Szentháromság emléket a város polgársága emeltette az egykori vödritzi kapunál az 1712-i pestis után. Az 1749—1772. közt végrehajtott átalakítási és renoválási munkálatokról szóló kimutatás 44. tétele 1760-ból: „*Dem Joseph Sartory Bildhauer seine accordirte Arbeit zur Saulen mit 100 fl.*" — Orsz. Levéltár, m. kir. udv. kancellária 1772. No. 5350.

[20] Az emléken dolgozó többi mesterével egyesített nyugtája, dátum nélküli másolatban: Veszprém, püspöki levéltár, Biró Márton-iratok. 4. sz.

[21] V. ö.: *Liber Conventualis* ..... ab Anno 1695. 24. s kk. ll.: ..... *de fabrica Conventus et Ecclesiae.* Lásd: Orsz. Levéltár, Cam. Hung. Acta Ord. et Monial fasc. 279. ½.

Kapossy János: A magyarországi barokk európai helyzete. Magyar Művészet 1931.

általán meg sem kísérelte, vagy hamis nyomon kereste.

Az udvari és akadémikus művészek viszonylag csekély számú magyarországi alkotása mellett, amelyek az előbb érintett körülményeknél fogva különben nem adhatják a helyes mértéket barokk szobrászatunk megítéléséhez, a tudományos kutatás előtt jóformán teljesen ismeretlenek az egyházi és világi díszítő szobrászat emlékei: kálváriacsoportok, kerti szobrok és fogadalmi emlékművek, gazdag felépítésű barokk oltárok, orgonák és szószékek plasztikai dísze, portálék, homlokzati fülkék és oromfalak szobrai. Oly alkotások, amelyek ugyan részben az idegen vendégművészek oeuvrejét fogják gazdagítani, legnagyobbrészt azonban helyi mesterek műhelyéből, a „bürgerlicher Bildhauer"-ek mintázó keze alól kerültek ki s nemcsak szobrászati termésünk nagy átlagát adják, de egyben annak színvonalát s az értékelés szempontjait is meghatározzák. Kétségtelen, hogy a behatóbb vizsgálat közülük nem egyet fog bár szerényebb, de jellegzetes műalkotásnak minősíteni, sőt tán kiválóbbak is akadnak közöttük. S amint az újabb bajor kutatás a népi műgyakorlatból s műhelyhagyományokból kinőtt mesterek egész sorát hozta napfényre, akiknek alkotásaiban a barokk és rokokó díszítő művészetnek a sajátos délbajor néplélekben fogant megnyilatkozását ismerte fel és értékelte, úgy lesz az ilynemű hazai emlékek feltárásának egyik legfőbb feladata, hogy bennük keresse barokk szobrászatunk sajátos helyi színeit és stílusformáit s mestereikben mutassa ki a helyi hagyományokból táplálkozó, vagy legalább e hagyományoktól meghatározott helyi ízléshez és igényekhez alkalmazkodó hazai műgyakorlat képviselőit. Bizonyos, hogy e mesterek között bevándorolt s itt letelepedett külföldiek is vannak, — hivatkozzunk csak Dionysius Stanettire — akik egy idegen formakincs termékenyítő hatását hozzák magukkal, aminthogy az udvari szobrászat magyarországi emlékeinek stílusformáló hatása is nyomon kísérhető. A probléma ily megfogalmazására mégis feljogosít az a sok, eleddig ismeretlen mesternév, amely alkotásokkal kapcsolatban újabb kutatásaink során került napfényre s még inkább az a körülmény, hogy e mesterek többnyire a városi és polgári élet hazai középpontjaiból valók, Kassáról s a Szepességből, Nagyszombatból, a bányavárosokból s az ország nyugati széleiről: oly vidékekről, ahol a helyi műgyakorlat és hagyományok folytonosságával is számolnunk kell. És ha már az eddigi kutatás is rámutatott ama jelenségre, mint él tovább középkori szobrászatunk formavilága felvidéki síremlékeinken szinte a XVII. század közepéig, a további beható vizsgálatnak a fejlődés külföldi tényezőin és kapcsolatain túlmenőleg meg kell majd találnia barokk szobrászatunknak a helyi művészet talajába eresztett gyökérszálait is: ausztriai, tiroli és délbajor analógiára a renaissance korában is lappangó késői gotikus kőfaragó és műhelyi hagyományokkal való kapcsolatát.

E kőben, fában s jobbára stukkóban dolgozó díszítő szobrászat fejlődése mesternévvel ellátott alkotásokon lesz majd végigkísérhető a XVII. század első felétől kezdődőleg s mind sűrűbb adatok beszélnek a XVIII. század ilyfajta emlékeiről. Itt csupán néhány alkotásra s új mesternévre utalhatunk az eddigi hiányos kép némi kiegészítéséül, de egyelőre csak a puszta adatokra, mert a jobbára elcsatolt területeinken lévő emlékek művészi megítéléséhez még használható fénykép sem áll rendelkezésünkre. A nagyszombati jezsuiták 1637 szeptember 3-án szerződnek Balthasar Knilling bécsi asztalos és faragó mesterrel az épülő templom hatalmas főoltárának elkészítésére. A bécsi vállalkozó a munkát időközben átadja *Veit Stadler* nagyszombati szobrásznak s a vele kötött szerződés értelmében Stadlerre marad az oltár s a tabernákulum gazdag plasztikai díszítése. Ugyancsak Veit Stadler „*civis et statuarius Tyrnaviensis*" építi fel szobordíszével együtt 1640-ben a temp-

A bányavárosok barokk szobrászatának legjelentékenyebb egyénisége, *Dionysius Stanetti* életműve tárgyában Magda Keletié az utolsó szó.[27] Osztrák genealógiai kutatások alapján korrigálta a szobrász származási adatait, majd újrafelfedezte és meghatározta Stanetti egyik monumentális művének, a selmecbányai háromoszlopos Szentháromság-emléknek modelljét — ritka tárgyi hírmondóját a térségben mégiscsak létezett szobrászi modellkészítési gyakorlatnak. A régi magyarországi rajzművészet kérdésköréhez ugyanakkor a körmöcbányai Szentháromság-oszlop eddig ismeretlen — kiviteli? — tervével szól hozzá, amelyet Martin Vogerlnek attribuál. Az új felismerések fényében elsikkad azonban az a művészettörténetileg nem közömbös tény, hogy Dionysius, ha fia nem is, de rokona volt a bécsi szobrász „Giovanni" Stanettinek — aki nem olasz, hanem sziléziai, és aki 1726-ban végrendeletében Anton Stanetti nevű unokaöccsére és tanítványára hagyta vázlatait, modelljeit (!) és szobrászszerszámait. Ez az Anton, aki utóbb visszatért hazájába, Dionysius 1705-ben született bátyja volt,[28] aki közös tescheni működésük során átadhatott valamit a császárváros nagyszobrászatának tanulságaiból a később Magyarországra vándorolt mesternek. Ilyen hatás feltételezése nélkül Dionysius Stanetti oeuvre-jének igényessége legalábbis megmagyarázhatatlan.

A privigyei házfőnök, Hyacint Hangke naplójának közzététele óta mindenképpen Stanetti életművébe kell sorolnunk a piarista templom belső szobordíszét is.[29] Ez a hatalmas munka — Stanetti 1741 és 1757 között dolgozott Privigyén segédeivel, ahova házasságkötése után Körmöcbányáról járt át — kitölti a tescheni szereplése és az elsőnek jelölt nagyobb bányavárosi megbízatás (Selmecbánya, Szentháromság-emlék, 1755) közötti űrt. Másrészről analógiás úton igazolja Magda Keleti elgondolását a Körmöcbányáról fennmaradt faszobrok rendeltetéséről. A lebontott Mária-templom hatalmas, oszlopos főoltárához szintén a négy egyházatya és az — oromzati — ülő angyalok figurái tartozhattak, a Szent Kereszt és a Szent József halála mellékoltárokhoz — a festő itt is Schmidt — két-két álló efebosz (többségük ma a körmöcbányai városi múzeumban); a Magyar Nemzeti Galéria Szent Donát- és Flórián-szobrai feltehetően szabadon álltak. Kisebb léptékű Szent Család-oltárt kísérhetett az SNG matróna-szobra párdarabjával, a Szlovák Nemzeti Múzeum Joachim (vagy Zakariás)-alakjával együtt, akárcsak a két ülő allegorikus nőalak (SNG). Dionysius Stanetti körmöcbányai faszobraira jellemző a teljesen aranyozott felület; a privigyei mellékoltár-figurák és a bajmóci múzeumba a környékről bekerült szerényebb munkák testszínnel kombinálják a ruha aranyát. A privigyei főoltár megtévesztő fehér felülete nyilvánvalóan 18. század végi átfestés[30] és annak a stílusváltásnak a külső jele, amelyet például Szakolca és Poroszka fehér-arany templomberendezése képvisel a század utolsó harmadából: a késői Krauss, ill. a brünni Schweigel-kör más-más előtörténetű késő barokk szobrászata. Ezt a „végkifejletet" egy szép Fájdalmas Mária (413. kat. szám) képviseli a gyűjteményben; a Donner-iskola immár harmadik nemzedékét Josef Gode és Franz Xaver Seegen Magda Keleti által biztosan uralt életműve;[31] míg a legprofánabb műfaji változat, a kerti kőszobrászat az eberhardi kastély szfinx-, puttó-és vázatöredékeivel van jelen a katalogizált gyűjteményben.

A betekintés lehetőségével mérhetetlenül gazdagodva várjuk a pozsonyi késő reneszánsz és barokk gyűjtemény új, kibővített állandó kiállítását és a sikeres katalógussorozat, a Fontes újabb köteteit.

Jávor Anna

10. *Dionysius Stanetti: Szent Jeromos szobra a privigyei volt piarista templom főoltárán, 1753—1757 között*

27 Legújabban *Magda Keleti:* Barokovy sochár Dionýz Ignác Stanetti. Model a skica k jeho morovym stĺpom na strednom Slovensku. Výtvarný život XXXII. 1987, 5. 42—45. Időközben megjelent: *Erwin Fritsch:* Überlegungen und Daten zur Genealogie der Barock-Bildhauerfamilie Stanetti. Adler (klny.), Wien 1986.

28 *Ladislav Šášky:* Stavebný denník Hyacinta Hangkeho z 18. storočia. Zborník slovenského Národného Múzea. História 1977, 157—183; 1978, 165—198. Vö. *Karácsony András* recenziója: A barokk szobrászat Magyarországon. Vigilia XXV. 1960, 472; *Jávor Anna:* Dionysius Stanetti szobrai a Magyar Nemzeti Galériában. Művészettörténeti Értesítő XXX. 1981, 50, 53.

30 *Mikuláš Mišik:* Prievidza. Banska Bystrica 1971, 204 adata, miszerint a főoltárra 1792-ben adományozott Colorado Pálffy grófnő, az átfestéssel lehet kapcsolatos. Erre a könyvre *Jan Papco* (Bojnice, Múzeum) hívta fel a figyelmemet, amelyért a Stanettire és Anton Schmidt festőre vonatkozó értékes konzultációkkal együtt itt mondok köszönetet.

Művtört.Ért. 1989 1-4
175,176.
178.

STANETTI, Dionysius

11. Dionysius Stanetti: Szent Jeromos szobra a körmöcbányai lebontott plébániatemplom főoltáráról, 1764—1765. Körmöcbánya, Múzeum

Művtört.Ért. 1989 1-4 175,176,178

Patak Jenő

Stang Rudolf /Düsseldorf 19.sz./ festő műve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old

Patak Jenő

Krakkoá Müegylet 1862 évi mülapja Stang Rudolf müve a müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Táblakép.

A"Krakkoi Müegylet"1862 évi mülapja a Müegylet sorsolási kiállitásán. Stang Rudolf /Düsseldorf/müve.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Stanga János
ötvös Selmecbánya

Kőmagyötvös

F. sz. *Lf. Nr.*	Próba *Beschau*	Mesterjegy *Meisterzeichen* — Mester — tárgy — tulajdonos — irodalom *Meister — Gegenstand — Eigentümer — Literatur*
1972		STANGA Johannes Stanga, M ca 1835. (Felszabadult — *Freigesprochen* 1827.)
	Nr. 1945	*a)* 5 darab gyümölcskés. — *Obstmesser, 5 Stück.* Mus. Nat. Hung.
	Nr. 1946	*b)* Kávéskanál. — *Kaffeelöffel.* — Ca 1840. Boroskay János, Zólyom — *Altsohl.*
1973		Ugyanaz a mester. — *Derselbe Meister.*
	—	Filigránmívű pitykék. — *Knöpfe zur Volkstracht.* Museum, Selmecbánya — *Schemnitz.*

Művészi díj: Dilleus Julien sírémlék-pályázat.
Stagel Sornoggi Rezső

Művészet V. évf 1906 422. l.

Stange, festő

Honderü, 1847. II. 75-76. skvl.

Zerffi: A pesti mükiállitás

Stanisavlyevits J.

jesto
nemely darabok.

Mu Kitétel Pesten. Hornmüvén
1834. 429 l.

Sztanisavlyevic J

festő

A „Honmüvész" az 1834-ki pesti „mükitétel"ről szólva felemliti ötis.

Müvészet, 1903. 330 l.

STANISLAVJEVIĆ *(Stanisavlyevits)* *Iván*, festő, • Újvidék 1816. † Róma 1842. Három évig Pesten Peschkynél tanult, azután Bécsben és Eszéken főleg gör.-kel. egyházi képeket festett. 1837. Rómában telepedett le, ahol számos régi képet másolt.

K

K-g II-472l

vagy
13 x 2.083,-
+ 20% előleg

vagy
24 x 6.592,-
+ 20% előleg

SONY TV
KV-29 E X 1 K

- 29"-os (68 cm) Super Trinitron képcső
- ZWEI/NICAM sztereó hang
- Egyszerű menü
- Egygombos hangolás, csatorna rendezés és elnevezés
- Gyorsteletext

vagy
24 x 4.820,-
+ 20% előleg

SONY VIDEOKAMERA
TVR 401

- 13x-os optikai zoom
- 0,5 lux fokozott fényérzékenység
- STAMINA (az opcionális NP-98 akkumulátorral akár 5 órás folyamatos felvételkészítés)
- Teljes tartományú autofókusz
- Programozott expozíciós beállítások (Program AE)
- LP felvételi üzemmód
- Vezeték nélküli távvezérlő

59.990,-

vagy
24 x 2.604,-
+ 20% előleg

33.333,-

vagy
15 x 2.087,-
+ 20% előleg

ZANUSSI ZFT 165
hűtőszekrény

- Változtatható ajtónyitás
- Automatikus leolvasztás
- Freonmentes
- Lekerekített "Softline" design
- Könnyen leszedhető munkalap

62.990,-

vagy
24 x 2.770,-
+ 20% előleg

BOSCH elöltöltős
mosógép WFB 1002

Töltősúly: 4,5 kg.
Centrifuga fordulat: 500 fordulat/perc.

19.990,-

BOSCH BBS 6000
porszívó

- Max. 1100 W-os telejsítmény
- Mechanikus szívóerőszabályozás
- Háromszoros higiénikus szűrőrendszer
- Automatikus kábelfeltekerés

21.990,-

GOLD STAR
MA 692 TD

17 l-es, digitális mikrohullámú sütő
(Szimbolikus fotó.)

óház az ÉVA MALOMban Szombathely, Thököly u. 20. Tel.: 94/341-727

(268013/1H)

STANKOWSKY ENDRE

Részletekben, mesélve

Alkalmazott grafika és alkalmazkodás-művészet Stankowsky Endrétől

● **Merklin T.**

Sosem látható előre, miféle meglepetésekkel találkozhatni, amikor az ember be akar robbanni egy képzőművész mindennapjaiba, hogy napi foglalatosságairól kérdezze. Stankowsky Endrének épp sürgős rendőrségi megbízása van: eltűnt ékszereket rajzol elmondás alapján, hogy ráismerhető legyen.

— A nyolcvanas évek eleje óta vállalok ilyen feladatokat — mondja. — Nem csak ékszereket, portrékat is készítek úgy, hogy sohasem láttam, amiről szó van. Azért nem lehet ezt a munkát számítógéppel kiváltani, mert az elbeszélő és a rajzoló teljesen együttműködik, egyik momentumról jut eszébe a másik, folyton módosulnak, alakulnak a részletek...

„A cinikus"

Stankowsky Endrének nem ez a fő munkája, csak egy mellék a megélhetés megteremtéséhez, ami bizony nem egy lila ködös művészlét fenntartását jelenti, hiszen négy gyereket nevel. A gyerekek mindegyike hangszeres zenét tanul — az édesapa szerint inkább az ő tehetségükről kellene beszélni. Ám ahogy körülnézünk a dolgozószobájában, lehetetlen kikerülni a szkennerrel, nyomtatóval felszerelt számítógépes rendszert, amely nyilván az alkalmazott grafikai feladatok megoldásában segíti, s ez a személye kapcsán központi kérdés lehet, hiszen Stankowsky Endre ezzel keresi a kenyerét. Tervez: könyvborítókat, plakátokat, naptárt, mert „mindenfélét el kell vállalni, hiszen a piacról élünk..." Kompromisszumokat említ, de nem negatív értelemben érti, hanem az alkalmazkodásra gondol: határidők szorítására, olyan munkák vállalására, melyek eredetileg nem tartoznak a szíve csücskébe.

— Meg kell próbálni kiszolgálni azokat az embereket, akik megtisztelnek azzal, hogy megrendelnek tőlem — mondja. — Nincs annyi időm, hogy ne olyan dolgokat csináljak, amikért ne kapnék azonnal valami pénzt. Ez csak részben szomorú, mert ez egyúttal megteremti a hátteremet: azt festek, amit akarok, és nem kell gondolkoznom, hogy megveszik-e a festményeimet vagy sem.

A belülről jövő festett képein az emberi gesztusokkal foglalkozik, bizonyos szituációk okozta lehetséges reakciókkal. Arról ábrándozik, hogy nyugdíjas éveiben ennek szentelheti szabadidejét. Kissé szürreális, alkalmasint groteszknek is mondható képeit a magam részéről kimondottan szeretem, azzal együtt, hogy Stankowsky Endre finoman árnyalt megfogalmazással kíséri őket: „Nem mindenki tudna együtt élni ilyenekkel." Magyarázkodik: talán valóban túl sokat akar mondani egy képpel, mint ahogy képzőművész kollégái gyakran a szemére vetik. De hát őbenne ilyen elbeszélő módon születnek meg a vászonra vihető képzetek, úgyhogy mégis mindig odateszi azokat a mások által sokszor feleslegesnek ítélt részleteket. És talán épp e „mesélő" jellegük miatt lehetnek népszerűek az egyszerű ember számára; a könnyen érthető üzenetek ráadásul az álmainkból ismeretes hátterekből tűnnek elő — figurák, tájak levehető kapcsolatai révén. Ez a megérintő, valahonnan — de honnan? — ismerhető titokzatosság az, ami borzongat, és nem hagyja nyugodni a nézőt. Így van meg az a rés, amin ki-be lehet csúszkálni, és életünk végéig történeteket fűzni a szobánk falára függesztett képhez.

Mindazonáltal Stankowsky Endre nem gondolja, hogy egy művész kevesebb attól, ha megrendelésre is készít festményeket. Szívesen vállalna olyan feladatot is, ahol a színvilág és a méret adott, a téma a művészre bízva — tehát az ötlet és a kidolgozás teljesen az övé. Ez is alkotás. Egy német galéria rendel meg így különböző művészektől, mondja, de beférni abba a körbe szinte lehetetlen, mert ahhoz nagy, ismert név kellene. De Stankowsky Endrének nem ez a legfőbb problémája, nem kesereg, hanem cseveg a dolgok állásáról. S minthogy horgászik is néha, vacsorázni hív családostul — ha majd megint fog valami nagyobb halat.

1997. OKT. 9. VAS NÉPE

kolája

zembe, kártyám!

nek a segítségével megpróbálom megnevezni azt a két kártyát, ahol a csomagot elemelte. Felhívom arra is a figyelmét, hogy ez nagyon nehéz, és már mondom is: Ön két piros kártya között emelte el a csomagot. Az egyik a piros hetes, a másik pedig a piros ász. Ezzel elengedem a pulzusát, megfogom a csomagot és lassan ellapozom addig, amíg a megfordított részhez érek, ahol a legfelső lap valóban a piros hetes. Most már csak meg kell fordítanom a hátával felfelé levő kártyákat és íme, a piros

Pályázati rejtvény

Pályázati rejtvényünk vízszintes 47. és függőleges 13. számú soraiban egy-egy, a környezetszennyezéssel kapcsolatos dolognak a nevét rejtettük el. Megfejtésül ezt a két jelenséget (összesen három szót) kell beküldenetek az alábbi címre: Vas Népe Szerkesztősége, Szombathely, Széll Kálmán u. 40. A beküldési határidő a megjelenéstől

41. Lehord, leszid. **42.** Az év befejezése előtti, soron kívüli. **44.** UE. **45.** Hittagadó. **46.** Nem gyors. **47. Ennek a rétegnek az elvékonyodása a környezetszennyezés következménye.**

Függőleges **1.** Nem szelíd. **2.** Fa része. **3.** A szereplőket megszólaltató, több véleményt felmutató műfaj az újságban. **4.** Szombathelyhez csatolt község,

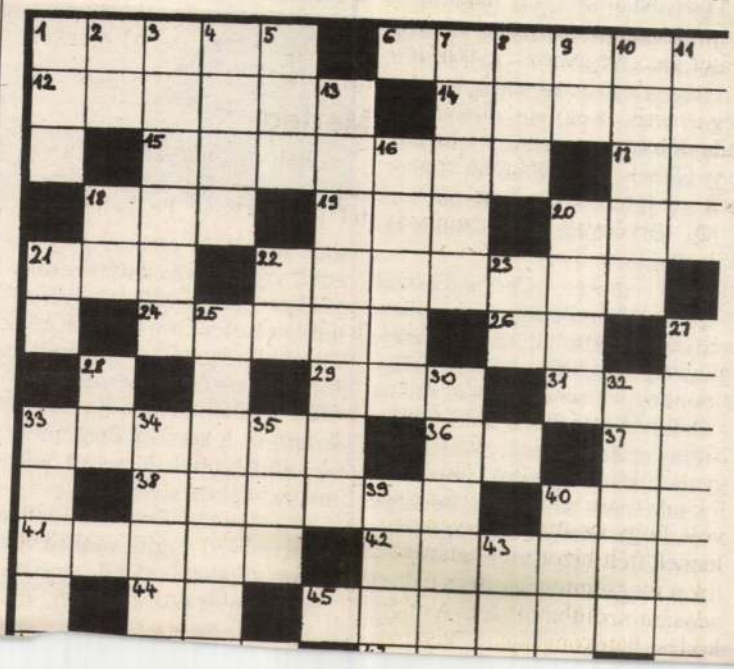

Stankowsky Endre festő Vas népe

Fehér kendő, vörös lepel

Stankowsky Endre képei a Savaria Tourist Galériában

● Ölbei L.

Fotó: Horváth Csaba

Mesél ez a kiállítás a szombathelyi Savaria Tourist Galériában. Mi mást tehetne, ha egyszer egy szép, álmodozó tekintetű női portré a meghatározója — nyakláncának medalionjában Krúdy Gyula arcképe. A kép mellett az egyik oldalon — mint valami barokkos és expresszív allegória — az *Indulat*, kiabáló ember képében; a másikon vörös lepelben, elmosódott vonásokkal és széles karimájú kalapban a *Meditáció*. Lehet, hogy mindez maga Krúdy? A Nő, az Indulat, és a csöndes elmélkedés?

A mese Cervantes-szel folytatódik. Pedig első pillantásra úgy látszhat, az *Öreg szélmalom* című festményen tulajdonképpen semmi nincs, ami az álmaival hadakozó Don Quijotéra emlékeztetne. Aztán — mint valami áttetsző látomás — a háttérben feltűnik a búsképű lovag, és feltűnik a lobogó fehér kendő is: fennakadt a szélmalom valamelyik lapátján. Csak azt nem tudni, ki és kinek adja meg magát. *A cinikus* gonoszzöld, vigyorgó és térdét verő figuráját látva a válasz egyértelmű: a vesztes Don Quijote és az álmokat kergetők. Ezt mondja a fojtó *Szmog* (a füstben elmerülő fák), és talán ezt mondja az *Életkutató* is: a komoly öregember, aki elmélyülten keresgél valamit egy feltört tojásban.

Stankowsky Endre különben is szereti szó szerint venni a dolgokat (éppen ezáltal tágítani, változtatni a jelentésüket): számára a *Fejfák* földbe süllyesztett emberek, és a képet szemlélő érzi: ezek a fejek és vállak nemsokára a körülöttük szétszórt kőtömbökhöz válnak hasonlatossá.

Szellősebbek és könnyedebbek a kiállításon látható akvarellek — a Bohóc, a Mesevár —, bár ezeken is mintha át-átsuhanna valami árnyék. Mint a szép nő tekintetén, szívében Krúdy emlékezetével.

INDULAT
1987. 47 X 33 CM OLAJ, FAROST

TEMPER
1987. 47 X 33 CM OIL, WOOD-FIBRE

AUFREGUNG
1987. 47 X 33 CM ÖL, HOLZFASER

EMOZIONE
1987. 47 X 33 CM OLIO, LEGNO COMPRESSO

STANKOWSKY Endre

AS

Budapesten született.
Iskoláit Szombathelyen és Budapesten végezte.
Húsz évig a reklámszakmában dolgozot grafikusként.
Jelenleg szabadfoglalkozású.

1945

Born in Budapest.
He learned in Budapest and in Szombathely.
He has been worked for 20 years in advertising
as a designer. He is a free-lance artist at the moment.

EGYÉNI KIÁLLÍTÁSOK

Szombathely, TIT Székház	**1985**	Szombathely, TIT House
Szombathely, TIT Székház	**1986**	Szombathely, TIT House
Szombathely, TIT Székház	**1989**	Szombathely, TIT House
Szombathely, TIT Székház	**1990**	Szombathely, TIT House
Vasvár, Művelődési Ház	**1990**	Vasvár, Culture Hall
Szombathely, TIT Székház	**1991**	Szombathely, TIT House
Bük-fürdő, Művelődési ház	**1991**	Bük-fürdő, Culture Hall
Szombathely, TIT Székház	**1992**	Szombathely, TIT House

SOLO EXHIBITIONS

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK

Vas megyei Tavaszi Tárlatok
Vasi Műhely kpzőművészcsoport
kiállításai itthon és külföldön.

COLLECTIVE EXHIBITIONS

Szombathely, Spring Shows
Exhibitions in Hungary and abroad of the works contributed
by the artists belonging tothe circle "Vasi Műhely"

Geboren in Budapest.
Er absolvierte seine Schulen in Szombathely und
in Budapest. Er arbeitete 20 Jahre in der
Reklambranche. Heute ist er freischaffender Künstler.

1945

Nato a Budapest.
Ha studiato a Budapest ed a Szombathely.
Ha lavorato lungo come grafico della pubblicità.
Adesso lavora come grafico artistico privato.

EINZELAUSSTELLUNGEN

Szombathely, TIT Zentralhaus	**1985**	Szombathely, TIT Galleria
Szombathely, TIT Zentralhaus	**1986**	Szombathely, TIT Galleria
Szombathely, TIT Zentralhaus	**1989**	Szombathely, TIT Galleria
Szombathely, TIT Zentralhaus	**1990**	Szombathely, TIT Galleria
Vasvár, Kulturhaus	**1990**	Vasvár, Centro di Cultura
Szombathely, TIT Zentralhaus	**1991**	Szombathely, TIT Galleria
Bük-fürdő, Kulturhaus	**1991**	Bük, Centro di Cultura
Szombathely, TIT Zentralhaus	**1992**	Szombathely, TIT Galleria

ESPOSIZIONI PERSONALI

GRUPPENAUSSTELLUNGEN

Frühjahrskunstausstellungen in Komitat Vas
Ausstellungen der Künstlergruppe Werkstatt
von Vas im In- und Ausland.

ESPOSIZIONI DI GRUPPO

Ha partecipato ancora alle esposizioni
collettive in Ungheria ed anche all'estero.

"A festészetben
az emberábrázolás, azon belül az emberi gesztusok érdekelnek. "

"In painting
I am interested in th representation of the human form especially gestures. "

"In der Malerei
beschäftigen mich di Menschendarstellung, innerhalb deren die Gesten. "

"Come artista
favorisce la rappesentazione dell' nomo con i suoi gesti."

Stainek L

Érsekvéső.

Rásd

Numizmat. Közl.

1911. 4. l.

3. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
aláí

STEFANOVICS Gyula építész

Kovács Imre: A kecskeméti Szent-Erzsébet templom története. = Magyar Egyháztörténeti Vázlatok, 1. 1989. 64.p.

Szakmai lektorálást végezte Vajda László.) Bp: 1950, Hungária - Budapest ny. 431 p. 20 cm.

Egységár: 30.-Ft

138/8
KOROLENKO, (V.A.) Kortársak története. (Ford. és utószó: Gellért György.) 1-2 köt. Bp. 1960, Európa. 2 db. 20 cm.

/Orosz remekirók./

Egységár: 30.-Ft

139/249
KOVÁCS Ágnes: A XX. században rögzitett magyar népmesék szövegek XIX. századi nyomtatott forrásai. - 1. Arany László magyar népmese-gyüjteménye. Bp. [1969], Akad. K. 177-214. p. 23 cm.

/Kiny. Népi Kultára - népi

Stefano da Transylvania

Udinében mint festő, faragó, intarziator és üvegfestő működött. 1448–65. Műhelyét, melyben a német Leonhard Tannerral együtt dolgozott, fia, Venceslao vette át.

Balmanni 93. l.

BUDAPEST
934 .VIII -8 23
62

Stefano Transsylva-

nico vagy

Sette Castelli

lárd

Genthon Erdélyinnv

13. l.

részint a felvonulásnál csatlakozó, s a vörös területen müködő ellenforradalmi szervezetek által már titokban összegyüjtött és előkészitett emberanyagból kitölthetők.

Azonban ugy a hadsereg szervezését, mint a már megszervezett hadseregnek irányitását csak egy polgári alakulat, egy kormány intézheti, mert különben voltaképen katonai diktatura készülne elő. Az abszolut rendelkezési jogot a hadsereg felett, csak az egész nemzet bizalmát biró, azt képviselő politikai kormányzat veheti át, mert anélkül a hadsereg nem a magyar állam hadserege, hanem csak katonai parancsnokok kizárólag militarista intézménye lenne; ennek szervezését pedig a főhatalmak elő nem segithették, érthető okokból.

Amikor Károlyi Gyuláék kiszabadultak Mezőhegyesről, a amikor már nemcsak gróf Teleki, a bécsiek kiküldöttje, volt várható, hanem nagyszámu politikus is gyülekezett össze Szegedre, akkor Károlyi Gyula megkezdte tárgyalásait, részben a magyar

Stefano Transsylvanico o Sette Castelli

festő fafaragó XV. sz.
aranyozó, üvegfestő
lásd +1475.

Kampis Antal:

A középkori magyar faszobrászat történetének vázlata
1450-ig Bp. 37. l.
1932. 38. l.

Külföldi irodalom.

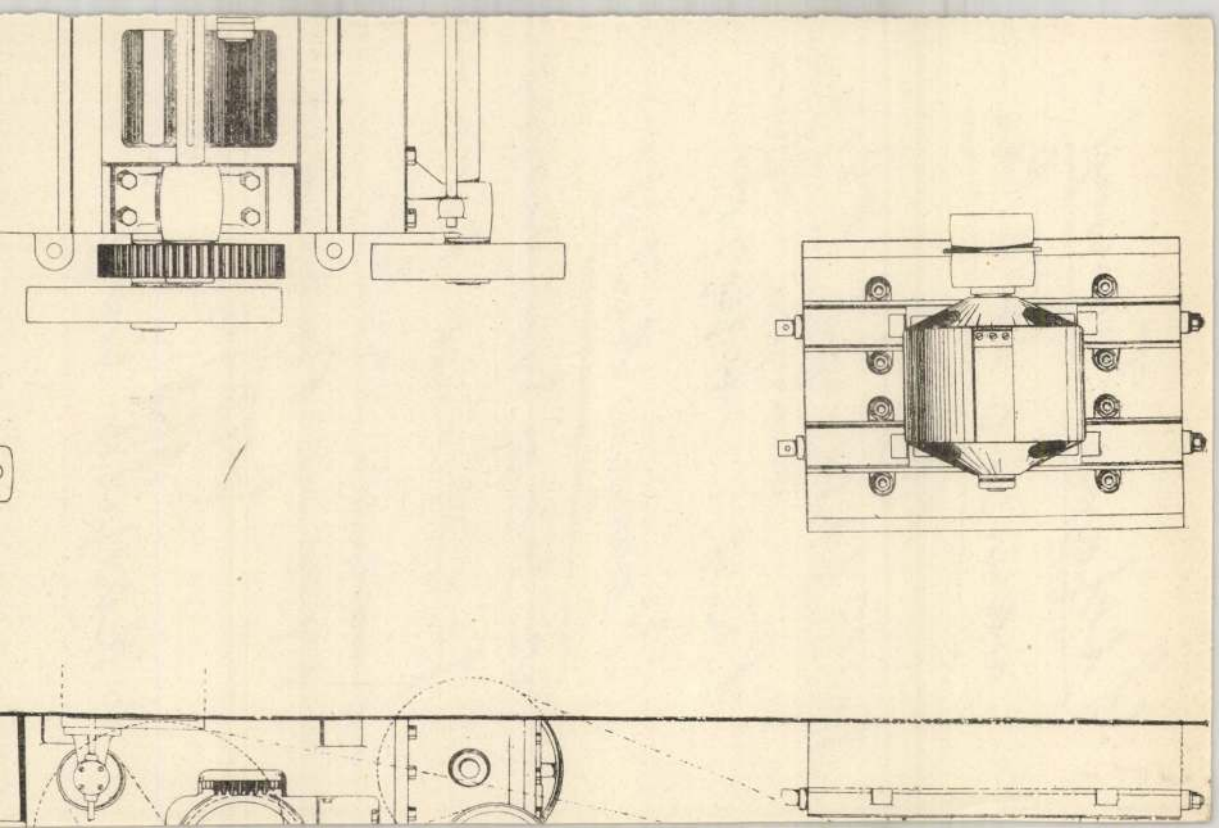

Stefano Transilvanico
vagy de Sette Castelle
+ Udine 1475.
festő, tametsző, aranyozó,
üvegfestő
Horv Mátyáskori

182. l.

1555

168

Stefanovics Elemér

A kulturális eseményeket ismertető rovat közli: Pájer Emília a zalaegerszegi Ifjusági Házban ápr. 5.-től, Orosz István a Ferencvárosi Pincetárlaton ápr. 10.-ig, Barta Éva a Ferencvárosi Vasutas Művelődési Házban ápr. 12.-től, Ország Lili a Műcsarnokban ápr. 13.-tól, Szunyoghy András a Studió Galériában ápr. 14.-ig, Fajó János a székesfehérvári Ifjusági Házban ápr. 30.-ig, Asszonyi Tamás és Jávor Piroska a miskolci Mini Galériában május 5.-ig, Csarejs Jánosné és Stefanovics Elemér a kecskeméti Magyar Naiv Művészek Múzeumában május 27.-ig mutatja be műveit a felsorolt kiállító termekben.
Szabó Jenő fotóművész: "A temetők népművészete" c. kiállitása megtekinthető április 6.-tól.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7.
XXIII. évf. 14. sz. 8. lap.

Stefano dei Settecastelli

1470 körül az udinei
városháza loggiáinak festett
üvegablakait készítette. A
városházán és templomokban
nárnyasoltárokat is festett
és szobrokat is faragott.
Erdélyi származásu volt.

Ságüvegesipár

88. l.

Stefano di Settecastelli

(Siebenbürgen) Maler, Holzschnitzer, Vergolder u. Glasmaler, genannt 1448/65 in Udine

lässt okv.

Thieme-Becker

31. k. 531. l.

Stefano da Transilvania

Stefano transilvanico MDK

Udineben 1475-ben meghalt magyar festő

/irodalmi források emlitése 251.jegyzetben/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei.
Bp.1955.9o.l.

Stainer Egyed

körnives

Sopron

1622. nov. 23.

polg. eskü

Házi

Római főlirattan V. 258-262

Greg

JOANNES STAINER
faber lignarius discipulus
oriundus ex Pichel

MDK

szül. 1692 körül,
megh. 1712 december 22.
20 éves korában

Belv.Lib.Def.1712.dec.23.

Stainer Osvát

és

Sopron

1548. márc. 16.

polgáresken

Házi

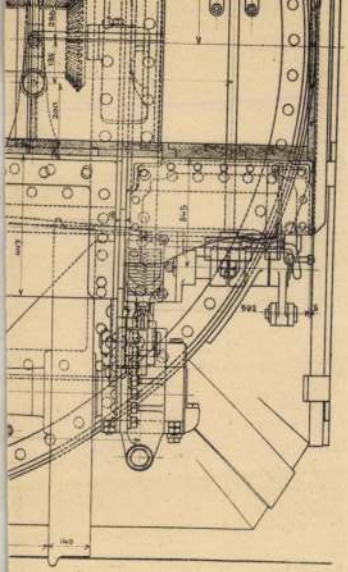

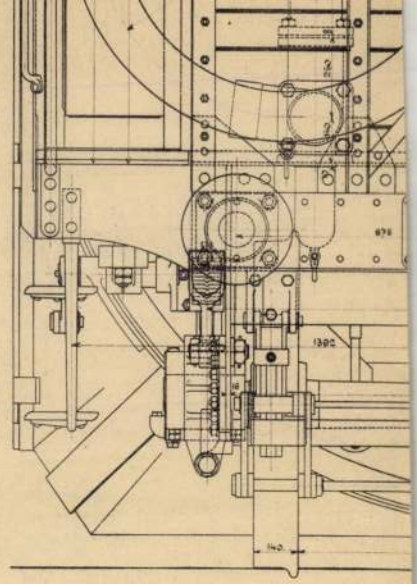

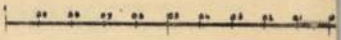

A hóhányó-gép előlnéz

Készítette: A m. ki

MDK

Steinhoffer Gáspár nyomdász, Bécs

1568. szótár

Magyar kártyák a XV. századból. Századok, 1878, 9. sz. 344. l.

Stainhoffer Kaspar

nyomdász nyomatta „Kalendarium az egnek stb." cimű könyvet Bécsben 1570-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. - Budapest, 1971

2951

Stainhofer Kaspar

nyomdász nyomatta „Kalendarium" című
művet Bécsben 1571-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc szb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

3121

Stainhofer Kaspar

nyomdász nyomatta Fisher John: „Smotsagos könvechke" című művét Bécsben, 1572-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Budapest, 1971

3221

Stainhofer Kaspar

nyomdász nyomatta „Fons vitae, az élet-
nek kútfeje" cimű művet Bécsben 1572-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971.

3221

Stainhofer Kaspar

---

nyomdász nyomatta „Testamentum etc"
című művet Stainhofer Kaster műhelyé-
ben Bécsben 1574-ben.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc stb.: Régi
magyarországi nyomtatványok 1473-1600.
Budapest, 1971

341 l

Stainhofer Kaspar

nyomdász nyomatta Pesti Gábor: Nomenclatura etc "magyar értelmezésü" szótárt Bécsben 1568.-ban.

Borsa Gedeon, Hervay Ferenc szb.: Régi magyarországi nyomtatványok 1473-1600. Budapest, 1971

264 p

MANTH. STAINL, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Käis: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 170.- Herr Manth. Stainl
Felvétel ideje: 1798. 7. Juny.
Hová vették fel: Szombor,/Zombor/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Staintzer Arnold

fareras

Sopron

1590. jan. 3.

polgáreskü

Hází

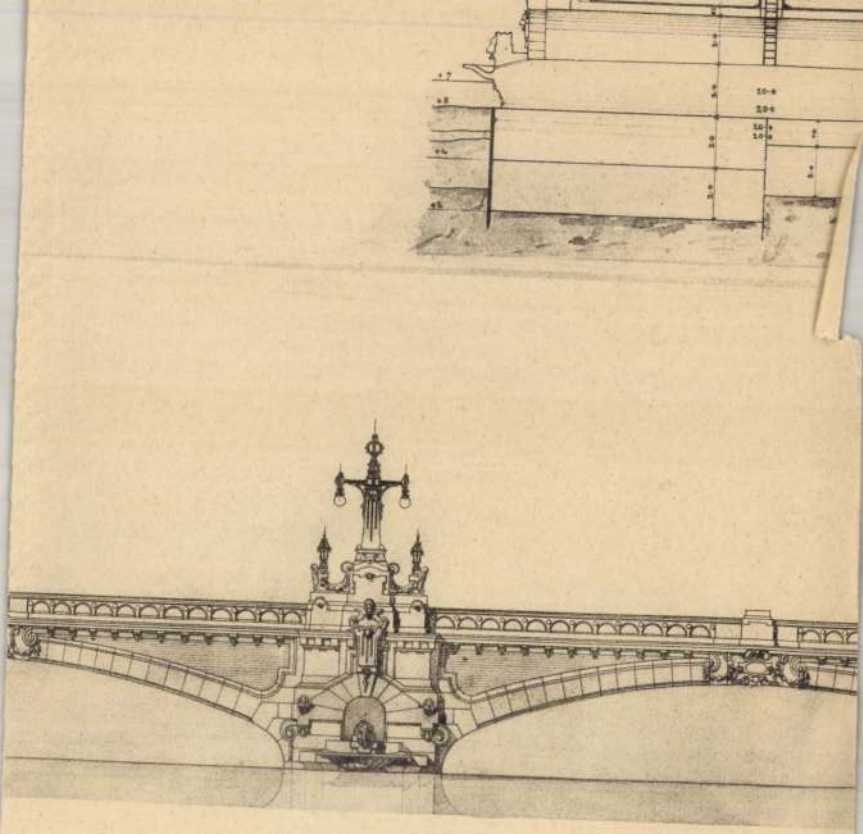

rszigetre vezető híd pályaterve.

s, **Korb** Flóris és **Giergl** Kálmán építészek.

STAJNER János órás

1753-ban dolgozott a templomban

= HORVÁTH Barna: Sajószentpéter, műemlékei.
Bp 1986 10. p

When the temperature drops to about 10^{10} K at $\tau \approx 3$ minutes, nucleosynthesis begins rather abruptly, producing ^{4}He nuclei. Actually, in thermal equilibrium the abundance of ^{4}He at these baryon densities would be appreciable at even higher temperatures ($\sim 3.5 \times 10^9$ K), but very little nucleosynthesis occurs before $\tau = 3$ minutes because deuterium (^{2}H) plays a key role in the nuclear reactions which build up helium, but the equilibrium abundance of ^{2}H is very low until the temperature drops to 10^9 K. Almost no nucleosynthesis of elements beyond ^{4}He occurs because of the large Coulomb barriers and the lack of stable nuclei with atomic weights 5 and 8. Within a time span of a few minutes, essentially all of the neutrons present at the "freezeout" time which did not decay are converted to ^{4}He, resulting in an abundance of ^{4}He of about 25% by mass, with much smaller abundances of ^{2}H, ^{3}He, and ^{7}Li also produced, but negligible amounts of other elements. The percentage of ^{4}He is not very sensitive to the assumed value of baryon density, since it is governed mainly by the neutron-proton ratio at "freezeout," but the abundances of the other elements, particularly ^{2}H, are very sensitive to the baryon density. A relatively low baryon density can produce a ^{2}H abundance of over 5×10^{-4} by mass, whereas a high baryon density—specifically, a density high enough to "close the universe," as discussed below—increases the efficiency of the chain of reactions producing ^{4}He, and results in a ^{2}H abundance many orders of magnitude lower.

It is difficult to observe the cosmic abundance of helium, but the abundance of 25% seems to be in agreement with observations. The presence of this amount of helium in the universe cannot readily be accounted for by other processes—in particular, nucleosynthesis in stars is estimated to produce an abundance of helium of only a few percent—and thus the prediction of helium production via "big bang nucleosynthesis" must be viewed as a major success of the theory.

After the period of nucleosynthesis, the universe, of course, continued its expansion and cooling. The next cosmic occurrence of major importance took place when

Stajsz Ferenc és József M.D.K.

hevesi lakatosok

az 1827. évi általános összeírás alkalmából szerepelnek. Stajsz József erkoz egy segéddel dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402 old.

STAJSZ József lakatos

Heves merőváros, 1829

Agria, XXIV. 1988 137 p.

M.D.K.

Conrad Stahel, brünni nyomdász

Passauban működött 1482-ig, ezután két erdélyi szászsal együtt rövid ideig Velencében; 1485 és 1488 között pedig Brünnben. Stahel a Thuróczy-krónika brünni kiadásának (1488) egyik nyomdásza, ugyanúgy az 1491-évi Missale Strigoniense-nek.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp.1966. Ak. kiad. 2 köt.

1.köt. 563. old.

Stakovits Sebesjén

vesprémi rőművesmester.
valószínűleg ő építette a várpa-
lotai zsinagógát. (hobadság-lés)
1834-1840-ig tartott az építése,
1945-ben súlyos sérüleset ésték az épü-
letet. Jelenleg tanintézeti ebédlő-
és kultúrterem.

Szíj Rezső, Műemlékeink és műemlékeink
társok Várpalotán, Bp. 1965. 65.

Staler János, ács Sopronban, 1534 MDK

Pullendorfer Mihály soproni polgár házának becslője. A Mollay Károly által publikált okirat /1534/ szövege:

Riedlmayer Gyula: Műemlékepület helyreállítása Sopronban.

Műemlékvédelem, I évf. 1. sz. 28-30 o.
1957.

HANS GEORG STALETHNER, kovácsmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készittetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen./.-Ot kéziratos/ könyv,754 tétellel.-nazzal biró mesterek a Belvarosban:
A telek szama: 235.-A tulajdonos neve: Hans Georg Staletnner.- Foglalkozasa: kovácsmester. 130.old

FETTER/ ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

HANS-GEORG STAHLEDTNER, kovácsmester

1722-ben Pécs város tanácsa újabb összeírást és felmérést készíttetett./Grundtbuch Gemainer Stadt Fünfkirchen/. Ot kéziratos kötet, 754 tétellel.-Házzal bíró mesterek a Belvárosban:
A telek száma: 206.-A tulajdonos neve: Hans-Georg Stahledtner. Foglalkozása: kovácsmester. 130.old

FETTER/ ANTAL: Pécs 1722-ben 125.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII. 1972-73. Pécs, 1975

Stall János

Győr 1831–1833

l.

Jankó Ötvös. apródok

12. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

mDK.

Stalla Márton
mesterszedő

munkája a Bayer féle árjegyzek
borítólapja. Melléklet. Az ő munkája
a Szt. László nyomda cégjegye: Melléklet.
÷ Mostani füzetünk borítéka és mellékletei

grafikai Szemle 1909 évf 5 z 109 l

MDK

Stalla Márton
mesterszedő

készítette a gyogy növények gyűjtésére
zoló feltivást. melléklet.

÷ Mostani füzetünk boritéka s mellék-
letei

Grafikai Szemle 1909 évf 4 z. 83 l.

mdk

Stalla Márton

mesterszedő

munkája: A munkaadók Évkönyve"
címlap. Mellékleti

÷ Boritékunk és mellékleteink

Grafikai Szemle 1909 évf. 2 z 25 l.

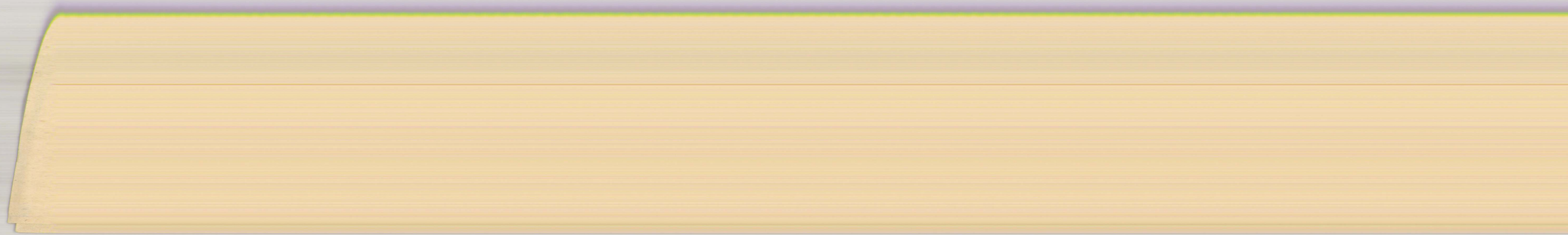

mDK

Stalla Márton
nyomda művezető

munkája a 2. melléklet
(Árjegyzék Vörös Kereszt gyógyszertai)

÷ Boritékunk, lapdiszünk és
mellékleteink

Grafikai Szemle 1908 évf. 4 z 73 l.

MOK

Stalla Márton
nyomdász

művezető munkája az első
melléklet (Illatszer-díszdobozokra)
egyszerűsége mellett nagyon jó látású"

÷ Borítóink, lapdíszeink és mellékleteink
Grafikai Szemle 1908 évf 1 sz 1 l.

MDK

Stalla Márton

nyom. mesterszedő

Tanítványainak munkája Stalla fervezésével. Szaktanfolyam értesítőjének borítékcíme: Melléklet.

÷ Ábrának és mellékletenik

Grafikai Szemle 1906 évf 2 z 39.

MDK.

Stallo Márton
nyomdász

mester zedő tanítványának munkája
mint melléklet. Akridens zedés, kezdők.

÷ Mellékleteink.

Grafikai Szemle 1906 évf 4 z 86 l

STALLER f. STULLER

Stalter Etelka

– polg. isk. rajztanár –
jelölt

l. Ferk`pzomfoisk`vk

1939–41. 143 l.

	6,80									
	2,70				2,70					
	4,20									
	4,20									
=	46,00 =			0 =	2,70 =			0 =		0 =

aküldeni, hanem azt a fizetőhelynek kell egy úgynevezet
ni.

statakarékpénztári csekkszámlára kell visszafizetni.

eket az igényjogosultak átvették.

Június hó 1 én.

Szalath Ferenc
megbizott tisztviselő.

Stalter Edelka

polg. isk. rajztanári
oklevelet kapott
1941-ben

Ferképzőmfoisk' vk
1939-41. 176. l.

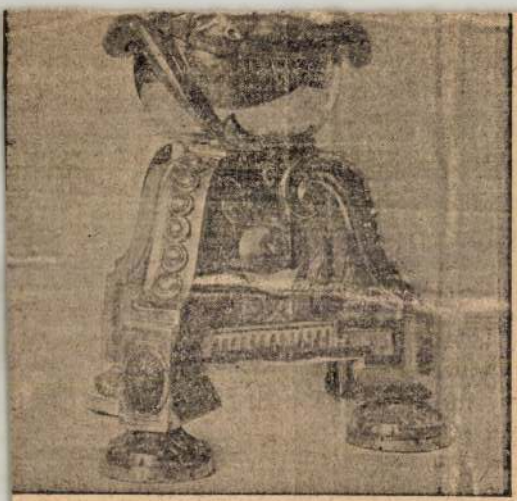

273. kép. *Mária-szobor. Nagyszombat, 1781.*

ÁSZTORBOT,
üst, empire ízlésű.
ag. 193 cm.
csi munka, 1820 körül.

UDNAY PRÍMÁS ZSEBÓRÁJA
ny.
m. 6 cm.
ncia munka, 1820 körül.

d 6

Stalter Etelka

polg. isk. rajztanár jelölt

Ferkpzomfoiskévk

1939-41. 150-l

Másod példány

erenkivül 2 tisztázat példány kell

...ás

...lealmazottairól és azok családtagjairól, ...ra jogosító arcképes igazolványaik érvé... ...osszabbitását kérik.

...ési	a családtagok megnevezése	az igazolvány száma	Illeték lerovás az 1927-évre	Jegyzet
	.	A. sorozat 46596	1 pengő	
	.	A. sorozat 46597	1 "	
	.	A. sorozat 46598	1 "	
	[illegible]	C sorozat		

Stalter György

Az Első kiállitás képei c. fotótárlaton szerepelt a Munkásmozgalmi Muzeumban.

Ma yar Hirlap 1978-214-8
GHegyi Gyula: Az Első kiállitás képei

STALTER GYÖRGY

említve mint kiállító .ld.Kerekes Gábor

P.Szabó Ernő:Szociofotó-Öregek.Fényes Adolf terem

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf.20.sz.3.o.

mely létrejött egyrészről a MTA Művészettörténeti Kutató Cso
u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

STALTER GYÖRGY

repr- ld. Mészáros János

Székely András: Második.A Fiatalok Fotóművészeti Studiójának kiállítása

UJ TÜKÖR 1983.XX.évf. 20-21.o.

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

mely létrejött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri u. 62.), másrészről

név:

főállásu munkahelye:

állandó lakcime:

szem.ig.száma:

megbizott között az alábbi feltételekkel:

1. Az elvégzendő feladat részletesen:

2. A dijazás összege: Ft.
A dijazásnál alapulvett munkaköri besorolás

Stalter György

fotóművész

Képei Szentendrén a Vajda Lajos Stúdióban

Gera Mihály
ciste

Ú. i. Tüzi,
1989 aug. 27.

Stálter György

fotóművén

„Fiatalok" címmel szociofoto kiállítás nyílt a Fényes Adolf teremben

Láttak, hallottak

1987 IV 6

1045

STAMATESCU Elena

M. D. K.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.1.

STĂMATESCU Elena

M. D. K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

[illegible]i: Nagybánya... 337.l.

K. D. K

STAMATIAD Al. Letitia

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. l

STAMATIAD · Letitia M.D.K.

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja.

Réti: Nagybánya... bp. 1954. 335 l.

M.D.K.

Stambrecher Simon szobrász

a püspöki rezidencianak dolgozó vezető szobrász segédje Egerben. A rezidenciára a kertjébe törpéket és faunokat farag. A püspöki palota homlokzatának címerét 1719-ben készíti.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

. . .

Stombrecher Simon olmützi

kőfaragó munkálatokat végzett az egri

Főszékesegyház építtetésénél 1700-08 között.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4081

STAMBRECHER Simon szobrász. A vezető szobrász mester segédje. Egerben a püspöki rezidenciára és kertjébe törpéket és faunokat farag 1715-19 között. A püspöki palota homlokzatának cimerét 1719-ben készíti el.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

STAMECZ János kőmüves. Egerben 1800-ban szerepel az adóösszeirásban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

MOK

Stalla Márton
nyomdász

faktor munkája mint mulliklet.
Gondos szedőtechnika, mintaszerű
nyomás

÷ Ábrának és mellékletnek
Grafikai Szemle 1905 évf 12 sz 282 l.

mDK

Stalla Márton

mesterzedő

tervezte az ötödik mellékletet. (Bagoly nyitott könyvön, reklámra szent-László nyomda részére)

÷ Borítékunk és mellékletenik

Grafikai Szemle 1908 évf 11 sz 241 l

MDK

Stalla Márton
mesterszedő

munkája a 3. melléklet. A zedés egyzerű, a feltűnség hatását a zincs papírral, a több szinű nyomással érte el.

÷ Borítékunk, ábráink és mellékleteink
Grafikai Szemle 1907 évf. 4 z. 73 l.

Stanecz János kőműves M.D.K.

Egerben 1806-ban szerepel
ez adóösszeírásban.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

Anna Stamlerin

habán név

1665–1680 körül

Román János: A Habánok Sárospatakon

Sárospatak, 1959

Stamm M. MDK

Charles Moreau rajzolója, ő rajzolta az „Menagerie"-nek az Esterházy gyűjteményben őrzött tervrajzát, mely Thomas de Thomon lengyelországi útjának továbbfejlesztését mutatja (repr.)
(Lásd Esterházy tervrajz gyűjteményt az Állami Levéltár térképészeti osztályán. (42. sz. dosszié)

A. Vaikko: Dannie dejatelnosztyi arhitektora Tomona v Vengrii.
Acta historiae artium. IV. k. 1957. 363–367. old.
(eme. l. 366–367. old. repr. 366. old.).

MARTINUS STAMM, ötvös

A nagyszombati jezsuiták 1665-ben megrendelték tőle Szt. Borbála, Katalin, és László, valamint Szűz Maria szobrainak javításával bízták meg Stammot. 38.old. 40.jegyz

HÉJJAS, MÉZARI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23.old.

Az Iparműv.Múz.és a Hopp Ferenc Keletázsiai Műv.Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

MARTINUS STAMM, ötvös

A nagyszombati kollégium nevében 1624-ben Guldin Pál, az osztrák jezsuita provincia prokurátora rendelte meg Stammnál, augsburgi ötvösnél Szt. Ignác és Xavéri Szt. Ferenc ezüst mellszobrát. 1663-ban már Borgia Szt. Ferenc és Szt. Alajos szobrairól is tudunk. 38. old. 39-40. jegyz

HÉJJNÉ, DÉTÁRI ANGÉLA: Augsburgi dísztál a vezekényi csata emlékére, Drentwett művek az Esterházy kincstárban 23. old.

Az Iparmüv. Múz. és a Hopp Ferenc életázsiai Müv. Múz. Évkönyve, XI. 1968. Bpest. 1969

STAM Jacobus M.D.K.

murariorum magister

Szekszárd

Cum pluribus sodalibus

Müvért. (1952) Apossy János: Építők, szobrászok, festők, és graf kusok Magyarországon 1828-ban 137.l.

Stamm

MDK

Pollack Mihály Szekszárdi megyeháza építésénél, építésvezető

431.o.

Pollack ismételten figyelmezteti hogy minden alaposan megnézzen és kövessen, mindent gondosan ellenőrizzen

431. és 432.o.

ZÁDOR ANNA: Pollack Mihály. Bp. 1960.

MDK

Stamm
kömüvesmester

A szekszárdi megyeházát dolgozott.
253.
Csupán Pollack terveinek kivitelezője volt
255.o.

P Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

Stamm Ferenc építőmester M.D.K.

Szekszárdi.

Kivitelepte Pollack tervei alapján a szekszárdi megyeház bővítését.

Genth-Müeml- 1959 I. 338

Stamm Jakab

l.

Zádor-Rados

58. l.

Joseph Thadeus Stammel

Philipp Jacob Straub és Viet Uöniger gráci mesterek munkásságának nyomra felfedezhető Nagyhanizsa, Felsőszegesd, Egervár, Perlak, Szécsisziget templomainak szobrain.

Aggházy Mária: Magyarországi barokk műviszet, Bp. 1960, TIT József A. szabadegyetemének előadásai 42.

M.D.K.

Stammel Thadeus, szobrász

nyomai fedezhetők fel a nagyhanizsai, a felsőségesdi, stb. ferences templomokban.

Aggházy Mária: Barockplastik in Ungarn.
Übers. Barbara Faragó

Bp. 1959. 29 l. 185 t.

17. old.
257. 258. l. 6. t

Stammer Károly

Aranymives

Pest.

1860-as évek

Horváth Benjamin

256 l.

STAMMER, Lorentz ácsmester

KOPPÁNY Tibor: Ozora és uradalmának építészete a 18. században. = A Wosinsky Mór Múzeum Évkönyve XVII. (1992) 241, 247.p.

Stammer Károly

ötvös

1818; 1828 Szakolca

Kapmagyarorszötvösök 45 l.

Maria Terézia:

A pozsonyi országgyü

A szem közt
úgy tartja, mintha
fürtjei vállaira omla
ruhát s palástot vi
részint esküre emelt
„Moriamur pro rege
Kedett. Az itt-ott lévő
alatt két sorban:

„Moriamur pro
nem damu
(Reichstag zu
alól balra: „R. Schen
jobbra: „Lor. Neyr

Acélmetszet,

9

Stammer Vilmos

ötvös

1816, 1828 Nagyrombat 45 l.

Kapumagyarországi ötvösök 45 l.

lésen.

lévő tronuson látjuk a királynét, ki kezeit
beszélne ~~Fejen~~ és a ki a császári Korona, ~~van~~ vitelei, Hajának
nak: fülbevalót, nyakéket, kivágott dereku bő
el. Oldalt ~~a~~ elhelyezkedett karok és rendek ~~vannak, kik~~
kezekkel, részint kardot villoglatva kiáltják:
nostro." A jelenlévők egyike jobbról térdreeresz-
siékek egyikén iratok hevernek. Felirata a kép

rege nostro Maria Theresia! Vitam et sangui-
s!
Pressburg am 11. September 1741.)
i del."
nauer sc."

méretei a vonalkeretnek 22·1: 35·8 cm.

323. (alányomással.)

140/95 № ~~225~~. 226

M.D.K.

Stammer W. (buziási) építőmester

Napott megbízást temes vármegye tanfelügyelőségétől a leégett buziási állami iskola felépítésére.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1894. XV. évf.

aug. 7. sz. 2. old.

Fato Stanko
festő

M.D.K.

Portré sorozata

Magyar Nemzet, 1959. július 29.
(fl): Arcalbum képzőművészeti kiállítás.

fl.

Stamp Antal

Ötv

Kőmagyötvj. 1312. sz.

Stamp Antal

ötvös 1561

lárd

Gyárfás Nagyszeben

Arch. Ért. 1910 413

Stamp Antoni

1560. ÖTVÖS

IROD.

Te

Stamp Mihály

ötvös. Nagyszeben

1657. városi divi-

sor. és senator

Albrich Herm

268-l.

284-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

PUSKÁS IMRE
HIRLAPELŐFIZETŐ
SARKAD.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Stamp Mihej

ötvös 1644

lásd

Gyárfás Nagyneben

Arch. Ért. 1910 416

Stamp Mikaf

Otr.

1657 Nagyszeben

ind

Allszeb. 284 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Stamp Mihály

ötvös

Nagyszeben a XVII sz.
közepén.
Városi tanácsos is
volt.

erod

Allszeb 268 l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191... (

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191...

.....

tanu.

.....

tanu.

Stamp Mihály

nagyszebeni ötvös

1670

l.

Korrespondenzblatt

1904. 82. l.

Negyes

d. 89

1 Rot. 8°

Geöcze

Sarolta

Ruskin élete és tanítása.

Tizenhat képmelléklettel.

Stampa

Hadmérnök

Új várakat tervezett s régieket átalakított II. Rákóczi Ferenc Hölgálatában, ki munkáit olykor kérlelhetetlen kritikával szigetelte

Mr 318.488.l.

M. D. K.

STAMPART, Franz festő

szül. 1675 Antwerpen, megh. 1750 Wien

1730-34 Eszterházy Jozefin,
Páeffy Teréz stb. arcképe

Garas XVIII. nr 253. 1.

Stampay János

épülés

lásd

Csikvári Szeged

102. l.

ifj. Stampay János

és Tükrössy Attila:

Iherkán Lenne 2x 1 1/2 nobán

barónsal. Rövid leírása. (Jele:

Szeged 5.)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., kéées.

II. 1. sz. lapokon.

Stampay János

Iherhár terve 2-ner 2 nobán bakással.
Rövid leírása. (Jele: Szeged 2.)

Családi ház tervek. 1959. Szerk.: Bene László, Kárpáti Andorné. Rajzokat készitette: Balogh István, Finta József, stb. Bp. 1959. Sztl. 1., képes.

II. 7. 12. lapokon

Stampai János

MDK

Szerepelt a Móra Ferenc Muzeum képtárában rendezett kiállításon.

akvarelljei.

Szili Török Dezső: Építőművészeti kiállítás Szegeden.
DÉLMAGYARORSZÁG, Szeged, 1956 . ápr. 18.

M.D.K.

Stampay János
építész

Bér és lakóházépítkezésekkel kapcsolatban.

Bálint Sándor: Szeged városa, Bp. 1959

140 l.

Stampay János

Okl. építésmérnök

1926 – 1929-ben

Rorrich Béla műterme-

ben dolgozott.

Nód

Épitő Ipar – Épitő

Művészet. 1929. 46. l.

(Műterem-ünnepély.)

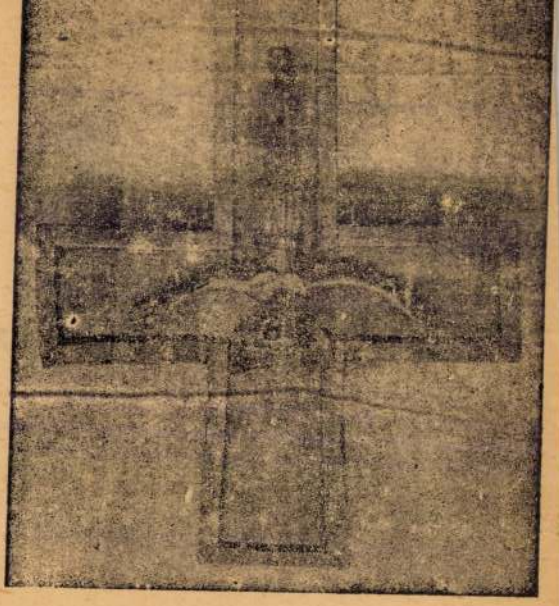

Stampay János

építészhallgató

Möller István arc-
képe repr.

Megfagyott Muzsikus

1924. 9. l.

Stampay János

szegédi építész

a Szegeden építendő
központi rendőrségi
épület tervp.
megvétel

MMÉE Közl

1940. 190. l.

Tsz.:

Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.	Kelet	Beszélő neve (olvashatóan)	Hiv.	Magán	Inturb.

Stampay János
építész

Szül. Budapest 1903.
Oklevelet nyert 1925.

Műegyetem 18. l.

T. 5746.

sorompós hid vezet, mely előtt
ok vágtatnak jobbra. A háttérben
egyenként megnevezve; fölül bal-
rata a koronás czimert tartó

nd Wohlgebohrnen
ph, Graffen von Herber-
und Buttenhag Herrn
rn, und Erb-Truchse-
r Ordenss Rittern Comenda-
nd Gross Prioren in Hungarn, der
: OC: Hoff: Kriegs-und ge-
llch Lieutenant, und General
und Meer-Grantzen und
ng.

Weichart Valuasor Freyhr:

vk. 21.4: 28.9 cm.
541-98.
98-1434.

Stampay János

okl. épitész. Bpest

szül. 1903.

Tagja lett a Bpesti

Miérsiki Kamarának

MMÉ Közl

1931. 116 l.

IZÜGYMINISZTERTŐL.

Országos Bizottságának

Budapest

IX Ráköczi 20.

Stampai János, építészmérnök 1.) Folytatás

A szegedi Dóm térről és a Fogadalmi templomról szóló adáson beszélgető partnerek Stampai János, nyugalmazott építészmérnök és Bálint Sándor professzor.

A szegedi dóm.

1979. I. 19. Televízió 17.40 (Gné.)

Stampay János, építén

L: Tillai Ernő

– követségi kirch 8.

Magyar
Építőművészet Bp. 1983 83/6

STAMPAY János építész

Bátyai Jenő Délmagyarország
1994. ápr. 2. 10. h

Szegedi tevékenysége

MAGYA
ÉS FE

M E C H

1994. február 22-én

"Fordulóponton

STAMPF GYÖRGY, gombkötőinas

37.-Korporics György műhelyében tanúltak:Stampf György 1745.jún.1-1750.máj.27.-Friberth Mátyás,1752.okt.20-17[illegible] 1756.okt.3.-Bödi Pál,1760.júl.26-1761.máj.1./megszökött/ Kappel Márton,1763.jún.12-1766.máj.24.-Stampf György, felsz.1753.máj.7.-Paller János,felsz.1772.jan.6. 404.old

SZÖVÉNYI ISTVAN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszünéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

STAMPF FERENC, kőművesmester

1837-ben Szombathelyen "Csinosságra ügyelő Bizottságot" alakitottak. Ennek tagja volt Stampf is. 257.old.

HORVÁTH FERENC: Szombathelyi házszámozások 257.old

Savaria. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője 1963. I. kötet
Szombathely, 1963

Stampf Ferenc

építén

és Löszl Ferenc

v műve a soproni színház

Rados: Magyar építészettőrt. 274.

Műszaki Kiadó 1971.

M.D.K.

STAMPF Ferenc építész

Sapron, szénház

Társtervező: Lösze Ferenc

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 262.

Stampf Ferenc, épitész

Hercegi épitész. Sopronban a szinház megvalósitásával kapcsolatban Löszl mellett ő készitett terveket.
w 344.old

Winkler Gábor: Sopron épitészete a 19. században
339.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XXII. évf. 1968
Sopron

Stampf Ferenc

hercegi építész Kismartonban

1833. A soproni városi tanács felszólítja, hogy 2 emeletes városházára küldjön tervet.

1834. a városházi átalakításra tervet küld.

1835. megküldi a soproni zsinagóga tervét.

E munkáiért 900 ft-ot kér, végül 300 ft-ban kiegyezik.

Csatkóy

Dalmatinischer Gebirgsbewohner, sei

Originalzeichn

Stampf Ferenc

épitéz

kismartoni klapzi-
cizálo 2 oldó templom

XI. XI. 77.

A 90

25.8.

Kitünő tisztelettel:

ifj. Szepesy Kúdy

R. D. K.

STAMPF Ferenc építész

Kismarton, Zsinagóga Terve

Grünwald Fülöp - Maményi Ernő:
Budapesti Zsinagógák Bp. 1949. 25. l.

P. P. C.

STAMPF Franciscus architectus M.D.K.

Kismarton

1952)

Müvért. Papossy János: Épitők, szobrászok, festők, és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137 l

Stampf Ferenc

hercegi építő mester.

Esterházy (Miklós szemre halála után) Pál herceg szolgálatában Kismartonban. Mikor 1834. junius 26an E. Pál hg Londonból harajott, hogy uradalmaiak kormanyzását átvegye, Stampf Ferenc épitette azt a négy oszlopu diadalkaput, mely toscani stilben épittetett, s a meg a hazaérkező hg tiszteletére emeltetett. A pártázaton (Gesims) egy talap látszatott e felirással Willkommen. Alatta ezen kerdő betuk F. P. T. E. harom lábnyi magos meg aranyozott vas szálakból, s felettek hercegi korona lebegett. Az egész virágfonásokkal és koszorukkal diszesitve 8 lábnyiva emelkedett s meg lepő tekintetű volt. Ezen diadalkapunak készitője Stampf Ferenc hercegi épitőmester volt.

~~Her~~ Eszterházy Pál herceg innepies elfogadtatása. Honnüvész. 1834. 502. l.

Schobel Mihály

XVIII. 77.

Stampf F. 2

.... Ekkor ismét koesijaba lepett
v a diadalkapun keresztül mert
(F. i Hp Eszterhazy) Köz örömü ri-
vadás közt ért a hercegi pár e
tiranhat oszlopu, romai stilben
épitett diadalkapuba, s ott kö-
vetkező német felirást talált:
Szeretet áldozatja a legnemesb
és legjobb hercegpárnak, a hét
hiv israelita közsegtől. Mind
a két oldalon jól elrendelt ham-
gászkar játszek. Közepett két
hercegi koronát lehete látni,
melyek felett két genius rózsa
koszorukat lebegtetett. Ezen di-
adalkapun hasonlag a fentne-
vezett épitő mester mikája volt.

---

n. o H. 508. l.

Schott

rézmetsző

XVIII. sz.

Stampf Ferenc

Kismartoni hercegi építész a soproni ~~kas~~ ujonnan építendő kaszinóra és színházra terveket készitett. A kaszinóra vonatkozóan azonban Lössl Ferenc bécsi építész tervét fogadták el és a színház ~~tervére~~ nézve szintén.

Kugler Alajos. A soproni szinészet története. Sopron 1909. 26. l.

T. 5471.

n várát és városát, az innensőn pe-
ben három lovas alakkal. Felirata:

543ben.
1543.

. a vk. 12.1 : 17.2 cm.

Stampf Ferenc

Esterházy herceg
épitésze

hásd

Sopronitizemle

1939. 172. l.

MOB komplett

68

Stampf Ferenc

l.

Zador - Rado

173, 270, 348. l.

Rej. 111, 112. n.

Stampf dichál

öhr.

Kömagyötvi 1416. sz.

Stampf Mihály

ötvös Nagyneben

Körnagyötvj: 250 l.

1416 Michaël St

Műve nem isn

Ágota sz. vt.		Sebat 12
CSÜTÖRTÖK **6** Dorottya sz. vt.		Protestáns Dorottya Görög Bukol Izraelita Sebat 13
PÉNTEK **7** Romuald ap.	mosás Holdtölte 12 óra 19 pk.	Protestáns Tódor Görög Partén pk. Izraelita Sebat 14
SZOMBAT **8** Máthai Sz. Ján.	1936 **Február** 29 nap	Protestáns Aranka Görög Tódor vt. Izraelita S.B.fák.ü.

Nap kelte 7 óra 27 pk. — Nyugta 17 óra 10 pk.

MDK

Stampfel Károly
nyomdáz zakíró

a 80-as években jelent meg Stampfel K.
pozsonyi nyomdáz „Legnevezetesebb
találmányok c. zakmunkája.

— Cz: Egy magyar zakkönyv
Grafikai Szemle 1895 évf. 11 z 186 l.

S t a n

festő

rest. 1654-ben a hunedoara-i
templom freskóit
egy Pop Auréł festő birtokában
lévő ikont festett 1643-ban
/a kép Gurarâului-v.Orlatból való
Petr.Trans.1938.
504 l.-505 l.

Stan Jakab, építész

Honmüvész, 1834. 491-492; 499-500.

Garai: Vármegyeháza Szegszárdon.

Stan Jakab

épitész

Gentmüond

435. l.

156.864-1915. szám.

III.

A sztropkói róm. kat
helyreállitása iránt Kladek Já
jóváhagyásommal ellátva, a t.
19-én 534. szám alatt kelt föl
visszaküldöm.-

Az előirányzott 7388
kiutalása a múlt évi 139.284.
ben már megtörtént.

Budapest, 1

Stan Jakab

építész.

Építette a vármegye székhárát Szekszárdon. Adavaló polgár volt. Az építkezés a XIX szarad első évtizedeiben (1830 tájan?) történt.

Garay. Vármegye hára Szegszárdon. Honmüvész. 1834. 500. l

Stanbrecher Simon

zobrázsegéd 1719-ben az egri Széchenyi u. 1-5. sz. érseki palota kertiszobrait faragja.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

4941

M. D. K.

STANCA D. Elena

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

M.D.K.

Stancel Theofil, festő

a XVI. sz. elején java működését Lőcsén és Lengyelország határszéli városaiban fejtette ki.

127

Divald Kornél: Magyarországi városok oltárai.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1908. 42. köt. 127. old.

Stanczel Teofil

Jestö XVI. 12.

l.

Möriczbartfai olt.

7. l. 55. l

Stanczel Teofil

festő

l.

Szabómagyfest

56.1.

Stancel Teofil

l.

Wag Dej

112, 114. l.

Olasz mester

b) *Pásztor.*

Egész alak, áll, kissé
nyujtja, baljával jobbja fel
sarat visz. Haja és körsz
aljú sárga kabát, térdig ér

Fa, magassága 36·5 c
1896 márczius 26-án Dalla T
— Elszámoltatott 1898 máju
molást jóváhagyta az 1901 a
rozat (464–901).

Stanczel Theofil

bástfai festő

életrajza

lásd

Divald 1927

105. l

BUDAPEST
45 XII. 7-7

Stanczel Teofil

lőcsei festő

XVI. sz.

l.

Péter I. 129. l.

képpel

130. l.

735.

nézve. Előre fésült haja, szemöldöke, baju-
szakála fekete, szeme kék. Ingének lehajtott gallérja
an átkötve, hajtókás mellénye kivágott és egy-

a, méretei 68:55.2 cm.
ereklyemuzeumból. 107/95. № XXIII.

107/95: XXIII.

Stanczel Teophilus

Salome tánca, és Herodes lakomája.

A löcsei Szent János oltár szárnyképeiről. 1520.

Repr.

Divald Mágy műveml.

165. l.

TISZAFÜRED
1942 JAN -5 16
10
MAGYAR KIR. POSTA
TISZAFÜRED
1942 JAN -5 16
A
10
MAGYAR KIR. POSTA

Stancel Theofil

bársfai festő

XV. 4 – XVI

1490 – 1530.

lásd

Divald Magyarmivenl.

144. l. 153 l.

Stanczel Teofil

A XVI. sz. 20-as
éveiben munka hiján*
Lőcséről Lengyel-
országba vándorolt.

l.

Dívald Magyarmivenul.

170. l.

* a mohácsi
vész után

Stanczel Theophilus

* 1470 k + 1531

lásd wód. miatt.

Thieme-Becker

31. k. 460. l.

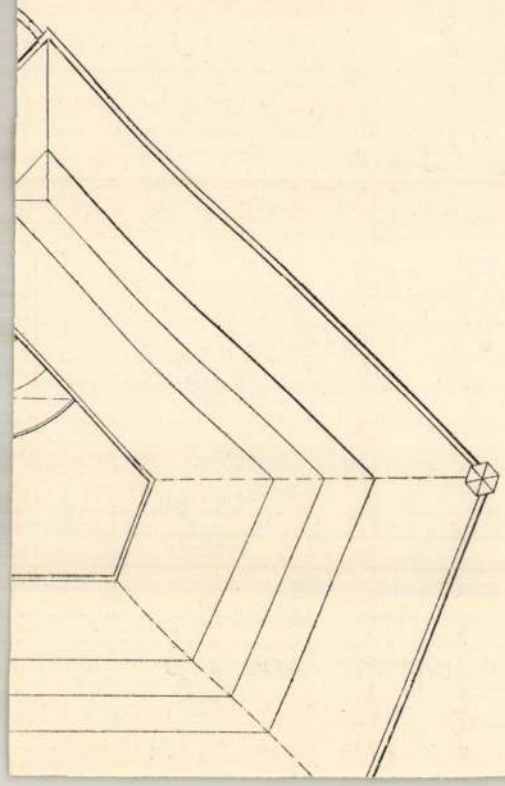

Štancel Teofil.

farár Bardejov

† 1530.

Toman

676.

Stanczel Theofil

Genthon István

A régi magyar festö-
minvészet. Vác 1932

123. 1.

Gyöngyházkereszt, erüst kresztus-test-
tel VMag. 10 cm. XVIII. század.

Stanczel Teofil

Löcse 1513-1520

Ivanyi Béla. Közlemények Szepes vármegye multjából 1911.

Divald Kornél:

Löcsei Pál mester és Eöre.

MAGYAR MUVESZET

1928. 746. l.

Lásd. u. ott

760. l.

Krisztus és a házasságtörő nő. Elefánt-
csontdombormű, mag. 6 cm. XVIII. sz.

Stanczel Theofil

Bártfai születésű festő
Kassán 1505-ben szert
polgarjogot – Bártfán és
Lőcsen működik, majd
Lengyelországban Lemberg
mellett dolgozott s ott
halt meg 1530-ban

Divald Kornél

A Szépmüvészeti Múzeum
kisszebeni szárnyasottára

MAGYAR MÜVESZET

1928. 689 p.

Miseruka, szövete ibolyaszinü és finom mintájú, Firenze 1460 körül. Mag. 140·5 cm. Domború kimszeg. ~~Keresztjén legfelül az Atyaisten, Krisztus és Mária, alatta Mária mennybemenetele, legalul Sz. János ev. látomása Patmosz szigetén. Magyar munka 1470 körülről.~~

1762. leltár említi.

Dankó 95–98 l. (repr. XXXV. tábla).

Gerevich PA, 199 l.
Martinov: Le trésor de Gran. Revue de l'art chrétien, XIV–1881, 160 l, XV–1881, 347 l.
Egyh. kiáll 1930, 429. szám.

Csernyánszky 61–64 l (repr. 62 l)

Stanczel Teofil

Kassa XVI. 7.

irod

Gerevich Tibor - Genthon

István: A magyar tör-
ténelem képeskönyvel.
Bpest, 1935. XVI. l

Stanczel Theophilus

Festmenye a lőcsei szt. Jakab
cvod templom Szt. János-oltá-
rán 1520-ból.

Divfelséták. 20-22. l.
(Keppel.)

Ecsed.

A mocsár[illegible]tól körülvett
vezet, egyes részeit czölöph
hegyek látszanak. Felirata f

ECZET.

Rm., mér. a [illegible] vk.

140-95.

Stancel Theofilusz

ingl

Dirfelsčták 230.l.

T. 5417.

két csillaggal diszitett török fel-
yet a szövetséges csapatok Érsek-
ta:

Türckischen Haupt-Fahne.

atás olvasható.

ak 8.7 : 17.4 cm.

Stanczel Theofilus

festö, nül 1470 körül vali-
Annlag Bartfán, megh. 1531.
Lembergben (?). Bartfán, Lö-
csén és Lengyelországban dol-
gozott. A bártfai templom
szt Erzsébet és szt Kereszt oltá-
rainak szárnyképeit Divald
neki tulajdonítja.

8 N

Francesco Gr

631. ~~[illegible]~~

1712

~~Született~~ Velencében ~~[illegible]~~-ben,

Az Isola di San a

A ~~szemkőt levő~~ szigeten az o
jíz kőfal veszi körül, ~~s kö~~
vitorlás hajó éléskiti meg.
számítva hárman vanna
köteledik, másika pedig az e
vesznek éjre. Az egyik hátra
lehajolva foglalatoskodik.

Fa, méretei 1
~~Az Esterházy~~
Pyrker János

62

Stanczel Theophil

festő Bártfán.

1523-ban azt írja Lőcséről, hogy 12 font Berggrünt (festéket) küld a vásosnak 2 ftért.

1528 ban aus Bietsch levelet ír ~~azt írja~~ Eck Bálint bírónak, aki sogora.

Nővérért tett jótállás-válságos helyzetbe sodorta s azután kalandos vándoréletet élve, egyik lengyel városból a másikba kellett kolozsolnia.

Végül, hogy annál jobban tanuljuk ismerni ezen különben is érdekes alakot felemlitem, hogy Theophilus Stanczelt azonosnak tartom azon „bizonyos Theophilus nevű festész"-szel, kiről mindeddig Mylovszky nyomán csak azt tudtuk, hogy 1509-ben a városház csúcsfálait fresco festményekkel diszité és 1510-15 ben az utolsó ítéletet festette, alkalmasint a városházt tanácstermének a belső nyugati falán.

Abel Jenő. Műtörténeti adatok a XV és XVI. századból. Történelmi Tár. 1884 évf. 532-534. l.

Attavantes de Attavantibus.

miniatur fecit.

XV. század.

Stancel Teofil

fest. XVI. 27.

Batsa

Művészeti Lexikon

54. l.

MÁJUS

1

Stanzel Teofil

l. Theophilus

Magyar Müvenet

1927. 275

1928 689, 746. 760

Stanczel Teofil

Cöcsi festo

1523

Csontosi jegyz

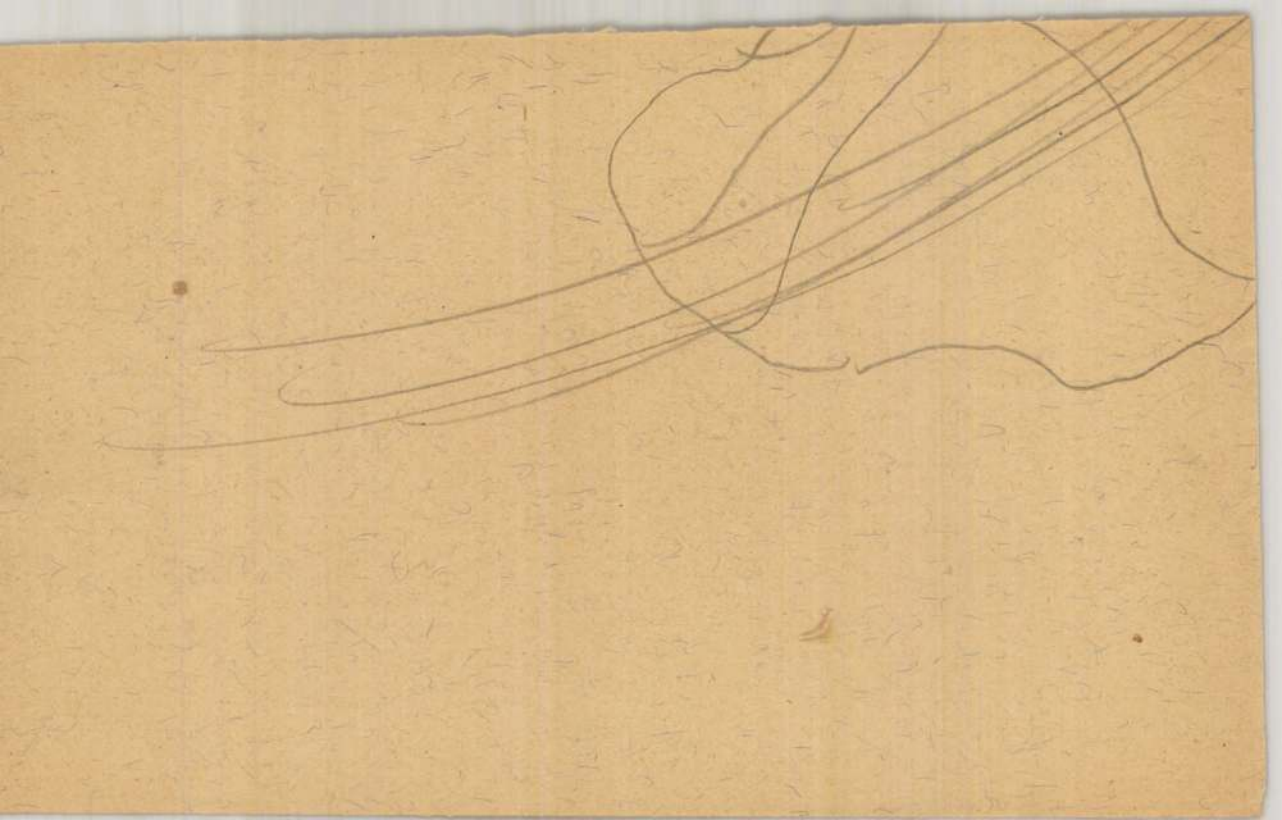

Stancel Teophilus

festo

XVI 17.

sied

Dl 137 l. 138 l.

Stancel Theofil

bartfai festö XVI. 27.

Grod

Dd ⊕ 127. l

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

.....*tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

Theophilus Stancel

mérteg

Loesc XVI 12

erod

Brsolt II: 603. 604.

ert a forrást

lásd is.

..... *mühely.*

főnökség!

..... hó ..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Stenczel Teofilus

Jerzö

lásd

Arch Ert

1910. 95. l.

Stanzel Teofil

laid Theophilus

master

..... *műhely.*

lyfőnökség!

.. év ..... hó ____n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

ztam.

.. évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláírás és munkásszám.

Stancrel Teophil

festō

ivod

KL 334.1.

Stanciel Teofil

festo

laisd

MV 83 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedély

.....

a műhelyfőnök vag
aláírás

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Stancrel Teofil

ród

Dr 684.1.

Stancel Theophilus

MAGYAR MŰVÉSZET

1927, 275
1928. 689, 746, 760
1931. 452

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stanczel Theofilus (I)

A Kassai szent Erzsébet-oltár sa bártfai szent Kereszt-oltár szárnyképeit minden valószínűség szerint a bártfai születésű Stanczel Theofilus, akit pályáján Bártfán ránk maradt levelei és igen jellegzetes, ha nem is korszakalkotó munkái alapján 1490-től 1530-ig nyomon követhetünk. Ez a rendkívül vonzó egyéniségű festők 1512-ben Lőcsére költözött s a Lőcsei Pál mester műhelyéből kikerült szárnyas oltárok közül nem egyet díszített festményeivel. Több Lőrt Henkel János lőcsei plébános szent Imre oltárát, amelynek

Stanczel Theofilus (III

szárnyképei, körül Salome tán-
cát és Heródes lakomáját, fel-
fogásuknál és előadásuk módjá-
nál fogva az első magyar gen-
reképeknek tekinthetjük. A
XVI. század huszas éveinek elején
a reformáció szele felvidéki
városainkban már ugyanczak
érezhető. Az oltártestőknek
mind keresebb munkájuk akad.
Stanczel Theofilusz, aki csa-
ládi bajokkal is küzd, Lengyel-
országban keres munkát, s Biecs,
Lasszel és Jaroszlaw váro-
sokon át végül Lembergbe került,
ahol 1531-ben valószínűleg meg
is halt.

Divald Kornél. Felsőmagyarország
fordits.

gótikus szárnyasoltárairól,
Évkönyvei, A Orsz. Magy.
Szépművészeti Múzeum —,
III. k. Bpest 1924. 27-28. 1.

Stanczel Teofil

lásd.

Közlemények Szepes vár-
megye multjából. I.
65–67, 122, III. 140, 195,
196. 200.

Postkarte

Weltpostverein

Carte postale

Union postale universelle

Nur für die Adresse

Stanczel Teofil

lásd

Közlemények kepes vasmegye multjából. I. 65-66.

Stancer Jakab

győri puskaműves
a XVIII. sz. elején.

Bedy Vince =
Adalékok a győri
ipar történetéhez
Győri Szemle
1941. 109. l.

gazdag talajából, egyikük sem
deklődés szinpadának reflektor-
r és font milliomosok versengtek,
ldi gyűjtemények féltveőrzött
dekben a magyar közgyűjtemények
nak legjelentékenyebb darabjait.
bb emberei adták egymásnak a ki-
a a mult század végén még nem
kapuit egykönnyen az idegenből

mis görögtűze egymagában aligha
ázadik évfordulójáról megemléke-
an az a körülmény, hogy alkotó
elválasztó évtizedek multán is
k vallják képei. Munkássága alap-
g, akinek értékéből az idő nem
a kincseit is, melyek a saját

MDK

Stancel Theofil bártfai festő

Bártfa. E. G. I. 75.1.

Megkerestetik a tekintetes magyar kir. központi állampénztár, hogy a benti összeget, a számfejtési jegyzékek és ezekhez csatolt okmányok alapján, elszámolni szíveskedjék.

A magy. kir. vallás- és közoktatási minisztérium számvevőségének II. osztálya.

Budapesten, 190.... évi ..... hó ..... n.

13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		
21		
22		
23		
24		
25		
26		
	Összesen	

MDK

Stancel Teofil, festö

a löcsei Szent-János oltáron Salome táncát festette meg.

Szalay Karola: A tánc a képzömüvészetben. A P.P.Tud. egy. dolgozatai. Bp. 1941 /Müv.tört. és Ker.rég.Intézet./
70.l.

MDK

Stanczel Ferenc
nyomdász

tervezési, 11, 13, - lapon.
tervezés és olombavésés 12, 16 lapon
Ábrák - reklámok

÷ Mellékleteinket
Grafikai Szemle 1939 évf 1 sz 23 l

~~[illegible]~~ és balra fordult ~~látjuk~~. Jobb kezét az
garon nyugtatja, míg ~~[illegible]~~ baljával oly mozdulatot
Előtte az asztalra tett párnán négy korona
palástja boritja. Diadémája és fülbevalója
gyes gyöngyfüzér, nyakkendője csipkéval,
a csipkével van diszitve. A szöny eggel be-
obeliszk tünik szemünkbe dombormüvekkel
ölött ~~[illegible]~~ keretbe foglalt talapzatot tim-
al és karddal, a magasban ~~[illegible]~~ meg fénylő szem-
ront függöny mögött kép lóg s a hiszett dra-
sztalt fedi.

éretei a ~~[illegible]~~ vonalkeretnek 54·1:36 cm.

324

140/95 No ~~226~~ 227.

Stanczel Ferenc

ötvös

1828 Eperjes

Kapmagyarornötvösök 45 l.

Stanczel József

ötvös

1828 Nagyvárad

Kapnagyarországon 45 l.

T. Ferencz József:

A koronázási domb

A tér közepe
zött királyi az ágaskod
ümen a kereptet viv
zászlókat vivők fog
lyi lak s jobbra a la
alatt két sorban:

„FELSÉGES T. FER
a Koronáz

alól balra: „Az utánn
s jobbra: „Nyomda és
then Grüngass

Könyomat, mérete

9

Stancel Teofil MDK

A bártfai városháza falképeire vonatkozó értesitések a Katalógusban. A páncélos alakok és az Utolsó itélet./?/ keletkezési ideje Divald szerint.

A falképekre vonatkozó irodalom.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.115.l.

Stancel Teofil 1. MDK

A bártfai városház külső falán egykor két páncélos alak képe volt látható, a tanácstermet pedig az utolsó vacsora jelenete diszitette. A képeket az 1510 körüli évekre keltezve Stancel Teofilnak tulajdonitották.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország falképei. Bp.1954.79.l.

M. D. K.

Stancel Theofil, Theofilus mester festő

A lőcsei ut. János-oltár nárnyképeinek festője. A bártfai városházán 1510 ben falkéset festett. 1512–23 ig Lőcsén dolgozott. Ezután Lengyelországban 1530 ig dolgozik. (repr: 683 kép.)

A művészetek története. szerk: Beöthy Zsolt. II. Bp. 1907 603–604.

Stancsel Theofil festő M.D.M.

bártfai. A bártfai ut. Erzsébet oltár
szárnyképeinek festője, melyek a kassai
főoltár jeleneteit másolják.
Működése 1490–1530 ig követhető nyomon.
1520 a lőcsei ut. János oltár szárnyai
(repr. 161 o.)

Lőcséről Lengyelországba ment.

K. Divald: Old Hungarian Art. London 1931
140, 165,

Stanczel Teofil MDK

Lőcsei festő.1513-1523-ban gyakran találkozunk nevével.1512-ben kölcsön kért száz forintért házat vásárolt, az összeget évi tiz forintokban törlesztette, küzdelmes életét valószinüleg lengyel földön fejezte be.
/Irodalom 417.jegyzetben/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei Bp.1955.143.l.

Stanczel Teofil MDK

1509-ben a Bártfai városház csucsfalaira freskókat, 1510-1511-ben pedig a tanácsterem falán egy Utolsó vacsora jelenetet festett, levelei 1523-1530-ból maradtak meg.

/Irodalom 420.jegyzetben/

Radocsay Dénes: A középkori Magyarrország táblaképei.Bp.1955.143.l.

Stanczel Teofil MDK

Divald a T H mestert Stanczel Teofillal azonositotta. /Lásd T H mestert/

Spiller J.

1852

l.

Eperjessy 1929

54. l.

Stanczel Teofil, festő, 1517., 1530.,
Bártfa, Lőcse.

Tört. Tár

1884., 533., 543., 544., 545.

Ábel: Műtörténeti adatok.

Stancrel Teofil, lőcsei festő M.D.K.

1523-ban aranyérmet kölcsönzött Lőcsei Páltól.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország faszobrai

Akadémiai Kiadó, Bp. 1967. 101. old.

VII. SZÁMÚ TEREM.

Régi tanácsterem.

A régi városháza egykori tanácskozó terme. Mostani ajtaja helyén, melyet a XIX. sz. elején készítettek, az emeleti csarnok IVSTVM EST AUXILIARI PAUPERI feliratú ajtaja volt eredetileg alkalmazva. A terem egyik elsőrendű s a maga nemében hazánkban páratlan emléke az 1508-ban **tiszafából készült mennyezet.** Ennek horonyok és pálcák által tagozott hét fő- s nyolc fiókgerendája a mennyezetet összesen 72 négyszögű mezőre — cassettára — osztják. A cassetták rózsaidomú, festett díszítményei a XIX. század elejéről valók. Az északi fal bemélyedt részén a *Stanczel Theofil* festő által 1510—11-ben festett utolsó ítélet freskója volt látható. Ezt a teremnek a XIX. század elején eszközölt ujrafestésénél nagy részében leverték.

41. számú szekrény.

Öt hóhérpallos, hüvelylyel, a XV. századból. A négy fényes példány Bártfáról, az ötödik, melyen vértől származó rozsdafoltok láthatók, Eperjesről. Ez a *Caraffa* által 1687-ben elkövetett eperjesi

mészárlásnál szerepelt, melyben számtalan ártatlan magyar ember vérzett el. *Eperjes* szab. kir. város letéte. — **Öt üvegserleg,** Bártfa város zománcfestésű címerével. Velencei munka a XVI. század első éveiből. A bártfai városi szenátorok részére készült. — **Szavazó-ládácska,** fából, Bártfa város bevésett címerével és felirattal. Készült 1767-ben, Miskolczy András bírósága idejében. — **Kard,** egyenes, kétélű pengével. XIV. század. Találták a soóvári sóbányában. *A soóvári m. kir. főbányahivatal* letéte. — **Buzogány,** gerezdes vasfejjel, XVII. század. *Eperjes* szab. kir. város letéte. — **Tíz darab pecsétlő, lenyomataikkal,** ezüst, vas és sárgaréz. Bártfa szab. kir. város pecsétlői a XV., XVI., XVII. és XIX. századból. A középső ezüstpéldányon Szent-Egyed álló alakja, a jobbról eső legnagyobbikon Bártfának 1453-ban megbővített címere. A városi tanács megbízásából 1453-ban készítette *Olmüczi Miklós* késmárki ötvösmester.

A szekrény ablak felé néző hosszoldalán, alúl:

15 pecsétlő s azok lenyomatai, Bártfáról. Nevezetesen: A himlőoltó-bizottságé, 1814-ből. — A polgári kereskedő-grémiumé, 1867-ből. — A posztó-nyírók céhé, 1567-ből. — A kádárok céhé, 1637-ből. — A takácsok céhé, XVII. század. — A szabók céhé, XVII. század. — A fazekasok céhé, XVII. század. — A csizmadiák céhé, 1832-ből. — Az esztergályosok céhé, 1829-ből. — A

M. P. K.

STANCZEL, Theofil Jestő

A Pál mestére vonatkozó adatokat Divald 1523-ban kelt levelével gazdagította.

a levél szerint Stanczel aranyenyvet kölcsönzött Pál mesterből

Vojtech Tilkovsky: Pál mesterről és a lőcsei főoltár keletkezéséről

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz.

176.
185-

M.D.K.

Stanczl József „ceri órás úr"

1840-ben külső tanácstag.
1833-ban az ceri ferences rend-
ház alsó folyosóján új órát, készít.
Egerben a mai Jórai u. 5. sz. ház
tulajdonosa 1827-51. között

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

l. Stanzl Th.

Stanczl Miklós, háptalam muzsikus M.D.K.

1783-ban a trinitáriusok számára a Katalin-napi Musikalische Solemnität fejében 8 forint tot vesz fel. Egerben 1782-1805. között a mai Nagy János u. 6. sz. ház tulajdonosa.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402 old.

STANCZL Miklós káptalani muzsikus /Stanc Nicolaus regens Chori/. 1783-ban a trinitáriusok számára a Katalin-napi Musicalische Solemmität fejében 8 frt-ot vesz fel. Egerben 1782-1805 között a mai Nagy János u.6.sz. ház tulajdonosa, özvegye 1810-33 között birja a házat.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

M JOGI FACULTÁSA
ELSŐ LAPJA.

l. A pozsonyi társas-
nak tulajdona.

Stanczl Theophil

festő Bártfa

XVI. A.

lásd

Arch. Ért. 1917. 124.

133. l.

MDK

Standl Ignác

Siklóssy L.: Régi pest-budai asztalosmesterek. M.I. 1922.

1o.l.

M. D. K.

STAND Ignác asztalosmester

L. S. Vogel 193.

STAND IGNÁC, asztalosmester

Pesti aszatlosmester volt 1828-ban.-Józsefvárosi lakos.-Helyrajzi szám: 1165.-Segédek száma: 3 .- Összeirási szám: 2379.- 45.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban 39.old.

Az Iparmüv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Stand Ignác

1809

lásd

Budapesti antalos-

mesterek -

16.

M.D.K.

Stand Jains
kőmüves

1870-ben kívül - ~~belül~~ rendbehózta a templomot.

Bachó László: A gyöngyösi templomok története 42 l.
A Szent Bertalan templom története.

Stand János

1886-ban tusrajzot képit a feizesabonyi rk. iskola felépitésére.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7481

Skandlhof Ádám, kőműves M.D.K.

neve Egerben 1834-ben szerepel az adózók névjegyzékében

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

Sándal József, kalocsai M.D.K.
asztalos

Horton 1803-1804 között
a meggei katonai kvartélyháron
dolgozik.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402 old.

JOSEPH STANDLEI, kapcsosinálló

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz. mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. kapcsa-csináló. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Vid Standler, szobrász M.D.K.

nagszombati, és Balthasar Knilling bécsi műasztalos kivitelezték a nagszombati jezsuita templom főoltárának monumentalis plasztiráját - felteretőleg olaz mester terve alapján.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

185. old.

Standler Vid

nagyszombati szolván bivitelesse Balthasar Knillinggel a nagyszombati jezsuita templom főoltárát 1637-40 között. A tervezet Pietro Spazzo vagy köze lánitette.

Kampis Antal: A magyar müvészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes /Minerva zsebkönyvek/

146. l.

Standler Vid szobrász M.D.K.

Nagyszombati mester.

A nagyszombati jezsuita templom főoltára architektonikus szerkezete B. Knilling bécsi asztalossal.

Tampis Antal: A képzőművészet története
A Kultura Világa Bp. 1963. 662,1.

STANDL József hatvani asztalos. Horton 1803-04 között a megyei katonai kvártélyházon dolgozik.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Stanndl Ferenc, ceri asztalos

1761-86. között szerepel
a városi adóösszeírásokban.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

Standt Mihály

Rajz (repr.)

Jogtudományi Szemle 1861/5. 536, 540. l.

Staudt Mihály

Rajzok (repr.)

Irodalmi Szemle 1961/3. Cimlap, 286, 313, 339, 340, 342 l.

Staudt Mihály, festő

Réntvesz a Masaryk Akadémia Kiállításán
(1935. okt. 19. – nov. 4.)

Turczel Lajos: Magyar művészeti élet az első csehszlovákiai
köztársaságban. Irodalmi Szemle 1966/7. 655. l.

Ámos Imre

Naplóját 1835 dec.-től 1844 ápr.-éjéig.
A napló méltatása. - Ámos véleménye Vajda Lajosról.

Németh Lajos: Ámos Imre naplója
Magyető-Almanach 1864/1. 256-7. l.

Staudy Antal
nyomdász

l. :

Kertész nyomtatott
268-l.

Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 8. l. — Lepold—Lippay 56. l.

DEHEIM (német festő, 1800 körül)

Csendélet

Fa, olaj, 15×21 cm.
Maszlaghy II., 280. szám.

DIETRICH, CHRISTIAN WILHELM ERNST
(német festő, 1712—1774)

Tájkép

Fa, olaj egyenkint 17×24 cm.
Maszlaghy: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, VII., 1876., 112. l. — Maszlaghy II., 248—249. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich PA, 248. l.

Asszonyok Krisztus sírjánál

Fa, olaj, 63×50 cm.
Maszlaghy II., 356. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 4. l. — Gerevich PA, 248. l.

DOBYASCHOFSKY, FRANZ JOSEPH
(osztrák festő, 1818—1867)

Madonna szentekkel

Vászon, olaj, 150×114 cm.
Jelezve lent balra: Dobyaschofsky Franz, 1838.
Simor prímás vette a művész hagyatékából.
Dankó József: Dobyaschofsky Xav. Ferenc

Stáner János

működő festő

Sopron

l.

Eredetileg

XX. cs. 35. l.

S t a n e s c u

festő

Lecca és Popp festőkkal dolgozott együtt

Petr.Trans.1938
517 l.

STANESCU M. Magdalena

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 337.1.

STĂNESCU Ioana

M.D.K.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.l.

STĂNESCU D. Natalia

M.D.K.

1925-ben Nagybányán a szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya... 387.l.

N. D. K

STANESCU Natalia

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 386. e

STĂNESCU Virginia

M.D.K.

1919-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 333.l.

MDK

Stanetti szobrász

Vita Aggházy Mária a Barokk Szobrászat Magyarországon c. kandidátusi értekezéséről. Aggházy Mária válasza Művért 1957.VI.évf.4.sz.317.l.

M.D.K.

Dionisio Stanetti,szobrász

A Körmöcbányai pestis-emlék egyik legművészibb darabja,Olasz származású.1765-72 között készitette e művét. 458.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa,III,köt.A képzőművészetek,a zene, a színház és a film.Minerva,1960.Bpest

Dionysius Stonetti

Továbbá a hegybányai és kőrmöcbá-
nyai templom oltárképében is részt vett.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970.

531

Dionysius Stanetti

Körmöcbányán telepedett le, az ottani Szentháromság-emléket alkotta. 1756-ban elhépzitette a selmecbányai jezsuita templom Szent Kereszt oltárának kobrait.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

531

MDK

Stanetti Dionisio szobrász

készitette a selmecbányai Szentháromság-emléket.

A magyarországi müvészet története I. 429.1.
Bpest,1961.II.kiadás.

Stanetti, Dionisio szobrász M.D.K.

Selmecbánya , Szentháromság -emlék / 1764/

Körmöcbánya, " " /1765/

Kampis Antal: A képzőművészetek története 667.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

MD K

Stanetti, Dionisio
szobrász XVIII.sz.

Körmöcbánya. Kálvária.

-.-

Magy.Müv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 382.o.

Dionisio Stanetti nobrán M.D.K.

A körmöcbányai pestis-emlék mestere
1765-72 között

Kampis, Mag. műv. Bp. 1960 458

STANETTI, Dionisio

GERGELYI, Otomar: Prestavba farského kaštieľa v r. 1730-1750

ARS I. 1967, 1. sr. 140-141

* (Tavarnok, v. Nyitra vm.)

ülésen önállóan döntik el,
gokat hoznak létre. Választ

j./ Küldöttek válasz
vezeti szerv állapitja meg/
Az alapszervezetben összevo
testület alakuló ülésén tör

2. Középszervek szintjén

a/ Megyékben a megye
ben - megszünnek, szerepük
kisebb létszámu operativ te
sága, részben az szbótitkár
/A feladat- és hatáskörüket

Szakszervezet Megyei Titkár
a szakszervezet megyei

 M. D. K.

Stanetti D, szobrász
a XVIII. sz. hatvanas éveiben mu-
hódik Felsőmagyarországon.

Anna Petrová Pleshová: Slovenské vý-
tvarné umenie obdobia národného
obrodenia, Bratislava, 1966. 34. old.

Stanetti Dionisius

nobrány

laid

Šourek

835 - 837. n.

méltóztatott kinevezni.

Midőn az erről szóló kinevez

egyszersmind hálásan köszönöm Nagymél

üdvözletét, melylyel kinevezésemet ki

méltóztassék meggyőződve lenni arról,

szolgálatában készséggel állok Nagymé

ságos Bizottságának rendelkezésére,

Fogadja Nagyméltóságod mély

Budapest, 1914 junius hó 24-

Nagyméltóságú

báró F o r s t e r

mint a Műemlékek Országá

 M. D. K.

STANETTI, Dionysio szobrász

1765. Körmöcbánya, szentháromság emlék Vogerl bártonnal együtt 16.000,– forintért. A kifizetés körül özvegyével még 1772 - 1773-ban, sőt 1783-ban is bonyodalmak vannak

Aggházy: Barokk szobrászat .... Bp. 1959

I. 67, 68, 69, 278, 293. II. 116, 151, 240, 241.

- 2. - M. D. K.

STANETTI, Dionysio szobrász

1763. Hegybánya, Templomnak, „vor die 24 Wappen" 120,- forint

Körmöcbánya, r. k. templom-ból két főpapi szent szobra (Malonya magángyűjtemény)

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959

./. I. 278. l.

K.D.K

STANETTI, Dionysio szobrász

Klotmörbányán halt meg 1767 körül

1751. Tetorajsa lett faragott rokokó asztalhoz

1755 - 1764. Selmecbánya, Szentháromság emléke

1756. Selmecbánya, Jezsuita Templom, Szt. Kereszt oltár

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959

I. 278. l.

STANETTI, Dionisio

és Vogerl alkotása 1765-ből
a körmöcbányai szentháromság-
szobor

Aggházy kária: Magyarországi barokk
művészet, Bp. 1960. TIT József t.
szabadegyetemének előadósai 42.

Stanetti Dionysius

zobrázn

wód

z

Kap Ung Jahrb

48. l.

~~Bayer József X. 203.~~

Stanetti Dionisio

a körmöcbányai
szentháromság szobor
1765

Budinis

147. tabla

gesekte [illegible]
melyek biztosítása [illegible]
kérjük az alkuegyezmény
megkötését ha más olyasóbb
vállalkozó nincs, a fentnevezett

~~Tekintettel a munkák végrehajtásának~~ ~~melyek~~
~~fürgösségére~~ ~~Tiszovo korona hitel~~
~~[illegible]~~ ~~kiutalása~~

Budapesten 1904 Julius 12

Csat: a

Költsyo

STANETTI, Dionisio

1755-64 között faragta a selmecbányai szentháromság-szobrot.

Aggházy kária: Magyarország barokk műrészet, Bp 1960. TIT József A. szabadgy előadásai 42.

Stanetti Dionisio

XVIII. sz

szobrász

nincs a Körmöc-
bányai kentharomság
szobor.

Sono pure opera sua le
statue della chiesa dei
Gesuiti di Selmecbá-
nya e alcune decora-
zioni scultoree nelle
chiese di Hegybánya
e Körmöcbánya

Budinis

160 l.

laraspötlet
fizetésjavítá
Ezen fizete
kellett vénen
tíre a betö
nomjtva
díjarat ne
Különben
ján nyert e
ezen pötille

Budapest, 1904. máj

Stanetti Dionisio

nobrán

Budinis

120, 160. l.

147. tábla

A Müemlékek Országos Bizottsá

Stanetti Giovanni

Nobrais

Budinis

120 l.

geführten Arbeiten nur e

hoben wurde.-

Stainetti Dénes

MAGYAR MŰVÉSZET

1931. 21.

Stanetti, Dionysius

Hobráň

l.

Kapbarokk

Rég. Társ-Erh

II 255. l.

266. l.

Stanetti, Dionysius

Thieme_Becker

XXXI.

460, 461 l. l.

(Lyka)

Stanetti Dionysius

Nobrân

l.

Heklermagyarokk

10 l.

Stanetti, Dionisio

szobrász

XVIII. 7.

kör mőcbányai kenthi-
vonság-sobor, mivel
Selmecbányán, Hegybá-
nyán

[illegible]

120. l.

Budinis 160. l.

CXLVII. f.

Stanetti, Giovanni

nebrais

C. Bustinis Ac. C.

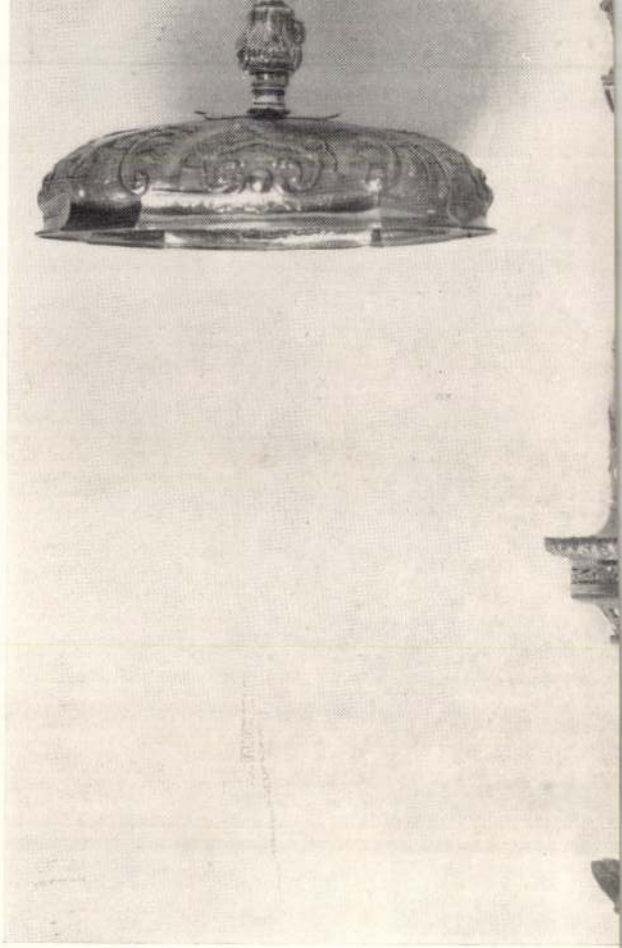

Stanetti Dénes

Körmöcbányai szobrász 1765-től 1767-ben bekövetkezett haláláig dolgozott az alábbi szoboremlékeken a nála tehetségesebb Fegerle Márton osztrák szobrásszal, aki a mű befejezését nem érhette meg, mert 1770-ben szintén meghalt Bruck/a L.-ban. Részletesen lásd

Illatky József. A körmöcbányai Szt.-Háromság-oszlop. Körmöcbánya, 1898. 5-ei köv. U.

MOB kot. 2088.

IRODALOM

-Sourek: Kunst i.d. Slowakei.
368 sz. 58 old.

JEGYZET

Stanetti, Dionysius

Nobraiz

+ Körmöchanyi 1767 (?)

OM. Rég. Társ. Évk. 1927. 255 l.

Magyar Művészet 1931. 21 l.

Emporium 1936. 183. l.

Thieme-Becker

31. K. 461. l.

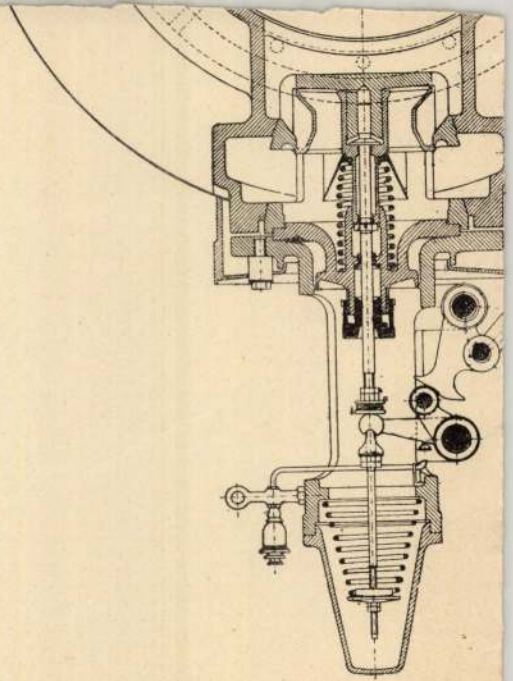

Stanetti Dionysius

Szobrász

Körmöcbányai

Szentharomság —

szobor

1765 - 1772.

l

Hekler Ung

112. l.

LOVÁK EDE, budapesti I.—III. ke
(lakik: Budapest, II. ke

1906 V. E 561/2 számhoz.

Árverési hi

Alulirott kiküldött bírósági végrehajtó eze

delmi és váltó törvényszék
járásbíróság

1906 Sp. V
Takács
Grünberger Armin Béla ö
Szentivány

76 K. f. követelés és jár. erejéig e

1906 évi
127 K. f. becsült ingóságokra a bud

zésével az árverés elrendeltetvén, annak a felülf

törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakó

Stanetti, Dionisio

zobrázz

lásd

a

Kampisujabbm zobr

494. l.

Abonyszámtó:

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatvány:

Budapest, V.,

Stanetti, Dionysius

Hobrait

körmöcbányai kentha-
ronság-emlér

erő
z

Hekler M.M. Tört

175. 1.

Dácia VI. 203, 204, 205,

Dionisio Stanetti

1764-ben Selmecbányán, 1765-ben Körmöcbányán készített freskóromjait említik.

Kampis Antal: A magyar művészet a XIX. századig. Bp. 1968. 167 l., képes. /Minerva zsebkönyvtár/

154-l.

M.D.K.

Stanetti, Dionysio, szobrász

készített 1755-1764 között
a selmecbányai Szentháromságra
szobrok, valamint Vogerl Martinnal
közösen, 1765-1773 között, a körmöc-
bányait.

— Aggházy Mária: Barockplastik in Ungarn
Übers. Barbara Faragó
Bp. 1959. 29 l. 185 t.

12., old.
76.a.c.77.a

Dionisio Stanetti, szobrász M.D.K.
kőfaragó

1764-ben Selmecbányán, egy évvel később Körmöcbányán készítette egy-egy gazdag szobrászi díszszel megoldott Szentháromság-oszlopok.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 182. old.

STANETTI, Dionysio, olasz vzobrász

1773-ban befejezték a körmöcbányai Szentháromság emléket, 12 évi munka után. 60,000 forintba került, ebből a Steinmetz (S. vagy Vögerl nevét nem említi) 19,000 forintot kapott. (1773, 82. vzám, 3 l)

(Ugyházy 1.278 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

STANETTI Dénes szobrász

PETROVÁ-PLESKOTOVÁ, Anna: Adalékok Anton Schmidt festő életútjához és pályakezdéséhez. = MNG Évkönyve 1991 (1991)

2oo.p. , 202.p.

Hegybánya, Hieronymiták temploma 1745-1747 -főoltár

Körmöcbánya, Diadalkapu
XXXX
Selmecbánya

20

ár L.: Henrich Karl Medailleur, AHA. 1957
ár L. – Procopius: Medaillenkunst in Ungarn 1932
Regia. Az István Király Múzeum Évkönyve
esfehérvár, 1960–
.: F. X. Messerschmidt's Leben und Werke, zig – Prag 1885
nművészeti Múzeum
nyi–Szabó I.: Öreg udvarházak 1944
e, C. – Bielz, J.: Unbekannte Quellen zur hichte der siebenbürgischen Volkstracht des 8. Jahrhunderts. orschungen zur Volks- und Landeskunde. (Bd. 1)
der J. – Tarnai I. (szerk.): Irodalom és felvi- odás, Bp., 1974
arművészeti Múzeum Évkönyve
lomtörténeti Közlemények
víregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve
gyháza, 1958–
ich Miklós Múzeum, Kőszeg
csi Janus Pannonius Múzeum Évkönyve

Kazinczy 1831

Kazinczy Erdélyi lev.

Kazinczy 1903

Kazinczy–Cserei 182

Kazinczy Levelek

Kazinczy Pályám
KDM
Kelényi 1974

Kelényi 1976

STANETTI, Dionysos szobrai

Pamiatky a Múzea, 41, 1992, 5/6.
Tematikus szám: Barock in der Slowakei.
165, 167, 199-201. Zép

M.D.K.

Slamfecer András, egri kőfaragó

1707-ben Telekesy egri püspök egyik oklevelében említtetik egri házbecsüs. Utalás Endrén Józsefre.

Heves megye műemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402.old.

Stang Viktorné.

A kapuvári képzőművészkör amatőrjei-
nek kiállításán „Rózsa babával" –
„Csendélet" c. képei szerepeltek.
(említve)

m. zs.: Bemutatkozott a kapuvári képző-
művészkör.

Kisalföld, 1972. febr. 3.

Stanga

selmecbanyai Ötvös

XIX. sz.

Közlemények

Nemzeti Muzeum

Erem- és Régiség-

tárából. 1916. I-

évf. 1. sz. 65. l.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **AUGUSZTUS** 35. hét

21 Vasárnap		Franciska *Sámuel*
22 Hétfő		M. Szepl. sz. *Menyhért*
23 Kedd		B. Fülöp *Farkas*
24 Szerda		Bertalan *Bertalan*
25 Csütörtök		Lajos *Lajos*
26 Péntek		Zefirin *Izsó*
27 Szombat		K. József *Gebhárd*

Stanga Albert

nobrain

1896 - 95.

Ennisk 1930

88. l.

t szolgáló intézményeknél, hogy a növendé-
történelmi és kulturális fejlődésével

e a közérdekü célokra, hisszük, hogy a
lesz ezen kérésünket teljesiteni.
elvilágositással szolgálhatnak többek
adémia dr. Balogh Jenő főtitkár ur O Nagy-
ökségen dr. Bencs Zoltán miniszteri o.ta-
yi miniszteriumban Dorner Aurel minisz-

Kiváló tisztelettel:

JEGYZŐK ORSZÁGOS ÁRVAHÁZ EGYESÜLETE FALU URÁNIÁJA BUDAPEST

elnök főigazgató.

Stanga János

ötvös

1833 Selmecbánya

Kapumagyarország 45

on:

í lévő halmon látnak a teljes koronázási díszbe öltö-
ló lóról a keleti kardvágást ~~csinalja~~ tesz. Mel. A halmon
ő főpap, egy püspök több főúr s oldalt a
laltak helyet. A háttérben a fellobogózott kirá-
ńczhid köti le figyelmünket. Felirata a kép

ENCZ JÓZSEF MAGYAR ORSZÁG KIRÁLYA
ási dombon Junius 8 – 1867."

yomat fentartatik"
Kiadó Tulajdonos Gerhart Henrik, Margare-
e 32.szám Beisben."

í a vonalkeretnek 21.5 : 32.4 Cm.

175.

140/95 – N° 76.

Stanga János

ötv.

Kőmagyötvj 1972. 12

Stangl Johann (?)
érutóm.

1.

Haberlandt
127. l

Tisztelettel

ügyvéd

Stangl Josef

l.

Haberlandt

23.129.l.

Tekintetes kir.

Tóth István és Szigeti József
Aladár mint kibocsájtó és Szent
tartornak

az A. alatt eredetben becsatolt Budape
hó 7 én kelt s 1906 febr. iz
kiállitott váltó alapján 618 kor

Alperes ek fizetési kötelezettség ük
alatt vallott ügyvéd ünk által:

méltóztassék alperes ekner és pe
talunk posta, III és IV r. alper

Stanick Sándor

festő

fordít

Stanick Sándor festő
1909 márc 13 — Székelyhíd —

Gymnasium érettség.
Autodidakta - Hatvan el
1 ugyanott működik. Tájkép
portré. Főleg balatoni Egek. Hat-
vanban ~~és Pásztón~~ koll. kiállítást
rendezett. Pesten. még nem
alkotott ki - Sajat Kollere!

Stanislisor János és fia János harangöntők, Bártfán. 1574.

Archaeologiai Értesítő
1916., 150–151.
Divald Kornél: A bártfai
lőzt. Egyed-templom.

Stanisavlyevits J, festő

Honművész, 1834. 428-429.

Pesti vizsgáló.

MDK

Stanislau József kőmives inas, kőmives legény

részt vett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold: Buda épitőmestereiről történelmek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686. évi romokból? Művészet 1957. VI. évf. 4. sz. 299. l.

Stanislaus. l. Szaniszló.

Stanislaus, krakói

lengyel épitész

aronos

Katkovszky Stanis-

laussal

l.

Wick kassaidóm

65 l.

ifj STANN Jakab

Győr, Bástya u. 36. – Rivitelező

Szekszárd, prézkár „Cserebogár Csaidi"

, August – Kartéj, 1860-as években a

toldás Rivitelerője

Komdúk 1982 305.

311.

316

STARILL Ferenc épitèn

Dosk, rk. tpl, 1901-1904

CSMÉE 83-84

nos figuraformátum
s magassága 120-130 cm
özete hosszú, bokáig érő
végtagok a test elött
határait, a lábfejek
a bimbós fejezetek jellemző
kra támaszkodnak. Egy
(3. kép) a lábak mozdulata
ó lehetett egy törzstöredék
elsőtest-töredéken *(2. kép)*
umra indul.[33] A drapéria
dőkbe rendezett, részben
egéllyel határoltráncokat
l kiinduló, egymással
, a kart beburkoló
öpenyszegélyek jellemzik.
lapelve a textíliák
arencia, a test tagjainak
kivitelének kvalitása
drapériákra a nagy, erős
lagos redők jellemzők; ezek
gyszerűsítésre, nem egyszer
maga a transzparencia-elv
uhátlan testrészek, arcok
erenciálatlan.

Stanislaus

Stückgiesser

1526 ba seine Bombarden in Kronstadt goss.

Brod

Roth Kunstgew. 42 l

magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ...

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Stanislavljević János

1816 – 1842

Liób I. 112, 133

II. 53, 57, 91

III. 76

IV. 152

$$\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}\cdot\frac{1}{2}$$

$$\frac{1}{2^{10}}$$

Stanisavljević, Jovan

* 1816 Neusatz
† Rom 1842 jan. 24

l.

Thieme-Becker

31. K. 464 l.

e.

Stanisławjević Jan

Łyka Roma

67, 68. r.

Stanislavljević

l.

LykaMagyműI800-50

114, 133, 195, 227,
332. l.

bronz

bronz

bronz

bronz

bronz

térme bronz

bronz

bronz

MDA

Stanislavjevic / Stanisavlyevits/ Ivan festő

1816-ban szül. Újvidéken. Meghalt Róma 1842. Három évig Pesten Peschkynél tanult, azutan Bécsben és Eszéken föleg gör.-kel. egyhazi képeket festett. 1837. Rómaban telepedett le, ahol számos régi képet masolt.

E.G. II. 472.l.

Stanislawjević Johann

Pesto

geb. zu Neusatz im Jahre 1816. gest. zu Rom im 1842. Er wurde im Hause und unter Aufsicht seines Oheims Peter Stanislawjević Raic in Pest erzogen, bei welchem er bis zum Jahre 1835 verblieb. Den ersten Unterricht im Zeichnen erhielt er an der Pester Schule; später bei dem Maler Peska, bei welchem er drei Jahre sich ausbildete. Zuerst arbeitete S. für Juden, welche dann seine Gemälde, vornehmlich Heiligenbilder, weiter verkauften. Im 1836 ging er nach Wien, wo er bei einem zweiten Oheim lebte, und später nach Essek in Slavonien, wo er bei einem Verwandten, Namens Basil Athanasievič, seine Künstlerische Thätigkeit fortsetzte. Im Jahre 1837, damals 21 Jahre alt, reiste er nach Rom, wo er sich an Kunstwerken der grossen Meister mit Begeisterung fortbildete.

Dort lernte er auch mehrere junge russische Maler Kennen, welche auf Staats Kosten zur Ausbildung in der Kunst dahin geschickt worden waren. Als wir 1839 der Grossfürst und nachmalige Kaiser Alexander mit seinem Erzieher, dem als Dichter berühmten Zukowsky, nach Rom kam, wurde, als Zukowsky die russischen Kunstpensionäre seinen erlauchten Zöglinge vorstellte, mit denselben auch S. vorgestellt. Als der Grossfürst vernahm, dass ein Serbe sei, interessirte er sich für den jungen Künstler und verlangte eines seiner Werke zu sehen. Diser legte nun dem Grossfürsten die eben nach Raphael fertig gewordene Copie eines Gemäldes vor, welches die Befreiung des h. Petrus aus dem Gefängnisse vorstellte, und das S. aus Dankbarkeit seinem Onkel Peter nach Pest zusenden wollte. Alexandr fand an dem Bilde Gefallen und kaufte es für sich an, zugleich aber bestellte der Grossfürst bei dem jungen

Stanislavjević Johann (3)

Künstler noch dreizehn Rafael-sche Gemälde, Copien von Tapeten in Vatican und bestimmte dafür den Preis von 5000 Rubeln. Der Künstler vollendete deren sieben und schickte nach St Petersburg ab, nun befiel ihn eine gefährliche Krankheit, welche ihn auch im schönsten Alter von erst 26 Jahren dahinraffte. Zwei unvollendete Bilder aus der Bestellung des Grossfürsten, das eine in Bleistiftumrissen, das andere in Farbe untermalt, gelangten is Besitz seines vorerwähnten Oheims Peter. ein anderes Bild befindet sich im Besitze von Kukuljevic Sakcinski. Noch kurz ~~war~~ vor seinem Tode hatte S. ein schönes Gemälde, eine „Ansicht des Römischen Pantheons" darstellend nach Pest geschickt.

Stanislavjevic Zaios 4

urodalom

Kukuljević Sakcinski Ivan
Slovnik umjetnikah jugoslavenskih, Zagreb. 1859.
421. l.

Wurzbach Biogr. Lex. Wien
1878. ~~[illegible]~~ XXXVII. Köt.
138 - 139 lap.

STANISZLO, asztalos

1657. jun. 8-án irta Loránffy Zsuzsanna: "Staniszlot küldgye el az kalyhakkal edgyütt eőis el jüjön, aztis mondgya megh Stanislonak hogy az Itt valo Eöregh Palotahoz illendeő mennél szeb s, eöregeb kallyhat mind szellire s, mind hosszara tud le rajzolni, rajzollyon le az szerent osztan az Ujkeresztyenel megh kell czinaltatni."
133.old. 61.jegyz.

DÉTSHY MIHÁLY: Adalékok a sárospatakai ujkeresztények /habánok/ történetéhez 123.old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve , XI, Miskloc, 1972

M.D.K.

STANK Franciscus

mensaviorum magister

Temesvár

4 sodal

1952)

Kivért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 137.l.

MDK

Stanke János Boldizsár kőmives inas

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek,váz.
latok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romok-
ból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.11

DANIEL STANKO, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
296.- Daniel Stanko, Deutsch Lipsch, 1811. 153.old

DOMONKOS OT Ó: Magyarországi festőcéhek I.A textil festés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Stanko Gyula.

Részt vett az Ady Endre-
szerelek pályázaton.

Nemzeti Ujság, 1928. febr. 9.

Stankó Gyula.

Részt vesz az Ady Endre-szimulék elkészítésének pályázatán.

Magyarság, 1928. febr. 9.

MDK

Stankó Gyula

résztvett az alábbi pályázaton

Kik pályáztak az Ady-siremlékre? Képzőművészet 1928. 7. sz. 64.l.

Stanko Gyula

nobrán

l. Arv. Csarn 99. aukc. Sat

láid Sztankó alatt is

Stankó Judit
festőművész Szofiában megnyitott tár-
latát csütörtökön megtekintette Venelin
Kocev, a BKP Politikai Bizottságának
pótlagja, a K.B titkára.

Magyar Hírlap 1971/168 8 old.

Stanko Judit
békéscsabai származású festőművész al-
kotásairól legnap gyűjteményes kiállí-
tást nyitott még a békéscsabai Munkás-
ery Mihály Múzeumban.

Magyar Hirlap 1972 / 236 8 old.

Stankovits Eugenia

festő

* 1887. máj. 18.

Thieme - Becker

31. k. 466. l.

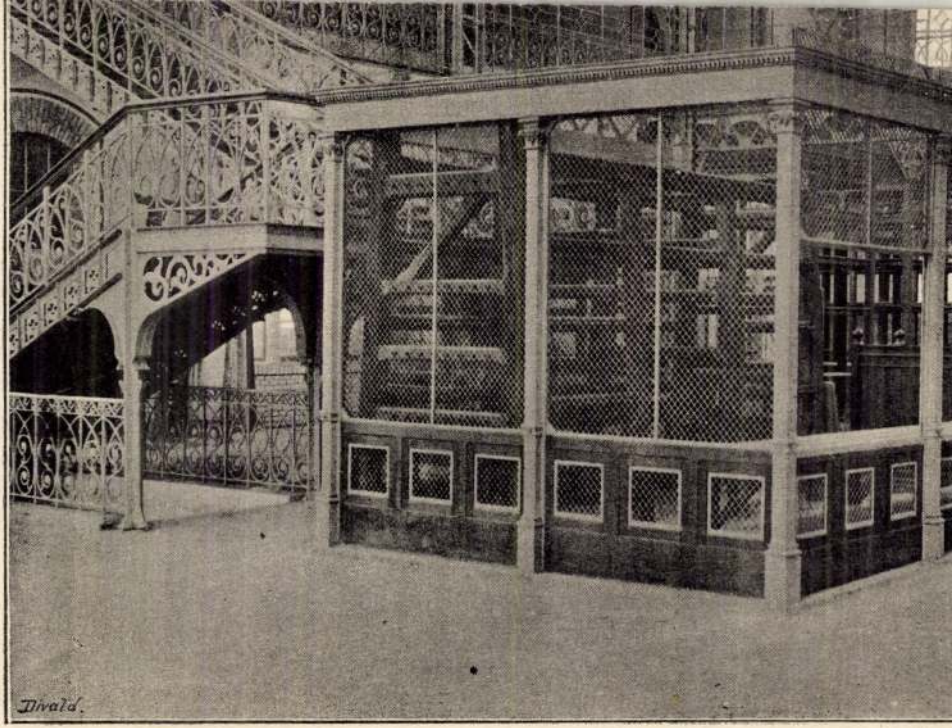
Divald.

Stankovics Eugénia

1903/4 II. - 1906/7

Ferkèpzomfoiskèvk

133. C.

A FESTMÉNYE

Stankóczy Géza

1910/11

Ferkèpzomfoiskèvk
133. l.

2. rajzok	9
3. egyéb lapok	—
4. nyomatok	—
5. fényképek	—
Összesen . . .	39

Ezen művek közül az 1—4., 7—21. és 28
104.200 és a 31—39. sz. alatt leírt 9 rajz 9.000,
november hó 14-én kelt végrendelet X. pontja ér
mányoztatott.

Stankovics György

Pécs, Baranyavármegyei
Árvahár. 1893.
Terverte fenti.

Szőlőpécs 99. l.

Stankovics György

épitész

l.

Kiss Pécs

36-l.

széküresedés (sedisvacantia) idején vezető szerepe van az egyházi ügyek intézésében.

Camillus, l. *Furiusok.*

Camões, (Kamongsz) *Luiz de* (* 1524 Lisboa v. Coimbra, † 1580). A portugálok nemzeti költője. Mint kegyvesztett udvari költő katonának állott s részt vett az afrikai hadjáratban, hol félszeme világát vesztette. Az indiai hadjárat tizenhét évre vetette távol hazájától, hova kolduszszegényen tért meg. Koporsó és szemfedő nélkül temették el, senki sem tudja hova. Mint lírikus is elsőrendű, világirodalmi dicsőségét azonban *Os Lusiadas* (A lusiadok v. Lusiada) c. nemzeti eposzának köszönheti (1572), melyben a földfedező Vasco de Gama személyén keresztül a világjáró portugál nép dicsőségét zengi. A gyönyörű hőskölteményt *Greguss* Gyula fordításában magyarul is megjelent. — *C.* a hőse Kemény Zsigmond *Élet és ábránd* c. regényének.

Camorra. Hihetőleg spanyol eredetű titkos társaság, mely Nápolyban az igazságtalanul elítélteket védelmezte a Napoleon és a Bourbon önkényuralom idején. Tagjai később önző célokból erőszakosságoktól sem riadtak vissza s mivel II. Ferenc nem türte őket, Garibaldi pártjára állottak. 1901-ben buktak meg véglegesen a választásokon.

Campagna (-panya) **di Roma.** A régi Latium területének az a része, mely Rómától É.-ra, a Tiberis völgyétől a Sabinus-hegységig terjed. Kiterjedése 2000 km². Lakossága 1881-ben 200 000, 1901-ben 300 000 volt. Az ókorban sűrűn lakott, gazdag vidék volt, a középkorban azonban elnéptelenedett, mocsaras lett, a malária tanyája. Az utóbbi időben a mocsarak lecsapolásával és a vasút kiépítésével a C. egészségesebb lett és lakossága is szaporodott.

Campanile (olasz = harangláb). Az olaszországi templomok mellett álló, különálló harangtorony.

Campanini (-nini), *Cleofonte* (* 1860 Parma, † 1919 Chicago). Olasz karmester, 1895—1910 a chicagói Grand Opera igazgatója.

Campbell, *Colin* (* 1676, † 1729). Skót építész, a palladiói stílus követője. Főműve a Burlington House, London.

Campbell, *Thomas* (* 1777 Glasgow, † 1844 Boulogne). Angol költő, a lírai költemények és balladák mestere. Főbb művei: *Pleasures of hope* (1799), *Gertrude of Wyoming* (1809), *Theodric* (1824).

Campbell-Bannerman, *Sir Henry* (* 1836 Glasgow, † 1908). Angol államférfi, 1868—1908 képviselő, 1871—74 és 1880—84 a hadügyminisztérium államtitkára, 1884—85 és 1886 hadügyminiszter, 1886 és 1892—95 gyarmatügyminiszter, 1899—1900 a liberális párt vezére, 1905—08 miniszterelnök.

Campe, *Joachim Heinrich* (* 1746 Deensen, † 1818 Braunschweig). Német író, a philanthropinismus egyik vezére. Főműve: *Robinson der Jüngere* (1779—80).

Campeche, *José* (* 1777 Puerto Rico, † 1809 Madrid). Spanyol festő, a valenciai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campeggio (-gyo), *Lorenzo* (* 1474 Bologna, † 1539). Bíboros, 1524 és 1528 pápai követ Németországban, 1529 Bécsben, 1530 Augsburgban, 1532 Regensburgban, 1534 Rómában, 1536 Nizzában, 1537 Rómában, 1538 Velencében, 1539 Rómában.

Campen, *Jacob van* (* 1595 Haarlem, † 1657 Amsterdam). Holland építész, a klasszikus stílus követője. Főműve az amsterdami városháza.

Campi, *Antonio* (* 1523 Cremona, † 1587). Olasz festő, a cremonai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campi, *Bernardino* (* 1522 Cremona, † 1591). Olasz festő, a cremonai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campi, *Giulio* (* 1502 Cremona, † 1572). Olasz festő, a cremonai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campi, *Vincenzo* (* 1536 Cremona, † 1591). Olasz festő, a cremonai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campidoglio (-dolio), l. *Capitolium.*

Campin, *Robert* (* 1375 Tournai, † 1444). Flamand festő, a tournai iskola tagja. Főképen vallásos tárgyú képeket festett.

Campo Formio, l. *Campoformiói béke.*

Campo Santo (olasz = temető). Leghiresebb a pisai, mely a XIII. sz. művészetének gazdag tárát nyujtja.

Campus Martius (Marsmező). Rómában a Capitoliumtól É.-ra, a serviusi falon túl, a Tiberis mellett fekvő terület, amelynek déli részén a Comitia centuriatát tartották, míg az északi gyakorló- és játszótérül szolgált. Később itt pompás középületek emelkedtek, pl. a Pantheon.

Campuscini (-csini), *Vincenzo* (1771—1844).

eg
ak
te
k >
(1
Ke
al
po
(4
na
be
br
ke
a
Po
ne
tu
sá
mi
be
pa
m
le

MDK

Stankovits György

A nagykanizsai városháza tervp. - Magyar Építőművészet 1908. 5. sz. 32.l.

MDK

Stankovits József

Tóth Geiza: Iparmüvészeink New-Yorkban. Magyar Iparmüvészet 1922. 65.l.

MDK

Stankovits József iparm.

Tóth G. Iparművészeink New-Yorkban. Magy. Iparművészet, 1922, 65-66 l.

JOH. S T A N K O V I T S , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines ~~Handwerks~~ Ehrsamen Hahdwerks Deren Kais:-Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 380.- Herr Jos. S T A N K O V I T
Felvétel ideje:.- 1824. 20. März.
Hová vették fel: Freystadl, /Galgóc/. 161.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Stankowits Móric

tájrepfestő

Pozsony

d.

Franz 11. l.

Óbudai Pincegaléria

Budapest, III. Fő tér 1. (Zichy-kastély)

Thirsty / Szomjas

Ilona Staples

(Toronto) kiállítása

Megnyitó: 2006. augusztus 8-án 18-20 óra között.

Megtekinthető augusztus 27-ig, hétfő kivételével 14-18 óráig.

Nemzeti Kulturális Alap, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma, Fővárosi Képzőművészeti Alap

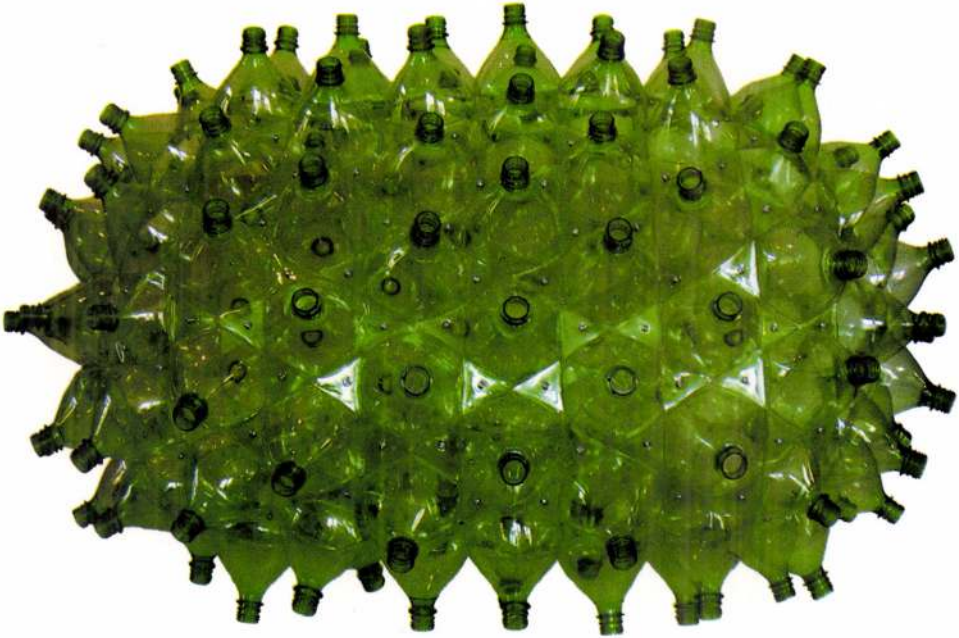

Stankovits Mór

Gesto

Lárd

Szelenyi 13. l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
al

8. sorsz. Műhelyi min'a

Stankovits Moritz

Téli tájkép c. dajfest-
mánye repr.

Csákós 2. l.

Stankovits Móritz

festő Pozsonyban.

Csákós 6. l.

Stankovits Moritz

festő

szül. 1867. Pozsony

életrajzát lásd

Csáky 14. l

vagy Fórum 1934-35

Stankovich Móric

Jesús

Porsony

l.

Forum

1934. 309. l.

Putnok

Stankovits Mór

pozsonyi fest.

l. Forum

1935. 103. l.

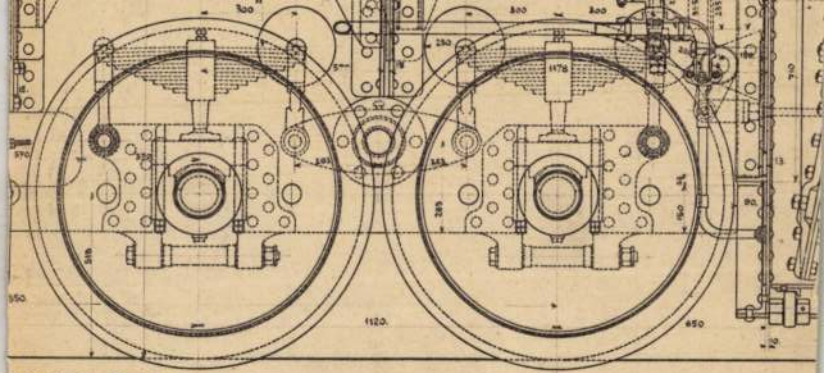

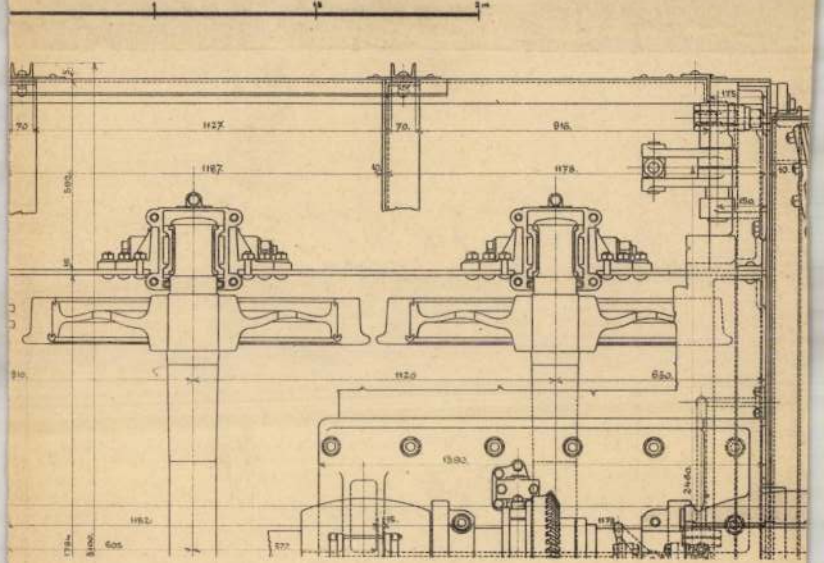

i metszete és alaprajza.

sutak gépgyára Budapesten.

Stankovits Mór

I.

Forum

1935. 178-P

Stankovits Mór

1905. őszi kiáll. Pozsonyi képző-
művészeti Egyesület.
Őszi hangulat, olaj. 250k
Domb oldalán, olaj. 250k
Nyírfák, olaj. 250k.
Korai tavasz, olaj. 250K.

1907. évi kiáll. u.o.
Stankovits Mórnak négy-
Téli tájkép. olaj. 400k.
Őszi hangulat, olaj. 200k.
Morva menti, fűzek mellett,
olaj. 200k.
Tájkép, olaj. 300k.
Őszi hangulat, olaj. 400k.
Tájkép, olaj.
Reggel őszkor, olaj. 100k.
Téli tájkép, olaj. 200k.
Pozsonban élő festő.

1908. évi kiáll. u.o. nincsenek.
1909. tavaszi kiáll. u.o. nincsenek.
1910. évi kiáll. u.o. nincsenek.
Pozsonyi tájképekkel.

 m. I. K.

Stankovits Maric festő, 1867-1938 előtt.
Középiskolát Pozsonyba végezte, münchenben magán utan végezte festő tanulmanyait. Tájképeket, figurális jeleneteket és csendéleteket festett. Realista irányt követte különösett kifejező erő nélkül.

Marian Vámos: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960 42. old.

Stankovits Zseni

1914. febr. - márc. - kiáll.
Müvészház

Kertrészlet délutáni nap-
sütésben, 300.–

Rogg, J., rajzoló és rézmetsző IV. 105.

Stankovits Zseni

1909. tavaszi

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tanulmányfej, olajf.
70 K.
Budapest a Szemlő-
hegyről, pasztell
100 K.

Orsova V. 193

Stankovics Jeni

1910, dec. kiáll. Nemzeti Szalon

Arckép, olajf.

Ipolyi Arnold III. 231

Stark festőművék.

Tud. gyűjt.
1819. V., 114-119.

Stark festőművész.

Tud. gyűjtemény.
1819. évf., V. köt., 118. l.

K.: Bérekeztése a honnyi Mivészekről is az ő Mivészkről való tovali Tudósitásoknak.

Stark, festő

Honművész, 1833. 238-239.

Magyar szorgalom...rajzolatja

Stark Anna

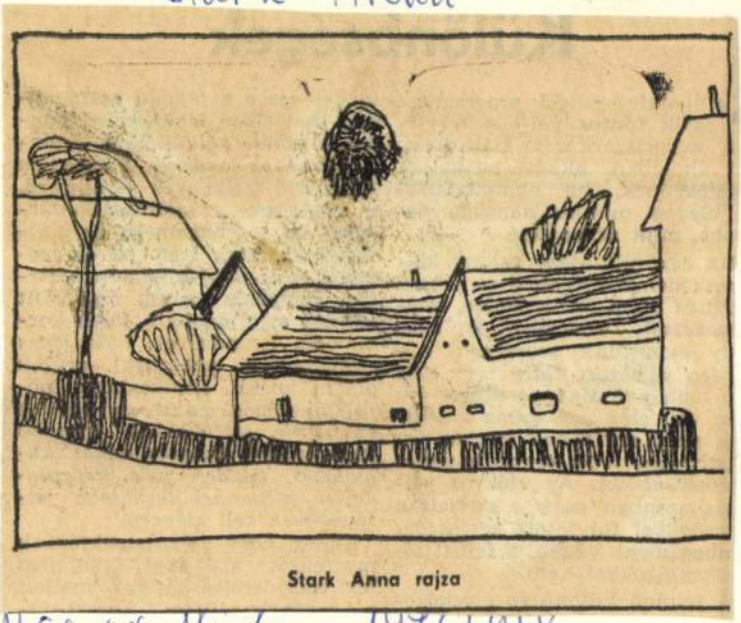

Stark Anna rajza

Magyar Ifjúság 1976/918

Stark Anna

Stark Anna rajza

Magyar Hirlap 1975/334/7

Stark Anna

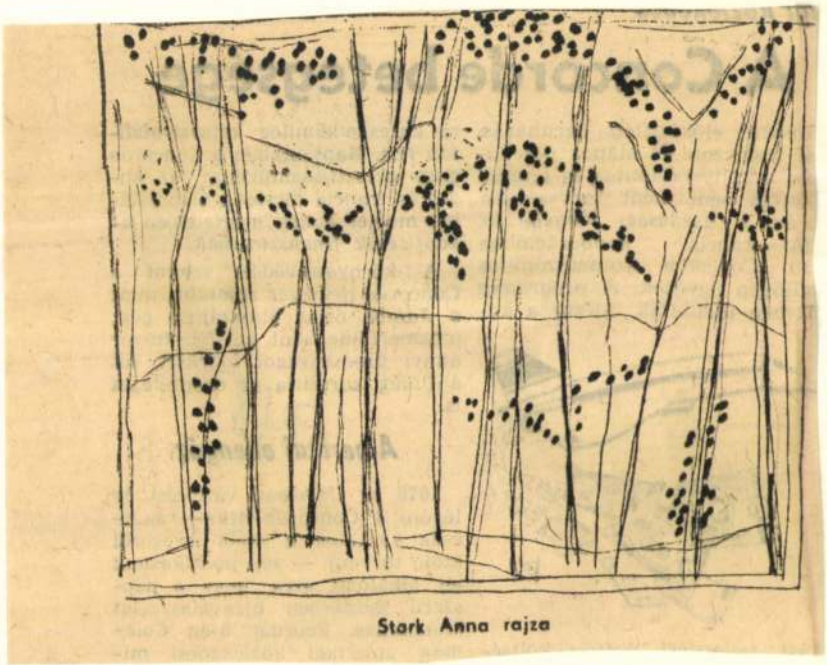

Stark Anna rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 JAN 11
MAGYAR HÍRLAP
Stark Anna
1021

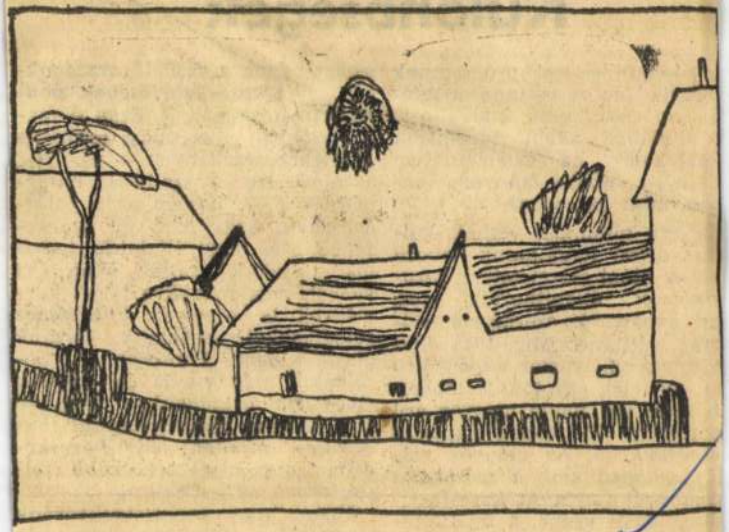

Stark Anna rajza

Külö

azdaságfejlesztési progra
egyik fontos célja a megfe-
ő exportszerkezet kialakítása.
általában akkor tarthatjuk
gfelelőnek, ha exportunkban
eleven munka hányada *na-*
obb, mint az anyagé.

Ha egy pillantást vetünk kül-
reskedelmi forgalmunk háború
tti és utáni összetételére, *meg-*
gedéssel állapíthatjuk meg,
gy exportunk szerkezete elő-
ősen változott. Míg 1945 előtt
tonnányi magyar export áru
n volt elég egy tonna import-
, most egy tonna magyar áru
portjával *több tonna importot*
ethetünk ki. Az előnyös vál-
ás azonban *csak a szocialista*
országokkal folytatott kereskede-
ben ment végbe, a fejlett tő-
országokkal nem.

A feltűnő *különbség* gondolko-

ban mutatkozó lehetőségek pon-
tos felmérése nélkül. Ezek a pia-
cok azonban nemcsak a normális
jelzésekre érzékenyek — az árra,
a minőségre, a szállítási határ-
időre stb. —, hanem az a tulaj-
donságuk, hogy igen jól szerve-
zettek, azaz nagyvállalatok, trösz-
tök, kartellek uralják őket. Ott
vannak még maguk a tőkés kor-
mányok is, amelyek *különleges*
szabályokkal nehezítik áruink
piacra jutását. Pontosabban: po-
litikájuk *még ma is az, hogy a*
szocialista országokkal fennálló
kereskedelmi kapcsolatokat kü-
lönleges, minden más kereske-
delmi partnernél terhesebb fel-
tételeknek kell alávetni.

Ahhoz, hogy exportstruktúránk
megfelelően alakuljon, saját, nem
kis belső erőfeszítéseink mellett

Stark Anna

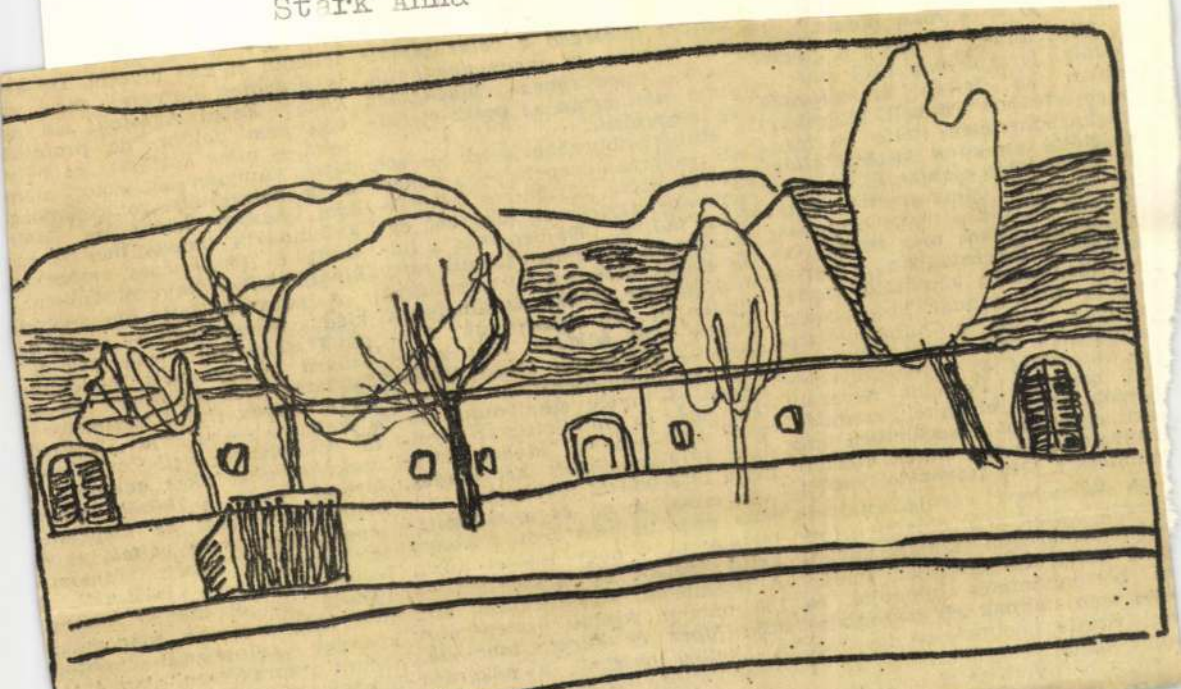

Stark Anna rajza

évei sem múlnak el haszontala-
ul. Szinte félelmetesen igaz az,
mit egyik ismerőse 1872. július
-én, a börtönbüntetés megkezdé-
kor írt Bebelnek: „*Ha nem*

adja Marx és Engels tanainak. szinte „naprakészen" tartotta:
A „kettős haszon", a nőkérdés lábjegyzetekben *tömegesen id*
egyedülállóan — és ma is helyt- *1907—1908-ban megjelent mű*
állóan — átfogó feldolgozása és *ket.* Könyvének „sorsa" összef
a marxizmus tömör áttekintése nódott az olvasóival és a szoc

olna. Így minden ...
an a jó és a rossz oldala."

Mint annak is, hogy a lipcsei
irályi járásbíróság 1872 márciu-
ában *„a felség személyének*
negsértéséért" Bebelt kilenchavi
ogházbüntetésre ítélte és meg-
osztotta *„minden közhivatalától*
s a választás alapján őt megille-
ő jogoktól". Megfosztották tehát
August Bebelt, a német munkás-
nozgalom akkor már ismert ve-
etőjét a Reichstagban, a parla-
nentben viselt képviselői tiszté-
ől is. 1873. január 23-án pedig,
mikor Bebel a hubertusburgi
vár foglya volt, ismét képviselő-
vé választják őt 10 700 szavazat-
al bizonyos Petzoldt nevezetű
árásbírósági elnökkel szemben,
akit egyébként a kerületben igen
kedveltek, és aki ennek ellenére
mindössze 4240 szavazatot kapott.

A kilenchavi várfogságnak is
megvolt tehát a jó oldala; a for-
radalom harcosai számára ugyan-
s a testet, az egészséget emész-
ő börtönbüntetés hónapjai és
évei sem múlnak el haszontala-
nul. Szinte félelmetesen igaz az,
amit egyik ismerőse 1872. július
-én, a börtönbüntetés megkezdé-
ekor írt Bebelnek: *„Ha nem*

kedves feleséged a
ma dacára is m
mert ilyenképpen
jutsz, ami aztán a
re megerősít."

Hubertusburgban
olvasmánya közepe
désről szóló világ
nek anyaggyűjtését
tized múlva, 1895-b
szonötödik kiadásba...
És ebben az évben lát napvilágot
első magyar kiadása is, amelynek
címlapján ezt olvashatjuk: *Fordította több elvtárs.* (Ezt köve-
tően — a Kossuth kiadó gondo-
zásában most megjelent kötettel
együtt — nyolc alkalommal je-
lent meg a mű magyar nyel-
ven: 1907-ben két kiadás, 1918-
ban, 1919-ben ismét két kiadás,
majd 1928-ban és 1957-ben.)

A címe, *A nő és a szocializ-
mus* nem teljesen fedi a könyv
tartalmát. A négy fejezet közül
kettő (Állam és társadalom —
A társadalom szocializálása) alig
150 oldalon *kitűnő összegezését
adja Marx és Engels tanainak.*
A „kettős haszon", a nőkérdés
egyedülállóan — és ma is helyt-
állóan — átfogó feldolgozása és
a marxizmus tömör áttekintése

A már említett huszonötödik
kiadás előszavában — amely pél-
da a széles körű ismeretek és a
szilárd meggyőződés birtokában
folytatott éles polémiára, de pél-
da a tények iránti tiszteletre és
alázatra is — ezt írja: *„... őszin-
te köszönetet kell mondanom
azoknak, akik akár adatok köz-
lésével, akár a közölt tények
helyreigazításával és kiegészíté-
sével segítségemre voltak, és ez-
zel lehetővé tették számomra
hogy könyvemen javítsak".* E
1909-ig, az ötvenedik kiadásig
amit még a szerző gondozott, a
könyvet szüntelenül javította
szinte „naprakészen" tartotta: a
lábjegyzetekben *tömegesen idé
1907—1908-ban megjelent műve
ket.* Könyvének „sorsa" összefo
nódott az olvasóival és a szocia

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MÁJ 16

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

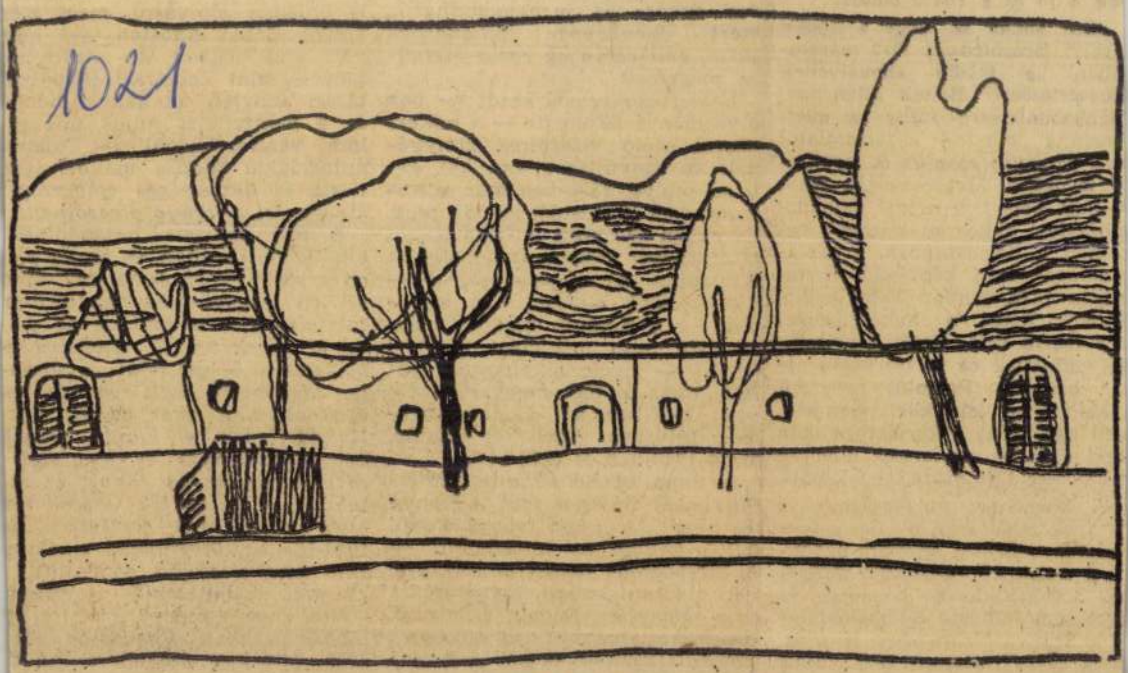

Stark Anna rajza

STARK
ANNA

Stark Anna rajza

ete" taxizás elfogadh
kkor is, ha egyes eset
éznél elég taxi. Ez
üli tevékenység, és
öbbletjövedelem. M
ásolná ezt, és egy
ogy ugyanakkor a
setleges elhanyagolt
ipota vagy például
vakorlat hiánya v
z utasok épségét. S
enleg mind a fővárosban, mind
idéken *elégséges a taxipark.*

— Megköszönöm az interjút és befejezésül: mi utasok hajlamosak vagyunk az ünnepi csúcsforgalomban csak a magunk kényelmére gondolni. Vegyük figyelembe, hogy a közlekedés dolgozóinak folyamatos a szolgálatuk, s mi már az ünnepi asztal mellett ülünk, amikor közülük sokan éppen munkába indulnak.

mert elsőrendűen fontos változást jelez viszont, hogy sikerült lefékezni a belföldi felhasználást hagyományosan növelő törekvéseket — a beruházások túlfutását, az előnyös értékesítéssel nem fedezett ipari túltejesítéseket. Ha tehát *így* értelmezzük az ipari

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5[illegible].
Telefon: 337-748, 340-726

Stark Anna
grafikusművésznő

MAGYAR HÍRLAP

1979 DEC 9

1021

Stark Anna rajza

(102) Stark Anna festő és szobrászművész

1978.VI.8. 4,25 N.

Jó reggelt!

- EGy izig-vérig müvészasszony Stark Anna festményeiből, rajzaiból és kerámia képeiből nyilik délután tárlat Budapesten a Hazafias Népfront II. kerületi székházában. Stark Anna, aki a háboru alatt fiatal lányként sokszor komoly kockázatot vállal-

va segitette, mentette barátait, elvtársait, a szocialista képző művészek csoportjának esti munkásiskolájából indult. Amikor pedig már főiskolára járhatott a felszabadulás után Szőnyi István, Barcsay Jenő és Pátzay Pál voltak mesetterei. A kerámia művészetét Bartha Éva műhelyében sajátitotta el. Érett, nagyszerű művész, akiről méltatói nemcsak azt mondják el, hogy minden, ami körülveszi, minden ami megragadja képzeletét képekre készteti, hogy festményeit, utiélményeit kedves ódon városait megörökitő rajzai és kerámiái is gyöngéd lirával átköltött valóságot sugallnak, hanem ugy jellemzik őt, - persze kedves tréfálkozással - hogy szerénysége már-már életveszélyes. Ezért is láthatjuk Stark Anna alkotásait oly ritkán kiállitótermekben. De azértképei a legutóbbi években például szerepeltek a Női képzőművészek Nemzetközi Tárlatán is. És rendszersen részt vesz a II. kerületi képzőművészek kollektiv kiállitásain. Most, hogy 70 művel önálló tárlaton mutatkozik be kerületében a jó festészetet és az érdekes szép, különleges falikerámiákat kedvelő közönség jobban teljesebben megismerheti sokoldalu, modern finoman érzékeny művészetét. A Keleti Károly utca 22-ben junius 21-ig látható Stark Anna kiállitása.

Stark Anna

Stark Anna rajza

Stark Anna

Stark Anna rajza

lyen is [illegible]
nyörködtető *bútorcsodákat*, csak hát hol a *megrendelés*, hol a *gyártási feltételek* hiányoznak! (Érdemes lenne visszamenőleg megvizsgálni: mennyire fizetődik ki a sosem gyártott bútor fejlesztése, terveztetése.)

Idekívánkozik egy másik vélemény is. Nemrégiben az egyik bútortervező kissé szomorúan, és nyilván okkal jelentette ki: Magyarországon csak olyan szobabútort lehet eladni, amelyik egy jókora ruhásszekrényből, meg egy üveges vitrinből áll. Nos — hadd idézzünk a BNV buletinjéből: *„A vásár egyik fő célja az, hogy a korszerű termékek magas színvonalú bemutatásával hozzájáruljon a közízlés formálásához, a modern fogyasztói szokások kialakításához, a hazai lakáskultúra fejlesztéséhez ...”*

Tanúsíthatjuk: mi a vásáron jó néhány ilyen modern — pontosabban: korszerű termékekre kiéhezett — fogyasztóval találkoztunk, akik már holnap megvennék a kiállított újdonságokat.

Bognár Nándor—Elek Lenke

Szövetsége szeptember 17—20 Budapesten tartja 44. nemzetk zi szemináriumát. Erről tart tak tegnap délelőtt sajtótájéko tatót a MUOSZ Népköztársas úti székházában. *Dr. Molnár F gyes*, az Országos Szövetkez Tanács soros elnöke bevezetőj ben elmondta: nagy öröm sz munkra, hogy az 1973-as taná kozás után ismét hazánkra es a választás. Kifejezi ez a té a *szocialista szövetkezeti mozgalom eredményeinek nemzetközi elismerését és a magyar szövetkezeti tapasztalatok iránti fokozott érdeklődést.* A szeminárium tárgya: szövetkezeti fejlődés a változó világban. Tavaly az SZNSZ XVI., párizsi kongresszusán elfogadott határozat hangsúlyozza a *szorosabb együttműködés fontosságát*, a nemzetközi szövetkezeti mozgalom fejlesztése érdekében a gazdasági kapcsolatok elmélyítését, a kereskedelmi lehetőségek felkutatását, a közös vállalkozások szervezését. Az SZNSZ, amely a világ legnagyobb, 332 millió tagot számláló, nem kormányszintű, nem-

kesztője is. Majd *dr. Zsarnóczai Sándor* egyetemi tanár, a szeminárium igazgatója ismertette az egyhetes programot. Az OKISZ szabadság-hegyi üdülőjében ma reggel kezdődő tanácskozásra 30 országból mintegy 70 külföldi szövetkezeti vezető és tudós érkezik, köztük *V. Maszlennyikov*, a szovjet Centroszojuztól és *Ch. Veverka*, az Intercoop elnöke. A szemináriumon angol, szovjet, francia, indiai és magyar előadók beszélnek a szövetkezeti együttműködés fő kérdéseiről és olyan fontos témákról, mint a világ *élelmezési, lakásügyi és foglalkoztatási gondjainak csökkentése.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

Magyar Hirlap

1977 SEP 18

Stark Anna

1021

Stark Anna rajza

a vállalati bruttó
mint az előző háro
— *Közvéleményü*
mal figyelte a ter
sokról, az elemi ká
teségekről szóló hi
ítélik meg ezeket a
— Az általánosa
pet a mezőgazdasá

Brit energiaexport

Nagy-Britanniában az év első felében a tavalyi év azonos időszakához képest *8,4 százalékkal csökkent az energiafogyasztás* — közölte pénteken az energiaügyi minisztérium.

Az energiahordozók közül a kőolaj felhasználása csökkent a legnagyobb mértékben, 15,4 százalékkal. Ezzel egyidejűleg növekedett a brit északi-tengeri olaj termelése, a tavalyi év azonos időszakához képest 6,7 százalékkal.

HORIZONT

Drágulnak a jugoszláv repülőgép-viteldíjak

A jugoszláv légiközlekedési vállalat, a JAT közölte jegyárusító irodáival, hogy 1980. szeptember elsejétől módosul a közlekedési díjszabás a bel- és külföldi járatokon egyaránt.

A viteldíj a belföldi járatokon *4,4 százalékkal emelkedik*, míg a nemzetközi járatokon általában 3

MH SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

1980 AUG 31

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna,
grafikus

1021

Stark Anna rajza

Stark Anna, festő

STARK ANNA FESTŐMŰVÉSZ kiállítása nyílik meg ma délután 5 órakor a Hazafias Népfront II. kerületi, Keleti Károly utcai helyiségében.

—: Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1978. jún. 8.

Stark Anna

STARK ANNA festőművész kiállítását, amelyet a Hazafias Népfront II. kerületi bizottsága és a kerületi tanács vb művelődésügyi osztálya a népfrontbizottság Keleti Károly utca 22. szám alatti helyiségében rendezett, tegnap délután Oelmacher Anna művészettörténész nyitotta meg.

Magyar Hirlap 1978-134-8

MAGYAR HÍRLAP
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1915 DEC 25

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

Stark Anna rajza

József [illegible]
hallgatja a krónikát. Aztán táska- és körömvizit a Kisjóskánál, majd József indul a pénztárba, Józsefné az üzletbe. Józsefné a buszon összefut Icukával. „Jaj, hallottad?...” —, aztán az üzlet, ezer ember, jó-ég-tudja-mit-akar-vevő, vegye-csak-elő-a-raktárból-vevő, bosszúság és feleselés, a közértben sorbaállás. Kisjóska beszekundázott, csöpög a vízvezeték, majd József megcsinálja, de nem jön mert többlete van és ezt kikeresni még a hiánynál is na-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1975 OKT 26

Stark Anna

1021

Stark Anna rajza

kednek a mate
világába".

Marx György,
lent kötet utósz
is több tanulmá
bergről, egy hel
A kvantummech

Útikalauz a mikrovilágban

V. I. Ridnyik: Kvantummechanika mindenkinek

A tranzisztor, a lézer ma már közönséges használati tárgy. De egy múlt századbeli fizikus, akkori tudásával, sehogy sem értené meg működésüket. Ehhez a most 50 esztendős kvantummechanikára lenne szükség. A kvantummechanika segített pél-

szemlélettől elszakadunk. Klasz
szikus fizikai modellekkel nen
magyarázhatjuk meg a mikrovi
lág jelenségeit. Új, másfajt
szemléletre van szükség. És hogy
ezt az új szemléletmódot világo
san el lehet magyarázni, ezt
könyv példázza. Ridnyik megmu

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Stark Anna

MAGYAR HÍRLAP

1975 SEP. 16

Graf Imre

1021

Stark Anna rajza

Reméljük, hogy
szakit e rossz ha
nemcsak termékeiv
gi céljaiban, hane
utat keres.

kell folytatniuk mind a termelő, mind a kereskedelmi vállalatoknak.

A kínai kormány alelnöke Jugoszláviában

Kormányküldöttség élén jugoszláviai látogatáson tartózkodik és a kétoldalú *gazdasági együttműködés bővítéséről* tárgyal *Vang Zsen-csung*, a kínai kormány alelnöke. A kínai delegáció hat napot tölt a Vajdaság autonóm tartományában, főként a mezőgazdasági, mezőgépgyártási és élelmiszeripari tapasztalatokat és a kétoldalú együttműködés lehetőségét tanulmányozva.

fillér. Továbbá az eddig 125 k
logramm élősúly feletti sertése
felvásárlására megállapított
forint 30 filléres kilogrammo
kénti felvásárlási alapár *már*

Kőszeg

Új bá

Tudósítónktól.

A kőszegi kőbánya jelenle
fejtési szintjén fogyóban van
mészkő. Csakhogy a *Dunai C*
ment Művek folyamatos munk
jához megszakítás nélkül k

Stark Anna

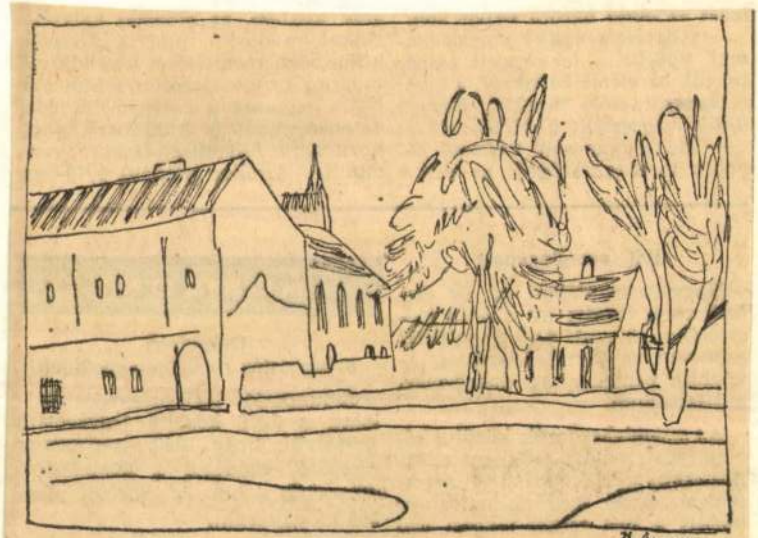

Stark Anna rajza

Stark Anna

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1980 NOV 23

MAGYAR HÍRLAP

Grafikusok

1021

Stark Anna rajza

— *Nem túl népszer*
könyvelőjének lenni.

— Arra gondoltam,
vel már rosszabb nen
a legkisebb szerencsé
zás *látványos* eredmé
hat. Szerintem éppe
feladat ez... Hónapo
főkönyvelőt, de a tap
emberek vagy a fizet
ték, vagy a várható
sokallták.

Az igazgató, *Nagy László* viszont itt kezdett a Kalapgyárban, jól ismeri tehát a gyár minden porcikáját. A termelés bővülésével azonban egyre nehezebben látta el feladatát, mivel nem akadt partnere a vezetésben, az ő kezében összpontosult a műszaki, a gazdasági, a kereskedelmi tevékenység is. Ennyi mindennel egy-

gos terméke volt; aztán mire a piac telítődött, a Kalapgyár is felébredt, s megjelentette az usankakollekciót — sajnos nem is olcsón —, az árakkal emlékeztetve a drága magánkisiparéra. A kabátmodellek sem túl lelkesítők, pedig hát drága termékekről van szó. Micsoda *lehetőségek* a gyártmányfejlesztésben!

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1976. FEBRUAR 22. VASARNAP

1021

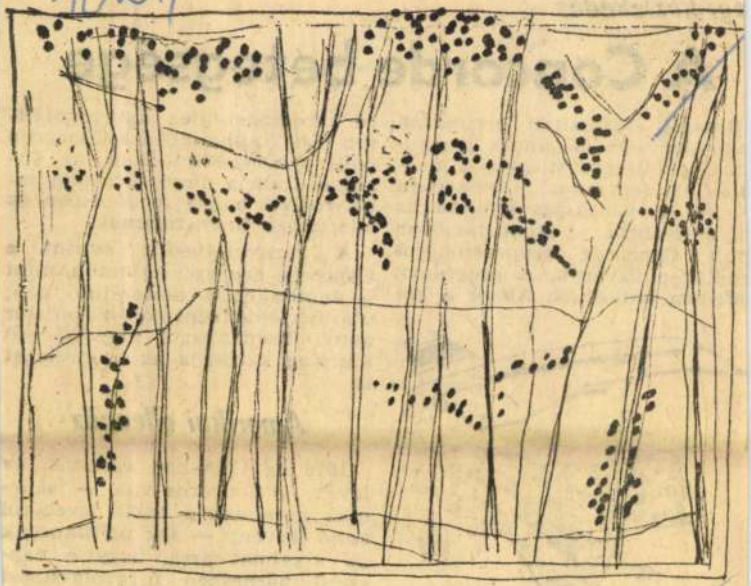

Stark Anna rajza

égi közlekedés

A Concorde betegsége

Rosszul előkészített beruházás. ıol hiányzott az alapos piackutás, a költségszámítás és a megalósítás sem ment tervszerűen - ez a gazdasági *lényege* az ngol—francia kooperációban pült Concorde szuperszónikus epülőgép ügyének. A programot 962-ben indították. Akkor a ku-

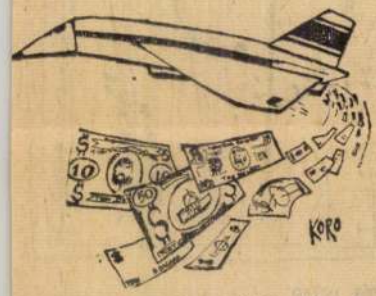

re kereskedelmileg katasztrofálisan fest. Napjainkban a Concorde csak presztízsszimbólum, az angol és francia dicsőség bizonyítéka, melyet ennek megfelelően *az adófizetők finanszíroznak.*

A környezetvédők szerint a Concorde negyszer *zajosabb*, mint a Jumbo óriás utasszállító gép; utasmérföldenként két-háromszor annyi üzemanyagot fogyaszt, sőt állítólag karosítja az ózonréteget is.

Amerikai ellengőz

1976 az USA-ban változási év lévén, a Concorde-vita — akárcsak korábban a tiszta levegőről szóló törvény — sok politikusnak ad alkalmat arra, hogy e népszerű kérdésben újraválasztása előkészítse. Február 5-én *Coleman* amerikai közlekedési mi-

tási, feilesztési, építési költsé-

Stark Anna festő"

Szabad Nép

1946. 11. 1. – 6. l.

77

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 ÁPR 14

Magyar Hírlap

Stark Anna

1021

Dubrovniki városrészlet

(Stark Anna rajza)

k útvonal igény-
háza tranzitfor-
egkerülésével és
hetőséget adna
t vonalon való
é is. A várható
elembe véve, a
tti vonal villa-
tkezőkben akar-
l terhelése évről
s tekintettel *a*
edelmi megálla-
tranzitforgalom
n növekszik a
rkező tranzit is.
ez a *vonal in-*
törzshálózatnak,
erint villamosí-
lentőségére jel-
en keresztül ér-
át Athén és
ásunk szerint a
villamosítani
ozó fő vonalait,
t álló bari vas-

Somogyi Márta

be k
épülj
bárm
könn
van:
is eg
rülni
tosíté
mítha
mi m

— A városrendezés első átfogó tervét még 1949-ben készítették — mondja *dr. Horváth Béla*, Miskolc főépítésze. — Máig annyi új lakás épült, mint amennyi régi volt összesen a felszabaduláskor. 1971-ben, módosítások, szakmai viták százai után a kormány elfogadta a város korszerű, komplex településhálózati tervét. Ezzel Miskolc kiemelt felsőfokú városközpont lett. Ez a státus az ellátástól a közművesítésen át kihat a város egész jövőbeli életére. A tervek alapján *240 ezer lakos számára kell munkahelyről, lakásról gondoskodni.* Lassan szétterül, északi és déli irányba is nyújtózkodik az együtcás város. Azt szeretnénk, ha élete kényelmében lenne változás elsősorban

földek
999 csi

Délu
chenyi
gyobbn
minder
öntőjév
miskol
keivel.
a vásá
lyén a
fogad.
hányszo
rosokb
munká

Útjul
a hét f

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 JUN 2 3

Stark Anna

Magyar Hirlap

1021

Stark Anna rajza

ban áll, hogy a meglevő házak „üzemeltetéséhez" sincsen elegendő és főként alkalmas munkaerő. A megvizsgált hatvan művelődési otthonban mindössze három népművelőszakos képzettségű embert találtak. A többiek, akik hasonló végzettséget szereztek, más pályán helyezkedtek el, mert a népművelői pálya presztízse roppant alacsony. S ebből az a további baj származik, hogy hozzáértő, művelt emberek helyett olyanok foglalnak el posztokat a közművelődés terepein, akik nemcsak tudásukat tekintve alkalmatlanok, de olykor buzgalmuk is hiányzik. Végül, általánosan ismert jelenség, hogy a művelődési otthonok és más művelődési intézmények általában nem kapják meg a megfelelő támogatást a közvetlen környezetüktől. Olykor még a megértést sem.

Ilyen körülmények között tehát nem várható sok eredmény attól, ha pusztán a tárgyi feltételekre fordítjuk a pénzünket és a figyelmünket. Sokkal inkább a közművelődéssel összefüggő, elavult nézetek megváltoztatását kellene előtérbe helyeznünk.

Az elmúlt napokban beszélgettem például egy téeszelnökkel, aki azt panaszolta, hogy szavalóversenyt írtak ki a falu-

lentkeztek, mert ilyen körülmények között szomorú nevetségbe fulladhatott volna a verseny, és semmi köze nem lett volna semmilyen művelődési tevékenységhez.

Ámde a példa mutatja, hogy milyen érzéketlenséggel lehetnek megverve azok, akik abban a faluban a közművelődés apostolai próbálnak lenni. Máshonnan kapott mintákat akarnak másolni, ahelyett, hogy a helyi, adott emberi viszonylatokhoz próbálnák igazítani a műveltség iránti fogékonyság élesztését és aztán a műveltség terjesztését. Meg kellene keresni mindenütt azt a néhány — olykor egyetlenegy — embert, aki jól ismeri a helyi viszonyokat, akinek szívügye a közművelődés és akinek nem társadalmi, gazdasági, vagy *gazdasági* rangja van,

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 5

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna
1021

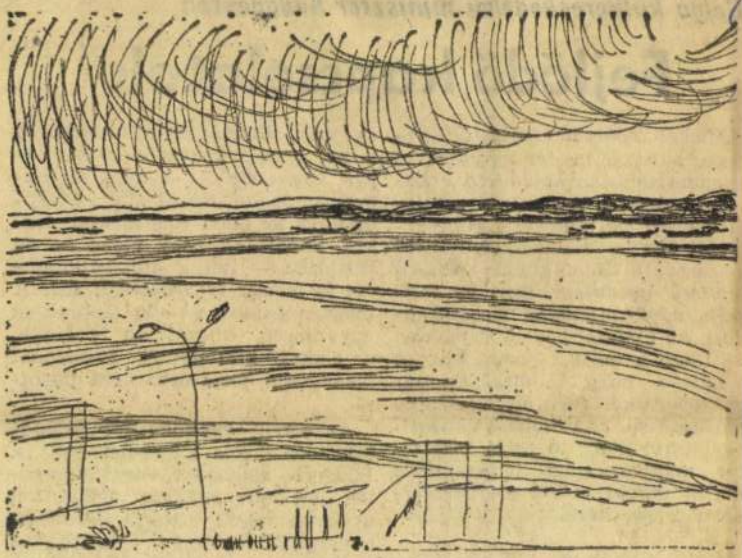

Balaton I.

ZDASAG

Belga külkereskedelmi miniszter Budapesten

Fejlődő kapcsolatok

Michel Toussaint belga külkereskedelmi miniszter vezetésével szombat délután *küldöttség érkezett* hazánkba. A miniszter aláírja magyar partnerével a Magyarország és a Belga—luxemburgi Gazdasági Unió közötti *hosszú lejáratú gazdasági, ipari és műszaki együttműködési megállapodást.* Az aláírást követő napokban áll össze a magyar—belga vegyes bizottság, hogy a megállapodás gyakorlati kérdéseit megvitassa és előmozdítsa *a vállalatok közötti* együttműködést. A belga miniszter magyarországi tartózkodása idején *magas szintű megbeszélésekre is sor kerül.*

*

Tudósítónktól.

ra nőtt. *Kedvezőnek* mondható a két ország *árucsere-forgalmának szerkezete* is: a magyar exportban 30 százalékos arányt képviselnek az ipari fogyasztási cikkek, importunk nagy része — 82 százaléka — pedig *alapanyagokból* és *félkész termékekből* áll. A magyar export 65—70 százaléka úgynevezett *liberalizált* termék, e cikkek kivitelének fokozását *mennyiségi korlátozás nem gátolja.*

Az elmúlt években jól fejlődtek kooperációs kapcsolataink is. Eddig 13 *együttműködési szerződés* jött létre magyar vállalatok és belga cégek között, javarészt *a vegyipar* területén. Jelenleg 18 kooperációs javaslatról folynak tárgyalások, az október elején kezdődő kooperációs vegyes bi-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19 OKT. 5
MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

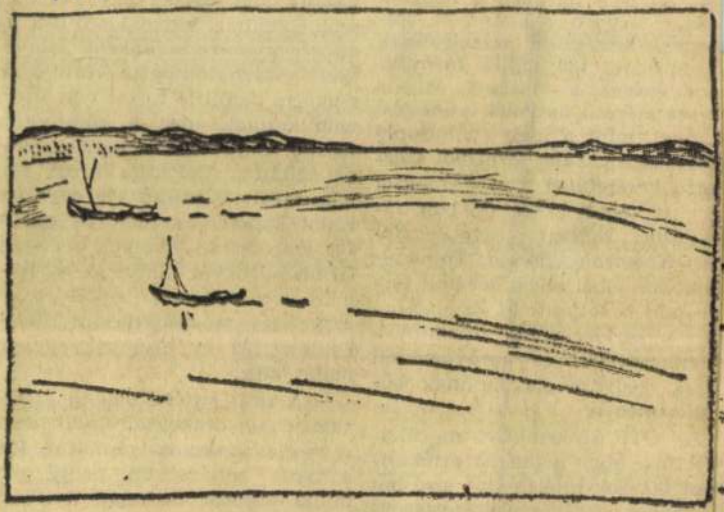

Balaton II

Tengerpart

Versek közö

GYURKOVICS TIBOR új verseskötetének már a címével is — *Szeretlek, akárki vagy* — meghökkenti az olvasót, hisz valójában azt fejezi ki vele a költő, hogy vállal minden emberi magatartást, jellemet, bűnt és gyöngeséget — csupán mert emberi.

Más kérdés, hogy kritika nélkül vállalja-e mindezeket? Nehéz kitapogatni az egyértelmű választ, mert Gyurkovics soha nem dönt, csak homályos, határozatlan véleményt mond. Pedig hallatlan svádával mozog zaklatott, ellentmondásokkal teli világában. Megragad számtalan jelenséget, föltérképezi azokat, majd csüggedten elfordul tőlük, legyint, elejti őket. Azt is mondhatnánk, erre a magatartásra —, ha nem kíván tőle mást, csak egy-egy pillanatának később úgyis maga ellen forduló szépségét.

Így, ebben a kiszolgáltatottságban végül nem is marad más mentsége, csak a *groteszk irónia*. Ha nem játszhat nagy tragédiát, hát bohócruhát ölt, s chaplini léptekkel bukdácsol a tarka manézsban. Viseli az ütéseket, csinálja a fintorokat, s páratlan ügyességgel, zsonglőrként dobálja csillogó kellékeit. Megigéző biztonsággal bánik a szavakkal és hangulatokkal, s a félbetört mondatokat oly ügyességgel csoportosítja, hogy kész művei, a versek, egy pillanatra sem unalmasak. Mohón lehet olvasni őket, izgatott érdeklődéssel,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1975 OKT 5

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

Fák

Stark Anna rajzai

mesebeli vidékről
net, a kárpáti heg
ben meghúzódó *Ko*
paraszt-barokk pa
meszelt tornácának
rágos ládái közül;
mely szeli keresztt
dáskor vad, kövek
gyi patakká dühödt
a történet, s ide té
untalan, vagy talá
kad innét.

Az az érzésünk, hogy az írónő kalandos útja Pestig és Párizsig, a színészi pályától az íróiig, mintha nem is lett volna valóság, mintha a csermelyre tekintő, ablakszemű szoba (fala mindig nedves volt) lázálomban felnövő gyermekének a képzeletében élt volna csupán, s nem a valóságban. Mintha mindaz, ami Erdélyen kívül történt az írónővel, nem a valóság lett volna, hanem a *képzelet játéka*. A kalandozások a nagyvilágban, a művészi pálya fordulói, egy határszéli falucskában ábrándozó papkisasszony álmaiban léteznek. *A mindennél erősebb ragaszkodás a szükebb értelemben vett szülő-*

mészetesen a könyveknek is. Persze, ha Ignácz Rózsa egyszerűen háttérbe szorítja saját sorsát, ezt mondhatnánk álszerénységnek is, de nem ezt tette. *Élete történetét átlényegítette, közérdekűvé tette* azáltal, hogy a szülőföld szeretetének történetét írta meg a világháborúk, forradalmak és ellenforradalmak forgatagában. A szülőföld szeretetét, amely e műben nem kapott héroszi minősítést, hiszen az Benedek Elek, Tamási Áron és mások példája szerint *nem hősi tett, hanem létforma*, az értelmes és tiszta emberi élet nélkülözhetetlen oxigén-utánpótlása. *(Gondolat)*

Szalay Károly

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19 OKT 5
MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

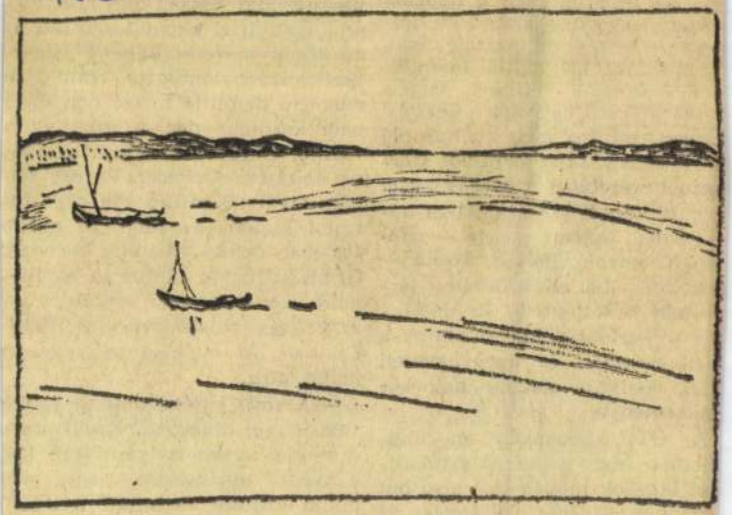

Balaton II

ékát képviselik.

— Az első félévbe
asági tervben előir
esztési összeg 56
7 milliárd 139 mi
endelkeztek a taná
8 százalékkal nagyo
lappal, mint a múl
dőszakában. *Saját fo*
nazó bevételüket a népgazdasági
ervhez képest 75 százalékban tel-
esítették. Néhány megye — *He-*
es, Komárom, Borsod, Tolna —
aját forrásból eredő bevételi ter-
vét már túlteljesítette. Ez elsősor-
an a bérlőkijelölés, valamint a
elekhasználati és -igénybevételi
líjak kedvező alakulásának kö-
etkezménye.

Az OTP szakemberei megálla-
ították, hogy a tanácsi értékesí-
ésű lakások hiteléből az első hat
ónapban az éves előirányzat 94
zázalékát *vették igénybe* a tanácsi

da építését. A Pécsi Városi Tanács tavaly 9 millió 400 ezer forintot kapott, az idén 10 millió 700 ezer forint átvételét tervezik GELKA-szerviz, illetve az AGROKER irodaházának építésére. A kivitelezés az alapozási munkákkal *csak* az év első negyedében indult meg.

— A *záró betétállomány szinte valamennyi tanácsnál emelkedett.* A megyei tanácsok számláján 424, a városi tanácsokén pedig 420 millió forintot tartanak nyilván.

F. J.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

Tengerpart

Versek közö

GYURKOVICS TIBOR új verseskötetének már a címével is — *Szeretlek, akárki vagy* — meghökkenti az olvasót, hisz valójában azt fejezi ki vele a költő, hogy vállal minden emberi magatartást, jellemet, bűnt és gyöngeséget — csupán mert emberi.

Más kérdés, hogy kritika nélkül vállalja-e mindezeket? Nehéz kitapogatni az egyértelmű választ, mert Gyurkovics soha nem dönt, csak homályos, határozatlan véleményt mond. Pedig hallatlan svádával mozog zaklatott, ellentmondásokkal teli világában. Megragad számtalan jelenséget, föltérképezi azokat, majd csüggedten elfordul tőlük, legyint, elejti őket. Azt is mondhatnánk erre a magatartására —, ha nem kíván tőle mást, csak egy-egy pillanatának később úgyis maga ellen forduló szépségét.

Így, ebben a kiszolgáltatottságban végül nem is marad más mentsége, csak a *groteszk irónia*. Ha nem játszhat nagy tragédiát, hát bohócruhát ölt, s chaplini léptekkel bukdácsol a tarka manézsban. Viseli az ütéseket, csinálja a fintorokat, s páratlan ügyeséggel, zsonglőrként dobálja csillogó kellékeit. Megigéző biztonsággal bánik a szavakkal és hangulatokkal, s a félbetört mondatokat oly ügyességgel csoportosítja, hogy kész művei, a versek, egy pillanatra sem unalmasak. Mohón lehet olvasni őket, izgatott érdeklődéssel,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 5

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna

1021

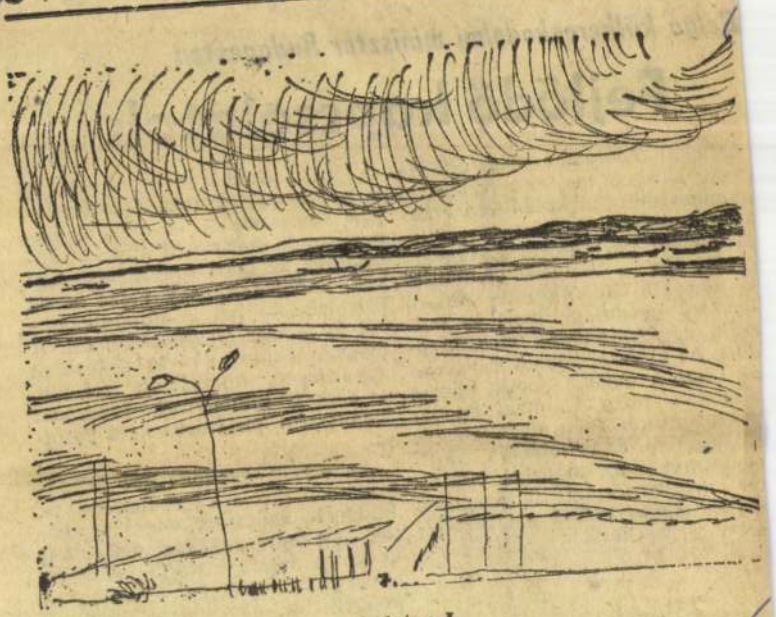

Balaton I.

ZDASAG

Belga külkereskedelmi miniszter Budapesten

Fejlődő kapcsolatok

Michel Toussaint belga külkereskedelmi miniszter vezetésével szombat délután *küldöttség érkezett* hazánkba. A miniszter aláírja magyar partnerével a Magyarország és a Belga—luxemburgi Gazdasági Unió közötti *hosszú lejáratú gazdasági, ipari és műszaki együttműködési megállapodást.* Az aláírást követő napokban áll össze a magyar—belga vegyes bizottság, hogy a megállapodás gyakorlati kérdéseit megvitassa és előmozdítsa *a vállalatok közötti* együttműködést. A belga miniszter magyarországi tartózkodása idején *magas szintű megbeszélésekre is sor kerül.*

*

Tudósítónktól.

ra nőtt. *Kedvezőnek* mondható a két ország *árucsere-forgalmának szerkezete* is: a magyar exportban 30 százalékos arányt képviselnek az ipari fogyasztási cikkek, importunk nagy része — 82 százaléka — pedig *alapanyagokból és félkész termékekből* áll. A magyar export 65—70 százaléka úgynevezett *liberalizált* termék, e cikkek kivitelének fokozását *mennyiségi korlátozás nem gátolja.*

Az elmúlt években jól fejlődtek kooperációs kapcsolataink is. Eddig 13 *együttműködési szerződés* jött létre magyar vállalatok és belga cégek között, javarészt *a vegyipar* területén. Jelenleg 18 kooperációs javaslatról folynak tárgyalások, az október elején kezdődő kooperációs vegyes bi-

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUL 28

Magyar Hirlap

Stark Anna

A napszámosaimnak megmondtam, hogy kitelt az esztendejük. — Dehogynem — adtam a hatalmasat. — Ha megtérítem a ká

1021

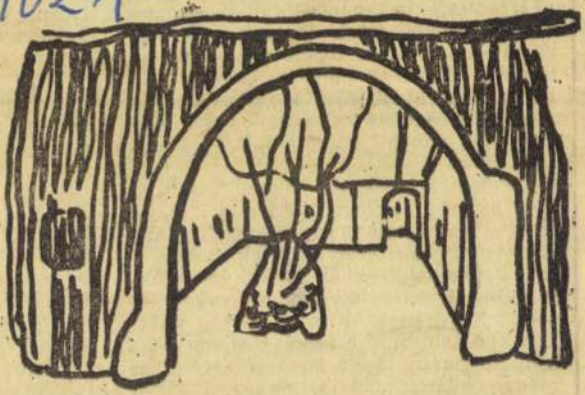

Obudai udvar – Stark Anna rajza

Noha mi olyan
hogy egész „biro
értelmében egyna
mely irányban
végigautózhatunk
tig, és néptenge
zással mondhatj
csupán például
tozásainak kutatására korlátozódva is,
óvakodva-aggódva állíthatunk valami bi-
zonyosat, annyira ellentmondásos a mai
falu képe.

Tűnődésre késztetett például nemrégi-
ben az a probléma, hogy mikor válik
mostanában felnőtté egy parasztfiú vagy
-leány? Gyakori viták vitatják, hogy va-
jon a régebbi időkhöz képest most ha-
marabb érnek-e a fiatalok vagy ké-
sőbb? S azt figyelem meg, hogy a vitat-
kozók valamennyien igazi támpont nél-
kül, többnyire személyes és szeszélyes
meggondolásuk alapján igyekeznek állást
foglalni. Ez nem is csodálható, mert va-
lóban nincsenek általánosan elfogadható

először így a na
tunk a tanyán,
lekötöttük a szel
zal adta envhhel
firmálás, illetőle
katlanul komor
kutatóan rám
és azt mondta
Sodort egyet,
dóznit. Zavartar
komoly maradt
a dóznit, és me
lyi dörzsöldössz
és reszkető kez
rettát. Kajla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
Stark Anna
NÉPSZABADSÁG
1972 SEP 1

1021.

STARK ANNA: SPLIT

hát sokat. Hogy [illegible]
félelmekkel, milyen sorscs
szemben alkotta meg a költő
só hat-hét esztendejének kima
teményeit, arról viszont rend
kat megsejtet. Szántó Judit ú
mezi önmagát, hogy akarva-a
is megérzékelteti azt a honta
ményt, amely József Attila eg
élménye volt, s amellyel ütk
gában hatalmas kincsekre lel
szeretetre a szeretet nélküli
gyöngédségre a gyengédtelenl
hitre a sivatagban. A maga
végső soron, költészetének ha

✱

„KISEBBSÉGI" KÖLTŐ. A [illegible]
kon túli magyar költészetről újabban
mintha megint többet vitatkoznának az
irodalmárok és a kritikusok. A kintiek
is, azok, akiknek számára ez a kérdés
nem csupán irodalmi, nem tisztán esz-
tétikai. Akik szeretnék, ha kisebb kö-
zösségüknek: hazájuk magyar nemzeti-
ségének jegyeit viselné magán ez a köl-
tészet, úgy is, hogy a magyar nemzetiség
sajátosságait fejezi ki, annak öntudatá-
vá, költői-lírai megszólalásává és önis-
meretévé tud válni. Az óhaj, vagy —
mert néha azzá keményedik — köve-
telmény természetes és igaz. Mert hát
mi is maradna annak, aki nem kötőd-
ne közösségéhez? Nem egy példa, mai
és régebbi európai példa mutatja.

[illegible]
közeledik a régi idők nagyjaihoz, köz-
tük is elsősorban a magyar költészet
nagyjaihoz. S játszik, sokszor játszik a
nyelvvel. Próbálgatja, mi van a sza-
vakban, lappangva, rejtve, milyen ki
nem ugratott lehetőség, milyen titkos
energia.

Azt hiszem, sokat remélhetünk még
tőle, nemzetiségi helyzetből sarjadt, de
semmiképpen sem kisebbségi költésze-
tétől.

HÉRA ZOLTÁN

BENYÓ ILDI

STANFEGER, Andreash egri kőfaragó /cementarius/. 1707-ben Telekessy egri püspök egyik oklevelében emlitett egri házbecsüs --+ Endreas /Endresz/.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

1972 OKT 22

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stark Anna

Magyar Hírlap

1021

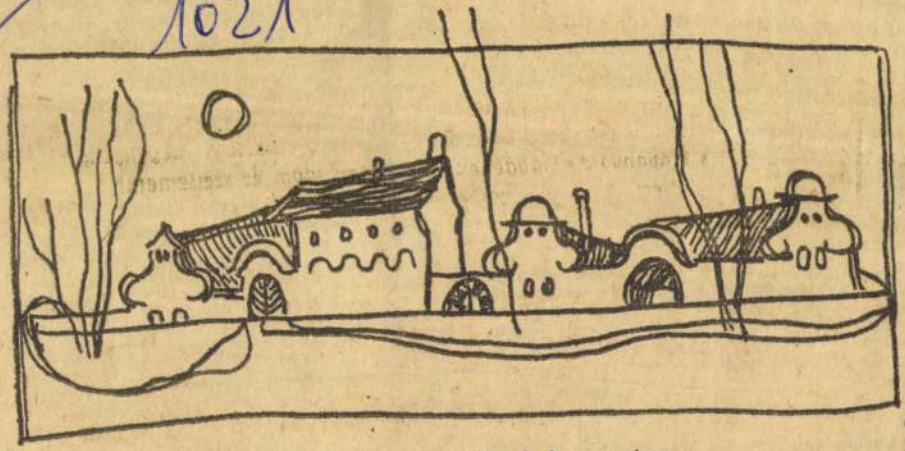

Tatai városrészlet – Stark Anna rajza

meke, tizenkét unokája és kilenc dédunokája.

HAROMSZÁZÉVES GINSENG-GYÖKERET találtak a szovjet Távol-Kelet déli részén, a tajgában. A szakemberek megállapították, hogy a gyökér koránál fogva igen nagy gyógyhatású.

MICHELANGELO PIETÁJÁT karácsonyra teljesen helyreállítják, közölte a vatikáni múzeumok igazgatója. A helyreállítás után Michelangelo remekműve törhetetlen üvegfal mögé kerül, és védelmére fotocellás riasztóberendezést is felszerelnek.

NAGY ÁRADÁSOKAT OKOZTAK a heves esőzések Spanyolország földközi-tengeri partvidékén. A legjobban Murcia városát sújtotta az áradás, ahol a víz több házat elmosott. Számos család hajléktalanná vált.

kecsk
Bács-
ket,
megfo
KÉT
lentés
Umori-
fél eze
alpinis
nem 7

AZ
adásával tegnap megkezdodött az az előadássorozat, amellyel az Állami Bábszínház vesz részt az idei budapesti művészeti hetek eseménysorozatában.

EGY NAGY SZELLŐKÉS pénteken a földön elsodorta az amerikai űrhajózási hivatal egyik légkörkutató léggömbjét a kanadai Red Deerben. A ballon és a tudományos berendezések súlyosan megrongálódtak.

Halálos balesetek

Körültekintés és irányjelzés nélkül kanyarodott kerékpárjával Fejér megyében, Sárbogárd területén Erdélyi János 63 éves fűtő, helyi la-

Jenei Dezsőné 60 éves háztartásbeli, somlójenői lakost. Ezt követően a gépkocsi

Stark Anna

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 JAN 21

Magyar Hírlap

Stark Anna

amit egyelőre rejtegetnek lékszavai, mindarról, am

1021

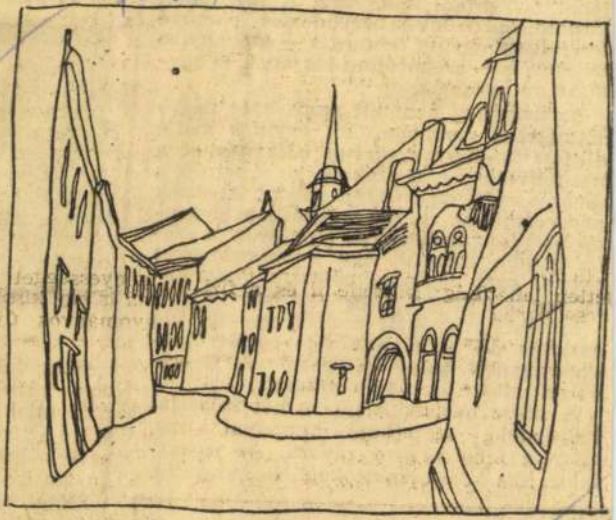

Stark Anna rajza: Soproni utcák

egyik fiú, a
nak egy s
pedig, a ma
lehet bizto
látható szo
teszi, hogy
lehetséges
mást ne za

Az arány
zetméteres
állított kes

két fekvőhelyet. A szekrények érhetnek a mennyezetig, de szükség szerint lehetnek alacsonyabbak is. Ha a lakásban elegendő beépített szekrénytér van, vagy a szoba kisebb méretű, úgy a szekrényeket *polcok vagy keskeny válaszfal helyettesítheti.*

Mindkét fekvőhely mellett egy-egy kis *asztalka áll,* amelynek zárt részét cipőszekrénynek lehet kiképezni. A fekvőhelyek alsó része *ágyneműtartó.*

A szoba harmadik falára két *íróasztal* helyezhető, forgatható lámpával, úgy, hogy a fényük nem zavaró. Az íróasztalok fölé *könyvespolcokat* lehet szerelni.

taszoba fala
alsó részét
zöld tapétáv
színű az íróas
helyek habsz
huzata is.

Fiatal házo
az elrendezé
ben, ha az eg
tanulnak, vi

i estéken

Az Adria kőolajvezeték szerződése aláírás előtt

Magyar—jugoszláv kapcsolatok

A magyar—jugoszláv gazdasági együt
működési bizottság társelnöke, *Mirja*
Krsztinics, a jugoszláv szövetségi végr
hajtó tanács tagja, szombaton a *Pén*
ügyminisztériumban nyilatkozott m
gyarországi tárgyalásairól.

Elmondta, hogy a bizottság tárgyal
sain megállapították: a két ország gazd
sági kapcsolatai jól fejlődnek. Leszöge
ték, hogy a közel-keleti kőolaj szállí
sára tervezett *Adria kőolajvezeték* é
tését előkészítő megbeszélések a befe
zéshez közelednek, s rövidesen, még *fe*
ruárban sor kerül a szerződés aláírásá
Ezt követően hamarosan megkezdődik
építkezés, és 1976 végére *befejeződik*
munka.

A Jugoszlávia és Magyarország közö
ti árucsere-forgalom különösen eredm
nyesen fejlődött azóta, amióta áttért
a konvertibilis fizetési elszámolásra. A
idén a tavalyi 134 millió helyett m
173 millió dollár értékű árucsere-forga
mat irányzott elő a két ország. A tá
gyalásokon megállapították azt is, hog
az eredményesen bővülő gazdasági ka
csolatok fejlesztésére még *sok lehetős*
kínálkozik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3
Magyar Hirlap

Stark Anna

1021

MAGYAR HÍRLAP

Stark Anna rajza: Farsang

70/92
HET SCHOOLBLAD
Weekblad uddr lager, middelbaar en gymnasiaal onderwijs.
Groningen 31 cm.

71/83
HID
Irodalmi, müvészeti és társadalomtudományi folyóirat.
Novi Sad 20 cm.

72/99
HIDROLÓGIAI KÖZLÖNY
A Magyar Hidrológiai Társaság lapja. Bp. 29 cm.

73/95
LA HONGRIE
Bp. 21 cm.

74/10

Uj Tükör, XXIV.évf.43.sz.1987.3.p

STARK ANNA FESTMÉNYEI
ÉS KERÁMIÁI
Vigodó Galéria

A Szocialista Képzőművészcsoport első iskolájában Szántó Piroska, később, 1945-től a Képzőművészeti Főiskolán Szönyi, Barcsay és Pátzay tanítványa. Részt vett több annak a mára legendás kiállításnak, az 1957-es műcsarnoki tavaszi tárlatnak, amely egy évtized után először nyitotta szabad utat a modern művészeti törekvéseknek a nonfiguráció előtt Magyarországon.

Mostani, egy hosszú pályát áttekintő összegző első önálló kiállításán érezhető, hogy Stark Anna az élmények, a személyes benyomások festője. Bensőséges líraval közli át a világot, amikor képen, kerámián örökíti meg; célja nem a puszta látvány, hanem a látványhoz kötődő érzelmek visszaadása, újbóli felidézése. Az utazásai nyomán szülött festett, illetve agyagból mintázott képek sokunknak kedves városok (Róma, Mostar, Velence) arcának intim vonásait, hangulatokban fürdetett emlékét adják vissza. A dekorativitás funkciót kap ezekben a művekben: a vallomás eszközé és formája lesz, amelynek segítségével a művész képes sokakkal megosztani a bensőséges megismerés élményét.

Déval Endre

...z újratárgyaló

...l koromban jelentkeztem ...ortklubba, s először meg ...n ismerni a belépési fel... ...et. Mert, ha azt követe... ...gy vágassam le a féllába... ...kkor nem lépek be, hi... ...ppen attól — a sportolá... ...tőségtől — fosztom meg

ban *Rumor* volt az olasz miniszterelnök és Moro kísérte mint külügyminiszter. Most fordított szereposztásban jelentek meg, hosszú kormányválság után. Gondjaik azonban változatlanok. *Az olasz munkanélküliség* százszázalékos arányban nagyobb a britekénél. Abszolút számokban még felül is múlja, mert az ország népesebb, és hiába számolják milliókkal a külföldön dolgozó vendégmunkásokat, egyre

érzékenyek a nyugatném... gyasztók. A többi közt ...éreztet a kormánykoal... a tartományi választások ...szenvedett *sorozatos sz... vesztése.*

A bölcs

A választásokra *Leo ...mans*, az 52 éves belga ... terelnök is panaszkodhat...

Harold Wilson

Aldo Moro

Helmut Schmidt

Le...

Stark Anna

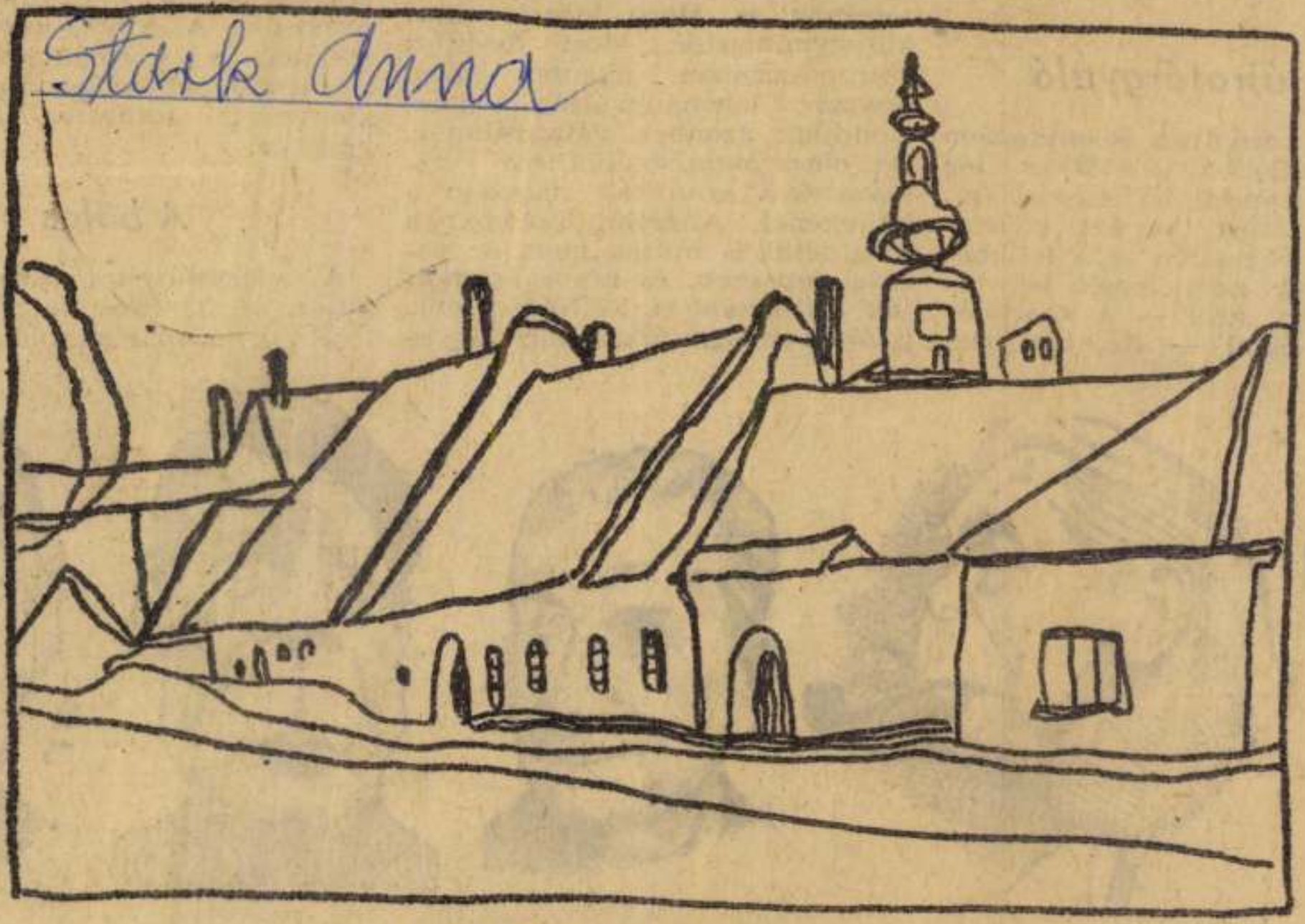

Stark Anna rajza

Magyar Hírlap,
1974. dec. 25.

A Fiat és kiszolgálói

A tőkés világot sújtó gazdasági válság kevés iparágat kímélt meg. A leglátványosabb megrázkódtatást azonban — részben a benzinárak emelkedése miatt — a nyugat-európai autóipar szenvedte. Jó egy éve gyakran hallunk ebből a szektorból tízezereket érintő elbocsátásokról, tíz-tizenöt százalékos termeléscsökkentésről, eladatlan autórengetegekről. *Toni Schmücker*, az autóiparban óriásnak számító Volkswagen elnöke nemrég jelentette be, hogy 25 ezer munkást fog elbocsátani a közeljövőben, vagyis a munkások egynegyedét.

Az állami kézben levő Renault kivételével hasonló helyzetben vannak a nagy francia cégek, a Citroen, a Peugeot, a Chrysler is. Nincs olyan autógyár Nyugat-Európában, amely ne csökkentette volna a termelését. Az eladás mértéke azonban *még nagyobb ütemben* csökkent. Az olaszországi Fiatnak vannak a legnagyobb eladatlan készletei. Raktáraiban *250 ezer gépkocsi* vár eladásra. Ha ezt a 250 ezer autót egymás mögött sorba állítanánk, *1000 kilométer* hosszú sort alkotna.

Pedig a Fiat az elmúlt év ősze óta mindent elkövet, hogy raktárait kiürítse. S mivel náluk is csökkent mind a külföldi, mind a belföldi el[illegible]

Öt kutató vallomása

A művelődé

Fizikai munkások: segédmunkások, betanított segédmunkások, szakmunkások. Honnan jöttek, hol tartanak, merre mennek? Hogyan élnek, miféle emberek, miként is tapad a haj fejükön? Itt és most. Ma. A változó időben.

A pillanatok burkát törik fel, a valóságot világítják meg, amikor a világukat szondázzák a *Népművelési Intézet* kutatói: *Sági Mária*, *Kiss Sándor*, *Havas Gábor* és *László-Bencsik Sándor*. Lélektani elemzés, munkásnemzedékek nyomon követése, munkáscsaládok-munkásgyerekek, munkásszállások, bejárók, ingázók, szocialista brigádok: csak címszavakban jelzem a mélyfúrások irányát, a szeleteket, amelyeket szociográfusi nagyítóüveg alá tesznek.

Az emberek szívesen beszélnek

Sági Mária:

— Pszichológus vagyok. Ez meghatározza kutatásaim módszerét is. A most folyamatban levő vizsgálat számára négy [illegible] 1400 dolgozójából

Stark Anna

1027

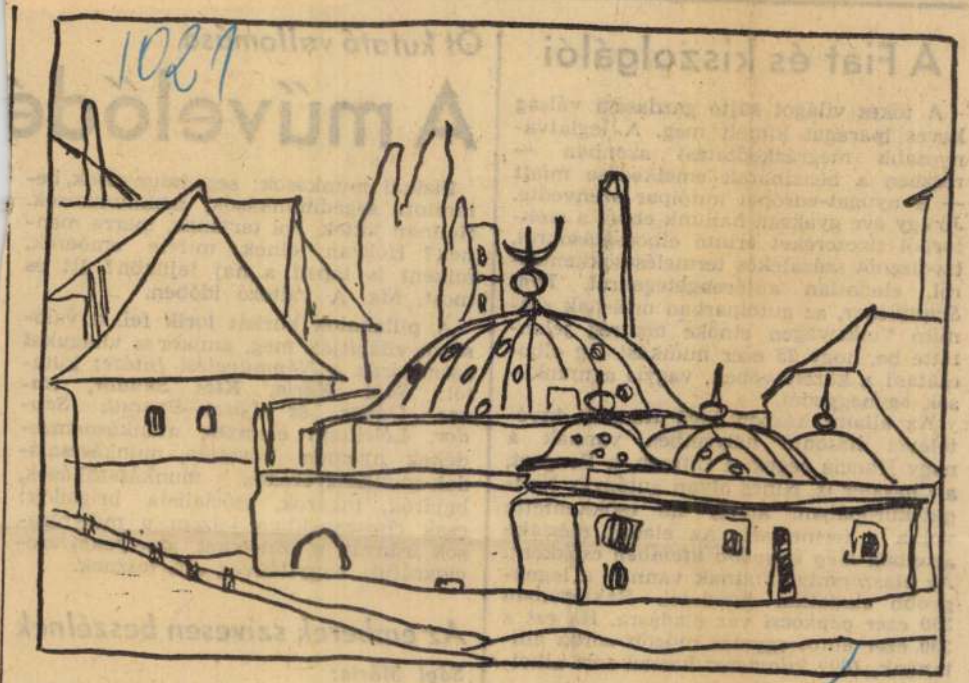

Stark Anna rajza

Itt talált rá az árokban S[illegible] [illegible] előtt bekövetkezett

oly kusza világkép is — csak a nagy utódban teljesednek ki. Így vélekedtem, s nyilván nem egyedül. Királytól most merőben új és új léptékű Ady-képet kaptam. Király Ady-képét? Épp ez az, hogy minden kételyt eloszlatóan, meggyőzően bebizonyítja: a mértéket pontosan vette. Ez a mai embernek, a XX. század immár háromnegyedét megtapasztalt mai embernek Ady-képe, valós, teljes, hiteles.

Nem elsietett-e vajon az ítéletalkotás az első két kötet alapján, hiszen még hátravan hét év anyagának, az Ady-életmű bekoronázásának elemzése? Nem hiszem, hogy ne beszélhetnénk megbízhatóan már az első két kötet ismeretében is az egészről. Részben, mert máris látjuk a teljes mű vázlatát, főként pedig, mert ami ebben a munkában az igazi reveláció, az a szemlélet és módszer. Ez az, ahol Király nagyot lép előre, és mint érett, eredeti, nagyformátumú tudós mutatkozik be. Aki Adyban a számára legalkalmasabb és nekünk nagyon kellő témát találta meg.

Király a filológiai aprómunkában

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 19

Népszabadság

Stark Anna

Szemlevél

sok szállongó sűrü fehér villogó hópihére.

1021

STARK ANNA RAJZA

Az argentin ...

Amikor *Perón* meghalt, véget ért a nagyszabású gyászszertartás és elapadtak a könnypatakok, Argentína azt hitte, hogy *López Rega* népjóléti miniszter és a Vezér titkára automatikusan elveszíti állását. Ehelyett Isabel, az állam legfőbb méltóságaként eszközölt első hivatalos ténykedésével, magántitkárává nevezte ki López Regát, megerősítve ezzel az egész országban suttogott vádak hitelét, amelyeket a francia *L'Express* című lap kertelés nélkül hozott nyilvánosságra, amikor azt írta, hogy López Regát az elnökasszony „titkára-bizalmasa-szeretője" címmel ruházta fel. Titkár vagy szerető? Buenos Airesben a legdurvább megjegyzések keringenek — írja a többi közt a *L'Europeo* című olasz hetilapban *Aldo Santini*, majd így folytatja cikkét:

A kinevezés napján megkérdeztük *Frondizi* volt elnöktől, vajon Isabel tudatában van-e mennyire népszerűtlen

...a

Csütörtö
mint a tö
kocsmák,
galmat bo
vüli. Talár
a X. keri
igazítást
őrök, önk
arra, hogy
ellenőrző
duljanak,
hogy való
tet éljen

Mer

A

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTÁR
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1974 AUG 25
Magyar Hirlap

Stark Anna

1021

Stark Anna: Soproni városrészlet

STANDL Ferenc egri asztalos. 1761-86 között szerepel az egri városi adóösszeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

A SZÜLŐKNEK IS FONTOS FELADAT

A HÁZI FELADAT

„Házi feladat" — ez a szó gyakran kelt izgalmat a szülők körében. Persze, nem csoda, hiszen napról napra ugyanaz a műsor.

1. A gyermek felesel, és százféle kifogást talál, ahelyett, hogy a munkaasztalhoz ülne.

2. A gyermek nem koncentrál, gyalázatosan ír, felületességből keletkező hibákat vét.

3. A gyerek fellázad vagy kimerül. Már nem megy semmi a fejébe. Amit előbb még tudott, a következő pillanatban elfelejti.

A házi feladat készítése kínos lassúsággal húzódik egyre tovább. Az anya és a gyermek délutánja elveszett. A drámát gyakran utójáték követi: a gyermek sír. Az anya dühöng, és azzal a tudattal gyötrődik, hogy nem tud kellemes, vidám, „oldott légkört" teremteni gyermeke számára. Pedig ezt írják elő a házi feladattal foglalkozó okos könyvek.

Egyáltalában, lehet-e követelni egy anyától, hogy nap-nap után a házi fel-

12—16 éves gyermek 30 percig; és 16—19 éves fiatalok 50 percig tudnak egyfolytában éberen figyelni.

Egy hatéves kisfiúnak vagy kislánynak *15 perc tanulás után szünetre van szüksége*, míg a 16—19 éves fiatalok 50 percig dolgozhatnak a figyelem lankadása nélkül. Ezután 5—10 perc szünetet kell adni.

4. A „kívülről" tanulásnál vagy a szöveg begyakorlásánál asztalnál kell ülni a gyermeknek.

Sok vezető csak akkor tud „diktálni", ha közben fel-alá járkál. Számos szónok séta közben tanulja meg a beszédét. Miért béklyózzák éppen a gyermeket az asztalhoz tanulás közben? Az energia, amit a gyermek arra fordít, hogy csendesen üljön — elveszik a tanulás számára.

Egy kérdést még nem érintettünk. Mi történik akkor, ha a gyermek gimnáziumba vagy technikumba jár, és *a házi feladatot nem érti.* Az osztálytársak nem tudnak segíteni, mert ők sem értik. A szülők sem tudnak a kérdéshez hozzá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 NOV 19

Magyar Hírlap

Stark Anna

1021

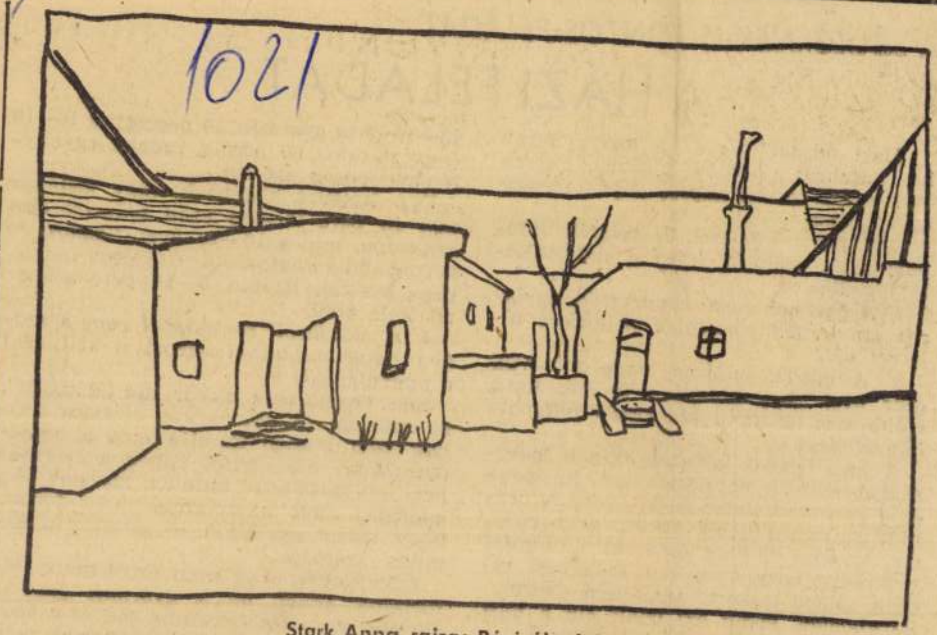

Stark Anna rajza: Régi óbudai utca

— Hiszen te tudod

Vizsgára fel interneten, WAP-on vagy SMS-en!

zsgaidőszakban azokban az intéz-yekben, ahol már bevezették a szá-ógépes regisztrációt, nagy tumultus a géptermekben. 2001 márciusára szül az oktatási minisztérium és a gbank támogatásával a korszerű, séges, számítógépes tanulmányi vántartási rendszer.

örök Imre, a Budapesti Műszaki és daságtudományi Egyetem (BME) azgatója lapunknak elmondta, hogy gtöbb diák ma már természetesnek zi a számítógépes kurzus- és vizsga-sztrációt. Az intézményekben pár a tanulmányi adatok nyilvántartásá-elektronizálása az egyetemi integrá-hoz és a kreditrendszer bevezetésé-volt elengedhetetlen. A hallgatók endje szabadabbá vált, nagyobb lett itjárás a karok között is, az integrá-val pedig felduzzadt a hallgatói lét-n: így hirtelen óriásira nőtt az admi-trációs igény. A hagyományosan ködő tanulmányi osztályok már nem ák ellátni a feladatukat: sürgősen gé-teni kellett.

lenleg két nagy elektronizált nyil-artási rendszer, a pécsi Dexter Kft. kifejlesztett Arion és a BME okta-ltal alapított SDA Stúdió rendszere, ptun fedi le a felsőoktatási intézmé-felét. Sok helyütt még hagyomá-an működik a tanulmányi osztály, hol pedig egyedileg kifejlesztett, he-zámítógépes rendszerek üzemelnek. z új programok legnagyobb előnye, a diákok egyéni azonosító kódjuk interaktívan rögzíthetik tanulmá-dataikat: felvehetik a kurzusaikat, s leiratkozhatnak a vizsgákra, üze-et küldhetnek, megnézhetik az ni tanrendjüket. A rendszer nyil-rtja azt is, hogy ki hány kreditet ített eddig, és hogy jogosult-e egy-urzus felvételére.

Neptun programot, amelyet kimondottan anyaintézményük számára fejlesztettek ki a Műegyetem munkatársai.

A programok elavultsága miatt a szerverek a vizsgaidőszakban a túlterheltséget nem bírják. Ezért gyakran előfordul, hogy a rendszer teljesen megbénul egy időre. Ilyenkor az interneten keresztül is csak lassan vagy egyáltalán nem lehetséges a feliratkozás a vizsgákra.

Hallgatók szerint ez önmagában nem volna baj, de sok helyen megszigorították a feliratkozást: a Közgázon például kreditenként több ezer forintos késedelmi díjat kell a hallgatóknak fizetniük, ha nem tudnak időben jelentkezni a vizsgákra.

Szakértők szerint a legnagyobb gondot a vizsgaidőszakban az okozza, hogy bár egyre több helyen jelentek meg a folyosókon számítógépek, a viszonylag rövid ideig nyitva tartó géptermekben még mindig túl kevés a gép. További probléma, hogy az újonnan integrált intézményekben gyakran karonként eltérő programokat használnak, így nagy a kavarodás.

Rós László, az Ariont és az egységes tanulmányi rendszert fejlesztő pécsi Dexter Kft. igazgatója lapunkat arról tájékoztatta, hogy cégük világbanki kölcsönből, az Oktatási Minisztérium támogatásával 2001 márciusára kialakít egy új, korszerű, egységes nyilvántartási rendszert. Az új programhoz minden felsőoktatási intézmény ingyenesen juthat majd hozzá. Bevezetése csupán ajánlott, mivel a technikai háttér előteremtése költségekkel jár.

A márciusra elkészülő, egységes rendszer a személyes és tanulmányi adatok nyilvántartása mellett lehetővé teszi majd a hallgatók egyéni, interaktív számítógépes, interneten keresztüli és mobiltelefonos (SMS, WAP) jelentkezését a vizsgákra és a tanórákra. A tanuk...

Öregdiák iskolájáért lobbizik

Megalakult a Pécsi Diplomások Köre

A fiatalok is az öregdiákkör alapító ülésére jöttek

FOTÓ: PAPLANOS PÉTER

A 2000. év az integráció jegyében telt a legtöbb felsőoktatási intézményben. A Pécsi Tudományegyetemen határozott lépésekkel ment végbe a változás: marketing-rektorhelyettest választottak, az egyetem vezetősége külön csapatot hozott létre az új marketingstratégia kialakítására és lebonyolítására. E feladat egyik legnehezebb és legátfogottabb programja a Pécsen végzett hallgatók összegyűjtése és aktiválása, vagyis egy olyan közösség kialakítása, amely kötődik régi egyeteméhez, és kapcsolatát fonn...

testvéralapítványaként. Az MFBA felsőoktatási intézményeknek nyújt olyan technikai és menedzsmentszolgáltatásokat, amelyekkel azokat a költségvetési támogatáson kívüli források felkutatásában segíti. Az alapítvány igyekszik meghonosítani, illetve fejleszteni az – Egyesült Államokban egyébként már jól működő és hagyományokkal bíró – adományszervezést, öregdiák-hálózatok és karrierirodák kiépítését a felsőoktatásban, valamint partnerkapcsolatokat keres az üzleti szektor és a felsőoktatás között.

A Pécsi Diplomások Köre január 22-én alakult meg, és országos médiakampányt indított azzal a céllal, hogy az országban és azon kívül élő volt pécsi diákokat felkutassa, és tagjainak sorában köszönthesse. A körhöz a következő négy formában lehet csatlakozni: „Elvi tagság" esetén a volt hallgató tagdíj fizetése nélkül felkerül a tagok listájára; „Bázistagság" esetén a tag évente 1000 Ft tagdíjat fizet, aminek fejében a szervezete évenkénti rendszerességgel keresi meg; „Aktív tagság" esetén a tag rendszeresen

STARK ATTILA

Biciklis futár és ifjú művész

Stark Attila grafika szakos egyetemista kiállítása a Tölgyfa Galériában

A budai Tölgyfa Galériában januárban az Iparművészeti Egyetem egyik harmadéves tanulójának képei lógtak a fehér falakon. Színes, szürreális figurák, fekete tusrajzok, mozgalmas, képregényszerű ábrák. Alkotójuk, Stark Attila több évfolyamnyi társa között kapta a lehetőséget, hogy a „nagyok helyén" kiállítson. Tizenkét éves kora óta ismerem.

FOTÓ: GYUGYI PÉTER

„Van itt minden, ami kell, nyomjad tovább ezerrel!"

„2001. A nevem Stark Attila, Baján születtem és nőttem fel, jártam iskolákba ott és azután Pécsett, szakközépiskolában ott érettségiztem, aztán hazamentem egy kicsit. Utána felvettek Budapestre, az iparművészetire, most harmadikos vagyok. Ezeket a képeket otthon festettem, Baján meg Budapesten, a szélső sort Ljubljanában, októberben." Ezt a szöveget festette bele egyik képébe rövid bemutatkozásként a 22 éves művészpalánta, furcsán görbülő, krikszkraksz betűkkel.

– Vizuális általános iskolába jártam és tűzzománc szakkörre, egyébként meg állandóan rajzoltam. Jó voltam biológiából, ezért a szüleim orvosira akartak küldeni, azt mondták, hogy a művészetből nem lehet megélni. Aztán amikor 13 évesen megszerveztem magamnak az első kiállításomat, és határozottan közöltem velük, hogy én márpedig grafikus leszek, nem mondtak ellent.

Felvételizett a pécsi művészeti szakközépiskolába, a jelentkezési lapon két szakot kellett megjelölni. Amikor a vizsgáztató tanárok megkérdezték tőle, miért csak a grafikát írta be a rubrikába, azt válaszolta, hogy ha oda nem veszik fel, akkor nem is akar ebbe az iskolába járni.

– Sok gond volt a tanárokkal, mindig meg akartak buktatni, sőt minden félévben meg is buktam rajzból, grafikából. Érdekes, hogy a többi tantárggyal, a törivel vagy matekkal semmi probléma nem volt. Akkor nem is ment annyira a rajz, eléggé letört a kritika. Abban az időszakban semmit nem csináltam, csak amit muszáj volt ahhoz, hogy iskolába járhassak.

Attilának közben volt kiállítása Baján, a művelődési központban, nyaranta egy hónapra Zebegénybe járt művésztelepre, ahol mindig más tanárhoz kérte magát. Ott pozitív visszajelzéseket kapott, mindenki bátorította.

Érettségi után felvételizett a Képzőművészeti és az Iparművészeti Főiskolára is (ma már mindkettő egyetem – *A szerk.),* egyikre sem vették fel, de az iparról csak egy ponttal maradt le. Megmutatta a munkáit egy tanárnak, Pálffy György képzőművésznek, aki azt tanácsolta, hogy mindenképpen próbálja meg még egyszer. Január elején ő nyitotta meg a kiállítást.

A második felvételi vizsga simán ment, Attila ígéretes tehetségként – mint mondták róla akkoriban a tanárai – tervezőgrafika szakos hallgató lett.

– A tanárok nyitottak, szinte bármit meg lehet csinálni. Azt nem tanítja senki, amit szeretek és ami itt látható a kiállításon, viszont megtanulhatom a tipográfiát vagy a fotózást. Nincsen gond a vizsgákon, Pécsről, az évfolyamból heten-nyolcan vagyunk itt az iparon, és egyedül én nem ismételtem idáig évet.

Egyszer régebben, teljesen más ügyből kifolyólag beszélgettem az Iparművészei Egyetem egyik tanárával. Kérdeztem, ismeri-e Stark Attilát. Persze, válaszolt, tanítom is. – Az egy hihetetlen fickó, soha nem jár órákra, a vizsgákra teljesen mást hoz be, mint amit kiadtam feladatként, de annyira jó munkákat, hogy nem lehet haragudni rá.

– Egyfolytában rajzolgatok, kis firkákat, nem tervezem meg őket, csak firkálok, firkálok – mondja Attila. – Az a fontos, hogy rajta legyen a kezem. Ezek aztán szanaszéjjel szóródnak a lakásban, időnként összeszedem, átválogatom őket, olyankor jönnek a legjobb ötletek.

Attila egyszer kipróbálta, tudna-e pénzt csinálni a kézügyességéből. Itthon könyvekből megfestett híres firenzei épületeket, utcákat, majd nyáron kistoppolt az északolasz városba, és megpróbálta eladni őket. Nem volt valami nagy sikere, kettőt vettek meg összesen. A budapesti egyetemista élet nem ol ezért úgy döntött, felcsap biciklis fu nak. Így legalább sportol is meg pén keres, ráadásul az egy olyan munkah ahonnan „nem lehet meglógni, mert tön kirúgják azt embert".

– Az a jó, hogy járhatok még két é évig egyetemre, addig nem kell gon koznom azon, hogy mit fogok csin utána. Valószínűleg majd ami akkor pen adódik. Kicsit tartok attól, h olyan helyen találok csak munkát, teljesen leszívják az agyam. Akkor kább maradok egy darabig biciklis f

– Tehetséges vagy? – faggatom nem jön igazán zavarba.

– Általában azt szokták mondani kem, hogy nagyon jó vagyok, pedig hetség nem minden. Sok baráton jobb az agya és a keze hozzá, még tudott volna a Tölgyfában kiállítan csak olyan munkákat lehetett kir amiket nem iskolai feladatként cs tam.

A vendégkönyvet lapozgatva úgy t Stark Attila képei igencsak megoszto közönséget, íme néhány bejegyzés:

"Sajnállak!" „Ebben a korban ez mális." „Eszméletlen fantáziadús pek." „Van itt minden, ami kell, n jad tovább ezerrel!" „Minek csinál

– Nem egy cél miatt csinálom, akarok elmondani vagy üzenni se hanem olyan jó érzés kenni a fest papírra, érezni a szagát. Sok képe szer-háromszor átfestek, és nem b hogy azért, mert nem sikerült jól. szerűen élvezem, ha már van v amivel dolgozhatok, hogy bármit engedhetek magamnak. Az üres p legnehezebb.

Pálinkás No

STANDHOF Ádám kőműves. Egerben 1834-ben az adózók névjegyzékében találkozunk vele.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

ajánlják *az izzadást;* ahol van gőzfürdő, ott arra is sor kerülhet. A *szauna* még ennél is jobb, de ez a fürdő Magyarországon még nem terjedt el eléggé.

Hogy pedig szervezetünk zökkenésmentesen kibírja a tavaszi átállást, mindenekelőtt *az idegeinket kell jó karban tartani,* amit elsősorban elegendő alvással érhetünk el. Az alvásunkra fordítsunk ezekben a hónapokban több gondot, mint bármikor az év folyamán.

És végül: a tavaszi hónapokban *otthon és a munkahelyen legyünk türelmesebbek egymással.*

Dr. Marék Antal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728
1973 MÁR 6

Magyar Hírlap

Stark Anna

1021

Stark Anna rajza

Stand Ignác

antalos
1813-tól vá-
lasztó polgár
Pesten
Schmall
I. 159. l.

katonaság, többnyire a provincia belsejében, benszülöttek helységeiből alakulnak, de a római kulturát elsajátítva, kiérdemelték a mu-

művészetek védelméről szóló végrehajtási szabályzata.

Irta: Dr. Zambra Alajos.

A szóban forgó végrehajtási szabályzat, mely értesülésünk szerint nemsokára túl fog esni a még hátralévő bürokratikus eljárásokon és így legközelebb már érvénybe fog lépni, a legszigorúbb következetességgel tartja szem előtt a fent vázolt kettős czélt s azt a legkisebb és látszólag legjelentéktelenebb aprólékosságig hajtja végre.

A 192 §-ból álló szabályzat három részre oszlik. Az elsőben, amely a belső igazgatásról, a regime internóról intézkedik, gondoskodik a bármi néven nevezendő jogi személyektől és magánosoktól fenntartott gyüjteményekben őrzött dolgok fenntartásáról és ez utóbbiak a közönséggel való viszonyáról. Szabályozza továbbá az ásatásokat, a véletlen fölfedezéseket és az ezekkel összefüggésben lévő állapotokat.

A második rész a kivitel fontos kérdésével

[illegible] állapot. Három na-

[illegible] leleti és gyakorlati problémával

(a munkavédelem elhanyagolása

Stark Anna

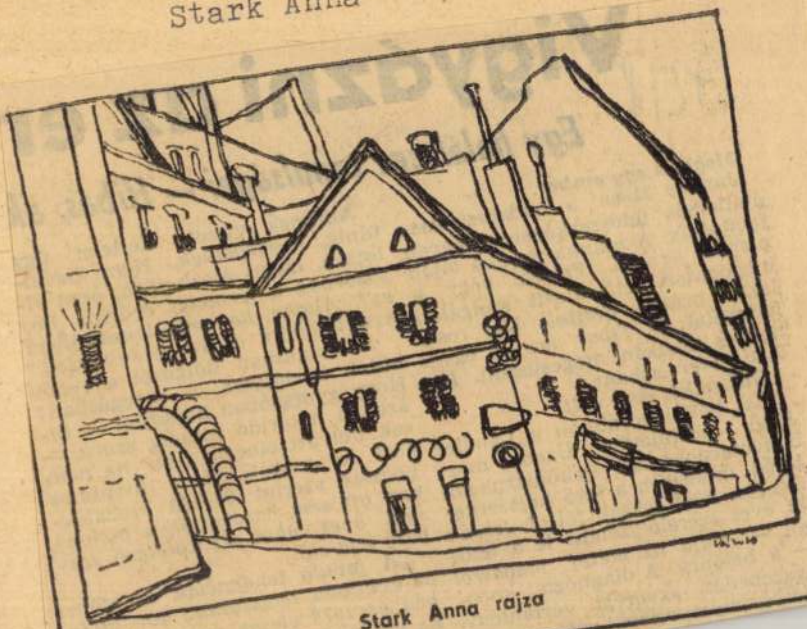

Stark Anna rajza

A jó és biztonságos működésű gépet haladó amatőrök is sokoldalúan használhatják.

5. CERTINA

Stark Anna

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JAN 2 5

NÉPSZABADSÁG

Budapest

STARK ANNA: SIENA

1071

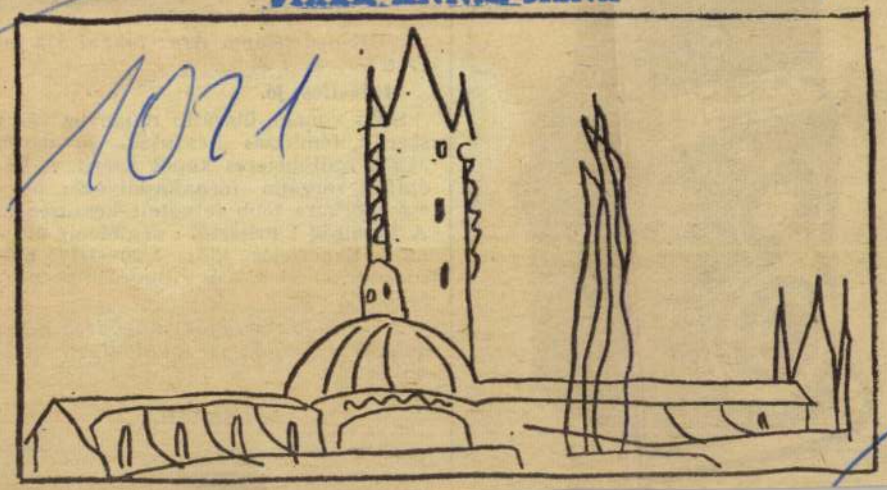

A FERENCVÁROSI POLGÁRMESTERI
HIVATAL
MEGHÍVÓJA

SZABAD ÁTALAKÍTÁS

STARK ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

FERENCVÁROSI PINCEGALÉRIA (IX. Ker Mester u. 5)
1999 JUNIUS 11 PÉNTEK 17 ÓRA

MEGNYITJA : VARGA AMÁR LÁSZLÓ
FESTŐMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ:JÚNIUS 30 - IG 10 - 18 ÓRÁIG

STACK LÓSKA

LÓSKA VAJOS

1025 BUDAPEST

FELSŐZÖLDMÁLI 4. 61-65
/A

karton

Stark Attila

¡TRATATART!

helyszín / venue:	karton galéria és múzeum 1054 budapest, alkotmány u. 18.
megnyitó / private view:	2007. április 4. 19.00
megtekinthető / on view:	2007. április 5 - május 5.
hétfő-péntek / mo-fri:	13:00 - 18:00
szombat / saturday:	10:00 - 14:00
információ / information:	tel: 472-0000 fax: 472-0001 mail:info@karton.hu www.karton.hu

ez a meghivó két személyre szól / this card is valid for two

A lépcsőt és az emeleti helyiségeket a vendég csak a rendezők engedélyével, saját felelősségére használhatja! Guests may only access the stairs and loft area with the permission of the organisers and at their own risk!

STANCZL Miklós káptalani muzsikus /Stanc Nicolaus regens Chori/. 1783-ban a trinitáriusok számára a Katalin-napi Musicalische Solemmität fejében 8 frt-ot vesz fel. Egerben 1782-1805 között a mai Nagy János u.6.sz. ház tulajdonosa, özvegye 1810-33 között birja a házat.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

ször változtatja helyzetét. *A helyzetváltoztatás célja az, hogy más és más izomcsoport ernyedjen el, és pihenje ki a nap fáradalmait.* Az alvás közben végzett mozgásokat húsz-huszonötre becsülik éjszakánként.

Pavlov szerint az alvás olyan élettani folyamat, amelynek során az agyvelő kérgi része, idegsejtjeinek működése hosszabb-rövidebb időre megszakad. *Az alvás tehát tulajdonképpen egy gátlás,* amely a nagyagyvelő kérgére terjed ki, s behatol az agyvelő mélyebb területeire is. Ez a gátlás megóvja az agyvelő sejtjeit a túlfáradástól. Az idegsejtek alvás közben pihennek, és ezzel működőképességük megújul.

bőr—fém—
szült nyak
fémből ké
nyakéket,
vagy aran

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

STARK ANNA

MAGYAR HÍRLAP

1979 NOV 1

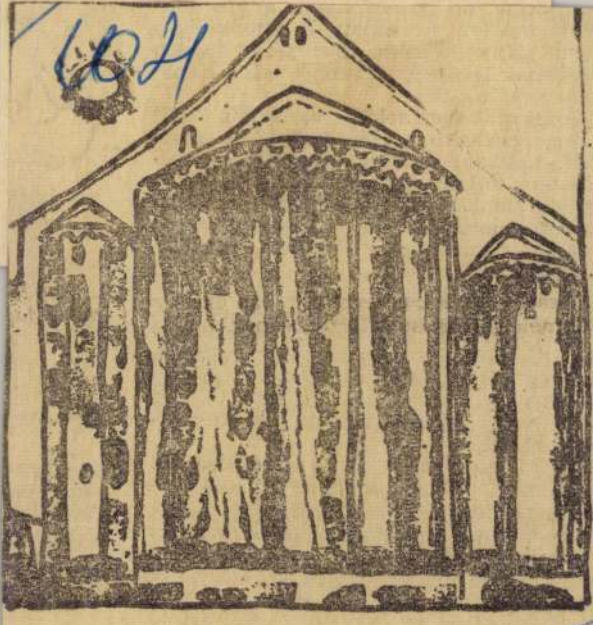

Stark Anna rajza

rom a vészharangot meghúzni, de a biztonság kedvéért egyik kezemet már a harangkötélen tartom. Ezzel a gesztussal is jelzem: össze kell szedni magunkat, meg kell tanulni tévéül, mert különben itt sem fogunk labdába rúgni nemzetközi pályákon.

Ugyancsak a Rádió és Televízió Újság új számában vallja meg gondjait a tévé irodalmi-drámai műsorainak egyik felelőse. Valami kis nekigyűrkőzéshez mintha készülnének a Szabadság téren, de még túl sokat panaszkodnak az írókra, az objektív körülményekre, és nem eléggé elégedetlenek saját magukkal. Remélem, nem arra várnak, hogy a magyar tévéjátékok is elérkezzenek a maguk Marseille-éhez és a nagy kudarc-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1970 JUL 5 -

vagy idelentről
enyhiteni.

Soha. Te tudod. Te, te, Dante módján
fülelő, üzeneteikre.

STARK ANNA RAJZA

azt a két gyászoló nőt látta volna. De aztán már ott állt a büfé pultja előtt Ábler Béla lányával.

Félbevágott vajaskiflik, sonkászsemlék, császárzsemlék a büfé pultján. Friss cipó, retek, újhagyma. Korsó sörök, fröccsös poharak. Mögöttük a büfés ünnepélyes, meghatott arca.

— Játék közben nincs sörözés! — nevetett Csempe-Pempe.

— Játék közben nincs sörözés! — visszhangzott a büfében.

Csempe-Pempe málnaszörpöt ivott, Klárival. Átkarolta a lány vállát, ráhunyorított. — Hja, a sportszerű élet!

Ábler bácsi is csak málnát ivott, mint a Titánia centere. A szövetségi kapitány és Patya bácsi söröztek.

Csempe-Pempe az üvegeket bámúlta a polcokon. Azokat a titokzatos karcsú, meg pókhasú üvegeket. Mögöttük a csillogó tükörlap. A tükör megremegett, hullámzani kezdett, az üveglapok egymásra csúsztak. Aztán egyszerre vége lett a hullámverésnek. Virágot lehetett látni, ahogy lassan elúszik. A virág közepén egy lány.

Csempe-Pempe megfogta Ábler Klári kezét. Ábler bácsi megértően feléjük bólintott.

A lány, azon az úszó virágon, énekelni kezdett.

— Ismerős ez a dal — mondta Csempe-Pempe —, nagyonis ismerős.

— Pszt — sziszegett valaki a háta mögött —, ne zavarja az előadást.

Csempe-Pempe behúzta a nyakát. Sötét nézőtéren ült, estélyiruhás hölgyek, frakkos, szmokingos urak között. Nem mert oldalra nézni. Tudta, hogy Ábler Klári is estélyiruhában van. Ő meg ebben a... —

sehol! Egy pillan... megkeresse. Mozdulni se tudott.

A hátsó sorból a másik gyászruhás nő hajolt feléje. — A zene mindenért vígasztalást nyújt.

Félig elsüllyed, sötét csónakban a zenekar. Egy-egy kürt odalent a mélyben. Kottatartó, áll alá szorított hegedű, leeresztett vonó. A karnagy fehér ingmelle. Maga a karnagy fölfelé fordított söröshordón, Vékony deszkalap keresztbefektetve a zenekar csónakján. Rajtuk félbevágott szalámis és vajaskiflik. Sonkászsömlék, juhtúróskenyerek. Retek és újhagyma bokrok. Korsó sör, fröccsös pohár.

A lány széttárt karral énekelt. A virág lassan lebegve megindult mögötte, továbbúszott.

Szakállas férfiak bukkantak fel a lány körül. Szigonnyal a kezükben körülúszkálták. A lány még mindig énekelt. Azok pedig egyre szorosabbra vonták körülötte a gyűrűt. Szigonyukkal már-már a vállát súrolták. A karját, a haját. A két kitárt karja közül bukkantak fel.

— Elalél — suttogta az egyik gyászfátyolos nő. — Most mindjárt elalél.

A lány lehúnyta a szemét, ájult mosolylyal hátrahanyatlott. A szigonyok összecsapódtak fölötte.

Taps. Nagy taps.

Csempe-Pempe oldalt állt, egy kis lépcsőnél, a színpad mellett.

A lány mosolyogva meghajolt a tapsviharban. A szigonyosok is hajlongtak. A virág ismét megjelent a lány mögött. Az nem szállt be. Elindult Csempe-Pempe felé. Balettcipőben vigyázva lépkedett azon a kis lépcsőn. Már...

lopok között ro
lépcsőn.

Ketten várták
férfi.

— Rendőrség.

Szeliden megf
A színház kapu
elővett egy kis ü

— Leheljen r

Zajlott az utc
sok mentek, au
fáradtan. A szer
gyászfátyolos nő.

Csempe-Pempe
rendőrökre.

— Leheljen r

Halványzöld p
ahogy Csempe-P

— Igen, valób

— Miről? —

— Meg kellett
Mondták, hogy
kedett a pályán.

— Furcsán
tem egy gólt.

A rendőrök h
hallgattak. A
gyeltek a túlsó
nának jönni.

Megint elhúz
utasa.

— Én lőtter
vezető gólját.

Ebben a pil
tot. A sarki ú
tak a sportla
tűkkel:

— Titánia—

SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1968 AUG 31.

Stark Anna

1021

Stark Anna

Stark Anna illusztrációja

STANCZL József egri órás ur, 1840-ben külső tanácstag. 1833-ban az egri ferences rendház alsó folyosójára uj órát készit. Egerben a mai Jókai u.5.sz.ház tulajdonosa, 1827-51 között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

...g ma
...folható
... — san-
...ő levél
...te arra
... hogy
...leveled
...kintve
...en fo-

kalmilag élőszóval, személyesen. Kivel volna érdemesebb erről a komplexusról (akár személyesen, akár tárgyi oldaláról, legjobban: mindkettőről) vitatkozni, mint éppen veled?"

Kivel tudnám én néhány nyugtalanító komplexusunkat megnyugtatóbban tisztázni, mint éppen veled?

SZELLEMI ÉLETÜNK hatvanhat évének bírálata csaknem hétszáz lapon egy kortárs tollából, ez új könyved, a *Magyar irodalom — magyar kultúra.*

Kortárs írót bírálni voltaképpen: jóslat. Adottságai kitapogatása után én, a bíráló cselekvésbe fogok és ábrázolom az ezúttal nem cselekvő, hanem tűrő alkotónak, a *páciensnek* lehetőségeit. Figyelmeztetem, hogy mit erősítsen, mit fojtson el magában, hogy az legyen, amivé szerintem — megérzésem szerint — válnia kell.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1971 FEB 14

STARK ANNA: HALLE

Halle. (Stark).

1021

Stark Anna

NEM TÚLZÁS azt állítani, hogy aligha van olyan fontosabb jelensége a szovjet szellemi életnek, amelyről ne tájékoztatnánk a magyar közönséget. Őszinte érdeklődést elégítünk ki ezzel: nem példát, utánzásra alkalmas modellt keresünk, hanem a világirodalom, a világkultúra jelentős teljesítményeire hívjuk fel a figyelmet. Az orientáló hatás, persze, nem mellékes, de — írjuk le ezt is — nagyon lényeges tanulság volt számunkra egy előző korszakból: a szellemi élet alkotásait — alkotásokként értékeljük, illetve ismerjük meg.

Ezúttal a legtöbbet emlegetett új szovjet regények egyikéről és ugyancsak sokszor emlegetett szerzőjéről számolok be. Úgy tudom, a regény, a Szegény Avroszimov fordítása a nemrég tragikusan elhunyt Szöllősy Klára utolsó és be nem fejezett munkája volt, tehát a magyar olvasó is megismerkedhet vele hamarost. De addig e regény és a szerző pályafutása olyan tanulságokat ígér, melyekkel nem kell várnunk.

A Szegény Avroszimov előtt azonban a szerzőről, Bulat Okudzsaváról egy vázlatos vonásokkal megrajzolt portré.

*

1967 ŐSZÉN, az esti Rákóczi úton faggattam azt a költőt, írót, aki a leglármásabb sikerek egyikét aratta a szovjet szellemi életében.

Már első szavaival megtagadta azt a látszatot, mely e siker leghatásosabb eleme. Ő nem gitáros és nem is énekes — magyarázta —, hanem költő. Aztán alig egy óra múlva, a Zeneakadémia pódiumán gitárkísérettel, a maga szerzette dallamra mondta-énekelte verseit. Mint a középkori magyar poéták a maguk históriás énekét: Bulat Okudzsava nem sanzonokat költ, hanem a dallam mintegy hangsúlyozza a szöveg egyes részleteit. Úgy képzeljük el az okudzsavai vers szerkezetét, mint Majakovszkij lépcsőzetes versének megfejtett titkát: a megtört sorok sajátos kották voltak, amelyek a szavalót a fontos szavakra, a vers csomópontjaira figyelmeztették.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stark Anna

NÉPSZABADSÁG
Budapest

1021

STÁRK ANNA RAJZA

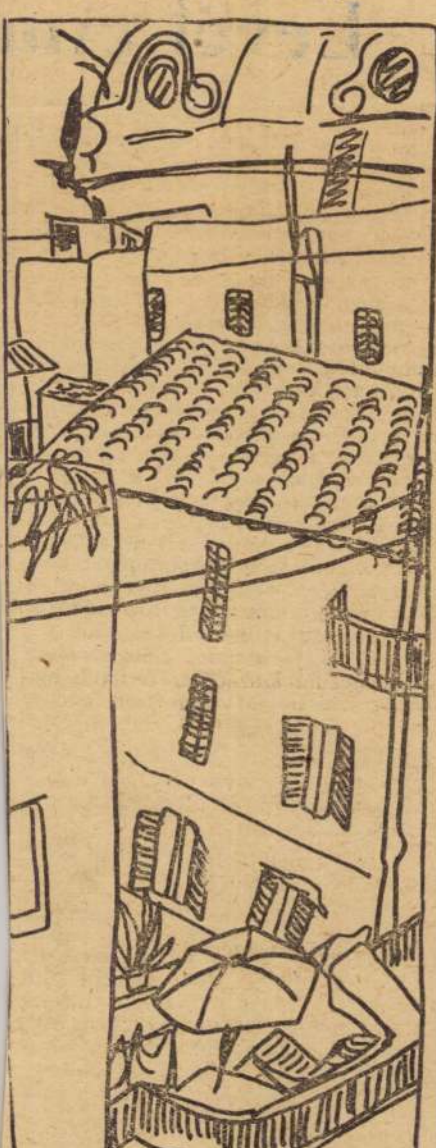

Jelmezbál

A farsangi mulatságokat a jelmezes, álarcos bálok teszik még vidámabbá nemcsak a felnőttek, de még a kisgyerekek részére is. Az ötletes, szép jelmez nemcsak viselőjének, hanem a bál többi részvevőjének is igen sok szórakozást nyújthat. Miután egy-egy jelmezt általában csak egyszer szoktunk felvenni, *ügyelni kell, hogy ne kerüljön sokba.* Nem kifizetődő tehát csináltatni, hanem egy kis ügyességgel otthon is el lehet készíteni. Drága anyagot sem érdemes venni, csak olyant, ami egy éjszakán át kitart; de azért ne legyen papírból, mert az nagyon könnyen szakad!

A jelmezkészítéshez nagyon sok ötlet kínálkozik, de szeretnénk felhívni a figyelmet arra, hogy *egy-egy érdekes fejdísz és az álarc is elég ahhoz, hogy jelmezhatást kölcsönözzön* a meglevő ruhának, ha azt gondosan, kifejezően készítjük el.

Tehát, amikor elhatároztuk, hogy jelmezbálra megyünk, először is *próbáljuk számba venni meglevő ruháinkat* — legyen az nadrág vagy miniruha, estélyi- vagy alkalmi ruha —, és ezekhez alkalmazzuk a kiegészítőket.

A rajzainkon bemutatott jelmezek mind megoldhatók meglevő ruhák kiegészítésével.

CIGÁNYLÁNY modellünkhöz egyszínű, vagy mintás nyári nadrágunkat használhatjuk fel. Derekunkra széles, mintás selyemsálat, illetve stólát kössünk, amin még összevissza fűzzünk át fémláncokat. A felsőrészt úgy készítsük el, hogy hagy-

HOLDDIVAT taloknak ajá
fára való ezü
ból készítsük
lapkára vagy
fürdőruhaszer
jerseyt haszn
kivágott geor
gasztunk. A j
amire szintén
szítéseket, an
volíthatunk.

SPANYOL je
rág szükséges,
vagy blúzból
övig érő kis
hető. Erre ar
nek ható dís
meglevő fehér
végig behúzot
ruha derekára
csavarjunk, a
zsát tűzzünk.
selhetünk.

Baljós szen

Fiatalok a d
nőtt voltukat
hozzá akarnak
amely a társa
a felnőtteket
a fiatalok azo

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

1021

Somlyó György:

Mese a hotelszobáról

Az oktaéderes mennyezet
gipszstukkója a középen
hármas zsinóron függő lámpa
(megfordított vietnami
szalmakalap
nagyított régi patikamérleg
tál izzó gyümölcsökkel)
hajladozó levelek a tapétán
az ablak kilincse
az ajtó zárja az erkély rácsa a rács kovácsolása
a zsalu a függöny az asztal a szék a telefon
az asztalilámpa az ágy fölötti lámpa a zsinór
a zsinór borítása a lepedő a lepedő vászna a vászon
lenfonala az ágy faragása a faragás fája a fa anyaga
a fűtőtest a fűtőtestben keringő pliocén energia
satöbbi satöbbi satöbbi
mind emberből van mind
vezeték embertől emberig
nem mégsem vagy egyedül
magányod sokszoros szigetelésén is átszikrázik
a soha meg nem szakadó áram

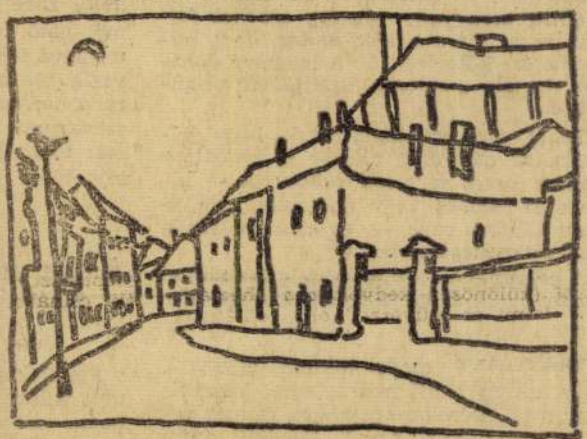

Stark Anna rajzai

H

ANEKDOTÁK EGÉSZ SORA szól arról, hogy szülők nem tudták megcsinálni a gyermek házi feladatát, vagy hogy megcsinálták ugyan, de a tanári értékelésre, a kapott osztályzatra nem lehettek túlzottan büszkék. Pedig ezek gondos szülők, akik törődnek a gyermekkel, csak — rosszul. Sajnos, nem az egyetlen alkalom, mikor *a szülői jó szándék a visszájára fordul*, ezért érdemes szót ejteni róla.

Az írásbeli házi feladat a tanítási-tanulási folyamat szerves része. A folyamat az órán kezdődik, legtöbbször a tanári magyarázattal, korszerűbb formában a tanár és a diák együttes felfedező munkájával, majd még ugyanott az új ismeret megszilárdításával, gyakorlással folytatódik. *Ezt követi az otthoni munka.* Ennek egy része az írásbeli feladat, mely éppen akkor jól választott, ha gondolkodásra, töprengésre, a tanultak alkalmazására készteti, kényszeríti a tanulót. Ilyen összefüggésben, úgy gondolom, világos, hogy a szülő segítsége *nem jelentheti a gyermek munkájának elvégzését.* Ez éppen olyan lenne, mintha az órán a szülő akarna felelni a gyermek helyett. (Sok szülő szívesen megtenné még ezt is...) Ezzel azonban legföljebb az érdemjegy lenne jobb, de *a gyermek tudása semmi esetre sem több.* Márpedig mégis csak ez lenne a cél még akkor is, ha a pályaválasztással egyetemi felvételi dolog — gondolják sokan —, de h majdnem minden a kis dolgokkal ke dődik. Az ilyen gyermeknek aztán n héz ügy a *becsületes munkával szerze érdemekről*, megbecsülésről beszélni. cinkos szájából nem hat valami meggy zően a prédikáció.

AZ SEM LEBECSÜLENDŐ KÁR, hogy a t nulási folyamatból kimarad az, ami a gyermeknek később — mikor nincs nek kéznél a szülők — nagy szükség lenne. Ilyen előzmények után *ne cs dálkozzék egyetlen szülő sem,* ha gyermeke nem képes az iskolában tis tességes dolgozatot írni.

Mint a bevezetőben említett esetek bizonyítják, nem is éri meg, hogy szülők gyűrközzenek neki a házi fe adatnak a gyermek helyett. Egyrészt mai gyermekek sok mindent másképpe tanulnak, másrészt *a valamennyire jó szemű tanár úgyis rájön a turpisság ra:* szokatlan stílusfordulatok a házi fel adat szövegében, mintaszerű megoldá a különben döcögősen felelő és keserve sen dolgozatot író gyermek házi füzeté ben — mind *hangosan árulkodó* jel.

Hagyjuk hát magára a gyermeket Semmi esetre sem! Az első — és leg fontosabb — az ellenőrzés, hogy való ban elkészítette-e a házi feladatot, ne kapkodta-e össze, szépen, rendesen ta-e meg. Az sem árt, ha *elmondat vele, mit miért csinált,* miért éppe megoldásnál kötött ki.

Stark Anna
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1021

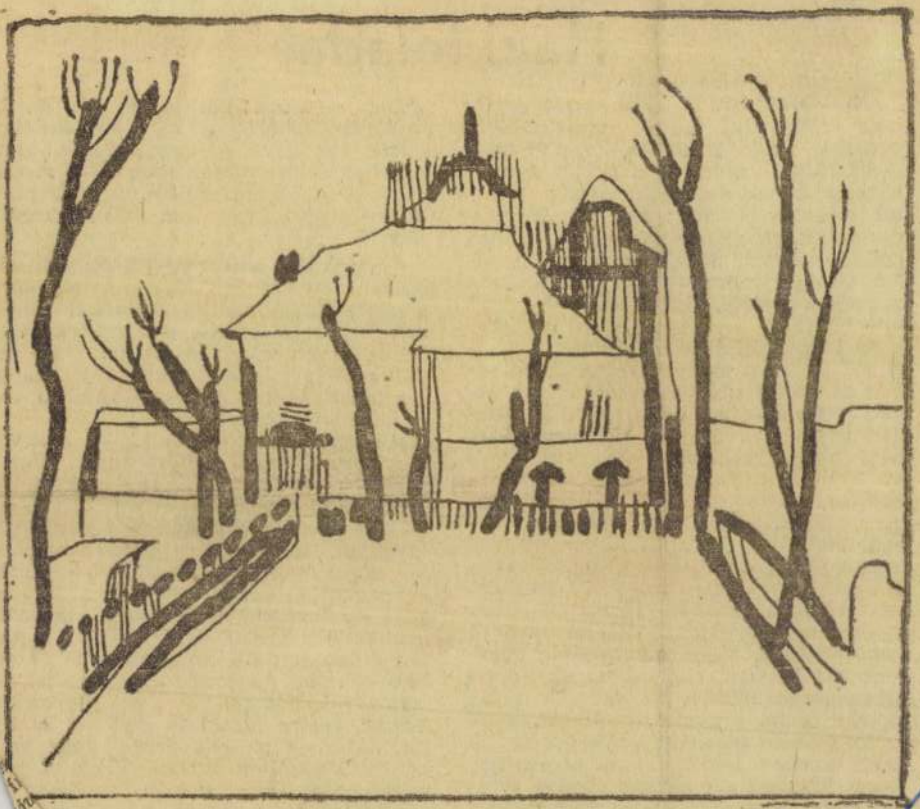

táj

Stark Anna rajza

Vázlatunk a közel-keleti katonai helyzet
zolja a tűzszünet lejártakor.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stark Anna

NÉPSZABADSÁG

1971 MÁR 7

STARK ANNA: GYŐR

1021

Stark

festő

soproni fi, Becsben tájképíró.

Irod

magyar szorgalom és mesterséget történeti rajzolatja. Honnüvész

1833. 238. l.

9. Magyarországi Szt. Erzsébet sárbataszítása. A kassai főoltár szárnyképe. 1574—77.

XIV. és XV. századi falképeinken, mint például a veleméri és a vajdahunyadi freskókon, a középkori magyar lovagi élet jeleneteivel is találkozunk, mint ahogy a középkori magyar lovag ideálja öltött bronz testet a Kolozsvári-testvérek 1373-ban készült prágai Szent György-szobrában. (43. l.) Később, a XV. és XVI. századi szárnyasoltárokon a művész bibliai jeleneteken vagy a szentek legendáinak elbeszélésével nem egyszer a polgári élet környezetébe vezet bennünket. A lőcsei Szent János-oltárnak, Stanczel Teofil kezétől származó s Salome táncát és Heródes lakomáját ábrázoló szárnyképein a korabeli polgári élet hű miljőrajzát kapjuk, megismerkedünk alakjaival és viseletével, a lakások belső berendezésével és felszerelésével. Ebben az időben a szárnyasoltárok egészen sajátos magyar típust alakítanak ki, amelyen az építészet, szobrászat és a festészet pompás dekoratív egészbe olvad össze és szolgál a templomok fő díszéül. Szárnyasoltárokkal más országokban is találkozunk. Németországban, Ausztriában, Lengyel- és Csehországban, sőt olykor Felső-Olaszországban is, mégis nemcsak statisztikailag, hanem művészi szempontból is Magyarország igazi hazájuk. A régi Magyarországban, a kassai Szent Erzsébet-templomban (8. kép) áll a világ legnagyobb festett szárnyasoltára (58. kép), amelynek hármas szárnyai 48 képet foglalnak magukban. A magyarországi Szent Erzsébet sárbataszíttatását ábrázoló jeleneten (9. kép) a középkori Kassa képét kapjuk, a háttérben az Erzsébet-templommal, a környező térrel és utcákkal. A kassai dóm legszebb gotikus templomunk, külső és belső díszítése, művészettörténeti fontosságán kívül, igen sok példával világít rá a középkori magyar-

Gerevich – Genthon –
A magy. tört. képeskönyve.
Bpest, 1935.

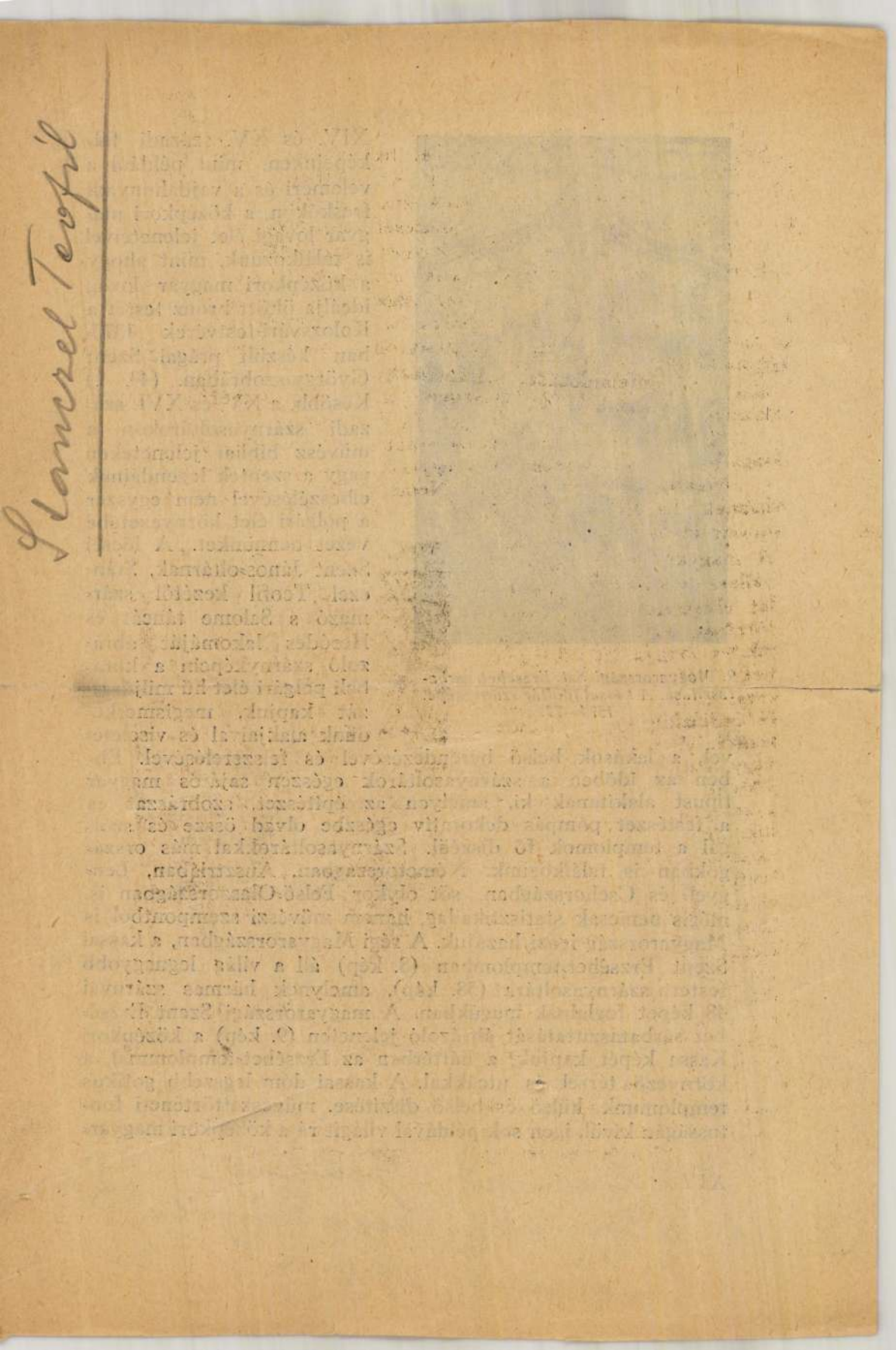

pusztulását vagy [illegible]
fűtési időszak elmúltával tanácsos átnézni az áttelelt növényeket, a reménytelen egyedeket kiselejtezni, a többit áttisztogatni, a beteg részeket levágni és azokat, amelyek kinőtték a cserepüket, átültetni.

Sokan kegyelettel őrzik a télen elvirágzott ciklámen- és primulatövet, jóllehet a legtöbb lakásban ezek levelük nagy részét elvesztették. Aki szeret a növényekkel kísérletezni, a ciklámen gumóját „húzódtassa" be, azaz az öntözést megszüntetve hagyja a növényeket teljesen kiszáradni. Legalább hat heti pihentetés után vegyük ki a gumót a cserépből, rázzuk le róla a földet és ültessük be újra. A beültetéshez vásároljunk a virágüzletekben kapható könnyű, laza virágföldet és akkora cserépbe ültessük, mint előzőleg volt.

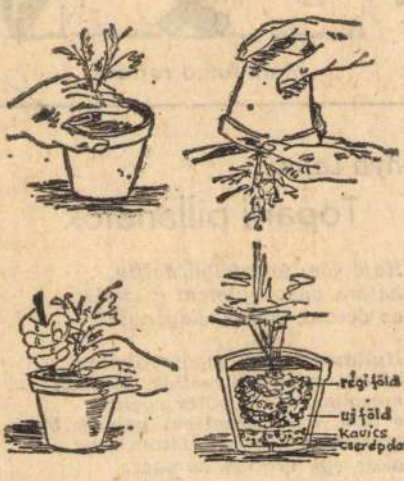

Az átültetés menete és a helyes ültetés módja

A helytelen hőmérsékleten való tartás és öntözés következtében előfordul, hogy „kiborulnak" télen vagy tél végére a sansevierák. Ilyenkor a rothadt végű leveleket vissza kell vágni az egészséges részig. A levágott részeket mosott homokba dugva lehet meggyökereztetni. (A sárga szélű ún. laurentiből is csak zöld levelű új növényt várhatunk!)

A jó idő bekövetkeztével (május közepétől, mikor már nem kell fagyveszélytől tartani) rakjuk ki kertünkbe félárnyékos helyre a pálmákat, a szobafenyőt és az azaleát is. *Átültetés:* Tavasszal kerülhet sor a növények átültetésére, melyhez in-

Fogyókúra – rán

Minden kornak megvan a maga szépségideálja. Manapság a karcsú, fiatalos alak szinte tartozéka a jólápoltságnak. Természetes tehát, hogy sok, súlyfeleslegge[illegible] rendelkező ember akar lefogyni. Elsősorban nők, akik fiatalos alakjukat szeretnék visszanyerni. A normál testsúly, a karcsúság a középkorúak számára is elérhető, de nem mindegy, milyen áron. Senki sincs kisegítve azzal, ha a mérleg ugyan örvendetes súlycsökkenést mutat, ugyanakkor a bőr petyhüdtté ésráncossá válik.

Tudjuk, hogy a bőr nagyon gyorsan reagál a táplálkozási hibákra. Gondoljunk csak például az egyes ételféleségek okozta allergiás kiütésekre. Túltápláltság esetén a bőr alatti kötőszövet tágulóképessége zsírpárna-gyarapodás esetén erősen igénybe van véve. Ennek a rétegnek a rugalmasságától függ elsősorban, hogy fogyás esetén a bőr ránctalan marad-e.

Túl gyors fogyás esetén a bőr nem tud hirtelen összehúzódni, *ezért minden fogyókúra, amely a heti 1 kg súlyveszteséget meghaladja, súlyos kozmetikai műhiba.* Milyen legyen tehát az ideális fogyókúra? Mindenekelőtt csak *lassú és fokozatos*

1970 MÁJ 17

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stark Anna

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1021

1970. MÁJUS 17, VASÁRNAP 11

Stark Anna rajza

Kónya Lajos:

Tóparti pillanatok

Hajó jön, jókedélyű delfin,
hátára vesz s kiment a szótlan,
az óceáni, sósizű magányból.

Hullám-mosott, legömbölyített
kövek, mint női mellek, combok
mosolyognak a bölcs egekre,
s rám, aki korántsem vagyok bölcs,
mert lám ilyennek látom őket,
akár egy éretlen kamasz.

Lomha léptű lány a mólón
kis hasát düllesztve ballag,
s mint szabad utat jelentő
lámpa villog zöld selyemben
billegő kerek fara.

Megnyalja ujját a horgász
s feltartja, ilyen történelmi
intő szobor-pózban áll a
móló végén — szélirányt mér.
Derűs gondtalanságával
de boldogan elcserélném
holtigtartó készenlétem!

Állok a mólón önfeledten
s meghatottan — ma egyhete
ilyenkortájt a Fekete
Tenger habjai közt lebegtem.
S mint, aki tilos szerelemben
jár éppen, egy kis bűntudattal,
ezen a szőke, zöldezüst
balatoni nyáron merengtem.

Mátyás Ferenc:

Télvég

Hajnali tüzet rak az égre
a nap, olvad a homok vére,
veri citeráját a télvég,
pattan a húr megbénult térdén.

Falusi reggel, őrizd e tájat,
hol porfelhőt a birkanyáj csap
valód egére, s nyűtt parasztok
kihült szemei közt virrasztod
a szétbitangolt öreg tanyák
temetőbe hajszolt vadonát.

Eszmélj magadra, ébredj, énekelj,
álmodban tompul az értelem, —
a hernyóhad már összemászta
édened, őrködj a virágra!

STARK 1. *János Károly*, festő és grafikus. * Sopron 1774 júl. 3, † Bécs 1811 febr. 7. Drezdában és Bécsben tanult, azután az osztrák fővárosban főképen tájképeket (erdőrészletek, vízesések) festett és rézkarcokat készített a maga és barátainak tájképei után.

E. G. II. 472 l

megmaradtak. Ma már a feltűnően avatott kezű ruhatervezők tervezik.

Az újat sok kritika éri. A modern öltözködést mondják hippisnek, huligánosnak, pedig igen sok olyan jó ízlésű fiatal ember van, aki modernül öltözködik, a színeket is a divatnak megfelelően választja ki és mégis inkább elegáns, mint „elhanyagolt".

Nagy melegben ma már nem feltűnő, ha nadrágot és mintás inget hordanak, még az sem, ha finom virág- vagy érdekes, absztrakt mintákat. De van még néhány olyan stílusú öltözék, amelyből igen keveset látni, pedig külföldön már meghonosodott. *Ilyen többek között a blézer.* Fekete és mély sötétkék színben készül fém bombokkal és embléma díszítéssel. Fehér vagy szürke nadrághoz illik a legjobban.

Világszerte újdonság a *szafari-stílusú* öltözék is, amely natúr és világos színekben, pamut shantung karakterű anyagokból készül; alá vékony trikót vagy könnyű batisztinget hordanak.

A *jeans* öltözködés külföldön nem kor-

öltözék sötétkék, piros vagy barna patmutvászonból. A legújabb divat a könyék- és térdfolt, ami színben harmonizáló. Például az anyag hátoldalát használhatjuk erre a célra. Sok zsebbel készül. A lemberdzsek karcsúsított szabásvonalú és galér nélküli.

(5) Nyaralóhelyre, kánikulába ajánljuk ezt a modellünket, amely csipőig érő pamutvászon trikó, pasztellszínű puplin- vagy vászonshort és rövid, karcsúsított kabátka. Felhívjuk a figyelmet a frottír zoknira és textilcipőkre, amelyek az ilyen stílusú öltözékekhez különösen jól illenek.

Nádor Vera

Mit vigyen a gyerek nyaralásra?

Sok fejtörést okoz a szülőknek, hogy a nyaralásra induló gyerek táskájába mit [illik] hogy ne legyen túl kevés

lünk egy „alap"-ruhatárat, pár hetes nyaralásra:

Egy vászonzacskó a szennyes ruhaneműnek.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP

Stark
Anna

1971. AUG 8

1021

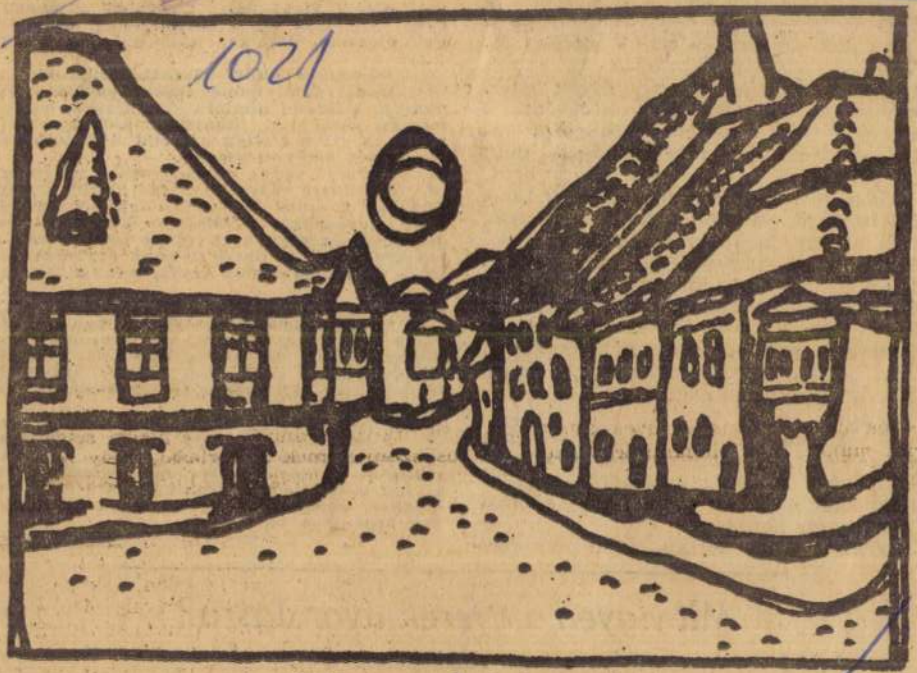

Győri utca – Stark Anna rajza

sötétes színpompája az egyetlen hatalmas akkord, mely [illegible] legyőzte a megvilágítás problémáit. Intimizmusa, formai gyengédsége teszi becsessé a művet, mely fejlődéstörténetileg különben a Majálissal szemben visszaesést mutat. A pleinair kérdésének kutatása megszakadt, a művész nem folytatta az utat, melyen előbb oly határozottan elindult.

Kisebb jelentőségű, de vonzó és közvetlen arcképein kívül, melyek közül kettő feleségét ábrázolta, igen keveset alkotott. Ismeretes egy kisméretű képecskéje, Kentaur és faunok című (1878, Budapest, Szépművészeti Múzeum), mely ismét a Böcklini motívumhoz nyúl vissza, a nőrabló kentaurt üldöző faunokkal. Igazi gyöngyszem oeuvre-jében, az erős, égő színek a déli nap heve alatt is megtartják intenzitásukat. A napsütés problémája íme, újból részt kért alkotásaiban.

Jernyei magányából, hosszú tépelődések után újból útnak indult. Ezúttal Bécsbe látogatott el. Ott festette meg utolsó jelentékeny művét, a Pacsirtát (1882, Budapest, Szépművészeti Mú-

Stark János Károly

STARK JÁNOS KÁROLY tájképfestőről Szana Tamás csak azt említi, hogy Sopronban született. Ezt kiegészíthetjük azzal, hogy 1774 július 7-én született és 37 éves korában, 1811 február 7-én halt meg Bécsben. Nágler azt mondja, hogy Oldenburgban született, de ez adata téves. Ellenben Patuzzi az osztrák művészetről írt munkájában helyesen említi születési helyét. A festészetet Drezdában tanulta és utóbb Bécsben telepedett le. Előszeretettel festett erdőrészleteket, vízeséseket és egyes tájakat.

—56.

Művészet 1903. 283. l.

Stark

tájfestő

Sopronban született, Bécsben 1819-ben működik.

Tudom. Gyűjt. 1819. V. k. 118. l.

Nagy Iván. Magyarországi képzőművészek a leprégibb időktől 1850-ig. Stáradok 1874 évf. 196. l.

mi táplálékunk jó részét (bár — nyilatkozataik szerint — anyagilag nem szorulunk rá az ilyen koldusmódszerek alkalmazására). Megértjük, hogy a nemzetközi filmkereskedelem néhány üzleti fogása olykor arra kényszeríti őket, hogy tucatjával (csomagban) vegyék a tucatműveket. De kérdés: vajon sorsszerűen ki vagyunk-e szolgáltatva ezeknek az üzleti machinációknak? És még kérdésesebb: vajon a ránk sózott silányságok kiárusítását bármiféle objektív akadályokkal elfogadhatóan indokolni lehet-e?

Olykor az az érzésem, hogy futunk a pénzünk után, amit könnyelműen kidobtunk az ablakon.

*

Ülök a tévé előtt és nem értem: hol vagyok és mikor? Mit látnak szemeim és — ahogy mondani szokták — minek néznek engem? Egyáltalán, miért kell ilyen ízléstelenséggel előhozakodni, mint ez a *Blood kapitány* és a hozzá hasonlók? Kinek van szüksége akár legkönnyelműbb pillanataiban is az *Elég egy golyó* szemenszedett filmhazugságára. És sorolhatnánk. Ebben a szomorú sorban az egyszerűen buta kis filmügyeskedések, mint a *Lányok hálóterme*, bo-

LADÁNYI MIHÁLY:

Skanzenel

Talán csak a szentg

1021

STARK ANNA: GYŐR

Stark Anna

ek, aranylábú
ragyog és ha-
— elveszett va-
gyar foci. Ez a
alom megtalál-
enként mozga-
csapatban „dol-
sokat irányíta-
vevők, továbbá
isták csak láb-
thetők, egyedül
ználhatja a ke-
az igazi pályán.
annyi, hogy ez-
al csak szabá-
, a gyepen pe-
szabadna fut-

A. A.

hagyományos kereskedelmen, s mind fontosabb szerepet kap az *ipari, műszaki-tudományos együttműködés.* Az NSZK kötelezte magát, hogy lépéseket tesz a magyar áruk bevitelének *további liberalizálása* érdekében. A magyar—NSZK kereskedelem *kiegyensúlyozott mérleggel, egymilliárd márkán felüli* forgalommal zárta az elmúlt évet.

ék

ETŐ

ROZSDAGÁTLÓ OLAJFESTÉK

Atlas

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, [illegible]-748, 340-726
MAGYAR HIRLAP
1971 MÁJ 30

1021

Stark Anna rajza: Soproni ház

Stark Anna

Stark Fábos Károly

tájképfestő.

Szana Tamás csak azt említi róla, hogy Sopronban született. Ezt kiegészítheti azzal, hogy 1774. jul. 15-én született és 37 éves korában 1811. febr. 7-én Bécsben halt meg. Nagyon azt mondja, hogy Oldenburgban született, de ez adatra téves. Ellenben Saturni az osztrák művészetről írt munkájában helyesen említi születési helyét. Életrészletekkel forrás erdőrészleteket, vízeséseket és tájakat.

Művészet, 1903. 283.

STANCZEL *Theofil*, festő. * alighanem Bártfán 1470 körül. † Lemberg (?) 1531. Bártfán. Lőcsén és Lengyelországban dolgozott. A bártfai templom Szent Erzsébet- és Szt. Kereszt-oltárainak szárnyképeit Divald neki tulajdonítja.

K-f II. 47/l

L A U F F E R

FUNCK — IM BANNE NAPOLEONS des Sächsischen Ge Mit Abbildungen.Le

ERARD,A. — NAPOLEON.Wahrheit

GESTA ROMANORUM — Das älteste Märche christlichen Mitte

GHIBERTI,Lorenzo — DENKWÜRDIGKEITEN BILDHAUEERS.Mit 1

GLASENAPP,H. — HINDUISMUS.Religio heutigen Indien.Mi

GONCOURT,E.u.J.de — DIE FRAU IM 18 seitigenteils farb Halbleder.

GREGOROVIUS,Ferdinand — ATHEN UND A Stadt und einer Ka Mittelalter.Mit 60 alten Vorlagen.Voll 1000 Seiten.Ganzlei

HELMOLT,Hans — FRIDRICH DER GROSS Mit 1 Facsimile und

Indiens Religion — Der Sanatama Dharr Hinduismus mit 4 fa Leinen.

JESU VERSPRENGTE WORTE.Halbpergamen

...LLERMANN,Bernhard — SPAZIERGAENGE

Stancel Teofilusz

festő XVI. sz.

Elenyészett a bártfai városházon

Teofilusz festő művei is, aki 1510-ben az oromfalakat díszíti s 1511-ben a tanácsterem falára festett Utolsó ítélet-ért 10 frtot kap. Ez utóbbi falkép nyomait a tanácsterem északi falán az ajtótól jobbra a restaurálás folyamán szintén megtalálták. Csak rendkívül élénk, tüzes színfoltjai tanuskodnak arról, hogy Teofilusz mester a virító színek nagy barátja volt. Művének kompozicióját ma már bajos megállapítani, mert a mult század elején a száraz vakolatra festett kép egész felületét hegyes kalapácscsal dolgozták át, hogy az ekkor festett hitvány allegorikus alakok alapjának fölrakott vakolat jobban odatapadjon. Teofilusz festőről Ábel derítette ki, hogy vezetékneve Stancel volt, hogy adósságokba keveredvén, 1520 körül bujdosásnak indult s a bártfai levéltárban őrzött és hugához intézett levelei bizonysága szerint Lengyelországban járt városról-városra. Utolsó levele 1530-ban Jaroszlavban kelt, ahonnan Lembergbe készült.

Divald Kornél: A bártfai városháza
Művészet 1905 95–96. l.

Gedenk

Einundfünfzigster Jahrgang.

Bezugspreise:
Für hierorts mit Zustellung ins Haus und Buda
Ganzjährig 56 K, halbjährig 28 K, vierteljährig 14 K,
Sonntagsbeilage ganzjährig 60 K, halbjährig 30 K, vierteljäh
Einzelblatt 24 Heller.

Telephonmeldungen der

Umsturz in

Bildung einer rein so Vereinigung der Sozi munisten. — Präsiden Verhaftung der fran des tschechischen Konsi Verschiebung der Dem garn. — Bewaffneter Besetzung ganz Ungarns.

Proletardiktatur.

Alexander Garbai, Oberhaupt der Regierung.

Budapest, 22. März.

Die Entente hat die Demarkationslinie in Ungarn zu gunsten der Tschechen, Rumänen und Serben enger gezogen, so daß neuerlich mehrere tausend Quadratkilometer ungarischen Bodens in die Hände der Besetzenden fallen und mit Ausnahme der Stadt Budapest und Umgebung ganz Ungarn okkupiert wird.

Unter dem Eindrucke dieser Nachrichten haben sich in Budapest die sozialistischen und kommunistischen Parteien vereinigt, die bürgerlichen Minister traten aus der Regierung und es wurde die Proletardiktatur ausgerufen, gleichzeitig eine Sowjetregierung gebildet.

Präsident Károlyi hat abgedankt.

Die verhafteten Kommunisten wurden freigelassen und Béla Kun zum Außenminister bestimmt.

Die französische Mission mit Oberstleutnant Vyx an der Spitze und das tschechische Konsulat wurde verhaftet.

Die Sowjetregierung hat die bewaffnete Wahrung der ungarischen Gebietsfreiheit beschlossen und eine allgemeine Werbung ins Leben gerufen.

[illegible] ist an die Stelle des Präsidenten Károlyi

Johann Karl Stark, ein Maler aus Oedenburg in der Zeit Napoleons.

Die Geschichte der ungarischen Malerei umfaßt ungefähr ein Jahrhundert und beginnt mit dem Auftreten des Karl Markó um 1820. Es hat natürlich auch schon früher manche Vorläufer gegeben, die aber, da bisher noch kein vollständiges ungarisches Lexikon existiert, infolge der Oberflächlichkeit der ausländischen Handbücher oft unserer Kenntnis entzogen wurden.

Das ist eben der Fall eines Malers von Oedenburger Geburt. Er heißt Johann Karl Stark und soll nach Naglers Künstler-Lexikon in Oldenburg (Deutschland) geboren sein. Wurzbachs Biographisches Lexikon gibt uns eine gewisse Zession, indem es behauptet, Stark sei in Oldenburg (Deutschland) oder in Oedenburg (in Ungarn) geboren. Die Buchstaben e und l sind in der kursiven Schrift wohl leicht zu verwechseln und das schmächtige Buch der ungarischen Kunstgeschichte kam dadurch um einen tüchtigen Maler.

In der Tat wurde Stark hier am 3. Juli 1774 geboren und am nächsten Tage in der evang. Kirche getauft worden. Das Protokoll dieses Aktes lautet, wie folgt:

„Inf. [=Säugling] Johann Carl Starck (sic.) Pater (=Vater) tit. H. (=titulierter Herr) Johann Carl Starck. Mater (=Mutter): Theresia. Susc. (=aus dem Taufbecken herausgehoben, das heißt die Taufpaten) H. Johann Carl Starck mit seiner eh. (=ehrlichen) Eheconsortin Johanna Barbara [geborene Braumüller], item Frau Anna Maria verwitwete Schneiderin Hauptmannin (d. h. Frau Hauptmann, Schneiders Witwe)."

Die Familie Stark kam im 17. Jahrhundert nach Oedenburg, sie stammt aus Württenberg. Der ev. Priester Martin Stark wurde 1625 von dort wegen seiner Religion vertrieben und flüchtete nach Ungarn. Im Laufe der Zeit nahm seine Nachkommenschaft einen wichtigen Platz im Stadtleben von Oedenburg ein. Daniel Stark (geb. 1753), des Malers Oheim, war z. B. ein weitberühmter Advokat. Des Künstlers Vater († 1812), ein „Controlleur beim Steieramt" vermählte sich den 27. Sept. 1773 mit Theresia Wohlmuth, der „Tochter des rechtgelehrten Herrn Wohlmuth". Aus der Ehe stammten 7 Kinder, Johann Karl war der älteste; bei seiner Taufe bekleidete der Großvater selbst die Würde des Paten.

Was nun das Leben des Malers betrifft, schreibt Nagler, daß er in Dresden studierte, begab sich dann zum ständigen Aufenthalt nach Wien um ganz der Kunst zu leben.

Ich fand in der ungarischen Fachliteratur Stark nur ein einziges Mal erwähnt. Thomas Szana schreibt in seinem Buche „100 Jahre aus der Geschichte der ungarischen Kunst" folgenderweise: „Wir wissen, daß ein Landschaftsmaler, namens Stark, von Oedenburger Geburt um 1819 in Wien tätig war". Auch diese Angabe ist aber falsch, da Stark zu jener Zeit schon längst das Zeitige gesegnet hatte.

Laut der gefälligen Mitteilung des evang. Pfarramtes in Wien ist unser Maler am 31. Januar 1811 auf der neuen Wieden Nr. 565 an Lungenbrand gestorben und wurde am 3. Februar im Matzleinsdorfer Gottesacker (X. Bezirk) begraben.

Stark malte und zeichnete laut meinen Handbüchern besonders Landschaften, Waldansichten und öde Gegenden, in welchen manchmal Dörfer und einzelne ländliche Wohnungen erscheinen. Aehnlichen Inhalts sind auch seine Radierungen, die er nach eigenen und zeitgenössischen Zeichnungen verfertigt hat.

Naglers Lexikon zählt folgende Radierungen auf:

1. Eine Folge von 6 Blättern mit Ruinen, Wasserfällen und Waldpartien nach Molitor, Mösmer und eigenen Zeichnungen.
2. Eine Folge von 6 Blättern mit Ansichten von Dörfern und ländlichen Gegenden nach Wagner und eigenen Zeichnungen.
3. Eine Folge von 12 Blättern mit ländlichen Gegenden nach eigenen Zeichnungen und nach denselben von Wagner und Mösmer.
4. Eine Folge von 6 Blättern mit Ansichten von Dörfern und Wäldern nach eigener Zeichnung.
5. Vier Landschaften mit Staffage nach eigener Zeichnung.

Im Besitze des Herrn Privatiers Ludwig Stark befinden sich zwei kleine rundförmige Radierungen, deren Durchmesser ungefähr 10 Zentimeter ist; beide wurden laut ihrer Inschrift nach Zeichnungen des Molitor verfertigt. Eine stellt eine mythologische Szene dar (ich meine: Kalypso rettet Odysseus), die

wußtsein der Deutschen heben. Wir wollen ein eigenes Heim gründen, wo gleichgesinnte Männer sich nach getaner Arbeit in deutscher Weise zerstreuen können. Wir wollen wirtschaftliche und soziologische Vorträge halten, um unser Wissen zu erweitern. Wir wollen durch die Pflege des Gesanges und der Musik unser Gemüt heben. Wir wollen durch Anlegung einer Leihbibliothek unsere Bildung vertiefen. Wir wollen durch Konzerte, durch eigenes Kino uns zerstreuen. Wir wollen, daß unsere Jugend sich bei Tanz und Musik unterhalte. Es soll sich ein jeder Deutscher in unserem Kreise gut fühlen, der schlichte Arbeiter, wie der Bürger sollen sich bei uns treffen und durch gemeinsame Arbeit das Niveau unseres Klubs heben. Das alles zu erreichen kostet Arbeit; aber ein Schwabe darf nie zurückschrecken vor der Arbeit. Unser Motto sei: „Auf! Zur Arbeit!" — Ebenfalls abends fand im Prunksaale des „Délvidéki Kaszinó" ein in jeder Beziehung gelungen verlaufener gemütlicher Abend des „Josefstädter Deutsch Schwäbischen Klubs" statt, der überaus zahlreich besucht war. Die dargebotenen musikalischen und Gesangsvorträge fanden lebhaften Beifall, worauf ein bis in die frühesten Morgenstunden währendes Tanzkränzchen folgte.

Löwendrogerie Franz Müller, Oedenburg, Spitalbrücke Nr. 2, beste Einkaufsquelle.

Verantwortl. Schriftleiter: **Dr. St. Pálovich**
Fernsprecher: Nr. 191.
Verlag: **Röttig-Romwalter Druckerei-A.-G.**
Verwaltungs-Direktor: **Heinrich Graver.**

Die billigsten Kautschuk-
Stampiglien
verfertigt
IGNAZ VÁRADI
Kautschukstempelfabrik
SOPRON, Silbergasse Nr. 8.

Farbekissen und Stampiglienfarben. — Lager von Schreib- und Vervielfältigungsmaschinen, sowie dazu nötigen Utensilien. — Gegründet 1873. — Telephon 113.
14

3
Städtisches MOZI
Franz Josefs-Platz (neben dem Rathaus).

Programm
vom 21.—23. März 1919.
Menschen die den Weg verloren.
Drama in 4 Akten. — Hauptrollen: Erich Kaiser-Titz, Josef Römer und Eva Snever.

andere eine italienische Heideschenke mit zwei zechenden Landleuten. Das Beiwerk ist mit großer Sorgfalt geschildert. Diese Arbeiten können uns natürlich nur für die Geschicklichkeit des Malers zeugen.

Der ehemalige Bürgerschullehrer von Oedenburg, Samuel Bredeczky (1772—1812), liefert in dem ersten Bande seiner „Reisebemerkungen über Ungarn und Galizien" (Wien 1809) einen Kupferstich nach Starks Zeichnungen, welche Oedenburg von dem Steinbruch gegen den Neusiedlersee aus darstellt. Man erkennt darauf die wichtigen Gebäude, die Michaelis-Kirche, den Stadtturm ꝛc., im Hintergrunde ragen die „Kastanienwälder des Nieder- und Oberlebers (sic!)" und der Schneeberg hervor. Dem klassizistischen Sinne entsprechend sehen wir zwei idealisierte Gestalten im Vordergrunde. Bredeczky war mit der Zeichnung sehr zufrieden, indem er im 2. Bande seines Buches schreibt: der Künstler habe dadurch seinen Beruf zum Landschaftsmaler beurkundet. Der Kupferstich wurde durch Johann Blaschke (geb. 1763 Preßburg, gest. 1833 Wien) verfertigt und bezeichnet.

Ob Stark auch in Oedenburg eine größere Tätigkeit entfaltet hat, ist heute schon schwer festzustellen. Für die intime Landschaftsmalerei hat man damals hier noch wenig Interesse gehabt. Die Kirchen und Paläste wurden von Dorffmeister († 1797) geschmückt, den übrigen Bedürfnissen des Bürgertums (Porträt!) bemühten sich derselbe Meister, als auch sein weniger bedeutender Sohn Joseph (1764—1814) zu entsprechen. In dieser Zeit (1805) ließ man für die ev. Kirche ein Altar-Gemälde durch Vinzens Fischer (1729—1810), einen Maler aus Wien, verfertigen. So blieb unserem Stark nichts mehr übrig. Es liegt aber kein Grund vor, daran zu zweifeln, daß noch einige Arbeiten seiner Hand hier verborgen sind; die Sippschaft war groß, der Künstler selbst hatte ja sechs Geschwister, die er gewiß oft mit Bildern und Zeichnungen beschenkt hatte. 1808 suchte Oedenburg eine große Feuersbrunst heim, wobei auch das Gasthaus zum „weißen Rössel", der Besitz des Daniel Stark, abgebrannt ist. Damals wurden gewiß auch Bilder unseres Malers vernichtet.

Bredeczky erwähnt, daß Stark auch Wandorf aufgenommen hätte (Reisebemerkungen 2. Band, Seite 281). Wohin mag diese Zeichnung gekommen sein?

Im Besitze der Familie befand sich ein großes Gemälde, welches vor Jahren gelegentlich der Heirat eines Familienmitgliedes nach Deutschland überführt wurde. Es stellt eine Szene aus der ungarischen Geschichte dar: die Verschwörer Zrinyi und Frangepán mit ihren Gefährten im Gefängnisse zu Wr.-Neustadt und ist mit dem Namen des Künstlers bezeichnet. Das Bild ist von großem Interesse für die ungarische Kunstgeschichte, denn es mag das erste ungarische historische Gemälde sein.

Stark muß ein wahrer Ungar gewesen sein, da er sich unter der Regierungszeit des reaktionären Kaisers Franz I. so einen Stoff zum Bilde zu wählen unterstand.

André Csatkai.

ÁTRÉSZ-

ér 5. sz. alatt.

WARTBURG
MOSZKVICS
VARSZAWA
katrészei.

LL

CENTRUM ÁRUHÁZ

VÁSÁ

NTRUM

LEGNAGYOBB
ÁRUHÁZ

LEGNAGYOBB
VALASZTÉK

Stark Anna

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 438-068, 337-748, 340-776

1978 FEB 8
NÉPSZABADSÁG
Budapest

STARK ANNA: ZUGLÓI HÁZAK

1021

XXXVIII.

Stark

pesti XIX. sz. elejei

Sopron látképe

emlékre

Bergmann Pál:

Sopron városfejlesztési

tervének főbb vonásai.

MMÉEKözl.
1939.24 F. 1.

Stark Alajos

Stark Alajos, cipészmester fia, Pestről, 14 éves korában, 1844-ben iratkozott be.

Fleischer Bécs 86 l.

XI. évfolyam, 9. szám

VILÁG PROLETÁRJAI EGY

EGYETEMI ÉLET 9

A DEBRECENI EGYETEMEK LAPJA

Levél

Vasas Feren

Ennek a számnak az illu
tett erdélyi utazásom

MTI SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Starcz Tamás

EGYETEMI ÉLET

1973 FEB -7

1021

KIÁLLÍTÁS MEZŐTÚRON

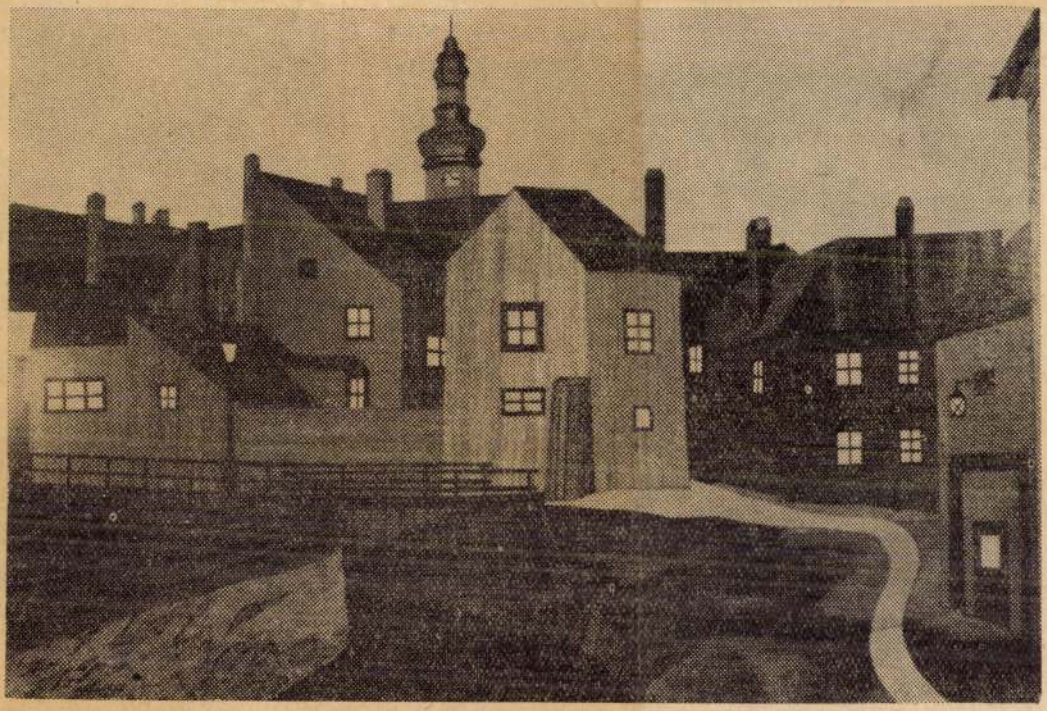

A KISZ-klubban hallgatói kiállítás volt grafikákból, intarziákból, domborművekből. Az öt kiállító név szerint: Szepesi Jenő, Kerekes Gyula, Juhász István, Starcz Tamás és Kelemen Lajos.

Képünkön Starcz Tamás faintarziája. Cime: Soproni részlet. Zsapka Béla

STARK ISTVÁN

SZIMULTÁN [illegible] JELEN IDŐBEN II.

A MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZEK ORSZÁGOS EGYESÜLETE ÉS A VIGADÓ GALÉRIA MEGHÍVJA ÖNT

A LÉLEK ÚTJA – VÁLTOZATOK A LÁTHATATLAN BEMUTATÁSÁRA

CÍMŰ KIÁLLÍTÁS MEGNYITÓJÁRA

2003. OKTÓBER 16-ÁN 18 ÓRÁRA A VIGADÓ GALÉRIÁBA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: **ROCKENBAUER ZOLTÁN**

[illegible] NAPONTA 10-18 ÓRÁIG

ALMÁSI GERTRUD BAKSAI JÓZSEF BALLA LAJOS BÁNSÁGHI TIBOR BERNÁTH AND
RÁS CSÁJI ATTILA CSORBA SIMON EL KAZOVSZKI FLEKES KÁROLY FEHÉR LÁSZLÓ FE
LUGOSSY LÁSZLÓ FRÓZSI-NÁNÁSSY TIBOR GAAL JÓZSEF GANCZAUGH MIKLÓS GUBIS
MIHÁLY GYŐRFFY SÁNDOR IKAFALVI FARKAS BÉLA IVÁNYI KATALIN JOVIÁN
GYÖRGY KARÁTSON GÁBOR KÁRPÁTI TAMÁS KIS TÓTH FERENC KOPÓCSI JUDIT KO
VÁCS LÁSZLÓ KOVÁTS ALBERT KRIZBAI SÁNDOR KNYIHÁR AMARILLA LOVAS ILONA
LOVÁSZ ERZSÉBET MARGIT SZABOLCS MOLNÁR LÁSZLÓ MOLNÁR PÉTER NAGY GÁ
BOR GYÖRGY OLAJOS GYÖRGY PUHA FERENC ROMVÁRI JÁNOS SEBESTYÉN ZOLTÁN
SINKOVICS EDE STARK ISTVÁN STEFANOVITS PÉTER SZ. VARGA ÁGNES SZABADOS
ÁRPÁD SZILY GÉZA SZURCSIK JÓZSEF TAMÁS NOÉMI TOLVAY ERNŐ TZORTZOGLU
GEORGIOS VÁLI DEZSŐ VÁRADY RÓBERT VARGA AMÁR LÁSZLÓ VARGA GABRIELLA

A FERENCVÁROSI POLGÁRMESTERI
HIVATAL
MEGHÍVÓJA

SZABAD ÁTALAKÍTÁS

STARK ISTVÁN FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

FERENCVÁROSI PINCEGALÉRIA (IX. Ker Mester u. 5)
1999 JUNIUS 11 PÉNTEK 17 ÓRA

MEGNYITJA : VARGA AMÁR LÁSZLÓ
FESTŐMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ: JÚNIUS 30 - IG 10 - 18 ÓRÁIG

STARK ISTVÁN

...ében 20 ...
...ógép be...
...rogramját...
...endszer.

...termés követelett

...és a takarmánygazdálkodás javításával valamennyi más állatfajnál.

A jelenlegi helyzetben a népgazdasági és az üzemi célokat csak akkor lehet teljesíteni, ha időben — az eddig megtett intézkedéseken túl — konkrét és gyors hozamnövelő, illetve költségcsökkentő intézkedéseket tesznek a termelés és a gazdálkodás minden területén. Valamennyi gazdálkodó irányító szerv legfontosabb feladata, hogy figyelemmel kísérje, elemezze a gazdasági folyamatokat, és a tervezettől eltérő jelenségek esetén tegyen megfelelő intézkedéseket a termelési és a bevételi kiesések elkerülésére.

A népgazdasági tervből adódó kötelezettségek, a gazdaságos export megköveteli, hogy gazdálkodó egységek az eddiginél is nagyobb gondot fordítsanak az exportáru alapoknak a rendelt minőségben történő előállítására, az ésszerű és az eddigieknél is takarékosabb anyag-, energia- és takarmánygazdálkodás

Agrárpolitikánk szerves része a kisgazdaságok termelésének sokoldalú segítése, a háztáji és a kisegítő gazdaságok tervszerű bekapcsolása a nagyüzemi termelésbe. Fontos feladat ezért a termelői kedv és az érdekeltség fenntartása, továbbá a termelés és a szerződéses értékesítés biztonságának garantálása.

A MÉM felhívta az illetékes vezető szerveket arra, hogy vizsgálják felül a vállalatoknál és a szövetkezeteknél kialakított belső anyagi érdekeltséget, hozzák összhangba a feltételeket a megváltozott körülményekkel. Az állami vállalatokra vonatkozóan miniszteri utasításokat adtak ki, amelyek célja: a kezdeményező, a legjobban dolgozó emberek anyagi elismerése arányban álljon a teljesítményükkel. A jobb munka tükröződjék a vezetők és a dolgozók személyes jövedelmében, a prémiumok és a jutalmak odaítélésében. Valamint erkölcsi elismeré-

Stanzel Antal

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 MÁJ 29

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

szobrászművész

1021

Amatőr képzőművészek kiállítása Szentesen

Amatőr képzőművészek kiállítása nyílt a napokban Szentesen, az ÉLIKER Vállalat tanácstermében. A tárlaton Csehpái János, Nógrádi László, Zentai Kálmán festményeit, Stehlik Gyula rézdomborításait, Stanzel Antal szobrait és Benedek Mátyás famunkáit június 3-ig láthatja a közönség. Képünkön: a kiállítás egy részlete, ahol Stanzel Antal szobrai láthatók. (Fotó: Szatmári Imre)

Stanu Demeter

Stanu Demeter, festő, szül. 1870 ápr. 20-án, Gornyán, 1889 okt.-ben iratkozott be az ált. fest. szakosztályba (L'Allemand). 1891 szept. 10-én meghalt.

Fleischer Bécs

86-l.

NÉPSZAVA 1999 augusztus 11

A természet titkosírása

Stark István képei

Nézem *Stark István* képeit, és már tudom, hogy magyarázkodni kell. Ezek nem absztrakt munkák, tessék csak egy kicsit ráérősebben nézni, még itt, az újságpapírra nyomtatva is, többszörös áttételen át, az óhatatlanul módosuló másolatok textúráján is tetten érhető a megidézett belső erők rendje és lüktetése.

A művész csöndes magabiztossággal mesél arról, hogy már négyéves kisgyerekkora óta arra készült, hogy festő lesz. Tolcsván született, édesapja erdész – *„ezt a kis fa medveszobrot ő faragta"* –, mutat egy emléket, ami már jelez valamit a mocorgó génekből – *„szépen rajzolt, de csupán kedvtelésből, nem művészi ambícióból"* –, fűzi hozzá, jelezvén, hogy az alkotói szándék olykor megvár egy következő generációt. A természet erőivel való bensőséges, tűnődve fürkésző és kitartóan kutató viszonyt segítette a maga módján az édesanyjától örökölt racionális életszemlélet, az akkurátus, precíz hajlam az ügyek intézésére.

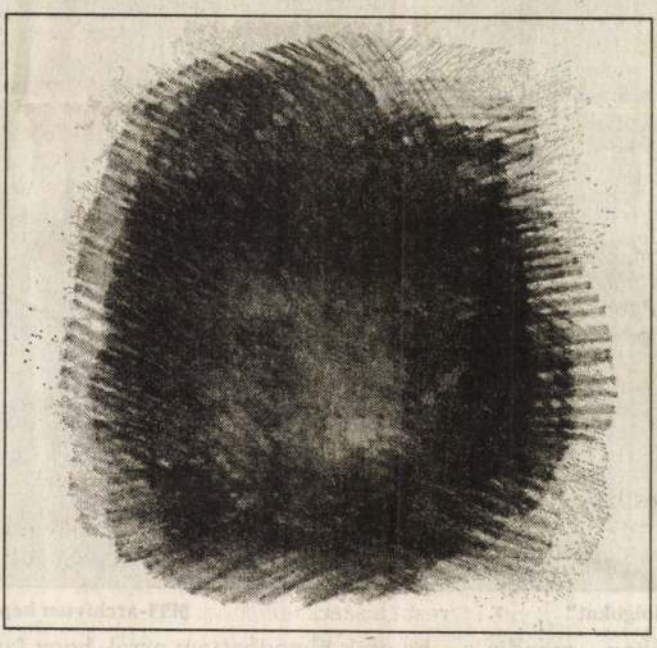

A szülőföld a maga módján jelezte, hogy nem engedi egykönnyen fiát a művészet világába, előbb – szülői kívánságra, hogy szakma legyen a kezében – elvégez egy borászati szakközépiskolát. A kitérő csak látszólagos. *„Szerettem a kémiát, a matematikát, ezekből is erős volt az iskola, és abból is, hogy csak egyet kiemeljek, négyezer dísznövény leírását, alaktanát kellett megtanulni, létező betegségeiket és gyógymódjaikat, szóval egészen mély és bensőséges ismereteket szereztem a növényvilág belső erőiről."* Mindezen tudás szervesen beépült festői életművébe is. Mert ahogy édesanyja megjósolta: *„Ha te annyira művész akarsz lenni, úgyis az leszel!"*

Bár csak negyedik nekifutásra vették fel a Képzőművészeti Főiskolára, bebizonyította, hogy nincs fölösleges elvesztegetett idő a számára.

Erős elhatározását rendre segítették jól választott élethelyzetek és persze kellő időben felbukkanó segítők. A sátoraljaújhelyi középiskolában *dr. Martinek János*,

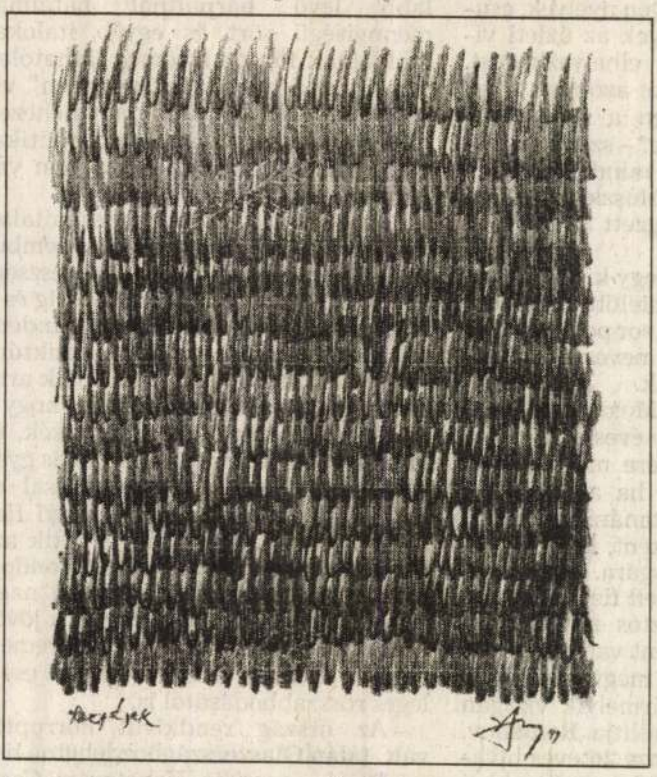

könyvtáros – *„és polihisztor!"* – hívta fel figyelmét könyvekre, például *Lyka Károly* munkáira, szellemi irányzatokra, amelyek döntőnek bizonyultak fejlődését illetően. A lelkes amatőrként festegető fiú Pestre kerülvén először szakmájában helyezkedik el, de három hónap múlva eltanácsolják a kertészettől, mivel *„az üvegházban néha meglocsoltam a növényeket, de leginkább akvarelleket festettem"*. Jó előképzésnek bizonyul a Képcsarnok Vállalat grafikai nyomdájában dolgozni, ahol olyan szakmai szintet ér el, hogy a főiskolára bejutván már óriási fölénnyel végzi el az első évet – grafikai szakon.

Meghálálja magát az is, hogy a nyomdai munka mellett a Dési Huber rajzkörben gyakorlatilag naponta hat órákat rajzolt négy éven át. Mégsem tud megelégedni a grafikusként elért sikerekkel: festő akar lenni. Azon az áron is, hogy otthagyja a biztosat a bizonytalanért. *Gerzson Pált* választotta mesterének. Tudta, hogy ért a színekhez, hogy lehet tőle tanulni. Az sem riasztotta el, hogy elterjedt: tanítványai „kis-Gerzsonyok". Vissza-visszatérő mondása volt a mesternek, ha valaki egyénieskedett szerinte: *„egy ujjal kézen állni, kit érdekel ez?!"* Stark István kiküzdötte egyéni útját: *„még ha nem is beszélünk már, nem akarom megbántani, az ő keze alatt tanultam meg festeni."* A rendszerváltáskor forrongó főiskola küzdelmei után jöttek a megélhetési gondok évei. Utcai portrérajzolást, iskolai tanítást vállalt. *„Szégyelltem, de nem akarom letagadni."* Gond volt a családi és az alkotói élet egyeztetése is. Hogy nagyobbak a gyerekek, nagyobb intenzitással dolgozik újra. *„Nagyméretű képeket festek, fontos hogy tere legyen, mert csak így képes az az erő sugározni, amit meg akarok jeleníteni."* Nem szereti a címkéket, hogy gesztusfestészet, lírai absztrakt. Lecsendesülten építi a színeket, formákat, ahogy a természet illékony sugallatai kívánják, a belőlük szóló titkosírással.

Szerényi Gábor

s oroszok

árusítással"

MTI-archívum képei

dolgokat"

jában – mondja a *Vtyurina*, aki egy tanult, és most lagyimirben ügyza egy cég termégyészeti cég – te-

arra próbálják az ni, hogy felkészülő piacgazdaságban A Moszkvai Állaország legmegbe- a tanszékek hien megváltozott a lőtt a fizika, mate- és a történelem

bb presztízsű tanesettebb szakok a , a szociológia, a legen nyelvek, csuelyek az üzleti viaz elhelyezkedést. ike azoknak a teken a fiatal orozör? – szembetalálan mindenütt jelen A Moszkvai Állami végzett 22 éves *Ju-*

hogy ki fog bejutmielőtt a felvételi a sor pedig terméa neves ügyvédek dik.

a Moszkvai Keres-20 éves hallgatója mére meg lehetett lt, ha az ember a tanárától órákat yként, hogy fölkéizsgára. Az órákért kell fizetni, és hat biztos felvételt jeent van az ember, is megvásárolható. bármelyik vizsgán - állítja Romanov. *ikov* 26 éves hivaedző egy moszkvai didejében számítók. Szerinte az élet vonatkozása a kögyarázható: az emy elmegy egy mozi- vászon és a dolby ényt, vagy egy mozét vagy három kamelyik hollywoodi képpen: lehet fizet- Adobe Photoshop ldányáért, vagy 60 dollár) meg lehet mi a Photoshopon egyéb programot is solat, persze.

en rossz – mondja normális gazdasági Az emberek, akikn a programokra, etni a legális árat. oftverek és a zene – mennyiségben ter- n – közel áll sok z. Ez az első genedon részt vehet a i kultúrában, és ezt meg is ragadja. *Ol-* 24 éves újságíró- már publikált nont az ő 16 éves öccse veszik észre, hogy ltoztak meg a dol-

képzelni, hogy vala-

ha csak álmodhattam arról, hogy farmernadrágom legyen – mondja.

Az ő korában Olga szülei számára egyszerűen elképzelhetetlenek lettek volna olyan szórakozóhelyek, mint amilyenekbe a mai ifjúság jár, például a Propaganda, a mai Moszkva egyik legnépszerűbb diszkója. Ez egy kétemeletes ipari épületben van, nem messze a KGB volt főhadiszállásától. A Propaganda híres az egész éjjel tartó bulikról. A fiatalok olyan szorosan tolonganak a táncparketten, mint egy köteg spárgalevél, amit egy konzervdobozba préselnek. Közben harsog a funky, a táncosoknak szinte csak arra van helyük, hogy egy helyben föl-le ugrándozzanak a könyörtelenül dübörgő ritmusra. A pár méterrel távolabb lévő bárpultnál hatalmas mennyiségű sört és egyéb italokat szolgálnak föl, de a tömeg láthatólag viszonylag józan, és „jólnevelten" viselkedik. A látvány alapján nehezen hihető, hogy egy gazdasági, politikai válságokkal küszködő országban vagyunk.

Pedig így van. Az ország számtalan krízishelyzettel kényszerül szembenézni, a csökkenő és rossz egészségi állapotú populációtól a bűnözésig és a korrupcióig, amely majdnem mindenhol megrontotta a politikai struktúra hitelét. Ezek és egyéb problémák arra indítottak néhány fiatal oroszt, hogy a szerencséjüket külföldön keressék, és az emigráció lehetősége nagyon is gyakori beszédtéma a nyelvtudással és szakmai gyakorlattal rendelkező fiatalok körében. Még azok is, akik azt mondják, hogy álmukban sem gondolnak az emigrálásra, túlságosan nagy optimizmussal nem tekintenek a jövőbe. Legfeljebb ha lassú javulást remélnek, de eközben félnek a helyzet esetleges rosszabbodásától is.

– Az ország rendkívül korrupttá vált, talán Olaszországhoz lehetne hasonlítani – mondja *Konstantin Csernyozatonszkij*, 24 éves újságíró, aki a Playboy orosz kiadásának társszerkesztője.

– A népesség depressziós, számomra ez jelenti a legfőbb bajt – mondja a 26 éves *Andrej Szeleg*, aki egy szénbányász fia, és jelenleg egy külföldi befektetési banknál dolgozik. Szeleg széles szakadékot lát a sikeres, ambiciózus fiatalok és a többi orosz között. Azt gondolja, hogy sok idősebb ember nagyon szenved a generációs szerepek megfordulásától, amelynek következtében a hozzá hasonló embereknek kell a szüleiket eltartaniuk, támogatniuk.

– Nem mi, hanem a mi gyerekeink fogják igazán hasznát látni a demokratikus, kapitalista Oroszországnak – jósolta Szonja Fetyisova, a dekorátor belsőépítész.

A 27 éves *Irina Usacsera*, aki a filmiparban keresi a megélhetést, azon csodálkozik, hogyan tud bárki a jövőre vonatkozó jóslatokat tenni, miután átélte az utóbbi évek elképesztő és megjósolhatatlan változásait. De azért ő is egyetért azzal, hogy egy jobb Oroszország lehetősége még valahol előttük van.

– Mindig van valamiféle különös remény – mondja bizakodva.

Robert G. Kaiser
The Washington Post/
Ferenczy Europress

STARK ISTVÁN 1051 Budapest, Vigadó tér 3.

1960. április 3-án születtem Sárospatakon. Kertész-borász iskolában érettségiztem 1978-ban. Ezután rézkarcnyomdászként dolgoztam és a Dési Huber Körben rajzoltam.
1982–87 között a Képzőművészeti Főiskolára jártam. Grafika szakon kezdtem és festőként fejeztem be tanulmányaimat.
1987-től a MK Művészeti Alapjának és a Fiatal Képzőművészek Stúdiójának a tagja vagyok.

I was born on April 3, 1960.
I graduated from a high school in 1978 that specialized in gardening and viticulture.
After this I worked as a printer of etched engravings and attended the „Dési Huber" Group to draw.
I attended the College of Fine Arts between 1982 and 1987. I started my studies at the graphic course, and ended them as a painter.
I've been a member of the Foundation of Fine Arts and the Studio of Young Artists since 1987.

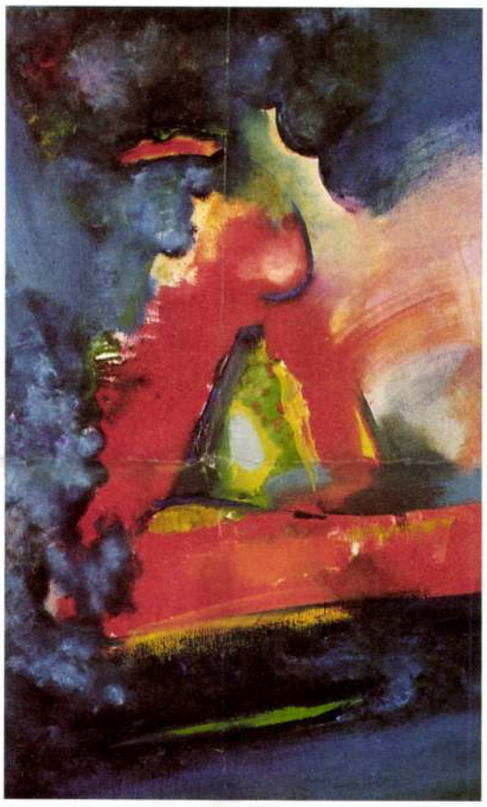

Csoportos kiállítások/Group Exhibitions:

1983. Országos amatőr képzőművészeti pályázat (I. díj)
1985. Kortárs Művészeti Fórum, Vigadó, Budapest
1986. Fiatal Művészek Fesztiválja, Vigadó, Budapest
Bartók Galéria, Budapest
1987. Szent István Pályázat, Képzőművészeti Főiskola, Budapest
Főiskolások Kiállítása, Nyíregyháza
1988. SOTE, Budapest

Egyéni kiállítások:

1990. Tolcsva
Sátoraljaújhely

STARK István

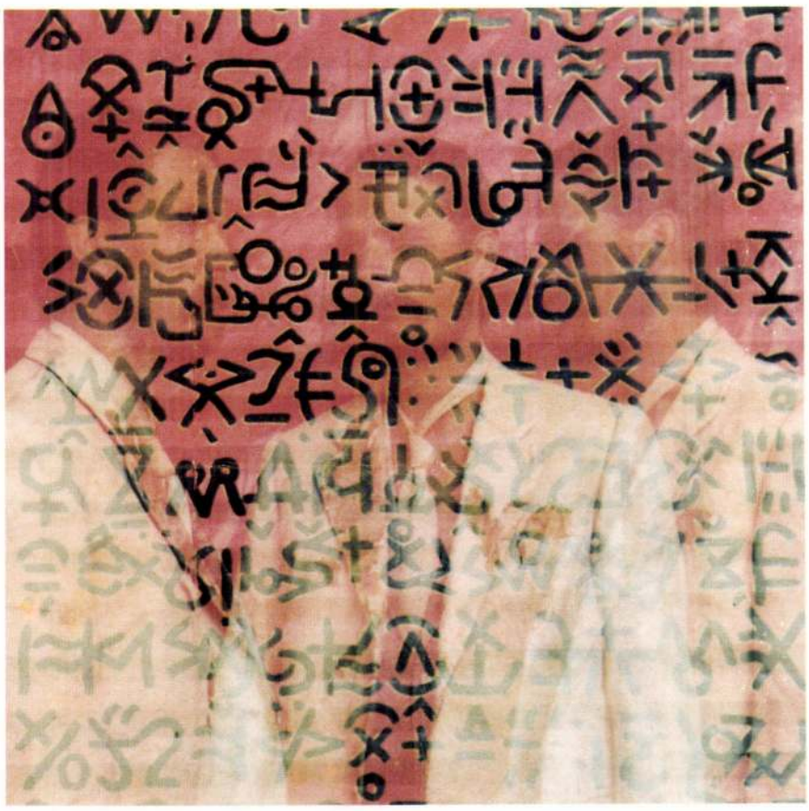

Stantrucek Jenő

V. 93e. IX. 14.

Vasárnap, 1930. szeptember 14.

— **Csoportkiállítás az Ernst múzeumban.** Öt fiatal művész rohamcsapatával nyitja meg szezónját az *Ernst* múzeum. Öt fiatal, tehetséges művész képei töltik meg a termeket. Évei szerint már nem lehet a fiatalok közé sorozni *Márkus* Imrét, aki már ötvenes, de ő is új művész, mert máig ismeretlen. Finom hangulatú, mélyen átérzett külvárosi pasztelljeinek gyüjteményét érdemes megismertetni a nagyközönséggel. A többi négy: *Biai-Föglein* István, *Ecsődy* Ákos, *Klie* Zoltán és *Stantrucek* Jenő, mind egészen fiatal és új utakon járó művész. A csoport legérdekesebb és legerősebb tagja *Biai-Föglein* István, két nagyszerű mesternek: Csók Istvánnak és Párizsnak jeles tanítványa. Impozáns tudás, sokoldalúság, elegáncia jellemzi *Biai-Föglein*t. Régen láttunk olyan érdekes portrékat, mint az övéi, joggal várhatjuk tőle a magyar arcképfestés új fejezetét. Igen nagy reményekkel és még nagyobb igényekkel nézünk további működése elé. *Stantrucek* Jenő gyengéd, költői és vidám színessége. *Ecsődy* Ákos finom melankóliája és *Klie* Zoltán lázas fantáziája határozott értéke a mai magyar képzőművészet kincseskamrájának. Szerencsésen összeválogatott és értékes csoport ez abból a feltörekvő nemzedékből, amelyre az a hivatás vár, hogy áthidalja az ürt, amely az impresszionizmus és a ma között tátong. Olasz vendégei is vannak a kiállításnak, Luigi *Servolini* és Bruno da *Osimo*, akik szép fametszeteik gyüjteményével gazdagították a kiállítást. *(—ny.)*

(hangos kultúrfilm) — Magyar Híradó — Ufa Híradó (½6, ½8, ½10).

DÉCSI (Teréz körút 28. Aut. 213—43, 250—32): A jazzkirály (Universal filmremek, 12 felv., magyarul konferál: Lugosi Béla, Lucie Dorain és Auer János) — Magyar, Fox és Paramount Híradók (4, 6, 8, 10).

FÉSZEK HANGOS MOZGÓ (József körút 70. J. 460—40): Talu (hangos világfilm, 10 felv., Louis Walheim) — A szerelmes kadét (vígj., 8 felv., Georg O'Brien) — Charlie a ruganyos (burl.) (½5, ½8, ¾10). Vasárnap délelőtt 10—1 óráig hangos burleszkmatiné.

PÁRIZS FILMSZÍNHÁZ (Kossuth Lajos u.

E-mail: salankimiklos@helyitema.hu

BUDAVÁRI NYÁRESTÉK

Július 27-éig a Hilton Dominikánus Udvarán rendezik meg a Budavári Nyáresték című sorozatot. A zenés program az operától a dzsesszig kínál muzsikát a közönségnek. Július 17-én flamencoest lesz Lippai Andreával.

Fogékonynak maradni a jó iránt

Lőte Attila színművész két évtizede él a Táncsics utcában, ugyanabban a házban, ahol korábban Tóth Árpád lakott. Mostanában egyre többen ösztönzik arra, hogy írja le emlékeit pályatársairól és életének fontos állomásairól. Szeret a Várban élni, hangulatos utcáin sétálva nemegyszer töprengett el egy-egy szerep megformálásán, életre keltésén.

BORBÉLY LÁSZLÓ

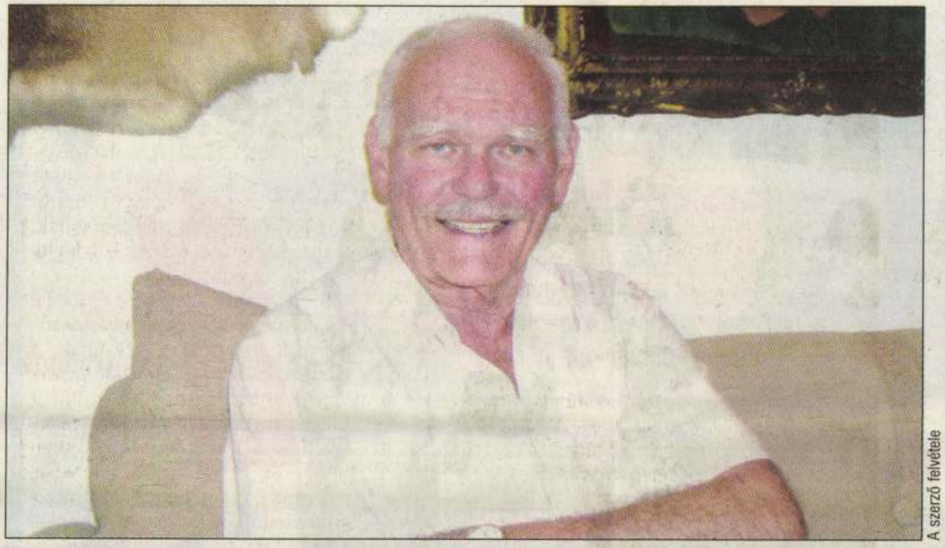

A szerző felvétele

A 71 éves *Lőte Attila* szeretne több időt szakítani az írásra, de rengeteg elfoglaltsága van.

– Unatkozni hála istennek nem áll módomban, számos feladatom van – mondta a színművész. – Júniusban keresett meg *Görgey Gábor*, hogy lenne-e kedvem újra játszani a Komámasszony, hol a stukker? című darabjában. Néha úgy érzem, túl sokat vállalok. Nehéz nemet mondani. Nemrégiben múltam hetvenegy éves, amit magam sem akartam elhinni. Ötven éve vagyok a színipályán.

Az első állomás: Debrecen

Hogyan kezdődött? Meghatározó élményt jelentettek Lőte Attila számára a Lónyay Utcai Református Gimnáziumban eltöltött évek, ahol tevékeny résztvevője volt az irodalmi körnek, első díjat nyert a szavalóversenyen, rá osztották a Liliomfi és a Hazug címszerepét. Elsőre nem vették fel a színművészeti főiskolára, hónapokig csak bámulta a plafont, és szenvedett a világfájdalomtól. Segédmunkás, majd küldönc lett a Beloiannisz gyárban, közben tanult énekelni. Másodszorra sikerült, 1953-ban *Básti Lajos* és *Gellért Endre* a legjobb minősítéssel vette fel a főiskolára.

Szó volt arról, hogy Lőte Attilát szerződteti a Nemzeti, a Madách vagy a Vígszínház. Végül is Debrecenbe került, a Csokonai Színházban két esztendeig szerzett értékes, egész életre szóló gyakorlati tapasztalatokat. 1959 augusztusában ismét vonatra ült, Budapestre indult.

Csodálatos Madách

– Hálát kell adnom a sorsnak, hogy a Madách Színház egyik nagy korszakának cselekvő részese lehettem – emlékszik vissza. – Egészen rendkívüli, káprázatos színész- és rendezőegyéniségek, személyiségek alkották a társulatot. Mindig elcsodálkozom, ha felidézem néhai csodás partnereimet, akikkel együtt játszhattam. Minden műfajban a színpadra léptem. Nagy sikerszériák részese voltam. Közben filmeztem, amely hallatlan népszerűséget nyújtott minden fiatalnak. Kicsit sajnálom is a fiatal kollégákat, akik kénytelenek beérni a kereskedelmi tévék nyújtotta kétes hírnévvel.

Ahogy múltak az évek, egyre többször álmodott édesapjáról, aki vidéki orvos volt, s az ötvenes években – bizonyítottan ártatlanul – börtönbe került.

Apai mérce

„Álmomban nagyon boldog vagyok, hogy apa még él: az öröm, hogy ő még mindig itt van velünk, nem is tudom, hogy van ez, de felébredve mégis marad valami higgadt megnyugvás bennem – ahogyan azt tavaly, hetvenedik születésnapja alkalmából az egyik irodalmi lap felkérésére írta:

– Talán a lélek valami furcsa továbbélése, amit érzek, a reménynek és jóérzésnek furcsa keveréke, s indíttatva érzem magam, hogy megpróbáljak tisztességesen, korrektül élni tovább, munkámat, hivatásomat képességeimhez mérten maximálisan teljesíteni, és mindig fogékonynak maradni a jó iránt."

Mert Lőte Attila szakít időt az írásra is – ha van miről szólnia.

NÉVJEGY

Lőte Attila

Született 1934. június 13-án, Szegeden. 1953-tól 1957-ig a Színház- és Filmművészeti Főiskola hallgatója. 1957–1959 a debreceni Csokonai Színház, 1959-től a Madách Színház tagja. Jászai Mari-díj (1973). Jelenleg a következő darabokban szerepel: Páratlan páros, Egy, kettő, három, Turini nyár, Az Operaház Fantomja, Black comedy, Csehov komédiák, Nagyvizit. Főszerepei filmekben és tévéjátékokban: Utak, Az ördög cimborája.

EGYHÁZI HÍREK

Budavári Nagyboldogasszony-templom

1014 Budapest, Szentháromság tér 2.
Tel.: 355-5657
Július 31., vasárnap, 19.30-tól: Egyházzenei áhítat – Kurt-Erich Tschan orgonaestje. Műsoron: Pescetti, Buxtehude, Bach, Mendelssohn, Guilmant és Dupré művei
A belépés díjtalan!

Krisztinavárosi Havas Boldogasszony-plébánia

1016 Bp, Mészáros utca 1.
Telefon- és faxszáma: 356-4388
Nyáron hétfőtől szombatig a reggel 7 órai mise elmarad! Ájtatosságok: Szentségimádás: minden hó első vasárnapján 17.30. Litániák: Lorettói: szombatonként Jézus Szíve: első péntekenként 18 óra.
Nyáron a templomi gyóntatás rendje: vasárnap 7, 9, fél 11, 12, fél 7.
A szentmisék előtt negyedórával kezdődik a gyóntatás.
Hétköznap reggelenként a szentmise előtt félórával a miséző atya gyóntat.
Bibliai nők nyomában Egyházmegyei nyári gyakorlat augusztus 26–29.
Jelentkezhetnek 16–26 éves lányok, bérmálkozásra készülők, ministránsok, ifjúsági hittanosok, kórustagok.

KERÜLETÜNK

SZÜNET A MŰVELŐDÉSI HÁZBAN
Itt a nyári vakációk ideje. Júliusban és augusztusban szünetelnek a Budavári Művelődési Ház klubjai. A programok és foglalkozások a kulturális központban szeptemberben indulnak újra.

MOZIMŰSOR Ajánló

Kerülőutak

Az idei Oscar-gála meglepetésfilmje az Akadémia legjobb adaptált forgatókönyvnek járó szobrocskája mellett számos díjat besöpört. Aki pedig látta a Kerülőutakat a moziban vagy megtekinti a hetekben megjelent DVD-n, annak érthetővé válik a számos elismerés.

A görög származású rendező, *Alexander Payne* – aki a forgatókönyvet is jegyzi – legutóbbi filmje, a Schmidt története után, ezúttal két barát hétköznapi, mégis kivételesen vicces, izgalmas kalandját tárja a közönség elé. Jack házasodni készül, és barátjával, Milesszal úgy döntenek, hogy az esküvő előtt csapnak egy görbe hetet. Miles kiválóan ért a borokhoz, így bortúrát szervez Jack számára, aki láthatóan a kapuzárás előtti pánik lázában égve még az örök hűségeskü előtt szeretné utoljára kiélvezni a helyzetet. Ennek megfelelően meg is ragadja az alkalmakat és a nőket, Miles viszont még mindig két évvel ezelőtti válásáról kesereg. Persze az út azért számára is tartogat váratlan fordulatot.

A Kerülőutakon – jó vígjátékhoz méltóan és a két főszereplőnek, *Paul Giamattinak* és *Thomas Haden Churchnek* is betudhatóan – sokat nevet az ember. Ugyanakkor az alkotás rendelkezik azzal a többlettel, amivel kevés film e műfajban.

Nevezetesen, hogy az ötletes poénok mellett a Kerülőutaknak van egy kellemes hangulata, ami magával ragadja a nézőt. Ugyanakkor az izgalmas kalandot, a humoros helyzeteket átszövik a hétköznapi gondok, amivel minden embernek meg kell küzdeni élete során. **(benitez)**

Magyarosi Éva

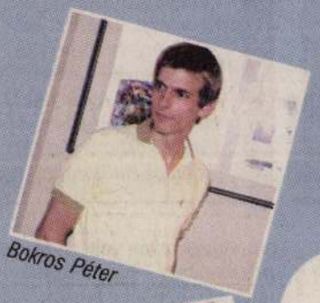
Bokros Péter

Molnár Kálmán

Stark Attila

A szerző felvételei

Ígéretes diplomamunkák

A Magyar Iparművészeti Egyetem Vizuális Kommunikáció Tanszéke végzőseinek diplomamunkáit állították ki a Ponton Galériában. A 91 végzős vizsgamunkáiból kéttucatnyit választottak ki a rendezők, hogy megmutassák, mit tudnak a legfiatalabb kommunikátorok, és miként látják a világot.

A megnyitóra zsúfolásig megteltek diákokkal, látogatókkal, vendégekkel a galéria termei. Egy tűt sem lehetett volna lejteni, amikor elmondta ünnepélyes megnyitóbeszédét *Molnár Kálmán*, az egyetem tanszékvezetője. A tanár úr örömmel engedte útjára a végzősöket, arra intve őket, komolyan vegyék a jövőben megbízásaikat. S mint elmondta: ez a kiállítás rendhagyó, utolsó lehetőség a vizuális kommunikátoroknak arra, hogy azt rajzoljanak, fessenek, fotózzanak és vegyenek filmre, amit akarnak. Amikor ugyanis dolgozni kezdenek, megadott paraméterek közé szorítja kreativitásukat a megbízó.

Petrányi Zsolt művészettörténész felhívta a végzősök figyelmét, hogy mindig a tudásuk legjavát adják a munkájukba. A hanyagság, felületesség sokkal ártalmasabb ebben a szakmában, mint bárhol másutt. Hiszen aki plakátokat, reklámfilmeket, borítókat vagy akár szalvétákat, esetleg csokoládépapírokat tervez, alkotásain keresztül jóval több embert befolyásol, mint egy festőművész a képeivel.

A kiállított vizsgamunkák alapján úgy tűnik: ha ezek a fiatalok munkához látnak, kevesebb ízléstelen tárgy kerül a szemünk elé a jövőben. A végzősök közül hárman különdíjat is kaptak a diplomájukhoz.

Gál Mátyás-díjjal és 75 ezer forinttal jutalmazta *Stark Attilát* egy fiatal tehetségeket segítő alapítvány elnöke, *Gál Magdolna*. A legjobb fotósnak járó elismerést és hozzá 100 ezer forintot *Bokros Péter* kapta, a legtökéletesebb vizsgamunkáért járó különdíjat *Magyarosi Éva* vehette át. **H. D.**

Muzsikát a Horváth-kertbe!

Érdemes megfontolniuk az illetékesnek azt a javaslatot, amelyet *Gyurkovics Tibor* tett nemrégiben a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában rendezett lakossági fórumon. A népszerű költő felvetette: milyen jó lenne, ha a Horváth-kertben felállítanának egy dobogót, és azon különféle kulturális programokat rendeznének.

– Gyermekkorom óta kötődöm a legendás étteremhez, melyről megboldogult barátom, *Bilicsi Tivadar* oly emlékezetesen énekelt – mondta Gyurkovics Tibor. – Édesapámmal nagyon sokszor jártunk oda Rákosfalváról, ahol akkoriban éltünk. Nem véletlenül hallgattak oly sokan Bilicsire, amikor azt énekelte, hogy: „Legyen a Horváth-kertben Budán!" Annak a vendéglátóhelynek mind a mai napig különleges légköre van, éppen ezért lenne alkalmas rövidebb vagy hosszabb zenei, irodalmi és más kulturális események megrendezésére. Valaha működött ott egy faszínház, melynek színpadán rengeteg művész lépett fel pályafutása kezdetén.

K·AKAD·

önálló munkája, amint ez a képaláírásokon is látszik. A metszetek mind műteremben komponált tájképet ábrázolnak, hiszen a szabadban készített tájkép technikája, ennek megfelelően például a szabadtéri fény és árnyék ábrázolása ekkor még ismeretlen volt. Hat metszeten 1809. évi (4170., 4172.), illetve 1810. évi (4168., 4173., 4179., 4184.) keltezés látható, valószínű tehát, hogy az egész sorozat ekkortájt készülhetett. A felvételeket dr. Vízkelety András (Országos Széchényi Könyvtár) készítette.

Egyelőre nem igazolható, de valószínű, hogy Stark J. Károly az 1778-ban megindított soproni nemzeti iskola 1779-ben indult rajzosztályát látogatta,

amelynek rajztanára 1799-ig Steiner Bálint. Steiner második utóda Stark J. Károly kortársa, a nálánál 12 évvel fiatalabb, de ugyancsak soproni születésű, szintén a bécsi Képzőművészeti Akadémián végzett (1803–1810) Molitor József (1786–1839) lett. Stark J. Károly meg sem pályázta a soproni rajziskola rajztanári állását[32].

Stark J. Károly agglegény maradt, és Bécsben, 1814. február 7-én tüdőbajban halt meg. Mivel Lipót testvérének sem volt fia, a családnak (II.) J. Károly ága kihalt.

32 Vö. Verbényi (Veszelka) László: A soproni rajziskola története. SSz. 1938, 203–220, 300–304; 1939, 58–70, 116–121.

Budapesti Történeti Múzeum
Történeti Gyűjtemény
KÖNYVTÁRA

rajza után jelent meg egy 12 × 8,2 cm méretű rézmetszet Sopron látképével Bredeczkynek „Reisebemerkungen über Ungern und Galizien" (Wien, 1809) című munkájának első kötetében[31]. Anton Gnirs „Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmäler in den Bezirken Tepl und Marienbad" (Augsburg, 1932, 165) említi Stark J. Károlynak Mariánské Lázné-ról (Marienbad) készült több látképét. A soproni veduták között említett két kép kivételével nincs tudomásom arról, hogy Stark J. Károly más műve hazai kiadványban megjelent volna. „Egy nagyobb történelmi tárgyú képe: Zrínyi és Frangepán a börtönben, Dortmundba került rokoni kapcsolatok révén" – írja Csatkai

Endre. Érdeklődésemre a dortmundi múzeum közölte, hogy nem ismerik a képet. Ugyancsak lappang egy Sopronbánfalváról készült rajza, amelyet Bredeczky említ idézett 1809. évi munkájában (II, 281). E kérdések tisztázása még a további művészettörténeti kutatás feladata marad.

Sikerült ellenben megtudnom, hogy a bécsi Akademie der bildenden Künste metszetgyűjteménye (Kupferstichkabinett: Karton 5/43, 4167–4185) Stark J. Károlynak 18 metszetét őrzi. Ezeket mellékelten közlöm. Ezek a már közölt adatokhoz hasonló méretűek. A 4171., 4175., 4181. és 4183. számú Wagner rajza után, a 4177. és 4178. számú Mössmer rajza után készült, a többi Stark J. Károly

31 Vö. Leitner József: Bredeczky Sámuel (1772–1812). SSz. 1938, 66–73. Leitner is közli a soproni látképet (vö. még SSz. 1955, 1–2. sz. 63).

Stark (III.) J. Károly első művészeti tanulmányait Drezdában végezte, amely III. Frigyes Ágost szász választófejedelem uralkodása (1763–1827; 1806 óta az első szász király) alatt élénk művészi életet élő fejedelmi rezidencia, egyúttal a német klasszicizmus egyik művészeti központja volt. Itt tanult többek között Heinrich Füger (1751–1818) festőművész is, aki 1797-ben, Stark (III.) J. Károly bécsi tanulmányainak kezdetén már a bécsi Képzőművészeti Akadémia igazgatója.

Wurzbach szerint Stark (III.) J. Károly tájképeket rajzolt és festett, főleg erdőrészleteket és olyan tájakat, amelyeken falvak vagy egyedülálló házak lát-

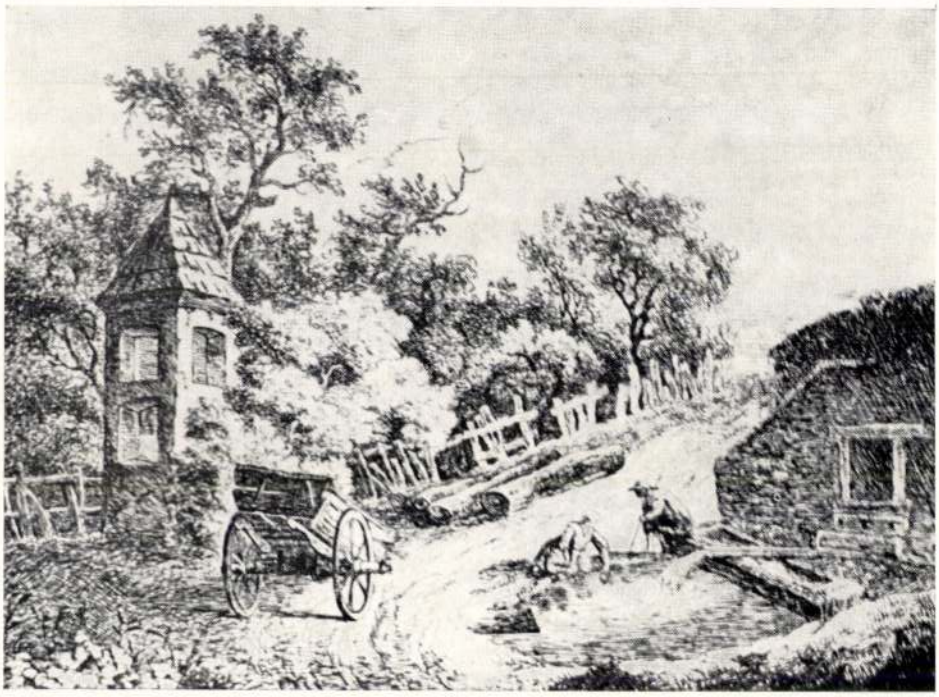

hatók. Ugyanilyen jellegűek rézmetszetei is, amelyeket részben saját, részben J. Mössmer (?), Martin von Molitor (1759–1812) és Josef Wagner (1706–1780) rajzai után készített. Metszetei közül a következő sorozatokat ismeri: *4 tájkép staffázzsal*, saját rajzai után (folió nagyság); *6 tájkép romokkal*, vízesésekkel és erdőrészletekkel (Mössmer, Molitor és saját rajzai után, tizenkettedrét nagyságban); *6 tájkép falvakról* és vidéki tájakról (saját és Wagner rajzai után, nyolcadrét nagyságban); *12 tájkép* (saját, Mössmer és Wagner rajzai után, negyedrét nagyságban). Nem közli azonban e metszetek lelőhelyét.

Stark J. Károly kortársai közül a Sopronban is tanult és tanított Bredeczky Sámuel (1772–1812) „Beyträge zur Topographie des Königreiches Ungarn" (Wien, 1803–1805) című munkája harmadik kötetének mellékleteként 1804-ben közöl egy 19 × 15 cm méretű rézmetszetet (Ponheimer Károly) Stark J. Károlynak az egyik soproni kőfejtőről készült rajza után. Ugyancsak Stark J. Károly

(II.) J. Károly második házasságából 3 gyermek született: az első kettő fiatalon meghalt, a harmadik, egy leány, férjhez ment ugyan, de többé nem hallunk róla. (II.) J. Károly 1812-ben halt meg. Végrendeletében[29] csekély hagyatékról intézkedik második felesége javára, aki 1814-ben halálozott el.

6. Külön kell szólnunk a már említett elsőszülött III. J. Károlyról (1774–1814). A virginálkönyvben (104. lap) a család mindössze ezt jegyezte fel róla: „. . . war Maler und Kupferstecher und starb in Wien. Ledig". Korának művészettörténeti irodalma azonban számon tartotta, így Georg Kaspar Nagler (1801–1866) „Neues allgemeines Künstler Lexikon" (München, 1835–1852, 22

kötet) című művének 1839-ben megjelent 17. kötete. A reá vonatkozó további irodalom adatait először Constant Wurzbach (1818–1893) „Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich" (Wien, 1856–1897) című munkájának 1878-ban megjelent 36. kötete foglalta össze és részben helyesbítette is. Az 1935-ig megjelent irodalmat dolgozza fel Ulrich Thieme (1865–1922) és Felix Becker (1864–1928) által 1907-ben megindított „Allgemeines Lexikon der bildenden Künstler von der Antike bis zur Gegenwart" (Leipzig, 1907–1950, 37 kötet) 1937-ben megjelent 31. kötete. A soproni kutatók közül csak Csatkai Endre foglalkozott Stark (III.) J. Károllyal, ő is röviden[30] Azonban még így is számos kérdés tisztázatlan maradt.

29 GySmL. 2 (Sopron város): Lad. S fasc. XX nr. 753.

30 A 19. század soproni festészetének és a Soproni Képzőművészeti Kör történetének vázlata. Vö. a Soproni Képzőművészeti Kör kiállításának katalógusa. Sopron, 1927; A soproni piktura történetének vázlata. Magyar Művészet, 1928, 554; Sopron környékének műemlékei I. kötet. Sopron, 1932, 77; Csatkai–Dercsényi i. m. 144, 158, 451.

ről még szólunk, és az 1775-ben született *Lipót*, akiről a virginálkönyvben ez olvasható: „wurde Kaufmann in Österreich, hatte 2 Frauen, von der 2-ten vier Kinder, Töchter". 1800-ban eltávozott Sopronból, azután sem róla, sem családjáról nem hallunk többet.

Starkné Wohlmuth Terézia 1782-ben meghalt. (II.) J. Károly 1789-ben másodszor is nősült. Ezúttal a katolikus Spitzer Marianna Filippinát vette feleségül, aki a katolikus házassági anyakönyv szerint szakácsnő, talán éppen a „Fehér ló" alkalmazottja volt. Ekkorára – nem tudni, mi okból – a család már elszegényedett, főleg (II.) J. Károly apjának (1791), majd anyjának (1793) halála

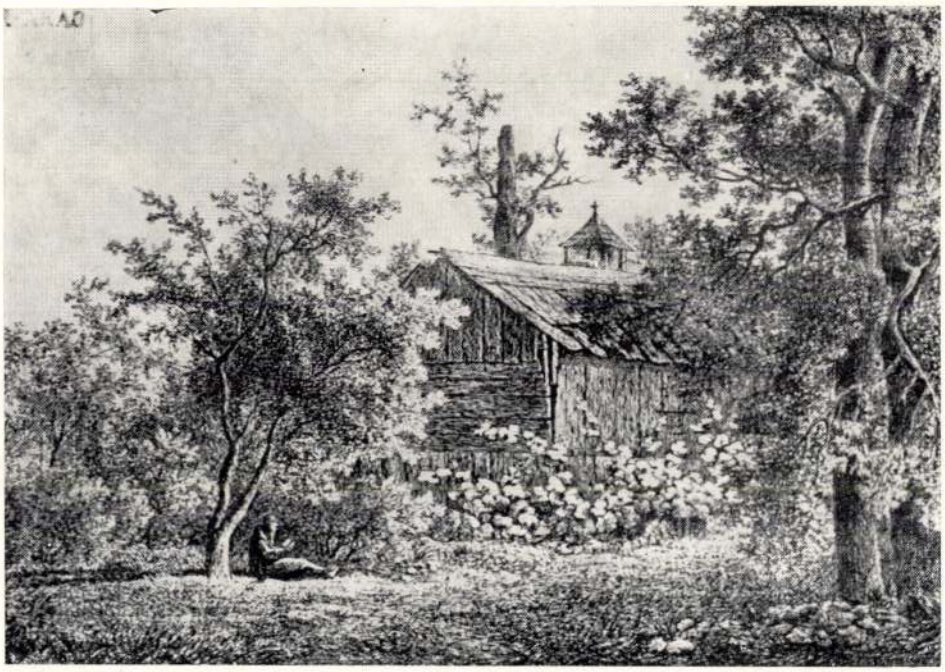

után. Ekkortájt (II.) J. Károly vezeti a virginálkönyv családtörténeti feljegyzéseit[26]. 1793-ban dr. Lackner Kristóf (1571–1631) soproni polgármester alapítványából[27] 70 forint kölcsönt vett fel, nyilván elsőszülött fiának, (III.) J. Károlynak a taníttatására, aki először Drezdában tanul, majd 1797-ben, 23 éves korában iratkozik be a bécsi Képzőművészeti Akadémia építészeti szakosztályába[28]. 1800-ban második fia, Lipót részére Bécsújhelyre kér vándorlevelet (*Wanderungs Pass*). Többször kér engedélyt a várostól fahulladéknak saját költségén való hazaszállíttatására. Mindebből kiviláglik, hogy a család ekkor már nem volt jómódú.

26 Az apa és az anya haláláról Petz Dániel krónikája is megemlékezik. Vö. Csatkai Endre: Idősebb és ifjabb Petz Dániel krónikája 1778–1839. Sopron, 1940, 167, 173.

27 Kovács József László: Lackner Kristóf és kora (1571–1631). Sopron, 1972, 28.

28 Vö. Fleischer Gyula: Magyarok a bécsi Képzőművészeti Akadémián. Bp., 1935, 86.

(II.) J. Károly családjával, valamint említett testvérének, Katalin Teréziának családjával a „Fehér ló" fogadó épületében lakott. Itt lakott még többek között Kolb András fogadós is, aki (I.) J. Károly öregkorában, meg halála után valószínűleg a fogadót vezethette. A fogadó üzemeltetésébe minden bizonnyal (II.) J. Károly felesége is besegített. Erre enged következtetni az a per[24], amelyet a soproni gyógyszerészek 1775-ben indítottak a soproni „materialisták", azaz gyarmatárukereskedők, valamint a megyei főkirurgus, egy volt jezsuita betegápoló, egy volt katonatiszt és „Theresia Gattin Wirtin beym Weissn Rössl" ellen, mert különféle gyógyszereket adtak el, amelyeket csak gyógyszerészek

árusíthattak. A gyarmatárukereskedők bizonyították, hogy csak gyógyszer-alapanyagokat (*Simplicia*) árusítottak; Terézia asszonyt azonban 32 forint pénzbüntetésre ítélték, mert különféle gyógyszereket és kenőcsöket adott el tudatlan és hiszékeny betegeknek, egyben megtiltották neki a „Silbertinctur"-nak nevezett „gyógyszere" további előállítását. Lehet, hogy Terézia asszonynak ilyen tevékenységével függ össze a virginálkönyv utolsó lapjain olvasható leírás néhány háziszer receptjéről. Terézia asszony a büntetéspénzt könnyen kifizette, mert ugyanebben az évben az Ernst-féle hagyatékból több mint 4000 forint értékben szőlőket, földeket, lővert, ingóságokat, bort stb. örökölt[25].

Stark (II.) J. Károly és Terézia asszony házasságából 4 gyermek született. Ezek közül kettő maradt életben: az 1774. júl. 4-én született (III.) *J. Károly*, aki-

24 GySmL. 2 (Sopron város): Gerichts Protokoll oder Diarium über abgehandelte summarische Klagen 1774–75.

25 I. h.: Protocollum Divisionum ab Anno 1774–75, 44. lap.

a „Fehér ló" fogadó felét	3000	forint
11 font Laimgrube szőlőt	297	forint
10 font Warme Irnfried szőlőt	80	forint
12 font Magerler szőlőt	96	forint
10 font Saxgrund szőlőt		
14 font Preischler szőlőt	240	forint
készpénzt és kamatot	1675	forint
1 ezüst dukátot	50	forint
ezüst kancsót	33	forint
12 ezüst kanalat	21	forint
1 ezüst csészét	5	forint
ón- és rézedényeket	17	forint
ágyneműt	50	forint
a megfeszített Jézus képét	4	forint
puhafa vitrint	4	forint
Szt. Mihálykor (szept. 29) esedékes házbért	76	forint,

azaz összesen 5848 forint értéket. A fogadó és felszerelése tehát nagyjából a dupláját érte a fenti értékeknek, mivel Stark Nándor öccsével, J. Károllyal együtt üzemeltette a fogadót.

(I.) J. Károly (1711—1791) nem tett polgáresküt, első gyermeke, (II.) *J. Károly* Braunmüller Johanna Borbálától, egy soproni patríciusi család leányától még házasságkötésük előtt, 1746. aug. 15-én született meg. Valószínűleg nem Sopronban házasodtak össze, mivel a soproni anyakönyvekben nem szerepelnek. A házasságból még 3 lány (köztük az 1756-ban született *Katalin Terézia*, utóbb Semmelweis Sámuel felesége) származott és egy fiú, *Dániel*, akitől a ma élő Stark nemzedékek származnak.

(I.) Stark J. Károly szerezte meg 1780 táján a „Fehér ló" és az „Arany angyal" fogadó közti, Kollonics-féle papi javadalmi házat (ma: Lenin körút 53). Ennek és a „Fehér ló" fogadónak értéke ekkor 18 000 forint, azaz J. Károly rangsorban a negyedik a város ingatlantulajdonosai között[22]. A két szomszédos háztelek nagysága 298+559 = 857 négyszögöl, a hozzájuk tartozó kert 516+202 = 718 négyszögöl, összesen tehát 1575 négyszögöl nagyságú volt (Az említett belvárosi házat a család ezt megelőzően, 1765-ben 3000 forintért és 12 dukátért eladta). J. Károlynak ezenkívül még volt 18 font szőlője is. A család ekkor tehát Sopron legvagyonosabb polgári családjai közé tartozott. Adója évi 134 forint.

5. Gyermekei közül (II.) J. Károly (1746—1812) Sopron város tanácsánál helyezkedett el mint irnok (*Kanzellist*), később mint „Vize Provisor". Ez utóbbi minőségében a város úrbéri falvainak robotmunkái (útépítés, fakitermelés stb.) tartoztak ellenőrzése alá. Fizetése, évi 200 forint, alig volt több, mint apjának évi adója.[23] 1773-ban vette feleségül Wohlmuth M. Teréziát, Wohlmuth Ehrenreich János és Fendt Anna leányát. Terézia asszony dédunokája volt annak a Wohlmuth Jánosnak, aki 1689-ben Stark J. Jakabot virginálra tanította, és számára a Soproni virginálkönyvet megszerkesztette.

22 Vö. Thirring Gusztáv: Sopron városa a 18. században. Sopron, 1939, 287. A rangsorban Stark J. Károly előtt vannak: gróf Festetich György (32 000 forint), gróf Meskó Jakab (23 000 forint) és az Esterházy hercegi család (22 000 forint) soproni házingatlanaikkal.

23 Összehasonlításul néhány soproni adatot közlök a XVIII. század második feléből: egy kisborjú 1 ½ forint, a tojás darabja 1 krajcár, a zsír iccéje (kb. 0,7 liter) 35 krajcár volt.

1699

„Den 7. Junÿ Hat Gott der Allmächtige meine Liebe Hauswirthin mit einem Jungen Erben undt Töchterlein des Namens Rosina erfreuet, ist Gebohren den Heÿligen Pfingst Sontag Zwischen 6 und 7-ben Uhr Vormittag, ihr Zeihen ist die Waag[19], 6 tag vor den Vollmondt ist auch an den Heÿligen Pfingsontag Nahmittag Von Ihr Wohl Ehrwierthen Herrn Michael Meissner beÿ der Allhiesign Löblichen Gemein Verordneten Seelsorgers Getauffet worden ....” (89. lap).

1699

			Fl.	gr.
„Jenner	26	Zahl ich auff das Rath-Hauss die ausstehende Sommer Steuer	10	12
dettÿ	25	Zahl ich an Glaser arbeit	1	1
Marty	6	Zahl ich in Steuer	10	17
detti	5	Zahl ich den Rauchfangkehrer	2	10
		den Zimmerleiten vor 1 Tagwerk facit	—	14
April	4	Zahl ich abermahl vor Steuer facit	10	17
Maÿ	9	Zahl ich den Maurer, so unter der stund kommen	—	8
July	18	Zahl ich ordinari Steuer de 1698	10	17
		Latus facit	47 fl.	16 gr.”

(141. lap).

Az idézett feljegyzések arról is tanúskodnak, hogy J. Jakabnak nemcsak zenei, hanem általános műveltsége, latin nyelvismerete is gondos neveltetés eredménye lehetett.

J. Jakab aránylag fiatalon, 44 éves korában, 1719 októberében halt meg. Végrendeletében[20] gyermekeinek csak kisebb juttatásokat hagy, a vagyon zömét (ezt a végrendelet nem sorolja fel) özvegye örökli, kinek további sorsát nem ismerjük.

4. Mint már említettük, J. Jakabnak második házasságából 9 gyermeke született. Az első volt a már említett *Rozina* (1699). A második *Nándor* (1701. aug. 6—1768), aki – édesanyja után — tíz évvel fiatalabb öccsével, (I.) *J. Károllyal* együtt vezette a fogadót, mivel kettejüknek csak leánytestvérük volt. Mégpedig az 1703-ban született leányikrek (az egyiket, *Erzsébet Eleonorát* Vachold Dávid bánáti kerületi kormányzó, ennek elhunyta után Pfann András temesvári polgármester vette feleségül; a másikról többet nem tudunk), majd még egy leány, aki nyilván korán elhalt. A többi leánytestvért az agglegényként meghalt Stark Nándor végrendeletéből[21] ismerjük. E végrendelet jól tükrözi a család vagyoni állapotát. Somogyi Eszter Erzsébetre, aki gondozta és ápolta, összes ruháit hagyja a rávarrott ezüstgombokkal együtt, továbbá ingóságainak egy részét; Zimmermann Erzsébetnek sokévi szolgálataiért 50 forintot hagyományoz. Testvérei, nevezetesen (I.) J. Károly, Osterhuberné Stark *Éva Katalin*, Heritz György (aki nyilván egyik korábban elhalt Stark lány férje) és Fodor Istvánné Stark *Anna Zsuzsánna* öröklik Nándor részét a belvárosi (ma Templom u. 17) családi házból 200 forint értékben, valamint

19 A születés órájának a csillagképét a Petz család krónikájában is feljegyezték. Vö. a 3. jegyzetet.

20 GySmL. 2 (Sopron város): Lad. S fasc. IX nr. 442.

21 I. h.: Lad. S fasc. XI nr. 643.

Stark J. Jakab ifjúkoráról többet nem is tudunk. 1695-ben tett polgáresküt, 1696. jún. 5-én elvette Müller Miklós soproni fürdős Zsuzsánna nevű leányát. Ez korán meghalt, mert Stark J. Jakab 1698. márc. 10-én újra nősül: elveszi az 1676-ban Kőszegen született Svetics Rozina Máriát, a neves Svetics János kőszegi tanácsos, majd városbíró és polgármester leányát[18]. E házasságból 9 gyermek származott. Az elsőnek, az 1699. jún. 7-én született Rozina megjelenésével a virginálkönyv üresen maradt részén, a mai számozás szerint a 89. lapon az apa megkezdi a gyerekek születési időpontjának bejegyzését. Ugyanide kerülnek majd a házasságkötések és a halálesetek adatai is. Ezt a hagyományt a család 1891-ig folytatta. E feljegyzések némelyikénél az adatok pontatlanok a nyil-

vánvalóan utólagosan történt feljegyzések következtében, többnyire azonban – az eseteknek kb. 85%-ában – pontosak és megegyeznek az anyakönyvi adatokkal. A bejegyzésekből tudunk egyes családtagok elköltözéséről, rokoni kapcsolatokról stb. A bejegyzések megkezdésekor Stark J. Jakab a virginálkönyv utolsó oldalain kiadásairól is készített feljegyzéseket, amelyekből képet alkothatunk bizonyos akkori árakról, főként azonban a fogadósok aránylag nagyösszegű adófizetési kötelezettségeiről:

18 Chernel Kálmán: Kőszeg sz. kir. város jelene és múltja. Kőszeg, 1877–1878; Kőszegi levéltár: Tanácsjegyzőkönyv 1699, 556.

utal „Stark J. Fülöp özvegyénk, Erzsébetnek, Porsch Nándor feleségének" végrendelete[16], mely szerint Porsch a végrendelet keltezésekor, 1710. ápr. 6-án kőszegi polgár és vendéglős volt. Feltehető tehát, hogy Erzsébet asszony fiával, Stark J. Jakabbal Kőszegen gyakran megfordult, és innen eredhetnek a család későbbi kőszegi kapcsolatai. A végrendelet 4. pontjában Erzsébet lányára, Anna Máriára, Engel Tóbiás fogadós feleségére hagyja nagy ezüst övét és 50 forintot, fiára, J. Jakabra pedig aranyozott ezüst sótartóját stb. Vagyonának fennmaradó része a terhekkel együtt két gyermeke között megosztandó.

3. Amikor Stark J. Jakabot 1689. dec. 3-án virginálra kezdték taníttatni, lehet, hogy a taníttatás indítékai nemcsak művelődésiek, hanem egyben üzle-

tiek is voltak. Itt a „zenés fogadó" vonzóerejére gondolok. Wohlmuth János mindenesetre komoly zenei alapokat kívánt nyújtani tanítványának. A virginálkönyv első négy oldalán zeneelméleti útmutatást ad (a kulcsok ismertetése, a hangok helye és neve, a hangnemek, zárlatok, a hangok értéke, a szünetjelek, páros és páratlan ütemek, jelek), majd 56 rövid darabot közöl. A darabok többsége, 36 darab világi dallam, a többi 20 egyházi dallam. A világi dallamok között 11 dal, 8 francia tánc (*gavott, courante, menüett*), 2–2 spanyol (*sarabanda*), olasz (*bergamasca, tertia pars*), angol, stájer és 5 magyar tánc, 1 ballett, 2 toronyőrzene és 1 pásztorzene található; az egyházi dallamok között pedig 14 korál, 4 preludium és 2 dal van. Mindez azt bizonyítja, hogy a komoly világi zene a XVII. században a soproni városi polgárság körében is utat tört magának[17].

16 I. h.: Lad. P fasc. VI nr. 277.

17 Vö. Mollay Károly: A világi zene jelentkezése Sopronban (1430–1629). SSz. 1974, 4–40, 127–133; Jancsovics Antal: Rauch András, az első soproni zeneszerző 1592–1656. SSz. 1974, 41–54.

replő gyermekkel, illetve azzal az *Anna Máriával*, aki az ev. anyakönyv szerint 1680-ban ment férjhez Engel Tóbiáshoz, a „Fehér ló" szomszédságában lévő „Arany angyal" fogadó (ma Lenin körút 51) tulajdonosához. A másik gyermek *J. Jakab*, aki Sopronban, 1675. júl. 17-én született. Ő az, aki a virginálkönyv címlapja (vö. a hasonmást: SSz. 1955, 1–2. sz. 88) szerint tizennégy éves korában, 1689. dec. 3-án kezdett virginált tanulni az említett Wohlmuth Jánostól. Ekkor már 9 esztendeje félárva.

Stark J. Fülöp, aki a „Fehér ló" fogadót 1676-ban átalakíttatta, ugyanis 1680. ápr. 30-án végrendelkezett, majd három napra rá meg is halt. Végrende-

lete[15] „Hansz Philip Starck Burger und Gastgeb zum Weissen Rössl alhie zu Ödenburg" a soproni ispotályra (*BurgerSpitall und Lazarett*), valamint az evangélikus imaházra 20–20 forintot, két gyermekének 300–300 forintot és 20 font Potzman-szőlőt hagy. Minden egyéb vagyonát, így a „Fehér ló" fogadót is, felesége örökli.

Az özvegy hamarosan, 1680. nov. 25-én Windisch Erhard szűcsmesterhez ment feleségül. Ketten vezetik tovább a fogadót, Windisch Erhard ugyanis halálakor, 1686-ban az ev. halotti anyakönyvben mint „Kürschner u. Gastgeb beÿ dem weissen rössl" szerepel. Az özvegy harmadszor is férjhez ment, ezúttal Porsch (egyes helyeken Bors) Nándor kőszegi vendéglőshöz. E házasságot a soproni ev. házassági anyakönyvben nem találtam meg, tényére azonban biztosan

15 GySmL. 2 (Sopron város): Lad. S fasc. VII nr. 333.

Entlassung des M(agister) Martin Starkh Diaconus Graf Starrenbergischer Herrschaft zu Gallneukirchen oder Gallnenkirchen[14] 1625 den 4-ten September auf General Befehl S(einer) K(aÿserlichen) K(önigliclen) Majes(tät) das Land zu reimen von Caspar Graf v(on) Starrenberg.

Testament der Frau Elisabeth des Philiph Starkens, dan Ferdinand Porschens Ehe Frau 1710 den 6. April.

Testament des Philip Stark 1656 den 26-ten Februar".

Az özvegységre jutott Stark J. Fülöp mosonszolnoki kocsmáros fia lehetett Stark Márton gallneukircheni diakónusnak, majd kattaui lelkésznek. Második,

1656. évi mosonszolnoki házasságát, ezzel ott-tartózkodását és a betétlap adatának hitelességét a nezsideri plébánia szíves közlése is megerősítette.

Stark J. Fülöp második feleségével és gyermekével valószínűleg 1672-ben költözött Sopronba. A betétlapon említett Schöffer Jakab patkolókovács nyilván azonos Schäffer Jakabbal, a külső tanács tagjával, aki bizonyára Stark J. Fülöp megbízásából vette meg 1672. február 5-én a „Fehér ló" fogadót, különben ez a feljegyzés nem került volna a családi adatok közé.

Stark J. Fülöp második házasságából két gyermek született. Az egyik 1660 táján, Mosonszolnokon: azonos nyilván az 1673. évi tanácsjegyzőkönyvben sze-

14 Gallneukirchen falu Felső-Ausztriában (vö. Schiffmann, Konrad: Historisches Ortsnamen-Lexikon des Landes Oberösterreich. München und Berlin, 1935–1940) A *Gallnenkirchen* változat bizonyítja, hogy a betétlap írója a helynevet nem tudta biztosan azonosítani. Innen a téves *Wallenkirchen* változat is.

2. A betétlap szövege: „Magister Martin Starkh, Diaconus zu Wallenkirchen[14] wurde 1625 den 13-ten Martÿ von Herrn Ferdinand Nÿtz zu Esslingen[8] nacher Kadau[9] anstatt Herrn Nicolaus Knauff zum Evangelischen Prediger beruffen.

Herr Philiph Stark Wittiber und gemein Leithgeber in Mark Fleck Zánneg[10] auf der Haidt[11] hat sich verehliget zum zweÿtenmahl mit der Jungfrauen Elisabeth Königin von Neisidl[12] am See in Jahre 1656 den 23. April.

Das Weisse Rösl Würthshaus ist 1672 den 5-ten Februar von der Frauen Anna Röschin an Meister Jacob Schöffer Huffschmidt allhier um 2600 fl. Rheinisch samt Würthshauss geredtschaft verkauft worden.

1678 den 1-ten October wurden 12 talenta Potzman[13] von Philiph Stark um 120 fl. samt 1 tal. Leÿkauf erkauft von Graf Ladislaus Chakÿ und Graff Illésházÿ.

8 Essling falu, ma Bécs XXII. kerülete. Vö. Weigl, Hans: Historisches Ortsnamenbuch von Niederösterreich. Wien, 1964-től.

9 Kattau falu Alsó-Ausztriában. Vö. Weigl i. m.

10 Zanegg, magyarul Mosonszolnok (Győr–Sopron megye).

11 Heideboden, a mosoni síkság német neve.

12 A Fertő tó partján fekvő Nezsider (ma Neusiedl am See Burgenlandban).

13 Soproni dülő (vö. Heimler Károly: Sopron topográfiája. Sopron, 1936, 31). A latin *talentum* (többese *talenta*), a magyar *font*, a német *Pfund* területmérték (kb. 80 négyszögöl), súlymérték és pénzegység volt.

A család minden bizonnyal az ausztriai ellenreformáció miatt volt kénytelen Magyarországra menekülni. Sopronba érkezését már Gamauf Teofil (1772–1841), az első jelentős soproni helytörténetíró is említi kéziratos művében[6], később Payr Sándor (1861–1938) foglalkozott a család történetével[7].

Payr Sándor érdeklődése elsősorban az akkor még a család, ma a soproni Liszt Ferenc Múzeum tulajdonában lévő virginálkönyvnek szólt. Ennek tanulmányozása közben olvasta a virginálkönyvhöz csatolt betétlapot, továbbá a zenei leckék után következő, több nemzedék által vezetett családtörténeti feljegyzéseket is. A betétlapon szereplő helynevek hiányos, ill. téves azonosításából

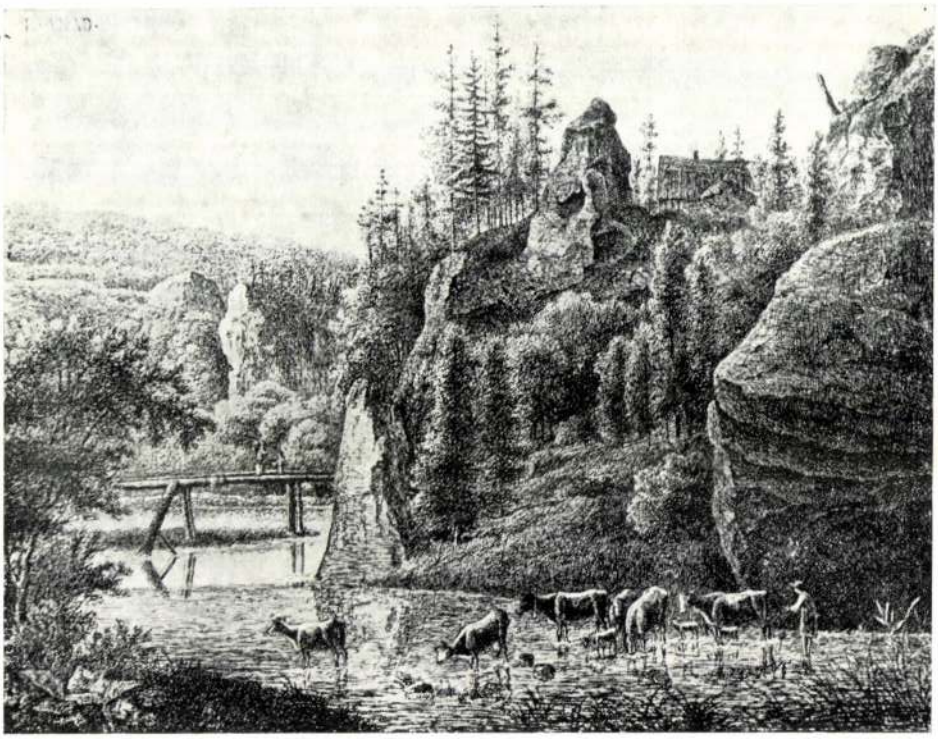

következtetett arra, hogy a család első ismert tagja, Stark Márton többek között a württembergi Esslingenben volt evangélikus lelkész.

A betétlap tömören felsorol néhány családtörténeti eseményt 1625 és 1710 között. Szövegezése és szerkesztésmódja arra enged következtetni, hogy mellékletek (szerződések, végrendeletek stb.) is tartoztak hozzá, ezek azonban sajnos elvesztek. Az írások összehasonlítása alapján a betétlapot feltehetően Stark Dániel (1753–1826) ügyvéd, majd fogadós írta idős korában, részben a szóbeli családi hagyomány alapján.

6 Geschichte der evangelischen Kirche in Ödenburg II. kötet 141. lap (Kézirat a soproni Ev. Gyülekezet Levéltárában).

7 Soproni zenetörténeti emlékek a XVII. századból. Soproni Nemzetőr, 1910. dec. 4; A soproni evangélikus egyházközség története. Sopron, 1917, 286.

könyvet, az első magyarországi hangszeriskolát[4]. Wohlmuth János dédunokája és Stark (II.) János Károly városi kancellista fia volt a több mint 200 esztendővel ezelőtt, 1774-ben született (III.) János Károly (1774–1814) romantikus-klaszszicista festőművész és rézmetsző.

Ezek a körülmények, nemkülönben az, hogy anyai ágon magam is e család leszármazottja vagyok, indítottak arra, hogy a soproni „fogadós" Stark család történetét az eddigi szétszórt, vázlatos és gyakran egymásnak ellentmondó irodalmi utalásoknál alaposabban felkutassam[5].

Az egykori „Fehér ló" fogadó udvara

Mint az eddigi példákból is látható, családunkban valamelyik fiúnál a *János* keresztnévnek első utónévül való használata hosszú ideig tradíció volt, a családban természetesen a második, tulajdonképpeni utónevet használták (a *János* első utónevet ezért *J.* rövidítéssel használom).

4 Vö. Kapi-Králik Jenő: A soproni Stark-féle virginálkönyv 1689-ből. SSz. 1937, 205–209; Jandek Gusztáv: Wohlmuth János 1689. évi ún. Stark-féle virginálkönyve (Az első magyarországi zongoraiskola). SSz. 1955, 1–2. sz. 86–98.

5 E családtörténet megírásánál a virginálkönyv családtörténeti bejegyzéseinek csak csekély hányadát közlöm, mivel általában csak születési, házassági és halálozási adatokat tartalmaznak. Ezeket az adatokat a családtörténet szempontjából fontosabb személyeknél az anyakönyvekkel egyeztettem; eltérés esetén az anyakönyvi adatot tekintettem hitelesnek. Az anyakönyvekre való részletes utalásokat a rövidség kedvéért mellőztem. Egyben köszönöm azt a segítséget, amellyel dr. Horváth Zoltán, a soproni levéltár igazgatója, valamint munkatársai, az evangélikus és a katolikus anyakönyveket őrző lelkészek, dr. Házi Jenő ny. főlevéltáros, dr. Domonkos Ottó, a soproni Liszt Ferenc Múzeum igazgatója, továbbá munkatársai, valamint dr. Tompos Ernő és dr. Mollay Károly kutatásaimat támogatták.

Továbbra is igen sikeresen szerepel az iskola táncscsoportja; március–áprilisban falujárás keretében Páliban, Vásárosfaluban és Fertőszentmiklóson mutatkoztak be.

1949. április 1-én tartották a „képesítővizsgálatot előkészítő értekezlet"-et.[49] A IV. osztály 23 tanulója közül 22-en jelentkeztek képesítővizsgálatra, ebből 11-nek, az osztálylétszám felének középiskolai érettségi bizonyítványa volt (különbözetivel kerültek az óvónőképzőbe), így nekik magyar nyelv és irodalomból, valamint történelemből nem kellett képesítőzniök.

A szakfelügyelői látogatások jegyzőkönyvei is fennmaradtak erről a tanévről.[50] Egy tanítóképző intézeti tanár kivételével valamennyi szakfelügyelő gimnáziumi tanár volt. Bár véleményük általában pozitív, alig vették figyelembe a szakképesítést nyújtó óvónőképző sajátos helyzetét, csupán 1–2 esetben ismerték el szaktárgyaik tankönyveinek maximalizmusát, a növendékek túlterhelését. Mindenesetre a tanulók és tanárok közös munkájának eredményét dicséri, hogy a tanév végén az iskola egyetlen tanulója sem kapott elégtelen osztályzatot.[51]

1950. június 10-én tartotta az óvónőképző „termelési értekezlet"-ét.[52] Ez az akkor divatos kifejezés az iskolában a „Nevelj jobban"-mozgalom értékelését jelentette. Az iskolai intézőbizottság a versenyfelelős elnökletével először szóban értékelte mindegyik tanár és óvónő egész évi munkáját, majd „érdemjegyekkel" is minősítette mindegyiküket. Az igazgató „kiváló", 3 tanár „kiemelkedő", 2 tanár és 3 óvónő „jó" osztályzatot kapott.

1950. május 22–24-e között tartották az írásbeli képesítő vizsgákat. Magyar irodalomból az 1918–19-es forradalom hatását kellett a jelölteknek bemutatniok négy „Nyugat"-os költőnk lírájában. A vizsgaelnök véleménye meglehetősen elmarasztaló: „A dolgozatok általában a tankönyv reprodukálásán nem mennek túl, az olvasott művek nyomán keletkezett közvetlen élménynek nyoma nincs."[53] A helyesírással sincsenek megelégedve.[54]

Kisdednevelési ismeretekből „Az óvoda a szocialista nevelés szolgálatában" című tételt dolgozták ki. Itt már lényegesen jobb eredmény született: 2 kitűnő, 7 jeles, 4 jó, 4 közepes, 5 elégséges.

Még jobb volt a teljesítményük egészségtanból. A „Táplálkozás és népegészségügy" című tétel kidolgozása nyomán 7-en kitűnő, 8-an jeles, 4-en jó, 1 közepes és 2-en elégséges osztályzatot kaptak.

1950. június 19–22-e között tartották a gyakorlati és szóbeli képesítő vizsgákat, amelyek igen jó eredménnyel zárultak. Bár kitűnő nem volt, 7-en jelesen, 4-en jól 9-en közepesen, ketten megfelelten képesítőztek. A tanévzáró értekezletet már korábban, június 17-én megtartották.[55] Az igazgató bemutatta a következő, 1950/51. iskolaév tervezett tantárgyfelosztását. Az igazgatón és a 3 óvónőn kívül ekkor 6 tanára volt a nevelőtestületnek. Sürgeti az igazgató a jegyzőkönyvben is egy matematika–fizika szakos új tanár és a negyedik óvónő kinevezését, de már sejteti, hogy „esetleg személyi kicserélődések is történnek a nyár folyamán."

49 Jkv. 1–11/1949–50. SÓI it.
50 Jkv. 1–10/1949–50. – 1–15/1949–50. SÓI it.
51 Jkv. 1–17/1949–50. SÓI it.
52 SÓI it. 494/1949–50.
53 Jkv. 1–22/1949–50. SÓI it.
54 Az érettségizettek voltak az osztály legjobb tanulói; ők nem írtak dolgozatot.
55 Jkv. 1–21/1949–50. SÓI it.

A tanév végeztével az iskola igazgatójának a VKM 1250–46–20/1950. IV. sz. rendelete alapján el kellett végeznie a tanári könyvtár selejtezését.[56] Néhány elavult szemléletű történettudományi mű mellett selejtezésre javasolták a Kisdednevelés 9, a Néptanítók Lapja 12, a Magyar Gyermeknevelés 4, a Családi Kör 5 és a Nemzetnevelés 3 teljes évfolyamát. Sajnos ezeket a folyóiratokat – pótolhatatlan veszteséget okozva – ki is selejtezték.

A szülői munkaközösség egész évi tevékenységéről is összesítő jelentést[57] kellett a VKM-be felterjeszteni. „Az iskolai munkában aktív szülők száma" 9 volt (a teljes tanulólétszámból mindössze 14-en voltak helybeliek), a Szülők Iskolája előadásain 8–10 szülő jelent meg. Ruha- és pénzsegéllyel támogatták a Görög Ilona Népi Leánykollégium növendékeit.

A várható tanulólétszám az 1950/51. tanévben az igazgató jelentése szerint így alakul: I. oszt. 45, II. oszt. 35, III. oszt. 15, IV. oszt. 12 fő.[58]

1950. augusztus 15-én az óvónőképző intézet igazgatását jegyzőkönyvileg *Lajos József* gimnáziumi tanár veszi át.

(Folytatjuk)

Tárnok Pál:

Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző (1774–1814) családjának története

1. Stark János Fülöp, a család első soproni tagja, több mint 300 esztendővel ezelőtt feleségével és gyermekével Sopronba költözik, itt megveszi a „Fehér ló"-hoz címzett, akkor már nevezetes fogadót (ma Lenin körút 55)[1] és megszerzi a polgárjogot. Erről a tanácsjegyzőkönyv 1673. június 16-i bejegyzése tanúskodik: „Desgleichen auch Herr Tomann im nahmen Herrn Hanss Philipp Starkchens, sc kürtzlich mit weib und kind alhero kommen und das würthshauss beym weissen rössel an sich erkauffet, gehorsamblich gebeten. Sind hierauf ... angenohmen worden ..... [Starckh] hat aber das gantze Onus wie auch die übrige gebühr erleget und darauff zu bürgen gestellet Herrn Borsik Máttyás dess Innern, Herrn Jacob Scheffer dess aussern Raths"[2].

A Stark család története, akárcsak a Thirring, Artner vagy a Petz családé[3], társadalomtörténeti szempontból tanulságos bepillantást enged az újkori soproni polgárság életformájába, egyes tagjainak szellemi pályák felé való fordulására, népesedési kérdések apró részleteibe. Stark János Fülöp második, már Sopronban született gyermeke, János Jakab számára szerkeszti 1698-ban Wohlmuth János, a soproni evangélikusok orgonista-karnagya a Soproni virginál-

56 SÖI it. 559/1949–50.
57 SÖI it. 512/1949–50.
58 SÖI it. 556/1949–50.

1 Itt fogadta a városi tanács 1644-ben a városon átutazó Zrínyi Miklóst, a költőt. Vö. Csatkai–Dercsényi (szerk.): Sopron és környéke műemlékei. Bp., 1956², 312.

2 GySmL. 2 (Sopron város): Tanácsjegyzőkönyv 1673. év 161. lap.

3 Vö. Thirring Gusztáv: A soproni Thirring nemzetség háromszázéves múltja. Sopron, 1934; Házi Jenő: A soproni polgári családok (1535–1848). SSz. 1972, 160–168; Mollay Károly: Német polgárság magyar földön (A soproni Petz-család). Filológiai Közlöny 1970, 335–342; Deutsches Städtebürgertum in Ungarn (Die Ödenburger Familie Petz). Lenau–Forum (Wien), 1969, Heft 3–4, 79–88.

Dédapánk házasságából 7 gyermek született, ezek közül azonban csak három érte meg a felnőtt kort. *Lajos* (1850–1920) mészárosmester és állatkereskedő lett, majd malom- és háztulajdonos volt. Jelentékeny vagyonának nagy része az első világháborús hadikölcsön-kötvények elértéktelenedése miatt elveszett. Bögöthy Terézzel kötött házasságából gyermek nem származott. Egyetlen fogadott leányuk volt. Stark *Zsófia* (1857–1929) Nitsch Mór postatiszthez ment feleségül. Házasságukból két fiú született, unokái és dédunokái ma is élnek. Nitschné Stark Zsófia, akárcsak Lajos bátyja, gyűjtötték és őrizgették a család történetére vonatkozó iratokat, a virginálkönyv is Nitschné Stark Zsófia révén került 1919 körül a soproni múzeum birtokába. A többi irat azonban sajnos elkallódott. Stark *Gusztáv* (1859–1935), nagyapám, a hentesmesterséget tanulta ki. 1885-ben vette feleségül Hambach Jozefát, Hambach Nándor mészárosmester és Moretti Anna leányát. Ekkor költözött a Várkerület 20. (ma: Lenin körút 19.) szám alatti szép rokokó ház emeleti lakásába, a ház földszintjén pedig hentesboltot nyitott. Ebben a házban születtek meg gyermekei. Közülük négy érte meg a felnőtt kort: *Gusztáv* (1886–1925); édesanyám, *Józsa* (1887–1974), *Lajos* (1889–1932) és *Irma* (1892–). Velük elérkeztünk a jelenkorba. E jelenkor krónikájának megírása legyen a jövő nemzedékek feladata!

Bellér Béla:

Az osztrák-magyar viszony és a burgenlandi kérdés (1922–1926)

1. A Horthy-korszak történetírását alig érdekelte annak az osztrák népnek története, amelynek több mint ezer éve szomszédai vagyunk, és amellyel négyszáz éven keresztül államközösségben éltünk. Az osztrák–magyar viszonyt is ez a történetírás jóformán csak a burgenlandi kérdés szűk ablakán keresztül nézte, amelyet elhomályosított a nacionalista szenvedélyek gőze és a revíziós vágyálmok köde. Felszabadulás utáni történetírásunk először is tiszta képet alkotott magának a sokat vitatott burgenlandi kérdésről, a hazai és nemzetközi osztályharc szilárd bázisára, a belpolitika (Nemes Dezső, Karsai Elek), a nemzetiség- (e sorok írója), a had- (Fogarassy László) és a diplomáciatörténet (Soós Katalin, Gábor Sándorné) összefüggésrendszerébe helyezve azt. Azután vizsgálódását Ausztria tragédiájától, az Anschlusstól kiindulva fokozatosan a modern Ausztria történetének úgyszólván minden lényeges kérdésére, az osztrák–magyar viszony egészére kiterjesztette, létrehozva a szomszéd ország történetének nemzetközi elismerést kiváltó monográfiáját (Kerekes Lajos). Ha van még az osztrák–magyar viszonynak feltérképezésre váró fehér foltja, az talán csak az 1920-as évek története a burgenlandi kérdés megoldásától a világgazdasági válság kitöréséig. Ennek a fehér foltnak nagyobbik felét, az 1922-től 1926-ig terjedő időt igyekszik kitölteni a konkrét kapcsolatok színes rajzával jelen tanulmány, amely elsősorban a Magyar Külügyminisztérium kiadatlan aktáin alapszik.

2. *A burgenlandi epilógus*

A diplomáciai események fonalát a burgenlandi válság megoldásánál, vagyis 1921 utolsó hónapjaiban kell felvennünk. Az olasz közvetítéssel létrejött és 1921. október 13-án aláírt ún. velencei jegyzőkönyv úgy vetett véget a több

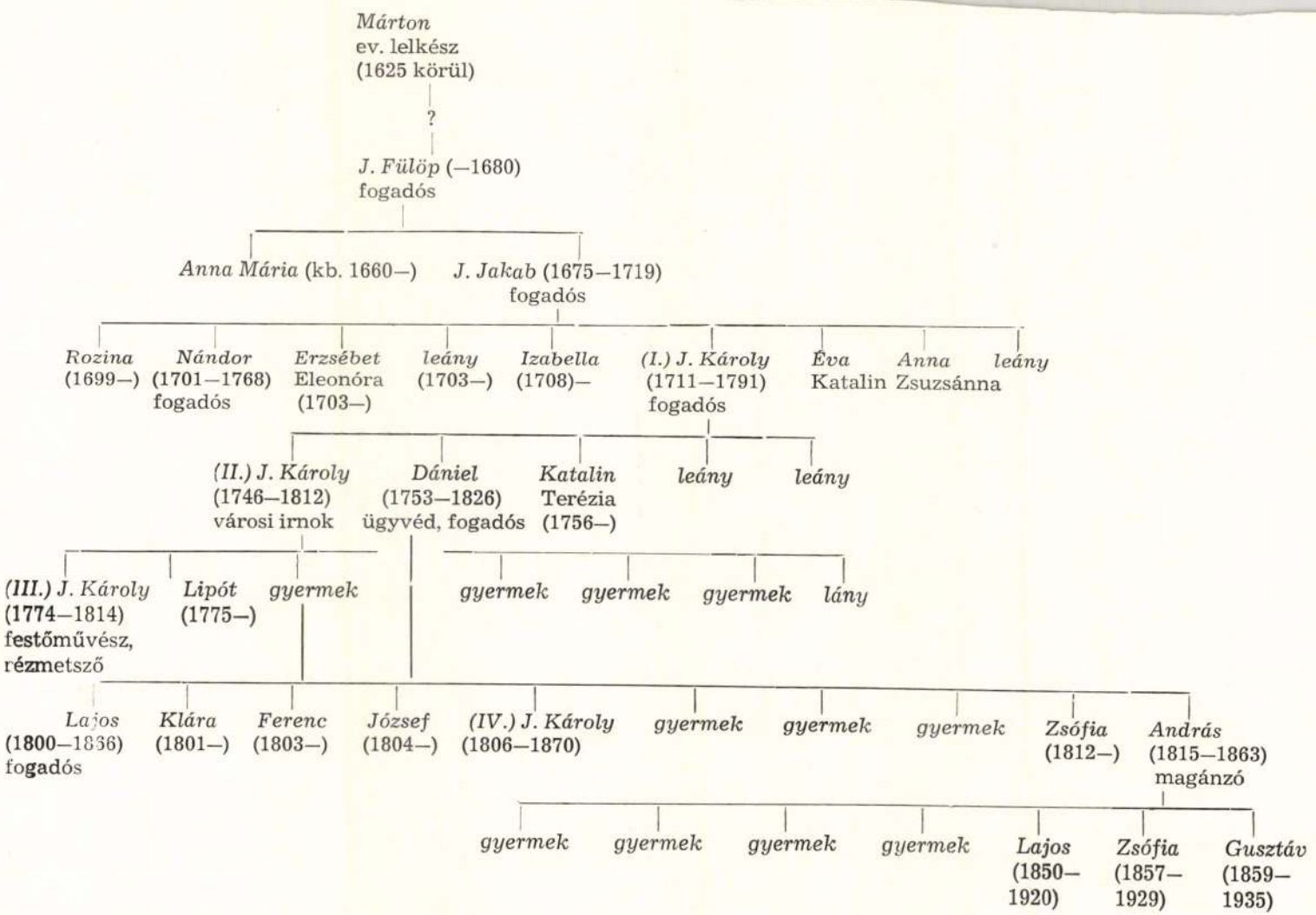
Márton
ev. lelkész
(1625 körül)
?
J. Fülöp (–1680)
fogadós
Anna Mária (kb. 1660–)
J. Jakab (1675–1719)
fogadós
Rozina (1699–)
Nándor (1701–1768) fogadós
Erzsébet Eleonóra (1703–)
leány (1703–)
Izabella (1708)–
(I.) J. Károly (1711–1791) fogadós
Éva Katalin
Anna Zsuzsánna
leány
(II.) J. Károly (1746–1812) városi irnok
Dániel (1753–1826) ügyvéd, fogadós
Katalin Terézia (1756–)
leány
leány
(III.) J. Károly (1774–1814) festőművész, rézmetsző
Lipót (1775–)
gyermek
gyermek
gyermek
gyermek
lány
Lajos (1800–1836) fogadós
Klára (1801–)
Ferenc (1803–)
József (1804–)
(IV.) J. Károly (1806–1870)
gyermek
gyermek
gyermek
Zsófia (1812–)
András (1815–1863) magánzó
gyermek
gyermek
gyermek
gyermek
Lajos (1850–1920)
Zsófia (1857–1929)
Gusztáv (1859–1935)

7. A család (I.) J. Károly második fiának, *Dánielnek* (1753–1826) leszármazottaiban élt tovább. Dániel már mint ügyvéd („causarum fori utriusque juris advocatus") tette le a polgáresküt, 1797-től kezdve a külső tanács tagja, ezenkívül evangélikus konventtag. 1799-ben, tehát 46 éves korában vette feleségül az akkor 25 éves Gottlieb-Gabriel Zsuzsannát. Ettől kezdve ő vezeti a virginálkönyv családtörténeti bejegyzéseit, sőt a régebbieket is kiegészíti.

Az ügyvédséggel hamarosan felhagyott, átvette a „Fehér ló" fogadó vezetését, ill. különféle alkalmi üzletekkel foglalkozott. Így például 1793–1803-ig mint jogbérlő elsőként vállalt érdekeltséget az akkor még kockázatos technikai újítást jelentő széntüzeléses téglagyártásban[33]. 1808-ban a francia kémek gyújtogatásainak tulajdonított tűzvészsorozat a „Fehér ló" fogadót sem kímélte meg. A virginálkönyv bejegyzése szerint júl. 19-én Stark Dániel 25 000 forintnyi tűzkárt szenvedett. Ehhez járult még Stark Dániel 1823. szept. 25-i végrendelete[34] szerint a franciák 1809. évi bevonulása, az 1811. évi pénzleértékelés, az 1816. és 1817. évi drágulás. A fogadó leégése a mindössze 55 éves Stark Dánielt szörnyen megviselhette: írása ettől kezdve egy csapásra megváltozik, bejegyzései pontatlanok, hibásak lesznek. Utolsó bejegyzése 1810-ből való, ettől kezdve néhány évig felesége írja a bejegyzéseket.

Stark Dániel 1826-ban halt meg. 1823. évi végrendeletében 7 élő gyermeke mindegyikének 300–300 forintot hagyományoz, Lajos fia és Klára leánya, mivel a fogadóban segédkeztek, még külön 100–100 forintot kapnak.

Halála után a fogadót özvegye és elsőszülött fia, *Lajos* (1800–1866) vezette tovább. A fogadó forgalma nyilván megcsappant, mert az özvegynek 1841-ben bekövetkezett halála után, 1842-ben a család a közel 170 évig tulajdonában volt „Fehér ló" fogadót eladta.

Stark Dániel házasságából 10 gyermek származott, ebből 3 még gyermekkorban meghalt. Az elsőszülött *Lajos* (1800–1866) először fogadós, a „Fehér ló" eladása után piaci ellenőr lett a városnál. Nem házasodott meg. *Klára* (1801–) Göltl János kőszegi fogadós („Zöldfa") felesége lett. *Ferenc* (1803–) Pozsonyba költözött, ott is halt meg mint agglegény 1847-ben. *József* (1804–) Derecskére került, ott nősült 1846-ban. (IV.) *J. Károly* (1806–) katonatiszti pályára lépett, az egyik olaszországi hadjárat során megsebesült, mint rokkant halt meg 1870 táján. *Zsófia* (1812–) 1859-ben még szerepel, további sorsát nem ismerjük. 1815. márc. 3-án született az utolsó gyermek, dédapám, Stark *András*.

8. Stark András (1815–1863) többnyire magánzóként („Haus- und Grundbesitzer") szerepel a forrásokban. Feltehetően szakított a patrícius családokból való nősülés gondolatával és 1843-ban egy parasztlányt, Hotz Zsuzsannát vette feleségül. A mai Magyar utca 16. számú (akkor 708. sz.) házban laktak. Számottevő vagyon nem maradt utána, örökrészét valószínűleg felélte, mert özvegye a lakásán nyitott kifőzdét, ennek szerény jövedelméből élt 1891-ben bekövetkezett haláláig. Haláláról fia, Lajos tudósít a virginálkönyvben, s ez a bejegyzés egyúttal az utolsó az 1699-től kezdve vezetett családtörténeti bejegyzések között: „1891 den 28. Apr. um 7 Uhr Abends ist unsere gute Mutter Susanna Stark, geb. Hotz selig in den Herrn gestorben. Schwer war ihr Leben, leicht ihr Tod, Gott gebe ihr den ewigen Frieden".

33 Vö. Nyitray Elek: A szénnel való téglaégetés megindulása Sopronban. SSz. 1956. 268–276.
34 GySmL. 2 (Sopron város): Fasc. XX nr. 2025.

K·AKAD

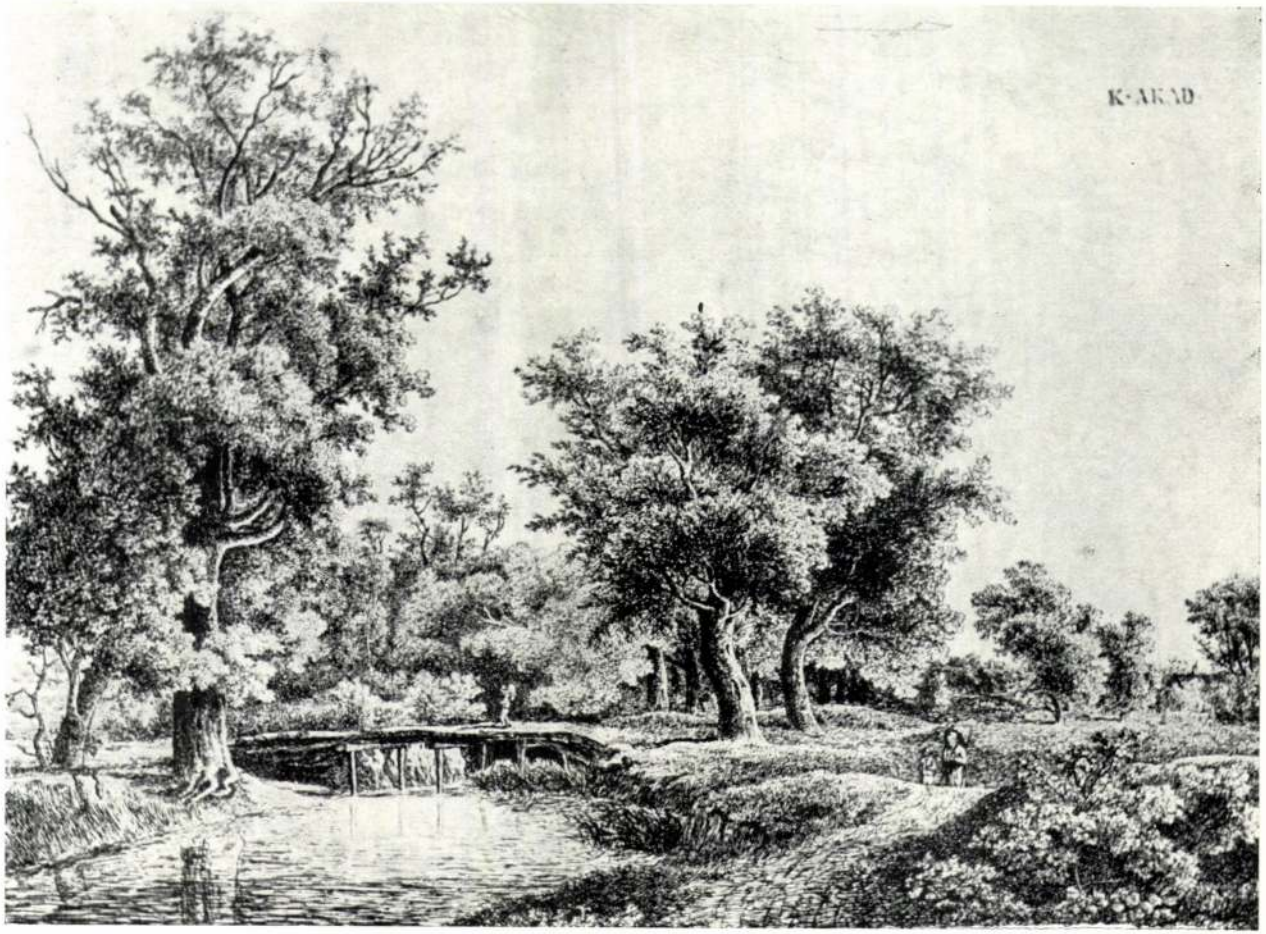
K·AKAD

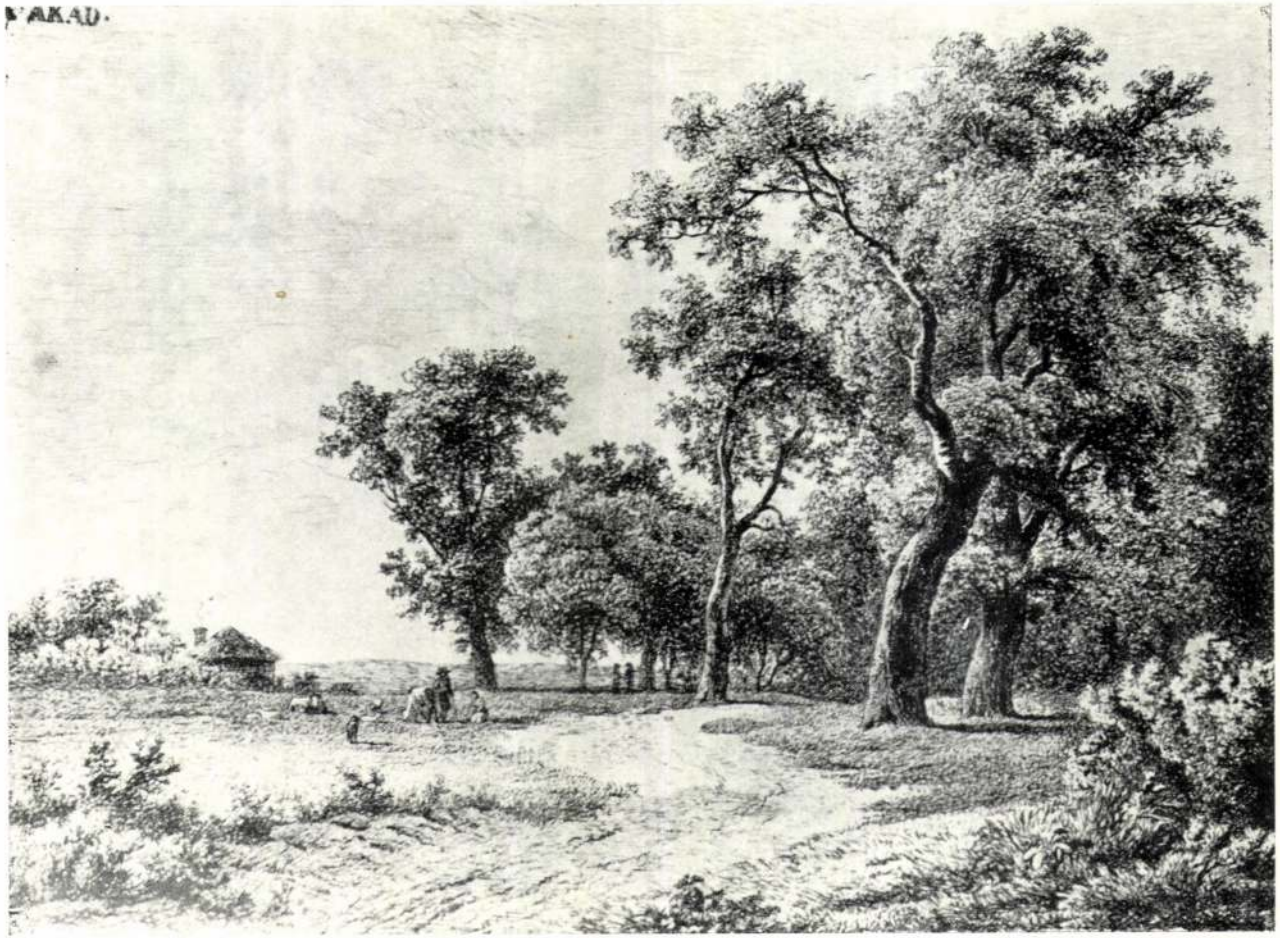
AKAD.

Stark Károly

Stark Károly, építész, 1797-ben iratkozott be. 1799-ben a Gundel-díjat nyerte.

Fleischer Béla

86.1

Stark Lipót

Tér és Forma, 1931

IV. évf. 175-179.o.
Az Országos Társadalombiztosító Intézet wéhhára.

Bécs

Stark N.

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Stark N./

Markó Károly festő,

Divatcsarnok, 1853.május 15.13.259.
Iró- és müvészélet.

Stark

S 2. *Mariette*, festő * Trieszt 1865 szept. 8. A bpesti képzőművészeti főiskolán tanult. 1902 óta akvarell csendéleteket állitott ki a Nemzeti Szalónban.

E-G II. 472 l

STARK JÁNOS KÁROLY (Sopron, 1774 – Bécs, 1811)

Festő, rajzoló és rézmetsző. Állítólag Drezdában és 1797-től bizonyosan a bécsi Akadémia építészeti osztályán tanult, s főképp ideáltájakat készített önállóan és mások – Molitor, Mössmer – előképei után. Szülővárosáról és környékéről több rajzot is készített; Sopron látképe (metsz. Blaschke János 1809, in: Bredetzky S.: Reisebemerkungen...), az itt kiállított lap, Sopronbánfalváról készült rajza (csak említésből ismert), de tudunk (Csatkai 1928, 554) magyar történelmi témájú képéről is: Zrínyi és Frangepán a börtönben, amely e század elején állítólag Dortmundba került.

Művészet Magyarországon 1780-1830
MTA MKCS – MNG Bp. 1980.

szét helyszíne pontosan nem azonosítható, [illegible]
nekkissé túlzott használata is szerepet játszhatott. Bredetzky e kötetében még két erdélyi román viseletkép és a történeti statisztikus Schwartner Márton képmása szerepel, jól jellemezve az államismereti érdeklődést kísérő képzőművészeti jelenségek karakterét.

A lap metszője id. PONHEIMER, Kilian (Bécs, 1757 – Bécs, 1828) Schmutzer és F. Brand tanítványa volt s Bécsben több magyar vonatkozású lapot is metszett. Bredetzky számára máskor is dolgozott (Kat. 45).

Irod: Bredetzky III. 103; Zeitschr. f. Ung. V. (1804) 377; Csatkai 1928, 554; Garas 1955, 253; Csatkai–Dercsényi 1956, 144, 158.

13 A hotkóci kastélykert részletei

6, 7. TÁBLA

olaj, vászon, 54 x 81,5 cm
Jelezve a vászon behajtott alsó szegélyén: Joh. Rombauer pinx 1803
MNM TKcs, ltsz. 2068

A kép a Szepességben fekvő hotkóci (Hodkovce) egykori Csáky kastély parkjának 24 részletét négyzetalakú mezőkben ábrázolja, a mezők fölött 1–24-ig terjedő számozással.

A ma is álló kastélyhoz (a képen a 23. szám alatt) a 18. században francia-kert csatlakozott, amelyet a tulajdonos Csáky Emánuel a 18–19. század fordulóján nagyrészt angol kertté alakított át s a kezdő Rombauerrel a feltehetően általa kijelölt részleteket meg is örökíttette. A kertet elég részletesen leírta Kazinczy Ferenc, aki 1806 szeptemberében járt ott s leírását az angol kertekről szóló fejtegetéseivel együtt még az évben kiadta a Hazai Tudósításokban (p. 262–3, 267–271, 276–80). Leírásában s egy, a kert alaprajzát is tartalmazó levelében (Kazinczy Lev. IV. 316–9) említett részletek némelyike biztonsággal azonosítható az olajkép részleteivel, így a főépület (23) mellett a ma is álló kápolna (14), a lovagvár (20), kutat rejtő obeliszk (11), az antik példák után készült Leányka madárral gipsz-szobor (15), s Csáky–Erdődy címerrel díszített páros obeliszk (5) és a kerek templom (7).

Irod: Tyihomirov 1961, 133–4, 1. kép; J. Rombauer Kat. 1963, Nr. 3; Zádor 1973, 36, 11–12. kép; Rózsa 1977, 16, 30, 26–27. kép.

Qu'il me soit permis de démontrer l'injustice et la rigueur incompréhensible des vainqueurs envers la Hongrie. Par suite du traité de Versailles l'Allemagne a perdu les 13% de son territoire et les 10% de sa population. Par contre, on a arraché à la Hongrie les 74% de son territoire et les 64% de sa population. La Roumanie, à elle-seule, fut agrandie d'un territoire de 102.000 km², soit de plus que les 93.000 km² du territoire qui fut laissé à la Hongrie démembrée. Il ne nous est resté que les 66.5% de la race hongroise, tandisque les autres 33.5% sont forcés de subir le joug étranger. On a attaché à la Tchéco-Slovaquie: 1,702.000 Slovaques et 1,874.000 non Slovaques; à la Yougoslavie: 1,029.000 Serbes et 3,092.000 non-Serbes. Ces chiffres prouvent d'une facon évidente qu'aux alentours de Paris on a formé des Etats qui sont bien plus des Etats de nationalités que ne le fut jamais la Hongrie. Ajoutons encore que la population détachée de la Hongrie d'une culture plus élevée, fut soumise à une des peuples d'une civilisation bien inférieure; c'est-à-dire que les trois quarts de la Hongrie furent „balkaniés".

Et ceci, ce n'est pas seulement la perte de la Hongrie, mais celle de toute l'humanité. C. Reclus, le grand géographe français, avait constaté que la Hongrie était la plus parfaite unité géographique, elle était également une parfaite unité économique. Par suite du démembrement territorial, la Hongrie ainsi que les parties détachées perdirent toute vitalité et se trouvent aujourd'hui complètement appauvries.

Pour motiver leur façon d'agir les vainqueurs nous accusèrent d'être les responsables de la guerre et les oppresseurs de nos nationalités. Toutes les deux accusations sont absolument fausses. La première est déjà parfaitement démentie. La seconde est non moins absurde. En effet, c'est un fait historique que les diverses nationalités, chassées de leur patrie par les Turcs, trouvèrent en Hongrie une seconde patrie et reçurent une parfaite hospitalité et des droits bien plus étendus que ceux que les Etats-successeurs accordent actuellement aux minorités nationales qui leur furent attribuées par les différents traités de paix.

Les accords relatifs aux minorités ne sont que des chiffons de papier, de sorte que les minorités et, en premier lieu, le Hongrois, sont opprimés d'une façon dépassant toute imagination.

On confisque leurs biens sous le prétexte de réformes agraires, on interdit l'emploi de leur langue maternelle, on ferme leurs

sabb kultúrából alacsonyabba taszították. *Mesterségesen balkanizálták tehát Magyarország ³/₄ részét.* Ez az emberiség egyetemes vesztesége nem csupán Magyarországé. A Kárpátoktól övezett ezeréves régi Magyarország a világ legtökéletesebb földrajzi alakulata, amint *Reclus*, a nagy francia földrajztudós annakidején megállapította. Nagyszerű gazdasági egység is volt a régi Magyarország. A földarabolás következtében nemcsak Csonkamagyarország vált gazdaságilag életképtelenné, hanem a csonkaországban megmaradt, valamint a Magyarországtól elszakított részek lakosságának egyaránt a régi jómód és fejlődés helyett elszegényedés lett az osztályrésze.

Hogy ekkora igazságtalanságok megtörténhettek, csak az teszi megmagyarázhatóvá, hogy a béketárgyalások kifáradt politikusait *az utódállamok képviselői félrevezették.*

Ennek az elbánásnak indokául két vádat állítottak előtérbe. Egyik a háborús bűnösség vádja, amelynek teljes alaptalanságára már rámutattam. A másik az a vád, hogy Magyarország a multban elnyomta nemzetiségeit, *melyek annakidején a hódító törököktől üldöztetve menekültek Magyarországba, ahol vendégszerető otthonra találtak,* századokon keresztül testvérek gyanánt tekintette és önként minden nyomás nélkül sokkal értékesebb, sokkal kiterjedtebb jogokat biztosított nekik, mint aminők azok a jogok, melyeket a világháború után az utódállamok, a főhatalmak erőszakolása folytán, nemzeti kisebbségeiknek papiroson biztosítottak, de az életben lábbal tipornak.

Igy nem tartják be a kisebbségi szerződések egyetlenegy pontját sem, hanem *könyörtelenül elnyomják kisebbségeiket, de elsősorban a magyar kisebbségeket.* A magyar kisebbséghez tartozókat birtokaikból „agrárreform" címén erőszakosan kiforgatják, a nyelvhasználat körül nekik biztosított jogaiktól megfosztják, iskoláikat bezárják avagy elnemzetlenitik, őket hivatalaikból elmozditják, fizetésüket, nyugdijukat elvonják, még a szabad életfoglalkozásokban — orvosi, ügyvédi, mérnöki gyakorlatban — is akadályozzák, az anyaországban élő fajtestvéreikkel való szellemi és kulturális érintkezésüket lehetetlenné teszik, magyar nyomtatott betűt a trianoni határokon át nem eresztenek, sőt az esetek sokaságában a kisebbséghez tartozóknak még odavaló állampolgárságát sem ismerik el *és őket seregestül kiüldözik.* A kisebbségi sérelmek körében nagy jelentőséggel bir és egyenesen szerződésszegést képez az a visszaélés, hogy *sem a székelyek és szászok a nekik megigért helyi autonómiát, sem a ruthének a nekik megigért országos autonómiát nem kapták meg.*

De lehetetlen reá nem mutatni arra a visszaélésre is, melynek Magyarország a lefegyverzés terén az áldozata. Hiába van ugyanis megigérve a trianoni szerződésben és a nemzetek szövetsége paktumában (8.

Portrait par Mlle Thérèse Stark obtint le Prix de la Ville de Budapest.

Stark Teréz „Leányarckép"-ét a székesfőváros dijival tüntette ki.

Portrait by Theresia Staré was awerded the Municipality prize.

of that unity not only has economic life in Hungary become impossible, but the population of the country as well as of the parts torn away, have had to exchange a state of prosperity and progress for impoverishment. The only way we can explain an injustice if this kind is by the fact that the delegates to the Peace Conference, exhausted by prolonged negotiations, were misled by the representatives of the Succession States.

Two accusations were levelled against Hungary to justify the treatment meted out to her. The one was war responsibility, the unfounded nature of which I have pointed out above. The other was that in the past Hungary had oppressed her nationals. That accusation, too, was entirely without any foundation in fact, for throughout the centuries Hungary always looked upon the minorities who, fleeing from the conquering Turk found refuge and hospitality within her borders, as brethren, and, far from oppressing them, voluntarily granted them much greater and more extensive rights than those which, after the war, the Succession States — forced thereto by the Great Powers — promised on paper to the national minorities, but which in reality the latter never enjoyed. Not one single paragraph of the minority treaties, for instance is being honoured. Instead the minorities, particularly the Hungarians, are being mercilessly oppressed.

Under the pretext of land reform proprietors belonging to the Hungarian national minority have been forcibly done out of their estates. The Hungarian nationals have been deprived of the right to use their own mother tongue guaranteed to them in the minority treaties; their schools are being closed, or denationalised; they themselves dismissed from their offices, their salaries and pensions withdrawn; and all sorts of hindrances are being put in the way of the members of the professional classes — doctors, lawyers engin-

écoles, on les congédie de leur emploi, on les prive de leurs traitements, et on leur fait mille difficultés même sur le terrain des professions libres; on leur rend impossible tout rapport culturel avec leurs frères de nace de la mère-patrie, on ne reconnait pas leur naturalisation et on les expulse des territoires occupés. Outre ces mesures arbitraires les traités relatifs aux minorités sont violés par le fait que ni les Sicules, ni les Saxons, ni les Routhènes n'ont pas encore reçu l'autonomie qui leur est assurée par ces traités internationaux.

Et voyons la question du désarmement! La Hongrie est complètement désarmée et son armée se trouve dans l'impossibilité absolue de défendre ses frontières. D'autre part, les vainqueurs s'arment à leur gré, malgré les engagements qu'ils assumèrent dans le Traité de Trianon et dans le pacte de la S. D. N. (article 8.) Il suffit de citer un seul exemple: la force armée des trois États sucesseurs est treize fois plus puissante que celle de la Hongrie et en cas de mobilisation — elle devient 170 fois plus importante que la nôtre.

La crise économique mondiale est, en premier lieu, la conséquence de ces traités injustes et insensés, et il est absolument impossible, sans un accord commun et sans la paix des âmes de sortir de ce chaos politique et économique. Par contre la paix des âmes ne saurait être créée que par la suppression des injustices continues dans les traités, c'est-à-dire par une révision pacifique et conciliante.

D'ailleurs, la base juridique de la Révision est l'article 19. du Pacte de la S. D. N. En effet l'article en question prévoit deux cas, où il peut être question de la révision des traités internationaux. Le premier cas est celui où des conditions internationales mettaient la paix en danger. Il est inutile de prouver que les relations internationales de l'Europe centrale constituent un sérieux danger de guerre. Le deuxième cas de révision prévu par l'article 19. est celui où les traités internationaux s'accuseraient inapplicables. Or le traité de Trianon est réellement inapplicable. Et ce ne sont pas les Hongrois qui l'ont rendu inapplicable mais en premier lieu, les „vainqueurs", qui violent impudiquement tous les articles de ces traités nous assurant quelque droit. Malgdré tous ces faits et toutes ces injustices nous respecterons les prescriptions de ce traité que nous avons signé jusqu'au jour où il pourra être légalement modifié. Cependant nous sommes convaincus que la revision ne saurait tarder bien longtemps

cikk), hogy az összes államok és nemzetek arányosan és egyenlékenyen le fognak szerelni addig a legalacsonyabb mértékig, amely még lehetővé teszi a külső támadás elleni védelmet. Mert, amíg minket a paktumban jelzett legalacsonyabb mértéken *alul* fegyvereztek le, amennyiben nekünk csak annyi fegyveres erőt engedélyeztek, amennyi a belső rend és biztonság fenntartására is alig elégséges, addig ezzel szemben a volt győztesek szabadon fegyverkeznek tovább. Hogy egyetlen példát említsek, a Magyarországot körülölelő három utódállam hadereje *Magyarország fegyveres erejének tizenháromszorosa* és ha mozgósítanak, egyszerre *a mi fegyveres erőnk 170-szeresére emelkedik.*

Az a méreteiben példátlanul álló szörnyüséges gazdasági világválság is, mely most dúl, *elsősorban a rossz, esztelen és igazságtalan békeszerződések következménye.* Megértés és a lelkek békéje nélkül lehetetlen ebből a politikai és gazdasági zürzavarból kimenekülni, *a lelkek békéjét pedig egyesegyedül a békeszerződések igazságtalanságainak kiküszöbölése, a békés és megértő revizió teremtheti meg.*

A revizió követelésére nekünk különben is, magában a trianoni szerződésben gyökerező szilárd *nemzetközi jogi alapunk van.* Ugyanis úgy a trianoni szerződésnek, mint a Nemzetek Szövetsége paktumának 19. cikke szerint két esetben van helye a nemzetközi szerződések felülvizsgálásának. Az egyik eset az, ha olyan nemzetközi viszonyok forognak fenn, melyeknek fenntartása a békét veszélyeztetné. Fölösleges bizonyítani, mert köztudomású, hogy Közép-Európában a nemzetközi viszonyok olyanok, hogy a legkomolyabban veszélyeztetik a békét. Olyan világrend van rákényszerítve Középeurópára, amely igazságtalan, s amely a népek önrendelkezési jogának lábbal tiprásával történt. Márpedig, ha a lelkek elégedetlenek, sohasem tudhatjuk, mikor és hol pattan ki az a szikra, amely lángbaborítja a felhalmozott gyúanyagot és lehetetlenné teszi a békés megoldást. A másik ok, melynek fennforgása esetén a nemzetközi szerződések reviziójának van helye, az, ha a fennálló nemzetközi szerződések tarthatalanoknak bizonyultak. *Márpedig, ha van a világon tarthatatlan szerződés, a trianoni diktátum bizonyára ilyen,* nemcsak azért, mert hazugságokon, erőszakon és igazságtalanságokon épült fel, hanem főleg azért, mert az utódállamok lábbal tiporják annak azokat a rendelkezéseit, melyek nekünk is biztosítanak némi jogokat. Nem miattunk vált tarthatatlanná a trianoni szerződés, *mi ugyanis a történelemben páratlan béketűréssel és alkalmazkodással hordozzuk Trianon minden keresztjét vállainkon,* mert aláírtuk ezt a szerződést, ennélfogva bármily fájdalmas legyen is, *betartjuk azt mindaddig, amíg legálisan meg nem változtatható.* De az ú. n. „győztesek", az utódállamok szegik meg nyiltan a trianoni szerződést,

eers, etc. No intellectual intercourse with their kindred in the mother country is possible. Hungarian publications are not allowed to cross the Trianon borders, and in numerous cases even the right of citizenship in the countries in question is denied to the nationals, *who are thus forced to leave their birthplaces in thousands.*

One very sore minority grievance, which constitutes an actual infraction of the minority treaties, is the fact that the Seklers and Saxons have not been granted the local autonony, or the Ruthenians the general autonomy promised.

Neither is it possible to pass in silence over the injustice to which Hungary was subjected in the matter of disarmament.

In vain did the Treaty of Trianon promise, and paragraph XIX. of the Covenant of the League of Nations provide, that all the states and nations should disarm proportionately and equally to the lowest point consistent with defence against attacks from outside. I say in vain, for although we have been disarmed below the measure determined in the Covenant of the League of Nations, seeing that we are not permitted to keep a larger force than what is needed to maintain internal order and security. the victorious states, on the other hand are free to increase their military strength ad libitum. To mention only one aspect of the case, the military strength of the Succession States encircling Hungary is *13 times as great as that of Hungary,* and, were they to mobilise, it could be raised at once to 170 times the strength of our army.

The unprecedentedly acute and cruel economic crisis under which we are labouring today is due to the unreasonable and unjust peace treaties. Without understanding and peace of mind it is impossible to rise above the turmoil in political and economic life. Peace of mind, however, is not achievable unless the injustices of the peace traties are corrected by way of a peaceable and amicable revision of the same.

Our demands for revision rest upon the solid foundation of international law. as laid down in the Peace Treaty of Trianon, for according to that treaty and to paragraph XIX. of the Covenant of the League of Nations, the international treaties are open to revision in either of two cases. The one is when the international situation is such as to endanger the preservation of peace. It is unnecessary to prove what all the world knows, namely that the international situation in Central Europe is such as to threaten peace most seriously. An order of things has been forced upon Central Europe which is unjust and which was established by overriding the principle of self-determination. But when people are dissatisfied no one can tell when and where the spark may be struck that will ignite all the accumulated explosive matter and make a peaceable solution impossible. The second instance in which a revision of the peace traties is permitted is if the said traties prove intenable. Now if there exists an intenable treaty *it is the Treaty of Trianon,* not only because it was based upon falsehoods, violence and injustice, but also, and chiefly,

Stark

K

S. 3 *Teréz*, festő. * Milánó 1856. Budapesten az állami női festőiskolában Deák-Ebner Lajosnál végezte tanulmányait. 1893 óta arc- és figurális képeket állított ki a Műcsarnokban, Nemzeti Szalónban stb. A M. Képzőművésznők Egyesületének kiállításán 1915. a székesfővárosi díjat nyerte.

Eg-Gy II. 4721

STARMÜLLER Katalin

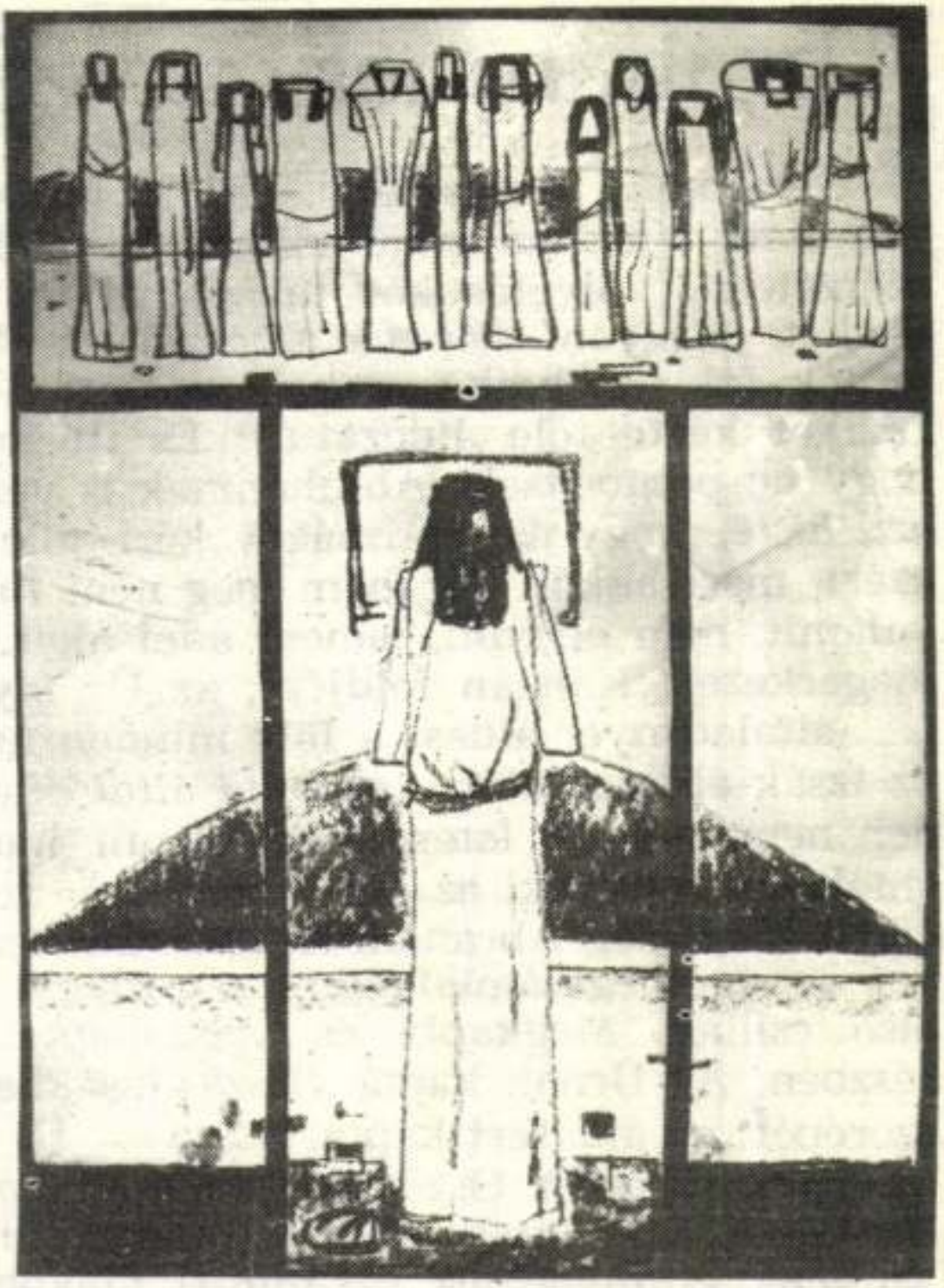

Starmüller Katalin: Jézus és a tanítványok

KERESZTÉNY SZÓ
KOLOZSVÁR
1990 -07- 15

Ábrahámnak is vé

Olvasom a Keresztény Szó 20. szám
Levél az ifjakhoz című cikkét, amelyb
szerzetesnői hivatásukat felismerni és
ifjakat. Nagyon szépnek találom az Á
szülők felé: „Ábrahámnak is vérzett a
Izsákot kérte tőle áldozatul." És itt ne
hogy ne pontosítsak: Ábrahámnak is vér
azt hitte, hogy Isten Izsákot kéri tőle
azért, mert akkor Ábrahám még nem tud
valamit, nem elvenni, hanem adni akar.
megérkezett Kánaán földjére, az Úr így
„. . . általad nyer áldást a föld minden ne
az Izsák-áldozat után: „*utódaid által* nye
den nemzetsége." Isten nem elvenni, han
emelte Izsákot, aki az áldás hordozója let
galom ülte meg Ábrahám lelkét! Már nem
dot az ég megszámlálhatatlan csillagai .
első csillag. Megkapta és visszakapta.
részben. Az Úrnak kapta vissza. Izsáknak
szerepét: az áldásért kapta vissza . . . És e
tetett át az egész Ószövetségen, mint vé
kapták, továbbadták. Istentől kapott hi
Micsoda kiüntetésnek számított! (Jákob
kitűnően szemlélteti ezt.)

Kedves szülők, most ugorjunk egy na

Starvinszky Károly báró

Starvinszky Károly báró, Pécsről, 11 éves korában, 1793 jún. 27-én iratkozott be.

86

Fleischer Bécs 86 l.

Starosolsky Ilona

foto-

laid

Lisko Clemente

S. J.

1334.

1334. A. Palar

Sz. Delftben 1601 táján. El
deczen

Nő képe

Derékon alólig láthat
szemöldöke barna, szeme
ujján gyürüt hord, baljába
tart. Gyöngyökkel diszített
homlokába nyúlik, nyakéke
ruhája alól ingválla kiláts
gallérját ékköves broche t
csipkeszegések diszítik. Aló

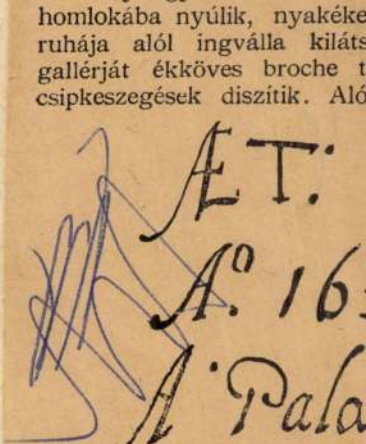

Fa, méretei 84 : 70·5 cm
1894 október 13-án P. et D. Col
— Elszámoltatott 1895 junius 4

nézve lásd a 30829–95 és az
sz. min. előadmányi ívet. — Az
november 28-iki 4561 (635–90
373 eln. sz. leirat (464–901).

Kifüggesztésére vonatkozó

a) Az Orsz. Képtárban. 1
medes (Stevaerts): Nő képe.

b) A Szépművészeti Múzeu
Palamedesz Stevaerts: Női képm
Palamedesz Stevaerts: Portrait d

Jegyzet. L. az 1896-iki lajs
— Preisliste № 214.

1894

Bp. Tört. M. Haubt-Protocol 1788. VIII. 24.; BFL pesti arany- és ezüstművescéh ... vegyes iratok; BFL PL Test-Inv. a. n. No. 566., 796.; Illyefalvy—Pallós; Horváth H.: I. 250. p.; Genthon II. 159. p.; Sztriha K.: 130. p.; Patakyné I. 282. p.; Patakyné IV. 121. p.; A. B.: 18. p. Dombi.

Skultéty Mátyás — Pest

1785-ben a pesti ötvösmesterek között szerepel.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: I. 252. p.; Mihalik; Dombi.

Spitzer Adolf — Pest. Ar.

A XIX. század 60—70-es éveiben említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: 252. p.

Starzer Antal Pest. Ez.

1806—64-ig említve. 1806. X. 8. Blettl József inasa 5 évig. 1816. VI. 12. mester. 1817. XI. 26-án pesti polgárjogot nyer. Műhelye: 1840-ben Schlangengasse, 1845-ben Seminärplatz, 1847-től Kecskemétergasse 505.

Művei:

 318	 130	Gyertyatartópár fele 1824 M. Nemz. M.
	 130	Sótartó 1824 Egykor dr. Patay Józsefné tulajdona. Lappang
 319	 141	Tálca 1834 Bp. Tört. M.

Pest-Buda 1977

Steindl Károly Pest. Ar.

1818. I. 11. inas 1816-tól számítva 6 évig Schwartz Györgynél. 1829-ben mester, egy diadémból, fülbevalóból és egy „orosz" gyűrűből álló remekrajzát Schmidt Ferencnél készítette el. 1829. május 3-án rajzát elfogadták, remekét: egy gyűrűt és egy arany szelencét Kierer Lipótnál készítette el. 1829. VIII. 9. mester. 1831. II. 12-én kapott polgárjogot. 1839-ben műhelye Schlangengasse 42. 1842—43. főcéhmester. 1852-ig említve. *Inasa:* 1831. I. 3. Kronberg Ágoston 6 évre; 1831. IV. 20. Reisinger Ferenc 6 évre; 1836. III. 13. Sältz János; 1837. VIII. 22. Haber János.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Haubt-Protocol... 1829. III. 8., 1829. V. 5.; Horváth H.: 252. p.; Wegweiser 1839., 1842., 1843.; Kapossy János: Magyarországi ötvösök; BFL IX/14. Meisterbuch 1829. VIII. 9.; A. B.: 31a., 42., 44a., 44. p.

Steiner Sándor (Casimir) Pest. Ez.

1840—1852-ig említve. 1840. mester. Műhelye: 1842. Alte Postgasse, 1845. Dachsengasse, 1847. Grünbaumergasse 278.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL IX/14. 1840.; Horváth H.: I. 252. p.; Wegweiser 1842., 1845., 1847.

Stenger Vilmos Pest. Ar.

A XIX. század 60-as éveiben említve.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Horváth H.: 252. p.

Stern Ármin Pest. Ar.

A XIX. század 60-as éveiben említve.

Művei:

141

Kehely
Felirata: „Sz. J. Ap. Kö. 1. ö. Lev. I. R. I. V. A. Jézus Krisztusnak vére tisztíta meg minden bűneinktől." A talp belsejében: „G. R. Ged. Iklad Helységének 1834."
1834
Ikladi ev. templom

141

Tál
1834
M. Nemz. M.

153

Mosdókancsó
1845
Bp. Tört. M.

156

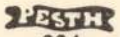

224

Teáskanna
1848
Iparm. M.

156

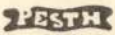

224

Kiskanál
1848
Bp. Tört. M.

Irodalom:
BFL IX/14. Meisterbuch 1816. IV. 29.; Illyefalvy—Pallós; Horváth H.: II. 251. p.; Wegweiser 1840., 1845., 1847.; Kőszeghy; M. Nemz. M.; Bp. Tört. M.; Iparm. M.; A. B.: 24a. p.; Földes.

Starzer Antal
Pest ötvös
Kőmagötvj: 81 l.

513	Nr. 400	**Antonius Starzer,** M 1816, e. —1864. Sótartó. — *Salzfaß.* Dr. Patay Józsefné. Expos. 1935: 101.	81
	~~Nr. 404~~	~~b) Evőkészlet. — *Tafelsilber.*~~ ~~Friedmann Izidor Bp.~~	
514	Nr. 407 —421	Ugyanaz. — *Derselbe.* Tálca és evőeszközök. — *Tischbrett u. Tafelsilber.* Fővárosi Múzeum — *Hauptst. Museum,* Bp.	

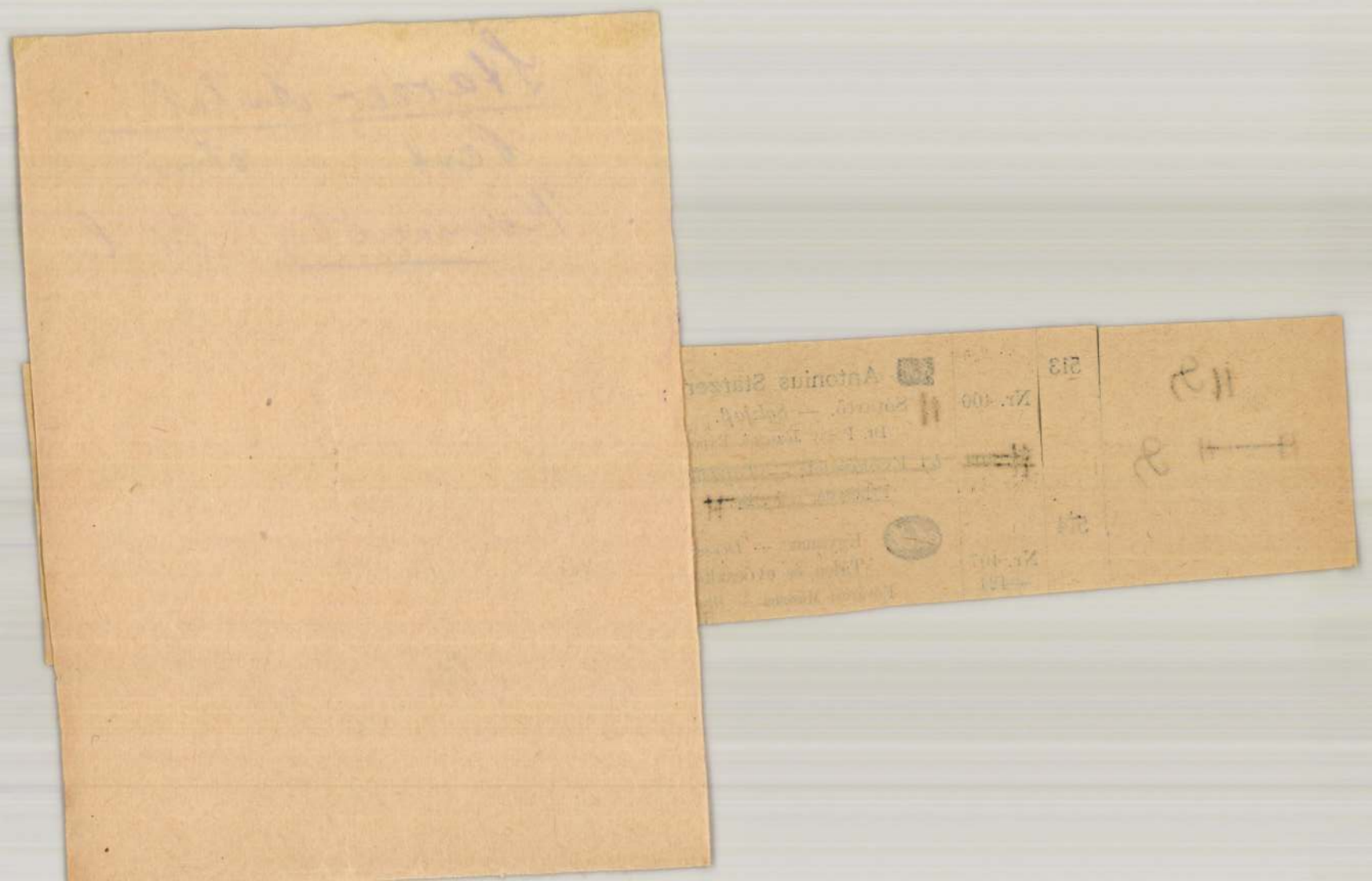

Starzer Tamás Pest. Ar.

Budai aranyműves, átköltözött Pestre. 1830. I. 26-án pesti mester. Műhelye: 1840. Schlangengasse, 1852. Seminärplatz 505.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL IX/14. Meisterbuch 1830. X. 17.; Horváth H.: 252. p.; Wegweiser 1840., 1852.

Pest-Buda 1977

Stettner Béla

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Grafikumművés

1979 1 2

TÁRSADALMI SZEMLE

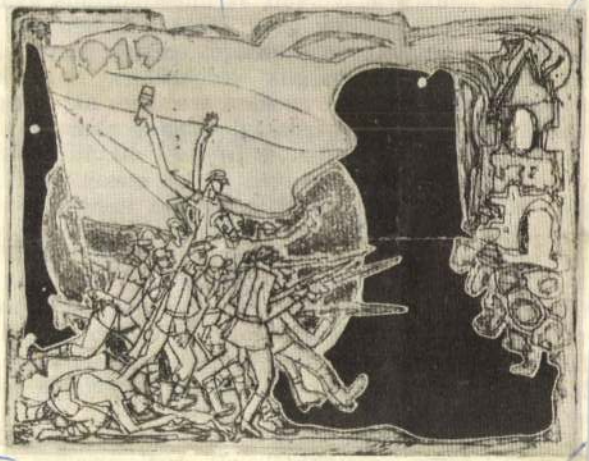

Stettner Béla:
1919

és a kapitalizmus
ki. Születésének
lelődtek, amikor
lása, amikor létre
szágok kezdettől
megszerzett függ
a nemzetközi szín
ténelmileg kialakul... gazdasági függést akartak arra is felhas
gazdasági fejlődés ütemét és irányait diktálhassák, s arra is, h
tikai-katonai tömbjeikbe vonják be ezeket az államokat. Szü
suk akkor is elválaszthatatlan korunk imperialistaellenes nemz
forradalmától, ha keretei magukba foglalnak olyan országok
nem egyértelműen pozitívan reagálnak e forradalmi folyamat ki
Ez az összefogás kezdettől a nemzetközi erőviszonyok tényezője
úgy igaz az is, hogy erre az összefogásra azért volt lehetőség, m
ta világrendszer élt és fejlődött, korlátozta az imperialista hat
befolyását, s megnehezítette vagy éppen lehetetlenné tette, hog
lamokkal szemben az imperializmus válogatás nélkül a legny
eszközeivel lépjen fel.

Azzal kapcsolatban, hogy a születő mozgalom derékhadát alk
ázsiai államok „a tömböktől való távolmaradás" jelszavával töm

Staub

11829.

~~Barabás Miklós.~~

Albach J. S.

Derékig, kissé balra fordult, de szembe néz. Arcza s bajusza leberetvált. Öltözete: csuha derekán cordával. Felirata a kép alatt:

J. S. Albach,

Priester aus dem Orden des h. Franz v. Assisi,

und Prediger an der Kirche des Ordens in

PESTH.

ez után: Herausgegeben von mehreren seiner Zuhöhrer.

zum Besten des wohlthätigen Pesther Frauen Vereins.

lent balról: Barabás pinx.

jobbról: Staub lith.

legalól középütt: gedr. b. Joh. Höfelich. Könyomat, mag. 19 cm.

Ltn. 22724.

Szakl. 5-918.

49-918-5.

10 K

28021 «ÖZSÉG» NYOMDA

Staub

Körapolo

Pest, 1836.

Lásd Barabás Miklóst

Staub Ferenc festőművész

STAUB FERENC festőművész alkotásait mutatják be tegnaptól a bonyhádi Vörösmarty Mihály Művelődési Házban. A művész harmincnál több portréja és tájképe került közönség elé. A tárlatot augusztus 15-ig látogathatják az érdeklődők.

LENINVÁROS ÉS KÖRNYÉKE

Népszabadság, 1986. 01. 10.

Staub Ferenc

STAUB FERENC festőművész gyűjteményes tárlata vasárnap nyílt meg a paksi új munkásművelődési központban. Az idős művész festményei a pannóniai tájak, az ott élők hétköznapjait, valamint külföldi tanulmányútjainak élményeit ábrázolják.

Magyar Hirlap 1979/247/9

Staub Ferenc, festőművész

Staub Ferenc: Önarckép,
olaj, farost lemez, 35×40 cm, 1952

Művészet, 1980. aug. hó, 15. old.

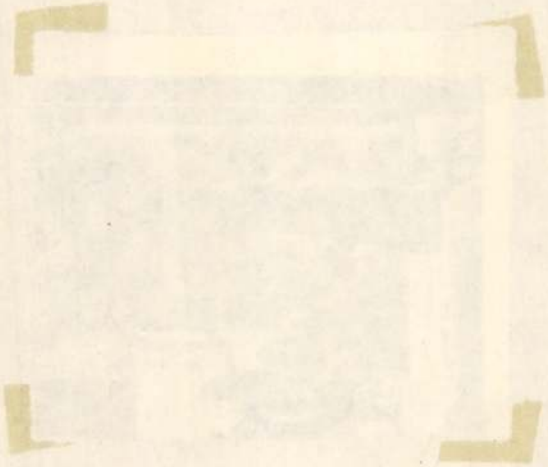

Staub Ferenc, festőművész
1021

TISZTELGÉS A SZÜLŐVÁROS ELŐTT

Staub Ferenc kiállítása Kalocsán

Egy-egy kiállítás mindig jelentős mérföldkő a festőművész életében. Visszatekintés a megtett útra, összegezés és egy kicsit előretekintés is. A Tolna megyei Németkéren élő Staub Ferencnek a múlt esztendőben Budapesten, Pakson és falujában volt önálló tárlata. Jelenleg pedig a kalocsai Művelődési Központ és Ifjúsági Házban mutatkozik be a hetvenéves mester. A művész életében azért jelentős ez az esemény, mert ezúttal szülővárosa előtt kíván tisztelegni. Staub Ferenc sok évi távollét után megtér gyermekkora színterére, hogy kitárulkozzon a képzőművészet kedvelői előtt, bemutathassa, hova, meddig jutott az elmúlt fél évszázadban.

Édesapja szűrszabó volt Kalocsán, s a mesterségét szinte művészi tökélyre emelte. Fia minden bizonnyal tőle örökölte a jó érzéket a szép formák, színek iránt. Az apa korán meghalt, így a négy gyermek szétszóródott az országban; rokonok vették magukhoz őket. Ferenc Németkérre került gazdálkodó nagybátyjához. Sorsa semmiben sem különbözött a többi falusi gyerek sorsától, életmódjától. Kora tavasztól késő őszig a mezőn őrizte a jószágokat, s a ház körül hasznosította magát. Szabad idejében szívesen faragott, díszes botok, kopjafejek kerültek ki ujjai alól. Titokban arra készült, hogy szobrász lesz. Ki gondolt akkoriban arra, hogy az erősen hallássérült, csenevész fiúban milyen tehetség lakozik? Amikor arra került sor, hogy valami kenyérkereső szakmát tanuljon, a műbútorasztalosságot választotta. Tizenhat éves volt, amikor a fővárosba került tanoncnak. Egyik társával az lett a legkedveltebb szórakozásuk, hogy szabad délutánjaikon bevették magukat egy-egy képtárba, múzeumba, s azon versengtek, melyikük tudja legtökéletesebben reprodukálni a látottakat; a klasszikus mesterek remekműveit. Ezeket a versenyeket rendre Staub Ferenc nyerte. Ekkoriban figyeltek fel tehetségére, s egy jóakarója beajánlotta Aba-Novák Vilmos esti szabad iskolájába. A mester nagy szeretettel foglalkozott a szegény sorsú, tehetséges tanítványaival. Öt éven át tandíjkedvezményben részesítette.

1927-ben szabadult, mint műbútorasztalos-segéd. A nélkülözések nehéz évei következtek életében; nem jutott rendszeres munkához. 1936-ban költözött Szolnokra, s ott mindjárt aktívan bekapcsolódott a művésztelep életébe. Az 1937. évi csoportos kiállításon már két alkotással szerepelt. Művészi fejlődéséhez a ma Szolnokon élő Chiovini Ferenctől kapott sok segítséget.

1941-ben került vissza ismét Németkérre. Részes aratást vállalt, s élte az ottani emberek küzdelmes, hétköznapi életét. A második világháború derékba törte legszebb alkotói periódusát. Sok évi betegeskedés után az ötvenes évek elején vehetett ismét ecsetet a kezébe. Nagy elszántsággal vetette magát az alkotó munkára. 1953 óta minden esztendőben részt vett a Tolna megyei festőművészek csoportos kiállításán. 1964-ben felvették a Képzőművészeti Alap tagjai sorába. 1964-ben Sarkantyú Simon festőművész nyitotta meg az első önálló tárlatát, a szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeumban. E kiállítási anyagot, tekintettel a nagy sikerre, még ugyanebben az évben Pécsett is bemutatták. Realista stílusban készült alkotásainak leggyakoribb témái: a szelíd lankájú Duna menti tájak, a falusi emberek mindennapi gondjai, örömei.

Felfelé ívelő pályáját ismét évekre megakasztja súlyos betegsége. Tüdőműtétje után élete beszűkül a kórtermek, szanatóriumok falai közé. Gyógyulása után fiatalos kedvvel, nagy ambícióval dolgozik. Kaposvárott, Szekszárdon, Pakson, Dombóvárott, Dunaföldváron, Dunaújvárosban rendeztek műveiből önálló kiállítást. Tanulmányutat tett Romániában, Jugoszláviában, a Német Szövetségi Köztársaságban. Több ízben nyerte el a megyei tanács ösztöndíját.

Tájképeiről, csendéleteiről, portréiról több alakos kompozícióiról egyaránt optimizmus, az élet határtalan szeretete sugárzik. Élete mélypontjairól is mindig talált értelmes kapaszkodót, előrelendítő erőt. Élete, munkássága kiváló példa arra is, hogy az ember a legeredménytelenebb helyzetben se adja fel a harcot. Staub Ferenc dacolva a sorscsapásokkal, testét legyűrő betegségekkel, értelmes, szép emberi célt talált festészetében.

H. J.

● **Kettős portré.**

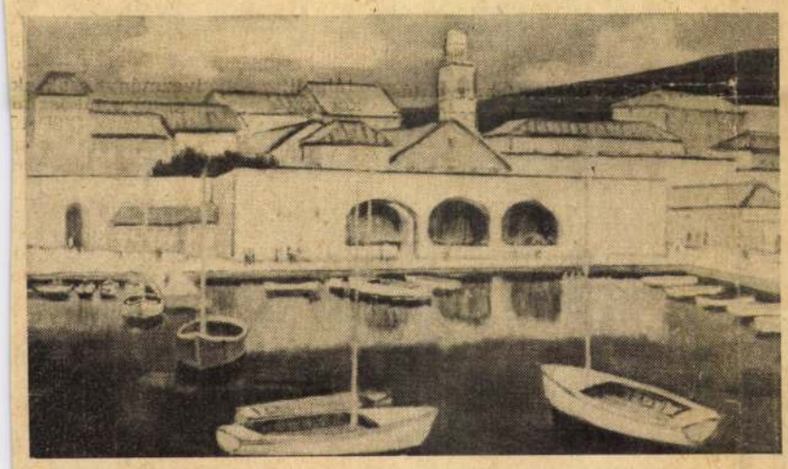

● **Régi kikötő Jugoszláviában.**

● **A jobb oldali kép: Dunai csendélet.**

1980 JAN 30
PETŐFI NÉPE
1091 BUDAPEST, IX., DÉLI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
MONIR
SAJTÓFIGYELŐ

S E K

nhes üsző
as, Re-
novics Já-
75

ék, később-
ném. Kb.
eket: „Mé-
bajai M.
67

dók: tégla,
redőnyös
k, geren-
réplec, mo-
a, fürdő-
villanybojl-
, szegedi
anyagok.
Kecskemét,
. sz. volt
217

zerejés és
eladó. Ér-
kemét, 11—
non, 6—14
ndor. 5940

adók geren-
ajtó, ablak.
szállítással
g bontásból
Kecskemét,
8. DOMUS
t óvoda.
277

dó: parket-
gerendák
lak, szalag-
, tégla ház-
Kecskemét,
9. Bejárat
ból. 280

Cím: Kuli-
8 Csávoly,
sz. 86

eresek Sin-
nely riseli-
ató, vagy
gyezés ala-
t: Kunos
értő, posta-
29

as Sztomil
li gumi
együtt el-
Kecel, Csá-
sz, Érdek-
132

liórát, asz-
ék. Ajánla-
dekel" jel-
érek. 5975

nda eladó.
démia krt.
deklődni 19
5976

ebédlőszek-
takaró el-
Vihar u.
136

ő, gyárilag
gyzetméter
helyiség-
t vennék.
pon. Ajánl-
ózsef, 6300
mre u. 82.
26

yári, olaj-
yha eladó.
vári E. u.
119

TER acél-
r egyben,
eladó. Ér-
s. Damja-
alatt.
121

, szabad-
e legkivá-
ka-, para-
dinnye-,
elt palán-
Kiskunha-
. 53. alatt.
102

ÁFÉSZ
szakcsoport
ú tápkoc-
s megren-
asi ÁFÉSZ
het. Cím:
csy-Zs. u.
131

ENYÉSZ-
ehér mon-
dók. Bor-
aalpár, Al-
5977

OS hízott
skunhalas.
138

mázsa te-
eset hasz-
s Cordatic
oltvadkert.
117

ayajuh el-
nrehegy 15.

LAKÁSÉPÍTŐ szövetkezetektől, magános megrendelőktől szétszedhető és végleges jellegű garázsok építését vállalom. Leveleket: „Anyaggal 034901" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 223

NAGY gyakorlattal, gépelést vállalok. Vállalatoknak is. Baja, Varsa u. 12. III. em. 11. 61

ALBÉRLETI külön bejáratú szoba, konyha, kamra, egy kisebb szoba bútorozottan kiadó. Érdeklődni: Baja, Rózsa F. u. 17. 63

AZ ALSÓDUNAVÖLGYI Vízügyi Igazgatóság pályázatot hirdet a Baja, November 7. tér (volt Árpád tér) 4., 5., Péter Pál u. 8., 10. sz. földszintes és a November 7. tér 6. sz. alatti emeletes épületek bontására. Pályázatokat az Igazgatóság Igazgatási és Jogi Osztályánál lehet benyújtani 1980. február 28. napjáig, ahol a jelentkezők részletes felvilágosítást kapnak. (Baja, Széchenyi u. 2/c. tel: 87/62, 64 mellék) 72

ELVESZTETTEM f. hó 24-én Kecskeméten. Nagykörösi utca és Marx tér között karikagyűrűmet. Becsületes megtalálót 1000.— Ft jutalomban részesítem. Kovács. Kecskemét, Marx tér 24. 5946

FIGYELEM! A Fogtechnikai Vállalat bajai laboratóriuma „aranyfogak" készítését vállalja. Anyagot biztosítunk. aranynapló nem kell. Érdeklődni lehet: 6500 Baja, Péter P. u. 5. sz. 78

KISGYERMEK gondozását vállaljuk. Kovácsné. Kecskemét, Pásztthoy utca 6. Alsó csengő, baromfiplacnál. 266

ELVESZETT egy sárga színű papagáj Kiskunhalason, a Budai Nagy Antal és Hámán Kató utca környékén. Megtaláló 600 Ft jutalom ellenében adja át Átlós u. 14. alatt. 101

ÉRTESÍTEM megrendelőimet, hogy kulcsmásoló szolgáltatásom febr. 1-én megnyitom. Mindenfajta biztonsági, autó, valamint soproni zárak másolása 15—19 óráig. Bényi László, Kiskunhalas, Vasút u. 8/B. 107

KISKUNHALAS belvárosában műhelyt bérelnék. Cím: Szász Károly u. 17. 116

KISKUNHALASON eltartási szerződést kötnénk havi bérért, betegség esetén gondozását vállalnánk saját otthonában. Leveleket „Megértő gondoskodás" jeligére kérjük a Kiskunhalasi Hirdetőbe. Magyar u. 2. 123

LAKODALMAS sátort teljesen felszerelve, edényekkel kölcsön adok. Kecskemét, Szentistvánváros 45. 5968

KERESEM azt a vállalatot, ktsz-t, tsz-t, aki Boglárlellén épülő családi házam befejezéséhez az anyagi alapot biztosítaná. „Törlesztés üdüléssel" jeligére a szekszárdi hirdetőbe. 111

Házasság

38 ÉVES, 165 cm magas, fizikai dolgozó, hozzáálló nő ismeretségét keresi házasság céljából. Leveleket: „Szeretnélek boldoggá tenni" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe. 77

160 CM magas, 56 éves, magányos férfi, megismerkedne özvegy, vagy elvált asszonnyal 40—50 éves korig, aki szereti a jószágot. Tanyasi is írhat. Leveleket: „Szeretet, megbecsülés" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérem. 69

44 ÉVES, elvált férfi rendezett anyagiakkal megismerkedne házasság céljából egyedülálló, teltkarcsú nővel. Leveleket „Lakásomba költöznél" jeligére kérem a Kiskunhalasi Hirdetőbe, Magyar u. 2. 105

KÖZLEMÉNYEK

Gyászhír

Mély fájdalommal tudatom, hogy szeretett feleségem

FEJES FERENCNÉ
Lévai Mária

Kecskemét, Máriahegy 79. szám alatti lakos, f. hó 23-án, életének 76. évében elhunyt. Temetése f. hó 30-án negyed 4 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Gyászoló férje. 6016

• • •

Fájdalommal tudatom, hogy szeretett testvérem

ÖZV. TOLLAS BÉLÁNÉ
Nagy Ida
nyugdíjas tanítónő

református lelkész özvegye, f. hó 26-án, életének 84. évében elhunyt. Temetése február 2-án, háromnegyed 11 órakor lesz a kecskeméti köztemetőben. Özv. Almássy Józsefné, Kecskemét, Tompa M. u. 6. 6014

• • •

Mély fájdalommal tudatjuk, a rokonokkal, ismerősökkel, hogy drága jó anyukánk

SZUDA SÁNDORNÉ
Varga Zsófia

helvéciai lakos, 91 éves korában, rövid súlyos betegség után f. hó 27-én elhunyt. Temetése f. hó 30-án 10 órakor lesz a helvéciai temetőben. Gyászoló család. 5986

• • •

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy szeretett testvérünk

LEHŐCZ LAJOS

életének 40. évében elhunyt. Gyászoló testvérei. 110

Köszönetnyilvánítás

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek és jó barátoknak, akik felejthetetlen édesapánk

ID. KERESZTES KÁROLY

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, és mélységes fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. 5982

• • •

Hálás szívvel mondok köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, szomszédoknak, akik felejthetetlen férjem

DELI PÁL

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, és részvétükkel fájdalmamat enyhíteni igyekeztek. Bánatos özvegye. 5980

• • •

Hálás szívvel mondunk köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó szomszédoknak, akik szeretett édesanyám, nagyanyánk

ÖZV. FENYVESI JAKABNÉ
Kucsera Ilona

temetésén részt vettek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, és mély fájdalmunkban velünk éreztek. Gyászoló lánya Rausch Lajosné és családja, Kiskunhalas. 111

• • •

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó szomszédoknak, a kiskunhalasi OTP dolgozóinak, akik szeretett lányom, édesanyánk, anyósunk, nagyanyánk

ÖZV. LAKOS ISTVÁNNÉ
Vadász Erzsébet

temetésén megjelentek, sírjára koszorút, virágot helyeztek, és részvétnyilvánításukkal fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. Gyászoló család. Kiskunhalas. 137

• • •

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazon rokonoknak, ismerősöknek, jó szomszédoknak, akik szeretett édesanyánk, nagyanyánk,

MUNKAA

A MEGYEI Polgári Védelmi Parancsnokság felvételre keres munkakörbe érettségizett és katonailag kiképzett fiatal munkavállalókat. Jelentkezni lehet a megyei PV. Parancsnokságon. Kecskemét, Megyeház tér. 1. szám, Május 1. tér 3. IV. em. 81

HOSSZÚHEGYI Állami Gazdaság pályázatot hirdet Hajós községben levő szabadkasszás önkiszolgáló élelmiszerbolt boltvezetői munkakörének betöltésére. Jelentkezést írásban, részletes önéletrajz csatolásával a gazdaság ker. és pü. főosztályára kell beküldeni. 81

A BKM. Kommunális Szolgáltató Vállalat Kiskunhalasi VI. Tüzeléstechnikai Kirendeltsége felvételre keres 18 életévét betöltött férfi munkaerőket, kéményseprő munkakörbe. Jelentkezni lehet: Kiskunhalas, Batthyány u. 20. szám.

TAKARÍTÓNŐT felveszünk. PIÉRT Kereskedelmi Vállalat 21. sz. lerakata, Kecskemét, Hornyik János u. 2. 240

pályázatot hirdet a Hajós községben levő szabadkasszás önkiszolgáló élelmiszerbolt boltvezetői munkakörének betöltésére. Jelentkezés írásban, részletes önéletrajz csatolásával a gazdaság kereskedelmi és pénzügyi főosztályára kell beküldeni. 80

FELVESZÜNK elemző és utókalkulátori munkakörben jártas, képesítéssel rendelkező dolgozót, széntüzelésű kazánhoz kazánfűtőt, csőszerelőt, villanyszerelőt, nyugdíjas éjjeliőrt és takarítónőt. Jelentkezni lehet a Kecskeméti Ruhaipari és Vegyitisztító Szövetkezet központjában, Kecskemét Külső-Szegedi út 9. szám alatt. 121

Olvassa, terjessze lapunkat!

Pályaválasztás!

NYOLCADIK OSZTÁLYOS FIÚK JELENTKEZHETNEK SZAKMUNKÁSTANULÓNAK

BÁCSÉP KECSKEMÉT

kőműves, ács-állványozó, vasbetonkészítő, szobafestő-mázoló-tapétázó, épületburkoló, központifűtés-szerelő és csőhálózatszerelő, vízvezeték- és készülékszerelő, építőgép-szerelő, építőipari villamossági szerelő, vas- és fémszerkezeti lakatos, épületasztalos, bádogos, esztergályos, marós, villamosgép-szerelő szakmákba.

A szakmunkásképzés helye:

Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Baja, Kiskunhalas, Kalocsa, Cegléd és Nagykőrös. (A jelentkező lakóhelyétől és a választott szakmától függően.)

Indokolt esetben kollégiumi elhelyezést (teljes ellátást) biztosítunk.

A helybeli és a bejáró tanulók részére is adunk ösztöndíjat, munkaruhát és ebédet.

A vasbetonszerelő, bádogos, ács-állványozó szakmunkástanulók részére külön társadalmi ösztöndíjat fizetünk.

A szakmunkásvizsga után minden ifjú szakmunkás részére állandó jellegű munkát biztosítunk vállalatunk építkezésein és a kecskeméti házgyárban.

A jelentkezési lapra rá kell írni vállalatunk nevét, „BÁCSÉP"

A jelentkezőkkel előszerződést kötünk az alábbi címe-

Staub Ferenc

STAUB FERENC FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból nyílt kiállítás a bonyhádi Vörösmarty Mihály Művelődési Házban. A művész harmincnál több portréja és tájképe került közönség elé. A tárlatot augusztus 13-ig látogathatják az érdeklődők.

Magyar Hírlap 1986. VI. 15.

Staub Ferenc

Staub Ferenc *festőművész*
1909-ben született Kalocsán. Mint asztalossegéd autodidaktaként ismerkedett a festészettel, majd 1930–1935 között Aba Novák Vilmos szabadiskolájában tanult. 1936-ban Szolnokra került, ahol a művésztelep lakói közül Chiovini Ferenc és Pólya Tibor tanácsai alapján dolgozott. 1937-ben már szerepelt a telep kiállításán. 1941 óta a Tolna megyei Németkéren él. A megyei és dél-dunántúli csoportos tárlatokon rendszeresen szerepel. Jelentősebb egyéni kiállításai: Budapest, Ikarus Klub (1979), Dombóvár (1975), Németkér (1979), Kalocsa (1980), Paks (1979), Szekszárd (1964, 1974, 1978). 1978-ban Szocialista Kultúráért kitüntetést kapott. Tagja a Művészeti Alapnak.

-: Tolna megyei képzőművészet
Művészet, 1980. augusztus-15
kép.

Staub Ferenc

Önarckép

Staub Ferenc: Önarckép,
olaj, farost lemez, 35×40 cm, 1952

– Tolna megye képzőművészei.
(Művészet, 1980. augusztus – 15. lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁJ. 10
Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

1021

STAUB FERENC: TENGERPART

nagyhatom cserben. Nehéz lesz az indulás.

— Talán az atomerőmű...? Itt hasznomat vehetnék. A feleségem már megtalálta a helyét, s a szülők miatt is jó lenne itt helyben elhelvezkedni. Szép lenne, ha ebből a faluból, ahonnét elmentem négy éve, várost teremtenének s ebből én is aktív részt vállalhatnék, mint építészmérnök.

Az utolsó év

Vicze Istvánt Döbröközön mindenki jól ismeri. Leningrádban is sokan megismerték.

— A leningrádi P. Togliattiről elnevezett mérnök-közgazdász egyetem utolsó, ötödik évfolyamán tanulok. Mint a hazai egyetemeken, itt is minden diák főleg a saját erejére volt utalva. Ennek ellenére szoviet csoporttársaimnak is sokat köszönhetek, főleg orosz nyelvi ismereteimet.

— A beilleszkedés nehezen indult. Furcsa volt, hogy alig értettünk valamit a beszédből. A nyolcévi tanulás eredményei lesújtóak voltak. Azután, egy-másfél év múlva tűrhetően beszéltünk oro-

— Meg kell egyetem segít Külön dékánátu velünk, külföldi teljes tanári ka nünket az orosz játításában. Szal nagyon figyelme szemben. Ha ne... lamit, bármikor fordulhatunk hozzájuk kérdéssel, mindig készségesen, szívesen segítenek. Ugyanezt elmondhatom diáktársaimról is, akik hamar befogadtak maguk közé és segítettek bennünket, melyre főleg az első időben nagy szükségünk is volt. A kollégiumban is egy szovjet fiúval lakom, akivel jól megértjük egymást. Sokat beszélgetünk, így segítségével nemcsak a nyelvet gyakorolom, de a Szovjetuniót is közelebbről, mélyebben megismerhetem.

— A segítőkészségnek és közösségi összetartásnak az illusztrálására hadd mondjak egy példát. Nagyon kikívánkozik belőlem. 1972. júliusában mentem ki a Szovjetunióba, s novemberben hirtelen, váratlanul meghalt az édesapám. Éjszaka kaptam meg a táviratot, s azt sem tudtam mit tegyek. Társaim rögtön mellém álltak, az éj-

Egyetem gépészmérnöki szakának végzős hallgatói vagyunk, épp diploma előtt. A szovjet fiatalok nagyon nagy segítségemre voltak a tanulásban. Nagyon kedvesnek, segítőkésznek, egyszerűnek ismertem meg a szovjet népet, Riga gótikái között éppúgy, mint a leningrádi Ermitázsban, Moszkva metróállomásain, a Kaukázus égbe nyúló hegyei között, a Bajkál ködben úszó fenyveseiben, Kijevben, a Dnyeper partján álló diáksörözőben. Nagyon jó felidézni ezeket a helyeket. Sajnos most már kevés idő maradt újabbak megismerésére. A szovjet embereken kívül nagyon sok nemzetiségű, itt tanuló diákkal kötöttem barátságot. Barátaim vannak a VDK-ban, az NDK-ban, Kubában, Egyiptomban, az USA-ban, Afrikában, Lengyelországban, Csehszlovákiában, Svédországban, Finnországban...

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726
1973 OKT 21
Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

1021

STAUB FERENC RAJZA

vájáról, a műhold pályájáról
s közvetlenül a bolygó felszí-
érő. Evégből a Mars műhold-
ának létrehozását tervezik, s
nnek felszínén leszállószer-
kezet is lenne.

A négy állomás tudományos
rogramja széles körű és az
előző kutatások eredményeinek
számbavételével állították ösz-
sze — közölte a TASZSZ tu-
dósítójával folytatott beszélge-
tésében Roald Szaggyejev
akadémikus, a Szovjet Tudo-
mányos Akadémia űrkutatási
intézetének igazgatója.

A bolygó felé száguldó űr-
állomásokon sugárzás- és
mágnességméréseket végez-
nek, tanulmányozzák a kozmi-
kus sugarakat. Ezen kívül vizs-
gálni fogják a Nap rádiósu-

cziós erőtereinek, hőjelle
nek, domborzatának tan
nyozását és egyéb vizsg
kat is terveznek.

se" a zongorán

„kesztyűben játsszék" s ezál-
al előnyt adjon.

„Hajlandó vagyok függöny
nögött eljátszani ugyanazt a
arabot, amit van Cliburn és
ilenc más zongorista, találják
i a szakemberek, hogy melyik
olt az én előadásom." —
nondta a művésznő, aki szep-
ember 24-én a Fülöp-szigetek
llami filharmóniájának hang-
ersenyén lépett fel. Ez az
gyüttes kísérte van Cliburnt
tavalyi vendégjátéka alkal-
ával.

Ha

A zenekar tagjainak átlagéletkora 6 év, a zenekar 18 éve működik, Bakuban az Elektromos Művek kollektívája szervezte az üzemi óvoda mellett.

A zenekarban cimbalmos, szájharmonikás, dobos és harmonikás tevékenykedik. Műsorukon a Szovjetunió népeinek legnépszerűbb dalai szerepelnek.

Idén a csöppségek néhány „vendégszereplésen" voltak az üzemben, ahol a papák és mamák dolgoznak.

A Szovjetunió számos óvodájában vannak hasonló gyermekegyüttesek. Rajzköreik, tánc-szakkörük, kórusaik mind az esztétikai nevelést szolgálják, melyre a szovjet pedagógia rendkívül nagy figyelmet fordít.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 NOV 10
Tolnamegyei Népújság

Staub Ferenc festő
1021

Staub Ferenc képei

Akik figyelemmel kísérték Staub Ferenc festői útját, fejlődését, s emlékeznek első nyilvános jelentkezésére, örömmel és csodálkozással állapítják meg, hogy ami akkor virtuális lehetőségként szinte csak lappangott formái és színei mögött, most valósággá vált, nemcsak azzal, amit ad, hanem azzal is, ami újabb ígéretként rejlik benne. Szinte a szemünk előtt vált jelentős mesterré: korábban gyakran éreztük elbizonytalanodását, mintha visszahőkölt volna saját erejétől, attól a világtól, ami lelkében már régen az övé volt, s amit ábrázolni akart. Bár helyenként még most is kísérti, főleg akvarelljein, hogy „szép" képet fessen, minél tetszetősebbet, mintha meg akarná mutatni, hogy ilyent is tud, de legújabb munkáit már nem a külsőség jellemzi, hanem az igazság, ábrázolt világának belső tartalma. Hegyek, fák, vagy a tenger csak arra jók, hogy keretet adjanak az emberlakta épületeknek, melyeknek gazdag formái kimeríthetetlen festői lehetőséget kínálnak. A függőlegesek és vízszintesek élettel telnek meg, összefogják, vagy szétnyitják a teret, s a kép jelentése mindig túlmutat önmagán. Dubrovnyik mediterrán ragyogása, a német kisváros favázas háza nem önmagáért van, a képbe sűrített valóság a humanista vallomás erejével hat, mely a szépség igazságát hirdeti.

Hosszú volt az út, melyet Staub Ferencnek végig kellett járnia. Fiatalságának ösztönző mestere Aba Novák Vilmos volt, akinek korai halála után tulajdonképpen mindig egyedül kellett megbirkóznia az anyag ellenállásával, hogy elő tudja hívni azt a látomást, ami a valóságról benne élt. Távol a művészeti központoktól, a barátoktól is távol, Németkéren, hűséges és állhatatos feleségén kívül csak hite segítette, ez a megalkuvást, csüggedést nem ismerő elhivatottság, mely úrrá tudott lenni az esendő test betegségein, s a nélkülözéseken is. Legjobb alkotásain ez a törhetetlen hit sugárzik át, éltetőn és maradandón.

S ebben rejlik az az ereje is, hogy állandóan meg tud újulni. A 65 éves Staub Ferenc művészete most érkezett el új állomásához, világa színesebb lett, igazabb, anélkül, hogy a lezártság érzését keltené. S ez már előre is mutat, jelezve, hogy még sokat várhatunk tőle.

Staub Ferenc kiállításának sikere van, a megnyitó óta nagyon sokan látogatják, éppen ezért jó lenne, ha ez a gazdag gyűjtemény Szekszárd után legalább a megyében eljutna más helyekre is.

CSÁNYI LÁSZLÓ

magazin · m

A hunok nyomában

Magyar régészek Mo

Hogyan éltek a hunok, ugyanazt a népet kell-e tekintenünk az ázsiai meg az európai hunokban? E kérdésekre keresnek választ a régészek ásóikkal, azon a Mongóliától Nyugat-Európáig terjedő földrészen, ahol valaha a hunoknak nevezett nép megfordult. A kevés írásos emlék miatt sok még a homály körülöttük, amelyet elsősorban a régészeknek kell eloszlatniuk. Európában már meglehetősen sok emlékük került elő, de Ázsiában még a föld mélye rejti a legtöbbet.

A hunoknak Ázsiában eddig ismert legrégibb lakóhelye a mai Mongólia területén volt. Innen a kínai évkönyvek tanúsága szerint 150 táján költöztek el nyugati irányba. Nem sokkal később római feljegyzésekben találkozunk velük, mint Keletről jött új néppel. Ettől kezdve több mint kétszáz éven át hallgatnak róluk a följegyzések. A IV. század végén lovas-pásztor nagyhatalomként örökítik meg nevüket, és a római birodalom számára is veszélyt jelentenek. Ekkor azonban már erősen különböznek attól a hun néptől, amelyet a kínai följegyzések örökítettek meg.

Mongóliában 1924-ben kezdték az ásatásokat az orosz régészek. Attól kezdve más nemzetek szakemberei is bekapcsolódtak a munkába. A mongol és a magyar tudományos akadémiák között kibontakozó együttműködés keretében magyar régészek 1961-ben jártak először e térben távoli, de a barátság sok szála miatt nagyon is közeli országban.

Az idei, immár hatodik régészcsoportot dr. Erdélyi István vezette. A Mongol Tudományos Akadémia képviseletében D. Cevendorzs régész volt a segítőtársuk. Ezen a nyáron is sikerült számos használati tárgyat napvilágra hozni, és ezekkel is gyarapodott

a mongol fő
sága, amely
hunok gazd

Persze, ai
még sok szá
sírok száma
nagy vonal
culata. Ha
kétségkívül
is. A külön
tozásával m
rodalom szo
gyelhetünk
tások válto
gót birodal
alatt. Az id
Európában
megtalálha
pásztor mi
az idő múl
de számos
kóhelyen.
értelműen
változásair
állítják az
a régészet
kétséget n
ellenkezőjé
végérvénye
a két népc
hogy ne b
rény munk
titkainak f

Naptár-névtár

November 10., RÉKA név azért honosodott meg, mert a nomád népek életében fontos szerepet játszott a víz. Így vált az orosz „réka" (folyó) leánynévvé.

November 11., MÁRTON nevünk a háború istenének, Marsnak a nevét őrzi. Eredeti formája a latin „Martinus" volt, jelentése: harcos.

November 12., JÓNÁS óhéber eredetű, a „jonah" (galamb) szóból származik.

November 13., SZILVIA latin eredetű, alapja a „silva" (erdőt kedvelő).

November 14., ALÍZ nevünk eredete egyik feltevés szerint a német „Ilse", amely az Elizabeth — Erzsébet rövidítése. A másik magyarázat a Sándor női megfelelőjének tartja.

November 15., LIPÓT, az ógermán „Luitpold, Liotpold" mai változata, jelentése: a seregben bátor.

Régi Crna Gora-i

Egy tőrrel és revolverrel felfegyverzett hegylakó elment a városba, Bok Miuskevics pópához, az ismert uzsorához, hogy pénzt kérjen kölcsön. A hegylakónak az volt a szokása, hogy beszélgetés közben állandóan tőrének markolatán tartotta a kezét.

Odament a paphoz,

*félig kihú
hüvelyéből
— Adj
120 tallért
— Félek
— Ugya
— Gond
gad: ha
jöttél hozz
a tőrödet
mi lesz, h
ideje az a
zetésének?*

SZIGORÚ FELTÉTELEK?

A világ szépségkirálynője vetélkedőre csak olyan jelöltek pályázhatnak, akik nem mentek férjhez, nem élnek külön a férjüktől és nem elváltak. Miss Anglia tökéletesen megfelel a követelményeknek: van egy kislánya, nem férjezett és nem elvált.

NAG
SZÉPSÉ

*Finnorsz
kerrel re
az első
szépségver
senyre kiz
túli hölgy
hettek.*

TERJEDŐ

Aggasztó
mi betegsé
Német Sz
társaságba
professzor

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 NOV 5

Magyar Hirlap

Staub Ferenc festőművész

STAUB FERENC festőművész alkotásaiból hétfőn kiállítás nyílt a szekszárdi Babits Mihály Megyei Művelődési Központban.

1021

MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Eger

1972 JAN 22

Staub Ferenc
festőművész
1021

Művészek a megyében

Staub Ferenc otthonában

Amikor az életéről beszél, olyan, mintha mesét mondana a szegény ember legkisebb fiáról, akinek ki kell állnia minden próbatételt, hogy végül mégiscsak célhoz érjen. Mert ha a dicsőségből kevesebb is jutott, mint amennyit megérdemelt, s az anyagi siker se kényeztette el, hisz ma is szegény ember, mégis Staub Ferenc célhoz jutott, elérte, amit gyerekkora óta akart, s amiért vállalt minden nehézséget: festőművész, akinek neve egyre jobban cseng, akitől ma is, túl hatvanadik évén, egyre többet várnak és várunk valamennyien.

A németkéri nagyon szegény gyerekkor után kitanulta az asztalosmesterséget, s Pestre ment, hogy tovább tanuljon. A szegénység nem jelent föltétlenül mostoha sorsot. A fiatal Staub Ferenc jó kézbe került: Aba-Novák Vilmos vette pártfogásába, s kilenc évig látogathatta szabadiskoláját.

— Amikor Feri bemutatott neki, így szólt hozzám: Magduska, nem is tudja, milyen tehetséges ember a vőlegénye.

— Ezt már felesége mondja, a hűséges társ, aki a sok baj, betegség közepette is csak azon fáradott, hogy könnyebbé tegye férje művészpályáját.

Aba-Novák után Szolnok következett, ahol Pólya Tibor és Iván, valamint Chiovini Ferenc tanította, s itt ismerkedett meg Fényes Adolffal is. Az első siker is Szolnokhoz fűzi, itt állított ki először, 1937-ben, a szolnokiakkal.

1941-től Németkéren él, ahonnan csak néhány rövid utazás és sok, hosszan tartó betegség szakította ki.

— Szép ez a táj, sok témát ad, de nagyon hiányzik az értő barát. Mindentől messze vagyok, s ünnep, ha valaki betéved hozzám. Mindig csak a hivatalos zsürizés után tudom meg, hogy valamit jól csináltam-e, de ilyen évente van.

Panaszkodik, én pedig a képeire mutatok, amelyek nem befedik, hanem kitágítják a falakat, hogy ide hozzák azt a világot, amit Staub Ferenc teremtett.

— Sokat betegeskedtem az utóbbi időben. Körülbelül két évet töltöttem kórházakban, s ezalatt alig dolgoztam valamit. Inkább csak vázlatokat csináltam. Igaz, hogy aztán a vázlatokból képek lesznek: amit a szobadban lerajzolok, azt itthon megcsinálom. Néha este festek, a villany sem zavar, a színek tulajdonképpen bennem élnek, amit láttam, nem felejtem el.

A művészetéről faggatom, arról, hogy mit akar visszaadni a természetből.

— A természet nem mindig tökéletes. A művészetnek gyakran korrigálnia kell. A festésnek megvannak a törvényszerűségei, s a kép nemcsak a tájat ábrázolja, hanem a festőt is. Mégis realistának vallom magam, a természet tanított meg festeni. De a természet, önmagában, nem kép, képpé kell formálni, enélkül a fényképezés helyettesíthetné a festőt.

— És az absztraktok?

— Mondom, realista vagyok, bár megértem, hogy mit akar az absztrakció, de úgy gondolom, ez erősen dekoratív jellegű törekvés. Én a valóságot akarom festeni olyannak, amilyennek látom.

Szavait a képei bizonyítják, melyek között — s épp a legutóbbi évek terméséből — néhány valóban monumentális alkotás van. De mesterei hatását sehol nem érezni.

— Mindig arra törekedtem — mondja Staub Ferenc —, hogy megtaláljam saját stílusomat. Talán azért is, mert a nagyon eredeti, s éppen ezért könnyen utánozható Aba-Novák volt a mesterem. Vigyáztam rá, hogy tanuljak tőle, de ne legyek utánzója. Saját magamat akarom kifejezni, a tájban, a portrékban.

Hogyan él egy festő Németkéren? Ismerik-e, megbecsülik-e? A válasz bizonytalan:

— Igen, azt hiszem. A nagyobb baj az, hogy nehéz eladni képet. Közületi vásárlás alig van. Novemberben vettek tőlem Pakson két képet 3000 forintért, de még most se kaptam meg a pénzt. A megyei tanács utoljára 1970-ben vásárolt tőlem. Szerencsére a Képzőművészeti Alaptól kapok valamit havonta.

— Jaj, csak egészsége legyen Ferimnek, — sóhajtja Magdus asszony, igaz, a pénz is kell, de elsősorban az a fontos, hogy a hosszú, kegyetlen betegségek után ismét jó erőben tudjon dolgozni.

— Azt hiszem, most jól vagyok — s a képekre mutat, amelyek arról tanúskodnak, hogy ez a sok próbát kiállt festő most érkezett el művészete csúcsára.

S hogyan látják ezt a németkériek? A tanácstitkárnő erről így beszélt:

— Szeretjük a Feri bácsit, s igazán örülünk, hogy ilyen kiváló művész lakik a falunkban.

— S mivel tudná ezt a ragaszkodást a falu igazán megmutatni?

— Erre is gondoltunk. Rövidesen elkészül az új művelődési ház. Azt szeretnénk, ha itt olyan megbízást adhatnánk neki, ami méltó a tehetségéhez, s ami bizonyítaná azt is, hogy Németkér szereti és megbecsüli a művészetet. Reméljük, sikerül.

Mi is reméljük, hogy valóban így lesz.

CSÁNYI LÁSZLÓ

, tv-

let

n. 30-ig.

rek

—15.33, 16.30—16.33, 17.30—17.33, 18.00
—18.10, 20.00—20.25: (Esti Krónika
II.), 23.00—23.10, 24.00—24.10.
URH: 18.00—18.10, 20.30—20.33,
23.00—23.20.

VASÁRNAP:

Kossuth: 6.00—6.10, 8.00—8.10,
10.00—10.05, 12.00—12.10, 15.00—15.05,
17.00—17.05, 19.00—19.10, 20.00—20.10,
24.00—24.10.
Petőfi: 16.00—16.05, 18.00—18.05,
23.00—23.10, 24.00—24.10.
URH: 16.00—16.05, 18.00—18.05,
23.00—23.10.

magyar előadóművészek tolmácsolásában. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.45: Az esztendő négy szaka. 12.00: Lengyel népdalok. 12.28: Zenekari muzsika. 13.03: Törvénykönyv. 13.23: Gounod operáiból. 14.00: Kettőtől hatig... 18.10: A kutatás tárgya az ember I. 18.35: Muzsikáról — fiataloknak. 19.09: Nóták. 19.39: Fekete Sándor irodalomtörténésszel beszélget Tomkai Judit. 20.25: Uj könyvek. 20.28: Irodalom és irodalomtanítás. 21.03: Könnyűzene Vincze Ottó szerzeményeiből. 21.26: Beszélgetés a Nemzetközi Közgazdasági Társaság vezetőivel. 21.46: Századunk zenéjéből. 22.30: Járóka Sándor népi zenekara játszik. 23.15: Santi Latora orgonál. 23.30: A kórusirodalom mesterei.

URH

18.10: Idegen nyelv — anyanyelv. 18.27: Magnósok, figyelem! 19.14: Kadosa Pál: Concertino

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Régi melódiák új feldolgozásban. 9.03: Kíváncsiak Klubja. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.55: Néhány perc tudomány. 12.00: Liszt—Grabócz Miklós feldolg. XIII. magyar rapszódia. 12.10: Mozart: „Jupiter" szimfónia. 12.40: Házunk tája. 13.03: Csajkovszkij: III. vonósnégyes. 13.40: Orvosi tanácsok: az álmatlanságról. 14.00: Mindenféle kettőtől ötig... 17.00: Ötórai tea. 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Kis magyar néprajz. 18.25: Bicskei Géza cimbalmozik, Balogh Albert népi zenekara játszik. 19.00: Kórusok Verdi operáiból. 19.24: Henry Lawson ausztráliai író elbeszélése. 20.25: Nádas Gábor táncdalaiból. 20.35: Uj könyvek. 20.38: A Rádió Dalszínháza. 21.46: Sámán-ének. 23.15: Liszt: Dante szimfónia.

URH

18.05: Orosz nyelvvizsga-előkészítő. 18.20: Zenei panoráma. 18.41: Bing Crosby énekel, a Mantovani zenekar játszik. 19.24: Maros Rudolf: Kamarazene 11 előadóra. 19.35: A Budapesti MÁV Szimfonikusok hangversenye. Kb. 20.28: Legkedvesebb verseiről beszél Farkas Ferenc zeneszerző. Kb. 20.45: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.15: Operáriák. 21.40: A dzsessz kedvelőinek. 22.00: A nyelv szerelmese.

TELEVÍZIÓ

8.05: Iskola-tv. Történelem (Ált. isk. 8. oszt.) 9.30: Delta. 9.55: Önök kérték... 11.20: Kisfilmek. 13.10: Történelem. 16.53: „Életet az évekneK." 17.40: Hírek. 17.45: Nyitott boríték. 18.25: Műsorkalauz. 18.50: Reklám. 18.55: Esti mese. 19.05: Parabola. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Hová...? Film. 21.20: HIFI '71. 22.05: Tv-híradó — 2. kiadás.

II. (KÍSÉRLETI) MŰSOR:

20.00: Az emberek nőnek. Kisfilm. 20.05: Zenei találkozó. 20.45: Tutka professzor történetei. 21.05: Tv-híradó — 1. kiadás. (Ism.) 21.35: Babits Mihály: Hatholdas rózsakert. Tv-film. (Színes).

Csütörtök

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Verbunkosok, népdalok. 8.57: A kutatás tárgya az ember. I. 9.25: Giuletta Simionato és Franco Corelli énekel. 10.05: Emlékezés tanáromra. Dr. Germanus Gyula előadása. 10.25: Szimfonikus zene. 12.20: Ki nyer ma? 12.35: Melódiakoktél. 14.00: A Válaszolunk hallgatóinknak különkiadása. 14.20: A Szovjetunió Haditengerészeti Flottájának központi zenekara játszik. 14.34: Kóruspódium Veszprémben. 15.10: Keresztmetszet. A beteg alig meri kimondani 16.00: A világgazdaság hírei. 16.05: Az élő népdal. 16.15: Romantikus zene. 16.40: Beszélgetés egy versFöldrajz. 14.00: Körny
14.55: Magyar nyelvtan. 15.50: Kémia. 16.10: Irány az egyetem! 17.23: Hírek. 17.30: Tízen Túliak Társasága. 17.50: Találkozzunk a kamera előtt. 18.10: Számítógép Magyarországon 10. 18.40: Találkozás Indiával. 19.10: Reklám. 19.15: Esti mese. 19.30: Tv-híradó. 20.00: A színész. Film. 21.25: Zenei figyelő. 22.10: Tv-híradó — 2. kiadás.

Péntek

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: A cigányprímás. 9.00: Különös házasság. 9.22: Zenekari muzsika. 10.05: Iskolarádió. 10.40: Édes anyanyelvünk. 10.45: Robert Craft-együttes Gesualdo-műveket énekel. 11.00: Tanzániai levelek. 11.10: Bánk bán. 12.20: Ki nyer ma Vácott? 12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Kovács Árpád népi zenekara játszik. 13.45: Mennyivel tartozom? Riport. 14.00: A Gyermekrádió műsora. 15.10: A rivalda túlsó oldaláról. 15.38: A Mayas-együttes felvételeiből. 15.50: Kovács Péter énekel. 15.59: Hallgatóink figyelmébe! 16.00: A világgazdaság hírei. 16.05: Kísérlet. Dokumentumjáték. 17.05: Külpolitikai figyelő. 17.25: Bemutatjuk új felvételeinket. 17.39: Mikrofórum. A tehetség. 17.59: Enrico Caruso operafelvételeiből. 18.25: Gergely Anna és Mozsár Imre énekel, Németh János cimbalmozik. 19.40: Rádiószínház. 20.27: Dvorzsák: Gordonkaverseny. 21.13: Láttuk, hallottuk. 21.33: Régi magyar dalok és táncok. 22.20: A „nagy választótól" Hermann István írása. 22.30: Egy óra dzsessz. 23.30: Edwin Fischer zongorázik. 0.10: Bálint János cimbalmozik.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Mezei csokor. 8.25: Klaszszikus zene. 9.03: Ezeregy délelőtt. 10.00: A zene hullámhosszán. 10.59: Lottóeredmények. 12.00: Zenekari muzsika. 14.00: Mindenki kedvére kettőtől hatig... 18.05: Külpolitikai figyelő. 18.20: Huszas stúdió. 19.18: Vidéki népi zenekarok muzsikálnak. 19.39: Finnugor kutatások a Solome-on. 20.25: Uj könyvek. 20.28: Irodalom és irodalomtanítás. 20.58: Világhírű vonószenekarok műsorából. 21.16: Rossini: Mózes. 23.15: Részletek Bródy Tamás és Behár György operettjeiből.

URH

18.05: Orosz nyelvvizsga-előkészítő. 18.20: Hangfelvételek — felsőfokon. 20.02: Bobby Solo énekel, Paul Mauriat zenekara játszik. 20.33: Gwyneth Jones énekel. 21.00: Kocsis Albert. 22.09: A dzsessz kedvelőinek. 22.24: A Stockholmi Rádió énekkarának hangversenye az 1971. évi Flandriai Fesztiválon.

TELEVÍZIÓ

8.05: Iskola-tv. Élővilág (Ált. isk. 5. oszt.) 8.25: Orosz nyelv (Középisk. II. oszt.) 11.55: Német nyelv (Középisk. II—III. oszt.) 13.10: Élővilág. 15.33: Szállnak a darvak. 17.05: Hírek. 17.10: Kompozíció '72. 17.40: Tájak, városok, emberek. 18.00: Muzsikus fiatalok. 19.10: Reklámműsor. 19.15: Esti mese. 19.20: Tv-híradó. 20.00: Urbán Ernő: Uborkafa. Tv-játék. 21.30: Európa bölcsője. 22.15: Tv-híradó — 2.

II. (KÍSÉRLETI) MŰSOR:

20.00: Szomory Dezső: Hermelin. Vígjáték. 22.30: Tv-híradó — 1.

Szombat

KOSSUTH RÁDIÓ

8.18: Lányok, asszonyok. 8.38: Kozák Gábor József: Muzsika gordonkára és népi zenekarra. 8.50: A hét műsorából. 10.49: Forgószínpad. 11.43: A váci Vox Humana énekkara énekel. 12.20: Zenei anyanyelvünk. 12.30: Dolce Vita — magyar módra? Baktai Ferenc írása. 12.40: Melódiakoktél. 14.01: Csokonai Vitéz Mihály versei. 14.11: Sárközi István—Raics István: Reng már a föld. 14.25: Uj Zenei Ujság. 15.05: Kis magyar néprajz. 15.10: Csak fiataloknak! 16.00: 168 óra... 17.30: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának ifjúsági hangversenye a Zeneakadémia nagytermében. 19.30: Búcsú ó-éveimtől. 20.55: Chevalier. Emlékezés 60 esztendő dalaival. 21.20: Az Állami Népi Együttes műsorából. 22.20: Ritmus és melódia. 0.10: Melódiakoktél.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Angot asszony lánya. 8.45: Válaszolunk hallgatóinknak! 9.03: Népdalest. 9.50: Rózsavölgyi: Első magyar körtánc. 10.00: A zene hullámhosszán. 11.50: „Jelképek erdején át". Balogh László műsora. 12.00: Anyegin. 13.03: Szombattól hétfőig. 13.33: Bronislaw Huberman hegedül. 14.00: Naprafforgó. 15.00: Orvosok a mikrofon előtt. 15.05: Luisa Tetrazzini és Michael Bohnen énekel. 15.29: Szerkesztőségi beszélgetés a Falurádióban. 16.05: A hét műsorából... 17.46: Utazás az időben. 18.15: Az esztergomi kőfaragó. 18.56: Nyári Károly népi zenekara játszik, Mattanovich Lujza és Cserfalvi Katona József Színházban. 20.30 Uj könyvek. 20.33: Bach: E-dúpartita. 20.50: Gyógyír feledésre Katajev regényének rádióváltozata. 21.30: Monteverdi: Vespro della Beata Vergine. 23.15: Századunk zenéjéből.

URH

16.05: Prágai nemzetközi dzsessz fesztiválról. 16.45: Hubay: Háromcsárdajelenet. 17.04: Ötórai tea 18.10: Hans Knappertsbusch Wagner-felvételeiből. 19.00: Haydn é Beethoven műveiből. 20.20: A Magyar Rádió és Televízió énekkar énekel. 21.00: Muszlim Magomajev az Akkord-együttes és a Rokokó zenekar felvételeiből. 21.53: Schuman műveiből.

TELEVÍZIÓ

9.00: A Tv politikai tanfolyamának adása a honvédség számár 9.30: „Életet az éveknek". 10.1 A színész. 11.40: Jogi esetek. 16.1 Viszontlátásra Monsieur Groc 17.25: Hírek. 17.30: Az újra fe fedezett XVII. század. 17.45: Michú úr kalandjai. 18.15: Találkozás Ir diával. 18.40: Reklám. 18.45: Kec ves verseim. Básti Lajos műsor 19.15: Cicavízió. 19.30: Tv-híradó 20.00: A perceink meg vanna számlálva... 1. Pótnyomozás. 2. harmadik luk története, 3. Iskolatévé olimpikonoknak, 4. Mirémek. 5. Szuperkrimi. 21.25: Vedégünk: Rhoda Scott. 22.05: Tv híradó — 2. kiadás. 22.15: Éjszaki előadás: Ha hallod a harangoka

Vasárnap

KOSSUTH RÁDIÓ

8.05: Öt világrész hét napja 8.20: Mesélő Magyarország. 9.0 Óvodások dalkincse. 9.10: Szivá vány. 10.30: Vasárnapi kokté 12.10: Édes anyanyelvünk. 12.1 Jó ebédhez szól a nóta. 13.0 Tisztelet az embernek. 13.10: Mozart-lemezeinkből. 14.04: Mi do gunk a világon? 14.24: Részlete Huszka Jenő—Szilágyi László Erzsébet és Mária főhadnagy c mű operettjéből. 14.40: Pillanta a nagyvilágba. 15.07: Az opera zeneszerző személyével. 16.00: „Ifj szívekben élek". 17.05: Faluról fa lunak — muzsikával. 17.45: Kö tők albuma. 18.00: Ravel: Bevezetés és allegro. 18.13: Magnósok figyelem! 19.15: Ormándy Jen vezényel. 20.17: Jónás Mátyás né pi zenekara játszik, Bolla Tibo énekel, Oláh Kálmán cimbalmo zik. 20.43: Médeia. Euripidész tra gédiájának rádióváltozata. 22.15 Conchita Bautista és Gilbert Bécaud énekel. 22.56: André Watt zongoraestje az 1971. évi Helsinki Ünnepi Heteken. 0.10: Filmzene.

PETŐFI RÁDIÓ

7.30: Bach-orgonaművek. 8.0 Mit hallunk? Érdekességek a jövő hét műsoráról. 8.30: A Magyar Rádió és Televízió gyermekkórusa népdalokat énekel. 8.41 Goar Gaszparjan és Vlagyimir Atlantov énekel. 9.10: „Nyitnikék" 9.40: Szívesen hallgattuk. 10.5 Eltartási szerződés. 11.44: A Siuss Romande zenekar hangversenye a 1971. évi Montreuxi Fesztiválon Közben: 12.20: Csokonai Vitéz Mihály versei. 12.26: A hangverseny közvetítés folytatása. 13.10: Fégy és Danyilka. 14.00: Táskarádió 15.00: Mit üzen a Rádió? 15.3 Fúvószene táncritmusban. 15.5 Mikrofon előtt az irodalmi szerkesztő. 16.55: A vasárnap sportja 16.35: Holnap közvetítjük... 17.0 Élő Szó! 17.35: Haydn: D-dú „Miracle" szimfónia. 18.10: Eg este Odesszában. 19.35: Látogató a warnemündei hajóstiszti iskolár 20.17: Kamarazene. 21.10: Szobasarok. 21.30: Népdalcsokor. 22.0 Poulenc: Az emberi hang. 23.1 Szólistaparádé.

URH

16.05: Turandot. Részletek Puccini operájából. 16.39: Igy láttai Párizst. 18.05: Kapcsoljuk a 22-e stúdiót. Közben: 18.35: Lengyel népköltészet. 18.40: Leng a ruh selymesen. 19.25: Csak fiataloknak! 20.55: Bach-művek. 22.0 Farkas Ferenc kórusműveiből 22.20: Prágai nemzetközi dzsesszfesztivál.

TELEVÍZIÓ

8.50: Slim John. Angol nyelvtanfolyam. 9.05: Német nyelvtanfolyam. 9.30: Csak gyerekeknek! 9.45: Tarka lepke. 10.15: Hajrá-sok! Hajrá b-sek! Hajrá c-sek! 14.43: Januári Nagy Handycap 15.20: Pedagógusok fóruma. 15.5 Üvegtél. 16.05: Öt nap az Alpok leghosszabb sziklagerincén. 16.4 Jane Eyre. 17.10: Nótaszó. 17.3 Műsorainkat ajánljuk! 17.55: Reklám. 18.05: Delta. 18.35: Sport hírek. 18.45: Esti mese. 19.00: HÉT... 20.00: Hírek. 20.05: A fekete város. 21.00: Franz Schubert. Emlékműsor. 21.50: Hírek, — Sport hírek.

(A Magyar Rádió és Televízi a műsorváltoztatás jogát fenntartja.)

VIDEOTON

(1

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 FEB 6

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

liomos esetleg az inasát, vagy [illegible]

1021

Staub Ferenc

STAUB FERENC FESTMÉNYE

Nem olcsó dolog a
iszap-tárolóhelyek lé
hatalmas területeket
ország-világszerte a tim
rak környékén a mez
sági művelés alól, e

Nyáron

A „Minszk—22"
elektronikus számítógép nagy pontossággal meghatározta a földi légkör súlyát: 5 kvadrillió 157 trillió tonna. Az ilyen és ehhez hasonló adatok nélkülözhetetlenek az űrkutatási, a kozmikus, a geodéziai és a graviometriai kísérleteknél.

A számítógép programját a világ hidrometeorológiai szolgálatának legújabb adatai adapján dolgozták ki, figyelembe véve a Föld felszínének egyenetlenségeit és a hőmérsékleti megoszlást.

határoztak az évszakokhoz fűződő átalakulásokat is. Kiderült, hogy januártól júliusig minden évben 4 trillió tonna levegő vándorol az északi féltekéről a délire, míg az év második felében ugyanez a tömeg visszafelé mozog. Nyáron a légkör egy trillió tonnával nehezebb; a kutatók a biogeokémiai folyamatok nyomán felszabaduló gázok keletkezésével magyarázzák a jelenséget. (BUDAPRESS—APN)

Hegesztés a tenger mélyén

Az utóbbi években a világ minden országában egyre jobban kiterjednek a vizek mélyén rejlő természeti kincsek feltárásával és kiaknázásával kapcsolatos kutatások. Ezekhez a kutatásokhoz megfelelő berendezéseket is kell készíteni, hiszen már ma is szükség van olyan munkálatok végzésére, mint amilyen például a vízalatti hegesztés.

Ebben az irányban egy japán tudományos-műszaki intézet szakemberei hajtották végre az első kísérleteket, akik egyelőre még csak kis mélységben végeztek próbahegesztést, de elvileg bebizonyították, hogy 300 méteres víztakaró alatt is végre lehet hajtani ezt a munkát.

Az eljárás speciális „burokkal" körülvett hidegplazma felhasználásán alapszik. A „burok" szénsavgáz és argon keverékéből áll. A kutatók katódként argonba „merített" wolframrudat használtak.

1992. jan. 25

Búcsú Staub Ferenctől

Kánikulában, fekete kalapokban zsákoló munkások, szekér elé fogott lovak, vagy a falu hóba temetkezett főutcáján szánon gubbasztó utasok. Kékes-fehérek, nápolyi sárgák és feketének látszó sötétkékek, – a nyár színei, – vagy didergő lilák és rózsaszínek téli képeiden. Régen ismertelek már, amikor jó három éve az ősvadonná züllött–nemesült Benyovszky parkban tíz napot együtt tölthettünk Tengelicen. Tolna megyei és ide kötődő művészek – szobrászok, festők, gobelinművészek – régiek és újak jöttünk így össze a megye vendégeiként. Régi emlékek, közös élmények idézgetése mellett a csak felületes ismeretségek, sőt, új barátságok kiteljesítésének lázában égtünk.

Egy párás, de napsütéses délelőtt a Benyovszky kriptát látogatta meg a társaság. Míg a kíváncsi gyerekek a sírkápolna ablakához felmászva közvetítették mit látnak odabent, Feri bácsi –, bölcsen somolyogtál ezen – valaki Téged rámbízott. Így maradtam Veled a visszaúton. A tiszta, mégis nehéz levegő hűvösen izzasztott. Kedved szerint pihenni meg-megálltunk, a jókedvű társaságtól elmaradtunk. A lágyívű kanyarban még látszottak az encián, meg kékfestő szoknyák, a pipacs és kikerics blúzok, amikor megálltál.

— Nézd! . . . mondtad jobbkezdet előretéve. Nem *mutattad*, de egész tenyérrel, reszkető ujjakal *tapintottad* az előttünk feltáruló képet: az út ott fölül verőfényes tisztáson át haladt, árnyékban lévő kezed a világos zöldeket, páros-fehér fénypászmákat – mint pasztózusan festett olajfestmény rücskeit – tapogatta.

— Látod? . . . – folytattad. A lassan növekvő távolság – mint vékony gumiszál – talán mindkettőnkben ott feszült. A sárgarigó kiáltása már elnyomta a kis csoport zsongásának értelmét és én *láttam amit látni akartam*: a ruhák alatt is mezítelen testeket, blúzok-takarta melleket, érett nők hol hűs, hol forró combjait, amikor újra megtörted a csendet. Kezeddel még mindig a képzelt kép síkján, fátyolos, de határozott hangon szóltál:

— Én mindig *ezt* szerettem festeni!

Míg én ösztönös vágyak szerint *részletekre* gondoltam, Te símító kezeddel a fényben összefogott *EGÉSZ*-et érintetted. Szemünk előtt a *Visszahozhatatlan* színes festékpacnikká simult a vadon hátterére. *Előttem állott a vászna mgött görnyedő Festő a maga magányosságában, amit vállalt, hogy a megértett világot másoknak megmutassa!* A váratlanul megálló időben Belőled valami belém átköltözött.

Ki a megmondhatója, hosszú élted során kinek mit, mennyit adtál szelíd szóval és képeiddel? Ez most már mind a miénk, velük és bennük törékeny lényed emlékével!

Isten Veled Feri bácsi! Nyugodj békében!

Kofián Károly
Fotó: Gottvald Károly

Éva

Téeszbrigád

Görbe fák

Írás köz

(Goethe látomása) 1828 októb
kása szerint – Goethe beszé
volt. Képzelete cspongott, Sc
kedvtelve beszélt a nőkről,
Eckermannak, ezüsttálak,
aranyalmákat helyezünk, s kü
szédű volt október 23-án, egy
pon. „A hercegre emlékezett,
váratlanul az emberiség fejlőd
szót. A fejlődést bizonyos fennt
mert lehet, hogy az emberiség
egyszer, belátóbb, de jobb, bol
készebb aligha. S ekkor, minth
megpillantott volna valamit a t
így szólt: „Látom eljönni az idő
semmi örömét nem leli már vil
kell hát törnie, hogy megújítsa
Biztos vagyok abban, hogy mi
elrendezve a távoli jövőben má
rozta az időpontot, az órát, am
jodás korszaka elkezdődik."
hozzátette, hogy addig azért
bőven.

Goethét sokat foglalkoztatta
tudomány, a fénytan, a Farbe
súlyos félreértés, de így is vitát
emlegetik. A mindenséget áhita
a halhatatlanságban, bár úgy vé
mindenkinek.

A XIX. század elején már úg
az égboltra, mint bejárható v
Newton nyomán könnyű vol
hogy csak el kell indulni, órává
a csillagmezőkön, s előbb-utó
zünk valahova. Goethe szívből
tont, néha hozzá méltatlan mód
szidta, de ez a fényelméletnek s
hitte, hogy a jövő őt fogja igazo
történt, de a mindenségre vona
lehetett kitérni Newton kénye
zuma elől, aminek valódi szer
csak Einstein után tárul fel. S Gö
barátságos mindenségnek a vég
meg ezen az őszi napon. Még t
tudjuk, mi vezette, mi sugallta n
lás és újrakezdés képét. Az előtt
dék a romantikus éjszakát szere
tos árnyakat és a csillagokkal t
boltot. A világ végére azonban
senki, egyelőre mindenki jól é
szerette az életet és hitt a haladá

Sok mindent megközelítő
tudtak már, jóllehet egy mai gim
téve, hogy nem áll bukásra – t
mint Goethe. Ma már elég megbí
juk, hogy a Nap 5 milliárd éve
bár óránként 15 milliárd tonna
csát ki, ez még 10 milliárd év mu
gének csak 0,01 százalékát teszi
lomra tehát nincs ok, pedig Go
nűleg ilyesmire gondolt, mert ré
a kihülő Nap látomása. A világv
ban ettől függetlenül nagy iroda

Az első keresztények meg
ződve a világ közeli végéről,
Krisztus előtt élt Hénokh apo
Ezdrásé is, aki zsidó-keresztén
kedett a világvégről. A tizenk
végrendelete a messiásvárók
tükrözi, apokrif evangélium pe
sok maradt fenn. A Péter apostol

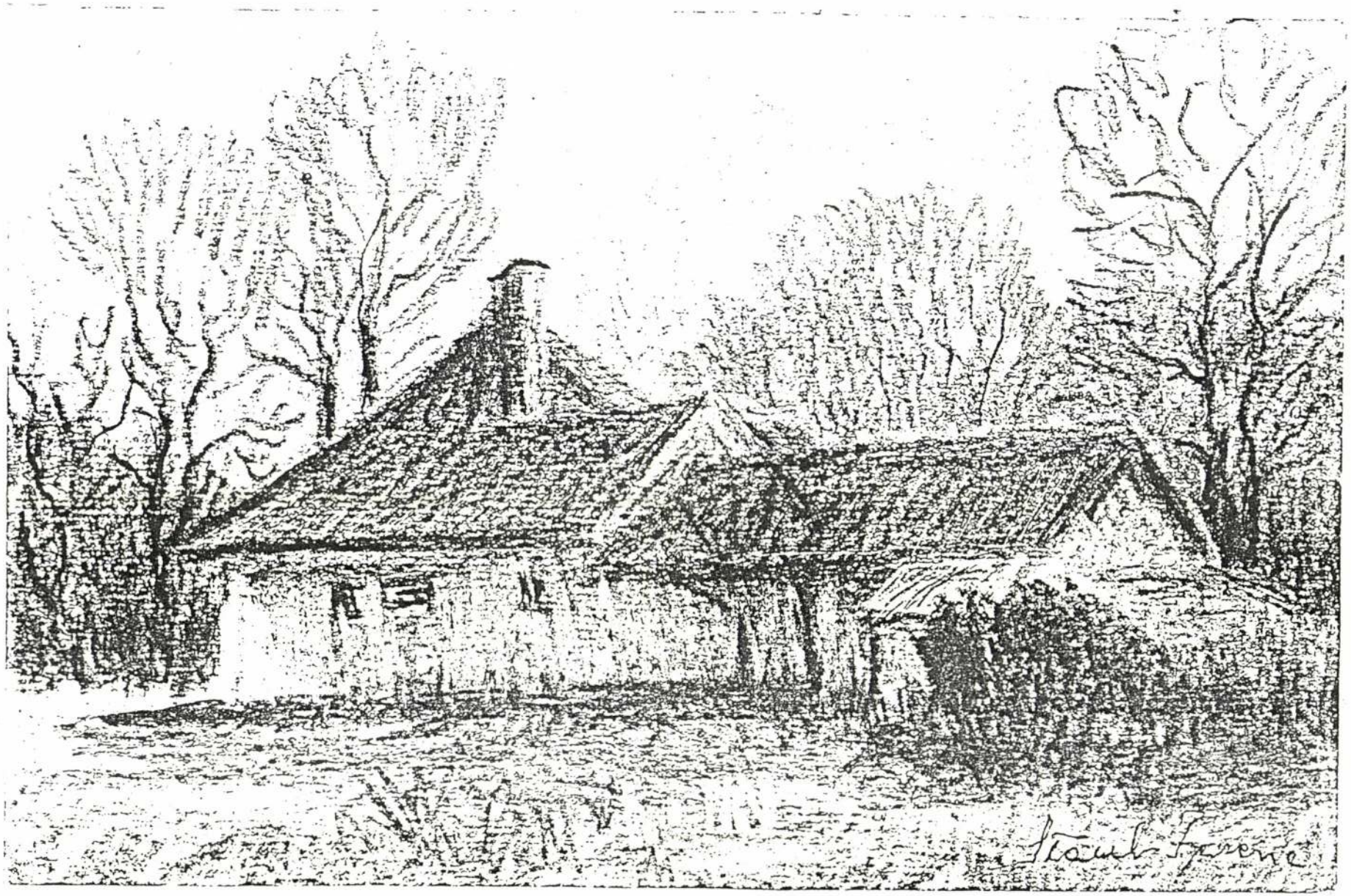

STAUB FERENC

Németkérről, a kis Tolna megyei községből indul a század tizes éveiben a szűrszabó mester szépre vágyó fia, s csaknem három évtizeddel később, a negyvenes évek elején tér vissza a gyerekkor emlékeit őrző falucskába. A közben eltelt harminc év megszállott küzdelem a képi kifejezésmódért, a belső ösztönzés parancsának teljesítéséért. Mint pásztorgyerek díszes botokat, fejeket farag, de nem akar falusi „faragó ember" maradni, szobrász akar lenni. Pestre kerül, s mint asztalosinas készül a kenyérkereső mesterségre, közben egy társával el-ellátogat a képtárakba, s otthon emlékezetből próbálja vásznon rögzíteni az ott látottakat. Felfigyelnek tehetségére, s így kerül sor arra, hogy Aba-Novák szabadiskolájában tanuljon, itt sajátítja el az életszerűségnek, a mozdulatok frisseségének megragadását.

A felszabadulás óta Németkéren él és fest 1960 óta Alap-tag, 1963-ban, hosszabb romániai tanulmányút után nyílik meg első önálló tárlata a szekszárdi múzeumban; elmaradhatatlan résztvevője a paksi művésztelepnek, s önmagának, művészetének örökös újraértékelője.

Mi az, ami megragadja a nézőt Staub Ferenc művein, elsősorban olajfestményein? Vitathatatlanul az, hogy kiragad valamit a tűnő időből, s egy talán jelentéktelennek gondolt apróság révén rögzíti, megőrzi a má-t, a most-ot és az itt-et. Ám a pillanat rögzítése nála nem válik statikussá, különösen két portréján érezni a térbeliség időbelivé válását: önarcképe mögött egész küzdelmes életútját.

A PAKSI KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK IGAZGATÓSÁGA TISZTELETTEL MEGHÍVJA AZ MMK GALÉRIÁBA 1979. OKTÓBER 14-ÉN, VASÁRNAP DE. 11 ÓRÁRA, STAUB FERENC FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA: HAMAR IMRE, A VESZPRÉMI NAPLÓ FŐSZERKESZTŐ-HELYETTESE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ 1979. OKTÓBER 28-IG, NAPONTA 10–20 ÓRÁIG.

Tájképei a Dunántúl szelíd lankáit, a barátságos Pannónia egy kis zugának szépségeit emelik ki a visszafordíthatatlanul áradó idő folyamából; Staub Ferenc nem engedi, hogy a közönyösen elsikló szem csak a másodperc tört részére ragadjon meg egy-egy részletet az itt élő hétköznapi emberek hétköznapi életéből.

Rajzosság és kolorit váltogatják egymást művein. Lehetetlen volna egyetlen iskola művelői közé besorolnunk őt. A téma, a helyzet, a pillanat megköveteli a maga formáját és a maga eszközeit. Egytől őrizkedik a művész — és sikerrel —, az olcsó eszközöktől. Ülő lány, kezében alma — ugyan hányan akadnának, akik ne engedtek volna a csábításnak?

Staub Ferenc nem engedett, nem piros alma mosolyog a lány kezében. Ez, ez a zöld alma — mintegy a lány fiatal voltának paralelljeként, s egyúttal valami enyhén kesernyés tónust adva a képnek — arról tanúskodik, hogy a művész a körülötte mozgó világot újrateremtve, annak valódi, objektív voltát művészi szinten tükrözve csak a lényegest, csak a jellemzőt ragadja meg, lehántva magáról mindazt, ami járulékos, esetleges, nem időtálló.

KIÁLLÍTÁSOK:

Budapest, Szekszárd, Pécs, Kaposvár, Dunaújváros, Dombóvár, Dunaföldvár, Paks.

TANULMÁNYÚT:

Jugoszlávia, NDK, Románia.

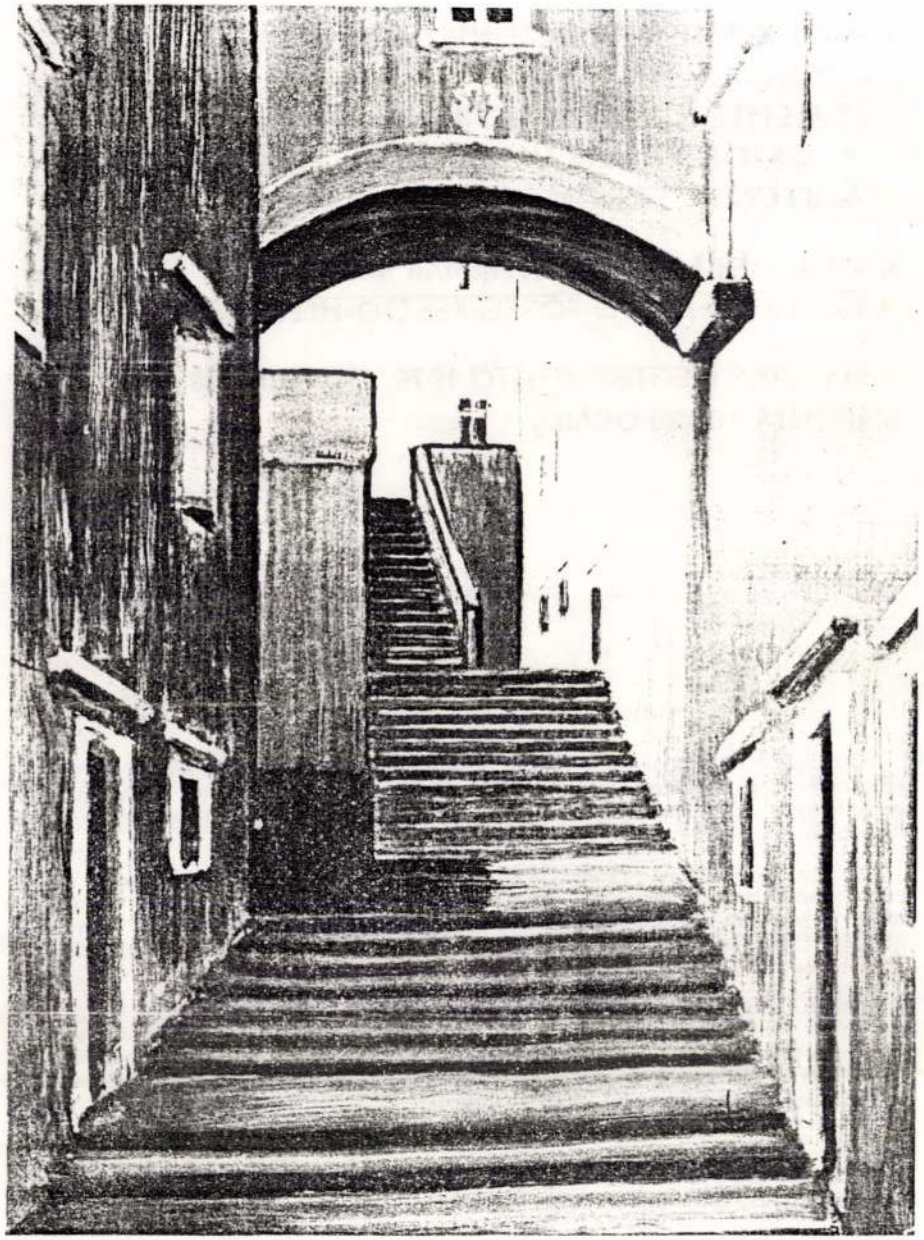

500 79.2763 Szekszárdi Ny.

STAUB FERENC FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

MMK GALÉRIA PAKS
1979. OKTÓBER 14—28.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 24.

Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

ta, az öreg Ball eszaknak ...
tek az útját, elhatározta, hogy lakon, egy kék köpenyes, so- ni szőlőjében a deszkabódé fa-

1021

DUBROVNIK STAUB FERENC RAJZA

Fésülködő Vénusz, bronzszobor, a gorsiumi ásatásokból

csak egészen k
ható, jóllehet
több mint félr
rült elő, ami
fontosságát és
lentőségét.

Természetese
arra gondolni,
Pannóniában egy magyarországi Pompeji kerül felszínre. Az időszámításunk első négy évszázadában virágzott város romjai között germánok, longobardok, avarok találtak otthont, s az eddigi kutatások alapján nem tartják lehetetlennek, hogy avar lakosság a magyar középkor idején is itt élt. A XI. századi oklevelek már Föveny falut említik, ami a római város központja fölött épült, míg a római kőemlékeket, építőanyagokat a X—XI. század fordulóján az akkor épülő székesfehérvári bazilikánál használták fel. A leletek a XVI. századig vallanak a település történetéről. A falu a török háborúk során pusztult el, s ezzel Gorsium, majd a magyar Föveny történelme végleg lezárult.

Gorsiumot az I. században katonai helyőrség lakta, majd a századfordulón a lakosság

század közepén újabb háborús pusztítások következtek, ezek a roxolánok nevéhez fűződnek, s csak a század végén kezdődött meg Gorsium újjáépítése. A város még egyszer felvirágzott, a IV. században még nagyszabású épületek keletkeztek, de aztán idegen megszállás alá került, germánok, longobardok, avarok vették birtokukba, majd helyén, a török pusztításig, magyar falu keletkezett.

Az egykori római nagyváros most kezd kibontakozni előttünk Fitz Jenő és munkatársai ásatásai és leletmentései révén. Minden jel arra mutat, hogy a legjelentősebb magyarországi római település kerül felszínre, mely eléggé nem becsülhető történelmi fontossága mellett nagyon sok művészeti meglepetést is tarto-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 FEB 3

Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

Forálltolta: ANTALFY ISTVÁN

1021

összefoglalják az előző folytatás tartalmát: „Milan, a pá-

szen a következő évtizedben,

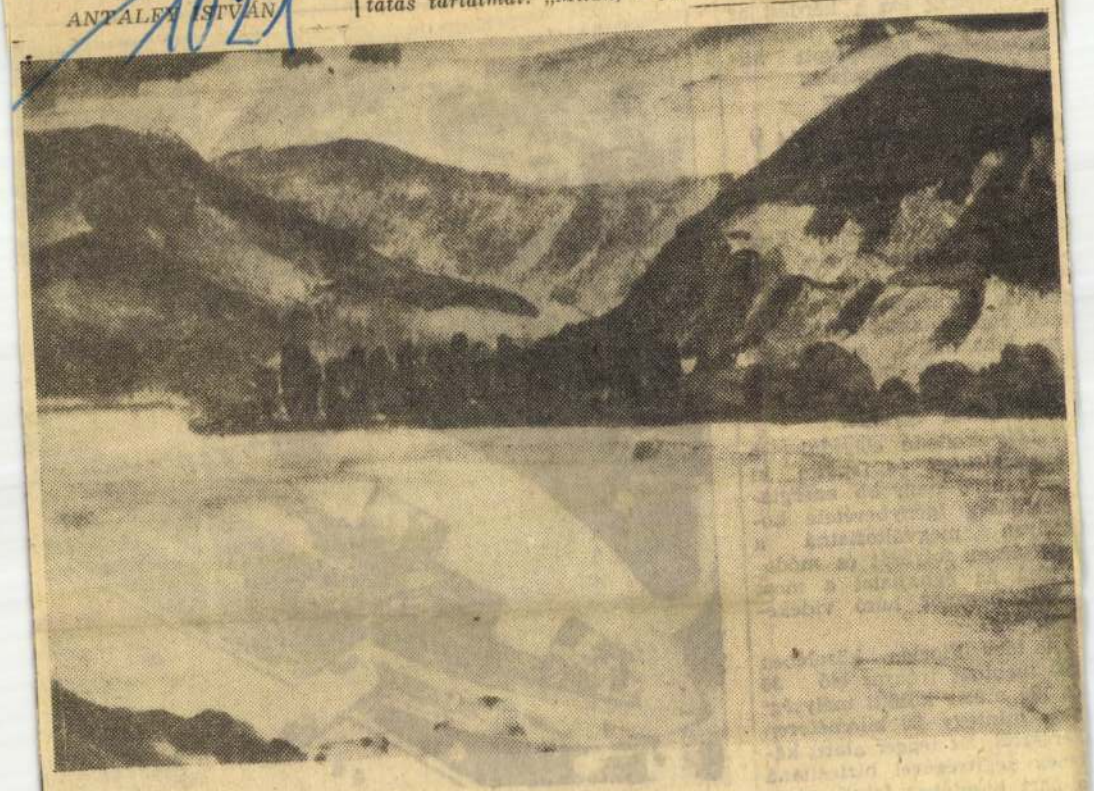

STAUB FERENC: DUNA-KANYAR

védelmére. A szakértők újra megvitatták ezt a kérdést az UNESCO által legutóbb Brüsszelben összehívott különleges tanácskozáson.

-áram energiáját?

0,8 kilowatt energiát fejtenek ki.

A tengervíz-áramlás összpontenciálja meghaladja a 25 ezer megawattot, de Apel doktor javaslata szerint ennek csak 4 százalékát kellene kihasználni, ami magában véve 100 megawatt, tehát egy nagy atomerőmű energiájával egyenlő.

„Meg kellene elégedni a 4 százalékkal — fejtette ki — mert nagyobb energiamennyiség igénybevétele komolyan megváltoztatná a Golf-áram folyását és módosítaná az éghajlatot a most abból hasznot húzó vidékeken."

A terv Florida közelében 200 turbinát irányoz elő 30 és 120 méter közötti mélységben, mintegy 20 kilométeren keresztül. Ez tenger alatti kábelek segítségével biztosítaná a part közelében fekvő városok áramellátását.

rékpáros-pilót

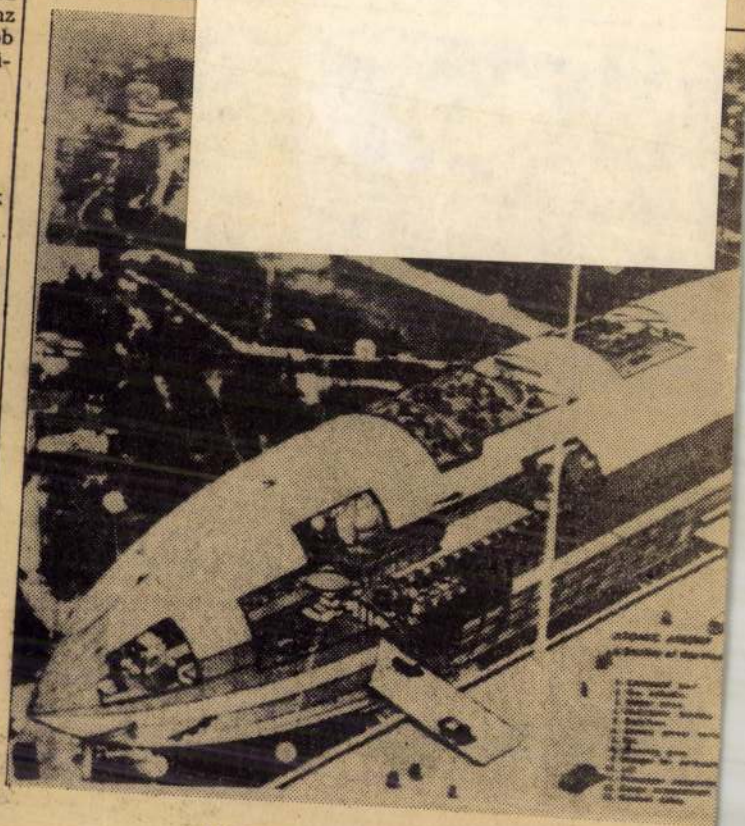

Elkészült a szovjet atommeghajtású óriás jé

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 I P 9

Tolnamegyei Népújság

Staub Ferenc

1021

Staub Ferenc festménye.

magazin • m

A vízállásjelentés és a vízmércék

Napról napra halljuk, olvas-uk a vízállásjelentéseket, me-yek elsősorban a hajózásnak ;ólnak, de nagyon gyakran — őként az árvizek idején — so-at is közelről érdekelnek, kü-önösen, akiknek part menti elkük, nyaralójuk van.

A vízállást a helyi vízmér-ékről olvassák le. Hogy jöt-ek létre a vízmércék, mi a „0" ont és a százalék jelentősége? „0" pontok helyét és szintjét llandóságuk biztosítására a engerszintre vonatkoztatva ögzítették. Bajorországban az szaki-tenger, Ausztriában, Magyarországon és Jugoszlá-iában az Adriai-tenger, az al-unai államokban pedig a Fe-ete-tenger szintjéhez viszo-yították. Hazánkban a dunai ízmércék 0 pontját Vásárhe-yi Pál 1823. évi október 23-án zokatlan kis víz szintjén je-

mények tervezésénél, a hidrológiai adatok összehasonlításánál nehézségeket okoztak. Ezért a dunai államok elhatározták, hogy 1943. január 1-től azon mércék 0 pontjait, amelyeken mínusz vízállások fordulnak elő, mélyebbre helyezik. Igy a budapesti 0 pontot az 1823. évivel szemben egy méterrel mélyebbre vitték, és 95,378 méteren rögzítették.

A vízmércén leolvasott számok nem jelzik a meder telítettségét. Ezért 1943. január 1-től, a vízállás mellett a közlemények megemlítik százalékban a meder telítettségi fokát is. A telítettségi fok meghatározására az egyes vízmércéken leolvasott legalacsonyabb és legmagasabb vízszint közti különbségeket felosztották 100 részre és ebből kiindulva ha-

Staub Ferenc

nov.13.

STAUB FERENC FESTŐMŰVÉSZ TÁRLATA nyílt meg csütörtökön Dombóvárott. A művész harminc, főleg hazai és adriai-tengerparti tájakat megörökítő képe került közönség elé.

Magyar Hirlap 1975/299/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Staub Ferenc festő

Petőfi Népe

1974 NOV 14

V. M.

1021

Megyénkhez kötődnek

A napokban szép kiállítású meghívót hozott a posta Tolna megyéből. Az ott élő festőművészek csoportos tárlatáról értesítettek bennünket, amely ma nyílik meg a szekszárdi Szinnyei Merse-teremben. Amikor a művészeket bemutató ismertető szövegeket olvastuk, örömmel vettük tudomásul, hogy a most közönség elé lépő négy alkotó közül háromman Bács-Kiskunban kezdték művészi pályafutásukat. Jó érzéssel szólunk most néhány szót lapunkban azokról, akik bizonyára nem felejtették még el szoros kötődésüket az egykori szűkebb hazához.

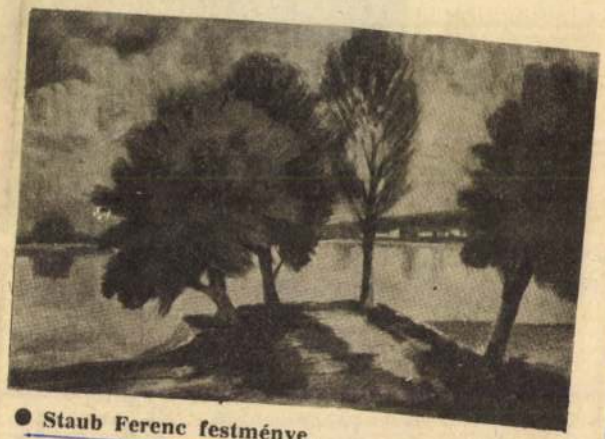

● Staub Ferenc festménye.

A pécsi születésű **MARTINEK JÓZSEF**, mint rajztanár Szegeden, Budapesten és Tolnán tanított. Évekig látogatta Baján a Rudnay Gyula által vezetett képzőművészeti szabadakadémiát, ahol sokat tanult a tekintélyes és népszerű mestertől. Jelenleg a megyei képzőművészek munkacsoportjának vezetője Tolnán. Önálló kiállítása volt már Pécsett, Mohácson, Sopronban, Tolnán és Szekszárdon.

MÖZSI SZABÓ ISTVÁN Baján végezte a tanítóképzőt, majd később ugyancsak ebben a városban készült a művészi pályára, Rudnay Gyula irányításával. A képzőművészeti főiskolán Barcsay Jenő, Szőnyi István és Domanovszky Endre voltak a mesterei. 1952-től kezdve Bogyiszlón, Decsen és Szekszárdon tanított. Bemutatkozott műveivel eddig önálló kiállításokon Budapesten, Fóton, Hódmezővásárhelyen és Budakeszin.

STAUB FERENC, aki Kalocsán született 1909-ben, művészeti tanulmányait Aba-Novák Vilmos szabadiskolájában végezte. 1936-ban a szolnoki művésztelepre került, ahol Chiovini Ferenc mellett dolgozott. 1941-ben Tolna megyébe költözött, Németkérre. 1961-ben lett a Képzőművészeti Alap tagja. Rendszeresen szerepel tárlatokon. Önálló bemutatkozása volt idáig Pécsett, Kaposváron és Szekszárdon

yek november 7-en

● **Horváth Ferencné, a verseny egyetlen női résztvevője Fodor Tamással mérkőzik.**

seny egyéni: 1. (holtversenyben) Suba László (Áll. Főnökség) és Steinmetz Vilmos (PFT), 3. Szollósi József (Vontatás), 4. Braun

2. Tass	12	9	1	2	39-12	19
3. Homokmégy	12	7	3	2	38-13	17
4. Dusnok	12	8	1	3	41-22	17
5. Uszód	12	6	3	3	43-29	15
6. Szakmár**	12	6	2	4	39-27	12
7. Öregcsertő	12	5	—	7	20-20	10
8. Dunaegyháza	12	4	2	6	18-37	10
9. Foktő**	12	4	1	7	21-28	7
10. Szalkszentm.	12	3	1	8	23-37	7
11. Dunatetétlen	12	3	1	8	17-38	7
12. Apostag**	12	3	1	8	13-49	5
13. Bátya	12	1	—	11	18-68	2

Megjegyzés: A **-gal jelzett csapatoktól 2—2 büntetőpont levonva.

Birkózókrónika

Hatvanhét induló részvételével rendezték meg Szombathelyen az év utolsó felnőtt szabadfogású minősítő versenyét, az [illegible] második ízben kiírt Savária Kupát. A KSC négy versenyzőt indított, s csak *Szabó Boldizsár* nem tudott dobogóra jutni a 68 kg-ban, ahol 14 induló között három válogatott versenyző is indult. 62 kg-ban *Juhász Imrének* az I—II. helyen kellett végeznie, hogy tavalyi 1. o. minősítését megvédje. Sikerült! Nagy küzdelemben pontozással verte a szombathelyi Magyart, majd tusolta a honvédos Molnárt. A negyedik fordulóban tusos ve-

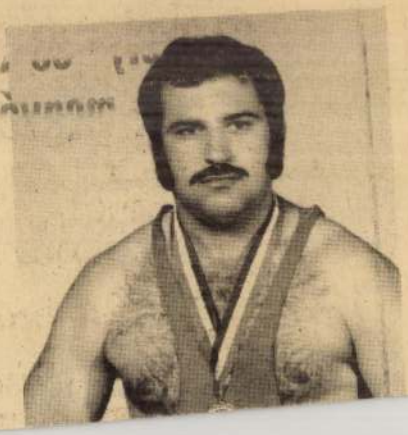

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Tolnamegyei Népújság

Staub Ferenc

1974 DEC -8

1021

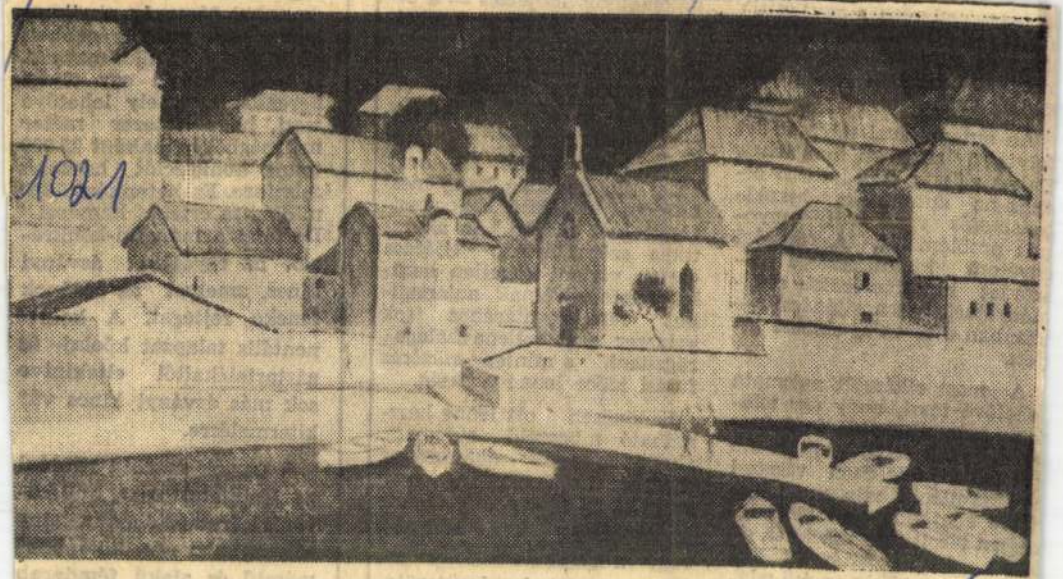

STAUB FERENC FESTMÉNYE

a messzemenően megvalósítja a hangok állandó összekapcsolását és egymáshoz igazítását, ahogyan az ember teszi a szóképzés során.

Az automatával párbeszédet folytatni azonban nem lehet. Ehhez először meg kellene oldani az automatikus beszédfelismerés rendkívül bonyolult problémáját. A drezdai egyetem kutatórészlege — szovjet kutatóintézetek eredményeinek hasznosításával — azonban e téren is előbbre lépett.

A most elkészült automata lehetővé teszi, hogy egy telefon számbillentyűi segítségével kérjünk felvilágosítást. Az automata telefonon válaszol és közvetlenül adja az elektronikus adatfeldolgozó berendezésben tárolt információkat, de olyan felvilágosításokat is, amelyeket a tárolt eredeti adatokból számítógépes eljárással

automatikus időjelző
szélő automatában
maznak olyan mag
lagokat, amelyekre
emberi hangot vett
automata maga állí
szavakat és a szöveg

Az előnye ennek
csak mintegy száz
terséges kialakításának utasításait kell tárolni. Az akusztikus szóraktározás eljárása esetén viszont egyetlen kerület telefonhívóinak automatikus felvilágosításához sok százezer szót kellene szalagon rögzíteni, s mintegy százórás futási időre lenne szükség.

Különösen ott lenne használható a beszélő automata, ahol az operatív döntésekhez további információkra van szükség. Elképzelhető lenne felhasználása a közlekedésben, vagy a nagykereskedelemben, sőt az orvostudomány területén is.

millió líra értéket képvisel." De nem a mangán-konkréció az egyetlen ásványi kincs, amelyet az óceánok feneke rejteget. A kontinentális talapzat kőolaj- és gáztartalékaitól eltekintve sok más ásványi kincs vár kitermelésre.

A partok mentén például az áramlatok és a hullámverés következtében néhány súlyosabb vagy különböző méretű és alakú fémdarab

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Tolnamegyei Népújság
1974 NOV 5.

Staub Ferenc festőművész

1021

Staub Ferenc kiállítása Szekszárdon

Hétfőn délután, feltűnően nagy számú közönség jelenlétében nyílt meg Staub Ferenc festőművész kiállítása Szekszárdon, a Babits Mihály megyei művelődési központ kiállító-termében. A kiállítást, amely a mester elmúlt években festett alkotásainak javát mutatja be, Hamar Imre, a Kisalföld főszerkesztő-helyettese nyitotta meg, melegen méltatva Staub Ferenc művészetét, festői útját.

A kiállítás ismertetésére visszatérünk.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

1973 SEP 2

kiesi halat!

1021

STAUB FERENC: VISEGRÁD

Elkészült egy új formájú és rdekes kivitelezésű földgömb Frankfurti Térképészeti In-ézetben.

A tervezet prof. dr. W Gleiss-erg munkája volt, aki már osszú évek óta a frankfurti gyetem csillagászati tanszé-ének vezetője. A glóbus sok-ldalúságát azok is élvezni ogják, akik valamilyen okból ifolyólag csupán az ujjukkal s szemükkel „járják" a vi-igot.

A februárban már bemutatott modell Nicolaus Copernicus születésének 500. évfordulójára készült el.

A frankfurti professzornak sikerült első ízben a nap- és csillagrendszer szabályai szerint létrejövő jelenségeket, a nappalt és éjjelt, az évszakokat, napfelkeltét és naplementét, valamint az északi fényt a földgömbön ábrázolni.

Mindezeken felül látható a glóbuson egy mozgatható kör segítségével az a földrész, ahol a nap pontosan függőlegesen ontja sugarait.

aar
ril-
na-
em
et.
ze-
iót

szobájába". Ezek néhány órán át sugároznak műsort. Az egész gorillacsalád elhelyezkedik a képernyő előtt és Louwman, az állatkert igazgatója szerint, nagyon nyugodtan viselkedik.

Az igazgató nyilatkozatában a következőket mondotta: „Ez az első olyan állatkert Hollandiában, amelynek sikerült leküzdenie a majmok unalmát. Kísérleteztünk azzal is, hogy a dús növényzetű parkban helyezzük el a majmokat. Azt tapasztaltuk, hogy az országunkra oly jellemző rossz idő beálltával a majmok csak visszakényszerültek a fedett

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-725
1972 NOV 12

Tolna m. Népújság

tüzerseg torkolattüzei, a front varázslót ábrázolt egy gazda-

Staub Ferenc 1021

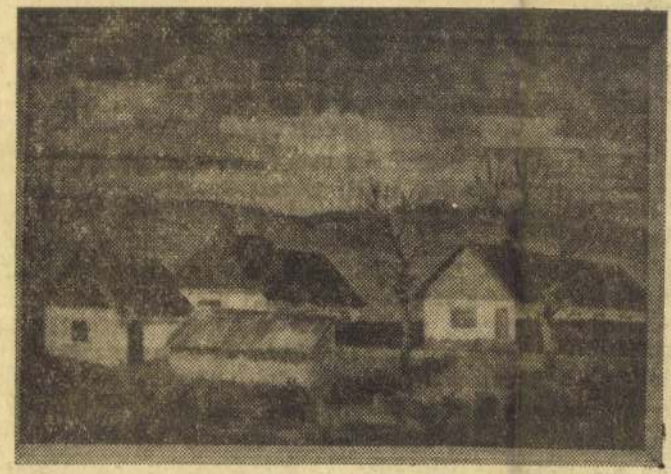

Staub Ferenc festménye

már ponto-
őket, hiszen
atal szakmun-

— sok segít-
„másik gazdá-

csoportban, ti-
t fiúval szem-
zabadi Mihály.
ó. Ők ketten a
is.
ézve az együt-
tánc és népze-
padi továbbfej-
hozzáteszi eh-

elvárják, hogy

rát, amatőr együtt
ször. Mennek majd
az később derül ki
sen fárasztóak é
szen „csodálatos
megmutatni a mi
szetünk egy darab

A nagy öröm ut
korszaka tehát: a
gyűjtik az eljövendő műsorok anyagát sze-
mélyesen, szakkönyvekből, filmfelvételek-
ről. És fel-fel lépnek a megye művelődési
házaiban, hiszen a sikert nem a fesztivál, a
terem, a „felhajtás" nagyságán mérik, ha-
nem a közönség örömén. És ez a fajta siker
igazán itt születik, ahol a táncokat gyűjtöt-
ték, Tolnában.

—VIRÁG—

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRADÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Staub Ferenc
Tolnamegyei Népújság

1975 APR 27

1021

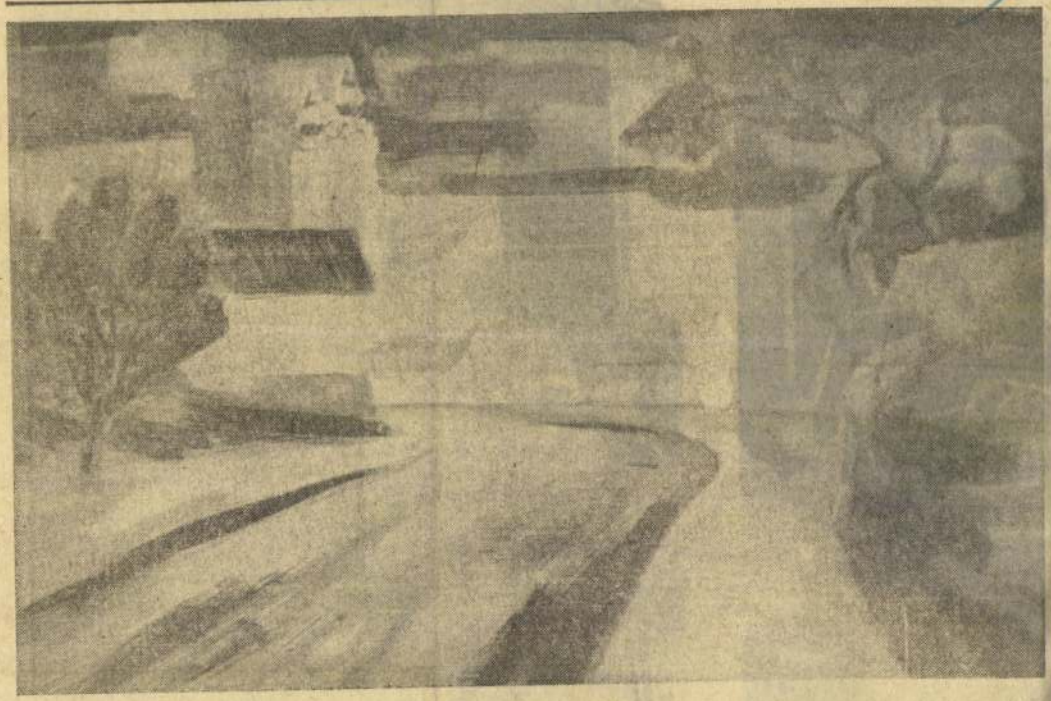

VESZPRÉMI TÁJ
STAUB FERENC FESTMÉNYE

Foto: Gottvald Károly

Foto: Gottvald Károly

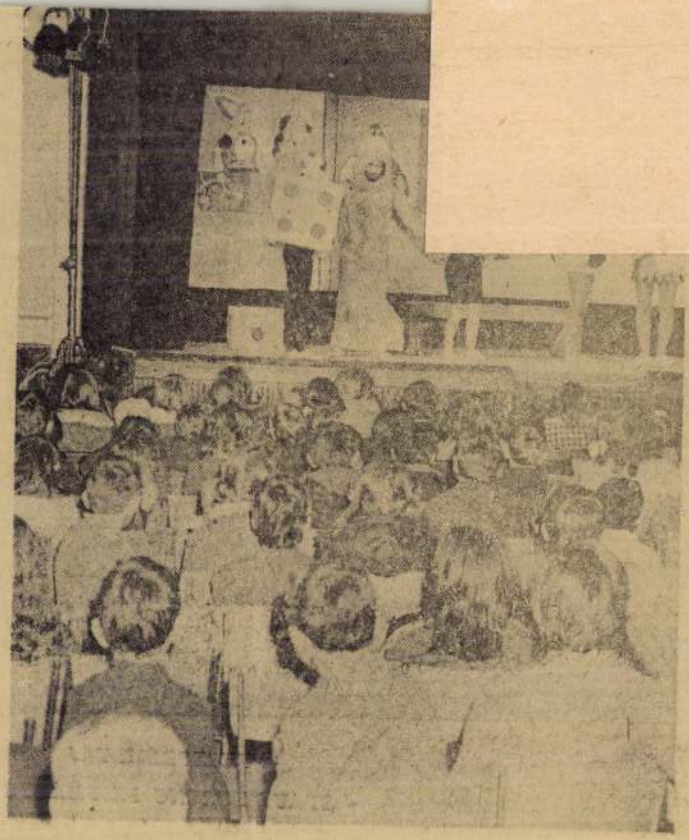

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 14

MAGYAR HÍRLAP

Staub Ferenc festő-művész

tüntető flamand nacionalisták között.

STAUB FERENC FESTŐMŰVÉSZ TÁRLATA nyílt meg csütörtökön Dombóvárott. A művész harminc, főleg hazai és adriai-tengerparti tájakat megörökítő képe került közönség elé.

1024

DAILY EXPRESS londoni kiadása

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 8

Magyar Hírlap

Staub Ferenc festőművész

STAUB FERENC Tolna megyei festőművész tárlata csütörtökön nyílt meg a vaksi művelődési központban.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Staub Ferenc

1968 DEC 24

1021

STAUB FERENC:

DUNAI HALÁSZOK

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-295, 183-207

KISALFÖLD

Keresse fel a fertődi Gránátos presszót, Haydn-ét
és a fertőszentmiklósi Kisvendéglőt!
Kitűnő tánczenei szolgáltatás, házias ételek, jó mi
és hordós borok állnak a kedves vendégek rendelke

SZILVESZTERKOR HELYFOGLALAS.

AZ ÉPÜLETASZTALOSIPARI ÉS FAIPARI VÁLLALAT
Soproni Gyáregysége
(Sopron, Terv u. 2.)
FELVÉTELRE KERES

asztalos és férfi segédmunkásokat

Bérezés teljesítménytől függően 1800—2500 Ft között.

Kedvezmények évi egy kocsi (10 q) tüzifa és fűrészpor. 1969. január 1-től 44 órás munkahét.

Jelentkezés: mindennap 8 órától 13 óráig.

Soproni gyár, SOPRON, Terv u. 2. munkaügyi csoportnál (Gaál müü. vez.)

Fizessen elő a Kisa

A 19. sz. AKÖV soproni üzemegysége
ELŐNYÖS FELTÉTELEK MELLETT
felvételre keres

Autószerelőket

A felvételkor 1000,— Ft előlegezett hűségjutalmat adunk!

FIZETÉS MEGEGYEZÉS SZERINT.

Jelentkezés: Sopron, Lackner Kristóf u. 1.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

1973 JAN 28

Staub Ferenc

1021

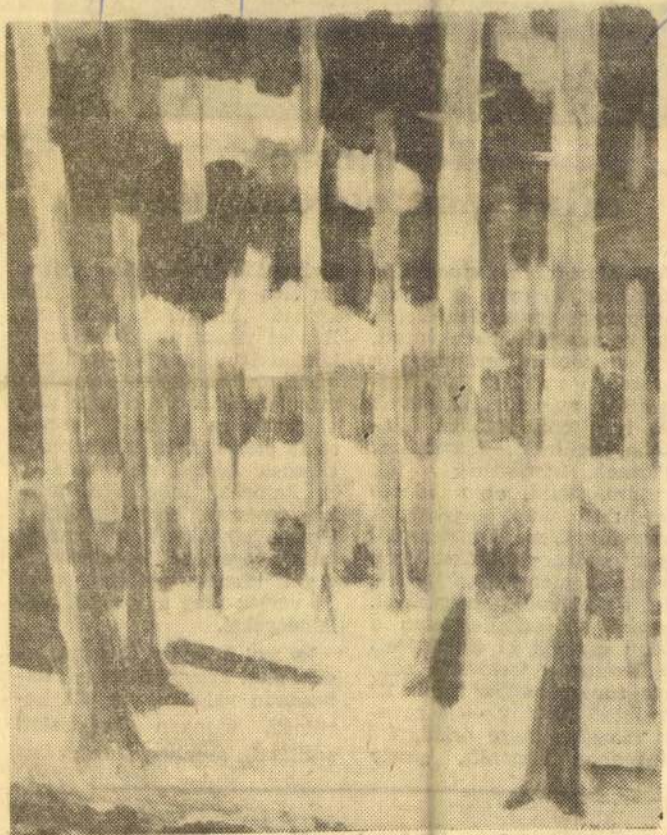

FENYVES

STAUB FERENC FESTMÉNYE

Termeszek mint „meteorológusok”

José Maria Lima etnográfus kutató, aki 30 éven át tanulmányozta a dzsungelek életét, arra a meggyőződésre jutott, hogy az izoptera termeszek (a trópusokon mintegy 1600 fajtájuk él), már jóval az árvíz előtt igen erős izgalom állapotába kerülnek — szanaszét futkosnak, felmásznak a fák törzseire. Majd, ezen ideges lótás-futás után, egyhelyütt összegyűlnek, a „fő meteorológusok” pedig, mint őket Lima nevezi, „konferenciára” indulnak. Csápjaikkal megérintik egymást, valószínűleg ezen a módon cserélik ki értesüléseiket. Ezután a termeszek sokezres serege hadba indul. Ez lenyűgöző látvány — a rovarok mozgó tömege óriási, élő szőnyeghez hasonlít, amely olykor több száz méter széles. Az élen a nagy fejű, erős állkapcsú „katonák” haladnak. Rendes viszonyok között az a kötelességük, hogy a termeszvárat őrizzék, most azonban más feladatuk van: hogy utat vágjanak és szükség esetén saját életük árán megsemmisítsenek bármilyen akadályt. E „katonák” mögött a munkástermeszek végeláthatatlan tömege következik. A „menetelés” végeztével e termeszek a fák törzsein gyűlnek össze, itt várják meg a további fejleményeket.

És ami a meglepő: a termeszek által elhagyott helyek hamarosan valóban víz alá kerülnek, újonnan választott szállásaik azonban soha.

A csöppségnél is picinyebb

Egy farmer sikeresen hajtott

Fogynak a békák

A hullák szinte hagyományos hiányához, amely amúgyis nehézzé teszi az orvostan-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1972 DEC 7.

Tolna m. Népújság

Staub Ferenc festőművész

1021

Staub Ferenc kiállítása Pakson

Ma délután öt órakor nyílik a paksi művelődési központban Staub Ferenc festőművész kiállítása. A kiállítást Szalontai János, a járási művelődésügyi osztály vezetője nyitja meg.

A megye képzőművészetet kedvelő közönségének nem kell bemutatni Staub Ferencet. Németkéren él, aki munkálkodását asztalosinasként kezdte, majd Aba Novák népi festőiskoláját elvégezve, festőként dolgozik. Már több évtizedes múlt áll mögötte. 1937-ben szerepeltek művei első ízben országos kiállításon. 1941-ben telepedett le Németkéren. Azóta Tolna megye képzőművészetét gazdagítják alkotásai. Több mint két évtizede tagja a Művészeti Alapnak. 1964-ben rendezte első Tolna megyei önálló kiállítását Szekszárdon, melyet pécsi és kaposvári követett. Nemrégiben országos bíráló bizottság zsürizte Szekszárdon a Tolna megyei képzőművészek benyújtott alkotásait, az itt elfogadott képekből áll Staub Ferenc paksi kiállítása, mely december 14-ig tekinthető meg.

KORU

Szovjet tudomány

A láthatatl

A láthatatlan mikrobák serege az élelmiszeripar, a mezőgazdaság területén a termelés fokozásával szolgálja az emberiséget. A mikroorganizmusok újabb feladatukat teljesítve az „élet anyagát", a nélkülözhetetlen fehérjéket termelik.

A mikrobák segítségével előállított takarmányfehérjék termelését ismerteti az Össz-szövetségi Fehérje-bioszintézis Kutatóintézet igazgatóhelyettese, Szergej Konovalov.

— Mit jelent az állattenyésztés szempontjából a fehérjetermelés?

— A fehérje a legfontosabb és leginkább hiányzó tápláléka az embernek és takarmánya az állatoknak. A világnak a jelenleginél 2 millió tonnával több állati és 1,5 millió tonnával több növényi fehérjére lenne szüksége. A kutatók a természet titkait feltárva új, hatékony módszereket dolgoznak ki fehérjék előállítására.

— Miért tarthat számot érdeklődésre a mikróba-fehérje?

— Egy kilogramm mikroorganizmus 24 óra alatt 10 kg fehérjét termel. Hasonló intenzitással növekvő borjú 1 nap alatt mérhetetlen naggyá fejlődne. Ugyanakkor a mikróba-fehérjetermelés kevésb

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

Tolna m. Népújság

Staub Ferenc

Tamási

1021

zai és 40 külföldi iróhoz, tu-

G. L.

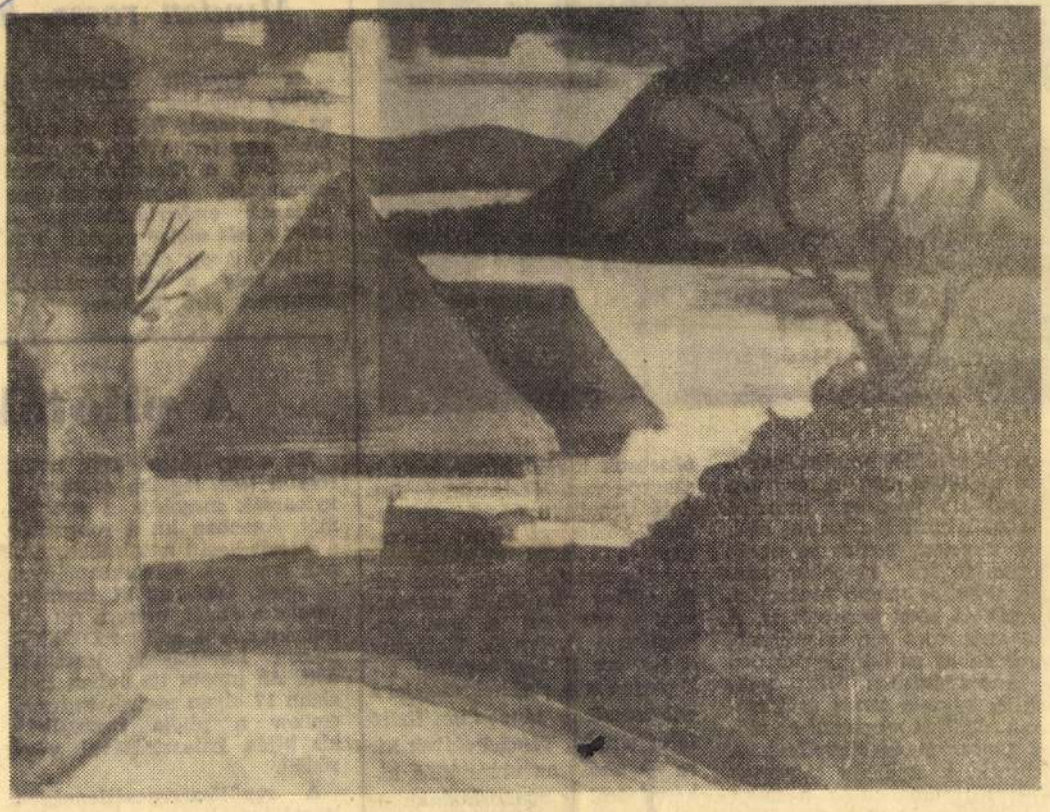

STAUB FERENC: VISEGRÁDI TÁJ

versengtek, hogy kedvükben járjanak embertársaiknak. A zsüri a hét utolsó napján hozzálátott, hogy eldöntse: kiket illet meg a legudvariasabb embernek járó jutalom.

Az NSZK 1100 tánctanára ebben az évben nagyon meg van elégedve: jelenleg kereken 300 000 fiatalt tanítanak, akik már nemcsak beatet és egyéb „szabadfogású" táncokat akarnak tanulni, hanem foxtrottot, tangót és bécsi keringőt is. A táncosok újra úgy táncolnak, mint ahogy ez tulajdonképpen a táncospárokhoz illik: megfogják egymás kezét és közösen próbálják megtenni az előírt lépéseket és figurákat. A beatnek, a szólisták táncának tízéves uralma után a fiatal táncosok újra felfedezték partnereiket. — Feltételezhető, hogy benne a német versenytáncosok kiváló hírnevének is szerepe van. Mechthild és Rudolf Trautz, győzelmi sorozatáról közismert német táncospár és számos táncvilágbajnokság nyertese után most két új csillag tűnt fel a nemzetközi parketten: a hamburg-hamburgi Evelyn és Wolfgang Opitz, az 1972-es londoni világbajnokság első helyezettjei a dél-amerikai táncokban (felső felvételünk). Tánciskolájuk híre — ahol az utánpótlás kiképzéséről is gondoskodnak — messze Hamburg határain túl is ismert.

G. H.

A pilóták e

Ha a repülőgép egyik utasa rosszul lesz, legtöbb esetben a nylonzsák megoldja a problémát. Azonban ha a rosszullét a pilótát keríti hatalmába, annak tragikus következményei lehetnek. 1966-ban 81 személy vesztette életét, mert a pilótát infarktus érte, amikor Oklahomában leszálláshoz készülődött. Az utóbbi tíz évben legalább 17 olyan esetről tudunk, amikor a pilóta rosszulléte kis híján katasztrófával végződött.

A repülőszerencsétlenségek lehetőségének minimumra csökkentése érdekében a Szövetségi Légügyi Igazgatóság (FAA) arra kötelezi az Egye-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNAMEGYEI NÉPUJSÁG

1968 DEC 15

1021

STAUB Ferenc

A hatodik évtized küszöbén

Megújulnak a színek Staub Ferenc palettáján

Staub Ferenc németkéri festőművésznek, a Képzőművészeti Alap tagjának palettáján majdnem két esztendőre elhaltak a színek. A hányatott sorsú, tehetséges festő, aki nehéz körülmények között küzdötte fel magát Tolna megye képzőművészeinek élvonalába, több mint másfél évig nyomta a kórházi ágyat. Súlyos tüdőműtétje előtt és után is szüntelen csak arra gondolt, hogy mennyi még a munka, mennyi a tennivalója. Hosszabb-rövidebb ideig tartó betegségek, hullámvölgyek és bíztató művészi eredmények után, amikor lélekemelő, szép tervekkel készült újabb festői feladatokra — váratlanul ragadta ki kezéből az ecsetet súlyos betegsége. De a legválságosabb percekben is, mint fárosz az éjszakában, úgy világítottak benne még megvalósítatlan művészi tervei. Bíztatta magát hogy annyi hajótörés és nekirugaszkodás után lesz ismét újrakezdés.

Ismét kézben az ecset.

Staub Ferenc 1909-ben született Kalocsán. Édesapja szűrszabó volt, aki mesterségét szinte művészi tökélyre emelte. Feri apja műhelyében szívta magába az első művészeti hatásokat. Az apa azonban korán meghalt, s a négy gyerek közül a 13 éves Ferencet nagybátyjához adják, aki Németkéren gazdálkodott. Itt kezdődött művészi „pályafutása". Mint pásztorgyerek díszes botokat, fejeket faragott, s titkon arra gondolt már, hogy szobrász lesz. Tizenhat éves, amikor a fővárosba kerül tanoncnak az asztalosiparba. Látja már, az a vágya, hogy egyszer szobrász lesz — megvalósíthatatlan álom. Egyik társával az a közös szórakozásuk, hogy rendszeresen eljárnak a képtárakba, s azon versenyeznek, hogy egy-egy szép festményt ki tud otthon a leghűbben reprodukálni. Ezeket a versenyeket rendre ő nyeri. Ennek alapján ajánlották be Aba-Novák Vilmos esti szabadiskolájába. 1930-tól 1935-ig volt Aba-Novák tanítványa. Osztálytársai: Durai Tibor, Redő Ferenc, Rozs János, akiknek a munkássága immár szervesen beletartozik az egyetemes magyar piktúrába.

Staub Ferenc azért szerette Aba-Novák szabadiskoláját, mert itt nem voltak korlátok, mindenki saját ízlése szerint alakíthatta piktúráját, egyéniségét. Aba-Novák nagy szeretettel foglalkozott szegény sorsú, de tehetséges tanítványaival. Staub Ferenc öt éven át tandíjkedvezményben részesült, de más módon is támogatta őt a mester. Ellátta munkával, beajánlotta ismerőseinél, hogy a megélhetésben is segítse. Staub Ferenc mestere legfőbb érdemének tartja, hogy iskolájában a mozdulatok frisseségének, az életszerűségnek a megragadására tanított.

1927-ben szabadult mint műbútorasztalos-segéd. 1936-ban Szolnokra költözött, ahol tevékenyen bekapcsolódott mindjárt a művésztelep munkájába. Az 1937. évi csoportos kiállításon már két alkotásával szerepelt. Itt különösen Chievini Ferenc segítette művészetének fejlődésében.

1941-ben került vissza Németkérre. Feleségével úgy tervezték, hogy méhészetet létesítenek, s így megteremtik a lehetőségét, hogy ő csak a művészetnek szentelje idejét, energiáját. Közelebbi kapcsolatot teremtenek németkéri szomszédjukkal, az európai hírű festővel: Vellmann Róberttel. A közelgő háború azonban áthúzza terveiket, méhészetük jelentős része elpusztul, s a létbizonytalanságból, a gyakori betegségekből hosszú éveken át nem tudnak kilábolni.

1953-ban pezsdült meg Tolna megyében a képzőművészeti élet, s ez sokat lendített a németkéri festő életében is. Kezdettől fogva minden esztendőben szerepelt a megyei kollektív kiállításokon. 1960-ban vették fel a Képzőművészeti Alap tagjai sorába. 1963-ban hosszabb tanulmányutat tett Romániában. 1964-ben volt első önálló kiállítása a szekszárdi Béri Balogh Ádám múzeumban. Ezt a kiállítási anyagot — tekintettel a nagy sikerre — még ez év őszén Pécsett is bemutatták. 1965-ben pedig Kaposvárott volt nagy sikerű önálló kiállítása.

1966 óta — idén nyáron vett először ismét ecsetet kezébe. Ott volt a paksi művésztelepen, hogy ismét közvetlen kapcsolatot teremthessen a kollégákkal, s láthassa, mit fejlődött azóta a piktúra, amióta ő kiesett a képzőművészet áramlatából. Az újra kezdés örömébe némi kis üröm is vegyült. Fájó volt a felismerés, milyen megfeszített munka szükséges ahhoz, hogy a kiesést pótolja.

A jövő ősszel tölti be hatvanadik életévét. Ezt az alkalmat egy szekszárdi önálló kiállítással szeretné ünnepelni. Bizakodó kedvvel, fiatalos rajongással készül erre a kiállítására. Eddigi leggyakoribb témái: a szelíd lankájú dunántúli tájak, a Tolna megyei emberek világa, az alkotó, a munkálkodó ember. Kiragadni valamit a tűnő időből megmutatni jellemző motívumokat mai életünkből — erre készül, ezt tartja izgalmasan szép festői feladatnak.

HAMAR IMRE

A tél kezdete december 21-én 20^h 00^m-kor

Az 1968. évi Csillagászati Évkönyv 27. lapjáról vettük a címben szereplő idézetet. Ez a dátum a téli napforduló időpontja. Reggel 7 óra 29 perckor kel fel a Nap, és 15 óra 55 perckor nyugszik. Néhány napon át még pár perccel tovább lustálkodik reggelente, de a napnyugta már 18-a után két perccel később következik be. Szilveszter estéig további 6 perc nappalt nyerünk.

Téli napforduló: december 25.

Tehát az év folyamán december 21-én a leghosszabbak az éjszakák, és legrövidebbek a nappalok. Évezredekkel ezelőtt a téli napforduló néhány nappal későbbre, december 25-ére esett. Mint több más égi jelenséget, ezt is vallásos ünneppé tette sok ókori társadalom.

Egyiptomban már az i. e. V.—VI. században a 25-ére virradó éjszakán „Örvendezzünk, szült a Szűz, győz a Világosság!" — kiáltozással hordozták körül a városok utcáin az újszülött Hórusz — a karvaly fejű napisten — szobrát. A legendák szerint december 25-én született az ázsiai Attisz, valamint az ó-perzsa Mithrász napisten is.

emelte a világmindenség középpontjából. Egy csapással megsemmisült az ókori világszemlélet, tisztázódott bolygónk naprendszeren belüli helyzete.

Földünk közönséges bolygó, gömb alakú égitest, mely egy csillag, a Nap körül kering. Ellipszis alakú pályáját egy év alatt futja be. Az ellipszis alak azt jelenti, hogy egyszer közelebb, másszor távolabb mozog a központi égitesthez képest. Átlagos távolsága 150 millió km, a napközeli és naptávoli pontok távolságkülönbsége 5 millió km. Amikor a Föld napközelben van, természetesen felszínére több meleg érkezik, mint fél év múlva, hiszen a távolságcsökkenéssel párhuzamosan négyzetes arányban csökken a felületegységre érkező fény- és hőmennyiség.

Nem szabad azonban azt gondolni, hogy ilyenkor következik be a nyár az egész Földgolyón. Az északi féltekén pont ilyenkor van tél. Nem a közelségtől függ első sorban az időjárás, hanem a napsugarak beesési szögétől. Minél magasabban jár az égbolton a Nap, vagyis minél merőlegesebben esnek sugarai a Föld felületére, és természetesen a 24 óra minél nagyobb hányadán át, annál jobban felmelegítik a kérdéses vidéket.

Az Egyenlítő környékén, délre Baktérítőig és északra a Ráktérítőig elterülő vidékek igen melegek, mert néha merőleges, máskor igen meredek szögben érkeznek hozzájuk a napsugarak. A mérsékelt övben sohasem emelkedik a fény fölé a Nap, a sarkvidékekre pedig igen ferdén hullanak le a sugarak. Ugyanolyan vastagságú fény- és hősugárnyaláb az Egyenlítő táján forróságot okoz, a sarkvidékek területeit ellenben nem tudja felmelegíteni, mivel jóval nagyobb területen szóródik szét.

Ha a Föld forgástengelye merőleges lenne az ekliptikára, vagyis a keringés síkjára, az azonos területre mindig egyforma szögben esnének a napsugarak, akkor nem váltakoznának az évszakok, sőt nem változna a nappalok és éjszakák hossza sem.

De a földtengely 66,5 fokos szögben hajlik a keringési síkra, így körútja során fél évig az északi, fél évig a déli fele hajlik a Nap felé. Ezért tehát egy-egy területen változik a napsugarak beesési szöge. Tél, tavasz, nyár és ősz váltogatják egymást, és változik a nappalok hosszúsága is.

Amikor március 20-án és szeptember 23-án az Egyenlítő felett jár a Nap, napéjegyenlőség van az egész Földön. Egyforma hosszúak a napszakok. December 21-én a Baktérítő, június 22-én pedig a Ráktérítő vidékére hullanak merőlegesen a napsugarak. Ezek az elnevezések onnét származnak, hogy körülbelül 5000 évvel ezelőtt az égi Egyenlítő és a földpálya két metszéspontja, az úgynevezett tavasz- és őszpont a Bak, illetve a Rák csillagképben volt. Ma már ezek a pontok a Halak- illetve a Szűz csillagképbe tolódtak el. Ennek az elmozdulásnak az oka az, hogy mint minden pörgettyűnek, a Földnek a tengelye is precessziós elmozdulást végez, 26 000 év alatt ír le a térbe egy kettős kúpfelületet.

Az időjárás alakulásában

érdekes következménye van annak a ténynek is, hogy a földpálya nem kör, hanem ellipszis alakú. Keplernek a bolygómozgásokra vonatkozó második törvénye szerint a bolygótól a Naphoz húzott képzeletbeli vezérsugár egyenlő idők alatt egyenlő területet súrol. Ebből az következik, hogy Földünk napközelben gyorsabban mozog, mint naptávolban. A 30 kilométeres másodpercenkénti érték csak átlagsebesség. Mivel Földünk akkor van napközelben, amikor az északi féltekén tél van, ekkor szalad gyorsabban a Föld. Ezért nálunk a tél rövidebb a nyárnál. A tavaszi napéjegyenlőségtől az őszig tartó időszak egy héttel hosszabb a másik félévnél. Természetesen a déli féltekén éppen megfordítva van. Néhány ezer év múlva felcserélődik a helyzet.

Az időjárás alakulásában — melyet a nagy légtömegek mozgása szabályoz — vidékünkön, de máshol is, eltolódások találhatók a csillagászati időpontoktól. Annak ellenére, hogy most a legrövidebbek a nappalok, nem most van a tél közepe. A naptárak elnevezései is ehhez a tényhez igazodnak. Ugyanis el kell telnie néhány hétnek, míg a sarkvidéken nagy tömegű levegőmennyiség hűl le, és azt a szélviharok ide délebbre elsodorják. Hasonlóképpen késve érkezik hozzánk kánikulában a trópusi meleghullám.

Egyelőre nálunk a telehold jár magasan az égbolton. Tél van, és — bár az idén korán beköszöntött — a foga fehérét csak ezután fogja kimutatni.

Március 20-án már egyforma hosszúak lesznek a nappalok és az éjszakák, és a tavasz kezdetének csillagászati időpontja pattanva csalja majd elő az alvó fák rügyeit.

Dr. Tóth László

Kötöttárut Karácsonyra!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188—296, 188—307

Staub Ferenc

TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG

1964 ÁPR 16.

Magára találás, gazdagodás — és egy utazás élménye...

Staub Ferenc kiállítása a szekszárdi múzeumban

A művész régi barátai és ismerősei is a felfedezés örömével járhatták végig a termet, ahol Staub Ferenc első, önálló tárlatának képeit mutatja be. A németkéri festő meglepetéssel szolgál, nemcsak új látogatóinak, hanem azoknak is, akik munkáját régóta figyelemmel kísérik. Ha egy képzőművész pályájáról szólva beszélhetünk ugrásszerű fejlődésről, akkor most megtehetjük, mert Staub Ferenc piktúrájában bekövetkezett változások a kellemes meglepetése'k erejével hatnak, örvendeztetnek.

A képek számba- és szemügyrevétele közben elkerülhetetlen, hogy a régebbi emlékek ne mozduljanak. A két évvel ezelőtti műterem-látogatás élményei választ keresően nyomakodnak elő. Az akkori benyomások borongósak, nyomasztóak. Egy nyilvánvaló tehetség kényszerű magábazárkózottsága, a vázlatkönyvekben sorakozó meg nem valósított tervek sürgető kényszere, az elszigeteltség pillanatnyi'ag nem várható oldódása tették keserűvé az akkori beszélgetés óráit. Az akkor megválaszolatlan kérdésekre ad most feleletet ez a kiállítás.

Az útkeresés eredményes volt. Az előrelépésnek lemérhetően erőteljes mozdítója volt egy élményekben gazdag utazás, amelyet a művész Romániában tett. Erről tanúskodnak a kiállított képek is, amelyeknek közel fele *ehhez kapcsolódik.*

Szélesen tárulkozó tájképek, nézőt magához ölelő hatása, a régi téma kedvvel történő megfestéséről árulkodik. A korábbi tompa színek óvatos harmóniáját áttöri a friss tónusok ragyogása, a vásznakon harsogó jókedvvel jelenik meg a vidám sárga, a pompázó narancs és a tiszta égbolt kék színe.

A tengerpart és a havasok látása az itthoni táj szemlélését is megváltoztatja. A nyírfák című kép őszi verőfénye, a Tanya című olaj-tempera alkonyi hangulata, a Fenyves című festmény, erről beszélnek.

A magára találó művész alkotó kedve a régen őrzött témák megfestését is magával hozta. Az aratás és cséplés nagy munkáját megörökíteni vágyó tervek most a vásznakon fogalmazódtak meg.

A régen megtanultakat, az Aba Novák Vilmos szabad iskolájában elsajátított mesterségbeli fogásokat különösen a figurális kompozíciókban hasznosítja jól Staub Ferenc. A Megbeszélés, a Filippói halászok és a Testvérek című képek figurái az életből lépnek elénk.

Staub Ferenc önálló tárlatának gazdag anyaga summázásra késztet: szép, dicséretes munka volt, örömmel találkoztunk az új vonásokkal gazdagodott piktúrával, mint ahogy minden bizonnyal szívesen fogadja a nagyközönség is, amely előtt májusig nyitva áll a szekszárdi múzeum kiállítása.

Végh Miklós

gepeszi szakközépiskc
A szakközépiskolái
tanulókat! Apák, éde
leányok, küzdjék le
előítéletet. Ne csüg
nem sikerül a tech
jutni. A szakközépis
gi után nem csak s
lehetnek, hanem nyitva vannak előttük a különböző egyetemek, főiskolák kapui is.

Kolozsvári Gyula

'goztam...

— Most végeztem be a kertet, milyen jó szaga van a földnek. Álom ilyenkor dolgozni, úgy elfáradtam, olyan jó ízűt dolgoztam... — mondja Ferkó bátyám, az öreg nyugdíjas, és keresi a hasonlatot —, mintha fiatal lennék, mintha most töl ö tem volna be a huszonegyet. — Jót nevetünk ezen azután e'ballagunk a gyári boltba veszünk két üveg sört ismét v'szadöcögünk az öreg eperfa alá.

A két sörösüveg nyakát összekoccantjuk, szánkhoz emeljük a habzó szájú üveget, égnek fordítjuk arcunkat. Lát uk, amint az eperfa rügyei könnyezve csillognak.

— Pj —

Gyümölcs

Senki ne mosolyogjon. Még a fejét se csóválja. Joggal produkálhatott ilyet is az élet. Sőt, ha ennél többet produkál — annál jobb. E napokban nyitotta meg ugyanis kapuit Magyarország leggazdagabb gyümölcsfa-múzeuma. Ujfehértón. Mintha a népmesék tündérkertje valósult volna meg e kísérleti gazdaság tágas parcelláján. Ebben a kertben 566 féle almafajta virul. Mindazok a szerény és büszke almafák, amelyeket sikerrel honosítottak meg országunkban, láthatók itt. Ott pompázik a kenézi piros, a beregi, a sóvári és viruló társaikkal egyetemben azok is, amelyek más földrészekről érkeztek hozzánk, gyökeret vertek itt, és a kék magyar ég alatt, a záporozó magyar napfényben termik ízes gyümölcsüket. Amikor ez az 566 féle almafa virágba szökken — szinte 566 féle, álomruhába öltözött

A Tolna megyei
a hirdetés gyors é

Hirdesse

Az apróhirdetés d
hétköznap 1 Ft, vasárnap és
első szó és minden további
két szónak számít.

A keretes hirdetés
hétköznap hasáb cm-enként
30,— Ft.

Hirdetést felvevő

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Staub Ferenc

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

1964 APR 19.
1091

1964. április 19.

Érdeklődők a kiállításon

Staub Ferenc németkéri festőművész harmincnyolc képét állította ki a szekszárdi múzeum. A jeles művész kiállítását állandóan sokan látogatják.

ÉLETBIZTOSÍTÁS, BALESETBIZTOSÍTÁS TÁMASZ A BAJBAN!

A Biztosítási és Önsegélyző Csoport nagy összegű élet- és balesetbiztosítást nyújt tagjainak.

Érdeklődjék üzeme, hivatala biztosítási megbízottjánál!

BIZTOSÍTÁSI ÉS ÖNSEGÉLYZŐ CSOPORT

(46)

FIGYELEM!

Németkéren, Staub Ferencnél

Szeles, sima út, itt-ott facsoportok, kerítések mögött meglapuló házak. És homok. Mély, sárga, süppedős homok, az ember alig tudja belőle kihúzni a lábát egy-egy lépés után. Innen út sem visz tovább, egyszerűen véget ér a hepehupás, göröngyös országút.

Nem könnyű ebben a faluban festőművésznek lenni, elzárva a világtól. Szekszárdra is nehéz bejutni, órákig döcög a busz, aztán ugyanannyit vissza, hát még milyen nehéz lehet messzebb menni. Pedig a művésznek szüksége van a változatosságra, anélkül megcsontosodik körülötte a világ, lassan-lassan olyan erős fal rakódik köré, amelyet mindig nehezebb áttörni. Már az is nagy energiát köt le, hogy egyáltalán lépést tudjon tartani az eseményekkel, újabb és újabb stílusirányokkal, formákkal, mert bezárkózva, magának való művészettel nem tud nagyot alkotni senki emberfia. Ezek a gondolatok viaskodtak bennem, amíg a házat kerestem Németkéren, amelyben Staub Ferenc festőművész él. A világos falú, tágas műteremben két-három bútordarab, valamennyi megrakva könyvekkel. A fehér falon fölaggatva a képek, s ugyancsak festmények sokasága az ablak alatt és a szekrény sarkának támasztva. Az egyik fal mellett széles, fehér keretbe foglalt, akvarell hatású olajtemperák.

— Kiállítás hatását keltik ezek a képek így.

— Ez valóságosan egy kisebb kiállítás, várom a Képzőművészeti Alap zsürijét Budapestről, bármelyik nap megérkezhetnek. Kaposvárott lesz egy önálló kiállításom a képzőművészeti boltban, arra zsüriznek.

Aztán először mégsem a képekről, meg a kiállításokról beszélünk, hanem arról, hogy egyedül, a saját kezével építette a házát, rakta föl a kályhát és csinálta a bútorokat. Sok idejét lefoglalta, főleg az olvasástól vonta el, mert festeni még a legtöbb munkát adó napokon is festett. Ma már a festészet jelenti élete értelmét, anélkül, egyszerűen nem tud meglenni.

Messziről indult Staub Ferenc, amíg eljutott addig, hogy számon tartják a nevét, tagja az Országos Képzőművészeti Alapnak és képei szerepelnek különböző kiállításokon. Műbútorasztalosként kezdte valamikor, a harmincas években, egy alkalommal bútort javított Aba Novák Vilmosnál, a híres festőnél. Felfigyelt Staub Ferenc színérzékére, rajztudására, és meghívta az akkoriban működő esti szabadiskolába, tanuljon piktúrát. Így kezdődött. Egy darabig Budapesten élt, aztán Szolnokra került. A háború szele vetette vissza szülőfalujába, Németkérre. Sosem járt a Képzőművészeti Főiskolára, önerejéből érte el azt, amit elért. Mennyi küzdelembe, lemondásba, erőfeszítésbe került? Azt egy idő után már nem tartja számon az ember.

Felemel egy köteg „Művészet"-et, lassan pergeti a lapokat.

— Ez a folyóirat az összekötő kapocs a külvilág és köztem. Régóta olvasom, legalább megtudom mit csinálnak a nagyvilágban. Semmiképpen sem szabad elmaradni, mert az a véget jelentené.

Az egyik komód tele művészettörténeti könyvekkel. Barcsay Anatómiája, népművészet, Mellette a „Rajzművészet mesterei".

— Sokat forgatom mostanában, mert én magam is többet rajzolok, mint régebben. Van úgy, hogy kimegyek valahova, vázlatokat csinálok, aztán itthon megfestem. A színek valahogyan bennem maradnak, olyan élénken látom a pirosakat, zöldeket, sárgákat, hogy aztán csak rakom fel a festéket.

A szín a főerőssége művészetének. Szinte világítanak a képei. Érdekes technikával dolgozik, farostlemezre olajtemperával fest. Nézzük a képeket, sok képén szerepel a Duna.

— Szeretem a vizet, sokat festettem már, és még fogom festeni. A nyáron Pakson voltam a művésztelepen, ezek a képek onnan valók. Van olyan téma, ami csak vázlatban maradt, de a legtöbbet megfestettem.

A képek letisztultabb, összefogottabb, csiszoltabb művészetről vallanak. A korábbi munkáin fellelhető merevséget oldottabb formák váltották fel.

Elém tesz két képet:

— Tudatosabban komponálok, mint egy-két évvel ezelőtt, megpróbálom összefogni a dolgokat.

Aztán arról beszél, mennyire hiányzik a társaság, hogy valakivel megvitasson képeket, lássa, hogyan dolgoznak mások, az a bizonyos alkotó, előbbrevivő

...ben született.

A tizenhat év alatt, ez is természetes, születtek olyan javaslatok, elképzelések, szerkezetek, gépek, amelyek az életben nem álltak ki a próbát, megsemmisültek. Érték kudarcok az újítókat, amikor javaslatuk elbírálása túlságosan hosszú időt vett igénybe, amikor nem a várt jutalmat kapták munkájukért, amikor egy új gép üzembe állításának napján nem kapták meg azt az erkölcsi elismerést, amelyet csak a munkatársaik, hetek, hónapok után ismertek el.

A mozgalom azonban tizenhat éven át egyre szélesítette táborát, mind értékesebb alkotások jelezték a Tolna megyei újítók munkáját is. Ma már tengernyi naplóbejegyzés bizonyítja: nemcsak a műszakiak, hanem a munkások is kedvet kaptak az új alkotáshoz. A Tolnai Textilgyárban pedig nem egy munkásnő jegyeztette be újítását a gyári naplóba. Tömegmozgalom az újítóké. A most készülő — valószínű a jövő év elején megjelenő — új rendelet tisztáz néhány idejét múlt rendeletet, egyenesbe hozza az újítók, a népgazdaság, a munkatársak, a közreműködők, még itt-ott vitatott kapcsolatát. És a rendelet, újabb sikeres éveket hoz az újítómozgalomnak.

...sultságát s továbbra is kifejezésre juttatja korunk nemzetközi életének követelményeit.

Leszerelési problémákról szólva Kiszeljov síkraszállt amellett, hogy 1966-ban tartsák meg a leszerelési világértekezletet, a Föld valamennyi államának részvételével. Hangsúlyozta, hogy addig is, amíg az általános és teljes leszerelés meg nem valósul, úgyneve-

A közgyűlés gyámsági bizottsága 95 szavazattal két szavazat (Dél-Afrika és Portugália) ellenében határozatban kérte fel Angliát, ne fogadja el a jelenlegi délrhodesiai kormány részéről a függetlenség egyoldalú kimondását. A határozat elítéli a rhodesiai fehér kisebbség minden ilyen irányú törekvését s a kérdést sürgős

...jának vezetője, Fedore... Szovjetunió állandó ENS... selője és a szovjet ... több tagja.

Gromiko hétfőn ... Bazzaz iraki miniszte... külügyminiszterrel, va... beszélést folytatott Bi... kisztáni külügyminiszterrel.

A szakályi Kapos völgye Termelő szövetkezetben vasárnap is dolgoztak a gépek és a 66 holdas táblán befejezték a búzavetést.

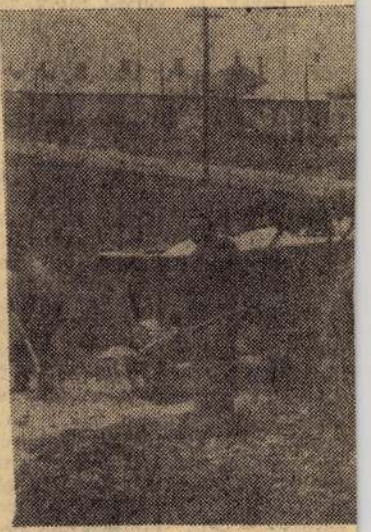

A tolnai Aranykalász Termelős... elterülő 22 holdas tábláján hétf... pünkön a műtrágyaszóró gépet t... vetlenül a vetés előt...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Staub Ferenc,

1965 OKT 19.
TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

102

St

kapcsolat, amelyik természetesen adódik a városban élő művésznek.

— A napokban fent voltam Budapesten, megnéztem a képzőművészeti kiállítást. Láttam, hogy sok az új vonás, de van, hogy egyszerűen nem értem, miért úgy csinálják. Az embernek magának kell végigjárnia az utat, amíg megtalálja a saját egyéni hangját. És ez egy kis faluban kétszeresen nehéz.

A kaposvári kiállításon körülbelül tizenöt, húsz képpel szerepel, itt vannak előttünk, némelyiket már átdolgozta Staub Ferenc, van olyan, amelyik még itt-ott javításra vár.

— Sohasem érzek teljesen befejezettnek egy képet. Akad még csiszolnivaló — mutat rá az egyik nagyméretű kompozícióra, amelyik a Halászok címet kapta. Átdolgoztam az egyik oldalát, tompítottam a zöldeket, a csónakok feketéjét feloldottam világosabb színekkel. Most azon tűnődöm, hogy a felső részéből le kellene vágni egy jó ujjnyit, akkor tömörebb lenne.

A tenyerét szeme elé illeszti, távolítja, közelíti, aztán rábiccent:

— Valóban jobb lenne.

Ez az olv annyira fontos önkontroll mindenben jellemzi Staub Ferencet. Pontosan tudja, melyik képen, hol van valamilyen zavaró dolog, mit kellene megváltoztatni, vagy éppen teljesen átfesteni, mert persze, hogy vannak tévedések, anélkül nincs művészet. Ha valaki eljutott odáig, hogy ezeket észre is vegye, az továbblépett egy lépéssel. És ez már önmagában is nagy szó.

Nézegetjük a színes vázlatokat és közben arról beszélgetünk, hogy a kaposvári a harmadik önálló kiállítása, de minden bizonnyal szerepel majd néhány képe a november hetedikén nyíló megyei tárlaton is. Milyen tervei vannak továbbra? Nehéz erre felelni.

— Talán majd sikerül egy önálló budapesti kiállítás. Régi, dédelgetett tervem, de ahhoz, hogy kiállítsak, képeket kell festenem, kép nélkül nincs tárlat, ez a legelső feltétel. Tervekre meg szüksége van az embernek, az segít átkerülni a nehezebbjén. Aztán, ha lehet, beköltözöm a városba. Távolabb nem gondolkozom, nekem mindig az éppen előttem álló munkák a legfontosabbak, legnehezebbek és természetesen a legszebbek.

Cs. E.

ei Kálmán nevét. Találkoztunk Fe-

— szólalt
gbeszélni

ott Hop-
gyunk és
isor nem
zóan.
gyszerre.
lec a

két hét
s kipró-
kerülne

ra kitűz-
Imre. —
a kémel-
hiszem,
t tudom,
es intéz-

bólintott

ntóra ki-
hapután
műsze-
katonai
ez vol-

— Ennek semmi
a főkormányzó, m
— Kapitány
nevemben a tábor parancsnokát, hogy holnap reggel nyolckor erős katonai fedezet mellett egy teherautót küldjön ide a Hotel Astoriához!

— Igenis, sir! — Az adjutáns kiment.

— Remélem, az adjutáns minden szempontból százszázalékosan megbízható ember? — nézett mr. Hopkins a főkormányzóra.

— Ezerszázalékosan — felelte a főkormányzó. — Az Intelligence Service századosa!

— Köszönöm! — mondta mr. Sárga Hopkins helyett.

— A mi feladatunk — folytatta mr. Hopkins, — hogy mr. Sárga munkáját mindenben elősegítsük és menet közben is már meggyőződhessünk a sárga sugár megbízhatóságáról, hatékonyságáról. Ugy gondolom, mr. Sárga, hogy önnek ez ellen semmi kifogása nincs, elvégre a találmányáért járó összeg felét már letétbe helyeztük az ön nevére a tokiói bankban, tehát pillanatnyilag a sárga sugár már közös tulajdont képez.

— Szíves-örömest veszem a segítségüket, uraim — felelte Sárga Imre. De elhallgatott, mert megjelent a pincér és hozta a jégbehűtött pezsgőt.

Koccintottak.

— Uraim, az egészségünkre! — emelte szájához poharát mr. Sárga és ivott.

— A sárga sugár sikeres kipróbálására! — mondta mr. Hopkins.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Staub Ferenc

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

1965 OKT 1.2

Tanács.

— **Kiállítás a Képcsarnokban.** Október 15-én nyílik meg Staub Ferenc festőművész kiállítása a Képcsarnok kaposvári üzletében.

— **Vetőkukoricát**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 OKT 1.7.

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

Staub Ferenc

tik« az esküvői ruhát, hogy emlékezetessé tegyék a nevezetes napot.

— **Staub Ferenc Tolna megyei festőművész kiállítását** pénteken este nyitották meg Kaposváron, a Képcsarnok Vállalat termében. Az olajfestményekből és akvarellekből álló tárlat megnyitásakor Szabados János festőművész mondott beszédet.

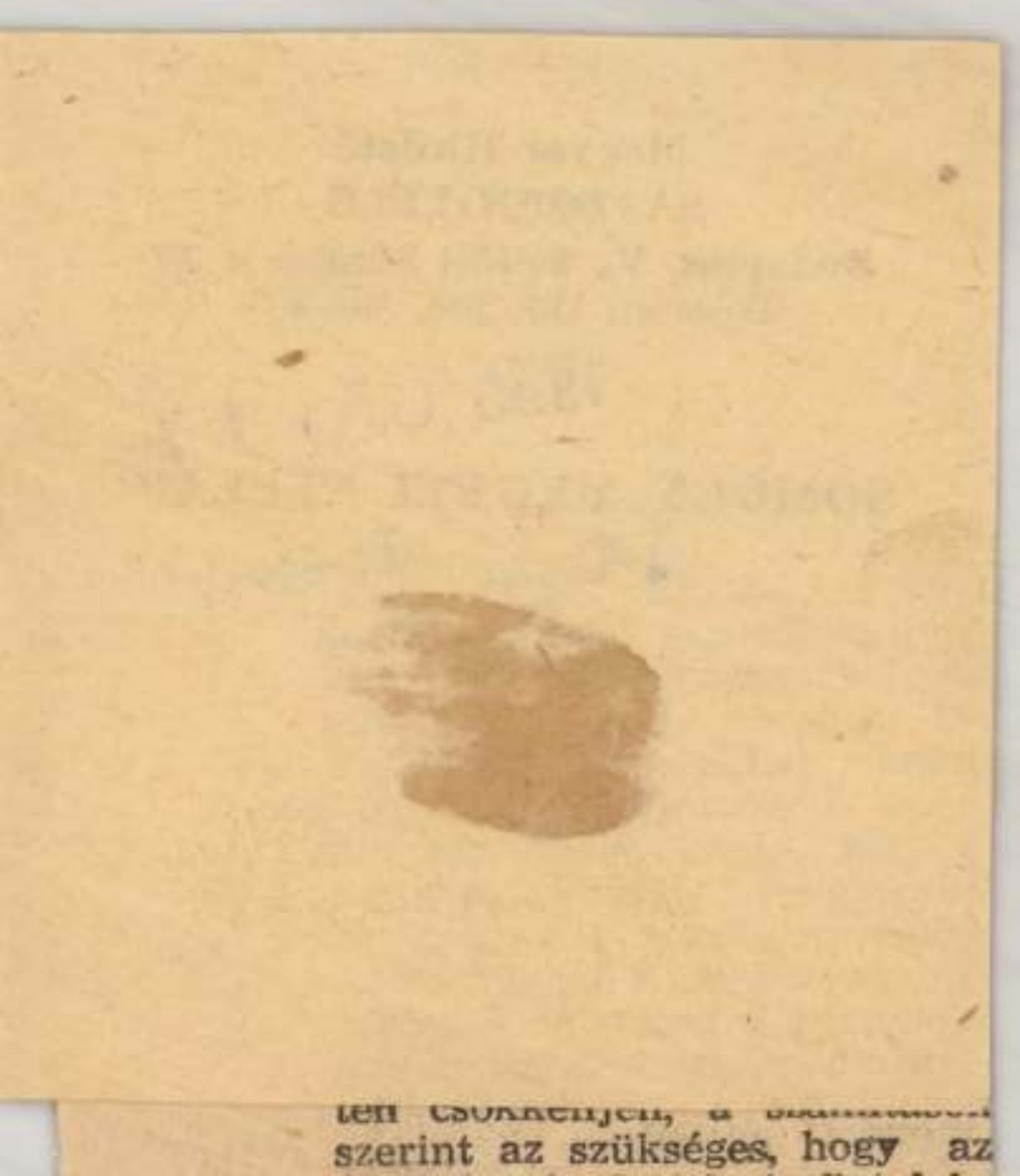

szerint az szükséges, hogy az

Staub Ferenc

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántuli Napló
1964 AUG 29

— **Staub Ferenc.** Németkéren élő festőművész kiállítása szeptember elsején, déli 12 órakor nyílik Pécsett, a Káptalan utca 2 szám alatt, a Janus Pannonius Múzeum helyiségében. Megnyitó beszédet dr. Dankó Imre, a Janus Pannonius Múzeum igazgatója mond.

ben már megfelelőbb körül

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Staub Ferenc
TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG
1983 MÁR 28

A palettán színek vannak

A palettán színek vannak, pirosak, kékek, sárgák... De nem mindegy, hogy ezeket mire használják. A festőművész képeket alkot velük, tájakat örökít meg, mindennapi életünk mozzanatait rögzíti, — ha csak nem kényszerül másra. Erről a „ha csak"-ról szeretnék írni.

Sokáig töprengtem, hogyan vessem papírra németkéri benyomásaimat. Mikor lesz hasznos az írás, mikor tud segíteni. Két ellentétes élmény várt bennem megírásra, az egyik túl derűs, a másik túl borongós lenne egymagában. A kettő együtt talán furcsán hat, mégis a teljességet választottam.

A két benyomás a következő: Staub Ferenc festőművész képeinek hangulatteremtő ereje, sajátos lírája, a tehetség bizonyságai, a másik a művész környezetének szegénysége. (!) Nem a meg nem értett művész megpróbáltatásairól van szó, hiszen Staub Ferenc képeit ott látjuk a megyei tárlaton, tagja a Képzőművészeti Alapnak is.

Pályája sem ma, vagy tegnap kezdődött. A mester, aki az első biztatásokat, útmutatást adta 1930. táján, ma már művészeti lexikonokban szerepel, festészete és iskolája híre túlnőtt az ország határain. Staub Ferenc, a pesti asztalosinas, Aba-Novák szabadiskolájában fogta munka után kezébe az ecsetet, a rajzceruzát.

Restelkedve mutat a sarokba támasztott vásznakra. Befejezetlen képek, de a kontúrok nagyon ismerősek. Jézust ábrázolják az olajfák hegyén... szentkép... azért készül, mert ezt Németkéren is el lehet adni, 300—400 forintért. És mindenki jól jár... a művész azért, mert ezek a költségek biztosan megtérülnek, a vevő pedig azért, mert kidolgozásában akkor is szép képet kap, ha abból hiányzik is a festő szíve.

Az alkotó szándékú művész gyűlöli az ilyen „másoló" munkát, de rákényszerül, mert falun egyelőre nem vásárolnak tájképet, csendéletet. A forintra pedig szükség van. (Egy másik beszélgetés jutott az eszembe, amit a Déryné Színház egyik művészével folytattam: — „Hát igen, nem a Csárdáskirálynő a színpadi művészet csúcspontja, de a Csárdáskirálynő bevétele teszi lehetővé, hogy időnként Antigonét játszhassunk.")

A másik oldalon sokkal több kép sorakozik. Nagymarosi tájképek, dunaföldvári utcarészletek, s a vázlatkönyvben cséplő, hajlongó munkásfigurák kontúrjai. Ezekről szívesen beszél és ezekről érdemes is. Szinte elfelejti, hogy mást is kell festenie.

Ha valaki ezek után arra gondol, hogy... hát igen, ez a (regényekben is szívfájdítóan megrajzolt) művészsors, az szöges ellentétében áll a ma kultúrpolitikai célkitűzéseivel. Staub Ferenc példája nem általános, sőt szembetűnően egyedi.

A lakás, a környezet szegénysége, a fáradtsággal küzdő alkotnivágyás feltétlenül az okok keresésére buzdítanak.

Az elszigeteltség Ez az egyik magyarázó ok. Németkér meglehetősen kiesik az általános forgalomból, és még a barátok is meggondolják, hogy Pakstól a rossz úton hosszú kilométereken keresztül zötyköljék-e magukat. Művésznek pedig az éltető levegőt jelenti a kollégák, művészemberek társasága. Egymás biztatása, bírálása, tanács, viták azok, amelyek segítenek az útkeresésben.

A Művészet című folyóirat az egyetlen, amelyből évközben kiállításokról, új alkotásokról értesül. Kapcsolatát ezenkívül a „külvilággal" csak a dunaföldvári kéthetes művésztelep évenként egyszer összejövő társasága adja.

Megható az az igyekezet, ahogy Staub Ferenc kitörni igyekezik az elszigeteltségből. A vázlatkönyvben sorakozó rajzok, kompozíciótervek, amelyek a dolgozó, alkotó emberről szólnak, környezetének apró megnyilvánulásait szándékoznak vászonra kivetíteni, a nehéz helyzetben is bizakodásról vallanak. És ezekre érdemes figyelni. Mert a palettán színek vannak, pirosak, kékek, sárgák... és nem mindegy, hogy ezeket mire használják.

MONOSTORI MIKLÓS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

TOLNA MEGYEI NÉPLAP

az összeg, mert ennél a vállalatnál a legmagasabb a létszám. A nyereségrészesedés itt 11 napi keresetnek felel meg. E tekintetben

vel a balesetek száma
évben — 1961-hez
emelkedett.

és a kezdés

meglátogatta az Egyesült Államokban élő rokonát, és amikor hazajött elmondta, nemcsak azért jött vissza, mert itt a hazája, másért is: a népi demokráciáért, de ezt nem meri hangoztatni, mert attól tart, úgy sem hiszik el neki, vagy kinevetik.

Amikor a kozákok elmentek, ott állt a falu tanácstalanul. A községháza néhány napig üresen tátongott, aztán a főjegyző meggondolta magát és kezdett bejárni a hivatalba. De úgy megváltozott, hogy nem lehetett ráismerni. Széles, nagy kalaplengetéssel, a legszegényebb embernek is előre köszönt. A községi kanásznak — sokan hallották — már azt is mondta, hogy tiszteletem. A kanász pedig nem tudta pontosan, hogy erre a tiszteletemre mit kellene válaszolnia. Bizony a főjegyzőúr hamarább tudta, hogy a falusi szegénység felszabadult, mint azok, akik felszabadultak. Ennek a felismerése bennünk csak apránként és külön-külön tudatosodott. Élménynek elegendő volt kezdetben az a bizonyos tiszteletem is, amely jóvátételt jelentett, s egyúttal a mindig lenézett szegény embereket segítette áthangolni egy új, magasabbrendű életérzésre.

Később, évek múltán a felszabadultság élménye minőségileg változott. Napjainkban is változik, például a méltóság kiteljesülésében, vagy például a diploma megszerzésében. Egyik barátom, amikor megkapta a diplomát, az élettől sokat pofozott szegény paraszt édesapja úgy mutogatta végig a falun, mint valami hatalmi jelvényt. Ebben az emberben tíz esztendő elmúltával teljesedett be a felszabadulás élménye akkor, amikor fia diplomáját megmutathatta annak a falunak, amelyikben mindegyik őse lenézett ember volt.

Aztán egy másik villanás. Negyvenöt tavaszán szomszédunkat volt gazdája ebédre hívta. Evett ő annál az asztalnál máskor is, csakhogy nem Kiss János ült a széken, hanem a részesaratós. Viszont azon a tavaszi ebéden, már másként ültek egymással szemközt. Először az életben nem Kiss János kereste a gazda kegyét, hanem fordítva, a gazda kereste Kiss János kegyét. „Mert ugye János nem is voltam én olyan rossz ember". Ami azt illeti valóban nem volt rossz ember, de a szolga Kiss János csak 1945. óta egyenrangú vele. Az egésznek még külön érdekessége, hogy tavaly óta a termelőszövetkezetben mindketten munkacsapatvezetők.

Néha attól tartok, hogy ennek a régi tavasznak megkopott ben-

[illegible] de emlékei, pedig nem erről van szó, inkább másról. Arról, hogy az eszmélés hónapjait felváltották a szorgos munka évei. De azért jó és érdemes néha visszaemlékezni, még akkor is, ha a felszabadult ember és elme kirobbanó öröme gyakran naiv meghatóan naiv módon nyilvánult meg. Az öröm azóta állandósult, természetessé vált és kicsit történelem lett belőle. Bizony történelem, mert amíg nekünk 1945. tavasza örök életre szóló pályánkat, útunkat meghatározó élmény és sorsforduló, addig az utánunk jövő nemzedékeknek már történelem.

A mai tizennyolc éves generáció abban, ami van beleszületett. Nem cipelnek a hátukon semmit, azt sem tudják és nem is érthetik mit jelent szolgának lenni, szolgaként élni és halni, de azt sem tudják, hogy milyen nagy gond volt még néhány évvel ezelőtt is megírni egy önéletrajzot úgy, hogy abban minden rendeltetésszerűen passzoljon. Ezért attól tartok, hogy a mai tizennyolc évesek egy kicsit talán meg is fogják mosolyogni ezt a régi tavaszra visszapillantó írást, pedig felnőtt fejjel gondolkodni, eszmélni, a régi nyügöktől, az álpátosztól, a lelkendezéstől — soroljam még? — megszabadulni csak az képes, aki legelőször is szabad ember.

Szekulity Péter

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

NYOMTATVÁNY

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Staub József

1937/38. VII. évfo
rendkívüli hallg.

I-II. félév.

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39. 153. L

Rovatvezető Szarka Klára / e-mail szarka@mhirlap.hu / telefon 470-1283

Tavaszi fesztivál sztárokkal, táncestekke

Ma kezdődik és tizenhét napig tart a Budapesti Tavaszi Fesztivál. A nyitó rendezvény, Az áttörés kora címmel, a Budavári Palota három intézményében megrendezett kiállítás lesz, amely Klimt, Schiele, Kokoschka és a dualizmus művészetét mutatja be (a tárlatról holnapi Ahogy tetszik mellékletünkben olvashatnak bővebben). A fesztiválról nem hiányoznak a világsztárok sem, Budapesten vezényel például a világhírű Claudio Abbado, Eötvös Péter, Helmuth Rilling és Rafael Frühbeck de Burgos. Magyarországi vendégjátékra érkezik például a szintén világhírű bukaresti Bulandra Színház.

mh-összeállítás

A Budapesti Tavaszi Fesztivál hagyományos hangsúlyai az idén sem változnak, az idegenforgalmi igényeknek megfelelően most is főszerepet kapnak a nagyzenekari és kamarazenekari hangversenyek. Megfigyelhető, hogy évről évre egyre több dzsesszrendezvény, színházi előadás kap helyet a programban, emellett idén több operett-előadás is helyet követelt magának. Újdonság, hogy Üdvözlünk, Európa címmel az Európai Unióba idén belépő országok mindegyike ad egy estet a fesztiválon.

Idén is lesznek új fesztiválhelyszínek, például a Corinthia Grand Hotel Royal, ahol fellép a Hagen Quartett és Szabadi Vilmos, valamint Gulyás Márta előadásában elhangzik Mozart összes hegedű-zongora szonátája. Szintén most debütál tavaszi fesztiválprogrammal a Spinoza-ház, valamint a Budapest-hegyvidéki Evangélikus Templom, ahol a nemrég avatták fel az új orgonát. A Budapesti Őszi Fesztiválon már tartottak rendezvényt a Millenárison, tavaszi fesztivál helyszínként viszont az idén először szerepel a Millenáris Teátrum, ahol többek között a Holland Rádió Kamarazenekarát vezényli Eötvös Péter, és a Közép-Európa Táncszínház a Cédrus című produkciót adja elő.

A fesztiválra hatvanezer jegyet adtak ki, a belépők kilencven százaléka már elkelt. Lehet még jegyet kapni az Odesszai Filharmonikus Zenekar zeneakadémiai bemutatkozására, a Piazzola-estek közül az Arriaga Quartet és az Anzelika Cholina Táncszínház produkciójára a Thália Színházba. Van még szabad belépő az Uránia Dal-Színház estjére is.

Ingyenes rendezvény most is lesz például a Magyar Rádió márványtermében, a fesztivál legdrágább jegyeihez 13 500 forintért lehet hozzájutni többek között a világsztárok fellépéseire.

A januártól érvényes új áfatörvény a fesztiválszervezőket is hátrányosan érinti. A fesztiválok sem igényelhetik vissza az állami támogatás után az áfát, illetve a jegyek áfáját 12-ről 15 százalékos kulcsba sorolták át. „Emiatt az eredetileg tervezettnél 47 millió forinttal kevesebből kell gazdálkodnunk – mondta lapunknak Zimányi Zsófia, a Budapesti Fesztiválközpont Kht. igazgatója Két jelentősebb eseményt kellett elhagynunk: elmarad a drezdai filharmonikusok koncertje, és Eötvös Péter operája, a Balkon."

Az idei költségvetés a tavalyival megegyező, 750-800 millió forint. Ennek felét a támogatók, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, a kulturális tárca és a fővárosi önkormányzat adják, a további ötven százalék a jegybevételből és a Budapesti Fesztiválközpont által kötött szponzori és bartertámogatások bevételeiből származik.

A kiadások fele a honoráriumokra megy el, a technikai költségek (például a termek és a kották bérlése) az összköltségek 25 százalékát emésztik fel, és a kiadások 20 százaléka jut reklámra.

A fesztivál egy-egy nagyobb koncertje 30-40 millió forintba kerül. Néhány sztárgázsi díja tízezer euró (2,6 millió forintot) körül van.

Az elhallgatott holokauszt emlékezete

A Műcsarnokban tegnap nyílt meg az Elhallgatott holokauszt című tárlat, melynek megrendezése a magyarországi holokauszt 60. évfordulója alkalmából a kortárs művészek belső igénye volt, az ő megkeresésükre történt, akárcsak az is, hogy az eddig mellőzött vagy teljesen elhallgatott csoportok (például a vallási, politikai vagy ideológiai okok miatt üldözöttek, a testi vagy szellemi fogyatékosok és a homoszexuálisok) is bekerülhessenek a zsidó áldozatok mellett az érintettek széles táborából – mondta Fabényi Júlia, a Műcsarnok főigazgatója. A paradigmaváltás markáns jeleként tucatnyi roma alkotót is meghívtak, Szentandrássy Istvánnak Péli Tamás emlékét idéző szárnyas oltárától a legfiatalabb Balogh Tiborig, aki tavaly szerezte diplomáját mint az első, hazai oktatásban részesült képzőművész. A történeti részlegen Ámos Imrétől Vilt Tiborig vagy Bálint Endrétől Ország Lilin át Schaár Erzsébetig terjed a lajstrom, a jelenlegi alkotók névsora pedig felsorolhatatlanul hosszú, akárcsak a sokrétű kísérőrendezvények sora, amelyek a tegnap nyílt tárlat vizuális élményét még teljesebbé teszik a társművészetek – a zene, a film, az irodalom, avagy éppen a tánc – sajátos eszközeivel.

Szintén tegnaptól látható a Francia Intézetben Márk Anna rajzainak tárlata, aki Budapestről került Párizsba 1959-ben, és azóta is ott él. Azóta többtucatnyi önálló kiállítása volt a francia és német nyelvterületen, a hazai közönség utoljára 1990-ben láthatta őt és műveit az óbudai Vasarely Múzeumban. Mértanian absztrakt képei márványpor, homok és műgyanta keverékéből készített reliefek. A nyolcvanas évektől főként fekete-fehér kontrasztokban dolgozott, olajfestményeiből nyílik párhuzamos tárlat a Kiscelli Múzeum templomterében. Érdekes csoporttárlatot nyitott a Körmendi Galéria, ahol Az Európai Iskolától az Európai Unióig címmel a Gyarmathy művészdinasztia tagjai vonulnak fel, a rangidős Tihamér mestertől Ágnes díszlet- és jelmeztervezőn vagy Rádóczy Gyarmathy Gábor grafikuson át Giricz Máté festőművészig. Ugyancsak a Falk Miksa utcában nyílt tegnap a MissionArt Galériában Szabados Árpád 525 960 óra elnevezésű tárlata, amelyen homokórák vagy hagyományos, kerek számlapú időmérők a rajzos variációk tárgyai, a grafikai sorozattal párhuzamosan pedig kronométerszerű tárgyakat is felvonultat a művész a szemközti falon mint afféle plasztikai ellentételezést.

fotó: Pelsőczy Csaba

A Műcsarnokban Elhallgatott holokauszt címmel nyílt kiállítás, St. Auby Tamás Ólomharangok (1978–1995) című alkotása

Fazioli zongorák seregszemléje

Hatodszor rendezik meg a Fazioli zongorafesztivált, amely idén is a Budapesti Tavaszi Fesztivál társrendezvénye, de a programba ezúttal a főváros mellett Szombathely is bekapcsolódik. A szóló- és kamaraesteken kívül ▶

Vidéki seregszemlék

A Közép-békési Tavaszi Fesztivál keretében kortárs művészek vándorkiállításával emlékeznek meg Munkácsy Mihály születésének 160. évfordulójáról. A debreceni programból a március 25-ei frankofon filméjszaka érdemel említést. Egerben a tavaszi fesztivál keretében rendezik meg a maratoni folkhétvégét és a bluesnapokat, Gödöllőn pedig az ilyenkor hagyományos Kastélykoncertek tarthatnak számot kiemelt érdeklődésre. Győrben március 26–27-én rendezik meg az V. Nemzetközi Ütősfesztivált. Kaposvár a fesztivál keretében, március 21-én tiszteleg az 55 éves Somogy Táncegyüttes előtt. Kecskemét március 24-e és 28-a között ad otthont a magyarországi bábszínházak hetedik találkozójának. Pécsett 21-étől Frankofon hetet tartanak, Sopron lesz a helyszíne Dés László és Balázs Elemér Metszetek címet viselő közös albuma bemutatójának. Szentendrén március 20-án, Cserhalmi György vendégszereplésével ünnepli 20. születésnapját a Ghymes együttes. Ugyanezen a napon Szombathelyen a Honvéd Táncszínház mutatja be Fekete gyöngyök című táncjátékát. Szolnokon a Liszt Ferenc Kamarazenekar Rost Andrea közreműködésével lép színpadra március 22-én, Vácott pedig a Bozsik Yvette Társulat mutatja be a Lakodalom és a Várakozás című darabokat, március 24-én. Első alkalommal rendez tavaszi fesztivált Szeged: a csongrádi megyeszékhelyen március 28-án a Spanyol Nemzeti Táncszínház művészei lépnek fel Nacho Duato világhírű koreográfus vezetésével. Aznap tartják Avro Pdrt észt zeneszerző János passiójának ősbemutatóját is az Alsóvárosi templomban. *tt*

HIRDETÉS

A HVB JELZÁLOGBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

közleménye

A HVB Jelzálogbank Részvénytársaság és a HVB Bank Hungary Rt. ezúton tájékoztatják a tisztelt Befektetőket a HVBF 2009/B fix kamatozású, 5 év futamidejű, összesen maximum 4 000 000 000 forint össznévértékű jelzáloglevelek, valamint a HVBF 2004/C fix kamatozású, 3 hónap futamidejű összesen maximum 1 500 000 000 forint össznévértékű jelzáloglevelek 2004. március 18-i aukciójának eredményéről:

Sorozat megjelölése:	HVBF 2009/B
Részlet száma:	001
Aukció időpontja:	2004. március 18.
Elszámolás napja:	2004. március 19.
Lejárat:	2009. március 19.
Benyújtott összes ajánlat névértéke:	7 745 000 000 forint
Elfogadott ajánlatok össznévértéke:	4 000 000 000 forint
A sorozat forgalomba hozott összmennyisége:	4 000 000 000 forint
Maximális hozam (%):	10,33%
Átlaghozam (%):	10,31%
Minimális hozam (%):	10,25%
Maximális ár (nettó) (%):	102,8250%
Átlagár (nettó) (%):	102,6015%
Minimális ár (nettó) (%):	102,5186%
ISIN-kód:	HU0000650858
Benyújtott érvényes ajánlatok száma:	22 db
Elfogadott ajánlatok száma:	13 db
Kamatozás (%):	Fix 11%
Felhalmozott kamat (%):	0 %

Sorozat megjelölése:	HVBF 2004/C
Részlet száma:	001
Aukció időpontja:	2004. március 18.
Elszámolás napja:	2004. március 19.
Lejárat:	2004. június 18.
Benyújtott összes ajánlat névértéke:	3 320 000 000 forint
Elfogadott ajánlatok össznévértéke:	1 500 000 000 forint.
A sorozat forgalomba hozott összmennyisége:	1 500 000 000 forint
Maximális hozam (%):	12,70%
Átlaghozam (%):	12,69%
Minimális hozam (%):	12,66%
Maximális ár (nettó) (%):	100,0774%
Átlagár (nettó) (%):	100,0716%
Minimális ár (nettó) (%):	100,0676%
ISIN-kód:	HU0000650841
Benyújtott érvényes ajánlatok száma:	11 db
Elfogadott ajánlatok száma:	7 db
Kamatozás (%):	Fix 13%
Felhalmozott kamat (%):	0%

2004. március 18.

Kibocsátó:
HVB Jelzálogbank Rt.

Forgalmazó:
HVB Bank Hungary Rt.

HVB Jelzálogbank

16568 MH

INGYENES MUNKAVÉDELMI INFORMÁCIÓS SZOLGÁLAT

Munkavállalók és munkáltatók, munkavédelmi képviselők, munkavédelmi szakemberek figyelem!

Ingyenes munkavédelmi információs szolgálat kezdte meg működését, amely tájékoztatást nyújt a munkavédelemmel kapcsolatos jogosultságokról és kötelezettségekről a munkavállalók és munkáltatók, az érdekképviseleti szervek és minden, a munkavédelem kérdései iránt érdeklődő számára.

A segítő jellegű, tájékoztató, tanácsadó, felvilágosító tevékenységet a következő szervezetek látják el:

Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség (OMMF)
Témakör: **Munkahelyi biztonság**
Zöld szám: ***06 80 204 292***
Hívható: hétfőtől csütörtökig 8.00-16.00, pénteken 8.00-12.00

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat (ÁNTSZ)
Témakör: **Munkahelyi egészség**
Zöld szám: ***06 80 204 264***
Hívható: hétfőtől csütörtökig 7.45-16.00, pénteken 7.45-11.45

Magyar Bányászati Hivatal (MBH)
Témakör: **Bányászati munkavédelem**
Zöld szám: ***06 80 204 258***
Hívható: hétfőtől csütörtökig 8.00-15.00, pénteken 8.00-12.00

Kockázatértékelés, egyéni védőeszközök, egészségi alkalmassági vizsgálat, nemzeti szabványok?
Csak egy telefon és az információs szolgálatok jól képzett szakemberei gyors, szakszerű, a gyakorlatban hasznosítható tanáccsal szolgálnak!
Az igénybevevők névtelenségüket megőrizve érdeklődhetnek.
A tájékoztató szolgálat sem személyileg, sem informatikailag nem kapcsolódik a munkavédelem állami hatósági felügyeleti ellenőrzéséhez.

Várakozás és vándorlás a polgárháború végén

Anthony Minghella már kapott Oscar-díjat Az angol beteg megrendezéséért, ezúttal a Hideghegyért újabb szobrocskát nem vehetett át. Abból csak a legjobb mellékszereplőnek, Renee Zellwegernek jutott.

Amerikában az Elfújta a szél óta nagyon szeretik a polgárháború idején játszódó filmeket. Ez is az. Három ember életét beszéli el a Charles Frazier regényéből készült alkotás. Inman (Jude Law) a konföderáció katonája, aki mielőtt elindul a háborúba, találkozik Adával (Nicole Kidman), ez az élmény pedig akkora hatással van rá, hogy egy sebesülést követően elhatározza, hogy hazamegy hozzá. Közben persze évek telnek el, és, hogy legyen miért szorongatni a könnyektől átázott zsebkendőt, természetesen Ada is várja a hazatérő katonát, mondhatni szerelmük átvészeli a háborút. Várakozás közben leveleket ír neki, később pedig beletanul a gazdálkodásba, tulajdonképp magába az életbe is, Ruby (Renee Zellweger) segítségével, aki roppant öntudatos, és legalább olyan nagy hangú lány.

A filmben nagy hangsúlyt kaptak a mellékszereplők, csak néhány percre föltűnik Donald Southerland vagy Natalie Portman. A polgárháború végnapjaiban hatalmas a káosz, polgárőr csapatok portyáznak dezertőröket, így Inmant is keresve, inkább nem részletezném a módszereiket. Az ország a feje tetejére fordult, mondhatni, csupán a három főszereplő áll még a lábán. Inman pedig csak megy, át a kettészakított országon, mindenáron el akar jutni a Hideghegyhez, ahol Ada vár rá.

Az operatőr (John Seale) kiemeli a tájat, ez magával ragadó. Minghella hosszas keresgélés után Erdélyben talált rá arra a vidékre, ahol érintetlen a természet, lélegzetelállító, nem utolsósorban pedig hasonlít a déli államok tizenkilencedik századi képére. A film szembesít a háborúval, ugyanakkor a szeretettel és a hűséggel is. Inman pedig kétszer is hazatér Adához és a Hideghegyhez, útközben pedig találkozik mindennel, amit a háború otthagy. Rájön, hogy „bolond, aki csatába indul egy zászlóért vagy egy álomért".

Knap Gábor

BUX záró érték 10 623,47 változás -0,13%

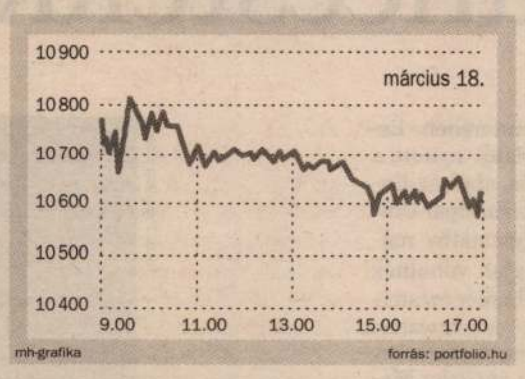

Biztosra nem illik fogadni. Nem is nagyon éri meg. Tegnap sem érte meg különösebben azoknak, akik a pesti tőzsde árfolyamesésére spekuláltak. Ugyanis a mérsékelt árcsökkenés csak azokat lephette meg, akik többhetes távollét után toppantak be a pesti börzére. A szerdai több mint kétszázalékos emelkedést követően – a börze jelenlegi volatilitását ismerve – papírforma volt az esés. Sokat azonban nem csökkenhettek az árak, hiszen a korrekciót ellensúlyozniuk kellett a jól szereplő nyugati tőzsdéknek. Így is történt.

Mol záró ár 7230 változás +1,12%

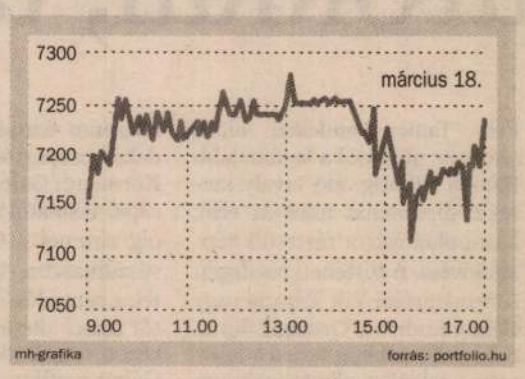

Kazahsztán nem adja fel. A legutóbbi időkig legfeljebb az olajipar fanatikusai által ismert KazMunaiGas bejelentette, hogy annak ellenére sem mondott le a cseh Unipetrol megszerzéséről, hogy ajánlatát visszautasították. Az almati állami cég a potenciális győztesekkel tárgyalna, társuljanak vele. A cseh kormány januárban a PKN Orlent és a Molt választotta ki, hogy ajánlatot tehessenek az Unipetrol 63 százalékos részvénycsomagjára. Sajtóhírek szerint azonban ha április közepéig érkezik jobb ajánlat, Prága nyitott rá.

Elmű záró ár 16 450 változás +2,94%

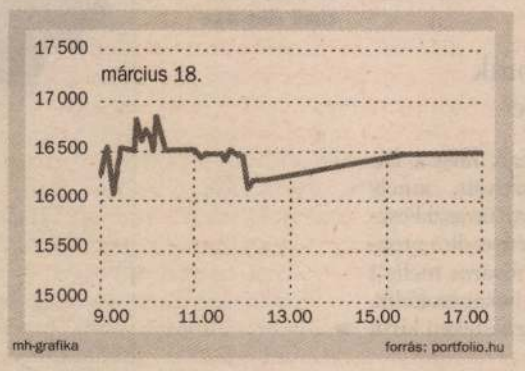

Az Elmű részvényenként 1900 forintos osztalék kifizetését javasolja, míg a szintén a német RWE többségi tulajdonában lévő ÉMÁSZ nem osztozik a hasznon. Az Elmű a 11,9 milliárd forintos adózás utáni eredményből 11,541 milliárd forintot fizet ki osztalékként, a fennmaradó összeg eredménytartalékba kerül. Az ÉMÁSZ 518,8 millió forintos adózott eredménye teljes egészében eredménytartalékba kerül. A másik négy áramszolgáltató már korábban közzétette közgyűlési meghívóját és osztalékjavaslatát.

Pannonp. záró ár 1630 változás +0,62%

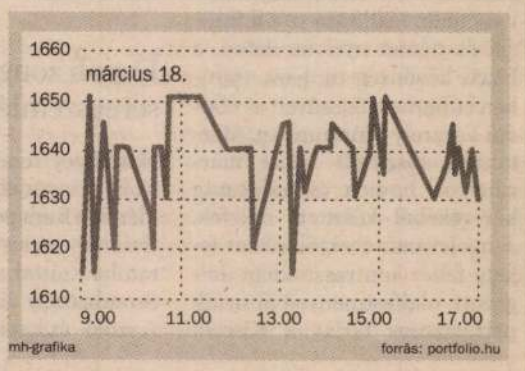

Összehúzzák a nadrágszíjat a Pannonplastnál, egész pontosan 126 „egységgel": ennyi ember távozik rövidesen a cégtől. Ez az összes dolgozó 6,3 százaléka. A társaság számításai szerint ezzel idén 86 millió forintot spórolnak meg. Jövőre pedig már 310 millió lenne számításaik szerint ez az összeg, hisz akkor már nem kell járulékos kiadásokkal, például végkielégítéssel számolni. Az elsősorban „szellemi dolgozóként" – ez a cég definíciója – alkalmazott 126 fő elbocsátása fele-fele részben az első és a második negyedévben valósul meg.

HIRDETÉS

KOTK
Nyilvántartási szám: 07-0042-02

Angol nyelvvizsga-előkészítő tréning indul április 19-én.
(heti 2x3 tanóra)
Jelentkezési határidő: **április 5.**
Külkereskedelmi Oktatási és Továbbképző Központ
1074 Bp., Szövetség utca 37.
Tel.: 344-5202 www.kotk.hu.

www.irodahaz.info I website
irodaház információs portál
WWW.IRODAHAZ.INFO

A Fővárosi Közterület-fenntartó Rt.
tájékoztatja a lakosságot, hogy a
XIX. KERÜLETBEN
LOMTALANÍTÁST VÉGEZ
2004. március 29–április 2. között.

FKF RT 1895 Fővárosi Közterület-fenntartó Rt.
MINŐSÉGI SZOLGÁLTATÁS A KÖRNYEZET VÉDELME ÉRDEKÉBEN 9001 ISO 14001

1. körzet
Ady Endre út páros oldala – Hoffher Albert utca – Vasút utca – Malomkő utca – Küllő utca – Alsó erdősor utca – Vak Bottyán utca – Határút által határolt terület.
A lomok kikészítésének időpontja: március 28. (vasárnap).

2. körzet
Ady Endre út páratlan oldala – Hungária út páratlan oldala – Kós Károly tér – Hungária út páratlan oldala – Határ út által határolt terület.
A lomok kikészítésének időpontja: március 29. (hétfő).

3. körzet
Nagykőrösi út – Hunyadi utca páratlan oldala – Hungária út páros oldala – Kós Károly tér – Hungária út páros oldala által határolt terület.
A lomok kikészítésének időpontja: március 30. (kedd).

4. körzet
Hunyadi utca páros oldala – Ady Endre út páratlan oldala – Vas Gereben utca páratlan oldala – Nagykőrösi út által határolt terület.
A lomok kikészítésének időpontja: március 31. (szerda).

5. körzet
Vas Gereben utca páros oldala – Ady Endre út páratlan oldala – Új temető út – Kistemető köz – Kolozsvár uca – Méta utca – Nagykőrösi út által határolt terület.
A lomok kikészítésének időpontja: április 1. (csütörtök).

Ingyenesen hívható zöldszámunk: 06-80-204-386
www.fkf.hu

Nemzetközi kamatok (%)

	1 hó	3 hó	6 hó
USD	0,99–1,07	1,02–1,1	1,07–1,15
EUR	1,99–2,07	1,98–2,03	1,96–2,04
CHF	0,16–0,25	0,21–0,28	0,21–0,3
GBP	4,07–4,16	4,2–4,29	4,35–4,44
JPY	–0,1–0,01	–0,1–0,01	–0,07–0,02
LIBOR			
USD	1,09000	1,11000	1,15000
EUR	2,04325	2,0375	2,01813
USA PRIME RATE		4%	

Az MNB árfolyamai

2004. 03. 18.

	Hivatalos deviza-középárfolyam
Angol font	380,00
Ausztrál dollár	155,02
Cseh korona	7,70
Dán korona	34,26
Euró	255,18
Japán jen (100)	194,74
Kanadai dollár	155,40
Lengyel zloty	53,87
Norvég korona	30,09
Svájci frank	163,24
Svéd korona	27,61
Szlovák korona	6,32
USA-dollár	208,00

Államkötvényindex

	Aktuális értéke	Változás az el. naphoz képest	Az elmúlt 1 év hozama
MAX	243,9056	–0,4731	–2,22
MAX Comp.	248,3380	0,1029	5,95
RMAX	242,5515	–0,3653	–0,34

Állampapír-piaci referenciahozamok (ÁKK)

	Napi (%) (sz.-pont)	Változás
3 hónap	12,18	0,05
6 hónap	11,94	0,07
1 év	11,79	0,07
3 év	10,36	0,08
5 év	9,33	0,06
10 év	8,23	0,04
15 év	7,81	0,02

Bubor (%)

	Aktuális	Változás
3 hónap	12,46	0,20
6 hónap	12,19	0,19
9 hónap	11,95	0,18
12 hónap	11,76	0,16

BUX: 10 623,47 –14,35 –0,13%

RÉSZVÉNYEK

Neve	Záró ár (Ft)	Változás %	Forg. (Ft)
Agrimpex	–	–	–
Antenna Hungária	2 410	–0,41	17 881 935
BIF	2 700	+0,00	48 600
BorsodChem	13 390	+2,21	616 810
Brau Union	12 850	–0,43	55 229 300
Danubius	3 510	+3,24	13 702 175
Dédász	9 100	–6,67	81 900
Démász	13 150	+2,02	137 541 670
Domus	612	–1,29	82 620
Econet	91	–7,14	53 619 918
ÉDÁSZ	14 030	+0,04	505 205
Egis	9 140	–5,24	674 127 700
EHEP	–	–	–
Elmű	16 450	+2,94	43 896 540
ÉMÁSZ	5 300	–5,19	4 661 850
Fevitab	–	–	–
Fevitan	–	–	–
FHB	7 700	+2,60	651 264 715
Forrás/oe	605	–5,47	297 795
Forrás/t	736	+0,68	859 015
Fotex	197	–2,96	159 082 343
Gardénia	90	+1,12	131 297
Garex	–	–	–
Globus	1 049	+0,00	57 695
Graphisoft	1 527	–3,05	112 324 760
Humet	85	+3,66	344 230
Hungent	–	–	–
IEB	–	–	–
Kartonpack	–	–	–
Konzum	80	–5,88	80 000
LINAMAR	1 200	+0,00	1 062 300
Matáv	877	+0,46	1 034 484 915
Milton	–	–	–
Mol	7 230	+1,12	5 137 265 990
NABI	1 100	+0,00	6 590 890
Novotrade	153	–17,30	3 430
OTP	3 645	+0,14	3 081 032 192
Pannon váltó	490	+0,82	114 540
Pannonflax	575	+0,00	420 920
Pannonplast	1 630	+0,62	73 811 150
Phylaxia	65	–2,99	17 320 114
Quaestor	–	–	–
Rába	780	–3,70	42 843 665
Richter	21 800	–2,50	2 947 984 755
Skoglund	–	–	–
Styl	–	–	–
Synergon	418	+0,48	124 623 668
Titász	–	–	–
TVK	3 875	–0,13	10 608 835
Zalakerámia	2 100	+1,20	795 850
Zwack Unicum	8 000	+0,63	1 416 000

KÁRPÓTLÁSI JEGY

Neve	Záró ár (Ft)	Változás %	Forg. (Ft)
Kárpótlási jegy	714	+0,28	215 628

Az adatok forrása: portfolio.hu

Nyílt végű befektetési alapok

Alap	Dátum	Nettó eszközérték	Árfolyam	Hozam 3 hó, %
PÉNZPIACI ALAPOK				
ACCESS Pénzpiaci	03. 18.	944,9 M Ft	1,302789	9,9
AEGON Pénzpiaci	03. 17.	2 207,9 M Ft	1,105609	9,7
Budapest Bonitas	03. 17.	15 640,6 M Ft	1,305800	10,2
Budapest Pénzpiaci	03. 17.	40 491,3 M Ft	1,019416	9,0
CA Pénzpiaci	03. 17.	19 221,2 M Ft	1,993447	10,3
CIB Pénzpiaci	03. 17.	12 061,8 M Ft	1,370900	10,8
Concorde Pénzpiaci	03. 17.	2 140,9 M Ft	1,458267	9,4
Erste Alpok Pénzpiaci Alap	03. 18.	34 368,3 M Ft	1,263200	10,3
Futura Pénzpiaci Alap	03. 17.	969,7 M Ft	1,084093	9,9
Generali Cash	03. 17.	2 567,8 M Ft	1,223502	10,1
Hozamgarancia	03. 18.	4 821,9 M Ft	2,506100	10,5
Hunnia Pénzpiaci	03. 17.	7 414,8 M Ft	1,743700	9,7
ING Pénzpiaci Alap	03. 17.	2 706,9 M Ft	1,104740	8,4
K&H Pénzpiaci	03. 17.	30 373,2 M Ft	1,496068	9,4
Parvest Short Term Dollar (Cls Cap)	03. 17.	482,8 M dollár	175,310000	0,4
Parvest Short Term Euro (Cls Cap)	03. 17.	1 204,5 M euró	182,000000	1,4
Prémium	03. 18.	4 554,5 M Ft	1,120981	10,7
Quaestor Kurázsi	03. 17.	1 118,6 M Ft	2,071445	8,5
Raiffeisen Likviditási	03. 17.	1 760,5 M Ft	1,194790	10,1
Raiffeisen Pénzpiaci	03. 17.	4 505,3 M Ft	1,834693	7,8
KÖTVÉNYALAPOK				
AEGON Belföldi Kötvény	03. 17.	8 956,2 M Ft	1,887560	10,2
Borostyán	03. 17.	1 719,7 M Ft	2 342,150000	7,3
Budapest (I.) Állampapír C	03. 17.	44 575,0 M Ft	3,863700	8,4
Budapest (II.) Kötvény	03. 17.	33 715,7 M Ft	3,206200	5,3
CA Kötvény	03. 17.	9 960,3 M Ft	2,265861	6,5
CIB Kincsem Kötvény Alap	03. 17.	5 607,0 M Ft	2,026400	7,0
Concorde Kötvény	03. 17.	3 263,8 M Ft	1,212137	9,1
Concorde Rövid Futamidejű Köt. Bef. A.	03. 17.	1 961,9 M Ft	1,767125	0,0
Credit Suisse Kötvény	03. 17.	1 523,8 M Ft	1,245214	8,1
Erste Alpok Kötvény	03. 17.	3 022,8 M Ft	1,574800	9,4
Futura Kötvény Alap	03. 17.	643,7 M Ft	1,005232	8,4
Hunnia Államkötvény (III.)	03. 17.	2 046,6 M Ft	2,871600	9,1
K&H Aranykosár	03. 17.	16 451,5 M Ft	2,429973	7,8
K&H Kötvény	03. 17.	2 750,5 M Ft	2,900652	10,1
Millennium	03. 17.	1 592,6 M Ft	1,357800	6,1
MKB Állampapír	03. 18.	2 927,6 M Ft	3,067723	10,7
OTP Maxima	03. 17.	5 531,4 M Ft	1,224868	5,7
OTP Optima	03. 18.	249 839,7 M Ft	2,860150	8,5
Raiffeisen Kötvény	03. 17.	1 230,2 M Ft	1,795193	0,1
Takarék Állampapír Alap	03. 18.	47,8 M Ft	1,266711	6,8
Volksbank Állampapír Alapok Alapja	03. 17.	217,3 M Ft	1,028500	4,3
RÉSZVÉNYALAPOK				
AEGON Belföldi Részvény	03. 17.	851,5 M Ft	1,729028	52,4
Bonus Részvény	03. 18.	780,0 M Ft	1,217126	42,0
Budapest Növekedési Részvény	03. 17.	6 441,4 M Ft	2,122500	35,3
CA Részvény	03. 17.	1 475,3 M Ft	1,603063	38,0
CIB Részvény Alap	03. 17.	388,8 M Ft	1,129500	41,4
Concorde Részvény	03. 17.	2 749,3 M Ft	1,798494	46,9
Erste Alpok Részvény	03. 17.	361,4 M Ft	1,587400	42,8
Futura Indexkövető Részvény Alap	03. 17.	742,8 M Ft	1,355285	51,4
Generali Gold	03. 17.	7 852,6 M Ft	1,361731	31,8
Hunnia Részvény	03. 17.	204,5 M Ft	1,171600	29,9
K&H Navigátor	03. 17.	607,5 M Ft	1,440413	51,6
K&H Részvény	03. 17.	121,2 M Ft	0,856687	40,0
Lokomotív	03. 17.	108,9 M Ft	1,253500	22,2
OTP Quality Részvény	03. 17.	22 710,7 M Ft	1,403891	48,5
Raiffeisen Részvény	03. 17.	1 064,2 M Ft	1,110814	36,4

Nem adnák bankjukat a németek

Számos vezető német nagyvállalat azzal fordult Gerhard Schröder kancellárhoz, akadályozza meg, hogy a Deutsche Bankot felvásárolja egy külföldi bank. A kérés tolmácsolói között a Deutsche Bank olyan üzletfeleinek vezetői szerepeltek, mint a Deutsche Telekom, a Münchner Rück, az SAP, az Allianz, a DaimlerChrysler és a Siemens; véleményük szerint Németországnak szüksége van egy „nemzeti bajnokra" a bankok között. A kormányszóvivő a találkozás tényét megerősítette, de a megvitatott kérdésekről nem adott részletes tájékoztatást. *(mti)*

Jól megy a Morgannek

A Morgan Stanley amerikai befektetési bank tegnap a szakértők által vártnál nagyobb negyedéves adózott eredményről számolt be, növekvő forgalom mellett. A New York-i székhelyű cég február 29-én záródott pénzügyi első negyedéve alapján 1,23 milliárd dollár, részvényenként 1,11 dollár adózott eredményt közölt az egy évvel korábbi 905 millió dollár, részvényenként 82 cent után. A befektetési bank nettó bevétele 14 százalékkal 6,2 milliárd dollárra bővült az egy évvel korábbihoz képest. *(mti)*

1 mondatban

- **A Humet igazgatósága** április 23-ára hívta össze évi rendes közgyűlését. *(mti)*
- **Történelmi csúcsot** ért el tegnap napközben a moszkvai értéktőzsde irányadó mutatója a kőolaj árának emelkedésére reagálva: az RTS index túllépte a hétszáz pontot. *(mh)*
- **A Tőzsdei Egyéni Befektetők Érdekvédelmi Szövetsége** a Brau felvásárlási ügy kapcsán két újabb pert indított a héten a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete ellen. *(mti)*
- **A tízéves államkötvény** átlaghozama 0,53 százalékponttal, az ötévesé 0,58 százalékponttal csökkent a tegnapi aukción az előző értékesítéshez képest. *(mti)*
- **A Dresdner Bank** befektetési bankja, a Dresdner Kleinwort Wasserstein a tavalyelőtti nagy veszteség után 2003-ban 306 millió euró adó előtti eredményt ért el. *(mti)*
- **A francia italgyártó** csoport, a Pernod Ricard adózott eredménye 12,3 százalékkal 464 millió euróra emelkedett tavaly. *(mti)*
- **A német Allianz** biztosító tavaly 1,616 milliárd eurós adózott eredményt ért el; 2002-ben 1,167 milliárd eurós vesztesége volt. *(mti)*
- **Az Adria kőolajvezeték** 6,7 millió tonna olajat szállított 2003-ban, és 27,8 millió euró forgalom után 3,49 millió euró nyereséget ért el. *(mti)*

Friss tőzsde- és pénzpiaci adatok: www.magyarhirlap.hu/tozsde

MHonline

mh-posta

halló!

Vesztési félelem

Elemzők (Jaksity György, Bod Péter Ákos és Járai Zsigmond) nem tartják megfelelőnek a lakosság tőzsdei aktivitását. Felvetik, hogy hiányzik a lakosságból a „pozitív attitűd", hogy nyerjen, helyette a „vesztési félelem" érzése kerekedik felül bennük, nem tőzsdéznek, nehogy veszítsenek. Egyetértve az indoklással, felvetem még a pénzügypolitika elmúlt időszakbeli kedvezőtlen változásait és a részvények kezelési költségeinek jelentős felemelését. Korábban a részvények papír formában nulla tárolási költséggel a tulajdonos íróasztalában voltak. Később brókercégek ingyen regisztrálták a virtualizált részvénytulajdont, s csak a változtatásért (az effektív munkáért) kellett fizetni. Néhány évvel ezelőtt szinte minden szolgáltató egyszerre emelte a díjait, s csaknem azonos mértékben. Ezáltal aránytalanokká váltak a költségek a kevés részvénnyel rendelkező tulajdonosok számára főleg akkor, amikor az éves osztalékok nem vagy alig fedezik a fenntartás költségeit. Ha valóban fel kívánják lendíteni a kötvényvásárlást a lakosság középrétegében, akkor a járulékos költségeket a várható hozamokkal arányossá kellene tenni. Így a tőzsdézés a jelenlegi magas kamathozamok csökkenését követően is vonzó pénzbefektetési formává válhatna.

Simon Lajos
Szeged

Ez a neve

Olvasom a csütörtöki lap 5. oldalán, hogy tömegsírok vannak az újpesti rakparton. Nos, lehet, hogy vannak ott is, a rakparton, valahol Újpesten. Ugyanis az újpesti rakpart ezt jelenti. De amiről itt és most szó van, az az Újpesti rakpart, nagy kezdőbetűvel, mert ez a neve. Ez az Újpesti rakpart a főváros mai XIII. kerületében (1944-ben az akkori V. és XIII. kerületében) fekszik. Megjegyzem még, hogy amikor Dobrai Lajos a tudósítás szerint az akkori lipótvárosi utcákon, a Szent István park és a Vizafogó között kószált, az az Újlipótvárosban volt, amely a Szent István körúttól északra fekszik, szemben a tőle délre fekvő Lipótvárossal.

Szegő András
Szentendre

Szombat és vasárnap kivételével 11-től 14 óráig várja hívásukat a rovat szerkesztője, **Zayzon Márta.** **Telefon** 470-1311. Ha kéri, visszahívjuk. Viszonthallásra!

Autópálya mint vállalkozás

(Az autópálya ne legyen vállalkozás, mh, március 4.)

Az autópályák fenntartásának és üzemeltetésének problematikája sokkal színesebb annál, hogy pusztán az állami–magán (állami–vállalkozói) tulajdonlás fekete-fehér színeivel érzékletes képet lehessen róla adni; másrészt a szerző érvelését bizony meglehetősen sekélyesnek érzem.

Azzal kezdi, hogy az autópálya több embernek jó, mint amennyi használja. Csakúgy, mint a repülőterek, az internetszolgáltatás, a tőzsde, a kettős könyvvitel, a római jog vagy az elmúlt évezredek bármely olyan technikai vagy kulturális vívmánya, amely akkor is pozitívan befolyásolja az életem minőségét, ha én magam soha nem is használom, és csak az fizet érte, akinek közvetlen haszna származik belőle. Hasonlóan felemás, amit a „számlavásárlások" kapcsán ír: azért, mert a kis- és középvállalkozások némelyike a saját és tágabb háztartásának fogyasztását is (autópálya-használattal együtt vagy anélkül) leírja a bevételéből, sokszor „nullára írva" így magát, sőt a vonatkozó áfát is visszaigényli, attól még nem kellene a tejet is ingyen osztani (más kérdés, hogy lassan itt tartunk). Fogyaszt az is, akinek nincs házi bt.-je, kft.-je; persze sokkal többet és sokkal pazarlóbban tenné, ha a költségeit más fizetné helyette. Ez az autópályák esetében ugyanígy van.

Mindezek ellenére tény, hogy az autópálya, pontosabban az ország autópálya-hálózata mégis különleges jószág. De miért? Szerintem a perdöntő különbség az, hogy nincs két M1-es, M3-as, M7-es: Budapestről Bécsbe „autópálya-minőséggel" csak egy módon lehet eljutni. Aki ezt az útszakaszt birtokolja (tulajdonosa), az monopolhelyzetbe kerül, kevésbé formálisan fogalmazva: beleül a tutiba. Bármilyen kis kockázatot, potenciális költségforrást vél is felfedezni, azt azonnal a vásárlóra, jelen esetben az autópálya használójára hárítja. Ebbe beletartozhat a jövőben bekövetkezhető tűz-, víz-, tornádókár, betyártámadás okozta bevételkiesés stb. Ugyanúgy, mint a pálya folyamatos karbantartása. Ezért tudott az AKA 14 százalékos kockázatmentes jövedelemhez jutni az elkövetkező pár évre előre: ugyanis ekkora nyereségnek felelt meg az a pénz, amit kapott és még kapni fog az alföldi autópályáért, miután szembeállítjuk azzal a költséggel, amit még viselni köteles. Ez nem politikai felelősség kérdése volt, hanem a monopóliummal együtt járó obligát társadalmi veszteség (de – vagy inkább emiatt – a monopóliumhelyzet kialakulása már politikai felelősség kérdése). Ilyesmi a légi közlekedéssel, az ügyvédekkel, a könyvelőkkel nem fordulhat elő: ha drága az Air X., megyek az Y. flyjal, ha drága dr. X., felkérem dr. Y.-t. De ha egy cég drágán üzemeltet egy autópályát, nem lehet úgy olcsóbbá tenni, hogy egy másik céggel szerződöm. Ezt csak úgy lehetne megoldani, hogy két úti cél között több autópályát építek, ami képtelenség.

Nem az a lényeg, ki a tulajdonos, mivel a monopólium miatt a vállalkozó is magasabb árat fog szabni a használatért. A már meglévő autópályák fenntartásának kérdése abban rejlik,

> Fogyaszt az is, akinek nincs házi bt.-je, kft.-je; persze sokkal többet és sokkal pazarlóbban tenné, ha a költségeit más fizetné helyette. Ez az autópályák esetében ugyanígy van.

hogy a legnagyobb költségvonzattal bíró részt, nevezetesen a karbantartást szintén egy monopólium vagy több egymással versenyző piaci szereplő végzi-e. Nem azért volt drága az alföldi sztráda, mert magánkézben volt, hanem mert a kockázatoknak, a fejlesztéseknek, a vélt forgalomnövekedés következményeinek minden költségét a fogyasztóra háríthatta: olyan területek felett is monopoljoggal bírt, amelyeket versenyeztetni lehetne. Az autópályák karbantartása ugyanis már nem feltétlen forrása a monopóliumnak. Közel azonos időjárási, forgalmi stb. körülményeknek kell minden autópályának megfelelnie. Emiatt a karbantartás minősége és díja összehasonlítható, így eldönthető, ki végzi el hatékonyabban a munkát. A verseny folyamatos fejlesztésekre ösztönzi a kivitelezőket, belépheténének új szereplők is a piacra: a költségeket nem lehetne feltornászni.

Ennek kivitelezése pedig a matricás rendszerben is csak szerződés, azaz politikai akarat kérdése: el kell választani a tulajdonost és a működtetőt. Ha az utóbbi szerepet versenyeztetjük, az előbbi már akár állami kézben is maradhat, de magánvállalkozás esetében is lehet úgy szerződni, hogy a „tulajdonlás" csak a használati díjak beszedését, azok megfizetésének ellenőrzését jelentse. És természetesen ezt is lehet rosszul csinálni.

Berényi László
e-mail

Kedves Olvasók! A Magyar Hírlap fenntartja magának a jogot, hogy a szerkesztőségbe érkező leveleket, illetve meg nem rendelt cikkeket szerkesztett vagy rövidített formában közölje. Kéziratokat nem küldünk vissza és nem őrzünk meg. **Cím** Magyar Hírlap, 1145 Budapest, Szugló utca 14. **fax** 470-1637/**e-mail** levelek@mhirlap.hu

Főhajtás és jelképes koszorú

Hatvan év nagy idő, már csak nagyon idős emberek emlékezhetnek kortársként 1944. március 19-ére. Ezen a napon a német megszállással kezdődött a függetlenségétől megfosztott Magyarország szomorú élete. Szabadságunkat a szovjet katonai győzelem sem adta vissza, a országra ráborult a sztálinizmus sötét árnya.

De amikor az 1944-es márciusi német megszállásra mi öregek emlékezünk, levett kalappal kell megállnunk Budán egy szerény emléktábla előtt, mely hirdeti, hogy abban a házban egy szál pisztollyal szállt szembe Bajcsy-Zsilinszky Endre a reá törő német Gestapo-pribékekkel. Fegyveres ellenállása eleve reménytelen volt, hiszen a banditák géppisztolyokkal támadtak, ő mégis súlyosan megsebesülve addig tartotta magát, amíg fegyveréből az utolsó lövedéket kilőtte.

Amikor március 19-ére emlékezünk, legyen ez a néhány sor főhajtás és jelképes koszorú Bajcsy-Zsilinszky Endre sírján.

Domonkos István
a Bajcsy-Zsilinszky Társaság régi tagja, Budapest

Az ellenállás elmaradt

Hatvan éve, hogy Hitler tizenegy hadosztállyal megszállta hazánkat. Ez volt a huszadik századi Magyarország egyik legsötétebb napja. A katonai akciót magyar részről nem követte ellenállás, pedig a határokon belül március közepén 494 ezer fős haderő állomásozott. Ez a csaknem félmilliós hadsereg talán hatékonyan szembe tudott volna szállni a betolakodókkal, de a legfőbb hadúr, Horthy Miklós ezt határozottan megtiltotta. Ha akkor a magyar hadsereg ellenáll, hazánk emelt fővel vehetett volna részt a párizsi béketárgyalásokon, s ma nem így nézne ki Magyarország térképe. Sajnos az ellenállás elmaradt, és ennek tragikus következményei ismertek politikai, katonai és gazdasági szempontból is, mivel országunk a horvát és szlovák bábállamok mellett az utolsó csatlósok egyike lett.

Talán nem árt emlékeztetni arra, hogy 1943 októberében Horthy – megköszönve a Hitlertől 75. születésnapjára kapott jachtot – hálálkodó levelet küldött a Führernek, egyebek mellett ezt írva: „...teljes bizakodással és megrendíthetetlenül állok Németország oldalán." Ez a gesztus is sokkal több volt holmi protokolláris epizódnál. Ismert, hogy 1943 őszén – Sztálingrád, Kurszk, Rommel afrikai kudarca, valamint Mussolini bukása, vagyis a „tengelytörés" után – már minden reálisan gondolkodó ember tudta, hogy Hitler elveszíti a háborút, de a magyar államfő még ekkor is rendíthetetlen szövetséges. Mindezek ellenére nem kerülhette el a megalázó katonai megszállást. Vagyis március 19-ének egyenes következménye volt október 16-a, a nyilas hatalomátvétel, mely egyben az újabb tragikus háborúvesztést is jelentette.

Nemes József
Orosháza

Nem tájékozatlan

Bodnár M. István jól tudja, hogy már az 1989. október 23-ai alkotmánymódosítás a jelenlegi szisztéma szerint szabályozta a Magyar Köztársaság elnökének megválasztását (Retus vagy tájékozatlanság, MH-posta, március 17.). A közvetlen elnökválasztás csak egyszeri, kivételes esemény lett volna, de ezt is meghiúsította a novemberi négyigenes népszavazás. Ezt a cikkelyt azonban a parlament 1990. márciusi hatállyal módosította, így az első szabadon választott Országgyűlés már egy olyan alkotmányt örökölt meg, amelyben a köztársasági elnököt közvetlenül a nép választotta volna meg. Ezért az MDF–SZDSZ-paktumként ismert alkotmánymódosítási csomagban vissza kellett állítani a közvetett választási rendszert. Ugyanekkor emelték meg az elnöki mandátum hosszát négyről öt évre. Tehát nem volt Medgyessy Péter tájékozatlan, amikor az MDF–SZDSZ-paktumnak tulajdonította a Magyar Köztársaság elnökének parlament általi választásának alkotmányos szabályozását.

Ágg Zoltán
Veszprém

HIRDETÉS

MAGYAR HÍRLAP márciusi előfizetési ajánlata

Márciustól decemberig, minden hónapban más és más előfizetési ajánlattal kedveskedünk Önöknek! Az év harmadik hónapjában egy exkluzív színházi bemutatót kínálunk előfizetése mellé:

Ha március hónapban **legalább fél évre** előfizet a MAGYAR HÍRLAP-ra, akkor **kétszemélyes jeggyel** ajándékozzuk meg a **Black Comedy** színmű premier előtti előadására, illetve egy apró meglepetéssel is kedveskedünk!

A bemutató helye: Madách Színház
Időpontja: 2004. április hónap
A darab rendezője: Szerednyey Béla

Előfizetésével 32% megtakarítás mellett mindennap kézhez kapja a világ híreit! Legyen jól informált, és töltsön el velünk egy nagyszerű estét.

Kérjük, a kupont küldje vissza a Ringier Kiadó Kft./Magyar Hírlap terjesztési igazgatóság, 1141 Budapest, Szugló u. 83–85. címre, vagy a (1) 460-2490-es faxszámra. Megrendelését a terjesztes@ringier.hu e-mail címre is elküldheti. További információért kérjük hívja a (1) 460-2582-es telefonszámot.

Megrendelem a Magyar Hírlapot

[ ] példányban

- ❑ **1 hónapra:** 1990 Ft-ért
- ❑ **1/4 évre:** 5970 Ft-ért
- ❑ **1/2 évre:** 11 940 Ft-ért
- ❑ **1 évre:** 23 880 Ft-ért

Az árak csak belföldi kézbesítésre érvényesek. A megrendelt kiadványt csak az ellenérték beérkezése után tudjuk biztosítani. Az akció azon személyek/társaságokrészéreszól,akik minimum 3 hónapja nem szerepelnek előfizetői adatállományunkban.

Hozzájárulok ahhoz, hogy a lap kiadója, valamint tulajdonosának egyéb vállalkozásai név- és lakcímadataimat marketingakciókhoz, promóciókhoz felhasználják. Amennyiben nem járul hozzá, kérjük, itt jelezze: ❑

Kézbesítési cégnév/név:
Ügyintéző:
Település:
Utca, házsz.:
Irányítószám: Telefonszám: —
Fax: —
E-mail:

Ha a számlázási cím más, mint a fenti:

Cégnév/név:
Település:
Utca, házsz.:
Irányítószám: Telefonszám: —
E-mail:
Fax: —
Dátum: Aláírás:

és templomi koncertekkel

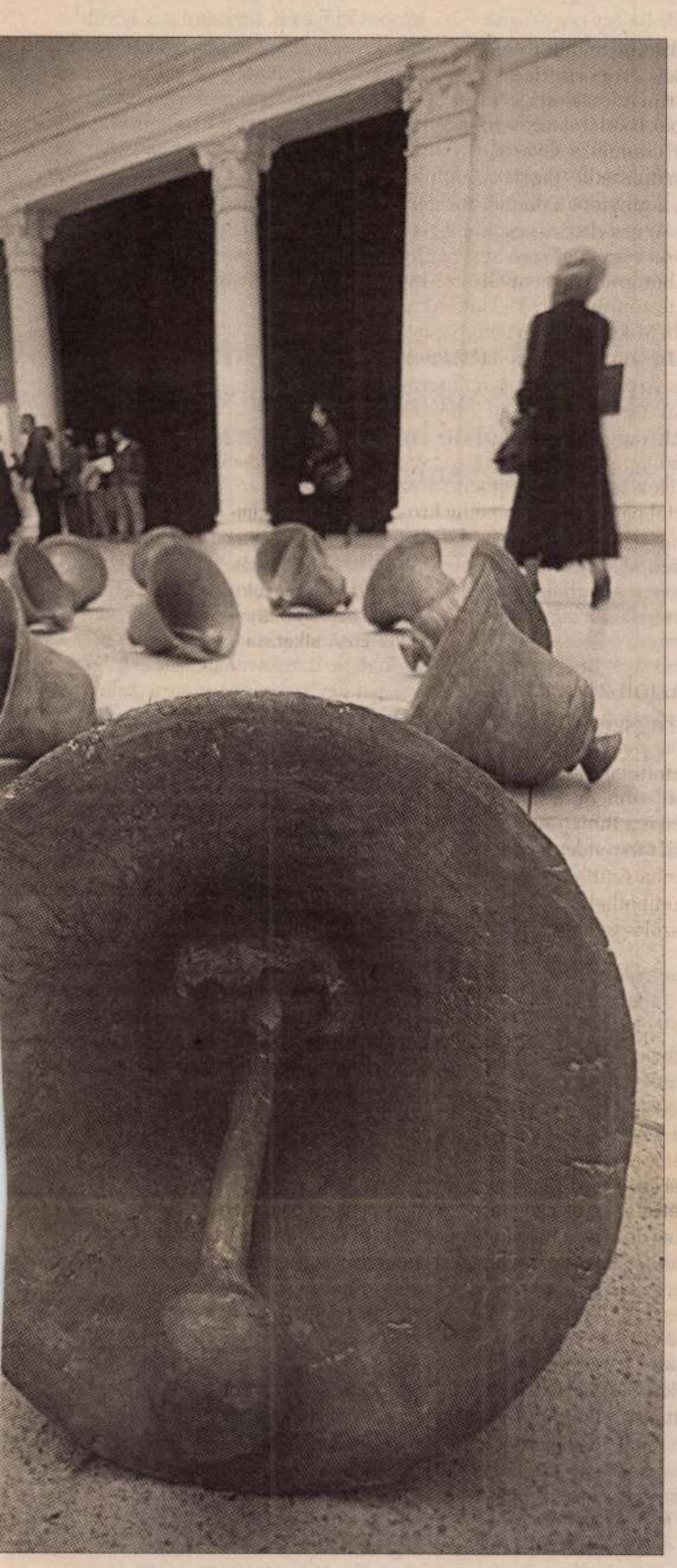

► a sorozatban két lengyel komponista, Chopin és Lutoslawski zongoraversenye is elhangzik.

Paolo Fazioli olasz zongoragyáros hangszereinek villámgyors karrierje a nyolcvanas évek elején, a frankfurti zenei vásáron kezdődött, ahol két világhírű orosz művész, Nikita Magaloff és Lazar Berman „tesztelte" a zongorákat. Ma, két évtizeddel később már a legismertebb márkák – Steinway, Bösendorfer, Yamaha – komoly vetélytársaként emlegetik az északolaszországi kisvárosban, Sacilében készülő instrumentumokat. „Egy igazán jó zongoraépítőnek a kifinomult ízlést, a művészet feltétlen tiszteletét, a mesterségbeli tudást és a legújabb tudományos-technológiai vívmányokat kell ötvöznie" – fogalmazta meg a Magyar Hírlap kérdésére ars poeticáját Paolo Fazioli, aki általában személyesen részt vesz a Kárászy Szilvia zongoraművész kezdeményezésére megvalósuló budapesti Fazioli fesztiválokon.

Az idei programsorozat ma este, a szombathelyi Bartók teremben kezdődik, ahol a helyi szimfonikus zenekart Kovács László vezényli, közreműködik Király Csaba zongoraművész. Holnap délután négykor, ugyancsak a Bartók teremben Pál Tamás karmester magyarázza és vezényli Chopin f-moll zongoraversenyét, amelynek szólóját Marosfalvi Tünde játssza. A harmadik szombathelyi program március 29-én este lesz a Bartók teremben, ahol Körmendi Klára ad szólóestet magyar zeneszerzők zongoraműveiből. A fesztivál budapesti nyitó eseménye Kelemen Barnabás hegedűművész és a március 15-én Kossuth-díjjal kitüntetett Bogányi Gergely zongoraművész kamaraestje, amelynek a Magyar Tudományos Akadémia díszterme ad otthont, holnap este fél nyolckor. Március 24-én Roberto McCausland-Dieppa játssza Liszt és Mompou műveit a Magyar Rádió márványtermében, egy nappal később pedig az Orlando Trio és Jean-Claude Vanden Eynden lép fel ugyanott. Március 26-án, az ELTE jogi karának dísztermében lesz Peter Bruns (cselló) és Nagy Péter (zongora) hangversenye Schumann, Schubert, Bartók és Brahms műveiből. Ugyancsak a jogi kar dísztermében lép színpadra április 4-én, a Budapesti Tavaszi Fesztivál utolsó napján a kiváló ciprusi zongoraművész, Cyprien Katsaris.

Piazzola-estek a tangó szerelmeseinek

Jelképes, hogy a fesztivál programjában szerepel Seregi Lászlónak a Magyar Állami Operaház repertoárjáról évtizedek óta levehetetlen Spartacus koreográfiája, amely március 24-én látható. A Hacsaturján zenéjére készített balett igazi korszerű táncdráma, nem „tütükéznek", finomkodnak benne a szereplők, hanem valódi tragédia tanúi lehetünk. A reménytelenül vívott rabszolgalázadás, a szabadságért vívott, hősiesen felemelő küzdelem tanúi, melyet ritka művészi színvonalon valósít meg a társulat. Nem véletlen, hogy a címszerepben kiemelkedő táncosok mutatták be tudásukat.

Egy igencsak tragikus sorsú táncos zseninek, az őrülettel viaskodó Nijinskinek állít emléket a Madlenianum Kamaraopera együttese, mely a Thália Színházban szerepel március 22-én.

Szintén a Tháliában vendégeskedik a világhírű Nederlands Dans Theater, amely négytételes programjában több kiváló koreográfus munkájából ad ízelítőt április 2-án és 3-án. A sajátos formanyelvű Spanyol Nemzeti Táncszínház szintén a Tháliában lép fel március 25-én és 26-án.

A fesztivál külön programsorozatot szentel Astor Piazzola művészetének, így a tangó szerelmesei jócskán találhatnak kedvükre való produkciókat. Tangóshow keretében lép fel például a Budapest Kongresszusi Központban március 20-án Julia Migenes. A művésznőt az emlékezetes, Grammy-díjas Carmen-film címszereplőjeként ismerhettük meg. De bemutatják Piazzola Maria de Buenos Aires című tangóoperáját is, mely a Tháliában látható március 23-án.

Ha nem is táncolnak, de sokat mozognak a szereplők a fesztivál legfőbb színházi eseményén, a világhírű bukaresti Bulandra Színház vendégjátékán. Csehov Ványa bácsiját adják március 30-án és 31-én a Katona József Színházban, bohócos bájjal, groteszk humorral, áradó tehetséggel. Szintén a Bulandra produkciójában, ugyancsak a Katonában láthatjuk április 2-án és 3-án Heinrich Müller Titus című darabját, mely Shakespeare véres drámájának, a Titus Andronicusnak gyilkosan gúnyos továbbgondolása.

Nyilván eredeti felfogásban rendezi meg Eszenyi Enikő Ábrahám Pál Bál a Savoyban című revüoperettjét, melynek premierjét március 25-én tartják a Budapesti Operettszínházban.

A világhírű filmrendező, Jirí Menzel pedig félreértéses, szaladgálós, helyzetkomikumokkal teli bohózatot állít színpadra az Új Színházban. A bemutató március 20-án lesz.

fotó: Aurélia Cayla

A Nederlands Dans Theater a Tháliában vendégeskedik

EUrotika tárlat a Pesti Vigadóban

Nemcsak szerkesztőségünkben, de az érdeklődők körében is félreértésekre adott okot, hogy bár március 9-én, ideiglenes jelleggel a terézvárosi Vörösmarty utcában is megnyílt egy Vigadó Galéria, május első napjaiig a felújítás előtt álló Pesti Vigadó galériája is fogad látogatókat. A lapunk tegnapi számában bemutatott EUrotika/HomoArt kiállítás a belvárosi Vigadó téren tekinthető meg, míg a Vörösmarty utca 47/A alatt található kiállítóhelyiségben a 27 évesen elhunyt Gruber Béla festményei láthatók, egészen április 4-éig. *(mh)*

Spanyol filmhét a Művész moziban

Jövő szerdáig tart a budapesti Művész moziban a spanyol filmek fesztiválja. Pénteken este Benito Zambrano Magányát, szombaton Hermoso Csodálatos fény és Enrique Urbizu Az 507-es széf című filmjét, vasárnap Salazar Kövekjét, hétfőn Adolfo Aristarián Közös helyek című filmjét, kedden Pablo Berger Torremolinos 73-ját, szerdán Almodóvar A szenvedély labirintusa című alkotását vetítik le. *(mh)*

Sándor Iván ezredvégi történetei

Sándor Iván lesz az Ezredvégi történet sorozat vendége hétfőn hatkor a Petőfi Irodalmi Múzeumban. Az est házigazdája Wernitzer Júlia, közreműködik Vallai Péter. *(mh)*

Regénypremier a Merlin Színházban

Pénteken 17 órakor kezdődik az Irodalom a Merlinben című sorozat utolsó rendezvénye, ahol Bánki Éva Esőváros című családregényéből Fekete Ernő színművész olvas fel részleteket. Helyszín: a Merlin Színház Klubja (V., Gerlóczy u. 4.). *(mh)*

Az Össztánc Dublinban

Az Ír Nemzeti Színház százéves évfordulója alkalmából a Vígszínház az Össztánc című produkcióval Dublinban vendégszerepel. Marton László igazgató érdeklődésünkre elmondta, hogy a szerdai bemutatkozásuk viharos sikert aratott, úgy látszik, az írek, mint kis ország tagjai, valamit megéreztek a magyar történelemből. Tegnap Dublinban tartották az Össztánc kétszázadik előadását. *(mh)*

A matrjoskababákat is hamisítják

A Néprajzi Múzeum tárlatán másolatok is szerepelnek

Milyen viszonyban áll egymással a hagyomány, a másolás, az újítás, mi a kapcsolat az eredetiség és a hamisítás között? – teszi föl a kérdést az Eredeti, másolat, hamisítvány című kiállítás, amely szeptember 30-áig várja a látogatókat.

A Néprajzi Múzeumban látható tárlat a kulturális változások néhány vonására igyekszik rávilágítani. Teszi mindezt elég nagy alapterületen, kilenc nagyobb modulban, melyek során eljutunk a múzeumi tárgyak osztályozásától egészen a hamisítvány jelenségéig.

A népművészetben rengeteg szó esik az „eredetiről", ugyanakkor ebben a tudományban a legnehezebb az eredetit megkülönböztetni a másolattól, bajos egyáltalán megfogalmazni is, hogy mi az eredeti.

A kiállítás ezeket a kérdéseket igyekszik körbejárni, óvatosan, a látogatót hagyva, sőt sarkallva az elgondolkozásra. A módszere pedig egyszerű, és legalább annyira hatékony.

Eredetinek, másolatnak és hamisítványnak tartott tárgyakat szembesít egymással és a látogatóval.

De mi az eredeti tulajdonképpen? A turisták előszeretettel vásárolnak olyan tárgyakat, melyeket jellemzőként ismernek az adott vidékre. Az ilyen jellegzetességeket két tényező alakítja a kiállítás rendezői szerint: a készítők ragaszkodnak a saját környezetükről kialakult sztereotípiákhoz, és igyekeznek a vásárlók igényeinek is megfelelni.

A vásárló igényei pedig mik is? A tárgy legyen kicsi, relatíve olcsó, esetleg használható, és emlékeztesse a vásárlót arra, hol vette. Bajorországból például minden turista fedeles korsóval, az Alföldről pedig a csikósok ostorának kicsinyített másával tér haza.

Bizonyos tárgytípusok így válnak jellemzővé egy tájegységre. Így jelentkezik a szuvenír fogalma, amely levakarhatatlanul ragadt a turizmus, a kirándulás jelenségéhez.

Szuvenír – a szükséges rossz címmel tartott előadást a kiállításhoz kapcsolódóan Ifju György turisztikai szakember, a vendegvaro.hu igazgatója, aki vázolta a szuvenír és a hozzá kapcsolódó jelenségek főbb vonásait.

A szuvenír igazi értéke nem magában a tárgyban rejlik – fogalmazott –, az igazi érték „mögötte van", hogy emlékeket idéz. Rámutatott a másolat és a hamisítvány kérdéskörére is: a hamisítvány olyan másolat, melyet eredetiként próbálnak eladni – mondta.

A szuvenír tehát tudatosan találkozott a turizmussal, később pedig bekövetkezett az emlékek elkerülhetetlen iparosítása, megjelent a tömeges giccs fogalma, sőt a globalizáció hatásaként a kultúrkörök is összekeverednek.

Bizony, lehet ma is kapni matrjoskababát nálunk, pedig semmi köze a magyar népművészethez.

Így lehetséges az is, hogy Velencében lehet kapni öt centi hosszú, műanyagból fröccsöntött világító és zenélő ezüstszínű gondolát, melynek az alján Made in China fölirat áll – példálózott Ifju György.

A szuvenír, a másolat, sőt a hamisítvány is csupán karnyújtásnyira van tehát. A hamisítvány fogalma az eredetiséghez képest nyer értelmet.

Ez valamelyest fordítva is igaz, az eredeti gondola egészen új értelmezést kaphat, ismerve műanyag kínai mását. *kng*

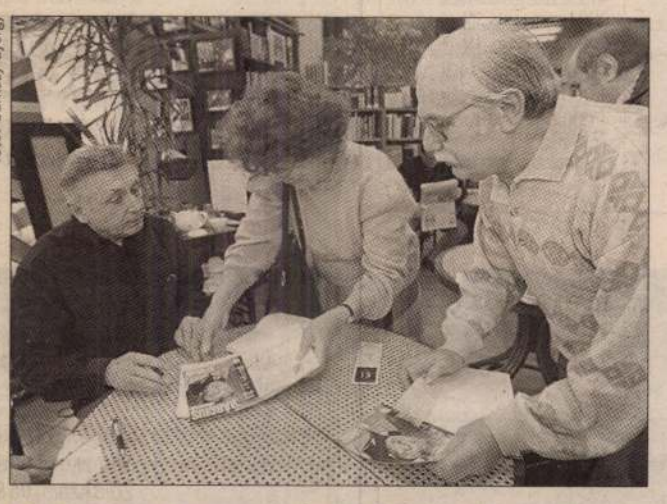

fotó: Sárközy György

Jiří Menzel rendező tegnap az Írók Boltjában kötetét és róla szóló cikkeket dedikált

Menzel minden mennyiségben

Az Írók Boltjában tegnap délután dedikálta Hát, még mindig nem tudom... című könyvét a hosszabb ideje hazánkban állomásozó Jiří Menzel. A rendező autogramjaira mintegy harminc ember várakozott. A két próba között az Új Színházból farmerben, sportcipőben átugró művész fáradtan, ám roppant udvariasan írt alá mindent (újságcikket, régebbi írásait, színházjegyet), amit aktuális kötetén kívül elétettek.

A dedikálást követően nyitották meg Kleb Attila Vita Nuova című fotókiállítását az Új Színház Galériában. A tárlat anyagát Jiří Menzel Új Színházban eltöltött hatvanegy napja, a Még egyszer hátulról című darab próbafolyamata alatt készült képek alkotják. A Menzel rendezésében színpadra állított Michael Frayn-bohózat díszbemutatóját szombat este 7 órakor, a hagyományos bemutatót rá egy napra, vasárnap tartják az Új Színházban. *tt*

1 mondatban

- **Muszorgszkij Egy kiállítás képei** című zeneművének bábváltozatát mutatják be ma este 7-kor a Budapest Bábszínházban. *(mh)*
- **A hajnal leánya** című produkció premierjét tartják ma este 8-kor a MU Színházban, Börcsök Enikő rendezésében. *(mh)*
- **A Liszt Ferenc Kamarazenekar** vezetésével a hét végén az Óbudai Társaskörben rendezik a XI. kamarazenekari találkozót és kurzust. *(mh)*
- **Erdélyi művészek üdvözlete Európának** címmel nyílik kiállítás ma este a budapesti Vármegye Galériában. *(mh)*

MAMMON NAPOK

Péter Vladimir alkotása

„Senki sem szolgálhat két úrnak, Istennek és a mammonnak." (Mt 6,24)

Szeretettel meghívjuk a BESZÉLŐ pénzkiállítására, ahol a felkérésünkre készített 100 000 (azaz egyszázezer) forintosát mutatja be

Apró Tamás
Banga Ferenc
Beöthy Balázs
Cserny Márton
Eperjesi Ágnes
Galántai György
Gerlóczy Sári
Háy Ágnes
Havas Bálint
Kemény György
Maurer Dóra
Nádler István
Pauer Gyula
Péter Vladimir
Pinczehelyi Sándor
Pintér József
St. Auby Tamás
Szüts Miklós
Szemethy Imre
Szilágyi Lenke
Várnagy Tibor

Pénzkiállítás

Megnyitó
1999. január 21-én,
csütörtökön, 17 órakor
a Komédium Színházban
(V., Tüköry u. 5.)

A kiállítást megnyitja
Radnóti Sándor
A kiállítást rendezi
Jerger Krisztina

Megtekinthető jan. 31-ig
mindennap
12.00 és 19.00 óra között.

Pénzárverés

1999. január 31-én,
vasárnap, 19 órakor
a Komédium Színházban

Az árverést megnyitja
Bácskai Tamás
Az árverést vezeti
Fábry Sándor
Közreműködik
Kornis Mihály
A Kávézóban a zongoránál
Darvas Ferenc

Az aukción befolyt pénzt a BESZÉLŐ című folyóirat kiadására használjuk fel.

A Beszélő szerkesztőségi címe: Budapest V., Akadémia u. 1–3.
Tel./Fax: 302-1271 Telefon: 302-2912 E-mail: beszelo@c3.hu
Internet: http://www.c3.hu/~beszelo Adószám: 18080148-2-41
Bankszámlaszám: 11991102-02161314
A Komédium Színház és Galéria címe: Budapest V., Tüköry u. 5.
A Színház működését a Dunaholding Rt. tartja fontosnak.

MAMMON DAYS

Vladimir Péter's design

"Ye cannot serve God and mammon"
(Mt 6,24)

We kindly invite you to the Beszélő Money Exhibition where you will see the new banknotes in the value HUF 100,000. Beszélő commissioned the following artists to design them:

Tamás Apró
Ferenc Banga
Balázs Beöthy
Márton Cserny
Ágnes Eperjesi
György Galántai
Sári Gerlóczy
Ágnes Háy
Bálint Havas
György Kemény
Dóra Maurer
István Nádler
Gyula Pauer
Vladimir Péter
Sándor Pinczehelyi
József Pintér
Tamás St. Auby
Miklós Szüts
Imre Szemethy
Lenke Szilágyi
Tibor Várnagy

Money Exhibition

Opening Ceremony
January 21, 1999,
Thursday, 5:00 pm
in the Komédium Theater
(Tüköry u. 5, Budapest, V)

The exhibition will be opened by Sándor Radnóti.
Curator: Krisztina Jerger

The exhibition can be seen every day between 12:00 am and 7:00 pm until January 31.

Money Auction

January 31, 1999,
Sunday, 7:00 pm
in the auditorium of
Komedium Theater

The auction will be opened by Tamás Bácskai.
The auction will be conducted by Sándor Fábry.
Contributing to the event
Mihály Kornis.
Ferenc Darvas
plays the piano in the Cafe.

The proceeds of the auction will help to finance the journal BESZÉLŐ.

The address of Beszélő: Budapest V., Akadémia u. 1–3. Tel.: 302-1229
Tel./Fax: 302-1271 E-mail: beszelo@c3.hu
Internet: http://www.c3.hu/~beszelo Tax number: 18080148-2-41 Account number: 11991102-02161314 with Postabank és Takarékpénztár Rt.
The address of Komédium Theater and Gallery: Budapest V., Tüköry u. 5.
This theater is important for the Dunaholding Rt.

St. Auby Tam's

Magyar Hírlap 38. évf. 57. sz. 2005. márc. 9.
2 h. l.

[redacted]

18[00] Pauer–St. Auby képző-művészeti kamarakiállítás
Pauer Gyula és St. Auby Tamás kiállításának megnyitója
Budapest, Magyar Műhely Galéria

TNPU (A TELEKOMMUNIKÁCIÓ NEMZETKÖZI PARALEL UNIÓJA)

LÉTMINIMUM STANDARD PROJEKT 1984 W
I. FÁZIS: A MUTÁNS (1980)
II. FÁZIS: A MUTÁNS OSZTÁLY (1981)
III. FÁZIS: A 24. KANTON (1981)

°

IPUT (INTERNATIONAL PARALLEL UNION OF TELECOMMUNICATIONS)

SUBSISTENCE LEVEL STANDARD PROJECT 1984 W
PHASE I: THE MUTANT (1980)
PHASE II: THE MUTANT CLASS (1981)
PHASE III: THE 24TH CANTON (1981)

°

UIPT (UNION INTERNATIONALE PARALLÈLE DES TÉLÉCOMMUNICATIONS)

PROJET DE NIVEAU DE SUBSISTENCE STANDARD 1984 W
PHASE I: LE MUTANT (1980)
PHASE II: LA CLASSE MUTANTE (1981)
PHASE III: LE 24ÈME CANTON (1981)

°

BartÓK 32 Galéria

Megnyitó / opening / ouverture: 1998. IX. 4. 19 h
BartÓK Béla út 32. 1111 – H – , t./f.: (00-361) 386 9038, e.: bartok32@c3.hu
Nyitva/open/ouverte: 1998. IX. 5. - IX. 27., 14 h (kivéve/except/sauf: hétfő/monday/lundi)
Szponzor: Magyar Soros Alapítvány - c3, Seres Szilvia, HTSART

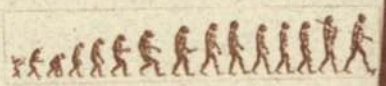

3 x 4

ALTORJAY GÁBOR, ERDÉLY MIKLÓS, St.AUBY TAMÁS KIÁLLÍTÁSA

E három név szerepel a "happening & fluxus" c. kiállítás (Kölner Kunstverein, 1970) katalógusában, mint "Az ebéd (In memoriam Batu kán)", az első magyarországi happening három szerzője. A rendezvényre 1966. június 25-én került sor, a budapesti Hegyalja út 20/b. pincéjében. Ílymódon a nemzetközi szakirodalomba kitörülhetetlenül bekerült három magyar művész neve, s — mivel a happeninget és a Fluxust nem könnyű elválasztani egymástól — a budapesti happening szerzői egyszersmind a nemzetközi Fluxus-mozgalom magyar reprezentánsaivá váltak. (Megjegyzendő, hogy Erdély Miklós az eseményben nem vett részt közvetlenül — csupán a helyszínt javasolta és néhány ötletet adott társainak —, szellemiségében viszont nem állt távol tőlük.) St.Auby egyaránt rendezett happeningeket és Flux-koncerteket, Altorjay a happening felé vonzódott, Erdély igyekezett *nem* adni műfaji megjelölést akcióinak, ettől függetlenül a Fluxus-mentalitás mindhármójuk ekkori munkásságában kimutatható.

A happeningnek és a Fluxusnak közös a gyökere: megszüntetni az élet és a művészet közti határokat. A happening is eseményeket szervez, a Fluxus "event"-jei úgyszintén, csupán az előző hajlik a monumentalitás és az érzékiség felé, míg az utóbbi intimebb, minimalista és inkább intellektuális. Mindkettő alkalmaz és alkot tárgyakat, de ezek a happening számára inkább kellékek, míg a Fluxus önálló művekként kezeli őket.

Az Artpoolban 4-4 objektet, illetve tágabb értelemben művet állítunk ki mindhárom szerzőtől, az 1965-70 közti időszakból. Mint Fluxus-művek, elvileg nincs copyright-juk — bárki kivitelezheti őket. Státuszuk azonban meglehetősen különböző. Az 1986-ban elhunyt Erdély Miklós munkáit — a "Türelemjáték halottaknak" kivételével — instrukciói szerint valósítottuk meg. "Újságtorta"-tervét 1967-ben Altorjay Gábor realizálta.

Más kérdéseket vetnek fel Altorjay Gábor munkái. "Sakkbefőtt"-je kelléke volt egy 1967-es budapesti akciónak, "Rövidzárlat-készülék"-e sokszorosított műtárgyként jelent meg a német Vice-Versand-kiadónál. Az arte poverához közelálló "Húsgomb" élettartama már csak anyaga miatt is véges. Csupán "Kényelmetlen" c. műve "hagyományos" objekt - egy cipő, talpában három rajzszöggel.

St.Auby Tamás munkái részben olyan objektek, melyekben a felhasznált anyagoknak is sajátos jelentésük és funkciójuk van (akár alkimista értelemben is), részben korabeli világtörténelmi eseményekre reagáltak, mint a "Cseh rádió" (1969) vagy a "Holdraszállás-objekt" (1969). Utóbbi egy Erdély Miklóssal közös akció része volt: míg St.Auby, IX. kerületi cselédszobáját tekintve kamerának és az ablakot objektívnek, exponált egy tekercs filmet a holdraszállás pillanatában, addig Erdély elásott egy köménymaggal töltött kávédarálót pasaréti kertjében.

A kiállításon szereplő egyetlen nagyméretű mű az objekt és az environment műfaji határesete. St.Auby "Háromszemélyes hordozható lövészárok"-jának első két változata elpusztult (Budapesten, illetve az 1971-es Párizsi Biennálé után), a mostani verzió — úgy is, mint a 60-as évek egyik legfontosabb emléke — remélhetőleg hosszú életű marad.

Budapest, 1993. május 3.

Beke László

3 X 4

ALTORJAY GÁBOR

SAKK-BEFŐTT (1967)

KÉNYELMETLEN (1968)

HÚSGOMB (1968)

RÖVIDZÁRLAT-KÉSZÜLÉK (1968)

ERDÉLY MIKLÓS

ÚJSÁGTORTA (1967)

TÜRELEMJÁTÉK HALOTTAKNAK (19??)

FIÚING-MEREVÍTŐ (1970)

TAVALYI HÓ (1970)

St.AUBY TAMÁS

ILLATOS MÁGNES (1965)

CSEH RÁDIÓ (1969)

HÁROMSZEMÉLYES HORDOZHATÓ LÖVÉSZÁROK (1969)

HOLDRASZÁLLÁS-OBJEKT (1969)

A Z E B É D (I N M E M O R I A M B A T U K Á N) — 1 9 6 6 — H A P P E N I N G - D O K U M E N T U M O K

ST. AUBY TAMÁS

ARTPOOL MŰVÉSZETKUTATÓ KÖZPONT BUDAPEST VI. LISZT FERENC TÉR 10. I. 1. TEL.: 268-01-14, FAX: 121-08-33 POSTACÍM: 1277 BUDAPEST 23, Pf. 52.
MEGNYITÓ: 1993. MÁJUS 21. 18—21 ÓRÁIG A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: 1993. MÁJUS 21. — AUGUSZTUS 25. MINDEN SZERDÁN ÉS PÉNTEKEN 14—18 ÓRÁIG (JÚLIUSBAN ZÁRVA!)

ST AUBY TAMÁS

A Telekommunikáció Nemzetközi Paralel Uniója
V. – ad interim – diszpécsere,
St. Auby Tamás
tárlatvezetést tart a
— LÉTMINIMUM STANDARD PROJEKT 1984 W (IV. fázis) —
KATABASIS SOTERIOLOGIKE
című, kiadás előtt álló könyv eredeti lapjainak kiállításán
a Műcsarnokban
1996. május 9-én és 10-én
18 órakor.
Budapest XIV., Dózsa György út 37. T.: 343-7401

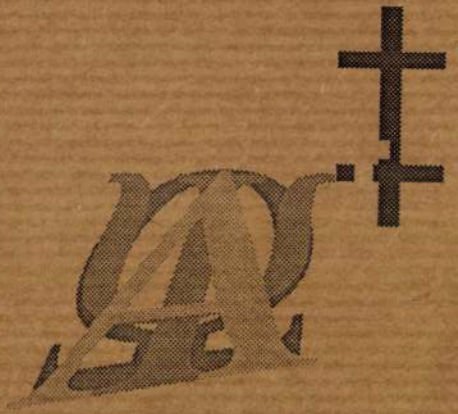

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Esti Hírlap
Stauber

1972 SEP 13

1021

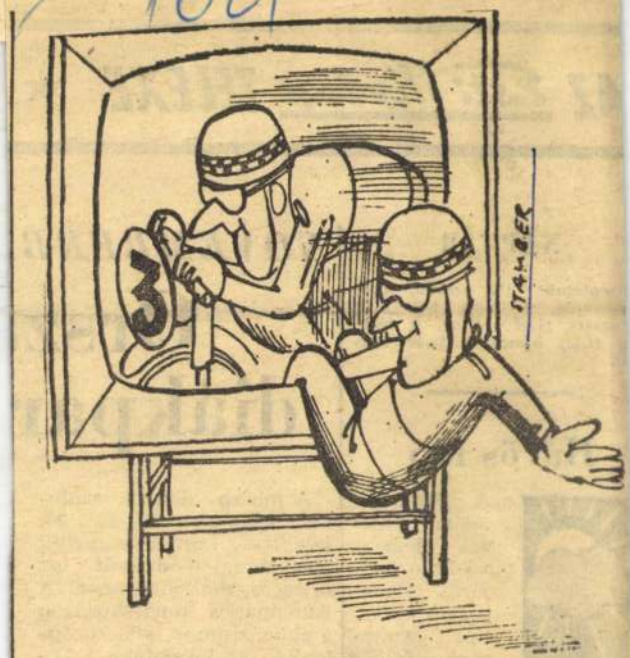

Abszolút motoros...

...irlap TELEXE ★

Kor-
5.18,
Hold
óra-

...teoro-
Inté-
...elenti:
...ó idő-
Buda-
...ma es-
...változó
...felhős
...ső nél-
...ki szél.
...dél

NOVEMBERB...

Orsz...
diákpar...

A minap döntés született: *november 27. és 29. között* —, immár negyedik alkalommal — *összeül az országos diákparlament.* A háromnapos tanácskozáson a gimnáziumok, szakközépiskolák és középfokú technikumok, szakmunkástanuló intézetek, egészség-

Deutschen „aus den Rheingegenden, namentlich aus Baden-Durlach“ erhielt. Diesen Zeitraum erhält auf Seite 499 eine Erweit
Zeit Jacob
daselbst hei
Deutschen i
Bemerkunge
vielleicht sc
sicht der
geben könne
gegenden u
Salzer, War
mann, Buss
Wiessmer,

Strauber András festőművész megfestette Somlay Artúr arcképét

In diesem J
büchern und zwa
Durlacensis“, und am 11. November Friedrich Bürcki, ebenfalls „textor Durlacensis“ aufgeführt. Ausser ihnen noch Cristoforus

Szinhár 1947. jul. 29.

und Elisabetha geb. Kamerin, sein Weib, aus Wittenwihr siedeln sich in Kronstadt an. Vielleicht sind in demselben Jahr auch Andreas, Christian und Jacob Lehmann samt ihren beiden Schwestern Sofia und Maria dahin gekommen, doch ist von denselben weder der Heimatsort noch das Jahr der Einwanderung angegeben.

1762.

Am 13. Januar heiraten die in Stolzenburg ansässigen Durlach'schen Bursche Stefan Theuerkauf und Friedrich Dörffler.

1770.

Im August kommen „etliche Familien Ausländer aus Preisgau loco, auch aus dem Elsass und noch andern Orten" nach Mühlbach. Im Mühlbächer Gymnasialprogramm von 1883/4 werden sie auf „ungefähr 150 Familien" angegeben. Von ihnen bleiben nach derselben Quelle in Mühlbach „blos 49 Familien mit 89 Kinder"; 12 Familien zogen nach Petersdorf, 13 nach Deutsch-Pien. Wohin die übrigen gegangen seien, ist nicht angegeben.

Wir vermuten, dass hier eine Verwechslung vorliegt. Diese Zuwanderer sind wohl, bis auf einige Familien vielleicht, alle Hanauer, welche im Jahr 1770 und von da weiter allenthalben sehr

Hatalmas eredményről számol be az OMTK közgyülése

Az Országos Magyar Tejértékesítő Központ most tartotta rendes közgyülését, amelyen a földmivelésügyi minisztert Battha Pál államtitkár képviselte.

Vitéz Urbán Gáspár elnöki megnyitójában a világháború hősi halottairól és a magyarság háborús erőfeszítéseiről emlékezett meg és hangsúlyozta a háborús gazdálkodásban a tejtermelés és a tejgazdaság országos jelentőségét. Megállapította, hogy az OMTK, mint az ország legnagyobb tejipari és értékesítési vállalata, *mindig feladatához hiven igyekezett a termelők és fogyasztók között azok érdekeinek szem előtt tartásával szolgálni a közérdeket.* Biztositotta a szövetkezeteket, hogy az OMTK a jövőben még fokozottabban kiván segitségükre lenni.

A közgyülés helyesléssel fogadta az igazgatóság jelentését, amiből legfőkép kiemelkedik, hogy az OMTK az önálló kezelésben lévő tejszövetkezeteknek minden beszállított liter tej után egy fillért, a nem önálló kezelésben lévőknek pedig egyketted fillért juttatott értékesitési visszatérités cimén.

A tagszövetkezetek nevében Kis Tóth József a Baranyavármegyei Tejszövetkezetek Szövetkezetének alelnöke mondott köszönetet az igazgatóságnak.

Az igazgatóság jelentése egyébként megállapitja, hogy az 1943. esztendő a tejforgalom szempontjából kedvezőtlen kilátásokkal indult, de a kötelező tejbeszolgáltatási rendelet egycsapásra megváltoztatta a helyzetet.

Az OMTK nagy súlyt helyez telepei és tejgyüjtő körzeteinek további kiépitésére. A mult évben átvette az OMTK a kárpátaljai tejgazdálkodás és tejértékesítés megszervezését. Az erdélyi tejgazdaság kiépitésére támogatta az Erdélyi Tejgazdasági és Tejértékesitő Szövetkezetet. Kasein és tejcukorgyárai útján gondoskodott a hazai gyógyszer- és müanyagipar nélkülözhetetlen szükségleteinek kielégitéséről és állandóan fejlesztette telepeit a tej minőségének megjavitása érdekében. Lehetővé tette az OMTK szociális gondoskodásának keretében, hogy az alkalmazottak minél nagyobb számban vegyenek részt ebédakcióban. Végül beszámol a jelentés arról, hogy a mult évben Budapesten és környékén 507 fióküzlet működött.

A közgyülés ezután újból megválasztotta további egy évre az igazgatóságot és felügyelőbizottságot, mégpedig Battha Pál, dr. Bártfay Gusztáv, dr. Farkas Gábor, Hardy Dréher Béla, dr. Hockenberger Konrád, dr. Hubay Sándor, Kovácsy Dénes, dr. Lenck Jenő, dr. Máriássy Mihály, dr. Mutschenbacher Emil, dr. Pazár Géza, Rázgha Károly és dr. Tóth István személyében.

A közgyülés után megtartott igazgatósági ülés az igazgatóság elnökévé ujból *vitéz Urbán* Gáspár báró főispánt, alelnökévé pedig dr. *Erdőhegyi* Lajos ny. főispánt választotta meg.

INTERNÁLJÁK A ZSIDÓSZÖKTETŐ KÁLLAY KÁZMÉRT

Hamis okmányokkal több zsidót akart „szivességből" átcsempészni Szlovákiába

A főkapitányságon napok óta nyomoztak egy újabb zsidószöktetési ügyben.

Ennek az érdekes ügynek Kállay Kázmér termény- és gyarmatárunagykereskedő, a volt miniszterelnök unokatestvére a főszereplője.

Tiz nappal ezelőtt a Balassagyarmat közelében fekvő Ugyag község határában *a csendőrjárőr egy sebesen száguldó magánautóra lett figyelmes.* Gyanusnak találták a megengedett sebességnél sokkal gyorsabban száguldó kocsit. A csendőrök az országút közepén álltak és

felszólították az autó vezetőjét, hogy állitsa le kocsiját.

A község közel van a szlovák határhoz és *ezen a környéken több csempészt, zsidószöktetőt lepleztek már le.* Az elegáns luxusautóból sportruhás férfi ugrott ki a volán mellől. Tiltakozott az igazoltatás ellen s azt hangoztatta, hogy

vidéki birtokára megy társaságával

és úgy az ő, mint a többiek irata is rendben van. Fölényes hangon jelentette ki, hogy *Kállay Kázmérnak hivják, a volt miniszterelnök közeli rokona.* A csendőrökre azonban nem tett mélyebb hatást ez a bemutatkozás, tovább foglalkoztak az autó utasaival, elkérték az iratokat és utána

megnézték, hogy kik ülnek az autóban.

Három nő és egy férfi tartózkodott benne. Rövidesen megállapitották, hogy

az autó négy utasa zsidó, hamis iratokkal vannak ellátva és egyikük sem viselte a kötelező sárga csillagot.

A továbbra is tiltakozó, de egyre izgatottabban viselkedő

Kállay Kázmért „vendégeivel" együtt előállitották a legközelebbi csendőrörsre,

majd onnan Balassagyarmatra vitték. Először ott folytatták le a vizsgálatot és

megállapitást nyert, hogy a volt miniszterelnök unokatestvére Szlovákiába akart csempészni gazdag zsidókat.

S mivel az ügy Budapestről indult el és a szereplők fővárosi lakosok, *felhozták az egész társaságot Budapestre* és itt a főkapitányság bűnügyi osztályán folytatódtak a kihallgatások.

A 38 esztendős

Kállay Kázmérnak két vállalata is volt Budapesten.

Az Árpád-utca 9. számú házban termény- és gyarmatáru nagykereskedése, a Dévai-utca 21. sz. alatt egy kft-t létesitett magvak és hüvelyesek tisztitó és hántoló üzeme cimen. Tekintélyes vagyont szerzett. Vallomása során azt állitotta, hogy

ő a zsidóktól nem vett fel pénzt, szivességből akarta régi ismerőseit külföldre vinni, nehogy itt valami kellemetlenség érje őket.

Filoszemitának mondta magát és kijelentette, hogy sajnálja a zsidókat. A zsidóbarát *Kállay* Kázmér társaságához tartozott a zsidó származású *Horvát* Béláné, *Urszényi* Mihály zsidó kereskedő és *Stauber* József zsidó festőművész, aki jelenleg szökésben van. *Horvátné* és *Urszényi* szerezték meg a születési bizonyitványokat, keresztleveleket és más iratokat, illetve blankettákat, amelyeket azután hamis nevekre állitottak ki. A festőművész feladata volt a kiállitott okmányokra a pecsétet ráhamisitani. Vallomásuk szerint

eddig négy zsidó részére, három nő és egy férfi számára állitottak ki hamis okmányokat.

Horvátné és *Urszényi* azt hangoztatják, hogy szivességből csinálták az egész dolgot, de a rendőrség nem hisz ebben, mert valamennyien sokkal jobban szeretik a pénzt.

Ma délelőtt fejezték be a főkapitányságon a nyomozást,

Kállay Kázmért, Horvát Bélánét, Urszényi Mihályt és az ügyben szereplő négy zsidót, akiket ki akartak csempészni Szlovákiába, internálási javaslattal a toloncházba kisérték.

A szökésben lévő *Stauber* József festőművész ellen körözőlevelet adott ki a rendőrség.

Kállay Miklós miniszterelnök unokaöccsének, *Kállay* Kázmér nagykereskedőnek zsidószöktetési ügyében

csütörtökön délelőtt újabb érdekes fordulat állott be.

Tömeges előállitások történtek a főkapitányságra. Zákányi Margit 34 éves római katolikus varrónőt állitották elő először, aki

eladta összes okmányait Kállay Kázmérnak.

Kállay barátnője, Bárdi Mihályné részére, aki zsidónő, szerezte meg az iratokat és ez a nő mint Zákányi Margit, Kállay Kázmér menyasszonya szerepelt. Előkerült *Ohajda* Béla 48 éves római katolikus sofőr, aki bevallotta, hogy

Kállay megbizásából már előzőleg is több zsidót csempészett ki autón Szlovákiába.

Horváth Béláné, aki egy vállalat igazgatónője volt, hozta össze a bűnszövetkezet tagjait. Ez a zsidónő játszotta az ügyben *Kállayn* kivül a legnagyobb szerepet. Két megtévedt keresztény ember, *Pénzes* István gazdálkodó és *Jankovics* Kálmán magántisztviselő is segédkeztek a zsidószöktetésnél.

Kállayék először egy gazdag kereskedőcsaládot, özv. Steiner Izidornét, Steiner Jánost és a feleségét, azonkivül Ladányi Rezső konzervkereskedőt és a feleségét csempészték ki,

természetesen nem szivességből, ahogy Kállay hangoztatta, hanem *pénzért küldföldre.* Ezenkivül még mintegy tizenöt zsidó férfit és zsidónőt vittek át Szlovákiába, akik egyrészét most visszatoloncolták és internálás vár rájuk.

Ma az elsötétítés:
22 órától 1/2 5 óráig

Második újszülött gyermekét ölte meg egy napszámosnő

Az Ajtósi Dürrer-sor 23. szám alatt lévő *Stefánia-szanatóriumban tegnap este csecsemőgyilkosságot fedeztek fel.* Az egyik szolga a padláson járt és a kémény mellett rongyokba burkolt csomagot talált. Vérnyomok voltak a rongydarabokon.

Kibontotta a csomagot és egy újszülött leánycsecsemő holttestе került elő.

A meglepő felfedezésről azonnal jelentést tett a szanatórium igazgatóságának és rövidesen értesitették a főkapitányságot is.

A helyszinre kiszállott rendőri bizottság és detektivek alig fél óra alatt kinyomozták a gyermekgyilkos anya személyét. *Varga* Etel 38 éves nő egy idő óta ott volt alkalmazva a szanatóriumban a konyhán. Mosogatási munkálatokat végzett. A nyomozás szerint július 9-én *Varga Etel felment a padlásra és ott szülte meg leánygyermekét,*

A szerencsétlen gyermeket közvetlenül a szülés után megfojtotta és rongydarabokba burkolva elrejtette a kémény mögé.

A gyermekgyilkos anya rosszullétéről panaszkodot ezután és párnapi szabadságot kért. A detektivek elfogták, beismerte tettét s elmondotta, hogy az volt a terve, később kiviszi a rákosi temetőbe, egy ládába teszi és elássa. Utánanéztek Varga Etel előéletének és megállapitották, hogy *1941-ben fiúgyermekét ölte meg.* A kétszeres gyermekgyilkos anyát letartóztatták.

Az Osztálysorsjáték főbb nyereményei

20.000 pengőt nyert: 3657.
10.000 pengőt nyert: 21619
3000 pengőt nyert: 42695 75143
1000 pengőt nyert: 85558
500 pengőt nyert: 12092 14096 19599 255633 26629 28854 42503 51702 59938 75885 81787
400 pengőt nyert: 4937 7527 10003 12807 13555 20343 23362 28154 29490 45177 45547 54807 87363 99214

— **NYILATKOZAT.** Kijelentem, hogy az újpesti közállapotokkal foglalkozó cikkemben dr. Ugró Gyula ny. polgármester urat személyében nem állott szándékomban megsérteni. A kérdéses közleményben kizárólag Ujpest város akkori közállapotainak feltárása volt célom. Br. Csávossy L. Leó.

Esti Ujság szerkesztőségének telefonszáma 14 44 00

PRO PATRIA

KARPAT ISTVAN tartalékos zászlós, a Singer-varrógép r. t. tisztviselője ez év április 8-án a szovjet elleni keresztes hadjárat alkalmával 32 éves korában hősi halált halt.

— **ELHALASZTOTTAK A NÉPVARIETÉNEK AZ UJSAGIRÓK NYUGDIJINTÉZETE JAVARA FELAJANLOTT ELŐADASAT.** A Nemzeti Sportcsarnokban müködő Népvarieté igazgatója, Tasnády József — mint arról hírt adtunk — a július 15-iki, szombatdélutáni előadás teljes bevételét felajánlotta a Magyar Hirlapirók Nyugdijbiztositó Intézetének s ezenkivül az előadással kapcsolatos minden költséget is vállalt. Váratlan akadályok miatt a diszelőadást, amelyen a Népvarieté minden müsorszámát bemutatták volna, még külön meglepetéssel is szolgáltak volna, el kellett halasztani s igy azt július 22-én, szombaton délután tartják meg.

Lakkvásznak, mübőrt, hajnalt minden szinben szállit
KERESZTES ZIPP Bőrönd és bőrdiszmű-KELLÉKEK szaküzlete VII., Dob-u. 31. T.: 422-487 húzózárak minden méretben és szinben.

RÁDIÓK GRAMOFONOK, HANGLEMEZEK, zenegépek — lemezváltók — alkatrészek
légo-lámpák töltheték, 72—100 óráig égnek, zseblámpák Signal tartalékelemmel nagy választékban
AKUSZTIKA RAKÓCZI-UT 49. TEL.: 144-939.

Irodabútort Ifj. Martini Gyárból, XIV., Nagy Lajos király útja 108. T.: 497-534

Uj, alig használt férfiruhák, frakk és szmoking, átmeneti- és télikabát eladók. Kovács, Prohászka Ottokár-u. 1. f. e. 1.

Két sirkő jutányos áron eladó Cim: Török, József-körút 43. I. 4.

Szerdán (12-én) a 23-as villamoson felejtette az Üllői-út és a Mester-utcai szakaszon, egy szegény főiskolai hallgató, **olajfesték készletét.** Kéri a megtalálót, hogy jutalom ellenében adja le a Képzőművészeti Főiskola portán Bp. VI., Andrássy-út 71.

Zseblámpákat komplett, mindenféle kivitelben, SIGNAL tartalék elemmel, SIGNAL lég-oxigén 1½ és 2 voltos fütőtelepekkel, acumulátoros LEGO-LAMPAK 75 órás időtartam, raktárról szállit:
MAULIS RÁDIÓ IX., Ráday-utca 11. sz. Telefon: 186-203

BALLON tiszti és egyéb esőkabát és gallér.
VALENTA Nádor-utca 13. szám.

Rádióműszerész önálló javító, járási székhelyen állandóra, azonnal felvételetik. „Rádiómüszerész" jeligére kiadóba.

Eladó XIV. kerületben úri helyen háromemeletes, adómentes, tizenkét elfoglalható hallos, erkélyes lakásból álló ház. Bérbeadás esetén kb. 36.000 pengőt jövedelmez közepes bérek mellett. Ara 850.000 pengő. Diósy 296-830, Gizella-út 47.

Elveszett 11-én este fekete rattler kutyám. Megtaláló 300 pengőt kap. Markos, Vas-u. 14. 134-979

Vidéki nagyváros évi többszázezret jövedelmező mezőgazdasági üzeme **társat keres** néhány százezer pengőig. Jelige „Fényűző egzisztencia" Haasenstein és Vogler. hez, Dorottya-utca 8.

Sportöltöny P 346.18 NÁDOR RUHA BUDAPEST, V., NADOR-U. 2

TOLLAT legolcsóbba v. Keresztesyné au és vesz. VII. Dohány u. 28. T.: 221-086 Tolltisztitás megvárható.

BŐRÖND RETIKÜL PÉNZTÁRCA vitéz VIDA, VIII. Rákóczi-út 69 szám

„Vihar" Boy Irgit. üdnál. V. ker. Áruszállitás vidékre is, nagyméretü triciklikkel. Telefon: 29?-352

Nagy Iparvállalat keres folyószámlavezetőt (nőt) azonnali belépésre. Ajánlatokat: „Biztos jövő" jeligére Reklám Service hirdető irodába, VII., Erzsébet-krt. 32. kérjük

MEGKEZDŐDÖTT a tömeges népvándorlás London szétomló falai közül

Illemkódex angolszász katonák számára — Zsákutcába került a francia kérdés Miért késett az invázió?

Anglia fővárosa fölött a szárnyas bombák üvöltenek. Az élet bizonytalansága elviselhetetlenre fokozódik. A riadó, a légisziréna semmit sem használ, mert *kiszámithatatlanul, éjjel-nappal tépik az idegeket a fellángoló robbanások.*

Churchill multheti beszéde után *megkezdődött a tömeges népvándorlás kifelé London szétomló falai közül.* A lakosság menekülése óriási arányokat ölt. A „hivatalos" Anglia leköltözik a pincékbe s a bíróságok is már óvóhelyeken tárgyalnak.

A földalatti vasutak állomásain százezrek töltik az éjszakát és ellepik az alagutakat is. *Angliában megkezdődött a háború új korszaka.*

*

London lakosságának példátlan megpróbáltatását, a szárnyas bombák rohamának meglepetését, a terjedő zavart és tanácstalanságot az angol sajtócenzúra rendkívüli megszigorítása leplezte. *Angliában sohasem volt még ilyen kivételt nem ismerő szigorúság a cenzúra kezelésében, mint az elmúlott „szárnyasbombás hetekben". Churchill* bizalmas tanácskozásokra hívta össze a főcenzorokat s személyesen magyarázta meg nekik intézkedéseinek katonai fontosságát.

„Egyetlen hír sem szabadulhat ki a csatornán!..." — ez volt a parancs lényege. — *„Ne tudjon meg Németország semmit a titkos fegyver hatásáról!..."*

Ez a váratlan szigorúság csak megnövelte a pánikot, mert különösen *az amerikai ujságírók nem voltak hajlandók lemondani a szenzációról* s már az első hét végén az amerikai lapokból értesültek a londoniak arról, *milyen csudar állapotokat teremtett és milyen rombolásokat végzett az új német fegyver...*

Tudták ezt a londoniak véres tapasztalataikból is és a sajtó mély hallgatása ellen *egyre élesebb bírálat kapott lángra,* különösen parlamenti körökben. *Churchill hallgatási politikáját megbuktatta a népharag* és a miniszterelnök végül nyilt színvallásra kényszerült, de magyarázatai és ígéretei nem nyugtatták meg az angol közvéleményt. *London kiürítését megelőzte a tömeges, önként vállalt menekülés.*

A sajtó azonban továbbra is hallgat. Szigorú parancs akadályozza meg a kétségbeesett lakosság leveleinek közlését és a szárnyasbombák ügyével való foglalkozást. Itt-ott, egy-egy kedvező propagandacikkecske árulja el csupán, hogy *az új titkos fegyver London végtelenre szétterült városnegyedeit pusztítja!* A lapok iparkodnak másfelé terelni a lakosság figyelmét s elhitetni a külfölddel, hogy a német haditechnika forradalmi újítása — nem érdekli Angliát...

Holott *csak a titkos fegyver érdekel mindenkit!...*

Ennek a sajátságosan álcázott angol sajtónak hasábjairól közöljük az alábbi híreket és kommentárokat, amelyeknek egyetlen célja feledtetni a közvetlen közelben leselkedő halálos veszedelmeket...

Nem „hallja, hé!" Hanem „Madame"...

A hosszú háború vissza-visszatérő derűs pillanatai közé tartoznak azok a percek, amikor nyilvánosságra kerül *az angolszász katonák számára szerkesztett legújabb „illemkódex".* Ugylátszik, igen sok bonyodalmat okoz a tengerentúli fiatalemberek közvetlen modora, annakidején az angol lapok is *hasábokon át keseregtek a szövetséges csapatok durvaságáról, modortalanságáról és faragatlanságáról.* Az azóta eltelt idő, a jelek szerint, nem sokat javított az angolszász közkatona magaviseletén, mert most, hogy az invázió megindultával francia földön folynak a harcok, a Daily Express ismerteti a legújabb *„Hogyan viselkedjünk Franciaországban"* című katonakalauz tartalmát.

A kis könyvecske bevezetőjében figyelmezteti az angolszász hadsereg tagjait, hogy bár a franciák „igazán őszintén örülnek", hogy felszabadítják őket, mégis *„bizonyos okok" miatt valószínűleg el fog maradni a viharos üdvözlés és az örömtüntetés...*

A legnagyobb súlyt azonban az útmutató az ildomos, illedelmes viselkedés szükségességére fekteti, hangsúlyozza: nem elégséges a jószándék, a francia nép igen sokat ad a külső formára és a választékos beszédmódra is, majd így folytatja:

„Éppen ezért, ha az utcán vagy bárhol másutt meg akarsz szólítani egy hölgyet, *a világért se vesd oda röviden, hogy „Hallia-hé", vagy „Idefigyeljen", hanem udvariasan „Madame"-nak, vagy „Madmoiselle"-nek szólítsd az illetőt...*

Hiányzó egység és furcsa üzlet

Hiába ontja a londoni rádió torkaszakadtából a győzelmi híreket és hiába érkeznek okkal, ok nélkül diadalmámorban úszó különjelentések az arcvonalakról, a józan angol polgár a propaganda harsonáinak ellenére is *aggódva figyeli az események folyását.* Rendkívül jellemző erre vonatkozóan a *Daily Heraldnak* legutóbb megjelent elmélkedése, amelynek *„A hiányzó egység"* címet adták és amelyben többek között ez áll:

„Tagadhatatlan, hogy a katonai események bizonyos józan reménykedésre adnak jogot. *Annál nyugtalanitóbbak és aggasztóbbak azonban azok a hírek, amelyek a politika területéről érkeznek.* Mindenekelőtt egészen elképesztően nagyok a nehézségek Franciaországban. Most, hogy a szövetségesek végre francia területen küzdenek, el kellene simulnia a különböző francia bizottságok közötti vitáknak és ellentéteknek. Ehelyett *valóságos zsákutcába került a francia kérdés,* — valóban a komikum határát súrolják azok a tárgyalások, amelyek vége-hossza nélkül folynak meghatározások és kifejezésmódok körül. De Gaulle és társai a londoni rádióban például „ideiglenes francia kormányzatról" beszélnek. Ugyanakkor *az algíri „Egyesült Nemzetek" rádióadójában megvonták a szót De Gaulle egyik miniszterétől, mert beszédében a fenti meghatározást használta...*

Ennél is aggasztóbb tény azonban az, hogy *az amerikai csapatok Franciaországban olyan francia bankjegyeket váltanak be, amelyeknek nyomtatásához egyetlen francia illetékes szerv sem járult hozzá!*

Minden józanul gondolkodni tudó embert a legvégsőkig elkeserít ez az össze-vissza ság. Most, amikor fegyvereink erejét a döntő csapásra kellene összpontosítanunk, egyre nyilvánvalóbbá válik a politikai vezetés teljes iránytalansága, ide-oda kapkodása. Jöhet egy olyan pillanat, amikor minden katonai sikerünk ellenére tragikus módon éppen a politikai vonal csődje zúdítja majd reánk a halálos csapást...

50.000 francia térkép Moszkvának!...

Az európai közvélemény hosszú hónapok óta tanuja annak a korlátlan kiszolgálásnak, amellyel az angolszász hatalmak a szovjet Európára vonatkozó kívánságait igyekeznek teljesíteni. Rendkívül jellemző, látszólag jelentéktelen, a valóságban azonban súlyos következményeket magában rejtő híradás jelent meg legutóbb a Timesben a lap moszkvai tudósítójának tollából. A közlemény szerint *az angol propagandaminisztérium 50.000 példányban készíti el Franciaország térképét — Moszkva számára.*

Az angol lap ezt a tényt a szövetségesek közötti jóviszony biztos jelének tekinti. A gondolkodó ujságolvasó azonban bizonyosan nem tér napirendre ilyen könnyedén e nagylelkü térképajándékozás felett és felvetődik benne a kérdés: *vajjon mire fogja használni a szovjet az 50.000 franciaországi térképet* s hogy vajjon a szovjetpropagandának valóban egyetlen vágya-e, hogy Franciaországban egykor az angol érdekeknek megfelelő munkálkodást kezdjen...

Nem múlik el olyan hét, hogy angolszász részről ne hangzana el egy dörgedelmes szózat: *Németországnak azért kell elpusztulnia, mert telhetetlenül a maga számára akarja meghóditani az egész világot!* Az ilyen önző, a többi nemzet és nép szerzett jogait és tulajdonát tiszteletben tartani nem tudó, mohó és kapzsi világszemléletnek el kell tűnnie, majd ha az angolszász hatalmak győztek, akkor látja meg a világ, milyen önzetlenül és nagylelküen esik meg a földgömb javainak ujjárendezése!

A valóságban azonban úgylátszik, hogy az angolszász erkölcsi aggodalmak csak akkor viharzanak fel, ha attól félnek, hogy valahol esetleg megrövidülhetnek érdekeikben, egészen más szempontokból itélik azonban meg azokat a követeléseket, amelyeket a saját oldalukon állítanak fel. Jellemző példája ennek a Daily Telegraph egyik Amerikából keltezett tudósítása. Könnyed egyszerüséggel ugyanis arról az amerikai indítványról számol be, amely szerint *„politikai és katonai meggondolásokból, a háború után célirányosnak látszik majd Japánt a legutóbbi ötven esztendő alatt szerzett területeitől megfosztani".* Természetesen olyan módon, hogy ezeknek az egykori japán birtokoknak tulajdonjoga az Egyesült Államok birtokába származna át...

Indokolásul mindössze két rövid mondat szolgál: *erre az intézkedésre azért kerül majd sor, mert ez az egyedüli záloga a világ eljövendő békéjének...*

Ki fecsegte el az invázió napját?

Az egész világ emlékszik még arra a néhány óráig tartó szenzációra, amellyel az amerikai rádióállomások lepték meg a világot, egy nappal az invázió megkezdése előtt. Emlékezünk még arra a cáfolatáradatra is, amely az angol szigetekről repült széjjel és amelyben az angol hivatalos hely kétségbeesetten tagadta az amerikaiak közölte hírt az invázió állitólagos megkezdésére vonatkozóan. Most azonban egyre bizonyosabbnak látszik, hogy *az amerikai adók nem a levegőből szedték értesüléseiket annakidején* — a News Chronicle egyik legutóbbi számában például *Robert Waitmann* például Washingtonból azt jelenti, hogy értesülései szerint *Henry Miller tábornok volt az, aki néhány hónappal ezelőtt egy nagy társaságban kijelentette: véleményem szerint az invázió június 15-e előtt minden körülmények között meg fog indulni.* A jelenlévők közül az egyik hölgyvendég véletlenül megemlítette *Miller* tábornok megjegyzését *Eisenhower* előtt is. *Miller* tábornok fecsegésének jelentőségéről következtetéseket lehet levonni abból a tényből, hogy *Eisenhower a közlékeny amerikai tisztet pillanatok alatt leváltatta és büntetésből visszaküldte Amerikába.*

Nem kellett azután nagy képzelőtehetség ahhoz, hogy ebből a vigyázatlanul elejtett félmondatból a hadiérdekeket egyáltalán nem tisztelő amerikai ujságírók kiszimatolják az invázió megkezdésének napját.

Tényleg elhalasztották 24 órára az inváziót! — sok volt a tengeri beteg

Hogy az amerikai riporterek valóban nem sokat tévedtek az elözönlés megkezdésének időpontját illetően, azt a Daily Mail június végén megjelent alábbi eszmefuttatása is igazolja. Az angol lap megállapitja, hogy *Eisenhower legnagyobb gondjai közé tartozik a kiszámithatatlan időjárás.* A kiszivárgott hírek szerint *24 órával el kellett halasztani például az invázió megkezdését is, mert bár a csapatok nagyrésze már hajón volt, a viharos tenger lehetetlenné tette az előretörést.* Az emberek legnagyobb része — jóllehet hosszú idő óta készült erre a különleges katonai feladatra — a Csatorna szörnyű hullámait nem bírta ki és *tengeri beteg lett...*

Az angol lap felveti a kérdést, vajjon nem történtek-e végzetes hibák a meteorológiai szakértők kiválasztásánál? Elképzelhetetlen ugyanis, hogy az adott körülmények között egy ilyen világrajzoló katona esemény esetleg zátonyra fusson azért, mert az állitólagos „szakértők" helytelen helyzetmeghatározást adnak le...

Akár a tengeri beteg angolszász katonák, akár egyéb oka volt a halasztásnak: ma már történelmi tény, hogy *az amerikai rádió tényleg elárulta az invázió kezdetét!*

Haragos amerikai lányok

Búcsúzóul az angol és amerikai anyaországok között dúló jóviszonyra vessünk pillantást:

A *News Cronicle* egészen komoly formában közli, hogy az amerikai lapokban egyre több levél lát napvilágot, amelyben az amerikai lányok *dühös hangon és méltatlankodva írnak az angol nőkről, akik „elhalásznak" az amerikai lányok elől minden valamirevaló nősülendő férfit.* Azt írják ezek a nagyon-nagyon mérges amerikai hajadonok: hogy jönnek ők és nővéreik ahhoz, hogy ilyen módon vénlánysorban maradjanak...

Még vértforralóbb az a tény — írják a harcias amerikai amazonok —, hogy *Amerikából szállitanak hófehér selymeket, amelyek elsősorban esküvői ruhák készitésére alkalmasak* és amelyekkel nyilvánvalóan még sikeresebben szédítik az amerikai fiúkat az angol nők... Befejezésül az amerikai hölgyek majdnem egyöntetüen állapitják meg: *„Sokért nem adnám, ha valamiképpen megakadályozhatnám az amerikai férfiakat abban, hogy idegeneket vegyenek el feleségül. Bárcsak módomban állna csinos kis dobozban mérget küldeni ezeknek az angol nőknek, akik nem férnek a bőrükbe és nem hagynak nyugtot a miénknek..."*

Ülőbútor állványok

fényezetten és nyersen kaphatók

Garcon Bútorgyár

Thék Endre u. 6/8 III. em. Gyárépület. Telefon: 136-394.

— **WIDITZ- VAGY WITITZ-CSALÁD** jelentkezését kéri sürgős ügyben Fügh Istvánné született Widitz Erzsébet, Komárom-Dél Horthy Miklós u. 29.

Stauber József
epitéza
l.
MMÉEÉvk
1934. 243. l.

TEL

szak
köze
glalju
zi a r
:: e
ő őszi
erre
gyzése
ajáni

MU

llal:
kat; l
ar
JAPE

NGÁ

S
APE
falt-
ik, k
::

ON 89—43. TELEFON 89—43

Varga István

Eszlingeni faredőny, jalousia
és vászonredőny gyártása.

I., EÖTVÖS-UTCA 23/b.

okat és jókarban tartást, valamint diszmű
ztalos munkákat jutányos árban elvállalok.

ORNFELD ÁRMIN

let, diszmü bádogos és ércnyomó mühely

A: KISPEST, BOCSKAI-UTCA 5. SZ

ekhez szükséges bádogosmunkákban specialista. Vidéki

est
VI
ak
nes

LST
RI SZ
falva,
Gyártá
mérők,
jótállá
égszesz
léssel.
itó be
bályozó
mérők, s
ilönlege
gálati m
k, vasa

K.
GOS
ORNÁ
SÜRG

BUDAPEST, VII
TELEFO

HUSZÁR A. Budapes
(Mérleg-utcai oldal) Te
a főváros legmeg
Lakások, butorozott
nalra is.
Üzletek véte
ingyen.

NO SZOBRÁSZ

Bálint-utca 9. (Aréna- és Thököly-ut mellett.) TELEFON 75-

ABITZ- ÉS MŰMÁRVÁNY-MUNKÁKAT. Ajánl mint különleges

NYEZETEKET.

önfejlesztő vihar-
vihar-égővel!

adban végzendő munkálat-
léghuzamos helyiségben.

szerkezet!

bályozható, a legnagyobb
en sem alszik el.

1 darab ára
6 koronától
12 koronáig.

Ó MÓR
Akácfa-utca 59.
6. (Lambrecht)

ZÉGETŐ R. T. BUDAPEST.
Akadémia-utca 9.
74—30 és 74—31.

llit: géppel gyártott, tehát egyenletes, vizhatlan, fagyellenfrancia-tetőcserepet valamint
epet nagy választékban. — Bármely
másra versenyképes!!
901. számu hivatalos bizonyitványa
gyellenállónak bizonyult.

GERENDAY A. ÉS
Akad. szobrász. Első orsz. szabadalmazo
siremlékmű gyáros
Főraktár: Budapesten, Rákóczi-ut
Vidékre rajzokat és vázlatokat dijmentesen küldü
Telefon szám 63—30. Telefon szá

Rosiváll Ferer
mérnöki műszaki és vállalati iro
Budapest, VII., Nagydiófa-utca 1
Beton és vasbeton épitkezé
u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépala
vizi erőművek, zsilipépitések, turbina tele
: : vitele a modern technika vivmányainak megfele
Tervezések és véleményadások.

Figyelmeztetés.

Akinek kubikusokra, földm
sokra, vagy bármilyen erdei
gazdasági munkásokra van
sége, forduljon ezeknek szegő
végett közvetlenül a m. kir.
mivelési ministerium munk
osztályához, a hol a munka
titás teljesen dijtalanul eszk
tik. Szóbeli, levélbeli és távirat
keresésre dijtalanul válaszolna

S. STAUBER RÓZSI

97 Öreg kaktusz tempera 80.—

Nemzeti Szalon

Tavaszi Szalon

1933

Secentisták, spanyol VIII·224.

S. Stauber Rózsi

festő Bpest.

Templom az Engadinban

Nemzeti Szalon 1930 márc.-ápr.

Nemzetközi Alpesi Képkiállitás.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Staněk

l.

Lykanomzromantika

212 l.

Staubert Ödön festő

Staubert ödön festő

Gyulafehérvari főgymn. 1847/8

évenki 3. l.

Méltóságos

Dr. G e r e v i c h T i b o r Urnak,
a Müemlékek Országos Bizottsága Elnökének,

B u d a p e s t.

VI. Aréna ut. 47.sz.

A minisztertanács döntött

a fővárosi gyerekek kitelepítéséről, az egységes munkásszervezetről, a zsidó üzletek értékesítéséről és a filmügyek szabályozásáról

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány tagjai vitéz Sztójay Döme miniszterelnök elnöklésével szerdán délelőtt kilenc órakor minisztertanácsot tartottak.

A minisztertanács a légitámadások várható fokozódására tekintettel

elhatározta a székesfőváros területéről az 1—14 éves korú gyermekek kitelepítését,

egyes különösen veszélyeztetett vidéki városokban, ipartelepeken pedig hasonló intézkedés előkészítését.

A minisztertanács ezután több rendeletet tárgyalt és fogadott el, így

a magyar munkások egységes szervezetéről,

a repülőgépek kényszerleszállásának vagy lezuhanásának bejelentéséről,

valamint a géproncsok és az azokhoz tartozó tárgyak megóvásának biztosításáról,

a zsidók lezárt üzleteiben és üzemeiben lévő áru- és anyagkészletek,

valamint berendezési és felszerelési tárgyak értékesítéséről,

a filmügyek egységes intézésének szabályozásáról.

a légitámadás folytán ügyeik ellátásában akadályozott személyek javára a polgári peres és nemperes eljárásban, valamint a magánjogi kötelezettségek körében megállapított kivételes rendelkezésekről szóló rendeleteket.

A minisztertanács még több más időszerű kormányzati kérdés tárgyalása után félöt órakor ért véget.

A budapesti érseki helytartóság a megkeresztelkedési lázról

Az utóbbi időben több napilap részletesen beszámolt arról, hogy

a fővárosban élő zsidók nagy tömegben keresik fel a főváros plébánia hivatalait és megkeresztelkedésre jelentkeztek.

A jelentkezők legtöbbször azt a kérést terjesztik elő, hogy megkeresztelésüket rögtön intézzék el és

keresztény mivoltukról a keresztlevelet a leggyorsabban állítsák ki számukra.

De nemcsak a budapesti plébánia hivatalokhoz, hanem a budapesti Általános Érseki Helytartósághoz is a fenti kérést terjesztik elő.

Ebben a kérdésben a félhivatalos katolikus sajtótudósító — a »Magyar Kurir« kérdést intézett a budapesti Érseki Általános Helytartósághoz, ahol a következő választ adták:

— Tudomásunk van arról, hogy

megkeresztelkedési láz tört ki a fővárosban.

Tudomásunk van arról is, — mert hiszen közvetlenül hozzánk is érkeztek be ilyen kérések — hogy a megkeresztelkedésre jelentkezők legtöbbje azt kéri: *a keresztség szentségét rögtön szolgáltassuk ki számukra és ugyanakkor állítsák ki a keresztlevelet is.*

— Mindezekre az a válaszunk, hogy

a jelen körülmények között senkit sem keresztelünk meg rögtön.

— A multban nagyon indokolt esetben — de ezek sem máról holnapra keresztteltettek meg — voltak ugyan kivételek, de amióta a hatóság a sárgacsillaggal ellátott házak lakóinak megengedte, hogy dé'előtt 11 óráról délután 5 óráig elhagyhatják lakásaikat, azóta a plébániákon megkeresztelkedésre jelentkezőknek

az illetékes plébániákon 3 hónapig hitoktatásra kell járniok.

A háromhónapi hitoktatás letelte után, ha az előadott anyagból a jelentkező sikeresen levizsgázott és a hitoktató megállapította, hogy

a jelentkező meggyőződésből akarja felvenni a keresztség szentségét,

— csak abban az esetben szolgáltatták ki azt számára. Az egyházi hatóságnak ez volt a magatartása.

A jövőt illetően azonban a jelentkezéseknek mai feltűnő növekedése természetszerűen a megtérések időpontját automatikusan meghosszabbítja.

Az utóbbi héten többen jelentkeztek megtérésre, mint amennyien az elmult 15 esztendő alatt megkeresztelkedtek.

természetes, tehát, hogy *e nagy tömeg oktatása és átvétele három hónap alatt le nem bonyolítható.* Ugylátszik tehát, hogy ehhez

félév, háromnegyedév, esetleg egy egész esztendő lesz szükséges.

Az egyházi hatóság mindent el akar követni, hogy komoly, érett elhatározás után, kellő ismeret és előkészület mellett történjenek a megtérések.

Politikai feszültség Ankarában

Madrid, július 13. *(TP)* Angol hírügynökségek egybehangzó jelentései *erős politikai feszültségről számolnak be Ankarából.* Igy többek között az *Exchange Teleg aph* azt írja, hogy török diplomata körökből szerzett értesülése szerint ez arra vezethető vissza, hogy *Oroszország megváltoztatta magatartását Törökországgal szemben.*

Vinogradov szovjet követ tegnap, amikor Szaradzsogluval tárgyalt, előterjesztette a szovjet kormány álláspontját, amely feltételezi, hogy Törökország azonnal tökéletes együttműködésbe kezd a szövetségesekkel. A Reuter hasonló értelmű jelentést közöl és idézi a Daily Telegraph ankarai tudósítóját, aki szintén szokatlanul feszült politikai légkörről beszél. E szerint a jelentés szerint Moszkva azt követeli, hogy az angol-török megállapodást terjesszék ki Oroszországra is. Más jelentések úgy tudják, hogy a Szovjetunió Törökország hadbalépését is követeli.

Szovjet-török tárgyalások a Dardanellák kérdéséről?

Stockholm, július 13. *(TP)* Az Aftonbladet egy londoni jelentést közöl, hogy *Visinszkij,* a Szovjet helyettes külügyi népbiztosa a háborúutáni török-orosz viszony kialakításának megbeszélése végett *Ankarába utazik.* Mint mondják, ezek a tárgyalások többek között *érinteni fogják a Szovjetnek a Dardanellákhoz és a Földközi-tengerhez fűződő érdekeit is.*

A berlini török nagykövet ankarai útja

Ankara, július 13. Az Ulus jelentése szerint *Arikan* berlini török nagykövet kedden repülőgépen *Istanbulba érkezett.* A nagykövet szerdán *folytatta útját a török fővárosba. (MTI)*

Stimson Angliába érkezett

Lisszabon, július 13. A brit hírszolgálat jelentése szerint Henry *Simson,* az Egyesült Államok hadügyminisztere *Olaszországból Angliába érkezett.* Angliai tartózkodása során katonai létesítményeket és hadikórházakat fog meglátogatni. *(MTI)*

Ismét összeül a finn képviselőház

Helsinki július 13. (MTI) A finn képviselőház július 14-én ismét megkezdi törvényhozó munkáját. Politikai körökben úgy vélik, hogy csupán gazdasági jellegű törvényjavaslatok tárgyalására kerül sor és néhánynapos ülésezés után a képv' lőház ismét hosszabb nyári szünetre megy.

A Stockholmban folyó finn-dán kereskedelmi tárgyalások megállapodásra vezettek, amely az év hátralevő részére szabályozza a két ország közötti árucsereforgalmat. Finnország Dániába irányuló kivitele a következő félévben 430 millió finn márka értéket képviselő fűrészelt faáruból és különböző fatermékekből áll. Dánia 43 millió dán korona értékben élelmiszereket, gépeket, gépalkatrészeket és kémiai szereket szállít Finnországnak. A finn sajtó kiemeli, hogy a háború kitörése óta Né ország után a második helyen állandóan Dánia állt, ahonnan a legszükségesebb és legnagyobb szállítmányok érkeztek Finnországba. Dánia nagy segítőkészséget tanusított a finnek iránt és mindent megtett, hogy elegendő áruval ellássa az országot.

Roosevelt „nagy szenvedéseket és óriási áldozatokat" jósol a szövetségeseknek

Washington, július 13. *(NST)* A perui köztársaság újonnan kinevezett washingtoni nagykövete, Pedro *Beltram,* szerdán megjelent a Fehér Házban és átnyujtotta megbízólevelét. Beszédére *Roosevelt* elnök hosszabb beszéddel válaszolt, amelyben a háború kilátásaival is foglalkozott. Az elnök csatlakozott a szövetséges szakértők és vezető tábornokok egyidő óta nyiltan hangoztatott véleményéhez, amely szerint *az inváziós hadjárat kilátásait nem lehet túlságosan derülátóan megítélni.*

Ilyen értelemben nyilatkozott legutóbb, mint ismeretes, az inváziós seregek főparancsnoka, Eisenhower tábornok is. Reméli ugyan, — mondotta Roosevelt — hogy végül mégis csak megnyerik a háborút, hangsúlyozza azonban, hogy *a harc legborzalmasabb szakasza, amilyenre még nem volt példa a világtörténelemben, még küszöbön áll.* Az egyesült nemzetekre nagy szenvedések és óriási áldozatok várnak.

Zsidószöktetésért internálták Kállay Kázmér terménynagykereskedőt

Kiterjedt szöktető szövetkezetet szervezett

Ma délelőtt a főkapitányságról a toloncházba vitték internálási javaslattal *Kállay* Kázmér 38 éves ismert terménynagykereskedőt és kft.-vezetőt, aki nagyszabású zsidószöktetési ügy középpontjába került.

Nemrégiben a hugyagi csendőrörs telefonált a főkapitányságra, hogy a határszélen elfogták *Kállay* Kázmért és négy zsidót, akiket át akart szöktetni Szlovákiába. A zsidókat Kállay egyik hugyagi földbirtokos barátjának segítségével akarta átcsempészni. Hamis okmányokkal is ellátta a zsidókat. Az okmányok beszerzésénél segédkezett *Horváth* Béláné és *Urtényi* Mihály is.

Anyakönyvi kivonatokat és egyéb igazolványokat szereztek a kiszöktetendők számára. Az ügyben szerepelt még *Stauber* József festőművész is, aki bélyegzővel látta el a hamis okiratokat. Ily módon 14 zsidónak a kiszöktetését akarták elősegíteni.

A hugyagi földbirtokos kastélya körül óriási park volt, amelynek egyrésze már szlovák területre nyúlik át, ahol minden ellenőrzés nélkül át lehetett volna jutni Szlovákiába. A véletlen játszott közre, hogy az arra haladó csendőr figyelmes lett a hatalmas bőröndökkel és csomagokkal megrakott, Szlovákia felé igyekvő társaságra. *Közbelépet és megakadályozta a szökést.* Budapestre hozták őket.

A főkapitányságon napokig tartott kihallgatásuk. Kiderült, hogy óriási összegekért vállalkoztak a zsidószöktetésre.

A nagyszabású zsidószöktetési ügy nyomozását ma délelőtt befejezte a rendőrség és valamennyi résztvevőjét átkísérte a toloncházba internálási javaslattal. Stauber József festőművész még az ügy leleplezése előtt megszökött, a rendőrség keresi.

PEST

Expressz hirdetés

siker

Expressz-siker

siker

Revolvert fogott a detektivekre: hat hónapot kapott

Kétrendbeli hatósági közeg elleni erőszakkal vádoltan került ma a büntetőtörvényszék Kristóf-tanácsa elé Brilinszky Bogdán papírgyári munkás. A hatóságnak ugyanis tudomására jutott, hogy a munkás a lakásán engedély nélkül fegyvert tart. Két detektív megjelent nála és kérték a fegyvert, a munkás azonban kijelentette, hogy nála nincsen fegyver. A detektívek házkutatást tartottak és a szekrény tetején megtalálták a revolvert. Erre Brilinszky odaugrott, kikapta a detektív kezéből a revolvert és a vád szerint a detektívre fogta. A pisztoly azonban nem sült el, a támadót ártalmatlanná tették és előállították.

A főtárgyaláson a vádlott tagadta bűnösségét, azzal védekezett, hogy a fegyvert barátjától kapta, hogy szerezzen hozzá töltényeket. Tagadta, hogy ráfogta volna a detektivekre. A törvényszék dr. Mankovics Antal ügyészségi alelnök vádbeszéde után Brilinszkyt nem jogerősen hathónapi börtönre ítélte.

HIREK

Regényforrás

Úgy kezdődött, mintha meg lett volna írva. A nő első pillanatban őszinte volt és a lelkét is megmutatta. A férfi azt hitte, ő az Istenrendelés. Eleinte mégis messze voltak egymástól. A nő közvetlenebb módon csatlakozott a magányos férfihez, mint a férfi ő hozzá. A férfi várt, — bizonyságot akart, — mert a szívtelen, érdekszövevényes városban alaptalan csodának vette a nő hirtelen-rajongását. Nem hiába várt. A nő két hónap mulva szint vallott. Nagyon messze dobta saját lelkét és kihívó, üres szavakkal előadta, hogy úgy látja, a férfinek nincs szándékában őt feleségül venni, — így ő máshoz pártol.

A férfi el akart búcsúzni, mert rájött, hogy az eddigi „szeretet", amit kapott, csak mesterkélt akciója volt a mindenáron férjhezmenni akaró nőnek, — vagyis olyan szükségszerű szerep, amit ideig-óráig minden nő tökéletesen tud alakítani. A búcsúra azonban meglepődött a nő. Sírt. A férfi jó volt és türelemes. Kibékültek ...

Aztán újra összeveszték, megint kibékültek, voltak és nem voltak egymás számára. A férfi pedig napról-napra jobban szerette volna. ha megállapodhat Anni mellett, mert minden fiatalember életháborújának a békeházasság a célja. De az összeveszések között rejlő női raffinériák, könnyek kifakadások, makacsságok és rosszkedvűségek tilalomfát állítottak eléje.

Más ember hasonló esetben elfelejti az olyan nőt, akit szeret, de nem bízhat benne teljesen. De ez a férfi író és én ismerem ezt az írót. Annában lelki és társadalmi kérdéseket lát, — talán ettől is többet: Olyan végzetet, melyben észreveszi két ember az egymásnak teremtés szüz eredetiségét, de felismeri a közéjük tolakodó akadályokat is, amelyek leküzdhetetlenek és fájdalmat okoznak.

Könnyen tehát nem fogják egymást elfelejteni. Különösen nem a férfi, akinek — mint írónak szüksége van — regényforrásra.

— **Emléktáblával jelölik meg a kassai premontreiek templomát.** *Kassáról* jelentik: Kassa város törvényhatósága elhatározta, hogy a Premontrei rend főutcai templomának falát emléktáblával jelöli meg a 20 éves cseh megszállás alól való felszabadulás emlékére. Az indítványttevő javaslatában elmondta, hogy a premontrei rend temploma volt a kassai magyarok fellegvára, ahol erőt merítettek a 20 éves rabság alatt a szenvedések elviselésére.

— **A tejjegyek beváltása.** A polgármester közli, hogy Budapesten, valamint a közélelmezési szempontból Budapesthez csatolt megyei városok és községek területén a tejjegyekre a kereskedők július 13-án, csütörtökön és 14-én, pénteken a következő mennyiségeket szolgáltatják ki: az A jegyre 0.7, az AZs jegyre 0.4, a B jegyre 0.5, a BZs jegyre 0.2, a C és D jegyre 0.2 litert. Július 15-én, szombaton — a 16-ára, vasárnapra járó tejmennyiséggel együtt — a következő mennyiségeket szolgáltatják ki: az A jegyre 1.5, az AZs jegyre 0.5, a B jegyre 1, a BZs jegyre 0.3, a C és D jegyre 0.2 litert.

— **Ittasságukban operálni kezdték barátjukat.** Pécsről jelenti tudósítónk: Pass János, Bugya József és Bodó Sándor útőrök szerencsés szénaeladás után Dezsérlaka községben áldomásra ültek össze. Reggel kezdték az iszogatást, azonban még éjfélkor is emelgették a poharakat. Ekkor már annyira voltak, hogy egymás nyakába öntözték a borocskát s cuppanós csókokat nyomtak egymás orcájára. Az egyenetlenkedés mérgét is magukba szívták az itallal és történetesen Passt kezdték ki. Ütlegelték, majd földreteperték. Bicskáját is kiemelték a zsebéből és azzal kezdték »boncolgatni«. A nyakán, lábán szenvedett súlyos vágásoktól magához tért a részeg ember, lerázta magáról a dülöngélő »operatőröket«, majd odébb tántorogva robbanó patront vett elő a zsebéből, amelyet mindig magánál hordott és »gránát«-nak becézett. Szerencsére nem robbant fel a támadók közé dobott »gránát« és a két »sebész« élve úszta meg a kalandot. A pécsi ügyészség Pass ellen szándékos emberölés kísérlete címén, Bugya és Bodó ellen pedig súlyos testisértés címén készít vádiratot.

— **Zsidólakásokat fosztogattak.** *Miskolcról* jelentik: A város több lezárt zsidólakásába ismeretlen tettesek sorozatosan betörtek és onnan értékeket vittek el. A rendőrség fokozott ügyeleti szolgálata után most 19, jobbára fiatalkorú tolvajt vett őrizetbe, akiket zsidó lakások betörésén ért. Miután cselekményüket nagyobbrészt éjszaka követték el, statáriális bíróság elé kerülnek.

Veszek

BÉLYEGET

CSEPREGHY, Eskü-tér 3. Michelre előleget is.

— **A cremonai hegedűsnek vélte Kramelen Rizolet kisasszonyt.** Désről jelenti tudósítónk: Kramelen Rizolet kisasszony Bécsből került Erdélybe. Jelenleg Szabadkán tölti hathónapi börtönbüntetését. A jómegjelenésű hölgy orvosnőnek adva ki magát, különböző csalásokat követett el. Legutóbb Erdélyi Jánosné szamosujvári asszonytól kért kölcsön ruhaneműt, ékszereket és egy hegedűt, azzal, hogy a városban hirdetett kultúrestélyen hegedülni fog. A jóhiszemű asszony olvasta a plakátokon, hogy a műsoron szerepel a cremonai hegedűs. Azt gondolta, hogy a kölcsönkérő hölggyel azonos. A vádlott természetesen nem jelentkezett többé. A törvényszék most egyévi börtönre és háromévi jogvesztésre ítélte a volt bécsi »hölgyet«.

— **Dániában a kölcsönkönyvtárak olvasói szerzői jogdíjat fizetnek az íróknak.** Kopenhágából jelentik: A dániai olvasóklubok és kölcsönkönyvtárak tagjai újabban különadót fizetnek, amit a dán írók szövetsége a kultuszminisztériummal karöltve állapított meg. A dán írók szövetsége a befolyó összegekből először 10.000 koronát fizet ki azoknak az íróknak, akiknek a könyveit ezek a könyvtárak nem kölcsönzik ki. Feltételezhető, hogy ebből a szempontból a lírikusok fognak első helyen állani, mert ezek könyveit alig lehet a kölcsönkönyvtárakban megtalálni. A fennmaradó pénzt 40 dán szerző között osztják szét, akiknek a könyveit olvassák. A felosztás azoknak a könyveknek a száma arányában történik, amelyeket a kölcsönkönyvtárak az illető szerző müveiből megvásároltak. Az első adózás 73.000 koronát eredményezett, ami elég tekintélyes összeg, tekintettel arra, hogy a kölcsönkönyvtárak Dániában igen népszerűek és mert azok szolgálatait a közönség igen gyakran veszi igénybe. A szerzői díj fizetésének ez egészen új módja és pedig főként olyan szerzők számára, akik olvasott könyveket írnak, de olyanok számára is, akiknek a könyveit kevésbbé keresik.

— **Befizetési lap a július 15-i lejáratok megújítására.** Vidéki előfizetőink lappéldányaihoz, amennyiben előfizetésük július 15-én lejár, ma befizetési lapot mellékelünk. Kérjük előfizetőinket, hogy a megújításra szánt összeget mielőbb adják fel, nehogy a lap küldésében fennakadás legyen.

A MAGYAR KERÉKPÁROS SZÖVETSÉG tavaly többször is rendezett 1000 méteres rekordjavító kísérleteket motorvezetés után. Ezek a versenyek csaknem minden alkalommal új rekordot hoztak. Az idén vasárnap kerül sor az első motorvezetéses kilométer-próbára. Legjobb bukósisakosaink kísérlik meg Nagy Béla 42 mp-es rekordjának megdöntését. A Millenáris Sporttelepen vasárnap délután a kilométerpróbán kívül bukósisakosaink még egy 40 km-es motorvezetéses versenyben mérkőznek egymással.

— **Indig Lázár posztóval és cérnával üzérkedett.** Désről jelenti tudósítónk: *Indig* Lázár volt bethleni kereskedő annak idején sorozatosan üzérkedett posztóval és cérnával. Ügyében most tartották meg a főtárgyalást Désen. Az ügyész indítványára a törvényszék elrendelte a lefoglalt árukészletek a kincstár javára történő elárverezését, illetve a per megszüntetését, mivel a vádlottat a zsidókérdés-rendezés során a városból kitelepítették.

— **Személyhajózási hír.** A MFTR közlése szerint a Budapest—Nagymaros (Váci Dunaágon át) közötti viszonylatban a csavargőzös e hónap 12-től kezdve egyelőre Budapest és Vác között újra közlekedik. Indulás Budapest Eskü-térről 15 órakor.

Nyílttér

E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

Ebben a rovatban a hirdetések ára milliméter soronként hétköznap 1.10, szombat 1.50 pengő. A legkisebb hirdetés ára 11.— illetve 15.— P

Fuvarozási

helyben és vidékre vállalok. Szállítási iroda 9—4 óráig. Telefon: 496-051, Thököly-út 117, D-épület, földszint 4.

üzeme **tápsat keres**

néhány százezer pengőig. Jelige: »Egzisztencia« Haasenstein-Voglerhez, Dorottya-utca 8. szám

— **Szifiliszt okozott a vérátömlesztés Kopenhágában.** Kopenhágából jelentik: Szokatlan per került az egyik kopenhágai törvényszék elé. Egy idősebb asszony nagyobb kártérítést követelt az egyik városi kórháztól, mert ott tizenöt évvel ezelőtt szifiliszt kapott. A nőt 1929-ben megoperálták és a mütét után vérátömlesztést kellett végrehajtani rajta. A vért a kórház egyik alkalmazottja adta. Később a nő ismét megbetegedett és az orvosok megállapították, hogy hosszabb ideje lappangó szifiliszben szenved. Az asszony elképedt, mert nem tudta megérteni, hogy hogyan szerezte ezt a borzalmas fertőzést. Férje szintén fel volt háborodva és az eset harmónikus és boldog családi életüket is felborulással fenyegette. A házaspár kutatni kezdett a betegség eredete után és kiderült, hogy a kórházi alkalmazott, aki annakidején a nőnek vért adott, a vérátömlesztéskor szifiliszben szenvedett. A szerencsétlen asszony most kártérítést követel a kórháztól.

— **Ékszer, érmék és 57.000 pengő az elvarázsolt kofferben.** *Pécsről* jelenti tudósítónk: *Dávid* Lajosné budapesti asszony Pécsett tartózkodott és az egyik fogadóban szállt meg. Amíg ügyes-bajos dolgait végezte, fekete bőröndjét a konyhában helyezték el, néhány óra mulva innét vitte el, majd az éjszakai személyvonattal Budapestre utazott. Otthon felnyitotta a bőröndöt és a szemét is megdörzsölte, vajjon ébren van-e, vagy álmodik. *A kofferben ugyanis néhány ruhadarabja helyett két aranyórát, fülbevalókat, 20 és 10 koronás aranyakat, 50 darab Horthy 5 pengőst és iratokon kívül 56.500 pengőt talált.* Lassan azután rájött a varázslat nyitjára: elcserélték a bőröndjét. Becsületes szívvel a VII. kerületi kapitányságra ment és jelentette a különös esetet. Természetesen azonnal nyomozni kezdtek és arra gyanakodtak, hogy *zsidóvagyon van a táskában.* A végén kiderült, hogy a fogadós légó-táskája csaknem ugyanolyan volt, mint Dávidnéé és a főpincér tévedésből azt nyomta a távozó vendég kezébe. A tulajdonos kimondhatatlanul megörült, mert az értékeken kívül *vagyontérő kötelevelek is voltak a táskában,* melyet légiriadókor szoktak az óvóhelyre vinni.

Vitamint kap százhuszonötezer levente

A magyar ifjúság egészségének legfőbb őre az Országos Ifjúsági Egészségügyi Bizottság, a legkiválóbb tudósok bevonásával szakülést tartott. Az ülésen megjelent vitéz *Bédy* Alajos vezérezredes, aki hangoztatta, hogy éptestű és éplelkű, edzett, erős ifjúságra van szükségünk és ha ezt el akarjuk érni, az egészségvédelemre, táplálkozásra és vitaminellátásra igen nagy gondot kell fordítani. A leventeintézmény a maga egyedülállóan hatalmas szervezetével lehetővé teszi a legpontosabb megfigyeléseket, mindenüvé eljuttatja a szükséges tápanyagokat.

Az értekezlet megállapította, hogy a leventeifjúságnak a néptáplálkozás egyoldalúsága és hiányossága miatt *feltétlenül szüksége van vitaminra.* Az évek óta folyó propaganda ellenére a néptáplálkozás még mindig nem változott meg lényegesen és *hiányoznak belőle a vitamintartalmú ételek.* Ezért már a multban is különösen a téli és tavaszi időszakban osztottak ki a leventék között vitamint. Két hónapig 125.000 leventét láttak el *C*-vitaminnal. Kísérletezznek a *B.1.* és az *A*-vitaminnal is. A jövőben megfelelő nyersanyagokból, például a csipkebogyóból kivont vitamint fogják tápszernek feldolgozni. Levente-vitamingyárat létesítenek, amely félkészre dolgozza a gyüjtött nyersanyagot és teljes elkészítésre adja tovább.

Idei zeller és céklarépa a piacon

A konyhakerti termékek piacán az árak *nagyban* így alakultak: idei sárgarépa csomózva 20—50, idei petrezselyem csomózva 30—80, nagy csomó 150—250, főzőhagyma és zöldhagyma 10—25, különféle fajú retek 20—60, fehér sörretek 40—70, saláta 20—40, csipkés cukorsaláta 30—40, kalarábé csomója (5 drb) 20—70, fokhagyma 60—150, karfiol levélzettel mérve 100—240, karfiol tisztítva 250—450, mezei sóska 60—120, tisztított paraj 150—220, torma 80—450, zöldpaprika darabja 6—60, cukorborsó és velőborsó 70—130, kapor csomója 20—70, zeller csomója 40—100 fillér.

A gyümölcspiacon a nyári alma 120—250, búzával érő körte 120—420, kajszibarack 150—420, őszibarack 240—800, cseresznye 200—500, meggy 260—540, ribizke 150—220, egres 140—320, málna 300—400, szilva 180—200 fillér.

SPORT

Svájci üdvözlő távirat a finn olimpiai bizottság elnökéhez

Nemrégen Lausanneban az olimpiai játékok 50. évfordulója alkalmából megrendezett jubileumi ünnepségre küldött finn üdvözlő táviratra a svájci olimpiai bizottság szivélyeshangú választáviratot küldött dr. *Nokohenhez,* a finn olimpiai bizottság elnökéhez. A távirat többek között a következőket mondja:

— A Lausanneban összegyült nemzetközi olimpiai bizottság őszintén köszöni azt a figyelmet, amelyet a vitéz finn nemzet e borzasztó háborús események közepette is szentel az olimpiai gondolatnak. Azok a megpróbáltatások, melyeket a finn népnek most ismét ki kell állania. Svájcban a legmelegebb részvétet keltik.

Legyőzik-e a BSZKRT kosarasai az SK Bratislavát?

A BSZKRT férfi kosárlabda csapata, bár balszerencsés körülmények között elveszítette a bajnokságot, a nemzetközi mérkőzéseken mégis megmutatta, hogy legkiválóbb kosaras csapatunk. Igy például utoljára Pozsonyban is igen szépen szerepelt. Bebizonyította nagy nemzetközi tudását. Első mérkőzésén az *SK Bratislava* bajnokcsapatát legyőzte és a második összecsapáson csak fáradtsága miatt szenvedett vereséget Pozsony kosaras válogatottjától. A pozsonyi válogatottat csaknem 90 százalékban az *SK Bratislava* játékosai adták. Ebből is kitűnik tehát a *Bratislava* nagy klaszszisa.

A két kitűnő kosaras csapat szombaton Budapesten találkozik. A győztest úgyszólván lehetetlen megjósolni, mert mindkét egyesület igen jó formában van. A *Bratislava* természetesen egy budapesti győzelemmel szeretné kárpótolni magát a pozsonyi vereségért. De a *BSZKRT* erősen felkészült a nagy küzdelemre és mindent elkövet, hogy Budapesten is diadalmasan hagyja el a pályát.

A BTK—BVSC mérkőzéssel kezdődik az ökölvivő-villámtorna

A nagyjelentőségű, pénteken sorrakerülő, ökölvivó villámtorna a BTK—BVSC küzdelemmel kezdődik. A második fordulóban a *Csepel* mérkőzik az *FTC*-vel. A MÖSz serlegéért folyó torna iránt nemcsak a közönség köreiben, de szakkörökben is érthetően nagy az érdeklődés. Az érdeklődést fokozza, hogy a csapatok legjobb összeállításukban szerepelnek. A nevezések szerint egyébként a következőkből válogatják ki a 3—3 perces versenyek résztvevőit:

BTK: *Hudák, Agárdi, Németh, Torma III., Torma I., Bán, Barinka, Marton, Torma II., Ősze, Herbst, Sturm.* **FTC:** *Hámori, Barasso, Szunega, Selmeczi, Gál, Barinka I., Révész, Csontos, Homolya.* **BVSC:** *Kovács I., Kovács II., Horváth, Bálint, Vajda, Kocsis, Farkas, Dudás, Szabó, Dévai, Tamási.* **Csepel:** *Regős, Kovács II., Bogács, Váczi, Baráth, Bicsák, Németh, Dióslaki, Samarjai.*

Szabályozták a labdarúgótréneri tevékenységet

Az Országos Sportközpont a labdarúgómesteri tevékenység szabályozása ügyében rendelkezést intézett az MLSz elnökségéhez. A rendelkezésben többek között kifejti, hogy a labdarúgás nyilvános, vagy bár nem nyilvános, de keresetszerű oktatását rendőri engedélyhez köti. Az oktatást tehát akkor is keresetszerűnek kell tekinteni, ha az látszólag ingyenesen történik, de az oktató burkoltan — más címen — mégis kap anyagi juttatást. Egyébként a jövőben csak mesteri, vagy segédmesteri oklevéllel rendelkező labdarúgómesterek működhetnek.

A »NYOMDÁSZKUPA«-MÉRKŐZÉSEK során ma d. u. ½7 órai kezdettel a simor-uteai Ganz-pályán az Athenaeum nyomda csapata a Rigler-nyomda csapatával méri össze erejét a továbbjutásért, előzőleg ½5 órakor a kupát védő Pallas-nyomda az Állam-nyomda csapatával mérkőzik.

A GAMMA LÖVÉSZEGYESÜLET vasárnapi nyilazó versenyén szépszámú induló szerepel. Az összetett csapatversenyt a Beszkárt A. csapata nyerte 270/1369 eredménnyel. Az egyéni összetett verseny győztese Pláhi (BSZKRT), 90/481. A hölgyek versenyét Hüttl Józsefné (BSZKRT) nyerte.

Staudthammer Károly: Két villa terve

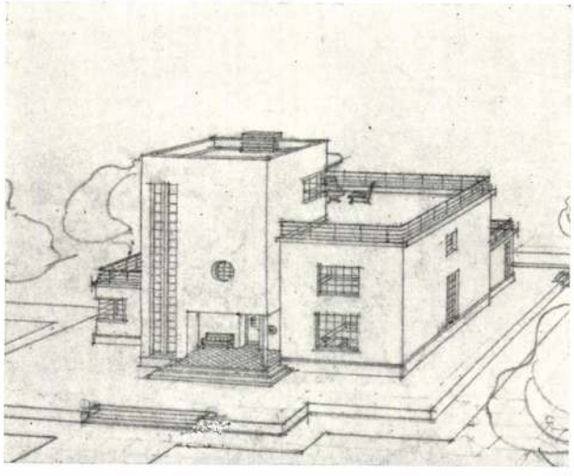

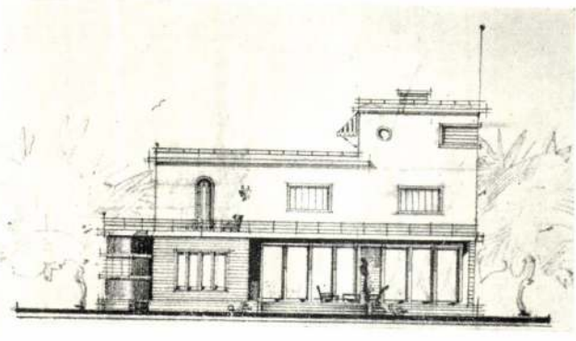

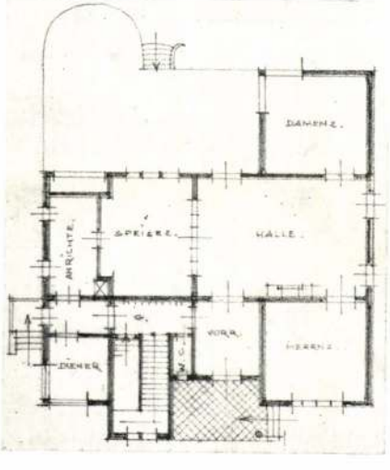

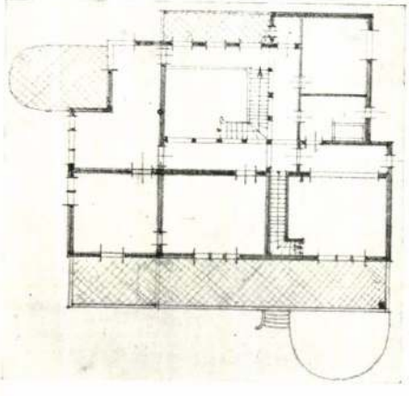

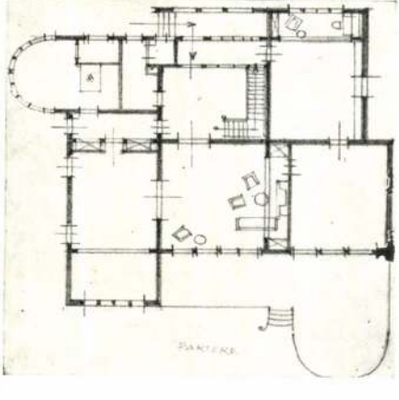

Két modern akarású családi ház terve: nagyobb viszonyokra mért elgondolásai. Ennélfogva komplikáltabb alaprajzok meglehetős nagy térbeli fényűzéssel és itt-ott némi formalizmussal. (Például a félkörívesen záródó konyha!) A két emeleten átnyuló nagy hall emeleti körüljárójával gazdag, de nem gazdaságos elrendezés, bár a belső berendezés felfokozását szolgáló, szép alkalmakban gazdag. Amint a szobák fülkéi is bőségesen megadják a lehetőséget arra, hogy a berendező művész szépet és megkapót alkosson. A tervekben elgondolt házak főszépsége: mozgalmas és eleven tömegjátékuk.

Tér és Forma
1930. 4. 7.

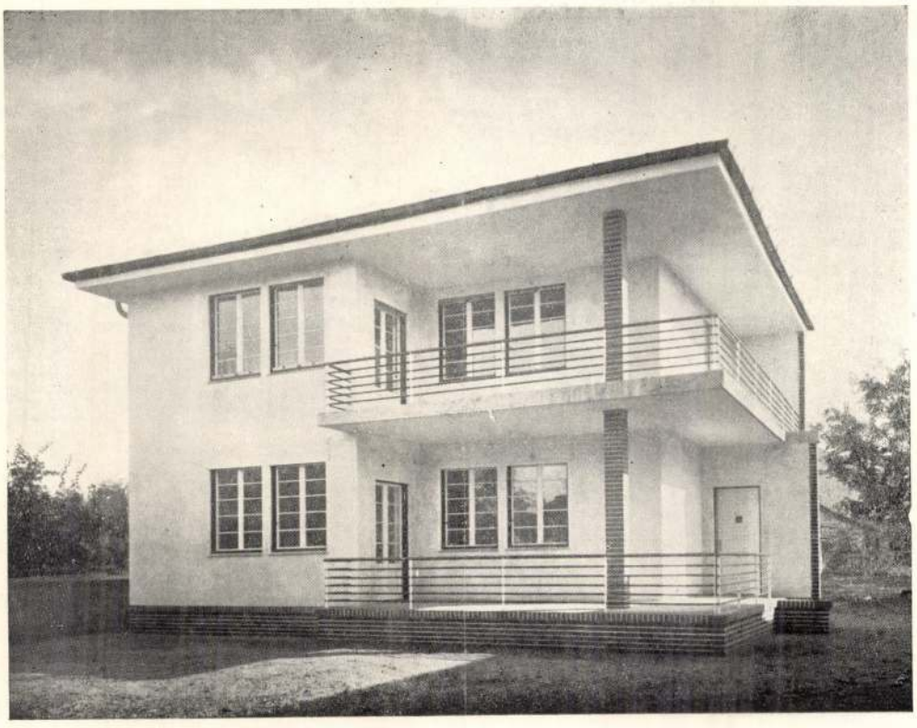

Kozma Lajos: Családi ház Kunszentmártonban

Sikerült kísérlet a családi háznak modern és korszerű formába hozására. Legyen a ház minél egyszerűbb, formáiban kristályszerűbb, minden felesleges dísztől mentes, takarékos, — s ha volna is miből fizetni a cifraságokat, ezt jobb a berendezésre fordítani! — itt sem a diszítésre, mint inkább az anyagok minőségére, a munka nemességére.

A földszinten két nagy szoba: ebédlő és lakószoba, amely egyúttal hall is, az emeletre vezető lépcsővel. Ott egy nagyobb és kisebb hálószoba, terjedelmes fürdővel és cselédszobával. Mindkét emeleten tágas L alakban a ház sarkát átölelő terrasz. A nyílások: ajtók és ablakok meggondolt és célszerű elhelyezése, anélkül, hogy ezáltal a homlokzat bármiképpen is erőszakolt lenne. Legfeljebb talán azt lehet mondani, hogy a közel 7 m mély hall megvilágítására kevés a két ablak.

A magunk klimatikus viszonyainak megfelelő, szélesen erőlenyuló párkány dacára is, igen korszerű megjelenésű ház, a bizonyos modernkedő, de indokolatlan és affektált külsőségektől mentesen. Az egyedüli ilyen természetű részlet a földszinti lakásbejárat melletti, a házra merőlegesen előrenyuló falsík, amelyet szívesen nélkülöznénk.

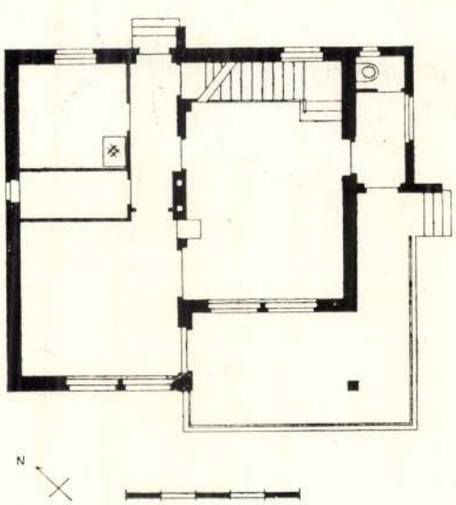

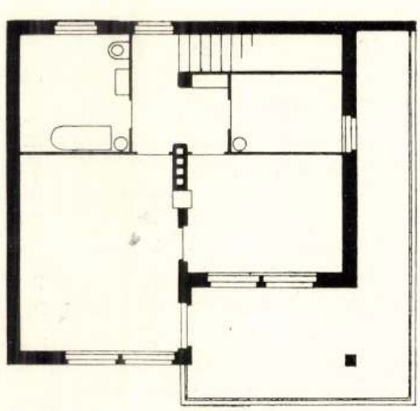

Standhammer

Katol.Szemle.1937.II.626.l.

Stadhammer

Tér és Forma, 1930

III. évf. 378-380.

Az asztalos mesterek országos művetsége bútorpályázatának eredménye.

Staudhammer
Károly

Reklamékt
1934. 5/12.

orvin)

A Magyar Ruggyantaárúgyár rt. kiállítása
Tervezte: Falus Elek és Staudhammer

Blockner-ó
hirdetőiroda

Macskássy

VALAMI UJ

A MOZGÓ, SZINES, MEGVILÁGITOTT,
MEGLEPŐEN SZÉP ÉS ÉRDEKES

AUTRIC REKLÁM!

AZ **AUTRIC** AZ AUTOBUSZ UTASAINAK, VAGYIS A
LEGJOBB KÖZÖNSÉGNEK FIGYELMÉT RAGADJA MEG,

VEVŐT, PÉNZT HOZ!

A Berlini Nemzetközi Kézművesipari Kiállítás pavillonjából. Interieurök. ~~Fent: Kaesz Gyula iparművész-tanár terve. Kivitelezte Pukánszky József.~~ Lent: Staudhammer Károly iparművész terve. Kivitelezte Kürti Sándor. — Aus dem ungarischen Pavillon der Berliner Internationalen Handwerksausstellung. Interieurs. Oben: Entwurf von Prof. Julius Kaesz. Ausgeführt von Josef Pukánszky. Unten: Entwurf von Karl Staudhammer. Ausgeführt von Alexander Kürti. — From the Hungarian pavilion of the International Handicraft Exhibition in Berlin. Interiors. Above: Design by Prof. Julius Kaesz. Carried out by Joseph Pukánszky. Below: Design by Charles Staudhammer. Carried out by Alexander Kürti.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1938.

A Berlini Nemzetközi Kézműveipari Kiállítás magyar pavillonjából. Fent : Interieur. Nagy Károly iparművész terve. Kivitelezte Nagy Antal. Lent : Hánes- és raffiatárgyak. Készítette a Fejérmegyei Háziipar. — Aus dem ungarischen Pavillon der Berliner Internationalen Handwerksausstellung. Oben : Interieur. Entwurf von Karl Nagy. Ausgeführt von Anton Nagy. Unten: Gegenstände aus Bast und Raffia. Verfertigt von der Hausindustrie des Komitats Fejér. — From the Hungarian pavilion of the International Handicraft Exhibition in Berlin. Above : Interiors. Design by Charles Nagy. Carried out by Anthony Nagy. Below : Objects of bark and raphia. Made by „Home-Industry of the County Fejér".

~~Falus~~ Staud-

hammer Károly

Imponálóan nagyarányú volt a textil bevonulása az idei árumintavásáron. Maholnap valóban „divatváros" lesz Budapest, legalább is az olcsó és hatásos divatanyagok városa. Mintha csak iparosodásunk irányvonalát jelezné, a főhelyet a három nagy textilpavillon kapta. Ezek közül külső építészeti megjelenésében sikeres volt, de belül nem túlsok ötlettel fűszerezett kiállítást mutatott a közös textilpavillon. Jó kirakattervezők és főleg jó címírók s grafikusok szerepeltetése kívánatos. Új volt ebben az évben a lenáruknak szánt közös kiállítócsarnok. Kirakatok dolgában itt is volt még sok kívánni való, de maguk az anyagok olyanok voltak, hogy büszkék lehetnek rájuk gyárosaink. Nyári öltönyvásznak, tarka roletták, kerti ernyők s bútorvásznak meglepően színdús választéka mutatja, milyen hatalmasan tört előre ízlés dolgában is pár év alatt ez a textilgyártás. Csak a szokásos dícsérő jelzés kapcsán kellene ezúttal is megemlékezni a Goldberger-gyár mindent felülmúló kiállító-arányairól, a könnyed és szórakoztató képről, melyhez a sokszázféle ötletes mosóanyag, imprimé, műselyem szolgáltatta a színeket s Falus, meg Staudhammer ügyes tervezőkészsége teremtette meg a keretet. Az örökös tolongás, a csodálat, elismerés folytonos megnyílvánulása mutatja, hogy a költséges vásári propaganda a leghatásosabb reklámtevékenység.

1937. 93. k.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

Vádai Pál: Az idei Nemzetközi Vásár.

Falus Elek és Staudhammer Károly: Üzlethelyiség átépítése

FOTO SEIDNER

A Rákóczi út és Károly körút sarkán álló, gr. Vigyázó-palota földszinti sarokhelyiségét kellett átépíteni a főváros egyik legforgalmasabb pontján, a modern kereskedelmi szükségleteknek megfelelően. A feladat az volt, hogy az alkotandó üzlet a legmaibb női divatot szolgáló kelmék, selymek árusítására, reklámozására és uccai bemutatására különösen alkalmas legyen, szóval a legmodernebb divatpropagandát a legmodernebb eszközökkel szolgálja.

A régi és még ma is régies épület földszintjén lévő helyiségek nyomott lapos boltozatai rendkívül megnehezítették a tervezők feladatát. Komplikált statikai és kiváltási problémák merültek fel, melyeket a tervezők utasításai szerint oldottak meg Polatsek és Epstein mérnökök. Ezek a régi boltíves helyiségek egyenlőtlen méreteikkel és a modern berendezésnek ellentmondó formáikkal nemcsak hogy nem voltak használhatók, de nehezen megoldható feladattá tették a helyiségek modern kialakítását. Végül a régi bolthajtások egy része mégis megmaradt, sőt szerves részévé alakult egy modern elgondolású mennyezetnek és nagyszerű alkalmat nyujtott rejtett világítás megoldására.

A belső berendezés természetesen a régi tapasztalat alapján kialakult speciális üzleti igényeknek megfelelően készült el, új formák és konstrukciók felhasználásával. A tervezők gondoskodtak megfelelő férőhelyről az áru és közönség számára és az akadálytalan kiszolgálást folyton szem előtt tartották. Az utóbbi különösen fontos, mert az árubemutatás, árusítás nem kis probléma elé állitják a tervezőt a legkisebb zsúfoltság esetén. Végül mégis sikerült eléggé tágas és világos, összefüggő térmegoldást találni.

A Károly körút és Rákóczi út felé nagyvárosias kirakatok támadtak, dacára annak a nehézségnek, hogy a kiváltásnál rendkívül vaskos vastartók beiktatására volt szükség, ami a kirakatok szükséges magasságának elérését bizony

FOTO SEIDNER

csaknem lehetetlenné tette. De végül mégis kialakult egy kirakatsor, mely teljesen megfelel ennek a mondain árucikknek megfelelő elegáns propagandának.

A sarokbejárás megoldása, mely a legkényesebb része volt az egész feladatnak, tulajdonképpen az egész külső-belső megoldás kulcsa lett. Egyrészt a forgalmi szempontot tekintve nem lehetett előnyösebb megoldást találni, a ki-bejáró közönség mozgását figyelembe véve. Másrészt a meglévő területből így ment a legkevesebb kárba és ennek a tervezők meglehetősen szűkében voltak, tekintetbe véve az üzlet várható nagy forgalmát. Végül fontos volt a belső személyi ellenőrzés szempontjából is, hogy a bejárat a sarkon legyen, de a legfontosabb és legnyomósabb oka annak, hogy a bejárat a sarokra került, — ami sok költséget és technikai nehézséget okozott, — az volt, hogy reklámértéke ennek a megoldásnak igen nagy, a tájék minden pontjáról jól látni, esti kivilágításban különösen feltűnő és a két ucca frontját olyan markáns egyszerűséggel fogja össze, hogy az éles sarokforduló a köralakú márkiz alkalmazása következtében jóformán meg se látszik. Nem is megszokott kialakítása ez egy saroknak, különösen a bejárat kirakatoszlopa és a mögötte lévő íves előtér, ami valósággal vonzó tartózkodó helye a nézelődőnek. A bejárat maga egyúttal a legjobb kirakathellyé vált ezzel a megoldással.

Az összbenyomást az épület régi elhanyagolt többi része nem zavarja, mert az előugró márkiz és a kirakatok felett végigfutó kiugró homlokrész a nézőt valósággal meggátolják abban, hogy szeme előtt a régi és új épületrészek összekeveredjenek.

A belső berendezést készítette Gálosi József asztalos, famegmunkáló üzeme, VII., Dob ucca 90. Telefon: 34-5-69.

Festő- és mázolómunkát végezte Grünwald és Várhelyi, IX., Angyal ucca 10. Telefon: 36-9-31.

A portált építette Haas és Somogyi speciális üveg- és vasszerkezetek gyára r. t., VI., Frangepán ucca 7. Telefon: 90-9-40.

Az építőmunkát és kiváltásokat végezték Pollatsek és Epstein okl. mérnökök, építési vállalkozók, V., Vilmos császár út 20. Telefon: 29-6-59.

A Kalorifer kályhát Paschka és Társa redőny- és kályhagyár szállította, V., Mária Valéria ucca 10. Telefon: 82-0-41.

A világítóberendezést készítette Kozma György, VI., Mozsár ucca 7. Telefon: 12-9-44.

RAYMOND MC. GRATH: TWENTIETH CENTURY HOUSES. Az angol közvélemény hosszú ideig tartózkodóan viselkedett az új építés mozgalmával szemben. Egy-két avantgardista építész munkássága hatástalan maradt az építkezés összességére vonatkoztatva. Érdekes, hogy ugyanazon időben, amikor Németország a politikai viszonyok fordulata következtében elejtette az addig tartott, legalább is qantitativ vezető szerepét, Anglia csatlakozott az új építés mozgalmához. Még pedig, amennyire már most megállapíthatjuk, olyan erővel és lelkesedéssel, hogy az európai szemmel nézett termelésben, hamarosan pótolni fogja ezt a vesztességet. Moholy-Nagy írja, hogy az oda áttelepedett nagy német építésznek, Gropiusnak hovatovább több munkája van, mint otthon töltött egész élete alatt. Az építészi mozgalmak iramát mindig a publikációk jelzik, előrehaladását regisztrálják, irányát megszabják. Mc. Grath gyönyörű kiállítású, hatalmas terjedelmü könyvét ebből a szempontból üdvözölhetjük igaz örömmel. Könyve felöleli az egész világ új építésének legjavát, néhol ugyan kissé a selejtesek közé is belemarkolva, de ez a mozgalmak kezdetén másutt is megesett. Érdekes megemliteni, hogy a szerző az összes alaprajzokat egységes modorban átdolgozta és az egyes helyiségek jelölésére igen sikerült grafikai, tehát minden nyelven érthető jeleket talált. A könyv 125 egészoldalas illusztrációja mélynyomással készült, Faber et Faber kiadásában jelent meg. Molnár Farkas.

Falus-Staudhammer Károly

A Falus-Staudhammer tervezte Goldberger-pavillon ezúttal nem hatott olyan nagyszabásúan, mint az elmult évben, de színessége, fehér és kék síkjainak horizontális egyszerűsége most is ízléses volt.

*

Nádasi Pál: Vásár a Városligetben.

MAGYAR IPARMUVESZET 1936. 83. l.

SZLOVÁKIA

a gyógyfürdők és gyógyhelyek ha

Utazás, vizum, szobarendelés ügy
keresse fel irodánkat:

„CONTINENTAL"

IDEGEN- ÉS FÜRDŐFORGALMI IRODA K. I

Budapest, V., József Nádor-té

TELEFON: 182—062.

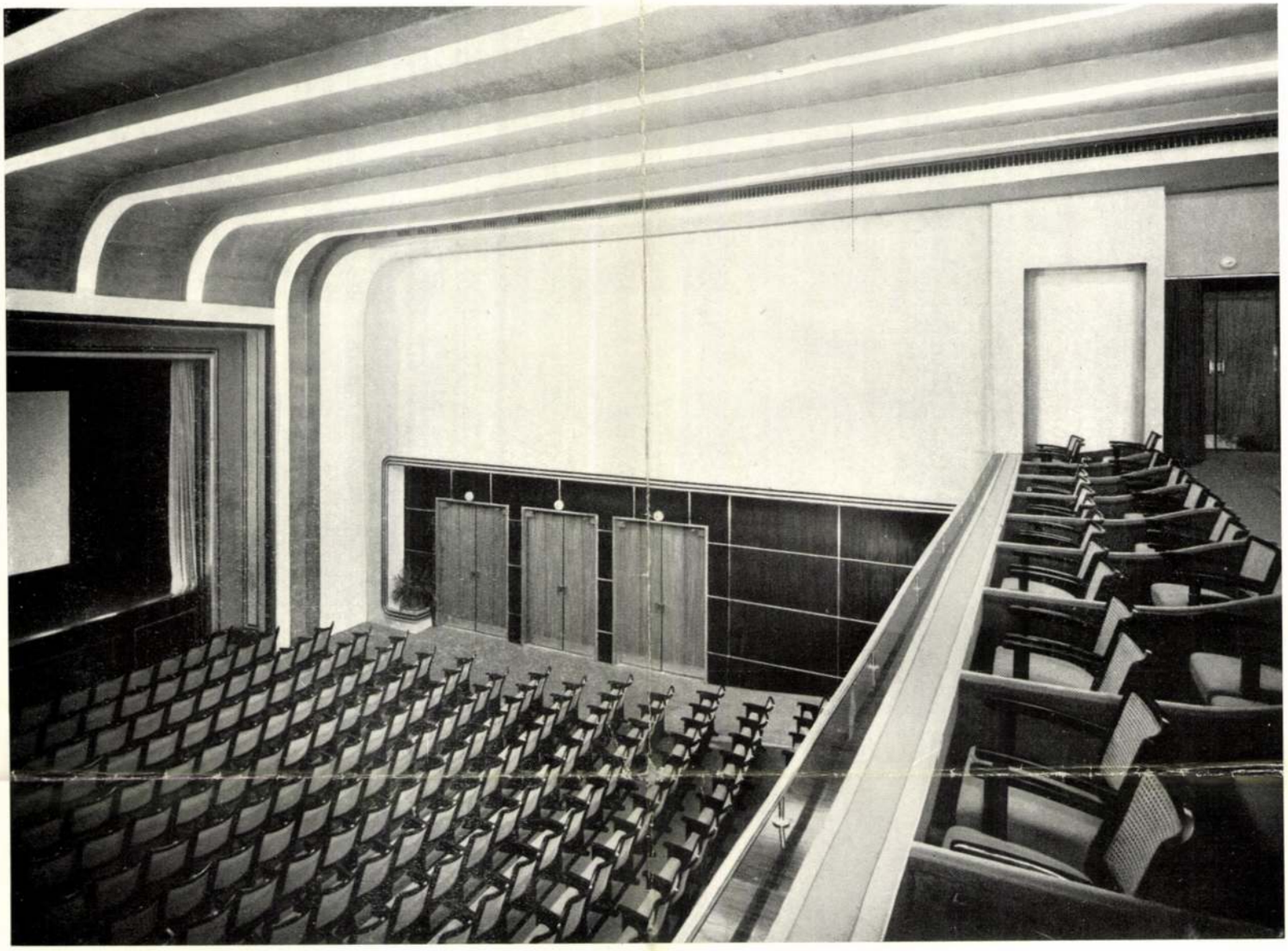

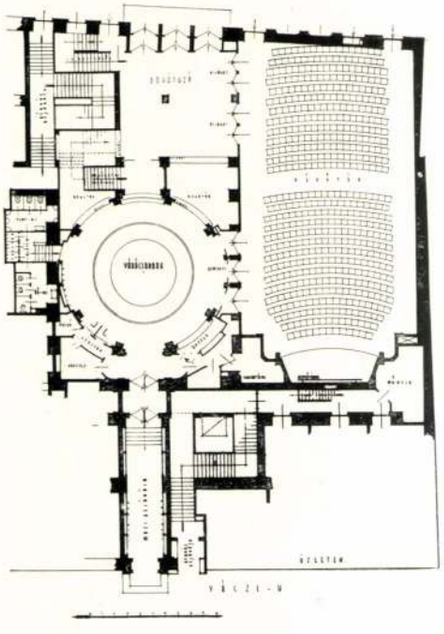

VÁGVECSEI WELLISCH ANDOR ÉS FALUS ELEK ÉS STAUDHAMMER KÁROLY: CORSO MOZI EMELETE. AZ ÁTÉPÍTÉS ALAPRAJZAI

A.v. WELLISCH & E. FALUS & K. STAUDHAMMER: ZUSCHAUERRAUM DES CORSO-KINOS — LA SALLE DU CINÉMA „CORSO" — THE „CORSO" CINEMA. AUDITORIUM

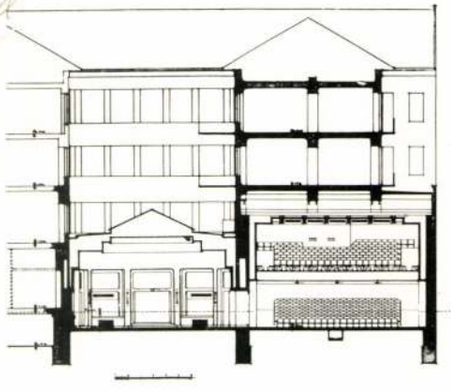

FARAGÓ ÉS GRÓF: LAKÓ-HÁLÓSZOBA RÉSZLETEI ZEBRÁNÓ ÉS FEKETÉRE PÁCOLT KÖRTEFÁBÓL. KÁRPITOSMUNKA: HEINZELMANN TIVADARTÓL

FARAGÓ & GRÓF: WOHN-SCHLAFRAUM — CHAMBRE À COUCHER ET D'HABITATION — BED-SITTING ROOM

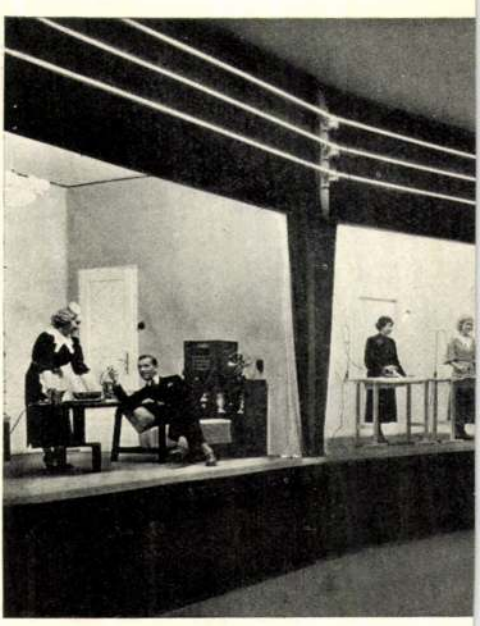

Tervezte: Füszter Ferenc

Interieur az Elektron
A színpadok feletti Neon-eső dis
A XXX. Budapest

képzése jó, a homlokzatokon a felirat dekoratív új építészeti felhasználása szintén jó — kivéve a ruházati cikkek csarnokának felírása, mely olvashatatlan és a homlokzatfinomító rácsozatban elvész. A síma homlokzatok anyagszerűtlenek a kiviteli matéria silánysága mellett. Márvány, vagy kő kivitelben igen jó! mutatnak az impozáns, síma felüle-

Tervezte: Füszter Ferenc

Az Elektromos
A XXX. Budapest

~~Füszter Ferenc~~
Staudhammer Károly

K

A Pécsi Koxművek R T. pavillonja
A XXX. Budapesti Nemzetközi Vásárról
Tervezték: Falus Elek és Staudhammer Károly
Foto Seidner

nincs ied.

letei megkötik a juttát és anyagszerűbben alkalmazkodnak az ideiglenes építőeszközökhöz, mint a körülötte levő csarnokok. Jó volt *ifj. Richter Aladár* fürdőpavillonja is, különösen a fővárosi fürdők interieurje és kitünő volt az osztrákok interieurje is. Jó volt továbbá *Csapó Heim Air France*-pavillonja. Érdekes az Iparművészet, Háziipar és Kézimunka csarnoka, melynek elől levő árkád-sora élénk, mozgalmas képet ad. Fejkötőmintás, babos festése eredeti, színes hangulattal hirdeti tartalmát. Jó a repülők csarnoka és jó az

Képzőművészet
1935. 85. 124. l.
kép

IV. MASIREVICH GYÖRGY TERVE

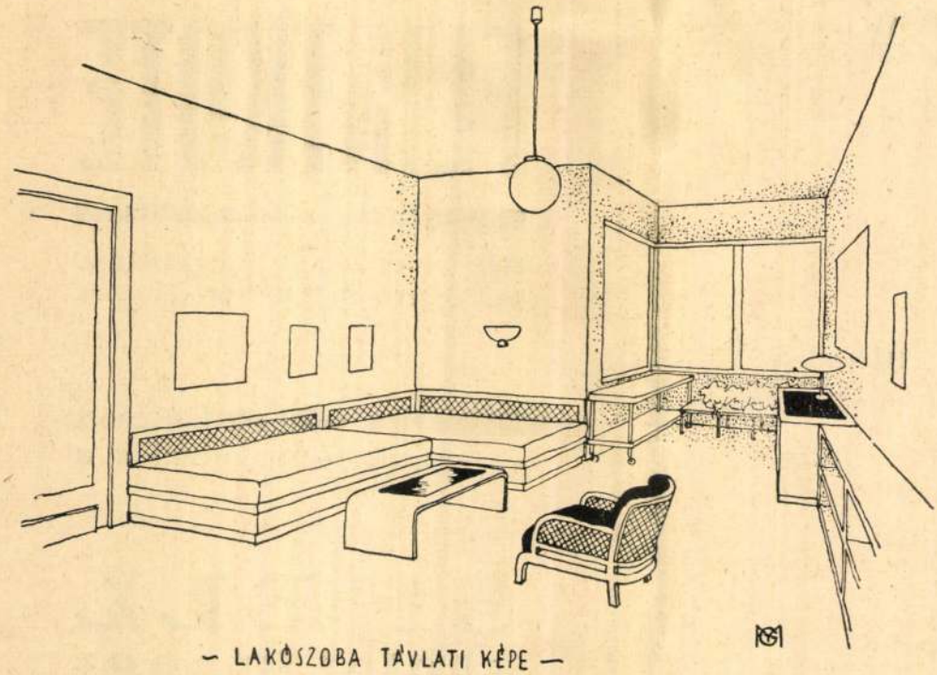

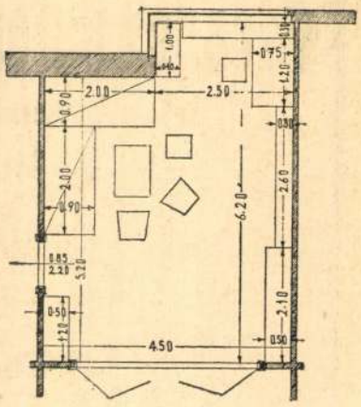

– LAKÓSZOBA TÁVLATI KÉPE –

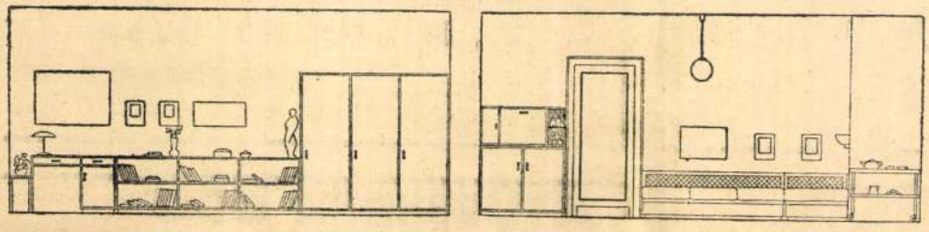

V. STAUDHAMMER KÁROLY TERVE

Építőmunka
1934. 6-10 sz.

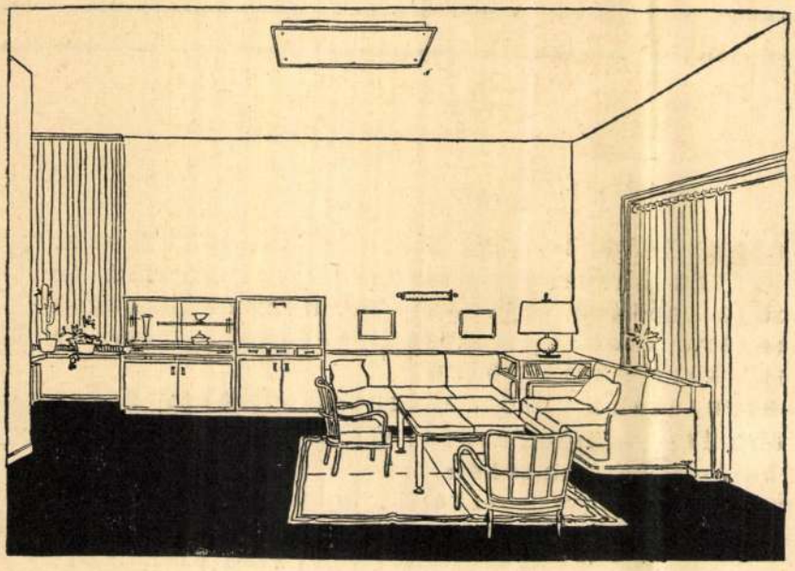

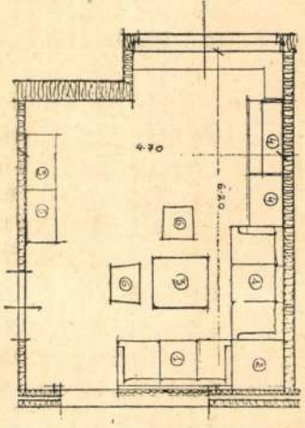

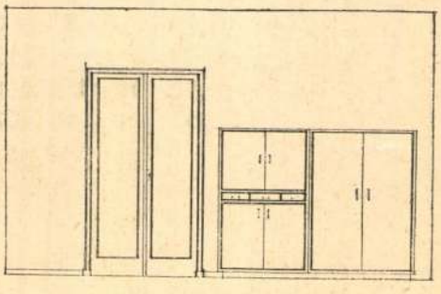

A szoba bútorai: 2 drb. ágyheverő, ágyneműtartóval, oly módon elkészítve, hogy nemcsak a megjelölt sarokelhelyezésben lehessen felhasználni, hanem mint különálló darabok is használhatóak. 1 drb. etagere-asztalka a két kanapé közé a sarokba, szintén bárhol felhasználható egyedülálló asztalkának. 1 drb. ebédlőasztal, magyar kihúzó rendszerrel, 1.00×0.80 m. méretben, duplájára kihúzható. 1 drb. 3 részből álló kombinált szekrény, lehajtható írólappal, alsó zárt részeiben edényt lehet tartani, evőeszköz számára fiókokkal, kihúzólapokkal, ellátva, külön ráállítható vitrinnel, ez utóbbi 3 oldalt üvegezve, belül üvegpolccal van ellátva és fémlábakon nyugszik. 1 drb. 2 részből álló kombináltszekrény, ruha és fehérnemű számára, egyik része akasztórúddal van ellátva, másik részében állítható polcok és angol fiókok vannak. 2 drb. karosszék az ebédlőasztal mellé, rácsozott háttal fixen kárpitozott üléssel és külön kivehető hátpárnával.

Nemes fából, hazai kéziszőttes behúzattal P. 1800.—.

Ferenczy Dezső
lakásberendező
müasztalos

berendezéseket vállal,
készít tervek szerint
bútorokat

BUDAPEST, V.,
Alkotmány u. 6.
Tel.: 247-76.

FLINTKOTE

hideg aszfalt emulzió **szigetelési. padlóburkolási** és **tetőfedési** célokra.

Díjtalan műszaki tanácsért és ismertetésért forduljon a

SHELL
kőolaj Rt.-hoz
V., József tér 5. sz.

G. W. V. SZÖVŐ-UZEM
Budapest, VI., Nagymező utca 20.
Műterem.

HAUSWIRTH ÖDÖN
DISZITŐFESTŐ, SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ
BUDAPEST VIII.
HUNYADI UCCA 48
TELEFON: 32—3—24

T. ELŐFIZETŐINKHEZ!

Az Épitőmunka számára az 1934. év nagy átalakulást jelentett. Sikerült lapunkat a korszerű művészetek nyugati színvonalú és mégis ízig-vérig magyarcélú lapjává fejleszteni. Nagy nehézségeket sikerült ezzel az átszervezéssel leküzdeni anélkül, hogy az előfizetőket dijemeléssel terleltünk volna.

Az 1935. évfolyam tervezetét és előirányzatát úgy állitottuk össze, hogy a legkényesebb igényeknek megfelelhessünk és évi tíz számunk pontos időközökben megjelenhessen.

Tervünket csak úgy tudjuk megvalósítani, ha igen tisztelt Előfizetőink támogatnak minket azzal, hogy előfizetési díjukat pontosan beküldik s hogy új előfizetőket szereznek. Minden előfizetőnknek, aki lapunknak egy új hivet szerez, ajándékba adjuk a Fränkel György „Célszerű Otthon" (Mai Otthon) című könyvét.

Karácsonyi számunkhoz befizetési lapot mellékelünk.

1935. évi előfizetési díjaink: egész évre 10 P, fél évre 6 P.

Teljes tisztelettel:
a kiadóhivatal.

Stankovics Zseni

Schultz Ilona, Lichtenbergné Propper Aranka, Benkő Ilona, Lámné Hilberth Irén, Fodor Böske festőművészek szerepelnek a Tavaszi Tárlaton, melyet a Magyar Képzőművésznők Egyesülete rendezett.
Rm.: „Nemzeti Szalon" cimmel közölt beszámolójában a felsorolt festőművésznők alkotásait kiemeli.

A HÉT, Bp. 191o. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 21o. lap.

THOM. STANKOWITZ, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyeb Stadt Pressburg.
Név:.- 182.- Herr Thom Stankowitz
Felvétel ideje: 1799. 9. Sept.
Hová vették fel: Freistadt,/Galgóc/. 158.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Stankovsky Endre, Kesző

az idei szombathelyi tavaszi tárlatot holnap bontják le. Hazánk felszabadulásának 35. évfordulója tiszteletére pályázatot hirdetett a megyei tanács. A beküldött 85 pályázat közül 52 került a közönség elé.

a művész „Kertek alja" c. műve szerepel a tárlaton. /emlitve./

Szakály Éva: Az idei tavaszi tárlatról.
Vas Népe, 1980. ápr. 12.

JOH.STANKOWSKY, tedtilfestőmester

Az eperjesi céhhez 46 helység 88 mestere tartozott, több Galiciából is, 1701-1848 közt. Mesterjegyzék nem aradt. Levelezés és "Protokol farbiarskeho cechu, 1801-1864" alapján ismerjük őket.

E mesterek egyike volt:

67.- Joh.Stankowsky, 1822.Lemberg, Galicia. 154.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. évkönyve, Győr 16. 1974

...n Alajos Kőműves

ifj. Stann Jakab testvére volt.

"Körülbelül 1810-től egy évszázadon át Szekszárd vezető
építője a STANN-család volt; idős Stann Jakab, ifjú
Stann jakab és Stann István, tehát apa, fiú és unoka."
Munkásságuk rövid ismertetése:

Debulay Antal: Egy építész család százéves működése.
174-180.1.

Müemlékvédelem, 1974.3.sz.

STANN Ferenc épitész

szekszárdi megyeháza

Szekszárd város történeti monográfiája. I.köt.
Szerk. K.Balogn János. Szekszárd : Szekszárd
Város Tcs., 1989 163.p.

Stankowsky Rajmund

Grafikus

1930-34.

Iparm.Isk.Évk.

1930-34. 46. l.

érdekes az ú. n. fenékbélyeges edények, illetve a töredékekből megmaradt fenékbélyegek gyüjteménye, hazánkban a leggazdagabb enemű gyüjtemény. Ugyancsak érdekes az ú. n. padlótéglák csoportja. Legnagyobb részük az esztergomi Szent Lőrinc-templomból való és díszítő motívumaik között mégis ott van a magyar mondavilágból ismeretes szarvas alakja több ízben is. Már a gótikus kor végéről való, sőt a reneszánsz hatását is mutatja két kályhacsempe töredékének alakos díszítése. Az egyiken a Madonna látható a kis Jézussal karján egészen művészi beállításban, kár, hogy töredékesen.

Nem megvetendő az a két bronz dísztál sem, melyek közül az egyiken az Annunciatio jelenete van finoman ábrázolva. Egy kőrelief Bakócz Tamás esztergomi érsek címerét ábrázolja érdekesen faragott kerettel.

A török hódoltság idejét legbőségesebben megint agyagipari készítmények mutatják be, köztük két jellegzetes alakú talpas tál, melyeken török írások láthatók az edény külső és belső felületén: Koránból vett idézetek és világias vonatkozású versek. A korszak jellegét azonban inkább azok a rabbilincsek szemléltetik, melyek már láncaik súlyával is eléggé mutatják a török hódoltság nyomasztó terhét. A fegyverek és konyhafölszerelések mind a korszak katonai jellegét hangsúlyozzák: annál érdekesebb ellentét az az egyszerű citerajellegű pengető hangszer (228. kép), mely a kedély és érzelemvilágának még a komor környezetben is bár félénk, mégis kétségtelen tanúsága. Néhány jellegzetes formájú török rézedényt is őriz a múzeum (229. kép).

A barokk-korszak az újraéledő keresztény lakosság valóságos lendületét mutatja be. A gazda-

MDK

Stankovszky Kázmér, graf.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

44.l.

Stann Henrik Istvan (1856-1918)

"Körülbelül 1810-től egy évszázadon át Szekszárd vezető
épitője a STANN-család volt; idős Stann Jakab, ifjú
Stann Jakab és Stann István, tehát apa, fiú és unoka."
Munkásságuk rövid ismertetése:

Debulay Antal: Egy épitész család százéves müködése.
174-180.l.
Müemlékvédelem, 1974.3.sz.

STANN ISTVÁN

Az 1810-től Szekszárdon dolgozó épitész-család tagja

Debulay Antal: Egy épitészcsalád százéves müködése

Müemlékvédelem, 1974. 3. sz. 174-189. l.

Stamm István épitész.

neve emlétve.

Müemlékvédelem 74/3 180.0.

Stanu Jakab építész

Szekszárd vezető építésze volt. 1810 - tól.

Műemlékvédelem 74/3 174. o.

STANN Jakab építész

tervei szerint épült 1878-ban Szekszárdon a polgári iskola (belvárosi ált.isk.)

Szekszárd város történeti monográfiája. I.köt. Szerk. K.Balogh János. Szekszárd : Szekszárd Város Tcs., 1989

288.p

[illegible] lakósok Perlaki Fárához tar
[illegible] pedig Jobbágyok, az örökösök
[illegible] – a Jobbágyokat több T[ekintetes] N[e
[illegible] eladásképpen birják — lakóssa
[illegible] lélek lakja — mezeje és réttye
[illegible] esztenek, a különös gyors iparkod
[illegible] marnákat, mind pedig szép és jó fa
[illegible]

[illegible] és rézzel bé födött tornyu Temp
[illegible] házok találtatnak itt — vásárja
[illegible] —

[illegible] Város — ezen M[ező] Várost Cs
[illegible] mind pedig az ékessen. és jó ma
[illegible] elsőnek méltán nevezhetni. (
[illegible] Fára-Temploma nagy de még is
[illegible] — a Fára ház egy emeletes, de
[illegible] – [illegible]ssége öszvessen áll 2473 lélekből, ki
[illegible] N[emes] Familiák, és mindenféle m
[illegible] ott a Stativans[96] katonaságnak fő

[illegible]

ifj. Stann Jakab (1829-

"Körülbelül 1810-től egy évszázadon át Szekszárd vezető építője a STANN-család volt; idős Stann Jakab, ifjú Stann Jakab és Stann István, tehát apa, fiú és unoka." Munkásságuk rövid ismertetése:

Debulay Antal: Egy építész család százéves működése.
Műemlékvédelem, 1974.3.sz. 174-180.1.

Ifjabb STANN JAKAB

Az 1810-től Szekszárdon dolgozó épitész-család tagja

Debulay Antal: Egy épitészcsalád százéves müködése

Müemlékvédelem, 1974. 3. sz. 174-180. l.

id. Stann Jakab (1777-1852)

a [illegible] vezeténa [illegible]

"Körülbelül 1810-től egy évszázadon át Szekszárd vezető
épitője a STANN-család volt; idős Stann Jakab, ifjú
Stann jakab és Stann István, tehát apa, fiú és unoka."
Munkásságuk rövid ismertetése:

Debulay Antal: Egy épitész család százéves müködése.
174-180.1.

Müemlékvédelem, 1974.3.sz.

id STANN JAKAB

Az 1810-től Szekszárdon dolgozó építész-család legidősebb tagja

Debulay Antal: Egy építészcsalád százéves működése

Müemlékvédelem, 1974. 3. sz. 174-180. l.

Stanower Károly

Papagájos csendélet, of.

Fővárosi Képtár Kiáll. 43. M.Otthonok. Bp. 1949.máj.

MDK

Stanover Károly festő

Főv.Képtár Kiáll. 43. M.Otthonok. Bp. 1949.máj.

MDK

Stanower Tóbiás, Nagyszeben

Magy.remekmivek. Ernst-Muz. 47.kiáll. 1921.máj.

5 l.

Stranover Tóbiás festő M. Dk

Erdélyi származásu. Londonban, Hollandiában, Hamburgban és Drezdában dolgozott.

Gerevich L.-né: Mányoki Ádám. Emlékkiállítás. Bp. 1957 3

Stranover Tóbiás festő M.D.K.

1684-1714 után

29. Csendélet. 126 x 131 cm. Sz.M.

34. Virágok. 75.5 x 63 cm.

Gerevich L.-né: Mányoki Ádám. Emlékkiállítás. Bp. 1957 14-15

Fr. Stauteneran

és társai készítették a csákvári Esterházy kastély kerttervét (1779-1801)

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

401 l

MDK

Stantmüller Lajos **épitész**

magánépitési eng.

Épitő Ipar-Épitő Művészet, 1922. okt. 15. 152 l.

Jos. Stantzl

álló óra műve az egri Vármuzeum képtárában. Reprodukció.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

1821

JOHANN MICHAEL STANZEL, kesztyüsmester

A mesterség Sopronban nem lehetett mindig jövedelmező, egy hagyatéki leltár szerint, 1777-ből. "M J.M.Stanzel bürgerlichen Handschuhmacher und zugleich Tabacc-Fabricant" A leltárban a kesztyüsholmik 21, a dohányáru 27 ft. értékben szerepeltek. A tanács az értékelésbe Rameshofer József kesztyüst és Mario Bernardo di Gavallaro dohánykészitőt is bevonta, igy az értékelés hiteles. 217.old.

DOMONKOS OTTÓ: A kesztyüsök munkájáról 213.old

ARRABONA.12. Xantus János Múzeum, Győr. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1970

JOHANN MICHAEL STANZEL, kesztyüsmester

Sopronban 1777-ben hagyatékában 48 pár kesztyü, egy kézmelegitő volt. Majd fekete női ujjas, toldott ujjas kesztyük, ezüst, vörös, fehér, zöld, barna "lelidongrün", "Papelgrün" színüre festett, bélelt, béleletlen, készitmények voltak. Finom francia kesztyüsmunkákról van szó, amit a durvább bőrnadrágok hiánya is bizonyit. 217.old

DOMONKOS OTTÓ: A kesztyüsök munkájáról 213.old

ARRABONA. 12. Kantus János Múzeum, Győr, 1970. A Győri Múzeum Évkönyve.

Stanzel Ödön

építész.

Szül. Temesvár 1897.

Oklevelet nyert 1923.

Nérjegyzmüegjdem 18.1

T. 5747.

n Kecskemét városa, a melyen
lfelé, ahol egy férfi zsákot
ány őgyeleg; jobbra pedig a
a megvadult bikára három kutya
ertés tünik szemünkbe. A vá-
ronás magyar czimerrel. Feli-

ÉT VÁROSA.

-901.
. 11.

Stanzel Teofilus

d.

Schäfer-Wiese

100, 231 l.

Csemer Kelő ifj. " " "

Szivák Péter mezelési pótlékra
(nagyalmásra való)
(teskintettel ~~[illegible]~~ és
Jóró nehéz munkára, napsuta 1 kor.

Jovai kiadások:

VIII. 30 a. Steiner Mamó ügyesnek Stárya
" Dr Sasz Kálmán műpitésnek p
szept. 3 - Verebély Pál és rejédnek
utazásra üveges tárgya

Szóval: Háromszázötvenö

Mátraverebély 1915

M.D.K.

Stanzel, Teofil, festő

nevét (Hans Moler-ével együtt) a lőcsei Szt. Jakab oltár nyolc táblaképével kapcsolatban vetették fel a szakírók, de minden pozitív adat hiján pontos meg-állapításra jelenleg nem tudtak. Az oltár szobrászi része Lőcsei Pál műve (lásd ott). A képek keletkezési ideje 1515-1517-re tehető.

— Meister Paul von Leutschau. Der spätgotische Altar zu St. Jakob. Praha, 1961. Artia. 35. old.
Stanzel egy levelének képe a 19. oldalon.

tovább

Stanzel Teofil

58. l.

Stefan István (talán Henrik!)

80. l.

Steindl Imre 40. l

Stock J. Martin

61. l

Stoss Veit

25, 33, 34, 55. l.

Stoss Stanislaus

33. l.

Stranovius Jeremiás

64. l

Strigel Bernhard

64.

Rados Jenő: Magyar oltárok. Bp. [1938]

MOL foto

43

zágos Bizottsága

ány { száma: 19
kelte: IX. 20. 19 43.
beérkezése: IX. 24. 19 43.

tek száma:

elintézett szám:

száma:

száma:

:

vasta:

Stanzel Theofilus

Jesu

Bárt/a

und

Divmürneus

412. l.

413. l.

Stanzel, Theophilus

als Maler 1509-11 in Bartfeld,
1512-23. in Leutschau erwähnt.

Egyébként lásd

7.l.

Kösz E. Zips. 17.l.

a történelmi órákban. Fegyvertársam a le-
aki félországot hódított meg a nemzeti nép-
rsam minden jóérzésű ember, aki rendet,
alandmentes külpolitikát akar.
jóakaróimhoz. Szeretettel hivom őket, csat-
becsületes iparkodással szolgáltam minden
küzdöttem a panamák ellen és segitettem
hát a főváros közönségétől, hogy segitsen

bizalom fűz hozzám: **ne irjon alá senki-
jönnek olyan ajánlási ivvel, melyen
el.**

döntő választások előestéjén

Payr Hugó.

FRANZ STANZL, bádogos

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64. mesterség, 519 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2. / III. bádogos. 264.old

U. VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.szazadban 263.old

ALBA REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvar

VAN DER STAPE, szobrász

Moiret Ödön, szobrászművész elvégezvén Bpesten a Képzőművészeti Főiskolát /1899-1902/, rövid ideig Bécsben Edmund Helmernál tanult tovább, majd Bruxellesben 1903-tól 1905ig Van der Stapenál tanult. 45.old.

SZIGETI ISTVÁN: Moiret Ödön szobrászművész érmei és plakettjei 45.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------- XIX. 1963. 24.sz. Bp.

Charles Pierre van der Stappen, belga szobrászművész /1843–1910/.

Csikász Imre 1904-ben Kaposváron vállalt munkát, Borovitz Imre kőfaragó és épületszobrász mellett dolgozott, hogy anyagi alapokat teremtsen tervbe vett külföldi továbbtanulásához. — 1904-től már a brüsszeli királyi művészeti akadémiát látogatja. Sokat tanult Charles van der Stappentől. Egészen 1910-ig tanult Brüsszelben.

Ládonyi Péter: Száz éve született Csikász Imre.
Napló [Veszprém], 1984. május 19.

Conrad Stapff, rézmetsző

Szegedinácz Péró-Arad vára-Jelenetek az 1735-ös paraszt felkelésből. A Péró lázadás vezetőinek kivégzése és büntetése. Német mester rézmetszete. Szignatúra: Joh. Conrad Stapff excud. A. V. 19.1+29 cm. OSZK. RMK. III. 4577. sz. Kolligátum. 270. o.

Gennerné Wilhelmb Gizella: XVI.-XVII. századi magyarországi parasztmozgalmak grafikus ábrázolásai. 259. o.

Folia Archaeologica. XII. 1960. Bpest. Képzőmüv. Alap Kia Kiadóváll. Bp.

Staplcaux M. Gh.

festō

l.

Perálltörtképes

178,508. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Van der Stappen

Pásztortűz, 1927. 12 sz.
285. l.

Szoholay Béla: Belga képzőművészet a Műcsarnokban.

van der Stappen, Charles,
Jesto (Brüssel).

K. V. 1041/1897.
1897. jún. 15.

Van der Stappen

szobrász

Az Est. 1921.jun.8. (Fel kell állitani Kossuth szobrát.)

MARTINUS STAR, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
123.- Martinus Star, Briess. 15z.old

DOMONKOS ORTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

Starchorskj,Samuel,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegények jegyzéke:"Starchorskj,Samuel,Stennirt,1685. IV.3.". 119.old. 13.jegyz

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században - AdatokGyőr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Starchoskj S./Samuel/, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztalosle gé-
nyek jegyzéke származási hely szerint: "Stennirt:
Starchoskj S." 123.old

Batári Ferenc: Asztalosle gények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.- A Győri Múz
évkönyve

Samuel Starchorskj,asztaloslegémy

A győri as talos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből 1685-től: "~~Samuel Starchorskj~~ Den 3 Abril Bin Ich Samuel Starchorskj Pei der Keselen ladten fren3 /!/ kese3en. Vonf /!/ Stennirt /!/ disler Kesel". 105.old

Batári Ferenc: Aszataloslegények Györött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Xantus János Múz.Győr.1967,-A Győri Múz.Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

GEORG STARCK, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:..-H 125.-Herr Georg Starck
Felvétel ideje: 1793. 16. Sept.
Hová vették fel: In Dotis, /Tata/. 157.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Starck Joannes

javito 1757.

irod

=

Schirek Holitsch

131. l.

M. D. K.

STARCK, Phillip apostolos

Vogel S. alkalmazottja 1805-ben

L. S. Vogel 209.

Starckmann Janos id

ötv.

Kömaggotyj 234.sz

Starckmann, Hans

gen. Mautner

ötvös † Brassó

1694. pil. 22

uvá

Thieme - Becker

31. k. 477. l.

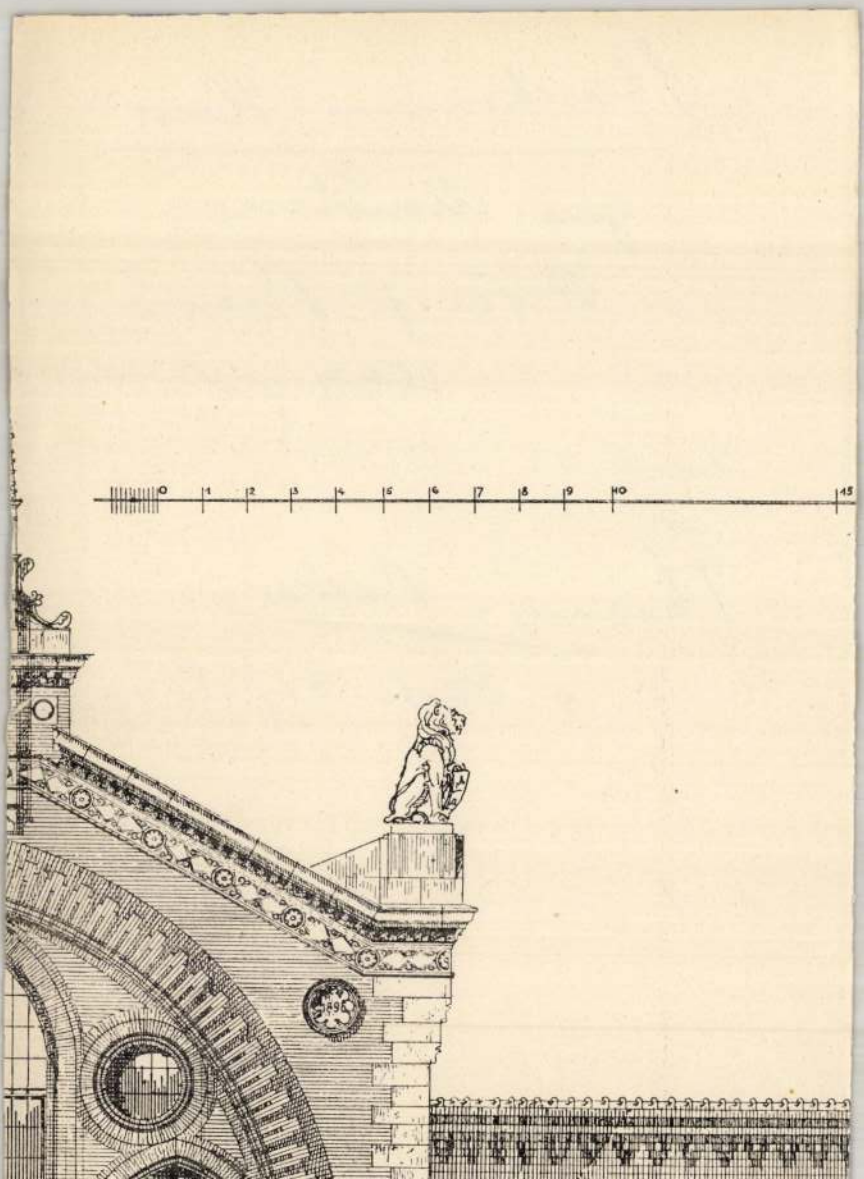
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
15

Starcz Judit gyermekvizsolé

nevre emlitve

Magyar Nemzet
1969 jan. 12

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 297 I.

Név: Starczer Antonius

Foglalkozás: czustmüves

Szárm. hely: Pest

Hitfelekezet: R. K. Csal. állapot: Mónos

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1817 XI. 26

A polgárjogért fizetett összeg forintban: 12

Starczer Antal

ötvös

1828 Pest Belváros

Kapmagyarorszötvösök 45 l.

en.

fordul~~va~~ tan ágaskodó lovon ülő király, bal kezével a
fogja, míg jobbját csipőjére ~~teszi~~ teszi. Fején szt.
n, palástja elől szét áll és oldalán egyenes
ági tábornoki egyenruhája felett jobb vállá-
rendszalagok vonulnak, a melyeken az arany-
nye nyugszik. A díszesen kihímzett lóra-
t Magyarország czimerei láthatók. A ha-
ös és zöld posztóval vonvák be. Feliratai a kép

ERENZ JOSEF T. MAGYAR ORSZÁG KIRÁLYA
T FRANZ JOSEF T. KÖNIG VON UNGARN"

....."

Z. Sieger"

gegeben von M. Trentsensky in Wien"

it Vorbehalt des Nachdruckes."

t, magassága 27-4 cm.

3174 (szines).

140/95 № 75.

Starczer Tamás Buda. Ar.

1806. XII. 8—1811. VII. 2. Pergauer (Bergauer) Domokos pesti ötvösnél tanul. 1817. X. 23. mester. 1830-ban átköltözik Pestre és ott működik tovább. Műhelye 1840-ben a Schlangengasséban. 1842—1851-ig Seminärplatzon 505. h. sz. *Inasai:* 1816. XI. 1—1821. V. 6. Messerschmidt Ferenc; 1817—1821. V. 6. Philip Károly; 1825. VII. 31—1831. Grossmann Vilmos; 1825. VII. 9—1827. I. 28. Pauhker (Pauscher) József; 1828. XI. 21-én felszabadítja inasát, Seiler Ferencet. 1849-ben még említik.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.; Jungenbuch 1821. V. 6., 1825. VII. 9.; Bp. Tört. M.; Gesellenbuch 1823. XI. 16., 1830. XI. 21.; BFL. IX/14 Meisterbuch 1830. X. 17.; Wegweiser 1840—1857.; Horváth II. 252. p.; Mihalik hagyaték: 138. p.

Suchi Simon — Buda

A budai ötvösök beírási könyvében a 27.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Mihalik hagyaték: 36. p.

Sudarics Ferenc — Buda

Legénye: 1739-ben ifj. Crinnes József.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
Bp. Tört. M.: Gesellenbuch 1710: Dombi

Pest · Buda 1977

Stario

(Sterio?)

l' Wajdej

211. l.

Olasz mester

c) *Pásztor.*

Egész alak, áll, kissé
Göndör hajat, bajuszt és
Öltözete: zöld kabát dere
fapapucs.

Faszobor, magassága 3
1896 márczius 26-án Dalla
— Elszámoltatott 1898 máj
lást jóváhagyta az 1901 a
rozat (464–901).

MDK

Stark

cimlap

Múlt és Jövő. 1951. 403-410. l. OMIKE-isk.graf.liáll kiállítása.

Stark Ágoston

Opesti hangos Rezitő

l.

Ezredéves kiáll

I B. 19. l.

Vivat Simon Moldova.

2936

62. Jósé Villegas.

(Sz. Sevillában 1848. augusztus 24-én.)

Az államtitkár előszobájában.

A pápai államtitkár előszobájában öt, különféle szerzet kötelékébe tartozó pap áll sorban és vegyes érzelmekkel nézi az elhaladó államtitkárt, a ki hátratett jobbjában irást tartva s bal kezével állát megtámasztva, mély gondolatokba merülten hallgatja az összekulcsolt kezekkel könyörgő egyháznagyot. Miná a ketten a félrevont függöny mögötti dolgozó-szobába mennek. Az ősz haju s beretvált arczú cardinális caputiuma, domesticája s reverendája bibor-piros, a püspöké megyszinű. A szerzetesek első kezeit összekulcsolta, fejét lehajtotta és a földre néz; a második kezeit egymásra téve gondolkozik; a harmadik összedugott kezekkel s emelt fővel áll; a negyedik megelégedetten tartja kalapját; s az ötödik, kinek zsebkendője a lóczán fekszik, sajnálattal tekint a főpapok után. Jelzése alól balra: »*J. Villegas 1892.*«

Stark Anna grafikus

Művével szerepel a

II. kerületi képzőművészeti találkozón

a Hatalmas Népfront helyiségében

Magyar Nemzet 1971 március 29

E. old

Stark Anna, grafikus

Rajz:

Rajz

Stark Anna: Nyár M.7

Népszabadság, Bp. 1971. aug. 8.

MDK

Stark Anna, grafikus

Rajz:

Kép:

Stark Anna: Halle

M. S.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 14.

MDK

Stark Anna, grafikus

Rajz:

Repr.

Stark Anna: Győr M. 4.

Népszabadság, Bp. 1971. márc. 7.

MDK

Stark Anna, grafikus

Rajz:
Rep.

Stark Anna: Zuglói házak M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. febr. 8.

Stark Anna, grafikus

MDK

Rajz:

Rajz

Stark Anna: rajza 17.7.

Népszabadság, Bp. 1970. jún. 5.

Stark Anne

Említve

Sárvári Márta: A felszabadulás emlékei a Rákóczi Múzeumban
Magyar Nemzet, Bp. 1970. febr. 24.

Stark Anna MDK

Mátrai dombok I-, pasztell

Mücsarnok 1959 Képzőművésznők nemzetközi kiáll.

MDK

Stark Anna, festö

Ravatalon. Olaj.

Mücsarnok. -Tavaszi Tárlat.1957. Kat. 12.1.

Stark Anna
festő

M.D.K.

"Táj" című képet állította
ki a tárlaton.

B.J.: Tavaszi tárlat a II. ker Rádiótéri klubban.
Művészet, 1966. június - 34 lap.

Stark, festő

Soproni festő. 1912-ben halt meg 257. old

Bende Jusztáv: Van-e soproni jellegű tájképfestészet? 257. old

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. XIII. 1959. Sopron

Stark Anna

szerepel a Radnóti Klub tárlatán

N.N: A II. ker. képzőművészeinek alkotásaiból

Művészet 1969 II. s.

Stark Anna

M:D4

Részt vett a tárlaton.

Losonci Miklós: Tárlat a II. kerület ...
Művészet, 1969. február – 41 lap.

Stark Anna

Mátrai dombok I., part,
46×32

Képzőművészeti nemzetközi
kiállítása. 1960. Bp.

Stark Anna

Ravatalon, olaj, 20,5 x 14,5 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása
1917, kat. nr. kisdéjíme kizimi
Jén.

12.

Stark Anna

Fény és árnyék, cesara, 29×41 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása.
1957. kat. szerz, kisdéginé,
kizimi Irén.

16.

Stark Anna,

műveivel szerepel a „15 művész
kollektív kiállítása az MSZMP II/3-as
körzetének klubszobájában

Magyar Nemzet 1969 november 15
4. old

Stark Anna

Szerepel a Radnóti

Ünb Szállításán

Meggyes Nemzet 1970 február 24.
4. old.

MDK

Stark Anna

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 ápr.12.

Stark Anna

kiállított festmény:

Ravatalon, olaj, 20,5 x 14,5 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kádigáné Pirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

12.1

Stark Anna
grafikus

M.D.K

Illesztáció

Galgóczi Erzsébet: Arx Servar
Élet és Irodalom, 1968. aug. 31. 12 lap.

Stark Anna

kiállított grafikái:

Fény és árnyék, ceruza, 29x41 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

~~Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.~~

16. l.

MDK

Stark Anna

Kiállitási kritika

Magyar "emzet 1968 ápr.12.

Stark Anna

MDK

Ravatalon, olf.

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Stark Anna MDK

Fény és árnyék, ceruza

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Stark Anna, grafikus.

Fény és árnyék. Ceruza.

Műcsarnok. -Tavaszi Tárlat.1957. Kat.16.1.

MDK

Stark Anna

Mátrai dombok I., paszt.

Képzőművészeti Nemzetk. Kiáll. 1960. Mücs.

MDK

Stark Anna

Európai Isk. "Fiatalok" kiáll.

Pán I: Az európai iskola. Index. 21-24. 1947.

UDK

Stark Anna, sz. 1926.

Képzőmův. Főisk. növendéke

Európai Isk. XXI. kiáll. 1940. jan.

MDK

Stark Anna
Alak, akv.

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Stark Anna, grafikus

Rajz:

Repr.

Stark Anna: rajza 17.6.

Népszabadság, Bp. 1970. dec. 6.

MDK

Stark Anna; grafikus

Raje: Rep.

Stark Anna: Siena M. 9.

Népszabadság, Bp. 1970. jan. 25.

MDK

Stark Anna
Alak, tus

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Stark Anna

Fekete alak vörösben, olaj

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

NDK

Európai Iskl. XXX. Kiáll. 1948. Jan.

NDK

Stark Anna

rajza

Magyar Hírlap, 1970. 8. 17. 11. l.

Stark Anna

rajza, Farsang

Magyar Hirlap 1974/33/8

Stark Anna

Dubrovniki városrészlet,rajz

Magyar Hirlap 1974/1o2/8.old.

Stark Anna
rajza

Győri utca

Magyar Hírlap 1971/219 11 old.

Stark Anna

rajza

Soproni ház

Magyar Hirlap 1971/149 9 old.

Stark Anna:

Rajz.

Magyar Könyv 1971/66. szám 11. old

Stark Anna

rajzai

Magyar Hirlap 1971/17 11old.

Stark Anna, grafikus

Rajz:

Kép.

Stark Anna: Split M. 8.

Népszabadság, Bp. 1972. szept. 10.

Stark Anna, grafikus

Rajz: Kepr

Stark Anna: rajza

11.6.

Népszabadság, Bp. 1972. nov. 19.

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
1987. október 2-án
15.00 órára
a Vigadó
Galériába

STARK
Anna

festőművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS
a Magyar Képzőművészek
Szövetsége alelnöke

Megtekinthető:
október 22-ig
hétfő kivételével
naponta 10.00–18.00 óráig

Stark Anna
rajza

Magyar Ifjúság 1973/62 11 old.

Stark Anna
rajza

Régi óbudai utca.

Magyar Hirlap 1972/320 11old.

Stark Anna
rajza

Tatai vaiosvészlet.

Magyar Hirlap 1972/293 10 old.

Stark Anna

Soproni városrészlet

Magyar Hirlap 1974/232 9.

Stark Anna

Obudai udvar,rajz

Magyar Hirlap 1974/2o6.9.

Stark Anna

rajza

Magyar Hirlap 1974/171 6.o.

Stark Anna

rajza

Magyar Hírlap; 1970. jan. 25. 10. l.

Staski Anna

rajza (Téli táj)

Magyar Hírlap, 1940. III. 1. 11. l.

Stark Anna
1929.

Saproni utcai

Magyar Flurlap 1973/20 11old.

Stark Anna

rajza

Magyar Hirlap 1974 355/16

Stark Anna

rajza

Magyar Hirlap 1975 8.évf.115/5

STARK Anna (1922 –)

Györgyi – Patali 1990 106, 152, 154, 201

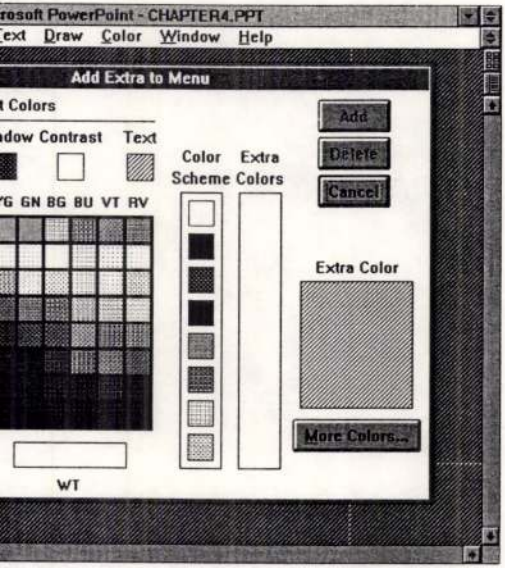

feature of the Add Extra To Menu dialog box
rs (often black or white) to your original Color

Fi
in

STARK Izidor építész

Erdei 1991 53.

1759—1831) × Apotheker und Botaniker, Hermann-
ild nach links, brauner Rock, weiße Krawatte × Öl
d, 97 : 73 × Bez.: Fr. Neuhauser (um 1820) × Samm-
.

× Lichtbild, Kabinett, um 1867 × Hermannstadt, Natur-
Museum.

Ilanor, Karl Ludwig, Dr. med. (Schäßburg 1810 bis
× Operateur, Universitätsprofessor, Wien × Brustbild
Bartkoteletten, rasiert, dunkler Rock, Vatermörder,
inde × Lithographie, 4^0, × Bez.: lith. Robert Theer
848) × BM.

unter den Porträts des medizinischen Professoren-
von Rauch × Wien, Universität.

phie im »Österreichischen Medizinalkalender« 1866.

nore v. s. Vankhel v. Seeberg, E.

ann (1855) × Professor, Schäßburg × Studentenbildnis.
vorn, langes Haar, Schnurrbart, verschnürter Rock,
awatte × Lithographie, 8^0, × Unbekannt (Berlin, 1855)

rothea s. Kramer, D.

A Hazafias Népfront II. kerületi Bizottsága és
a II. ker. Tanács V. B. művelődésügyi osztálya
tisztelettel meghívja Önt és
kedves hozzátartozóit

STARK ANNA

festőművész

kiállításának megnyitására

A kiállítást megnyitja:
OELMACHER ANNA
művészettörténész

1978. június 8-án csüt. '17 órakor

A kiállítás helye: HNF II. ker. Bizottsága, Keleti Károly u. 22.
Nyitva: június 2–16-ig naponta 10–18 óráig

FMNYV d. t. 2636

VIGADÓ GALÉRIA

A Magyar
Népköztársaság
Művészeti Alapja
meghívja Önt
1987. október 2-án
15.00 órára
a Vigadó
Galériába

STARK
Anna

festőművész
kiállításának
megnyitására

Megnyitja:
KÁDÁR JÁNOS MIKLÓS
a Magyar Képzőművészek
Szövetsége alelnöke

Megtekinthető:
október 22-ig
hétfő kivételével
naponta 10.00–18.00 óráig

AUGUST STARK, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836/1967-ig/, 179 lap, 6?-on német szöveg 3 irástipus. a/. Kalligrafált "gestorben ist..." sir, keres z szomorúfüz. 18?6-1845. b/, Lent halálozási dátum tintával 1845-1870. c/. Lent adat, halálozás "vékony" tintával, 1846-1870. -1856-tól ceruza bejegyzé ek. 6. jegyz "40. lap. AUGUST STARK/Messing-Blas/Instrumentenmacher/ 23ten JÄner/1848.". 198. old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkönyve 193. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

STARK Attila

FORINT

6

ORSZÁG

A Tölgyfa Galéria tisztelettel meghívja Önt Stark Attila kiállításának megnyitójára, 2001. január 4-én csütörtökön, 19 órára.

Megnyitja Pálfi György, utána party, játszik DJ Zotyka.

A kiállítás megtekinthető 2001. január 19-ig, hétköznap 10-18 óráig.

TÖLGYFA galéria

1027 Budapest, Henger u. 2.

MTA Művészettörténeti Intézet
Pataki Gábor
Budapest
Úri u. 49.
1014

Buga Joska estéi

Stark Dezsö, MDK

1902-ben az iskolában dolgozott
1903-ban " " "

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 78.l.

H. D. K.

STARK Dezső festő

1902-ben Nagybányán a Szabadiskola növendéke volt

Réti Ban. 1954. 325. l.

K. D. K.

STARK Dezső festő

1903-ban Nagybányán a Robadis-kola növendéke

Réti Bh. 1954. 326. l.

Stark Dezső

Nagybánya kiáll kat 1912

79

Thvák kard VI. 176.

Stark Dezső

Nagybanyai kiáll. kat.
1912

78

~~Tótalmási lelet~~ VI. 126.

Szám.

A Múzeumok és
Nagytekintetű O

A f. évi májm
és az alábbi jegyzékben
gyar Orvosok és Term
Választmányának a
1905 évi jú

Stark Ernő

festőművész

MIRFHOE művésztársaság kiállítása - ONIKH palotájában - képével szerepel. Jó tabéni részkarcok.

Magyar Hirlap
1933.I.26.

Stark Ernő

festőművész

MIEFHOE. művésztársasága gyüjteményes kiállitása - OMIKE kulturotthonának helyiségében - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1933.I.29.

M.D.K.

Stark Ernő

"A Szamos hidja" c. képét küldte be a "Tehetségavatás" c. felhivásra Herman Lipót ajánlásával. Repr.

Szinházi Élet. Bp. 1933. juli 16-22. XXIII. évf. 3o. sz. "Tehetségavatás" c. melléklet.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Stark

építész

a budai kőpart

építésére ajánlatot

adott be.

Nefelejts. 1867. 977l.

Samstag
17.1.

Sonntag
16
Hanoi VI.

Montag
17
Hanoi VI.

Dienstag
18
Hanoi VI.

Mittwoch
19
Hanoi VI.

Donnerstag
20
Hanoi VI.

Freitag
21
Hanoi VI.

Samstag
22
Hanoi VI.

Sonntag
23
Hanoi VI.

Montag
24
Hanoi VI.

Dienstag
25
Hanoi VI.

Mittwoch
26
Hanoi VI.

Donnerstag
27
Hanoi VI.

Freitag
28
Hanoi VI.

Samstag
29
Hanoi VI.

Sonntag
30
Hanoi VI.

Montag
31
Hanoi VI.

Dienstag
1
Hanoi VI.

Mittwoch
2
Hanoi VI.

Donnerstag
3
Hanoi VI.

Freitag
4
Hanoi VI.

Samstag
5
Hanoi VI.

Sonntag
6
Hanoi VI.

Montag
7
Hanoi VI.

Dienstag
8
Hanoi VI.

Mittwoch
9
Hanoi VI.

Donnerstag
10
Hanoi VI.

Freitag
11
Hanoi VI.

Samstag
12
Hanoi VI.

Sonntag
13
Hanoi VI.

Montag
14
Hanoi VI.

Dienstag
15
Hanoi VI.

Mittwoch
16
Hanoi VI.

Donnerstag
17
Hanoi VI.

Freitag
18
Hanoi VI.

Samstag
19
Hanoi VI.

Sonntag
20
Hanoi VI.

Montag
21
Hanoi VI.

Dienstag
22
Hanoi VI.

Mittwoch
23
Hanoi VI.

Donnerstag
24
Hanoi VI.

Freitag
25
Hanoi VI.

Samstag
26
Hanoi VI.

Sonntag
27
Hanoi VI.

Montag
28
Hanoi VI.

Dienstag
29
Hanoi VI.

Mittwoch
30
Hanoi VI.

Donnerstag
31
Hanoi VI.

Freitag
1
Hanoi VI.

Samstag
2
Hanoi VI.

Sonntag
3
Hanoi VI.

Montag
4
Hanoi VI.

Dienstag
5
Hanoi VI.

Mittwoch
6
Hanoi VI.

Donnerstag
7
Hanoi VI.

Freitag
8
Hanoi VI.

Samstag
9
Hanoi VI.

Sonntag
10
Hanoi VI.

Montag
11
Hanoi VI.

Dienstag
12
Hanoi VI.

Mittwoch
13
Hanoi VI.

Donnerstag
14
Hanoi VI.

Freitag
15
Hanoi VI.

Samstag
16
Hanoi VI.

Sonntag
17
Hanoi VI.

Montag
18
Hanoi VI.

Dienstag
19
Hanoi VI.

Mittwoch
20
Hanoi VI.

Donnerstag
21
Hanoi VI.

Freitag
22
Hanoi VI.

Samstag
23
Hanoi VI.

Sonntag
24
Hanoi VI.

Montag
25
Hanoi VI.

Dienstag
26
Hanoi VI.

Mittwoch
27
Hanoi VI.

Donnerstag
28
Hanoi VI.

Freitag
29
Hanoi VI.

Samstag
30
Hanoi VI.

Sonntag
31
Hanoi VI.

Montag
1
Hanoi VI.

Dienstag
2
Hanoi VI.

Mittwoch
3
Hanoi VI.

Donnerstag
4
Hanoi VI.

Freitag
5
Hanoi VI.

Samstag
6
Hanoi VI.

Sonntag
7
Hanoi VI.

Montag
8
Hanoi VI.

Dienstag
9
Hanoi VI.

Mittwoch
10
Hanoi VI.

Donnerstag
11
Hanoi VI.

Freitag
12
Hanoi VI.

Samstag
13
Hanoi VI.

Sonntag
14
Hanoi VI.

Montag
15
Hanoi VI.

Dienstag
16
Hanoi VI.

Mittwoch
17
Hanoi VI.

Donnerstag
18
Hanoi VI.

Freitag
19
Hanoi VI.

Samstag
20
Hanoi VI.

Sonntag
21
Hanoi VI.

Montag
22
Hanoi VI.

Dienstag
23
Hanoi VI.

Mittwoch
24
Hanoi VI.

Donnerstag
25
Hanoi VI.

Freitag
26
Hanoi VI.

Samstag
27
Hanoi VI.

Sonntag
28
Hanoi VI.

Montag
29
Hanoi VI.

Dienstag
30
Hanoi VI.

Mittwoch
31
Hanoi VI.

Donnerstag
1
Hanoi VI.

Freitag
2
Hanoi VI.

Samstag
3
Hanoi VI.

Sonntag
4
Hanoi VI.

Montag
5
Hanoi VI.

Dienstag
6
Hanoi VI.

Mittwoch
7
Hanoi VI.

Donnerstag
8
Hanoi VI.

Freitag
9
Hanoi VI.

Samstag
10
Hanoi VI.

Sonntag
11
Hanoi VI.

Montag
12
Hanoi VI.

Dienstag
13
Hanoi VI.

Mittwoch
14
Hanoi VI.

Donnerstag
15
Hanoi VI.

Freitag
16
Hanoi VI.

Samstag
17
Hanoi VI.

Sonntag
18
Hanoi VI.

Montag
19
Hanoi VI.

Dienstag
20
Hanoi VI.

Mittwoch
21
Hanoi VI.

Donnerstag
22
Hanoi VI.

Freitag
23
Hanoi VI.

Samstag
24
Hanoi VI.

Sonntag
25
Hanoi VI.

Montag
26
Hanoi VI.

Dienstag
27
Hanoi VI.

Mittwoch
28
Hanoi VI.

Donnerstag
29
Hanoi VI.

Freitag
30
Hanoi VI.

Samstag
31
Hanoi VI.

Sonntag
1
Hanoi VI.

Montag
2
Hanoi VI.

Dienstag
3
Hanoi VI.

Mittwoch
4
Hanoi VI.

Donnerstag
5
Hanoi VI.

Freitag
6
Hanoi VI.

Samstag
7
Hanoi VI.

Sonntag
8
Hanoi VI.

Montag
9
Hanoi VI.

Dienstag
10
Hanoi VI.

Mittwoch
11
Hanoi VI.

Donnerstag
12
Hanoi VI.

Freitag
13
Hanoi VI.

Samstag
14
Hanoi VI.

Sonntag
15
Hanoi VI.

Montag
16
Hanoi VI.

Dienstag
17
Hanoi VI.

Mittwoch
18
Hanoi VI.

Donnerstag
19
Hanoi VI.

Freitag
20
Hanoi VI.

Samstag
21
Hanoi VI.

Sonntag
22
Hanoi VI.

Montag
23
Hanoi VI.

Dienstag
24
Hanoi VI.

Mittwoch
25
Hanoi VI.

Donnerstag
26
Hanoi VI.

Freitag
27
Hanoi VI.

Samstag
28
Hanoi VI.

Sonntag
29
Hanoi VI.

Montag
30
Hanoi VI.

Dienstag
31
Hanoi VI.

Mittwoch
1
Hanoi VI.

Donnerstag
2
Hanoi VI.

Freitag
3
Hanoi VI.

Samstag
4
Hanoi VI.

Sonntag
5
Hanoi VI.

Montag
6
Hanoi VI.

Dienstag
7
Hanoi VI.

Mittwoch
8
Hanoi VI.

Donnerstag
9
Hanoi VI.

Freitag
10
Hanoi VI.

Samstag
11
Hanoi VI.

Sonntag
12
Hanoi VI.

Montag
13
Hanoi VI.

Dienstag
14
Hanoi VI.

Mittwoch
15
Hanoi VI.

Donnerstag
16
Hanoi VI.

Freitag
17
Hanoi VI.

Samstag
18
Hanoi VI.

Sonntag
19
Hanoi VI.

Montag
20
Hanoi VI.

Dienstag
21
Hanoi VI.

Mittwoch
22
Hanoi VI.

Donnerstag
23
Hanoi VI.

Freitag
24
Hanoi VI.

Samstag
25
Hanoi VI.

Sonntag
26
Hanoi VI.

Montag
27
Hanoi VI.

Dienstag
28
Hanoi VI.

Mittwoch
29
Hanoi VI.

Donnerstag
30
Hanoi VI.

Freitag
31
Hanoi VI.

Samstag
1
Hanoi VI.

Sonntag
2
Hanoi VI.

Montag
3
Hanoi VI.

Dienstag
4
Hanoi VI.

Mittwoch
5
Hanoi VI.

Donnerstag
6
Hanoi VI.

Freitag
7
Hanoi VI.

Samstag
8
Hanoi VI.

Sonntag
9
Hanoi VI.

Montag
10
Hanoi VI.

Dienstag
11
Hanoi VI.

Mittwoch
12
Hanoi VI.

Donnerstag
13
Hanoi VI.

Freitag
14
Hanoi VI.

Samstag
15
Hanoi VI

2
Őrzőangyalok

Csütörtök
3
Lis. sz. Teréz

Péntek
4
Ass. Ferenc

Szombat
5
Placid vt.

Nap kelte 6 ó. 08 p. — Nyugta 17 ó. 34 p.
◑ Első negyed 14 ó. 40 p.

1935 • 40. hét **Október** X. hó • 31 nap

naptár

Thisri

V	2	U.é.2.n
H	3	Ged. b
K	4	
S	5	
C	6	
P	7	
S	8	SH.

Stark János Károly

Mitológiai jelenet, rézmetszet

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

12 l.

Stark János Károly, 1774-1811

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

3 l.

M. D. F.

STARK Károly János festő

szül. 1774 Sopron, megh. 1811 Wien

1804, 1809 Sopron látképe, rajz.

Nádasay a börtönben

Garas XVIII. 27 253. l.

Stark

Sopron látképe

Fenti rajza

Bredeczky Sámuel:

Reisebemerkungen
c. mundzájunak I.
kötetében jelent meg.
Wien 1809.

Repr.

Soproni Szemle

1938. 72. l.

MÜLLER LAJOS
KÖNYVKERESKEDŐ
LEVÉL

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Stark

l.

LykaMagyműI800-50

184. 361, 373. l.

bronz

élés fa

Stark

2

M.D.K.

rajza a XIX. sz. elejéről Sopron zöld környezetben ábrázolja, háttérben a Hóhegyel, az előtérben azzal a zöld területtel, melyen ma a téglagárak állanak.

Bergmann Pál: Sopron városfejlesztésének főbb irányelvei.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1939. 73. köt. 243. old.

Starck János Károly

soproni festő

1774–1811.

lásd

Soproni szemle

1940. 167. l.

Stark .... festő M.D.K.

Soproni. 1805 ben festett képén a lövéreket festi meg.

Csatkai Endre: Képitő törekvések Sopron multjából. Sopronvármegye 1921 aug. 11.

Stark János Károly

festő

* Sopron 1774. júl. 4

† Wien 1811. febr. 7.

lásd

Thieme-Becker

31. K. 481. l.

Hosszmetszet.

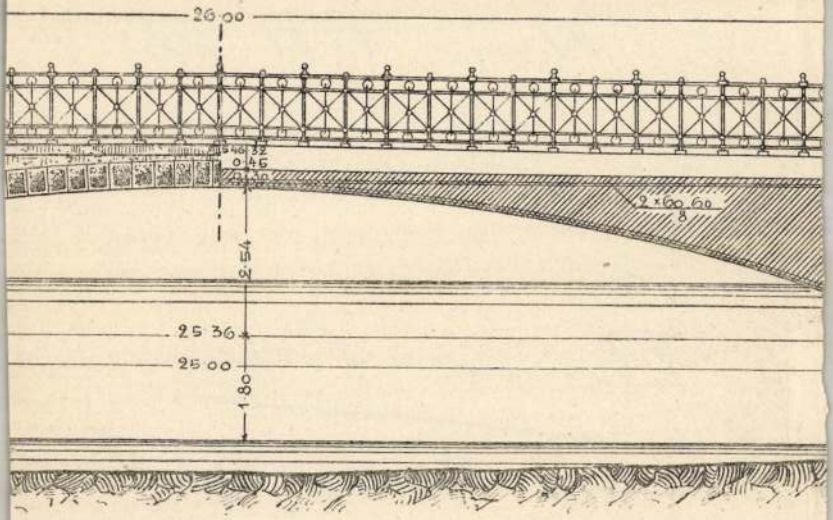

Alaprajz.

Stark Janos Károly

festő

l.

Csatkai Sopr körny

77. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/25 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszter-mében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Stark Johann Karl

Landschafts Maler und Aetz Künstler. geb. zu Oedenburg 4. Juli 1774. gest. zu Wien 7. Febr. 1811.

Seine ersten Kunststudien machte S. zu Dresden, von dort aber begab er sich zur weiteren Ausbildung nach Wien, wo er bis an ein sin Alter von erst 37 Jahren erfolgtes Lebensende als Maler und Radirer thätig war. Er zeichnete und malte Landschaften, meist Waldansichten und öde Gegenden, auf denen zuweilen Dörfer oder vereinzelte Wohnungen sichtbar sind. Denselben Charakter tragen seine Radirungen, deren einige nach Zeichnungen von Mössner, Molitor, und Wagner ausgeführt sind. Von seinen radirten Blättern sind folgende Serien bekannt, Eine Folge von vier Landschaften mit Staffage, nach eigener Zeichnung (gr. Fol), eine Folge von sechs

Stark Tafel 2

Landschaften, theils Ansichten von Dörfen, theils das Innere von Waldungen darstellend, nach eigener Zeichnung (gr 4°) – eine Folge von sechs Blättern mit Ruinen, Wasserfällen und Waldansichten nach Mössmer, Molitor und eigener Zeichnung (gr. 12°) – eine Folge von sechs Blättern mit Ansichten von Dörfern und ländischen Gegenden, nach eigenen und nach Zeichnungen von Wagner (gr 8°) – eine Folge von 12 Blättern mit ländlichen Gegenden, nach eigenen und nach Zeichnungen von Mössmer und Wagner (gr 4°)

Nagler G. K. d. Neues allgemeines Künstler Lexikon. München. 1839. XVIII. K. 223. l.

Fatteszi Alexander: Geschichte Oesterreichs. Wien. II. Bd. 343 l. (in der Namensliste der Ausgezeichneten)

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien. 1878. XXXVII. K. 217. l.

Stark János Károly

festő

Csatoporonkörnyék 77. l.

Soproni születésű bécsi táj-
képfestő. Rajzot készített
Sopronbánfalváról, mely
ma lappang.

Stark János Károly

1774 – 1811

Ltáb II. 47

III. 106

IV. 152

Eggenberg R.

Mellig, kissé jobbra, vér
lyal diszitett keretbe helyezett
kép alatt:

Ruprecht vo

és e felett jobbra: 160.

Rm., mér. a rl. 28 : 16.7

Szn.
332-9

Stark Ignác Károly

MAGYAR MUVESZET

1928. 554

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stark János Károly

1774 – 1811. festő.

Sopronban született, Drezdában és Bécsben tanult, a főhely az utóbbi helyen működött. Legjobb vízkarcokat készített a maga és barátainak idealizált tájképei után.

A Soproni Képző-Művészeti Kör kiállítása 1927

833

Trentsensky Joseph kiadása

A róka halála. (Der Tod des Fuchses.) Kny.

228 m. 313 z.

K. 2. –

Stark János Károly

rézm.

szül. 1774 jul. 4 + 1811. jan 31.
Beirben?

Bánfalva. } Rezmetszetek?
Sopron látképe } Bredetzky=
" köfejtő } Reisebemerkungen

Nagler lexikon köv. metszeteit említi:

2 rimpi és Frangepán a börtönben,
6 lap: Rom, vizesés, erdő Molitor, Mössmer és Stark után,
6 lap falvak, Wagner és Stark után
12 táj. Wagner, Mösmer és Stark után
6 falu és erdő, Stark után.
4 táj staffagesal Stark után
Olasz csapszék. Mitologiai jelenet Stark után.
Ut és legelő erdő szélen. Rézkarc Mössmer J. után, Pápa Baldacci gyűjt.
A Szépm. Muzeumban 6 metszete

Csatkörl

Stark János Károly

Művének 1903. 283

Magyar Művének
1928. 554

Duyàrdin Carel : Tóbiás az angyallal 137 (609), 3862 (535).

Stark

sopronból festő, Beesben

irodalm.

K(rüchten Tónef) Bérekesztése a honnyi Mivészekről és az ő Mivéikről való tavali Tudositásoknak. Tud. Gyűjt 1819. évf. V. K.

118. l

Stark

laid

Ponheimer

.....nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
áírása.

— Endrényi Imre, Szeged.

MDK

Stark és Hegedüs

Sebestyén Artur épitésszel közösen tervezték a Szent Gellért fürdőt és szállót

Sebestyén Artur épitész. E.G. II. 431.l.

Stark Ernő

a.a.: Fiatalok. Ujság, 1933. jan. 29.

MDK

Stark Ernő

OMIKE kibarátok köre. Mult és Jövő, 1931. 416 l.

Stárk MDK

Zsolnaynak az első világháboru alatt készült épületkerámiai munkai küst van a Gellért-fürdő thermálmedencéinek falburkolata, ülőpadjai, pilonok, kutak /Ligeti szobraival/ vizköpők, párkányok. A munkálatok 1917-ig ~~xxx~~ tartottak H e g e d ü s Á r m i n , S t a e r k é s S e b e s t y é n tervei alapján.

41.o.

- 6

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete. Pécs. 1959.

Tisztelettel meghívja
a

NÁDOR GALÉRIA

1997. november 13-án 18 órára

STARK ISTVÁN

festőművész
kiállítására

a kiállítást megnyitja

LÓSKA LAJOS
művészettörténész

Belvárosi Művészek
Downtown Artists

1051 Budapest, József nádor tér 8.
T/Fax: 266-3543

STARK ISTVÁN

Stark Izidor

Sebestyén Artur és Hegedüs Ármin tervei alapján épült a Gellért fürdő és szálló épülete. (1918).

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970. 463 l

8 Pl.

M.O.K.

STARK JÁNOS

Soproni születésű grafikus Bécsben dolgozik, ach hiszb megbízások kedvéért utazik időnként haza. / 19. szd. elő felében. /

CSATKAI E., a soproni műgyűjtés története. Budapest, 1958. 14. o.

Stark János Károly

Olasz csapszék, rézmetszet /Molitor
rajza után/

Soproni Képzőművészeti Kör kiáll. 1927.

11 l.

Stark János Károly, festő

Művészet, II., 1903. 283.

Naményi Lajos: Stark János Károly

Stark János

gölnicbányai ötvös

l.

Árv. Csarnok 110. ankc. kat.

Sebestyén Sz. Demeter

Stark János

gálnicbányai ötvös

XIX sz

l.

Arv. Csarnok 109 ankc.

Eat

bev és lapstr

Horváth: Buda a középkorban

Stark János

gölnicbányai ötvös

l.

Arv. Csarnok 106. aukc.

Kat.

bevezetés és lajstr

GYŐR

Püspöki papnöv: Perényi-Missale

Balogh Jolán: Adatok Milano és Magyarország kulturális kapcsolatainak történetéhez. Bp. 1928, 31 l. 32 l. (képe XVII. táblán)

Stark János

gölnicbányai (?) ötvös

l

Iml

Kőmagyóthy 118. l.

Stark János
ötvös Gölnicbánya

696		**IS** **Johannes Stark,** M 1811, e. — 1826. (Vidéki mester a kassai céhben. — *In der Kaschauer Zunft* 28. X. 1811. „*als Landmeister auf und angenommen worden.*")
	Nr. 695	A szepesolaszii kékfestőcéh behívótáblája. — *Einberufungsabzeichen der Färberzunft in Wallendorf.* — „1819." Szepesi Múzeum, Lőcse — *Zipser Museum, Leutschau.*
697		**JS** Ugyanaz. — *Derselbe.*
	Nr. 695	*a—b)* Cukorszórók. — *Zuckerstreuer.* — Empire. *a)* Wieland Györgyné, Bp. *b)* Kováts Gézáné, Abaújnádasd.
	Nr. 695	*c—d)* Bútorveretek. — *Möbelbeschläge.* — Empire. *c)* Wieland Albert báróné, Farkasfalva — *Farksdorf.* *d)* Dr. Kopasz Árpádné, Lőcse — *Leutschau.*
	Nr. 695	*e)* Evőkészlet. — *Tafelsilber.* Zsedényi Inez, Lőcse — *Leutschau.*

Dallinger, Paulus .....
Darkó, Samuel .....
Deacsics, Johannes .....
Debeutz .....
Debreczeny, Emericus.....
Dendely, Josephus .....
Dendler, Daniel .....
Dengel, Valentinus .....
Depner, Thomas .....
Deutschmann, Johannes .....
Dietrich, Michael .....
Diószegi, Stephanus .....
Dorfner, Leopoldus .....
Drautt, Martinus .....
Drauth, Simon .....

Eckhardt, Andreas .....
Ecsedi, Stephanus .....
Egei, Josephus .....
Egidius .....
Egrÿ de Kolozsvár, Mathias .....
Ehrenhoffer, Michael .....
Ellenberger, Christianus .....
Emrich, Simon .....
Engel, Samuel .....
Enyedi, Fabianus.....
Enyeter, Martinus .....
Erasmus aurifaber .....

Stark János

ötv

Kőmagyötvj. 696 sz.

Stark János, grafikus MDK

Kőfejtő a Szárhalom közelében. Rajz.
Fekete repr. 15 old.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 1957. XI. Kiadja
Sopron Város Tanacsa.

Stark János, grafikus MDK.

Sopron látképe, 1800 körül. Rézmetszet
63.old. Fekete Rep.

Faller Jenő: Sopron szénjogi szerződései 1791-től
1946-ig. Szénbányászatunk államosításáig. 49.o.

Soproni Szemle, Helytört. Folyóirat. 195.. Kiadja
Sopron Város Tanácsa.

Stark János

1927-ben a Soproni Képzőművéstei kör fennállásának 30. évfordulájára megrendezett kiállitáson néhány alkotását bemutatták.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 24.l.

Stark János Károly
1774- 1811

Sopron és Bánfalva látképét megrajzolta, és egy kőfejtő portréját.
Me élhetés hiányában Bécsbe költözött és ott rézkarcokat készitett, tájábrázolások.

Csatkai Endre: A soproni képzőművészet története
Sopron 1962. 6.l.

STARK JÁNOS, céh komisszárius

"B.Csutorás ché egyben lévén az en előttem ülésemben vé
geztet,minek utána az a panasz adatott volna elo,hogy
azon funtmelyet a Céhmester az Gyántárt beméri hibás
volna ...ha hibás megigazittassék...vagy helyébe más u
funt vétessék Stark János Uradalmi inspector mint ché
commisáriusa 1819.-dik 27-2.Xbris"./A veszprémi csutor
rások kis protoculuma,62./. 252.old. 75.jegyz.

BARTÓCZ JÓZSEF: A Veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10, 1971
Veszprém, 1971

STARK J.KÁROLY/III/.festő,rézmetsző

Apja a Lackner alapitványból 70 frt.kölcsönt vett fel, hogy őt tanittassa.Először Drezdában tanult,majd 1797-ben 23 éves korában beiratkozott a bécsi Képzőmüv.Akadémia épitészeti szakosztályába. 219.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festő,üvész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

Stark 1774-ben született Sopronban.Agglegény maradt. Festő és rézmetsző volt,mások után ~~ex~~saját dolgozott de önálló müvei is voltak.-Bécsben,1814.febr.7-én halt meg tüdőbajban. 223.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

Ugyancsak lappang egy SOPRONBÁNFALVÁ-ról készült rajza,amelyet Brendeczky Sámuel említ 1809.évi munkéjában. 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festő,üvészrézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY/III/, festő, rézmetsző

Wurzbach/Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich"/, Stark metszetei közül a következőket ismeri:
4. tájkép staffázzsal, saját rajzai után/folio nagyság.
6 tájkép romokkal, vizesésekkel, erdőrészletekkel/Mössmer Molitor és saját rajzai után, tizenkettedrét nagyságban
6 tájkép falvakról, és vidéki tájakról/saját és Wagner rajzai után, nyolcadrét nagyságban/-12 tájkép/saját és Mössmer, Wagner rajzai után, negyedrét nagyságban. Nem közli e metszetek lelőhelyét. 221.old

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyek et részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái. Ezek egyike:
TÁJKÉP.- Balról hátúl erdő,előtte ritkásan hatalmas fák egy állat al és őrzőjével.Jobbról füves,bokros táj,egy férfi ésegy nő ül a füves réten. Hátul kis templom tornya látszik kereszttel. 222.old Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old
SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái.-Ezek egyike:

TÁJKÉP.- Jobbról sziklás magaslaton falú részlete,középen nagy fa,jobbról nyilt táj,lent kis folyóval,háttérben dombos,erdős vidék,előlhepehupás talaj,növényzettel. 224,old.Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old
SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben saját munkái.-Ezek egyike:
TÁJKÉP.-Balról kis ház,előtte csavarodott fa törzse,jobb felé a háttérben erdő,előtte kis patak,kis pallóval.Az előtérben növényzet. 225.old.Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old
SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái. Ezek egyike:
TÁJKÉP. Jobbról sik mező,háttérben kis házzal,balról erdő széle,kis tisztás hatalmas fákkalkanyargó földes ut vezet bakról jobbra,embercsoportokkal. 226.old Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old
SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner utánx rajzai után készitett,részben önálló müvei.Ezek egyike: TÁJKÉP.-Baltól kis patak,hátúl erdös táj.Előtte malom épülete,A hepe-hupás tájon és úton zsákokkal megterhelt lovak es emberek tartanak a kis vizimalom felé. 223.old. Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyekt részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben saját önálló müvei.-Ezek egyike TÁJKÉP.-Hepe-hupás talajon balról nagy facsoport,középen árok,jobbról elszórtan fák,füves,virágos talaj,emberi alak állatokkal. 229.old. Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1824/családjának története 208.old SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái.Ezek egyike:
TÁJKÉP:-Jobbról sziklás táj,hatalmas fákkal.balról sik mező,patakkal,kis pallóval,emberi alakkal. 211.ol
Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

/III/

STARK J.KÁROLY, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik,melyeket Wagner,Mössner rajzai után rézzkzn készitett,részben önálló munkái.-Ezek egyike: TÁJKÉP: - Jobbról domb,mögötte fák,elötte házak.Középen egy fa,jobbrólhepe-hupás vidéken facsoport. 213.old

Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814./családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY /III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik, melyeket részben Wagner, Mössner rajzai után készitett, részben önálló munkái.-Ezek egyike:
TÁJKÉP.- Balról jobbra húzódó és ereszkedő agyagfalban barlangok, fent erdő. Jobbrólegy nagy szikla, lent füves, virágos talaj. Az egyik barlangban emberi alak. 215.old. Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE. Helytört. Folyóirat, XXIX. évf. 3. sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben saját munkái.-Ezek egyike:
TÁJKÉP: -Mélyút,olfala felett erdő,lent barlang,ez előtt férfi ül a földön és néhány állatra vigyáz. Elől balról buckák, fákkal,bokrokkal. 214.old Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814./családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE. Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái. Ezek egyike:
TÁJKÉP:-Jobbról sziklák,nagy fákkal,balról hegyes-völgyes táj,középen két ember dolgozik. 212.old
Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat,XXIX.évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY/III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetgyüjteménye 18 metszetét őrzi, melyeket részben Wagner, Mössner rajza után készitettés önálló munkái. Ezek egyike:

TÁJKÉP.- E dőszéle, ösvénnyel, előtérben hatalmas fatörzsé, mögötte fák sürüje, bokrok. 218.old.
Fekete repr.

TÍBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX. évf. 3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetgyüjteménye 18 metszetét őrzi, melyeket részben Wagner, Mössner rajzai után készitett, másrészben önálló munkái. Ezek egyike:

TÁJKÉP.- Deszkakunyhó kis toronnyal fák sürüjében a ház körül virágbokrok, előtte füves tisztás. 219.old. Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX. évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi, melyeket részben Wagner, Mössner rajzai után készitett, másrészt önálló munkái. Ezek egyike:

TÁJKÉP.- Jobbról kis facsopor, balról sziklák és erdő középen hepehupás füves talaj, lovassal, két lóval és ~~két~~ egy férfi és női alakkal. 220.old. Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX. évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után,készitett,részben saját önálló munkái.Ezek egyi

TÁJKÉP.-Hepe-hupás talajon balról ritkásan hatalmas fák,középen út vezet,balról egy nagy fa.Hátúl ritkás facsoportok. 227.old. Fekete repr.

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

A Sopronban is tanult és tanitott Bredeczky Sámuel, 1772-1812/"Beyträge zur Topographi des Königreiches Ungarn,Wien,1803-1805/,c.munkája III.kötetének mellékleteként 1804-ben közölt egy 19+15 cm.méretü rézmetszetet,Ponheimer Károlytól,melyet az Stark egyik soproni kőfejtőről készült rajza után készitett. 221.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STAUBINGER József épi

Mikepérés, postahár, 1968 (típusterv)

Postaép 93. és ill

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetgyüjteménye/Kupferstichkabinet/Karton 5/43,4167-4185/Stark Károlynak 18 metszetét őrzi.A 4171,4175,4181 és 4183 számú Wagner rajza után,a 4177és 4178 számú Mössmer rajza után készült,a többi Starknak önálló munkája,ami a képaláirásokon is látható 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzi, melyeket részben Wagner, Mössner rajzai után készitett, másrészt önálló munkái.-Ezek egyike:
TÁJKÉP.-Utrészlet, balról keritás és kút, mögötte erdő, jobbról kis ház részlete. Az úton kétkerekü kordély.- 221.old. Fekete repr.

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztályán 18 metszetét őrzik,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után,készitett,részben önálló munkái.Ezek egyike:

TÁJKÉP:- Sziklás táj fenyőkkel,lent kis patak,pallóval, partján legelésző állatok emberrel. 210.old Fekete repr.

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytörténeti Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

SPIEGLER (Spiegeler) Johann Michael fecit

1761 Porsoy

An 1998.245

294. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39 p. 74., 76., 77., 78., 79., 54-57.
295. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
296. P. 125.
297. P. 125.
298. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 86.
299. N. 32-es oklevél alapján
300. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 86.
301. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
302. P. 1216. 30. cs. capsa 63. N. 1. p. 6.
303. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 60-61.
304. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
305. P. 125.
306. P. 125. Feltételezésünk szerint a 17. században a N. 56. két tele
307. N. 55-ös oklevél alapján.
308. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
309. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 86.
310. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 88.
311. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
312. N. 59-es oklevél alapján
313. P. 125.
314. P. 125. Feltételezésünk szerint a N. 57. a 17. században két tele
315. N. 58-as oklevél alapján
316. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.

de SPATIO, Hans épitonesier

1543-44 Porsoy

Ars 1997/1-3. 231

)ldali hajóban

;. A templom

A toronyban

ıini manet in

ep volt.

gyfok tetején

ısságban fönn

falain minden

SOUKUP, Adolf Rassai epitén

Eperjes laktanya, 1895

Szönyi 1996 48

03

iral), Szentkirály, Sîncraiu; Kolozs

ozs vm 394

SOULAGES, Pierre

HEGYI Lóránd: A reduktivitás gazdagsága : Pierre Soulages bécsi kiállítása. = Új Művészet, III.évf.1.sz. 1992 16 - 20, 75 - 77.p. ill.E

Wien, 1991

SONNENSCHEIN, C. festő

Albrecht főherceg, Hildegarde főhercegnő
Pest 1858

MFMÉ Stud. Hist. 4. 2001. 397.

rich-Genthon 1935. i. m. nyomán,

zek helyén jól kivehetők
utatva, hogy az mai álla-
bb sárkányok közül ket-
abon két-két fémmel be-
vésés is ráfut, mintha az
rkányos jelvényekről egy
mint vörös selyemből ké-
lvényeket későbbi kiegé-

SMITH, Jack

<u>eml</u>. BECK András: Párbeszéd-kultúra. Harbenellő a gondolában. = Jelenkor 32. 1989. 5. 507.

az épület belsõ, udvari frontját mutatja,
lálkozásánál elhelyezett, hangsúlyos
kastély díszes kapuépítményét magába
gtetõs épületrésszel. A kapunyílás elõtt
etve pilaszterekre terhelõ, három részes
emeleti terasz, melyre közös keretbe
kot kétfelõl, félköríves fülkében álló
asz két oldalán egy-egy keskeny,
l fedett torony. Az épület északi, egy
s záródású ajtó, illetve ablaknyílások
feltüntetett nyugati szárnyhoz.

ból és további tervlapokból kideríthetõ,

SPILLER, Ignaz festő

1751 Porsony

Ars 1998. 245.

244. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 73., 74., 77., 78., 79.
245. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 60-61.
246. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
247. P. 125.
248. Botka Ferenc ezen háza az Új utcába eshetett
249. P. 1216. 18. cs. capsa 58. N. 76. p. 168-169.
250. P. 125.
251. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 325. p. 83.
252. N. 45-ös oklevél alapján
253. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
254. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
255. P. 125.
256. P. 125.
257. N. 46-os oklevél alapján
258. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
259. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
260. P. 125.
261. P. 125.
262. P. 1216. 27. cs. capsa 62. N. 1.
263. P. 1216. 21. cs. capsa 60. N. 39. p. 54-57.
264. P. 1216. 23. cs. capsa 60. N. 330. p. 8.
265. P. 125.
266. P. 125.

STANETTI, Dionysios szobrán

Kovács baja, Szűr M. tpl.

ARS 1998/1-3. 180-201. ill.

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
R k. plébániatemplom, stallum.
1916
pozitív: celloidin, 12x17 cm. OMvH ltsz. 1325

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, stallum
pozitív: celloidin, 12x17 cm. OMvH ltsz. 1315

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, stallum, részlet
1916
pozitív: celloidin, 12x17 cm. OMvH ltsz. 1310

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, stallum oldallapja
1916
pozitív: celloidin, 12x17 cm. OMvH ltsz. 1309

Eperjes [Prešov; Sáros vm]
R. k. plébániatemplom, keresztelőmedence, 16.
1903 körül
pozitív: celloidin, 11,5x17 cm. OMvH ltsz. 137

redvéghez. New York-i
vásárok New York-i módra. X.

STAUDINGER, Laurentz Zöfarag.

1792-ben – negyven évvel halála után
jegyzik be a cékbe leánya Staudinger Júlia és
fenyi Nepomuk Máté Zsiére.

ÉpÉptud 1998 113-114.

375. **Dernschwam, Hans**

Die BIBLIOTHEK Demschwam : Bücherinventar eines Hunaisten in Ungarn. Hrsg. von Jenő Berlász. Szeged : JATE, 1984 303 p., ill.

376. **Hegedűs Béla**

VÖRÖS Dezső: A hevesi Hegedűs-hagyatékról. = Hevesi Honismeret, 3 (1984) 57-67.

377. **Kalmár Ernő**

SALAMON Nándor: Műgyűjtemény Kispesten : Látogatóban Kalmár Ernő otthonában. = Művészet, 25, 1984, 10. 36-41., ill.

378. **Kazinczy Ferenc**

HEGYI József: Kazinczy Ferenc metszetgyűjteménye. = Honismeret, 12, 1984, 4. 7-9., ill.

379. **Metzger**-gyűjtemény

METZGER gyűjtemény : Kortárs festészet a Németországi Szövetségi Köztársaságból, Műcsarnok, 1984. január 24. - február 26. A kiállítást rend., bev. Felix Zdenek. Essen : Folkwang Muzeum, 1984 139 p., ill. **ism.** SINKOVITS Péter: Képéhség : A nyugat-berlini új vadak kiállítása a Műcsarnokban. = Művészet, 25, 1984, 6. 42-45., ill.; SZABÓ György = Magyar Nemzet, 1984. február 4. 8.; SZÉKELY András = Új Tükör, 1984. február 26. 24-25., ill.; P. SZŰCS Julianna: Egyen-terápia. = Népszabadság, 1984. január 31. 7.; T.A. [TASNÁDI Attila] = Népszava, 1984. január 27. 6.; WAGNER István: Cím nélkül : „Vadak" a Műcsarnokban. = Magyar Hírlap, 1984. február 7. 6.

380. **Nemes Marcell**

SIMON Magdolna: A főtér : Hetven évig hányódott. = Magyarország, 1984. május 20. 26., ill.

STANKOWSKI, Anton

kiáll.Bp.,Kassák Muzeum, Goethe Intlezte,1992

DÁRDAI Zsuzsa: Nudogram : Anton Stankowski fotói és grafikái. = Magyar Narancs, 1992. nov. 26.41.ill.

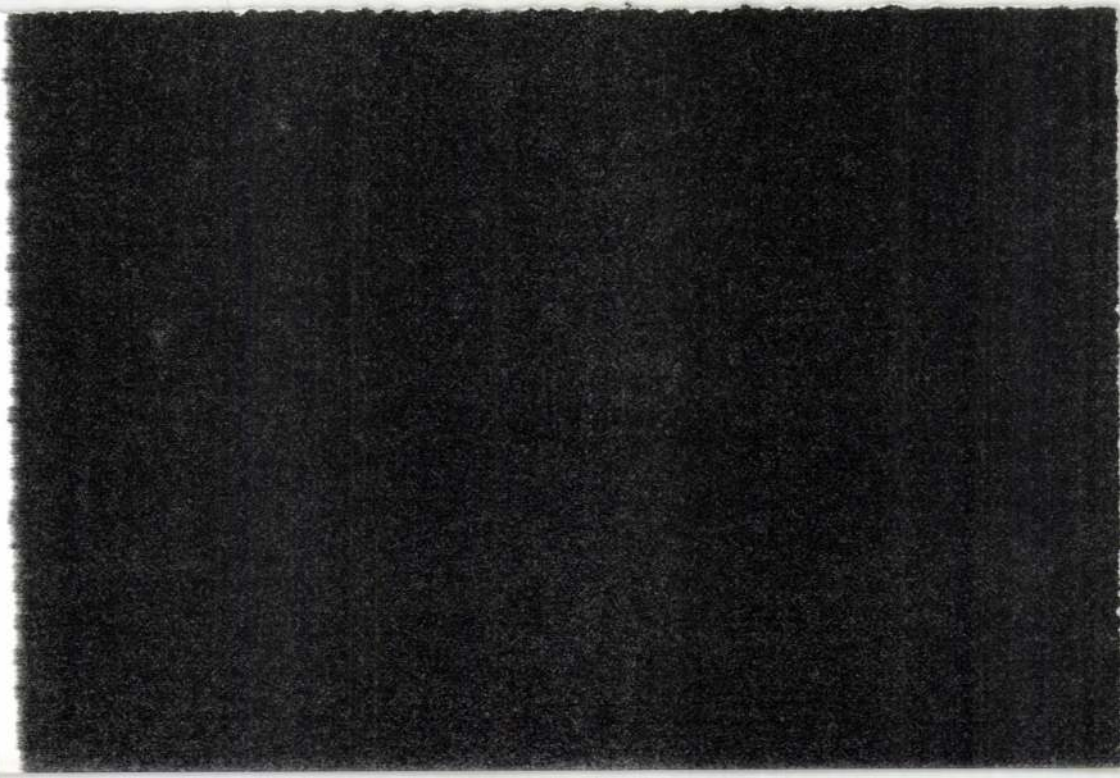

STANKOWSKI, Anton

kiáll. Bp.,Goethe Intézet, Kassák Muzeum,1992

ism. KÓTAI József: Stankowski fotói és grafikái.
= Magyar Nemzet, 1992. november 28. 10.

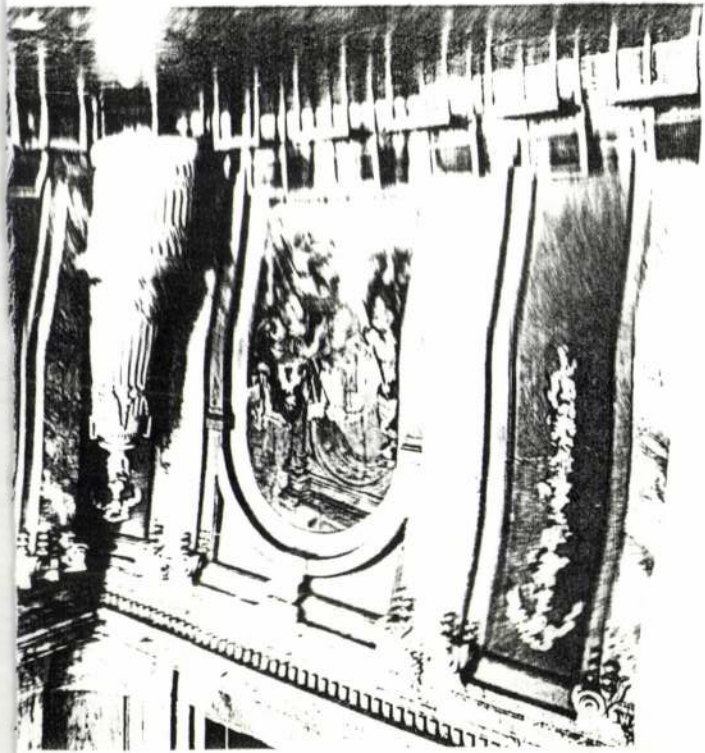

STANKOWSKI, Anton

kiáll Bp., Kassák L. Muzeum, 1992

ism. (bán) [BÁN András]: A kor képei. = Népszava, 1992. dec. 11. 6. ill.

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

"Egy nagyobb történelmi tárgyú képe:Zrinyi és Frangepán a börtönben",Dortmundba került rokoni kapcsolatok révén"-irta Csatkai Endre,De érdekődére a dortmundi múzeum közölte,hogy nem ismerik a képet. -~~Egyanszakxlappan~~ ~~egy~~ 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőmüvész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY/III/, festő,rézmetsző

Anton Gnirs"Topographie der historischen und kunstgeschichtlichen Denkmäler in den Bezirken Tepl und Marienbad". /Augsburg,1832/ említi Stark J.Károlynak Máriánské Láznéról /Marienbad/ készült több tájképét. 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.sz. Sopron, 1975

STARK/III/J.KÁROLY, festő,rézmetsző

Wurtzbach/Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österreich,1856/szerint tájképeket rajzolt és festett.Főleg erdőrészleteket és oly tájakat,amelyeken falvak,vagy egyedülálló házak láthatók.Ugyanilyen jellegüek rézmetszetei is,melyeket részben saját,részben J.Mössmer ? Martin v.Molitor/1759-1812/és Joseph Wagner/1706-1780/ rajzai után készitett. 221.old

soproni
TÁBOR PÁL: Stark János Károly/1774-1814/festőművész-rézmetsző-család jának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.szám
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY, /III/, festő,rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetosztálya 18 metszetét őrzi,melyeket részben Wagner,Mössner rajzai után készitett,részben önálló munkái. Ezek egyike:
TÁJKÉP.-Rirkás facsoport,hatalmas fákkal.Balról kis patak,kis pallóval,jobbról hepe-hupás füves,virágos talaj,emberi alakkal. 228.old.Fekete repr.

TÁBOR PÁL: Stark János Károly/1774-1814/festőművész-soproni rézmetszőcsaládjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.szá
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/.,festő,rézmetsző

1774-1814.-Korának művészettörténeti irodalma számon tartotta.Georg Caspar Nagler/Neues allgemeines Künstler Lexikon,München,1835.-További irodalmi adat róla:Constan Wurzbach"Biographisches Lexikon des Kaiserthums Österrich,Wien,1856.stb. A virgilkönyvben a család ennyit jegyzett fel"...war Maler und Kupfersteher und starb in Wien,Ledig." 220.old

soproni
TÁBOR P/L: Stark János Károly/1774-1814/festőművész-rézmetsző-családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.szám/
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY/III/, festő, rézmetsző

A bécsi Akademie der bildenden Künste metszetgyüjteményében 18 metszete van. A metszetek mind müteremben komponált tájképet ábrázolnak, mert a szabadban készitett tájkép technikája, ennek megfelelően például a szabadtéri fény és árnyék ábrázolása ekkor még ismeretlen volt. Hat metszeten 1809. éviiill. 1810. évi keltezés látható. A sorozat ekkor készülhetett. 223. old

soproni
TÁBOR PÁL: Stark János Károly/1774-1814/festőművész-rézmetszőcsaládjának története 208. old

SOPRONI SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX. évf. 3. szz/
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY/III/, festő rézmetsző

Az ő rajza után jelent meg egy 12+8,2 cm.méretü rézmetszet SOPRON LÁTKÉPÉ-vel,Bredeczky Sámuelnek:"Reisebemerkungen über Ungern und Galizien"/Wien,1809/cimü munkájának első kötetében. 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE, Helytört.Folyóirat,XXIX.évf.3.sz.
Sopron, 1975

STARK J.KÁROLY,/III/, festő,rézmetsző

A soroni vedutákban emlitett két kép kivételével nincs tudomásunk arról,hogy Stark J.Károly más müve hazai kiadványban megjelent volna. 222.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festő,üvészrézmetsző/1774-1814/családjának története 208.old

SOPRONI SZEMLE,Helytört.Folyóirat, XXIX.évf. 3.sz. Sopron, 1975

STARK JÁNOS KÁROLY, festő, rézmetsző

Wohlmuth János, soproni ev. templom orgonista karnagy a Soproni virginálkönyv írójának dédunokája és Tark /II/ János Károly városi kancellista fia volt az 1774-ben született /III/ János Károly, /1774-1814/ romantikus, klasszicista festőművész és rézmetsző. 209.old

TÁRNOK PÁL: Stark János Károly soproni festőművész-rézmetsző /1774-1814/ családjának története 208.old

SOPRONY SZEMLE, Helytört. Folyóirat, XXIX. 6vf. 3.sz. Sopron, 1975

Stark Józef Agost

Festo

1782-1838

l.

Kazimierz Lev

XIII.K.526.l.

32.1-

MDE

Stark Károly

Gundel-dij.

1799. 1. dij

Bécsi képsőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs. loc. 1.

einek felidézése friss gondolatok-
áziáját, melyek szoborba formálá-
el végezte. Két nagyszabásu müvén,
s a Mátyás-szobron alkalma volt
szi erejét, és ezáltal a hazai hir-
kedett. Később akarata ellenére
ráeszmélni arra, hogy a millennium
elszáll. Az általa elképzelt nagysza-
árgyu emlékmüvek folytatására nem
. Kénytelen volt elfogadni azokat
amiket kora biztositott számára;

M. D. K.

Stark Lőrincz, „cementarius"

1603-ban lesz Kassa polgára s mint a város kőművese egy évi munkabér fejében 267 frt és 28 dénárt kap, majd 1606-ban ismét 50 frt-ot az Erzsébet-egyházban végzek munkájáért.

Kemény Lajos: Kassai, építőmesterek. A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Körlönye, 1904. 38. hét. 80. old.

MDK

Stark Lörinc, cementárius

löcsei származásu, 1603-ban lesz Kassa polgára, s a város kömüvese.

Kemény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMK Közl.1904 évf. 8c.l.

28 kötet, III. füzet

Stark Körnicz

cementárius 1603 ban
lesz Kassa polgára, o mint
a város könnüvese 1604-
ben egy éri munkatér
fejében 267 fl 28 denárt
kapott. 1606 ban ismét
50 fl tot a sz. Erzsébet
egyházban végzett munká-
ért

Szód

+ K + 80. l.

A szegedi m. kir. állami fő

Érte

.....

.....

.....

..... *tantárgyakbó*

Magaviselete .....

Szeged, 191..... *év* .....

Látta az atya vagy helyettese:

MDK

Stark Ma ca, fotóm.

művészi értékű fotográfiákkal szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika.- Magy. Iparmüv. 1934.
94-96.l.

Az Iparmüv. Társ. kiállíáts.

Stark

festi Sopron

l'

Szana 1890

20. l.

A magyar kormán
hogy ezeknek a müemléki és mükin
got Magyarországgal szemben jóvá
ben,hanem németországi muzeumok
nyekben őrzött magyar mükincsek
Mükincsi veszteségeket csak mük
könyvekre és levéltári anyagra
A békeértekezl
szóba fognak kerülni.A jóvátéte
mükincsi igényekkel a németekke
az eshetőségre is,hogy más állam
ni a mi terhünkre,amire egy néh
zért összeállitottunk egy lajst
amelyeket amaz igényekkel szemb
alapon. Helyesnek vélném,ha más
mükincsi igényekkel szemben a k
megegyezés alapjára helyezkedn

Stark Marietta

gráci lyceum

5 iparrajz

7 hónap, jeles eredm.

Tanár bizonyi. kálmán

Iparrajziskola 1894

917

Stark Mariella

5 iparrajz.

10 hónap, jeles eredm.

Csupán edenyfestés

Tanár György Kálmán

Iparrajziskola 1896

Stark Marietta

9 hónap, jeles eredm.
tanár: György Kálmán.
Iparrajziskola 1895

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyv

Budap

Visegrádi-

Stark Marietta

Thieme Becker
XXXI. 482. l.
(Lyka)

ARCHIVE

Stark Marietta

stud. Triest 1865

1898/99 I II.
vendéglát.

1899/900 I-II. " "

Triclinium V. 242.

Stark Maria (Mariettina)

adat nincs

1896/97 nyi oszlaly

szul. Triesztben 1865 szept 8.

Rk.

1897/98 I. vendéglát

Miz. Kis. O. Tanácsa 1911. május hó
8-án tartott ülésének jegyzőkönyve
V. 219.

Stark Marietta

festő.

. 1904. Nemzeti Szalon tá-
vasi tárlat.

Stark Mariella

festő 1902. Budapest

1902. őszi Érdek. Nemzeti Szalon

Gyümölcs, vízf. 100 K

Rózsák, vízf. 100 K.

Newberry Walter Leonus, banker

III. 194.

Stark Mária

1896/97 – 1899/900 és
1896/97 Déák Ebner isk.

Ferkèpzomfoiskèvk

133. l.

Stark Marietta

Jesi

* Trient 1865 sept. 8.

Thieme - Becker

31. K. 482 l.

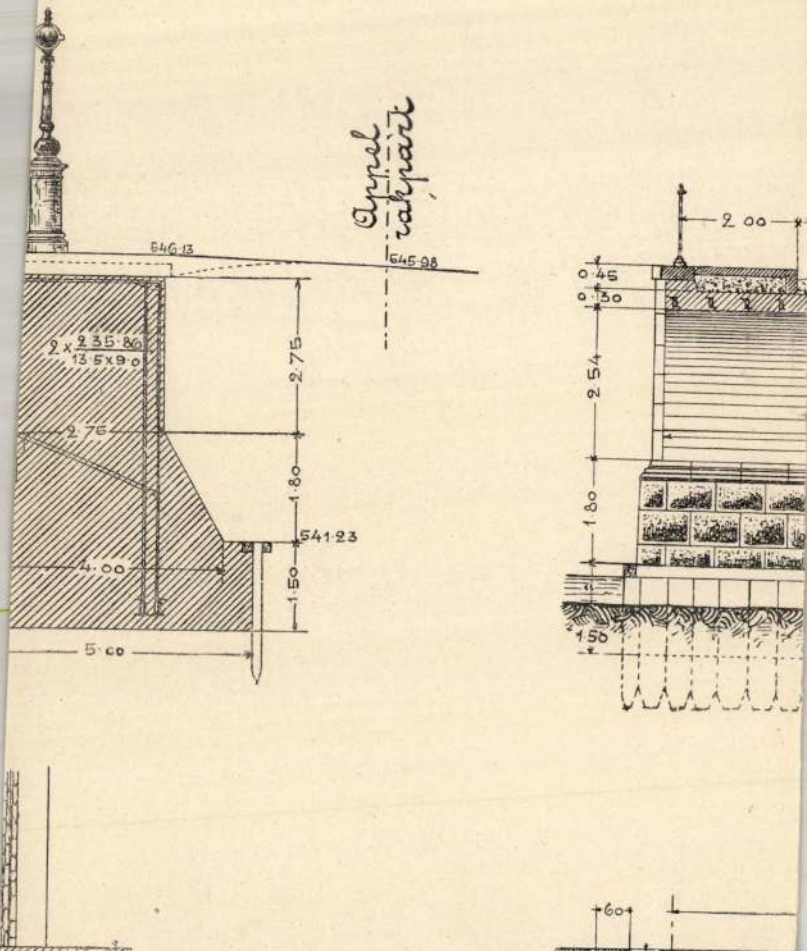
Oppel
rakpart
546·13
545·98
2 x 235·86
13·5 x 9·0
2·75
2·75
1·80
541·23
4·00
1·50
5·00
2·00
0·45
0·30
2·54
1·80
1·50
60

M D K

Stark Margit

Fotomontázs, repr.

Hevesy Iván: A Magyar Könyv-és Reklámművészek első kiáll. Reklámélet 1930. 4.sz. kép 12. l.

Stark N. tájfestő

Századok 1874. 184-205 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészei
/Stark N./

Markó Károly festő,

Divatcsarnok, 1853.május 22.15.297-299.

Iró-- és müvészélet.

MDK

Stark Orbán, a kömives-céhmester
1600-ban

1601-ben megházasodik, ő a város kömüves mestere,

Kenény Lajos: Kassai épitömesterek. Renaissance korszak. MMKE Közl. 1904 évf. 80.1. 28 kötet 3. füz.

M.D.K.

Stark Orbán, kassai kőműves

1601-ben a város szolgálatában áll és megházasodik.

Kemény Lajos: Kassai építőmesterek.
A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye. Bp. 1904. 38.köt. 80.old.

Stark Orbán

Kassa. 1600 ben a kőművesek ékmester, a város kőműves mestere. 1601-ben megházasodik.

+ K + 80. l

reálliskola igazgatóságától.

sitő.

..... osztályu tanuló a

.....

.....

! elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... hó.....

osztályfő.

re Szeged.

Stark Ottó

sokszorosítók rajztan-
folyamán 9 hónap
felső eredm.
6 elemi 4 ipart.
Tanár Horti Pál
Iparrajziskola 1897.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36

M. D. K.

STARK, Philip

Vogel alkalmarotteja 1802

L. S. Vogel 205.

MDK

Stark Teréz

Magyar kiállitó müvészek névsora . Mücsarnok, 1899. 22.sz. 346-348 l.

Stark Teréz

A müvész arcképét bemutatja a lap, s müvészetéről, festményeiről Dr. Székely Béla: "Magyar festőnők" c. beszámolójában ir, méltatva csendélet és tájkép festményeit.

Otthon, Bp. 1895. október hó. 1. sz.
21. lap

Stark Teréz festőművész
Arckép, olajf.
Magyar Képzőművésznők tárlatának és Páris Erzsi gyüjteményes kiállitása, Nemzeti Szalon, 1921. okt.

Az „Erdély“ jövedelméből a ***Székelyföldön*** ú
fizető közvetve segélyezi az ***inség***

Az „Erdély“ előfizetőit a kiadóhivatal egy rem
szolgáló ***3 korona*** értékü színes
szánt képek egyike a hires ***Gyil***
ábrázolja.

Az „Erdély“ előfizetője a két kép közül tetszé
íratnak valamelyik előző évfolya

Az „Erdély“ előfizetői kedvezményesen hirdeth
borítékán.

Az „Erdély“ részére a ki 5 előfizetőt gyüjt, 1
említett ajándékban.

Az „Erdély“ folyóíratnak, mely 12 számban je
fizetési díjat legcélszerübb postau
délyi Kárpát-Egyesület Kolos

Az „Erdély“ folyóíratot az E. K. E rendes ta
6 korona. Ujonnan belépő tagok
lehet egy levelező lapon.

***A cél hazafias és közérdekü, azért bizalon
az Erdélyre, mely évről-évre disse
talommal jelenik meg.***

Kolozsvár, 1904. december havában.

(Mátyás király születési háza.)

A

Ny. Gombos Ferencznél Kolo

STARK Sándor épitőmester

ld. ERős Sándor épitőmester

STARK Sári

M.D.K.

1929-ben Nagybányán a Szépművészeti

Iskola tagja

Réti: Nagybánya... Bp. 1954 340.l.

Stark Ferenc
festőművész
89 éves
† 1946. I. 1.
(szívizomelfajulás)
Kerepesi úti temető

Halotti főkönyv
6.

Stark Teréz

245-246. Arckép, olaj

Magy. képzőművésznők egyesülete VIII. kiáll.
N.Szal. 1916. márc. 6, 22 l.

Stark Teréz

Portrait, olaj

Magy. Képzőművészek Egyesülete jub. kiáll.
N.Szal. 1938. jun. 14 l.

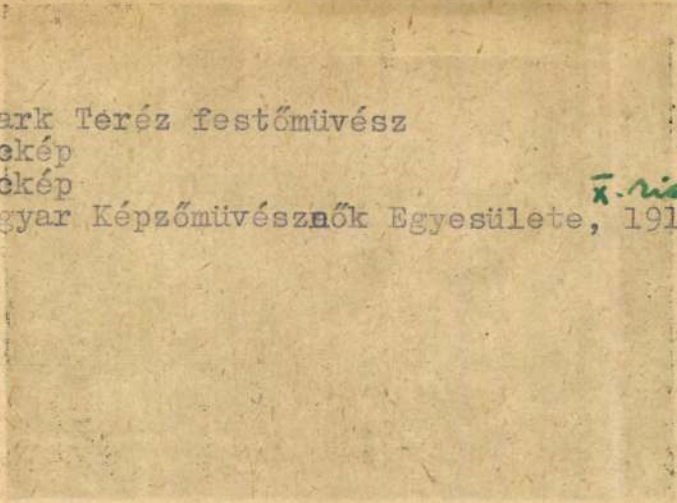

Stark Teréz festőművész
Arckép
Arckép
Magyar Képzőművésznők Egyesülete, 1918.ápr.26.

II. kötet. Bp. 1906., 286. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 43. l. — Lepold— Homor 72. l. — Gerevich PA, 194. l. —

259. kép. *Szent család. Olasz,* ~~*1550 körül.*~~ XVI. század.

Stark Teréz festőmüvész
Székesfővárosi dij, 1915
Magyar Képzőmüvésznők Egyesülete, 1918. április 26.

x. riáll: rat.

MÁRIA-SZOBOR, (273. kép)
fehérezüst, aranyozott rézgömbön és talapzaton. Louis XVI. stílű. Nagyszombati hitelesítő bélyeg és MS mesterjegy.
Mag. 77 cm.
Mathias Satzlauer nagyszombati ötvös műve 1781-ből.

Gerevich PA, 198. l. — Lepold Adatok, 7. és 41. l. — Lepold Katalógus 170. sz.

BATTHYÁNY PRÍMÁS ZSEBÓRÁJA,
arany, átm. 4 cm.
Copfstílű. Osztrák munka, 1790 körül.

KEHELY,
aranyozott sárgaréz, barok stílű. Aranyozott ezüst cuppája Bécs, Anders, 1870.
Mag. 23·5 cm.
Magyar munka, 1800 körül. Patenával.

TRIPTYCHON,
vörösrézből, sodronyzománcos és ágyazott zománcos dísszel. Középen Krisztus, balról Mária, jobbról Ker. Szent János mellképe. Külsején kereszt és indadísz.
Mag. 18·1 cm.
Orosz munka, 1800 körül.

EREKLYETARTÓ,
a Szent Kereszt darabkájával. Aranyozott réz. Talpas, empire stílű.
Mag. 23 cm.
Magyar munka, 1820 körül.

Stark Terér

Portrait c. Lépe
repr.

Gyöngyösy 68. l.

381. III. Károly neje.

Derékon alól, igláthatóan csaknem szemb
fürtjei vállaira omlanak, kivágott k
ros palástját vállaira vetette. A hát
észre.

Elefántcsont miniature, mér
A régiségtárból.

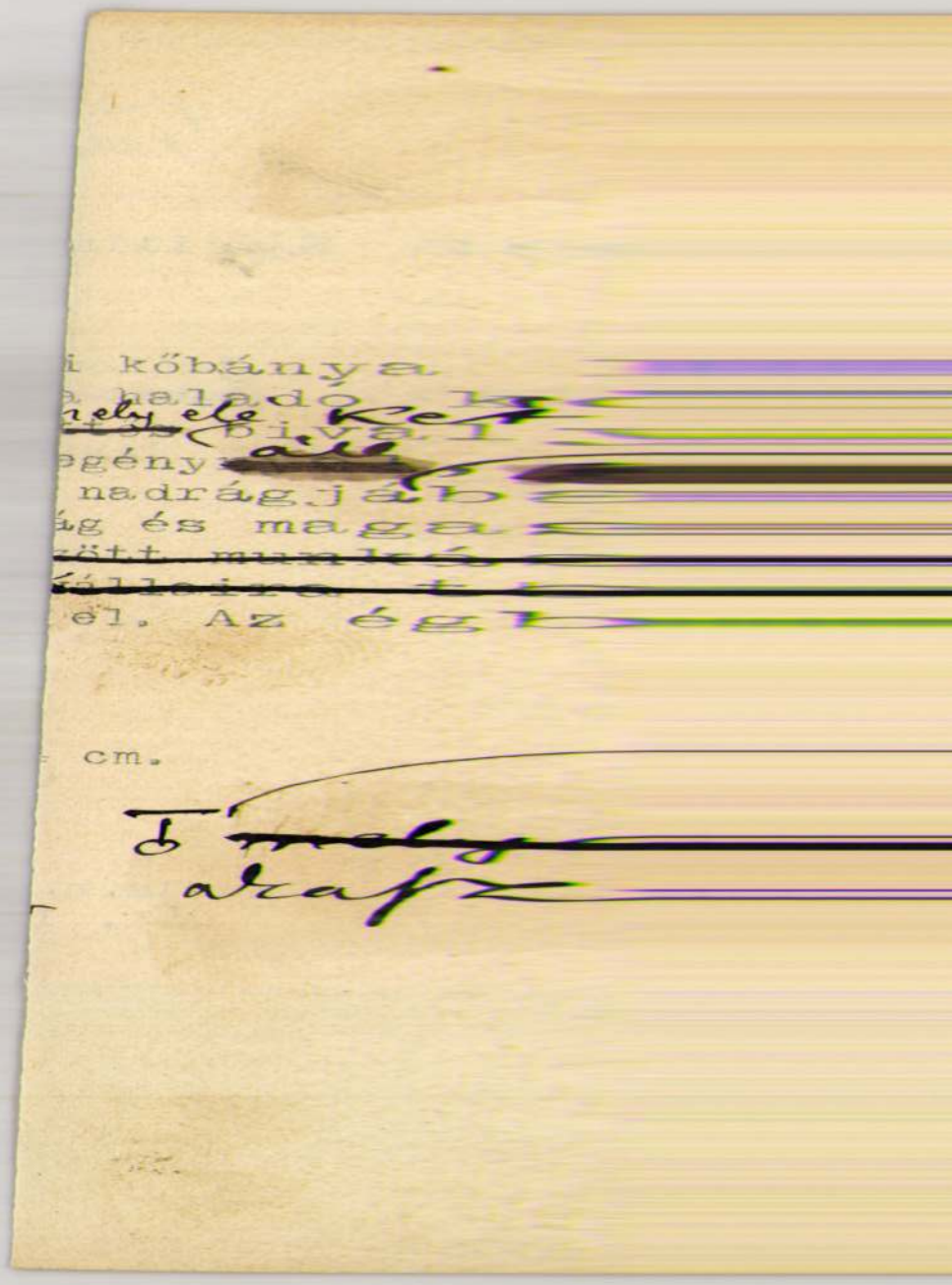

Stark Terér

festő

l.

Bende 1916

159.1 -

L és a kinek

i kőbánya kopár sziklái ~~az elő~~
a haladó köves ~~út vezet~~ uttal, a hol egy
~~tes~~ bivaly ~~[illegible]~~ fogtak és a mely ~~[illegible]~~ előtt egy
egény ~~[illegible]~~ áll, a ki jobb kezét lógat-
nadrágjába akasztotta L öltözete:
ág és magas szárú csizma. ~~A ko-~~
~~zött munkás távozik talicskával~~ és
~~vállaira tett rudon vedrekkel,~~ T
el. Az égbolt felhőzött. Jel-

cm.

T ~~melyek~~ a vállaira tett rudra vedreket akasztott, élénkíti.

Stark Terez

elismerő okl.

Közlezrkiáll
1269. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Stark Terér

vsul. Milano 1856

1896/97 noi ostaly

München Deutsches Museum

V. 211

Stark Tesér

festő

1907

II. Krit n. 3

Stark Teréz Bpest.

Mücsarnok
1893/94. téli kiáll.
1896. mill. kiáll.
1897/98. téli kiáll.
1898/99. téli kiáll.
1899. tav. kiáll.
1902-3. téli kiáll. 602, 605

Akronius, Johannes, portréja Frans Halstól

IV. 44.

Stark Teréz

1905. ősz kiáll. Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület.

Himzőnő, olaj. 400.-K
Aranyhalak, olaj. 120.-K.

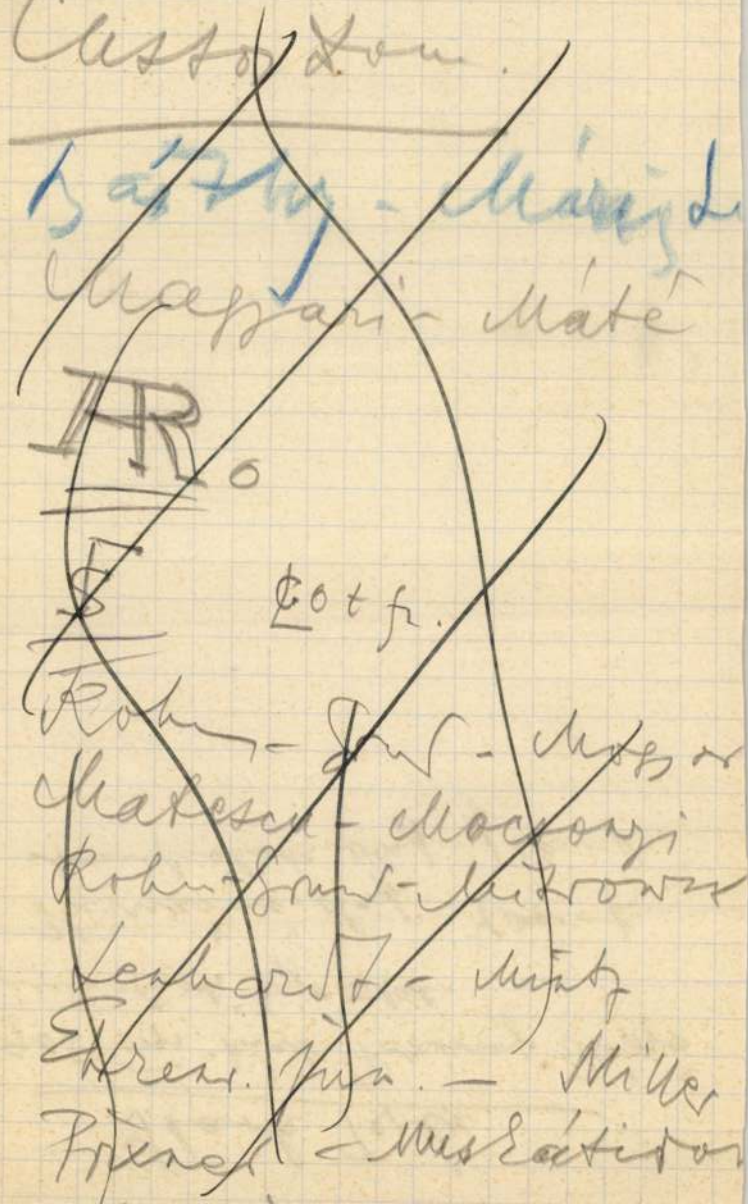

Stark Teréz

Mutsarnok festo Bpest
1911-12. jub. kiáll. 207

Andéond, M. IV. 167.

Stark Teréz

1921. okt. MKE

Arckép, olajf.

1924. máj. MKE

Arckép, olajf.

Mihalik József VI. 208.

Stark Teréz

1915. MKE Kiáll.

Szekesfővárosi díj.

Vasárnapi Könyv X. 70

Stark Teréz

Munczarnóz
1922 jub. Kiáll. 546.
1928 Tav. Kiáll. 679.

Füssli, J. R.: Allg. Künstl. Lex. Zürich, 1779-1819. IV. 242.

Stark Tęcz

1913. náj.-jun. Kiáll. MKE
Nemzeti palon
z női archeje, olaff.

1914. MKE Kiáll. Nemzeti palon
Biedermann Margit archeje
olaff.
Huszár Elemér archeje, olaff.

1915. MKE Kiáll. u. o.
Női archeje, olaff. 800.–

1916. MKE Kiáll. u. o.
z archeje olaff à 600.–

1919. jun. MKE Kiáll u. o.
Tábori pilóta zászlós,
olaff 1200.–
Báró Durneissné archeje,
olaff. 2000.–

Lipót, I-ső, magyar Király arcok.

III. 34.

Stark Teréz

szül. Milano 1856 Rk.
angazelve olasz.
1891/92 női ontáz
1892/93 I. " "
1892/93 II " "
1893/94 I " "
1893/94 II " "
1894/95 I-II " "
1895/96 " "

Tányér ezüstből, aranyozott, 1653-ból, a Kis-
kovnyai ref. egyház tulajd. V. 9.

Stark Teréz

festő

* Mailand 1856

vrod

=

Thieme - Becker

31. k. 482 l.

A budapesti központi vásárcsa

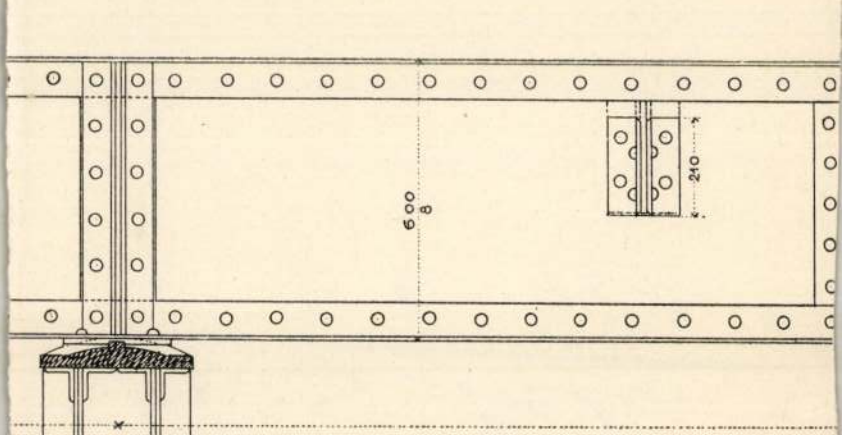

A budapesti központi vásárcsarı

Stark Teréz.

OMKT.1895.tav.

MDK

Stark Teréz

Portrait, of.

M. Képzőm.nők Egy. jub. kiáll. 1938.jun.

18.1.

MDK

Stark Teréz

Portrait, of.

Magyar Képzőm.nők Egyesülete jub. kiáll. katalógusa
1938 jun.3-18. 14.1.

Stark Teréz festő.

Női arckép. Olajf.

OMKT.1895.tav.

MDK

Stark Teréz

Portrait, of.

M. Képzőművésznők E. 9. kiáll. N.Szal. 1917. ápr. 17. 1.

MDK

Stark Teréz festő

Milánó 1856. Budapesten az allami női festoiskolaban Deák-Ebner Lajosnal végezte tanulmányait.
1893 óta arc- és figurális képeket allitott ki a Műcsarnokban, Nemzeti Szalonban stb.
A M.Képzőművésznők Egyesületének kiallitasan 1915. a székesfővárosi dijat nyerte.

E.G. II. 472.1.

MDK

Stark Teréz

Férfi arckép.Olajf. /Rédl Pal túl./

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 43.1.

MDK

Stark Teréz

Tanulmányfej. Olajfestmény.

Képzm.Társ.1899.tav.nemzetk.kiáll. 43.l.

MDK

Stark Teréz

1891/92 - 1896/97
1897/98 II. Deák Ebner isk. és
1888/89 - 1896/97

Ferképzomfoiskévk, 133.l.

Stark Teréz, festőm. MDK

602. Női arckép. Pasztell.

605. Női arckép. Pasztell.

KMTára. 1902/3. téli kiáll. Kat. 54.sz.

Stark Teréz MDK

Interieur, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Stark Teréz MDK

Női arckép, pasztell I-ő.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Stark Teréz MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1895. tavaszi kiáll.

Stark Teréz MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1896. ezredéves kiáll.

Stark Teréz

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll.

MDK

Stark Teréz,
festöm.

6e2. Női arckép. Pasztell.

6e5. Női arckép. Pasztell.

Műcsarnok. 1932/3 téli kiáll. Kat. 54.1.

Stark Teréz MDK

Arckép, olf.

Miccamok 1897. téli kiáll.

Stark Teréz MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

MDK

Stark Teréz

Arckép, of.

" "

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll.
1918. ápr.

STARK TERÉZ

Arckép. Olajf.
" "

A Magyar Képzőművésznők Egyesülete tizedik rendes tárlatának katalógusa. Nemzeti Szalon 1918. ápr-máj.

MDK

Stark Teréz

1915. Szfv. dij

Magyar Képzőművésznők Egyesülete X. kiáll.
1918. ápr.

MDK

Stark Teréz

Férfi arckép, of.

Tanulmányfej, of.

Képzőm. Társ. 1899. tav. nemzetk. kiáll. kat. 43.l.

MNK

Stark Teréz, festöm.

679. Arckép. Mgt.

KMT 1928. tav.kiáll. Kat. 33.l.

Stark Teréz MDK

Arckép, olf.

Mücsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Stark Teréz MDK

Tanulmányfej, olf.

Mücsarnok 1893/94. téli kiáll.

Stark Teréz MDK

Arckép, olf.

Műcsarnok 1893/94. téli kiáll.

Stark Teréz

K

1891/92 – 1896/97
1897/98 II. Deák Ebner
isk. és 1888/89 – 1896/97

Ferkèpzomfoiskèvk

133.0.

V. TEREM.

115 **Gross Béla.** Ájtatosság. Olajfestmény. 450 frt.
116 **Aczél Henrik Emil** Őszi ködös reggel. Olajfestmény. 800 frt.
117 **Gross Béla.** A két testvér. Olajfestmény. 250 frt.
118 **Vikár János.** Szahara. Olajfestmény. 500 frt.
119 **Kondor Dezső.** Vadászcsendélet. Olajf. 150 frt.
120 **Pechan József.** Az utolsó gyufa. Olajf. 2500 frt.
121 **Barsy Adolf** Férfi arczkép. Olajf. Magántulajdon.
122 **Wolff Károly** Szerelmes levél. Olajf. 180 frt.
123 **Egerváry Potemkin Ágost.** Angyalföldi részlet. Olajfestmény. 200 frt.
124 **Veress Zoltán.** Idyll. Olajfestmény. 1500 frt.
* 125 **Markó Ernő.** Reggeli köd a Dunán. Olajfestmény. 1200 forint.
126 **Szegfy Erzsi** Női képmás. Olajfestmény. 1000 frt.
127 **Benes Pál.** Tempi passati. Olajfestmény. 700 frt.
128 **Györök Leo.** Esthangulat Stagno-Piccolónál. Olajfestmény. 200 frt.
129 **Györök Leo.** Hajógyár Zárában. Olajf. 200 frt.
130 **Györök Leo.** Olajfák Sabioncello félszigeten. Olajfestmény. 300 frt.
131 **Maffei Guido,** von Dürgés. Olajfestmény. 2000 frt.
132 **Brodszky Sándor.** Nyárfacsoport a Duna mentén. Olajfestmény. 500 frt.
133 **Stark Teréz.** Férfi arczkép. Olajf. Rédl Pál úr tulajdona.
134 **Stark Teréz.** Tanulmányfej. Olajfestmény. 80 frt.
135 **Strobl Zsófia.** Virágcsendélet. Olajf. 150 frt.
136 **Strobl Zsófia.** Három barátnő. Olajf. 500 frt.
137 **Konek Ida.** Mélázás. Olajfestmény. 180 frt.

VI. TEREM.

138 **Telepy Károly.** Eszményi táj. Olajf. 180 frt.

139 **Telepy Károly.** Szigliget romjai. Olajf. 260 frt.

140 **Telepy Károly.** Árvaváralja Olajf. 350 frt.

* 141 **Telepy Károly.** Halásztanya Fonyódon. Olajfestmény. Hirsch Istvánné tulajdona.

142 **Telepy Károly.** Tihany. Olajfestmény. 260 frt.

143 **Dierckx Pierre Jacques.** Árnyékban. Olajfestm. 500 forint.

144 **Spányi Béla** Nagyhéten. Olajfestmény. 900 frt.

145 **Spányi Béla.** Eső után Olajfestmény. 500 frt

146 **Spányi Béla** Kiöntés. Olajfestmény. 500 frt.

147 **Allégre Raymond.** Diana. Olajfestm. 2500 frank.

148 **Balló Ede.** Férfi arczkép. Olajfestmény. Pfeiffer Kálmán úr tulajdona.

149 **Balló Ede.** Férfi arczkép. Olajfestmény. Lánczy Leo úr tulajdona.

* 150 **Balló Ede.** Wartha Vincze arczképe. Olajfestm. A műegyetem tulajdona.

151 **Telkesy Valér.** Női arczkép. Olajf. Schwarzmeyer Jánosné tulajdona.

152 **Girardot Louis Auguste.** A rétek királynéja. Olajfestmény. 1200 frt.

153 **Girardot Louis Auguste.** Szunyadó víz. Olajfestmény, 1200 frt.

154 **Endrey Sándor.** Férfi arczkép. Olajfestmény. H. Gy. úr tulajdona.

155 **Schiff Róbert.** Arczkép. Olajf. magántulajdon.

156 **László Fülöp.** Hohenlohe Schillingsfürst herczeg német birodalmi kanczellár arczképe. Olajfestmény. 3000 frt.

157 **László Fülöp.** Reischach Hugó báró arczkép vázlata. Olajfestmény. Magántulajdon.

Stark Teréz MDK

Arckép

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Stark Teréz

Olló sign.-val közli a lap a tavaszi tárlaton résztvevő művészek nevét, értékeli müveiket, "Képtári kaleidoszkop" cimmel:
Basch Arpád, Benczur Gyula, Bruck Miksa, Edvi Aladár, Gyárfás Jenő, Hauszmann, L.Hoffmann Ilona, Jászai, Jendrassik Jenő, Karlovszky Bertalan, Karvaly Mór, Kézdi Kovács László, Konek Ida, Koroknyai Ottó, Koszkol Jenő, László Fülöp, Ligeti Miklós, Márk Lajos, Mendlik Oszkár, Mesterházy Kálmán, Olgyai Ferenc, Peske Géza, Spányi Béla, Stark Teréz, Szlányi Lajos, Telepy Károly, Ujvári Ignác, Zemplényi Tivadar.

Stark Teréz és L. Hoffmann Ilona nevét együtt említi a kritika. Stark Teréznek hatásosan festett nőalakját, L. Hoffmann Ilonának gyermekképét dicséri. Élet Bp. 1895. május 5. V. évf. 32. sz. 9-lo. lap.

Stark Zsigmond

Zólyom terrakotta edényei.

Zorkóczy Gyula rajzai nyomán.

vrsd

Éber László dr.

A karácsonyi kiállítás. Magyar Iparmúvészet 1905. 4. l. 35. l.

(Keppel

2.

vagy

1"

z

aj-

ező,

hely-

son-

jel-

kife-

int

bfor-

yik

uzeu-

egje-

gvan-

te-

tnak

Stärk Marcell

Rákóczi út 23. Schusbeck Pál építette 1871-ben a harmadik emeletet 1927-ben Stärk Marcell húzta rá. Jókai Mór 1811-ben itt vette ki az első emeleti 12 szobás lakást, 1800 ft. évi bérért. Előzőleg Blaha Lujza lakott benne.

Barkoczi Péter: Géta a Rákóczi út páratlan oldalán.

Budapest, 1945. 7. 36. old.

STARKAI/Strakai/MIHÁLY, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
110.-Starkai/Strakai/Mihály: Első adat 1881
Utolsó adat 1884
Remekel 1881

Lerizet 20 oszt.ft.beáll.
209.old

BARTÓCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

STRAKAI/Starkai/MIHÁLY, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
110.-Strakai/Starkai/Mihály. Első adat 1881
Utolsó adat 1884
Remekel/beáll/ 1881
Lefizet 20 oszt.ft.beáll. 259.old

BARTOCZ JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei, 241.old
Veszprém, 1971

10.1971

Starkbauer György

órás.

1887 Eőnül Esztergomban.

Kőrösy László dr =

Esztergom. Esztergom

1887. 433. l –

376.

49.

M.D.K.

STARKER Antal arany- és ezüstműves

Pesti mester XIX. sz.

Mihalik Sándor: Szentpéteri J... Bp. 1954. 137. l.

Starker (Starrer) Antal

Ötvös Pest.

1816-ban lett mester
1864-ig Eövethető

Horváth Szentpéteri

256 l.

MDK

Starkh Lőrinx Kassa épitőmestere /1603/

Kemény Lajos cikke. Magy. Mérnök és Épitész Egylet. Heti Ért. 1907. 14.sz. ápr. 14. 153 l.

Starkmann András

Ötv

Kolmogorov 257.2

K. D. U.

STARKMANN Jakab asztalos

1765. Fűtőtorony, kastélyban végzett munkáért 601,02 forint

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1955.

I. 278. l.

Starkovits Sebastian

l.

Zádor – Rados

271. l.

Starmüller Géza

Rétt vett az ides kolozsvári tárlaton.

Kovács Iván Kritikája

Igaz Szó 67/1 120.o.

Starmüller Géza

Részt vett a kolozsvári tárlatou

Kováts Iván kritikája

Igaz Szó 66/2 289.o.

Starsch gróf

tervei és javaslata szerint épült az aradi vár, mely közel 3 miljó forintba. Elvült, Mária Terézia idejében. A vár építését II. József végezte be.

Lakatos Arad

III. k. 221, 222. l.

Vigyázz! Emlékezetem szerint más tervezte!

A Társulat vendégeket szívesen lát!
A programmot kérjük megőrizni!

Budapest, 1947. III. 8.

AZ ELNÖKSÉG.

FIGYELEM!

1947. március hó 22-én, szombaton délután 4 órakor ugyanott a Művészettörténeti és Kereszténytörténeti Intézetben (Gerevich-szeminárium)

választmányi ülést

tartunk, melyre kérjük t. Választmányi tagtársaink pontos megjelenését. Tárgysorozat: tagfelvételek, az idei társulati érmek odaitélésére bizottságok kiküldése, folyó ügyek.

AZ ELNÖKSÉG.

Starosolsky L

Ádám és Éva
c. képe

repr.

HoMHu

Hongrie - Magyarország -
- Hungary. II. 6. - 7. st.
31. l.

Fenti szepelt a
Szinyei - Kiálli
tason.

Starzinsky

Kartofr.

1789

l.

Eperjesy 1929

85 l

MUNKÁCSY MIHÁ

MDK

Starzer Antal 36.1.
pesti és budai ötvös

Árverési Közlöny 1937.febr.1. 1.rk.sz.11.lap
Karácsonyi - aukció

Starzer Antal

otv.

Kőmagyőtvj 513.27

Starzer Tamás

ötvös Pest.

1830-ban lett mester

1849 ig Eövethető

Horváth Szentpéteri

256 l.

Stasík Béla

Az 1930-as érek ~~végét~~ fertőnemzédékéről

szólva említi nevét.

Ladislav Sančin: Výtvarné umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 17.

M.D.K.

Slasikovics Lőrincné, ács

nevét az egri adóösszeírás
1780-ban említi.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

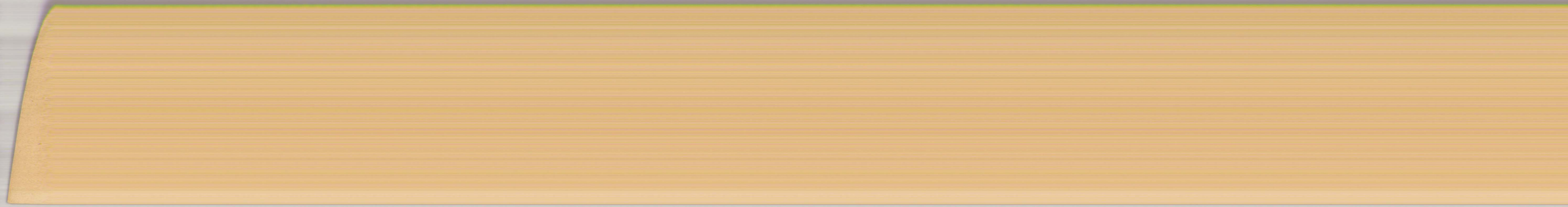

STASIKOVICS Lőrincné ács. Az egri városi adó-
összeirás 1780-ban mint adófizetőt emliti.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Stasiczky

festő

— *Széchenyi* István gróf fiatalkori arcképe sikerült és jellegzetes *Stasiczky* kolozsvári festőre nézve.

Rácsey Viktor. A pannonhalmi képtár. Budapesti Hirlap. 1903. szept. VI.

Stasitzky

festő, XIX. sz. eleje
állítólag kolozsvári szár-
mazású. Tőle gróf Széchenyi
Istvan ifjukori arckepe Pan-
nonhalmán –

Értesítője, A soproni bencés
tögymn. – 1905/6. 33. l. —
Mihályi Ernő: Pannonhal-
ma, 1923. 22, 24. l. —
Magyar Művészet 1928. 59 l.
Thieme-Becker
31. k. 488 l. –

Vasárnap
19
Kat. Jan. vt.

Hétfő
20
Kat. Euszták

Holdtölte 12 óra 32 p.

Izr. 15 Szukkoth 1. n.

Kedd
21
Kat. Máté ap.

Izr. 16 Szukkoth 2. n.

Ógörög Szept. 8 Kisassz.

Szerda
22
Kat. Móric vt.

Csütörtök
23
Kat. Tekla vt.

Péntek
24
Kat. Fogk. M.

Szombat
25
Kat. Gellért vt.

Izr. 20 Sabbath

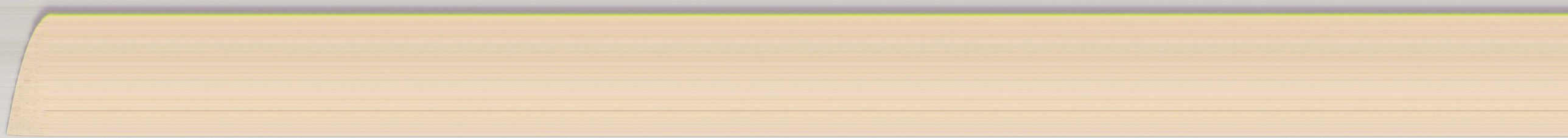

Stasitzky

festő

l.

Vayer Szechenyi

114. l.

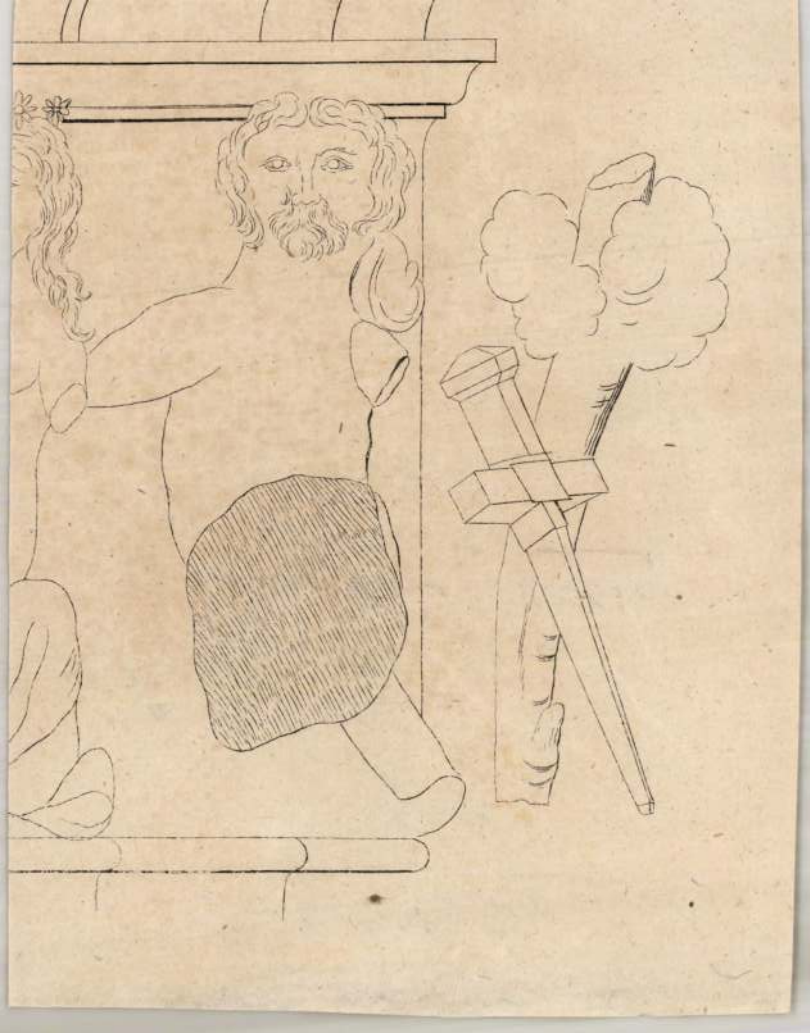

Stasitzky

l.

LykaMagyműI800-50

285, 1.

terracotta

terracotta

terracotta

terracotta

fa és réz

kő

Stasitzky

Thieme_Becker

XXXI. 488-l.

(Lyka)

Bé'le

Perecseny

Stasitzky

festő

l.

Győri kiáll. 1919-1929

28-l

Stasitzky

festő

l.

Mihályi Pannonh.

22. l.

24. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stasitzky

Széchenyi archépe
pannonhalmi Lejtár

Mihályi Ernő dr.

Pannonhalma.

MAGYAR MŰVÉSZET

1928. 59. l.

1887

16

Magyar?

168

Ki volt Palásthy

Stasitzky

MAGYAR MÜVESZET

1928. 59.

Doszkár János és Ferenc

Háztalarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stasitzky

Magyar Müvenet
1928. 59

Stasitzky

festő"

Magyar Művészet, 1928

1-59.o.

Mihályi Ernő: Panoráma.

Festők XIX.sz.Stasitzky.

Magyar Művészet 1928.1-59.o.
Mihályi E rnő: Pannonhalma.

Festészet XIX.sz.Stasitzky: Széchenyi

Magyar Müvészet 1928.1-59.o.
Mihályi Ernő: Pannonhalma.

Stasnik Zaiola

1909/10 - 1912/13

Ferképzomfoiskèvk

133. P.

K LEÍRÁSA.

Stassik Zaida

1914.

Ki tud róla?

A Rajztanárok
Egyesülete -

Bevétel

A Mocz-tól posta utján 6000 korona nyval: hatezer korona bevételeztetett. —

Ácsa, 1922. április 4-én

MDK

Stász István

A Képzőm.Társ.fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállítást rend. a Műcsarnokban. Alkotásával résztvett a kiállitáson.

Lázáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

Statileo (Statilic)

Jakab

traui építész, szobrász

a váci szekesegházat

serverte és építette

Mátyás király Eorában.

1467-ben öntötte Mátyás

budai palotája számára

Hunyadi Jánosnak, Mátyás

királynak és Minervá-

nak nézszobrát, a budai

szent György-tér díszítésére

Hercules, Diana és Apollo

szobrát.

Váci Váci (Tragor Ignác)

A tegnap emberei. Vác

1925. 69. l.

Statilic

lásd Tranizarab.

Dv. 377. l.

óreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

ól elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

mre Szeged.

K.P.V.

STATIÓ, Johann stukkátor.

1671. Kismartonban halt meg

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 279.

Statio, Johann

Stukkator

† 1671 Eisenstadt

Österr. Kunsttopogr.

1932. 64 f.

Thieme-Becker

31. K. 490 f.

Brest

IX. Rákos-u. 10.

Statio, Johannes

Stukkätor

l.

Csat-Frey Öst Kunstt

XXIV. k.

64. l.

...nytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...ügykép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

Statz Mihály grafikus

Kecskeméten, a Bács-Kiskun m.-i Téli Tárlaton szerepel a művész műve: egy hanojjegyfüzet lapjára vetítette ki foltszerűen Kodály jól ismert fejtartását. (említve).

Halász Ferenc: Egy kiállítás leltára.

Petőfi Népe, 1975. dec. 21.

MDK

Staub

Gáj Lajos, az ujabb horvát irodalom megalapitója

Tört. Képes. láptr. 1907. 152.1.

Staub

rayzolo 1835

l.

Kremszeplit

180. l.

rasztok:

ámaszkodó ~~parasz~~ legény, ki vállra vetett
ínjú inget; gatyát, bocskort és vállra vetett ha-
eftbe ~~tett~~ tette karjait öszefonta és ~~nézi~~ a csi-
ljában lévő tálból kakast és jerczét eteti.
ny botját s a háttérben a két tornyú orosz
Felirata a kép alatt ~~[illegible]~~

ár megyei Rusz-
Parasztok"
iakische Bauers-
n Beregher Comi-
tat"
63"

, méretei a réilapnak 26.7 : 19.7 Gm.

T. 4450.

39/94 N°1.

Staub András

1806 – 47

festő

Sponer Pál kismárk

ügyvéd arcképe 1835

Kőszeghy Elemér

tulajd.

Iml.

Stáub Andreas

(1806-1839

l.

Vayer Széchenyi

105. l.

3.

4.

Andreas Staub

litografiája „Ljudevit Gaj." 118. p. reprodukció. 1838.

Rózsa György - Spira György: Negyvennyolc a kortársak szemével, Budapest, 1973
575 l

STAUB ANTAL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozóknak n évsora 1851-1950 között.
STAUB ANTAL, gyári munkás 1882
Függelék, 297.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

STAUB Cecilia

M.D.K.

1917-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Kéti: Nagybánya... Bp. 1954. 332.l.

Staub Cecilia

fej. Kolár
festő Miskolcon
szül. Budapest 1886.
A fővárosi képtárban
csendélképe.
Rajziskolás 1911. 127 l.

Thieme - Becker

31. k. 493. l.

Stark Cecília

1902/3 - 1909/10

Ferképzomfoiskèvk

133. (

szky István kir. közjegyző úr által megkezdett
elyiségeiben talált festmények, illetőleg ezek
ennyiségét és becsértékét az alábbi táblázat

A m ű t á r g y				Jegyzet
becsértéke				
egyenkint		összesen		
K	f	K	f	
129.150	—	—	—	
—	—	129.150	—	

CSORNA Laki Döme u. 2

Šťáb Cecilia

Thieme Becker

XXXI. 493. l.

(Lyska)

Staub Ferenc

– festményeiből állította ki a pécsi Jan. Pan. Múz. 1964-ben

A Jan. Pan. Múz. kiállításai

Jan. Pan. Múz. Él. 1974 XIX

Staub Ferenc

Megnyílt a szekszárdi tárlat nyolc a művész munkái szerepelnek.

Szilágyi Miklós: Szekszárdi tárlat '48.
Népújság (Tolna), 1948. máj. 28.

Staub Ferenc, festő

A nekvárdi táblaton nerepel.

— : Hír

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974 nov. 15.

Staub Ferenc (Tolna megye)

a Vas megyei fiatal képzőművészek tárlatát vasárnap nyitották meg a paksi járási könyvtárban. A művész részt vett a megnyitón.

Tolna Megyei Népújság, 1969. márc. 18.

Staub Ferenc

Tolna megyei festőművész tárlata csütörtökön nyílt meg a paksi művelődési központban.

Magyar Ifjúlap 1972/339 Sold.

Staub Ferenc festőművész.

a pakosi járás képzőművészeinek kiállításán művei szerepeltek.

Ballabás László: Duna menti fiatalok találkozója Pakson.
Dunántúli Napló, 1972. júl. 29.

Staub Ferenc, festő

A Pécsi Janus Pannonius Múzeumban rendezett művészeti kiállitasok 1945-1974 között:

1964-ben rendezett kiállitás: Staub Ferenc festményei 385.old

Sarkadi Eszter: A Jan.Pann.Múz.vázlatos története a Felszabadulástól napjainkig 373.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Staub Ferenc

Önarckép, olaj, 40×25

Dél-Dunántúli Képzőművészek kiállítása
1970–71.

Staub Ferenc

Önarckép, olaj – repr.

Dél-dunántúli képzőművészet
kiállítása 1970–71

Staub Ferenc

Önarckép, ol., repr.

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd – Nagykanizsa – Zalaegerszeg

Staub Ferenc

Önarckép 1 db. 40×25

Dél-dunántúli képzőművészek kiállítása
Szekszárd, - Nagykanizsa - Zalaegerszeg

Staub Ferenc

festőművész alkotásaiból nov. 4-én nyilt kiállitás a szekszárdi Babits Mihály Megyei Müvelődési Központban.

Magyar Hirlap 1974 3o5/8

Staub Ferenc

németkéri müvész hazai hájakat és az adriai tengerpart vidékét megörökitő olajfestményeit állitották ki Pakson.

Magyar Hirlap 1975 8.évf. 73/8

MNK

Staub Ferenc

A dunaföldvári művésztelepen dolgozik

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx majd a cipész ktsz-be megy vázlattervével.

-i- : Művésztelepen.

Tolnamegyei Népujság. 1962. jul. 31.

Staub Ferenc
festő

MDK.

A szekszárdi Béri Balogh Ádám
Múzeumban állított ki.

— : Rúzs
Művészet, 1964. június – 47 lap

M 3.4

MDK.

Staub Ferenc

Kiállitási kritika

Zalai Hirlap 1965 juni.8.

Staub Ferenc MDK

Utca 1964 olf. 6ox8o cm.

Déldunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

Staub Ferenc

MDK

Utca, repr.

Déldunántuli Képzőművészek Kiállitásai 1964-1965

MAGYAR HÍRMONDÓ

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 NOV 5

Staub Ferenc

NÉPÚJSÁG

Szekszárd

— Holnap, csütörtökön délután öt órakor nyitják meg Pakson a művelődési házban azt a kiállítást, amelyet Staub Ferenc és Oszoli Istvánné festőművészek munkáiból rendeznek. A kiállítást Gazdag István nyitja meg.

Straub Ferenc festő

Kiállítása nyílt a paksi
művelődési központban

Népnyság 1969 X. 30

Staub Ferenc

Festményeiből a pakxi jóvásban a művelődési központban kiállítása nyílt

Varga Lászlóné: Egy képzőművészeti kiáll. nézművelési tanulságai

Nézujság 1969 XI:19

Staub Ferenc

Németkéren él.
Kiállítása nyílik a Dunai Vasmű
Klubban

N. N. szocialista, brigádok fóruma

Dunaipráros. Hirlap 1969 XI. 11

Stauh Ferenc

Tolnamegyei képzőművészek kiállítása a múzeumban (Csányi László)
Tolnai Napló, 1952. jun. 5

MDK.

Staub Ferenc

Kiállitási hir

Tolnamegyei Népujság 1966 okt.23.

Staub Ferenc festő

Szöreg műret nem említ.

Gányi László:
Szekszárdi tudósítás

Dunántúli Napló 1964. dec. 13.

Staub Ferenc

Mübútorasztalosnak készült.
Aba Novákmál tanult festeni
Kiállítása nyílik a Dunai Vasmű
Művelődési Házában

(k): A táj, amiben élünk

Dunaújvárosi Hírlap 1969 XI. 22

Staub Ferenc festő

Szöveg emliti vénvételét a trekkárdi múzeum rendezett XI. megyei tárlatra.

Műveket nem emlit.

Repro.: „Fillipói halászok"

Tolnamegyei Népújság, 1964. dec. 6.

MDK.

Staub Ferenc

Kiállitási kritika

Dunántuli Napló 1966 ápr.14.lap 3.

MDK.

Staub Ferenc

Kiállitási kritika

Dunántuli Napoó 1965 juni.13.lap 6.

Staub Ferenc MDK

szerepelt a november 7-én rendezett kiállitáson.

Cs.L.: A Tolna megyei festők közös kiállitása. Tolna Megyei Népujság. 1963. nov. 17.

Staub Ferenc

Csendéletekkel

Staub Ferenc
festő

MDK

„Brassói felleges" és „Bukaresti hűtlenség" c. képei
a dél-dunántúli képzőművészek
első szalonjának kiállításán.

-Takács István: A dél-dunántúli képzőművészek első kiállítása
Napló, 1965. jún. 13.

MDK

Staub Ferenc
festő

A jonus Pannonius Múzeum
Kápolnán nyári helyiségében
nyílt meg kiállítása

:- Hírek -
Napló, 1964. aug. 29. 2. lap

Staub Ferenc

festő, n. 1909. Kalocsa. Mův. tanulmá-
jait 1930-34 Zsögt, Aba-Novák V.
szabadisz. vezette. Első Ziell. 1938-ai a
szolnoki Művésztelep Ziell. Önálló Ziell.
1964 - Lekhard. és Pécs.

75. Utca (Reprod). 1964, olaj;
60 x 80 cm

Dunántúli képzőművészeti kiállítási
szerszám. Kat. összeáll. Sarkadiné Hárs Éva.
Kaposvár 1965.

48-49

Staub Ferenc (szül: 1909, Kalocsa) festő

1930-34 Aba Novák szabadiskolájában tanult. 1938-ban jelentkezett előnör a volnoki művéntelep kiállításán. 1953 óta rendszeresen réntven a telna megyei kiállításokon. Önálló kiállítása volt Siebnávdon és Pécsott (1964)

Utca, 1964, olaj, 60x80cm (repró)

Szakadivé: A déldunántuli képzőművészek kiállítása, 1964-65, 48-49 old.

STAUB Ferenc (1909- 1992) festő

10. 22.
24.

Paksi Képtár

Új Művészet 1992

STAUB János gyöngyösi kőműveslegény, aki részére Temesvár városához bizonyitványt küldenek Gyöngyösről 1784-ben, --+ Éder János.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.D.K.

Staub János, gyöngyösi kőműves legény

részére 1789-ben Gyöngyösről Temesvár városához bizonyít-ványt kuldener. Ukalás Éder Jánosra.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

Staub József

III. c.

fest. nar.

Ferk'pzomfoiskèvk

1933-34. 45. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

92. 1932

1932 ápr. 6.

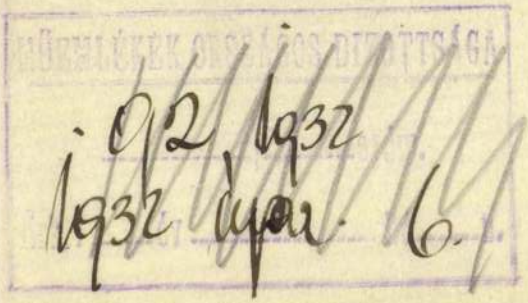

Ansichtskarte

STAUB JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora 1851-1930
STAUB JÓZSEF, gyári munkás; 1938-1941
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1930/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

1021

1972. XII. 3o. 19.3o D.

Tv. Hiradó.

- Vakációzó diákok vették birtokukba -en az uj müvelődési házat, ahol bizonyára kellemesen tölthetik el a szünidőt. Az épitéshez jelentős segitséget nyujtott a helyi termelőszövetkezet, a tsz brigádok is résztvettek az épitkezésben. A 3oo személyes nagy teremben rendezik ezentul a bálokat, szinielőadásokat. A könyvnapi estéken pedig klubhelyiség, és könyvtár várja a látogatókat. A megnyitó után Staub Ferenc festőmüvész a község szülöttének munkáit is megtekinthették az érdekl

Staub Mihály festőművész

Stanek Mihály fotóstnak

1021

STAUB VENDEL, keramikus, korongos

Az államositás után, 1950. jan. 28-án végkielégitéssel elbocsátották a városlődi kőedénygyár régi dolgozóit, köztük Staub Vendel korongost is, aki 1930. november 15-től tevékenykedett a gyárban. 294. old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275. old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

STAUB VENDEL, keramikus

1947 első hónapjaiban visszatért a városlődi kőedény gyárba dolgozni 293.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedényipar/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

STAUB VENDEL, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás keramikus dolgozók névsora. 1851-1950
T STAUB VENDEL, gyári munkás, kőedénykorongos, 1930-+1951
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

Staub

festö

l.

Szilágyi: Magy. nemzet

tört. IX. 455. l.

Staub József V.c

fesso

Ferkèpzomfoisk`vk

1935-36. 73 l

STEINER M. ÉS FIA

ICSOMI ÁGYAK

/., APPONYI-TÉR 1. (Királyi bérpalota)

Y ÉS ÁGYFELSZERELÉSEK
SÁGY — GYERMEKÁGY — MATRAC
ÉT — PAPLAN — PEHELY-PAPLAN
ÓBUTOR — ÁGYNEMÜ

Budapest, 193 6 julius 18.

...nyi Gyula hornak

Bp. XI. Budafoki üt 10c

...szteletteljes kéréssel beküldeni, hogy annak
...t
...ználásával beküldeni sziveskedjék.
...ak

kiváló tisztelettel

Staub József

VI. éves műveszi szakos hallg.

Ferk pzomfoisk vk

1936/37. 77 l.

Kelk Bsomlorsk 'K

Stark József

1931/32 – 1932/33

Ferképzomfoiskèvk

933. C.

JEGYZÉKE.

Staub József

linoleummetszete
a kör. kiadványban

Képzőművészeti Főiskola

graf. ort. mundkáiból
1935-36. Bpest, 1936

Staubach Á

MDK

kályhás

Született: Pécs 1898

A Zsolnay-gyárban dolgozott: 1918-28

76.o. 36. jegyz.

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Staubach Lajos
szobrász
66 éves
(szivíz. elfaj.)
+ 1945. III. 1.
X. ker ujköztemető

Halotti főkönyv
71

Staube Sarolta

textil

1913–15

Éinnisk 1930

88 l.

2. 31.

1931 jan. 3.

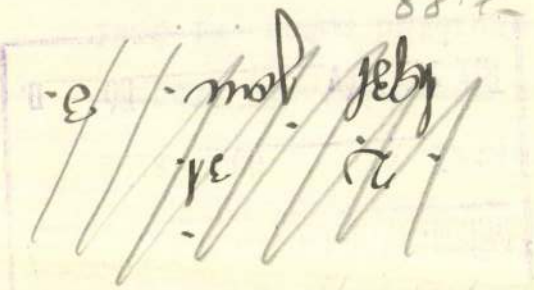

340 - 4
---------szám.
81 - 1930.

Értesitem
várbeli Szentháromság-szobo
1930.IX. számu határozattal
tétként elhelyezett Negyven
ügyszám alatt B o r b é l y
mint a M.O.B. vagyonkezelő
kezelés végett, elszámolás

Budapest,

A minis

Staubach Ádám

MDK

égető és kemence-rakó

a Zsolnay-gyárban a művészeti munkákban közreműködött 1918-1928.

71.o.

NIKELSZKY GÉZA: A ZSOLNAY-gyár művészete. Pécs. 1959.

MDK

Staubach Ádám,

festö, korongozó vagy formázó ?

Nikelszky Géza, beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi.
Pécs. 1948.nov.16.

Staub Cili

festő

lásd Kolár

Vándorné alatt

jegyzetem magamnak annak-
a van a keremben hivatalos
bban tudok elintézni mindent

mi hiba nem mutatkozik,
n van.

Elázatos tisztelettel
vitéz Szakály István
pamor.

.

Staub Cili

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 ó. lí. 1931. IV. 26.

Staub Cili

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

PN 1931. IV. 26.

Staub Cecilia

festő

lásd Kollár Nándorné -

Staub Edit, textil

MDK

4. orsz. iparműv. kiáll. Műcs. 1959.

MDK

Staub Edit

textil

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959. dec.

MDK

Stauber Andor

A hüvösvölgyi szabadiskola kiáll. Képzőművészet 1928. 13.sz. 21o.l.

Stauber Andor András

festő

VIII. Német u. 31.

MKSz 1947

STAUBER/Staber/ György, gombkötőmester

38.-Staber/Stauber/György Stauber Mihaly gombkötő fia. Szül.Kőszeg 1725.aug. Polgár 1747.máj.7.-Mester 1748. márc 6.-Legényt és inast tarthatott.Házasságáról nem tudunk.Fiatalon,1758-61 közt halt meg. 404.old

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 6971-72. Szombathely, 1975

STAUBER GYÖRGY, gombkötő, ester

1755.-A mészárosok feljelentették Staubert, hogy "Borju, és Bárány hussal funt számra kereskedik". A tanács a mesterségéhez nem méltó üzérkedéstől elkobzás terhe alatt eltiltja". 390.old. 66.jegyz

SZOVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

S. Stauber Rózsi

Pesti Müsarnok

1931. őszi tárl. XIII. 419, 426.

S. Stauber Rózsi

festő

Műcs. kiáll. 1931 tól

Pipics 120. l.

Stauber Rózsa

Butorterveziertől
elismerő okm.

Éinusk 1916/17. 31 l.

Veress Zoltánné sz.

1252. Kozma Erzsébet
Sz. 1879 május 30-án.

Finály Henrik

Mellig
nézve
Középütt elválaszt
szakálla rövid. Öltözet
kendő, álló gallérú ing
jű kabát. Körirata
az előlapon: HENR
és a hátlapon, a c

Jelzése alol jobb

Ezüstérem, átmérői
Vétetett 1909: IV. 3
tól 14.22 K-án (702-909)
Elszámoltatott 190

Stauber Rózsi

Végbiz. nyert.

Éimisk 1917/18.

32. l.

Bergamói mester a XV. századból

Orgona ajtó.

Az egész a
~~[illegible]~~ fejét dics
tart. Rövid haja
piros és palástja
nek fel. Az ajtó ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ Gábor
hoz üdvözlő szav
kezét felemelte ~~[illegible]~~
szalagol keresztes
~~[illegible]~~ kerezik.

Tempera, fa

Ar

Ltha

262

46 ~~[illegible]~~ 2
92 ~~[illegible]~~

317.

Stauber Rózsi

Ernst múzeumban rendezett
színpadművészeti kiállításon
színpadterveivel részt vett.

PH. 932.II.21.

Slauber Rózsi

Ernst-múzeumban rendezett szín-
padművészeti kiállításon színpad-
képeivel szerepelt.

PH.932.II.21.

Stauber Rózsi

Ernst-múzeum előcsarnokában rendezett színpadművészeti tervgyűjteményi kiállításon részvett.

EK. 932. II. 20.

S. Stauber Rózsi

Makettekkel szerepelt a Jaschik-növendékek kiállitásén.

P.H.930.V.16.

S. Stauber Rózsi

Nemzeti Szalon nemzetközi kiállításán alpesi képével szerepelt.

Ujság 930. III. 23.

S. Stauber Rózsi

egyike a MAPE kiállítóinak. (426).

(e.a.): A műcs. őszi tárlata
Ujság. 1931. X. 18.

MDK

S. Stauber Rózsi

Svájci falu, vf.

Képzm. Társ. 1931, őszi kiáll. kat. 42 l.

Stauber Rózsa

butortervező

1915–19.

Eírnök 1930

88. l.

ber hó 8-ig terjedő időben végzett

elszámolása megvizsgáltatott és el-

encsém a tek. Bizottságot felkérni,

nevezett müépitészt értesiteni szi-

évi január hó 25-én.

Palinay s.k.
számv.igazgató h.

MDK

Stauber Rózsi

1932. Jeschik A.nál szinpadművészetet tanult.

Ernst Múz. 126.sz. kiáll.

MDK

S. Stauber Rózsi

Templom az Engadinban

Nemzetközi alpin képkiáll. kat. Bpest. 1930. március. 64.l.

S. Stauber Rózsi MDK

Svájci falu, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

S. Stauber Rózsi

MDK

Monte Castiglione, vizf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

MDK

S. Stauber Rózsi

Templom az Engadinban

Nemzetközi Alpin Képkiáll.N.Szal.1930.márc.-ápr.
64.l.

Staubert

l.

Lykanemzromantika

103.l.

Stauber József

Stauber József építész, XI. Somlói-út 79.
258-219

Bptávb 1940 szept.

Ваша Олга

Stauber Jakab

1893/94

Ferképzőmfoiskèvk

133. l.

JEGYZÉ

A VONATKOZÓ LELTÁRI ÉS

BUDAPE

AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS N

1909.

STAUBER MIHALY, gombkötomester

---

17 8: A Gombkötő Cáh megjelent a Tanács előtt és ott elolvasták a új rendtartást nekik.Az evangelikusok el i fogadták,de Stauber Mihály,Gaáli Samuel és Adám semmiképen sem akarták azt elfogadni,ragaszkodván a régihez. 381.old. 28.jegyz

SZÖVENYI ISTVAN: Adalékok a kőszegi gombkötők céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

STAUBER MIHALY, gombkötőmester

1736. Stauber Mihály, Gaal Samuel és Adám az uj Artikulusokat nem akartak elfogadni, a régihez ragaszkodtak. Ezért a Tanacs mesterségüktől eltiltotta őket, portékájukat elkobozták és sem nyiltan, sem titkon üzni ezt nem engedték. 382.old. 28.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas megyei Muzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

STÁUBER MIHÁLY, gombkötőmester

1736.-Kőszegen Stauber Mihálytul engedetlen Fejes ségéss séghére nézve a' czéh Ládaja kulcsa elvetetődött,és Authoritate magistratiali Simonics Gombkötő Adamnak kezében adattatott...." 382-old. 29.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-1972. Szombathely, 1975

STAUBER MIHÁLY, gombkötőmester

1746.-A céh a tanács döntését kérte Stauber Mihály és Pauer János gombkötőmesterek fiainak felvétele ügyében. Mivel igen fiatalok, és amúgy is sok a mester Kőszegen.
86.old. 49.jegyz.

SZOVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 277.old.

SAVARIA, A Vas megyei Múzeumok Értesítője. 5-6.
1971-72. I Szombathely, 1975

STAUBER MIHÁLY, ev. gombkötőmester

1763.-A városi Tanács kimutatása a céhekbe tömörült mesteremberekről.-Magyar gombkötők: ő is egyike volt ezeknek. 391.old. 75.jegyz

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1763/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

STAUBER MIHÁLY, gombkötőmester

Négyen a városi Tanács parancsa ellen voltak és ezért őket a város mesterségüktől eltiltotta a céhből kirekeszette. Ezt más városoknak és helyeknek is tudomására hozza. 1736-ban. - Ő is egyike volt ennek. 382.old. 29.jegy

SZÖVÉNYI ISTVÁN: Adalékok a kőszegi gombkötő céh történetéhez /1713-1765/ 377.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72. Szombathely, 1975

Stauber Rózsi

A Művészet c. rovat a fiatal magyar iparművészek kiállitásáról tudósit, melyet az Iparművészeti Társulat rendezett. Ripper Margit, Stauber Rózsi, Grofcsik Emilia, Kardos Böske, Rákos Böske, Csillag Olga, Hegedüs Erzsi, dr. Fritzné Schiffer Edit művészek szerepelnek a tárlaton.

Stauber Rózsi szép nippeket mutatott be a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1917. dec. 2.
XXVIII. évf. 48. sz. 767. lap.

M.D.K.

Staud András pesti harangöntő

1857-ben 100 forintos harangot öntött az aldebrői templom számára.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 479. old.

STAUD János gyöngyösi kőmüves, épitőmester. 1856-57 között az ecsédi paplak restaurálását --+ Szvoboda mesterrel együtt végzi. A nagyrédei rk. templomot --+ Fischer Józseffel együtt 1872-75 között alapjaiból ujjáépiti, illetve tervezi. 1878-ban a visontai rk.templom uj szentélyét és sekrestyéjét tervezi. Fennmaradt tőle 1872-ből az ecsédi iskola, 1886-ből a füzesabonyi iskola és 1895-ből a nagytállyai magtár bővitésének rajza./Tervj. 27o, 264, 64./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit.

-1-

M.D.K.

Staud János, gjöngjösi kőműves építőmester

1856-57. között az ecsédi paplak helyeállítását végzi Szvoboda Mesterrel együtt. 1872-75. között újjá építi a nagyrédei r.k. templomot, Fischer Józseffel. 1878-ban a visontai r.k. templom új szentélyét a sekrestyéjét tervezi. Fenn maradt tőle 1872-ből

Meves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt. ./.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

-2-

M.D.K.

Stand János, építőmester

"... az ecsédi iskola-, 1886-ból a fü-
zesabonyi iskola- és 1895-ből a nagy-
tállyai magtár bővítésének rajza.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 402. old.

MDK

Staud Mihály festő

Sávoly M: Képzőmüv. kiáll. Pozsonyban. Magyar Minerva, 1935, nov. 15. 280-281 l.

Staud, nagyjécsai képfarago

1782-ben készitette a nagy-
bogárosi (Torontal m.) plé-
bániatemplom főoltárat 195
frtért. 1793-ban ugyanoda
készitette a szent Anna és Vendel
oltárokat 155 frtért.

Történelmi Adattár

Csanád-egyházmegye hajdana
s jelenéhez. Temesvár 1872.
II. évf. 35. l.

ORSZÁGOS MAGYAR IPAR
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY ÚT
A MAGYAR IPARMŰVÉS
UNGARISCHE LANDESGESELLSC
SOCIÉTÉ DES ARTS DÉCOR
HUNGARIAN SOCIETY

S z e n t i v á n

urnak

Mdk.

Stand Ignác pesti mesternél

rendel Festetics György fia számára
1804-ben nappali szoba berendezést

Magyar Műemlékek, Keszthely Műemlékei
1962. 105. l.

MDK

Michal Staud
[Staud, Mihály] ; festő

62 éves pozsonyi festőművén. Annak idején Fényes Adolf szabadiskolájában tanult és szoros kapcsolat fűzte Szőnyi István iskolájához is.

–: Pozsonyi festőművén budapesti kiállítása 12

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 14.

Ständhammer

József

MAGYAR IPARMŰVÉSZET

1933. 87. l.

(A Budapesti Nemzet-
közi Vásár.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

M. D. K.

STAUDER, Joseph rajzmester

Vogel S. alkalmazottja 1805

L. S. Vogel 209. 178,

M.D. K

STAUDERER, Alexius rajsmester

L.S. Vogel 178

M. D. K.

STAUDERER, Aloisius rajzoló

Vogel alkalmazottja 1802

Z. U. Vogel 205.

Staudhammer

Károly

l.

MAGYAR IPARMUVESZET

1938. 157. l.

887. KÉT HENGERES DOBOZ FE
zylindrische Dosen mit Deckel,

888. KIS KANNA ÉS ÖBLÖS CSÉSZ
und bauchige Schale, getrieben.

889. KÉT FÖDELES DOBOZ, ezüs
figural getrieben. Indien, XIX.

890. TALPAS CUKORTARTÓ, áttör
die Schale durchbrochen, Silbe

891. KEREK ÉKSZERTÁLKA, ezüst,
schale, Silber, im Mittel Amoretti

892. TALPAS CSÉSZE ALJJAL, ezü
XIX. sz. — Becher mit Untertass
Vay. Wien, XIX. Jh. 380 gr.

893. KIS TEJSZINES KANNA ÉS C
und Zuckerdose. Silber. London,

894. KIS FÖDELES FÜLES EDÉNY
gehenkeltes Gefäss, Silber, mit Wa

895. OVÁLIS KOSÁRKA, ezüst, gye
spielzeug. Wien, 1801.

ök, nyolcszögü, gömbös testtel, kérdőjelalaku füllel és
kk diszitéssel. EB mesterjegy. (Elias Busch † 1705.)
it Deckel, Silber, niedrige, achteckige, kugelige Leibung
l und Ausgussröhre. EB Meisterzeichen (Elias Busch).

al. Német, XIX. sz. — Konischer Becher, Silber, der
) gr.

két női hermás füllel. Budapest, XIX. sz. — Grosse
menhenkel. Budapest, XIX. Jh. 3840 gr.

y hajlott lábon áll, két füllel. Budapest, XIX. sz. —
hweifte Füsse. Budapest, XIX. Jh. 770 gr.

te három hajlott lábon áll, elálló ezüstnyéllel. Bécs,
ippte Leibung ruht auf drei geschweifte Füsse. Wien,

delén rózsaidomu gomb. Pest, empire. — Kasserol mit

vális, lapitott alak fekete fafüllel. Pest, XVIII. sz. —
valer flacher Form, mit Holzhenkel. Pest, XVIII. Jh.

MDK

Staudhammer József

A Bpesti Nemzt. Vasarról. Belső stand. Staudhammer József és Falus Elek terve. Repr.

Magyar Iparművészet, 1933. 87.lap

Staudhammer Károly
és Falus Elek

K

Weiss Manfréd
pavillon az 1937. évi
Bpesti Nemzetk. vásáron
fentiek terve szerint

Tér és Forma
1937. 6. n.
képpel.

ASÁRNAP
27
t. Pantaleon
rot. Olga
14. Aq., Pr.

N. k. 4 ó. 30 p. N. ny. 19 ó. 41 p.

HÉTFŐ
28
t. Ince p.
rot. Ince
15. Quirik

KEDD
29
Márta sz.
t. Márta
16. Atenog.

ZERDA
30
. Judit vt.
ot. Judit
17. Marina

TÖRTÖK
31
. L. Ignác
t. Oszkár
18. Jácint

ÉNTEK
1
. V. Péter
t. V. Péter
19. Makrina

VIII. HÓ AUGUSZTUS

OMBAT
2
. L. Alfonz
ot. Lehel
20. Illés pr.

Izr. 9. S. Debarim

Staudhammer Károly

K

Wellisch Andorral és Falus Elekkel tervezte a budapesti Corso-mozi újjáépítését

Tér és Forma

1937.6-7.

A cikk Wellisch Andor emlékére.

Staudhammer Károly
és Falus Elek

K

cséd-

A Goldberger textilgyár
kiállítási terme és
kiállítási épülete
Repr.
Gyorgyi nyomagép II.
25, 26, 27.

Az újjáépített Corso
mozi nézőtere
fenti és Vágvecsei
Wellisch Andor terve
Repr.
u. o. 28, 29. l.

Staudhammer Károly

és Fabos Elek

közösen tervezték a

Goldberger-pavillont

az 1937-es Budapesti

Nemzetk. Vásáron.

Tér és Forma. 1937

6. sz. Képpel.

ASÁRNAP
24
t. Bertalan a.
rot. Bertalan
t. 11. Euplusz

N. k. 5 ó. 7 p. N. ny. 18 ó. 57 p.

Izr. 1. Elul R. Kh.

HÉTFŐ
25
t. Lajos kir.
Prot. Lajos
g. 12. Anicét

KEDD
26
t. Zefirin p.
Prot. Izsó
g. 13. Maxim

SZERDA
27
t. K. József
ot. Gebhárd
t. 14. Marcell

ÜTÖRTÖK
28
at. Ágoston
ot. Ágoston
. 15. N. B.-A.

PÉNTEK
29
. K. János, f.
rot. Erneszt
. 16. Dioméd

ZOMBAT
30
at. L. Róza
Prot. Róza
g. 17. Miron

Izr. 7. S. Softim é P.

Französisch, um 1830.

985. ÜLŐ KINAI, szines porcellánszob
zetes edény fedővel. Francia, Biec
zösisch, Biedermeier.

986. KIS TÁNYÉR, porcellán, szines
vázák közt padon ülő nőalak. Je
Kleiner Teller, Porzellan, mit farb

987. BŐSÉGSZARUT TARTÓ ÁMOR,
horn, weisse Porzellanfigur. Berlin

988. CLEOPATRA, szines porcellánkép,
farbiges Porzellanbildnis, in Holz

989. TALPAS TÁLKA, öntött bronz
tányérka közepén Minerva alakja.
den Schaft bildet eine dudelsackp
Minervafigur. Deutsch, XVIII. Jh

990. KETTŐS SZELENCE, porcellán,
— Doppeldose, Porzellan, in Kupf

991. CSÉSZE ALJJAL, porcellán, piro
az Am-Hof-térről. Bécs, 1811. — S

an, XIX. Jh.

zinesen három médaillon tájképpel, körben ismétlődő kép. IX. sz. — Prunkschüssel, Porzellan, mit Landschaften und

bajuszos férfiak sorakoznak, közepén két főnix-madár vörös- — Prunkschüssel, Porzellan, an der Randfläche bärtige Männan, XIX. Jh.

:ellán, ivesen hajlott barokk-alak, rajta domboru arany- és a szent Család szinesen festve (a Du Paquier-porcellánokra —1744. M. 41 cm. — Tabernakel-Tür, Porzellan, barockfüramilie darstellend (in Farben der Du Paquier-Porzellane).

Illusztr. XXII. tábl.

, porcellán, zöld alapon relief arany, diszes és szines alakok- öcherförmiger Notizbehälter, Porzellan, mit Reliefgold und

:suita-porcellán, csónakalak, hajlott füllel, kobáltkék diszítés- s rajz. Kina, XVIII. sz. e. — Saucière s. g. Jesuitenporzelekoriert. China, A. XVIII. Jh.

báltkék tájképpel. Kina, XVIII. sz. — Kanne mit Fuss, PorKobaltblau. China, XVIII. Jh.

om vármegye alispánjától.

Sürgős.

...gos Bizottságának

Budapest.

sz. a. kelt átiratára hivatkozva),

...lgabíró hivatalos

...tkozó bérleti szerződés

hó 26 napján fenti sz.

sitse, vagy — esetleg távbeszélő útján —

Staudhammer Karól

vrád

Hungary 1937

61. C.

MDK

Staudhammer Károly

Staudhammer Károly, Falus Elek és vágvecsei Wellisch Andor terve után, az újjáépitett Corso mozi nézőtere. Repr.

Györgyiújmagyép. II. 28, 29. l.

MDK

Staudhammer Károly

Staudhammer Károly teázósarok-butorzatat körisfából készitette Kurthy Antal, a magyar kézműves ipar berlini kiallitasara.

Cikk: Magyar kézművesipar a berlini kiallitason.

Magyar Iparművészet, 1938. 157.lap

MDK

Staudhammer Károly

szobaberendezések

Építőmunka 1934. 3.sz. 6 l. 1.

MDK

Staudhammer Károly

Weiss Manfréd pavillon az 1937.évi bpesti nemzetközi vásáron. Tervezték Staudhammer Károly és Falus Elek.

Tér és Forma, 1937. 6.sz. képpel.

MDK

Staudhammer Károly

Wellisch Andorral és Falus Elekkel tervezte a budapesti Corso-mozi ujjáépitését.

Tér és Forma, 1937. 6.sz.

MDK

Staudhammer Károly

Staudhammer Károly és Falus Elek közösen tervezték a Goldberger-pavillont az 1937.év Budapesti Nemzetk. Vasaron.

Tér és Forma, 1937. 6.sz. képpel.

MDK

Staudhammer Karoly

Staudhammer Karoly és Falus Elek tervezte a Goldberger textilgyar kiallitasi termét és kiállitási épületét. Repr.

Györgyiujmagyép II. 25, 26, 27.l.

MDK

Staudhammer Károly

Képzőművészet 1935. 85.sz. 124. l.

MDK

Staudhammer Károly épitész

Staudhammer Károly épitész, Wellisch Andor és Falus Elek épitésszel tervezte a bpesti Corso-mozi újjáépitését.

Alaprajz és bejárati részlet.Repr. 149.lap
Metszetek és emeleti alaprajz. " 150. "
A Corso-mozi előcsarnoka és részlet a nézőtérről. Repr. 151.lap
Képek a nézőtérről.Repr. 152, 153.lap

Tér és Forma, 1937. 6.sz. 149-153.lap

STAUTENRAUSS Ferenc

1784-ben Csákváron Zeitén + tervek

MÉt 1997/3-4. 150. + ill

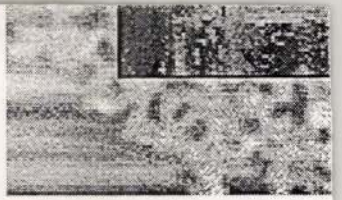

Staudhammer Károly

Wellisch Andor és Falus Elek tervezték a bp-i Váczi utcai Corso filmszínházat 1937.

Merényi Ferenc: A magyar építészet 1867-1967. Budapest 1970.

921

MDK

Staudhammer Károly

Az ujjáépitett Corso mozi nézőterét Staudhammer Károly, Falus Elek és Vágvecsei Wellisch Andor tervezte. Repr.

Györgyiujmagyép.II. 28, 29.l.

MDK

Staudhammer Károly terve

Lakószoba terve. Repr.

Épitőmunka, 1934. 6-10 sz. 117.l.

MDK

Staudhammer Karoly iparművész

A Berlini Nemzetközi Kézművesipari Kiallitas pavillonjából. Interieur. Staudhammer Karoly iparművész terve, kivitelezte Kürti Sandor. Repr.

Magyar Iparművészet, 1938. 165.l.

MDK

Staudhammer Károly

Falus Elekkel átépitette a Rákoczi út és Karoly krt. sarkán a Vigyázó palota földszinti üzlethelyiségét. Repr.

Épitőmunka, 1935.1.sz. 11, 12.1.

MDK

Staudhammer Károly iparm.

Magyar Iparmüvészet, 1931. 39. l.

STAUDINGER, Aloys, pozsonyi avztalosmester

A. S., bürger u. Tischlermeister, 9 hónapos fia meghalt. (1849, 159 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Staudinger Ferenc

fertő

l.

Papp Nagyvárad

35. l.

ének legfontosabb forrásai a levelei
i,s még életében készült két élet-
ten tanitványai,ami befolyásolta és
chelangelo is hatással volt életraj-
ivi közvetlen környezetéhez tartozott
at,s a Vasari féle életrajz korrek-
enetősen pontosan ismerjük.ASCANIO
-ban jelent meg "Vita di Michel An-
"Le Vite ..."c.müvé 1550-ben jelent
harmadik részében foglalkozik Mi-
nézte a korrekturát,mégis sok hiba
is vet X Vasarinak.Vasari ezeket a
helyesbiti is Condivi közben meg-
elo elismeréssel volt Vasari munkája
öszönetet Vasarinak,aki ezt második
és Condivi munkája között nagy kü-
Vasari képzett kritikus és iró volt,
ában ir,mig Condivi az irásban kevés-
ers,de érthető és vilagos.Condivi
ség ad jelentőséget.Minden szinpadi-
valóságában,mindennapiságában mutatja
zirónak a müve számtalan kiadást ért,
ernebb,kritikai kiadásokig.Vasari mi-
Milanesié,1906.Michelangelo levelet
gyatékát számtalan kiadásban megta-
si publikált "Ismeretlen Michelangelo-
Igen fontos forrás a temetésén BE-
Orazione funerale di M.Benedetto Var-
licamente nell'essequie di Michelagno-
hiesa di San Lorenzo.Firenze 1564.
sokat és életrajzának legpontosabb
MACKOWSKY:Michelagnolo c.1921.Berlin
NMANN és Rudolf WITTKOWER :Michelan-
legtökéletesebb Michelangelora vonat-

STAUDINGER, Aloys, pozsonyi asztalosmester

A.S.,bürg.Tischlermeister,
9 hónapos fia megh. [1849, 159 l.]

Pr.Z.

F. M. 19.

Hedrich Staudinger /Sicsi/

60-a eivelbe Pomey. (Ly. III. 76.)

Anyakvi sz.: .....

Név: ..... *Vallás:* .....

Lakcim: .....

Szaktárgyak: .....

Évfolyam: ..... *Szül. év:* .....

Szaktárgyain kivül tud .....

.....

Tanitást vállal: h e l y b e n - v i d é k e n. .....

Kondiciók (tétel, érték): .....

Igazolt: .....

Staudt, Michael

festő

szül. 1907. nincs Eitéve hol.

Gwerk Ödönmél tanult. Felsőmagyarország több Kiállításán szerepelt a megszállás alatt 1934-35-ben Budapesten élt.

Bő Életrajzát lásd

Csákós 15. l.

vagy Forum 1934-35.

Ståndt, Michael

Kenyszermunka
c. köpe repr.

Csákós 7. l.

Budapesti honvédfogház riepkit

VII. 289

Staudt Mihály

l,

Forum (magyar rév)

. 1937. 25. l.

48. Ereklyemuz.

dultan van ábrázolva.)

~~és~~. Előre fésült haja, bajusza és leberet-
zeme kék. Ingének lehajtott gallérja szé-
lénye kivágott, atillája zsinóros.

rczi emlékek muzeumából (107/95. No. 122).
-ki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

(80)

436

Staudt Inhalt
Festo

l.
Forum
1935. 299. l.

Kupfergraben (Berlin) W. 42

Staudt Mihály
festő

l.

Forum
1935. 209. l.

MAGYAR BANK
BUDAPEST
VILMOS CSÁSZÁR ÚT
32.
ÉS KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Staudt Lukály

l. Forum

1935. 178. l.

~~Fejes Győző áll. vasgyári ellenőr~~

~~VII-190~~

Ständt Mihály
festő

l.

Forum

1935. 134. l.

Európa film, könyv, lapterjesztő és
könyvkiadó r.t.

Budapest.
V Rothermere u. 12.

Staudt Mihály

festő

l. Forum

1934. 305. l.

307. l.

Staudt István

festő Komáromban

Gyerek Ödön tanítványa

Brogyányi Kálman: Festőmüszeret Szlovenszkón. Kassa 1931. 81. l.

Staudt-Csengeli Mihály

Csehszlovákiai magyar festőművész, grafikus és restaurátor. 63 éves korában elhunyt. Tavaly Budapesten tárlata volt.

Magyar Hírlap, 1970. III. 28. 6. l.

Staudt - Gengeli Mihály

neve szerepel "A magyar képzőművészet Csehszlovákiában" c. cikkben

Kritika 1973 december

2

Staudt-Csengeli Mihály

művészete Lubicztikus hatású

nonfigurativ irányt vesz anélkül, hogy a figurális ábrázolásnak hátat fordítana, de abban is egészen lovszerű hangot üt meg.

Kritika 1973 december

7. old.

Staudt - Csengeli Mihály

budapesti (1969
révkomáromi (1971) kiállítása
sikerrel zájlott le

Kritika 1973 december
7. old.

Staudt Mihály

„Arcél" - 1958, (szénrajz)

Irodalmi Szemle 1978/5

Staudt Mihály

- a komáromi művészeti mozgalom aktív tagja

Említve: Pátzai Pál, Riegle Lajos, Basilides Barna és Sándor Nagy Márton és Antal, Staudt Mihály, Reichenthal Ferenc, Lenhardt György, Hannos Károly, Broczky Béla

Szuchy M. Emil: Emlékezés Berecz Szulára

Irodalmi Szemle 1975/4

MDK

Staudt Mihály festő

Egri V: Szlovenszkói magyar képzőművészek kiáll.
Nyugat, 1936, jan. 85-87 l.

Staudt Mihály

rül.: 1907, Komárom – megh.: 1970, Bratislava

Festő. Bp.-en, Bécsben és Párisban tanult. A háború után Csehszlovákiában mint restaurátor és lakberendező dolgozott, majd vizsatért a festéretbez. 1969-ben Bp.-en is kiállított. Absztrakt felfogásban dolgozik. Kiállított művei:

Kompozíció I. rézrajz 63,5 x 43,5 cm

— " — II. — " — — " —

— " — III. — " — — " —

XX. századi magyar származású művészek külföldön. Bp. Műcsarnok, 1970. Bev.: Dr. Bognár József. 65. l.

M.D.K.

Staudl Ignác
asztalos

M.D.K.

Festetics György fia számára a nappali szoba berendezését vele készíttette

411.

Pécsy Piroska: A kastélyi Festetics kastély és belső berendezése

MDK

Staudt Mihály

A szlovenszkói magy. képzőművészek kiáll. rendeztek Losoncon. Szinházi Élet, 1925, 4.sz. 45-46.l.

1905. XI. 9

2. Kir. Pöügyérségnek Kassa: a kassai mú-
zeumhoz beszolgáltandó kötelés példányoknál fenforgó
hiányok pótlása ügyében (913/905)

Staudinger, Lörinc

Könüvesmester

1690–1727.

Budán

Sbudaikö 1891.

~~Hortobágy I. 95~~

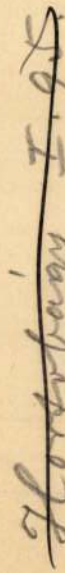

MDK

Staudinger Lőrinc kőmives mester

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek,váz. latok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

le D. K

STAUDINGER József orgonaműves

Budán

Fő u. 90. Szt. Flórián-kápolna

orgonája 1760.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 200. l.

Staudinger János

Készítette /1783/ az óbudai rk. templom orgonáját.

Berza László, Bernát György Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 f

8801

MDK

Staudinger János, budai orgonaépitö

1760-ban jun.20-án az ujlaki templom orgonáját is el készitette.

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 40.sz.dolg. 4-34.l.
Müvtört. és Kerrég. Int.

dapest, 1937.) 35. l.

[9] Magyar Művelődéstörténet III. 634. l. és 384., 630. l-on levő képek. Tört. Eml. II. oszt. 11. kötet.) 330—333. l. és 386—388. l.

[10] Apor Péter munkái: Metamorphosis Transylvaniae... (Magyar

[11] Balassa Bálint minden munkái. Kiadta Dézsi Lajos. Budapest, 1923., II. kötet. 226. l.

[12] A Szépművészeti Múzeum új szerzeményei II. Hoffmann Edit: Grafikai művek. Magyar Művészet VII. 1931. 394—5. l.

[13] Meller Simon: Ferenczy István élete és művei. Budapest, 1905., 5. l.

[14] Berzsenyi Dániel: A táncok. V. ö.: Horváth János: Magyar Versek Könyve. Budapest, 1937., 225—6. l.

[15] Weiss Anna: Izsó Miklós élete és művészzete. Budapest, 1939, 96—99. l.

[16] Ybl Ervin: Lotz Károly élete és művészete. Budapest, 1938. 386. és 455. l.

[17] Homér Lajos: Benczur Gyula. Budapest, 1938., 64. l.

[18] Lázár Béla: Zichy Mihály élete és művészete. Budapest, é. n. 56—7. l.

[19] Márkus László: A színpadi díszlet stílusa. Szépművészet, 1940., 63—65. l.

[20] Ybl Ervin: Lux Elek. Szépművészet, 1941., 123. l.

Ständinger János

budai orgonaműves

l.

Tanulmányok Bp.

múltjából. VII.

25. l.

Staudinger János MDK

budai [redacted]mester

Óbudai r.k. plébániatemplom
orgonája 1753

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961. 88.l.

MDK

Staudinger János budai mester

Obudai r.k.plébániatemplom orgonájának készitője.

Genzak Bpest.

á g o s B i z o t t s á g a

E l n ö k s é g é n e k

u d a p e s t.

---

tésem alapján, melyben a Bizottság
olatok céljára 2000.- P kiutalását
sterium 340-4/61-1931 sz. november
zletként 1000 pengőt utalványozott
ásával eddig a gyüjtemény lemezei-
nagyitás készült. Tekintettel arra
észeti munka nem volt az eredetileg
ratoriumában a helyszinén elvégezhe-
t eredményt nem volt módomban teljes
k szállitása részben költséggel, rész-
digi eredmény azonban nemcsak arány-
el, de már most megállapitható, hogy a

Staudinger János

orgonakészítő

Gentzmüml.

43. l.

Népcsőház

Staudinger János

budai orgonaépítő

1753

l.

Schoen óbudai PPtemplom

7. l.

l. kollegium elöljáróságától.

l. Tekintetes Országos
tságának

Budapest

Tekintetes Bizottság f. évi
telettel tudatjuk, hogy a bi-

Staudinger (Stauttinger)

János

orgonakészítő

1743-ban a budavi-
zivárosi szent Anna-
templom kis orgonáját
javitotta. 1760-ban
megbízták a vízivá-
rosi Flórián kápolna
orgonájának elkészítése-
vel, melyet 1761-ben
szállitott. Ez az orgona
pedálos, manuálja 8.
regiszteres volt. Szobrász-
munkáját Weber József
Leonhard, festését Grön-
ner (Krönner) János György
aranyozó végezte: Stau-
dinger 1764-ben halt meg
Budán.

Szoz Bozene (93. l.) 92.

Garamszentkereszt

Méltóságos Báró Forcs

a Műemlékek Országos

Buda

Col

Standinger János
orgonakészítő

1756-ban valószínűleg
ő készítette a budavári-
városi szent Anna-
templom hétváltozatú
orgonáját.

Isoz Bp zene
96. l.

844

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger,	Cisztercita splom. Jöoltár plasztikai disze (: Felső csoport Borgia :)

Staudinger János

lendai orgonakészítő

1762(?) készítette a

gyöngyösi ferencrendiek templomának

orgonáját.

Bachó gyöngyösi templ.

71. l.

M.D.K.

Staudinger Jakab
orgonaműves

A templom orgonáját csinálta.

Bachó László: A győregyházi templomok története 7 l.
a Ferencrendiek templomainak története

Staudinger János
budai orgonakészítő

A gyöngyösi ferences
templom régi orgonáját
fenti készítette.

Bártfai Csemegi György
G. l.

Stiller János: Gyöngyösi
Kalendárium 1911. évf.

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremében
és
f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Staudinger János
orgonaszártó

l

Schoentabám
Z. l.

Budapest II. 224.

BUDAPEST
FÉV 4

Staudinger János

budai orgonacsitő
készítette a Zirci apát-
sági templom orgonájá-
nak belső szerkezetet
20 változattal. Felszere-
lésével 1754. ben lettek
kiszen.

Horváth Konstantin dr.
Zirc története.
Veszprém, 1930 141. l.

Staudinger János

budai orgonakészítő

Agzirciapáts

23. 1.

1752-54. Készítette a zirci apátsági templom husz változatu orgonáját 900 frtert.

Ständinger János

budai orgonamester

l.

Schoen Óbuda

20-l

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Staudinger, Friedrich

becsi festö

Pozsonyban

l.

Lykaköröns

76. l -

SEBA. STAUFFENBERGER, textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:- 89.- Herr Seba. Stauffenberger
Felvétel ideje: 1786. 7. May.
Hová vet ék fel: Offen,/Buda/. 156.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfe tés első nyomai 101.old

ARRABONA, a Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974

Staufer Georgius Joannes

müve: „Gitárhegedű". 36. sz. reprodukció. Nemzeti Múzeum

Gábry György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

Stauffer Georgius Joannes

bécsi hangszerkészítő mester; 1927.
műve: „Gitárhegedű"; méretek: 35.5 x
17 x 21. cm.

Gálszy György: Régi hangszerek, Budapest, 1969

251

M.D.K.

Stauff István ötvösmester

az 1772. sept. 27-i jelentés szerint Trencsénben dolgozott.

S. Mihalik: Veruch einer Zentralisierung des ungarischen Punzierungswesens im 18.Jahrhundert.
Acta Historiae Artium, Tom.VII. Fasc.3-4.
279. old.

Stauff István

ötvös

1770 okt 9 Trencsén

Kapmagyarországi ötvösök 29 l.

Jenő hg:

Kardja és kala

Balró az
rázolva, melyet
dött. Gutóbbi f

Desv
CL
Thro Hochfu
Lie
EU
w
übe
STOC
Degen
wovon di
Fo

Rézmetszet, r

ra, tojásdad medaillonban. Prém kal-
hajat, bajuszt és állán szakált hord. Bro-
r aranygyapjasrendet látjuk s pálástjá-
Felirata a keretben:

93 Princ. Ac Dom: Matthias Coronatus Rex
ae. Archidux Austriae, Dux Burgundiae,
s Wirtemb. Marchio Moraviae, Comes Habs-

lkeretnek 18.6: 14.7 gm.

Stauft Jakab

Ötvös

1720 Trencsén

Kapmagyarországötvösök 29 l.

Stauff János

ötvös

1810 febr. 16 Trencsén

Kapnaggarornötvösök 45 l.

T. Ferencz Joisef:

Koronázási diszb

A balra
ló kantárszárát
István koronája va
kard lóg. Lovass
tól balcsipője fele
gyapjás rend jelve
karón mindenü
lom korlátai vör
alatt. Két sorban:

„FELSÉGES F
SEINE MAJESTÄ

a korláton: „L. M..
alól balra: „Druck v.
jobbra: „Heraus
s legalól balra: „M

Könyorna

9

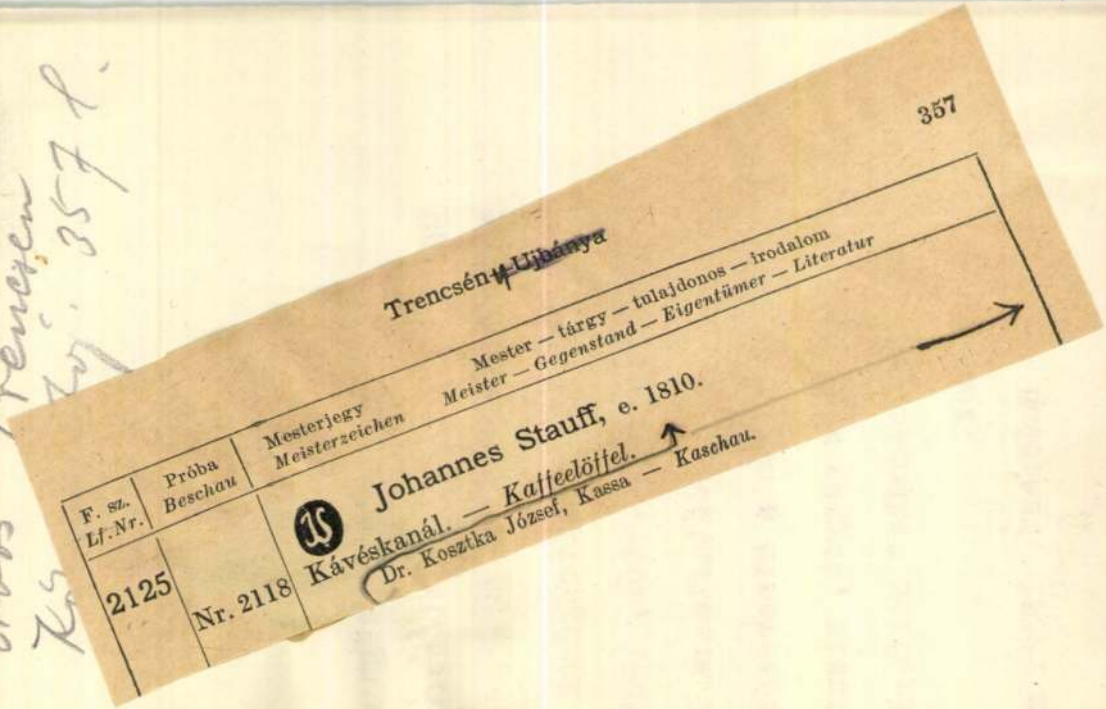

Trencsén – Újbánya

357

F. sz. Lf.-Nr.	Próba Beschau	Mesterjegy Meisterzeichen	Mester – tárgy – tulajdonos – irodalom Meister – Gegenstand – Eigentümer – Literatur
2125	Nr. 2118	I S	Johannes Stauff, e. 1810. Kávéskanál. — *Kaffeelöffel.* Dr. Kosztka József, Kassa — Kaschau.

440/1932.

A Nagyméltóságu m.
ügyi Miniszter Ur küldöttsége
10346/1932.-III. szám alatt
kek Országos Bizottságának
évi október hó 1.-től, 1927.
terjedő ötévi időtartamra ki

Midőn a kinevezési
ni szerencsés vagyok, tiszte
hogy Bizottságunkat kulturáli
méltóztassék.

Budapest, 1932. no

Stauff János

ötv.

Kőmagyötvj 2125. sz.

sztal mellett állva ábrázoló kép előtt, mely-
terjeszett szárnyú sas ül koszorúval csőré-
koronával, jogarral s országalmával. A emel-
melyen különféle országok czimerei láthatók,
nerva által vezetett ifjú lép fel, ki bal ke-
li. Zobbrál a kardos tartó allegoricus alak előtt
i Magyarország és Austria czimereire támak-
l ez utóbbin „F·I" betűk vannak. Balrál a
ó alatt megjelenteken túl város körvonalai
mögül a felkelő nap bukkan elő. Felira-
11. Aug. 1830.
R. A. Hölzl"
taria et Comp."

t, méretei a vonalkeretnek 17·7 : 13. c/m.

9172.

140/95 N° 73.

Slauff Károly

ötvös

1828 Vágujhely

Kapnagyarorn ötvösök 45 l.

T. Ferenc.

Allegoria

A királyt a
nek kerete fölött k
ben, asztal van
vény lépcső fokára,
a Hercules és Mi
zét a kép felé me
szárnyas nő áll, k
Kodik, melyek közü
háttérben, a lobog
tűnnek föl, melyek
tai: „Excudatur
K. K. L. B.
s ceruzával „Ar

Tuschvázla

Stauff József

ötvös

1828 Jolsva

Kapmagyarorszötvösök 45 l.

elnökhelyettes.

K á l m á n U r n a k

pitész, müegyetemi

gántanár

B u d a p e s t .

Stauff Sámuel

Otörös Trencsén Kőmagyotvj.

2123

Nr. 2115

Samuel Stauff, civis 1743.

Csöngetyű, XVIII. sz., a trencséni piaristák rendházából. —

Altarglocke, XVIII. Jh. aus d. Trentschiner Piaristenkloster.

Mus. Nat. Hung.

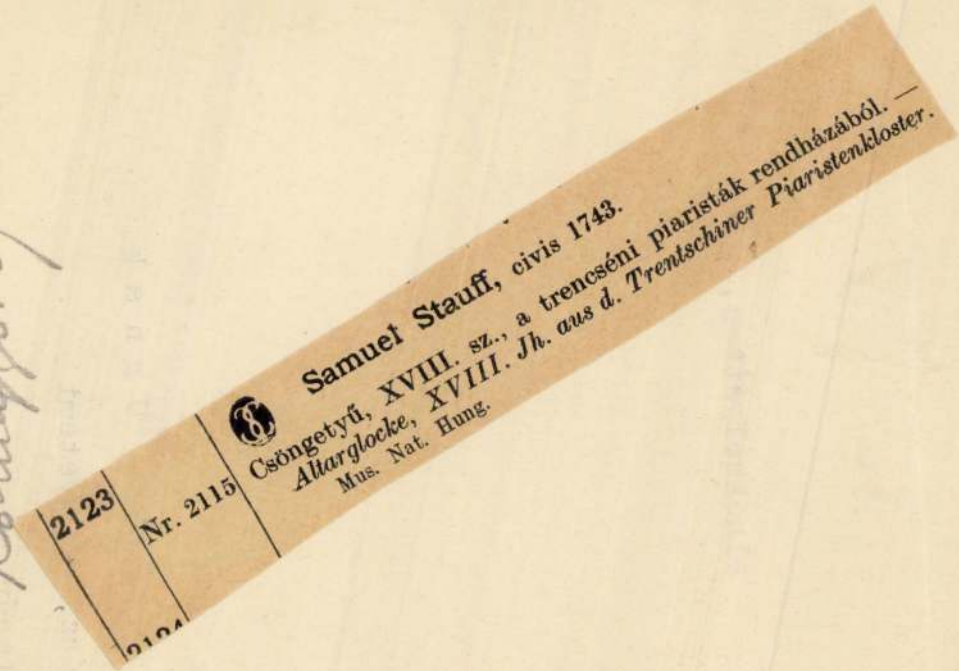

Stauff Sámuel

ötv.

Kőmagyóköy 2123 sz.

T. Ibrahim:

Egész alak, állva, k
tartja mintha beszélne
kardját fogja. Kerek
hosszú, körszakálla rövi
palástja tetemyeges. A
kapun bejövő elefánton
sik lándzsát tart. Ra
félholdas tornyocskákka

„IBRA
I"

s alól talpa: „Cum Pri

Rézmetszet, mér

Happel: Thesaurus Exoticu
Kurze Beschreibung der

Stauff Sámuel

ötvös

1743 febr. 6 Trencsén

Néhai S. Jakab trencséni ötvös fia

Kapmagyarországi ötvösök 291.

MDK

Stauffer-Bern Károly, festö.

B.Sina.Simon, mellkép.

A Magy. Tud.Akad. képei és szobrai.
Akadémiai Értesitö.1913. évf. 8-9. füzet. 538.l.

Stauffer Bern Károly
festő

43. **Báró Sina Simon** ig. tag, nagybirtokos, az Akadémia legnagyobb alapitóinak egyike (*1810 † 1876). Festette Stauffer-Bern Károly (1857—1891). Mellkép. Jelzése: Stauffer 70. Gróf Zichy Ágostné szül. gróf Wimpffen Hedvignek, báró Sina Simon unokájának ajándéka 1888-ból. (L. Akad. Ért. 22. k. 11. l.)

Divald Akad. palotája
62. l.

Stauffer Károly

Künstlerschicksal. — Stauffer Károlyról. — Irta Lyunel. Pester Lloyd, ápr. 17.

1912

(Művészet 1912. 207. l.)

Stauner János

nagykanizsai építőm.

1805-6-ban felépitette

a nagykanizsai nemzeti

iskolát, mehet még 1802-

ben Heffert Simon

kezdett épitemi

Barbarits

265. l.

266. l.

Kalandra Béla, erdész IV. 48, 49,

Stauner Képiró Lőrinc

MDK

A XVII. sz.végén lett kőszegi polgár

polgár-dij fejében husz forintnyi munkára kötelezték.

59.o.

LELKES ISTVÁN : KŐSZEG. Bp. 1960.

Staut Tilorné, építén

MDK

Díjnyertes tervező.

(-ts): Döntés a Martinelli tér jövőjéről 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1968. nov. 25.

Staud Tiborné

a Belváros új postaépületének pályázatán 2o.ooo forintos dijban részesitett 7.sz. pályamü egyik tervezője.

Tiszóczky István: A Belváros új postaépületének zártkörü tervpályázata, 1968. - Magyar Epitőmüvészet, x 1969.3.sz. 2-5. l. /Képekkel/

Staut Tiborné

Az Iparművészeti Főiskola 1966-ban diplomázott építész-hallgatója. Diplomaterve az óbudai városközponthoz készített kulturcentrum-terv. (Ercsey Katalinnal közösen.)

Ipari Művészet, 1966. 2-3. sz., 43.l.

MDK

Staut Tilvrné, [építész?]

Az óbudai városközpont rendezésének tervét kénilette el diplomatervében.

Krajczár Imre: Diplomatervek — Budapestről 3

ESTI HIRLAP Bp. 1966 nov. 14.

Dr. Staudt Tihamé, belsőépítész

Kiállít a Tanácsköztársaság bemutató-
teremben.

(f.f.): Belsőépítészet '74

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 8.

Stazicky Viktor

grafika

1920 – 22

Liniisk 1930

88. l.

utján, hogy a képet szolgáltassam be,
ekik elküldöm, hogy hivatalos tudo-
p miért nem volt eddig beszolgáltat-
nem foglalkozom, mert végre is nem
, mivel általam ismeretlen okokból
s tulajdonosának. A Műemlékek Országos
jogosan fogja felhasználni a törvé-
szolgáltatása érdekében. A képet pass-
höz hasonló kiállitásban kell beszol-

Kiváló tisztelettel

Jakab Dezső sk.

Stay Benedek

festo a XVII. naradba

Er ist in Ragusa im Jahre 1650 geboren. Schon in jungen Jahren übter er fleissig und mit Erfolg das Zeichnen. Im Jahre 1669. nahm sich Anton Primovic Bischof von Trebinje, sein Oheim mütterlicher Seits, nachdem er von einer Reise nach Paris zurückgekehrt war, wohin er sich mit einer Sendung an König Ludwig XIV. begeben hatte, des talentvollen Jüngling an und trug für dessen weitere Ausbildung Sorge. Nun machte Stay Reisen durch Italien und nach Paris, wo er längere Zeit seine Kunststudien machte. Von Paris kehrte er nach Italien zurück und verweilte er in Rom, Neapel, Bologna, überall die grossen Meister der Kunst studirend. Unter diesen fühte er sich vornehmlich von den Arbeiten Carracci-s angezogen; aber

auch der altgriechische und altrömische Styl gefiel ihm so sehr, dass er denselben später auf mehreren seiner eigenen Arbeiten anwendete. Nachdem er nun nach Ragusa zurückgekehrt, lebte er daselbst in einem anscheinbaren Häuschen, ganz seiner Kunst hingeben. Von seinen Arbeiten sind zunächst mehrere Bildnisse bekannt, und zwar jene seiner Verwandten, des Bischofs Anton Primovic und dessen Bruders Benedict Primovic dann das eines Pete Franr Stay und eines bösen, ein Kind mit dem Füssen und der linken Hand stossenden Alten. In der Marien Kirche auf dem Schosse in Ragusa befindet sich von ihm das Hochaltarbild „Mariä Geburt" ein schönes Denkmal seiner Kunstfertigkeit. Appendini berichtet über ihn, dass er in seinen

Stay. B. 3

Arbeiten Meisterhaft in der Erfindung, Genauigkeit in der Zeichnung, Kraft und Anmuth im Ausdruck und Richtigkeit in der Vertheilung des Lichtes bekunde. Man glaubt eine Arbeit Carracci's vor sich zu sehen. Als Stay im 1685. erst 35 Jahre alt starb, begann eben sein Ruf sich zu verbreiten, so dass ihn der Tod im schönsten Aufschwung seines Schaffens ~~d~~ dachingerafft

---

Appendini. Notizie. crit. sulle antichita, storia et letteratura de' Ragusei, Ragusa 1803-II K. 209-l.

L'Artista dalmato. Zara 1855. 29 l.

Gazzetta di Zara 1844. 63 e 64 st

Wurzbach. Biogr. Lex. Wien. 1878. XXXVII. K. 276 l.

Stayda Adolf

l. Gereczerajztár

224. h.

Telefon: 185-614.

BUDAPEST
V., MÚZEUM KÖRÚT
(Múzeummal szemben)
Telefon: 185-314.

M.D.K.

Stayer János, kőfaragó

Rupler Andrással és Grossmann Józseffel együtt szerződéses megbízást kap Telekessy egri püspöktől a lelontott régi Szt. Mihály templom helyén építendő uj templom kőfaragó munkáira. A templom alapkövét 1713. márc. 24-én tették le.

Müvészettörténeti Ertesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.

Szabo Erzsébet: Johannes Battista Carkone.

216, +218. old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

-2-

Steyer János, kőfaragó

végerte az egri jezsuita rendház 1717-1727 körötti, Carlone irányítása mellett történt átépítésének kőfaragó munkáit. Ugyanezt ő dolgozott az Irgalmas rendház 1727-28. évi munkálatain

Művészettörténeti Értesitő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carlone.
220-221. old.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.P.K.

STAZ Bálint stukkółor

1673 – 1680. Kismartony, anyakönyvek-
ben szerepel

Agghazy: Barokk szobrászat... Bp-1959.

I. 279.

Staz, Valentin

stukkatör

f. Cat-Frey ÖSt Kunstl

XXIV-K.

64. f.

A hely neve	A tárgy megnevezése
Eger, Heves m.	Székesegy-ház külsejc,

K. D. K.

STAZIO, Abbondio- stukkátor
(1675-1757.)

Állítólag Magyarországon is dolgozott

Agghány: Barokk szobrászat ... Bp. 1959.
I. 279.

MDK

Stazio Abondo stukkómüves, +1675

Észak-itáliai mesterek Magyarországon a 17 és 18. században. Művészet 1902. 363 l.

Stazio, Abundo

stukkator

l.

Voit Pál

Régi magyar otthonok.

Bp. c. n. - 196. l.

yesen 82.483 K. 45 f-t tesz ki.
tán természetesen a ./. alatt szin-
ári napló végösszege is téves. Ész-
az is, hogy a május havi leltári
vétetik folytatólagos számozással.
a a tek. Igazgatóságot, hogy a téves
a két összeg közti különbözetnek
zással stornó tétel utján való pót-
ézkedni, s erről a megfelelő adatok
adni szíveskedjék.
bá intézkedni, az iránt is, hogy a
anyagleltári tételek kivezettese-
anyagleltári napló számozásának
tartásba, mivel ily tételek a lel-

./.

Stäbel

egri zongorakészítő

l.

Kassai Vidor emlékezései. 95 l.

~~Rubens utein. Miciolat.~~

2978

39. A. Hansch.

(Sz. Bécsben 1815. márczius 24-én. † Salzburgban 1876. deczember 8-án.)

Havasi táj.

Az előtérbeli fenyőcsoport tövében vit köti le figyelmünket, a melynek partján jobbról, kidőlt fenyőfa fekszik törzsével a sziklák közt. Szemközt száradásnak indult fenyő válik ki s a jobbról emelkedő szikla aljában három szarvas tanyázik. Közülök kettő him. A háttért a Hanteck-alpok hóborította hegyei foglalják el, melyekre részben köd borul. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »*Hansch. Wien 871.*«

292

Vászon, méretei 84: 110 cm.

1873: III. 60. — 1876: IV. 40. — 1878: V. 56. — 1880: V. 56. — 1881: V. 56. — 1883: V. 204. — 1884: V. 191. — 1885: V. 191. — 1886: V. 191. — 1887: V. 191. — 1888: V. 191 — 1889: V. 214. — 1890: V. 214. — 1891: V. 240. — 1892: V. 240. — 1893: V. 296. — 1894: V. 15. — 1895: V. 39. — 1896: V. 39. — 1897: V. 39. — 1898: V. 39.

Stäber Franz grafikus

Pesther Handlungszeitung, 1844.
/febr. 14. XVII. 9./36.

MDK

G.Ständl Katalin

Kecskés kislány, ker.kut.

Felszabadult Sp. művészete. M.Szal. 1960.

Stängel János

fazekas

Sopron

1776. febr. 5.

polgáresken

Házi.

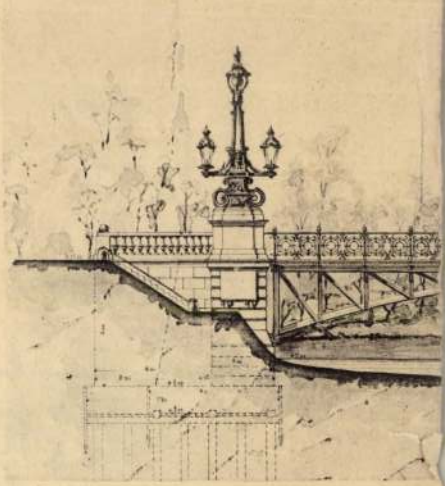

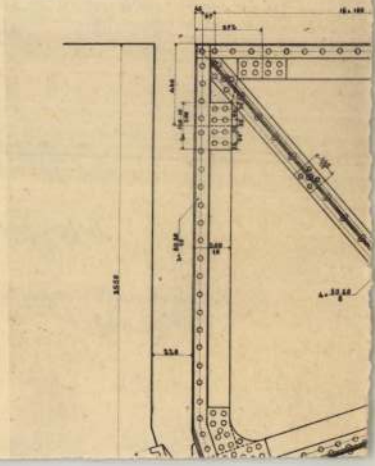

Adam Stämer, posztós

u DK

A soproni és ebenfurthi posztós céh tagja 1811-ben. 130 old

Dávidházy István: A soproni és ebenfurti posztós céh kallózási szerződése 1811-ből. 129.o.

Sopróni Szémle, Helytört. Folyóirat. 1955. Kiadja Sopron Város Tanácsa

Stark Isidor

Münchner 1904. 719

Stark Isidor

- 1905. 212

Zuccherelli (Zuccarelli) Francesco 590 (662), 1388 (102). —

l. Sterk Izidor

MDK

Helyreállitották a Gallért-szálló főkupoláját

Stärk Izidor épitész

Népszava, 1958. máj. 8.

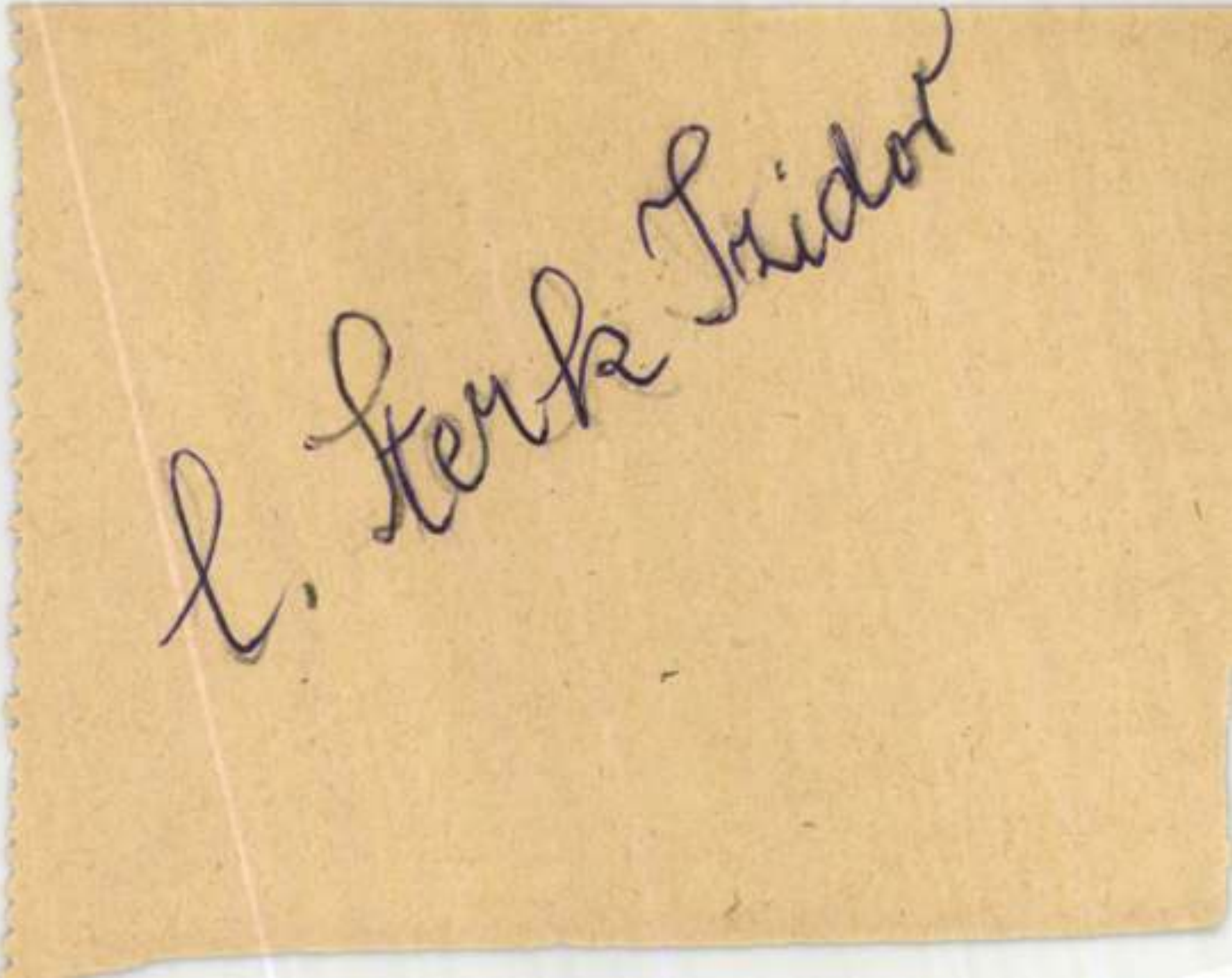
L. Herz Isidor

Egyetemi felvételek.

62.10.19. kiegészítő tan.

Obédovics: 493-500.

N.D.K.

Stárk Izidor, építész

a Rudas-fürdőre beadott pályaműve alapján újabb, sürgős pályázatra kapott felszólítást.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1904. XXV. évf.
dec. 14. sz. 9. old.

MDK

Stärk Izidor, építész

Sárosfürdő terv. 3000 koronás díj.

Művészet, 1904. 406. l.

MDK

STBORICZI STIBOR

Eger ásatásainak során épitkezéseire utaltak.

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.27.

Képzőművészeti Alap kiadása.

Stech Major

Stech Alajós

szegedi rajztanár

teljes életrajzat

Lugosi Dömétől

lásd

Illyés Ágoston

adatai közt.

; kir. Járásbiróság!

.....panaszosnak, — felperesnek

.....panaszlott, — alperes elleni

ügyében keletkezett ítéletünk eredeti példányát, vala=

ából a kir. Kincstári Jogügyi Igazgatósághoz történt

782 §-ára és az 1931 : XX. t. c.=re való hivatko=

4. évi XLIII. t. c. 70. § VI=ik bekezdésére csa=

nyát azon célból, hogy azt a tek. kir. Adóhivatallal,

özölni méltóztassék.

, — alperes az ítélet kihirdetésekor átvette, s ezt az

ásával a Pp. 782. § szerint elismerte.

z ítélet kiadmányát át nem vette, kérjük azt címére

.....a Pp. 782. § VI=ik

A person preceding the coffin, carries some garment (for example a hat) of the deceased or a personal object reminding of him and thus symbolically refers to him, substitutes, represents, evokes him in the eyes of the mourners.[23] There are also several written records referring to the participation of the deceased in the funeral "as a living person". We know several verses in which through some other person the deceased takes leave of his relatives and friends, asks them to forgive him or eventually warns them or reminds them with his own example.[24]

Before further elaboration on the motive of "conjuring up" of the deceased after his death, — now in the field of painting — let us return to the examination of the intention to propagate the glory of the deceased. During the 17th century, the triumphal meaning of the twofold role of the "dressed warriors" became increasingly more eclipsed. Its role in Hungarian art being taken over by the content and meanings of tomb sculpture. Representations referring to the glory and victories in the life of the deceased can be found among the monuments in Hungary also before the 17th century. Such antecedents were the reliefs on the

STECH Alajos (1813-1887) rajztanár

SZILÁRDFY Zoltán: Franz Karl Palko egy oltárkép-vázlata az Országos Széchenyi Könyvtárban: = Művészettörténeti Értesitő, 39, 1990, 3-4. 215-217. ill.

Stech Alajos, festő.

L: Kozina Sándor

Sőtér István: Művészet MO-on - magyar művészet 13.

Nő szabadság, 1981. okt. 4.

Stech Alajos, festő

L: Izsó Miklós

Lónczi S. Képzőműv. krónika 133-136

Jelenkor, Pécs, 1982. febr. XXV/2

STECH ALAJOS (Életrajzát lásd Kat. 357)

422. Virágcsendélet, 1830-as évek *46.*

o., v., 48x36,5 cm
Jelezve j.l.: Stech p.

A csaknem naiv festménynek ható kompozíció a XIX. század harmincas éveitől kedveteléskénti is művelt csendéletfestés jellegzetes példája. Modellül mindig voltak gyümölcsök, virágok, a különlegesek, mint a távoli földről érkezett ananász, vagy a finom rajzú irisz, különösen kedveltek voltak. Az otromba képecskék friss színekkel kárpótoltak a rajzi hibákért.

Stech Alajos ezt a képet feltehetően pályája kezdetén festette.

Publikálatlan.

Sz.J.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG Gy. 1981.

424. Múlandóság, 1860 körül

o., fa, 50x40 cm
Pécs, JPM ltsz. 52.17.I.

A pécsi születésű festő csendéletén mindenekelőtt müncheni akadémiai tanultsága ütközik ki, s általában a historizáló akadémizmus keresett borzalmakat ábrázoló „drámaisága". A festmény két gyertyája, akárcsak Madarász híres festményén a halál elragadottját veszi körül. Itt azonban nem történeti szituáció, hanem a halál általánosságban a téma: a biblián jelenik meg az üres szemgödrű koponya, mögötte a kisméretű feszület, előtte keresztbe helyezett fehér terítőn egy már hervadni készülő rózsa. Az allegórikus ábrázolás részletei a rekvizitumok felvonultatásán túl szinte semmit nem adnak hozzá a témához. A festmény a század második fele eszmei kiüresedésének dokumentuma.

Publikálatlan.

Sz.J.

423. Csendélet, 1840-es évek *46.*

o., v., 49,5x67 cm
MNG Itsz. FK 6553

A gondolatilag és formailag egyaránt gondosan kimunkált csendélet kompozíció tudós festő műve. Első pillanatra úgy vélnénk, hogy csupán egy nagy asztalra elhelyezett különböző jellegű tárgyak együttese jelenik meg a képen, választásuk azonban egyáltalán nem véletlen. A kompozíció kiemelt középső részén üvegbúra alatt díszes gótizáló asztali óra látható, ingája mögött tájképpel, amelyen síremlék, vagy emlékoszlop tűnik fel. Az üvegbúra alatt vadrózsák veszik körül az órát, az üvegbúrában pedig megjelenik a szoba tükörképe, sőt még az ablakon keresztül látható táj is. Az asztalon gyümölcsök (őszibarack, dinnye), egy tengeri kagyló, az ég-glóbus és a Breviarium Romanum két kötete. A festő-tanár környezetének tárgyai évszázados hagyományokat követve az öt érzék (könyv, glóbus a látás, barack a tapintás, dinnye szaglás-ízlés, kagyló hallás) jelképes ábrázolásai. Az üvegbúra alatti tárgyak pedig az idő, a múlandóság ábrázolását adják. A csendélet két gondosan elkülönített rétege az idő és az örökkévalóság (síremlék) problematikájával foglalkozik.

Publikálatlan.

Sz.J.

Irod: Pulszky Károly: A magyar történeti ötvösműkiállítás lajstroma. Negyedik terem, első szekrény; A Postatakarék XCIV aukciója 1940 június. 1082 Kat. sz.; Lyka Romantika, 210.

K.S.K.

421. Csendélet díszedényekkel és szőlővel, 1852 *71.*

o., fa, 79x62 cm
Jelezve j.l.: Schäffer 852
Mgt.

Márványlapos asztalon strucctojásból készített ötvöstárgy áll, mellette hólyagos serleg és drapériával letakart díszdoboz. Az ötvöstárgyak kemény formáit az asztalra halmozott szőlőfürtök ellensúlyozzák.

A kép előterében ábrázolt struccserleg Johannes Lencker augsburgi mester műve 1637-ből, ma az Iparművészeti Múzeumban van, (ltsz. 18898 ab) hová a Nemzeti Múzeumból került. Schäffer e mű tanúsága szerint is gyakran festette a Nemzeti Múzeum történeti régiségeit, ugyanezt a serleget egy másik képén is megtalálhatjuk. (Ernst Múz. Aukciói XXX. XV. tábla)

Publikálatlan.

K.S.K.

46. tábla

423

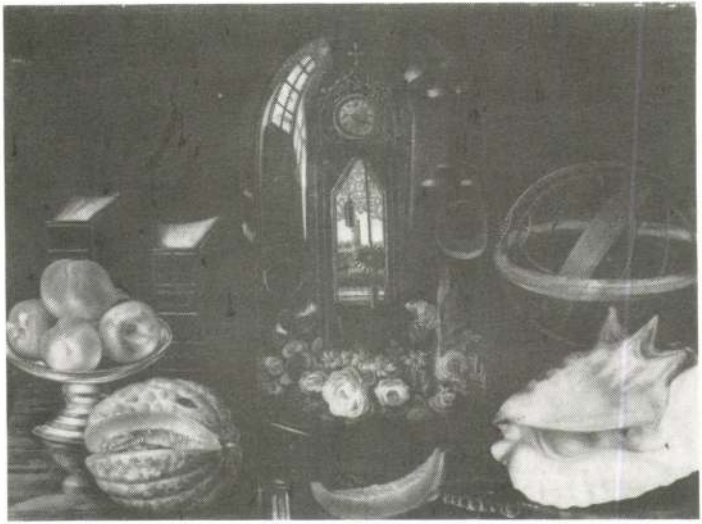

422

388

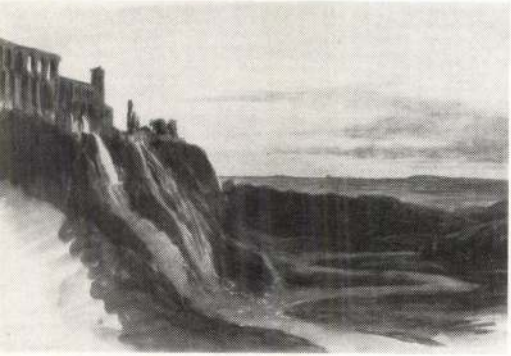

383

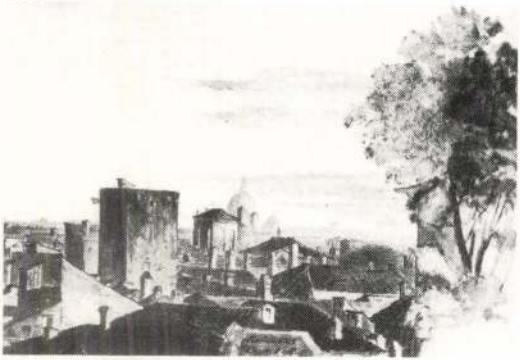

384

401

STECH ALAJOS (Sasvár, 1813 – Tata, 1887)

Tatai piarista házfőnök, váci tanár, a szegedi piarista gimnázium rajztanára. Csendélet-, táj- és életképfestő.

Szerepelt a Pesti Műegylet 1841-es kiállításán.

Irod: MTA MKCS Szentiványi Lexikon anyagában; P.J.: S.A. 1852-ben... M 1911, 233.

357. A művész műterme, 1850-es évek vége *92.*

o., v., 48x66 cm
Tata, Kuny Domonkos Múzeum ltsz. 55.66.

A kisméretű, majdnem naiv hatású műteremkép minden esetlenségével és régiességével együtt fontos műfajt képvisel a kiállításon. A dolgozó művészt modelljével és a készülő képpel együtt mutatja be műtermében. A modell díszmagyarba öltözött nemes asszony, aki a készülő képen és a festő előtt egyformán merev tartásban jelenik meg. A festő kényelmes karosszékben ül palettával, ecsetekkel „felfegyverkezve", de éppen pihenő ecsettel figyeli modelljét. A műterem falán tájképek, vallásos és mitológiai ábrázolások láthatók, jelezve a festő érdeklődési területeit. A festőállvány mögött könyvekkel zsúfolt szekrény látható.

Publikálatlan.

Sz.J.

SCHOEFFT (SCHÖFFT) ÁGOSTON (Pest, 1809 – London, 1888)

Festő, művészcsalád tagja; nagyapja Schoefft József festő, apja Schoefft József Ágost festő volt. Apjánál, majd Bécsben tanult (1828-ban). 1835-ben egy allegorikus tárgyú nagyméretű képet festett, A Nemtő által felébresztett, a munkára serkentett Pannonia c. képet. Többször megfestette Széchenyi István portréját is. Ezután 1842-ben utazásra szánta el magát, Törökországon át Indiába ment. Megfestette a Lahorei udvar c. nagyméretű képét, melyet kiállított Bécsben, Párizsban és Londonban. Nagyméretű gyűjteményt létesített. Ezenkívül mint hazafi sokat tett azért, hogy hazájáról többet tudjanak meg. Megismerkedett és barátságot kötött Körösi Csoma Sándorral. Indiából Egyiptomon keresztül – ahol tovább gyarapította értékes gyűjteményét – visszatért Magyarországra. Az itthoni viszonyokba nem tudott beilleszkedni, így ismét útnak indult. Csaknem egész Európát beutazta és eljutott Észak-Amerikába és Mexikóba is, ahol megfestette Miksa császárt. Több évet töltött Velencében. Londoni tartózkodása alatt vagyonát páratlan műkincsek megvásárlására fordította; Tiziano, Veronese, Tintoretto, Velasquez, Cranach stb. műveit tudhatta magáénak.

Irod: MTA MKCs Lyka hagyaték; MTA MKCs Lexikon gyűjtemény.

356. Széchenyi a Vaskapunál, 1836 *21.*

o., v., 150x113 cm. Jelezve j.l.: Jos. Schoefft
Veszprém, Bakonyi Múzeum ltsz. 53.7.28.

Széchenyi nem szívesen vállalkozott arra, hogy portretirozzák. E képének előzménye

357

483

MAGYAR FILM IRODA
CZVEK GYULA
Telefon 45-5-10 BUDAPEST, VIII, SÁNDOR-UTCA 7 Pikári csekk: 35710

Műterem és laboratórium. Műtermi, műszaki és egyéb fényképfelvételek. Reprodukciók. Másolások. Nagyítások. Diapozitívek. Filmdiapozitívek. Amatőrmunkák kidolgozása

Felveszünk mindennemű megrendelést néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

T.

Müemlékek Országos Bizottsága,

B u d a p e s t.

Steck Alajos

a tatai kegyesrendi gimn. igazgatója 1872-től.

Vencsel Károly. A tatai plébánia történetéből. Új Magyar Sion. 1877. I. k. 422. l.

Kérésem a Nagyteki

vagyok a Nagytekintetü Tanács

Budapest,1937.juli

A Magyar Nemzeti Muzeum Nagytekin

Stech Alajos

* Sasvár 1813. nov. 29
† Tata 1887 jan. 13

Laid

Thieme – Becker
31. K. 502. l.

Stech Alajos F.M.19.2.

Vác gimn. rajztan. 1861 Pest. 61-64 Nyitra, 7 év Tatán. Piarista rajzt. 1851-ig Szegeden, 1852-től Nagybecskereken. Csendéletek. /Ly.N.r.97.o 1851 O.aszo. /Ly.N.r.14o.o./

Štech Alajos

1841. Vačron.
Az 1841. pesti mukiállítason a köd.
olajf.
1. Gyümölcsök.

Pesti mukiállítás. Honmüvész. 1841.
403. l.

Stech Alajos

festő?
rajztanító.

Szeged 1846.

Said Illyés Ágoston

Stech Alajos

Művészet 1911. 233.

– 1914. 380

Coatt VII. 247.

Stech Alajos

Művészeti lex. 745. l.

JULIUS

14

Stech Alajos

gimn. rajztanár Váczon

1841 pesti kiáll.

Gyümölcsesendélet,

olajf.

L 1841.

Székely - család, rétyi nemes, levelei

V-185.

Stech Alajós

olaff.

a Szépmüvészeti

Müzeumban

Ferenczrendiek, nagyvárad. V. 289

	összesen	500	"
tud. "	a tri.javból	500	"
"	a ktári "	800	"
	a rtári "	500	"
zeum" "	a ktári javból	200	"
	a rtári "	400	"
	a nri "	300	"
	összesen	900	"
és	a ktári javból	400	"
"	a rtári "	400	"
	a nri "	300	"
	összesen	1100	"

1400

12

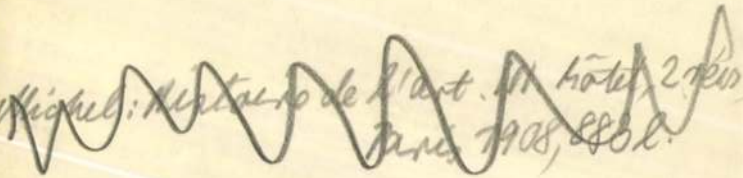

Michel: Histoire de l'art. III. kötet, 2 rész
Paris 1908, 880 l.

Přistinal v. prestiae
la másikat is

Szentolajtartó szarvas az esztergomi fő-
székesegyház kincstárában. Egy-
házmüvészeti Lap III – 1882, 21–
23, 147–150, 338–344 és 353–358 l.
Kőrösy gászló esztergom. Esztergom 188

Stech Alajós

Biedern. kiáll. 1937.

I. tem.
Csendélet. Képnüw-
Museum.

2701

36 Stech Alajos:

(Életrajzi adatai ismeretlenek)

Csendelet.

Az asztal közepén üvegbura alatt inga-óra áll, a mely négyórás negyvenhét perczet mutat s a melynek ingáján a tányér napot ábrázol. Egyik sulya csaknem egészen lenn van s az inga mögött Spinnerin am Kreutz feliratú látképet szemlélhetünk. Az órát rózsakoszorú veszi körül s oldalt és felül könyvek, csillagászati jelvények s ablakon át látszó ház kötik le figyelmünket. Az órától balra, a „BREVIARIUM" és „BREVIARIUM ROMANUM... P. AUTUMNALIS" feliratú fekete kötésű s aranymetszésű könyv előtt, talpas edényben öt őszi baraczk és e mellett felvágott sárgadinnye; ~~[illegible]~~ középütt a kivágott dinnyegerezdte beékelt kés és jobbra a csiga tengeri mögött, tellurium ~~kötik le figyelmünket~~ tünik szemünkbe, ~~[illegible]~~ Ez utóbbinak összes feliratai magyarok. Zelése alól jobbra: „Pinxit A. Stech ..."

Vászon, méretei 50:67 cm.

~~A művész aj. 1852. V. 31.~~

~~M. Képt. 61.~~

~~Ujsza 41.~~ 47

~~Folyó 36.~~

Folyó 39.

kétsúlyú

porczellán

36

47

71

2700

35. Stech Alajos.

(Kegyesrendi tanár, sz. Sasvárott 1813. nov. 29-én. † Tatán 1887. január 13-án.)

Csendélet.

A szürke márványasztalon, aranyozással és virágcsokorral ékesített porczellán-díszedényben, bokréta pompázik, melyből alól a kék Convolvulus, a két felnyilt La France rózsa és a piros Paeonia officinalis válik ki. Szélein a Tulipa Gessneriana, a Dianthus hortensis mellett baraczkvirág, a Digitalis ambigua, a Pelargonium zonale, a Papaver (flore pleno), a Tulipa, a Gladiolus és a lilába játszó ~~rózsaszinű~~ Convolvulus ismerhető fel. Közepén ~~pedig a különféle virágok között~~ egy Leucanthemum vulgare fordult befelé. ~~Elől~~ balról husz szem szamócza és jobbról hát kajszinbaraczkkal galy fekszik. Jelzése jobbról: »*Pinxit Stech 1851.*«

Vászon, méretei 79 : 63 cm.

1891: Bej. 38. — 1892: Bej. 38. — 1893: Bej. 35. — 1894: Bej. 35. — 1895: Bej. 35. — 1896: Bej. 35. — 1897: Bej. 35. — 1898: Bej. 35.

~~A művész ajándéka 1852. — Magy. Képt. 60. — Ltsza 46. — Dep. régi 47.~~

180

— 1900: Bej. 35. — 1901: Bej. 35. — 1903: Bej. 35. — 1904: Bej. 35. — 1905: Bej. 35.

— Magy. Képtár 60. — Dep. régi 47. — Uj lelt. sz. 46. — 1905. átv. jegyz. 35. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1688. és a leltárban 2700. — A művész ajándéka 1852 május 31-én.

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 60
D. r. 47.
Ujl. 46.

Stech Alajos aj. 1852

35.

2701

36. Stech Alajos.

(Kegyesrendi tanár, sz. Sasvárott 1813. nov. 29-én. † Tatán 1887. január 13-án.)

Csendélet.

Egy asztal közepén üvegbura alá ~~kétsúlyú~~ helyezett ingaóra áll, a mely négy órát és negyvenhét perczet mutat, ~~s a mely-nek~~ ingáján az tányér a mely ~~napot ábrázol. Egyik sulya csaknem egészen lenn van s az inga~~ mögött »Spinnerin am Kreutz« feliratú látkép szemlélhető, napot ábrázol és egyik sulya már csaknem egészen lenn van. Az órát rózsakoszorú veszi körül. Oldalt és felül könyvek, csillagászati jelvényekés ablakon át látszó ház kötik le figyelmünket. ~~Az órától~~ Balról, a »BREVIARIUM« és »BREVIARIUM ROMANUM . . . P. AUTUMNALIS« feliratú fekete kötésű s aranymetszésű könyv előtt, talpas porczellán-edényben öt őszi baraczk és e mellett felvágott sárgadinnye; középütt ~~a kivágott~~ dinnyegerezdbe beékelt kés és jobbról, tengeri csiga mögött, tellurium tünik szemünkbe. ~~Ez utóbbinak összes feliratai magyarok.~~ Jelzése alól jobbra: »*Pinxit A. Stech.*«

180

magyar feliratú

Vászon, méretei 50 : 67 cm.

1891: Bej. 39. — 1892: Bej. 39. — 1893: Bej. 36. — 1894: Bej. 36. — 1895: Bej. 36. — 1896: Bej. 36. — 1897: Bej. 36. — 1898: Bej. 36.

~~A művész ajándéka 1852. — Magy. Képt. 61. — Utcza 47.~~

Dep. régi 60. —

— 1900: Bej. 36. — 1901: Bej. 36. — 1903: Bej. 36. — 1904: Bej. 36. -- 1905: Bej. 36.

— Magy. Képtár 61. — Uj lelt. sz. 47. — 1905. átv. jegyz. 36. — Száma az Orsz. Képtárban a sz. nban 1689. és a leltárban 2701. — A művész ajándéka 1852 május 31-én.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk 61.
D. r. 60
Ugl. 47

Stech Alaj. aj 1852

2700

46

35 Stech Alajos:

(Eletrajki a dalai ismeretenek).

Csendelet.

A szürke márvány asztalon az aranyozással és virágcsokorral ékesített porcellán tiszedényben bokréta pompázik, melyben alól a kék Convolvulus, a két felnyilt La France rózsa és a piros Paeonia officinalis válik ki. Szélein a Tulipa Gessneriana, a Dianthus hortensis mellett a baraczkvirág, a Digitalis ambigua, a Pelargonium zonale, a Papaver (flore pleno), a Tulipa, a Gladiolus és a lilába játszó rózsaszinű Convolvulus ismerhető fel; közepén pedig a különféle virágok közöst egy Leucanthemum vulgáre fordult befelé. Elöl tapra hus szem szamócza s jobbra hat kajszin baraczkkal galy fekszik.

Felhése jobbra: „Pinxit Stech 1851."

Vászon, méretei 79:63 c/m.

~~A művész ajándéka 1852. v. 31.~~

~~M. képt. 60.~~

~~Ugy sza 46.~~

~~Fogyó 35.~~

Fogyó 38.

69

Stech Alajos

A pesti műegylet 1853. évi
julius–augusztusi kiállításán:
Csendélet, olaj.; Nagy Péter,
kegyesrendi főnök tulajdona.

Hallgatom a rádiót

Ide nekünk Nagy Ferót!

Ha nagyon akarnám, most beszólhatnék a rádiónak, hogy a Garázs című adásban elhangzó szövegek – nóta és próza együtt – sértik a jó ízlést és az én finom lelkületemet, éppen ezért követelem, hogy többet ne legyen Garázs. Tudom, ha beszólnék, Csúcs László, a rádió ilyen-olyan jogkörű alelnöke figyelembe venné kérésemet, mert neki legfőbb gondja a hallgató igényeinek kielégítése. De én nem követelem a Garázs és vele együtt Nagy Feró menesztését, ellenkezőleg! *Eszükbe ne jusson!* Nekünk Nagy Feró kell, sőt, több ilyen Nagy Feróra lenne szükség, mert akkor megvalósulhatna a színvonalas, politikamentes közszolgálatiság nemcsak a rádió eme könnyűzenei műsorában, hanem a többiekben is. Ahány Nagy Feró, annyi pártatlanság.

Itt van például a Garázs legutóbbi, hétfői adása. Abban aztán volt minden. Legelébb is acélkemény rockzene. Mit nem írok, hogy könnyűzenei műsor. Egy fenét, a könnyűzene az valami lágyságot, még jobb szót tudok, lityifityiséget, limonádéságot is jelent egyúttal. Na, a Garázsban nincsen semmiféle finomkodás, ottan kőkemény tudatossággal halad minden a „rockgödör" felé. Itt van például a Magozott cseresznye (ez bizonyára egy rockzenekar) *Trianon* című dala: „Egy rohadt kastély Versailles-ben, Trianon"./ Egy nemzet kifosztása, Trianon". Nincs is ezzel semmi baj. Azt már *Lenin megmondta,* hogy a versailles-i béke igazságtalan, imperialista béke volt. Nem baj, ha ezt a *szkinhedek* is megtanulják. A következő sor ugyan már egy kicsit cikis: *„Vissza mindent, mi régen volt, akarom!"* Ez mintha nem egyezne a kormányunk által is hangoztatott szlogennel, mármint, hogy az európai határok sérthetetlenek. De ilyen kicsiségre, mint a *határrevízió* nem adunk, az a fontos, hogy szálljon az ének. És egyébként is, az, hogy ez a dal a Magyar Rádióban elhangozhat, azt jelzi, szó sincs ott kormánypártiságról, hiszen ez a Cseresznyemag, vagy mi a neve ennek a bandának, éppen a kormánynyilatkozatok ellenére *húzhatja a magáét* ebben a közszolgálati médiumban. Vagy Csúcsék nem vették volna észre? Még szerencse, mert akkor a Garázs is a lapszemle, meg a kabaré sorsára jutna.

Azzal, hogy „nyakig vagyunk a szarban" (dalszövegrészlet Garázsból), teljes mértékben egyetértek. Nagy Feró – a műsor színvonalát emelendő – ehhez még közkívánatra hozzá üvöltött egy szkinhed yeeeee-t is.

Hosszan idézhetnék hasonlóan magvas szövegeket az eheti Garázsból, de inkább csak egy Nagy Feró kijelentésre szorítkozom, ezzel bizonyítva az elején írtakat, hogy mennyire szükségünk lenne még több ilyen, műsorokat önállóan szerkesztő emberekre. Azért hangsúlyozom ezt az önállóságot, mert Nagy Feró dicsekedett vele, hogy *neki* nincsen szerkesztője, ő maga szerkeszt, és azt mond be, amit akar. Tehát a rádióban nincs cenzúra. (Vonom én le a következtetést.) Ez megnyugtató. Még azt is bemond(hat)ja, hogy hol lépnek fel a szkinhedzenekarok. Csak azért nem mondja be, mert ezek a zenekarok nem írják meg, hol lépnek fel, ha megírnák, bemondaná. Kicsit eltöprengtem azon, milyen lehet egy szkinhed zenekar, de nem is ez a fontos. Hallgassuk inkább tovább Ferót, (most jön a mondanivaló): „bármilyen zenkar megírja, még egy *roma* zenekar megírja, *azt is* bemondom".

Hát ez az! Szkinhed és roma egy műsorban, egyforma esélyekkel. Micsoda engedékenység. Nincs itt diszkrimináció, nincs fajgyűlölet, ha szkinhed, ha roma, Nagy Feró bemondja. Azt ugyan nem említette, de szerintem az izraeli szimfonikusokat is bemondaná, ha megírnák neki...

Így békíti össze ez a nemzeti popsztár a kibékíthetetlen ellentéteket: „Még egy roma zenekart is!" Micsoda nagy kegy, Istenem. Gyorsan egy tiszteletbeli helyet neki a romaparlamentben! Mondom, ilyen ember kell nekünk. Éljen a nagyferóság!(?) **Gyimes Zsolt**

A rendszer változott...

Hofi a régi maradt

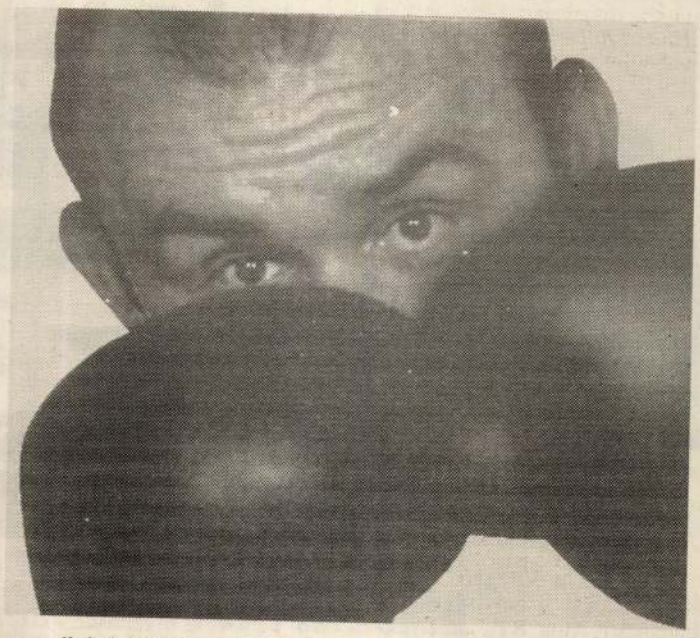

Lehet persze, hogy a rendszer mégsem változott, ha Hofi a régi maradhatott... A demokráciában ugyanis felesleges a szókimondó „udvari bolond", akinek mindent szabad, mindenről bűntetlenül elmondhatja a véleményét.... Mert nincs miről elmondania a véleményét... A hülyeség, a stupiditás csak a diktatúrák jellemzője...

Legalábbis eddig azt hittük...

Hofi Géza azonban kedden este a Népház-Játékszín színpadán állva – egy szál magában, egyetlen mikrofonnal – bizonyította, hogy alakuló demokráciánk is tele van a régi rendszer stupiditásaival, anakronizmusaival, talán még csak hasonlít – vagy nem is hasonlít – a demokráciára....

– Ha már a rádiókabarét betiltották, meglátják, egy hónap múlva rám kerül a sor – mondta, talán nem is csak tréfából. – Betilthatnak, de én soha nem fogom be a pofámat...

Hofi Géza ma is a régi plebejus-melós nézőpontból látja és láttatja a világot – alulnézetből világítja meg napjaink történéseit –, politikai másfél órájában robbantak a viccpetárdák, halálra nevettük magunkat – miközben tulajdonképpen sírnunk kellett volna.

Hofi is azt bizonyította, amit a szélsőjobb, nacionalista, mélymagyar, ultra(ál)radikális politikusaink mondanak: nem volt rendszerváltás, a kommunisták még mindig ott vannak mindenütt...

Csakhogy Hofi meg is találta őket – ott vannak például a miniszterelnöki hivatalban, meg a parlamentben is. Szóval, vonta le a filozófiai következtetést: csak a „nyalnivaló" változott.... Na meg a „Háromperhármasok". Szégyellhetjük magunkat, mi aljasok, tetvek, férgek, akik soha nem voltunk ügynökök – nem is vittük semmire, nem úgy, mint azok, akik ma ismert pártvezérek...

Neveket persze nem mondott, mert a demokráciában különösen kényesnek kell lenni a személyiségi jogokra, bár azoknak, akik politikai pályára adták a fejüket, el kell viselni a pofonokat is. Így aztán egyik nagy vezérünket csak Szomorúként emlegette, aki nagyon sokat dolgozik, még betegszabadsága idején is. A Hóbagoly pedig, aki helyettesíti nagyon kemény ember, legutóbb is azzal ijesztgette az országot, ha nem szavaznak a kormánypártra, visszajönnek a kommunisták... Egy másik nagyon nagy emberről, Csur úrról azt mondta, hogy ő nem hajlandó becézni...

Szóval Hofi Géza a régi maradt, ugyanúgy mondja a magáét a világ dolgairól, mint régen.

S hogy mit mondott akkor régen, az átkosban, amikor a „mai-régi ellenállók" még azt sem tudták, hogy minek kellene ellenállniuk – az ott van a lemezeken, meghallgatható. Sajnos, sok minden, amit akkor mondott, ma is aktuális...

Humorának forrása még ma is az, hogy amiről beszél, amit kigúnyol, megkérdőjelez, az minden hallgatója, nézője számára átélhető valóság – a saját bőrén tapasztalja a világ ellentmondásait, a hatalom stupiditásait, a gazdasági szélhámosságokat, a harácsolást, a közéleti, politikai blablákat...

S aki erre nap mint nap felhívhatja az emberek figyelmét – valóban veszélyes lehet... Be kellene tiltani! Képzeljék el, csak a Hofi-kabarében naponta öt-hatszáz szavazót veszítenek a kormánypártok. S mennyit veszítenek például a boltokban az áremelkedéseket átélők, a munkanélküliek, a villanyszámla, a fűtésszámla kiegyenlítésével adósok, a kukában búvárkodók, a lakásnélküliek, az APEH által üldözöttek, a nyugdíjasok, a még nem nyugdíjas nincstelenek körében.... Megfontolandó hát a javaslatom, könyörgöm, tiltsuk be!

Hofi Géza a tekintetben is a régi maradt, hogy nem nyilatkozott még olyan csinos kolléganőnknek és nem hagyta magát lefényképezni sem az öltözőben, sem a pódiumon. Neki már nincs szüksége a népszerűsítésre... (A mellékelt fotót egy régi lemezborítóról másoltuk le. Akkor még csak a „második menet"-nél tartott Hofi Géza... S képzeljék, még 66 forintba került a hanglemez...)

Gombkötő Gábor

Mesterek tárlata

Tatai művésztanárok voltak címmel nyílt kiállítás a Magyary Zoltán Művelődési Ház új kiállító termében. *Stech Alajos, Hessky Iván, Dobroszláv Lajos, Kóthay Ernő* és *Kerti Károly* ritkán kiállított képeivel, most a városi önkormányzat által támogatott és a Fellner Jakab kulturális egyesület közreműködésével létrejött tárlaton találkozhatunk.

Stech Alajos 1887-ben hunyt el Tatán, ahol rajztanárként működött, és 1872 és 1879 között a gimnázium igazgatója volt. Különös atmoszférájú képei kuriózumai a tárlatnak. Hessky Iván a budapesti Képzőművészeti Főiskolán végzett, 1942-ig tanított Tatán, a kegyesrendi gimnáziumban. Akvarell képeivel számos tatai család rendelkezik, népszerűsége Dobroszláv Lajoséval „vetekszik", aki szintén a kegyesrendi gimnáziumban tanított. Munkácsy-díjasként több nemzetközi kiállítás részvevőjeként vált neve szélesebb körben ismertté. Kóthay Ernő 1952-ben telepedett le, és tanított Tatán. Számos hazai és külföldi tárlaton szerepelt képeivel 1982-ben bekövetkezett haláláig. Kerti Károly Munkácsy-díjas grafikus művész, a város nívós szakkörének vezetője volt, évtizedekig tanított a Vaszary János Általános Iskolában, az Eötvös József Gimnáziumban, és rendszeres képviselője volt külföldi tárlatokon hazánk képzőművészetének. 1986-ban hunyt el. Nevével és grafikáival a restprospektív kiállítása óta is többször találkoztunk gyűjteményes tárlaton.

Képünkön: a tárlat megnyitójára az egykori tanítványok, tisztelők mellett rokonok és ismerősök is eljöttek.

Nem szerencse kell hozzá, hanem tudás!

Aki megnyerte a piros autót

Ilyen az újságíró sors: van, aki évek hosszú során át ír a nyilvánosságnak, de igazán ismert emberré akkor válik, amikor... megnyer egy vetélkedőt. Ezt mondhatja el magáról *Szeri Árpád* szekszárdi újságíró, aki már kipróbálta magát a Van benne valami és a Szerencsekerék játékokban, de a legnagyobb sikert kedden este aratta: a Mindent vagy semmit vetélkedőben – az országban elsőként – kilenc forduló megnyerése után elvihette a fődíjat, a piros Peugeot.

– Minek neked egy autó, amikor most már ország-világ tudja, hogy nincs is jogosítványod? – kérdezte tőle egyik szerkesztőségi kolléganője.

– El fogom adni, és végre befejezzük a házunkat. Azért indultam a vetélkedőn, hogy megnyerjem az autót. A házban lesz végre külön szobám, hely a könyveimnek s nem kopog át a szomszéd, ha este kattog az írógépem. Szóval meglesz a feltétele egy „nyugodt kispolgári életformának".

– Ebben a szakmában?

– Idézőjelben mondtam. De a nyeremény tényleg esély a normális életre. Ezt mindenki megérti, aki lakott már garzonban.

– Gyerek?

– Most már neki is lesz hova születnie.

– Melyik volt a kilenc forduló legizgalmasabb pillanata?

– Remélem, hogy a néző számára végig izgalmas volt a verseny. Én azért szerettem, mert érdekes műveltségi játék, és nem szerencse kell hozzá, hanem tudás. Már gyerekkorom óta végigjátszottam otthon az összes tévévetélkedőt a képernyő előtt, egy fotelban ülve. A legizgalmasabb talán az első forduló volt, ahol az egyik ellenfelem 15 ezer szerencseponttal előzött meg, és ennek ellenére sikerült kétezerrel nyernem. Nem szeretnék nagyképűnek tűnni, de büszke vagyok arra, hogy nálam sokkal régebbi, gyakorlottabb versenyzőket is sikerült legyőznöm.

– Hogyan lehet egy ilyen szerteágazó vetélkedőre felkészülni?

– Nagyon téved, aki azt hiszi, hogy kellő alap híján néhány kvízkönyv elolvasásával fel lehet készülni, bár nem tagadom, hogy átnéztem előtte ilyeneket is. Amióta olvasni tudok, folyamatosan tanulmányozom a történelmi, földrajzi, irodalmi tárgyú munkákat. Ezek érdekelnek.

– Ha az ember nézi a vetélkedőt, azt gondolja, én is tudtam volna, de nem ilyen gyorsan.

– Ennek semmi köze a gyorsasághoz, ugyanis, ha úgy kezdi Vágó István, hogy 1190-ben melyik császár halt meg, akkor az lenne a meglepő, ha nem tudnám a folytatást, hogy Barbarossa Frigyes. Némi empátia is kell persze hozzá, hogy ki tudjam találni a kérdést, mielőtt kimondanák.

– Napilapnál, napi politikával foglalkozol, minek ehhez a történelem?

– Nemcsak ehhez, hanem mindenhez szükséges a rég- és a közelmúlt történéseinek az ismerete. Meggyőződésem, hogy a történelem tanulságaiból nagyon fontos következtetések adódnak a mára nézve.

– A te igazi műfajod az interjú, mit kérdeznél magadtól a győzelem után?

– Magamtól vagy egy vetélkedő győztesétől?

– Az utóbbitól.

– Amit te is, hogy miként jutott el idáig, mi van a teljesítménye mögött?

– S milyen gondolatok fogalmazodnak meg benned?

– Magamtól már meg is kérdeztem, csak még nem tudom rá a választ: akkor most hogyan tovább? Meg kell-e felelnem a hirtelen jött ismertség, népszerűség vélt és valódi elvárásainak vagy nem változott semmi?

– Kicsoda tulajdonképpen Szeri Árpád?

– Erre a kérdésre nem nekem kellene válaszolnom, hanem azoknak, akik láttak a tévében, akik ismernek, akik szeretnek és akik nem szeretnek. Kedvenc történelmi alakjaim egyike Napoleon. Sokat írtak róla a kortársak, az utókor történészei, s minél több elemzés jelenik meg róla, annál kevésbé lehet tudni, hogy ki volt ő. Akkor honnan tudnám én, hogy ki az a Szeri Árpád?

Ihárosi Ibolya

A filmmúzeum

Mamma Ro

Pier Paolo Pasolini f
a Népház-Játékszín fil
zeumi sorozata, nov
19-én, pénteken 18 órak
títi.

Pasolini különleges
vész. Nyilvánosság elő
lalt homoszexualitásáv
madásoknak tette ki ma
műveit. Íróként – essz
ként, költőként – indult,
a filmet választotta, hog
lönleges atmoszférájú
dandóját a vizualitás esz
ivel fogalmazza meg. E
dali művész volt, akit f
körülmények között m
tek. Lánccal agyonverték
pen homoszexualitása n
Brutális gyilkossággal vé
tek vele, aki filmjeiben a
sadalom kivetettjeinek, a
talitásba kényszerültek
szólója volt.

Legismertebb filmjébe
Máté evangéliumában n
ejtő egyszerűséggel közv
tette Krisztus evangéliumi
ténetét. A Dekameron
Boccaccio világát idézte m
a Solo, avagy Szodoma
napja című utolsó filmjébe
morál, tehát „az" ember vé
és szélsőséges megítélés
vállalkozott. A viszonylag
vid pályája során a végpor
jutott.

A Mamma Roma a klass
kus tragédiák egyszerű, tis
filmi megfelelője, amelybe
vizuális élményt – amenny
azt a mozgókép fény-árny
varázslata megengedi – a fe
tészet évszázadok alatt ki
nomult technikájának tök
lyére vitte. Az olasz filmm
vészet a neorealizmust juttat
eszünkbe, noha e filmirányz
rövid ideig uralta a filmeke
Hatása és képi világa azonba
elválaszthatatlan – mind
mai napig – az olasz filmel
től. Visconti, Antonioni, Be
tolucci, Germi, Fellini, a T
viani fivérek, Monicelli itáli
képei egységbe fornak az á
rázolt személyek mentalitás
val, gondolataival, érzelme
vel. A lét és annak tere egye
sült erővel közvetíti, sűrít
egyforma jelentőséggel mu
tatja meg a történetekben e
mesélt érzelmeket. Ez a kötö
forma, a neorealizmus örök
sége adja az olasz filmek ké
piségének összetéveszthete
len hangulatát, eredetiségét.

Mamma Roma, az öreged
prostituált és férfi korba lép
fia, Ettore kapcsolatán keres
tül láthatunk megrendítő tö
ténetet a kiúttalanságról. M
ért nem tudunk szabadul
korlátainktól, miért kénysz
rülünk vissza oda, ahonna
mindenáron szabadulni sz
retnénk? *P. I*

Hírünk a világban

Néptáncosaink Dél-Koreában

Az idei taejoni világkiá
tás attrakciójaként és
nemzetközi folklórfeszti
vendégeként Dél-Koreál
szerepelt a Magyar Álla
Népi Együttes. Műsoruko
„Sárközi lakodalmas" sze
pelt Tímár Sándor művés
vezető új koreográfiájával,
vábbá egy összeállí
amelyben Kalocsa vidéki t
cokat, a Vajdakamarási pá
és a Szatmári táncokat láth
a távol-keleti közönség.
együttes műsorát ne
dél-koreai személyiségek
ságában megtekint
Göncz Árpád köztársasági
nök és dr. Kádár Béla külg
dasági miniszter is, akik a
lágkiállításon hazánkat, a
vetkező Expo házigazd
képviselték.

A külföldi lapjelenté
szerint a visszafogottsága
ismert koreai közönség m
lepően lelkes tetszésnyilvá
tása kísérte a magyar nép
gyüttes műsorát, akik m
egy hosszabb amerikai és
nadai turnéra készülnek.

N.

Stech Alajos festő

Jelenidő

engyel fordulat azon-
ér – többféleképpen is
F-mentes kormányzati
ctívát, akár a mostani
ellenzéki párt koalició-
akár az MSZP és az
kisebb pártokkal ki-
t kormányával, ha a Fi-
indenáron az MDF-fel
övetkezni."
Magyar Hírlap, XI. 17.

ntasztikus, hogy az
történetében senki nem
eti, hogy Göncz elnök
em egy maroknyi ko-
ütyülte ki, aki vagy ott
téren, vagy nem, hanem
ezer ember. És nem is
ra őt fütyülték ki, hanem
félreértést, miszerint az
úr a köztársaság napját
elte volna, a tüntetők
ötvenhatot."
Új Magyarország, XI. 17.

felügyelőbizottság je-
se elismeri, hogy a ka-
valahogy mindig ellen-
de az igaz magyar ka-
bizonyos társadalmi, po-
i hibáknak, visszássá-
ak és bűnöknek az ellen-
nem a kormányé."
Kurír, XI. 17.

gy tűnik, készülődik va-
új dolog médiaügyben.
nkább valami alkuféle,
az nem biztos még, mi-
kell majd megalkudni. A
telek alaposan megváltoz-
A legfrissebb változás –
hinens kormánypárti, ráa-
l nem is hírszakember je-
se az MTI élére – ismét
a tájékoztatás tárgyszerű-
t őrzők alkupozícióin,
lyek az elmúlt egy-másfél
en mind rosszabbakká vál-
Népszabadság, XI. 17.

Komáromi
arancsvédjegy

rkajelként használható ga-
avédjegyet ad a megbízha-
dolgozó tagjainak a közel-
en a Komáromi Ipartestü-
lhatározását az motiválta,
ezzel is növelje a lakosság
en a tagjai iránti bizalmat.
djegy odaítélésének feltéte-
zigorúak lesznek. Alapkö-
ménynek tekintik majd a
éves önálló magánvállako-
tevékenységet, továbbá a
ervizsgát vagy a felsőfokú
mai végzettséget. Vállalni
a folyamatos fejlesztést,
erősítést. A követelmé-
megsértőitől az ipartestü-
isszavonhatja a megkülön-
ető jelzés használatának
délyét.
Komáromi Ipartestület más
on is segíti tagjai tevékeny-
t. A közelmúltban két kül-
, a finnországi Lieto és
k–Komárom (Szlovákia)
lkozói kamarájával kötött
ittműködési megállapodást,
gyéni vállalkozók külkap-
atainak szélesítésére.

Varroda a téesz udvarában

Kisbéren, a Virágzó Tsz-től béreli azokat a helyiségeket a budapesti Alpa BT., amelyekben jelenleg 27 asszony és leány talált varrodai munkára. *Novotta Katalin*, a pesti üzem egyik alkalmazottja az üzemvezető. Tőle tudtuk meg, hogy október 19-én indult a munka.

Sapkákat gyártanak, majd később könnyűkonfekciót. Bőven van megrendelése a kisüzemnek. Kisbérről és környékéről vettek fel olyanokat, akik értettek ehhez a munkához.

Délelőtt van termelő műszak, délután pedig a megyei munkaügyi központ támogatásával, a szakmunkásképzővel közösen munkanélkülieket képeznek át. Három hónap alatt betanított varrómunkás képzést ad a tanfolyam. Aki ezen jól megfelel, azt később alkalmazzák a már termelő kis üzemben.

Ide csak olyan dolgozó kerülhet be, aki igényesen képes elvégezni a rábízott feladatokat. Ezt kívánja a munkáltató, tőle pedig a megrendelő. A Kisbérről és a környékről járó asszonyok, lányok itt biztos munkahelyet találtak. **– ádám –**

A hír szent...

Nem ismerem Alexa Károlyt. Egy írást nemmel kezdeni nem szerencsés dolog, általában kerülöm is, de most a kellő hang megütésében fontosnak érzem ezt a nemet. A tagadás, a tiltakozás bujkál ugyanis bennem. Azért csak bujkál, és talán nem is jogos, mert valóban szinte semmit sem tudok a miniszterelnök által a Magyar Távirati Iroda vezérigazgatójának javasolt emberről. Éppen ezért nem is tartom igazán indokoltnak, hogy még ki sem nevezték, és én már beállok azok közé, akik fenntartásaikat hangoztatják. El tudom képzelni, hogy Alexa Károly kitűnően megállja majd a helyét a minden magyar újságírók egyik legfőbb hírforrását jelentő intézmény, az MTI élén. Tudni kell ugyanis, hogy MTI nélkül nincs magyar sajtó, és általában távirati irodák nélkül (ilyen minden országban van) nem létezhetne a sajtó. Az a mi tápforrásunk, az szállítja a híreket, és általában az újságírók meg is bíznak ebben a forrásban, mert a távirati irodák alapkövetelménye az *objektivitás*. Esetükben valóban szentnek kell lennie a hírnek már csak azért is, mert valamennyi újság – független, kormánypárti, ellenzéki egyaránt – felhasználja azokat. Az MTI eddig nagyon jól megfelelt ennek a feladatnak.

Most új embert szándékoznak az élére állítani. Mondom, lehet, hogy semmi nem változik, sőt az is elképzelhető, hogy javul az MTI hírszolgálata. Éppen ezért nem rohanok ajtóstul a házba, és nem deklarálom, hogy az elektronikus sajtó után most a kormány az írott sajtó egyik alappillérét is a felügyelete alá vonja. Ezt előre nem mondhatom, azért sem, mert mint említettem, sokat nem tudok Alexáról. Ugyanakkor éppen az a kevés, amennyit tudok, éppen az késztet arra, hogy azért óvatosan megfogalmazzam kételyeimet.

Mindjárt itt van egy vadonatúj ismeret a kiszemelt vezérigazgatóról. Ő ugyanis azt nyilatkozta, hogy az MTI egyik új irányvonalát a *magyarságkép javításában* lehetne meghatározni. Én meg azt mondom, hogy az MTI hírei ne a magyarságképet javítsák elsősorban itthon és külföldön, hanem legyenek igazak. Már éppen elég piros-fehér-zöld pántlikával kicifrázott médiumunk van, amely szintén a magyarságképet hivatott javítani, az MTI-nek ne ez legyen az ars poetikája...

Amit pedig régebben tudok Alexáról: 1988-ban ott volt a lakitelki találkozón, ahol a mai vezető kormánypárt, az MDF bölcsőjét (is) ringatták. (Más is kinőtt Lakitelekből, de az most nem ide tartozik). Alexa ma a kormánypárti Heti Magyarország főszerkesztője. A kiszemelt vezérigazgató tagja az MDF választmányának. *Ennyi.* Ezért adok hangot kételkedésemnek, miközben csendesen megkérdem: nem lett volna szerencsésebb a miniszterelnök úrtól, ha ebben a kiélezett *médiahelyzetben* mindenféle párttól független szakembert javasol az MTI élére? **–ime–**

15 kérdés, 15 felelet az adótörvény-javaslatról

Kiélezett parlamenti vitákat ígér a 94-es költségvetésről és a jövő évi adózásról szóló törvényjavaslat. Összeállításunkban – a pénzügyi tárca szakembereinek segítségével – arról adunk áttekintést, hogy a jövő évi adózásról milyen kormányzati elgondolások fogalmazódnak meg az előterjesztésben, s melyek a főbb vitatémák.

11. Adózás szempontjából hogyan ítélik meg a természetbeni és az ahhoz hasonló juttatásokat?

Jelenleg e juttatások után a vállalkozásoknak kellene adót fizetniük, de sokan nem fizetnek. A jövő évi személyi jövedelemadó-törvénybe a magánszemély természetben szerzett jövedelmének sajátos adókötelezettsége épül be. Aszerint az adóköteles természetbeni juttatás után a magánszemély helyett a kifizetőnek kell megfizetnie a legmagasabb személyi jövedelemadókulcs (44 százalék) szerinti adót. Nem terheli ez az adó a munkahelyi étkeztetést és a klasszikusan munkaruhának minősülő juttatásokat, a közlekedési, postai dolgozókat megillető kedvezményeket, a gyógyüdülési és a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány által adott kedvezményeket, valamint a korábbi jóléti, szociális, sport és egyéb szolgáltatásokat. Az adózás elkerülésének szándékával az utóbbi években divattá vált a munkabérelőleg vagy a kamatmentes munkáltatói kölcsön kifizetése. Az ilyen juttatások gyakran – elengedés vagy a kölcsön behajthatatlansága miatt – adómentes jövedelemmé váltak, ugyanakkor a társaság, ha veszteséges volt, a kamatkülönbözetre jutó adót sem fizette meg. A törvénymódosítás kötelezné a kifizetőt, hogy a kamatmentes vagy a jegybanki alapkamatnál alacsonyabb kamattal nyújtott hitelek esetében a szerződéskötéskor érvényes jegybanki alapkamathoz viszonyított különbözet után – a teljes futamidőre számítva – 44 százalékos forrásadót fizessen.

Az új szabály nem terjed ki a lakáscélú, méltányolható lakásigény kielégítéséhez nyújtott hitelekre és a szociális szempontból indokolt munkabérelőlegre, ha ez utóbbit legfeljebb 6 havi visszafizetési kötelezettség mellett, a folyósítás napján érvényes havi minimálbér ötszörösét meg nem haladó értékben nyújtják. A szigorúbb költségelszámolást célzó amortizációs szabálymódosítások, például a gépkocsi költségtérítésekkel összefüggő változások azt célozzák, hogy a magánszemélyeknek kifizetett bármilyen más juttatást (például ruhapénzt) ne lehessen költségnek minősíteni és ezen a címen az adót kikerülni.

(Folytatjuk)

A „gyártótőke" félénk tart

Nemrégiben egy vállalkozóknak rendezett konferencián gazdasági életünk ismert képviselői ismét megvitatták a külföldi tőke bevonásának lehetőségeit.

Széles Gábor, a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke, mint számos külföldi vállalattal rendelkező vállalkozó úgy látja: a világ piacait mintegy háromszáz nagyvállalat uralja. Ezek összehangolt stratégia szerint működnek, s ezt az egységet megbontani nemhogy nagyon nehéz, egyszerűen lehetetlen. Egyetlen esélye nemzetgazdaságunk felemelkedésének, ha „bedolgozóként" kapcsolódunk a világcégekhez. (Erre már van is példa: a szentgotthárdi Opel, illetve az esztergomi Suzuki gyár.) Csak ezen a módon épülhet ki modern ipari struktúra Magyarországon. Ebbe a folyamatba kapcsolódtak be az elmúlt évtizedekben a távol-keleti országok, valamint Közép-Amerikából Mexikó, Európából pedig Portugália és Spanyolország is. Az eredmény: mára gazdaságuk színvonala messze túlszárnyalta a kelet-európai országokét.

– Az úgynevezett gyártótőke 5 évenként újabb és újabb befektetési térséget keres a Földön, most éppen térségünk felé tart. Gazdaságunk fellendítése érdekében élnünk kell az adott lehetőségekkel – mondotta Széles Gábor.

D. Zs.

Dömös, Tokodaltáró, Pilismarót:

Pénzből van a legkevesebb

Az önkormányzatok együttműködésének segítésére a közös gondok megbeszélésére és az eddig szerzett tapasztalatok kicserélésére szervezték meg a képviselő-testületi tagok részvételével az eddig jól bevált Önkormányzati Estéket. A múlt hét péntekén megtartott legutóbbi találkozónak Pilismarót adott otthont: megyénk vezetőinek, hivatalainak, Dömös, Tokodaltáró, Pilismarót képviselő-testületének, polgármestereinek és jegyzőinek népes csoportját látva vendégül. *Dr. Arató Géza* országgyűlési képviselő is megjelent e fórumon, hiszen ő is, a vendégek is fontosnak tartották, hogy választ kapjanak az önkormányzatok által előzetesen megfogalmazott, illetve helyben felvetődő problémákra.

Mindhárom település izgalmas kérdésekkel rukkolt ki. Dömös például az iránt érdeklődött, hogy a BNV beruházás előkészítése során kisajátított földterületek miért nem kerülhetnek önkormányzati tulajdonba, és a BNV okozta környezeti károk felszámolása érdekében milyen támogatást kapnak az érintett települések. Mint kiderült, jogszabály írja elő, hogy a kisajátított földterületek állami tulajdonban legyenek. Áldatlan a helyzet, hiszen telekkönyvi bejegyzés nincs, és a KVSZ jó pénzért szívesen eladná az egyszer már kisajátított földeket...

Az oly régóta bezárásra érett tokodaltárói szeméttelep miért élheti túl önmagát?! Hiszen az ország legjobb kartsztvízbázisát veszélyezteti! – érdeklődtek felajzva a település képviselői.

Pilismarótot az izgatta, hogy az önkormányzat hogyan szerezhet földtulajdont, és állami tulajdonú föld kioszthető-e. Kiderült, az a föld lehet az önkormányzatoké, ami már nem kell senkinek. Az is tanulságos kérdezz-felelek volt, hogy itt a Duna-kanyarban is nagy szükség van a polgárőrségre, s hogy a vízművagyon – bár önkormányzati tulajdonba került – a működtetése gondot okozhat.

A helyszínen megfogalmazottakkal együtt 25 kérdés hangzott el, melyekre a válaszok se késtek. Sajnos, majdnem minden válasznak volt egy közös jellemzője: tudniillik az, hogy pénzből van a legkevesebb. Márpedig a gondok többségének orvoslása enélkül elég nehéz lesz. **–mész**

piac dönt az életképességről

Nem kell feltétlenül tönkremenni

vasva, látva, hallva a gaz-
gi élet napi eseményeit, az
erben olyan benyomás tá-
hogy nálunk minden vál-
zás eleve kudarcra ítélte-
Hogy azért nem ennyire sö-
kép, azt a tatabányai P-Me-
ft. esete példázza a legjob-

Én korábban a kisbéri
nma" öntödéjének a veze-
voltam – beszél a „cég"
étésének történetéről Pcr-
Zsigmond, ügyvezető-igaz-
. – Miután a nagyvállalato-
orra elérte balsorsuk, a kis-
üzemet is bezárták. Én vi-
t úgy láttam, hogy szeré-
b mennyiségben, de még
lig lehet az öntöde számára
kát szerezni. Ezzel párhu-
osan – amolyan belső raci-
onalizálás folytán – Bicskén is leállt egy öntöde. E két üzem munkáit átvettük azzal az elhatározással, hogy alacsonyabb költségszinten megpróbáljuk a termelést nyereségessé tenni, aztán a piac alakulása majd dönt az életképességről. Ilyen körülmények között alakult a P-Metál Kft. 1991 áprilisában. Kiválogattam azokat az embereket, akikkel valamikor együtt dolgoztam, Bicskén pedig azokat, akik korábban a mi profilunknak megfelelő munkakörben tevékenykedtek. Közben Tatabányán is életre keltettünk egy öntödét. Fő profilunk öntött alumínium-termékek, ezen belül pedig tokozott villamosszekrények gyártása.

– A P-Metál Kft. a lehető legrosszabb időben és gazdasági helyzetben alakult. Akkor, amikor sok hasonló cégnek már be is hajították a törölközőt...

– Nem tagadom, néhányszor nekem is eszembe jutott, mi lesz akkor, ha a recesszió következtében szünetelnek az építkezések, elhalnak a beruházások, nem lesz elegendő megrendelés. De hát én optimista alkat vagyok, úgy láttam, a magyar gazdaság közelít a mélyponthoz, nem sokáig várathat magára a lassú ütemű fejlődés. És ha még a mélypont közelében is van elegendő munkánk, a fellendülés éveiben nyilván nem lesznek megrendelési gondjaink. Jelen pillanatban Ausztriába exportálunk nagyobb tételben aluöntvényt, de új piac is jelentkezett. Angliába exportálunk – közvetítőn keresztül – sebességváltó-házakat, egy másik, szintén külpiacra szánt termékünket most tesztelik. Ha beválik, ebből is folyamatos megrendelésre számíthatunk.

– Mi a titka ma egy sikeres vállalkozásnak?

– Talán az, hogy nincs is titka. A két legfontosabb ismérv a szakma ismerete és a piacon való jó tájékozódó képesség. Ha van egy stabil gyártmány és emellé még sikerül néhány munkát megszerezni, akkor nagy baj nem lehet. Nekünk például a tavalyi évhez viszonyítva mintegy 40 százalékkal nőttek a megrendeléseink.

– A nagyvállalatokhoz mérve óriási költségcsökkentő tényező lehet a minimális irányítói apparátus...

– Amíg én a cég szakmai és egyéb irányítását el tudom látni, addig nincs szükség külön létszámra. Itt az irodában hárman dolgozunk, visszük a gazdasági, a műszaki és a pénzügyi vonalat. Ezen kívül van két művezetőm, akik a termelésbe is besegítenek és az operatív termelésirányításban is részt vesznek. Ennyi az improduktív állomány. Munkahelyteremtő pályázat lehetőségeit kihasználva alkalmaztunk 20 fizikai dolgozót, hasonló kereteken belül valószínűleg alkalom nyílik majd a termelői létszám bővítésére is.

– A munkabérek mennyire fejezik ki a P-Metál prosperitását?

– Nem lenne hálás dolog számokkal dobálódzni, azt tudom mondani, hogy a cég dolgozói jobban keresnek a környékbeli átlagnál. Alapfilozófiám, hogy egy embertől csak akkor lehet elvárni, követelni, ha meg is tudom fizetni. Nálunk kezdettől fogva teljesítménybérezés van, ami eleve kizárja a produktumok nélküli bérkiáramlást. A gazdaság minden területén óriási veszélyt jelent, ha az emberek valós teljesítmények nélkül veszik föl a fizetésüket.

– Zárszóként megállapíthatjuk, hogy a P-Metál Kft. irányító apparátusa maga Pordán Zsigmond. Elég ehhez a napi 8 óra?

– Semmiképpen. Igazából nem is tudom, naponta hány órát fordítok a cég ügyeire. Sokszor este tízkor, vagy még később is hívogatnak telefonon, ha valami probléma támad. Itt nincs olyan, hogy letelt a nyolc óra, aztán másnap, vagy hétfő reggelig nem érdekel az egész. Amikor a helyzet úgy kívánja azonnal indulni kell. De hát egyelőre még bírom és nagyon szeretem azt, amit csinálok.

Thorday Zoltán

Stark Anna

Stark Anna rajza

Stech Alajos

Kegyesrendi tanár. 12. Sasvárott 1813. nov. 29én † Tatán 1887. január 13án.

1., Csendélet. Jelzése: „Pinxit Stech 1851." Vászon, mérete 79×63 cm. A művész ajándéka 1852. M. N. Múzeum. Cat. 27. l. n. o. K. l.

2., Csendélet. Jelzése: Pinxit A. Stech." Vászon, méret. 50×67. A művész ajándéka 1852. M. N. Múzeum. Cat. 27. l. n. o. K. l.

Stech Alajos

Vas Ujs. 1887. 66 l

+

vényszék birája, 54 éves. — STECH ALAJOS, a kegyes tanítórend tagja. 74 éves, Tatán. — TREMMER GYULA kegyesrendi pap s gymnáziumi tanár, 30 éves, Sátor-

STECH Alajos festő

89. máj. 31. Stech Alajos úr kegyesrendi áldozár és szegedi rajztanár két saját festésű képét ajándékozza a múzeumnak.
Szerzemény

MűvtörtÉrt. 1939 1·2 139.

dány is (*Bushe—Fox*, Report of the Resea
Antiquaris of London. I. Wroxeter, 1912, 3
110/120-ra tehető. *Kuzsinszky* Aquincumból
darabot (Bud. Rég. 11., 1932, 362. lap, 372
juk egy badeni töredéken is (*O. Fritsch*, T
funden im Grossherzogtum Baden, 1913, 7,
egy brigetiói darabon is (*Brig.* 8, 13).

11. Kis töredék, melyet egymáshoz rozet
sorok osztottak fel. Épebben megmaradt egy
zaton álló caryatida, mely megegyezik Déc
Jobbra kettős körvonal maradványa látható.

12. Kis töredék tojásfüzér maradványáv
fut. Balra kettős félkörívben madár töredéke
tős medaillon és egy állat maradványa.

13. Kis töredék, melyen félköríves me
(*Déch.* 1069) látszik.

Stech Alajos

STECH ALAJOS festő 1852-ben egy csöndéleti és egy virágképével vett részt a műegylet kiállításán. A virágképet a nemzeti múzeumnak ajándékozta. E képekről azt írja Ney, hogy kezdő művészbarátra mutatnak. P. I.

—410

233

Művészet 1911. 233. l.

STECH *Alajos*, festő, kegyesrendi tanár. * Sasvár 1813 nov. 29. † Tata 1887 jan. 13. Vácott, Szegeden, Nagybecskereken, Tatán festett, csendéleteket és tájképeket állított ki Pesten s mint rajztanár működött u. o. Két csendéletképe a Szépm. Múzeumban van.

E-Gy II. 472 l

11694.

Steckmest:

Kossuth Lajos fogadtatása.

Az előtért a virágokkal behintett Southamptoni kikötő foglalja el, hol a magyar díszbe öltözött Kossuthot a lakosság ünnepélyesen fogadja, s a hol a hajók közül a MADRID válik ki. A volt kormányzó kezét egy térdre rogyott asszony ragadta meg, kinek társ nője nagykendőjét teríti a földre. Felirata a kép alatt:

Kossuth's Ankunft und Empfang in Southampton.

alól balra: Gez. u. lith. v. Steckmest,

középütt: Verlag und Eigenthum von Silv. Landsberger Klosterstr. 41

jobbra: Druck v. A. Riemer in Berlin.

Könyomat, méretei a vonalkeretnek 24·5 : 36·4 cm.

Ltn. 14193.

Szakl. 121 – 914

510 – 914 – 61

2 K.

Kossuths Ankunft u. Empfang in
Southampton. Lithogr. v.
Steckmest. qu. fol.

Gth = Rauschb. Anzeiger Nr. 86.-284.

D R . G E R E V I C H T I B O R

egyetemi nyilv.r.tanár
urnak
a budapesti Pázmány P.Tud.Egyetem Bölcsészeti Karán
az 1932/33.tanáv II.felében tartott előadása.

Ó K E R E S Z T É N Y M Ü V É S Z E T.

Kézirat gyanánt kiadja

N a g y Z o l t á n.

umelcoch a remeselníkoch, Ars 1968, č. 1, s. 177—181.

[7] Jančová, Katarína, *Bratislava v grafike minulých storočí*. Zborník *Zo starších výtvarných dejín Slovenska*, Bratislava 1965, 293, 295—297.

[8] Mihalik, József, *Háromszáz év a pozsonyi ötvösség történetéből*. Muzeumi és Könyvtári Értesítő, V. ročník (1911), 85—161; Kőszeghy, Elemér, *Magyarországi ötvösjegyek a középkortól 1867-ig*, Budapešť 1936.

[9] Petrová-Pleskotová, Anna, *Sochár a architekt Juraj Rafael Donner vo svetle bratislavských matrík*. Ars 1969, č. 1, 163—166.

10. Stech Alajos (Kuny Domokos Múzeum tulajdona)
— Festő a műtermében
olaj vászon 45 x 63 cm

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár, 1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre. Tata, 1987

Munkásságáról a bev.

Ezek közül kiemelkedik Stech Alajos (1830—1887) aki külföldi tanulmányai után több évet töltött Tatán. A város elismert festője volt. Tájképeivel, portréival jelentős sikereket ért el. A XIX. század kismesterei között jelentős helyet foglalt el. Számunkra különösen fontos művei közül a tatai vár és környékének megörökítése és „Műterem" című festménye. A tatai várat ábrázoló képén helytörténeti értékű az azóta már régen eltűnt cukorgyár ábrázolása.

Művészi díj: Sárosfürdő tervei

Stark Izidor

Műveszet III. évf. 1905. 406. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
68.

Montelius, Oscar. Führer durch das Museum in Stockholm.
Hamburg, 1876

tüz. id.

Stämler, Friedrich

ötvös

l.

Csat-Frey Öst. Kunstt.

XXIV. K.

159. l.

Tahy, Takács, Tetmayer, Timaczkovszky, Timkó, Tischler, Tomecsko, Torbácsi, Tordási, Tóth, Turánszky, Turcsányi, Trykáll.

Udránszky.

Vallentsik, Valkó, Vályi, Vanczák, Vandernáth, Vandracsek, Várday, Várjon, Varju, Vaskor, Vaszily, Vattenaux, Vayzer, Verbinszky, Visnyovszky, Viszloczky, Vizi, Vizsolyi, Vollker, Vorák, Volyánszky, Vörösmarty.

Wagner, Waisz, Weide, Weinzierl, Wildner, Winkler, Wozáry, Wucherer.

Zathureczky, Zavatzky, Ziska, Zlinszky, Znakovszky Zsupa, Zselezsnyik, Zweimüller, stb.

---

7. A kálváriai temető.

A kassai Kálvária építését a város északnyugati határában a Csorgó és a Rák-patak közötti lankás dombon 1737-ben kezdték meg. Alapítói a Jézustársasági atyák vezetése alatt álló „Congregatio Agoniae" vagyis a keresztén haldokló Jézus Társulatának tagjai voltak. Erdődy Gábor egri püspök engedélyének 1736-ban történt megnyerése után jótékony adakozók, de különösen Kassa város nagylelkű támogatása folytán, e kegyeletes hely mintegy két évtized alatt készült el stációkápolnáival és emeletes barokk-templomával együtt.

A kálváriai templomot 1807-1817 években katonai raktárnak használták. Istentiszteleti célra 1820-ban avatták fel ismételten.

A Kálváriának búcsúengedélyt XII. Leo pápa adott 1826-ban. Búcsúnapja évenként kétszer van: a szt. kereszt feltalálása napján május 3-án és szeptemberben a hétfájdalmas Boldogasszony ünnepe (szept. 15.) utáni vasárnapon.

A templom 1862-ben az ú. n. Pavliár-sírbolttal bővül s 1870-ben eddigi kis fatornya helyett szilárd anyagból készült magas tornyot kap.

A régi s időközben csaknem kivétel nélkül gazdátlanokká lett stációkápolnákat a mult század második felében a város engedélyével egyes családok átépíttették s ezért, valamint a fönntartásra a tanács által megszabott bizonyos alapítványi tőke lefizetése fejében jogot nyertek arra, hogy a kápolnákat családi sírbolttal ellátva temetkezésül használhassák.

A templomot 1908-ban átfestették. A torony 44 kg-os harangját 1916-ban hadicélokra elrekvirálták.

A kápolnák legutolsó rendbehozatala a város és a tulajdonos családok közremüködésével 1928-29. években

történt. A szabadban álló megcsonkult szobrok még restaurálásra várnak.[1]

*

A Kálvária déli lejtőjét temetkezés céljára 1849-ben hasították ki.

A kassai plébánia Halottak anyakönyvének följegyzései szerint azonban ezen idő előtt is temettek már egyeseket a Kálváriahegyen. Igy 1828-ban ide helyezték örök nyugalomra Stipernitz Jakab nyugalmazott lelkészt a saját költségén emelt kápolna mellett.

„Locus sepulturae Mons Calvariae penes Capellam suis expensis erectam." („Az eltemetés helye a Kálvária hegye, a saját kölségén emelt kápolna mellett.")[2]

1841. április 8-án Martinovics Erzsébetet temették el a saját kriptájában.

Ugyanezen évben földelték el a Kálvárián Vinkler István városi köztisztasági felügyelőt, a Kálvária-hegy befásítóját, miként azt a templom nyugati falába illesztett sírkövének felírása mondja:

I. H. S. Hic jacet Stephanus Vinkler, olim munditiae inspector et Montis Calvariae Decorator, Aetatis 51 an. mortuus Cassoviae Die 24. May an. 1841.

Magyarul:

Itt nyugszik Vinkler István, egykor a köztisztaság felügyelője és a Kálvária hegy földíszítője. Meghalt Kassán 51 éves korában 1841. év május 24-én.

Schremel József polgár és zenész nejét szül. Piltz Erzsébetet a Kálvárián temeti el 1847. július 20-án König János apátplébános.

Ugyanezen év augusztus 24-én helyezték el Hegedüs Istvánnét szül. Sturek Borbálát a Hegedüs család tulajonában lévő „Ecce Homo" stációkápolna sírboltjába.

A Kálvárián kapott nyugvóhelyet 1847. december 17-én Staviarszky (Stavio) Vince, a Kassán 1812-ben polgárjogot nyert lengyel származású képfaragómester, aki

[1] A kassai Kálvária multjával részletesen a szerzőnek „A Kassai Kálvária története 1927." c. munkája foglalkozik.

[2] Halottak anyakönyve II. 110. l.

itt a Flórián-utcai kápolna szt. Flórián szobrát s a szemináriumi templom főoltárát készíté.[1]

Midőn a mult század közepén a temetőterületek szaporításának szüksége beállott, e célra az egyházi hatóság és a városi tanács a legmegfelelőbbnek tartotta a Kálvária déli oldalán, a stációkápolnák mentén a Rák-patak felé hajló lankás domboldalt. Kassa-egyházmegyét ez időben, Ocskay Antal püspöknek 1848. szept. 13-án bekövetkezett halála után, mint káptalani helynök, Kőnig János kanonok-plébános[2] kormányozta; Kassa polgármestere Aranyossy János, birája pedig Rimanóczy Ferenc volt.

A Kálváriai temetőt a szükséges hatósági intézkedések megtétele után 1849. julius 8-án nyitották meg. E tényt a kassai róm. kath. plébánia Halottak anyakönyve a következő szavakkal jegyzi föl:

„1849-o die 8-a Julii 1-a Sepultura in novo Caemeterio montis Calvariae."

Magyarul:

„1849. julius 8-án az első temetés a Kálvária-hegyi új temetőben."

A temető első halottjai voltak e napon: özv. Aringer szül. Szászy Anna és Dickné szül. Pajtás Mária. Az utóbbi az akkor Kassára már behurcolt kolerajárványnak volt az első áldozata. E ragály az 1849. június 24-én Kassára bevonult orosz hadsereg soraiból is szedte áldozatait, akiket a jelenlegi járványkórház mögött tömegsírokban hantoltak el.

Az itt eltemetett orosz katonák száma mintegy négyezer.[3]

---

[1] Staviarszky Vince faragta az eperjesi Neptun-szobrot is. A halálára vonatkozó anyakönyvi bejegyzés: „1847. dec. 17. Staviarszky Vince r. k. 63 éves Podratzky Anna férje, polgár, kőfaragó. Temette Hrabovszky József káplán."

[2] A plébános segédlelkészei voltak ekkor: Hrabovszky József, egyszersmind elemiiskolai hitelemző, Knauth Frigyes, Záborszky Jónás, Balás István és Pavliár Károly.

[3] Tutkó József, Kassa Évkönyve 1861. 190. l.

dr Staut Tiborné, belsőépítész

A művelődési házak programjából:
A Budapesti Művelődési Központban
du. fél 4-től: Lakberendezési tanácsadás. Dr. Staut Tiborné belsőépítész válaszol az érdeklődők kérdéseire; 4-
tól Gyermekműsor ...

-: A hétvég. kult prog

9

Népszabadság, Bp. 1980 jún. 6.

Staudinger Alajos, pozsony
műasztalos,

Religio, 1856. szept. 20. 189.-192. o.
— " — szept. 24. 197.-201. o.

Ipolyi Arnold: Szent Annaka-
polna ... etc.

Stauff Jakab

ötvös

*Trencsé*városában hét aranyműves lakott, a kik helyben tanultak, egynek a kivétel, a ki Nagyszombatban nyerte mesterlevelét. A mesterséget csak öt folyt azok sem élnének meg, ha nem gazdálkodnának. Nem volt jobb soruk ban sem, a mely időből *Stauff* Jakab, ~~*Vannai* Dániel és Sámuel, Dr. János és *Palá* Dániel nevei maradtak fenn.~~

Dr. Illésy János Magyarország ötvösei 1732-ben. Arch. Ért 1904 évf. 396. l

STEEGMEYER, HEINRICH

Feltehetően azonos Stegmair, Heinrich osztrák festővel, aki 1797-ben és 1798-ban a bécsi Akadémia történeti rajz osztályán kitüntetéssel végzett. Döbrentei Gábor könyvének utószavából kitűnik, hogy Wigand kiadó állt vele közvetlen kapcsolatban. Ízes biedermeier közvetlenséggel nyúlt az adott témához, amit az író őszinte felháborodással utasított vissza, ez – mivel Kazinczy köréhez tartozott, s így a klasszicizmus irányzatát pártolta — teljesen érthető.

172 A fösvény ellopott pénzét keresi 40. TÁBLA

rézmetszet, 15,7 x 8,5 cm
Jelezve: Steegmeyer rajz. – Berkowetz J. metsz.
Felirata: A'FÖSVÉNY. Negyedik felv. Ötödik Jel.
In: Moliere: A fösvény. Fordította Döbrentei Gábor. Kassa, 1822. Wigand Ottó. Címkép.
(OSZK 19.988/2)

A színpadról a magyaros ruhás, bajuszos szereplő a közeli emeleti páholyban ülőkhöz szól, erőteljesen gesztikulálva. Ezzel bevonja őket a játékba. A nézőtérről a közönség derülten figyeli a jelenetet.

Metszője BERKOVETZ (Berkowetz, Berkowitz), JOSEF réz- és acélmetsző, a prágai akadémia növendékeként tanult, majd Bécsben működött. Munkáit 1824–1830 kö-

rosi gyermek nézi az újonnan vásárolt könyvet, egy másik kistiú az édesanyját kéreli, hogy menjenek be az üzletbe.

A lapot Lehnhardt Sámuel metszette, adatait lásd a következő kat. számon.

Irod: Pataky 1951, 171. 15. sz.; Szentkuty (Drescher) 1934. 250. sz.

LEHNHARDT SÁMUEL (Poprád, 1790 k. – Pest, 1840 után)

Réz- és acélmetsző. 1814–1816 között Bécsben tanult Lampitól és Blasius Höfeltől. 1817-től Pesten dolgozott. Metszői munkásságának területe széleskörű. Sok metszete díszíti korának tankönyveit; készített írásmintákat, metszett városképet, térképet, sőt váltólapot is. Sokszor reprodukált rajzmásolatok alapján festményeket is, mint például a Vaterländischer Almanach für Ungarn 1821-es kötete számára egy Dürernek tulajdonított portréfestményt Kaergling rajza alapján. Ritkán szerepel a szignatúrában rajzolóként is, gyakoribb az, hogy egyedül az ő neve van aláírva, mint a lap metszője. Ilyen esetekben – feltehetően – külföldi mintáról másolta a kompozícióit. Vonalvezetése rutinos, biztos, stílusa az előképeket követi; egyformán találunk munkái közt osztrák, francia és angol karakterű lapokat. Munkái európai szintet jelentenek és közvetítő hatásuk miatt külön figyelmet érdemelnek.

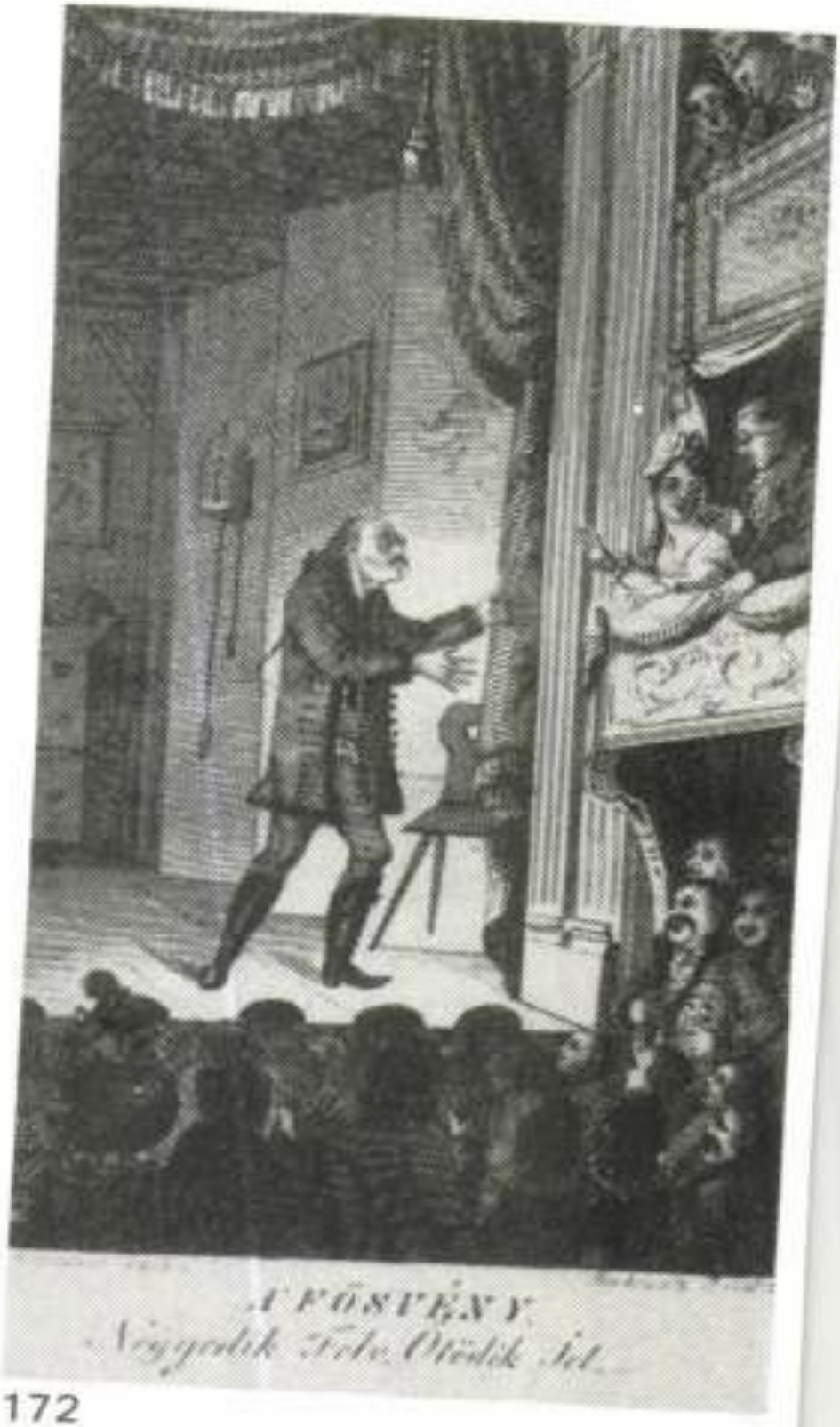
A PÖSTÉNY

zötti időszakból ismerjük. Elsősorban a Kazinczy-kör írói foglalkoztatták, több metszetet készített a Hébe c. almanach részére. Kortárs művészek rajzai mellett az európai festészet jelentős korszakainak ismert mestereit is gondosan és lelkiismeretesen tolmácsolta.

Irod: Pataky 1951, 80. 1. sz.

„INTERPRES INV."

Egyelőre még megoldatlan jelzés, feltételezésünk szerint egy sokszorosítás, illetve grafikai úton történő sokszorosítás részére rajzokat készítő vállalkozás megnevezése.

102/1970 MÁR 22.

KÖVETKEZETESEN,

PORTRÉ STAUDT-CSENGELI MIHÁLYRÓL

Csengeli-Staudt Mihály festőművész azok közé tartozik, akik hivatásszerű foglalkozást vállaltak azért, hogy a mindennapi kenyér biztosítása miatt ne kényszerüljenek művészi alkotás közben olyan kanyarok megtételére, amelyek hitükkel, művészi fölfogásukkal ellenkeznek.

Rév-Komáromban született 1907-ben s ott töltötte gyermek- és ifjúkorát. Korán feltűnt tehetségével s már 11 éves korában kész művekkel lépett a művészbarátok elé. Rendszeres képzésben is szülővárosában részesült a mindent tudó, kiváló pedagógiai érzékkel rendelkező festőművész és grafikus, Harmos Károly szabadiskolájában. Mellette mindenféle technikában képezhette magát, az iparművészetiekben is, aminek később aztán több irányban is hasznát látta. A fiatal Csengeli-Staudt is kedvére rajzolhatta az emberi testet, portrékat, kezeket, lábakat, különféle ujjgyakorlatok százszámra készültek. S természetesen a táji motívumok is közvetlen közelben kínálták magukat: A Dunapart és a Csallóköz fás-bokros síkvidéke, a városban a hajógyár ipari részletei — a rendszeres stúdiumokat vég nélkül tették lehetővé. Művészünk élt is a lehetőségekkel, azzal a nyugalmat nem ismerő alkotó szenvedéllyel, amely végigkísérte életét s munkára ösztökéli hatvanadik életévén túl is.

Komárom az előkészítő tanuló éveket jelentette Csengeli-Staudt Mihálynak. Harmos Károly jósága mellett szigorú mesterként irányította a heti stúdiumokat, rendet és fegyelmet tartott növendékei között. A szakmai önfegyelme itt ivódott művészünkbe. Ez a műemléki restaurálásokban, a lakásberendezési, iparművészeti tervezésekben is hasznosan segítette. Ezekkel a megbízásokkal azért tudott megbirkózni, mert nem jelentettek számára alaposságra törő műgondjától idegen követelményeket.

A komáromi évek alatt módja nyílt Budapest művészeti életébe is belekóstolni. Barátja, Szőbel Géza révén ismerkedett meg Fényes Adolffal. Fényes fölkarolta és szívesen látta festőiskolájában, ahol a Harmos iskolával párhuzamosan Csengeli-Staudt Mihály egészen 1926-ig gyakran megfordult. Ezekben az években ismerkedett meg Budapesten Aba-Novák Vilmossal és Szőnyi Istvánnal, akik munkái felől bíztatóan nyilatkoztak. Ők Harmos mellett még Gwerk Ödönre is fölhívták a figyelmét. Részben ennek hatására, részben pedig Balogh Böske írónő ajánlására fel is kereste Gwerk Ödön festőművészt, aki tehetségét elismerte ugyan, de a művészsorsot sötéten ecsetelte előtte. Művészünk nem riadt vissza a nehézségektől. Gwerk Ödön társaságában találjuk 1926—1929 között, 1929—1931-ben megint Komáromban dolgozik.

Az 1930-as években már számon tartja a műkritika is. 1933-ban komáromi kiállításán a Fórum az ő munkáit is a tárlat „legjava" közé sorolta. 1934-ben Pozsonyban önálló kiállítást rendezett. Ennek köszönhette, hogy ebben az évben elnyerte a pozsonyi Magyar Tudományos, Irodalmi és Művészeti Társaság aranyérmét. Pozsonyi kiállításáról az egyik kritikus a Nemzeti Kultúrában azt írta, hogy „nagyon tehetségesnek ígérkezik" és hozzátette: „még fejlődnie kell".

Tudta ezt maga Csengeli-Staudt is, tudta a Művészeti Társaság is, utóbbi éppen azért jutalmazta, hogy lehetővé tegye számára a külhoni tanulmányokat.

A fenti aranyérem elnyerése után 1934-ben a művész először Budapestre ment. Vonzották az újabb irányzatok, elsősorban a konstruktivizmus. Főleg Kassák dolgai érdekelték, de a személyes ismeretségre nem került sor. Budapesten csak rövid pár hónapig időzött és hazatérve újra Gwerk Ödön mellett találjuk, akinek ajánlólevelével kiment Párizsba a Julian Akadémiára.

1937-ben rövid időre ismét Párizsba ment, ezúttal Pór Bertalan ajánlólevelével, aki ez időben Sliačon élt és alkotott. Csengeli-Staudt hazatérte után kiállításon mutatta be legújabb képeit 1937-ben.

Az 1938-as események után Csengeli-Staudt Pozsonyban maradt, de ideje jó részét kisebb megszakításoktól eltekintve a Nyitra mellett fekvő kis zoborvidéki, ősi kultúrájú magyar faluban, Menyhén töltötte. A szlovákiai igen népes magyar művésztársadalom ott hozott létre művészтelepet. Művészünk itt is töretlen erővel dolgozott. Sorba lerajzolta a falu összes gyerekeit, minthogy képtelen volt munka nélkül még szemlélődni is. Ezekre a menyhei évekre azonban már a háború nyomja rá a bélyegét, sok rajza mellett festmény viszonylag kevés születik. A német nyomás személy szerint is fenyegeti: neve után el akarják tulajdonítani a magyarságtól, mire ő felveszi anyja nevét. Ettől kezdve ezzel a névvel szignálja képeit s Csengeli néven szerepel a szlovákiai magyarok képes naptáraiban is.

1944-ben rövid időre behívják katonának, belekerül a Szlovák Nemzeti Felkelésbe. Kilenc hónapi fogságból való szabadulása után nemsokára megnősül. 1948-ban felveszik a Képzőművészek Szövetségébe, de jó ösztönnel veszi észre, milyen idők következnek a képzőművészetre. A tévesen értelmezett realizmus vizeire képtelen ráuszni, mégsem jön zavarba, ha anyagi gondok vetődnek fel. Használ veszi annak, amit valamikor a Harmos iskolában tanult, restaurátori tehetségének és gyakorlatának.

1947 után a mindennapi kenyeret elsősorban a restaurátori munka biztosította. Közben

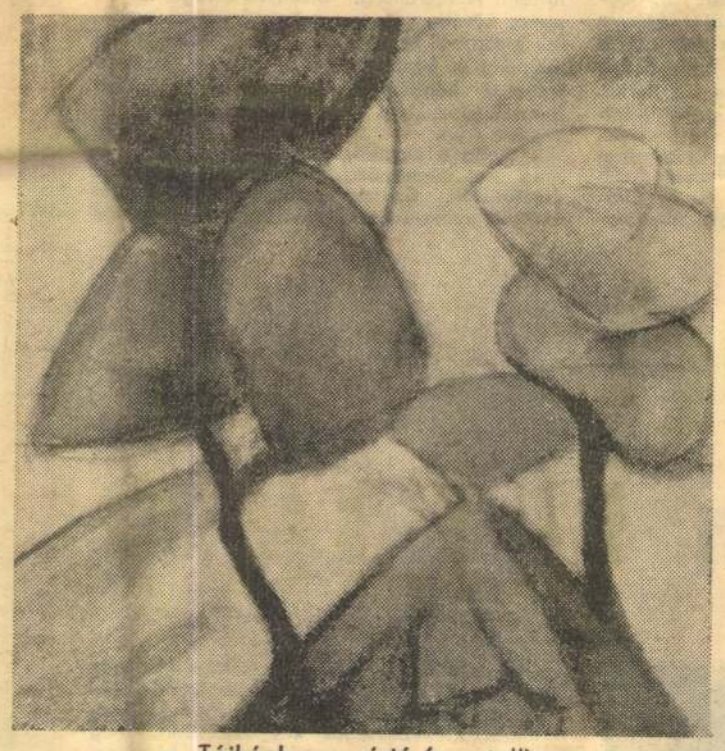

Tájképkompozíció (pasztell)

SOKRÉTŰEN

rendszeresen alkotta újabb képeit és grafikáit. Alkalma nyílt külföldi utazásra is. Járt Tuniszban, Görögországban, Egyiptomban, Libanonban, Törökországban. 1952-ben önálló kiállítása nyílt Pozsonyban, ugyanott 1957-ben és 1962-ben is. 1969-ben Budapesten a Csehszlovák Kultúra rendezett kiállítást műveiből.

Csengeli-Staudt azok közé a művészek közé tartozik, akik mindig a nekik, alkatuknak, tehetségüknek megfelelő festői látásnak és módnak kerültek a hatása alá. Méghozzá úgy, hogy a szervezet a hatást gyorsan feldolgozta, és egyénivé sajátította. Már első művei a kubisztikus látás jegyében születtek s ez maradt jellemzője egész munkásságában, annak ellenére, hogy Harmos mellett megtanulta a naturális pontosságot, aminek a személyi kultusz éveiben még némi hasznát is vette. Amikor a fotonaturalizmus nyomása kissé engedett, festett az impresszionisztikus natura jegyében is *(Vihar Csallóközben)*, de ezek a művek végeredményben csak melléktermékei életművének.

Női fej (1950)

Következetessége mellett az életmű egységessége és sokrétűsége az, ami szembetűnően értékes vonása ennek a művésznek. Braque, Matisse, Léger, Picasso azok a nevek, akik érdeklődését elsősorban fölkeltették. Matisse-nek személyes biztatása, Braque-nak pedig a művészete hitette el vele, hogy jó úton halad. Nem véletlenül kerül egymás mellé a két név. Az első a színbeli felszabadultságot hitelesítette benne, a második a geometrikus elemek eszközi jelentőségét.

1937-ben, hazatérve Párizsból, kiállítja képeit. Brogyányi Kálmán úgy látja, hogy színvilága tudatosan „nyers". Ez az erőteljesség következménye, nem is ezt kívánja a műkritikus fölállandoztatni a művésszel, de mégis „több finomságot" szeretne látni. Talán csak a kiállításon szereplő képekre lehetett jellemző a kritikának a színek nyerseségére vonatkozó megjegyzése, mert hiszen Csengeli-Staudtnak ezekből az évekből olyan képeit is ismerjük, amelyeken a pasztellszínek (vörösek, violások, sárgák, barnák, halvány zöldek) lágyan, valóban „finoman" terítik be a szögletesen tagolt felületet. „Nyers" színfokozatok később is föl-föltűnnek, de sohasem kizárólagos befolyással. Mindez inkább a kifejező eszközök fokozatbeli gazdaságára utal, mintsem brutális erejű színekre. Az 1950-es években készült contérajzokon a fekete-fehér erőteljes folthatásokkal érvényesül, annak ellenére, hogy a fehér felületet is többnyire szürkés pelyhekkel lazítja fel. Elvontnak minősülő formációkkal is dolgozik, fekete-fehér, illetve színes kompozíciókon, ritkán küszöbölve ki teljesen a valóság tárgyi elemeit, de gyakran elérkezik ennek határáig. Ugyanakkor apró, szinte bélyegnagyságú színkompozíciókkal is találkozunk. Ezek szolgálnak előgyakorlatul készülő nagyobb művekhez.

Ami a tematikát illeti, Csengeli-Staudt művészetében a mindennapi élet széles területe éppúgy megtalálható *(A nagy építkezés, Gitáros, Beteglátogatás* stb.) mint a földön túli világ, a kozmikus tér a maga csillagaival *(Népek és a glóbusz, Kozmosz, Hold és Kozmosz)*. Érdeklődését a pálya kezdetétől magára vonta a Kozmosz és ebből számos kép született. 1969-es budapesti kiállításán egész sor „kozmikus" ihletésű képét láthatta a közönség, s a képek alatt évszámok igazolták előbbi megállapításunkat. — A szegények életéből vett jelenetekkel *(Kenyérszegő, Favágók)*, gyermekportrékkal s gyerekkori élményekből táplálkozó árvízi képekkel, menekülőkkel, gáton követ hordó, hátán gyermekeket cipelő asszonnyal, tehenes férfival, óvodába siető gyermekkel, zsákhordó munkással, vihar elől menekülő parasztokkal gyakran találkozunk képein. Belső, lelki tartalmakat kifejező félabsztrakt alakokkal szintúgy, mint villamosra fölszálló tülekedőkkel, vasúton utazó, rázódó fáradt emberekkel. „Tájképeiben" a fákat is felbontja geometrikusan, erősen eltolva a síkszerű ábrázolás felé. A táji jelleg nem kísérti naturalista kifejezésre, jó példák erre a földközitengeri és közel-keleti képei. *(Tuniszi utca, Puni gyermektemető, Tuniszi asszonyok I., II., Hajó fedélzetén)*. Mindez csak néhány, ötletszerűen kiragadott motívum annak érzékeltetésére, hogy Csengeli-Staudt elvont képei sokasága ellenére is benne él a maga korában és társadalmában, nem távolodik el annak emberi problémáitól, hanem hangot ad azoknak.

Némelyik képen zenei motívumokat érzékeltet. Nem helyes erőltetni olyan párhuzamokat, amelyek különnemű értékrendeket akarnak csak egybemosni. Más a zene, más a festészet, és mégis, néha a szomszédos művészeti ágból vett kifejezés, példa, vagy jelző, érzékletesebbé teheti a más természetű művészi alkotás jellegzetességének megértését. A képépítésben jelentkező elrendezés ritmikus képzeletet kelthet, a képi kellékek, a formák, az emberi testek és tárgyak, csoportosítása valóban felidézheti a ritmus benyomását s ez máris ölthet zenei hatásokat. A ritmus határozottan megragadható kompozíciós elem s mint ilyen, rendezői szerepet tölthet be. Ez a szerep független lehet attól, hogy a művész zenerajongó-e vagy sem. Csengeli-Staudt a rajongók közé tartozik, s a zenei formaképzés hatása művein ezzel is magyarázható.

E sorokkal nemcsak a múlt egyik értékes művészegyéniségét idéztük, hanem tisztelegni óhajtottunk a köztünk munkálkodó, 60. életévét nemrég betöltő mester előtt is.

SZIJ REZSŐ

ILLIK- NEM ILLIK?

A Csehszlovák Televízió nemrégen fejezte be „A nevelés titka" című szórakoztató s egyben tanulságos sorozatát. Az, aki a sorozatban magára ismert – és minden bizonnyal szép számban akadtak ilyenek – valószínűleg megszívlelte az intelmet. Ezentúl nem csámcsog majd evés közben, nem veszi a kést a szájába és nem habzsolja az ételt, hogy ne is beszéljünk a férfiaknak a nőkkel szemben tanúsított gyakori udvariatlanságáról és egyéb gyengéikről...

A tv-ben mindezt Karel Pech és kis barátja, a 8 éves Jiří Belčev mutatta be. De nemcsak az ő érdeme, hanem elsősorban Dr. Dobromil Ječnýé. Ő ugyanis „A modern ember breviáriuma" című könyv szerzője, melynek alapján a filmsorozat készült.

A DIPLOMATÁK ETIKETTJE

Időtöltés, vagy kedvtelés késztette dr. Ječnýt, a Külügyminisztérium dolgozóját könyve megírására? Ezen a gondolaton töprengve léptem be a tágas, korszerűen berendezett dolgozószobába. Sem az egyik, sem a másik, hanem egy harmadik ok adta kezébe a tollat: a hivatása. Dr. Ječný ugyanis azonkívül, hogy a nemzetközi jog tanára és a történelemtudományok kandidátusa, a Külügyminisztérium diplomáciai protokollfőnöke is. Az államok és képviselőik az egymás közti hivatalos érintkezésben bizonyos előírt formákat kötelesek betartani, amelyekkel – az illemszabályokon kívül – minden diplomatának tisztában kell lennie.

KULTURÁLT NÉP VAGYUNK

mondja a pedagógus – és ezt együttélésünknek is tükröznie kell. Mert hogyan férjünk meg a más nemzetekkel, ha egymás között sem értünk szót? Amint a közlekedési baleseteket a közlekedési szabályok betartásával igyekszünk elkerülni, a társadalmi „balesetektől" csak az illemszabályok figyelembe vételével kímélhetjük meg magunkat. Ezért fontos, hogy neveletlenségünkkel ne legyünk másoknak terhére, és senkit se hozzunk zavarba vagy kellemetlen helyzetbe...

NEM SZNOBIZMUS A HELYES VISELKEDÉS

Ezt az elvet tartotta szem előtt a protokollfőnök Breviáriuma megírásánál. Az illemszabályok útvesztőjében – noha nagy részük többnyire évtizedeken át sem változik – nem könnyű eligazodni. A köszönés, a csendes, szerény modor, az idősebbek előnyben részesítése száz esztendővel ezelőtt is bevett társadalmi szokás volt, és ma is az.

Tény, hogy nem élhetünk nagyanyáinkhoz hasonlóan. Minden kornak megvan a maga, változó erkölcsi világnézete, melyhez – ha nem akarjuk, hogy környezetünk különcnek tartson és elidegenedjék tőlünk – feltétlenül alkalmazkodnunk kell, mégpedig nemcsak idehaza, hanem külföldi utazásaink alkalmával is. A kérdés csak az, kihez forduljunk segítségért, honnan merítsük ismereteinket?

PEDAGÓGUS A JAVÁBÓL

Természetesen mindennek az alapja a jó „gyermekszoba." Az első számú feltétel tehát a család és az iskola. De a környezet, a barátok, a munkatársak is hatással vannak az ember szokásainak, tulajdonságainak kialakulására, melyek idővel – sokszor észrevétlenül – átmennek a „vérünkbe". Önbírálatunk, ítélőképességünk alapján természetesen igyekszünk megszabadulni rossz szokásainktól. Minél előbb, annál jobb. Ezért állítja dr. Ječný, hogy a helyes nevelésnek már akkor el kellene kezdődnie, amikor a csecsemő érzékelni kezdi környezetét, vagyis néhány hetes korban. Mert a rendetlenségben, piszokban, vagy akár a zilált családi viszonyok közt felnőtt egyén később nehezen szabadul meg ifjúkorában szerzett benyomásaitól.

– Bár az enyhe szél és egy kis csípős levegő sem árt meg nekik – mosolyodik el vendéglátóm és megmagyarázza, hogy ezt azért tartja elengedhetetlennek, mert a nebáncsvirág élete, – amint azt a tv-ben is láthattuk – cseppet sem könnyű. Az élet nehézségeire tehát mindenkit idejekorán elő kell készíteni.

SZOCIÁLIS EMBEREKET NEVELÜNK

Dr. Ječnýnek minden szava gazdag tapasztalatait, egészséges világnézetét tükrözi. Véleménye szerint a problémát az egyre fokozódó életritmus, a műszaki fejlődés szédületes iráma adja, mellyel nem könnyű lépést tartani. A feszültség, bizonytalanság természetes következménye annak, hogy az emberek bizonyos helyzetekben nem találják fel magukat és képtelenek alkalmazkodni a megváltozott körülményekhez, melyeknek hatása gondolkodásukban és cselekedeteikben is kifejezésre jut.

– Noha a szocializmust építjük – véli –, ez még nem jelenti azt, hogy az emberek máris szocialisták. Csupán azt akarjuk, hogy szocialista emberekké váljanak. Ezért kell őket megnevelnünk. És ehhez a célkitűzéshez vesszük igénybe a társaságbeli viselkedés elveit is, mert meggyőződésünk, hogy ily módon, alkalmazkodóképességük kifejlesztésével, megkönnyítjük életüket a családban, az iskolában, munkahelyükön, az egész társadalomban.

SZÁZEZER PÉLDÁNY IS KEVÉSNEK BIZONYULT

Akik ezt megértették – és amint az alábbiakból is kitűnik, kétségtelenül sokan vannak – azoknak a körében nagy népszerűségnek örvend dr. Ječný Breviáriuma, melynek 1968-ban megjelent első kiadását (75 000 példányban) néhány napon belül szétkapkodták az olvasók. Ez tette indokolttá a múlt évben a könyv második kiadását.

Az érdeklődés a könyv iránt továbbra is fokozódik a helyes viselkedést és az illemszabályokat elsajátítani óhajtó lakosság részéről. Dr. Ječný ezt a tényt szerényen a divattal és azzal indokolja, hogy a második világháború óta nem volt részünk hasonló témakörrel foglalkozó irodalmi termékben.

A szerző természetesen örömmel nyugtázza irodalmi munkássága iránti, a többi szocialista országban is nagy visszhangra talált rendkívüli érdeklődést. El is határozta, hogy az NDK szociológusainak kívánságára a főiskolai tevékenységéhez közelálló társadalmi kapcsolatok feltegetésével fog hozzájárulni munkájukhoz. Ezenkívül eddigi művéhez a vezető- és a középkáderek részére készülő könyve csatlakozik majd, mellyel valószínűleg 1971.-ben találkozunk a könyvpiacon.

FÉL ÉV MÚLVA KEZDŐDIK A 2. SZEMESZTER

De térjünk vissza a tv-ben szombat esténként sugárzott sorozathoz. Az első szemeszter január 31-én – valamennyiünk nagy sajnálatára – véget ért. Ezen az estén először mutatkozott be dr. Ječný a képernyőn a közönségnek, hogy néhány kérdésre válaszoljon és egyelőre búcsút vegyen. De csak egyelőre – és ezt megnyugvással vesszük tudomásul – mert a sorozatot fél év múlva folytatni fogják. Akkor veszi kezdetét a második szemeszter.

TIZENÖTEZER DICSÉRET ÉS ELISMERÉS

A Csehszlovák Televízióhoz intézett több mint 15 000 levélben – három kivételével – elragadtatással ír a közönség erről a sikerült műsorról, mely annyi hasznos tudnivalóval egészítette ki ismereteinket. De elragadtatásuknál talán még fontosabb az őszinte bizalom, mellyel a sorozat szerzőjéhez és rendezőjéhez, ill. főszereplőjéhez fordultak. Problémáikból kiutat keresve, tanácsokat kérnek a tv-nézők – akárcsak az orvostól –, segítséget, egymás közti megingott vagy felbomlott kapcsolataik helyreállítása érdekében. A lelki klinika pedig senkit sem hagy cserben... Érthető, hogy mindenkinek pontosan és idejében válaszolnak, annak rendje és módja szerint, az illem szabályainak megfelelően ...

* * *

Lapunk hasábjain rövidesen ismertetjük olvasóink előtt dr. Dobromil Ječný Breviáriumának figyelemreméltó és hasznos fejezeteit.

KARDOS MÁRTA

KEVÉS A H... VAGY SOKAT FOGYASZTUNK?

- **MIÉRT SZÁLLÍTUNK KÜLFÖLDRE?**
- **MIBŐL FEDEZZÜK A ROHAMOSAN EMELKEDŐ FOGYASZTÁST?**

Az utóbbi négy évben mezőgazdaságunk átlagon felüli eredményeket ért el. Növekedett a termelés, a munkatermelékenység, a mezőgazdasági dolgozók jutalmazása, stabilizálódott az élelmiszerellátás. Már úgy tűnt, hogy megoldottuk élelmiszerellátási problémáinkat.

1968 végén azonban újra — a hatvanas évek első éveihez hasonló — húshiány mutatkozott.

A húsellátás kérdését állandóan vitatjuk. Erről beszélnek a háziasszonyok, a termelők és a közgazdászok is. A vitában gyakran szóba kerül az is, hogy húsban ugyan nem bővelkedünk, ennek ellenére is húst exportálunk.

Csehszlovákia a már hagyományos exporttermékein kívül (komló, maláta, cukor) hústermékeket is szállít külföldre. (Nemrégiben az exportlistán még hízó állatok is szerepeltek. Hústermékeinket főleg a nyugati szabad valutájú területekre szállítjuk.) Legjelentősebb üzleti partnereink: Olaszország és az NSZK, azonban húst vásárol tőlünk Svájc, Franciaország, Ausztria, Libanon, Nagy-Britannia és az USA is.

Szükség-van-e a húskivitelre?

A megfontolt és ésszerű felelet (a kérdés bonyolultsága ellenére is): igen.

Húskivitelünk főleg az utóbbi 3—4 évben emelkedett, és vívott ki magának a világpiacon újra jó hírnevet. Csehszlovákia már az ötvenes évekig is nagy mennyiségű húst szállított külföldre. Sajnos, az ötvenes évek elején a húsáruk exportálását teljesen leállítottuk. Így elveszítettük legjobb üzletfeleinket. Később, amikor újra szükségessé és lehetővé vált húsáruink külföldi értékesítése, nagy nehézségeket kellett leküzdenünk. Termékeinknek a világpiacon már nem volt hírneve és alig találtunk új üzletfeleket. Nem kis erőfeszítésbe (és veszteségekbe) került, amíg újra kiharcoltuk jó pozíciónkat a világpiac könyörtelen üzleti porondján.

Ha átmeneti nehézségeink miatt újra leállítanánk hústermékeink exportálását és megszakítanánk a kapcsolatot jó üzletfeleinkkel, leginkább magunknak ártanánk.

A húsáruk kivitele egyébként a külkereskedelem hasznossága szempontjából is kifizetődő. Például az Olaszországba exportált húsáru fejében egy dollárt 17—20 koronáért nyerünk.

Húsárukivitelünk mellett szól az is, hogy a húskivitel nem kis tételben szerepel a szomszédos szocialista országok külkereskedelmi forgalmában is. Jelentős mennyiségű húst szállít külföldre Magyarország, Románia, az NDK, Bulgária és Jugoszlávia.

Mennyi húst termelünk és mennyit fogyasztunk?

Figyeljük meg, hogyan is fejlődött hústermelésünk az elmúlt 31 év alatt. Vegyük alapul az 1937-es évet. Akkor összesen 353 257 tonna húst termeltünk. Ebből 35 111 tonna volt a borjú-, 2835 tonna a birkahús. Tizenegy évvel később, 1948-ban ennek a mennyiségnek még a fele se került piacra. Még 1955-ben is mindössze 344 048 tonna volt a termelés. A háború idején több mint a felére csappant állatállomány számának növelése volt az elsődleges feladat.

Hústermelésünk 1968-ban már 610 553 tonnára emelkedett. Ehhez még annyit, hogy a sertéshús 1937-hez viszonyítva megkétszereződött, ugyanakkor a borjú- és birkahús 22, illetve 43 százalékkal csökkent. A marhahús eközben megközelítőleg 70 százalékkal növekedett.

Az adatokból látható, hogy hústermelésünk az utóbbi húsz évben rohamosan növekedett, és ezzel egyidejűleg a húsfogyasztás is. 1936-ban egy lakos évi átlagos húsfogyasztása 34 kg volt, 1968-ban már 66,4 kg. A húsfogyasztásban világviszonylatban az elsők közé tartozunk. Túlszárnyaltunk olyan magas életszínvonalú országokat is, mint Dánia, Svédország, Hollandia.

A húsfogyasztás azonban az utóbbi három évben olyan robbanásszerűen növekedett, hogy a legmerészebb előjelzéseket is túlszárnyalta. Ha a termelők teljesítik is az előírt tervet, a fogyasztás ilyen rohamos növekedését nem képesek fedezni. (1966-tól a sertéstenyésztés csökkentését felsőbb rendelet írta elő.)

A háztáji segítene?

Piacunk rendszeres húsellátása nemcsak gazdasági, hanem politikai feladat is. Ennek következtében a mezőgazdaság továbbfejlesztése kül- és belpolitikai szempontból is a népgazdaság stabilizálódásának fontos feltétele. Kiút csak egy van. Több húst kell termelni a hazai forrásokból. Erről már sokat beszéltünk és írtunk.

Szeretnénk még megemlíteni egy nem lebecsülendő forrást, amely jelentősen hozzájárulna hústermelésünk növeléséhez. A szövetkezeti tagok háztáji gazdaságainak a kihasználásáról lenne szó. Nem a kimért szántóterületekre gondolok, hanem arra, hogy számos szövetkezeti tag jó karban levő gazdasági épülettel rendelkezik. Az értékes, eddig sokszor kihasználatlan épületek alkalmasak a háztáji állattenyésztésre. Ez azonban olyan gazdaságpolitikai intézkedést követelne meg, amely lehetővé tenné a szövetkezeteken belüli ilyen irányú tevékenységet. Nem gondolok itt nagyobbfokú állattenyésztésre, hanem olyan esetekre, ahol az érdeklődő földművesek a szövetkezeten belüli kötelességükön kívül kisebb méretű, piaci jellegű háztáji állattenyésztéssel foglalkoznának. Ilyen fajta termelési módszert több szocialista országban is meghonosítottak.

TÓTH ENDRE

Staudt Csengeli Mihály

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 MÁR 28

— **Elhunyt Staudt-Csengeli Mihály** csehszlovákiai magyar festőművész, grafikus és restaurátor március 26-án, hosszas súlyos betegség után, 63 éves korában. Művelt számos csehszlovákiai és külföldi kiállításon mutatta be. Utolsó jelentős tárlata a múlt évben Budapesten volt.

—

pi szokas nem maradt tehn.

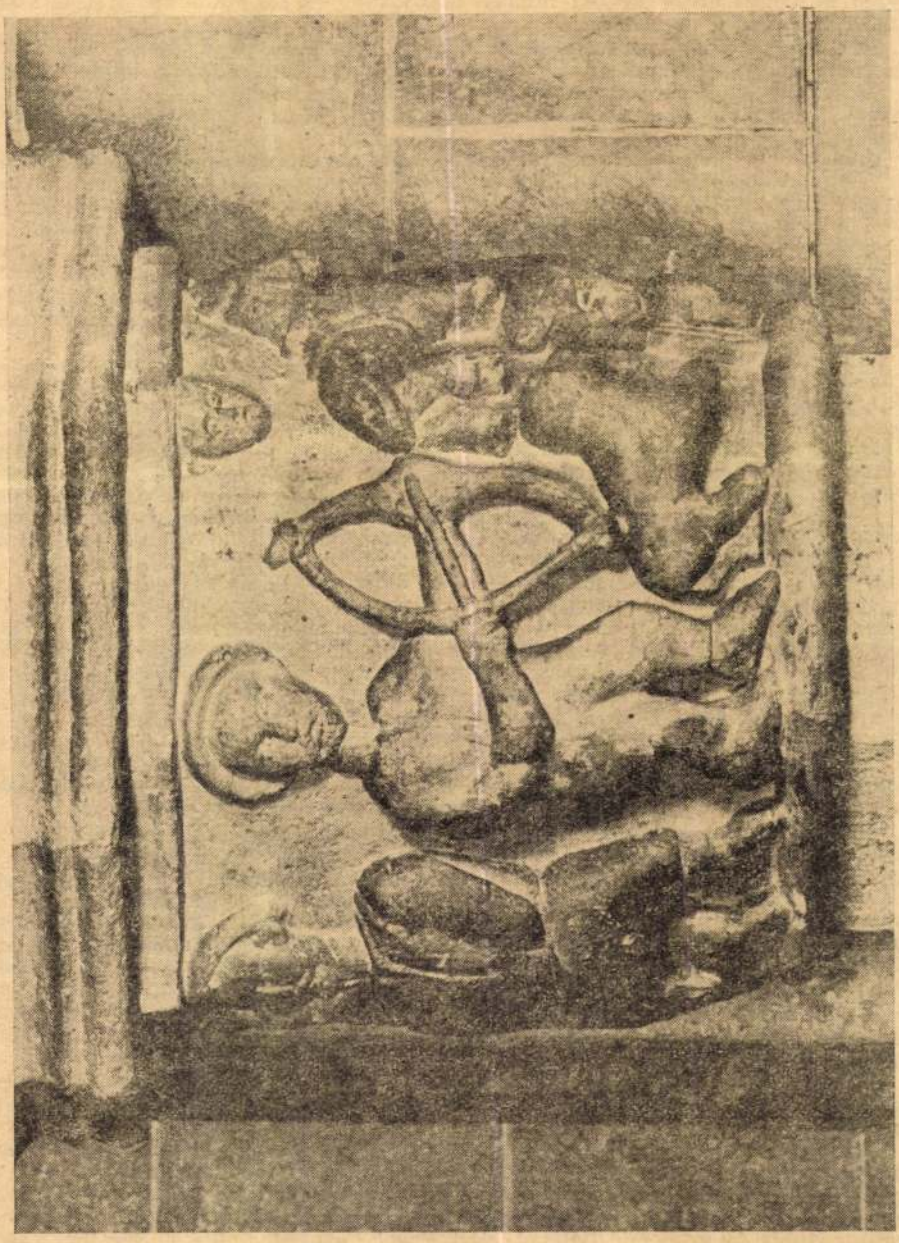

Vadászjelenet a templom egyik oszlopfőjén

4/1

Kitekintek a parókia dolgozószobájának lugassal árnyalt ablakán: íme a kisbényi építészeti műremek, a Gáramra könyöklő pompás templom — az ősz fényeiben — régi szépségében tündöklik! Hivők bandukolnak a templom felé — éppen úgy, mint hétszázötven év óta minden szombaton —, hogy a holnapi istentiszteletre feldíszítsék a templomot.

Meghatottan indulunk sétautunkra, hogy megtekintsük a kilenc évszázados Apostolok körkápolnáját s ifjabb társát, a kisbényi premontreiek hajdani kolostor-templomát. Az első a magyarországi őskereszténység levegőjét árasztja. A második a francia román kornak — felvidéki ízekkel, egyéni stílusformákkal ötvözött — világát.

Csodák csodájára a háborús rombolásban töretlenül megmaradt a kisbényi templom híres oszlopfőinek rendje. Szinte karcolás sincs rajtuk. A templom nyitott előcsarnokából a régi töretlen kép fogadja a látogatót. Mielőtt belépnénk a hajóba, felsietek a kórusra. Szokatlan építészeti megoldás ez a vaskos, a templom hajója fölé is átnyúló karzat! Nem hiába az akkor még ifjú, szinte forradalmian új francia szerzet, a Magyarországra átplántált premontreiek számára építették ezt a templomot. (Meg a templomtól délre eső — ma már csupán alapfalaiban megmaradt — kolostort.) Alapítója az 1210-es években a Hont-Pázmány nemzetségből eredő Omodé ispán volt, az Amadék őse.

A karzat különös kiképzésének az a magyarázata, hogy a premontreiek zsolozsmáikat nem a templom szentélyében, nem is a hajóban, hanem — mint árpási, zsámbéki templomainkban is — a kóruson tartották. Ezért azután a középkarzat, mint két kitárt kar, oldalkórusokkal közelít — a magasban — az oltár centruma felé. Ez a magyarázata annak is, hogy éppen a két oldalkarzat lezárására szolgáló oszlopfőket dolgozták ki — talán — a leggondosabban s a leginkább egyéni módon. S csak most, hogy annyi év után újra gyönyörködhetem a kisbényi mirákulumban, eszmélek rá: a premontreiek francia megfogalmazású oszloprendje mellett — éppen úgy, mint az esztergomi királyi kápolna XII. század végi oszlopfőin — egy sajátos, hamisítatlan honi stílusárnyalat is megjelenik. A kórus északi oldalának oszlopfeje, a — rossz reprodukciókból jól ismert — vadászjelenet a maga rusztikus alakjaival ezt a maradibb s magyarabb ízt árasztja. De ugyanez a stílusjegy a jellemzője az első északi pillérfejezetnek is. A vadászszcéna alakjai — pórázon vezetett örves gepárddal medvére, szarvasra vadászó, lóról szállt — magyar atyafiak. Az esztergomi királyi kápolna — íjazókat ábrázoló — figuráinak vérrokonai. Azonos kőfaragók és azonos modellek sejlenek fel ezeken a domborműveken. S nem is csoda ez, hiszen a távolság — Esztergom és Kisbény templomai között — térben alig húsz kilométer. Időben pedig alig húsz esztendő. (Az esztergomi várkápolna 1190—1200 táján épült, Kisbény 1220-ra készülhetett el.) Esztergom akkoriban még — nemcsak érseki, hanem — királyi székváros is. A Kisbényt patronáló Hont-Pázmányok pedig országos főemberek.

Ám a kisbényi oszlopfőkben másféle ugyan-azonosságot is látunk Esztergommal. A helyi, magyar és archaikus plasztikai vonások mellett a domináns stílus a késő romantikának lefokozott, geometrikus sémákba szorított puritán virágoskertje. A kórus déli felén levő kapitelen még megjelennek a — vadászokéhoz hasonlatosan jelképes mondanivalójú — vadmadarak (a hajó déli végének boltozattartó gyámkövének florisztikus mustrái közül is kikandikál egy-két emberarc) —, ám Kisbény már az a vallásos Kozmosz, ahonnét Nagy Szent Bernát kiűzte az oszlopfők bestiáriumát és faunáját. [„Mit keresnek a templomokban a bujálkodó majmoknak ábrázolatai? A vad oroszlánok? A kentauri szörnyetegek? Mi keresnivalója van Isten házában félembereknek, viaskodó vízi szörnyetegeknek? Kürtölő vadászok (ábrázolásainak)?" — hirdeti a nagy purifikátor 1091 és 1153 között.]

Esztergom királyi kápolnájában is hasonló volt a helyzet: a vadállatok jelképrendszere, a fauna vallástani kódja helyébe ott is virágmustrák, olykor geometrikus alakzatok léptek.

A kisbényi templom helyreállítását — hála Kubis István plébános egyéni kezdeményezésének — nyomban a világháború befejezése után megkezdték. A kisbényi egyház nemcsak saját gazdasági erőforrásaira támaszkodott. A szlovákiai központi intézményektől is egyre több megértő támogatásban, anyagi segítésben részesült. Kubis főtisztelendő hálával idézi Pavel Fodor, ing. Lukas Serafin, Karel Chudomelka nevét és Ján Masaryk párttitkárét. Nevezettek a pozsonyi Szlovákiai Műemlékhatósággal vállvetve dolgoztak Kisbény megmentésén, helyreállításán. A munka annyira jó ütemben haladt, hogy 1953. november 29-én Ambrus Lazik püspök a kisbéri templomot már újjászentelhette.

Steen, van den, Fr. rézm.

Gualdo G:
Hist. di Leopoldo Ces. I. 12–13 l. közöl.

„Ferdinando III.
Augustissimo Imperator de Romani. &"

Mellkép, ov. keretben; díszpalást, babérkoszorú.

Méretei: 18·2 : 16·4 cm.

Signat.:

„I. Toorenuliet del:" „F. van den Steen. S.C.M. sculp:"

RUZSA GYÖRGY

MAGYAR

Sz. Usakov és G. Zinovjev egy magyar származású szentet ábrázoló ikonja

A Kalinyini Területi Képtár őriz egy alig ismert és még nem reprodukált ikont, melyen Moiszej Ugrin, azaz Magyar Mózes látható, akiben az orosz egyház egyik kedvelt, magyar származású szent szerzetesét tiszteli. Mit tudunk e szent életéről, milyenek lehettek magyar kapcsolatai és ikonográfiájának jellegzetességei? A kérdés első részére könnyű válaszolni, mert részletes életrajza maradt fenn (1), melynek történelmi hitelessége már megfelelően bizonyított (2). A kérdés második részére nehezebb a válasz, s végső soron hipotetikus jellegű lesz, míg a kérdés harmadik részére elsősorban az itt ismertetendő ikonunk és az ikonfestő kézikönyvek (podlinnyikok) szövegének alapján próbálunk válaszolni.

A XI. században élt Magyar Mózes élettörténete a kievi Barlang-kolostor paterikonjában maradt fönn. E paterikonból és más forrásokból azt is tudjuk, hogy volt egy Magyar György nevű testvére, aki életét áldozta Szent Borisz fejedelemért, továbbá ugyancsak más forrásokból — a paterikonban ez nem szerepel — ismert egy harmadik testvére is, Magyar Jefrem, aki Novotorzsokban templomot is alapított. Magyar Mózes életiratában a nagyobb történelmi események szinte évről évre pontosan követhetők. A történet az 1015-ös évvel indul, azzal az évvel amikor Szent Boriszt megölték. „Akkor egyedül ezt a Mózest nem szúrták le. ... Predszlavához, Jaroszláv húgához menekült." Később Magyar Mózes lengyel fogságba került (1018). Itt egy gazdag özvegyasszony számtalanszor megkísértette, de Mózes ellenállt. Sem szépségével, sem gazdagság-ígéretével, sem kínzásokkal nem tudta megtörni Mózes ellenállását. Közben Mózes szerzetessé szenteltette magát. A lengyel nő, miután látta, hogy minden próbálkozása reménytelen, bosszút állt Mózesen. Megparancsolta, „hogy vágják le titkos szerveit". „És úgy feküdt Mózes, mintha meghalt volna, folyt a vére, alig lélegzett." De később felépült sebeiből és a kievi Barlang-kolostorba ment, ahol még sokáig élt csodatevő szerzetesként.

Hogy mikor és milyen körülmények között került orosz földre a három magyar testvér, Magyar Mózes, Magyar György és Magyar Jefrem (lehet, hogy Magyar Jefrem nem volt a testvérük, és valamivel később élt a XI. század első felénél) (3), erre az érdekes kérdésre nehéz pontos választ adni. Gondolhatunk arra is, hogy a népvándorláskori magyar törzsekből egynéhány csoport a dél-orosz területeken lemaradt (4), s ezeknek lehettek késői leszármazottai e testvérek. Nevük csak őseik emlékét őrzi, miként mondjuk a Kiev környékén lévő Szelo Ugorszkoje („Magyar falu") elnevezés is (5). *Iglói Endre* pedig azt írja: „Megkockáztathatjuk azt a föltevést, hogy a harcias Szvjatoszlav kievi fejedelem szolgálatába szegődő magyar vitézek valamelyikének unokáit kell látnunk a régi orosz irodalom hőseivé lett két magyar ifjúban" (6). Legvalószínűbbnek mégis az látszik, hogy Magyarországról kerültek a testvérek orosz földre, hiszen ekkortájt Vlagyimir Szvjatoszlavics kievi fejedelem és Szent István között jó kapcsolatok voltak és szerződéskötések is ismeretesek. *Szár László* pedig orosz fejedelemasszonyt, (7) valószínűleg Premiszlava Vlagyimirovnát (8) vette feleségül. Magyar harcosok ekkortájt külföldi fejedelmeknél is teljesítettek szolgálatot, így könnyen elképzelhető, hogy Vlagyimirnél és fiainál, Borisznál és Glebnél is szolgáltak magyarok, s közöttük Borisz közvetlen környezetében pedig a testvérek (9).

Magyar Mózes a hagyomány szerint Kijevben van eltemetve (10). Emlékét július 26-án ünnepli az orosz egyház. Képi ábrázolási szabályainak kialakulásakor alapvető volt a kijevi paterikonban megmaradt életrajza. Ebben férfias szépségét hangsúlyozzák, melyet általában az ikonfestő kézikönyvek is átvettek. Az orosz hagiográfiai irodalomban a szép külső kiemelése ritkaság számba ment. Mózesnél viszont fontos helyet foglal el, hiszen a cselekmény egyik mozgató rugója éppen ez. „Mózes szépsége megragadta a (fiatalasszony) képzeletét..." — olvashatjuk a paterikonban. Megnyerő külsejének emlegetését a paterikon elbeszélésében még sok helyen észrevehetjük. „Nagyon őrizték, mert testében erős, szép ember volt." „Ezt a gyönyörűségesen szép férfit meglátta egy ... előkelő... fiatal asszony..." „Az asszony erre így szólt:... és engedd, hogy élvezhessem szépségedet". „Amikor az asszony látta, hogy ez a szépséges férfi nem lesz az övé..." „Nem kímélem meg szépségét, hogy mások se élvezhessék azt." A Filimonov-féle podlinnyikból megtudhatjuk, hogy a „Szent Szerzetes Atyánkat, Magyar Mózest,

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUL

VIGILIA
Budapest

A nagy szakértelmet, műértő gondot követelő feladat tervezője néhai Alfred Piffl építőművész volt. Páratlan buzgalommal dolgozta ki a rekonstrukció elméleti alapjait. S itt ne felejtsük el azt, hogy a kisbényi templomot 1722, 1800, 1862 után 1896—98-ban Czigler Győző — Gerevich Tibor szerint — „nem szerencsés, a helyreállítás megengedhető mértékén túlmenő tervei szerint restaurálták". Piffl tanár feladatát így nemcsak a második világháború pusztítása, de az is nehezítette, hogy korrigálnia kellett a korábbi kontármunkákat és Czigler önkényes térkompozícióját. Piffl felismerte azt, hogy a kisbényi templom szerkezetén s homlokzatán a középkor klasszikus építési kánona: az aranymetszés érvényesült, s rekompozícióját ennek szellemében hajtotta végre. (E felismerését Piffl professzor a Slovenská Archaeologia 1970., XVIII. évfolyamában publikálta, *Zlaty rez na fasáde v Bini* címen.)

A helyreállítások során komoly gondot okozott az, hogy a Garam lassan átnedvesítette a mintegy húsz méter magas templomdombot. Ez már a háború előtt csekély mértékben megsüllyesztette a Garam fölé mintegy kiugró szentélyt. A süllyedést repedések jelezték. A helyreállításkor olyasmi történt, ami minden időkre kiérdemli a megbecsülést a szlovákiai műemlékügy iránt. Masaryk párttitkár javaslatára a Garam-szabályozás során a *templomdomb alól elvezették a Garamot.* Így ma a templomdomb egy szelíd tavacskává szelídült holtág tükrében tekinthet magamagára. S nem fenyegeti többé a talajsüllyedés újabb veszélye.

Csonka lenne ez a kis emlékezés, ha elkerülnénk a templomhoz közel eső régebbi körkápolna, az Apostolok kápolnájának nevezett Rotonda kilenc évszázados falait. Felőle a magyar művészettörténet keveset tud. Főként azért, mert irodalmunk nem ismertette a Rotonda területén végzett újabb ásatások eredményeit. De nem szerzett tudomást azokról a pompás, XIII. századi bizantinizáló freskókról sem, amelyeket 1955/56-ban, a Rotonda helyreállításakor Staudt Mihály restaurátorművész bontott ki s állított helyre. Ezek a freskók méltán sorakoznak a szlovákokkal közös régi magyar művészettörténet aranybetűs lapjaira. Fényképeiket — amelyeket Schopper Tibor készített — ezúttal először publikálja magyar sajtóorgánum.

A Rotondával s a kisbényi templommal ékes Garam-parti templomdomb az őskor óta uralkodópontja a tájnak. Erről tanúskodnak — őskori leleteken kívül — azok a római kori aranypénzek is (szám szerint száznyolcvan), amelyeket a közelmúltban, római cserépbögrébe rejtve, a templomdombon ástak ki. A IV—V. századbeli római aranyak Valentinianus és Honorius császárok veretei; ma a nyitrai múzeumban vannak.

A középkorból — az alapító Hont-Pázmány nembeli Omodé ispán s a régi premontrei barátok emlékén kívül — a nagy Hunyadi Jánosét idézném csupán. 1451. december 8-án — Mária fogantatásának vigiliáján — a gubernátor „ex villa Been" — Bény faluból keltezi „nemzetes, szeretett barátjához", Majthényi Gergelyhez írt levelét.

Büntetés a jelenvaló-előttiért

Egyszer megszületett a hit
és kavargó korom-felhők homályosították az eget,
hogy fényesebben csengjen az a nagy fehér felhő
túl a láthatáron —
és imáink és áldozataink szakadatlanok voltak
és hitünk is tellett egyre fényesebb felhőkre,
igen,
imádtuk Istenünket,
s most mégis tüzes katlanban égünk.

HÉVIZY KLÁRA

rend felügyelete, társulati bankok igazgatása, népi drámák rendezése mutatja a szomszédságok jelentőségét. Ősiségükről tanúskodnak az egyház által kiállított hivatalos okmányok („kútásó levelek"), és az, hogy a céhek mellett továbbra is megmaradtak. (13)

Sok reformáció előtti szokás maradt meg a gazdasági életben is. Ilyenek a szentek ünnepével kapcsolatos előírások, mint például a Szent György napig tartó réti legeltetés. (14) Ilyen az a vélekedés is, hogy Péter és Pál napjától már nem nő, csak szárad a búza, de a növekvő éjszakákkal nő a kukorica. A két apostol napjától kemény munkaidő következik, mely csak Szent Mártonkor (november 11) a nyolcórai harangszóval ér véget, amikor is megkezdődnek a könnyebb őszi munkák és mulatságok. A fonó időszaka is két dátumhoz kapcsolódik. Azt tartják ugyanis, hogy a fonó Szent Gállkor (október 16) kezdődik és Szent Tamás éjjeléig (december 21), egyes helyeken hamvazószerdáig tart. November 25-től (Katalin-Konrád) napjától kezdve a fonók szórakoztató jellegűvé válnak, s ettől kezdve már a legények is részt vehetnek benne. Katolikus emléknek minősül egyes szőlőfajták neve is, mint amilyen a „Medeweimer", amely Szűz Mária (Met= Szűz) kolostorától, templomától való szőlőt jelent. (15)

A katolikus néprajzi hagyományokat az évfordulók szokásai is őrzik. A keresztény öröm a legerőteljesebben a hajnali misén nyilvánul meg, amelyet az evangélikus szász egyházban 3—4 órakor tartottak, ma 5 órakor celebrálnak. Az istentisztelet alatt 4 csoport felváltva énekli a *Puer natus est* és a *Quem pastores* latin éneket. Minden csoport egy-egy viaszgyertyát tart egy színes papírokkal, koszorúval és téli zölddel díszített keresztforma gyertyatartóban.

Az iskolaévet régebben *Balázs napján* (február 3) fejezték be. Ez a falusi gyermekek életében olyan ünnep volt, mint a városi gyermekvilágban karácsony estéje: ők is számítgatták, hogy hányszor feküsznek le Balázs napig. A lányok Szent Balázs vigiliáján, a fiúk a napján élelmiszert, pénzt gyűjtöttek a mulatsághoz. A duktor az ajtó mellett egy fazékban gyapjút égetett és *Blasi*-t kért. (16) A farsangot egy nappal, néhol pedig egy héttel hamvazószerda előtt tartják. A virágvasárnapot, nagycsütörtököt, nagypénteket, pünkösdöt, Keresztelő Szent János napját a régi tartalommal ünneplik. Keresztelő Szent Jánostól aratásig szent időt s tánctilalmat tartottak.

A katolikus idők néprajzi adatai arról tanúskodnak, hogy a katolikus hittel, szertartásokkal és intézményekkel kapcsolatos szokások milyen szívósak és mennyire belegyökereződtek a népbe. Ez azt mutatja, hogy a nép lelkületéből, igényeiből keletkeztek, és az új időkben, új formákban is mindig aktuálisak. A katolikus néprajzi emlékek arra is rávilágítanak, hogy a középkorban is nagy fontosságot

im Umriss. Leipzig, 1926. 13. — (16) Schuller-Schullerus, Ana: Heimweh. Erzählungen aus Siebenbürger. Leipzig, 1916. 45. — (17) Müller, Georg Eduard: Die deutschen Landkapitel in Siebenbürgen und ihre Dechanten 1192-1848. Hermannstadt, 1936. 49, 163.

Staudt Mihály, restaurátormunkája

ZOLNAY LÁSZLÓ

1021

A kisbényi mirákulum

1945 tavaszán szomorú híreket hoztak Esztergomba és Budapestre a Léva, Párkány felől érkező vándorok: a visszavonuló németek utóvédei — sebesült őrnagyuk parancsára — az összes Garam-menti templom tornyát felrobbantották. A rossz hírt meg is toldották azzal, hogy a kisbényi román kori templom egészen megsemmisült. Ez a — mivel sem menthető — vandalizmus, mondta a fáma, elpusztította a garamszentgyörgyi, a kétyi, a kéméndi, a szalkai és a zselizi templomot is.

— ... sajnos, nagyjából igaz volt ez a rémhír — emlékezik 1973. október 6-án Kubis István esperes-lelkész, Bina (Kisbény) plébánosa.

Vasárnapi prédikációjára készültében, írás közben, bejelentés nélkül zavarom. Kubis főtisztelendő 1938. július 1. óta áll gyülekezete élén. Kisbény s a kisbényi templom utolsó harmincöt évének sorsa egybeforrt élete sorával.

Kubis esperes kérdéseimre így felel:

— A már említett német őrnagynak (maradjon névtelen) hiába rimánkodtam. Sőt, egyik lelkésztársam még könnyekre is fakadt. A német hajthatatlan maradt. Templomunkat, a Duna-medence egyik legszebb román kori templomát, a szemem láttára robbantatta fel. A Garam-menti templomok közül egyedül Kural temploma kerülte el végzetét. Ott a hívek egyike — egy óvatlan pillanatban — elvágta a gyújtózsinórt.

Fényképeket nézek, Kisbény pusztulásának képeit. A német merénylet harangostul semmisítette meg a kisbényi templom északi tornyát. A délit is megrongálta. Beomlott, oltáraival együtt a főszentély s az egyik oldalkápolna is. A templomhajó mennyezetének nagy része leszakadt... A hétszázötven esztendős templom hófehér mészkő-kváderei a Garamig, a paplakig s a híres bényi Rotondáig, az Apostolok körkápolnájáig repültek.

4/1

Csengeli Staudt Mihály /Komárom,1907.-Pozsony,1970,márc.26./:
festő, restaurátor.

Művészeti előtanulmányokat Komáromban Harmos Károly iskolájában végzett.

1926-1929 Besztercebányán Gwerk Ödönnél tanult.

1930- tól újból Komáromban élt.

1934 Önálló kiállítást rendeztek műveiből Pozsonyban, elnyeri a Magyar Tudományos Irodalmi és Művészeti Társaság aranyérmét és ösztöndíjat a külföldi tanulmányútra. Néhány hónapig Budapesten a magyarországi konstruktivizmust, Kassák Lajos művészetét tanulmányozta.

1934-1935 Párizsban a Julian Akadémián tanult.

1938-1939 Menyhén /Nyitra melletti falu/ a művésztelepen dolgozott.

1944- ben részt vett a Szlovák Nemzeti Felkelésben.

1948- tól tagja a Csehszlovák Képzőművészek Szövetségének.

Párizsi útja során festészetére nagy hatást gyakorolt Braque, Matisse, Beger,Picasso,Foujita piktúrája és elméletük. Tőlük kapta az ösztönzést a formák geometrikus leegyszerűsítésére, a színek ellentétpárjainak használatához. Egyaránt festett figurális és táji kompozíciókat. Ábrázolási témáit az élet mindennapjaiból merítette, izgatták a szociális problémák: a kozmos, a légi utazások, a kristályok geometrikus alakzatai.

Kiállításai: 1926 - Komárom, 1927,1933, - Komárom "JESZO" tárlatai,
1934 - Pozsony, önálló kiállítás,
1937 - Pozsony, önálló kiállítás,
1938 - Kassa, kollektív kiállítás,
1941 - Pozsony, kollektív kiállítás,
1948 - tól szerepelnek művei az összszlovákiai kiállításokon itthon és külföldön,
1969 - Budapest, Csehszlovák Kultúrában kiállítás,

1971 - Komárom, Dunamenti Múzeum.

Irodalom: Brogyányi Kálmán: Festőművészet Szlovenszkón.Kassa,1931.

Váross M.: Slovenské vytvarné umenie 1918-1945.SVKL. Bratislava,1960. 190.old.

Váross M. a kol.: Slovník súcasného slovenského umenia. SFVU.Bratislava, 1967.

Szíj Rezső: Staudt Mihály /kiállítási katalógus./ 1971, Komárom, Dunamenti Múzeum.

Staudinger, F

festō

l.

Csat-Frey Öst Kunst

XXIV. k.

226-l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
161

Schematismusok, többféle püspöki megye és rendek papságáról.

füz. 35 drb.

Építészet - világi

Két villa terve – Standhammer Károly

Tér és Forma, 1930

III. évf. 164-178.

Családi bárak. /komor fáros./

Standhammer Károly építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 164-178.
Családi házak. / komor Lajos. /

Ständinger János

bécsi orgonaépítő

l.

Müller Flórián-kápolna

43 l. 54. l.

Stefan Gáspár

ötvös 1744-1761.

Lásd

Mih. Poss. 129

5/0 8

PÉTERFALVAI PAPIRGYÁR

PÉTERFALVAI (Erdély)

közönséges irodai anyag
ordinär Kanzleistoff

24. STEFAN GÁSPÁR. *(Caspar Stefan, Stehan).* 1744—1761.

1744. márcz. 22-én *Caspar Stefan* 6 évre tanulóul szegődteti magához Johan Gottlieb Beringer-t. Idéje 1746-ban fog végződni. A 4 frt beiró-pénzt lefizette.

1745. szept. 19-én *Casper Stefan* 6 évre tanulóul szegődteti magához Johan Odox Lule-t. Ideje 1748. júl. 24-én végződik. A 4 frt beiró-pénzt lefizette.

1746. ápr. 12-én *Caspar Stefan* felszabadítja tanulóját, Johan Gottlob Beringer-t. A 6 frt szabadító-pénzt lefizette.

1746. jún. 24-én *Casper Stefan* 7 évre tanulóul szegődteti magához Urban Germitzer-t. Ideje 1753-ban végződik. A 4 frt beiró-pénzt lefizette.

1748. jún. 24-én *Casper Stephan* felszabadítja tanulóját, Johann Adox Lalle-t. A 6 frt szabadító-pénzt lefizették.

1753. jún. 24-én *Casper Stefan* felszabadítja tanulóját, Urbän Gernitzer-t. A szabadító-pénzre ez alkalommal lefizet 2 frtot. Adós maradt 4 frttal. Későbbi kézzel: Befizette.

1754. jún. 24-én *Casper Stephan* 6 évre tanulóul szegődteti magához fiát: Johan Gottlieb Stephan-t. Ideje 1749. jún. 24-én kezdődik s tart 1755. jún. 24-ig. A 2 frt beiró-pénzt lefizette.

1754 szept. 29-én *Casper Stehan* (így!) felszabadítja tanulóját: fiát Johan Gottlieb Stephant. Szabadító-pénz fejében 3 frtot fizetett.

1755. jún. 21-én *Casper Stehan* 6 évre tanu-

25. METZNER ZSIGMOND GYÖRGY. (*Sigismund Georg Metzner*). 1746—1772.

1746. ápr. 12-én kéri a czéhet, engedné meg, hogy két mesterremekéért: egy ezüstgyürűért s egy ezüst pecsétlőért, 50 forintot lefizessen. Ezt az 50 forintot s az időért járó 30 forintot lefizeti, miutánneki a czéh bizonyos okokból némi dolgot eltekintett.

1746. ápr. 26-án bemutatja remekét: egy gyűrűt s egy pecsétlőt. Lefizeti a 2 forint remek-birságot, a fél márka finom ezüstért a 11 (így!) forintot s beiró-pénz fejében 2 forintot. A két rendbeli lakomát in natura adta meg.

1747. jún. 18-án *Sigismund Georg Metzner* ó évre tanulóul szegődteti magához Antonius Majer-t. Ideje 1747. jún. 18-án kezdődik s tart 1753. jún. 18-ig. Tanulóévei alatt a mester ruházza. A 2 frt beiró-pénzt lefizette.

1750. jan. 4-én *Metzner* felszabadítja tanulóját, Andreas Ragnhoffer-t. A 2 frt szabadító-pénzt lefizette.

1750. jan. 11-én az együttes czéh maga elé hivatja *Metznert*, hogy felszabaduló tanulójának, Andreas Ragenhoffernek ügyét megbeszéljék. A tanulónak még hátralévő fél évi ideje javára volna irandó s a megigért tanuló-ruhát is ki kellene neki adni. Ennek ellenében Ragenhoffer az egész czéh előtt kijelenti, hogy ő sem mesterétől, sem a czéhtől mit sem pretendál s nem is fog pretendálni a jövőben sem.

Stefán Henrik festő

Budapesti Szemle CCLII. 1939.
358-369. 461 Erdin: Képzőmű-
vészet

s rézmetszö

Stefán Henrik, építész és grafikusművész
Bajkay Éva: Anber, vagy kocka!? A korai Bauhaus
magyar vagyairól.

Molnár Farkas–Stefán Henrik: Itália, mappa, litográfia, 43,9 × 33,6 cm, 1921/22

INTERNATIONALE ARCHITEKTUR

BAUHAUSBÜCHER

1

Zweite veränderte Auflage

Művészet, 1988. aug., 7-old.

Stefán Henrik: Fiesole

(Pécsi
Modern
Magyar
Képtár)

744

Telenkor, 1886 július - augusztus

nek alapvető hibája . . . a nagybirtok épségben hagyása, fel nem osztása – a forradalmi háború végzetévé. Látja, mint akadályozza ez a politika a nép forradalmi erőinek teljes mozgósítását a forradalmi háborúra."

Petőfi szellemében, Marxot és Engelst idézve emlékeztet a „vörös terror" indokoltságára, a villámgyorsan kelt honvédő hadsereg dicső tetteire; s arra, hogy a „magyar háború" – Marx szavaival – miképpen nőtt túl önmagán s „öltött véglegesen európai jelleget". A *Neue Rheinische Zeitung*-tól Petőfiig terjedt ez a felismerés, amelyet így formált versbe a költő:

„Emelje ez föl lelkeinket,
Hogy mi vagyunk a lámpafény,
Mely amidőn a többi alszik,
Ég a sötétség éjjelén."

Nem önigazolás szólt a tanulmányíró soraiból Petőfi tanulságul hívása idején, jól tudta, hisz közismert volt: a Magyar Tanácsköztársaság léte függött a nemzetközi munkásmozgalom előrelendülésétől vagy visszavonulásától. Kunnak és az 1919-es „radikálisoknak" vállalniok kellett e „lámpafény" szerepét a „sötétség éjjelén" a bukásig, annak ellenére. A magyar kommün internacionalista küldetése és sorsa visszafénylett Petőfi idézett lángoló-keserű soraiban.

S végül: a „népiesség" és a „nemzeti elem" viszonyának gondja! Amelyet egy pillanatig még maga Ady is félreértett, amelyet nem értettek a harmincas évek kispolgári demokratái, akik gyanakvóan tekintettek mindenre, amiben sovinizmust, nacionalizmust félhettek, – a népiesség, amelyet díszítő elemmé jelentéktelenítettek a pozitivizmus irodalomtörténészei, átstilizáltak az uralkodó körök; s a „nemzeti elem", amelyet elorozni szándékoztak a magyar progresszió élcsapatától, a „hazátlan bitangoktól". Kun szerénykedés nélkül ismerteti, miképpen hangzott el a Horthy-bíróság

NÉPSZABADSÁG 1991 június 4. 23.p.

Kárpótlási jegy a képzőművészetben?

A „HATVANAS ÉVEK" A NEMZETI GALÉRIÁBAN

Mielőtt a címben feltett kérdés parlamenti interpretációvá dagadna, lássuk a tényállást. A *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti teremsorában egy fontos kiállítás és mellékleteként egy háromszázharminc oldalas katalógus készül egy peresíthető helyzetet alátámasztani. A rendezőszerkesztők nem titkolják viszonyukat a múlthoz, amely számukra kérdés formájában tételeződik: „azt kell-e rekonstruálnunk, ami a '60-as években a legnagyobb súllyal jelent meg a közönség előtt, vagy azt kell kiemelnünk, amit utólag — lehántva a jelenségekről a történelmi kontextus »esetlegességeit« — *ma* tartunk fontosnak?" A döntés az alternatíva második felére esett. Minden látvány és minden mondat ebből a választásból következett.

Kereset az elmaradt haszonért?

A rendezők és a szerkesztők abból a hipotézisből indultak ki, hogy a képzőművészet egyetemes mozgása a maga autonóm módján leír egy ideális vonalat. Fejlődik valahonnan valahová. Eljut A pontból B pontba. Saját genetikai kódja befolyásolhatatlan sorsszerűséggel hajtja végzetes célja felé. Ez az ideális vonal sajnos nem nagyon hasonlít a valóságos emlékanyag számszerűsített trendjéhez. Ha az ideálkép nem lenne ennyire szigorú, akkor többféle módon lehetne összepárosítani a „van"-t a „legyen"-nel. A terjedelmes katalógusból ketten is sugnának ehhez a toleráns trükkhöz. Egyrészt a bevezetőt író *Vajda Mihály*, aki külön fejezetben méltatja azt az igazságot, mely „pedig többé nem egy!" és *Frank János*, akinek eredója nyíltan hirdeti: „művészettörténésznek ne legyen meggyőződése, hanem nézze a neki nem megfelelő irányzatból is a legjobbakat". Nem így a döntéshozók! Ők *tudják*, hogy ha egyszer az egyetemes képzőművészet *legitim* vonala szerint (lásd negyvenes-ötvenes évek euroamerikai művészetét) a dolgok a szürnaturalizmusból haladnak a lírai absztrakció és informel felé, továbbá a pop arttól a tiszta konstruktív formák irányába, akkor csak nem fognak inkább *hinni a szemüknek*, amely megtöri a vonal lendületét holmi kvalitásproblémákkal?

Kellene, hogy legyen egy Mark Tobey-szerű monokróm felületet kezelő mester? Ilyen nincs igazán? Hunyorítva *Frey Krisztián* betölthetí azért azt az űrt, amit a még fel nem fedezett elemek a Mengyelejev-táblázatban pusztán spekulatív alapon szoktak betölteni. Kellene egy Germain Bazaine-féle autentikus foltfestő? Hogy ilyen sincs igazán? Annyi baj legyen, a pályakezdő *Bak Imrének*, midőn hónapokat időzött külföldön és kreatívan végigutánozta a sóvárgott nagyokat, a „tache"-hoz, a folthoz is eljutott, zsengéje éppen beleillik a kontextusba. Csak a napilapi terjedelemhatár miatt nem részletezendő, hogy — bocsánat, ha ló nincs, a szamár is jó alapon — mit és kit helyettesít *Hortobágyi Endre* és *Illés Árpád*, *Türk Péter* és *Gedő Ilka*, *Tót Endre* és *Kováts Albert*, *Molnár Sándor* és *Vajda Júlia*. (És fenntartom: *Lossonczy Tamás*.)

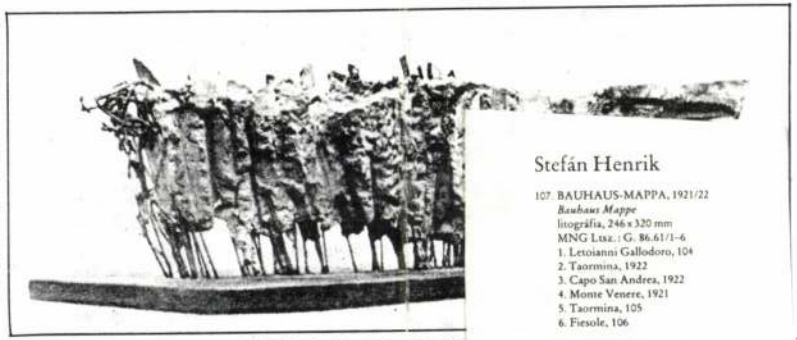

Ami látható: Varga Imre: Erőltet

Stefán Henrik

107. BAUHAUS-MAPPA, 1921/22
Bauhaus Mappe
litográfia, 246 x 320 mm
MNG Ltsz.: G. 86.61/1–6
1. Letoianni Gallodoro, 104
2. Taormina, 1922
3. Capo San Andrea, 1922
4. Monte Venere, 1921
5. Taormina, 105
6. Fiesole, 106

108. MONTE VENERE, 1921
Monte Venere
akvarellel színezett litográfia, 440 x 330 mm
szignálva: Stefán
Magángyűjtemény
K.: 1986, Kassel

Kereset a sérelmek miatt?

A kereset világosan kimutatja, hogy a kár „az eszme frontján" valóban tetemes. Ha a külső erők (amelyek a produkció védnökei szerint kizárólag a pártállami hatalom szerkezetében meg a művészetirányítás elnyomóapparátusában — és soha nem a nép-nemzeti konzervativizmusban, netán más ízlésvonulat preferenciájában — keresendők) támogatták volna az egyetemes stílusok szabad áramlását, akkor mi is letehettük volna a magunk Skira-albumát, Knaur-lexikonját, Rizzoli-katalógusát, azaz olyanok lehettünk volna, mint „ők". A rendezőbiztosok követelik tehát, hogy a képzőművészetben állítsák vissza a negyvenhetes állapotokat, de az egyetlen és isteni igazság nevében csak és kizárólag azt, ami a betiltott és szétszórt, megalázott és agyonvert Európai Iskola extrapolálásából, meghosszabbításából következik. Ez a pártos szemlélet csak és ennyit képes felvállalni. A negyvenhetes plebejus-baloldali képzőművészet tönkretételéért, a negyvenhetes paraszti-népi vonulat eltüntetéséért más párt nyilván máskor fogja benyújtani a maga keresetét. A hatpárti konstelláció illő sorrendjében.

A katalógus tanúsága szerint az interjú-dokumentum gyűjteményből egyebek mellett az alábbi peresíthető károk érték az érdekelteket. *Frank János* csak fősamesz a biennálék magyar pavi rendezésénél, és egyszer sem ki Velencébe. *Anna Margi* tomusszt szeretett volna ki Corvinával, de a szerkesz kívánságát nem tudta teljesíteni. *Lakner László* szatirikus festményét, a *Hitler beszélt*, a főszűrös *Ridovics László* — félve a „fasiszta nép" dehonesztáló minősítéstől — leakasztotta a stúdiókiállításról. *Keserű Ilona* római tartózkodása során lakhatott ugyan a Magyar Akadémián, de ezért jelentős összeget kellett fizetnie. *Schammel Imre* kerámiareliefjét, mint „pesszimista munkát", jogtalanul eltávolították a Budapesti Történeti Múzeumból, és a harmadik részlettel mind a mai napig adósak. *Deim Pál* egy illegálisnak tartott kiállításon való részvétele miatt sokáig nem szerepelhetett, és nem kapott Derkovits-ösztöndíjat sem. *Fajó János* valósággal beleroppant, amikor leváltották a stúdió progresszív vezetőségét. Bak Imre sosem fogja megbocsátani *D. Fehér Zsuzsának* és *Ormos Tibornak*, hogy művészetpolitikai okokra hivatkozva bezáratták a Ferihegyi repülőtéren rendezett kollektív kiállítást. És *Vigh Tamás* sem fogja elfelejteni *Czifka Péternek*, hogy megalázta saját műtermében, meg *Varga Imrének*, hogy nem állt ki bátran terve mellett. Súlyos sérelmek ezek. Empátiahiányokról, hatalmi túlkapásokról, alkalmi gonoszságokról szólnak. És nem von le súlyosságukból semmit, hogy ha a ma induló művészgeneráció elé fogják odatartani a mikrofont, az minden bizonnyal nyafogásnak tartaná mindezt, mert ő még „apuka" igazságtalanságára sem hivatkozhat. Egyszerűen néma csöndben veszi tudomásul, hogy a piac vastörvényei szerint kell lavíroznia — az egziszténciális megsemmisülés, a külföldre tántorgás és a begiccselés Bermuda-háromszögét elkerülendő.

Azért van katarzis, van vádirat is, de nem pontosan ott, ahol a tételes panaszok találhatók. *Kokas Ignác* — a kötet legjobb interjúja! — szerette „azt a rendszert". Az övé volt, népi kollégista volt, és sose lett volna festőművész, ha egy politikai kampány, egy demagógiával megszórt tehetségkutatási láz nem „emeli ki". Kapott a hatvanas évek elején egy hatalmas sgraffittómegbízást Oroszlányban. Ha megcsinálja, horribilis összeg ütötte volna markát, a mellékdíjakról nem is beszélve. De nem csinálta meg. Nem ideológiai okokból, és nem a progresszív művészetiforma csábítása miatt. Nem ellenállásból és nem sértődésből. Egyszerűen az ízlése

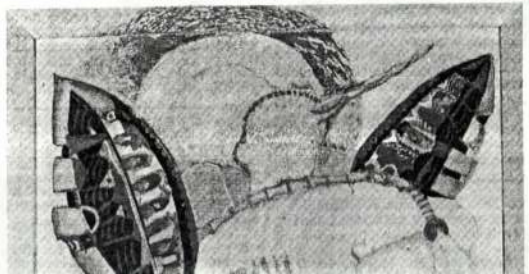

Dürerben volt valami megbízhatatlanul polgári, Tübingen és Nürnberg, a szülővárosok mégiscsak a későbbi NSZK területén találhatók.

És a többiek keresetlevele?

Ez egy politikai logika karikatúrája. De nem kevésbé tartható karikatúrának, hogy a Nemzeti Galériában és katalógusában majdnem mindenki hiányzik, aki véletlenül nem vett részt az Iparterv hajdani tárlatán vagy kimaradt a Zuglói Körből, vagy nem szilveszterezett együtt a Műegyetem R kiállításának szervezőivel, vagy már öregebb volt annál, semhogy az 1966-os stúdión pukkassza a hivatal kiszálló képviselőit. Annak ellenére hiányoznak, hogy jelenlétük feltűnő volt, visszavonhatatlan és nélkülözhetetlen abban a *képzőművészeti közvéleményben*, amely azért nemcsak acsargó pártbroncokból és magánlakásokba szorult elnyomott újítókból állt. Hogy a mikrovilágot részlemezre karcoló *Gross Arnold* és az archaizáló *Rékassy Csaba*, a Szántó Kovácsot mintázó *Somogyi József* és a Földmarkolót festő *Fóth Ernő*, a fanyar formákat alakító *Berki Viola* és a túl korán elment nagy ígéret, *Gruber Béla* mind voltak és mind *ott voltak* a hatvanas évek nyílvánosságában, ez — azt hiszem — nemcsak nekem nem kétséges, hanem e művészettörténeti vállalkozás spiritus rectorának, *Beke Lászlónak* sem. Hiszen végül is mindketten olvastuk *Németh Lajos* alapvető munkáját az 1968-ban megjelent Modern magyar művészetről, és kettőnk közül én csak távoli tisztelőnek, ő viszont tanítványnak számít.

A kimaradtak listája viszont oly markáns és reprezentatív, hogy semmiképpen sem lehet a véletlen számlájára írni. Beke nyilván úgy gondolkodott, hogy valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy olyan hatvanas évek retrospektív tárlatot, amelynek főhelyén például a korszak végén keletkezett *Szervátiusz Tibor*-féle Dózsa-szobor állhatna, körülötte az MDF-hez közel álló olyan jelentős mester, mint a Megégett embereket festő *Orosz János*, esetleg a Nyári reggelt festő *Szinte Gábor*, a szomszédos teremben a *vásárhelyiek*, élükön a megindító realizmust teremtő *Szalay Ferenccel* és a nyers hagyományokat folytató *Németh Józseffel*, még hátrébb pedig a peremművfajokban (grafikában, éremben) tevékenykedő és lesajnált kismesterek, akik ha mást nem, de azt azért híven illusztrálnák, amiről a bevezetőben Vajda Mihály még megejtő eleganciával szólt: „egy ország élni akart." Mert kárpótlási igényük — ezt Beke is sejtheti — nemcsak „ezeknek", de „azoknak", sőt „amazoknak" is lehet. Tehát valahol, valakik, valamikor majd megrendeznek egy másik vagy egy harmadik kiállítást, amely éppúgy a *kizárólagosság* elve szerint egy másik vagy egy harmadik párt kulturális *előtörténetét* keresi össze a heterogén emlékanyagból. Aztán majd a megrendezett és a megrendezendő tárlatok versenyéből — jelige: ezentúl minden másképpen volt — a nézőnek módja lesz eldönteni, hogy melyik tetszik neki jobban, és kire adja szavazatát. Brrr!

Félreértés ne essék, ezen a látható kiállításon nemcsak jó festmények és szobrok, de remekművek is vannak. Nemcsak azoké, akik az elemi illem okán — más koncepció ide, Euro-Amerika oda — legalább jelzésszerűen megmutathatták magukat (*Kondor Béla* és *Barcsay Jenő*, *Kokas Ignác* és *Vigh Tamás*, *Tóth Menyhért* és *Deim Pál*). Remekműgyanús alkotásokat ugyanis hátrahagytak a megalázottak és megszomorítottak, az ellenkultúra minősített mesterei, a külföldre csodálkozó akkori fiatalok is. *Jovánovics György* homunculushűvösségét, Keserű Ilona monumentális forróságát, *Henczo Tamás* látomásos szcientizmusát és Lakner László keserű világmagyarázatát nem nélkülözhetné semmilyen „beállítottságú" művészettörténet-írás. Éppen ezért kerültek itt és most veszélyeztetett helyzetbe. Egy féligazság mulatságához tartják mindannyian a gyertyát.

Ki fizeti a költségeket?

Nem taktikus dolog a kárpótlási igényt és a kirekesztési politikát egyetlen kulturális vállalkozáson belül összehozni. Nem taktikus, mert a liberális művészet előtörténetét antiliberális szelekciós elv aligha hitelesítheti. És azért sem, mert köztudomású, hogy az intézményesült liberális gondolat ma Magyarországon kárpótlásellenes.

A költségeket tehát mi, a művészeti közvélemény fizetjük. Azzal fizetjük, hogy az esztétikai, kvalitásszempontok háttérbe szorulnak a szoc. hazások utódaiként fellépő kap. hazások érdekérvényesítése mellett. És akkor minden kezdődhet elölről.

P. Szűcs Julianna

SIMON LAJOS:

PICI ZSOLTÁROK

Az ötvenhatodik év

Istenem, mondd el most nekem,
mint lesz a holnap reggelem!
Aludjak, mint a kisgyerek?

után készült képeiket. Olaszországi alkotásaik azt mutatják, hogy a német Kanoldthoz és társaihoz hasonló plasztikus, új megformálás lett az Itáliában megfordult modernek sajátja. Az elvileg kibékíthetetlent hozták látszólag össze, de hasonló törekvést láthattunk már 1910 táján a Nyolcaknál, 1915 körül az ún. Fiatalok csoportjánál, és majd az 1920-as évek közepének új tárgyiasságánál, az átmeneti korok különféle indíttatású mestereket összekötő csoportjainál.

Stefán a kontrasztok mestere, nemcsak benne, hanem képein is egymásnak feszülnek az ellentétes indulatok. Olaszországban készített rajzai nyomán a weimari Bauhausban litografált lapjai dinamikus, hajló formák és erőteljes fényellentétek lendületét mutatják. 1921/22 telén a németországi főiskolára társaival együtt beiratkozva[3] az osztrák Johannes Itten szabad egyéniséget fejlesztő, expresszív alkotó munkát elősegítő előkészítő tanfolyamára járt. Ekkor a Bauhaus grafikai műhelyében – ahová a bauhäuslerek kedvük szerint bejártak alkotni – készítette el Molnárral közösen a 6-6 lapból álló ún. Itália-mappát. A két szerző művei szinte összetéveszthetőségig hasonlóak, stílusuk a kora kubizmus tanulságait hordozza. Míg azonban Molnár a feltehetően immár Bauhaus-hatásra legutoljára elkészült feltűnő zöld színezésű első lapon szinte a teljes elvonatkoztatásig jutott el, Stefánnál a geometrizálás csupán tendenciaként jelentkezett az 5. és 6. lap formaképzésében. Ahogy Feininger „katedrálisa", az ő kompozíciói is kiegyensúlyozottan törnek a magasba, de a konkrét alapot jelentő tájélménytől el nem szakadnak, s címükben is hordozzák a helymegjelölést. Stefán sohasem lett az elvont geometrikus ábrázolás híve. Amikor műhelyt kellett választani, ő a kőszobrászathoz pártolt (Molnár a fafaragó műhelybe ment), de hamarosan el is hagyta – igaz, csak egy időre – a főiskolát. Így a konstruktivista fordulatot előkészítő KURI-csoportnak csak gyűjtött névaláíróként lehetett „tagja", valójában egyetértője soha. Amikor visszatért, három év múlva, a dessaui Bauhausba, a faldekoráció területén merev, figuratív megoldásokkal kísérletezett. Innen csak kis lépés volt az 1930 után mind jobban erősödő neoklasszicizmus átvétele, mely művészetét hazatérte után a hivatalos, az egyházi megrendelések, a német orientáció kiszolgálásához vezette.

Neve és az Itália-mappa is feledésbe merült, noha hazai terjesztését a baranyai aktivista körhöz tartozott Rajth Tivadar 1922-ben, mint a budapesti progresszív folyóirat, a Magyar Írás szerkesztője vállalta.[4] A Magyar Nemzeti Galériának csak az utóbbi időben sikerült a grafikai mappa egy komplett példányát megvásárolni, mely ezúttal kerül először – 1922-es weimari elkészülte óta – Budapesten múzeumi bemutatásra.

JEGYZETEK:
1 Schuber Rezső: *Kiállítás.* Krónika (Pécs), 1921. 6. sz. 94.
2 Molnár Farkas: *Firenzei levél. 1921. április.* Krónika (Pécs), 1921. 174.
3 Stadtarchiv Weimar Ltsz.: 147/351 akta szerint Stefán 1921. okt. 3-án lépett be a Bauhausba, 1922. ápr. 5-től kőfaragó műhelyben tanult, 1922. nov. 1-jétől távozott Weimarból.
4 Magyar Írás, 1922. dec. 214.

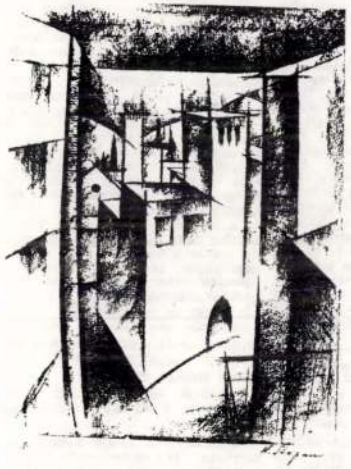

107. BAUHAUS-MAPPA, 1921/22
Bauhaus Mappe
1. Letoianni Gallodoro, 104
2. Taormina, 1922
3. Capo San Andrea, 1922
4. Monte Venere, 1921
5. Taormina, 105
6. Fiesole, 106

Kárpótlási jegy a k

A „HATVANAS ÉVEK" A

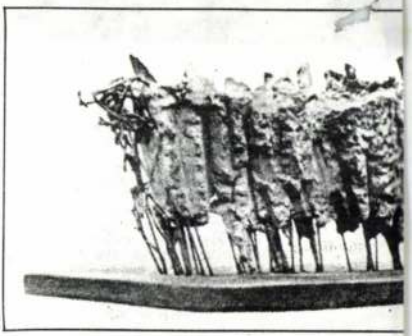

Ami láthaió: Varga Imre

Mielőtt a címben feltett kérdés parlamenti interpretációvá dagadna, lássuk a tényállást. A *Magyar Nemzeti Galéria* földszinti teremsorában egy fontos kiállítás és mellékleteként egy háromszázharminc oldalas katalógus készül egy peresíthető helyzetet alátámasztani. A rendezőszerkesztők nem titkolják viszonyukat a múlthoz, amely számukra kérdés formájában tételeződik: „azt kell-e rekonstruálnunk, ami a '60-as években a legnagyobb súllyal jelent meg a közönség előtt, vagy azt kell kiemelnünk, amit utólag — lehántva a jelenségekről a történelmi kontextus »esetlegességeit« — *ma* tartunk fontosnak?" A döntés az alternatíva második felére esett. Minden látvány és minden mondat ebből a választásból következett.

Kereset az elmaradt haszonért?

A rendezők és a szerkesztők abból a hipotézisből indultak ki, hogy a képzőművészet egyetemes mozgása a maga autonóm módján leír egy ideális vonalat. Fejlődik valahonnan valahová. Eljut A pontból B pontba. Saját genetikai kódja befolyásolhatatlan sorsszerűséggel hajtja végzetes célja felé. Ez az ideális vonal sajnos nem nagyon hasonlít a valóságos emlékanyag számszerűsített trendjéhez. Ha az ideálképp nem lenne ennyire szigorú, akkor többféle módon lehetne összepárosítani a „van"-t a „legyen"-nel. A terjedelmes katalógusból ketten is sugánának ehhez a toleráns trükkhöz. Egyrészt a bevezetőt író *Vajda Mihály*, aki külön fejezetben méltatja azt az igazságot, mely „pedig többé nem egy!" és *Frank János*, akinek credója nyíltan hirdeti: „művészettörténésznek ne legyen meggyőződése, hanem nézze a neki nem megfelelő irányzatból is a legjobbakat". Nem így a döntéshozók! Ők *tudják*, hogy ha egyszer az egyetemes képzőművészet *legitim* vonala szerint (lásd negyvenes-ötvenes évek euroamerikai művészetét) a dolgok a szürnaturalizmusból haladnak a lírai absztrakció és informel felé, továbbá a pop arttól a tiszta konstruktív formák irányába, akkor csak nem fognak inkább *hinni a szemüknek*, amely megtöri a vonal lendületét holmi kvalitásproblémákkal?

Kellene, hogy legyen egy Mark Tobey-szerű monokróm felületet kezelő mester? Ilyen nincs igazán? Hunyorítva *Frey Krisztián* betölthetni azért azt az űrt, amit a még fel nem fedezett elemek a Mengyelejev-táblázatban pusztán spekulatív alapon szoktak betölteni. Kellene egy Germain Bazaine-féle autentikus foltfestő? Hogy ilyen sincs igazán? Annyi baj legyen. a pályakezdő *Bak Imrének*, midőn hónapokat időzött külföldön és kreatívan végigutánozta a sóvárgott nagyokat, a „tache"-hoz, a folthoz is eljutott, zsengéje éppen beleillik a kontextusba. Csak a napilapi terjedelemhatár miatt nem részletezendő, hogy — bocsánat, ha ló nincs, a szamár is jó alapon — mit és kit helyettesít *Hortobágyi Endre és Illés Árpád, Türk Péter* és *Gedő Ilka, Tót Endre* és *Kovács Albert, Molnár Sándor* és *Vajda Júlia*. (És fenntartom: *Lossonczy Tamás.)*

Kereset a sérelmek miatt?

A kereset világosan kimutatja, hogy a kár „az eszme frontján" valóban tetemes. Ha a külső erők (amelyek a produkció védnökei szerint kizárólag a pártállami hatalom szerkezetében meg a művészetirányítás elnyomóapparátusában — és soha nem a nép-nemzeti konzervativizmusban, netán más ízlésvonulat preferenciájában — keresendők) támogatták volna az egyetemes stílusok szabad áramlását, akkor mi is letehettük volna a magunk Skira-albumát, Knaur-lexikonját, Rizzoli-katalógusát, azaz olyanok lehettünk volna, mint „ők". A rendezőbiztosok követelik tehát, hogy a képzőművészetben állítsák vissza a negyvenhetes állapotokat, de az egyetlen és isteni igazság nevében csak és kizárólag azt, ami a betiltott és szétszórt, megalázott és agyonvert Európai Iskola extrapolálásából, meghosszabbításából következik. Ez a pártos szemlélet csak és ennyit képes felvállalni. A negyvenhetes plebejusbaloldali képzőművészet tönkretételéért, a negyvenhetes paraszti-népi vonulat eltüntetéséért más párt nyilván máskor fogja benyújtani a maga keresetét. A hatpárti konstelláció illő sorrendjében.

A katalógus tanúsága szerint az interjú-dokumentum gyűjteményből egyebek mellett az alábbi peresíthető károk érték az érdekelteket.

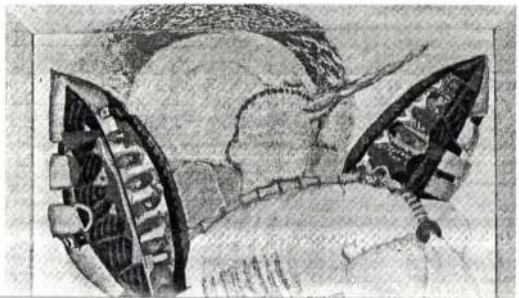

Frank János csak
a biennálék magy
rendezésénél, és egy
ki Velencébe. *Anna*
tomuszt szeretett v
Corvinával, de a
kívánságát nem t
Lakner László sz
nyét, a *Hitler bes*
Ridovics László —
nép" dehonesztáló
leakasztotta a stúdi
serű Ilona római
rán lakhatott ugyan
démián, de ezért
kellett fizetnie. *Sch*
rámiareliefjét, mi
munkát", jogtalanul
Budapesti Történeti
a harmadik részlet
napig adósak. *Deim*
lisnak tartott kiáll
vétele miatt sokáig
tett, és nem kapot
töndíjat sem. *Fajó*
beleroppant, amiko
stúdió progresszív
Imre sosem fogja
Fehér Zsuzsának é
nak, hogy művészet
hivatkozva bezárat
repülőtéren rendezet
látást. *És Vigh Tam*
felejteni *Czifka*
megalázta saját m
Varga Imrének, hogy
ran terve mellett.
ezek. Empátiahián
túlkapásokról, alkal
ról szólnak. És nem
ságukból semmit, h
duló művészgenerá
odatartani a mikro
bizonnyal nyafog
mindezt, mert ő mé
ságtalanságára sen
Egyszerűen néma cs
domásul, hogy a p
szerint kell lavírozn
tenciális megsemmis
re tántorgás és a
muda-háromszögét

Azért van katarz
is, de nem pontosan
teles panaszok találh
nác — a kötet legjo
szerette „azt a ren
volt, népi kollégist
lett volna festőmű
litikai kampány, eg
megszórt tehetségku
„emeli ki". Kapott
elején egy hatalma
bízást Oroszlányban
ja, horribilis összeg
markát, a mellékdíja
szélve. De nem csir
ideológiai okokból,
resszív művészéletf
miatt. Nem ellenál
sértődésből. Egyszer
miatt. Az a válság

Stefán Henrik

1896. Máriakémend–1971. Amersee

Pécsett érettségizett. A baranyai soknemzetiségű terület történelmi hovatartozásának változása szerint hol magyarnak, hol németnek, hol szerbnek vallotta magát. A modern Pécsi Művészkör képzőművészeti szekciójának tagja volt, Johan Hugó barátja, Dobrović aktivista stílusát követő expresszív naturalizmus egyik képviselője. Portrékkal szerepelt a Művészkör kiállításán 1921-ben Pécsett. Egy évvel korábban műteremkiállításon mutatkozott be Johan Hugóval közösen.

1921 áprilisában Molnárral és Johannal együtt Olaszországba utazott tanulmányútra, majd velük együtt jelentkezett 1921. aug. 1-jén Weimarban a Bauhausba. 1921. október 3-án Itten előkészítő tanfolyamán kezdte meg tanulmányait barátaival együtt. 1922-ben részt vett a holland konstruktivista Van Doesburg Stijl-kurzusain, és 1922 áprilisától a Bauhausban a kőszobrászműhelyben tanult, de ez év októberében már ki is nyilvánította távozási szándékát. 1925–1928-ban visszatér a Bauhausba, immár Dessauba. A plasztikai műhelyben 1927-től Joost Schmidttel dolgozott együtt. Dombormüveket, freskót, üvegablakot tervezett. Ebből az időből Hármas csoport c. tusrajzát a dessaui Bauhaus gyűjteménye őrzi. Egyik képkonstrukcióját az Új Föld közölte itthon.

1928-tól Pécsett egyházi megrendeléseknek tett eleget, de tájképeket, sváb népviseletes életképeket is festett. A szegedi freskóknál Aba-Novák munkatársa volt. 1941-ben ismét együtt dolgozott Molnár Farkassal. 1945 után családjával német földre távozott.

(B. É.)

Er begann seine Studien in Fünfkirchen. Seine Kulturelle Identität wechselte je nach Zugehörigkeit des Komitats Baranya sowohl von ungarischen als auch zu deutschen und serbischen Nationalgefühlen. Er war Mitglied der Sektion für bildende Kunst des Fünfkirchener Művészkör (Künstlerkreis), Freund von Hugó Johan, Vertreter des expressiven Naturalismus, der von dem Schaffen des Aktivisten Dobrovits angeregt wurde. 1921 trat er in der Ausstellung des Művészkör in Fünfkirchen mit Porträts auf. 1920 veranstaltete er mit seinem Freund, Hugó Johan eine Atelierausstellung.

1921 unternahm er eine Studienreise mit Molnár und Johan nach Italien, dann wurde er mit ihnen ab August 1921 Bauhausschüler. Am 3. Oktober des gleichen Jahres begonnen sie ihre Studien mit dem Vorkurs von Itten. 1922 nahm er am Stijl-Kurs des holländischen Konstruktivisten Van Doesburg teil und schloss sich der KURI-Gruppe an. Von April 1922 ab studierte er im Bauhaus-Atelier für Steinbildhauerei, verliess aber im Oktober die Bildhauerklasse. 1925–1928 kehrte er ins Bauhaus – nach Dessau – zurück. Von 1927 ab arbeitete er mit Joost Schmidt in der plastischen Werkstatt. Entwarf Reliefs, Wandmalerei und Glasmalerei. Seine Tuschezeichnung dieser Periode, „Dreiergruppe", wird in der Dessauer Bauhaus-Sammlung aufbewahrt.

Ab 1928 führte er mehrere kirchliche Auftäge in Fünfkirchen aus, ausserdem schuf er Landschaftsbilder und Darstellungen von Szenen des Volkslebens der deutschen Nationalität in Süd-Ungarn. 1933 war er Mitarbeiter von Vilmos Aba-Novák bei den Arbeiten an den Szegeder Fresken. 1941 arbeitete er wieder mit Molnár zusammen. Nach 1945 lebte er mit seine Familie auf deutschem Boden.

IRODALOM:
Schuber Rezső: *Képkiállítás.* Krónika, 1921. 6. 94.
Laziczius Gyula: *Itália-mappa.* Magyar Írás, 1922. dec. 214.
Szabó Júlia: *A Bauhaus grafikái Pécsett.* Jelenkor, 1969. márc. 291–296.
Bajkay Éva: *Ember vagy kuckó? A korai Bauhaus magyar rajzaiból.* Művészet, 1988. aug. 60–62.

Bajkay Éva: STEFÁN

A baranyai szász családban felcseperedett fiú magában hordozta egész életén át azt a nemzeti identitászavart, amit a német család, a magyar iskola és a mindennapi élet gyakori szerb nemzetiségű környezete már gyermekkorában meghatározott. Ezt fokozta, hogy az első világháború idején érett férfivá. Az 1910-es évek végén, amikor bekapcsolódott a pécsi művészeti életbe, a város Budapesthez képest eltérő lehetőséget kínált, mivel 1918-ban szerbek szállták meg. Amíg nem tartozott a Horthy-Magyarországhoz, jó talajt kínált az avantgárd törekvések megbújó továbbélésének. A Molnár Farkas körül szerveződő és szélesebben a Csuka Zoltán szerkesztette Krónikához kötődő Pécsi Művészkör szinte megszakítás nélkül folytathatta a magyar aktivizmust, melynek fő képviselői a Tanácsköztársaság bukása után Pestről Bécsbe menekültek.

Mesterük, a szerb Dobrović Péter (Petar) révén közvetlenül is kötődtek a Kassák-kör mozgalmához, s nem titkolt csodálattal értékelték az izmusok és a reneszánsz tradíció eredményeit egyidejűleg. Az alkotók: Molnár Farkas, Johan Hugó, Gábor Jenő, Gebauer Ernő és Ludwig Čačinović már ekkor egy többnemzetiségű modern közösség létrehozásának csíráját képezték. Sajátos embercentrikus művészetük különösen Stefán Henrik esetében erősen expresszív stílushoz kötődött.[1] Az egyéni érzelem intenzitására helyezték a fő törekvést, olyannyira tudatosan, hogy a klaszszikus európai művészet szülőföldjén, Olaszországban utaztukban is ezt hangsúlyozták.[2] Valójában azonban a tradicionális és a modern szemlélet egyfajta kibékítése, egy korai avantgárd klasszicizálás jellemezte 1920

Zsember Gyula.

[9] Lásd: *Virágh Zoltán:* A Fiatal Magyarság Szemináriuma. 1932/9. szám. További közlemények: 1933/2., 3., 5., 6., 10; 1934/1., 2., 4. és 6. szám.

[10] Fiatal Magyarság, 1933. április. 75. old.

[11] Országos Széchényi Könyvtár. Ortutay Gyula hagyatéka.

[12] *Németh László:* Magyarok Romániában. *Tanú.* 1935/4. szám. Szabó Zoltán beszámolója *Ahol a népi kultúra még nem romlik* címmel az *Új Kor* 1935. novemberi számában jelent meg.

[13] *Szabó Zoltán:* A Fiatal Magyarság Szociográfiai Munkaközössége jelentése. 1936. január. 17. old.

[14] *Szabó Zoltán:* Társadalomkutatás. *Fiatal Magyarság.* 1934. november. 167. old.

[15] Ugyanott, 166. old.

[16] Ugyanott, 168. old.

[17] Ugyanott, 169. old.

[18] Ugyanott, 167. old.

[19] Ugyanott.

[20] Ugyanott, 165. old.

[21] Ugyanott, 168. old. (Szabó Zoltán szerepfelfogásáról, a szociográfusi szereptudatról lásd: *Némedi Dénes:* A népi szociográfia, 1930–1938. Budapest 1985. 105–137. old.)

[22] Ugyanott, 167. old.

[23] *Szabó Zoltán:* A Fiatal Magyarság Szociográfiai Munkaközössége jelentése. Fiatal Magyarság. 1936. január. 17. old.

szociográfia mérlege. Gondolat, 1980. 24. old.; *Bálint György:* Levél helyett. *Pesti Napló,* 1936. május; *Veres Péter:* Politikai szociográfia. *Szocializmus,* 1936. szeptember; *Fodor Ferenc:* Az elsüllyedt falu. *Fiatal Magyarság,* 1936. szeptember.

[32] *Veres Péter:* Politikai szociográfia. 421. old.

[33] Ugyanott, 422. old.

[34] Ugyanott.

[35] Ugyanott. A szélsőjobboldali álláspontját markánsan fogalmazza meg *Oláh György:* Tardi levél „A tardi helyzet"-ről. *Új Magyarság,* 1936. június 21.

[36] *Veres Péter:* Id. mű, 421. old.

[37] *Fodor Ferenc:* Elsodort falvak? *Fiatal Magyarság,* 1935. március, 41. old.

[38] *Fodor Ferenc:* Az elsüllyedt falu. Fiatal Magyarság, 1936. szeptember. 142. old.

[39] *Darvas József:* Öncsonkítás. *Gondolat,* 1937. Szabó Zoltán válaszát és Darvas József viszontválaszát a *Gondolat* 1937. 2. száma közölte.

[40] *Szabó Zoltán:* Tardi helyzet. 7–9. old.

[41] Tíz íróval kötötte meg Sárközi az Athenaeum nevében a szerződést: Boldizsár Iván, Erdős János, Erdei Ferenc, Féja Géza, Illyés Gyula, Kovács Imre, Kodolányi János, Németh László, Ortutay Gyula, Szabó Zoltán. Lásd: *Kiss István:* Az Athenaeum könyvkiadó története. Budapest, 1983. 193. old.

[42] *Fodor Ferenc:* A falukutató mozgalom kritikája. *Magyar Szemle,* 1937/XXX. szám. 28–29. old.

Stefán Henrik: Taormina

(Pécsi Modern Magyar Képtár)

Selenkor, 1986. julius - augusztus

Csökken a leértékelés üteme?

▶ FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

Medgyessy Péter pénzügyminiszter kérdésünkre azt felelte, hogy az októberi adatok alapján lehet biztonságosan megítélni, van-e mód további mérséklésre. – Ha az inflációs adatok kedvezően alakulnak, nem zárom ki, hogy még az idén ismét csökkenjen a leértékelés üteme – mondta a pénzügyminiszter, aki szerint a döntést befolyásolja még a fizetési mérleg pozíciója is, bár ez az elmúlt hónapban kimagaslóan jó volt.

Legfeljebb további 0,1 szá-

mondta, az a tény, hogy a fogyasztói árak az idén szeptemberben az előző év azonos hónapjához képest 18 százalékkal voltak magasabbak, kedvezőbb képet mutat a GKI tavaszi előrejelzésénél. Akkor ugyanis még 18,5 százalékos évi inflációval kalkuláltak. Ennek ellenére Hegedűs úgy látja, hogy a leértékelés mérséklésének a pénzügyminiszter által megjelölt feltétele, a 17,8 százalékos év/év infláció inkább novemberben lesz valószínű mint októberben.

A forint leértékelési ütemének újabb csökkentésével csínján bánna Hegedűs. Annak ellenére is, hogy a mérsékléssel

Stefán Henrik: Taormina (tusrajz)

Míg az 1920-as évtized elején a depresszió és visszavonulás időszaka volt az egész hazai szellemi, s benne a képzőművészeti életben, Pécsett tovább élt mindaz, amit az addigra elüldözött és szétszórt magyar avantgárd elkezdett. A város sajátos helyzetében – délszláv megszállás „önálló köztársaság" – a festők szervezetet hoztak létre, előadás-sorozatot és kiállításokat rendeztek; ez utóbbiak sajátos módon kapcsolódtak a kor egyetemes európai törekvéseihez – talán egyedülálló módon az akkori Magyarországon. A műveszek – köztük Molnár Farkas, Johann Hugó, Weininger Andor – újja még 1921-ben a weimari Bauhausba vezetett, s onnan tovább, a nemzetközi, a hazai karrier felé, vagy a feledésbe. A kort idézi fel és rekonstruálja a Nemzeti Galéria és a Janus Pannonius Múzeum közös rendezvénye, amely október 20-ig látható a pécsi Múzeum Galériában.

R. Gy.

Wepna balný

1997. október 11., szombat

Árkádiából Utópiába

STEFÁN Henrik

A búza szárítása a tulajdonosok dolga

A Földművelésügyi Minisztérium (FM) közleményben tagadta, hogy a raktárakban lévő búza minősége romlana. A közlemény azonban elismerte, hogy az aratáskor hullott csapadék rontotta a búza minőségét. A tárolókban kialakult helyzetről ugyan konkrétan nem szól a dokumentum, de felhívja a gazdák figyelmét, hogy ilyenkor nagyon ügyelni kell a körülményekre. A szárítás és tárolás helyes technológiájának betartása az FM helyettes államtitkára szerint a gabonatulajdonosok ügye.

A Földművelésügyi Minisztérium közleményt adott ki, melyben – szakértőkre hivatkozva – tagadták, hogy romlik a raktárakban tárolt búza minősége. A téma legjobb hazai kutatóinak és szakembereinek véleménye a közlemény szerint megegyezik abban, hogy a búza minőségének romlásáról terjesztett állítás nem felel meg a valóságnak. Ezt követően viszont leírják, hogy az aratás idején sok csapadék hullott, amely valóban rontotta a búza minőségét. Ez elsősorban az úgynevezett Hagberg-féle esésszámot befolyásolta. (Ha az esésszám alacsony, az azt jelzi, hogy a búzaszemben megindult a csírázás, s emiatt a liszt minősége romolhat.)

A közleménynek a minőség romlásáról szóló passzusát támasztja alá egyébként az a lapunkban már idézett körlevél is, amelyet szeptember 8-án küldött partnereinek a Gabona Control minőség-ellenőrző szervezet, s amelyben a raktárakban romló búza veszélyére figyelmeztet. Ugyancsak szeptemberben jelezte a problémát a legnagyobb közraktár is.

A raktározás körülményeire ilyen helyzetben még inkább oda kell figyelniük a gazdáknak – állítja az FM közleménye. Nem szólnak arról, pontosan mi is a helyzet a raktárakban, de megjegyzik: ha a raktározás megfelelő körülmények között történik, a termény minőségének romlása nem folytatódik.

Ócsödi Gyula, az FM helyettes államtitkára munkatársunknak elmondta, hogy a tárolásra előkészített búza szárításának és tárolásának megfelelő technológiája a gabona tulajdonosának ügye. Azt is elmondta, hogy a szaktárcának arról nincs pontos információja, hogy az idén termett kenyérgabonát általában milyen nedvességtartalommal vitték a magtárakba, s milyen technológiával tárolják, vagyis miként szellőztetik. Ócsödi Gyula szerint a rövidesen lehűlő levegő megállítja azt a megindult biológiai folyamatot, amely a helytelenül tárolt gabonában megindította azt az enzim vezérelt folyamatot, amely a keményítő bomlásához vezetett.

Érdekes, hogy a magyar szabványban eddig nem szerepelt esésszámot most beépítik, mondván: a nyugati szabványokban az benne van, s célszerű alkalmazkodni az export célországaihoz.

Cz. P.

Jövő héten ismét OTP-jegyzés

MUNKATÁRSUNKTÓL

Az OTP, a Creditanstalt, valamint a Takarékbank hálózatában, a bankok brókercégeinél jegyezhetik a jövő héten a hazai befektetők ismét az OTP részvényeit. Az Állami Privatizációs és Vagyonkezelő (ÁPV) Rt. a nyilvános forgalombahozatal keretében legalább 400 ezer darab részvényt ad el, egyidejűleg a zárt körű nemzetközi és hazai intézményi értékesítéssel. A kínált részvénycsomag nagysága szükség esetén további 1 millió darabos tartalékcsomaggal növelhető. Újdonság a hazai gyakorlatban, hogy a részvények árát csak a jegyzést követően, a nemzetközi értékesítés eredményétől függően állapítják meg. A hazai befektetők igénylésük leadásakor csupán a csütörtökön meghatározott 6600 forintos maximumárat ismerhetik.

A magánbefektetőknek jegyzéskor a maximumár 40 százalékát, vagyis darabonként 2640 forintot kell letenniük, a vételár hátralevő részét 1998. szeptember 30-ig kell kiegyenlíteni. A végleges árat október 28-án teszik közzé. A jegyzési időszak október 14-től 21-ig tart, de október 16 után bármikor lezárható, amennyiben az 1 millió 400 ezer darab részvényt lejegyezték. Ez azonban még ebben az esetben sem jelenti azt, hogy minden befektető megkapja az általa igényelt mennyiséget. Arról ugyanis, hogy az 1 millió darabos tartalékcsomaggal milyen arányban egészítik ki az itthon, illetve a külföldön kínált részvénycsomagot, csak a jegyzési adatok ismeretében születik döntés. Túljegyzés esetén a hazai magánbefektetők között 50 darabig a kártyaleosztás szabályai szerint osztják el a papírokat. Az efölötti igényeket jegyzésarányosan elégítik ki. A hazai intézményi befektetők – akik a nemzetközi értékesítésben nem vesznek részt – csak ezután következnek.

Csökken a leértékelés üteme?

▶ FOLYTATÁS AZ 1. OLDALRÓL

Medgyessy Péter pénzügyminiszter kérdésünkre azt felelte, hogy az októberi adatok alapján lehet biztonságosan megítélni, van-e mód további mérséklésre. – Ha az inflációs adatok kedvezően alakulnak, nem zárom ki, hogy még az idén ismét csökkenjen a leértékelés üteme – mondta a pénzügyminiszter, aki szerint a döntést befolyásolja még a fizetési mérleg pozíciója is, bár ez az elmúlt hónapban kimagaslóan jó volt.

Legfeljebb további 0,1 százalékpontos csökkentést tartok elképzelhetőnek – jelentette ki kérdésünkre Medgyessy Péter, majd hozzátette: ehhez az szükséges, hogy októberben a tizenkét havi infláció (amely szeptemberben 18 százalékos volt) legalább további 0,2 százalékkal mérséklődjék. Ebben az esetben bátran lehet javaslatot tenni egy további leértékeléscsökkentésre – tette hozzá.

A fogyasztói árak kedvező szeptemberi alakulása ellenére is óvatosságra intette a gazdasági kormányzatot *Hegedűs Miklós*, a GKI Gazdaságkutató Rt. ügyvezetője. Mint mondta, az a tény, hogy a fogyasztói árak az idén szeptemberben az előző év azonos hónapjához képest 18 százalékkal voltak magasabbak, kedvezőbb képet mutat a GKI tavaszi előrejelzésénél. Akkor ugyanis még 18,5 százalékos évi inflációval kalkuláltak. Ennek ellenére Hegedűs úgy látja, hogy a leértékelés mérséklésének a pénzügyminiszter által megjelölt feltétele, a 17,8 százalékos év/év infláció inkább novemberben lesz valószínű mint októberben.

A forint leértékelési ütemének újabb csökkentésével csínján bánna Hegedűs. Annak ellenére is, hogy a mérsékléssel, mint tendenciával egyetért. Mégis úgy véli, az infláció további csökkenése esetén is várni kellene ezzel a lépéssel legalább év végéig. Visszafogottságát az indokolja – folytatta –, hogy augusztusban a vártnál kedvezőtlenebb képet mutatott külkereskedelmi mérleg. Ezt persze meg lehet magyarázni a nyári leállásokkal – tette hozzá. Ugyanakkor arra is számítani kell, hogy az utolsó negyedévben az idén is megnő az import, vagyis megfelelő exportnövekmény hiányában veszélybe kerülhet a külkereskedelmi egyensúly.

Az idén már nem lesz krumpliügy

A termelők tavasszal vevő után néztek

A Burgonya Terméktanács becslése és felmérése szerint éppen annyi burgonya termett – 0,95-1 millió tonna –, amennyire a lakosságnak és a feldolgozóiparnak szüksége van. Az árak a most folyó betakarítási kampányban alacsonyak ugyan, de elfogadhatók. *Somos Miklós*, a Burgonya Terméktanács elnöke szerint a termelők – tanulva a tavalyi túltermelési válságból – az idén már tavasszal vevő után néztek. A nagytermelők általában először szerződéseket kötöttek kül- és nagykereskedőkkel, a burgonya feldolgozóival. Így már szeptember végén, október elején megindulhattak külföldre is szállítmányok. A hazai nagykereskedők szintén beszerezték a szükséges készleteket. Mindennek hatására idén elkerülhető lesz a tavalyi piaci zavar, amihez hozzájárult a 20-30 százalékkal csökkentett vetésterület is.

Tavaly a becslések szerint 1,25 millió tonna burgonya termett. Ebből az értékesítés ellehetetlenülése miatt 50-100 ezer tonna végezte a szeméttelepeken, illetve használták állatok takarmányozására. Az ágazat durván 40 millió forint állami támogatást vett igénybe a felesleges készletek kül- és belpiaci értékesítésére. Az idén viszont a burgonya 62 százalékát termesztő terméktanácsi tagok szerint az általuk művelt 31,5 ezer hektáron 620-630 ezer tonna termett. A kiskertekben ehhez még termeltek 100 ezer tonnát, míg a kisebb – nem regisztrált – termelők további 270-280 ezer tonnát állíthattak elő. A piacokon jelenleg átlagosan 24-25 forintos áron vásárolható egy kiló burgonya. Somos szerint télen az ár emelkedni fog, s az év elején 40-50 forint közötti árakra lehet számítani.

O. Horváth György

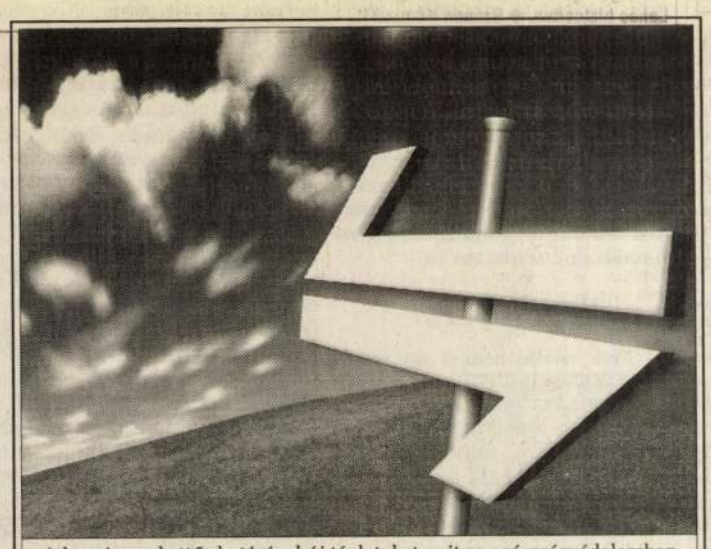

A huminsav kettős hatásával új távlatokat nyit az egészségvédelemben

HUMET-R
esély egy jobb életre

Az élettelen ásványi világban és kis mennyiségben az élő szervezetben is megtalálható létfontosságú anyagokat nyomelemeknek nevezzük. Mivel ezek szinte valamennyi életműködés irányításában közvetlen szerepet játszanak, hiányuk végső soron bármilyen típusú megbetegedésben megnyilvánulhat.

Ugyanakkor a szervezet megfelelő nyomelem-egyensúlya segít a betegségek megelőzésében és leküzdésében, javítja fizikai és szellemi teljesítőképességünket, egyszóval biztosítja testi és lelki jólétünket.

Nyomelempótló készítményből ugyan igen sokféle kapható a patikákban, olyan viszont, amely huminsavat is tartalmaz, a világon csak egyetlen létezik, a HUMET-R. A huminsav a növények bomlástermeke, ami megköti és az élő szervezet számára könnyen felhasználhatóvá teszi az ásványi anyagokat. Ezzel egy időben megköti a szervezetben felhalmozódó mérgező nehézfémeket (ólom, kadmium, higany). A kettős hatása által a HUMET-R a nyomelemháztartás egyensúlyának megteremtésében egyedülállóan hatékony.

Különösen ajánlott: sportolóknak, menedzsereknek és változó korú asszonyoknak a fizikai és szellemi teljesítőképesség növelésére, fertőző betegségek megelőzésére és a felépülés elősegítésére, idült betegek (pl. daganatos, szív és érrendszeri betegségekben, májbetegségekben stb. szenvedők) életminőségének és életkilátásaik javítására, továbbá mindazok számára, akiknek fontos az egészséges, kiegyensúlyozott élet lehetősége.

A HUMET-R kapható a gyógyszertárakban és a gyógynövény szaküzletekben.

artéria studio

Diósgyőr–Kassa: óra, állj!

MUNKATÁRSAINKTÓL

Az előzetes bejelentés ellenére tegnap nem írták alá Miskolcon az ÁPV Rt. és a Kelet-szlovákiai Vasmű képviselői a Diósgyőri Acélművek (DAM) Rt. privatizációs szerződését. Az ÁPV Rt. illetékese azzal indokolta az aláírás elmaradását, hogy további egyeztetésekre van szükség. Mint arról lapunkban már beszámoltunk, a tervek szerint a kassai vasmű jelképes, egydollárnyi vételárat fizetne a DAM nyolcmilliárd forint névértékű többségi részvénycsomagjáért, ezen felül vállalná, hogy részletekben hárommilliárd forintos tőkeemelést hajt végre a veszteséges társaságnál.

Diósgyőrben többen attól tartanak, hogy az elhúzódó tárgyalások miatt a további folyamatos működés is veszélybe kerülhet, éppen azért, mert a cég tartós likviditási gondokkal küzd. Ugyanakkor hazai szakmai körökben mind erősebb tiltakozás érzékelhető a hazai ipar – úgymond – elégtelen védelme miatt.

A Pannonplast részesedést szerzett a Furukawában

Tegnap írták alá azt a megállapodást, amely szerint a Pannonplast Műanyagipari Rt. 52 százalékos részesedést szerzett a pestújhelyi Furukawa Electric (FCI) Rt.-ben, melynek alaptőkéje ezzel 420 millió forintra nőtt. Az 1994-ben zöldmezős beruházásként alakult társaság egy kizárólag magyar mérnökök által kifejlesztett, minden eddiginél korszerűbb kompozit szigetelési rendszer gyártásával foglalkozik.

A vegyes vállalati megállapodás egyik fő célja az, hogy ezt a szigetelőrendszert a Pannonplast segítségével piacra dobják Európában és az arab országokban, Ázsiában pedig egy, az FCI által alapított gyár foglalkozik majd ezzel. *Fehér Erzsébet*, a Pannonplast vezérigazgatónője elmondta, az új szigetelők jövője biztosított, hiszen az Egyesült Államokban már most sem engedélyezik a hagyományos, porcelán szigetelők beépítését, és egyre több térségben ismerik fel a modern technológia szükségességét.

K. Z. A.

Módosítják a pénzügyi törvényeket

A kormány várhatóan a jövő héten foglalkozik a hitelintézetekről, a biztosításról, az értékpapírokról és a devizáról szóló törvények módosításával. A változtatásokkal megteremtenék annak lehetőségét, hogy külföldi cégek magyarországi fióktelepet létesítsenek – derült ki *Draskovics Tibor* pénzügyminisztériumi államtitkár szavaiból, aki a gazdasági kabinet üléséről tájékoztatta az újságírókat. A hitelintézeti törvény ezenkívül – a tervezet szerint – gyakorlatilag létrehozná az univerzális bankrendszert: a bankok közvetlenül is forgalmazhatnának részvényeket és vállalati kötvényeket.

N. P. M.

PÉNZ- ÉS TŐKEPIAC — 1997. OKTÓBER 10.

BUDAPESTI RÉSZVÉNYÁRFOLYAMOK

	Üzl. sz.	Árfolyam-ért. (Ft)	Db	Nyitó-ár	Záró-ár	Átlag-ár	Utolsó 52. hét Maximum	Minimum
Agrimpex N	–	–	–	–	–	–	25 500	16 000
Arpok	–	–	–	–	–	–	8 550	4 450
BChem	39	84 983 735	10 652	7 850	7 995	7 978	8 280	2 940
Bfusz	9	2 211 000	527	4 150	4 200	4 195	6 200	2 800
Cofinec	5	67 164 715	13 207	4 950	5 095	5 086	6 600	4 000
BHway	1	59 400	132	450	450	450	900	305
Csop	–	–	–	–	–	–	3 500	1 000
Danub	72	170 573 810	27 553	6 050	6 250	6 191	6 820	3 000
Domus	3	113 900	160	710	715	712	950	300
Dhold	1	96 000 000	8 000	12 000	12 000	12 000	12 000	7 300
Egis	53	119 867 650	11 981	9 905	10 040	10 005	14 500	7 850
Eravis	3	86 700	18	4 800	4 850	4 817	7 000	4 000
Fotex	36	10 275 268	38 950	263	265	264	283	87
Garagent	–	–	–	–	–	–	2 000	1 500
Garden	20	5 298 665	3 395	1 560	1 560	1 561	2 150	1 350
Globus	31	25 350 710	7 329	3 500	3 405	3 459	3 700	850
Grabo	83	211 976 210	18 680	11 400	11 310	11 348	13 500	4 300
Horizon	4	223 755	2 139	105	105	105	305	10
Human	28	12 993 725	3 399	3 775	3 800	3 823	4 500	2 500
Hung	–	–	–	–	–	–	1 500	300
IBUSZ	–	–	–	–	–	–	1 200	480
IEB	53	44 226 800	1 678	27 100	26 500	26 357	63 000	26 700
Kékkút	1	625 00	500	1 250	1 250	1 250	1 600	1 005
Konzum	1	795 000	3 000	265	265	265	400	135
II. Deviza F.	–	–	–	–	–	–	13 550	10 000
Mezőgép	25	28 825 905	4 894	5 800	5 885	5 890	6 200	2 100
Mol	286	901 298 325	205 210	4 365	4 390	4 392	5 390	1 500
NABI	19	29 712 555	5 980	4 930	4 950	4 969	5 350	3 800
Noil	–	–	–	–	–	–	28 900	15 000
Novotrade	–	–	–	–	–	–	4 000	1 000
OTP	500	2 614 129 765	412 168	6 280	6 335	6 342	7 605	2 525
Pgaz	14	11 972 365	1 210	9 895	9 895	9 895	13 000	6 300
Pick	49	56 293 040	3 577	15 700	15 705	15 738	16 205	6 900
Pflax	4	1 881 470	1 044	1 805	1 800	1 802	1 900	400
Pplast	33	80 907 770	7 446	10 900	10 850	10 866	12 000	4 850
Pválto	5	178 200	330	540	540	540	640	510
Quaest	1	112 000	40	2 800	2 800	2 800	2 830	2 695
Richt	76	857 874 845	41 746	20 400	20 600	20 550	22 000	7 800
Rizikó	–	–	–	–	–	–	10 450	8 000
ScoopS	–	–	–	–	–	–	2 000	1 505
ScoopT	9	3 252 840	1 779	1 850	1 830	1 828	2 045	1 655
Sopron	23	78 319 260	9 673	8 000	8 105	8 097	8 200	2 100
Styl	2	80 000	70	1 100	1 150	1 143	1 825	700
TVK	340	710 531 160	165 985	4 200	4 280	4 281	4 595	1 320
Zalakerámia	36	31 320 255	3 686	8 480	8 550	8 497	9 700	6 000
Zwack	11	3 124 300	726	4 350	4 300	4 303	6 000	2 250
Kárp. jegy	160	303 867 090	322 117	900	948	943	950	420

HATÁRIDŐS PIACOK

BÁT

	Határidő	Új elszámolóár	Előző elszámolóár	Nyitott kötésáll.
DEM	Október	111,10	111,10	80
	November	113,02	113,02	34 690
	December	114,20	114,00	387 308
	'98. március	118,30	118,10	491 254
	'98. június	121,20	121,20	20 400
	'98. szeptember	125,38	125,38	35 300
USD	November	197,33	197,33	8 400
	December	199,05	199,71	77 173
	'98. március	204,85	205,60	97 631
	'98. június	210,00	211,50	5 190
	'98. szeptember	215,00	215,91	7 243
GBP	December	322,40	323,00	9 433
JPY	December	166,00	165,80	48 031
	'98. március	172,80	172,80	18 612
ITL	December	115,00	115,00	2 540
	'98. március	117,00	117,00	–
CHF	December	138,10	139,00	92 880
	'98. március	143,20	144,30	–
3H BUB	December	19,20	19,10	1 801
	'98. március	18,05	18,10	6 482

BÉT

3h.d.k.	December	95,64	95,64	90
	'98. március	96,03	96,03	135
	'98. június	96,07	96,07	173
	'98. december	96,20	96,20	580
	'99. június	96,25	96,25	636
12h. d. k.	December	84,50	84,50	–
	'98. március	86,29	86,29	1
	'98. június	86,00	86,00	1
	'98. december	87,00	87,00	1
1H BUB	Október	20,00	20,00	10
	November	19,50	19,50	5
	December	19,20	19,20	5
	'98. március	18,00	18,00	–
3H BUB	Október	19,79	19,79	30
	November	19,59	19,59	25
	December	19,15	19,15	88
	'98. március	17,75	17,75	72
	'98. június	17,35	17,35	9
	'98. szeptember	16,60	16,80	–
DEM	Október	111,20	111,20	280
	November	113,00	113,00	–
	December	114,47	114,21	16 973
	'98. március	118,25	118,10	6 045
	'98. június	121,51	121,51	–
	'98. szept.	125,70	125,70	820
	'98. december	129,10	129,00	1 216
USD	Október	195,51	195,51	83
	November	198,25	198,25	–
	December	199,00	199,00	3 937
	'98. március	203,75	204,85	1 479
	'98. június	212,57	212,57	–
	'98. szept.	217,45	217,45	200
ECU	December	226,00	226,00	–
	'98. március	232,14	232,14	–
	'98. június	239,00	239,00	–
BUX	December	8 090,00	8 104,00	28 565
	'98. március	8 610,00	8 610,00	1 975
	'98. június	9 110,00	9 128,00	5 864
	'98. szept.	9 600,00	9 610,00	287
	'98. december	10 120,00	10 120,00	18 048
	'99. június	11 110,00	11 086,00	5 159

AZ MNB DEVIZAÁRFOLYAMAI — 1997. OKT. 10.

Devizanem	Árfolyam	Devizanem	Árfolyam	Devizanem	Árfolyam
GBP	314,98	NLG	98,92	ATS	15,83
AUD	142,64	JPY (100)	161,47	PTE (100)	109,35
BEF (100)	539,84	CAD	141,17	ESP (100)	131,83
CK	5,95	PZL	57,21	CHF	133,65
DKK	29,26	DEM	111,41	SK	25,67
FIM	37,06	NOK	27,63	SLK	5,80
FRF	33,16	ITL (1000)	112,89	USD	193,99
				ECU	218,20

1H BUBOR: 20,28%
3H BUBOR: 20,05%

BUX: 7660,81 (+13,86)

CESI: 1604,08 (–9,01)
NX10: Az adat lapzártáig nem érkezett meg

Forrás: BÁT, BÉT, MTI
Az adatok tájékoztató jellegűek

Árkádiából Utópiába

Stefán Henrik: Taormina (tusrajz)

Míg az 1920-as évtized eleje a depresszió és visszavonulás időszaka volt az egész hazai szellemi, s benne a képzőművészeti életben, Pécsett tovább élt mindaz, amit az addigra elüldözött és szétszórt magyar avantgárd elkezdett. A város sajátos helyzetében – délszláv megszállás „önálló köztársaság" – a festők szervezetet hoztak létre, előadás-sorozatot és kiállításokat rendeztek; ez utóbbiak sajátos módon kapcsolódtak a kor egyetemes európai törekvéseihez – talán egyedülálló módon az akkori Magyarországon. A művészek – köztük Molnár Farkas, Johann Hugó, Weininger Andor – útja még 1921-ben a weimari Bauhausba vezetett, s onnan tovább, a nemzetközi, a hazai karrier felé, vagy a feledésbe. A kort idézi fel és rekonstruálja a Nemzeti Galéria és a Janus Pannonius Múzeum közös rendezvénye, amely október 20-ig látható a pécsi Múzeum Galériában.

R. Gy.

Európa Zentán született

1697. szeptember 11-ét, a zentai csata napját nyugodtan nevezhetjük a modern Európa születésnapjának – vélekedett a törökök felett aratott győzelem 300. évfordulójára emlékező nemzetközi tanácskozáson Korsós László, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum főigazgatója. Az intézmény nagytermében mintegy ötvenen-hatvanan hallgatták érdeklődve az egész napos előadás-sorozatot – az Ausztriából, Kolozsvárról, Zentáról érkezett, illetve hazai történészek mellett leginkább egyetemisták. A bensőséges megemlékezés egy hosszabb eseménysor utolsó állomása volt: az évforduló napján emlékkiállítás nyílt a múzeumban, október 3-án Bécsben, 6-án Zentán rendeztek vitát a sorsfordító összecsapásról.

A budapesti konferencia előadásai elsősorban a csata előzményeit és messze ható következményeit igyekeztek megvilágítani. Magyari András, a kolozsvári Babes–Bolyai Egyetem professzora szerint a magyarországi török uralomra a Habsburgok már 1664. augusztus elsején, a szentgotthárdi csatában feladták az utolsó kenetet, s egy végső támadással valószínűleg a temetésig is el lehetett volna jutni. A császári csapatok a mindent eldöntő roham helyett azonban a – máig „megalázó" előnévvel illetett – vasvári béke megkötését választották, s ezzel gyakorlatilag stabilizálták a törökök helyzetét. Ám az igazság pillanatára már nem kellett sokáig várni: 1686-ban Buda visszavétele még csak jelezte, a tizenegy évvel későbbi zentai csata eredménye pedig végérvényessé tette Törökország kiszorulását a magyarországi (végső soron pedig az európai) porondról.

A történelmi távlatból szemlélve törvényszerű esemény közvetlen előzményei nem valósínűsítettek török vereséget. 1695-ben II. Musztafa offenzívát indított az oszmán birodalom határainak „kiigazítására", s a vállalkozást eleinte siker koronázta. A spanyol trónra kacsingató Habsburgok ugyanis éppen a francia hadszíntéren vitézkedtek, a magyarországi seregek vezetését pedig a nem igazán tehetséges, ám nyolcezer katonát „apportáló" Frigyes Ágost szász választófejedelemre bízták. Az ötvenezer főnyi sereggel felvonuló Musztafa kezdetben győzelmet győzelemre halmozott, Zentánál azonban elszámította magát. A császári csapatokat 1697-től főparancsnokként irányító – elődjénél lényegesen taktikusabb – Savoyai Jenő a némileg túlerőben lévő, a Tiszán átkelni igyekvő török sereg java részét a folyóba lőtte , a maradékot pedig megfutamította. (A kedvező pillanatot kihasználó Savoyait később hadbíróság elé állították, mivel a haditervben nem szerepelt a török haderő szétzúzása.)

A vereség nyomán a török porta békülni igyekezett, s az 1699-ben megkötött karlócai béke alapján – a Temesközt leszámítva – lemondott a magyar területekről, tudomásul véve a császári sereg harcászati fölényét. A kontinens meghódításáról álmodozó törököket végül is a nagy nehezen összefogó Európa kényszerítette térdre, s ez – ha eltekintünk az olyan apróságoktól, mint hogy a keresztény Franciaország a keresztény Habsburgokkal szemben a mohamedán Törökország oldalára állt – akár a mai egységtörekvések egyik előzményének is tekinthető.

H. M.

SZÍNHÁZ

Ízelítő az októberi számból

Színikritikusok díja – A Hal jegyében születtem, nekem éltetőm a sok víz, és aki így él, az absztrakcióra rendkívül hajlamos. A Halleluja olyan meghatározója lett életemnek, egész pályámnak, hogy egy kicsit mindent azon át néztem. (Róna Katalin beszélgetése Sinkó Lászlóval) – Mint a Magyar Színház és az Andrássy Színház tulajdonosa arra kértem, hogy színházaimmal, amelyeket 1941-ig, amíg a Bárdossy-kormány erőszakosan el nem vette tőlem, hosszú évekig én vezettem, ismét szabadon rendelkezhessem. Beadványomra választ máig nem kaptam. (Rajnai Edit tanulmánya a Wertheimer-féle színházi vállalkozásról).

Az irodalom maradt az első

Bereményi Géza színházvezetési modellekről, a közös felelősségről

Ír drámát és forgatókönyvet. Rendez filmet és színielőadást egyaránt. Aki Bereményi Gézával találkozik, válogathat a témák közül. Az aktualitás szabja meg a választást, miről is beszélgessünk inkább. Az évad kezdetén nevezték ki ugyanis a zalaegerszegi Hevesi Sándor Színház művészeti vezetőjének. Mégis arra kérem, hogy messzebbről közelítsük meg tárgyunkat.

Író középen

– Mind a filmhez, mind pedig a színházhoz erősen kapcsolódik a pályája. Melyik kötődés az előbbrevaló?

– Legelőször az irodalom volt, s az is maradt az első. Én a filmhez is, a színházhoz is íróként kötődöm. Elsősorban szerző vagyok. Nagy tévedésnek tartom, hogy a premiereken az író nem középen hajol meg, hanem oldalt áll. Az az ember a legkedvesebb a számomra – s ez az irodalmi indíttatásomból fakad –, akiben megfogant egy film vagy egy színjáték ideája, aki a sugallatot adja. Ő az „igazi". Ha történetesen rendezek, akkor is az írót szeretném mindenekelőtt képviselni. Akár filmről, akár színházról van szó. Akár saját művemet, akár a másét rendezem.

– Mi határozza meg, hogy éppen a film vagy a színház kerekedik felül? A belső igény a döntő? Vagy inkább a lehetőségek?

– Az igény mindig jelen van. Olyan sosem történt velem, hogy ne lett volna írnivalóm, s arra kellett volna várakoznom, hogy felbukkanjon egy téma. Témákban ugyanis sohasem szűkölködtem. Föltűnnek, elkezdek hozzájuk közelíteni, még nem is tudom, mire jók, melyik műfajra alkalmasak. Azután, ha eljön a lehetőség, az alkalom, amely a megvalósulást ígéri, addig üldözöm, amíg meg nem hódítom. Tömérdek megíratlan témám van. Ezek a végtelenségig elállnak, pontosan emlékszem rájuk, mert eredetileg olyan erős impulzust adtak. A memóriám sosem hagy cserben, ha egyiket vagy másikat végre elővehetem.

– Netán olyan is előfordult, hogy csak tíz-húsz év múltán érkezett el az alkalom?

– Éppen most írtam le egy olyan témát, amellyel mintegy másfél évtizede találkoztam. Egy idős hölgy, egyik barátom édesanyja mesélte el a történetét az élete legnagyobb szerelmének, amelyből az én barátom született. Annak idején megpróbáltam belőle novellát írni, de hamar ráeszméltem, hogy nem elbeszélésnek jó, inkább filmre való, s félretettem a témát. És most, amikor alkalom nyílott rá, hogy egy filmszinopszissal jelentkezzek, beigazolódott, hogy Vadnai Bébi históriája nem irodalmi téma, ám filmtémaként tökéletesen viselkedik. Ebből a viharos, végzetes, második világháborús szerelemből igazi, szenvedélyes sors-film lehet.

– Hogyan született meg a rendezés gondolata abban, aki az irodalom felől közelített?

– Ráébredtem, hogy nem is olyan bonyolult a teendő. A rendezőnek is a témát kell ismernie. Ami több, mint a cselekmény, amelyet le kell bonyolítani. Elsősorban azzal kell tisztában lennie a színre vivőnek, melyik az a gondolat, amelyről az előadásnak minden percében, sőt minden másodpercében szólnia kell. Minden részletben, minden mozdulatban, még a csöndekben is. Ha ezt tudja a rendező, onnantól fogva már csak szakmai kérdés a színrevitel, csupán a technikai ismeretek, fogások, titkos szabályok működtetése. De ha nincs meg a gondolat, hiába a szakértelem. Ugyanez a filmrendezésre is érvényes, csak még hatványozottabban.

Ki a zsákutcából

– Mikor adódott rá lehetőség, hogy ezt a felismerést a színházi gyakorlattal összevesse?

– Voltak színházi tapasztalataim szerzőként is. A pályám kezdetén dolgoztam amatőrökkel, a miskolci Manézzsal úgy, hogy szinte részt vettem a társulat életében. Amikor pedig a darabjaimat, a Pesti Színházban a Légköbmétert, majd Kaposvárott a Halmit bemutatták, végigültem a próbasorozatot. Rendezni először egy főiskolai osztály hívott meg, s akkor bizony másképpen vettem a kezembe a tulajdon művem. Mint rendező, először is meghúztam. S azon kellett meditálnom, mi is volt az én szerzői szándékom. Nem elemezgethettem úgy, mint egy bölcsész.

– Volt olyan próbálkozása, amely a rendezésen is túlmutatott. Hét esztendővel ezelőtt megalapította a rövid életű XL Színházat.

– Akkor is végzős színinövendékek kerestek meg, akik elveszettnek érezték magukat, nem találták a helyüket a színházi életben. Kérték, hogy álljak az élükre, s erre nem tudtam nemet mondani. Akkoriban még nem voltak színházi béték, káháték, a gazdasági formát is nehéz volt megtalálni. A művelődési minisztérium adott támogatást egy produkcióra, annak a sikerétől, illetve sikertelenségétől függött, mi lesz a további sorsunk. Bukás lett, s nem volt folytatás. Azt a tanulságot vontam le belőle, hogy nem lehet színházat csinálni megfelelő szervezeti háttér nélkül. Nem elég maga a produktum, a lelkesülés, az újdonság. Kellenek olyan emberek is, akik egy színház rendes működését és nyugalmát biztosítják. És azt is megtanultam, ha valamivel megbuktál, azt rögtön abba kell hagyni, más után kell nézni. Mint egy zsákutcából, el kell menekülni onnan, s egy másik irányban elindulni.

– Az utóbbi két évben a szolnoki társulatnak írt, ott rendezett. Járt-e tanulsággal ez az időszaka is?

– Ott afféle központosított vezetés van. Alighanem az igazgató Schwajda György azt szűrte le a Művész Színházban szerzett tapasztalataiból, hogy nem lehet megosztott a vezetés, s erőskezű, egyszemélyi irányításra van szükség. Egyvalakire, aki pontosan tudja, mit akar, s akinek mindenre kiterjed a figyelme. Ennek a vezetésnek megvannak az előnyei. Egyértelműen vállalja a felelősséget, tartja az irányt. És minden direktornak szíve joga, hogy megválassza az igazgatás formáját.

Nem vagyok kerékkötője semmilyen vállalkozásnak

TEKNŐS MIKLÓS FELVÉTELE

– Minden bizonnyal a maga számára mégis csak más színházmodellt talál üdvözítőnek. Hiszen az előbbitől jelentékenyen különböző helyzetet vállalt fel Zalaegerszegen...

– Csak akkor lehetsz partnere egy keményen centralizált vezetésnek, ha azonnal tudod, mit akarsz, mikor és hogyan hajtod végre, s azt rendületlenül képviseled. Nincs rá mód, hogy valamit kidédelgess magadból, ötletekkel játsszál, a sarjadó gondolatok csirájukban elfagynak. Ott a magamfajta embernek semmi nem jut az eszébe. Legalább is énrám így hatnak a megkötöttségek. A zalaegerszegi megbízatást a többi között éppen azért fogadtam el, mert vannak társaim a feladat megoldásában, nem egyedül vállalkoztam rá.

Régi időkről

– Ezek szerint nem is egy indok szólt e döntése mellett?

– Megismertem azt a vidéki közönséget, amelyik kíváncsi és várakozásteljes, minden előfeltevés nélkül érkezik a nézőtérre, nincs más szempontja, csakis az előadás érdekli. Először Szolnokon találkoztam ezzel a fajta rokonszenves publikummal, s tudtam, hogy a zalaegeszegi nagyérdemű is ilyen. Hiszen csak másfél évtizede, hogy a színházukat megalapították, amelyhez immár három nemzedék hűséges. Ez a közönség vonz engem, de csábító volt az a lehetőség is, hogy ismét színdarabot írjak.

– Erre nyílna módja különben is...

– De mennyivel szerencsésebb, ha egy adott társulatra, ismerős színészekre és helyzetre írhatom. Amikor megérkeztem Zalaegerszegre, a színház alapítója, Ruszt József éppen megkapta az örökös tag címet, s ez alkalomból a társulat tagjai fehér asztal mellett feleleventették a régi időket. Ahogy meséltek, anekdotáztak, kétségtelen bizonyosságot éreztem: arról kell írnom, hogyan alapítanak egy színházat egy kisvárosban, a nyolcvanas években. Így érnek össze a dolgok bennünk, akik – Ruszt és Halasi Imre után – e társulat újabb, harmadik korszakát nyitjuk. Mert az újrakezdés is vonzott, nem tagadom.

– Volt-e, ami meglepte, amikor a társulattal összeismerkedett?

– Leginkább az hökkentett meg, micsoda ereje, szívóhatása van egy színháznak. Én voltaképpen egy „kész" évadra érkeztem le, amelyet a vezetőtársaim – az igazgató Stefán Gábor és az irodalmi vezető Tucsni András – gondosan előkészítettek tavasszal, mielőtt még a pályázat eldőlt volna. Még arra is volt figyelmük, előzékenységük, hogy a műsortervben hagyjanak „lyukat" az újonnan jöttnek. Annak ellenére, hogy az évad előkészítésében nem vettem részt, mégis úgy érzem, rám is hárul a felelősség, máris vállalnom kell azért is, amiért nem is lennék felelős. Mert közösen dolgozni, irányítani annyit jelent, hogy rögtön be kell illeszkedni, s azután együtt dolgozunk. A színház „élő anyaggal" dolgozik, emberekkel, akik menthetetlenül bekebeleznek, amint megérkezel.

– Úgy érzi, vannak olyan adottságai, amelyek egy vezetői helyzetnek megfelelnek?

– Amennyiben az a vezetői helyzet azt kívánja, hogy egy szellemi profilt rajzoljunk meg, ahhoz jó szívvel és legjobb képességeimmel hozzájárulhatok. De egy színház működtetésének többi részéhez nem is konyítok, s aligha fogok. Szerencsére, a gazdasági irányításhoz Wettstein Tibor személyében van kitűnő szakember. S ami már a társulat egészét illeti, én nagyon szeretem és tisztelem azokat az embereket, akik valaminek a létrehozására gyűltek össze. Sohasem voltam, nem vagyok kerékkötője semmilyen vállalkozásnak. Sőt, nekem sokkal fontosabb az a teremtmény, amit közösen életre hívunk, mint akár a saját érzéseim, indulataim, törekvéseim. Senki ne képzelje úgy, hogy a színházi feladatom két film közé fog bepréselődni, mint egy szendvicsbe. Ha kell, a személyes érdekeimet is a színháznak rendelem alá.

Bogácsi Erzsébet

Szerzők egymás között

JAK tanulmányi napok '97

Eltűntek a viharfelhők Pécs egéről. A József Attila Kör ötödik alkalommal megrendezett összejövetelén a tavalyi nagy port kavaró vita hevéből ez évre alig maradt. Az előadások legfőbb tétje az volt, hogy tisztázza a szerzőség fogalmát és azt, hogy egy irodalmi művet mennyiben lehet megközelíteni a szerző élettényeiből, szándékából kiindulva. A különböző irodalomelméleti iskolákon nevelkedett előadók és hozzászólók igen visszafogott és kedélyes eszmecserén találkoztak.

Az előadások közös alapja volt, hogy a szerzőségnek kétféle értelmezése lehetséges. Ezek szerint a szerző egyfelől az, aki „szüli", teremti a művet, mintha saját húsa-vére volna, ő a költő; másfelől a szerző szerkesztő, azaz author (latinul auctor), aki összeilleszti az elemeket, szerkeszt, épít, tudatosan távol a korpusztól. Gács Anna tanulmánya igazi vitaindítóként a „szerző halála" sokat citált terminusának tisztázására és árnyalására vállalkozott. Választ keresett arra, hogy a biografikus elemző módszernek, azaz az olyan műértelmezésnek, amely a szerző felől indít és az író/költő életének eseményeit alapvető fogódzónak tekinti az alkotás vizsgálatakor, lehet-e létjogosultsága. Hódosy Annamária Arany János A méh románca című versén illusztrálta a szöveg végtelen értelmezhetőségét, mind a szerzői életrajzi tényeknek, mind a szöveg utalásrendszerének együttes végigböngészésével. A virtuóz és játékos dekonstrukciós művelet, azaz a módszer, amely nem tekint semmilyen jelentést, összefüggést másodlagosnak, azt bizonyította, hogy a jelentéstulajdonítások körébe egyrészt minden belefér, másrészt minden lehetetlen. Menyhért Anna szintén egy versen, Kosztolányi Dezső Esti Kornél énekén keresztül firtatta a szerző és elbeszélő, illetve az író és irodalmi alteregója közötti kapcsolatot.

Az eseménynek külön érdekességet adott, hogy nő, ráadásul Anna volt mindhárom meghívott előadó. Különös véletlen, vagy az ötletgazda rafinált találmánya? Három szerző, három nő, három Anna. Menyhért Anna be is építette dolgozatába, amely tehát a Kosztolányi-vers női és annai olvasatát nyújtotta. Az előadásokat nehezen induló, nem épp vérmes vita követte Kálmán C. György vezetésével.

A második napon írói esszék hangoztak el a Művészetek Házában. Három teljesen különböző témában és írótól, másképp és más. Érdekessége leginkább talán az volt, miféle organikus, simulékony és alakra illeszkedő műfaj az esszé, s hogy miként gondolkodik három egymástól fényévnyi távolságra lévő író ugyanazon műfaj keretein belül. Márton László befejezetlen (nyitva hagyott?) esszéjét két történelmi múltba helyezett irodalmi mű, Háy János és Lángh Zsolt egy-egy regénye ihlette. Térey János rövid, ötletes írása az irodalmi belterjességről szólt, hogy miként is teremtődnek költői iskolák, csoportosulások a szóbeszéd nyomán, miként születik az eredeti ötletekkel teli műalkotás társasági lopott poénokból. A felolvasás szép lezárása volt Tolnai Ottó esszéverse, folytatásaként a tatai irodalmi táborban pár évvel ezelőtt elhangzott műnek.

De volt foci az erősebb nem tagjainak, közös vacsora, pécsi lámpafényes este, találkozások és beszélgetések. Meg lehetett nézni Garaczi László Imogáját a Pécsi Nemzeti Stúdiószínházban, vagy elborozgatni a Jelenkor szerkesztőségének szíves vendégszeretetét élvezve, volt csekély irodalmi belterjesség is, de a „szerzők" és „teremtők" ezúttal nem keltek birokra.

N. G.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR KÖZLÖNY BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stefancsik Mihály
kerámia-szakkör vezetője.

Mestermunka

1975 APR 30

1021

Ifjú kerámikusok

Egy szakkör munkájának eredményeit úgy lehet a legreálisabban értékelni, hogy abból a tagok mennyit tudnak hasznosítani. Persze az ő munkájuk sem lehet öncélú, akár más közösségi munka. Mindezt a rövid bevezetőt azért említjük, mert a hódmezővásárhelyi Majolikagyár kerámia szakkörének többnyire olyan fiatalok a tagjai, akik az üzemben csak közvetve foglalkoznak a kerámiákkal.

— Dömös János például gipszes segédmunkás volt, csakúgy, mint mások a szakkörtagok közül — kezdte beszélgetésünket Stefancsik Mihály, a Majolikagyár művezetője, egyben a szakkör vezetője.

Húsz éve van az üzemben és tizenkét évig, mint korongos dolgozott. Azt mondja, szívesen vezeti a szakkör munkáját. Jelenleg az üzemből tizenkét fiatal, a szakmunkásképző iskolából pedig tizennyolc tagja van a szakkörnek. Nemrégiben nagysikerű kiállítást szerveztek. Közel háromszáz látogatója volt. Az üzem létszáma kétszáz körül van. Ambrus Sándor alkotásaiból a KISZ-bizottság is kiállított néhányat és megyei versenyre is küldtek belőle.

— Mire törekednek a szakkör munkáján keresztül? — kérdeztük Stefancsik Mihályt.

— Megismertetni és megszerettetni a fiatalokkal a hagyományos fazekas mesterséget, mert ez egyedi alkotások készítésére ösztönzi őket. Jártunk a Mónus háznál, Vékony Sándor népművészt is felkerestük, és ezek a találkozások élményt jelentenek a fiataloknak, újabb indítékot arra, hogy maguk is formázzák az agyagot.

— Gyakran beneveznek a megyei versenyekre. Jelent ez valami kapcsolatot a közönséggel?

— Nálunk a szakkörben a fiatalok elsajátítják a korongolást, az írókázást. Hetente egyszer aztán a külön erre a célra kapott kemencében égetjük ki a munkákat. Nem is kell bizonygatnom, milyen örömet és egyben várakozást lehet leolvasni a fiatalok arcáról, mikor körülállják a kemencét és várják, munkájuk hogyan jelenik meg előttük égetés után. Azoknak a szakkörtagoknak, akik valóban szépet alkotnak, kiállításokon mutatjuk be legsikeresebb tárgyaikat. Meghívjuk a kiállításra a tanulók hozzátartozóit, hogy lássák, mivel is foglalkoznak heti háromnégy órában a gyerekek.

— Kiknek a munkájára büszke a vezető?

— Flaman Ildikó, Csővári György és Kis János alkotásai talán azok — a sok szép munka közül —, amelyek jól jelzik a kerámiaszakkör mai munkáját, mert a fiatalok tanítása, az iparitanuló-képzésen túl, hagyomány a majolikában — mondta Stefancsik Mihály.

A Majolikagyár viszonylag kis üzem. Mégis, ha belép a látogató, ezernyi látnivalót talál A kiszolgált Majolikagyár hamarosan új helyre költözik. Közelebb az anyagyárhoz, de közelebb a népi kulturához is, hiszen arra törekszenek, hogy a Majolikagyár múzeum legyen az utókor számára és egyben a legifjabb nemzedék igazi otthona, a kerámiaszakma műhelye.

A. Rácz

A kiállítás anyagából

[illegible] tisztítását végezte. A bevonulást követően egy nála fiatalabb dolgozó került oda azzal, hogy ha ő leszerel, át kell adnia helyét.

Mégis, leszerelése után — bár rövidebb ideig, újra a gépi szállítású termékek tisztítását végezte — művezetői elhelyezték kézi tisztítónak.

Mint kiderült, ahhoz, hogy előző keresetét elérje, fizikailag nehezebb és több munkát kell végeznie.

Szerinte sérelme azért következett be, mert katonai szolgálatra bevonult. Az üzemben négyen járnak leszerelt társai közül hasonló cipőben.

A gyár munkaügyi osztályvezetőjének írásos válaszából kitűnik: *Berecz István* vélt sérelemmel fordult a Mestermunkához és a mellékelt kimutatás, mely csak a bérezések tükrében próbál egy fiatal dolgozó problémáját, vélt sérelemnek hinni, valóban nincs jogunk kételkedni hitelességében. Mégis csupán azt mutatja, hogy egy gyári vezető a fizikai dolgozó panaszát havi átlagokban kutatja. Egy percre sem jut eszébe, hogy a dolgozó ritkábban vet fel vélt sérelmet, mert a jogos problémákkal is hallgat. *Berecz István* ugyanis két éve keresi igazát az üzemen belül.

Munkatársai is azt mondták, hogy alig múlt el termelési tanácskozás, hogy ne került volna terítékre ez a kérdés. Művezetője és főművezetője (utóbbi a KISZ-választásokig titkára volt) mindig lehurrogták.

A gyáregység új párttitkárának írásos és szóbeli állásfoglalása már a megoldást célozta. Levelében a kérdés megvitatásáról számolt be és leszögezte, hogy *Berecz Istvánt*, kérésének megfelelően — a pártszervezet korábbi állásfoglalása értelmében — bevonulása előtti gépi árutisztító munkakörbe helyezik vissza.

Ezzel lezárulna a bűvös kör, [illegible] gépi, [illegible] tisztító munkások [illegible] ménybérezése eltér[illegible] tényezőket figyel[illegible] hagyva a kézi ör[illegible] vábbítású áruk [illegible] lényegesen keve[illegible] keresni. A norma [illegible] lata és a munk[illegible] felülvizsgálása e[illegible] megoldja az üzem munkásainak bérproblémáját.

Márpedig a vizsgálat a szükséges intézkedések megtételére utasította a gyár munkaügyi osztályát. Bízunk abban, hogy az a vizsgálat nem lesz az előzőnek hasonló rossz példája, mert mint ki-

József Attila [illegible] 80. évfordulója tiszteletére szavalóversenyt rendeztek Hollóházán.

Első helyezést *Chikán Andrásné* ért el, második pedig *Futó Zsuzsana* és *Sápi Ildikó* lett.

„Az igazat mondd,

Költészetnapi ünnepség a Pataki

Régi és nemes hagyománya a magyar irodalmi életnek, hogy rendszeresen minden évben megrendezik a költészet napját. Ekkor lát napvilágot a Szép Versek kötet is, mely az előző év legjobb verseinek javát köti csokorba. A költészet napja a később megrendezésre kerülő könyvhéttel együtt a versbarátok, verskedvelők széles táborát mozgatja meg, amatőr és hivatalos fórumokon egyaránt sokan adóznak a magyar költészet iránti szeretetüknek, érdeklődésüknek.

A Pataki Művelődési Központ az idei költészet napja tiszteletére április 21-én színvonalas műsorral várta látogatóit. Örvendetes volt, hogy a fellépő művészek telt ház előtt mondhatták el a magyar költészet nagpjainak, s jelen irodalmunk jeles képviselőinek költeményeit. Nemcsak az ülőhelyek teltek meg, de szép számú nézősereg további hely hiányában, állva hallgatta végig a műsort. Sokan voltak a kerület üzemeinek dolgozói közül, néhány ismerős arc is feltűnt a FIM Kőbányai Porcelángyár képviselői között, a környező iskolák fiataljai mellett jelentős számban képviseltette magát a nyugdíjas korosztály is.

A műsor Bitskei Tibor szavalataival kezdődött, Nagy László, Váci Mihály versei mellett József Attila csodálatos költeményét, a Márciust mondta el. Ezután Kereszturi Dezső költő méltatta a költészetnapi ünnepségek fontos szerepét a magyar irodalmi életben.

A versszeretet, a versírás mondhatni jó értelemben vett magyar népbetegség. Sokan ragadnak nálunk tollat ma is. A líra különösen jelentős szerepet játszott a magyar irodalom egészében, hiszen már műfaji adottságainál fogva is leggyorsabban, leginkább „napra készen" tud reagálni a társadalmi mozgásokra. Janus Pannoniustól Batsányiig, Petőfitől Adyig, József Attiláig egyaránt jellemző egy bizonyos költő-próféta magatartás, mivel legfőbb feladatuknak tekintették, hogy népünk nevében szóljanak.

Stefánia főhercegné

Stefánia trónörökösné rajzai. Az «Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben» czímü néprajzi mű következő osztrák kötete «Az osztrák tengermellék és Dalmáczia» leirását fogja tartalmazni. A kiadott prospektuson könnyed, napfényes kép volt a lacromai parkból, Stefánia özvegy trónörökösné rajza. E rajzon kivül még két kép fogja diszíteni a kötetet. A «Részlet Lacroma szigetéből,» ~~egy vadregényes szikla-~~ és a Villa Angelina a tengerről.

Vasárnap
1891. jún. 14.

NYOMTA: A PÁTRIA

TET

YAM

SZÖVEGÁBRÁVAL

MÉLCZER GUSZTÁV

ÉPÍTÉSZ-EGYLET

Stefánia főherczegasszony

Stefánia főherczegasszony rajzai. Ő fensége *Stefánia* özvegy trónörökösné ujból küldött a védnöksége alatt megjelenő «*Osztrák-magyar monarchia irásban és képben*» czimü népismei és tájleirási munka számára két sajátkezüleg, szépen megrajzolt tájképet, a mű magyarországi szerkesztőjéhez, *Jókai* Mórhoz, s egyuttal a szerkesztő kifejezett óhajtása folytán, megengedte, hogy e rajzait ereklye-gyűjteménye részére megtarthatja. Mind két tájkép Pozsony város és vár leirását illusztrálja. Ő fensége pozsonyi időzése alatt körülbelől vagy ötven vázlatot készített, s a régi koronázó város dómtemplomát, várromjait és környékét ábrázolják. A legtöbb vázlat Mária Terézia várának romjait örökíti meg, s különösen érdekes az a rajz, a melyen a királynő egykori szobáinak ablakai látszanak, a mint benőtte a sziklai fű és moha.

Vas. Ujs. 1894. 84. l.

A „Vasárnapi Ujság" regénytára.

A „Vasárnapi Ujság" hogy az eddiginél jóval több szépirodalmi olvasmányt nyujthasson, hogy olvasóink e részben való szükségleteit hétről-hétre még jobban kielégítheszi: 1895. évi jan. 1-től kezdve egy állandó szépirodalmi mellékletlet fog megjelenni, s e czélból a „Vasárnapi Ujság" terjedelme heteknként egy félivvel több lesz az eddiginél. E szépirodalmi mellékletnek „A Vasárnapi Ujság regénytára" lesz a czime s válogatott regényeket és ugyabb elbeszéléseket fog tartalmazni. Mint maga a fólap, „A Vasárnapi Ujság regénytára" is, mely felváltva fog közölni eredeti és külföldi regényeket és elbeszéléseket [illegible]

Stefánia főhgnő

Vas. Ujs. 1890. 146. p.

Stefánia trónörökösné úti naplójából. Öt éve, hogy a trónörököspár a «Miramar» császári yachton utat tett a Levanteba. 1885. febr. 23-ikán este hagyták el Bécset, reggel megérkezett az utazó-társaság Polába s febr. 24-ikén este a «Miramar» báró Spaun sorhajó-kapitány vezénylete alatt megindult tengeri utjára. Az utazás a sziriai partokig terjedt ki, s érintette a főbb osztrák, görög és török kikötőket. Márcz. 28-ikán érkezett vissza a trónörököspár keleti utjától. Stefánia trónörökösnére az utazás oly mély benyomást tett, hogy még egy évvel később is kedvet érzett arra, hogy benyomásairól naplót irjon. A naplót csekély számu példányban ki is nyomatta s szük körben kiosztotta. A könyv egy része azonban most nyilvánosságra kerül. Az özvegy trónörökösné ugyanis megengedte, hogy egy Bécsben megjelenő vállalat: «A világforgalom tengeri kikötői» szerkesztősége a trónörökösné naplójegyzeteiből egyes kikötők leirását felhasználhassa. A napokban jelenik meg a vállalat tizennegyedik füzete, mely *Stefánia* trónörökösnétől Rhodus leirását fogja tartalmazni.

A trónörökösné mindenekelőtt azt a szingazdag látképet rajzolja, melyet a rhodusi kikötő a hajón közeledőknek nyujt. Azután leirja a kikötőt és a várost szük utczáival, melyben minden lépten-nyomon a johannita-lovagok letünt fénykorának emlékeire bukkan az idegen. Leirja a johannita-váracsot, mely most laktanyául szolgál, a mecseteket, melyek egykor a johanniták templomai voltak, a bazárokat, melyek már

egészen keleties szinezetüek, s végül elmondja a trónörökösné, hogy a város megtekintése után a Lloyd épületébe mentek, a hol megszemlélték a rhodusi hirneves fayence-edényeket. A trónörökösné megragadta az alkalmat, hogy saját gyüjteménye számára négy felette ritka ősrégi tálat megvásároljon. Márczius 12. déli tizenkét órakor hagyták el a rhodusi kikötőt.

keznek össze, nagy rajai szállnak föl csattogó repüléssel az égerfák koronáiról.

A kutya mindinkább serénykedik, magasra emelt orral kezd szimatolni; ügyelni kell, — amott a lombokon keresztül, tőlünk csak nehány lépésnyire, a szarvas vörhenyes teste ötlik föl.

Még él!

Alig vette észre közellétünket, már fölugrik s galyakat törtelve, fákat magával ragadva hangos csörtetéssel iramlik előre; a kutyát szabadon eresztjük; néhány izgalmas pillanat telik el, míg a vadállító harsány csaholás örvendetes hangja füleinkig hat; — most már a lehető legszaporábban kell felé sietnünk. Teste egész sulyával tör, furakodik s nyomul az ember a sűrűn át; végre egy tisztás villan elénk.

Egy széles, félig náddal lepett víztócsában áll nehézkesen s betegen, inas lábaitól alig bírva, a szarvas, agancsai tele vannak a letépett kúszó növényekkel s közömbösen tartóztatja föl a túlságosan serénykedő kutyát. Egy rövid puskalövés dördül végig a ligeten s a hatalmas vad élettelenül rogy össze.

S minő állat egy ilyen öt mázsás dunai szarvas! Hosszú vaskos test, vastag nyak, hatalmas szügy, rövid fej hajlott kosorral, a bikáéhoz hasonló göndör szőr az agancs-rózsái közén és a homlokán, magas, szélesen szétálló barna agancsok elefántcsont-fehérségű végekkel és lapiczkaalakú koronákkal, — ezek bélyegzik őt még ős szarvassá, a milyen kint a sík földön és az állatkertekben már régóta nem található többé.

Később, még októberben is, mikor fönt a fák koronáin a vadszőllő lombfüzérei már piroslanak, a lombozat színt változtat és egyes levelek az első fagyoktól lehámolva a földre hullonganak, van szépség a ligetekben. A terjedelmes homoktorlatokon ezer meg ezer vadlúd álldogál pihenőt tartva, de a hideg nap tova hajtja őket a Duna melletti rövid tanyázásból délibb tájakra.

Majd beáll a tél a vidéken. A szigeti erdők elvesztik ékességöket, a sűrűsök száraz seprők gyanánt merednek fölfelé s a vadkomló barnává és aszottá hervad a kőrisfa törzsén; a kisebb erekre jégkéreg borúl, a homok és az iszapos helyek kemény padlattá fagynak s hó lepi be a földet.

A Dunán hatalmas jégdúczok úsznak lefelé s a kavicstorlatokon meg a nyílt vizeken számtalan vízi vad nyüzsög szanaszét; éjszaki vendégek ezek: rózsapirosan csillogó búvárludak, tarka jeges-kacsák, nagy búvárok s még sok egyéb különféle fajok. Ezek fölött kóválygog az őket reggeltől estig folyvást aggasztó-natalmas sárgás-szürke halász-sas, szintén téli vendég a szigeteken.

Mikor este a nap hideg vöröses ködök közt nyugvóra hajlik s merev fagy gémberíti meg a földet, lassan röpülő sasok érkeznek ide fárasztó vadászat után a környék minden részéből, hogy a csöndes, magányos Gödenwasseren s a lecsüngő galyazatú magas fehér nyárfákon nyugvó helyet keressenek. Nagyoknak látszanak e hatalmas madarak, ha egyenesen állnak a száraz ágak közt. Olykor balúl üt ki a tél a zátonyokra nézve. Mikor hirtelen áradás támad megindítva a jeget: a jégtömegek a schönaui ligetekbe tódúlnak, a hullámok kicsapnak s jéghegyek úszkálnak az erdőkben szanaszét, fákat zúzva össze, fiatal törzseket kaszabolva le s elpusztítva minden élő lényt. Valóban ős vadságú szép területet képeznek — ezek a magányos dunai szigetek!

A TRÓNÖRÖKÖS KÖNYVÉBŐL.

«*Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben*» legutóbbi füzetében *Rudolf* trónörökös tollát és *Stefánia* trónörökösnő ecsetjét találjuk együtt. A királyfi már évek óta nemcsak mély érdeklődést tanusít a tudományos és irodalmi mozgalmak iránt, — hisz e nagy vállalat is az ő legbensőbb eszméje s létesítésén egész odaadó érdeklődéssel csügg, — hanem tollával és szellemével is részt vesz azokban. Nem szokatlan, — bár mindig esemény, — ha dús tapasztalatainak, nagy ismeretkörének, eleven megfigyeléseinek, a benyomásoknak, lelke finom érzéseinek és elméje fegyelmezettségének irodalmilag ád kifejezést a nyilvánosság előtt. Az irodalmi munkásság rendes foglalkozássá vált előtte. Most mintegy az ő költői kedélye és művészi érzéke kiegészítéseül jelenik meg mellette ifjú hitvese, tanuságot téve, hogy a fejedelmi családban mily otthonos, mily érzéssel ápolt az irodalom és művészet kultusa. *Stefánia* főherczegnőről ismeretes, hogy előszeretettel és tehetséggel fest. Ha kirándulásokat tesz, az útjáról szóló tudósításokban rendesen megtaláljuk azt is, hogy ő fensége a vidék egyes részeiről rajzokat készített. Igy Görgény-Szent-Imrén időzésük alatt a regényes bérczes tájakról is számos vázlatot készített. A trónörökösnő rajzai közül három tájkép jutott most a nyilvánosság elé a trónörökös könyvének 32-ik füzetében.

E füzet a Bécsről és Alsó-Ausztriáról szóló kötet kiegészítő része, s Alsó-Ausztriának egyes vidékek szerinti leirását és tájképekben való bemutatását folytatja. *Bittner* Sándor és *Karrer* Bódog irják le benne «A Bécsi Medenczét», Becker M. A. a Morva-Mezőt (Marschfeld). Mind a két közleményt Paszlavszky József fordította magyarra. Bittner és Karrer czikkének jutott a szerencse, hogy Stefánia főherczegnő három illusztrácziója diszitse. A többi rajzok Ameseder Edétől, Blaas Gyulától, Schindlertől, Fischertől valók.

A fejedelmi rajzoló nem hagyta ki a képek alól nevét sem. Alá van jegyezve három betűvel: *Ste.* (Stefánia). Tájkép mind a három, a természet idylli, gyöngéd világából, s a trónörökös-pár egyik kedvelt tartózkodási helye, Laxenburg közeléből. *A guntramsdorfi liget* szilfák és tölgyek alkotta fáczános erdő, kedves, árnyas részletekkel, az előtérben mezőséggel. Egyik bájos pontja ennek a második kép, a *Weidau* nevű csöndes erdészlak pompás hársak között. Boldog nyugalom szól a magas fáktól övezett lakból, s a kémény vidoran örvénylő füstje barátságosan figyelmeztet már távolról a zajtalan magány eme félreeső tanyájára. A természet e szépségeinek mintegy mesterséges kiegészítése a szomszédos *Minkendorf* falu, mely szerény faházaival, karcsú tornyával s gazdag gyümölcseivel oly hivogatólag integet a világ zajától menekült vándor felé.

Mind a három kép a nyugodt, derült természet egy-egy vonása, s kiválasztásukban megvan a női gyöngédség is. Közöljük lapunk mai számában mind a hármat.

A füzet nagyérdekü közleménye a *trónörökös* dolgozata «A dunai ligetek Bécstől a magyar határig». Ehhez Marak és Pausinger készitették az illusztrácziókat. Rudolf ő fensége erőteljesen irt czikkét egy következő füzetben jövő befejezésével együtt, szintén közöljük. Nincs oly fényes tollu iró, a ki ne érezné a nehézségeket, valahányszor tájak, vidékek hű leirását kell nyujtania. Minél elevenebben él benne a benyomás, annál gondosabban kell keresnie a megfelelő szineket, a kifejezéseket, a művészi formát, s eltalálni az alaphangot, mely a legméltóbb a tárgyhoz és melyben hangulatot is nyujthat. Ő fensége a különböző évszakokban festi le a Duna ligeteit, a természet változatos képét, a nedves, az árnyékos világ állatjainak nyüzsgésével. A közvetlenség, a megfigyelés egesz hevével ir. Leirásában benne a szemlélődés valódisága, úgyszólva bizonyos természetrajzi pontosság; és benne a teljes kép, a szinekkel, a hangulattal, az egész panorámával; és benne a vonzó előadás, mely melegségével, tartalmasságával, szellemével és művészi formájával lebilincsel.

A DUNAI LIGETEK TIPUSA. *Pausinger F. rajza.*

nem igen soká tart; a távolban megint megszólal egy hang, majd egy második, azután megint egy s végre közel hozzánk ismét megzendül a vezérszarvas búgó mély hangja is a reggeli csöndben. Most vigyázva, egy ágacska letörése nélkül surranjunk az égerfa-berken át; a hang zengése után itélve helyünkön vagyunk, meglapulva nehány ugrással tul jutunk a csaliton s ott térdelünk a meredek esésű part szélén.

A vizben csobogó lépteket hallunk; vad jár ott, mely a sekély folyamágon gázol keresztül, s rövid szüneteket tartó bőgő ordítással ugrat meg a vén bajnok egy-egy gyönge tolakodót. Tisztán hallhatólag nyikorog a kavics a kemény csülkök alatt. Most ideje alátekintenünk a csöndes viztükrön át a szemközti kis zátony fehérlő homoktorlatára és alacsony füzesére; nehány darab ünő jár-kél föl s alá a gyér bokrokon levelészve, s a vénebbje, úgy tetszik, a vadakat előlünk elfedő bozóthoz közeledik. De hát hol a szarvas?

Most a földön valami alaktalan tömeget veszünk észre s hatalmas agancsokat, melyek ideoda mozognak; a szarvas az! a víz partja mellett a hűvös iszapban hentereg, hogy új erőt meritsen; majd föláll s indúl figyelmesen az ünő után. Itt a kellő idő, de, fájdalom, még nagyon homályos van. Minden percz egy-egy örökkévalósággá válik s a szem szorongva lesi a virradó nap közeledtét; a falka mind belebb-belebb nyomúl a füzesbe, s mind ritkábban-ritkábban zendül meg a már eltompuló hang. Ekkor egyszerre csak fölharsan tőlünk balra egy hatalmas kihivó bőgés. Magas, dús elágazású agancsok tünnek elé lassan a sűrűsből; a versenytárs ez, mely az elvonuló ellenségnek bőszülten lopódzik utána. A hatás nem marad el. A falkabeli szarvas megáll, dühösen visszafordul, egy tompa kiáltással ad kihivó jelt a csatára, s magasra emelt fővel nyomúl vissza kevély léptekkel imént elhagyott üzekedő helyére. Most itt a pillanat; vigyázva puskát emelünk, a czélpont már látható, lehet lőni; ekkor a szarvas megáll, hogy agancsát erősen hátra hajtva még egy utolsót bőgjön, hanem most szaporán és habozás nélkül eldördül a harsány puskaszó s messzire elhangzik a csöndes ligeteken. Egy hosszu futamodás jelenti, hogy a golyó talált; nagy szökésekkel rohan a megrémült szarvassuta a rejtekhelyet adó füzes szi-

fölhabzó vizen át, egészen mellettünk a meredek partoldalon keresztül, égerfák és nyárfabokrok közt nagy csörtetéssel a szálerdő felé iramodik.

Kékes füst ül a csöndes viz fölött összeolvadva a reggeli könnyü párázatokkal; távol keleten ragyogva kél föl a nap a Kis-Kárpátok csipkézetes csucsai mögül, megaranyozva a tájat, s távol a folyamon túl a Bécsi Medencze tar lapályai mögött a Bécsi Erdő hosszu lánczolatát, mindezek fölött pedig a Schneebergnek magasra nyúló csillogó csúcsát látjuk.

A szarvas nyomán erős vörös vonalat vesz észre szemünk; a golyó megtette hatását, most már oda kell visszasietnünk, a hol a vadász a kutyájával várakozik; csak most következik a legnehezebb munka, a zsákmány fölkeresése. Eltelt egy óra, a nap már becsületesen süt s a forró sugarak ezernyi ezer szunyogot csaltak elé rejtekhelyeikről, arczunk s kezeink körül minduntalan ott rajzanak ezek az alkalmatlan vérszopók. Ismét helyünkön vagyunk, a kutyát nyomra vezetjük s ő izgatottságtól remegve szimatolja a sötét piros vércsöppeket, melyek félig megszáradva tapadnak a széles lapukra, — ekkor a vadásztól hosszú pórázra eresztve, neki iramodik, mi pedig nyomban követjük.

A keskeny égerfa-berken hamarosan átjutunk, a ritkás szálerdőben csak itt-ott akadályozza egy-egy alj-bozót a gyors keresést: most azonban a nyom egy csöndes érhez vezet, egy álló vízhez, melyet nád és fehér virágok lepnek el. Térden fölül érő pocsolyában gázolunk, melyből iszapos part emelkedik ki; pompás egy hely; kéklő szitakötők czikáznak a viztükör fölött s lombos ágak csüngenek alá mélyen a magános hely fölé.

A vadnyom a legsűrűbb bozótba vezet bennünket; égerfa-berek ez embermagasságu dudvákkal, náddal, csipős csalánokkal s tövises bokrokkal; kúszó növények fonják körül a fákat s bonyolódnak testünk felső részére, megállásra kényszerítve bennünket.

A kutya mind jobban húzza a pórázt s mi mind lassabban tudunk utána menni. A vadászkést elő kell vennünk s azzal vágunk utat lépésről-lépésre.

Neszünktől itt egy magas szarvu karcsu őzbak ugrik föl ijedten csöndes tanyájáról, amott a vadgalamboknak, melyek szeptemberben gyüle-

SZARVAS. *Pausinger F. rajza.*

A DUNAI LIGETEK BÉCSTŐL A MAGYAR HATÁRIG.

Irta RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS FŐHERCZEG.

A Duna két áttörése közén, melyek egyike Bécstől éjszakra a Bécsi Erdőt a Bisamhegytől választja el, másika pedig a magyar határnál a Hundsheimi hegyet vágja el a Kis-Kárpátoktól, a lomha hömpölygésü folyam egy olyan síkon halad keresztül, mely ligetek és szigetek képződésére bő alkalmat szolgáltat. A Dunának ez a területe úgy a florát s az összes növényéletet, valamint a gazdag állatéletet illetőleg is sok tekintetben fölöttébb sajátszerü, érdekes földdarab.

Az alsó-ausztriai dunai ligetek egy külön kis világot képeznek, s a ki e tartománynak csupán erdeit, hegységeit és síkságait ismeri, nem is sejti, hogy Bécs város tőszomszédságában egy még nagyon elhagyatott s a maga nemében páratlan vadon is van.

Noha a dunai ligetek ma már korántsem azok, a mik egykor valának: egyes helyeik még mindig teljes eredetiségökben vannak s minden szabályozás és minden emberi erőfeszités mellett is még jó sokáig igy fognak maradni. Mert a Duna épen ezen a vidéken nagyon rakonczátlan, nehezen fékezhető folyam, s bármily sikeresen dolgozzanak is hullámainak nyilt támadása ellen, semmi sem használ a viz-szivárgás föld alatti munkái ellen, a minek épen a ligetképződésnél olyan nagy szerepe van.

A terület azon részein, melyeken a voltaképi liget-tipus már csaknem teljesen helyet volt kénytelen engedni a művelődés mindent egyenlősitő haladásának, gyorsan kivánunk áthaladni, hogy annál több tért nyerjünk az odább keletre fekvő ligetek leirására.

Az országut és az állami vaspálya között s ez utóbbitól még odább keletre is jó darabra, a két Biberhaufen (hód-halom) felé apró, vizerekkel, posványos mocsarakkal s rétekkel meg-megszakitott erdőrészletek terülnek, melyek ez előtt kevés idővel még sürű, vadon ligetek voltak. Ma ezek az úgy nevezett kagran-stadlaui ligetek ritkás, gyér lombozatu fiatal facsoportok, melyek a növényzet, sőt az állatélet sajátszerü jellemét is már régen elvesztették.

A Duna partmellékének lakói két nagy csoportra osztják a ligetterületeket, u. m. az úgynevezett «száraz ligetek»-re (Harte Auen) és «nedves ligetek»-re (Haufen).

Ez a népies osztályozás egészen alapos és igazolt, mert az úgy nevezett «száraz liget», vagy jobban mondva szárazföldi liget úgy növényzete, valamint tájképi ábrázata szerint is nagyon sok tekintetben más jellemü, mint a folyam hatásainak sokkal inkább kitett nedves ligetek vagy szigetek.

A Duna balpartja gazdagabb száraz ligetekben; itt az erdők sürü sorait csak egyes helyeken háritotta el a földmivelés s azokon is csak kis darab földeken; ellenben a jobbpart mentén a a szóban levő területnek csupán a nyugati részein szegélyezi a folyamot egy keskeny liget-szalag s odább az is csaknem teljesen elenyészik.

Egyike a legérdekesebb és legismertebb «száraz liget»-eknek a nagy Lobau; egy keskeny vízfolyás, az úgy nevezett stadel-enzersdorfi ág, kigyózik ezen körös-körül úgy, hogy ezt a nagy ligetet is mindenfelől viz környékezi.

A Lobau közepén egy tágas rét terül; a nagy lapálynak egyes kis bozótok, pompás sudar szilfák, valamint itt-ott levő magános tölgyek adnak élénkitő változatosságot; s a mélyen bevágódó völgyteknőkben és árkokban az évenkénti nagy áradások idején fölszivárgó forrás-tiszta viz gazdag mocsári növényzetet hagy maga után. E nagy rétnek a szegélyzetét erdészetileg beosztott erdőállományok képezik; dús alj-növényzetü sudar fák, csaknem áthatolhatatlan bozótok, égerfacsoportok, vad gyümölcsfák, magas növésü füvek, széles levelü növények s a különféle növényalakokból álló tenyészet dús gazdagságu fajai váltakoznak itt egymással az árnyas ösvények- és apróbb rétektől szeldelt talajon. A fölszin nem sik; völgyteknők, emelkedések és hullámzatos mélyedések hirdetik, hogy itt valaha a Duna ugyancsak garazdálkodhatott. A vadak számára pompás tanyákat rejteget ezen, a Duna szeszélyeitől most már megmenekült liget. A sürüségeket nagy vadak népesitik; igen sok öz, valamint mezei és tengeri nyulak, fáczánok és foglyok vi-

A GUNTRAMSDORFI LIGET. *Stefánia* főherczegnő rajza.

WEIDAU ERDÉSZLAK. *Stefánia* főherczegnő rajza.

MINKENDORF (MÜNCHENDORF). *Stefánia* főherczegnő rajza.

AZ «OSZTRÁK-MAGYAR MONARCHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBEN» NÉPISMERTETŐ MŰ LEGUJABB FÜZETÉBŐL.

dám sürgése, forgása örvendezteti itt a vadász szemét.

A Lobau nagy erőtlen lapályán a legutóbbi években nehány darab rétet már szántóföldekké változtattak, helységek azonban még nem keletkeztek rajta; csupán két vadászház, meg két úgynevezett parti ház, vagyis munkások és hajósok számára való pajta ott az egyedüli lakóhelyek; gyeppel és csalittal részben már benőtt s a vad tengeri nyulaktól össze-vissza turkált régi földművek, ideiglenesen épített utak maradványai, tüzelő és tanyázó helyek s egyéb effélék az emlékei annak a nagy időnek, melyben a Lobau gyülekező helye volt Napoleon seregeinek az Aspern melletti ütközet előtt és után; látható itt még nehány franczia katona-sír is, úgy szintén még több hely-megjelölés is emlékeztet ama mozgalmas napokra.

Legszebb Lobau tavaszszal, mikor minden zöldel és virít, csalit és bokor teljes virágdíszben pompázik, az illatozó harmatos rét fölött bogarak és tarka pillangók zümmögnek, a vén szilfák koronái susognak, búgó vadgalambok röpdesnek, vizi madarak egész falkái szállnak surranó repüléssel a kékelő folyam mentén, a terjedelmes rétekre félénk őzek lépnek ki a sürüsökből s a ligeti erdők fái a leszálló nap utolsó vörhenyes sugaraiban fürödve, meg-megrezzennek a lágy szellőtől. — Ragadozó madarak lomhán szállongnak a szigetek felé éjjeli tanyáikra; itt egy óvatos szarvas fejét lesütve s fiatal agancsait a galyaktól óva csörtet elő nagy vigyázatosan a sarjerdőből, amott fáczánkakasok szárnytollaikat csattogtatva hangos kiáltozással szállnak le elülni az alacsonyabb bokrokra; mindinkább alkonyodik, mind hosszabbra-hosszabbra nyúlnak az árnyékok a réten, nedves hideg párázatok szállonganak föl a mocsáros völgyteknőkből s vérvörösen hanyatlik alá a nap a Bécsi Erdőnek finom párázatban úszó kúpjai mögé. Velünk szemben a rotunda ragyogó kupolája emelkedik a Práter magas fái közt, a mögött pedig a pompás város háztetőitől környezve és sárgás porfelhőbe burkolva az égbe nyúló István-torony, odább éjszakról szálas erdők és alacsony cserjék közül a fallal kerített, hullámzó gabnaföldei közt a ligetek szegélyén oly békésen fekvő Stadtl-Enzersdorf templomtornya tekint át hozzánk. Valóban szép földdarab ez a semmi esetre sem vadregényes, hanem inkább egy kies parkhoz hasonló Lobau.

Kelet felé egy magas fáktól s nádas-lepte partoktól szegélyezett széles folyamág választja el Lobaut az úgynevezett mühlleiteni ligetektől. Ezeket általánosságban véve a Lobau folytatásául tekinthetjük, csakhogy e ligetek sokkal kisebb terjedelmüek. Ezeken is rendre váltakoznak sürü sarjerdők magas faállományokkal, kis és nagy rétek káka- és nádlepte völgyteknőkkel.

A Lobaut és a mühlleiteni ligeteket a sajátképi szigetektől egy széles folyamágy választja el, melyben évekkel ezelőtt egyszer az öreg Duna folyt, s melyben némely helyeken még most is sok víz van, míg egyebütt csak nagy vízálláskor telik meg itt-ott, s rendes időkben csak terjedelmes kavics- és homokzátonyok látszanak rajta, melyeket egyes kiemelkedő pontokon zöldesszürke növényleplek szakítanak meg.

Komoly és méllabús a jelleme ennek a tájnak. Terjedelmes kőmezőit sötétzöld mocsolyák s a föld fölé alig nehány méternyire emelkedő fűzcsoportok diszítik, mely utóbbiakat a szél termesztette úgy, hogy magvaikat ide hordta a sivár lapályra; ezek mögött a szigetek sötétlő erdői emelkednek fehér nyárfáikkal és zúgó lombkoronáikkal. Mielőtt azonban az osztrák Duna területének e legérdekesebb részeire átmennénk, hadd szóljunk még a jobbparti ligetekről.

Itt a Práter volna első helyen előhozandó; ez azonban, már régóta nem vad liget többé. A Práter a Freudenau keleti csúcsával, csenevész bokrok és alacsony gátak közt végződik a Duna főmedre és csatornája egyesülésénél; odább azután a kaiser-ebersdorfi meg az alberni ligetek következnek, a mint a Schwechat patak torkolata körül csoportosulnak, — most már szintén inkább csak alacsony sarjerdők, lomha folyású vagy álló vizektől körülvéve, melyek nyárban rothadó növényi anyagokból veszedelmes lázt okozó kigőzölgéseket fejlesztenek. E keskeny ligeteket a Duna-szabályozási munkálatok erősen megnyirbálták, annyira, hogy most már említést is alig érdemelnek.

Keleti irányban haladva, magasabb faállományok és sűrűbb berkek közé jutunk, melyek a Dunának Ziegel-Wasser nevű széles ága mentén terűlnek. Egy meredek lejtőn fekszik itt Mannswörth falu. Római leletek bizonyítják e helység régi voltát; e falut illetőleg az első ismeretes emlékezet 1058-ból származik, mikor is IV. Henrik császár a st.-pölteni káptalannak Mandeswerdében a Schwechant (Schwechat) és Viskaha (Fischa) közén három telek királyi földet ajándékoz.

Mannswörth alatt fekszik a Ziegel-Wassertől körülfogva a kis Zainetau, egy szakaszokra osztott jelentéktelen erdő, alacsony sűrűsökkel és kevés szálas fával; odább keletre a hosszú keskeny Poigenau sorakozik utána, az a gyönyörű szép zárt terület, melyen illatos erdei rétek, igen változatos facsoportok, egyes hatalmas vén tölgyfák, magas nádastól szegélyezett csöndes víz-erek és tiszta vizű tócsák láthatók, s mely tele van virággal és buja tenyészettel, de nyáron egészségtelenül mocsáros, mint minden mezei liget a Duna jobb partján.

Ez után következik az előbbihez igen hasonló Fischamend községi liget mocsáraival, magános nádasaival s kicsiny sűrűseivel. Élénkebb élet uralkodik ezen a területen, mivel rétjeit legelőkké változtatták s utak mennek róla a Duna felé.

A Fischa a városka alatt hirtelen hajlással keletre kanyarodik s jó darabon épen a tövében foly a meredek partoldalnak, egyközüen a Dunával, hogy aztán a Hirschensprung nevű foknál a Dunába szakadjon.

A Hirschensprung után még nehány kis, fákkal sűrűn benőtt sziget következik; ezeken felül a magas fensík szélén fekszik Maria-Ellend igen régi helység, e mögött pedig a szántóföldeken túli szelid emelkedésű lejtőn a szép tölgyfákból álló nagy ellendi erdő terül.

A kutatóra és a természet kedvelőjére nézve kétségkívül legérdekesebb részét teszik e területnek azok a nagy szigetek vagy nedves ligetek (Haufen), melyek a Lobau és az albern-mannswörthi ligetek közt kezdődnek s egy felől Fischamendig, más felől Schönauig terjednek le.

Az összes szigeteket festői változatosságú egyveleggé teszik a pompás szálerdők, sűrű sudaras berkek buja alj-növényzettel, áthatolhatatlan bozótok, kúszó növényektől össze-visszakötözött fák, kisded rétek, embermagasságot meghaladó terjedelmes káka- és nádgyepűk, magas szakadékos agyagpartok, homokos lapályok, sáros vizenyős helyek, mocsáros és lápos ingoványok, nagy terjedelmű kavicshordalékok, széles vizágak, patakszerű apró csermelyek, forrás módjára fölbuzgó mocsolyák, széles levelű vízi növényekkel borított posványok s füzesektől lepett fövenyhalmok, — mindezek tarka rendetlenségben elegyednek össze egymással s olyan ős természetességű vadonnak a képét tárják elénk, minőt bizonyára senki sem gyanítana egy világra szóló nagyvárosnak a tőszomszédságában.

A Duna és valamennyi ága a dús csapadék által minden évben olyan nedves levegőt idéz elő, mely az édesvíz tevékenységével egyetemben érthetővé teszi azt a bujaságát és változatosságát a növényzetnek, melylyel az állatvilág gazdagsága is összhangban áll. A rovarok, különösen pedig a szúnyogok valóságos csapássá válnak itt a meleg évszakban, s vannak olyan meleg esték, melyeken a pocsolyáktól környezett bozótok némelyikébe csaknem lehetetlen embernek behatolnia. Csúszómászók és kétlakúak is vígan és meglehetős számos fajjal tenyésznek itt; a magas fűben sziszegő kigyók és gyíkok, valamint a megszámlálhatatlan vízi és szárazi békák egy csöppet sem emelik e táj kecsességét. A békákról, a gyakran roppant nagy harcsákról, a termetes süllőkről, csukákról és sok egyéb effélékről, melyek langyos nyári estéken, sőt a téli zivatarok idején is száz meg száz halászt foglalkoztatnak a Duna partjain, ne szóljunk itt többet.

Szintén sokféle és érdekes itt a tömegesen jelentkező nyüzsgő madárvilág; már azoknak a fészkelő és vándormadaraknak a száma is tetemes, a melyek ezeken a tájakon ütik föl tanyájukat, de össze nem hasonlítható azokkal a sokféle szinű és alaku madárseregekkel, melyek minden év tavaszán és őszén a szárnyas népség fő útvonalán, a Duna mentén vonulva, e csöndes ligetekben tartják pihenő állomásaikat. S a tél is nagy seregeivel szaporítja az itt telelő honi fajokat olyan idegen éjszaki vendégeknek, melyekre nézve az itteni folyammellékek azon vidékekhez képest, melyekhez szokva vannak, meleg déli tájak gyanánt tünnek föl.

A vidráknak a nedves ligetek (Haufen) valódi paradicsomaik, de szintén bámulatos számban tanyázik ez a ragadozó állat úgy a főága mellett a Dunának, mint különösen a mellékágakban és mocsárokban, a sarjerdőben, mint a partszakadékokban.

Egy szép, de Közép-Európában már mindenütt ritka állat, a szorgalmas hód, 1850-ben még előfordult a dunai szigeteken. A Kreuzgrund és Rohrwörth közti csöndes magányos Dunaágakban, az úgynevezett oldalfolyásokban («Einrinnen») állottak az utolsó hódpaloták, de e sajátszerű gyarmatok és furcsa lakóik már régen eltüntek örökre. Őzet itt is látni mindenütt, e gyöngéd vad azonban sokat szenved szigorú teleken a jégzajtól és áradásoktól. Mint minden ligetben, úgy különösen a szigeteken jóval nagyobbra és magasabbra nő az őz testben is, szarvait illetőleg is, mint a hegységekben s más vidékek erdőiben. Ugyanez az eset a nagy vadaknál is. A széles és dús ágbogú agancsokkal ékesített szarvasoknak igazi díszpéldányai népesítik a zátonyoknak sűrű sarjerdőit és szellős nádasait. Idegen vándorok is mutatkoznak olykor-olykor e területen; a legutóbbi tizenöt év alatt még vaddisznót, farkast és vadmacskát is ejtettek itt zsákmányul, de ezek csak ritka vendégek.

Az évszakok hatása alatt gyökeresen megmegváltozik a ligetek jelleme, melyeknek arczulata első sorban a növényzettől függ. Hogy e vidékek tipusáról az olvasónak röviden képet nyujthassunk, járja be velünk e csöndes tájakat tavasz nyiltakor, nyár utolján és télben.

Tavasz van; világoskék az ég s melegek a napsugarak, melyeknek a homokpadon elömlő fényében ezernyi apró kagyló csillog kristálytisztasággal; zöldesen villog a Duna s alacsony benne a vízállás. Kavicstorlatokon át s lenge sarj-füzesek közt, melyekből nagy szemű parlagi szalonkák, apró homoki libuczok és lilék röppennek föl hosszan nyujtott kiáltozással, vízágak és pocsolyák mellett haladunk el; a nád már magas s a nagy bokrétájú vízi virágok, meg az üde zöld levelek közt halak és számtalan békák surrannak ide-oda; lépteink alatt itt forró kavics ropog s odább egy lépéssel már mély iszapba süppedünk. Itt vadkacsák kelnek szárnyra, mind párostul, ijedtükben fészköket odahagyva, amott egy-egy fölriadt vidra siklik be a tiszta vízbe. Egy meredek esésű parton fölkapaszkodva, behatolunk a ligeti erdő titkaiba. Magas nád-füvek, sűrű bozótok, iszalaggal és vad komlóval körülhálózott égerfák akadályozzák haladásunkat lépten-nyomon.

A nyárfák oly sajátszerüen erős illatuak, az utolsó ibolyák már sápadoznak, az első gyöngyvirágok ellenben most kezdenek illatozni, a medvehagyma és egyéb hagymás növények most nyitják virágaikat, minden fakad és zöldel, sűrű lombsátor terjeszkedik fölöttünk, melyben fülemülék csattognak és aranyos sárga rigók surrognak süvöltözve, szerelmes gerliczék és örvös galambok turbékolnak a magas fehér nyárfák koronái közt és varjak ülnek károgva fészkeik mellett.

Most egy tisztásra érünk.

Karcsu szürke törzsek nyulnak föl magasra, tetemes számú ragadozómadár-fészkeket tartva villaszerű ágaikon; vörös és fekete kányák, ölyvek, rárók és kisebb sólymok pompás életet élnek itt; a nőstények fészkeiken ülnek, mig a hímek fent az étherkék levegőben gyakorolják repülésbeli ügyességöket; imitt-amott még egy-egy félre fitult régi nagy sasfészek is fityeg egy-egy vastag ágon, mint bizonysága annak, hogy itt hajdan még nagyobb ragadozó szárnyasok is tanyáztak. Odább a szálerdő szélén egy tüskés bokrokkal, magas füvekkel és egyes nádcsomókkal benőtt vágáson kell áthaladnunk; itt fáczánok röppennek föl kiabálva és mindenünnen tánczoló repüléssel szállonganak föl a földön fészkelő kéklő réti, fehéres mezei és rozsdabarna nádi örvölyök; amott egy őz néz felénken az idegen betolakodókra s a közeli széles schönaui Dunaág fölött zsákmányra lesve kereng egy-egy halászsas.

Most pedig a bennök elénk táruló sajátszerű élettel két, nem igen nagy erdőrészlet köti le figyelmünket; mind a kettő magas nyárfákból áll, melyeknek vaskos törzsei közt sűrű alj-növényzet van és apró iszapos vízerek kanyarognak. A fákat mindenfelé kerek és lapos fészkek lepik el, a földet pedig vastag guano-réteg borítja; félig rothadt, részben már kikezdett halak fertőztetik itt a pohos legyekkel és zümmögő szunyogokkal telt levegőt. Fent a fatetőkön élénk élet uralkodik,

VASÁRNAPI UJSÁG

52-DIK SZÁM. 1887. BUDAPEST, DECZEMBER 25. XXXIV. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, fél évre ... 6 »
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 «
Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 «
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó

A TRÓNÖRÖKÖSNÉ ÉS KÖRNYEZETE.

A keresetlen egyszerűség, a derült kedély és a bizalmas családiasság benyomását teszi a szemlélőre az a kép, melyet olvasóinknak ez alkalommal bemutatunk. Azt hinné az ember, egy csoport bájos testvért, rokont lát maga előtt, a kiknek egy vidám pillanatban eszükbe jutott, hogy úgy a mint vannak, levétetik magukat az egymás kedveért.

Valóban, ez is a kép története. Stefánia főherczegasszony nehány hetet töltvén Franzensbadban, azoknak a hölgyeknek, kik szerencsések voltak közelebbi társaságában időzhetni, azt az ajánlatot tevé, üljenek a fényképiró gépe elé s vétessék le magukat az együtt töltött kellemes órák emlékeül.

Egészen improvizált kép tehát, mely igen

Herczeg Lobkovitz Nándorné született Podstatzky-Liechtenstein Ida — Gróf Festetics Kálmánné szül. Clam-Gallas Klotild — Majláth grófnő — Pálffy Teréz grófnő, a főherczegnő udvarhölgye — Sylva Tarucca grófnő

Podstatzky-Lichstenstein Amália grófnő — Gróf Eszterházy Mórné szül. Stockau Paula — **Stefánia főherczegnő** — Chotek Szidonia grófnő, a főherczegnő udvarhölgye.

STEFÁNIA FŐHERCZEGASSZONY ÉS KÖRNYEZETE. Fénykép után.

Stefánia főherczegasszony

ritka a legfőbb körökben s ha mégis előfordul, csak a legszükebb körben marad s nem igen kerül a nagy nyilvánosság elé. Kedvesen jellemzi a fiatal főherczegasszonyt s az ő derült, gyermeteg kedélyét, mely a feszes udvari szabályok merevségét is megolvasztja melegével, midőn arról van szó, hogy örömet szerezhet azoknak, a kik szeretettel veszik körül.

Valóban Stefánia főherczegasszony, kedélyét tekintve, ma is az a vidám gyermek még, a kinek akkor ismertük, midőn mint félig serdülő leányka először jelent meg előttünk, hogy monarkhiánk leendő uralkodójának nyujtsa kezét.

Testileg azonban bájos nővé fejleszté az elmult öt esztendő. Kár, hogy a fénykép utánzata nem tükröztetheti vissza teljesen kellemeit, arcza rózsás árnyalatu hófehér szinét, hajának édes anyjától örökölt aranyos csillámát, karcsú, hajlékony termetét, mely jóval meghaladja a közepes női magasságot s azt a bájt és előkelő keresetlenséget, mely minden mozdulatát jellemzi. Csupán szemének és ajkának ismert nyájas mosolya, mely annyi jóságról, emberszeretetről tanuskodik, ismerhető föl a fényképen is.

Stefánia főherczegnő igen hamar tudta új környezetének szeretetét meghódítani, s nagyon rövid idő kellett hozzá, hogy az uralkodóháznak a legnépszerűbb tagja legyen. A bécsi nép úgy találja, hogy igen sok van kedélyében abból a jellemvonásból, mely Mária Teréziát oly kedvessé tevé, a ki egyszer az udvari szinház páholyából kihajolva, a közönség előtt e szavakkal adott nagyanyai örömének kifejezést: «Gyerekek, halljátok, a Poldinak kis fia született!»

A fiatal főherczegasszony is hasonló nyilt közvetlenséggel tudja magához bilincselni környezetét s a mint a magas arisztokraczianak különböző köreit vonja maga köré — példája ennek mai képünk is: — ép úgy érti titkát annak is, hogyan találja el népei szivéhez a legbiztosabban oda vezető utat.

Hogy mennyi súlyt fektet a mi szeretetünkre is, mutatja az, hogy, mint anyai részről különben is magyar leány s Magyarországnak leendő királynéja, szorgalmasan tanulja nyelvünket s magyar udvarhölgyével, Pálffy Teréz grófnővel, még kissé szokatlan francziás akczentussal ugyan, de örömest és gyakran elcseveg magyarúl s azt az időt, melyet Magyarországon, anyja, nagyatyja és nővére házájában tölthet, nem csak mi keveseljük, hanem ő maga is.

E tekintetben is a bécsiek a szerencsésebbek. Ők az év legnagyobb részében mindennap láthatják. Nincs az a nagy práteri kocsizás, nincs jelentékenyebb ipari vagy művészeti kiállítás, szinházi ujdonság vagy olyan bál, melyben az udvar is képviseltetni szokta magát, hogy ott, többnyire ifjú férje oldalán, meg ne jelennék.

De nemcsak a mulatságokban szokott részt venni. Csaknem minden nap jelentik a hirlapok, hogy most ezt a zárdát vagy iskolát, máskor ezt vagy azt a kórházat, ismét máskor valamely emberbaráti intézetet: vakok, siketnémák, szegények házát látogatta meg. Aztán nem is hódol, más előkelő hölgyek módjára, a párisi divatnak, de megkisérli külön divatot, hajviseletet teremteni, előnyben részesiti a belföldi kelmét, belföldi divatárusnőket, szabókat s más iparosokat foglalkoztat s a hazai ipar pártolása tekintetében is jó példával jár elől.

Az osztrák székváros müvészeti élete is sokat köszönhet a főherczegasszony érdeklődésének. Igy csak nemrég védasszonya lett a «bécsi zenebarátok egyesületének.» A mily középpontja a német irodalomnak Berlin, a német képzőművészetnek München: épen olyan Bécs a zene terén. Egész Bécs dalol és muzsikál, a fényes hangversenytermektől le az alacsony korcsmaházakig. Nagyszámu az énekes és énekesnő, karmester, zeneköltő és virtuóz, a kik Bécsben áldoztak a zene muzsájának s az egész művelt világot betöltötték nevök hirével. Pedig itt nem állami intézmény neveli a művészeket, hanem a társadalom. Ez hozta létre a «zenebarátok társaságát» is, mely megalkotá s ma is előkelő szinvonalon tartja fönn a zene-konzervatoriumot. Az által, hogy a főherczegnő e társaságnak védasszonya lett, hatalmas lendületet adott a zene művelésének, melyre Bécs lakossága mintegy rá teremtve látszik lenni.

A főherczegnő különben maga is kitünő művelője a zenének, különösen a zongorán s hogy különösen ügyes festő és rajzoló, arról e lapok hasábjairól is meggyőződhetett az olvasó, midőn bemutattuk a természet után rajzolt ama képeit, melyeket a főherczegnő fenséges férje kivánatára az ennek kezdeményezése és közremunkálása mellett megjelenő «Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben» czimü nagy irodalmi vállalat számára készített.

Stefánia főherczegasszony mint hitves és anya is valódi mintaképül szolgálhat. Alig képzelhetni valami kedvesebbet, mint a trónörökös-pár idylli családi élete. Nyár idején egész zarándokolás van Laxenburg felé, a hova az ifju pár magányát élvezni vonul, s boldog, a ki a fiatal főherczegnőt megpillanthatja, a mint a park taván csolnakát kormányozza, vagy elhajtat a fák és bokrok csoportjai között kis ponny-fogatán. Hát ha még négy éves leánykáját, a kis Erzsébet főherczegnőt is beleülteti.

Két udvarhölgye, a már említett Pálffy Teréz grófnő és Sylva Tarucca grófnő, állandóan a főherczegasszony környezetében van. Az előbbi igen lelkes derék magyar honleány s igen sokat tesz arra, hogy a főherczegnő rokonszenvét a magyarok iránt folyton ébren tartsa és nevelje. Nem nehéz, sőt a főherczegnő áldott természete mellett nagyon is hálásnak mutatkozó, de még is elismerésre érdemes törekvés. Sylva Tarucca, a másik udvarhölgy, gróf Kálnoky közös külügyminiszternek édes testvére. Mindkettőnek alakja meg van jelölve ma közlött képünkön. A többi ott látható uri hölgyek nem tartoznak a főherczegasszony állandó környezetéhez, s a trónörökösnő más előkelő hölgyeknek is megszerzi azt az örömet, hogy társaságukban levéteti magát.

TÖRÖTT VIRÁGCSERÉP.

Sully Prudhomme.*

Ez a cserép, hol e verbéna sárgul,
Repedt egy gyönge legyező-csapástul.
Surolták véle sebtiben,
Neszét se hallá senkisem.

De karczolása egyre növekedve,
Magát beette a kristály-üvegbe,
Míg utját észrevétlenül
Megtette a cserép körül.

Már vize is cseppenként kiszivárga
És nedvnek híján fonnyadoz virága.
Hogy mért, nem sejtik az okot —
Törött, hozzá ne nyúljatok.

A szív is, melyet szeretünk, gyakorta
Megbántja szívünk; bárha csak «surolta»,
De mégis ott a repedés
S a szerelem virága vész.

Bár ép az emberek szemében,
De sebe ott van, ott van mélyen,
És egyre nő s a szív zokog:
Megtört, hozzá ne nyúljatok!

Radó Antal.

* Radó Antal most megjelent gyűjteményéből.

A DRÁGI FÖLDESASSZONY.

Elbeszélés.

Irta P. SZATHMÁRY KÁROLY.

Hajh, bizony furcsa idők voltak azok!

A török, mintha vesztét érzené, foglalgatni kezdette a vele alattvalói viszonyban állott Erdélyt s miután saját vazallusát, II. Rákóczi Györgyöt megsemmisitette, a helyére a saját magát kinevezett Barcsai Ákos fejedelemmel együtt ostromoltatta saját országa kulcsát, Nagy-Váradot.

A magyar szívből is kezdett kiveszni a valódi hazaszeretet; s bár a Tisza mentén ott lakmározott a nádori tábor, nem hallgatták meg a nehány száz polgárból és deákból álló váradi őrség esdeklő szavát; sőt volt, ki — uram bocsásd meg neki — azt mondotta, hogy inkább hangozzék Erdély védbástyájáról az «Allah», mint a kálvinista zsoltár. A nagy Pázmán kora lejárt, mikor a főpap is előbb volt hazafi, — csak azután jött a többi.

Másfél hónapig vitézül állta az ostromot a pár százra olvadt váradi őrség s midőn végre szabad elvonulás föltétele mellett a várat föladta, a nagyvezér tépte szakállát dühében, szégyenében, hogy 60,000 emberét ily parányi őrség tudta annyiszor visszaverni. Hiában: fészkét védte az oroszlán.

No de Várad azért elesett s attól kezdve levegőben lógott az erdélyi fejedelemség. Barcsayt lemondatta, kivégeztette Kemény, ezt pedig letiporta Kucsuk pasa s az erővel fejedelemmé tett Apaffy fejedelem országát napról-napra belebb harapdálta a váradi őrség, mint a hernyó a falevelet.

Az alatt a czím alatt, hogy Váradhoz tartozik, egyre hódította a Körös és Kraszna mentét, a Kalotaszeget és a Szilágyságot; bár Bánffy Dénes, a kolozsvári főkapitány egyszer-egyszer körmére ütött a hódítóknak.

*

Ebben a gyászos időben történt, hogy a török vágyait még a Meszesen is túlterjeszté s a váradi pasa bégjeinek osztá ki a falvakat és jószágokat, állitva, hogy az benne van a defterben (a török adókönyvben).

Ily módon nyerte Drágot az érdemes Musztafa, egykor talán vitéz, de már koros török uraság, mint ők mondják: bég.

Csakhogy a mint az érdemes Musztafa végére járt, azt a jószágot egy tűzről pattant magyar menyecske, özvegy Serédy Istvánné, született Kamuthy Kata asszonyom bírta, ki az ő bégségéről semmit sem akart tudni; sőt küldönczeit, kik a jövedelmet, adót követelték, cselédeivel vetteté ki a drági kastélyból.

Midőn a jámbor Musztafa ezt a váradi vár piaczán, hol kávéját szokta szürcsölgetni, barátainak elbeszélte, azok először kinevették; azután pedig azt a bölcs tanácsot adták, hogy irjon a bitorló asszonynak egy fenyegető levelet; s ha ez sem használ, menjen oda maga és foglalja el birtokát.

Musztafa helyesnek találta e tanácsot és odamenve a piaczon íróasztala mellett gubbaszkodó feszkeredzsihez (írnok), letette előtte a megszabott baksist és megdiktálta a fenyegető levelet, mely hangzék eképen:

«Te kutyahitű asszony! Itt küldöm ezt a becsületes csauszomat, Alit; fogadd olyan hódolással, mintha magam lennék és a nekem, mint drági földesúrnak járandó adót és dézsmát neki, becsületes vendégség mellett, kiszolgáltassad! Ha különben tennél, tudd meg, hogy fegyver és tűz lészen nyakadon, melyet én viszek reád, urad, *Musztafa bég.*» Datum, stb.

Ali csausz el is ment, de nem mondhatnók, hogy valami kéjutazása lett volna. Somlyónál megkergették a huszárok, Zilahnál megverték s majd

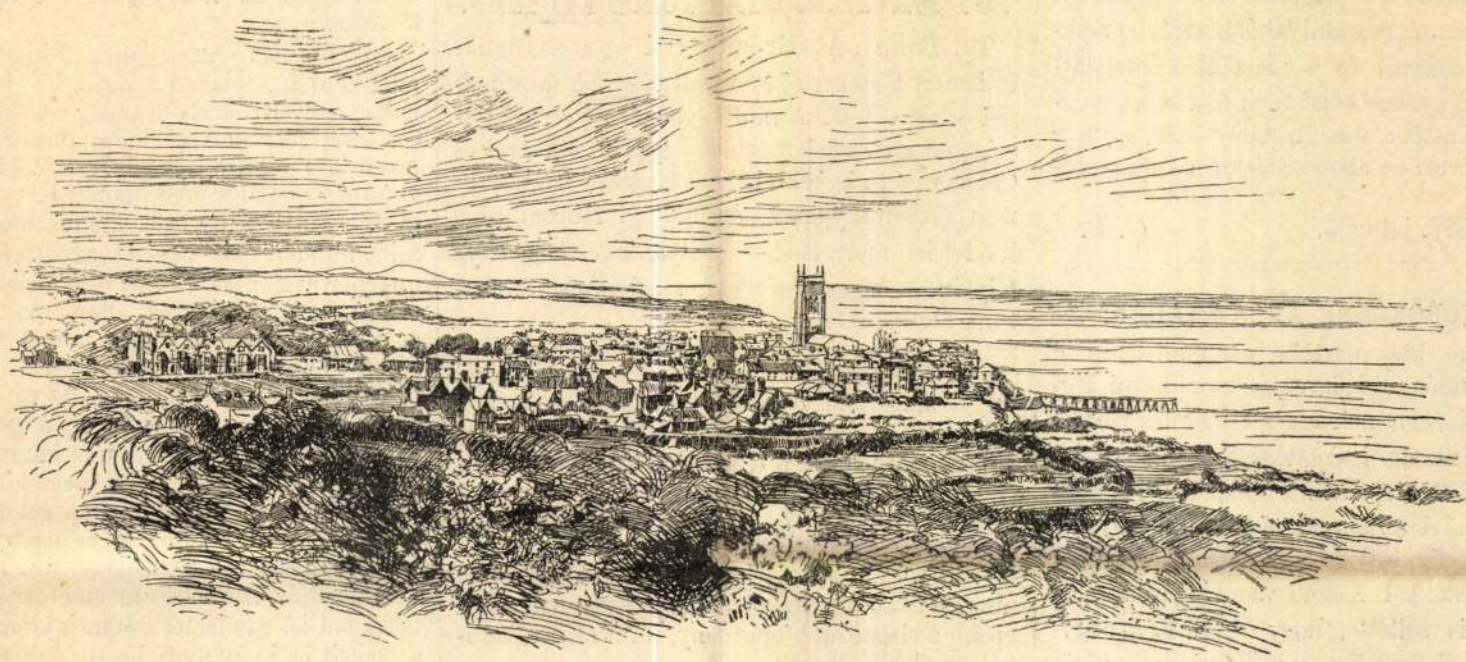

Fénykép után rajz. *Kimnach* László.

CROMER, DÉLKELETRŐL, A VILÁGITÓ TORONY MELLŐL FELVÉVE.

CROMER.

Erzsébet királynénk angolországi nyaralóhelye.

Királynénk ez évben Angliának egy csöndes városkáját választotta nyaralóhelyül. Cromer az éjszak-keleti parton, Norfolk grófságban fekszik s nagyszerű, mondhatni: páratlan kilátást nyujt az éjszaki tengerre, vagy mint Angliában nevezik: a német oczeánra. A város a tengerbe mélyen benyuló szikla-alapon, éjszakra nyuló földnyelven épült, melynek legtöbb pontjáról a nap fölkelte az oczeánból s lenyugta az oczeánba a leggyönyörűbb természeti pompában látható. Mig e földnyelvet három oldalról a tenger hullámai áztatjak, azalatt hátulról gazdag növényzettel borított halmok környezik s választják el a grófság egyhangu síkságától.

E gyönyörű helyre vonatkozó rajzaink közül az egyik a városka általános képét ábrázolja, a mint az délkeletről, a világító-torony mellől látható. A másik a jettyről (kikötő-hidról) van fölvéve s a helység homlokoldalának nagyobb részét mutatja. Az *A*-val jelölt félig egy-, félig pedig kétemeletes épület az úgynevezett *Tucker's Hotel*, mely jelenleg a magyar királyné tartózkodási helyéül szolgál. Valamint az egész helység még meglehetősen primitiv állapotban van, azonképen a királyné befogadására szolgáló vendéglő is, kényelem dolgában, messze mögötte marad annak, a mit manapság majdnem az egész fürdőző közönség, hát még egy királyné, bármely európai fürdőhelyen megkapni szokva van. A hegyoldalba épített vörös tégla-ház, kevés és kicsiny szobáival, nem is elég a királyné kiséretének elhelyezésére s ez utóbbi, melyben van báró Nopcsa főudvarmester és Singer kormánytanácsos is, kénytelen volt egy szomszédos házban meghuzódni, mig a királynéval egy födél alatt csupán Mailáth Sarolta grófnő s nehány főből álló cselédszemélyzet talált helyet.

A lakáshiány kellemetlenségét leszámítva remélhető, hogy a királyné minden egyéb tekintetben meg lesz elégedve cromeri tartózkodásával s mindig kellemesen fog visszaemlékezni az itt töltendő napokra. A fő, a mit keresett s a minek mihamarabbi elérhetéseért e tropikus hőségben 48 órai szakadatlan utazásra vállalkozott: a csend, a jó tengeri fürdő és levegő, itt megvan a megkivánható legnagyobb mérvben.

Cromer még nem divatos fürdőhely s így nemcsak mentes még a közönség azon fajától, melynek a fürdőzés csak ürügy a fényüzésre és zajoskodásra, hanem a bennszülöttek is járatlanok még a tulságos zsarolásban és alkalmatlankodásban, mely más fürdőhelyeken a pihenni vágyónak türelmét annyira próbára teszi. Az ember járhat-kelhet itt a mint neki tetszik; senki rá nem bámul, senki meg nem szólja, senki utját nem állja. Mikor a hely telistele van idegenekkel, akkor is csak a szokott csend uralkodik; egymást itten nem háborgatja senki.

Jelenleg például az itt időző közönség jól tudja, hogy királynénk is közte van; de azért senkinek eszébe nem jutna a felséges asszonyt nyugalmában a kiváncsiság bármely nyilvánítása által zavarni. És ehhez nem is kell ám rendőr, távol marad ez az illemtudó kis közönség magától is. A következés az, hogy a királyasszony az első percztől fogva otthonosnak érezte magát e helyen s tegnap este mindjárt megérkezte után a sétálók közé vegyült a vendéglő előtti kis esplanade-on s ma reggel ott fürdött ő is egy sorban a nép többi fiaival és leányaival. Nem mintha nem lett volna módja magát a közönségtől elkülöníteni, hiszen egy jó fél angol mértföldnyi hosszuságban a tengerparti homok még üresen is maradt, de nem volt reá szükség, mert ez a csendes közönség a kiváncsiskodásnak és tolakodásnak még abc-jét sem ismeri.

A délutáni órákban a királyasszony egy kis csolnakázásra készült, de tervét a szeles idő meghiusította s az első kisérlet nyilván holnapra marad. Egyébiránt a fris tengeri levegőben ő felségének elég része lehet, ha csak szobái ablakához ül is. Az éjszaki tenger partjai átalában hiresek a fris, erőt adó atmospheráról s e tekintetben Cromert egyetlen tengermelléki pont sem mulja felül.

A helységnek egyik fővonzereje a szomszédos vidék érdekességében is fekszik, hova úgy a jókarban tartott kocsi-utakon, mint a szántóföldek között vagy a köztulajdont képező erdős halmokon át gyalog is könnyen eljuthatni. Királyasszonyunk, ki szenvedélyes gyalogló hirében áll, valószinüleg az utóbbi kirándulási módot fogja gyakorolni; erre mutat az is, hogy semmiféle udvari vagy egyébként diszes kocsik nincsenek ide rendelve.

Cromertól keletre, alig egy angol mértföldnyire van az uj világító torony, mely csak néhány évvel ezelőtt nyilt meg, miután a régit, vagyis inkább a sziklát, melyen állott, a hullámok alámosták s a tengerbe rántották. Alig egy félmértfölddel távolabb keletre van Overstrand, kis halászfalu csupán, de fővárosa egy olyan vidéknek, melyet méltán neveztek el «pipacs-ország»-nak (Poppy-land). A szinét örökké változtató tenger és a pipacsok végtelenségétől a láthatár minden széléig rikító piros partvidék gyönyörű ellentétben állnak egymással.

Ismét alig egy mértfölddel tovább van Sidestrand, majd Trimingham, mindig magasabbra emelkedő sziklatalajon, melynek azonban a geológusok már nem jósolnak hosszu jövendőt. A talaj láthatólag mindinkább porhanyóvá válik s a környéken a sziklaomlás már most is elég gyakori. Magáról Cromerről is az a hagyomány, hogy hajdanában sokkal küljebb volt épitve, de a tenger alááztatta s végül elnyelte a talajt és a falu kénytelen volt hátrább, mai helyére költözni. A mit a hagyomány mond, nagyon valószinű, még pedig nemcsak az egész partmente folytonos porhanyulásából itélve, hanem még inkább abból, hogy igen alacsony dagály idején épen Cromerral szemben, mintegy félmértföldnyire benn a tengerben, kőépület romjai látszanak ki a vízből. Általában annyi itt a vízben a szikla, hogy hajóknak a partot épen nem tanácsos megközelíteni. Ha mégis ködös időben egy-egy odatéved, akkor sorsa csakhamar meg van pecsételve. A sok szerencsétlenségről, melynek e vizi sziklák okozói, el is nevezték a kis öblöt «devil's throat»-nak, vagyis az «ördög torkának».

Cromertől nyugatra gyönyörü ut vezet Sheringhamba, Felbriggbe, Blicklingbe, stb. melyek tele vannak nagyszerü ó- és középkori emlékekkel. Felbrigg mellett van a hires «Roman Camp», a minek főérdekessége azonban nem abban áll, hogy hajdanta római tábor is lehetett, hanem különösen abban, hogy már sokkal a rómaiak előtt, t. i. még praehistorikus időben emberek lakhelyéül szolgált. A tágas fensíkon, melyről remek kilátás esik a vidékre, mestersége-sen ásott sok száz barlang van, mely a tudósok véleménye szerint az ősember tartózkodási helye volt. Blickling Hall különösen szomorú érdekkel birhat egy koronás főre: itt született s kinoztatott később Boleyn Anna, VIII. Henrik egyik neje. A környékről többféle út vezet vissza Cromerba, gyönyörű erdőkön, halmokon keresztül, melyek mindenikét fölöttébb érdemes külön is megtekinteni.

A város sorsa jelenleg egy hatalmas vasuttársaság, a *Great Eastern Railway*, és néhány környékbeli nagybirtokos kezében van. Az első, anyagi érdekeihez képest, emelni, divatossá, látogatottá igyekszik tenni, az utóbbiak meg szeretnék tartani mai félig ismert, de annál költőibb, regényesebb állapotában. Az egyik és a másik törekvés is jogos. A vasuttársaság szeretné már kiépített vonalán a forgalmat emelni, míg a nemzedékek óta megtelepedett családok nem kérnek a kiránduló-vonatok által szállított tömeg, sokszor csőcselék lármájából. A két párt mérkőzésének kimenetelétől fog a város jövője függni. A valószinűség az, hogy a vasut fog győzni s akkor Cromerra még hosszú élet és szép jövendő vár. Nélküle az alig több mint ezer főnyi lakossággal

biró helység nem fog tudni védekezni a hullámok pusztitása ellen. A mostani fából készült «breakwater» (hullámtörő) és a második képen látható aránylag gyenge kőfal nem lesz képes megóvni a várost attól a sorstól, mely már egyszer hajdanában érte: az alámosatástól és összeomlástól.

Cromer, 1887. julius 5. *G. B.*

A TRÓNÖRÖKÖSNÉ ABBAZZIÁBAN.

A Quarnero kies partján, azon a helyen, a melynek állandóan üde levegője, mondhatni, légáramlata a vidéken már régen ismeretes volt, a déli vasut-társaság igazgatósága egy nagyobb szabású szállodát építtetett, csakis azzal a czéllal, hogy vonalai forgalmát elevenebbé tegye az *Abbazziában* üdülést kereső utazókkal és oda törekvő touristákkal. A déli vasút igazgatósága talán nem is sejtette, hogy ezzel egy nagyszabású gyógyhelyet fog megalkotni, mely rövid néhány év alatt oly annyira fejlődött, hogy most már terület-hiány miatt hangzik a panasz. Nincs hely, hova épiteni vagy épen nagyobb parkot alkotni lehetne.

Stefánia főherczegasszony az idén már másodszor időzött több héten át a közeli magas hegyek által az éjszaki és nyugoti szelek ellen teljesen megvédett s a déli flóra teljes pompájában diszlő tengermelléki gyönyörű oázon, egészséges, tiszta levegőt szíva és folyton gyönyörködve a ritka szép kilátáson, melyet a Villa Angeloni nyujt.

Abbazzia inkább erősebb természetű embereknek való tartózkodási hely. Az örökös légáramlat meglepően megnyugtató hatással van az idegekre. A munkától kifáradt, túlfeszített idegzetű emberek itt nagyon gyorsan felfrissülnek, felüdülnek; mig a gyönge szervezetű emberek könnyen meghülhetnek és megbetegedhetnek.

A trónörökösné kitünően érezte magát Abbazziában. Minden délelőtt több órát töltött a parkban a többi közönség közt, s a gyermekvilággal csakhamar valóságos barátságot kötött. A hol csak feltünt egy-egy mosolygó gyermekarcz, a fenséges asszony oda sietett, megszólította, kikérdezgette a gyermekektől, mi a nevök, honnét valók, milyen nyelveket értenek, stb. Nagy büszkeséggel versengett a kis világ egymással, hogy a «herczegnő» ő vele hosszabb ideig beszélt, vagy hogy őt több izben szólította meg, mint egyik-másik szomszédját. Bombelles gróf főudvarmester néha czukorkákat és ajándékokat osztogatott szét a gyermekek között a trónörökösné nevében.

Elképzelhetni, hogy az itt oly páratlanul kedves tenger gyakorolta a legnagyobb vonzerőt a fenséges asszonyra; ha csak az időjárás megengedte, mindig kievezett a rendelkezésére álló kis csolnakban udvarhölgye, Pálffy Terézia grófnő kiséretében, órákon át hagyva magát ringatni az itt oly szeliden csöndes Adria hullámai által. Sokszor messzebbre is kieveztek; néha maga a trónörökösné ragadta meg az evezőt, többnyire azonban inkább a kormányt kezelte s Pálffy grófnő hajtotta ügyes evezőcsapással a könnyü sajkát tovább. Pálffy grófnő derék magyar honleány s folyton azon van, hogy a fenséges asszony magyar nyelvismereteit növelje; nagy kegyben is áll a főherczegasszonynál, a kinek majdnem állandóan ő a társalkodónője.

Képünk, mely *Jelussich* Edmund abbaziai fényképi fölvétele után készült, hiven tünteti föl Stefánia trónörökösné és Pálffy grófnő igéző alakjait, a mint átengedik csónakukat a hullám ringó játékának és végig tekintenek a tájékon, melynek hátterében ott van Abbazzia. A kép baloldalán a háttérben látszik az ujonnan épült Stefánia-hôtel, a sürűbe elrejtve fekszik a Villa Angeloni, melyben ő fensége oly kellemes, üdítő otthont talált.

EGY FIATAL MAGYAR TUDÓS KELETEN.

Dr. *Ballagi* Aladár budapesti egyetemi tanár és ismert történetiró évenként nagyobb tanulmányi utakat tesz. A mult évben a pyrenaei félszigeten járt, a jelen évben a Balkán félsziget és Oroszország nagyobb helyeit látogatta meg. Utazása közben atyjának, dr. Ballagi Mórnak több levelet irt, melyekből — az atya szives engedélye folytán — egyes közérdekü részleteket közölhetünk olvasóinkkal.

Zára, 1887 junius 21.

. . . Triesztben megháltam s másnap reggel jegyet váltottam Korfuig, kiszemelve a leglassubb járatu hajót; igy legalább sokáig, egy teljes hétig vagyok a tenger hátán s Isztria, Dalmáczia és Albánia minden nevezetes városát megszemlélhetem. Tegnap voltam Polában, hol annyi a római nagyobbfajta emlék, mint Róma kivételével tán sehol egy helyben. Az arena, ha nincs is akkora, mint a római Colosseum, de jóval épebb s elegansabb épitmény, mint akár a veronai amphitheatrum . . .

Látszik, hogy közeledem Kelet felé; már itt a «Fiume» hajón mindenféle nemzet utazik együtt. Legtöbb olasz, de van német, stb. s egy lengyel dominikánus, kivel egy kabinban hálok s latinul conversalok, mert absolute nem tud se németül, se olaszul, se a konyha-latinon kivül semmiféle más nyelven. Én vagyok a ciceroneja s nagyon ragaszkodik hozzám. Szegény ember idegbeteg s priorja küldte e tengeri utra; a parton hajózik s dalmát kolostorokban száll ki időről-időre. Nappal igen jól megropogtatjuk együtt Cicero nyelvét — melyben több a gesticulatio, mint a hang; éjjel azonban az én domonkosom úgy ropogtatja az ágyat s csontos fejet meg tagjait úgy odaverdesi a kabinágy famenyezetéhez, hogy nem lehet tőle aludnom. Másként jól tudnék aludni; a tengeri levegő egészen átalakított. Ma a table d'hôte-on ettem olajban uszó tengeri halakat, rémitő erős eczetes paprikát és uborkát, alla napoletana készitett, vagy is zsírban uszó maccaronit s egyéb ily nehéz ételt, elszittam még egyszer annyi szivart mint máskor s mégis úgy érzem magam mint a hal a vizben.

Athén, 1887 junius 29.

. . . Antivariban, mely már montenegrói terület, kapitányunk vezetése alatt, Mayert, a «Neue Freie Presse» segédszerkesztője s mások társaságában meglátogattuk a konzult s tanui voltunk a Bajramot ünneplő törökök fegyvertánczának. Durazzóban, mely már Albániában fekszik, albán népjátékot láttunk. 26-án este Korfuban lengyelek társaságában sétakocsizást tettem a tündérszép szigeten, folyvást alvó, kaktusz, olajfa, eucalyptus, czitrom, narancs, gránátalma, ciprus, borsfa közt járva. A hotel rengetegbe került, mert hihetetlenül csalnak az Argirok utódai . . .

Smyrna, 1887. julius 2.

Legutóbbi levelemet Korfuba érkeztemkor irtam. Odáig igen kellemes volt utazásom, mindig kiváló emberek társaságában voltam és időnként partra szállva, mindenkor tisztességes, jobbára olasz kereskedőkkel érintkeztem. Korfuban azonban megkezdődik a rabló-világ. Gazabb néppel, mint az uj görög, eddig még nem volt dolgom és azt hiszem, nem is lesz, mert nem lehet. Korfu (Korhyra) első hotelében, «La bella Venezia»-ban csakhogy pőrére le nem vetkőztettek. Kikötőkben alig merek partra szállani, mert hiába alkudja ki az ember a különben is borsos viteldijat, a mint nem menekülhet már a bárkából, menten tudtára adják, hogy nem «mezzo franco»-t fizet, hanem «uno e mezzo franco»-t stb. Igaz, hogy az irodalomban is az uj görög mint a komiszság megtestesülése szerepel, de a mit Laveleye, de Amicis és mások irnak róluk, az mind igen gyöngéd, a valóságnak meg nem felelő leirás. Pl. egy Napoleont váltottam és kaptam érte (igen keveset) 23 drachma 80 leptét; de csak 15 frank értékü görög papirrongy pénzre lett volna szükségem és igy, midőn felváltották a 20 francot, egy negyedrészét t. i. 5 drachma 45 leptát visszaadtam, hogy azért franczia aranyat vagy ezüstöt adjon. De nem adott; azt mondta, hogy az a pénz *már* az enyém, tehát ő mint *vevő* veszi csak át és pedig nem5 dr. 45 leptát, hanem 6 drakhmát fizessek egy 5 frankosért; vagyis egy pillanat alatt 55 leptát (centimes) kellett volna veszítenem.

A Pyræusból vasuton mentem a közeli Athénbe, hol a könyvtárat, s a nagyszerü müemlékeket, a Parthenont, az Akropolist és Propylaeumokat néztem meg.

Athenből az «Argo» hajón Khioson át, mely már szintén Ázsiában fekszik, ide jöttem Smyrnába, mely Kis-ázsia legnagyobb kereskedő városa. Öt részből áll. Én a quartier français, a franczia rész első hotelében (Hôtel Hua) lakom; van még quartier grec, (görög rész) mely legnagyobb, mert a görögök maguk többen vannak, mint minden más nemzet együttvéve: továbbá quartier armenien, juif és turc (örmény, zsidó és török). Ez is középkori állapotokra emlékeztet és a Ghetto, magyar város, német város különkülön elkülönözve egymástól tisztán középkorias.

Smyrna igazi ázsiai város. Az egész pedig jókora, mert 200,000 lakosa van, mondhatni *egy* bazár. Minden lépten-nyomon karavánokra bukkanunk, elől a vezető egy törpe kis szamáron, utána lánczra füzve lomhán lépeget 6 teve Gänsemarschban, az utolsón a csöngettyü csilingel.

Itt kezdődik a *baksis* világa. Minden lépés borravalóval jár. A fináncz megmotozza még oldaltáskámat is, egy ismerősömnek kifordittatta még a zsebeit is, hogy nem hoz-e dohányt, pusztán azért, mert nem adtunk baksist. Török utlevelet, teszkerét, kellett váltanom, mely 5 frankomba került; igy is sok, de 10-et kértek, s derék főkonzulunk, Rémy-Berzenkovich, temesvári származásu magyar ember nyomta ugy le a teszkere árát; «C'est un *personnage*», ezt üzente élőszóval a policziának s azon a czimen, hogy előkelő ember vagyok, kaptam meg féláron az utlevelet.

Itt három könyvtár van: az érseké, szép teljes Bollandista gyüjtemény, de érdektelen, ép úgy mint a kapuczinusoké és a franciskanusoké; a domonkosokéba már nem értem rá elmenni.

Oly forróság van s utam annyiba kerül, hogy nem mehetek Palæstinába s Kairóba. Már jegyet is váltottam Konstantinápolyba, hova az «Apolló» gőzösön ma d. u. indulok s hétfőn éjjel érkezem.

Konstantinápoly, 1887. julius 8.

. . . . A város rengeteg s bábeli nyelvzavarában elvész az ember. Bármerre megyek, egyszerre hallok beszélni törökül, görögül, francziául, örményül, persául, arabul, angolul, németül, néha még magyarul is, mert sok magyar van itt, mindenféle rendü és rangu, a hamaltól az udvari szállitókig. A magyar kolonia folyvást hajban van egymással; selfmade menek, önerejökön fölemelkedett emberek, s viszont boldogulni nem tudó vagy épen elzüllött existenciák természetes, hogy nem férhetnek meg egymással.

A *Hôtel de Pest*-ben vagyok szállva, mely az európai városnak s az itteni magyarságnak egyaránt központja, a legjobb hirü egész Konstantinápolyban, pedig bizony piszkos; milyen lehet a többi? . . . . Láttam azt a három várost, melyet Konstantinápolylyal mérnek össze, t. i. Lisszabont, Nápolyt és Genovát; azonban igazán nevetség főkép Lisszabon és Genova fekvését ehhez hasonlítani. Nápoly is csak a Vezuv miatt jöhet Konstantinápoly mellett szóba. A város oly piszkos, hogy minden képzeletet felülhalad s főutczáján olyan a kövezet, mint nálunk a Gellérthegy oldalán. — 15-ikén Eyuban voltam, hol nagy temető van s onnan pompás kilátás nyilik a városra. Temetést is láttam. 6-án Büjükderében, hol a követek nyaralnak s mely valóságos földi paradicsom a Bosporus partján. 7-én Skutariba mentem át, meghallgatni az üvöltő derviseket s tanuja lettem oly fanatikus őrjöngésnek, minőről eddig képzetem sem volt. Ma a tánczoló derviseknek van napja s ezekhez fogok menni. Továbbá péntek levén, megnézem a Szelamlikot, vagyis a mint a szultán a templomba megy nagy katonai parádéval.

Perán a franciskánusoknál, Galatában a lazaritáknál, hol Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona eltemetve vannak, buvárkodtam. Ez utóbbi helyen egy magyar kézirattal biztatnak Rákóczi korából, melyet csak holnap nézhetek meg, mert nem könyvtárban, hanem a levéltárban őrzik s a levéltárnok csak holnap jő meg.

Ungheni, julius 16.

Most lépem át az orosz határt, ha ugyan vissza nem kell innen térnem. Rémséges hirek keringenek itt Oroszország elszigeteltségéről. Egész nap és éjjel utazom, holnap Odesszában leszek. Konstantinápolyból Sulinán át Galatzba mentem, onnét Szászkutra, Klézsára, Budára, Rekecsenbe, Rákóba, Forrófalvára, a moldvai magyar falvakba. Szomoru állapotokat találtam,

mindenki itt legyen. Addig mi az ellenség állását fogjuk kikémlelni.

A fejedelem ki is választott egy kis csapatot seregéből s az alkony oltalma alatt a *Fáncsika* és *Ludas* felé vezető uton indult meg, az ellenség helyzetét kikémlelendő.

Még azon az éjjelen közelébe lopódzott a tatárságnak a sereg, mely a bodóházai mocsárok mellékén tanyázott, s minden képzelődését felülmulta. Valóban tenger volt az, mely mindent elborítani fenyegetett.

Rákóczy György szomoruan tért vissza Debreczenbe.

Másnap reggel egész népáradás vonult ki a kertek közé: Debreczen minden fegyverfogható lakosa, a beszorult idegen nép férfitagjainak kiséretében. A dob és trombitaszó már messziről felhivta reájuk a fejedelem és kiséretének figyelmét.

Rákóczy sorba állíttatá a csapatot s aztán kétszer vagy háromszor végignézett rajtuk szemeivel. Tekintete elborult, mikor e seregen végig hordozá. Nem ilyen néppel lehet a tenger áradását feltartóztatni. Jámbor családapák, a kik a felesé-

PUSZTAI ÉLET.

Nyíri kép.

A lápok széles birodalma, a vadvizek, nádasok és homokbuczkák csodás belvilága, mely évezredek átkos és panaszteljes visszhangjait komor, közönyös egykedvüséggel hallgatá: végzetes valóra ébredt homályszerü szendergéséből. Romlandó testére rá nehezíté nagy kezeit az idők hatalmas gyermeke, a «kultura». Óriási kanálisok, mint megannyi mohó nadályok, pióczák hálózák be fekélyes testét, hogy kiszívják életerejét, éltető nedvét fiainak: a rideg nádnak, kákának, sásnak, sulyomnak és elecsnek.

Enyészet és pusztulás vette be magát a vadludak, kacsák, szárcsák birodalmába, megsemmisítvén békés nyaralóikat. A lengő nádasokból, tavakból, melyek csak néhány év előtt is visszhangzottak az ezernemű uszó és repülő lények élénk zsivajától, ma már csak itt-ott hangzik fel — mintegy hattyudalként — egy-egy libucz siralmas kiáltozása. Káka tövén nem költ többé a rucza. A nádi verebek seregei panaszos csiripelés között vonulnak el jobb hazát keresni. Elnémul a békák kórusa is s birodalmuk romjain balsorsuk intézője: a gazda jelenik meg, tűzzel-vassal, hogy megadja rájok a végső csapást. Néhány percz s a kiaszott nádból és bozótos zsombékokból sötét füstfellegek emelkednek a láthatárra, óriási lángoszlopok kiséretében, melyek vad serczegés között harapóznak tovább és tovább.

Majd az est homálya fedi el eme füstfellegeket s a szemlélő előtt feltárul a majd megujuló, majd eltünő tűzcsoportok belvilága, mi az egyhangu vidéket oly különössé teszi, s a szemlélő kedélyét a félelemnek egy sajátságos nemével tölti el.

Végre a tüzek is alább hagynak, s mint holmi mozgó és a távolban eltünő kisértetalakok, tünedeznek el egyik a másik után. Lassankint elcsendesül minden, s a kelő hold méla fénye már csak a kiszenvedett nádasok gyászos képét tükrözi vissza. Majd az ekék vasai szabdalják meg a gyászos képü területeket, és ezzel a sáros vizü lápok és nádasok évezredeket látott élete és története véget ér s a feledés homályába merül. Helyükbe a legjobb buzatermő «alföldeket» alakítja a gazdai tevékenység kulturális missziója.

*

A Nyírvidék egyik félreeső pontján, hol a lápok és nádasok birodalma nem sokára véget ér, futóhomok-halmok csoportjai által környezve fekszik magánosan a szép «Kondor-tanya», melyet közönségesen csak e néven neveznek a nagy terjedelmü gazdaság veterán kezelőjéről, Kondor Pistáról. Az uj gazdasági épületek és azok praktikus berendezése — középhomlokon a szép tiszti lakkal — megkapó képet nyujtanak az egyhangu vidék szemlélőjének. Pedig, hogy egy évtized előtt is mi volt e tanya helyén és környékén, arról Kondor Pista, a jó öreg maga beszélhetne el sok dolgot,

Valóban még egy évtizede sincs annak, hogy a jó öreg e helyen kutat ásatott, megvetvén ezzel alapját a tanya és gazdaság ujjászületésének. Akkor még nád és iszap uralta a gazdaság nagy részét. Ott most gyönyörű buzavetés hullámzik, lengetve a róna langy szelétől s a békák fura nótája helyett a tavasz pacsirtája zeng felette dicséneket a kikelet meghozójához.

Jogosan megilletne e dicsének egy része Kondor Pistát is, mert hogy ez ugy van, a hogy van: abban legtöbbet ő fáradott, ő izzadott.

Kondor Pista nem tanulta a gazdálkodást akadémiában, de hogy «a gazda szeme hizlalja a marhát», azt egy pár évtizedes praxis oltá a vérébe. Az élet iskolája az, hol tevékenységéhez megfelelő képességeket szerzett, s hol e mellett érvényt tudott szerezni azon igazságnak is, hogy jó gazdának lenni a legjobb hazafiság. Kot-

STEFÁNIA TRÓNÖRÖKÖSNÉ UDVARHÖLGYÉVEL, PÁLFFY GRÓFNŐVEL, ABBAZIÁBAN.

geik mellé kivánkoznak; fiatal emberek, kik az ismeretlen harcz borzalmaitól rettegnek, bár arczaik az elszántságot kivánják visszatükrözni; mi ez ott, a hol csatákban megaczélozott férfi-erő s rettenthetetlen bátorság szükséges?

A fejedelem még egyszer elvágtatott a csapat előtt: egy perczig maga elé nézett, mintha gondolkodnék valamin; s aztán egyszerre az összegyült senatorok felé közeledett.

— Atyámfiai! szólt halkan. — Jó hiveim! — Elejétől fogva, még az ősatyáitok alatt is, Debreczent nem fegyverrel, hanem főhajtással, ajándékokkal oltalmazták. Birák uraimék ti is ezt tegyétek!

Azzal sorba állíttatá seregét: kardjával tisztelgett az egybegyültek előtt; s az egész csapat egyszerre megindult a Böszörmény felé vezető országuton. A porfelleg nemsokára eltakará nyomaikat.

S a debreczeniek mozdulatlanul állottak helyeiken; s csak midőn a porfelleg elvonult: akkor tekintettek egymásra.

(Folytatás köv.)

ródjanak is előle a holmi kaputos gazdák, az ő nagyképüsködő theoriájukkal.

A téli egyhangú csendélet után a felébredt kikelet meghozta a Kondor-tanyára is a régen nélkülözött élénkséget. Megjött az ekék, boronák működésének ideje. Gyönyörű tavaszi nap délutánja süt le a tanyára és környékére. Élénkséget, életet tükröz vissza minden része, minden helye a gazdaságnak. Itt a magot vetők és boronálók dudolnak örömdalt; amott az árok-partokon faültetők sora huzódik végig; a jó öreg is köztük fáradozik, ujítja, szépíti a gazdaságot, a hol csak lehet. Amott félrébb, hol tavaly előtt még nád lengett, megelégedett szántók dala igyekszik túlharsogni a fáradhatatlan fülemilét, s egyszerű dalukban van valami sajátságos:

«Elvitte a víz a nádat,
Vigan szántom az avarat,
Meg is szántom, be is vetem,
Tili-tuli! gyöngy életem.
Hajrá Bibor, hajrá Pajkos,
Hajrá, hajrá!
Megétetlek, megitatlak
Estve majd rá.
Az aljatok jól megvetem,
A rózsámat felkeresem,
S megölelem!»

Még nagyobb élénkségben uszik a tanya szomszédsága, hol szőlőkarók ezrei fehérlenek. Mert hát a homokbuczkák egyhangú világának, tét-

hogy Rákóczy Györgyöt erővel is megfoszszák a fejedelemségtől. Rákóczy megverte a török sereget, s aztán, mikor a tatár khán, a szilisztriai basa s a két Oláhország vajdája Erdélybe tört s boszuból Gyula-Fehérvárt felégeté, ő Debreczen köré vonult vissza s a Nyírségen táborozott seregével. A zabolátlan hadak mint kínozták a debreczenieket: azt csak a krónikairó tudja hiven elbeszélni.

Jöttek aztán a budai és egri pasák, hogy Rákóczy seregén boszut álljanak a vereségért. Rákóczyt meg is verték s egyúttal Debreczent is kemény sarcz alá vetették.

— Csakhogy ezek elmentek! sóhajták a debreczeniek s az utczákon hála-istentiszteleteket tartottak örömükben.

De kora volt még örülniök!

Alig hogy a török hadak eltávoztak, már ismét Debreczen alá gyülekezett a hajdúság. Ezúttal igazán nyomoruságos állapotban voltak s a debreczenieknek kellett őket élelemmel is ellátniok.

Két napig voltak a városban, midőn hire érkezett, hogy Küprili Mehemet, a török nagyvezir, Jenő alá érkezett seregével. Debreczen városa rögtön ajándékot és követeket küldött, hogy az ozman sereget jó kedvre hangolja.

Ámde a nagyvezir épen akkor értesült, hogy a gyülölt Rákóczy György ismét Debreczenben van seregével. Ezért aztán kétfelé akarta hasittatni a követeket, de később megengesztelődött, a mit avval bizonyított be, hogy a debreczeni követekkel levelet küldött a tatár khánhoz, ki Erdélyt pusztitá seregével. Sokan elszöktek közülök, de a nagyobb rész egész Erdélyországig elvergődött, portyázó seregek által megkínozva, éhségtől gyötörve, csakhogy szülővárosuk ügyének használjanak. Ebben az utban gyilkoltatott meg Ignát András, Debreczen másodbirája, s a többi is sok viszontagság után érkezett vissza Debreczenbe, embertől el nem képzelhető állapotban.

Akkor már nem volt ott Rákóczy György. Hajduival és németeivel Jenő felé indult, hogy a nagyvezír seregével megütközzék. Erősen meghagyta, hogy eleséget küldjenek utána.

A szekeresek másnap hajnalban meg is indultak az élelemmel s a debreczeniek egy kissé megnyugodhattak.

Estére azonban egyszerre nagy lárma hallatszott, s az országut porából a vágtató szekeresek robogtak a városba. A lovakról csurgott az izzadság s a fuvarosok nem birtak szóhoz jutni a rémülettől.

— Mi történt? Az Istenért! Miért tértetek vissza? hangzék innen is, onnan is, s egy perczre csend lőn, mintha mindenki valami rémitő hir hallására lett volna elkészülve.

Végre az egyik szekeres, egy tisztes, őszhaju polgár megszólalt:

— Az Isten legyen minekünk irgalmas, mert rémitő dolgok fognak történni a világon. Mikor Derecske tájára értünk szekereinkkel, ezer lépésnyi távolságban az egész tatár sereget magunk előtt láttuk. Mi rémülten fordultunk vissza szekereinkkel s lóhalálában vágtattunk idáig. Hátunk mögött többször hallottunk sikoltásokat, mintha az üldöző csapatok a hátul levő szekerekkel küzdnének. Nézzétek meg jó uraim, nem hiányzik-e valaki közülünk? mert mi nem értünk rá megfordulni rémületünkben.

— Szent Isten! — sikoltott egy asszony. Én nem látom az uramat! S arra egyszerre több felé is sikoltás támadt s egy rémült hang kiáltása hallatszott:

— Ács Dániel sincs itt! Meg Rigó Ferencz, Vázsonyi István! Az Isten legyen minekünk irgalmas!

Valóban nyolcz ember hiányzott a csapatból: mind tisztességes, megőszült debreczeni fuvarosok s azt elgondolni is iszonyú, micsoda sorsra juthattak?

Ah! mily rettentő az, midőn az Isten haragját kivánja megmutatni!

Azt az éjszakát ismét ébren töltötték el Debreczen város lakosai s egyik sem szégyelte a másik előtt, hogy imádkozni kezd az éjszakában. A csillagok rejtélyesen lobogtak, s a hallgató mennyboltozat nem mutatá meg, vajjon a ki fölötte van, megelégelte-e már a szenvedéseket?

A következő nap megmutatta, hogy még nem elégelte meg.

Korán reggel egy nagy csapat ember jött futva a városba, a nyírség és hajdúság lakosai s remegve beszélték, hogy a tatárság elfoglalta helységeiket. Ők is csak futva tudtak előlük megmenekülni. A menekülő emberek érkezése egész napon át nem szünt meg s midőn az éjszaka rég leszállott már Debreczen fölé, folyton és folyton özönlöttek még a körüllevő helységek lakosai s azok mind rémitő dolgokat beszéltek, mi történik *odakünn?*

De még mind nem volt elég a szenvedésből!

Éjjel tizenegy óra tájban a láthatár szélén levő égboltozat piroslani kezdett s midőn az emberek mind az utczára gyülekeztek, mintha az egész égboltozat egyszerre felgyuladt volna, a látóhatár mindenik széle csillogott és ragyogott az éjszakában.

Tizenkét falu lángja volt az, a mi ide látszott.

Ah! van-e még hátra valami?

Azon az éjszakán tanácskozásra hivta össze Váczi András uram a város atyáit, s az öreg toronyban pont éjfélt ütött, midőn a polgárok választottjai összegyülekeztek. A nagy teremben két gyertya égett csak s a terem szögletei egészen elmosódtak a homályban, az arczokat alig lehetett megkülönböztetni; s a kik összegyülekeztek: némán és csendesen maradtak, míg el nem kezdődött a tanácskozás.

— Az Isten keze sulyosan reánk nehezedett, — kezdé Pomarius uram s hangja oly szomorú volt, midőn a homályos termen végig csengett. — Mit apáink és ősapáink vétkezének: azt is rajtunk látja jónak megbüntetni az Isten belátthatatlan bölcsesége; a csapások, melyek mindegyikünket sujtának, velünk együtt rég elmulnak akkor, midőn Debreczen város évkönyvei még folyton fentartandják ez évek emlékezetét. S a késő utódok azt olvassák-e vajjon, hogy mi akkor, midőn századok munkája veszélyben forgott, gyáván és tétlenül néztük városunk pusztulását s nem azon voltunk, hogy bár életünk árán, de megmentsük a helyet, hol atyáink és ősatyáink hamvai pihennek?

Ah! hogy felegyenesedett egyszerre mindenki e szavakra! Egy ősz földmüvelő állt fel legelsőben helyéről.

— Megértettük e szavakat, — szólt, hosszú ősz haját végigsimítva. — Megértettük s tudjuk mit kellessék tennünk s azt a szív diktálja, nem az értelmesség. Nagytiszteletü Uram mindenütt kész karokra talál s az összegyültek mindegyike jobban tudja nálam, öreg embernél, mit kell tennie, midőn e szent hamvakat kell megőrzenünk.

— Ezt vártam is, — szólt Pomarius, — s megvallom, jól esik, hogy nem csalódtam hiedelmemben. Azt mindenki tudja, hogy e várost csak fegyverrel lehet megvédelmeznünk. Ez arczok azt mutatják nekem, hogy nincs, a ki attól visszariadna. De mi kevesen vagyunk arra, hogy valamit véghez vihessünk. Az első dolog tehát az, hogy a nagyságos fejedelmet keressük meg segitségért. Kell tehát vállalkoznia valakinek arra, hogy veszedelmeken, küzdelmeken át elvigye nyomoruságunk hirét, s elvigye akkor, ha száz veszély is akarná eltéríteni utjából. Én magam szivesen leszek az egyik; de ki van még, a ki vállalkozik a küldetésre?

— Én! Én! kiáltának valamennyien s mindegyik a másikat igyekezett meggyőzni, hogy ő lesz a legalkalmasabb a feladatra.

Ismét az előbbi ősz polgár állott fel helyéből.

— Nem, úgy nem lesz jó, a hogy Nagytiszteletü Uram elmondotta. Kire biznánk családjainkat, ha nem arra, ki tanácsaival és tetteivel mindenha támaszunk volt a veszedelmekben? Nincsenek-e itt elegen, kik szivesen készek e küldetést elvállalni s kik meg is teszik azt, a mit egyszer megigértek? Két ember kell a küldetéshez. Az egyik Dul Mátyás legyen, szomszédom, magányos, családtalan ember; senkinek sem okoz szomoruságot, ha neki vág a veszélyeknek. S aztán nem vagyok-e itt én, öreg, hasznavehetetlen ember, ki ugyis rég kivánkozom abba az országba, hova azok, a kik szerettek e világon, rég elköltöztek előlem? Ha valami baj érne, ha netalán el kellene mennem azon az uton, mely kedveseimhez vezet, nem lesz az nekem szomoruság. Hadd használjak én is valamit városom ügyének; ti, kik fiatalok vagytok, ugyis eleget használhattok.

Hiába volt minden kérés: az öreg nem mondott le szándékáról.

S másnap megindult a két ember: Dul Mátyás és Szabó Dániel s még csak nem is könynyeztek, midőn a város határát elhagyták.

Már három napig voltak távol a küldöttek; s azt a három napot nemcsak a város feletti aggódás tette hosszuvá, de a két küldött miatt való igazi aggodalom is.

A negyedik nap reggelén ismét nagyszámu partiumbeli magyarság menekült a városba s rémülten beszélé, hogy a tatárság több szerte csatangoló debreczeni polgárt foglyul ejtett. Ugyanazon nap estéjén több tanyás polgár azt a hirt hozta, hogy tatárság *Derecske* mellett ütközik a magyarokkal.

Azok, kik a városi atyák gyülésén résztvettek, bátrak és Istenben bizók maradtak e megpróbáltatásban is; de mit használt az ő nyugalmuk, midőn ezer ember a végső itélet elérkezéséről suttogott?

Ekkor jött a hir, hogy a fejedelem a város alá érkezett seregével.

Pomarius és Váczi András uram rögtön kisiettek a kertekbe, hogy e hír valódiságáról meggyőződést szerezzenek. Akkor már ezer és ezer ajk éltette a Rákóczy György nevét s minden szem a megszabadulás reményétől csillogott.

A fejedelem valóban ott volt a kertek között, a Totzószélben, mely a Hatvan-utczán kivül kezdődött. Csakhogy nagyon rosszkedvüen fogadta az érkezőket.

— Az Isten hozta közibénk Nagyságodat, üdvözlé Pomarius.

— Szivesen megjelentem kérelmökre, — szólt a fejedelem a küldöttekhez. — E város fentartását nemcsak mi kivánjuk; de azt az ország érdeke is követeli. Ámde nagyon szomoru konstellácziók vannak fölöttünk. Az ellenség, mely bennünket fenyeget, beláthatatlan nagyságu; egy tenger, mely mindent elboritni látszik körülöttünk. S vajjon mi az, a mit e roppant erővel szembeállithatunk? A mi hadaink nagyon megfogyának a folytonos hadakozásban; s az eredményt, melyet e hadakkal elérni lehet, szinte előre megmondhatnók.

— Ah! Nagyságos uram! — szólt Pomarius. — Én bizom az Isten irgalmában s nem latolgatom a történendőket; mert mely halandó az, a kinek a jövő fátyola feltárul? S aztán városunk minden fegyverfogható polgára kész megvédelmezni e helyet, habár vére kihullásával is.

— Ezt az utóbbi passzust elfogadom, — szólt Rákóczy; — de az Isten irgalmáról ne beszéljünk; mert az meg nem védelmez *most* bennünket, ha magunk tétlenek maradunk. Tehát holnap a város összes fegyverfogható népe fölött szemlét tartandok; azert már a hajnali órákban

*

A BERLIN-TATAI KOCSI-VERSENY: Báró Senft, az első dij nyertese, fogatán.

kitünő festőművészünk műtermében tett látogatást. Délután két órakor érkezett a király *Benczur* Gyulának Bajza-utczai műtermébe és megtekintette a megboldogult királyné arczképét, melyet Ő Felsége *Ferenczy* Ida számára rendelt meg a művésznél. Benczur a műterem lépcsőjénél fogadta Ő Felségét. A műteremben középen egy állványon volt elhelyezve a királyné arczképe, melyet a mester részint emlékezetből, részint pedig a királyné fiatalkori arczképei után festett. A *király* meghatottan, hosszasan szemlélte a képet és így szólt: «*Kitünően sikerült. Valóban a megszólalásig hü. Igen meg vagyok elégedve.*» Majd megnézte a műteremben készülő többi képeket, Schlauch bíbornok arczképét és a nagy képet, a mely azt a jelenetet ábrázolja, a mikor a király 1896-ban az országgyűlés hódoló küldöttségét fogadta. A Bajza-utczából az összegyült nagyszámú közönség éljenzése közben a király elhajtatott a Royal-szállóba az agancs-kiállítás megtekintésére. Fogadására megjelent ott Darányi Ignácz földmívelésügyi miniszter is. Gróf *Nádasdy* Ferencz kiállítási elnök kalauzolása mellett tekintette meg a kiállítást a király, különösen sokáig szemlélte József Ágost főherczegnek első díjat nyert husz águ szarvasagancsát, a Koburg Fülöp herczeg s Frigyes főherczeg által küldött agancsokat.

Okt. 26-án az általános kihallgatás után délután két órakor Ő Felsége a *műcsarnokba* hajtatott, hogy megtekintse a *Barabás* Miklós és *Molnár* József elhunyt művészek képeiből rendezett kiállítást. *Wlassics* miniszter is ott volt, ki az utóbbi napokban gyöngélkedett, s a kit a király rögtön észrevett és örömét fejezte ki, hogy már jobban van. Még az előcsarnokban bemutatták *Maszák* Hugónét, Barabás lányát. A felséget *Telepi* Károly kalauzolta. Barabás arczképei a közélet nevezetességeit tüntetvén föl, a király nagy érdeklődéssel nézte azokat. Ő Felsége ezeket mind ismerte. Barabás az 1848—49-iki események férfiait is lefestette és lerajzolta. «Ez Batthyány» — szólt a király, s egy másik képnél: «Ez Görgei.» A többi honvédtábornok arczképeit is megtekintette a király. Leiningen tábornok arczképét szemlélte leghosszabban. Meglepte a királyt saját fiatalkori arczképe, melyet Barabás rajzolt. *Maszák* Hugó, a művész veje, megjegyezte, hogy Barabás akkor másfél óráig nézte a királyt és emlékezetből rajzolta meg arczképét. A királyt annál is inkább érdekelték a Barabás rajza után sokszorosított képek, mert egykor maga is foglalkozott a kőre való rajzolással. A vízfestményeket is hasonló érdeklődéssel vizsgálta. Aztán *Molnár* képeit nézte meg, a kinek működéséről kérdezősködött. A felség érdeklődését tanusítja, hogy egy órát töltött a műcsarnokban. A Barabás síremlékére Ő Felsége 200 frtot adományozott.

Délután öt órakor *udvari ebéd* volt. A király vidám jó kedve általánosan feltünt. Mindenkit megszólított. Jelen volt a függetlenségi pártból *Justh* Gyula is. A szélső ellenzék e tagjával is hosszabban beszélgetett a király. A beszélgetés hangosan folyt, s a környezet hallotta a képviselőnek hódoló tisztelettel mondott őszinte szavait. Megszólítással tüntette ki Ő Felsége gróf *Apponyi* Albertet, és *Szentiványi* Árpádot is, a nemzeti párt volt alelnökét. — A *király* esti nyolcz óra után utazott Gödöllőre. Okt. 30-ikán megy Bécsbe, s november 2-ikán visszatér.

Az özvegy trónörökösné házassága. A már régebben szárnyaló hírt, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösné egy fiatal magyar főúrhoz férjhez megy, most már mint legközelebb bekövetkező eseményt emlitik. A vőlegény gróf *Lónyay* Elemér, ki a diplomácziai pályán haladt, legutóbb londoni és pétervári követségi titkár volt. Unokája Lónyay Gábornak, ki Magyarország közéletében jelentékeny szerepet vitt. Született 1863-ban, 1896-ban grófi rangra emelte a király. *Stefánia* főherczegnő megtartja «a királyi fenség» czímet, mely születésénél fogva megilleti. Nem Bécsben fog lakni, hanem alkalmasint Londonban és Magyarországon, gróf Lónyay bodrog-olaszi-i birtokán. Leánya, *Erzsébet* főherczegnő külön udvartartást nyer és Bécsben marad. Gr. *Lónyay* Elemér már áttért a református vallásból és katholikus lett. Az esküvő valószinüleg Londonban megy végbe, és pedig tekintettel a vőlegény magyar honosságára, először polgári kötéssel — ezt a londoni osztrák-magyar nagykövet hajtja végre, — az egyházi szertartást pedig hir szerint gróf *Vay* Péter pápai kamarás, a vőlegény gyermekkori barátja teljesíti. Az özvegy trónörökösné a legközelebbi napokban elbucsuzik a királyi család tagjaitól s azután Londonba utazik, a hol november hóban lesz az esküvő.

A kereskedelmi miniszter Fiumében. *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter sorra látogatja azokat a helyeket, melyeken ipari, kereskedelmi tekintetben fontosak, vagy egy-egy vidék gazdasági központjául tekinthetők, — hogy közvetlen tapasztalatokat szerezhessen. Most *Fiuméra* került a sor, mely mint tengeri kikötő fontos az ország érdekeire, s melynek fejlesztésére államunk már annyit áldozott. Október 26-ikán érkezett ide, hogy megtekintse a kikötőt, raktárakat, a vasuti építkezést, az iparteleped et. A fiumeiek örömmel fogadták a miniszter látogatását, mely bizonyára jótékony hatással lesz a fontos kikötőváros további fejlődésére.

Szeged fogadalmi temploma. Szegeden a város díszes templomot épit, mely hirdesse, hogyan született újjá Szeged az 1879-iki árvíz pusztítása után. A templom 600,000 forintba kerül, ebből a pénzből azonban még csak 215,000 forint van együtt. A többit kölcsön utján szerzik meg. A város háromezer hold legelőt ad ki szántás alá és a kölcsönt ennek jövedelméből törlesztik. A templomot a Dugonics-téren fogják fölépíteni.

Az 1848—49-iki főrendiház elnökének emléke. Ötven esztendő előtt 1849. okt. 24 én végezték ki Budapesten báró *Perényi* Zsigmondot, a nagy idők főrendiházának elnökét. Szülőföldje, Ugocsamegye *Nagy-Szőllősön* emlékünnepélyt rendezett e nap évfordulóján. A megye rendkívüli közgyűlést tartott, melyen *Flóris* István tartott emlékbeszédet. Megható volt, mikor a vértanú fia, báró *Perényi* Zsigmond kért szót, s mély hálával köszönte meg a kegyelet nyilvánúlását. A megyeházból a kaszinóba ment a közönség, hol *Becsky* Emil alispán, a kaszinó elnöke emlékezett meg a szabadságharcz vértanúiról, különösen pedig Perényi Zsigmond báróról. Azután *Tóth* Jenő dr. árvaszéki elnök és lapszerkesztő tartott hosszabb fölolvasást a nagyidők eseményeiről.

Jókai hazaérkezése. Jókai Mór fiatal nejével okt. 26-ikán visszaérkezett Olaszországból Budapestre. A nagy költő pompás egészségben jött meg. A Hungária-fogadóba szálltak, hol addig maradnak, míg Erzsébet-körúti új lakásukat berendezik.

Ünnep az országos levéltárban. *Pauler* Gyula, a jeles történetiró, huszonöt esztendő óta főnöke már az országos levéltárnak. Ezt a jubileumot a levéltár tisztviselői okt. 25-ikén ülték meg. A tisztviselők arczképével és névaláirásával ellátott díszes albumot nyujtott át *Óváry* Lipót országos levéltárnok üdvözlő beszéd kiséretében. *Pauler*, a ki e huszonöt évi megfeszített munkájával érte el, hogy az országos levéltár olyan előkelő színvonalon áll, meghatottan mondott köszönetet.

Egy tanár ünneplése. *Lehr* Albert, a budapesti evangelikus gimnázium tanára, a Tudományos Akadémia tagja, az érdemes iró, ki Arany «Toldi»-jának magyarázatával akadémiai jutalmat is nyert, visszavonúlt a tanári foglalkozástól. Régi tanítványai okt. 22-ikén szép ünnepet rendeztek, hogy tiszteletöket kifejezhessék.

A gimnázium termében gyült össze a közönség. Ott voltak: Szily Kálmán, Bachát Dániel esperes, Csiky Kálmán, Herman Ottó, Králik Lajos dr., és még számosan. Még messze vidékről is eljött az ünnepelt több régi tanítványa. Az ünnepelt tanárt az ünnep rendezői vezették be: Kozma Andor, Győry Loránd, Kovács Jenő. Az ének után Győry

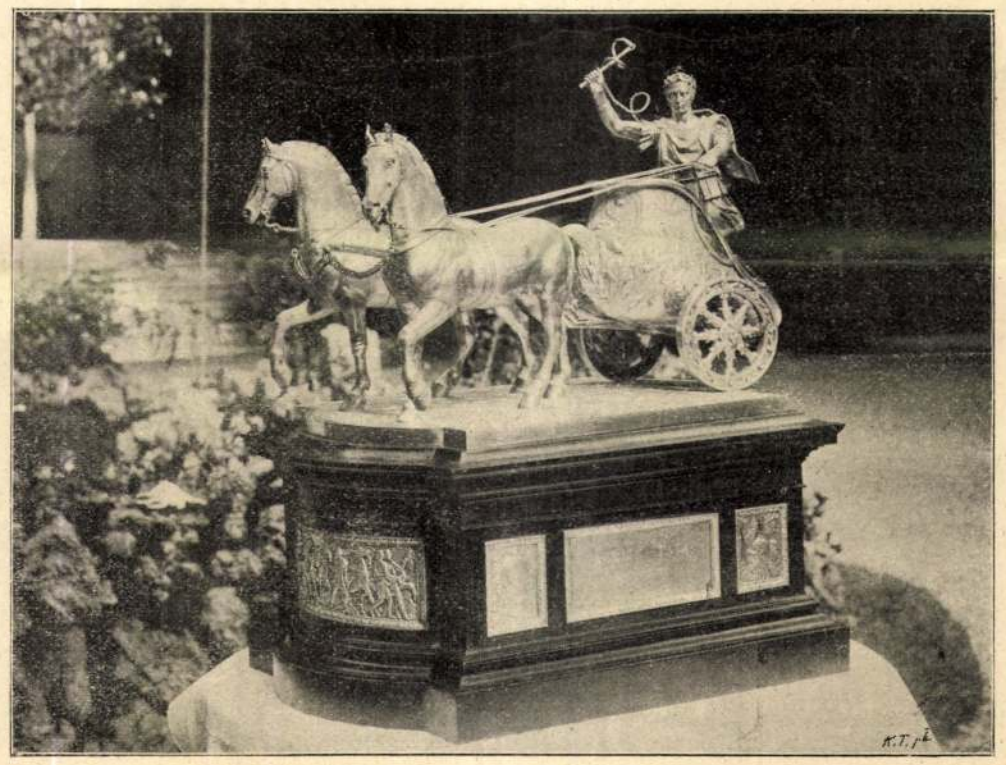

A BERLIN-TATAI KOCSI-VERSENY ELSŐ DIJA.

részleteket, a nélkül, hogy valóban összefüggnének. Az önerejökben bizalmatlan írók a túlzásokat erő gyanánt szokták venni. Még színhelyekben is olyan nagy a változatosság: Monte Carlo, Róma, a teatro Costanzi festő-műterme, s aztán mennyi szereplő!

Nagy háttere is van a darabnak, az olasz bankszédelgés, de ennek csak annyi köze az eseményekhez, hogy Fano herczeg — az egyik szereplő — nevét is fölhasználják a szédelgők. A mellékes dolgok és szereplők azonban különbek, mint a kiknek cselekvése a drámát alkotja. A hősnő, a «szegény Mária» egy megmagyarázhatatlan lény. Igen szép hölgy, leánya egy silány asszonynak, ki férjét tönkre tette, öngyilkosságba kergette. Máriába beleszeret Fano herczeg, feleségül kéri, de Mária bevallja neki a család történetét, s hozzá teszi, hogy ő is attól fél, hogy anyjához hasonló lesz. Egy havi megfontolást ád a herczegnek. Egy hónap alatt Mária beleszeret egy szegény festőbe, Enricoba, hanem mert érzi, hogy képtelen volna szegényűl élni, mégis csak a herczeg hitvese lesz. Szeretni azonban a festőt szereti, sőt ő maga kínálja magát a festőnek, csakhogy ez visszautasítja az ilyen titkolt szerelmet. Bánatában a festő «Szegény Mária» című képet fest, mely Mária képmása, mely őt híressé, művészszé teszi. A darab furcsa vége az, hogy Mária folytonosan szereti a festőt; elválhatna ugyan az urától, férjhez mehetne a festőhöz, csakhogy ő gazdagság és fény nélkül nem élhet, — tehát megmérgezi magát. Valószínűtlen alakját *Márkus* Emilia művészetének egész erejével igyekezett magyarázni, s kitünő részleteket dolgozott ki. Az ideális festő *Mihályfi*-nak jó szerepe. *Helvey* Laura, *Nagy* Ibolya, *Paulayné*, *Török* Irma, *Náday*, *Bercsényi*, *Császár* a többi kisebb-nagyobb szerepekben teljesítették elismerésre méltón a darabtól rájok rótt kötelességeket. A fordításért *Timár* Szaniszlót dicséret illeti. Az előadást végig nézték *Klotild* és *Auguszta* főherczegnők, valamint *József Ágost* főherczeg.

A székes-fejérvári szinház jubileuma. Október 27-ikén huszonöt éve volt, hogy Székes-Fejérváron megnyilt az állandó szinház, a Nemzeti Szinház tagjainak közreműködésével. A negyedszázados ünnep előadására szintén Katona «Bánk-bán»-ját tüzték ki, és most is a Nemzeti Szinház tagjaival.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia okt. 23-iki ülése *Thán* Károly elnöklete alatt ment végbe.

Heller Ágost tett jelentést a nemzetközi mathematikai és természettudományi bibliographia ügyében. Az a két konferenczia Londonban, melyeken Heller a magyar kormányt képviselte, azon czélból gyűlt össze, hogy egy általános mathematikai és természettudományi bibliografiát létesítsen, mely minden idevágó dolgozatot magában foglal. Az elfogadott terv egy 1900-ban Londonban ülésező újabb konferenczia elé kerül, mely aztán mint nemzetközi tanács azonnal hozzáfog a szükséges munkálatokhoz. Utána dr. *Ilosvay* Lajos ismertette *Szarvasy* Imre «Az indulinok (kátrányfestékek) előállítása elektrolitikus módon» című dolgozatát. — *Daday* Jenő bemutatta a *Biró* Lajos által Új-Guineából küldött mikroskópi anyagban talált, szabadon élő fonálférgeket. — Végűl *Kövesligethy* Radó az álló csillagok tengelyforgásáról tartott előadást.

A Kisfaludy-Társaság okt. 25-iki havi ülésén *Vadnai* Károly elnökölt, ki sajnálattal jelentette, hogy Szász Károly másodelnök gyöngélkedik. Kivánta egyszersmind, hogy a társaság élén jövőre is oly szépirodalmi férfiú álljon, ki oly buzgón és szakértelemmel vezesse ügyeit, mint Gyulai Pál.

Beöthy Zsolt titkár Patterson Arthur külső tag, egyetemi tanár és a magyar irodalom lelkes angol ismertetőjének halálát jelentette be. A társaság koszorút helyezett koporsójára s ezt mintegy a nemzet nevében tette. Bemutatta az eperjesi Széchenyi-kör levelét, a melyben meghívja a társaságot az október 29-én megtartandó Petőfi-ünnepélyre. Végűl jelentette, hogy *Sebestyén* Gyula, a kit a társaság a múlt télen küldött a dunántúli regős énekek gyűjtésére, több mint 40 eredeti dallamú, etnografiai, és költői szempontból fontos regős éneket gyűjtött. Az első felolvasó *Endrődi* Sándor volt, ki egy részletet olvasott föl irodalmi tanúlmányaiból Kisfaludy Károlyról, kit irodalmi működésében mint vígjátékírót tart legnagyobbnak, s azt mondja, ha franczián születik, Molière lehetett volna. *Radó* Antal műfordításokat mutatott be franczia költőkből. *Bartók* Lajos «Nemzeti szinház és nemzeti dráma» czímen értekezett. Azt kérdezte, van-e ma nemzeti dráma? A felelet, hogy volt nemzeti drámánk, de ma már nincs, mert elnyomták, hogy az idegent dédelgethessék, különösen a francziát és az olaszt, kiknél a szecesszió annyira megy, hogy a legdrámaibb férfiszerepeket is asszonynyal játszatják s küzdelem helyett pathologiai mutatványokat visznek a közönség elé. A Kisfaludy-Társaságot múltja areopággá teszi, mely hivatva van itélkezni e téren és visszaszerezni a nemzeti drámának elkobzott jogait. *Beöthy* Zsolt titkár *Lehr* Albert vendégtől olvasott fel egy részt Goethe «Herman és Dorotheájának» fordításából.

KRÜGER TRANSZVÁLI ELNÖK NEJE.

TRANSZVÁLI POLGÁR FELESÉGE.

TRANSZVÁLI POLGÁR (BURGHER).

A képzőművészeti társulat közgyülése. Az orsz. képzőművészeti társulat okt. 22-ikén rendkivüli közgyülést tartott, melyet az új alapszabályok tettek szükségessé. E szerint ugyanis a választmány tagjai úgy választandók, hogy csak művészek szavazhatnak a választmány művészi tagjaira, a műbarátok nem; ellenben a műpártoló választmányi tagokra a művészek is szavaznak.

A közgyűlést *Andrássy* Tivadar gróf elnök nyitotta meg. *Ambrozovits* Dezső dr. társulati titkár fölolvasta a választmányi jelentést és bemutatta a jóváhagyott új alapszabályokat, melyek értelmében a művészek 24 művészt választanak (16 festőt, négy szobrászt és négy műépitészt,) míg a műpártolók választmányát tiz új taggal egészitik ki. Mialatt a szavazás tartott, felolvasták több művész indítványát, egy *művész-klub* fölállítására, mely a római *Circolo artistico* mintájára otthona és szellemi központja lenne a magyar művészeknek. A közgyülés helyesléssel fogadta az előterjesztést és egyhangúlag elhatározta, hogy a klub fölállítását erkölcsileg és anyagilag elő fogja mozditani. E közben a szavazást befejezték, de a szavazatok összeszámitását csak az okt. 24-ikén tartott választmányi ülésnek terjeszthették elő.

Megválasztattak a művészek közül: *a) festők:* Balló Ede, Basch Gyula, Benczur Gyula, Dudits Andor, Jendrassik Jenő, Kacziány Ödön, Karlovszky Bertalan, Lotz Károly, Mihalik Dániel, Pap Henrik, Roskovics Ignácz, Stetka Gyula, Tornai Gyula, Ujváry Ignácz, Vajda Zsigmond, Vaszary János; *b) szobrászok:* Fadrusz János, Kallós Ede, Strobl Alajos, Zala György; *c) épitészek:* Alpár Ignácz, Gerster Kálmán, Lechner Ödön, Schulek Frigyes. A *műpártolók* közül: Baronyi Artur, Benke Gyula, Berzeviczy Albert, Dessewffy Arisztid, Hegedüs Sándor, Katona Béla, Rakovszky István, Teleki Géza gróf, Végh Artur, Wágner Géza dr.

Vasúti és hajózási klub. A főváros társas élete ismét egy előkelő körrel gyarapodott. Okt. 21-ikén nyilt meg az Andrássy-úti régi műcsarnoknak e czélra berendezett helyiségeiben a magyar vasúti és hajózási klub, melyet a vasúti és gőzhajózási vállalatok tisztviselői már régen terveztek. A jelentős hivatású klubot *Ludvigh* Gyula, az államvasútak elnökigazgatójának és *Marx* János miniszteri tanácsos, államvasúti igazgatónak pártfogásával *Kotányi* Zsigmond államvasúti főfelügyelő szervezte, többek buzgó támogatásával. A múlt év végén alakúlt meg s elnökségét *Hegedüs* Sándor kereskedelmi miniszter fogadta el. Az alelnöki tisztet szintén a hazai közlekedési intézetek vezető férfiai: *Ludvigh* Gyula, az államvasútak elnökigazgatója, *Ráth* Péter, a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója, *Thaly* Emil, a dunagőzhajózási társaság igazgatója vállalták el.

A megnyitáson ott volt *Hegedüs* Sándor miniszter is, kit *Ludvigh* Gyula meleg beszéddel köszöntött s elmondta, hogy e társaskör czélja a hazai vasúti és hajózási tisztviselők szaktudományi képzettségének és társadalmi helyzetének emelése, a kartársi szellem fejlesztése, továbbá a tagok szellemi és anyagi érdekeinek előmozditása. *Hegedüs* miniszter hosszabb beszédben válaszolt s üdvözölte a czélt, mely minden komoly szakember közreműködését méltán igényli. Kijelentette, hogy benne a hivatalos személyt és a magánembert, a minisztert és a barátot nem lehet külön választani és hogy benne mindig őszinte barátot fognak találni. Ezzel a miniszter a klubot megnyitotta. Az ünnepélyt lakoma fejezte be, melyen Hegedüs miniszter mondta az első felköszöntőt a királyra.

MI UJSÁG?

A király Budapesten. Gödöllőn naponként udvari vadászatokat tartanak. A király hétfőn és csütörtökön az átalános kihallgatások végett e héten is Budapesten volt. Ő Felsége itt maradásának ideje nincs meghatározva, mert ez a delegácziók összeülésének idejétől függ. A Felség ugyanis a delegácziók megnyitásakor Budapesten kiván lenni, de most épen a legfontosabb politikai kérdések egyike, hogy a bécsi reichsráth megválasztja-e a delegáczió tagjait. Ő Felsége november elsejére, mindszentek ünnepére Bécsbe megy, hogy az uralkodó-család sirboltjában megtegye a kegyeletes látogatást. Aztán ismét visszautazik Gödöllőre, hol a toskánai nagyherczeg és Lipót bajor herczeg a király vendégei.

Ő Felsége a legközelebb múlt vasárnapot, okt. 22-ikét Budapesten töltötte. Fogadta állami ügyekben gróf Clary osztrák miniszterelnököt, majd egy

23. SZÁM. 1899. BUDAPEST, JUNIUS 4. 46. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt { egész évre 12 frt, félévre — 6 | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG { egész évre 8 frt, félévre — 4 « | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK { egész évre 5.—, félévre — 2.50 | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ A LELENCZHÁZBAN.

Stefánia özvegy trónörökösné főherczegnő közelebb több napot töltött Budapesten. S ez valódi ünnepszámba ment, kivált emberbaráti, jótékony intézeteinkre nézve. A nagy József nádor unokája ugyanis különösen melegen érdeklődik a szegények, a szerencsétlenek, főkép pedig az elhagyott, kitaszitott gyermekek iránt. Ezért, ha Budapestre jön, első gondja, hogy meglátogassa a «Fehér Kereszt»-lelenczházat, a hol annyi szerencsétlen, szülői gondozásban nem részesülő gyermeket ápolnak és nevelnek.

Mostani első látogatása is ennek az emberbaráti intézménynek szólt, melynek a főherczegnő egy évtized óta védnöke és igazi jóltevője. Az ő érdeklődésének és tekintélyének köszönhető, hogy a «Fehér Kereszt» országos lelenczház-egyesület annyira megerősödött és a virágzásnak oly szép fokára emelkedett, mint a

Birkárd Gyuláné. Hegedüs Sándorné. Tirschl Józsefné. Vajda Károlyné. Dr. Szalárdi Mór.

Hállay Ferenczné. Ágoston Józsefné. Gróf Hugonnay Bélané. Gróf Károlyi Istvánné. Bőke Gyuláné. *Stefánia főherczegnő.* Báró Dániel Ernőné. Gróf Teleki Géza. Kőrössy Katicza. Tabódy József.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ FŐHERCZEGNŐ LÁTOGATÁSA A FEHÉR-KERESZT-EGYESÜLET LELENCZHÁZÁBAN. — Uher Ödön fölvétele.

Erdélyi fényképe után.

A KIRÁLY A FEHÉR-KERESZT-EGYLET LELENCZHÁZÁNAK FELAVATÁSÁN, 1897 SZEPTEMBER 23-ÁN.

minővel most dicsekedhetik. Erre az intézményre, melynek áldásos tevékenysége sokszorosan bebizonyúlt, különösen szüksége van Magyarországnak, a hol a születési arányszám kedvező ugyan, de annál kedvezőtlenebb a halálozási arányszám az öt éven alúli gyermekeknél. Évente 300 ezer ilyen gyermek hal meg, vagyis az összes elhúnytaknak több mint a fele apró gyermek. Egyre-másra minden nyolczadik öt éven alúli gyermek elpusztúl és nyolcz újszülött közül csak négy éri el az öt éves kort, s a mi még inkább elszomorító, főleg a tiszta magyar vidékeken.

Az 1885-iki országos kiállítás idején alakúlt meg a fővárosban a «Fehér Kereszt» lelenczház-egyesület, mely eleinte bérházakban, majd mozsár-útczai, negyven ágyra berendezett, saját házában gyakorolta jótékonyságát. Az egyesület alapszabályai szerint a gyermekvédelem ügyét felkarolni és országosan szervezni törekszik és e czélból szegény beteg gyermekeket ingyen gyógyít, orvossággal és táplálékkal ingyen lát el és e végből gyermekkórházakat állít föl. Szegény anyákat, a míg dologtehetőkké nem válnak, ellát, gyermekök elhelyezésénél pénzbeli segélyezéssel is közreműködik és az elhagyott gyermekek fölött felügyeletet gyakorol. Fölveszi a csecsemőkortól 14 évesekig a lelenczeket, elhagyatott és az elzüllés veszélyének kitett gyermekeket s gondoskodik azok fölneveléséről.

Íme, ezek azon nemes, emberbaráti czélok, a melyeknek megvalósításában a Fehér Kereszt-egyesület már eddig is oly szép eredményeket ért el. A sikerek kivívása csak buzgó, czéltudatos működés mellett volt lehető. A nagy munkában részt vettek az egyesület védnöknője, *Stefánia* özvegy trónörökösné főherczegnő, továbbá gróf *Károlyi* Sándorné, özvegy gróf *Károlyi* Alajosné, gróf *Szapáry* Istvánné, gróf *Károlyi* Istvánné, gróf *Csáky* Albinné, gróf *Csekonics* Endréné, gróf *Dessewffy* Aurélné, gróf *Szapáry* Gézáné, gróf *Batthyány* Lajosné, *Hegedüs* Sándorné, gróf *Karácsonyi* Jenőné, gróf *Wenckheim* Frigyesné, báró *Dániel* Ernőné, báró *Atzél* Béláné, gróf *Hugonnay* Béláné, dr. *Bőke* Gyuláné, dr. *Szalárdi* Mórné és még egy sereg hölgy, a ki az igazgatóságban és a választmányban működött. Sokat tett az egyesület felvirágoztatására *Teleki* Géza gróf, volt belügyminiszter, az egyesület elnöke, a két alelnök: *Tabódy* József cs. és kir. kamarás és dr. *Chorin* Ferencz orsz. képviselő, valamint dr. *Szalárdi* Mór, az intézet főorvosa.

E lelkes férfiak és úri asszonyok buzgólkodása ébresztette föl a kormány és társadalom érdeklődését e közhasznú intézmény iránt, mely virágzásának új korszakába pár évvel ezelőtt lépett. Egy nemes lelkű egyszerű polgárasszony, özv. *Thurn* Jánosné elhalt kedvesei emlékére a ferenczvárosi Tűzoltó-útczában százhúszezer forintot érő telket ajándékozott a lelenczház czéljaira.

A «Fehér Kereszt»-egyesület e telken építette föl új palotáját, mely csín és berendezés dolgában is párját ritkítja a maga nemében. Az új ház alapkövét az ezredévi ünnep évében, 1896 június 9-én tette le *Stefánia* özvegy trónörökösné, míg az épület ünnepélyes felavatása 1897 szeptember 23-án ment végbe Ő Felsége a király jelenlétében. A király *Teleki* Géza gróf elnök üdvözlő szavaira akkor a következő választ mondta:

«A Fehér Kereszt-egyesület hivatásának egyik legnemesebbjét töltötte be, midőn a szánalomra méltó, névtelen kisdedek részére itt nemcsak menedékhelyet, hanem valójában otthont létesített. Örömmel jöttem tehát ez első országos lelenczház zárókő-letételének és fölavatásának ünnepére és köszönetet mondok mindenek előtt az egylet védőasszonyának, de mindazoknak is egyenként és összesen, a kik e régóta nélkülözött alkotás megvalósításán oly szép eredménynyel közreműködtek. Adja az isteni gondviselés, hogy minél kevesebb védencze legyen e háznak, de hogy azok, a kiket gondozásába fogad, majdan a társadalom hasznos tagjaivá váljanak!»

A királyi szó és a fölavató-ünnep egyúttal ünnepe volt a közjótékonyság eszméjének és diadala annak az eszmének, a melyet a «Fehér Kereszt» vezetői ily sikeresen megvalósítottak. Az intézet ma már mintegy 300 ezer forint vagyonnal rendelkezik; évi bevétele százezer forint körül van és átlag 800 gyermeket részesít évente ellátásban és segélyben. A gyermekek háromnegyed részét az intézetben ápolják, míg egy negyed részét vidéki telepekre adják ki, s az intézet már eddig is sok ezer gyermeket mentett meg az országnak és társadalomnak.

Stefánia özvegy trónörökösné május 18-án tekintette meg a «Fehér Kereszt» tűzoltó-utczai új otthonát. Erre az alkalomra nemzeti czimerrel, tarka szőnyeggel és délszaki növényekkel szépen földiszítették a palota homlokzatát, a lépcsőházat, a nagytermet és a kis udvart.

Stefánia özvegy trónörökösnét, a ki udvarhölgyével, *Festetics* grófnővel és főudvarmesterével, *Cholonievszky* gróffal érkezett a palotába, lelkes éljenzés fogadta.

A főherczegnő talpig gyászban jelent meg, a melyből csak világosszőke dús haja vált ki. Nyakán fekete lánczocska volt néhány igazgyöngygyel. A bejáratnál *Teleki* Géza gróf elnök üdvözölte a trónörökösnét, a kinek az előcsarnokban özv. gróf *Károlyi* Alajosné az ott egybegyűlt előkelő hölgyeket mutatta be.

A társaság erre a díszterembe vonúlt, a hol egy fővárosi tisztviselő kis leánykája, *Kőrössy* Katicza verses köszöntővel üdvözölte a főherczegnőt, és pompás hófehér bokrétát nyújtott át neki. A kis leány üdvözlete után *Teleki* Géza gróf elnök rövid beszédet mondott. Megemlítette, miszerint alig három éve, hogy a trónörökösné letette a lelenczház alapkövét, s már is száz meg száz gyermeket mentett meg az intézet az életnek. Az egyesület nevében hódoló köszönetet mond a védnöknőnek, hogy újra szerencséltette látogatásával a gyermekek otthonát.

A bemutatások után a fenséges asszony sorra látogatta az egyesület helyiségeit, a fölvételi irodát és a kórtermeket. Szeretettel nézegette a tiszta, fehér pólyás csecsemőket, a kiket a dajkák szoptattak vagy beczézgettek. Többször sajnálkozott az anyátlan árvákon és különösen a betegek iránt volt részvéttel.

— Meddig maradnak itt a gyermekek? — kérdezte a trónörökösné a főorvostól.

— Rendszerint három hétig, fenséges asszony.

— Hány gyermekről gondoskodik az egyesület?

— Itt a lelenczházban nyolczvan gyermeket tartunk; azonkívül nyolczvan vidéki telepen vagy 1800 gyermeket.

— És segélyezi-e önököt nemes törekvésükben az állam?

— Igen.

— Arra fogok törekedni, hogy ez az állami segélyezés a jövőben mentől nagyobb legyen.

A második emeletre vivő lépcsőházban feltűnt a főherczegnőnek egy nagy üvegfestmény, a mely őt ábrázolja, a mint egy csecsemőt megvédelmez a sas támadása ellen.

— Nagyon hasonlit hozzám, — jegyezte meg mosolyogva.

A másodemeleti helyiségek megtekintése után az udvarra ment, a hol az emlékkönyvbe beirta a nevét.

Ezután az elnökség fölkérésére az ez alkalomra bekárpitozott fal mellé állt, hogy lefényképeztesse magát. A jelenvoltak közül többen köréje csoportosultak. A főherczegnő körülnézett; valaki hiányzott.

— Hol van Katicza? Jöjjön ide mellém a kis Katicza is.

És a kis versszavaló leánykát maga mellé állította s csak akkor engedte meg a fényképezést.

Egy percz mulva a fényképész jelentette, hogy a fölvétel sikerült, a mire a főherczegnő megjegyezte:

— Igazán csoda, hogy ennyi asszony nyugodtan tudott maradni.

E szépen sikerült fölvétel után, melyet *Uher* Ödön fényképész Kossuth Lajos-utczai műtermében dolgozott ki, készült e jelenetet ábrázoló mai képünk.

Dr. Kovács Dénes.

PERCZEL MÓR.

Te is nyugalomra hajtád
Cserkoszorús homlokod.
Hősi dalra nyitja ajkát
A csillagok fényhonában,
Dicsőültek táborában
Hőn szeretett dalnokod.

S míg nemzeted igaz gyásznak
Bús könnyeit sirja itt,
Örömrivalgással várnak
— Büszke hadi rendbe állva —
Ama dicsőbb, szebb hazába,
Kedves honvéd-fiaid.

A bonyhádi néma sirra
Hű emlékezés borúl,
Lelked — ez a fényes szikra
Fölöttünk ég, el nem tűnve
S világot gyújt a szivünkbe,
Ha egünk elkomorúl.

Lampérth Géza.

PERCZEL MÓR EMLÉKIRATAIBÓL.

II.

Perczel Mórt s testvérét Sándort később atyjuk az Új-épületben elhelyezett tüzérezredhez adta be, mint kadétokat.

Életének ezen szakaszáról a következő érdekes adatokat jegyezte fel Perczel Mór emlékirataiban:

Tisztán magyar és hazafias elemek közt élve, nevekedve eddig, most egyszerre oly emberek társaságába érzém átültetve magamat, kik nem ismernek más törvényt, mint a császár akaratát, nem más kötelességet, mint annak engedelmeskedni.

Mindenki megértheti, hogy oly erős magyar érzelmű, szabad, sőt forradalmi elvekkel telt, oly heves vérü s az erőszaknak engedelmeskedni nem szerető fiatal ember helyzete, a milyen én voltam, nem tartozott sem a legkellemesebbek, sem a legkönnyebbek közé a katonai laktanyában. De én áthághatlan akadályokat akkor sem akartam ismerni. A mellett bizonyos ösztön, melyhez meg nem mondhatnám, mennyi öntudatos számítás járult, hatalmasan vonzott a katonai pályához s különösen a tüzérséghez. Természetem volt különben is: nem tenni semmit, nem lenni semmi *félig*; s nagy szenvedélylyel és fáradhatlan szorgalommal vetettem magamat a katonai gyakorlatokra és tanulmányokra. Az előleges tanulmányokon hamar túl voltam; s azonnal beléphettem a tüzériskolába, melynek három évfolyamát 1827—1829-ig végeztem.

Egy körülmény, melyben a vér- s családi büszkeség szólalt meg bennem, még tüzelé igyekezetemet. Egyik nagybátyám, bonyhádi Perczel Károly tüzér-őrnagy s főtűzmester volt valaha az osztrák hadseregben, s a marengói csatában esett el, Bonaparte borzasztó ágyútüze alatt; egy ágyúgolyó elsodorta mind a két lábát. Szakában rendkivül képzett ember volt; s a nagy mathematikus Wéga, felsőbb számtani müveinek előszavában különös magasztalással emlékezik felőle. Nekünk e könyv mint tankönyv forgott kezünkön; de én katonai családfám egy dicső levelét találtam az előbeszéd ama levelén. S e körülmény sokat tett a tűzéri tanulmányok iránti lelkesültségem emelésére, s ez időben már nem egyszer álmadoztam hadi dicsőségről. Szóval: katona voltam testestől-lelkestől, a nélkül, hogy csak egy izecskét is éreztem volna magamban az — osztrák katonából.

Gyakran részesültem, kadétka és tanuló létemre azon szerencsében, hogy Radetzky, a később oly hires tábornagy asztalához hivattam, ki akkoriban tábornok volt, s mint főparancsnok Budán székelt. Radetzky régi fegyvertársa volt atyámnak s jó barátja; nem egyszer meglátogatta őt Bonyhádon; és Sándort saját ezredébe vette föl s hadnagygyá nevezte ki. Radetzky ekkor 50 és 60 év közt volt, katonai lángesze már általánosan ismeretes volt s jellemeért a magyarok közt is népszerűséggel birt; szókimondó ember lévén, gyakran nyiltan sem átallott panaszkodni az osztrák katonai s kormányzati rendszer ellen. Nem egyszer történt, hogy midőn asztalánál voltam, a magasb rangú tisztek nem kis bámulatára szóba ereszkedett velem, s emlékszem szavaira, midőn felkiáltott: «Móricz, te az én emberem vagy: csak folytasd szorgalmasan tanulmányaidat, légy kitartó a gyakorlatokban; te tán szerencsésebb lészsz nálam, kit megfojt és megöl a Hofkriegsrath slendriánja. De ne essünk kétségbe! talán szebb időket is érünk még, mint a mostani, mikor lesz valami tenni való!»

A közben szorgalmasan folytattam tanulásomat. Kitünőnek mondtak iskolatársaim között, s úgy emlegettek, mint a legjobb mathematikusok egyikét a tanodában. Ezredbeli társaim is mind szerettek, kivált a magyarok, olaszok és lengyelek, kikkel jóformán közös nemzeti érzelmeink és törekvéseink voltak, s lassanként némileg középponttá váltam közöttük. Bizonyos szövetséget kötöttünk magunk közt, mely mind inkább politikai irányzatuvá fejlődött, s melyben egészen elememben érezhettem magamat.

Időmet szakmunkákkal foglaltam el. A tüzérségi utasitást magyarra fordítottam. Azonkivül az erődítésről és várvédelemről egy egész munkát irtam össze, a rendelkezésem alatti legjobb forrásokból. Irodalmunkban talán ez volt a legelső kisérlet e nemben, s én azt később (1834-ben) be is nyujtottam a Magyar Tudományos Akadémiához, melytől elismerő nyilatkozatot is nyertem érette. A magyar kifejezések és műszók tárgyában a legelső nyelvészi tekintélyhez, Vörösmartyhoz fordulhattam; mert kedves volt nevelőm társaságát ez időszakban sem hanyagoltam el; gyakran, majdnem naponként fölkerestem őt s akármi tüzelé föl heves véremet vagy képzelődésemet, csak hozzá szaladtam vele; a politikai eseményeket együtt vitattuk meg, előmeneteleimet tanulmányaim rendén elébe terjesztettem, s a nehézséget és olykori kellemetlenségeimet neki panaszoltam el. Az osztrák tisztek és közvetlen előljáróim ellen, mint gondolható, legtöbb panaszom volt, a magyar nemzeti törekvések ellen következetesen folytatott hadviselésökért. Nem egyszer sejtelmesen mondám nekik: «Meglátod, barátom, elsajátitom tudományukat s katonai titkaikat, hogy képes legyek egykor magunk kezére kapni ágyúikat és erősségeiket.»

Az egyenruha soha egy perczig sem hidegité el szivemet hazám iránt s bármily szorosan volt is nyakig gombolva, nem szoríthatta vissza belém a szabad szót és nyilatkozást; az osztrák tisztek előtt is meleg védője és szószólója voltam mindig hazám ügyének és jogainak; a minek elmaradhatlan következménye volt, hogy vastag osztrák főnökeim előtt igen rosz hirben voltam, s ők minden alkalmat mohón megragadtak boszantásomra. Az is szúrta már szemöket, hogy katonai könyveket magyarra fordítottam, a katonaság kizárólagos nyelve a német levén, de az ellen nem szólhattak, hanem a helyett aprólékos okokat kerestek boszújok kitöltésére.

Egy alkalommal a Budán fekvő Geppert olasz ezred kadétjai bált rendeztek, hova több bajtársammal együtt én is hivatalos voltam. Engedélyünk ezredesünktől csak éjfélig szólott. A kiszabott időre el is voltam határozva visszatérni a kaszárnyába, daczára a bajtársak sürgető marasztásainak. Azonban egy saját ezredünkbeli kapitány, ki szintén jelen volt, s ugy látszik, a szubordinációról kissé tágasabb fogalmakkal birt, biztatott a maradásra, azon igérettel különösen, hogy az ezredesnél, ha az szót találna tenni, kimentend. Rá engedtem beszéltetni magamat s a bál végeig, azaz hajnalig maradtam. A kapitány közbenjárására csakugyan szükség is lett, mert az ezredes kapott az alkalmon, hogy nagy lármát csaphasson; a kapitány meg is tartotta szavát, de hiába, a szigoru és hajthatlan ezredes, mindnyájunkra nyolcz napi szoba-börtönt szabott.

Máskor, de még azon télen, mi adtunk bált, s én voltam a főrendező. Azon hallatlan vakmerőséget követtem el, hogy az előirt bőrnadrág helyett pantalont húztam s rendezői minőségemben abban sürgölődtem a bálban. Az ezredes rögtön észrevette bűnömet, de nem szólt; elvárta azon perczet, midőn az első tánczra, melyet szintén magam rendeztem, tánczosnőmmel a colonne-ba épen fölállottam; — a hölgy, kinek karomat nyujtám, báró Splényi tábornok kisasszonyai egyike volt, ugyanaz, ki később Guyon tábornoktársam neje lőn. Az ezredesnek kétségkivül nagy öröme telt benne, hogy engem épen ily kisasszony előtt alázhatott meg, éreztetve alárendeltségemet. A bál szinén rám szólott, a tánczot abba hagynom és a tánczteremből rögtön hazamennem parancsolt, kimondva egyszersmind itéletemet is, mely hat heti szoba-börtönre szólt. Dühös voltam e gyalázatért, de a határozott parancsnak engedelmeskedni kelle, s minden, a mit tehettem, hogy boszút esküvém a kismérvü zsarnok ellen. S önérzettel mondhatom, valahányszor alkalmam volt őt s hasonlóit büntetlenül boszanthatnom, bizony nem hagytam az alkalmat használatlanul én sem. Családom befolyásos volta s a magas pártfogás, melyben a parancsoló tábornok is részesitett, bátoritott, hogy néha nyiltan is ellenszegüljek eljáróimnak, s nem egyszer megtörtem, büntetlenül, a katonai fegyelem szorosságát.

Ez időben történt, hogy a júliusi forradalom kiütött Franciaországban; Olaszország, a mindig nyughatatlan, nem késett elégületlenségét éreztetni az osztrák uralommal; a lengyelek, e nemes és hősies, de oly elnyomott és szeren-

csétlen nép, szintén besodortattak a forradalom viharába s fegyvert ragadtak.

Lángba borúlt minden; s én, ifjú hevem tüzében égve, magam is nem akartam elszalasztani az alkalmat, mely annyira kínálkozott, szellentyűt adni forradalmi hajlamaimnak. Említettem már, hogy bajtársaim közűl a magyarok, olaszok és lengyelek körűlem csoportosulva, egy kis szövetséget alkottunk, bár tulajdonképi politikai czélzat nélkül. Szövetségünknek most szélesebb kiterjedést adtam, s bajtársaimmal jelszó gyanánt fogadtatám el nemzetiségeinknek, melyekhez tartozánk, fölszabadítását.

Atyám ez időtájban épen Pestre érkezett. Bizalmas és magános találkozásunkat arra használtam föl, hogy közlém vele vakmerő terveimet. Atyám megijedt rajtok miattam, féltve biztonságomat, s rögtön elhatározta, hogy kivesz az ezredből. Kénytelen valék elbocsáttatásomat kérni s visszatérni az apai ház fedele alá; a mi annyival szükségesebbnek mutatkozott, mert előljáróimmal való összeütközéseim mármár a tetőpontot érték el, s csak még egy csöpp kellett volna, hogy az úgy is telt pohár kicsorduljon.

De alig volt kezemben az elbocsátási okmány, alig éreztem magam szabadnak, s minden katonai kötelék alól föloldottnak, azonnal visszatértem Pestre, titkos szövetséget szerveztem számos fiatal emberrel, megujítottam összeköttetéseimet előbbi bajtársaimmal a laktanyában. Szövetkezésünk első czélja volt a fölkelő lengyelek segélyére sietni, résztvenni szabadságharczukban. Kitörésünk terve már egészen meg volt állapítva, indúlásunk napja is meghatározva, — midőn két szövetséges társunk által elárulva, dühös ellenségem, az ezredes körmei közé estem. Megkötöztek s a laktanya börtönébe vetettek. Éjjel-nappal őrizet alatt tartottak s a haditörvényszék előtt megjelennem kényszerítettek. A katonai törvény röviden bánt velem. Főbelövetésre szólt itéletem.

E közben, szerencsémre, az izgatottság Magyarországban is terjedt. Népszerű hazafiak, mint Wesselényi, Kubinyi, Mérey, Somssich Miklós, Csapó Dániel, Fáy és többen, a nemzet rokonszenvét felélesztették a jogaiért küzdő szerencsétlen Lengyelország iránt. Pest, Tolna, Somogy, Nógrád, Zala megyék fölterjesztéseket intéztek I. Ferencz császár és királyhoz, Ausztria részéről fegyveres beavatkozást sürgetve Oroszország ellen, a lengyelek javára; erélyes óvást intézve egyszersmind a haditörvényszéknek ügyemben való törvénytelen föllépése ellen és követelve szabadon bocsáttatásomat. Atyám is a mérlegbe vetette minden befolyását, kiszabadításomra s életem megmentésére. A veszély, mely már csakugyan fejem fölött függe, e föllépések által szerencsésen elfordíttatott, s nehány hónapig tartó fogság után szabadon bocsáttattam. A pesti fiatalság ovácziókkal tüntette ki örömét s diadalmenettel vitettem Pestmegye gyűlésébe.

Jó kedvemet s szilaj gondtalanságomat különben a börtön legkevésbbé sem törte meg; ott is torzképet rajzoltam, mely Sontag ezredest mint fölbőszült bikát ábrázolta. E torzkép kézről-kézre járt s végre a Nádor-főherczegné szalon-asztalához is eljutott, ki igen szabadelvű eszmékkel teljes és a magyarokkal rokonszenvező hölgy volt.

Makk tüzér-ezredes, akkor osztrák katona, később az 1848—49-iki szabadságharcz egyik jelessége, beszéli, hogy ő is állott őrt fogházam ajtaja előtt. Akkor sem én, sem ő, nem gondoltuk, hogy még egykor egy nagy s minket közelebbről érdeklő ügyben, mint forradalmi katonák fogunk szerepelni.

Strelisky 1899-iki fényképe után.

A KIRÁLY LEGÚJABB ARCZKÉPE.

LEGÚJABB KÉPEK A KIRÁLYRÓL.

Ő Felsége arczképét most László Fülöp jeles művészünk festi s alkalmunk van ezúttal az e czélból fölvett fénykép másolatát bemutatni,

A KIRÁLY ÉS A KÉRVÉNYEZŐ GYERMEK BUZIÁSON.

A kaukazusi hadtestek soraiban a legénység mindaddig szolgálni köteles, mig csak testi ereje engedi, — szabadságoltatásról ott szó nem lehet. A hadsereg nyugtalan elemei büntetésből a Kaukazusba küldetnek, hol az előmenetelre nincs az út előttük elzárva, és annyi bizonyos, hogy Oroszország legkitünőbb tábornokai mindannyian a Kaukazus iskolájából kerültek elő. *Kaufmann* tábornok híres expedicziója a turkománok ellen kizárólag a kaukazusi hadtestek csapatjai által eszközöltetett, és egy *Sass* vagy *Anrep* — kikkel 1849-ben mi is megismerkedtünk — hosszú évek során harczoltak a híres Samyl cserkesz vezér ellen.

Gurkó tábornok, a mozgósított orosz haderők fővezére, nyiltan kijelentette, hogy a kaukázusi csapatok közreműködése nélkül sem védelmi, sem pedig támadó akczióba nem fog bocsátkozni, s igy történt, hogy épen azon időpontban, midőn Szt.-Pétervárott a békés hangulat legélénkebben nyilvánult. Sándor czár parancsot adott, miszerint mindkét kaukázusi hadtest tüstént Bessarábiába vonuljon. A laikus ember e parancs keresztül-vitelében nem látott egyebet, mint az orosz sereg szaporitását; de más benyomást tett ezen intézkedés Berlin és Bécs mérvadó katonai köreiben, hol annak jelentőségét tökéletesen megértették.

Oroszország nem tagadhatja többé, hogy háborut akar, és pedig az osztrák-magyar monarkhia Achilles-sarka ellen fordítja támadása sulypontját. Mikor, és mily körülmények közt fog ez megtörténni, e kérdésre válaszolni nem vagyunk képesek. Jelen sorainkban csakis a három nagyhatalom iszonyu haderejének állodásaival akartuk olvasóinkat megismertetni, mely czélt a czikkünkhez mellékelt térkép segitségével bizonyára el is értük: mely térképen a fekete négyszögek az osztrák-magyar, a vonalozott négyszögek a német, a körök pedig az orosz csapatokat jelölik.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A régi Magyarország. 1711—1825. Irta *Grünwald* Béla. Megjelent a Franklin-társulat könyvnyomdájában. Ára 4 frt. A publiczistikai téren oly kiváló névvel biró szerző e terjedelmes tanulmányában Magyarország történetének egy fölötte szomoru korszakáról nyujt részletes képet, eredeti kútfők nyomán, egészen önálló fölfogással s a történetirók által eddig kevés figyelemre méltatott szempontokat is felölelve. Mint előszavában irja, eredetileg Magyarország ébredésének korszakát, az 1825-től 1848-ig terjedő időt szándékozott vázolni, ugyanazt, melyet «Huszonöt év Magyarország történetéből» czimü munkájában Horváth Mihály is leirt, de melyhez az ujabban megnyilt levéltárak és más kutforrások igen sok becses s a korszak történetére lényeges ujabb adatokat hoztak napvilágra. De hogy az olvasó helyesen megitélhesse és méltányolhassa a nemzeti szellem ezen kori föllendülésének magasságát, arra okvetetlenül szükséges ismerni azt a mélységet is, melyből a kiemelkedés történt. Igy jött létre annak a korszaknak a vigasztalan képe, mely a nemzet elernyedésének, dermedésének, elsülyedésének korszaka volt; a szatmári békekötésre következett egy egész század, melyet a szerző e művében igazán megdöbbentő szinekkel rajzol, azon okoknak részletes fejtegetésével, melyeknek az elnemzetietlenedés és áláhanyatlás szomoru folyamatát okvetetlenül magok után kellett vonniok. Ez okok nem levén egyedül az akkori nemzet, tehát az uralkodó osztályok, a nemesség léhaságában, szükkeblü önzésében s kiváltságaihoz való merev ragaszkodásában, hanem közreható okok gyanánt sorolja föl az uralkodó ház idegen voltát s az ország és az örökös tartományok között keletkezett viszonyt, továbbá a rendi alkotmány természetét, mely az osztályérdeknek mindent alárendelvén, az állam igazi fogalmát megalakulni s vezérlő eszmének kifejlődni nem engedte; végre az országnak kedvezőtlen gazdasági és társadalmi alakulását, mely az ipar és kereskedés szerveinek teljes hiányában, s egy alkotásra hivatott erős, egészséges középosztály megalakulásának lehetetlenségében az országot szükségképen pangásra és tengésre kárhoztatá, a politikai, gazdasági, szellemi és társadalmi élet több ágazataiban. Ezek az eszmék vonulnak végig a közel 600 lapra terjedő nagy munkán, mely az itt fölsoroltaknak oly megkapó s bár fölötte elkeserítő, de egyuttal annyira tanulságos illusztrácziója, hogy szerintünk az a művelt ember, a ki közéletünkről a közel multban, de nagy részt meg a jelenben is helyes szempontokat akar nyerni, különösen pedig a közügyek terén működni akaró politikus ezt a munkát nem fogja nélkülözhetni asztalán.

1848 és 1849-ből, élmények és benyomások; okiratok és ezek magyarázata; tanulmányok és történelmi kritika. Ez teljes czime a nagy terjedelmü munkának, melyet id. Görgey István irt, s melyből a harmadik — befejező — kötet most hagyta el a Franklin-társulat nyomdáját. A szerző, ki Görgey Arthur tábornok öcscse, e vaskos három kötetben a szabadságharczra vonatkozó számos oly adatot, okiratot, részletet tesz közzé, melyek e nagy eseményhez nem csupán mellékes jelentőségüek. Nyiltan bevallott czélja, hogy a Görgey ellen emelt sulyos vádakkal szembeszálljon, azok ellen megvédelmezze. A könyv egy része polemikus tartalmu, mint minden irott mű, mely czáfolni és elterjedt véleményeket megváltoztatni óhajt. A szerző maga is részt vett a szabadságharczban, ott volt Világosnál is, s a belső viszonynál fogva, mely a szabadságharcz egyik fővezéréhez köti, számos oly részlet, okirat és fölvilágositás állt rendelkezésére, melyeket eddig föl nem használhattak, melyek azonban szabadságharczunkra nézve mind a mélyebben érdeklődök, mind az események buvárai előtt fontos természetüek. Görgey Arthur mellett volt bátyja, Armin is a szabadságharczban — ki azóta meghalt — ki sokat följegyzett, s ki után szintén maradtak okiratok. Igy a szerző nagy apparátus fölött rendelkezett, de fölhasznált emlékiratokat, hirlapi közléseket, saját napló jegyzeteit. Noha visszaemlékezései nem terjednek ki a szabadságharcz minden részletére s főkép Görgey tábornok hadi műveleteit és szerepléseit kisérik, mégis az iratok három nagy kötetet töltöttek be, s ezek közül az utolsó is 732 oldalt foglal el. Az utolsó kötet tagadhatatlanul a legérdekesebb, egészen Görgeyvel, a világosi katasztrófával és előzményeivel foglalkozván. Ebben csomosódik egybe a drámai érdek, mely Görgey István könyve főhősének pályáján oly végzetes. 1849 junius végén, a komáro[illegible]okkal kezdődik a kötet és végződik a [illegible]fával, csaknem napról napra kisérve a rohamosan fejlődő eseményeket. Görgey tábornok mindig az előtérben áll. A szerző indokolja, magyarázza minden lépését, minden tettét, idézi szavait, iratait, parancsait, rendeleteit. Keserűséggel utasítja vissza a vádakat, rámutat az egyenetlenségre a viszályra, a magyar sereg bomladozására. Az augusztus első felének eseményei, az aradi napok, a fegyverletétel előzményei, foglalják el a kötet jelentékeny részét. Komor fejezetek. Aztán következik Világos. A nagy katasztrófa részleteit igy elbeszélve egy történeti munkában sem olvassuk, s bármily meggyőződést ébreszt is bennünk Görgey István műve, senki ezt a nagy eseményt meghatottság nélkül nem olvashatja. A szerző is ott van, szabadon járhat a Bohus-kastélyba, hol a tábornok lakik, érintkezhet, beszélhet vele. Fölidézi az egész tragikus képet, személyeivel, hivatalos jelentéseivel, a Rüdiger orosz tábornokkal váltott levelezéssel, a fegyverletételre vonatkozó tárgyalásokkal, a fővezér szavaival. Leirja egyesek és a sereg hangulatát, s erősíti, hogy nem volt más tenni való, mint a föltétlen meghódolás. Azután már csak kevés mondani valója van a szerzőnek. Görgey Arthur megszünt szerepelni. Előre látható, hogy e műre sokszor történik majd hivatkozás, sok czáfolatot, ellenmondást idéz föl. Az anyaggyűjtésben, az adatok megmentésében azonban megvan a szerző érdeme. Ezek mindig tárgyilagosak maradnak s kormányozzák az itéletet. Ára 4 frt.

A politikai irodalom Magyarországon 1825-ig, irta *Ballagi* Géza; megjelent Budapesten a Franklin-társulatnál. Közművelődési és politikai küzdelmeink történetének egyik gazdag és érdekes fejezetét ismerjük meg e munkából, a hazai sajtó politikai törekvésének első korszakait, melyek oly gazdagok az eszmék tanulságában, tévelygésekben, viszontagságokban és erőszakosságokban, melyekkel a hatalom elnyomta a sajtót. Ballagi Géza nagy szorgalommal kutatta föl a könyvtárakból a régi röpiratokat, kezdve a vallási vita-iratoktól, a hirlapokat, a politikai nyomtatványokat, hogy bemutassa a hazai politikai irodalom fejlődését, s ezek nyomán a politikai és közállapotok képét. Adja egyszersmind a czenzura történetét, s mindazt, a mi a sajtóra vonatkozik, összekötve azokkal a szereplőkkel, kik vagy irtak, vagy nézeteikkel hatottak a sajtóra. Az érdekes munka nagy terjedelmü, 847 oldalt foglalt el, s közelébb bővebben foglalkozunk vele. Ezuttal előlegesen is fölhivjuk rá a figyelmet. Ára 5 forint.

A «Segitség»-album 10 és 100 frtos kiadásából az előfizetők kielégitése után csak kevés számú példány maradt fönn, miután ezekből a kiállítás költségessége miatt fölös példány nem volt nagyobb számmal nyomatható. A fönmaradó példányok, mig a készlet tart, könyvárusi uton megrendelhetők a Franklin-társulatnál, de már csak fölemelt bolti áron, még pedig a 10 frtos példányok, melyek azonnal elküldetnek, 12 ftjával, a 100 ftosok pedig, melyeknek kötése még pár hetet igénybe vesz, 120 frtjával.

Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben legujabb füzete (54-dik) a Bécs és Alsó-Ausztria leirásáról szóló kötetet folytatja. Ilg Alberttől az alsó-ausztriai festészet és szobrászat történetének ujabb [illegible]zletét foglalja magában, b. Kaas Ivor fordításában. Ezt követi a közgazdasági élet leirása; ezt báró Babo Ágost Vilmos, Grinburg Rudolf, Guttenberg Adolf, Hecke V. és Sax Manó közreműködésével Neumann-Spallart állította össze. Tizenkét illusztrácziő járul e közleményekhez. A füzet ára 30 krajczár, s megrendelhető a Révai-testvérek bizományában.

Magyar-német vasuti szakszótár, szerkeszti Görgey István, az osztrák-magyar államvasut-társaság pályafenntartási hivatalnoka. Két uj füzet (12—13-dik) jelent meg a vállalatból a «marhaegészségi bizonylat» szótól kezdve a «pályabevágás» szóig terjedő tartalommal. Egy füzet ára 32 kr s kapható Aigner Lajos könyvkereskedése utján.

Törvénykiadások. Ráth Mórnál a következő törvények jelentek meg: *Az 1887-ik évi országgyülési törvényczikkek* dr. Imling Konrád budapesti kir. táblai biró és Fritz Péter s többek közreműködésével szerkesztve. Ára 1 frt 60 kr. *A dohányjövedéki uj törvény* (ára 40 kr.) a *bor, hús, czukor és sörfogyasztás* megadóztatásáról szóló uj törvény (ára 40 kr), a *bélyeg és illetékekre* vonatkozó uj törvények, ára 90 kr.

Édes álmok czim alatt jelentek meg egy korán elhunyt fiatal szinésznőnek, Lukács Piroskának hátrahagyott irodalmi kisérletei, melyeket kegyeletes kéz gyüjtött össze. Négy kis elbeszélés és rajz foglalja el a könyvecske 84 lapját, aztán Lukács Piroska életrajza következik. Megható életrajz. A fiatal lány családja ellenzése daczára szinpadra lép, még első kisérleteit teszi, s a közönség biztatón fogadja. Aztán szive keserűséggel telik el, a csalódás fájdalmát érzi a mult év nyarán fölkeresi családját Nagy-Maroson, és saját kezével tépi szét életét. Még nem volt 20 éves a szerencsétlen fiatal hölgy, kinek költői érzéke, szinpadi tehetsége még fejlődőben volt. A füzet a kegyeletnek van szánva, Aigner Lajosnál jelent meg s ára 60 kr.

Felhők és csillagok czimü ujabb költeményekre adott ki előfizetési felhivást Perényi Kálmán, Esztergomban. Előfizetési ár 2 forint, diszkötésben 3 forint.

Az Eredeti Magyar Daltár második évfolyamának 2-ik füzete, Hoós János zenetanár szerkesztésében csinos kiállításban s jól megválogatott tartalommal jelent meg Déván. Szöllősy Attila, Beleznay Antal, ifj. Donáth Lajos, Gaál Ferencz. Dankó Pista, dr. Angyal Armand és Hóos János irtak a füzetbe. Előfizethetni egy évfolyamra 4 frtjával, félévre 2 frttal, Déván.

Nemzeti szinház. A téli szinházi idényben e hó 18-ikán az ötödik eredeti ujdonság került szinre, fordított műveket még eddig nem is[illegible] jobb jelenségek közé tartozik. Egyik [illegible] tes mű, elég tiszteséggel megállták [illegible] legujabb szinmű *Beniczkyné-Bajza* Le[illegible] «*Edith*» a czime, s a szépirodalomban [illegible] keny, és kivált a [illegible]ői közönségtől oly szivesen olvasott irónőnek második nagyobb szinpadi műve és jelentékeny haladás a szinpadi hatás felismerésében, a jelenetezés füzésében, elevenségében «Rhea grófnő»-höz mérve. Az első felvonásban találni meg a legtöbb drámai anyagot és a theatrális szineket. A szerzőt többször zajosan tapsolta a közönség, de nem jelent meg.

«Edith» meséje sok romantikus elemből szövődik; mindenesetre sok ennyi egy drámában, mely egyszerű, könnyen látható, de tömött tárgyat kiván. Főalakja egy fiatal nő, Edith, a kit egy bűnös érzés titka kinoz, oka lesz ezáltal a bonyodalmaknak, és mikor mindent bevall férjének, akkor már nincs számára más szabadulás, csak a halál. A szinmű azzal kezdődik, hogy Czégényi Gaston grófnak pár-

lett levő márvány-asztalra letéve, ő felsége azt felnyitotta s az első lapon levő nagy rézkarczban kivitt saját arczképét megpillantva, meglepetéssel mondá: «*ah ez az én képem!*» Jókai megjegyzé, hogy ez is magyar művésznek a munkája. Rudolf trónörökösnek a második lapon levő fényirott arczképével is igen meg volt elégedve a király. A következő lapon Rudolf trónörökös leveléből és Stefanie trónörökösné rajzából kombinált képnél meghatottan kérdé, hogy «*ez Stefanienek a saját rajza?*» mire Jókai elmondá, hogy e kombinált rajz és kézirat eredetije a kisorsolásnál Császka György szepesi püspök birtokába jutott. «*Akkor igen jó helyen van.*» Azután a többi művészi rajzokat is sorba nézte ő felsége s nagy megelégedését nyilvánitá azon adatok előadása után, miszerint ez albumot hetvenöt magyar művész és százötven magyar iró és zeneszerző gazdagítá munkálataival: minek folytán a közönség részvéte oly eddigelé nem ismert fokra emelkedett, hogy a müből több mint negyvenezer példány adatott el s az album, sorsjáték és népünnep tiszta jövedelme a hetvenezer forintot megközelíti. «*S ez mind a tüzkárvallott városok javára fordíttatott?*» kérdé a király. «Az album jövedelme egészen, a sorsjáték és népünnepé részben az alföldi vizkárosultakéra.» «*Ez igen szép eredmény*, mondá ő felsége, *köszönöm az emlékezetes albumot.*» Ezzel legkegyesebben elbocsátá a szerkesztőséget.

Jókai Mór ezután az ő felsége, a királyné számára kiállított hasonló diszpéldányt, a főudvarmester b. Nopcsa Ferencznek kézbesité, ki azt a királynénak fogja átadni.

PETŐFI SÁNDOR HALÁLÁRÓL.

Petőfi Sándor halálának azon körülményeiről, melyeket Vajna Sándor hátrahagyott följegyzései nyomán mi is ismertettünk, megemlékszik egy Pozsáról (Zalamegyéből) hozzánk intézett levél s azokat némely részökben meg is erősíti. A levelet *Balogh István* ottani lakos irja s mivel esetleg talán némely, eddig még ismeretlen részlet földerítésére szolgálhat alkalmat, nem habozunk azt közzétenni.

«1872. április 24-től — irja Balogh István — 1875. április 24-ig egy *Nagy László* nevü takács-mester lakott az általam szintén bérben birt házban, mesterségét folytatván. 1848—49-ben honvéd volt, s többször elbeszélte nekem a szabadságharcz azon eseményeit, melyekben részt vett. *Ott volt a segesvári ütközetben és látta Petőfi elestét*, csakhogy ő olyanformán adta elő, hogy Petőfi a kukoriczás szélén kardcsapás alatt rogyott ugyan össze, de nem halt meg rögtön, hanem később arra rohanó lovasok és ágyuk tiporták össze, ugyannyira, hogy a szemtanu állítása szerint alig volt fölismerhető. Ő (Nagy László) ugyanis nehányad magával ugyanabba a kukoriczásba menekült és sikerült az orosz lovasok figyelmét kikerülniök és csak késő éjjel, midőn a zavar szünt, jöttek elő és mentek a magyar tábor után. Azt is mondta, hogy Petőfi nem volt az nap katonaruhában. Ő az nap reggelén is, mikor a segesvári csata volt, látta távolról Petőfit, a hogy erősen beszélt.»

Eddig a levélnek Nagy László előadásából szóló adatai. A levél további folyamán Balogh I. azt irja, hogy volt az említett Nagy Lászlónak egy Sándor nevü fia, a ki azon években szintén atyjával lakott s a csurgói tanitóképző intézetben tanult. Ugy hiszi, valahol Zalamegye területén van tanítói állása. Azt hiszi Balogh, hogy ennek talán vannak 1875. tavaszán elhalt atyjától irott emlékei; de mindenesetre emlékezni fog atyja előadásaira, mert nem valószinü, hogy az az apa, a ki fiát tanítói pályára neveltette, neki többször is el ne beszélt volna egy ilyen nevezetes történeti eseményt, mely azonfelül olyan kimagasló alakkal is kapcsolatos, minő Petőfi volt. A fiu igen értelmes, nyilt eszü volt s derék ember válhatott belőle. Ha a hirlapok utján tudomására jut, hogy a halhatatlan költő szomoru végének mind ez ideig teljesen meg nem állapított körülményei földerítéséhez ő is járulhat bármi csekélynek látszó, de talán nyomatékos adatokkal, bizonyára nem fog késedelmezni, hogy nyilvánosságra hozza. A mire, miután lakását nem tudjuk, ez uton mi is ezennel fölkérjük.

AZ OROSZ HADERŐ FÖLÁLLITÁSA.

Mai térképünkhöz.

Az orosz autokrata évek óta minden feltünés nélkül folytatván roppant számu seregének ujjászervezését, már az 1886-ik év nyarán megkezdette annak mozgósitását s különféle ürügyek alatt módot talált, hogy lovassága tömegeit Galiczia és Poroszország határaihoz közel helyezhesse el. Habár a német vezérkar rögtön felismerte a mozgalom tulajdonképeni czéljait, még sem talált elegendő okot arra, hogy a rendkivüli intézkedések okát megkérdezhette volna. Nehogy azonban odaát azt higyjék, hogy Németország holmi üres szó által elaltatva, tulajdon biztonságáról nem gondoskodik: első sorban a félhivatalos katonai szaklapok, ezek után pedig a napi sajtó világosan azt fejtegették, miszerint az orosz lovasság véletlen betörése ellen mindenekelőtt hasonló értékü erők felállitását kell elrendelni. Erre az orosz sajtó semmit sem válaszolt, Moltke tábornagy pedig minden habozás nélkül elrendelte a határszéleknek védelmi állapotba való helyezését. Mindezek daczára, egyik orosz hadosztály a másik után érkezett Varsóba a birodalom belsejéből, s egy szép napon Berlinben megsokalva a csendes mozgósitás naponként fokozódó mérveit, ki lőn mondva a nagy szó, hogy *Oroszország támadó háborura készül.* Ausztria-Magyarország ekkor még egyetlen egy emberrel, egyetlen egy ágyúval sem szaporította Galicziában állomásozó csapatjainak rendes létszámát; de miután az orosz készülődések esetleges végczéljáról többé kétség nem lehetett, — gondoskodva lőn arról, hogy bármely meglepetés ellen védve legyünk.

Németország a helyzet komolyságát minden más tekintetnek elébe helyezvén, egy óráig sem késett csapatjainak előretolásával, és e pillanatban bátran elmondhatja, hogy az eseményeknek bármely fordulatát nyugodtan bevárhatja.

A bolgár kérdés megoldásának ürügye alatt Oroszország megkettőztette hadászati felvonulása végrehajtását, s folyvást békés szándékait hangoztatva, készülődéseit mint védelmi rendszabályokat akarta a közvélemény által elismertetni. Valahányszor a sajtó ujabb csapatmozdulatokat jelezett, ország részéről azonnal megszólalta... nökei különféle nyilatkozatok és diploma... jelentések alakjában, mig végre kétségtelenül kitünt, hogy a tettek merev ellentmondásban állanak a szavak tömkelegével.

Térképünk tisztán mutatja az orosz hadsereg állodását, Poroszország és Galiczia, nemkülönben Bukovina határszélein. Oroszország különös sulyt fektet arra, hogy rendes és irreguláris lovasságának roppant számu tömegeit ugyszólván az első harczvonalon belül állithassa fel, és e czélból már a mult év tavaszán ezredet ezred után tolt előre Lengyelországba a birodalom belsejéből, leginkább hadgyakorlatok ürügye alatt. A ki Lengyelország gazdasági viszonyait némileg ismeri, tudni fogja, hogy ott, különösen a majdnem 8 hónapig tartó téli idő alatt, a lótakarmány beszerzése nagy nehézségekkel jár, de máskép is, az ország tulajdon erejéből egy 300—350 ezer emberből álló hadsereg táplálására nem képes. Világos tehát, hogy ily mérvü csapatösszpontosítások hosszasb ideig nem tarthatnak, hanem vagy támadó, vagy pedig védelmi czélokra szánva, csakis bizonyos időpontig tarthatják meg helyüket Ezen időpont, tekintve a felállítás óta már lejárt időt, távol már nem lehet, mert még azon esetre is, ha az orosz tápvonalak rendesen működve, könnyüvé tennék az élelmezést, lehetetlen, hogy a városok, mezővárosok és falvak lakói a szakadatlan katonai elszállásolás nyomán házaikból kizárva maradjanak.

Térképünk szerint Volhyniában leginkább gyalog-hadosztályok és dandárok állanak, melyeket sátortáborok hiányában az a nélkül is rendkivül rossz viszonyok közt lakó parasztoknál kellett olyformán beszállásolni, hogy egy-egy három helyiségből álló házban 50—60 ember van elhelyezve, miből természetesen az is következik, miszerint a házigazda családjával együtt az ólba szorult. *Kiev* városában egyetlen egy laktanya van, melybe legfeljebb egy gyalogezred békelétszáma fér el, de azért e pillanatban mult évi augusztus közepe óta mintegy 26,000 embert szorítottak Kievbe. A kormány épületei, ugymint posta, távirda, kórházak, iskolák stb. jelenleg mind laktanyák. A nyilvános terek tüzérségi és lovassági táborhelyek, egy szóval az egész várost a katonaság foglalta el, a polgárság roppant kárára, mely tulajdon házaiban helyet nem talál.

Megemlítjük itt, hogy az orosz gyalog-dandár két gyalog-ezredből áll, és hadilábon 3552 puskát számlál, hasonlóképen egy lovas dandár két lovas-ezredet foglal magában, mintegy 2000 lovassal. Egy gyalog-hadosztály = két gyalog-dandár (4 gyalog-ezred) és egy tüzérdandár. Egy lovas hadosztály = 3 dragonyos s egy kozák-ezred, két lovas üteggel. Egy hadtest = két gyalog és egy lovas hadosztály, vagyis 28.416 gyalog, 3503 lovas és 108 ágyu.

Vannak azonban orosz hadtestek három gyalog és egy lovas hadosztálylyal, melyeknek hadi létszáma aztán sokkal nagyobb. Valami bizonyos számot az orosz hadsereg szervezete azért nem mutat, mivel az irreguláris lovasság, nemkülönben tüzérségi dandáraik létszáma gyakran változik. Eddigelé az orosz csapatok létszáma — értjük a Galiczia és Bukovina határain felállított haderőt, az osztrák-magyar csapatok létszámához ugy arányul, mint 4:1-hez, azonban a feltünő túlerőt paralyzálja a német hadsereg állása, mely az oroszok jobb oldalékát fenyegetve, támadás esetére a helyes arányt viszszaállítandja. A mi a német haderőt illeti, mely már másfél év óta a határok védelmére előretolatott, az sokkal nagyobb, mint a mienk, különösen lovasság és tüzérség dolgában, mely fegyvernemből a szükségelt szaporitások folytonosan előre tolatnak.

A mi az *osztrák-magyar hadsereg* állodásait illeti, előre kell bocsájtanunk, hogy ezek már béke idején is olyformán voltak elhelyezve, miszerint főképen a birodalom északi és északkeleti határainak védelmére alkalmazhatók legyenek. Mert a német-osztrák-magyar szövetség létrejötte óta nem forgott fenn többé annak szüksége — ugy mint előbb — hogy a hadsereg nagyobb resze Csehországban, és a déli határszéleken állittassék fel. A védelem élének leginkább észak, vagyis Oroszország, és a vele esetleg szövetségbe lépő Románia ellen kell intéztetnie, mert a mikép a czikkünkhez mellékelt térkép mutatja, szomszédunk Galiczia és Bukovina határszéleihez tolta előre roppant számu hadait. Egyelőre *Erdélyben, Galicziában egy-egy hadtest* van részünkről feállítva, melynek gyalogsága csakis a béke-létszámot foglalja magában. A *bécsi, budapesti, prágai* hadtestek kitünő vasuti helyzetünk nyomán a mozgósitás 5-ik napján szintén a határoknál foglalhatnának helyet, és ez *esetben* a budapesti IV-ik hadtest Erdély, illetőleg a Bukovina védelmére sietne, míg a bécsi és prágai hadtestek Galicziában lévő haderőnk támogatására fordíttatnának. A hadsereg többi hadtestei Horvátországban, Stiriában és a tengerparton állanak.

A mi az ily módon készenlétben levő csapatok számát illeti, ugy azt 200 ezer emberre tehetjük, oly megjegyzéssel, hogy a szabadságon lévők, nemkülönben a tartalékosok behivása még 80—85 ezer emberrel szaporitaná a sereget.

Orosz részen a *Luck—rovno-* és *lubnói* erődítések által háromszögbe zárt területen megszünt minden földmivelési munka és kereskedelem, és csak a folytonosan közlekedő vasuti vonatok emlékeztetnek arra, hogy valamikor más élet is lehetett itten.

A miként térképünk mutatja, Németország tulajdon határszélein oly állást foglalt el csapatjaival, mely akár támadó, akár pedig védelmi hadmiveletek esetére az orosz hadsereg jobb szárnyát fenyegeti, feltéve, hogy Oroszország mostani állodásait háboru esetére is megtartaná. Ámde ilyesmit az orosz vezérkarról csak azon esetben lehetne feltenni, ha bizonyos erkölcsi nyomásnak engedve, világos veszedelmét akarná előidézni.

Valószinü, sőt majdnem bizonyos, hogy az eshetőségek figyelembe vételével, rövid idő alatt más változások állhatnak be az orosz hadsereg jelenlegi állodásaiban; de a mostani alapvonalak egész alakjának mégis meg kell maradnia.

Nézzük azonban a *Besszarábiában* összpontosított orosz haderők állását. Ott jelenleg a mult év julius és augusztus óta előre tolt 60,000 emberen kivül az *1. és 2-ik kaukázusi hadtest* foglalt helyet.

E haderők az orosz sereg szine-javát képezik, és ha valami, úgy bizonyára egyedül az a tény, hogy e csapatokat a távol Kaukázusból rendelték Besszarábiába, arra mutat, miszerint nem puszta tüntetéssel van dolgunk.

még nem volt az a harsány, mint ma, s a jótékonyság fölébresztésére ezúttal a festőművészet is kezet fogott.

Az eredmény rövid foglalatja az, hogy a magyar közönség a «Segítség» album egyforintos példányaiból megrendelt közel *29 ezer* példányt, a háromforintosokból *10 ezer* példányt, a tizforintosokból több mint *1800* példányt, a százforintosokból eddig *82* példányt. A «Segítség» szerkesztősége és kiadó-bizottsága még rendezett népünnepet is, az album eredeti rajzait pedig kisorsolta, s összesen több mint *70 ezer forintot* gyűjtött jótékony czélokra. *Eperjes, Nagy-Károly, Toroczkó* tűzvésztől sujtott lakossága mellé állította a csapásokban oly dús esztendő a Szeged-vidéki alföldet is, melyet az *árviz* pusztított. Az album tiszta jövedelme, mely maga mintegy 50 ezer forintra megy, kizárólag azon czélra fordittatott, melyre e vállalat szánva volt, t. i. a tűz által szenvedett három magyar város ujraépitésének előmozditására, míg a sorsjáték és a népünnepély jövedelmében más hazai tűzkárosultak és az árvíz által sujtott vidékek szegényebb lakosai is részesittetnek.

A szerkesztőség imár befejezte föladatát. Az album diszkiadásu példányai megjelentek. A két első példányt azokból a mult héten nyujtották át a *király* és a *királyné* ő felségeiknek.

Az albumban nemcsak a szöveg, a rajzok, az irók és művészek rendkivül változatos és gazdag sorozatával találkozik a közönség (az irodalmi közreműködők száma 150, a rajzok 75 művésztől eredtek), hanem ritka jó izlésü kiállitással, ugy, hogy az egyforintos példányok is a diszművek közt foglalhatnak helyet. Ily szép és nagyterjedelmű, annyira változatos tartalmu emlékalbumot a külföldi hasonló vállalatok közt ennyi árban a közönség sehol sem kapott. A tartalmát jól ismeri mindenki, hisz több mint negyvenezer példányban forog közkézen. A *trónörökös-pár*, *József főherczeg* családja, *Koburg Fülöp* herczeg és neje *Lujza* kir. herczegnő, miniszterek, a közélet kitünőségei, főpapok, irók, festők, szobrászok oly találkozását képviseli az album, minőt így könnyen összehozni csakis oly nagy és humánus eszme körül lehetett, mint a milyet a «*Segítség*» tüzött maga elé. A közreműködők közül sokhoz személyes tekintetek füződnek; megjelenésük mindig érdekes, mint kiemelkedő személyiségeknek, a közélet szereplőinek. A kézirati hasonmásokban, az illusztrációkban pedig igazán emléklapokat nyerünk, akárcsak egy bizonyos kéz juttatta volna birtokunkba a leveleket, iratokat, a festők rajzait, melyek mind az eredetiek leghűbb másolatai, vonásról-vonásra adva a rajzoló sajátosságát.

Az irodalmi rész szerkesztői teendőinek gondjaiban, a tartalom megválogatásában, a kéziratok sajtó alá készitésében *Jókai* Mór és szerkesztőtársa *Nagy* Miklós mellett dr. *Beöthy* Zsolt, *Rákosi* Jenő, *Szana* Tamás, *Törs* Kálmán, *Vadnay* Károly és mint jegyző dr. *Szádeczky* Lajos működtek közre. A művészi rész szerkesztőjét, *Roskovics* Ignáczot munkájában *Vágó* Pál festőművész és *Zala* György szobrász támogatták, kik majdnem az egész nyarat az albumnak szentelték, pedig kedvelt művészek, kik azalatt ecsetjüket, vésőjüket félretették.

S legyen itt följegyezve, hogy az album páratlannak mondható elterjesztésén az e czélra fölkért bizottság tagjai, jelesen báró *Atzél* Béla, *Beniczky* Ferencz, *Berzeviczy* Albert, *Csávolszky* Lajos, *Gerlóczy* Károly, *György* Aladár, *Ivánka* Imre, *Jókai* Mór, gróf *Károlyi* István, *Király* Pál, *Lévai* Henrik, *Nagy* Miklós, *Roskovics* Ignácz, gróf *Teleki* József, *Thék* Endre, *Törs* Kálmán, *Urváry* Lajos, *Vadnay* Károly, *Vágó* Pál, *Visi* Imre, *Wekerle* Sándor, *Zala* György, stb. fáradoztak.

Ugy a tartalom, mint a fényes siker megérdemelte, hogy a könyv külsőleg is a legnagyobb diszszel vegye körül magát s mint nyomdai mesterm ű kérjen magának helyet a bibliothekákban, az elökelő szalonok asztalán. A hazai nyomdászat érvényesitette is magát, a 10 frtos és 100 frtos példányoknál, e műipar fejlettségének izlésével és hatásával. A Franklin-társulat nyomdája nehéz, de szép tipografiai munkát végzett már az egyszerűbb példányoknál is, a szöveg és képek elhelyezésével, e nagy anyagnak a szemre nézve is kellemes elosztásával, a betük megválogatásával, a kiszedett tömeg rendezésével, a czikornyák, a bántó tarkaságok szerencsés elkerülésével és főleg a tiszta nyomással. Az albumban megnevezetlenül maradt dolgozótársak közül legyen itt följegyezve *Hirsch* Lipótnak, a Franklin-társulat nyomdája vezetőjének neve, ki a nyomdai tekhnikai rész kiállitását vezette s az illusztrációk elrendezésében tevékeny részt vett, továbbá *Protschko* Mihály, a Franklin-társulat nyomó-osztályának vezetője, kinek az egész nyomás, de különösen a diszpéldányok fényes sikerültében főrésze van.

A nyomdai elegánczia műve az album diszkiadása, a 10 és 100 frtos példányok. A szöveg, az illusztráczió ugyanaz, mint az 1 és 3 frtos példányoknál, a demokratikus egyenlőség megmaradt, de a vagyonosb osztálynak is alkalom nyilt, hogy a jótékonyság érdekében a bőkezűséget gyakorolhassa. A drágább példányokat vastag karton papirra nyomtatták, olifant-nagyságban. A 10 és 100 frtos példányok egyezők, kivéve hogy az utóbbi fokozott diszben került ki a sajtó alól és a könyvkötőtől. A papir halvány sárgás, a száz forintosé még egyszer oly vastag mint a tiz forintosoké, már csaknem papirlemez. Itt a nyomda megengedte magának azt a luxust, melyet csak ritkább esetben fejthet ki, akkor, ha előre biztositva van a részvétről. Csak drága metszvényeket szokás ily meritett karton-papirra nyomtatni, vagy albumlapokat, egész könyvet csak ritkán.

A czimkép szinezett képpé változott. A kis gyermekével segélyt esdő anya (Vágó Pál rajza) körül levő, mezei virágokkal ékitett kertben élénk szinnyomásban elevenült meg a pipacs, a kalász, a szarkaláb, az oroszlánfog. A többi képek közül nehány új nyomásban részesült. A trónörökös leveléből és Stefánia rajzából kombinált kép barna szinben nyomatott; Spányi őszi tájképe, Ligeti Antal jeruzsálemi tájkepe tónusos nyomást nyert, világos barna árnyalattal. Most olyan mind a kető, mintha szépia-rajz volna. Szintén barnás tónusos nyomás Karlovszky Bertalan tollrajza: «Műteremben.»

Az illusztrációk két lappal gyarapodtak. Az első lap *király ő felsége* rézmetszetű arczképe, mely a királyt huszár-tábornoki öltözetben, tetőtől talpig mutatja. Ez is magyar művészektől származik. Az eredetit Than Mór festette, s a szép metszés Doby Jenő vésője alól került ki. A második lap *Rudolf trónörökös* mellképe, fénykép után, Kozmata fénynyomatában (a 100 forintosoknál heliogravureben). A kép a trónörökös névaláirásával van ellátva. *Zichy* Mihály gyönyörű képét: «*Eperjes, Nagy-Károly, Toroczkó*» (három szomoru nőalak) ujra készittete a szerkesztőség, hogy a nagy művész eredeti rajzának finomságát, gyöngéd szépségeit minél hivebben mutathassa be. Kozmata műterméből került ki a tiszta másolat, fénynyomatban. Bármely teremnek ékessége lehet az album e lapja. Még megemlitjük, hogy a leégett városok térképei közé Toroczkóé szintén fölvétetett.

A szövegben csak egy változás van. Tompa Mihály költőnknek, élte utolsó idejében irt egyik levelének másolatával bővült az. A levelet Pór Antal apát-kanonok engedte át.

A *10 frtos példányokat* erős fehér pergament borítja, s ezen fent és alant selyem szalag füződik át, mintha pántok volnának, néhol-néhol bebujtatva a pergament alá. E szalagoknál fogva össze lehet kötni az albumot. A czimkép színezett fac-simile, az eredetihez teljesen hasonló.

A *száz frtos példányok* külön tokba illesztvék, mely fölnyitva, az egyes lapok aranyvágású széleinek megvédésére is hagy még lehajtható leffentyüket. Ezek, valamint a tok — théka — boritéka virágos butorszövet. El van látva barna selyem-szalaggal is, mely csokorra köthető. Magát a könyvet pergamentbe takarva találjuk, s ez itt nem csak izléses külső, de szükséges is a könyv külsejének védelmére. Mielőtt az albumot föltárhatnók, két bronz kapcsot kell kinyitni. A kapcsokat pedig fehér selyem szalag köti össze diszül, gazdag csokorba szedve. A szalag csokrára tűzve érczből csinos alakzatu monogramm: *S* betű (Segitség), fölötte a magyar, korona, a betű közepén pedig fehér email rudacska, s abba beirva «Irók és művészek.» A pergament takarót felhajtva, kitárul az album. Tábláját szilárd, olajzöld peluche szegélyezi, ebből készült a sarok is, ércz czirádákkal. A tábla első és hátsó részét crém-szinű csikos atlasz selyem boritja, s erre van nyomva a szines czimkép, hátul pedig Roskovics Ignácz rajza, a kecses magyar menyecske, a mint a «Segítség» példányait megvételre kinálja. Fölnyitva a táblát, a bélés crémszinű, virágos, brocat nehéz selyem. A gazdag és pompás kiállitás egyik adatául fölemlitjük, hogy az album szétnyitva, egy méter széles és fél méternél magasabb selymet vett igénybe.

Az ő felsége és a trónörökös arczképe után következik az a lap, melyet a megrendelő neve foglal el arany nyomásban.

Az egész az izlés műve, fénynyel, tartósan kiállitva. Külsőleg is imponál, s a további diszben szolidság, választékosság s emlékszerüség nyilvánul. Bizvást lehet mondani, hogy magyar könyv ily alakban még nem jelent meg, s a könyvkötői munka is megfelel a művészi dísznek és kiállitásnak. A könyvkötői munka kivitele *Gottermayer* Nándor ügyességét és képességét dicséri.

Pár nap alatt e diszes példányok is eljutnak rendeltetésök helyére. Néhány példány még kapható lesz könyvárusi úton, de magasabb bolti árak mellett.

A szerkesztőség mellett a Franklin-társulat kiadó-hivatala is nagy és folytonos munkát végzett. Kezdetben képzelni sem lehetett, hogy negyvenezer előfizető kielégitésére kerül a sor. Legfeljebb 18—20,000-re számitották a nyomatandó példányok számát s ennyire készültek el. Közben tömegesen kezdett érkezni a másik 20,000, a melyről eleintén szintén nem lehetett tudni, hogy mekkora tömeg lesz. Várni kellett a beözönlést. A kiadó-hivatal valósággal ostrom alatt állt, megrendelésekkel, kérdezősködésekkel, türelmetlenséggel. Ez megint külön és váratlan munka, válaszokat irni, megnyugtatást adni. Az album szétküldése sem oly könnyű, mint az egyszerű lapoké. Azokhoz megvannak a postakerületek szerint összeállitott czímszalagok, meg van azok mellé a begyakorlott személyzet. Minden nap ismétlődő munka, melyet már megszoktak. Itt másképen volt. Aztán a lapokat csak összehajtogatják és megy a postára. A «Segítség» azonban nagy album, azt összehajtogatni, meggyürni nem volt szabad, hanem kényes gonddal göngyölni, borítékba tenni. A kiadóhivatal összes személyzetét hónapokig foglalkoztatta a «Segítség» előfizetőinek számon tartása, kielégítése, a pénztári kimutatások elkészítése. És végezték ezt igen sokszor a kiszabott időn túl is kitartó munkával, ki sem pihent fáradsággal és áldozatkészséggel. Az ő munkájok is hozzá tartozik a sikerhez.

A sajtó nyugodtan és büszkén láthatja, hogy mily hathatósan emelheti föl szavát a szerencsétlenségek, a csapások közepette; mennyi erővel rendezheti a társadalmi mozgalmakat, menynyi hévvel támogatják abban. És büszkén emlékezhetik arról is, hogy az uralkodó család köréből nyerte meg mindjárt az első támogatást.

*

A «Segítség» diszpéldányát e hó 20[illegible] totta át *ő felségének* a szerkesztőség, [illegible] Mór, *Nagy* Miklós és *Roskovics* Igná[illegible] képviselve. Jókai az albumot a követk[illegible]kal nyujtá át a királynak:

«Felséges urunk! Felséged legmagasabb engedelmével bátor vagyok Felségednek hódolatteljesen átnyujtani a «Segítség»-albumnak legelső diszpéldányát, s ezuttal az annak létrehozásában közreműködött szerkesztő-társaimat, Nagy Miklós hirlapszerkesztőt és Roskovics Ignácz akadémiai festészt legalázatosabban bemutatni; mindannyiunk hálás köszönetét tolmácsolva Felséged előtt azon legmagasabb kegyért, miszerint a Fenséges Trónörökös párnak e mű belbecse gazdagításában első helyet foglalni legkegyesebben megengedé, melynek e mű a magyar közönség példátlan nagymérvű pártfogását s a három leégett város sikeres segélyezését köszönheti. Minden ezért jövő áldás szálljon Felségedre és legmagasabb családjára.»

Ezután a szerkesztők a diszalbumot a király mel-

A «SEGITSÉG»-ALBUM DISZKIADÁSA.

A «*Segitség*»-album diszpéldányait most kapják meg az előfizetők. A késés oka a váratlan nagy részvét, mely az országos nagy csapások mély meghatottsága közepette oly tömegesen nyilatkozott az irók és művészek eme vállalkozása iránt. Senki nem számított arra, hogy annyi sok ezer példányt kell nyomatni. Sőt maga a szerkesztőség kezdetben arra sem számított, hogy e vállalat irodalmi és művészi része akkora arányokat ölt. A tekhnikai nehézségek is nagyok voltak. Válogatni a szerkesztőségnek a fölhalmozódott anyagból, berendezni azt a kivitel számára. A nyomda izléssel kivánt dolgozni, szöveget, képet csinnal elhelyezni. Nyolczvannál több illusztrációról is kellett gondoskodni. Hogy mit jelent az, kimérni, meghatározni, hogy jóval nagyobb rajzok mily terjedelemben válnak be legjobban, aztán intézkedni, hogy azok elkeszüljenek, bele illesztessenek a szöveg közé, mindenik a kellő helyre, — hanem a kellő helyet kikeresni megint mennyi gond! — azt csak azok tudják, a kik ezt a feladatot végezték. A rendező, az illesztgető kéz munkája — csak a tekhnikai munkáról szólunk, — szemlélhető eredményében a diszes albumban, de már az nem, hogy mily másik munka volt: beirni pontosan minden megrendelőt, könyvet vezetni az előfizetőkről, azután megint kiirni negyvenezer nevet, s e czimek szerint szétküldözni az albumot. Hát a sok kérdezősködés, felszólalás, a mire külön kellett válaszolni! Mindebben pedig az is szem előtt lebegett, hogy a jótékony czél megköveteli a takarékosságot.

A «*Segitség*» eredménye a magyar sajtó hatásának történetében eddig páratlan. Nem azt értjük, mikor a lapok fölemelték szavukat, hogy «a hazai tudományosságnak nincs hajléka» s ez szerteszét hangzott az egész országban, ismételték minden körben, és az akadémia palotája fölépült az adományokból. Ez egészen más eset. Hanem mikor egy jótékonyczélu irodalmi vállalat utján oly nagy összeg jutott a szerencsétleneknek, mint ezuttal. Az 1838-iki pesti nagy árviz után kiadott «Árvizkönyv», az oroszok által 1849-ben fölégetett Losoncz város segélyezésére szerkesztett «Losonczi Phönix» nevezetes anyagi sikerhez jutottak, de a sajtó hangja akkor

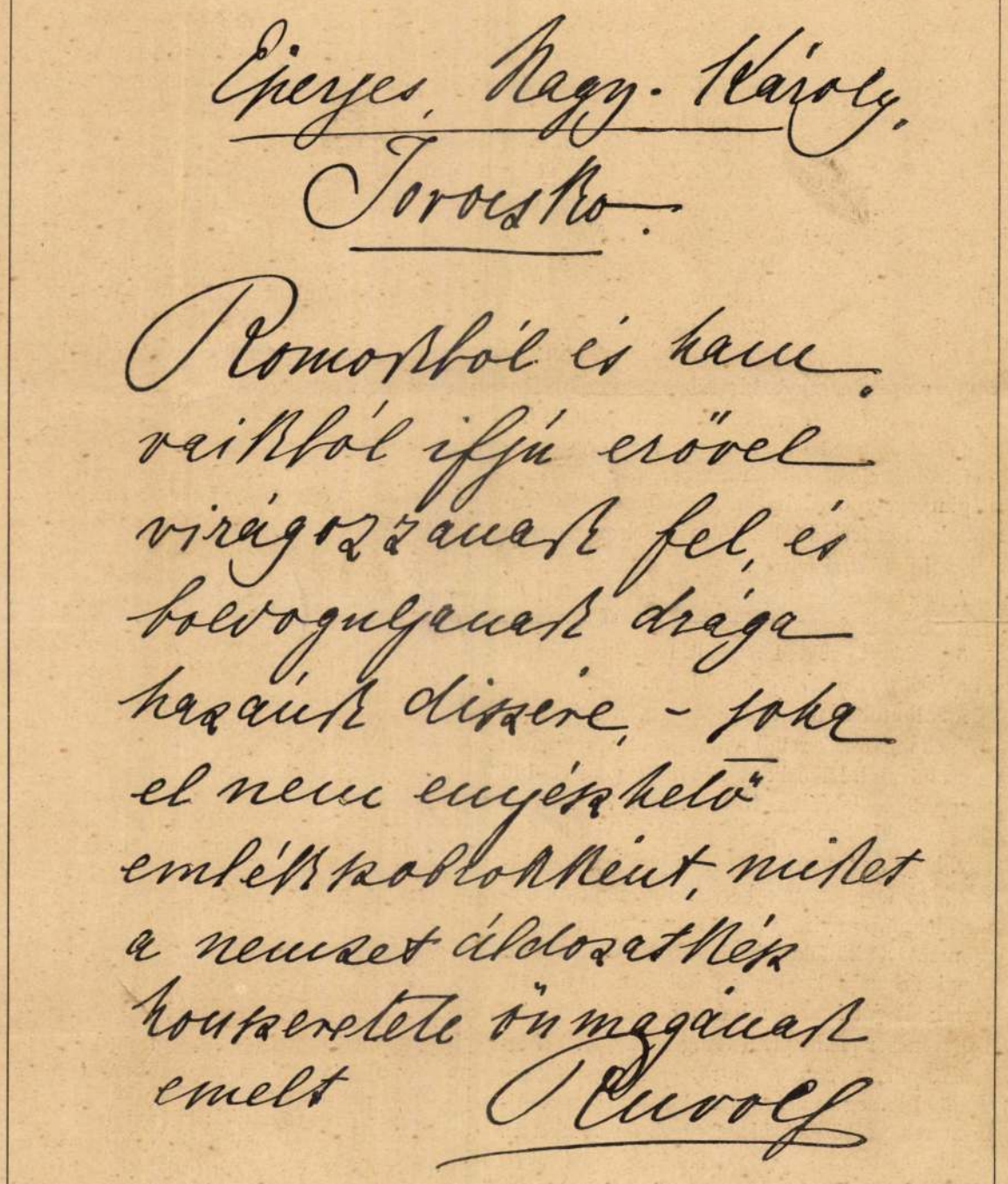

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS FŐHERCZEG KÉZIRATA.

KELETI TÁJ. — STEPHANIE TRÓNÖRÖKÖS-FŐHERCZEGNŐ RAJZA.

A «SEGITSÉG»-ALBUM DISZKIADÁSÁBÓL.

1971 MÁR 20

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Stefániai Edit

102

Emléktáblákkal jelölik meg sorra a védett nevű utcákat. Az emléktáblákat Stefániai Edit, Faragó István, Rékássy Csaba és Asszonyi Tamás tervezi. A védett nevű utcák névsorát most állítja össze a fővárosi emlékmű-felügyelőség. Legközelebb az Aranykéz, a Kékgolyó, a Fortuna, a Ganz, a Harmincad, a Légszesz, a Népszínház és a Reáltanoda utca, a Dísz tér és a Kristóf tér kap emléktáblát. Rajk László portréja is készül a Rajk László utcába.

#

le és nem vállalhatták a felelősséget az ilyen gazdaságpolitikáért. A kommunista párt — hangsúlyozza a továbbiakban a nyilatkozat —

adja ki az Akadémiai Értesítőt. Amabban oly eredeti és fordított műveket bocsát közre, melyeknek megválasztásában irodalmunk legszembetünőbb hézagainak betöltése és a művelt közönség szükségleteinek kielégítése a főszempontok, emebben hónapról hónapra tájékoztatni igyekszik a közönséget működéséről. A jelen évtől kezdve a pártoló tagok, évdíjok fejében, megkapják az Akadémiai Értesítőt is, melynek révén folytonos érintkezés jön létre az Akadémia és a pártoló tagok között. Nyilvánvaló, hogy a midőn az Akadémia az (5 frtnyi) évdíj fejében évenként négy kötetet és havonként egy-egy füzetet nyujt a Könyvkiadó Vállalat pártoló tagjainak, tetemes áldozatot hoz a tudomány és irodalom terjesztése érdekében. Azt az áldozatot, a mit a tőkében hozott és hoz a nemzet, részben legalább visszaadja kamatokban. De mindezen törekvése sikertelen, mindezen áldozata meddő marad, ha nem birja fölkelteni és ébren tartani a művelt közönség érdeklődését. Ez kettőn függ. Első sorban magán az Akadémián. Kell, hogy a munkák jól legyenek megválasztva, a fordítottak jól legyenek fordítva, és az Értesítő jól legyen szerkesztve. Második sorban függ a siker a közönség előkészültségén és fogékonyságán. Vállalatunknak, midőn e sorokat irom, 1389 pártoló tagja van. Nem hiszem, nem hihetem, hogy e számmal már elértük volna a maximumot. Vannak tudományos társulataink, melyeknél a pártolók száma több ezerre megy. Miért kellene hazánk első tudományos társaságának másfél ezer körül megállapodnia? És e kérdés föltevésével eljutottam kérelmem tárgyára. Bizalommal kérem Vállalatunk pártoló tagjait, támogassanak bennünket nem könnyü feladatunkban. Ha úgy találják, hogy Vállalatunkkal és Értesítőnkkel megbírtunk felelni jogos várakozásaiknak, legyenek a pártoló tagok a tekintetben is pártolóink, hogy új meg új híveket gyüjtsenek ügyünknek. Ha nem is mindenikök, de legalább többségük, szíves lesz egy-egy ismerősüket törekvéseinkre figyelmeztetni, és ha majd így több ezer főnyi törzsközönség csoportosul Akadémiánk köré, állandóan buzdítva és sarkalva bennünket a megkezdett úton való tovább haladásra, akkor lesz a tudomány és irodalom terjesztése valóban gyümölcsöző. *Szily Kálmán*, a Könyvkiadó Bizottság előadója.

Törvénykiadás. A Lampel-féle könyvkereskedés (Wodiáner és fiai) kiadta az *1890-ik törvények gyüjteményét*, jegyzetekkel és magyarázatokkal. Ara 2 frt 20 kr. vászonkötésben 3 frt 20 kr.

Uj zenemüvek. Nádor Kálmán zeneműkereskedő kiadásában megjelentek: «Budapesti fenegyerekek» tréfás induló magyar és német szöveggel, énekhangra és zongorára. Szerzé Nádor Gyula, ára 75 kr. «Geh nicht fort» salondarab, zongorára szerzé O. Egan Clara, ára 60 kr. Továbbá a Kaszner Károly által szerkesztett *Czimbalom-Salon* czimü vállalat V. füzete, mely a «Nincs cserepes tanyám» és «Októbernek elsején» czimü dalokat tartalmazza, ára 50 kr. és Molitorisz J. által czimbalomra átirt 14 kedvelt népdal, ára 1 frt.

Nemzeti szinház. Február 6-ikán a nemzeti szinház *Jókai* Mórtól mutatott be új szinművet. A koszorus költő, rendkivüli termékenysége mellett is, a szinpad számára aránylag keveset dolgozott. A legtöbbször nem is egyenesen a szinpadnak irt, hanem regényeit dramatizálta, mint az «Arany ember»-t is, mely szinműnek is oly nagy hatásu. Utóbbi időkben az ő lelkesülő venájához fordultak alkalmi ünnepélyeknél is, s a költő a magyar szinészet százados jubileumának ünnepléséhez szintén hozzájárult fényes költészetével. Bizonyos alkalmiság hozta létre legújabb történeti víg szinművét «*Az aradi hősnők*»-et is. Egy politikai kérdésben tanusított magatartásáért az aradi nők megnehezteltek Jókaira. A költő még akkor megigérte, hogy kibékíti az aradi nőket és megirja nekik, hogy milyenek voltak ős-anyái. Szinművet irt «Az aradi hősnők»-ről, tárgyául véve egy rácz zendülést, mely 1735-ben történt s a szegedi Péro állt az élére, szövetkezve kóborló kuruczokkal és nagy zavarokat idézvén elő Aradon.

Jókai történeti vig szinművének kezdetén a rácz Péro 10,000 főnyi fegyveressel közeledik Arad felé. Vértesi János, szent-andrási biró, a ki Békés-megyében a református lakosságot gyüjtötte össze, és prófétának hirdeti magát, szintén ilyen sereg fölött rendelkezik és egyesülni akar a ráczokkal, tehát ő is Aradnak tart, de Aradon nincs fegyverfogható nép, mert azok mind a törökre mentek. Csak vének, tehetetlenek és asszonyok vannak, nagy az ijedelem. Az asszonyok Forray Gábor házában tanakodnak. Ott van maga a vár személyzete, Tököli Ránkó kapitány, a ki siket, Della Bunda Agrippa, pattantyus hadnagy, a ki vak, és Paprikidesz Achilles muskétás hadnagy, a ki sánta, de ezekre nem igen lehet számítani. Az asszonyok tanácsot ülnek és szivós ellenállásra határozzák magukat, az időközben hazaérkezett Forray Gábor azonban lecsendesíti őket és cselt ajánl nekik. Ennek a cselnek a keresztülvitele, s a két ellenséges vezér tőrbeejtése tölti meg a darabot. Mindenekelőtt megérkezik Vértesi uram, a «próféta» és hirül hozza Rózsának, Forray feleségének, hogy férje elesett, megkéri az özvegyet feleségül, mert a nagy Abadalabot vallása megkivánja, hogy két asszony legyen a háznál. Rózsa szinleg beleegyezik, ha a próféta első feleségét odavezeti hozzá. Ez a derék asszony pedig két gyermekével együtt ott van a házban elrejtve, mert fél az urától, a ki azt hirdeti, hogy minden asszonyt, a kinek gyermeke van, el kell pusztítani a világból. A próféfa beleegyezik. Jön most a hires Szegedi Péró, a kit Rózsa szintén elbüvöl és Arad város hölgyei nevében kéri, hogy koronáztassa meg magát Mén Marót koronájával. Pérót meghatja ez a váratlan meleg fogadtatás, beleegyezik a koronázásba s egyuttal megkéri Rózsa kezét. Forray kissé furcsán érzi magát ebben a helyzetben, de a czél kedveért tovább játsza szerepét. A második felvonás Arad város főterén játszik, mely a koronázás alkalmára ünnepi diszbe öltözött. Jön Péro fényes kisérettel, megkoronáztatja magát. Mikor Rózsával való frigyét is meg akarja áldatni a pappal, Forray csaknem kardjához nyul, de környezete és felesége lecsillapítják. Rózsa babérkoszorut nyujt az uj királynak s oltár elé lép vele. Az utolsó pillanatban érkezik meg a próféta és félbeszakítja a szertartást, mert, ugymond, az új királyt előbb ősrégi szokás szerint körül kell hordozni a városban. Péró kelletlenül bár, de belenyugszik ebbe a «hóbortos» szokásba. Erre két markos legény vállaira emeli Péro királyt s körülfutkossa vele a várost. A harmadik felvonás az aradi várban történik. A próféta és Péro király gyanutlanul lépnek a várba, s csak akkor veszik észre, hogy tőrbe csalták, mikor már nincs szabadulás. Kiderül, hogy Forray Gábor nem esett el, hanem ott van a várban s így Rózsa nem lévén özvegy, nem lehet se a próféta második, se Péro első felesége. Kiderül, hogy a három aradi katona teljesen épkézláb ember. Tököli nem siket, Della Bunda épszemü és Padrikidesz éplábu. Pérot elfogják, a próféta kiugrik az ablakon, a két ellenséges sereg pedig Arad mellett egymást teszi tönkre. Nem lehet mondani, hogy e történeti vig szinmü Jókai kiválóbb alkotásai közül való, de az ő gazdag szelleme mindig birja foglalkoztatni a figyelmet. A mozgalmas korszak, a régi kisvárosi élet, a humor, az ötlet, a sok meglepő részlet, mindig megkapó részleteket képes nyujtani. Hanem azt nem vette kellőképen figyelembe a költő, hogy a meglevő szinpadi erők számára szokás irni szerepeket és pedig legalább két «jól megjátszható szerepet.» Itt sok szerep fordul elő. A közönség legszivesebben tapsolta Hegyesi M. asszonyt, ki a hamis vicispánné szerepét érvényre tudta emelni. Ujházi jó humorral tolmácsolta Vértesi uram bárgyu furfangosságát és kenetesen beszélte a hamis bibliai jargont, melylyel a próféta a könnyenhivő parasztokat bolondítá. Mihályfi is helyesen ábrázolta a rajongó rácz vezért, ki a trónust kereste és csak vesztét találta. Gyenes szabatosan játszotta Forray vicispánt, Vizvári mulattató volt a gyáva harisnyatakács, Toprongyi Jeremiás alakjában. A német kapitányt és hadnagyait hatással személyesitették Hetényi, Szigeti Imre és Gabányi.

Ó-kori arczképek kiállítása a műcsarnokban. E hó 11-ike óta a műcsarnok nagy termében érdekes kép-kiállítás látható. Kétezer év előtti s a Krisztus utáni első századokból való görög arczképek, viaszszal festve. A régi kor festészetének eddig egyetlen darabja sem maradt ránk, s fogalmunk sem volt a viaszfestésről. Az egyiptomi sírok azonban megőrizték ezeket is. Mikor a görög hatalom és műveltség uralkodó lett Egyiptomban, az oda származott görögök átvették az egyiptomi szokásokat, de megőrizték a magok kulturáját is. A temetéseknél ők is a mumiázást alkalmazták a halottaknál, de a koporsón addig alkalmazott faragványok helyett arczképeket alkalmaztak. Arra a helyre, a hol a halott feje van, oda tették a halott arczképét, s a mumia pólyáiba bekötözték, s így a mumia olyan volt, mintha a pólyákból kitekintene. Az ily arczképeket négyszögletü vékony deszkákra festették. Csak az utóbbi években találtak Egyiptomban görög sírokra s azokban ily arczképekre. Ezek Európában még ma is alig ismeretesek. Graf Theodor német régiséggyüjtőnek sikerült az arczképekből igen szép példányokat gyüjteni, közel százat. Ezek láthatók most a műcsarnokban. Az ó-kori művészet megbecsülhetetlen maradványai ezek, s némelyik közülök szinben és ábrázolásban meglepő erőteljes alkotás. Van elég kezdetleges, gyermekes munka is, de valamennyin reális törekvés mutatkozik: híven ábrázolni az elhunyt vonásait. A nagyérdekü gyüjtemény megérdemli, hogy minél többen nézzék.

A Munkácsy-díj nyertese. Munkácsy Mihálynak 6000 frankos ösztöndijára, a pályázati feltételek értelmében, a jury tudvalevőleg három képet jelölt ki a versenyzők közül, és pedig Csók István, Halmi Artur és Pap Henriknek a téli kiállításból ismert festményeit. A képzőművészeti társulat e három képet elküldte Párisba, hogy Munkácsy Mihály kiválaszthassa a pályanyertest. Pár nappal ezelőtt érkezett meg Munkácsy távirata, mely röviden csak azt tartalmazta: «*Halmié a dij, éljen!*» Halmi Artur Münchenben tartózkodik s a társulat azonnal értesítette az örvendetes hirről. A Munkácsy által is kitüntetett festmény «A vizsga után», az iskolai vizsgáról érkező kis leányok uzsonnája egy kávéházban.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia febr. 9-iki ülésén két érdekes felolvasás vette igénybe a hallgatóság figyelmét.

Pulszky Ferencz tanulságosan értekezett «A magyar pogány sírleletekről.» 1835-ben a Bene pusztán találták az első magyar pogány sírletet, a mely azután 19 évig, vagyis 1853-ig, az egyedüli lelet volt. Ekkor ásták ki Verében a második leletet, 1859-ben Galgóczon pedig a harmadikat. A 60-as évek leletei közül egy sem vezérkorbeli, bár egy ideig ezeket is azok közé sorozták. A tévedésre az adott okot, hogy a halottal együtt a ló is el van temetve, mint az a pogány magyaroknál szokásban volt. Nemrég fedeztek fel egy pogány magyar sírt Gerendáson, legújabban pedig Szegeden, a mely szintén igen érdekes. Az eddigi sírleletek közül a csornai lelet a csornai apátság muzeumában, a többi meg a nemzeti muzeumban van. A legérdekesebb leletek a pilini, nagyteremiai, galgóczi, tetétleni, azonban ezek nem mérközhetnek a népvándorlási kor leleteivel. A halottak mellett található ékszerek mind ezüstből vannak, vastagon aranyozva, egyedül csak egy leletnél vannak az ékszerek bronzból. Az ornamentika valamennyinél nagyon egyszerű és legkevésbbé sem változatos. A pilini sírmezőt 1871-ben ásták fel. Összesen 5 sírt találtak és mindegyikben ott volt a ló csontváza is. Érdekes a verebi lelet. Fiatal harczos van benne lovastól. Fején meg van sebesítve, de a rajta levő kötésből látszik, hogy nem halt meg a csatában, hanem utána még egy ideig ápolták. Érdekes lelet a tetétleni is, a melyben szintén sok értékes régiség került napfényre. Pulszky felolvasását a közönség megéljenezte. Utána dr. *Ballagi* Aladár tartott felolvasást «Házasságkötések a XVII. században Magyarországon» czimen. Társaséletünk akkori fejlődését bizonyítja a házasságok története is. A felsőbb körök azért házasodtak, hogy a fajt és a vagyont fentartsák. A házasulandók annyira a szülei fegyelem alatt állottak, hogy egyéniségük minden joga teljesen meg volt semmisülve, számos történeti példa bizonyítja, hogy az engedelmes teremtések a szülők akaratát törvényül tisztelték és a jegyesek a legtöbb esetben nem is ismerték egymást. Csáky György börtönbe vettette fiát, mert nem akarta elvenni a Homonnay kisasszonyt, stb. Ballagi felolvasása is megérdemelt tapsokban részesült.

MI UJSÁG?

Egyévi önkéntes-jelöltek, kik az idén óhajtják az önkéntességi jogot megnyerni, tartoznak ez iránti folyamodványaikat legkésőbb ez év február havának végső napjáig az illetékes hadkiegészítő parancsnokságnál benyujtani, különben jogukat jóval nehezebben érvényesíthetik, a Véderő-Utasítás szerint. Mely parancsnokság az illetékes, miként szerelendő fel a folyamodvány és minden egyéb hasznos és szükséges tudnivaló, benne foglaltatik a Franklin-Társulat által kiadott «*Az egyévi önkéntes* a közös hadseregben és a m. kir. honvédségben» czimü műben, melyet Kacziány Géza szerkesztett a hivatalos forrásokból. Ugyan e mű ad utasítást papjelöltek, tanitójelöltek, családfenntartók, stb. hadmentességi jogának érvényesítésére is. A mű ára 1 frt 20 kr. Kapható minden könyvkereskedésben.

Az udvar Budapesten. A *király* itt időzése óta már többször volt Gödöllőn vadászaton; e hó 11-ikén pedig Isaszeghnél vadászott. A *királyné* eddig még nem hagyta el a várpalotát, de naponkint megteszi rendes sétáját a kertben. Ő felsége e hó 12-ikén ismét általános kihallgatást adott, ugyanaz nap este udvari ebéd volt.

Stefánia trónörökösné rajzai. Az «Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben» czimü néprajzi mű következő osztrák kötete «Az osztrák tengermellék és Dalmáczia» leirását fogja tartalmazni. A kiadott prospektuson könnyed, napfényes kép volt a lacromai parkból, Stefánia özvegy trónörökösné rajza. E rajzon kivül még két kép fogja diszíteni a kötetet. A «Részlet Lacroma szigetéből,» egy vadregényes szikla-

kapu, melyen át a végtelen tengerre, a raguzai bárkákra és csapongó sirályokra lát a szem. És a «Villa Angolina a tengerről», abbaziai partrészlet, balról a szikla a fürdőházzal, mögötte a villa kertfala s a terrasse-ról levezető kőlépcső, a fák és bokrok között, jobbról a messze tenger, melyre a felhők mögül előbukkanó nap vet fényt.

A népszámlálás eredménye. *Keleti* Károly, az országos statisztikai hivatal igazgatója, az ország összes megyeiből beérkezett adatok végösszegeiből egybeállította a népszámlálás eredményét, s e hó 11-ikén délelőtt a kereskedelmügyi miniszter utján közöltetett az a királylyal, délután pedig Keleti a tud. akadémia második osztályának rendkivüli ülésén mutatta be. Az eredmény örvendetes, s kivált a magyar elem erősödését és szaporodását mutatja, mert a népesség gyarapodása főkép azokon a helyeken szembetünő, a hol a magyarság tömegei laknak. A tiz év előtti népszámlálás adatai meglehetősen lehangolók voltak, mert tíz év alatt a magyar birodalom népesedésének emelkedése 193,400 lélekkel többet mutatott, a mi végtelen csekély. De kholera, sanyaru évek estek ez időközbe. 1880 óta azonban a magyar birodalom népessége 15·6 millióról 17·3 millió lélekre szaporodott. A gyarapodás tehát 1,693.827 lélek, vagyis 10·28%.

A magyar birodalom népessége jelenleg *17,335,929*. Ebben külön Horvátország 2.184,414 lélek, a mi tíz év alatt *291,925* főnyi szaporodás. A szorosan vett Magyarország lakossága most összesen 15.122,514. (Növekedés 10·15 százalék.) Ez az eredmény mindenesetre örvendetes, de még kellemesebb az a tudat, hogy különösen a magyar vidékek népessége fokozódott rohamosan, Csanádmegyében 19·87 Pestmegyében pedig 18,33 százalékkal. A *magyarság* szaporodását Keleti 695,864 lélekkel tünteti föl. Az 1880-iki népszámlálás 6,165,088 magyart deritett ki. Az országból távol levőket is hozzászámítva, volt 7.342,800. Most ugyanez a szám *8.200,000* lélekre bővült. Többé azt mondani nem lehet, hogy Magyarország lakosainak többségét nem a magyarok teszik, mert a magyarság az anyaországban 54·22 százalékot képvisel. A legnagyobb nemzetiség is alig haladja meg Magyarországon a 15 százalékot.

Államsegély a turistaság támogatására. A magyar Kárpát-egyesület azt kérte Baross minisztertől, hogy a turista-utnak Ó-Tátrafüredtől a Barlang-ligetig terjedő részének kiépítéséhez állami segélylyel járuljon. A miniszter, méltányolva ezen ut jelentőséget, 5000 frtot engedélyezett a czélra.

A budapesti ref. egyház közgyülése a Várady Károly halálával megüresedett algondnoki állásra egyhangulag *Hegedüs* Sándor orsz. képviselőt, választotta meg. Az egyháztanács nevében gr. Tisza Lajos, főgondnok üdvözölte Hegedüst, ki meghatottan válaszolt, megköszönve a kitüntetést. Hegedüs Sándor, az új algondnok, ez alkalommal ezer forintos alapítványt tett, melynek kamata évenként az egyház közszükségleteire fordítandó.

Magyar mandarin. *Faragó Ödön* hazánkfia, kitől lapunk annyi érdekes dolgozatot közölt, e hó 10 én délután, fiatal neje kiséretében visszautazott Khinába. Utja Párison és Marseillen visz át. Április 8-án érkezik Honkongba s alkalmasint az újonnan megnyitott kikötők rendezését bizzák reá. Faragó most már harmadosztályu mandarin, évi fizetése a mi pénzünkben meghaladja a huszezer forintot. A magyar névnek sok becsületet szerez a távol világrészben, hová most vele megy neje is.

Reviczky Gyula síremléke. A korán elhunyt fiatal költő holttestét e hó 11-ikén reggel kiásták a kerepesiuti temető éjszakkeleti sarkában levő ideiglenes sírjából, hogy áthelyezzék abba a kettős sírgödörbe, melyet a főváros az elhunyt költő iránt való kegyeletből ajánlott fel a Reviczky-síremlék bizottságának. A hivatalos személyeken kivül a síremlék-bizottság nehány tagja volt jelen. Egy kis horpadását leszámítva, teljesen ép állapotban találták a koporsót, melyet felbontás nélkül helyeztek át az eddigi sír szomszédságában ásott új sírgödörbe. Ez lesz a költő végleges nyugvóhelye. — A Reviczky-bizottság azonban, hogy a síremléket mielőbb felállíthassa, miután a szükséges költség nincs még egészen együtt, adakozásra kéri a közönséget. Az adományok a Petőfi-társasághoz (Szana Tamás bizottsági elnök) küldendők be.

Reményi Ede jeles hegedű művészünket, hosszu külföldi tartózkodása után, e hó 17-ikére várják Budapestre. A zenészkörök ünnepélyesen fogadják.

Madarász-kirándulások. A nemzetközi ornithologiai kongresszus, melyet ez év május havában Budapesten fognak megtartani, érdekes kirándulásokkal lesz egybekötve. A kongresszusi munkálatok befejezése után ugyanis egyes csoportok különböző vidékekre rándulnak Magyarország madárfaunájának megfigyelése és tanulmányozása végett.

Az első csoport Herman Ottó vezetése alatt a *Kis-Balatonhoz* megy és itt gróf Festetich Tasziló vendége lesz; ugyanezen csoport Chernel István vezetése alatt kirándul a *velenczei tóhoz* és a *dinnyési* mocsárhoz is, itt Meszlényi Benedek és Meszlényi Pál lesznek a házigazdák. — Egy másik csoport a *Fertő* tavának környékét és a *Hanságot* keresi fel dr. Madarász Gyula vezetése alatt. A kirándulók báró Berg Gusztáv vendégszeretetét fogják élvezni. A harmadik csoport a nagy magyar *Alföld* madárfaunájának tanulmányozása végett *Mezőhegyesre* megy; ezeket Horváth János nyug. altábornagy vezeti. Végül egy csoport Szikla Gábor tanár vezetése alatt Drávafokra *Bellyére* rándul ki, mely Albrecht főherczeg uradalma, és azután felkeresi a horvátországi *kolodjvári mocsarat*, mely a gémféléknek hires fészkelő telepe; itt a kirándulók Nikolics Béla vendégei lesznek.

HALÁLOZÁSOK.

Hilibi Gaál János, nyug. kuriai biró, meghalt Budapesten 80 éves korában. Fiatalabb éveiben az erdélyi részekben jelentékeny szerepet vitt. 1830-ban az erdélyi főkormányszéknél kezdte hivatali pályáját, majd Küküllőmegye törvényszéki ülnöke, 1835-ben pedig az erdélyi kir. tábla birája lett. A bécsi cs. kir. legfőbb törvényszéknek előadójává akarták kinevezni, de nem fogadta el, 1857-ben az erdélyi urbéri törvényszék tanácsosa, 1861-ben pedig az erdélyi tábla elnöke lett, mely állásából, minthogy a nagyszebeni gyülésre megjelenni nem akart, 1863-ban elbocsátották. 1861-ben azonban kir. táblai ülnöki hivatalba visszahelyeztetvén, innen a kuriához került, hol is 1885-ben történt nyugdijazásáig működött. Az erdélyi országgyüléseken 1836. óta az unióig, azután pedig mint Oláhfalu képviselője a magyar országgyülés képviselője volt. A király a Lipótrend lovagkeresztjével tüntette ki.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Csutor Imre, birtokos, ki hosszabb időn át Zalavármegye alispánja volt, 78 éves. Salomvártt. — Gyikó Ferencz, török-szentmiklósi ref. lelkész, élete 49-ik, lelkészségének 19-ik évében. — Vámos Dániel, morágyi ref. lelkész s egyházker. tanácsbiró, életének 78-ik, s lelkpásztorságának 49-dik évében. — Hahnenkamp József, a soproni kath. elemi nép iskolák nyug. igazgatója, a soproni néptanítók Nesztora, ki 58 évig szakadatlanul munkálkodott a tanítói pályán. — Gyárfás Miklós, nagyszebeni kir. alügyész, képzett fiatal ember, élete 34-ik évében, a svájczi Darosban, hol hasztalan kereste az enyhülést. — Morelli Tivadar, a főváros agg polgára, 80 éves, kiben dr. orelliM Károly ismert orvos, Morelli Gusztáv jeles fametsző, az orsz-iparművészeti tanoda tanára, és Morelli Ferencz, az «Athenaeum» nyomdai társulat tisztviselője, édes atyjokat gyászolják. — Baczó Gábor, a zilahi reform. kollegiumnak nyugalmazott tanára. 71 éves, Zilahon. — Lukács Antal, 75 éves, Aradon. — Virasztó Gellért, premontrei kanonok, érdemesült alperjel és aranymisés pap, ki mint tanár már e század első felében uttörője volt Lőcsén a magyarosodásnak, 87 éves korában, Jászóvártt. — Stingly Károly, körjegyző, a nagy-kanizsai járás jegyzői egyesületének, a gelsei önkéntes tüzoltó egyesületnek, valamint a körjegyzőségében lévő iskolák iskolaszéki elnöke, megyebizottsági tag, 60 éves, Nagy-Kanizsán. — Berger Adolf, Veszprémváros tevékeny polgára, a városi képviselőtestület tagja, élete 71-dik évében. — Ivanóczi Szuló Sándor, Szeged város egyik régi polgára, 78 éves. — Kajetán Lipót, Nagy-Váradon és Biharmegyében általánosan ismert tánczmester, 80 éves korában, N.-Váradon. —

Özv. Beniczky Antalné, szül. Ruttkay-Nedeczky Mária, Nagy-Rákón, 69 éves korában. Beniczky Kálmán, turóczi főispán édes anyját gyászolja benne. — Özv. Montbach Károlyné, szül. Draskovich Karolina grófnő, cs. és kir. kamarás özvegye, 80 éves, Budapesten. — Id. Dobozy Dánielné, szül. Faygel Eszter, 61 éves, Miskolczon, honnan holttestét Tisza-Keszibe szállították. — Özv. Nagy Józsefné, szül. Gyertyánffy Mária, élete 68-ik évében. Testvére volt Gyertyánffy Istvánnak, a budai állami paedagogium igazgatójának. — Edvi Illés Teréz, özv. Edvi Illés Lászlóné leánya, 17 éves korában, Jászberényben. — Schönenfeld Lászlóné, szül. Krengel Jozéfa, 37 éves, Facseten. — Özv. Fischer L. Józsefné, a nemrég elhunyt dr. Fischer ismert paedagógus özvegye, 76 éves korában, Budapesten. — Pazár Antónia, paulai szent Vinczéről nevezett irgalmas rendi nővér, Budapesten, az üllői-uti új kórházban, a hol mint betegápolónő működött. — Domján Zsuzsika, Domján Ferencz ref. lelkész leánya, Kolozsvárott, élte, 20-ik évében. — Szinay Istvánné, szül Dóczy Janka, Miskolczon.

Szerkesztői mondanivalók.

Szomorú tengő lét. Eltemetnek engemet. Hangjuk nagyon sötét, vigasztalan s, a mi még nagyobb baj, kissé bágyadt.

A templomban. Két első strófája elég csinos, de a harmadik versszak erőszakolt s tönkre teszi a jól induló kis verset.

A síremlék. Hegyi idill. Az eredeti és a fordítás egyaránt középszerü.

Catullus. Mint ballada, csak — középszerű, de a verselés s az egyes erőteljes költői kifejezések elárulják a hivatott tehetséget. Átadjuk a «K. Néplap»-nak.

B. Barátomhoz. Némi javításra szorul. Az első strófában a hasonlat a nevetve benyitó és elsuhanó szép lányról s ez a sor: «gyászoljuk, ha vége van» nem állhat meg. A negyedik strófában az a kérdés «és én hol vagyok?» nincs helyén s úgy látszik, csak azért áll ott, hogy rím legyen az «elhagyott»-ra. Itt-ott a vers döczögősségén is segítni kellene.

Könyörgés. Kitépett virágok. Az első elég tartalmas, ügyes kidolgozással jó vers válnék belőle; de ez a gyönge kidolgozás tönkre teszi. A «kitépett virágok»-ban a gondolat annyira erőltetett, hogy a kidolgozás gyarlósága már mit sem ronthat rajta.

SAKKJÁTÉK.

1646. számu feladvány. Geyerstam Fr.-től.

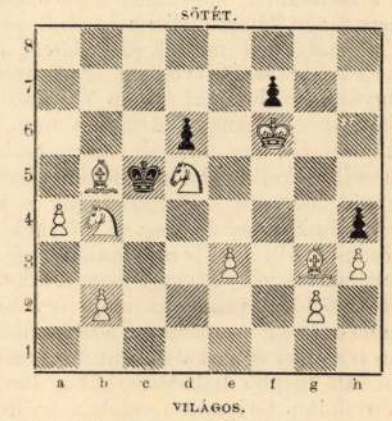

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1637. számu feladvány megfejtése

Klett F.-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a. Sötét.*
1. Hh3—g1	... Bg2—g1 : (a)	1.	... Kc5—d4 : (b)
2. Ve2—e8	... Kc5—d4 :	2. Ve2—e1	... Kd4—c5
3. Ve8—h8	t. sz.	3. Hf6—d7 †	... Kc5—d4
4. Hf6—h5—d7—e4 mat.		4. Ve1—a1 mat.	

Világos.	*b. Sötét.*
1.	... c2—c1V
2. Ve2—e5 †	... d6—e5 :
3. Hf6—d7 †	... Kc5—d4 :
4. Hg1—e2 mat.	

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *A pesti sakk-kör.*

Rövid értesitések. *Kolozsvár:* D. B. J. Beküldött feladványainak elseje következő mellékfejtéssel bir:

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a. Sötét.*
1. Kg6—f5	... d6—e5 : (a)	1.	... Fd4—e5 :
2. Fd3—c4 †	... Kd5—d6	2. Fd3—c4 mat.	
3. f4—e5 mat.			

KÉPTALÁNY.

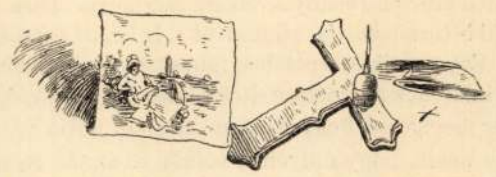

A «Vasárnapi Ujság» 5-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Házaló.*

HETI-NAPTÁR, február hó.

Nap	*Katholikus és protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
15 V.	D 1 Invocabit	D Fausztina	3 F Szim., An.	7 M. h.
16 H.	Julianna sz. vt.	Julián	4 Izidór	8
17 K.	Donát vt.	Donát	5 Ágota	9
18 S.	Simeon pk.	Simeon pk.	6 Bukol.	10
19 C.	Konrád hv.	Flavián	7 Partén pk.	11 Schob.
20 P.	Jéz. ländzs. e.	Gabin	8 Todor	12
21 S.	Szeverián pk.vt.	Eleuter	9 Niczefor vt.	13 S. Th.

Holdváltozás. ☽ Első negyed 15-én 7 óra 45 5 pk. este.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Báli selyemkelmék 60 kr.
egész 6 frt 35 kr-ig méterje (körülbelül 300 különb. minta és színben), szállit ruha- és vég-számra viteldíj- és vám-mentesen **Henneberg G.** (cs. és k. udv. szállító) gyári raktára **Zürichben.** Minták postafordultával. — **Levelekre Svájczba 10 kros bélyeg ragasztandó.**

A Koch-féle beoltásokat megkezdték Budapesten is, az egyetemi klinikán, a Rókus-kórházban és az izraelita kórházban. Az eredményt csak akkor hozzák nyilvánosságra, ha a gyógyfolyamat már be lesz fejezve. A nagy izgalom, melyet Koch találmánya okozott, még egyre tart s Berlinbe egyre tömegesen utaznak a betegek, noha kevés reménységgel, mert ezek legtöbbje tüdőbajos beteg, arról pedig egyelőre szó sincs, hogy a tüdővész biztosan lenne gyógyítható. Az orvosok tehát intik a közönséget, hogy hiu reményeknek ne adják át magukat.

Berlinben Köhler, a Charité-kórház intéző orvosa, egyik előadásában újra kiemelte, hogy Koch gyógyszerének csodálatos hatása a bőr- és izületi betegségeknél mindig bizonyos ugyan, de nincsenek még biztos tapasztalataink arra nézve, hogy meddig kell folytatni a kurát. Egész bizonyossággal meg van állapítva, hogy a tuberkulózisnál a szer erős reakciót idéz elő, a hol azonban tuberkulózis nincs, ott a reakció elmarad, úgy, hogy e szer kétséges esetekben diagnózis megállapítására már most is nélkülözhetetlen. Bécsben Billroth és Weinlechner professzorok osztályain a napokban szintén történtek kisérletek. *Billroth* csak igen gyenge, fél milligrammos dózisokat használt, mert a beteg gyermekek részben tuberkulótikus gyúladésban szenvednek. Az előadás folyamán, melylyel Billroth a beoltásokat kisérte, arra utalt, hogy a legnagyobb óvatossággal kell eljárni, *mert nemcsak hónapokig, de évekig eltarthat, mig a Koch-féle szerrel tisztában leszünk* és annak hatását a betegség minden egyes fázisában megfigyelhetjük.

A bécsi orvosi tanács ülésén *Schnitzler* tanár tartott előadást a Koch-féle gyógyítási mód terén tett tapasztalatairól. Az új szer hatása, úgymond, bőr- és csont-gümőkór eseteiben kétségtelen, a tüdő-gümőkór első stádiumában valószinű. előrehaladott stádiumában nem valószinű. Az egyesület ülésén Reder elnök melegen emlékezett meg Kochról s fáradhatatlan tevékenységéről. De a felfedezéshez kötött túlságos remény s a nagy izgatottság inkább árt az ügynek, mintsem használ.

A budapesti beoltások természetesen az orvosvilág legnagyobb érdeklődésével találkoznak. Nov. 26-ikán délelőtt, mikor dr. Lumniczer tanár Rókus-kórházi termében történtek a beoltások, a fővárosi orvosok szine-java összegyült, követve *Müller* kórházi igazgató szives meghivását, hogy lássák praktice végrehajtva Koch eljárását, mely hetek óta izgalomban tartja a művelt világot. *Müller* igazgató, kit e rendkivül nagyszámú orvosi közönség éljenzéssel fogadott, hivatkozva arra, mit mult szombaton az orvosegyesületben mondott, most az oltások megkezdése előtt, csak egy két megjegyzést akart tenni. Bemutatta eredeti csomagolásban a Koch-féle oltóanyagot, mely mintegy 10 köbcentiméteres üvegecskében barnás-zöldes folyadéknak látszik. E folyadékot azonban meghigítják, olyformán, hogy egy köbcentimétert összekevernek 10 köbcentiméter tiszta párolt vizzel vagy a jobb eltarthatás végett félperczentes karbolvizzel; ez utóbbiból ismét egy köbcentimétert visznek 10 köbcentiméter vizre és e másodszori felereszttéssel nyerik a fecskendezésre szánt híg oltómatériát. Ez utóbbi folyadékból tehát egy köbcentiméter mennyiség megfelel egy milligramm eredeti oltómatériának. Egy 10 köbcentiméternyi kis üvegecske tartalma tehát a szokásos higítással egy literre szaporítható — és esetleg 1000 betegnek is elégséges, ha az oltást mindig a legkisebb, t. i. milligrammos dózisnál kezdik. És erre Müller Kálmán, mint Koch figyelmeztetésére, nagy sulyt is fektet, mert az egyéni reakczió határait előre megállapitani nem lehet.

Komócsy József jubileumát nov. 29-ikére, szombatra tüzték ki az új városháza nagy termébe. Ez alkalommal *Ráth* Károly főpolgármester adja át a legfelsőbb kitüntetés jelvényét Komócsynak, *Jókai* Mór üdvözli őt, mint irót, és a Petőfi-társaság alelnökét, Váradi Antal ünnepi költeménye után következnek a testületek üdvözlései. Az ünnep után este 8 órakor az irói körben társasvacsora lesz.

A Calderoni-féle üzlet kirakatában a Váczi-utcza sarkán nehány nap óta kiválóan érdekes fénykép-gyüjtemény van kiállítva, mely a hazai ipar nem

és Gálfy (Koller Károly utódai) műtermében kerültek ki, kik a legutóbbi napokban «cs. és kir. udvari fényképészek» czimet nyertek. Az ez időszerinti kiállitás, az uj módszer szerint készülő *platinotipia* képeket is tartalmaz, melyek lágyságuk és finom kivitelük által, már alig viselik magukon a fényképezés bélyegét, s inkább szép kivitelü aczélmetszetekhez hasonlitanak.

HALÁLOZÁSOK.

Gr. Károlyi Gyula holttestét nov. 25-ikén délután szentelték be egyetem-utczai palotájában s Kaplonyba, a családi sirboltba szállították. Az elhunyt főur koporsójára József főherczeg is küldött koszorút. A király táviratilag fejezteté ki részvétét a családnak. A beszentelésre az arisztokráczia, a közélet jelesei nagy számmal jelentek meg. Ott voltak a miniszterek, Ráth Károly főpolgármester, Schlauch, Császka és Latinovics püspökök. A vörös-kereszt-egylet 200 főnyi küldöttséggel képviseltette magát. Megjelent *Károly Lajos* főherczeg is, a vörös-kereszt-egyesület védnöke. A király képviseletében gr. Paar Ede altábornagy volt jelen. A gyászszertartást Samassa József egri érsek végezte. A szertartás, a család kivánságára, csak rövid ideig tartott s befejeztével Károly Lajos főherczeg elbucsuzott a gyászoló családtól és távozott. Utána az egész gyászoló gyülekezet eloszlott. Este a koporsót vasutra tették és Kaplonyba szállították. Nov. 27-ikén délután helyezték el az elhunytat a kaplonyi családi sirboltba. A gyászoló család, ugyszintén a nemzeti kaszinó több tagja s a vörös-kereszt-egylet küldöttsége okt. 27-én reggel hét órakor külön vonaton utazott el Budapestről s délután két órakor érkezett oda; gróf Károlyi István már előre oda utazott s megtette a temetés körül szükséges intézkedéseket. A koporsó a templomban diszes ravatalon volt elhelyezve s délután három órakor Perczer, ferenczrendi házfőnök az összes kegyuri papság segédletével végezte a gyászszertartást, mely után az elhunytat a családi sirboltba helyezték örök nyugalomra. A gyászoló család tagjai s a résztvevő küldöttségek még az éjjel visszatértek Budapestre. Itt a gyászmisét nov. 29-én tartják meg.

Schenzl Guidó, a tud. akadémia rendes tagja, jeles csillagász, Benedek-rendű kanonok, Gráczban, hová nem régiben távozott Budapestről, a Benedek-rend előkelő állásra választván meg. Az elhunyt idegen föld szülöttje volt, de az ötvenes években mint tanár, Magyarországba jövén, itt rövid idő alatt megtanulta a magyar nyelvet, s mint tanár és tudós általános rokonszenvvel találkozott. Két évtizedig igazgatója volt a m. kir. meteorologiai intézetnek, s Magyarország meteorologiájáról becses jegyzeteket állított össze, melyeket a tud. akadémia adott ki.

Elhunytak még a közelebbi napokban: báró Wesselényi Ferencz, nyug. huszár-alezredes, a zilahi ref. kollegium főgondnoka, 83 éves korában, Bécsben, honnan holttestét Hadadra szállították. — Zsivkovits Teofán, károlyvárosi g. kath. püspök, ki 1825-ben Kalocsán született, Magyarországon végezte iskoláit s 1875 óta volt püspök, 1880-ban szerb patriarkhának is megválasztották, de e választást ő felsége nem erősítette meg. — Báró Inkey Nándor, horvátországi nagybirtokos, Voloscában. — Noszlopy Antal volt országos képviselő, több megyének táblabirája és 1848-as honvédtiszt, 88 éves, Pápán. — Remenyik Ede, Jolsva város polgármestere, az ottani takarékpénztár igazgatója és az ág. ev. egyház felügyelője, 57-ik évében. — Machlup Lajos, volt fővárosi bizottsági tag s az első magyar bőrgyár egyik tulajdonosa, hosszas szenvedés után, 44-ik életévében. — Hejja Endre nyug. kir. főreáliskolai igazgató, régi honvéd, 57 éves korában, Székely-Udvarhelytt, ki 31 évig tanárkodott s 16 éven át volt a székely-udvarhelyi kir. állami főreáliskola igazgatója. — Dr. Sztojkovits Péter, volt orsz. képviselő, 73 éves korában, Zomborban. — Mendlik Ágost apát, pécsi plébános. — Guth Albert, a pesti könyvnyomda részvény-társaság betüöntődéjének vezetője, 73 éves. — Szilágyi Ferencz, adóhivatalnok, 29 éves, Nagyváradon; ugyanott dr. Balkányi Mór kis-várdai fiatal orvos, 28 éves, és Tebay Eduárd, a gázgyár technikai vezetője. — Dr. Török Salamon, Pestmegye tisztv. főorvosa, 53 éves, Budapesten; ugyanitt Szohner Viktor, postatiszt. 38 éves. — Jurinits István bányabiztossági hivatalnok, 24 éves, Abrudbányán. — Konthy József, nyug. városi tanácsos, Debreczenben. — Keresztes Bálint tanár, a kolozsvári egyetemi könyvtár tisztviselője, 31 éves, Kolozsvártt. — Péter Ágoston, Borsodmegye volt útbiztosa, 70 éves, Szalontán. — Wallheimi Siebenrock Gusztáv, nyug. cs. és kir. huszárezredes, életének 65. évében, Székesfehérvárott. — Alpár Ernő, vaskereskedő, 59 éves korában. — Makay Sándor, kir. tanácsos, krassómegyei volt alispán, ki az alvidéki politikai életben jelentékeny szerepet játszott, élete 70-ik évében, Lugoson. — Nagy Pál, földbirtokos, Karván. — Hoffmann Lajos, kalocsai ügyvéd, 63 éves korában. — Szügyi Dániel, mezőturi ref. orgonistakántor, életének 64-ik évében. — Tóth József, a magyar ált. biztosító társaság főügynökségének kolozsvári titkára, 53 éves. — Farkas József, reform. lelkész, 59 éves, Harsányban. — Károlyi Miksa, 1848—49-iki huszár-alezredes, 74 éves, Pinczen.

Özv. Mészáros Alajosné, szül. Nagy Julia, élete 71-ik évében Budapesten. Az elhunytban Mészáros János, a budapesti kir. tud. egyetem gazdasági hivatalának igazgatója és dr. Mészáros Károly ismert főv. orvos édesanyját, dr. Mihalkovics Géza egyetemi tanár pedig anyósát gyászolja. — Özv. Blodovich Pálné, szül. Sárközy Johanna, honvéd-alezredes özvegye, 78 éves, Veszprémben. — Özv. Fejér Sándorné, szül. Hamar Berta, 52 éves, Beregben. — Bojári Vigyázó Jozefa, özv. bojári Vigyázó Ignáczné, szül. veszprémi Varasdi Mária leánya, Pakson. — Megyeri Pálné, szül. Nánássy Erzsébet, 25 éves, Debreczenben. — Özv. Domaniczky Boldizsárné, szül. Csepán Karolin Csákányban, 78-ik évében. — Grötschel Annuska, Grötschel Imrének, a magyar orsz. központi takarékpénztár vezérigazgatójának 7 éves leánykája, Budapesten. — Kóczián Gyuláné, szül. Gyürky Juliska, 35 éves, Jász-Árokszálláson, — Özv. Hets Jánosné, szül. Okáll Jozefa, 52 éves. Győrben.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓK.

A költő sírja. Nincs benne lendület; lapos, nehézkes.

Jó, jobb, legjobb. *A börtön küszöbén.* Sokkal gyengébbek, sem hogy bármelyiket közölni lehetne.

Losoncz. M. F. A metszet nem készülhetett el ily rövid idő alatt, s igy a közlést a jövő hétre kellett halasztanunk.

SAKKJÁTÉK.

1633. számu feladvány. Salminger J.-től.

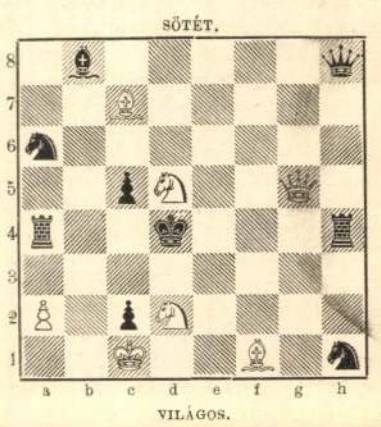

Világos indúl s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1625. számu feladvány megfejtése.

Jespersen J.-től.

Megfejtés.

Világos.	*Sötét.*		*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Vh8—b8	Bb7—b8 : (a)	1.	—	—	Fe5—b8 :
2. Bc6—c4 †	Bb8—b5	2.	Ha3—b1	—	t. sz.
3. Fd7—b5 mat.		3.	H v. B mat.		

Az 1626. számu feladvány megfejtése.

Weinheimer R.-tól.

Világos.	*Sötét.*
1. Kh2—h3	Ke6—d5
2. Vh7—g6	K. t. sz.
3. Vg6—g2	t. sz.
4. Vg2—g4—e4 v. Hd7—e5 mat.	

Mindkét feladványt helyesen fejtették meg:
Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — *Kecskeméten:* Balogh Dienes. — *A pesti sakk-kör.*

KÉPTALÁNY.

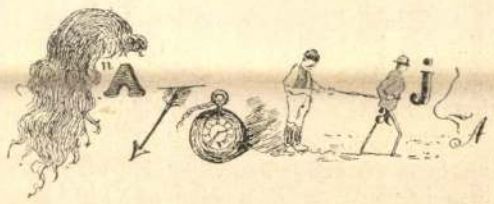

A «Vasárnapi Ujság» 46-dik számában közölt képtalány megfejtése: *Királyfogás.*

HETI-NAPTÁR, november—deczember hó.

Nap	*Katholikus es protestáns*		*Görög-Orosz*	*Izraelita*
30 V.	E 1 András ap.	E 1 Endre	18 G 26 Plató vt.	18 Illés
1 H.	Elig pk. hv.	Natalia	19 Abdiasz pr.	19
2 K.	Bibiana sz. vt.	Bibiana	20 Dekap.Gerg.	20 Izmael
3 S.	Xav.Ferencz hv.	Atala	**21 B.-Assz.avatt.**	21
3 C.	Borbála sz. vt.	Borbála	22 Filém., Apf.	22
5 P.	Szabbas ap.	Abiagil	23 Amfilok pk.	23
6 S.	Miklós pk. hv.	Miklós	24 Kelemen pp.	**24 S.Waj.**

Holdváltozás. ☾ Utolsó negyed 4-én 2 óra 43 pk. d. u.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

ház oszlopa és *Rákosi* Viktortól «Napfogyatkozás Kocsárdon». *Vadnai* Károly, *Murai* Károly, *Sebők* Zsigmond, *Bársony* István, *Heresi* József novellái egészítik ki a sorozatot, melyet *Mikszáth* Kálmán «Szemérmes asszony» elbeszélése fejez be. A tetszetős kiállitású almanach, mely naptári részszel is el van látva, egy frtért kapható.

Két külföldi regény hagyta el a sajtót a Pallas-társulat kiadásában: «*Számkivetve*» irta M. E. Braddon, e mindenütt szivesen olvasott angol irónő, ki a mese bonyolításában és az előadásban annyira fel tudja gerjeszteni az érdeklődést. *Titkos bosszú* czimű párisi regény a másik, melyet francziából S. B. forditott. Ára egy-egy kötetnek 60 kr.

Naptárak. A Pallas-társulat kiadásában a következő naptárak jelentek meg: *Közigazgatási nemzeti kalendárium*, 10-ik évfolyam, irodáknak való naptár, terjedelmes czimtárral a miniszteriumokról, hatóságokról; ára 80 kr., kötve 1 frt. — *Pallas nagy képes naptára*, szerkesztette Benedek Elek, szépirodalmi és ismeretterjesztő olvasmányokkal, az év eseményeire és szereplőire vonatkozó illusztrációkkal; ára 1 frt. *Képes családi naptár*, elbeszélésekkel, tudnivalókkal, kisebb czimtárral; szerkesztette Darvas Gábor; ára 50 kr. — *A magyar ember naptára*, szerkesztette Kurucz Péter, képekkel; ára 30 kr. *Az obsitos jókedvű kalendárioma*, adomákkal, karikaturákkal. ára 30 kr. Végül *tárcza-naptár*, ára 24 kr. — *Kolozsvártt* a jövő évre is megjelent a «*Közhasznú erdélyi naptár*», mely már 32-ik évfolyamába lépett. Olvasnivalók, képes adomák mellett közöl hasznos tudnivalókat és az erdélyi vásárok pontos jegyzékét. Kiadta Stein János János s ára 30 kr. — *Magyar Salon-naptár*, szerkesztik Fekete József és Hevesi József. kiadta Rózsa Kálmán és és neje Budapesten. Tartalmát novellák, költemények és nehány kép teszi. Ára 1 frt.

Nix dajcs! A «Borsszem Jankó» e czim alatt adta ki 1891-re humorisztikus naptárát, a humoros illusztrációk nagy tömegével. Mokány Berczi fundálta a szittya-naptárt, Kraxelhuber Tóbiás boszantására; a százhuszonöt képet pedig Jankó János és Homicskó Athanáz rajzolta. A mulatságos naptár legelején mindjárt Magyarországot látjuk a legsötétebb Afrikában, a mint a zsirafos, elefántos, majmos bennszülöttek megbámulják a deszkakerítés közé zárt párbajos, gigerlis, pénztárszökött, duhajkodó honfitársainkat ábrázoló díszes műmellékletet. Ára «egyetlen megmaradt deczifüttymentes flóres».

Uj zeneművek. A «Kassai diák», Erkel Elek legújabb operettjéből, mely a népszinházban nagy sikert aratott, a következő legkedveltebb dalok, melyeket Blaháné és Vidor énekelnek, két füzetben jelentek meg: Nem láthatám meg őt. Titkon, titkon szeretek. Itt vagyok a délibábos tájakon. (Keringő.) Biró vagyok Kassán. Ó, mondd el azt. (Kettős.) Egy nyári regg szép hajnalán. (Románc.) Igy van ez már divatban. (Kuplé.) Ő enyém! (Kettős.) Ah, szeretni oly édes. (Keringő.) Ugy remeg szivem, mint a virág. (Románcz.) Suttogni csak kettesbe jó. (Keringő.) Ez szép hódítás. (Hármas.) Protekczió-kuplé. Párbaj-jelenet. Rózsakertben rózsaág. Dal a kis kakasról. Induló. Stári baba mladi pán. (Tipegő.) A díszesen kiállított operett a Harmonia nemzeti zeneműkereskodésben jelent meg, s ára 1 frt 80 kr. — Nádor Kálmán kiadásában következő új zeneművek jelentek meg: «Budapester Mad'ln», keringő, szerzé Linka Camillo. Ára 1 frt 20 kr. «A Tiszapartról», népdalok, szerzé Joó Károly. Ára 1 frt. — Färber Lipót kiadásában (Andrássy-ut 4) pedig Rozenzweig Hermantól jelent meg egy keringő «Ein Brief an Sie» czimmel. Ára 90 kr.

Nemzeti szinház. Nov. 24-ikén került először szinre *Csiky* Gergely új szinműve «*A nagyratermett*» vigjáték, melyet a tud. akadémia a 200 aranyos Karácsonyi-dijjal tüntetett ki. E dijat ritkán adja ki az akadémia. Eddig mindössze Szigligeti «Trónkereső» drámája nyerte meg, aztán Csiky «Ellenálhatatlan» vigjátéka. Pár év előtt Csiky «Jó Fülöp» drámáját az akadémia nem találta érdemesnek e jutalomra, holott a szinpadon nagyobb hatása volt, mint most «A nagyratermett»-nek.

Az érdemes szerző jellem-vigjátékot kivánt irni, s a jellemet a nagyravágyó és hóbortos főalakban jól ki is gondolta. A cselekvény azonban nem elég eleven és bohózatos elemek akarják a szini hatást elérni. A stil, a hang, a szellem sem éri el gyakran azt a szinvonalt, melyet a közönség képzelt a legfőbb drámai jutalommal kitüntetett darabba. A vigjáték cselekménye e század elején egy olasz udvarnál játszik. Itt él Philibert (Vizvári), a «nagyra termett» férfiú, ki nagy dolgokra hivatottnak hiszi magát. Felesége: Leona (Vizváriné) révén, ki egykor a királynét dajkálta, jutott a palotába s kamarási méltóságra. Más dolgot nem biznak rá, csak a bulletinek hordását a beteg anyakirályné állapotáról. De ő az udvart reformálni, a kanczellárt megbuktatni szeretné, hogy helyét elfoglalhassa s onnét országok sorsát intézze. A jámbor ember, ki a legnagyobb mértékben hóbortos, kész összeesküvésre is. A karbonári-világ egyik fészke az a székváros, s az uralkodó igazi bábkirály, elzárkózik az emberektől, mert folyvást retteg az összeesküvőktől. Minisztere (Náday) pedig egy bohózatos alak, ki az államrendet és kormánytekintélyt csak ágyuval és puskával tartja fenn. Nehány mellékalak: Cantarini gróf (Zilahi) és az udvari káplán (Gabányi) a miniszter oldalán elég jellemző csoportképet ád a kormányzat léha kapzsi és fondorkodó szelleméről. Ezekkel szemközt a kormány ellen titkon egyetértő nemesek, az összeesküvésükbe beavatott hölgyek, apródok s a hozzájuk csatlakozó fanatikus ifju: Emanuel (Mihályfi), egy szemináriumból megszökött növendék pap képviseli a karbonari csoportot, mely azt tüzte ki célul, hogy a király számüzött sógora: Albert herczeg (Horvát) segitségével s az eszméiknek megnyert királyné (Hegyesi Mari) befolyásával rábirják a fiatal uralkodót az alkotmányos rendszer életbeléptetésére. Philibertnek van egy szép leánya, Carina (Csillag Teréz), a ki egy gyermekkori ismerősébe szerelmes. A nagyratermett férfiú azonban a leányt odaigéri minden előtte befolyásos embernek. A szerelmes leveleket pedig saját maga hordja haza, a kalapjában. De a levelekben emlegetett találkozót Philibert összeesküvők találkozójának veszi. Inasruhában kezd fülelni, s nagy zavarokat idéz elő, maga sem tudván már, hogy vajjon mi történik körülötte, s elfogatja Albert herczeget, a királyné testvérét, kit a király számüzött. Philibertnek még mindig ugy tetszik, hogy a herczeg leányát kompromittálta, azért kapva kap az alkalmon, hogy összeeskesse őket. A vége az, hogy a nagyra termett férfi rútúl felsül s végül is felesége szárnyai alá menekül, a hol eddig, is boldogult, de a feleségét mindig lenézte. Vizvári bravur-szerepet kapott Philibertben, s túlzás nélkül játszotta. Nádai a kanczellár burleszk alakját személyesitette hatással. Egyátalán a szereplők a lehető legjobbat nyujtották. Csillag Teréz (Carina) rokonszenves alakitása is az előadás egyik erdekes része. Mihályfi, Zilahy, Császár, Vizvárynė, Horváth, Pálfi és Gabányi a többi szereplők, kikről elismeréssel le het megemlékezni. A szerzőt és a szereplőket mind en felvonás után kitapsolták.

Operaszinház. November 20-ikán az operaszinházban «*Azrael*» került bemutatásra, egy különös opera, mely több más operából élősködik, és látványossági tarkaságához fölhasználja Szent Pétert, az apostolokat, pápákat, mennyet és poklot. Az opera szerzője teljesen ismeretlen a zeneköltészet terén, neve Franchetti (Frankl), állítólag a bécsi Rotschild közeli rokona, s operája is e hatalmas összeköttetés utján jutott nehány szinpadra s a mi szinházunkba is. A közönség fagyos hidegséggel fogadta.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A magyar tud. akadémia és a Kóczán-dij. Az akadémia nov. 24-iki ülésén, melyen b. *Eötvös* Loránt elnökölt, hirdették ki a Kóczán-féle szinműi pályázat eredményét.

Ezt megelőzőleg *Pecz* Vilmos tartott emlékbeszédet Pott Ágoston, volt hallei egyetemi tanár s jeles nyelvészről s az akadémia külső tagjáról. Ezután jelentette az elnök, hogy a király az elhunyt trónörökös életnagyságú arczképét fogja az akadémiának ajándékozni. — Szily Kálmán főtitkár Pettkó János és Schenzl Guidó elhunyt akadémia-tagokról emlékezett meg. — Az állandó országház épitési bizottságának elnöke Munkácsy Mihálytól az épülő országház nagy terme számára festendő nagyobbszerű kép (Árpád honfoglalása) megalkotásához szükséges történiai adatokra nézve felvilágositást kér. A beadványt a történelmi bizottsághoz utasították. Jelentette továbbá az elnök, hogy *Bródy* Zsigmond 20,000 frtos alapítványt tett, Jászay Sámuel abaujszántói lakos 2000 frtot adományozott az akadémiának. Legfontosabb tárgya volt az ülésnek a Kóczán-pályázat jelentése, melyet általános érdeklődés közepette olvasott fel *Csiky* Gergely. A dij most a Szent Istvántól I. Béláig terjedő korszakból vett tárgyú szinműre volt kitüzve. Birálók voltak Szász Károly, Pálffy Albert és Csiky Gergely. Hat mű érkezett be, meglehetősen gyönge dolgozatok. A «*Pogány magyarok*» czimű történeti szinmű az egyedüli a pályázók közt, mely következetesen szem előtt tartja s drámailag tünteti fel a kitüzött korszak uralkodó vonását, a kereszténység és pogányság küzdelmét; az egyedüli, mely a szinszerüség követelményeinek megfelelően van irva, s ismeri és felhasználja a szinpadi hatás eszközeit. Verselése könnyű, sima és irodalmi szinvonalon áll, nyelve magyaros, dikciójában sok helyen erő és lendület van. Hibája a darabnak, mely a pogány Vatha lázadását, Vatha leányának, Emesének és a keresztény Petőnek szerelmét tárgyazza, a cselekvény kuszált volna és sok felesleges mellékszemély. A dijat egyhangulag itélték oda a szinműnek. A jelentés felolvasása után felbontották a jeligés levélkét. Szerzője *Gabányi* Árpád, a nemzeti szinház ismert művésze, a kit megéljeneztek.

A Kisfaludy-társaság nov. 26-ikán tartotta havi ülését *Gyulai* Pál elnöklete alatt.

két árva család, összefüzve igaz szeretettel, képezi a két otthont. Ezt az idylli képet eredeti keretben mutatja be a jeles elbeszélő, kinek szép előadását a közönség élvezettel hallgatta. Az elbeszélést lapunk közli, Szobonya Mihály rajzaival illusztrálva. Végül *Váradi* Antal bemutatta *Melháné-Szaák* Lujza gonddal irt értekezését: «Jósika és a kritikusok» czimmel. Ugy a felolvasót, mint az irónőt megéljenezték. A fölolvasások után a tagok értekezletre gyültek össze.

MI UJSÁG?

A királyné Korfu szigetén. A királyné a hosszú tengeri utazások után Korfu szigetén pihen. Mennyi ideig fog Korfuban tartózkodni és mikor érkezik Triesztbe, arra még nem történt elhatározás. Valószinű, hogy ő felsége deczember folyamán tér vissza.

Károly Lajos főherczeg pár napot a fővárosban töltött. Gr. Károlyi Gyula temetésére érkezett, mint a vörös-kereszt egylet védnöke jelen akarván lenni az egylet igazgatójának végső tiszteségtételén. A főherczeg nov. 26-ikán meglátogatta a *műcsarnok kiállítását* is, hol hosszasabban időzött s főleg a magyar művészek festményei érdekelték. Ő fensége a hó 26-ikán délelőtt utazott el Budapestről.

«Az Osztrák-Magyar Monarchia irásban és képben» munka egyesült bizottságainak ülésén *Stefánia* özvegy trónörökösné főherczegnő nov. 23-án elnökölt először, mint e vállalat védnöke.

Az ülést — mint Bécsből jelentik — a fenséges asszony lakosztályának ősi képekkel ékített ebédlőtermében tartották meg. Az özvegy trónörökösné kevéssel a delutáni két és fél órára kitüzött ülés kezdete előtt gróf Bellegarde főudvarmester és Sylva-Taroucca főudvarmesternő kiséretében jelent meg. Mindenekelőtt a jelenvolt urakat mutatták be a fenséges asszonynak, ki mindenkit szivélyes megszólítással tüntetett ki. Erre a fenséges asszony az ülést a következő szavakkal nyitotta meg:

«Mint a felejthetetlen férjem által megindított munkának védnöke, szükségét éreztem annak, hogy e mű munkatársait együtt lássam; örvendek, hogy önöknek fáradhatlan tevékenységükért köszönetemet nyilvánithatom. Fogadják legbensőbb üdvözletemet.»

E szavak után, *Szögyény-Marich* László külügyminiszteri osztályfőnök mondott az egybegyültek nevében köszönetet a trónörökösnének megjelenéséért.

Az ülés első tárgyát a budapesti és bécsi szerkesztőségek jelentése képezte a vállalat jelenlegi állásáról. Azután bemutatták a «*Tirol és Vorarlberg*»-ről szóló kötethez tartozó rajzokat, melyek Charlemont, Deiringer, Gabl, Lichtenfels, Rusz, Sieg és Wopfner ónja alól kerültek ki, majd «*Magyarország*» 2-ik és 3-ik kötetéhez való rajzokat tekintették meg, melyek *Klotild* főherczegnő, továbbá Benczur Gyula és Béla, Cserna Károly, Dörre Tivadar, Greguss János, Háry Gyula, Keleti Gusztáv, Liezenmayer Sándor, Mannheimer Gusztáv, Roskovics Ignácz, Székely Bertalan és Vágó Pál magyar művészektől valók. Végül elhatározták, hogy *Csehország* leirásánál Prága város ismertetését külön szerzőre bizzák.

A mű védnöknője, *Stefánia* főherczegnő, *Jókai* Mór felkérésére megigérte, *hogy a jövő évben Budapesten fogja megtartani saját elnöklete alatt az igazgatósági gyülést*, ugyszintén megigérte azt is, hogy a Magyarországról szóló részt egy *sajátkezüleg rajzolt tájképpel fogja gazdagitani*, mely Pozsony vidékének egyik szép részletét fogja megörökiteni. A gyűlés 3½ órakor ért véget, mire a fenséges asszony a jelenvoltaktól a legbarátságosabban elbucsuzva, termeibe vonult vissza. Ez ülés alkalmával az osztrák tudósok és szakférfiak ismételve kifejezés adtak azon meggyőződésüknek, hogy a Magyarországról szóló füzetek mind irodalmi, mind müvészeti kivitel tekintetében a legbecsesebb alkatrészét képezik e e munkának. Egyik legkiválóbbb osztrák tudós ezt mondta: «Mi csak most kezdjük e műből megismerni Magyarországot a maga valóságában, mint igazi kulturállamot.»

Stefánia

Vas. Ujs. 1899. 129. l.

Az özvegy trónörökösné Miramarban. Több mint két hónapja, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösné és leánya: *Erzsébet* főherczegnő a csodás szépségű Miramar-kastélyban időznek. A főherczegnők odaérkezésével ismét élet költözött a már szinte tiz év óta lakatlanul állt kastélyba, mely valaha, még a mexikói expedicziő előtt oly vidám napokat látott. Az özvegy trónörökösné és leánya egészen a legutóbbi két hétig naponta tettek kirándulást a tengeren, a mióta azonban hüvösebbre fordult az idő, a főherczegnők nem mozdulnak ki a kastélyból. *Stefánia* főherczegnő a rossz időjárást arra használja fel, hogy komoly tanulmányokat folytat, de különösen festészettel foglalkozik sokat. *Kayser* Ebba bécsi festőnő az oktatója, a ki naponta több órán át együtt dolgozik a főherczegnővel.

Gentile Bellini festménye a Szépművészeti Múzeumban.

KATALIN.

szent-endrei viczinális vasut töltése emelkedett ki belőle. A regényes fekvésű kis kápolnát, a régi római vizvezeték kőlábai mellett szintén elzárta az áradás a hivek elől. Épületekben itt sem esett kár, de a réteken, szántóföldeken annál több.

Weinwurm Antal fényképe után.

A DUNA ÁRADÁSA BUDAPESTNÉL. — A szent-endrei országút, Ó-Buda és Aquincum között.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Ifjuság. *Költemények. Irta Dézsi Sándor. Budapest 1897.* Az ifjuságnak rendesen társa a költészet; alig van ábrándokra hajló ifju lélek, mely költőnek ne érezné magát, s nem elégedve meg a gyönyörrel, melyet a valódi költők műveinek olvasása nyújt, érzéseinek, gondolatainak költői formába öntését meg ne kisértené. Az előttünk fekvő kötetet is egy ifju szív ügye-baja, ábrándja, csalódása, epedése, búja sugalta. Nem igen vallanak e költemények valami erős költői érre, s eszünkbe juttatják a patakocskát, mely tavaszszal vigan csörgedezik; de nyáron kiapad. Dézsi Sándor versei többnyire elég könnyen folynak, de hiányzik belőlök a mélyebb tartalom. Végig olvashatjuk a kötetet, a nélkül, hogy szivünket rezgésbe hozta volna, vagy lelkünket gazdagabbnak éreznők általa. A költő rendesen a jól kitaposott ösvényen halad, de többször elkalandozik. Olykor meg kikeresett képtelenségekkel akar hatást kelteni, pl. egyik dalában azt mondja, hogy ha a világ egy rózsa volna, letépné s odadobná a lány ölébe; de csakis akkor, ha ő meg a rózsa szirmaiban kis bogárka lenne. A szerző verselése elég jó, bár gondosabb is lehetne. Kifejezései sem mindig szerencsések, pl. «hozzá szegül»-t mond, «hozzá szegődik» helyett, «az epe virágjáról» beszél, stb. A kötet szerző sajátja, álljon itt belőle mutatványul a következő költemény, melyben szerző úgy látszik, művészi alakításra törekedett:

Elvitték a habok.

Zord őszi éjszakán
Elvitték a habok.
Hire-pora se volt,
Mire megvirradott.
— Szegénykét
Elvitték a habok.

Mint letört virágot,
Ugy vitték a habok . . .
A ködös hajnalon
Elfogtak egy rabot.
— Szegénykét
Elvitték a habok.

Virágot se látott
S elvitték a habok.
Egy tavaszt se ért meg,
Csak pár őszi napot
— Szegénykét
Elvitték a habok.

Sir és nyög az asszony:
«Elvitték a habok . . .
Olyan szépen ringott:
Ott el is alhatott!
— Szegénykét
Elvitték a habok . . .»

Zord őszi éjszakán
Elvitték a habok.
Anyja ajakáról
Még egy dalt se hallott.
— Szegénykét
Elvitték a habok.

Ott a hol szegénykét
Elvitték a habok:
A hidon át viszik
A tébolyult rabot.
— Szegénykét
Elvitték a habok.

Lenéz és felsikolt:
«Elvitték a habok!
Dehogy hagylak én el,
Hisz' az anyád vagyok!»
És őt is
Elvitték a habok.

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben czimű nagy hon- és népismertető vállalatból most megjelent 281. füzet «Magyarország» V. kötetének a 7. füzete s *Pozsony város és Pozsonymegye* ismertetésének folytatását foglalja magában. A bő tanúlmányokon és személyes tapasztalatokon alapúló dolgozat, mely *Ortvay* Tivadar ismert tollából származik, rövid tömörséggel, de mindenre kiterjedő figyelemmel kalauzolja az olvasót előbb Pozsony városában, aztán pedig Pozsonymegye vidékein, mindenütt kiterjesztvén figyelmét főleg a közművelődési, közgazdasági és történelmi szempontokból érdekes vagy fontos adatokra, jelenségekre s emlékekre. Itt a Csallóközön és a Kis-Alföldnek a Duna balpartján terülő sik tájain tekint végig, amott a Kis-Kárpátok hegyes-völgyes vidékeit rajzolja egészen Ausztria felőli országhatárunk, a Morva folyó mellékeiig. A megye községei közül természetesen legtüzetesebben és legbővebben magával Pozsonnyal, e sok ideig királykoronázó megyei székhellyel és szabad kir. várossal foglalkozik, melynek gyors fejlődése, haladása és szépülése sok érdekes mondani valót ad tollára. A tanulságos közlemény becsét tizenkét szép rajz emeli, melyek közül kettő, ú. m. *A pozsonyi vár a hegység felől nézve* és *A pozsonyi vár a Dunáról nézve* **Stefánia** özv. trónörökösné főherczegnőtől való, mig a többi tízet *Dörre* Tivadar, *Háry* Gyula, *Kimnach* László és b. *Mednyánszky* László festőművészeink készítették.

A magyar kir. államnyomda kiadásában s Révai Testvérek irod. intézetének bizományában megjelenő vállalat két hetenkénti füzetekben adatik ki két-két ivnyi tartalommal és számos szép rajzzal diszítve. Egy-egy füzet ára 30 kr. De megrendelhető előfizetés útján is bármely hazai könyvkereskedőnél. Előfizetési ár: *egész évre* (24 füzetre) 7 frt 20 kr.; *félévre* (12 füzetre) 3 frt 60 kr.; *negyedévre* (6 füzetre) 1 frt 80 kr.

A Turul, a magyar heraldikai és genealogiai társaság folyóiratából, melyet *Fejérpataky* László és *Schönherr* Gyula szerkesztenek, a legujabb füzet gazdag tartalmából a következő nagyobb dolgozatokat említjük föl: Bethlen Gábor erdélyi fejedelem ősei, dr. *Karácsonyi* Jánostól; A Dolhai és Petrovai Petrovayak története 1450-től napjainkig, *Petrovay* Györgytől. (Első közlemény.) Az Ajton nemzetség és Balk utódai, dr. *Wertner* Mórtól. A Blagay-család származásrendje és czímere, *Thallóczy* Lajos nagyobb dolgozata a magyar történelem régibb századaiban előkelő szerepet vitt s épen most elhunyt családról, tizennégy rajzzal. Ezeken kívül még több kisebb közlemény egészíti ki a füzetet.

Szinházak megnyitása. A *nemzeti szinházban* szeptember elején kezdik meg az előadásokat a nyári szünet után. Első előadásra «Bánk bán» van kitűzve. — A *népszinházat* már augusztus 16-ikán megnyitják a «Hoffmann meséi» operettel.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

Az erdélyi magyar közművelődési egyesület elhunyt elnökének emléke. Az E. M. K. E. megindította a gyüjtést néhai elnöke *Bethlen* Gábor gróf emlékszobrára. Összesen 6000 gyüjtőivet adtak ki. Az ivekre az adományok már kezdenek beérkezni. Az Emke szeptember 12-én tartja meg legközelebbi választmányi ülését, mely napon megállapítják azt is, hogy mikor tartsák a közgyülést. A közgyülésen Bethlen Gábor gróf fölött az emlékbeszédet gróf *Kuun* Géza alelnök fogja mondani.

Tisztviselőnők országos egyesülete. A fővárosban alkalmazott nő tisztviselők, államiak, városiak és magán intézeteknél, közlekedési vállalatoknál levők, egyesületet szerveznek saját érdekeik előbbrevitelére, állást nyujtók és keresők tájékozására, stb. Az alakuló közgyülést e hó 15-ikén, vasárnap délután 5 órakor tartják az uj városháza termében.

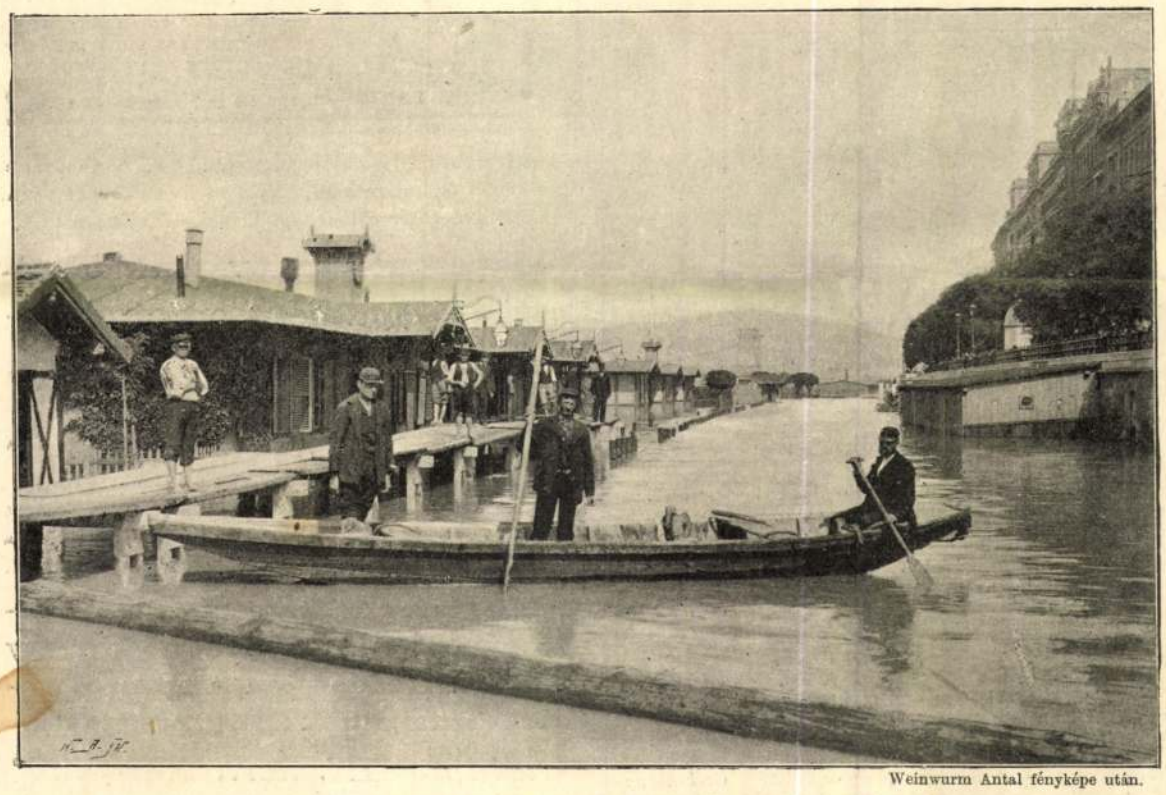

Weinwurm Antal fényképe után.

A DUNA ÁRADÁSA BUDAPESTNÉL. — Az előntött raktárak a Ferencz-József-rakparton.

MI UJSÁG?

A segesvári honvédemlék. A képviselők körében gyüjtést inditottak a czélra nézve, hogy a segesvári (fehéregyházi) ujonnan fölállított honvéd-emlékre, miután Petőfi Sándornak külön van szobra Segesvárt a várban, ne csak a nagy költő, hanem mindazon honvéd-tisztek neve fölvésettessék, kik a nevezetes csatában, mely Erdély végső küzdelmét jelezte, elestek. Ezek közt van Zeyk Domokos, a ki a segesvári hidnál oroszlánként harczolt az orosz lovasok ellen, mignem kardja ketté tört, a mikor pisztolyával főbe lőtte magát. A képviselőházban körözött íveken jelentékeny összeget irtak alá. A nemes czélra adományokat elfogadnak: *Sándor* József orsz. képviselő, az E. M. K. E. t. alelnök-főtitkára és *Rátkay* László orsz. képviselő. Az adományok annál inkább szükségesek, mert a szobor-

bizottság deficitben van és az emlékművet illő rácscsal kellene körülkeríteni.

A kiállítás épületei. Az ezredévi kiállítás épületeiből utolsónak maradt a kiállítás igazgatóságának épülete. Most már ezt is bontják. A városliget csak nehezen nyeri vissza előbbi alakját, a fák kiirtását pedig csak hosszu évek alatt lehet pótolni.

Fülöp orleánsi herczeg kisjenői vadászatai. *Fülöp* orleansi herczeg és neje, *Mária Dorothea* főherczegnő e hó 7-ikén este az aradmegyei Kisjenőre, József főherczeg birtokára érkeztek, hol egy hetet töltenek. A herczeg naponkint vadászik. Megérkezésökkor *Libits* Adolf uradalmi jószágkormányzó, a hatóságok, az uradalmi tisztikar fogadta a herczegi párt. Kellemesen lepte meg a jelenvoltakat, hogy az orleánsi herczeg mindenkit magyarul szólított meg s a társalgás folytonosan magyarúl folyt.

Kovács tanár siremléke. Kovács József egyetemi tanár tanítványai nagyobb szabású siremléket akarnak az elhúnyt tudós sirjára állítani. A gyüjtést már megkezdték s az eddigi eredményből következtetve, az emlékoszlop költségei nem sokára együtt lesznek. A sirkő leleplezését az őszre tervezik. — A Kovács halálával megüresedett első sebészeti tanári széket csak a jövő iskolai év közepén töltik be, a pályázatot azonban már szeptemberben kihirdetik. Kovács helyére eddig három jelöltet emlegetnek: *Dollinger* Gyula és *Herzl* Manó egyetemi tanárokat és *Schmidt* Hugó drt, a pozsonyi országos közkórház igazgatóját. Az egyetemi tanács csak szeptemberben teszi meg ez ügyben fölterjesztését a miniszterhez.

Pulszky Ágost kitüntetése. A király *Pulszky* Agost képviselőnek és egyetemi tanárnak a közügyek és a tudomány terén szerzett érdemeiért a Lipót-rend középkeresztjét adományozta.

Képviselők huszonötéves jubileuma. A képviselőház ama tagjai, a kik az 1872-dik választás alkalmával jutottak be először a házba, szeptember havában meg akarják ünnepelni megválasztásuk huszonötéves évfordulóját. Ezek a képviselők a következők: Gróf *Apponyi* Albert, *Beöthy* Algernon, gróf *Berchtold* Artur, *Csávolszky* Lajos, gróf *Degenfeld* Lajos, *Eötvös* Károly, *Gullner* Gyula, *Horánszky* Nándor, *Kubinyi* Árpád, *Matuska* Péter, *Radocza* János. *Szaplonczay* Miklós és *Vargics* Imre. Vannak azonban öregebb képviselők is.

XVII. századbeli Kossuth-emlékek. Kossuth Ferencz a Kossuth-család hozzájárulásával a muzeumban helyezte el ősének, az 1661-ben elhunyt udvardi *Kossuth* Miklós turóczmegyei alkapitánynak világossárga damasztselyemből készült temetési zászlaját s török fogságban hordott sulyos vasbilincseit, honnan 1651-ben szabadult ki. A zászlót 1803-ban id. és ifj. Kossuth László megujittatta, nevezetesen az egyik oldalon levő Kossuth-czímert s a másik oldalon a feszületet ujra festtette. A tárgyakat harmadfélszázadig a turócz-szent-mártoni templomban őrizték, a hol Kossuth Miklóst eltemették.

Iparkiállítás Karczagon. *Dániel* Ernő báró kereskedelemügyi miniszter intézkedéséből a m. kir. teknológiai iparmuzeum gyüjteményeinek egy részét a karczagi ipartestület tiz éves fönnállásának emlékére Karczagon rendezendő iparkiállításra leküldötték. A kiállítás e hónap 22-én nyilik meg s két hétig marad nyitva.

A munkácsi vár ujabb rendeltetése. Zrinyi Ilona fészkét, a munkácsi várat, melyet legutóbb fegyháznak használtak, pár nappal ezelőtt adták át Erdély igazságügyminiszter rendeletére a pénzügyminiszteriumnak, mely ott dohánygyárat rendez be. A pénzügyi kincstár nevében Lánczy Kálmán miniszteri fogalmazó vette át a várat és berendezéseit.

HALÁLOZÁSOK.

Gyulai Kálmán, volt huszárhadnagy, Gyulai Pál jeles irónknak és költőnknek, a főrendiház tagjának fia, meghalt e hó 9-ikén Reichenhallban, hol egészsége helyreállítása végett időzött. Az elhunyt rokonszenves ember volt, s igen nagy a baráti és ismerős kör, mely megilletődve hallja korai halálát. Mély a részvét az ősz atya iránt is, kinek most már csak egy gyermeke él, Gyulai Aranka, Hellebrant Árpádné. Gyulai Kálmánt, ki életének 36-ik évében hunyt el, atyján és nővérén s többi rokonain kivül fiatal özvegye, szül. Szalay Irén gyászolja, kivel hat évig boldog házasságban élt. Holttestét Budapestre szállították s a kerepesi-ut melletti temető halottas házából a ref. egyház szertartása szerint, aug. 13-án nagy részvét mellett tették örök nyugalomra.

Dragoni Grubiczy Géza, nyug. miniszteri titkár, gazdasági iró, elhunyt augusztus 8-án Rákospalotán. A baromfitenyésztés egyik alapos szakembere volt, s ő indította az első magyar baromfitenyésztési szaklapot «Gallus» czím alatt. A hirlapokban is számos gazdasági czikk jelent meg tőle, s több önálló kötet a baromfitenyésztésről, egy pedig a «Zöldségtermelésről». Egy kis vigjátéka «Sziget a szárazon» czímmel a nemzeti szinházban került szinre. Született Kassán 1842. okt. 27-ikén.

Báró Baich Milos, a magyar főrendiház tagja, elhunyt e hó 12-ikén Ausseeben, 76 éves korában. 1884—92-ig a moraviczai kerületet is képviselte az országgyülésen. Unokája volt Obrenovics Milos szerb hoszpodárnak, az Obrenovics dinasztia megalapitójának. Nagy vagyonát Mihály szerb fejedelemnek 1868-ban történt meggyilkolása után örökölte. Nagy birtokai Magyarországon és Romániában vannak. Az osztrák bárőságot már régebben megkapta, a magyar bárőságot s ezzel a főrendiházi tagságot 1891-ben.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Breznyik János, kir. tanácsos, a selmeczbányai lyceum nyugalmazott igazgató-tanára, [illegible]ki munkás életét lankadatlan buzgósággal, törhetetlen hűséggel és ritka áldozatkészséggel egészen az ő kedves iskolájának szentelte, életének 83-ik évében, folyó hó 5-ikén, Selmeczbányán. — Morvai Pál, m.-szalkai aljárásbiró, életének 34-dik, boldog házasságának második havában, Máté-Szalkán. — Vargyasi Groisz Béla, dr., Kolozsmegye bizottsági tagja és t. b. főorvosa, 41 éves korában, Bécsben, s holttestét Kolozsvárra szállították. — Jilly Károly, Makó város tanácsosa, 64 éves korában. — Burgetti Ferencz, Vadkert község főjegyzője és megyebizottsági tag, 50 éves korában. — Prösztel Ede, nyug. államvasuti lokomotivvezető, 58 éves korában, Debreczenben. — Pristyák Neit, esztergom-főegyházmegyei czimzetes kanonok, verebélyi esperes-plebános, Bars vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, 59 éves korában, Verebélyen. — Bőnyi Bognár Lajos, barsvármegyei árvaszéki jegyző, tb. árvaszéki ülnök 58 éves korában, Aranyos-Maróthon. — Klingeb Sámuel, Szabadkai Irén zongoraművésznő édes atyja, 64 éves, Aradon. — Láday Antal, aradi gyógyszerész, Szatmáron. — Nyirő Sándor, Nagybánya város tiszti ügyésze, kinek az irodalom terén is voltak sikerei s «Fütty» czimű szinműve a Népszinházban került szinre, 48 éves korában. — Idősb Kollár Antal, könyvkereskedő, 73 éves, Baján. — Steiger Lajos, államvasuti főelienőr, 46 éves, Budapesten.

Özv. Winkler Jánosné, szül. Glós Amália, Váczott, 67 éves korában, s holttestét Beszterczebányára szállították. — Bürgermeister Antalné, született Szeles Margit, 28 éves korában, Nagy-Igmándon. — Gyulai Gaal Alice, 26 éves korában, Bogláron. — Özv. Fialka Józsefné, szül. Beretkey Emilia, 78 éves korában, Beretkén. — Dr. Pap Sámuelné, született Fritsi Hermin, dr. Pap Sámuel országgyülési képviselő és alsó-tátrafüredi fürdőorvos neje, 42 éves korában, s temetése vasárnap lesz Kolozsvártt. — Özv. Haidekker Jánosné, született Daempf Mária, 80 évés, Marczaliban. — Özvegy Csiffy Lászlóné, szül. pécsujfalusi Péchy Judit, 82 éves, Puszta-Abán.

SAKKJÁTÉK.

2021. számu feladvány Németh Péter-től.

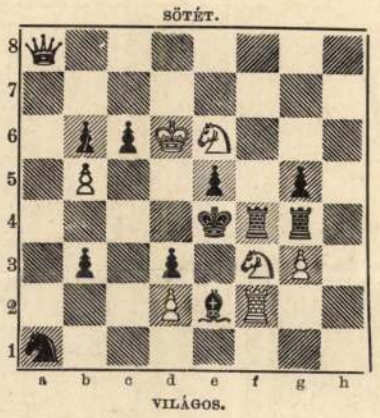

Világos indúl s a negyedik lépésre matot mond.

A 2010. sz. feladvány megfejtése. Pradignat E.-től.

Világos.	*Sötét.*	*Világos.*	*a.*	*Sötét.*
1. Kb8—c7	... Kd4—e4 (a)	1. ...	...	... Kd4—c4—c5 (b)
2. Vc8—f8	... t. sz.	2. Vc8—b7	...	t. sz.
3. Vf8—a8—b4	mat.	3. Vb7—b4—c6		mat.

Világos.	*b.*	*Sötét.*
1. ...	...	... e5—e4
2. Hc1—b3 †	...	K lép.
3. Vc8—h8—a6		mat.

Helyesen fejtették meg: *Budapesten:* K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Winkler Károly — *Sárospatakon:* Gérecz Károly. — *Csomonyán:* Németh Péter. — *Grebenben:* Kováts Ferencz. — *Zsérczen:* Ronga Károly. — *A pesti sakk-kör.*

Szerkesztői mondanivalók.

Várlak. Szilaj szenvedély háborog benne; de szerző nem tudta érzéseit megfelelő költői formába önteni.

Utolsó hang. Méla elégikus borongás vonul rajta végig; a vers azonban a helyzetet nem világítja meg kellőleg, így az olvasó nem tudja magát beleképzelni a költő lelki világába s nem érez vele együtt. A kidolgozás is egyenetlen, s a költemény hangja itt-ott affektált.

Nem mondhatom. A kit én szeretek. Különösen a második gyakorlott iróra vall, de ez sem illik egészen lapunk keretébe.

Nem közölhetők: *Utazás előtt.* Hangja nagyon kevert, hol pathetikus, hol alantjáró, minden átmenet vagy összhang nélkül. — *Apám, színésznek fölcsapok. Szép női kebleden.* A költői tehetségnek egyetlen kis szikrája sem csillan föl bennök. Nem tanácsolhatunk mást, mint, hogy hagyjon föl végkép a verselgetéssel, melylyel hiába próbálkozik. — *Iván völgye.* Vannak sikerült strófái, de az egész el van nyújtva. Az izetlen humorizálás is sokat levon értékéből.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 31-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Sorsunk önmagunkból cred, mint a felhők a földről.*

Heti naptár, augusztus hó.

Nap		Kath. prot. naptár	Görög keleti naptár
15	**Vasárnap**	**C. 10. N. B.-A.**	**3 E. 9.** Izácz. D.
16	Hétfő	Rókus, Jácz,	4 7 gyermek v.
17	Kedd	Liberát ap.	5 Öziny
18	Szerda	Ilona cs.-né	**6 Urunk szine v.**
19	Csütörtök	Lajos pk.	7 Dometius
20	**Péntek**	**István m. k.**	8 István m. kir.
21	Szombat	Bernát ap.	9 Mátyás apost.

Holdváltozás. Utolsó negyed: 20-án d. e. 9 ó. 46 p.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. szám.)

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és szines 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csíkos koczkázott, mintázott, damaszolt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban stb.) a megrendelt árukat **postabér és vámmentesen a házhoz szállítva,** valamint **mintákat** postafordultával küldenek: **Henneberg G.** (cs. k. udvari szállító) **selyemgyárai Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros, és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek. 7060

Legjobb és leghirnevesebb pipere hölgypor: a La VELOUTINE
6959
Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

A kinek van eladó zöldsége, gyümölcse, aprómarhája vagy egyéb élelmi czikke, vagy a ki ily czikkeket venni akar, avagy ily czikkekkel kereskedik, járassa a

Budapest székes főváros kiadásában megjelenő

Hivatalos Vásárcsarnok Értesitőt 7294

mely hetenként kétszer megjelenve közli a budapesti vásárcsarnokokban eladásra kerülő összes áruknak napi árát, a felhozatalok mérvét és folyton tájékozza ugy a beküldőket, árusitókat, mint a vevőket és ismét eladókat.

A Hivatalos Vásárcsarnok Ertesitőre előfizethetni negyedévenkint egy forinttal Budapesten a főváros vásárcsarnokainak igazgatóságánál.

Budapest IX. ker., Központi vásárcsarnok.

DANILO MONTENEGRÓI TRÓNÖRÖKÖS ÉS JEGYESE, JUTTA MECKLENBURG-STRELITZI HERCZEGNŐ.

A montenegrói fejedelem elsőszülött fia és trónjának örököse, *Danilo* herczeg, a múlt április hó 20-ikán tartotta eljegyzését Neustrelitzben Mecklenburg-Strelitz örökös nagyherczegének, Adolf Frigyesnek és nejének, Erzsébet, anhalti herczegnőnek ifjabb leányával, *Jutta* herczegnővel. Ebből az alkalomból a a jegyesekről a következő adatokat közöljük:

Danilo Sándor trónörökös herczeg Montenegró kis fővárosában, Cetinjében született 1871 junius 17/29-én. Kilencz testvére közt ő a harmadik gyermeke, de egyszersmind legidősb fia I. Miklós montenegrói fejedelemnek és nejének, Milena fejedelemasszonynak. Tanulmányait egy franczia Svájczból való tudós vezetése alatt végezte s aztán nagy utazásokon szerzett tapasztalatokkal tetézte. Danilo herczeg, mint a művelt szlávok általában, könnyen és gyorsan tanult idegen nyelveket; szülőitől zenei és költői hajlamokat is örökölt. Bérczes hazájának változatos vidékei hamar kifejlesztették benne a természet iránti szeretetet, s a magas hegyek rengetegeiben olyan vadászszá lett, a kinek lövése ritkán hibázta el a czélt s a ki fáradhatatlan a vadak üzésében. Ő neki köszönhető, hogy a Fekete-hegyek kis országában az erdészet és vadászat ügyei törvényes szabályozás alá jutottak. Atyjának főparancsnoksága alatt ő a vezérkari főnöke Montenegró kis hadseregének. Legjobban kedveli a tüzérséget. Derék tüzéraltisztek képzésére 1897 óta egy tanuló-üteg áll fönn; e mellett a már meglevő négy gyalogsági tanuló-zászlóalj mintájára még egy 100 főnyi tüzérségi tanulószakasz létesítése is tervben van. Danilo herczeg egyúttal ezredese az orosz hadsereg 15-ik vadászezredének és főhadnagya a szerb hadsereg Miklós fejedelemről nevezett ezredének.

A menyasszony, teljes nevén Auguszta Sarolta *Jutta* Alexandra Georgina Adolfina herczegnő Neustrelitzben 1880 január 24-ikén született. Van egy testvérnénje, Mária herczegnő (szül. 1878.) és két öcscse, ú. m. Adolf Frigyes trónörökös herczeg (szül. 1882.) és Károly Borwin herczeg (szül. 1888). Jutta herczegnő, mint a cettinjei hivatalos lap közölte, rokonától, II. Miklós czártól 2 millió márka nászajándékot kap.

Danilo herczeg április 19-ikén érkezett meg jegyesének szülővárosába, Neustrelitzbe, mely feldiszítve várta az érdekes vendéget, a ki gazdag pompájú nemzeti díszruhába volt öltözve. Jutta herczegnő a következő napon érkezett haza s a szép tavaszi napon már jegyese kiséretében vonult be a városba a népsokaság lelkes üdvözlései közt. A városháza előtt állított diadalkapunál a székváros polgármesterének ünnepies üdvözlését fogadta s aztán onnan a lövészek, különféle városi egyesületek, aggharczosok és tanulók sorfalai közt a nagyherczegi palotába hajtatott. Megjegyzésre érdemes, hogy a szőke hajú és kék szemű Jutta herczegnő maga is egy ősrégi szláv család ivadéka, melynek ősatyja Niklot, az obotritok, kesszinek és circipanok fejedelme volt.

DANILO MONTENEGRÓI TRÓNÖRÖKÖS ÉS JEGYESE, JUTTA MECKLENBURG-STRELITZI HERCZEGNŐ.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ BUDAPESTEN.

A magyar Vörös-Kereszt-Egyesület idei közgyülését összekötötte feledhetetlen védőasszonyának *Erzsébet* királyné halálának gyászünnepével. A gyászünnepet fokozta, hogy a királyi család tagjai is részt vettek benne. *Stefánia* özvegy trónörökösné, kit Ő Felsége a királyné halála után az egyesület védnökévé nevezett ki, és *Károly Viktor* főherczeg, az uralkodó öcscse erre az ünnepélyre érkeztek Budapestre. A fejedelmi vendégek látogatása nagy elevenséget hozott a főváros társadalmi életébe, s kulturális mozgalmaink gyarapodását is előidézte.

Stefánia főherczegasszony és *Lajos Viktor* főherczeg május 16-ikán este érkeztek. Az özvegy trónörökösné a királyi palotában szállt meg, s az estét is ott töltötte. *Lajos Viktor* főherczeg Lobkovitz Rudolf herczeg hadtestparancsnok palotájában szállott meg és József főherczeg családja körében töltötte az estét.

A királyné emlékezete.

A Vörös-Kereszt-Egyesület ünnepi nagygyülése az Akadémia disztermében ment végbe. Összegyült itt az ország színe-java, méltósága; politikai, polgári és katonai előkelősége, s igen nagy számmal a hölgyvilág, mely az egyesület körül oly buzgóságot tanusít. A nagygyülés két részből állt. Az első a királyné emlékezetének volt szentelve s meghatón nyilvánult benne a királyné iránti olthatatlan szeretet. *Schlauch* Lőrincz, a bibornok-püspök ékes szavakban tolmácsolta ezt. Emlékbeszédében a közérzés tüze és bánata, a hazafi komorsága és az idők folyásáról klasszikusan tanuskodó megfigyelő vallomása mélyen meghatott mindenkit. A néhai felséges asszonynak ez a jellemzése egy összeolvadó mozaik-kép Magyarországnak négy évtizedet tevő állami életéből, és legfelül a kép, az alak fölött fényes glória. A kegyelet e nimbusát magával hozta a gyülés is mind fényben, mind érzésben. Magyarország őrzi legnagyobb forrósággal Erzsébet királyné emlékét, s ennek hatalmas nyilvánulása volt május 17-ike.

A teremben, a karzaton nem maradt egy talpalattnyi hely. Fenn a karzaton csupa fiatal hölgy. Lent is sok hölgy, mind sötét, fekete öltözetben. Aztán fölváltva magyar díszruha, frakk, katonai egyenruha, papi talár, csillogó rendjelek, színes rendszalagok. Az emelvényen négy vörös selyem karszék, *Stefánia* és *Klotild* főherczegnők, *Lajos Viktor* és *József* főherczeg számára. Külön asztal az ünnepi szónok számára; e mögött a pódium mögött az elnökség asztala, a hol ezúttal *Csekonics* Endre gróf elnöktől és *Teleki* Sándorné grófné elnökasszonytól jobbra és balra *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Hegedüs* Sándor, *Darányi* Ignácz, az egyesület e napi közgyülésén lemondott főgondnok, *Wlassics* Gyula, *Plósz* Sándor dr. és *Fejérváry* Géza báró miniszterek és babarczi *Schwartzer* Ottó főmegbizott foglaltak helyet.

Miniszterek, országos méltóságok, a politika, tudomány, irodalom notabilitásai, főrangú előkelőségek, főpapok, tábornokok, képviselők, a vidéki egyesületek küldöttei, s az egyesület hölgyei töltötték be a szép nagy termet. Gr. *Goluchovszki* külügyminiszter az emelvényen foglalt helyet.

Kevéssel 11 óra előtt érkeztek az udvari fogatok az Akadémia palotája elé. Gr. *Csekonics* Endre várta a kapunál az özvegy trónörökösnét, Lajos Viktor főherczeget, Klotild főherczegnőt és József főherczeget, s bevezette egy külön terembe, a hol *Klotild* főherczegnő a bizottság első hölgyeit, az urakat pedig *Lajos Viktor* főherczeg mutatta be *Stefánia* főherczegasszonynak. Ez mindössze nehány perczig tartott, azután átvonultak a gyülési terembe. *A trónörökösnét*, a mint elhaladt a közönség sorai közt, a szeretet éljenei köszöntötték. Feketébe volt öltözve, úgyszintén Klotild főherczegnő is. A két főherczeg a szokásos tábornoki egyenruhát viselte. A trónörökösné és Klotild főherczegnő a két középső piros karosszékben foglalt helyet.

Stefánia főherczegasszony csengő hangon ezután a következő magyar beszédet olvasta föl:

«Tisztelt közgyülés! Ő császári és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb Urunk által a Vörös Kereszt védnökévé kineveztetvén, örömmel foglalom el ezt a helyet, mert megnyugvásomra szolgál annak az egyesületnek élén állani, mely békében és háborúban egyaránt az emberszeretet nagy eszméjének hódol és áldásdús működésével enyhíti az emberiség szenvedéseit. A közgyülést ezennel megnyitom és fölkérem a bíbornok urat, hogy Istenben boldogult Felséges Asszonyunk emlékét dicsőítő beszédjét elmondani sziveskedjék.»

Halk, tiszteletteljes éljenzés hangzott föl, azután asztalához lépett **Schlauch** bibornok s megkezdte emlékbeszédét. Az alapító és védőasszony királynői alakja iránt kivánja leróni kegyeletét e napon az egyesület, — mondá — a melyhez különös kötelék fűzte az elhalt nagyasszonyt. Nehéz a föladata, mert nem élőt kell dicsőítenie, hanem belemerülve az iszonyu katasztrófa gondolatába, a költővel följajdulni: infandum regina jubes renovare dolorem! A szenvedők jótévő angyala elszállt közülünk s a magyar história aranylapot nyit tetteinek, életének, szeretetének. Ezután a fejedelemasszony ideális szivjóságát, szive szenvedéseit s a jó tettekben való enyhülést festette költői lendülettel, majd sorra kerültek a királyasszony nemes munkássága, a gödöllői szép napok. Erzsébet királynénak a nemzet politikai életében, a kiegyezésben való szereplése, szeretete a magyarok iránt, Mailáth gróf, Falk Miksa és Ferenczy Ida szereplése, érdeklődése a magyar irodalom iránt, részvéte nagyjaink halálán, majd a koronázás. A királyné Ő Felsége maga javította ki Szent István palástján a hiányos helyeket. A koronázás egyik fénypontja a királyné fölavatása volt. Megjelenése bűbájos hatást tett. Fenséges alakja, méltóságteljes és a mellett szerény magatartása, az arczán elömlő mély meghatottság és vallásos alázatosság könyekig indította a jelenlevőket. A lovagias magyar nemzet Erzsébet királynéban a trónra hivatott nőnek eszményét látta. A koronázás által Erzsébet királyné egészen a mienk lett és az e nagy ünnepélyt követő években a kötelék közte és a nemzet közt mind szorosabbá vált. A hetvenes évek végén az ő kezdésére alakultak a háborúban megsebesült katonák ápolására az első egyesületek s nemsokára ezek között a Vörös Kereszt, a melynek védője lett. 1879-ben már elnökölt is az egyesület ünnepies közgyülésén Zichy Nándorné grófnéval, az egyesületnek ma is működő elnökével együtt. Majd a királynénak az egyesület érdekében elkövetett fáradozását ismertetve, beszédét igy fejezte be: «A test porladozásnak indult, de az élet folytonossága nem szakadt meg. A lélek a maga erényeivel, a maga gyöngéivel fölszállott életadójához, az irgalmasságnak Atyjához, hogy folytassa életét, melyet a test halála meg nem semmisíthetett. Az anyag azt le nem köthette, a mi nem az ő szüleménye, a lélek bontakozott ki a bilincsekből, hogy fölkeresse örök hazáját. Minket pedig ezernyi szálak fognak kötni Erzsébet királynéhoz továbbra is. A miénk volt, a miénk lesz ezután is. A magyar történelemben emlékének varázsa, mint fénylő csillag fog örökre ragyogni a hálás utókor előtt. Befejeztem».

GÚTA KOMÁROMMEGYEI KÖZSÉG AZ ÁPRILIS 25-IKI TŰZVÉSZ UTÁN. Háry Gyula rajza.

Megindító és mély hatást tett a bibornok beszéde.

Most ismét **Stefánia** özvegy trónörökösné szólalt meg, a következőket mondván:

«Köszönetet mondok a bibornok úrnak elhangzott emlékbeszédéért, melynek szavai élénk visszhangot keltettek Istenben boldogult Felséges Asszonyunk iránt hálatelt lelkületünkben. És a midőn ezennel elrendelem, hogy az emlékbeszéd a jegyzőkönyvben szószerint megörökíttessék, a díszülést ezennel berekesztem azzal a fohászszal, hogy a mindenható Isten áldja meg önöknek a legmagasabb trón és a haza érdekében kifejtett önzetlen működését.»

A beszéd után a trónörökösné s a főherczegi vendégek a közönség ovációitól kisérve, eltávoztak s a csarnokban szíves szóval búcsúztak az egyesület vezetőitől.

*

A fenségek távozása után elkezdődött az *évi közgyülés*, a melyen *Csekonics* gróf javaslatára a fejedelmi vendégeknek megjelenésükért, *Schlauch* Lőrincz dr. bibornoknak szép beszédeért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. *Csávossy* Béla jegyző ezután előterjesztette az évi jelentést. A *királyné szobrára* az országos gyűjtés eddig az egyesületben 41,292 frtot eredményezett. A tagok száma 41,844, a központi vagyon 2.172,610 forint, a vidéki választmányok vagyona 375,904 forint; a horvát egyesületeknél 90,579 forint, tehát összesen 2.639,049 frt. A betegnyugvóállomások és üdülőállomások továbbá a kisegítő kórházak száma is örvendetesen gyarapodott. Az egészségügyi intézetekben az egyesület mindössze 422 sebesült beteget, illetve lábbadozó tisztet és 39,897 harczost helyezhet el teljes ellátással. A múlt évben összesen 49,000 forintot áldoztak közhasznu czélokra.

Darányi Ignácz miniszter, az egyesületnek kilencz éven át főgondnoka, elfoglaltságára hivatkozva, sajnálattal lemondott. A gyülés örökös tiszteletbeli alelnökké választotta s helyére babarczi *Schwartzer* Ottót emelte. Horvát részről *Khuen-Héderváry* horvát bánt és *Pejachevich* László grófot választották meg a központi választmányba. Főjegyzőül Ribáry József főrendiházi tagot, jegyzőknek pedig Babics József képviselőt és Dégen Gusztáv cs. és kir. asztalnokot választották meg. Az igazgatóválasztmányba, Bánffy György gróf javaslatára, az eddigi tagokat küldötték.

Ünnepélyek.

Május 17-ike a legelőkelőbb társaságokat még több helyen összegyűjtötte.

Lajos Viktor főherczeg tiszteletére herczeg *Lobkovitz* hadtestparancsnok dejeunert adott, melyben többnyire tábornokok vettek részt. Ott volt *Schlauch* bibornok, *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Szapáry* Gyula gróf, *Fejérváry* Géza báró honvédelmi miniszter, táborszernagy, *Szapáry* István gróf, *Darányi* Ignácz földmívelésügyi miniszter és *Schwartzer* Ottó dr.

Este a főherczeg gróf *Festetics* Tasziló palotájában jelent meg ebédre. Gróf *Goluchovszki* külügyminiszter szintén ott volt. Innen az egész társaság a Park-klub ünnepélyére hajtatott ki.

Szintén este *Stefánia* özvegy trónörökösné tiszteletére *Apponyi* Lajos gróf udvarnagy és neje, született Seherr-Thoss grófnő Andrássy-uti villájukban ebédet adtak, *Széll* miniszterelnök is a vendégek közt volt.

A napot a pazar fényű Park-klubban tartott estély fejezte be, melyet a *műbarátok köre* rendezett, s mely a társadalom szélesebb köreit, a méltóságok mellett a tudomány, művészet és irodalom köreit is magába foglalta.

A ragyogó estély rendezésének czélja az volt, hogy a királyi ház tagjainak minél kellemesebbé tegyék a magyar fővárosban való időzést, és sikeres volt a kivitel, a mennyiben az ünnepély teljesen méltó volt a fényes kerethez, melyben megtartották és a czélhoz, melyért rendezték.

Az estély kezdete fél tiz órára volt kitűzve, de a vendégek már jóval előbb megtöltötték a klub fényesen kivilágított helyiségeit és a mikor kevéssel tiz óra előtt a főherczegi vendégek megérkeztek, olyan társaság várt rájuk a hangversenyteremben, melynél fényesebb egy klub helyiségeit sem népesítette be. A jelenvoltak lajstromát adni annyit jelentene, mint közölni a budapesti arisztokráczia tagjai szinte teljes névsorát és kivülök ott volt még a közéletnek, az irodalomnak és a művészetnek is számos előkelősége.

Stefánia főherczegnőt és *Lajos Viktor* főherczeget a klub bejáratánál gróf *Dessewffy* Aurélné, báró *Dániel* Ernőné, gróf *Károlyi* Viktorné és *Károlyi* Irma grófnő, továbbá a Park-klub három igazgatója: gróf *Apponyi* Lajos, báró *Atzél* Béla és gróf *Széchenyi* Béla fogadták. Az üdvözlés után *Stefánia* főherczegnő *Lajos Viktor* főherczeg karján felhaladt az emeleti terembe, hol a közönség felállással köszöntötte a fejedelmi vendégeket. Miután az özvegy trónörökösné és a főherczeg helyet foglaltak, megkezdődött az ünnepély, melynek programmja hangverseny-számokból és élőkép-mutatványokból volt összeállítva. A zenei részeket az orsz. zeneakadémia vonós zenekara *Hubay* Jenő vezénylete mellett adta elő. *Popper* Dávid gordonka-szólót játszott, *Verlet* Anna kisasszony, a párisi Opera Comique tagja pedig Delibes, Massenet, Gounod szerzeményeiből énekelt néhány áriát. Az élőképekben, melyek régi festők klasszikus képeit és alakjait mutatták be, *Széchenyi* Hanna grófnő, *Lechner* Irma, gróf *Teleki* Tiborné, *Apponyi* Teréz grófnő, *Radvánszky* Ella bárónő, *Tornay* Gyuláné, gróf *Zichy* Jánosné, *Semseyné Dessewffy* Rola grófné, gróf *Andrássy* Gézáné, *Mikos* Carma bárónő, *Karlovszky* Bertalanné, *Okolicsányi* Olga, gróf *Andrássy* Tivadarné és gróf *Esterházy* Mihályné vettek részt.

A hangverseny közti szünetben a közönség bevonult a földszinti helyiségekbe, hol az egyik teremben a főherczegi vendégek és kiséretük részére volt terítve, míg egy másik teremben a többi vendégek számára kinálkozott gazdag buffet. Miután a főherczegi vendégek megteáztak, ismét fölmentek a hangverseny-terembe és éjfél már jóval elmult, mikor eltávoztak a Park-klubból. Távozásuk után táncz következett, mely csak a hajnali órákban ért véget.

A főherczegasszony látogatásai.

Május 18-ikán délelőtt *Stefánia* főherczegasszony két jótékony intézetben tett látogatást: a *Fehér-Kereszt-Egyletnél*, és a *Vörös-Kereszt kórházában*.

A *Fehér-Kereszt* országos lelenczház-egyesületnek a Tüzoltó-útczában levő kétemeletes palotájába délelőtt 10 órakor érkezett az özvegy trónörökösné, udvarhölgye, Festetich grófné kiséretében, az utczán összegyült nagy tömeg éljenzése közt.

A *Fehér-Kereszt* épületének bejáratánál gróf *Teleki* Géza elnök üdvözölte nehány szóval az özvegy trónörökösnét, a kinek az előcsarnokban özv. gróf *Károlyi* Alajosné mint elnöknő a választmány hölgytagjait, a kik közt voltak gróf Csekonics Endréné, b. Dániel Ernőné, Hegedüs Sándorné, stb. mutatta be. Ezzel a társaság fölment az egyesület szőnyeggel ékesített dísztermébe, a hol egy fővárosi tisztviselő kis leánykája, *Kőrössy* Katicza verses köszöntővel fogadta a főherczegnőt s bokrétát is nyujtott át neki. Majd gróf *Teleki* Géza mondott hálás köszönetet a főherczegasszony támogatásáért. Aztán az intézet orvosait mutatták be, s megkezdődött a helyiségek megtekintése. A szobákban 80 kis lelencz van elhelyezve. A *főherczegnő* sokat kérdezősködött, s megtudván, hogy 70—80 gyermeket ápolnak az intézetben, azonkívül 80 vidéki telepen vagy 1800 gyermeket, azt válaszolta: «Törekedni fogok, hogy az állami segélyezés mentől nagyobb legyen». A második emeletre fölmenet, a lépcsőházban szemébe ötlött saját üvegfestésű arczképe, a mely csak nem rég készült el. A kép a főherczegnőt mint védőangyalt ábrázolja, a hogy a keselyü elől védelmezi a kisdedeket. — «Lám, ezt nem is tudtam, — szólt a trónörökösné, — pompás kép.» Perczekig nézegette egyik teremben a csecsemő-érlelő szekrényt, a melyben épen egy kicsike pihegett. «Szegényke. Életben marad?» kérdezte. «Igen», felelte a főorvos. Az intézet megtekintése után teljes megelégedését nyilvánította, s visszatérve a nagyterembe, beirta nevét a vendégkönyvbe.

A *Vörös-Kereszt-Egyesület* «Erzsébet»-kórházába Budára hajtatott innen a főherczegnő.

Az egyesület elnöke gróf *Csekonics* Endre mellett előkelő társaság várta a látogatást. Ott volt Vaszary Kolos bíbornokprimás is, Császka György kalocsai érsek, a bizottság férfi- és hölgytagjai, a kórház orvosai. A főherczegnő mindenik bemutatottal váltott nehány szót, s megnézte a kórházat, a női osztályt, a mosóhelyet, és a konyhát. A kórházban a főherczegnő több beteget megszólított, s vigasztalólag szólt hozzájuk; egyik tüdőbetegnek azt mondta, hogy múlt évben ő is hasonló betegségben szenvedett, de kigyógyult belőle. Végül beirta nevét a vendégkönyvbe.

Este a főherczegnő részt vett gróf *Festetich* Pál estélyén, mely a grófnak Zrinyi-utczai palotájában folyt le. Gróf *Andrássy* Aladár főkamarás e hó 18-ikán délben dejeunért adott a főherczegnő tiszteletére.

Stefánia főherczegnő e hó 19-ikén, reggel utazott el Budapestről; *Lajos Viktor* főherczeg már 18-ikán délután távozott a bécsi gyorsvonattal.

«AZ OSZTRÁK MAGYAR MONARCHIA IRÁSBAN ÉS KÉPBEN»

czímű nagy irodalmi vállalat összes bizottságai május 18-án d. u. 3 órakor együttes ülést tartottak *Stefánia* özv. trónörökösné főherczegasszony Ő cs. és kir. Fensége mint védnöknő elnöklése alatt a budai királyi várpalotához tartozó úgy nevezett Stöckl-épület egyik első emeleti termében. E gyülésen jelen voltak: Jókai Mór, Hegedüs Sándor miniszter, Wekerle Sándor, Lukács Béla, Berzeviczy Albert, báró Harkányi Frigyes, Pauler Gyula, Thallóczy Lajos, Szalay Imre, Krsnjavi Izidor a horvát kötet szerkesztője, Nagy Miklós, Király Pál, Lóczy Lajos, Krenner József, Benczúr Gyula, Feszty Árpád, Roskovics Ignácz, Hermann Antal, Zárday József, a m. kir. államnyomda igazgatója. A gyülés tagjait érkezésükkor a főherczegnő főudvarmestere, gr. *Cholonievsky* fogadta. Stefánia főherczegnő, ki udvarhölgye Pálffy Teréz grófnő kiséretében jelent meg, kegyesen fogadta a gyülés tagjait s aztán elnöki székét elfoglalva, a következő magyar beszéddel nyitotta meg a gyülést:

«Rég óta benső óhajom Önöket uraim mind, Budapesten magam köré gyülekezve látni.

«Örülök, hogy végre ma körükben lehetek és a legszivélyesebben üdvözölhetem Önöket.

«Az ülést megnyitom és átadom a szót jelentéstételre Jókai és Nagy uraknak».

Ezután Jókai Mór, ki a főherczegnőtől balra ült, fölállt s meleg hangon a következő beszédet intézte a főherczegnőhöz és a gyüléshez:

«Fenséges Főherczegasszony!

Tisztelt uraim!

Nem mulaszthatom el az ünnepélyes alkalmat, melyben Fenséges védasszonyunkat hazánk székes fővárosában az «Osztrák-Magyar-Monarchia» könyvének bizottsági ülésében hódolva tisztelhetjük, hogy szivünk legmélyebb háláját ki ne fejezzem a cs. és kir. Fensége legmagasabb pártfogásáért.

E nagy terjedelmű irodalmi vállalat, melynek alapját örökké feledhetetlen trónörökösünk, Rudolf főherczeg ez előtt 14 évvel vetette meg, immár befejezéséhez közeledik.

Ezen ép oly nagy terjedelmű, mint mély tanulmánynyal megirott munka valóban egyetlennek nevezhető a mivelt nagy nemzetek irodalmában. Egyesíti ez a hatalmas nagy monarchia két állama országainak történetét, tájleirását, népeinek ismertetését, szokásait, épitészetét, költészetét, művészetét, földmivelését, bányászatát, iparát, közmivelődési intézményeit.

Hogy e nagy mű, az országunk szivén gyógyíthatlan sebet ütő halála után a megsiratott alapvető trónörökösnek, az ő általa felállított terv szerint minden részeiben tökéletesen fölépült s immár betetőzéséhez közelit, ennek a nagy sikernek az aureolája a mindnyájunk hódolata által környezett özvegy trónörökösné, Stefánia főherczegasszony homlokát ékesiti, ki nagy lelki erélylyel, és erős elhatározással folytatta védnöki oltalma alatt a megkezdett művet immár tiz éven keresztül, s e munkában oly monumentumot emelt megdicsőült férje emlékének, mely maradandóbb Artemisia királyné mauzoleumánál. S ebben egyszersmind az irodalmat és olvasóközönséget is eddig nélkülözött kincscsel ajándékozta meg.

Legyen megengedve nekem, hogy az országunk székes fővárosában e munka bizottságainak ülésén elnöklő özvegy trónörökösné főherczegasszonyt, Stefánia Ő cs. és kir. Fenségét, ez irodalmi mű Magyarországi része összes munkatársai és intéző bizottsági tagjai nevében hazafiui lelkesedéssel, szivből jövő hálával üdvözöljem. Isten éltesse sokáig, s áldása kisérje mindenha!»

Jókai után Nagy Miklós állott föl és a szerkesztőség nevében jelentést tett a mű ügyeinek állásáról. Jelentése igy szólt:

«A néhai nagy emlékezetű *Rudolf* trónörökös Ő cs. és kir. Fensége által 1885-ben alapitott s 1889 óta *Stefánia* özvegy trónörökösné főherczegnő Ő cs. és kir. Fensége védnöksége alatt folytatott hon- és népismertető irodalmi vállalat munkálatai immár a befejezés felé közelegnek. Sok teendő van ugyan még hátra, de ma már mégis remélhetjük, hogy nem sokára egész teljességében megtestesül az a nagy és szép gondolat, mely a fejedelmi kezdeményezőt e mű megindítására ösztönözte, azt a gondolat, hogy monarkhiánk két államának összes vidékei, s faj- és nyelv tekintetében egymástól annyira különböző népei minden egyes vidék saját hivatott irójának tollából nyerjenek ismertetést, s hogy az igy összeállitandó nagy irodalmi munka egyuttal művészi képekben is feltűntesse az egyes országok és tartományok nevezetességeit és sajátságait.

A nagy mű, melyet a monarkhia két állama hon- és néprajzi egyetemes ismerettárának nevezhetünk, eredetileg 15 kötetre volt tervezve. Mikor azonban a programmnak megvalósitására került a sor, nyomban kitűnt, hogy a kötetek számát úgy a magyar, mint az osztrák rész leirandó anyagának nagy bősége miatt szaporitani kell, s hogy a monarkhia két államának leirása a két félnek különböző közjogi állapotai miatt nem haladhat teljesen azonos alapterv szerint. Míg ugyanis az osztrák rész szerkesztősége majdnem minden örökös tartomány ismertetésére egy-egy külön kötetet szentelhetett, s e kötetek be-

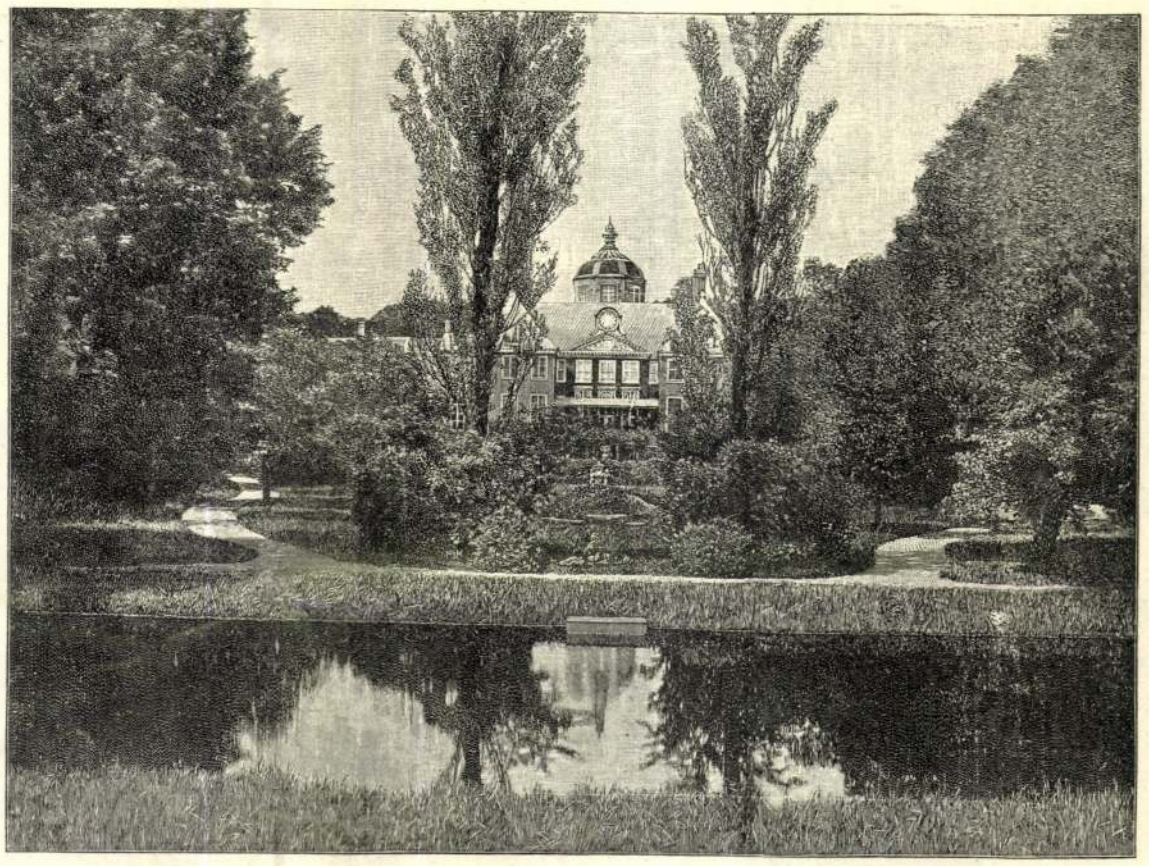

A KIRÁLYI NYÁRI KASTÉLY HÁGÁBAN, A HOL A BÉKE-KONFERENCZIÁT TARTJÁK.

rendezésében folyvást ugyanazt az egyöntetű és szakszerű beosztást követhette: a magyar kiadás szerkesztősége Magyarországot, mint egységes államot, csak is a maga osztatlan egészében tárgyalhatta, vagyis úgy, hogy az egész országra nézve azonos vonatkozású dolgokat, minők pl. a történelem, irodalom, művészetek és közgazdaság, nem országrészek szerint, hanem egy-egy általános tanulmányban ismertethette, a mit aztán az ország egyes részeinek a természeti tagoltság szerint való külön-külön leirása egészit ki.

Magyarország leirásából eddig öt teljes kötet jelent meg, s most van folyamatban a 6-ik. Az eddig elkészült öt kötet összesen 118 közleményt tartalmaz 1073 eredeti rajzzal; 55 művész és 63 iró munkája ez, azoknak száma pedig, kik egyes adalékokkal járultak a műhöz, százakra megy.

A munka irodalmi részében közreműködött boldogult *Rudolf* trónörökös főherczeg Ő cs. és kir. Fensége azzal a meleg hangú előszóval is, a melylyel «Magyarország» I. kötetét megnyitotta; a művészeti részhez az uralkodóház tagjai közül szép rajzokat adtak a védnöknő, *Stefánia* özvegy trónörökösné főherczegnő Ő Fensége a Balaton vidékéről és Pozsonyról, *Klotild* főherczegnő Ő Fensége pedig a Margitszigetről és Alcsúthról.

A *Felső-Magyarország* keleti vidékeit ismertető VI-ik kötet befejezése után az *erdélyi* részeket tárgyaló VII-ik kötet füzetei fognak következni, a melyeknek száma 20-ban van megállapitva.

Horvát-Szlavon országok leirására külön kötet van szánva, melynek tartalmát ottani irók fogják szolgáltatni, szerkesztői teendőivel pedig dr. Krsnjavi Izidor zágrábi egyetemi tanár és nyugalmazott osztályfőnök van megbizva, ki föladatát a mi szerkesztő bizottságunkkal összeköttetésben végezi. E VIII-ik kötet fogja a magyar szent korona országainak ismertetését befejezni.

Az *osztrák* örökös tartományok leirásából eddig tiz kötet jelent meg magyarul is. Most a 11-ik kötet van folyamatban, mely *Bukovina* ismertetésének van szánva, s melylyel aztán az örökös tartományok leirása be is végződik.

A nagy művet *Bosznia* és *Herczegovina* megszállott tartományok leirása fejezi be szintén külön kötetben.

Az egész munka több mint 400 füzetre fog terjedni, s teljes befejezésének határidejéül a Fenséges védnöknőnk által 1901 junius vége tűzetett ki.

A magyar korona országainak ismertetése e műben mintegy *háromszáz* nagy kettős ivre terjed, *másfél ezer* eredeti rajzzal. Első ily részletes leirása ez hazánknak, melyben az országnak mindenik vidéke, természeti szépségei, épitészeti és műkincsei, népe sajátságai, stb. tüzetesen ismertetve vannak. S nemcsak itthon járul e mű a honismertetés előmozditásához, hanem megismerteti hazánkat a külfölddel is, mivel Magyarország e részletes leirása egyidejüleg német fordításban is megjelenik, s külföldön nagyon el van terjedve.

Hogy e nagy mű a boldogult Rudolf trónörökös által tervezett alakban, szellemben és terjedelemben létrejöhetett és befejezhető lesz, azt az irodalom legelső sorban védnöknőnk, Stefánia főherczegnő Ő cs. és kir. Fensége fenkölt és mindnyájunkat buzditó érdeklődésének köszönheti.»

Ezután Krsnjavi Izidor szólalt föl s tett jelentést a készülő horvát kötetről, elmondván, hogy a horvát irók dolgozatai már annyira előhaladtak, hogy ez évi junius végére a munka anyagának legnagyobb része kezei közt lesz; a tervbe vett 171 kép közül eddig 56-ot adhatott át a budapesti szerkesztőségnek.

A jelentések meghallgatása után Stefánia főherczegasszony megelégedését nyilvánitván, a következő beszéddel bezárta a gyülést:

«Miután Önöket hazafias működésükben legmelegebb érdeklődésemről biztositom, igen köszönöm fáradozásaikat, melyek egykor majd örömmel és büszkeséggel töltik el Önöket és kérem, szenteljék erejöket a jövőben is kedvvel és kitartással nagy és becses művünknek. Ezennel bezárom az ülést».

Ekkor a jelenvoltaktól nyájasan búcsút vett és termeibe vonult.

A BÉKE-KONFERENCZIA HÁZA.

Folyó hó 18-ikán ült össze Hollandia fővárosában, Hágában, a II. Miklós orosz czár javaslatára összehivott békekonferenczia. Az alig néhány hónapja megkoronázott, ifjui szépségében viruló Vilma királynő országában fogják az összes hatalmak képviselői meghányni-vetni azt az életbe vágó kérdést, hogy mikép lehetne megkönnyiteni a fegyverkezés folyton növekedő terheit, melyek a mivelődés, a közjóllét haladásának legnagyobb akadályai.

Az ifjú hollandi királynő azzal viszonozta a tanácsban résztvevő hatalmak megtisztelő választását, hogy a tanácskozás czéljaira fölajánlotta a hágai gyönyörű erdőben fekvő királyi kastélyt, a melyben az odasereglő diplomaták és tudósok kedves, nyugalmas helyet találnak, fölékesitve a természet és művészet szépségeivel.

A szibériai pusztában. (Végső jelenet.)

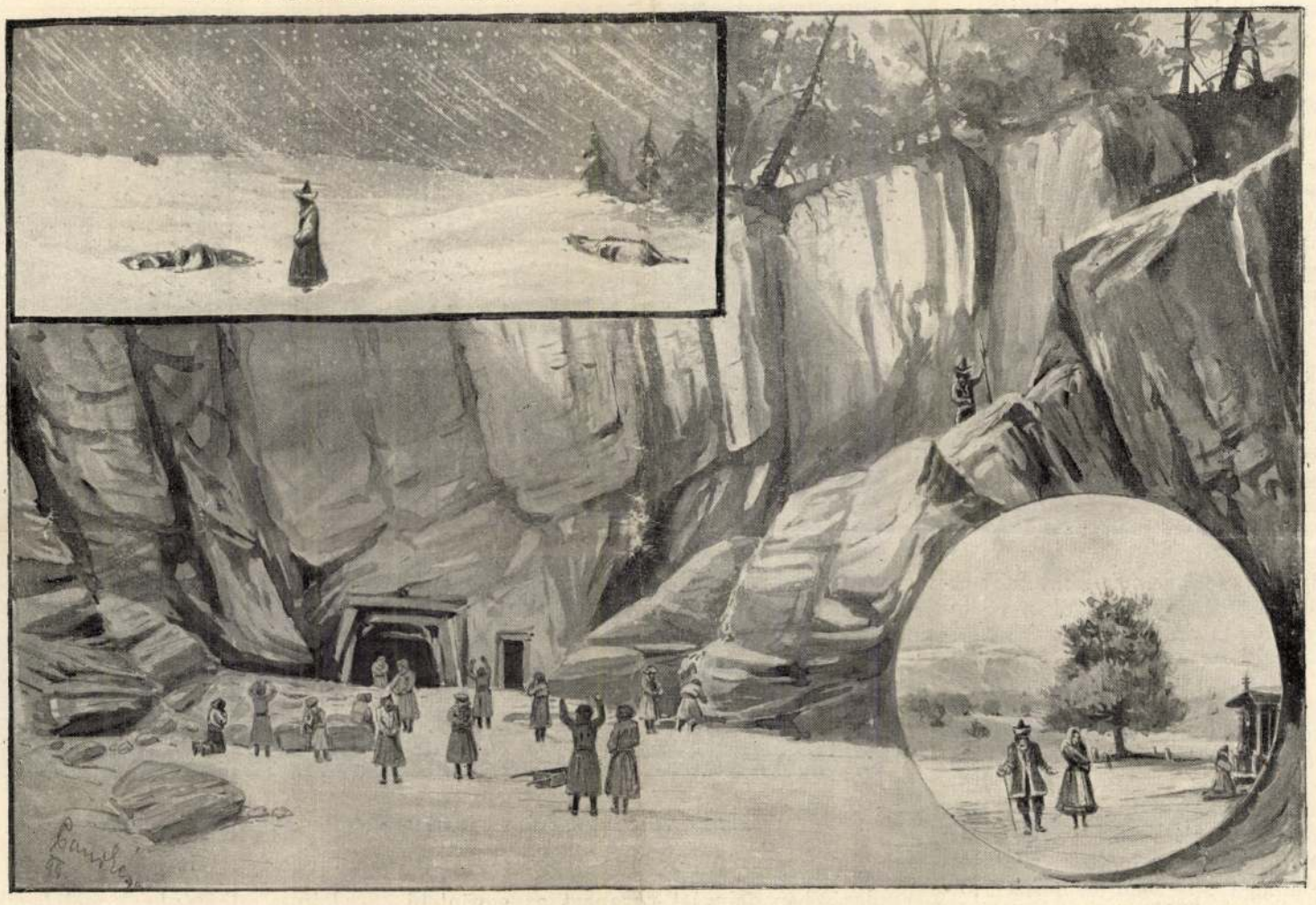

Rabok a szibériai ólombányában. (II. felvonás.)

Nikolajev és Anuska. (III. felvonás.)

A «KUKUSKA» CZIMŰ ÚJ OPERÁBÓL. — Paur Géza rajza.

Két szép erdő van Hága közelében : a scheveningeni és az ugynevezett «Bosch» ; az előbbi éjszakról, az utóbbi pedig keletről övezi a várost. A scheveningeni erdőt nagy gonddal, park-szerűen ápolják, ellenben a «Bosch»-t meghagyták regényes, vadon állapotában. I. Napoleon annak idején utat csináltatott rajta keresztül Leyden felé, s újabban több más séta-utat is készitettek, melyeken özönével szoktak sétálni pihenő óráikban a hágaiak. Van az erdőben egy szép nagy vadaskert, közben-közben pedig tisztások, zöldülő rétek váltják föl az árnyas fákat.

A királyi palota, a melyet nyári tartózkodásra szoktak használni, két, egymással híd által összekötött tó közelében áll, — mint valami pompás tündérkastély.

Gyönyörű, nagy park közepén van a kastély ; a virágágyak közül, bokrok mögül művészi szobrok csillognak ki. Háta mögött a gazdasági épületek s a hivatalnokok helyiségei vannak, melyek össze vannak kötve a kastélylyal magával.

A vörös téglából épült, egy emeletes, kupolás épületbe, mely az igazi hollandi stilusnak szép példánya, kanyargós csigalépcső vezet föl. A környezet zöld szinéből kedvesen emelkednek ki a kastély vörös falai, fehér diszitményeikkel. A vakolatlan, nyers tégla bámulatos sokáig maradt meg eredeti állapotában. Senki se hinné, a ki látja, hogy egyes apró javitásokon kivül ma is ugyanabban az állapotában van meg, a hogy 1647-ben fölépitették a vitéz Frigyes Henrik herczeg számára, a spanyol hajóhadon nyert győzelme jutalmául.

A béke-konferenczia az u. n. orániai teremben fog ülésezni, a mely oly nagy, hogy 200 ember fér el benne. Ez alkalomra zöld posztóval bevont padokat és pulpitusokat állitottak föl a teremben, külön asztalt a jegyzők, tolmácsok, stb. használatára és díszes emelvényt az elnökség részére. A terem falait hires hollandi festők művei diszitik, melyek között Rubensnek és tanitványainak művei a legnevezetesebbek.

Külön termek vannak berendezve a bizottságok részére. A bizottsági termek mindegyikében 26 ülés van, mivel a konferenczián részt vevő 26 állam mindegyike egy-egy képviselőt küld minden bizottságba. E bizottságokban fogják a legfontosabb kérdéseket megvitatni.

GÚTA PUSZTULÁSA.

A hazánk területén — sajnos, — oly gyakran pusztító tüzvészek közt is a legmegrendítőbbek közé tartozik az, melynek Gúta komárommegyei nagyközség a mult hó 25-ikén áldozatul esett.

A mintegy 8000 lakosságú község, a szó teljes értelmében tönkrement s most már csak a félig összeomlott falak, itt-ott még felmeredező kémények mutatják, hogy hol állott a virágzó község, melynek a szivet megrázó mostani állapotáról némi képet nyujthat közlött rajzunk is, mely fényképfelvétel után készült.

A veszedelem részleteiről a következőket mondjuk el:

Április hó 25-én kedden délben a legdühöngőbb szélvihar közepette gyuladt ki özv. Tóth Jánosné csonka-utczai háza. A tűz oka ma sincs kiderítve ; némelyek szerint az udvarra öntött hamuban levő parázstól gyuladt volna meg a felhalmozott száraz rőzse, mások pedig kéménytűzről beszélnek. Bár a helyszinén gyorsan megjelentek a gútai, kamocsai, szimői, keszegfalusi, bálványszakállosi és megyeresi, s később a komáromi tűzoltók is s a legnagyobb erőfeszítéssel és önfeláldozással működtek közre a veszély tovaterjedésének megakadályozásán : a dühöngő szélvihar miatt minden igyekezetük hiábavaló volt. A tűz roppant gyorsasággal harapózott tovább s délután három órára a község házainak felerésze porrá égett. Elpusztult 448 lakóház s mintegy 500 melléképület. A sertés- és baromfi-állomány túlnyomó része megsemmisült s ezenfelül több tehén, tinó, borjú, a tűz áldozatául esett. Mintegy 500 család (2500 lélek) maradt hajlék és minden élelmiszer nélkül. A 2500 lélek között körülbelől 1000 gyermek van, kik közül nagyon sokan betegek. Az épületek nagy része a szó teljes értelmében földig égett. A legtöbb embernek nem maradt egyebe a rajta levő ruhánál. Bútorok, gazdasági eszközök, ágyneműek, élelmiszerek mind elpusztultak. A hajléktalanok részben a rokonoknál, részben a jóbarátoknál, részben az épen maradt leányiskola épületében helyeztettek el. Sajnos, emberélet is esett áldozatul : két felnőtt és hét gyermek lelte halálát e szomorú napon. Legmegrendítőbb a hét gyermek esete, kiket szüleik egy tűzmentesnek vélt cserépfedelü házban helyeztek el. A ház meggyuladt, leégett s a hét ártatlan gyermek a füstben megfulladt. A megye alispánja még a vész napján gondoskodott az inség enyhitéséről s 1000 kenyeret és két métermázsa szalonnát szállittatott ki Gútára. Másnap ismét 600 kenyér és 4 métermázsa szalonna érkezett a megyétől. Ezenkívül a «Jószív egyesület»-hez, valamint a helybeli jótékony nőegyesületekhez is megkeresést intézett s elrendelte a gyűjtést a megye egész területén, felkérte továbbá a magyar korona országai vöröskereszt-egyletének elnökségét, hogy a tűzkárosult lakosság ideiglenes elhelyezése czéljából tábori sátrakat bocsásson a megye rendelkezésére. A szomszédos községek lakossága is szép példáját adta az emberbaráti könyörületességnek. Negyed község mindjárt másnap két élelmiszerrel megterhelt dereglyét küldött Gútára s ezenkívül pénzsegélyt is adott. Kamocsa, Szimő és Keszegfalva községek is nagymennyiségű élelmiszerrel segítették kárvallott szomszédaikat s pénzzel is járultak a nyomor enyhitéséhez. A kár több százezer forintra rúg, a mi annál sulyosabban érinti a szegény lakosságot, mert igen sok épület nem volt biztositva.

«KUKUSKA.»

Lehár Ferencz uj operája.

Ismét új művet mutatott be a magyar kir. operaház, az utolsót ebben a szinházi évben : május 2-ikán két új tehetség munkája került színre, az orosz életből vett «Kukuska» : egy igazi költőnek, *Falzari* Félixnek háromfelvonásos szövege (*Várady* Sándor operaénekesünk sikerült fordításában), *Lehár* Ferencznek hozzá méltó zenei feldolgozásában. A közös hadsereg kötelékében barátkoztak össze a szerzők : a sorhajóhadnagy, a ki feleségének családi nevével, Brenta Emil néven, sok kedves elbeszélő művet adott ki és kalandos tengeri utazások után most nyugodtabb életnek örül Pólában ; s a minap elhúnyt, híres katonai karnagynak fia, a ki ma még a bosnyák ezred zenekarának karnagya, de remélhetőleg megválik a közmondásos «Kapellmeistermusik» ihletrontó, nyomasztó légkörétől. Csakhogy, sajnos, a komáromi születésű zeneszerző aligha marad meg nálunk, a hol igazi, gazdag művészi élet még mindig nincs s művészlélek, kivált zeneköltő, sokkal kevesebb táplálékot, ingert, ihletet és tapasztalatot szerezhet itthon, még a fővárosban is, mint például a német birodalomnak számos kisebb városában. Ezt bizonyitja magának Lehárnak is az a szomorú tapasztalata, hogy az operánk-

15. SZÁM. 1892. BUDAPEST, ÁPRILIS 10. XXXIX. ÉVFOLYAM.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ FŐHERCZEGNŐ.

Türk Otmár legújabb, 1892. évi fényképe után rajzolta Cserna Károly, metszette Morelli.

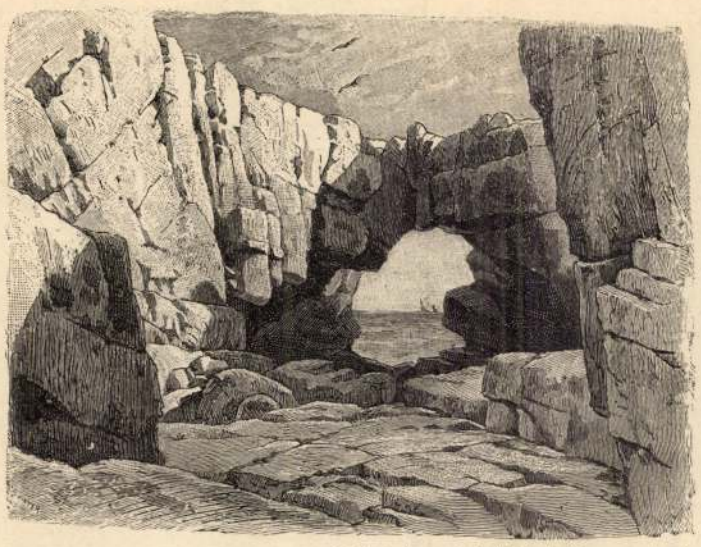

Stefánia özvegy trónörökösné főherczegnő rajza.

TERMÉSZETES SZIKLAHID (ARCO NATURALE) LACROMA SZIGETÉN.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ KÖNYVÉRŐL.

Ama rettenetes csapás óta, mely Rudolf trónörökös halálával szép ifju neje földi boldogságának véget vetett s az alig nehány éves hitvest és fiatal anyát szomorú özvegységre kárhoztatá, Stefánia főherczegnőről nem sokat lehetett hallani. A világ zajától, az udvar nyüzsgő életétől visszavonult bánatával, s úgy látszott, teljesen kis árvája ápolásának és nevelésének kivánja szentelni életét. Természetes, hogy a lesujtó csapás után vigasztalására mindent elkövetett úgy a saját, mint tragikus végzetű férjének felséges családja; de a mélyen sujtott ifju özvegy szórakozni nem kivánt s egyedül a mindent begyógyító időtől várta sajgó fájdalmának tompulását.

Ez az idő a sebzett léleknek lassanként meghozta a ráemlékezést arra az áldott természetre, melynek ölén fiatal asszony korában, deli férjével együtt annyi gyönyört, annyi igazi, tiszta örömet talált. Hátha most, nehéz bánatában a vigasztalásnak a kútfeje lesz?

S azóta hallottuk, hogy *Stefánia főherczegasszony* többször fölkeresi ama szép helyeket, melyeknek egy része az ő boldogságának tanuja volt. A bécsi Burgnak Schweitzer-hofi lakosztályából, a trónörököspár ez egykori kedves fészkéből gyakrabban tesz kirándulást Laxenburgba, melyben a feledhetetlennel a mézes heteket élte; majd távolibb kirándulásokra is elszánta magát: meglátogatta felséges szülőit, a belga királyi párt Laekenben, aztán nővérét, Koburg Lujza herczegasszonyt szent-antali kastélyában, gyakran téve kirándulásokat a természeti szépségekben oly gazdag vidékre. Aztán népesebb helyeken is megfordult nyaranta, mint Ischlben s a közelében fekvő Neuberg kastélyban, honnan szépen fejlő kis leányával, Erzsébet főherczegnővel, női turista ruhában nagyobb kirándulásokat tett a hegyek közé.

A természetnek zsongító hatását fájdalmára azonban talán sehol nem érezte annyira, mint a tengeren. A végtelen tenger nyugalmának látása, mondják, le szokta csillapítani a bánattól korbácsolt s a fájó emlékektől hányatott lélek háborgását is, és Stefánia főherczegnő föl is kereste a vigasztalásnak ezt a kimeríthetetlen forrását majd Abbaziában, hol örömest ladikázott udvarhölgyeivel a ringó hullámokon, majd Miramarében, a szomoru emlékezetü Miksa császárnak és nejének, Stefánia anyai nagynénjének, az elborult lelkü Sarolta császárnénak tündéri kastélyában, hol Lacroma szigetén, melyet bájos fekvésén kivül ő rá nézve az tett kiváló kedvességüvé, mert feledhetetlen férjének szerzeménye volt. Ő szerezte, ő tette széppé, kettejük és gyermekük számára.

Elhunyt férje emlékét őrizni és kegyelettel ápolni, ezt tette a főherczegnő lelke kultuszává. Azért vállalkozott oly készséggel a férje által annyi szeretettel kezdett és folytatott népismei és földrajzi nagy munka, «Az Osztrák-Magyar Monarchia Irásban és Képben» védnökségére, föntartására és befejezésére, még pedig egészen a megkezdett irányban s a drága emlékü kezdeményező által megállapított szellemben. Ezt az irányt és ezt a szellemet senki sem ismerte jobban Stefánia főherczegasszonynál, a ki ott volt a mű első eszméjének megszületésénél, látta a terv körvonalait mind jobban kidomborodni, végre az igét testté válni. Kettejök közös dolgozó-szobájában, melyet oly kedvesen irt le Jókai a «Vasárnapi Ujság»-ban, a költői kedélyü férj örömest közölte minden szép iránt fogékony lelkü fiatal nejével minden dolgozatát már vázlatában is, együtt állapitották meg a hozzávaló képeket. Általában az illusztrációk közül a nevezetesebbeket, mielőtt sokszorosítás alá előkészíttettek volna, mind a magyar, mind az osztrák rész szerkesztősége bemutatta a főherczegnőnek s az ő ízlése volt a döntő forum azok további sorsában.

Ez a benső részvétel a férj irodalmi munkásságában oly közös szellemi kört teremtett kettejök körül, mely megmaradt azután is, midőn a kegyetlen végzet egyikőjöket belőle kiszakítá. És Stefánia főherczegnő tovább élt e szellemi légkörben s egyedül folytatta férje irodalmi álmait. Kegyelettel ápolván mindazt, a mi reá emlékeztetett s mintegy örökölvén szellemi világát: csoda-e, hogy a gyászévek után úgy vélte férje emlékét tiszteletben tarthatni, ha irodalmilag is nyomdokába lép.

És választhatott volna-e ez új munkásság megkezdésére méltóbb tárgyat, mint annak a bájos szigetnek a leirását, melyet a boldogság tanyájául szemelt ki a szeretett férj gondoskodása.

Már hónapok előtt értesültünk, hogy *Stefánia* főherczegnő *Lacroma* szigete leirásának tervével foglalkozik. A tervet sokkal előbb követte a tett, mint hinni lehetett, mert a gyönyörű kis munka, albumszerű nagy quart alakban, íme előttünk fekszik. Künast bécsi könyvárusnál jelent meg csinos kiadásban s jótékonyczélra árúsíttatik.

A 42 lapra terjedő munka díszesen vászonba van kötve s már a kötés tábláján ott látni színes képben a tengert, hátul *Lacroma* szigetével. A czím után következő lapon a lacromai kastély rajza látható, utána a régi apátság kapujának képe, melyen fölül e régi fölirás olvasható: «Concordia res parvae crescunt, discordia maximae dilabuntur.» Aztán a fenséges szerzőnő ajánló sorai: «*Vajha sikerült volna felköltenem olvasóim figyelmét és érdeklődését hazánk szép partvidékének egy kiválasztott kis darabja iránt.*»

Sikerült. A sziget leírása, mondhatni, kezdettől végig egy lendületes szép költemény, melyben a megfigyelés élessége, az előadás ritka bájával párosúl s emlékeztet azoknak a leírásoknak a legszebb helyére, melyeket oly jól ismerünk — Rudolf trónörökös úti rajzaiból. A ki ezekre visszaemlékezik s összehasonlítja a főherczegnő jelen munkájával: lehetetlen föl nem ismernie a rokonságot a két szellem között, irodalmi képességeiknek ugyanazon fejlődési iskoláját, írói egyéniségüknek azonos szabását.

A Lacroma szigetét Raguza felől feltüntető érdekes kép után veszi kezdetét a költői leírás.

«Nápolynak szerencsés éghajlata alatt, csaknem tropikusnak mondható növényzetnek minden bájával gazdagon diszítve, szemben Raguzának tisztes, régi városával merül föl a kék Adriának csendes, szelíd hullámaiból egy bűbájos sziget. Lacromának hívják s leírását nyujtani czélja e szerény lapoknak.» Igy kezdi meg művét a fenséges szerző. És aztán fest és fest meleg, ragyogó színekkel s azzal a ritka képességgel, hogy híven varázsolja az olvasó lelki szemei elé, a mit láttatni kíván vele.

«Gyönyörű fekvésével, — így folytatja, — *Lacroma* egy örökké zöld tündérszigethez hasonlít s megérdemli, hogy «*Adria gyöngye*» legyen a neve. A merre a szem csak tekint, festői pontok, változatos képek kötik le mindenütt. Zavartalan kékségében terül dél felé a véghetetlen tenger, ezüst gyanánt csillognak és ragyognak rajta az apró, tajtéktaréjas habok, magasztos nyugalom uralkodik a tágas víztükrön, nagyszerű ellentétben Csernagóra hótól fedett hegyóriásaival, a montenegrói hegyek komor, élesen szakadékos sziklatömegeivel, melyeknek meredek, vadúl szakgatott oldalai terraszokban futnak alá egész a Brenno-öböl zöld partjáig, hogy aztán ismét még meredekebben és még kopárabban, de elevenítő színekkel merüljenek föl Raguza városa mögött . . .

«Minden évszaknak, — kivéve a nyarat, mely gyönyörű, délszakilag forró, — megvan Lacromán a maga bája. A tavasz, mint mindenütt, itt is leggazdagabb áldását tárja ki a virágok sokaságában, melyek felülmulják egymást szinben és szépségben, s melyeknek illata szinte kábít... Az ősz itt délen nem a méla elhalás évszaka; magikus világítása oly szineket varázsol elő, melyeket nem utánozhat festő ecsete: a világos sárga ockerszintől a legsötétebb pirosig, mely meleg és eleven, s melybe a mi dolomitvilágunk csak nagy ritkán, Alpes-izzáskor öltözik . . . . A tél szép és szelid. Én magam is értem rajta napokat, oly verőfényes, meleg napokat, a minőket csak a délszak bir fölmutatni s melyek itt hónapokon keresztül követik egymást, örömére azoknak a megfagyott kedélyeknek és lelkeknek, melyek fölkeresik.»

Ilyen hangon van tartva a sziget leirása, melyre fölötte érdekes történeti vázlat következik. Szent Bencze jámbor szerzetesei kötöttek ki a szigeten hajdan és itt, védszentjök tiszteletére, ki Raguza városát csodamód megmenté a tűzenyészettől, kolostort építettek. Rodinus bosnyák király lesz védőjük és pártfogójuk, ki gazdag adományokkal árasztja el; III. Incze pápa infulával tünteti ki a lacromai szerzet apátját. A vihar itt veti partra a keresztes hadak legnépszerűbb alakját, oroszlánszivü Rikhárd királyt. Aztán jön a hanyatlás, elfeledtetés kora.

Az 1859-ki háboru idején azonban az történik, hogy a Lacroma és Raguza közt czirkáló «Triton» nevű brigg lőporkamrája meggyúlad s az egész hajót szétveti. A pusztulás szinhelyén megjelen Miksa főherczeg tengernagy, az uralkodó testvéröcscse. Ekkor tünik szemébe a kies sziget, melyet meglátogat, megszerez s Miramare módjára paradicsommá varázsol, építvén reá egy gyönyörű csendes menedékhelyet, a mely örömet, békét és élvezetet nyujtott, bármint tombolt körötte a vihar.

A nemes főherczegnek, az utóbb oly gyászos véget ért mexikói császárnak a főherczegnő Lacromáról írt több hangulatos költeményét közli, melyek a 60-as évek elején keltek, s melyeknek sajátságos hangja mind e sziget szépségeit zengi. E költemények közül magyar fordításban alább közlünk mutatványt. A főherczegnő aztán szerényen elnézést kér az olvasótól, hogy e költői dicsénekek után prózában folytatni meri a sziget leirását.

Pedig bizony nincsen oka reá. Az oly helyek, minő e műben például a tengeri vihar, vagy a szigetbeli liget leirása, bátran foglalhatnak helyet bármely irodalom szépprózai jeles termékei

gazdag embernek ismerte. Gyermekkorában atyja, egy kephaloniai olajkereskedő, Therapiában nyitott boltot, melynek ajtaja előtt Leonidást egy véletlenül arra járó gazdag görög meglátta és az öreg Skopethivel tartott rövid értekezés után házához vette. *Rukadzsi Pallea* üzletében Leonidas majomügyességgel mászott fel a szerencse meredek fokain. *Rukadzsi* nevét a nyugati hatalmasságok is tisztelték, mivel tudták, hogy Konstantinápolyban a padisahtól kezdve az utolsó zaptiéh-ig mindenki adósa Rukadzsinak, s ha a hatalmas bankár fényes fogatán a magas portához, onnan a tőzsdére s azután palotájába hajtatott, biztosra lehetett venni, hogy ismét valami fontos pénzügyi mivelet van készülőben. Ámde a százszoros milliomost üzleti gondjain kivül még egy nagy baj bántotta. Egyetlen gyermeke egy csunya, félig eszelős s oly visszataszító külsejü leány volt, hogy ezt senkinek meg nem mutathatta. A szegény leány napjait a palota termeiben és kertjében töltötte, honnan nehány megbizott szolga kiséretében, néha-néha a közel fekvő belgrádi erődbe szokott menni.

Leonidas huszonkét éves korában rendkivül szép, erőteljes legény lévén, ügyes tapintattal felismerte a helyzetet, s egy szép napon Rukadzsi Palleá-nak egy másodrendü perai szállodából keltezett levelet irt, mely az öreg urra oly hatást gyakorolt, mintha a kontinens valamennyi tőzsdéi egyszerre megbuktak volna. Ámde a tények hatalma előtt meg kellett hajolnia, s ő, kinek egyetlen szava az európai pénzpiaczot zavarba hozhatta, Skopethi Leonidas akarata ellen semmit sem tehetett.

— Hadd vegye el! — ordítá dühében, — majd meglássuk, miből fognak megélni!

Amde a boldog vőlegény túljárt a leendő ipa eszén. Ugyanis egy második udvarias levélben tulajdon anyagi helyzetét adta elő, s egyuttal a fölötti sajnálkozását fejezte ki, hogy szegénysége miatt imádott jegyesét el nem veheti. Rukadzsi Pallea kisasszony, — mondá a körmönfont görög, — csakis oly férfiuhoz mehet nőül, ki vagyonra nézve legalább is atyjának üzlettársa lehetne. Magától értetődik, hogy Rukadzsi ezen érvelés utolsó részét fogadta el, minek folytán Skopethi Leonidas a hatalmas bankár veje és üzlettársa lett.

*

Egy szép augusztusi nap reggelén *Skopethi* Leonidas fejedelmi fénynyel berendezett nyaralójából arabs telivér paripáján Tsifliköji felé lovagolt. Az ipa már régen meghalt és vele amaz erős akarat is a porba szállott, mely a Malseh (a török állampénztár) pinczéiből ha egyebet nem, de legalább a kölcsön adott tőkék kamatait ki tudta szoritani. Egy török közmondás szerint, a fényes portának pénzt kölcsönözni annyit tesz, mint a dédunokákról gondoskodni. Skopethinek a porta roppant összegekkel tartozott, a tartozás helyes voltát el is ismerte, de azért semmit sem fizetett. Ámde Skopethinek pénz kellett. A hitel bizonyos körülmények közt sokat ér, de némelykor még dúsgazdag embereknek is kész, pénzre van szükségük.

A hatalmas bankárnak 50 ezer fontra lett volna szüksége. Valami fényes vasuti vállalat kinálkozott, mely után már régóta sopánkodott, de a szokásos baksisok (borravaló) nélkül erről szó sem lehetett, s ott, hol milliókról beszéltek, 50 ezer font nem nyom a latban. De a pénzt, minden iparkodása daczára, hamarjában nem tudta előteremteni. A pénzügyminiszterhez nem mehetett, mert ez legfeljebb még maga is pénzt kért volna tőle, a nagyur szine elé sem járulhatott, mert ez ilyenkor rendesen azzal rázta le magáról, hogy a nagyvezirhez, vagy pedig a miniszterhez utasította s azonfelül még valamely fizetetlen londoni vagy párisi ékszerész számláját adta át kiegyenlítés végett.

A bankár mögött lovagló zaptieh(török csendőr) ki hosszu puskáját a nyeregkápán lövésre készen tartotta, — azon tünődött, vajjon mi baja lehet a hatalmas effendinek, a miért lassan halad s lovát minduntalan megállítja. Hát még az ilyen embernek is lenne gondja? Akkor nem cserél vele, mert nekie e pillanatban csak az a vágya, hogy mielőbb Tsifliköjibe érjenek, hol a kövér Ayesha jóféle fürj-pilaffal és egy pohár Tablé Sirazzal várja. Midőn a két lovas az út utolsó kanyarodásánál egy sziklafal oldalához, ért s azon egy franczia és török zászlókkal feldiszített táblát vettek észre, melyen a következő felirást lehetett olvasni Restaurant: Buffet. Hypolite Gue...

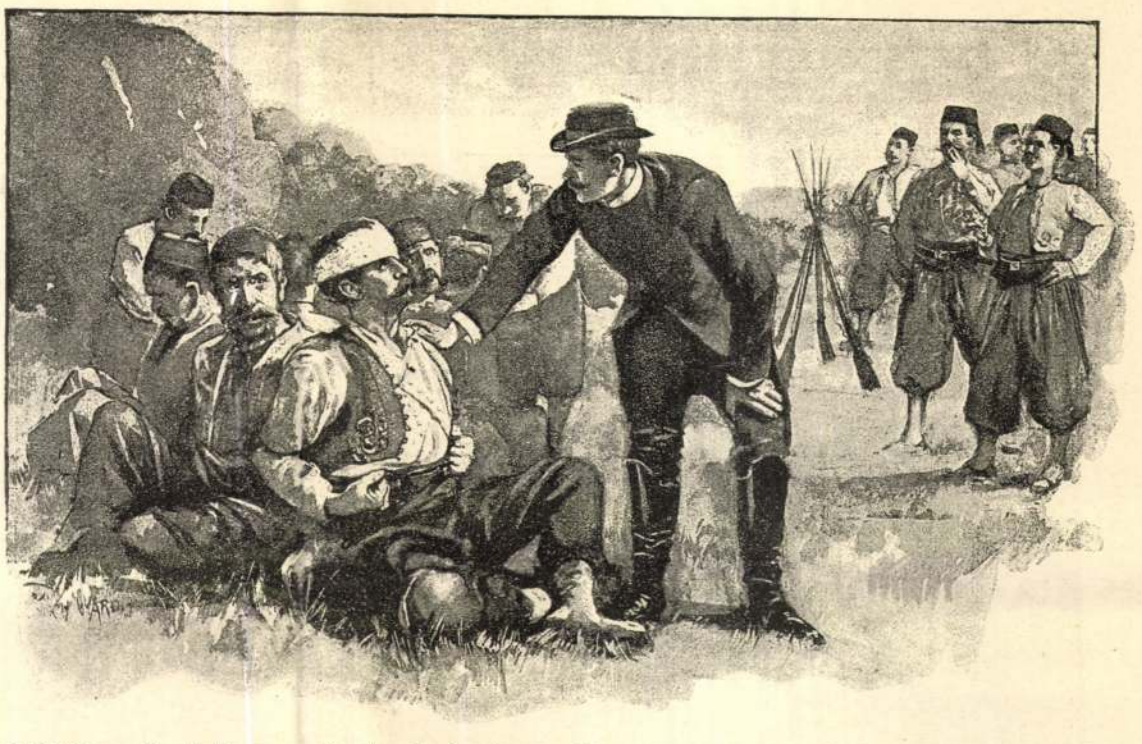

NEMEZIS. — Pantheli, — mondá a bankár, kezét gyöngéden a fogoly vállára téve, — mit csinálsz itt?

A tábla alatt egy csoportban több ember ült a földön, kiknek feje fölött a magasban egy nagy kondor lebegett. Az egész látvány oly különösnek tetszett, hogy annak értelmét Skopethi hamarjában fel nem foghatta. A zaptiehhez fordult, ki mozdulatlanul lován ülve, valószinüleg most is Ayeshájára gondolt.

— Mi ez? — kérdé a bankár kisérőjétől.

— Zsiványok, kiket fel fognak akasztani, — felelé nyugodtan a török.

A válasz nagyon kellemetlenül érintette Skopethit, ki, ha nem tartozott is a babonás emberek sorába, az efféle látványosságoktól mégis irtózott. Minél közelebb értek a helyhez, annál jobban kivehette, hogy a zaptieh igazat mondott.

A földön ülő emberek erősen meg voltak kötözve, s a legtöbben sebesültek, úgy hogy alig tartották magukat. Körülöttük rokonaik és ismerősök forgolódtak, kik vizet, fekete kávét és szivarkákat hoztak számukra.

Alig száz lépésnyire a katonai födözet mögött egy sor bitófa állott, azonkivül három vagy négy durva, gyalulatlan fából készült asztalt is lehetett látni, a minőket a konstantinápolyi mészárosok szoktak használni. Egy ősz szakállu irnok pedig fehér lapu deszka-táblákra az elfogott rablók neveit és bűneit jegyezte fel, mely táblákat aztán a kivégzendő emberek nyakába akasztották.

A katonai csapat parancsnokai, egy hadnagy s egy őrmester rögtönzött vászonsátrak előtt tric-tracot játszottak.

Az elitéltek, kik jól tudták, hogy még csak annyi idejük marad, mig az irnok a táblákkal elkészül, a két lovast alig vették figyelembe. Skopethi szintén iparkodott, hogy minél előbb odább jusson. Midőn a csoport mellett elhaladtak, egy hang szólalt meg:

— Asepo Leonidas!

A bankár, kinek a hang ismeretesnek tetszett, megállította lovát.

— Ela Leonidas, ela kaimené! (Leonidas, oh Leonidas, segélj meg bennünket!) kiálta ismét valaki.

Leonidás lováról leszállva, egy fiatal emberhez lépett, kin meglátszott, hogy valamikor jobb viszonyok közt élhetett. Most vértől elborított, arczát félig kiütött szeme elannyira eltorzította, hogy még hozzátartozói is alig ismerhettek volna reá. De Skopethi mégis ráismert. Eszébe jutott gyermekkori bajtársa és rokona, kivel együtt atyjának boltja előtt Therapia utczáin játszott.

— Pantheli! — mondá a bankár, kezét gyöngéden a fogoly vállára téve — mit csinálsz itt?

A kérdés tán nem volt egészen helyén. Hiszen mit tehetett volna itt egyebet, mint várt arra, hogy felkössék. De Pantheli nem törődött e különös kérdéssel, hanem élénk szavakkal el kezdte szidni sorsát, balszerencséjét s azokat, kik őt elfogták. Hiszen ő nem is tartozik a rablóbandához, szégyenelné magát, hogy az efféle emberekkel egy húron pendüljön. Ő csak levegőváltozás kedvéért jött a vezér Kara Yanko látogatására, mint tiszteletbeli tag, minden önző utógondolat nélkül, és most ilyen bajba keveredett!

Skopethi végig hallgatta rokonának panaszát.

— De azért rabló vagy? mondá.

— Természetesen, — felelé Pantheli, — te bankár vagy, rokonom, anyám testvérének fia. Nem lehet itt valamit tenni? Nincsen ugyan már sok időm, de azért... Erre szemeit unokaöcscse zsebjétől a török hadnagy felé irányozta.

Csakugyan az idő lejárt. A török katonák helyeikről felkelve, a kivégzés előkészületeivel foglalkoztak. Nehányan a bitófák körül forgolódtak, mások pedig ama bizonyos fehér táblákat aggatták a rablók nyakába. Ketten egy vékony kötélcsomóból hosszú darabokat vágtak, s a vén irnok azon tünődött, hogy kár annyira sietni, mikor még három tábla van hátra.

A bankár egy darabig gondolkozott.

— Meglátom, mit lehet tenni. Egyelőre kezeidről levétetem a kötelet és társaidtól el foglak különíttetni. A többiről majd utóbb beszélünk.

Ez után a hadnagy sátra felé indult, hol nemsokára az aranyoknak pengése arról tett tanuságot, hogy nem hiába használta fel ékesszólását a törvény őrével szemben. A többi foglyok sovár pillantásokkal kisérték az ügy lefolyását.

— Azt mondtad, hogy te vagy a rablók főnöke? — mondá Skopethi, midőn a sátorból visszajött.

A rabló, a mennyire ezt hátrakötött karjai engedték, kiegyenesedve, büszkén mondá:

— Én Pantheli, a *halál* vagyok! Te pedig unokaöcsém vagy s ezt nem tudod? Én részemről pályafutásodat napról-napra szemmel tartottam!

— Utjaink az életben nagyon is elváltak egymástól, — jegyzé meg a bankár.

— Hogyan érted ezt? — kérdé Pantheli.

Leonidas a durva kérdésre nem talált választ, de azért szive nem keményedett meg.

A magasban leselkedő kondor nagy ámulatára azt vette észre, hogy a nemsokára eltávozó bankár a foglyok legfiatalabbikát magával vitte.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* **Élelmes koldusok.** Barcellona koldusai elhatározták, hogy a nekik adott egy és két centesimi darabokat nem bocsátják vissza a forgalomba, hogy ezentúl ily pénz kevés legyen s ők legalább öt centesimi darabokat kapjanak.

* **Másfél millió betű** van átlagosan a londoni «Times» egy-egy rendes nagyságú számában.

* **A heidelbergi várromok** helyreállítása most már ismét tervben van s ez alkalommal nagyon komolyan, mivel a gyönyörű romok veszélyes állapotban vannak.

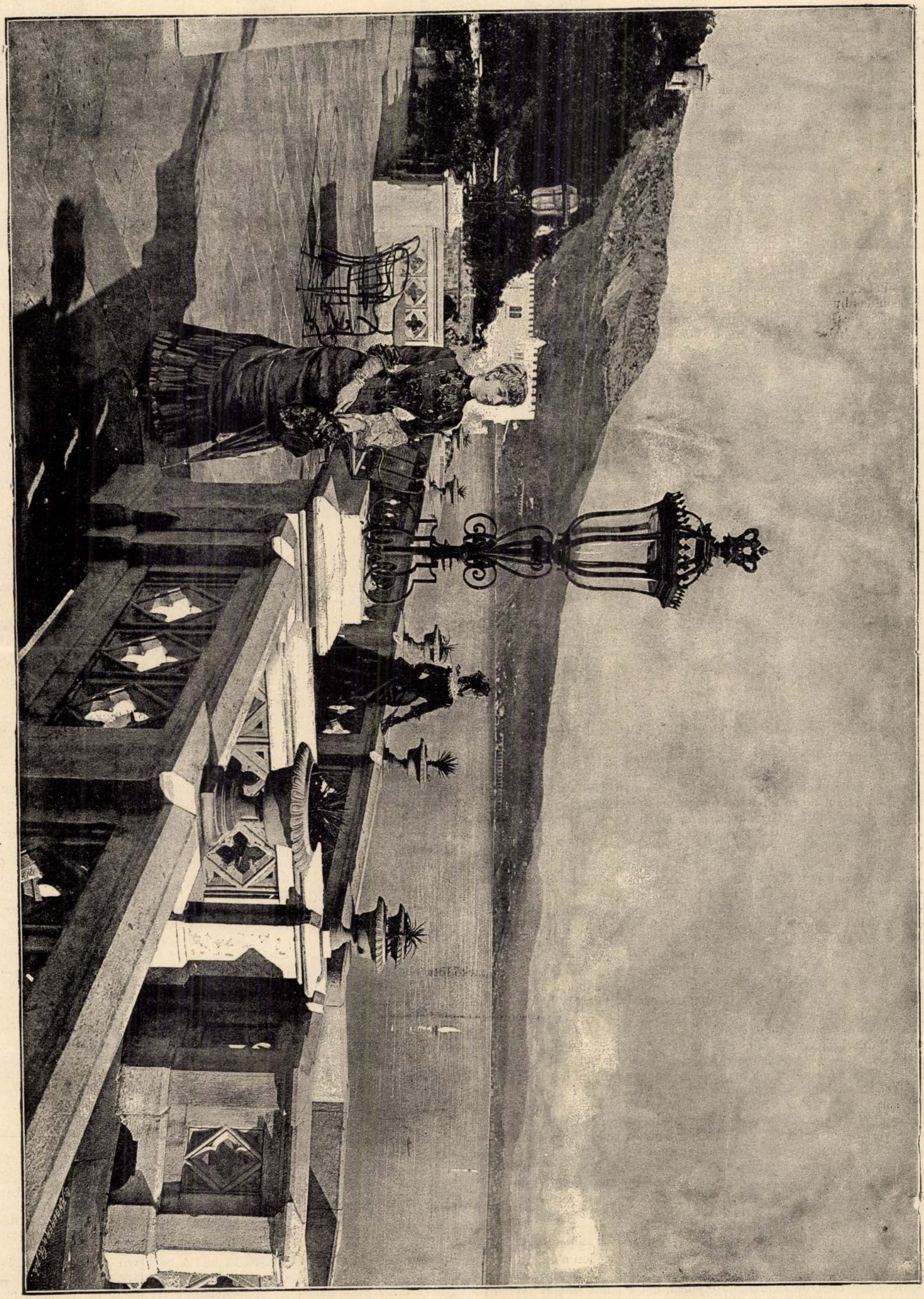

STEFÁNIA FŐHERCZEGASSZONY MIRAMARÉBAN.

között. E művecske nem csupán irói hivatottsággal, de egyuttal oly meleg szeretettel is van megirva, mely fenséges szerzőjének teljesen biztositá azt a czélját, hogy boldog napjai e kies szinhelyének ahhoz és hálás érzelmeihez méltó irodalmi emléket emeljen.

Az érdekes munkát nem kevesebb, mint tizenkilencz szép kivitelű rajz díszíti, melyet mind a hires csász. és kir. kamarai tengerfestő, Perko A. művész készített.

E képekből lesz talán alkalmunk utóbb mutatványt közölni. Ez alkalommal két másik képet közlünk Lacroma szigetéről, melyek annál érdekesebbek, mivel ezeket ugyanaz a mesteri kéz rajzolta, mely most a szigetnek oly szemléltető leirását adja. Stefánia főherczegnő maga vetette papirra a szigetbeli két szép részlet rajzát, és pedig az «Osztrák-Magyar Monarchia» számára, hogy a művet, melyen a boldogult trónörökös lelkével csüggött, ezzel is érdekesebbé tegye. E műnek Dalmácziáról és szigeteiről szóló részéből mutatjuk be a főherczegasszonynak e két rajzát, melyekhez most megjelent munkájában a következő leirást adja:

«Nagyszerűnek mondható Raguzából Lacromába az átrándulás az alig egy tengeri mérföld szélességű tengeri csatornán, ha csendes időben sötétkék ég borul fölénk s a nap sugarai ezernyi gyémánt módjára szikráznak a ladik és evezőlapát által fölfodorított habok tetején; mennél inkább közeledünk a szigethez, annál jobban kiveszi fülünk a sziget számtalan öblében s az azt környező szirteken elömlő hullámok melodikus zajgását. Egyre sűrűbb és gazdagabb lesz a tenyészet, egyre fűszeresebb, balzsamosabb az elénkbe áramló levegő. A szív fennen dobog a nagyszerű természet látásán s emelt lélekkel kötünk ki a kis miniatur-molónál, mely a szigetnek egy mélyen bevágódó öblében kikötőül szolgál. A kőtöltésen lámpával ellátott magas vasoszlop éj idején kikötői világító tornyul szolgál a kisebb járművek számára, mert a nagyobbak a szigetet meg nem közelíthetik. Jobb kézre egy egyszerü ház látható: az igazgató és a kertész lakása.

«Fölhaladunk nehány kőlépcsőn s a délszaki flóra minden bájában dúsan pompázó csodaszép kertben találjuk magunkat, minden ösvénye hófehér kavicscsal van behintve.

«A pálmák és exotikus növények, az oleander- és babérfák, örökké zöld bokrok, myrthusok, pystaceák, magas tövű erikák árnyékában jutunk el a romjaiban is tiszteletet gerjesztő régi apátság düledékein át a várkastélyba . . . E kastélyból egy keskeny ösvény egy pompás Pinus picea-, Pinus maritima-, Pinus halepensis- és Quercus sempervirens-erdőbe vezet . . . Órákat, napokat lehetne itt átálmodni, legkisebb nesz sem zavarja a fenséges csendet, csak a növényvilágban van élet . . . A tenger felé kanyarodik utunk s im ott állunk egy új kép, a szigetnek egyik legérdekesebb pontja előtt, a «mare morto» partján, egy tengervizzel telt sziklakatlannál, melyet földalatti csatornán keresztül táplál az Adria, s melynek ép úgy megvan a maga apálya és dagálya, sőt még vihara is, mint az anyatengernek odakünn . . . Ugyan e részében a szigetnek van egy természetes sziklahid, «arco naturale», melyen át, mint Capri szigetén, a tenger látható. E sajátságos boltozat alatt kőmedenczébe gyűlik a sós folyadék, fürdésre csábítva. Köröskörül a kőzet különös formákban és ormozatokban s mély hasadékokat képezve nyulik bele a tajtékzó tengerbe. Fővonásaiban olyan az, mint egymás tetejébe rakott kőlapok halmaza, melyeken, mint a márványlépcsőn, járnikelni lehet» . . .

Ime, a főherczegnő a képeket, melyeket évek előtt rajzolt, igy festi ki tollal.

Mi a jelen közleményt a fenséges szerzőnő nehány kevésbbé ismert arczképének bemutatásával rekesztjük be. Az első lapon látható képünk Stefánia főherczegasszonynak legújabb arczképe, a másik a félgyász éveiből való.

Az özvegy trónörökösnének a tenger iránti, most megjelent művében is nyilatkozó különös vonzalmát kivánja illusztrálni az a két kép is, melyet ez alkalommal bemutatunk. Az egyiken Stefánia főherczegnő ladikon látható udvarhölgyével, Pálffy grófnővel, ki az evezőket kezeli, míg a trónörökösné a kormányt igazítja. E kép abból az időből való, mikor a főherczegnő a Fiume melletti Abbaziában tartózkodott s gyakrabban tett hasonló kirándulást a tengerre.

Nagyobb képünk még korábbi. Az 1885-ki év őszének ugyanis azt a részét, mikor Rudolf trónörökös a hadgyakorlatokon volt elfoglalva, ifjú neje, akkor két éves leánykájával, Miksa császárnak adriai kedvencz kastélyában, Miramarében töltötte, melynek terraszáról sokszor merengett el tekintetével a tenger síma tükre fölött, mely derült és mosolyog, mintha azzal, a ki ezt a páratlan kilátást teremtette, nem is történt volna semmi a nagy oczeánon túl. A trónörökösné bizonynyal sokszor elgondolkozott e kastély alkotóinak szomorú végzete fölött, s ki tudja, nem szállta-e meg ifjú lelkét ilyenkor valamely balsejtelem? . . . A tenger sem a multról, sem a jövőről nem tud, megmarad a maga változatlanságában s bármi történjék az emberek között és azok lelkében, — ő azért olyan, a minő volt, derült és mosolyog . . .

MIKSA CSÁSZÁR VERSEIBŐL.

Mutatvány Stefánia főherczegnőnek «Lacroma» czimü most megjelent művéből.

Lacroma.

(1860. julius 17.)

Kék Ádria hullámain,
Természet zöld játékszere,
Állsz, kis sziget, oly bájjal im,
Mint a szerelem képzele.

Habszülte szép tündértanya
Mint drágakő égsz a napon,
S szeliden lengsz, mint egy csiga
Az egyre tánczoló habon.

És e csigában most ime
Az én kincsem, a gyöngy, pihen, —
Szerelmi üdv dús ékköve,
Legdrágább kincs a tengeren.

Holdas éj.

(Lacroma, 1860. szept. 1.)

Méla, csöndes nyári éj
Szép álmokba ringat lágyan —
És a lélek útra kél
Virrasztván szerelmi vágyban.

Tündértáncz a hold körül,
Ezüst fátylat hajt a szellő
A tengerre, fölmerül
S int a bűvös lantú sellő.

Halkan ér a habmoraj
A holdfényes partfövényhez;
Messze földre hév sohaj
Hódolattal száll a széphez.

Erdő mélyén átlebeg
A szerelmi vágy fohásza;
Tündérnép kezd ünnepet,
Csendül dévaj kaczagása.

A világot szerelem
Hatja át, bont ifju szárnyat
Zöld virányon, tengeren —
És a szívbe is beárad.

A FELÜLTETÉS.

Falusi kép.

Irta Gyarmathy Zsigáné.

I.

Az árkokban vizek csörgedeznek, a kerítések mellett tyukok kaparásznak, a kapuk előtt gyermekek labdáznak, a nap fényesen ragyog: tavasz van. Tavasznak kell lenni, mert a «rongyos» zsidó is megérkezett és taligája mellé sorjában ki is rakta rózsás porczellánjait és sorjában jönnek a rózsás arczu, piros csizmás hajadonok, hogy ékes porczellánt cseréljenek foszló varrottasaikkal, melyeket régenporló dédanyáik varrtak. A fecskék is haza jöttek és fehér melleikkel ott nyilaznak a fehérvirágu kökényfák között és ha mindezek után valaki mégis kétségbe vonná, hogy a tavasz megérkezett volna, van annak egy csalhatatlan módja tisztába jönni a dolog felől. Ha az urilak tájékán fővárosi emberek szívják a «jó levegő»-t, akkor minden bizonynyal elmult a tél. És most két kocsira való vendég dicséri a verandán a falusi élet báját, igy hát bizonyosan itt a tavasz. A fővárosi ember lelkesül a falu szépségein, — de nemcsak a piros csizmásokon! — és minden faragásos utczaajtón belől egy egy kis paradicsomot vél; magasztalja a romlatlan népet; mohón szívja a pompás hegyi levegőt; dicsér mindent, mód nélkül el van ragadtatva, aztán . . . no aztán, midőn magára marad, megkönnyebbülten felsohajt s azon kezd csodálkozni, hogy ugyan miként lehet egy ilyen helyen átélni az *egész* életet!

Bizony a gyermekkori emlékeknek aranyos fénye kell, hogy hulljon azokra a dolgokra, melyek a későbbi időkben is elbájolnak; ez a fény zománczozza be a falut s az emlékek édes hatása alatt megrezzen szívünk, úgy a kis harang kongására, mint a bárányok bégetésére . . .

És az urilak verandáján a két kocsira való vendég ezen alkalommal a journalistikából telt ki. Egy tekintélyesebb napilap szerkesztője tanulótársa volt a háziurnak, Kálmánfy Kálmánnak, s nem egy ízben mutatott hajlandóságot egy meghivás elfogadására és nem mondatta magának kétszer, midőn egy ízben a jó levegőről és helyekről úgy alakult a beszéd, hogy egy meghivásnak is bevált.

Ápril közepe táján, a húsvéti ünnepek szombatján, megérkezett a szerkesztő, Kéry Dezső, élénk kis feleségével, még élénkebb négy kis gyermekével, sógorával és unokaöcscsével. Az unokaöcs Kery Endre, negyedéves jogász és a lapnak belmunkatársa. Vidám fiu s épen nem veszi szivére azt, a min a másik ifju, a sógor, el szokott szomorodni. A sógor, Vértes Zoltán, falun nőtt, édes anyjának jó fia volt; az erdő hűsében sok szép dolgot olvasott, még többet ábrándozott, mig végre maga is irni kezdett, s most már egy regényét közli a Kéry lapja, és az ifju is fővárosi lakos lett. De sehogy sem tudja megszokni azt a világot, a hol minden kis ember nagy ember akar lenni és minden nagy embert kis emberré akarnak összelapitani.

Kéry Dezső eszes arczú, szúró tekintetű, kopaszodó férfi; szájszögleteiben egy vonás inkább gúnyos, mint szellemes kifejezést ad arczának. Ettől a vonástól tart Zoltán; mikor ez megélesedik, ő azonnal menekül, mert tudja, hogy sógora most gúnyt űz valakiből, a mi az ő érzékeny kedélyét végtelenül sérti.

II.

A vendégeket, a mint leszálltak a kocsiról, azonnal a terített asztalhoz hivták, s mig bent pohárkocczintások között folyt az ebéd és a vidám beszéd árja, künn épen csak annyi tavaszi eső permetezett, hogy a föld páráját és a bomló rügyek illatát még áthatóbbá tegye. Mikor a társaság a verandára kikerült, mindenki önkéntelen mély és kéjes lélegzettel szívta be a tavasz balzsamos legét.

A házigazda finom szivarokat hordoz végig és megveregeti a Kéry Dezső vállát s azt mondja, hogy a szivar mellett szívja ezt a pompás levegőt is, mert ilyet nem kap a fővárosban.

— Mikor az őserőnek ilyen erős lüktetését érzem, — folytatja a házigazda, — és látom a

természet ujjászületését, így, a feltámadás előestéjén, egészen átjár a halhatatlanság hite.

A Zoltán ábrándos tekintete felcsillan és közelebb lép Kálmánfyhoz. A szerkesztő mélyet lélegezve egy oszlophoz dől és úgy tekint ki a valóban gyönyörű tájra.

— Már az igaz, hogy pompás, nagyszerű levegő ez, ha mindig ilyet szívhatnék, talán még az én kedélyem is befogadná a továbbélés lehetőségét .... majd ha tovább élek valamelyik tökéletesebb bolygón, akkor majd szerkesztek ott egy tökéletesebb lapot . . .

— Ezt még ezen a bolygón is megtehetné a sógorod! — súgja Endre Zoltánnak és akkorát nevet hozzá, hogy cseng bele az üvegfal.

Kéry Dezső kissé visszafordítja fejét és azt mondja, hogy ennél a tavasznál még Zoltán sem tud szebbet csinálni a novelláiban. Az ifju elpirul, mert tudja, hogy sógora az ő munkáiban sokalja a napsugárt, madárdalt és az erdő teménytelen bűbáját. A háziasszony nyomban az ifju védelmére kél:

kihallszik a bárdok koppanása és a mozsarak csengése.

— Ez az igazi ünnepszombat! — mondja Kéryné, öcscséhez fordulva, — írd le épen így, az aztán tudom szép lesz!

E közben óriás tálczákon finom borokat és frissen sült párolgó kalácsot hoztak ki a csinos lánycselédek, kikről a jogász megjegyezte, hogy nagyon szép — az öltözékük; pedig hát csak az arczukat nézte. Kéry Dezső összetette kezét s úgy fordult a háziasszony felé:

— Kegyelem, nagyságos asszonyom; ne kínáljon semmivel, hiszen meghalunk, ha még eszünk!

A háziasszony kegyelmezett; de nem így a konyhából előrohanó gyermekhad. Ujongva hozták a piros tojásokat: kezökön, arczukon, ruhájokon meg lehetett számítani hány szinben festettek ma tojást; megrohanták szülőiket és erősen követelték, hogy kóstolják meg a tojásokat, hiszen megigérték még oda haza!

— Nincs, nincs a falusi életnek párja! — lelkesül Kéry Dezső, a mint kis, vérszegény nagysádék azt mondják, hogy gúnyolódó vagyok; pedig én sohasem gúnyolódom, csak tréfálok néha . . .

Kéry Dezső, azt mondja, hogy ő is csak így tesz, de az emberek nem akarják megérteni a tréfát! Zoltán szelíd hangon jegyzi meg:

— No, akkor nekem igazán nincsen érzékem a tréfához, mert a ti tréfátokat gúnynak és felültetésnek tartom.

A háziur azt igéri, hogy ő is hozzá szól ehhez a dologhoz, ha vendégei előbb meglocsolják a torkukat, Kéryné pedig azt indítványozza, hogy semmi esetre se vitatkozzanak, inkább tegyenek egy sétát azon a gyönyörü réten, melynek friss zöldje olyan hivón mosolyog ide, ott futkosnak a gyermekek is a bárányok között ....

— Nem vitatkozunk, csak iszunk és beszélgetünk feleség, s ha lehet, ne mozduljunk még innen, mikor itt olyan jó!

És a háziur így kezdi a véleménynyilvánítást:

— A hol nevetni valót kapok, ottén sem sirok; de azért még sem szeretek az embereken kikapni,

STEFÁNIA FŐHERCZEGASSZONY UDVARHÖLGYÉVEL, PÁLFFY GRÓFNŐVEL, ABBAZIÁBAN.

— Zoltán nagyon helyesen cselekszi, hogy nem száll alá a divatos naturalizmus sarába: a kinek szárnya van, repüljön fenn, a tiszta kék azurban, mert az igazi tollakból való szárny önkéntelenül röpít és nem üli meg a sarat, mint a papirsárkány szokta. — Azután elismerő szavakat mondott a folyamatban levő regény szép helyeiről, a mivel mély hálára kötelezte a szerény ifjút. És mikor arra tért, hogy Erne is — a ház egyetlen növendék-leánykája — olvassa az ifjú műveit, mert úgy ír, hogy mindig oda meri adni a kis leányának, akkor már olyan elégtételt nyert, a mit oda nem adott volna még az akadémia kedvező birálatáért sem! S így teljesen felesleges volt a Kéryné figyelmeztetése:

— No, édes Zolti öcsém, erre ugyan büszke lehetsz, mert Mari páratlan nevelést ad az ő egyetlen, gyönyörű kis leányának . . .

S míg az anya kellemes érzések között hallgatja, mint dicsérik leányát és arra gondol, hogy a kis fiuk kedvességét is meg kellene ám látni, Erne kipirulva készíti az ünnepi krémeket és tortákat, s a nyitott konyhaablakon kiszáll a tavaszi légbe a sültek és sütemények illata és kedvenczeit kipirulva látja, — mindig az volt egyedüli vágyam, hogy egy elrejtett kis faluban legyen egy fehérfalú házikóm, a ház hátamögött régi gyümölcsfák és tarka vadvirágok, a pázsitos udvar sarkában egy jól kérődző tehénkével . . .

Endre jogász felnevet:

— Kedves bátyám. Ezzel a falusias hangulatoddal fel akarsz-e valakit ültetni, vagy pedig hálakifejezés ez a háziak iránt?

— Én azt hiszem a kettő együtt, — jegyzi meg Zoltán.

— Zoltán, te azt hiszed, hogy én rideg szivű ember vagyok, a miért sokszor látod gúnyosságomat; de lennél csak tiz év óta szerkesztő, mint én, s látnád az emberek ezerféle gyöngéjét, az apró-cseprő hiuskodásnak nevetségességét, bizony nem hiszem, hogy minden szendeséged daczára néha kedved nem jőne a nevetnivalón nevetni!

— Oh engem valakinek a gyönge oldala sohasem ösztönözne arra, hogy épen ott üssem . . .

Endre a nők felé fordult.

— Lám, engem nem vádol Zoltán s mégis ha csak épen elkerülhetem; de néha igazán elkerülhetetlen . . .

— Ilyen esetet én nem ismerek, — szól közbe a fiatal iró.

— No, édes öcsém, mutatok én ilyen esetet még az ünnepek alatt! Vannak öntelt ostoba emberek, a kik az első pillanatban rettenetes hajlamot mutatnak a felülésre: ezeket vagy ott hagyjuk, vagy lovagoltatjuk . . .

— Hát inkább hagyjuk ott!

— Igen, ha történetesen nem házigazda az ember! De többet mondok: öcsém nem lesz házigazda és mégsem fogja ott hagyni, s ha csak egy parányi humorérzéke van, nevetni is fog rajta, mert Kasor Gazsi . . .

— Kasor Gazsi! kiált Kéry Dezső, hiszen ez az én vad journalistám; hát itt lakik Kasor Gazsi! Senkit még ember annyit nem kinzott mint ez a Kasor: rám zúdít vezérczikkeket, polemizál, megyét szervez, államgazdász, vámügyeket bonyolit, rettenetes ember, s hozzá még a nevét így irja alá: «Kasorváry Kasor Gáspár hites ügyvéd m. bizottsági tag és hajdani marosvásárhelyi kanczellista.» Dagályos vidéki leve-

leit pedig a Halomfi névvel diszíti. Szerencsétlenségemre egyszer valamit közlöttem tőle s az óta mint munkatárs folyvást küldi dolgozatait és tiszteletpéldányért sürget . . .

— De a mint látom, nem valami nagy sikerrel, mert minden reggel hozzám kopogtat be a lapod után, ilyenkor aztán előszámítja minden jeles dolgát, a mit csak kanczellista kora óta cselekedett, mint ellenállhatatlan hódító, mint nagy jogász. . . Mikor sokat emlegetett kanczellistaságából haza került és szülői is egyetértettek vele abban, hogy a világon a legkülömb ifju Gáspár, elhatározták, hogy most már itt a házasság ideje ; igaz ugyan, hogy a fiuhoz méltó leány nincsen hat vármegyében ; de hát tekintettel a Kasor névre, mégis csak szükséges. A házasság elé minden alkalommal egy kis akadály gördült; mert a kiket Gazsi és a szülői méltóknak találtak magukhoz, azok meggondolatlan könnyelmüséggel kosarakat osztogattak. Így ment az több éven át, míg a végén egy fonnyadó virágszál, egy ősi Zurdokfalvy leány kezét nyujtotta Gazsinak és meg volt róla győződve, hogy rangon aluli házasságot köt. Szóval a Zurdokfalvyak gőgösebbek voltak a Kasoroknál is, és ebben az arányban még azoknál is szegényebbek. E frigynek nem mondtak ellent a Gazsi szülői sem, mert a jó születést beszámították egy középszerű hozománynak. Aztán még az is lehetséges, hogy a nagy jogász majd visszapöröl valamit a Zurdokfalvy vagyonból ; erre számítottak a leány szülői is, s így örömmel adták áldásukat a frigyhez, szóval bele volt minden ember egyezve a házasságba s azért sokan el nem tudták képzelni, hogy a lakodalom előtti hajnalon miért szöktette el Gazsi Zurdokfalvy Emiliát . . . .

— Hát elszöktette ?

— Persze, hogy el; mert így kivánta azt a regényesség : épen akkor táján elolvasott nehány lovagregényt és a hatásukat maig sem józanodta ki ; van rá eset, hogy olykor még a «körmönfont» jogászságát is háttérbe szorítják lovagi kalandjai s ilyenkor a «nőm elrablása» játsza a főszerepet. Néha pedig bámulatos módon zavarja össze a «nyomós» pöröket a mithologiával — ez is kedvencz tárgya — és az udvarlással . . .

— Hiszen ez egy jeles ember ! És Kéry Dezső felkapva poharát, kinyilvánítja, hogy a vad journalistáért innia kell.

Míg a poharak összecsengnek, egy köpczös alak lép a veranda elé ; a házi aszszony elpirul és ösztönszerűen tekint Zoltánra, a ki megértve a nézést, szintén biborpírra gyúl.

— Isten hozta, édes Kasor, — siet az üdvözlettel Kálmánfyné, a mi jó figyelmeztetés a férjnek, hogy ne folytassa beszédét. A házi úr gyorsan összeszedi magát és könnyedén szól :

— Szervusz, Gazsi pajtás! épen aproposra jösz, éretted üríténk poharat . . . Tehát a kiért ittunk, a kit híréből már úgy is ismertek, hadd mutassam be nektek Kasor Gazsit . . .

Kasor közbe vág :

— Kasorvári Kasor Gáspár hites ügyvéd, az ügyvédi kamara tagja és hajdan marosvásárhelyi kanczellista . . . ejh ! de az már régen volt, el sem hinnék, hogy milyen régen !

Negédesen megringatta derekát és elégülten kérdezte, hogy hát miről is emlegették az öreg legényt? A szerkesztő bemutatta magát Kasornak, a két fiatal embert pedig Kálmán mutatta be.

— Örvendek, örvendek . . . így hát mindnyájan irodalmi emberek vagyunk ; mert hát mikor pihentetni akarom az elmémet, magam is foglalkozom irodalmi dolgokkal . . . aztán végig

Adéle fényképe.

STEFÁNIA ÖZVEGY TRÓNÖRÖKÖSNÉ FŐHERCZEGNŐ. (1890.)

Stefánia özvegy trónörökösné főherczegnő rajza.

RÉSZLET A LACROMAI PARKBÓL.

néz a két fiatal emberen és elégülten mondja.

— Csakis az irodalmi téren versenyezhet velünk a mostani fiatalság. Hej ! mert nem ilyen legények voltunk mi hajdan ; de nem vagyok dicsekvő ember és nem hasonlítom össze magamat, mint marosvásárhelyi kanczellistát, nem, egyikkel sem ; de annyit még is mondok, hogy ha azon a híres szürkémen ide vágtathatnék és a hölgyek előtt . . .

Kéry Dezső megdöbbenve szól közbe :

— Az istenért, ügyvéd úr, ne ijesztgessen ! Hiszen ha ön ilyeneket forgat az eszében, akkor a szürkéje nélkül is nagyon veszedelmes ember !

Persze hogy az vagyok ! gondolja a koros Don Juan, de szerényen mosolyogva mondja :

— Most már nem hiszem. Ámbár nagyon jól tartom magamat, senkisem hinné el, hogy hány éves vagyok — és ebben az egyben igaza is volt. És ekkor eszébe jutott, hogy a hölgyek vajjon nem fogják-e őt lovagiatlan embernek tartani, hogy még egy bókot sem mondott nekik. Röptében megeresztett egy pár dagályos mondatot, a negyvenes évek irodalmi nyelvén, a mibe egészen belehevült ; azután kissé elhallgatott, zsebkendőjével megtörülgette sötét vörös fényes arczát, vaskos, peczkes nyakát még hátrább szegte s kissé karikalábain negédesen himbálta magát.

— Az igaz, hogy az ügyvéd úr felett nyomtalanul tünnek az évek, legfölebb férfias erejét növelik ! — És Kéry Dezső mosolyogva csap az ügyvéd vállára, az pedig úgy gondolja, hogy ez szent igaz, mert a mennyivel fiatalabb volt kanczelista korában, most annyival férfiasabb. Végre is a férfikor javában, tele tűzzel, most sem lehet utolsó legény Kasor Gáspár ! S ezen megállapodás alapján olvadó, de egyúttal hódító tekintettel néz a Kéryné szemébe és folytatja erős bókjait. Zoltánon kivül az egész társaság jól mulat, mig egyszer úgy tesz, mintha megsokalná a dolgot és szigorú pillantásokat vet az udvarlóra. Kasor félrehuzza a háziurat — Kálmán ! ez a te barátod egy Othello, nézd csak mint forgatja a szemét . . . hiába forgatja, mert most is vagyok olyan legény, mint ő !

— Vagy bizony még különb is, Gazsi !

A poczakos vén udvarló jónak látja ezt a félrehuzódási alkalmat arra használni, hogy egy nagy sörös poharat teletöltsön borral s azt hirtelenében «letárgyalja» s e közben elhatározza, hogy még sem folytatja tovább az udvarlást, legalább addig nem, mig eldől a tiszteletpéldány sorsa; igaz ugyan, hogy a lapot most is olvashatja, de még is egészen más lenne az, ha a falubeliek és maga a postás látnák, hogy az ő nevére egy tekintélyes lap jár. Ennek okán ugy irányítja a beszéd sorát, hogy feltüntesse milyen szerencséje az egy ujságnak, ha komoly, tudományos szakférfiak keresik fel munkáikkal : meg kellene az olyat becsülni ! Mert vannak emberek, a kiknek vállaira nem mindennapi teher sulya nehezül — a jogi téren . . .

— Megbirják ezek az erős vállak Gazsi !

— Bizony csakis az a szerencsém, hogy olyan erős férfi vagyok ! Ha szerénységem nem tiltaná, magamat Herkuleshez hasonlítanám ; nem vagyok félisten, de azért naponta megbirkózom több olyan dologgal, mely nem áll mögötte az Augias istállója kitakarításának . . .

Endre jogász sem állhatta tovább és visszafojtva kitörő jókedvét, komoly arczczal szólt :

— Ügyvéd úr ! Ön túlságosan is szerény, hiszen az anyagot, a durva erőt, soha sem lehet a szellemi erővel párhuzamba tenni ; bizony a mit Herkules uram végzett, azt megteheti egy

jól termett béres is; de szeretném látni megtudná-e az ön helyét állni!

Kasor kellemes érzések között nyujt kezet az ifjúnak, a ki, úgy hiszi, hogy a «kedves öcsém» czímzést nem fogja rossz néven venni egy Kasorvári Kasortól. Aztán elbeszéli körmönfont pereit, hatalmas tárgyalásait s azt a nevezetes eljárását, hogy több perben a vád- és védbeszédet maga irja. (Folyt. köv.)

AZ ANABAPTISTÁK MAGYARORSZÁGON A XVI. ÉS XVII. SZÁZADBAN.

I.

Az anabaptisták felekezete, melynek magyarországi követői történetét a következőkben röviden adni megkisértjük, 1519-ben támadt a Limmat partjai mellett Zürichben. Itt akkor Zwingli kezdette hirdetni vallását, s hivei tőle várták a megkezdett reformáczió munkájának gyors és gyökeres végrehajtását. De hívei közül többen, kiknek Zwingli működése nem tűnt fel sem elég gyorsnak, sem elég gyökeresnek, saját szakállukra kezdték meg a reformálást, s megalapították az anabaptista felekezetet. Ez alapitók Greba Konrád, Manz Felix és György szerzetes, — kit Blaurocknak neveztek ruhájáról, — voltak.

A felekezet nagyon gyorsan terjedt el. 1526-ban már Svájcz nagy részében el volt terjedve, sőt átment már a Svábföldre és Tirolba is. De ugyanakkor megindult a mozgalom, hogy őket elnyomják. Zwingli követői, félve a felekezetnek, különösen Zürichben mindinkább növekvő hatalmától, minden követ megmozdítottak, hogy terjedésének gátat vessenek. Zürich tanácsa 1526-ban egy oly határozatot hozott, hogy az anabaptizmus követői vízbe fojtandók. Ezen s hasonló üldözések hatása volt, hogy a felekezet Svájczból kezdett kiszorúlni, s átment Dél-Németországba, Elzászba, a Rajna partjaira, továbbá Nürnberg, München, Passaun keresztül Ausztriába. Itt Salzburgban, Steyerben, Linzben, sőt Bécsben is találunk anabaptistákat.

De az igéret földje, mióta Svájczból kiszorultak, számukra Morvaország volt, hova 1525-ben jutottak először. Nikolsburg volt első letelepülési helyök, s innen indultak ki a többi telepek. A felekezetnek fénykorában, mely 1565-től 1592-ig tartott, egyedül Morvában közel 50 községe volt, körülbelül 15,000 lélekkel. De 1592-től kezdve a hanyatlás jelei mutatkoztak a felekezetben, mely innen kezdve fokozatosan hanyatlott, míg végre 1622-ben Morvából kiüzetett.

Mielőtt a Magyarországon települtek történetére áttérnénk, meg kell emlékeznünk röviden vallási elveikről.

Vallásuk külső symboluma gyanánt a felnőttek keresztségét tekintették. A gyermekek keresztségét elvetették, s ebből kifolyólag minden vallásukba belépőt újból megkereszteltek. Elismerték az úrvacsorát is, de csak mint Krisztus kínszenvedéseinek ünnepét tekintették. A házasságot szentségnek, felbonthatatlannak tekintették, melyet Isten szolgája előtt kell kötni. Házasságtörés esetén az ártatlan fél váljon el a bűnöstől, míg az bűnbánatot nem tartott, de ennek megtörténtével köteles őt ismét magához fogadni. Papjaik az öregebbek kézföltétele által szenteltettek föl.

Vallási nézeteiknek megfelelően istentiszteletök is puritán egyszerűségű volt. Ima és prédikáczió volt istentiszteletök főrésze. Az úrvacsorát két napig tartó elmélkedés és tanítás előzte meg. Zene, képek, szóval külső pompa ki volt zárva templomukból, melynek még tornya és harangjai sem voltak. Elvetették a misét, az utolsó kenetet, Krisztus jelenlétét az oltári szentségben, a gyónást és a búcsúkat, nemkülönben a szentek tiszteletét is.

Beléletöket illetőleg nem lehet tagadni, hogy a vagyonközösség dívott náluk, a mire utal az is, hogy a gyermekeket, alig hogy járni kezdtek, spártai módra közös iskolákban nevelték fel.

A község élén egy elöljáró állott, kivel együtt a tanításban, keresztelésben s más végzendőkben az evangelium szolgái osztoztak. Ezek három osztályra oszoltak: 1. olyanokra, kik az apostolok példája szerint vándorolva tanítottak, 2. olyanokra, kik otthon végezték hivatalukat, 3. segédekre, kik az utóbbiaknak kezökre jártak. Ezek mellett voltak az u. n. «Brüder der Nothdurft,» kik a község szükségleteinek fedezésére, a jövedelmek kezelésére voltak hivatva, szóval a község tagjai, kik ipart és más egyéb foglalkozást űztek. E két osztály, t. i. az «evangelium testvérei» és a «Brüder der Nothdurft» mellett a harmadik osztályt az «öregebbek» képezték, kik, mint látszik, a község birái voltak. Az egész község élén egy elöljáró állott, kit a három osztály az «evangelium szolgái» közül választott.

Szorgalmas, iparüző nép volt e felekezet, melynek tagjait morvaországi tartózkodásáról «Morva testvérek» név alatt is emlitik. Iparczikkeik messze földön híresek voltak, s az ipart úgy szólva gyárilag üzték. Különösen a fényüzési czikkek gyártásában tanusitottak nagy ügyességet, s részben ez okozta azt, hogy a morva főurak nagy része az üldözések alkalmával oltalmukba fogadta őket.

Vallásuk, lehet mondani, kizárólag csak az alsóbb néposztályban, iparüző emberek között terjedt el. Magasabb müveltségű embernek nem találjuk nyomát a tagok között, valamint jellemző az is, hogy a földmüvelés nem volt köztük divatban, hanem kizárólag csak iparral foglalkoztak.

Vallási szertartásuk, följegyzéseik, levelezéseik német nyelven folytak. E nyelven vannak irva ima- és énekkönyveik, melyek kéziratban számos helyen találhatók föl. Ugyancsak német nyelven vannak irva történeti krónikáik, valamint a theologiai nézeteiket fejtegető iratok is.

Ezek után lássuk a felekezet *magyarországi* ágát.

Morvaországi betelepedésüket nem nézték jó szemmel az odavaló papok. Jóllehet hatalmas pártfogóik voltak a főnemesek között is, mégis folyvást üldözték őket. 1539 óta csaknem évenként adott ki ellenük Ferdinánd császár rendeleteket, de csak 1548-ban sikerült neki elérni, hogy Morvaországból seregesen kiüzettek. Ekkor Magyarországba jöttek, melyet mindinkább tömegesebben kerestek fel. Az ellenök hozott 1548-iki országgyülési határozat, mely tiltotta letelepedésöket Magyarország határain belül, eredménytelen volt.

Legelső nyomaira a felekezetnek 1546-ban akadunk a Nyitramegyében fekvő *Szobotiston*. Ez évben vették meg gróf *Nyáry Ferencztől* a szobotisti malmot a hozzátartozó házhelylyel és földekkel együtt. 1547-ben, midőn Morvából kiüzettek, tömegesen telepedtek le Szobotiston, melynek ura, *Nyáry*, morvaországi Bysenc birtokáról is hozott ide anabaptistákat. Ugyancsak 1547-ben még Láki Bakics Péter birtokain, *Holicson* és *Sassinon*, *Alsó-Dióson* és *Kuti*-ban is telepedtek le a felekezet tagjai.

De nem sokáig maradhattak itt. *Ferdinánd* király, kegyvesztés terhe alatt rendelte el kiüzetésüket, s *Nyáry* és *Bakics*, engedve a rendeletnek, elüzték őket birtokaikról. De nemsokára ismét visszatértek elhagyott telepükre. 1552-ben már újból nyomukra akadunk *Kutiban*, következő évben pedig *Szobotiston* papot szentelnek fel az evangélium kihirdetésére, a mi arra mutat, hogy már akkor rendezett községet alkottak ismét. Ekkor meglehetős jó idők következtek a testvérekre. 1554 ben *Brockón* telepednek le, s ugyanez évben *Szobotiston* 70-en léptek be egyházukba.

De 1557-ben kénytelenek voltak Szobotistot, a következő évben pedig Alsó-Dióst odahagyni. De Szobotistba csakhamar visszaköltöztek, hol háborítatlanul éltek 1581-ig, midőn földesuruk *Nyáry István* kegyetlenkedései elől kénytelenek voltak menekülni. 1565—1578-ig főelöljárója a községnek *Walpot Péter* volt, ki alatt, s közvetlen utódai alatt, 1592-ig, a felekezet aranykorát élte. Ez időbe esik letelepedésük *Nagy-Lévárdon*, hova őket a földbirtokos lembachi Bernát János császári pohárnok hivta meg, különösen Brockóból. 1591-ben visszatértek Szobotistba, a Nyáryak egyenes kívánságára.

ÁLDÁSY ANTAL.

SZENT NÖVÉNYEK DÉLEN.

A klasszikus ó-kor irodalmának egyik jellemző sajátsága a modern irodalommal szemben, hogy az erdő szépségei iránt semmi érzéke sincs. Egyetlen egy versszak sem szól dicsőitőleg az erdőről, valamint, hogy a természet szépségei iránt is alig van érzékük. Ugyanazt találjuk a modern déli népeknél is, legalább az olasz népdalokban (canzoni popolari) az erdőt alig említik. De egyes fákat ők is dicsőitenek, sőt bizonyos áhitattal emlékeznek meg róluk.

Mindenekelőtt gyakran fordul elő a déliek népdalaiban *a pálma*, mint a büszke szépség jelképe. Rege is füződik emlékéhez. Midőn a szent család menekülőben volt, egy datolyapálma alatt pihent meg s ez a rege szerint addig hajlongott alázattal Mária előtt, míg gyümölcséből evett. Hasonló rege maradt fenn a piniáról (olasz fenyőről.) Midőn a szent család menekülőben volt, a még akkor hatalmas Lupinus árnyában keresett üdülést, de ez nem adott árnyat s így kénytelenek voltak a pinia alá menekülni, mely kinyujtotta galyait, hogy a nap heve ellen menekűljön. Büntetésből a lupinus megszünt fa lenni, alacsony növénynyé vált, a piniát ellenben megáldotta a Madonna s azóta a délvidék egyik legszebb növénye.

Két növény áll összeköttetésben Judas Iskariót legendájával, a *fügefa* és a *tamarind*. Az áruló fügefára akasztotta föl magát s a fa azóta a legenda szerint nem virágzik. Más legenda szerint a tamarind volt az a fa, melyre magát felakasztotta, s az addig tekintélyes fa apró és jelentéktelen lett.

Virágvasárnapján *pálma* és *olajfa* ágakat szoktak beszentelni a templomokban s ezeket a galyakat azután rendesen a szentképek mellett tartják meg, mivel a közhit szerint mindennemü gonosz hatásnak és betegségnek meggátolói. A A nagy forgalomtól távol álló községekben igen gyakran lehet látni, hogy virágvasárnapon egész körmenetek vannak ily szentelt pálmaágakkal, a halászok csolnakjaikra, a földmüvesek szántóföldjükre viszik azokat, hogy szerencsét hozzanak. Szicziliában hatalmas, templomokban megszentelt olajfákat visznek ki a szántóföldre, abban a hitben, hogy a termés gazdagabb lesz.

Bizonyos kegyeletes nimbusa van továbbá a *jegenyefának* és *narancsfának*. Az előbbi fájából metszik rendesen a szentek szobrait, melyeket azután tarkán befestenek s díszes ruhákba öltöztetnek s nemcsak a templomokban, de magánházaknál is elhelyeznek. A narancsfa szilárd fájából készitik délen az olvasó (rosario) apró gömbjeit, melyeket imádkozás alkalmával tudvalevőleg majdnem mindenki használ. A *myrthusgalyakat* most is, mint a klasszikus ókorban, nagy ünnepeknél s kiváló egyházi ünnepeken használják. A szentek szobrait névnapjaikon s az oltárt Madonna ünnepén ezekkel boritják. Megemlítésre méltó, hogy a menyasszony nem hord soha myrtuskoszorút, e helyett azonban illatos, fehér narancsvirágokat.

Az ókorban szent volt továbbá a *borostyánfa*. Apollo tiszteletével, kinek első templomát a görögök Cumae várában épitették, a borostyán Olaszországba is eljött s igen fontos helyet foglalt el az isteni tiszteletben. A szép fa jelentősége még most sem szünt meg. Dél-Olaszországban sokszor használják a borostyángalyat a körmenetekben, mivel Apollo Alexikakos a gonosz ellen védelmezőnek tartatott. A korcsmákban borostyán az állandó dísz. Szicziliában St.-Vito és St.-Agatha kiválóan tisztelt szentek ünnepein borostyánt használnak. A nápolyi kofák karácsony előtt borostyánfákból csinos, tarkán diszített lombsátorokat készítenek s ebben viszik be a gyümölcsöt a városba. Borostyánkoszorúval diszítette fel a középkor a nagy költőket, különösen a Kapitoliumban, mert Apollo volt az, ki Virgil szerint a győzőket megkoszorúzta s a költők ezen istenének a borostyán volt kedvencz fája.

Gyásznapok alkalmával az ó-korban a sötét *cziprusfát* használták, azt ültették a sirok utczáira s az volt a síremlékek komor disze. Ez a szokás délen még a mai napig is megmaradt s minden temetőben van nehány magas cziprusfa, melynek lombjait a költők jelenleg is a mulandóság jelképeül emlegetik.

NEMEZIS.

Elbeszélés. Irta *Scudamore* F.

I.

Fiatal korában csak kevés ember tud hirre és nagy vagyonra szert tenni. Ilyesmi, a mint látni fogjuk, leginkább bankároknál és rablóknál szokott előfordulni. *Skopethi Leonidas* bankár volt, fiatal is volt s azonfelül Keleten mindenki

a pártnak a XIII. — 1936-ban tartott — kongresszusa óta végzett tevékenységéről, a társadalomban azóta végbement fejlődésről ad számot,

megjelöli a Csehszlovák Kommunista Párt további feladatait. A Központi Ellenőrző és Revíziós Bizottság jelentése után az ötéves terv irányelveit, a párt gazdaságpolitikai céljait és feladatait vitatja meg majd, a kongresszus, *Lubomír Strougal* miniszterelnök beszámolója alapján.

Németh Károlyt az üzem

Ma délelőtt *Németh Károly*, a Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja, a Budapesti Pártbizottság első titkára meglátogatta az Autófenntartó Ipari Trösztöt. A tröszt gazdasági, politikai s társadalmi szervezeteinek vezetőivel megbeszélést folytatott *az autójavító-ipar időszerű kérdéseiről*. Az AFIT vezetői tájékoztatást adtak az iparág előtt

BNV-N

rtékű
éskötés

épszerű háztartási cikkek
olyamatos szállítására.

A két szerződésbe rögzített termékek évi érté-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

1971 MÁJ 25

Stefániai Edi

1021

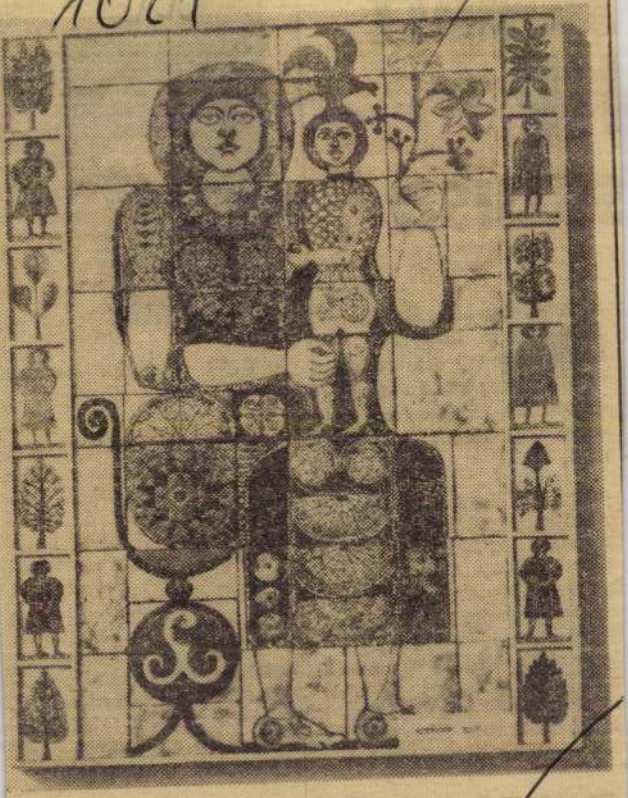

Nagy sikere van a Salgótarjánban megrendezett Országos Zománcművészeti Biennálénak. Képünkön a június első hetéig nyitva tartó kiállítás egyik szép darabja, Stefániai Edit munkája látható.

(MTI-fotó, Kulcsár J. felv.)

SZOBROK A TANYAU

Leginkább több esztendeje „pihenő" szilfából farag. Műterme a tanyaudvar

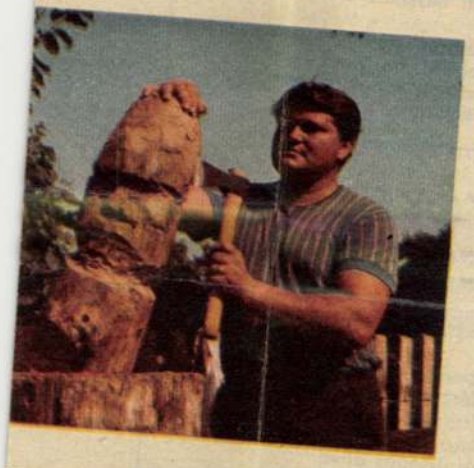

Szellemi, lelki rokona
a régi faragóknak.
Annyi különbséggel, hogy
Polyák Ferenc
az élet-világot faragja
meseszerűen

(Fotó: Dolezsál László)

Különös tárlat: szobor a tanyaudvaron

Aki ismerte a Kapoliakat, a híres faragó népművész apa és fia Kapolit, az tudja: velük egy korszak tűnt el, szinte visszahozhatatlanul. Egy korszak, amelyben fölvirágzott és beteljesült a magyar faragó népművészet.

Nem volt túlságosan hosszú időszak. A nép ugyan már évszázadok óta díszítgette, ékesítette, cifrázta mindennapi készségeit, hétköznapi, ünnepnapi életének tárgyait, de a legrégibb, ránk maradt faragott tárgyak is alig másfélszáz esztendősek.

A népművészet csodálatos termékeny fa. Olyan termékeny, hogy mind a mai napig éberen kell figyelnünk, nem hozott-e ismét kései új hajtásokat?

●

Nem tudom, emlékeznek-e a tévénézők egy különös filmre, amely filmen a kamera monoton egyhangúsággal egyetlen embert mutatott, egy izmos, zömök fiatalembert, aki baltával a kezében egy szikkadt fatörzzsel birkózott. Faragott. És beszélt.

Beszélt, valami utánozhatatlan természetességgel, könnyedséggel arról: hogyan lát bele a fa lelkébe, hogyan látja bele a fába a figurát, hogyan kelti életre a látomást. Elmondta a titkot. A mű fogantatásának, s kínok és örömök közt való születésének gyönyörű titkát.

A film szereplője Polyák Ferenc 28 éves, matkói lakos, tanyán élő, faragó népművész volt. Egy kései, de nem elkésett, egy éppen kezdődő, de már jól látható új hajtása annak a fának, amelyről szólottunk.

A régi faragók, az elődök munkáin, faragásain a népmese jelent meg legtöbbször, a betyár, a pásztor, a szerető széplány, a természeti környezet, melyben az alkotó — legtöbbször pásztor, pusztai ember — élt. Bájos, esetlen figurák. Aránytalanságukban is arányosak, meseszerűségükben is reálisak. A mesék világa — életszerű ábrázolásban. Polyák Ferenc szellemi, lelki rokonságban van ama régi faragókkal. Ha nem egyenes folytatója is azok munkájának. Annyi különbséggel, hogy Polyák az életvilágot faragja — meseszerűen. A homoki tanyavilág életét, homoki embereket, a citerást, a nyenyerést, beszélgető pásztorokat, betyárt, persze elsőül Rózsa Sándort, kanászokat, kapásokat, baltás embert, aztán a legféltettebb faragások, az Anyám és Ica, a feleségem címűeket.

●

Munkái eljutottak már az ország sok-sok helységébe kiállításokra. Bajára, Kecskemétre, Kiskunfélegyházára, Kalocsára, Balatonlellére, az országos népművészeti kiállításra.

Sok munkáját ismerik és szeretik — sokfelé. S akik időnként meglátogatják az ország minden részéből, vagy a közelben lakók, akik elmennek a tanyaudvar előtt, látják: mint akkor a filmen, anélkül, hogy csak egy pillanatra is fölnézne, farag. „Kettesben" van az anyaggal, a szikkadt, göcsörtös fával, szilfával legtöbbször, a külsőre semmit, csak arra a belső világra figyel, amellyel ilyenkor birkózik. Szinte legendás fizikai ereje van, reggeltől-estig csattog a kis fényes élű, fényes nyelű balta.

A tanyaudvaron szobrok születnek.

Erős ember. De mégis: új hajtás! Kertészek: vigyázzatok rá!

Ibrányi Tóth Béla

Stefánia Edit

1021

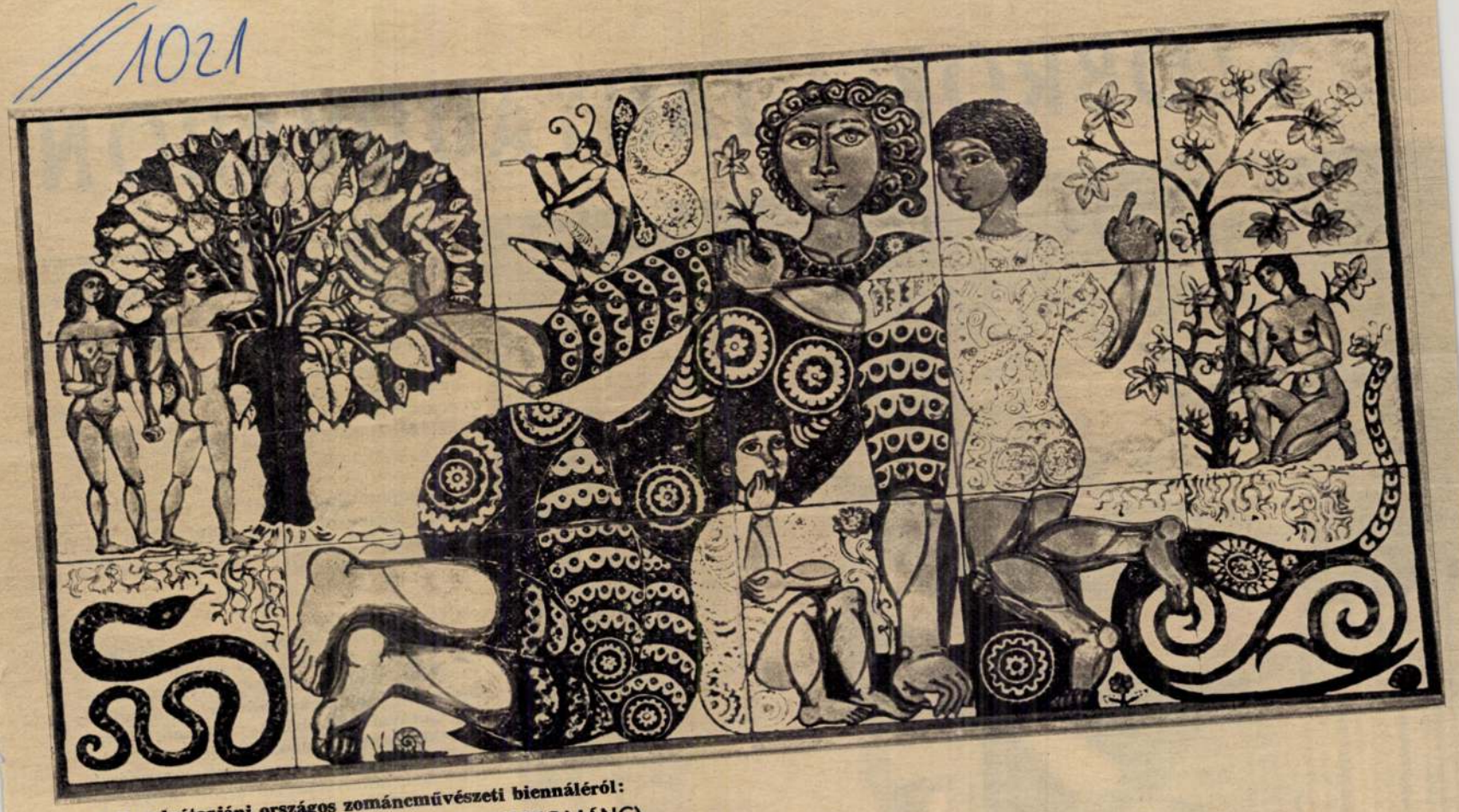

A II. salgótarjáni országos zománcművészeti biennáléről:
STEFÁNIA EDIT: EMLÉKEK KERTJE (TŰZZOMÁNC)

TAMÁS MENYHÉRT:

HAJNALAINK ARCÁRA

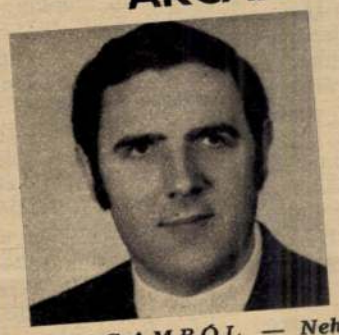

MAGAMRÓL. — Nehezen írok. Még ennél is nehezebben szakad ki belőlem nyilatkozat. Amit elmondhatnék magamról, benne van verseimben. Még e néhány rövid alkotásban is, amit itt talál az olvasó. Innen könnyen eltalálhat költészetem forrásvidékéhez, nem is annyira földrajzi értelemben, hiszen világra-eszmélésem második földönfutásunk háborús napjaival esik egybe, de az először hallott és megismert szavak így is az őstáj mélységeiből eredő anyanyelv édességét ízleltették meg velem. Azt az anyanyelvet, (a székelyek ma is ezt beszélik), amely a bekormozott napok útvesztőiben is tisztán csörgedezett — siratók, ráolvasók és zsoltárénekek gyűjtőmedencéiben keresve menedéket.

Költészetem elé mércét Szabó Lőrinc állított: Legyünk bátrak egyszerűnek lenni, a mindenkori tartalomhoz mérten. Az egyszerűségben nincs minek elavulnia.

Elérhetetlen magasság? Megkísérlem. Ennél nehezebb és szebb feladatot aligha vállalhatnék.

Első verseskötetem, Szövetségben a fákkal címmel, a Szépirodalmi Könyvkiadónál jelenik meg.

TEGNAP–SZÉPEN, HOLNAP–SZEBBEN

Kallós Zoltánnak

Volt-mederben, lesz-mederben,
tegnap-szépen, holnap-szebben,
part-őrzőben, torkig-dalban –
áradjon az ősi dallam.

Molnár Anna, Molnár Anna,
vigy magaddal guzsalyasba,
pörgesd, pörgesd bűvös rokkád,
vérző szívünk hétszer kösd át.

Környes körül hasadt lélek,
valamennyin hétszerhét seb,
kötés nélkül, hét-kötésben –
táncot járva pengeélen.

Molnár Anna, Molnár Anna,
vigy magaddal guzsalyasba,
szödd a vásznat, hétszer szödd meg;
egy-asztalra, terítőnek.

Part-őrzőben, torkig dalban,
áradjon az ősi dallam,
volt-mederben, lesz-mederben,
tegnap-szépen, holnap-szebben.

KŐ–ARC

Apám ravatala mellett

Kő-arc. Ez már a végső.
Viaszt rak rá a csönd,
s néma emlékeimből
halotti maszkot önt:

ráncaiban időtlen
a megállt mozdulat –
megannyi konok ábra
élőire mutat.

GYÖKÉR – BILINCSBE ZÁRVA

Tamási Áron emlékére

Röppenne ma is, szállna
tündérkedő, víg álma,
de harmat-derűs szárnya
gyökér-bilincsbe zárva!
Örök őrséget állva
konok cserefák párja
tűzi szívét az árva
beszegzett éjszakára,
hajnalaink arcára,
sebzett ágra, virágra –
reménnyel koronázva
szegények oltalmára!

EMLÉKEZÉS EGY KUKORICAFÖLDRE

Hosszú sorai közt
görnyedtem kétrét;
gerincemen tüzet
fogott a kék ég.

Kapára dőlve
magam is szántam:
csont-soványságom
mint leng a tájban.

Aznap ebédre
sem volt mit ennem –
lesöpört padlás
sóhajtott bennem.

Buddha-ereklyék a Stefánia-palotában

Buddha-ereklyéket állítanak ki vasárnaptól Budapesten, a Stefánia-palotában. Az ENSZ égisze alatt világot járó relikviákat két napig át tekintheti meg a magyar közönség. Három ázsiai ország, Thaiföld, Mianmar és Srí Lanka 2000-ben ajándékozta az ENSZ-nek a történelmi Buddha tizenkét szent csontjából álló gyűjteményt. A tervek szerint az ereklyék 2005-től az ENSZ székhelyén, New Yorkban maradnak, a nyilvánosság elé csak a májusi teliholdhoz kapcsolódó buddhista ünnepnapok alkalmával kerülnek. Tavaly Svájcban, Malajziában, Olaszországban és Ausztriában mutatták be a relikviákat. *(mti)*

..Ft, azaz .....

.....
témafelelős

éről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

eget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
, dologi kiadások, beszerzések nettó értékeihez

Romák élete képekben
címmel 23 művész szobrait és festményeit bemutató tárlat nyílik ma fél hatkor a Stefánia Galériában (Bp. XIV., Stefánia út 34.). *(mh)*

HIRDETÉS

...Ft, azaz .....

.....
témafelelős

éről hitelesített számla másolatok egyidejű csatolása

zeget, ha a Kedvezményezettnek ÁFA levonási joga
k, dologi kiadások, beszerzések nettó értékeihez

Stefániai Kati

- A kék, illetve a vörös kápolnában két kiállitás tekinthető meg Morvai Zsuzsa és Stefániai Edit az anyagából, munkásságából egy kis részletet állitottak itt ki.

Én arra kérem most Önöket, hogy elsőként egy ilyen rövid bemutatkozáson essünk tul.

- 1962-ben végeztem az Iparmüvészeti Főiskola diszitő szobrász tanszakán. 1968 óta foglalkozom tüzzománcok készitésével, már ugy hogy komolyabban és azóta elég sok zománc képet és mint itt ezen a kövön is látható néhány ékszerbetétnek alkalmas üvegmozaikból és zománcból égetett kis munkát készitettem. Ezekről, hogyha müfajilag lehetne beszélni mindenekelőtt azt kellene elmondanom, hogy vörösrézre égetett üvegszerü anyag a maga a tüzzománc, ami vizzel összekeverve 800-850 fokos hőmérsékleten összeolvad és az itt látható szinekben tüzes szinekben átlátszó és nem átlátszó szinekben beég és a legkülönböző hatások érhetők vele el különböző módokon.

- Olyan mintha ékszer lenne. Zsuzsa Ön mikor végzett ?

- Én nem végeztem főiskolát, 10 évvel ezelőtt kezdtem kerámiával foglalkozni és dolgozni. Kb..6 éve hogy aktivan mint keramikus müködöm és kerámiákat készitek.

- Ön szobrászként, diszitő szobrászként kezdte a munkásságát. Miért nem jó a kifejezés, de most nem találok alkalmasabbat, miért váltott át egy ilyen másfajta, egészen másfajta müfajra?

- Tulajdonképpen van ennek egy kis története. Ezt eredetileg tulajdonképpen én kiegészitő müfajként szántam a nagyobb munkák melletti saját magamnak az örömkeltésre és kipihenésre. Aztán később ez a dolog ezelőtt 3 évvel kb. ugy végleges müfajjá vált. Történetesen két kisgyermeknek vagyok az édesanyukája ugyhogy kénytelen voltam otthon egy olyan müfajt találni magamnak, amm először is a megélhetésemet biztositotta, másrészt pedig az utóbbi évek folyamán egyre jobban el tudtam benne mélyülni és ebben tudom legjobban kifejezni gondolataimat a munkámat, valahogy ebben tudtam megtalálni leginkább.
A legnagyobb örömöm a természetbe való kisétálgatás, ez tényleg olyan, hogy ez az egyetlen olyan terület, ahol az ember

Stefániay Edit

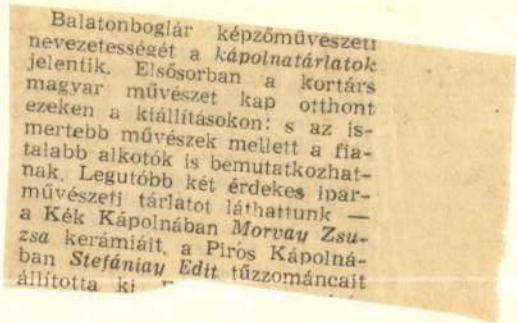

Balatonboglár képzőművészeti nevezetességét a *kápolnatárlatok* jelentik. Elsősorban a kortárs magyar művészet kap otthont ezeken a kiállításokon: s az ismertebb művészek mellett a fiatalabb alkotók is bemutatkozhatnak. Legutóbb két érdekes iparművészeti tárlatot láthattunk — a Kék Kápolnában *Morvay Zsuzsa* kerámiáit, a Piros Kápolnában *Stefániay Edit* tűzzománcait állította ki

Magyar Hirlap 1977/179/8

Hegyi:Csak ha esik az eső

Művészeti magazin.
1977. VII. 27 TV. 21.30 Kine.

az ember a munkája után valami olyan forrással, egy olyan területtel találkozik, ahol az élményei örökké fel tudnak töltődni és valami olyan végtelen és csodálatos nyugalmat és megujulást sugároz az embernek a természet mindig, hogy ott minden problémájára szinte azonnal választ talál és olyan gondolatokat indit el az emberben, amik aztán kifejezhetők a legkülönbözőbb müfajokban.
Az én magam területén itt a kis lemezeken amik itt a kápolnában láthatók.

- Pontosan ezt szerettem volna megkérdezni, hogy a természet és az ember, az embernek a közelsége hogyan hatott az Ön munkásságára, hiszen a témaválasztása is rendkivül sajátos és egyéni ?

- Egyre mélyebben hatott. Városban születtem, városban élek és most az utóbbi években, hogy igy az ember látja a városok fejlődését egyre nagyobb gondot okoz az embernek az, hogy egy olyan területet, egy olyan pontot találjon, ahol még a természetnek a maradványai megtalálhatók.

Tulajdonképpen ebben a két sorozatban ami itt a kápolna tárlaton látható egy ilyen gondolat fogalmazódott meg bennem, hogy valahol az ember élete az nem szabad, hogy elszakadjék a természettől. Valahol minden abban zajlik le és ahogy az ember az évmilliók során ezt a természetes közelséget meg tudta találni és abban nőtt fel, azzal eggyé fonódott és tulajdonképpen a természet részeként alakult valahogy erre kellene a legnagyobb hangsulyt fektetni, hogy vigyázzunk arra, vigyázzunk borzasztóan arra mi még maradt belőle, mert különben elveszitjük még azt is, tulajdonképpen Önmagunkat veszitjük el ezzel, a biológiai egyensuly felbomlásával, a magunk belső egyensulya fog felbomlani. Valahogy erre kellene vigyáznunk.

- Itt vannak ezek a csiga maradványok, nem tudom minek nevezzem őket. Ezek hogyan kerültek az Ön életébe ?

- Ezek kirándulásaim során ilyen kövület gyüjtésekkel is szoktunk foglalkozni. Ezek többek között egy ilyen kövület gyüjtésnek az eredményei. Csiga metszetek 7o millió éves csigákñak a töredékei, metszetei, amik szintén a munkáimnak egy bizonyos csiga gondolatok csigákról cimü sorozatnak az ihletéseképpen hoztam magammal.

- Nagyon érdekes, hogy ezt a technikát ezt a zománctechnikát rendkivül finom szinte tü vékony vonalakkal rajzolva és a központjukbanx mindig az ember áll.

- Pontosan igy csinálom ahogy mondja. Ezek egy intimebb müfajnak, tulajdonképpen a zománc képnek az emberi léptékü nem monumentális, kizárólag ilyen lakásba, otthonba való maximális méretig eljutó próbálkozásai, amelyekkel én az ember központu és

az ember életére irányuló gondolataimat próbálom emberi figurákon keresztül kifejezni.
Sem a születés sem a halál, sem a fogantatás, sem a szerelem, sem semmi, ami a képeimen megfogalmazódik nem idegen tőlem.

Tulajdonképpen minden, ami ezeken a képeken megjelenik valahol egy konkrét valóság élményből indul ki ahhoz kapcsolódik, mindennek értelme, jelentősége van egy kismadárnak, egy virágnak, ami sokszor gyereket, egy szárnyas alaknak, ami sokszor egy gondolatot jelképez. Sokszor magának a vivódásnak a jelképe, két figura, amelyik egymással viaskodik, sokszor pedig egy virágot óvó anya tulajdonképpen a gyermekét féltő anyának a szimbóluma lehetne.

- Szabadna ugy fogalmaznom, hogy Ön komolyan veszi az életet

- Hát kell is hogy komolyan vegyem, mert anélkül az ember nem tudna dolgozni sem meg élni sem, hogyha ezt nem komolyan csinálná.

A XX. századi eklekticizmus során a legkülönbözőbb stílusokban (köztük az „art nouveau" ízlése szerint) megtervezett építmények jönnek létre, többnyire inkább hivalgó díszességre, mint esztétikai egyensúlyra, igényességre törekedve. Az első *emlékművek* is e század első felének termékei. Ezeknek sorát a napjainkban létesült, s a kubai nép történelmi, forradalmi tetteit megörökítő momentumok teszik teljessé.

Bauer Jenő

Desider Milly és Ján Kulich

A köztiszteletet számos jelével kitüntetett két szlovák képzőművész alkotásaival ismerkedtünk meg az Ernst Múzeumban. Mint általában az új szlovák művészetben, mindkettőjük munkásságában érződik a népművészeti hagyományok és a modern kifejezőeszközök összekapcsolására való törekvés,

Prekolumbianus kubai edény
Pot cubain de l'epoque avant Colombus

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796
1972 SEP

MŰVÉSZET
Budapest

Stefániai Edit

1021

Stefániai Edit: Béke – Paix – Mup

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

STEFÁNIAY EDIT

TŰZZOMÁNC KÉPEIBŐL

ZAJÁCZ TAMÁS

BŐR MUNKÁIBÓL

RENDEZETT KIÁLLÍTÁS

ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

1987. SZEPTEMBER 17-ÉN

CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

KULKA JÁNOS

A KAPOSVÁRI CSIKY GERGELY SZÍNHÁZ MŰVÉSZE

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:

1987. SZEPTEMBER 17–26-IG

DERKOVITS GYULA TEREM

SZOMBATHELY, BAJCSY ZS. ÚT 27.

Fk.: Köteles István

STEFÁNIAY EDIT
ZAJÁCZ TAMÁS

Stefániay Edit 1962-ben szerzett díszítő szobrászművész diplomát az Iparművészeti Főiskolán. 1963-tól a hazai zománcművesség-művészet egyik legjelentősebb kísérletező, alkotó művésze. Azóta rendszeresen szerepelnek művei hazai és külföldi kiállításokon. Figurális zománcképei eljutottak számos országba (Csehszlovákia, Bulgária, Lengyelország, NDK, Szovjetunió, Finnország, Ausztria, NSZK, Franciaország, Olaszország, stb.) Több hazai és nemzetközi díjat kapott: 1970. Fiatal Művészek Stúdiója II. díj, 1970. I. Országos Zománcművészeti kiállítás Salgótarján, 1974. Szocialista Országok Iparművészeti Quadriennálé Nagydíja, 1974. Nemzetközi Ékszerkiállítás, Jablonec, 1975. Tűzzománc Biennálé Salgótarján, 1970-ben a TV Galériájában rendezett kiállításán a Televízió mutatta be munkásságát.

Zajácz Tamás a fiatalabb generációhoz tartozó, bőrműves iparművész 1952-ben született Nyíregyházán. Sárospatakon és Miskolcon tanult. A Bessenyei György Tanárképző Főiskolán szerzett diplomát. Jelenleg Leninvárosban dolgozik. A bőr megmunkálásával már főiskolás korában foglalkozott. Míves bőrtárgyait már 12 éve készíti. Munkáit Pécsett, Debrecenben, Sárospatakon, Miskolcon, Leninvárosban, külföldön Moszkvában, Koppenhágában, Frankfurtban mutatták be. Az anyaggal való bánni tudás, a használhatóság, szép forma, rusztikus díszítő elemek jellemzik szépen megmunkált bőrtárgyait.

Nyíregyháza, Miskolc, Debrecen, Pécs, Kecskemét, Békéscsaba, Győr, Sopron után most Szombathelyen jelentkeznek együttesen és önállóan alkotott műtárgyakkal.

ZAJÁCZ TAMÁS:
Bőrmunkák

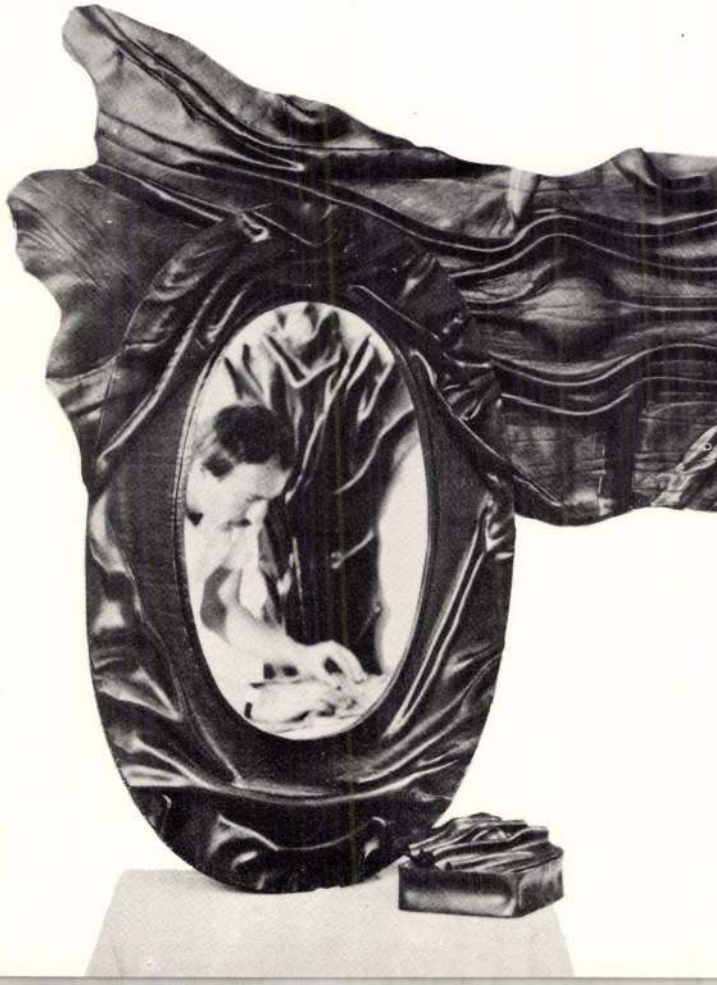

ZAJÁCZ TAMÁS:
Bőr falikép

STEFÁNIAY EDIT:
Ünnep (tűzzománc)

STEFÁNIAY EDIT:
Anya kislánnyal (tűzzománc)

Varga István

Barna Tünde

Papp Kálmán

Patkós Zsolt

● *Diplomaosztás Vásárhelyen*

„Nem sokat várok a jövőtől"

Fotó: Somogyi Károlyné

A Petőfi Művelődési Központ színháztermében kivonuló friss diplomások közül néhányat arról faggattunk, miként értékeli a főiskolán töltött három évet és milyen reményekkel lép ki a nagybetűs életbe.

Varga István: – Egy családás után érkeztem ide Debrecenből, 1990-ben. A DATE-n ugyanis nem sikerült úgy a felvételi vizsgám, ahogy reméltem, ezért átirányítottak a vásárhelyi főiskolára. Ám röviddel tanulmányaim megkezdése után már úgy éreztem, több gyakorlati haszna lesz majd az itt szerzett diplomának, mint az egyeteminek. Most, visszatekintve sem mondhatok mást. A képzés – és az, hogy a második év második félévét tanulmányi ösztöndíjasként Németországban tölthettem, valamint részt vehettem egyhónapos nyári gyakorlaton Ausztriában – számtalan hasznos ismeretet nyújtott. Mindenképpen eredményes időszakot hagyok magam mögött, amiért a főiskolának, tanáraimnak csak köszönettel tartozom. A jövőmtől viszont nem sok jót várok. Valószínűleg szeptembertől jelentkezem a DATE-re – de már nem a szakmámban – és kiegészítő képzés keretében elvégzem az egyéves külkereskedelmi tanfolyamot. Emellett, még ha sikerül is időközben állást kapnom, megpróbálom elsajátítani az angol nyelvet is.

Barna Tünde: – Szegeden, a Radnóti Miklós Gimnáziumban érettségiztem, biológusnak készültem. Az egyetemi felvételhez azonban nem volt elég a megszerzett pont, és így a másodikként megjelölt vásárhelyi főiskolán folytattam tanulmányaimat. A szakmát tekintve, ezt nem bánom. Csodálatos három esztendőt hagyok magam mögött, és örök emléket jelent számomra a Hollandiában eltöltött három hónapos szakmai gyakorlat is. Ami a jövőt illeti, az kevésbé kellemesnek ígérkezik. Állásom nekem sincs, ezért most, diplomával a kezemben, én is Debrecenben szeretnék kiegészítő diplomát szerezni. Mezőgazdasági szaktanácsadó, nyelvi és számítástechnikai átképzésre jelentkezem. Remélem, ezt követően több lehetőségem nyílik majd az állásszerzésre.

Papp Kálmán: – Vásárhelyi születésű vagyok és családi indíttatásra a középiskolai tanulmányaimat az állategészségügyi szakközépiskolában végeztem, ahonnan azonnal felvételt nyertem a helybeli főiskolára. Sajnos, nagy jövőt én sem látok magam előtt. Egyelőre letöltöm az egyéves katonaidőt, tanulni szeretnék angolul is és bízom abban, hogy sikerül majd megkapnom valamilyen külföldi ösztöndíjat.

Patkós Zsolt: – Én szintén vásárhelyi vagyok s tavaly végeztem a tanítóképző főiskolát. Utána nem tanítottam, hanem jelentkeztem a főiskolán meghirdetett egyéves mezőgazdasági menedzserképzőre. Ez a korábbi tanulmányaimtól teljesen eltérő tartalmú és indíttatású oktatáson való részvételt jelentett számomra. Hogy mégis miért jöttem ide? Lehetőségként felmerült, hogy egy biotermékeket forgalmazó osztrák-magyar cég alkalmazna. Remélem, ez most meg is valósulhat. El kell mondanom, hogy mindenképpen örülök e másoddiploma megszerzésének, hiszen itt számtalan speciális ismeretre tettem szert, olyan termékekre, gazdasági lehetőségekre irányították rá a figyelmemet, amelynek ebben a változó időszakban nagy a jelentősége. Úgy érzem, társaimmal együtt engem is felvértezett az itt oktatott tananyag a gyakorlati élet számtalan kihívásával szemben.

N. RÁCZ JUDIT

Lemondott Teleki Pál

Rendkívüli ülést tartott pénteken az Állami Vagyonkezelő Részvénytársaság (ÁV Rt.) igazgatósága. Az igazgatósági ülésen részt vett Szabó Tamás privatizációért felelős tárca nélküli miniszter, akinek titkársága az MTI-hez eljuttatott faxában közölte: Teleki Pál elnök-vezérigazgató az igazgatósági ülésen bejelentette, hogy július 1-jével lemond tisztségéről.

Az igazgatóság a vezérigazgatói teendők ellátásával ideiglenesen Szekeres Szabolcsot, az igazgatóság tagját, általános vezérigazgató-helyettest bízta meg.

Szabó Tamás az igazgatósági ülésen kifejtette: „minden alapot nélkülözött az a támadássorozat, ami Teleki Pál ellen indult", éppen ezért megértéssel fogadta a döntést, melyről az ÁV Rt. elnök-vezérigazgatója még csütörtökön tájékoztatta a miniszterelnököt és a kormányt, mint az ÁV Rt. alapítóját.

Az ÁV Rt. elnökének kinevezésére a parlamenti bizottsági meghallgatás után kerülhet sor.

●

A szerkesztő megjegyzése: a Szabó Tamás miniszter által említett „minden alapot nélkülöző támadássorozat" különben nem Magyarországon kezdődött, hanem az Amerikai Egyesült Államokban, méghozzá Washingtonban, ahol azt kifogásolták, hogy Teleki a magyar állami fizetésén kívül jelentős összegeket húz egy amerikai alapítványtól is.

A csalafinta üzletkötő

A csongrádi Frigolux Ipari Szövetkezet hűtőberendezéseket gyárt. Értékesítési gondokkal küszködve, üzletkötőket alkalmaztak, tisztes jutalékért. És innen kezdődik az a történet, amely a vásárhelyi városi bíróságon fejeződött be.

Pap Istvánné Bagán Mária, akinek a férje a történet kezdetén még a szövetkezet elnöke volt, az üzemi konyhát vezette, emellett megkérte az üzletkötői vállalkozási engedélyt. Majd a szövetkezet főkönyvelőjét megkeresve, határozatlan időre szerződést kötöttek. Időközben a Szolnok és Vidéke Áfész ügyintézője már korábban tájékozódott a szövetkezetnél hűtőberendezések vásárlásáról, amit azután a szóbeli megbeszélést követően írásban is megerősítettek, de ez nem jutott el a kereskedelmi vezetőhöz. Az iktatást végző személy kényszerszabadságon volt, ezért a főkönyvelő, Jóri János küldött visszaigazolást, ám számszaki hiba miatt elnézést kérő levél kíséretében újabb megrendelés-visszaigazolást írt. A levelet azonban későbbi dátummal a főkönyvelő szabadsága alatt ismeretlen személy továbbította.

Mint kiderült, Pap Istvánné – ki tudja, honnan – tudomást szerzett a megrendelésről, és miután ennek az előbb említett okok miatt iktatószáma nem volt, újat készített, amelyet ő írt alá a megrendelők nevében, és mint üzletkötőt tüntette fel magát. A kereskedelmi osztályra végül csak az a megrendelő jutott el, amelyen a kereskedelmi ügynök: Pap Istvánné jelzés volt. Így Pap Istvánné jogtalanul 119 ezer 620 forint plusz áfa üzletkötő jutalékot vett fel.

Dr. Mucsy István tanácsa Jóri Jánost felmentette a hűtlen kezelés és magánokirat-hamisítás vádja alól, ugyanakkor bűnösnek találta Pap Istvánnét csalás és magánokirat-hamisítás vétségében, és ezért halmazati büntetésül 100 napi tétel megfizetésére kötelezte (100 ezer forint). Amennyiben 15 napon belül nem történik meg a fizetés, 100 nap szabadságvesztésre változik a büntetés.

O. L.

Papszentelés a dómban

Ma, szombaton délelőtt 10 órakor a dómban három végzett teológus, Kovács Gábor (Szeged), Hüse József (Makó) és Varga Attila (Apátfalva) felszentelt diakónusok pappá szentelésére kerül sor. Kovács Gábor a felsővárosi plébánián holnap 11 órakor tartja újmiséjét.

Elfogták a tatai postarablókat

Bravúros nyomozással néhány óra alatt rendőrkézre kerítették a tatai postarablás tetteseit – közölték a Komárom-Esztergom Megyei Rendőr-főkapitányságon pénteken tartott sajtótájékoztatón. Csapó János alezredes, megyei főkapitányhelyettes elmondotta, hogy június 16-án szerdán a délelőtti órákban egy csuklyás fiatalember Tatán a kertvárosi postahivatal női alkalmazottját arra kényszerítette, hogy átadja részére a kasszában lévő 62 ezer forintot. A bátor tisztviselőnő lélekjelenlétének, fellépésének köszönhető, hogy a rabló pánikba esett, és zsákmányát eldobva elmenekült.

A rendőrség nagy erőkkel szállt ki a helyszínre; csaknem félszázan vettek részt a bűncselekmény felderítésében. Lezárták a Tatáról kivezető összes utat, tanúkat kerestek, házról házra jártak, és nyomozókutyákat is bevetettek. A gyors akció eredményeként négy és fél óra elmúltával lakásán elfogták a 15 éves K. A. tatai lakost, aki bevallotta, hogy tettestársa is volt, a 29 éves büntetett előéletű K.I. személyében, aki a rablás alatt a posta épülete előtt falazott neki.

Kihallgatásuk során más bűncselekményükre is fény derült. Többek között a tavasszal a Stráda Skála Áruház egyik melléképületében elrejtőztek, majd az üzlet zárása után különféle műszaki cikkeket eltulajdonítottak. Betörtek Tatán egy élelmiszerboltba is. A házkutatás során a rendőrség eddig 700 ezer – egymilió forint értékű lopott árut foglalt le. A két fiatalembert a rendőrség őrizetbe vette és kezdeményezte letartóztatásuk elrendelését.

DunapARTiak a Tornyaiban

„A DunapART-csoport művészei nem gyanútlan, most induló ifjak, hanem érett emberek és művészek, nagyobbrészt egy generáció tagjai. Esztétikai és társadalmi elveiket nem tették közzé, meglehet azért, mert ilyen csoport-kánont nem is fogalmaztak meg. Nem vonták ki ecsetiket, mintázófáikat, vésőjüket semmi ellen, semmi mellett, de ezt nem azért tették, mert közömbösek lennének. Hanem valószínűleg azért nem, mert úgy vélik, munkaszerszámaik nem erre valóak..." – mondta a kiállítás megnyitón Aba-Novák Judit művészettörténész. A társaság tagjainak nincs közös stílusa. A szürrealizmustól kezdve a naturalizmuson át az expresszivizmusig minden képzőművészeti irányzat megtalálható ezen a kiállításon. Nagy B. István hatalmas méretű Greco tanulmányai lenyűgözik a látogatót. Duschanek János olajfestményeinek szürreál-szimbolikája, középkori atmoszférája mítikus csendet igéz. Madarassy István réz dombormű-vei ötletesek, fantáziadúsak. Stefániai Edit tűzzománcai tiszták és bájosak.

A Színezett fotográfiák kiállítást – Esztergom, a bölcső és az Ernst Múzeum után, hála Nagy Imre igazgató jó kapcsolatainak – egyedül csak Hódmezővásárhelyen mutatják be a vidéki városok közül. Aki szereti a jó fotókat, azok közül is a színezetteket, és más egyéb technikával (xerox, barnított kontakt, raszterklisé, monochrom nagyítás, polaroid, színroncsolásos és a többi) készülteket, az „megkattan" a látványon.

Stefániai Edit: Búcsú Démétertől

Két remek kiállítást tekinthet meg az, aki ellátogat a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumba. A földszinti termekben a DunapART Társaság csoportos tárlatát, míg az emeleten a VIII. Esztergomi Fotóbiennálé Színezett fotográfiák című kiállítását nézhetik meg.

Az alkotások egy részénél a színezés észrevétlenül, rafináltan olvad a képi tartalomba, máskor a kiemelés szinte szembetámad. Előbbi tudatalatt hat, utóbbi pedig tudatos manőver. A színezéssel lehet gyengíteni és erősíteni bizonyos impulzusokat, pillanatokat. Hangulatkeltő, át lehet ejteni és vissza lehet billenteni a tág pupillájú nézőt. Fantasztikum és valóság. Erotika, báj, vágy, naturalizmus. Töredezett gyermek-kőarcok, tölcsér-idő és világtojás. Oszloproncsok. Kezek, falak, lepkék, virágok, bogarak. Zsánerportrék, emlékképek, csendéletek, víziók. És a Nap, és a Hold. Csak néhány fotócím: Az elhalasztott cselekvés melankóliája, Üdvözlet Andi Bárholnak, Déja vu, Csontvárynak. És egy idézet, amit Odrobina Tamás Lepkegyűjtemény című képén találtam:

„Tolom magam előtt az időt
Legalább van mivel szembeszállni
Ajándék percek adnak erőt."

A kiállítások július végéig tekinthetők meg a vásárhelyi múzeumban.

SZABÓ C. SZILÁRD

Stefánia Edit gjarm

Áldozata is volt a viharnak

Sajnos, a múlt szombaton Szegeden és környékén pusztító szélviharnak – utólag derült ki – van halálos áldozata. A viharkárt összeíró mórahalmi önkormányzat alkalmazottai találtak rá Kiss Szilveszter 69 éves tanyai lakosra. Az idős férfi egyedül élt a tanyán. A szemlebizottság megállapította, hogy halálának oka feltehetően baleset. Fejére több, nagyméretű cserép hullott, s az idős férfi az elszenvedett sérülések következtében elhunyt.

TEHERKER

Szentes, Vásárhelyi u. (volt Halászcsárda) Tel.: 63/314-374

IFA	Köpeny Prostor radial	10 500 Ft	MTZ	Főtengely csapággyal	23 400 Ft
	Hüvelygarnitúra	28 000 Ft		Gyűrűkészlet	2 340 Ft
BARKAS	Hátsó kipufogó	560 Ft	AVIA	Hengerfejtömítés	620 Ft
	Fékdob	2 860 Ft		Kinyomó csapágy	1 020 Ft

Szerelőruhák: 1880–2275 Ft-ig Additiv: 990–2520 Ft-ig

Agip motorolaj 128 Ft/l

Nyitva tartás: hétfő–péntekig: 8–17 óráig, szombaton: 8–12 óráig.

Áraink az áfát tartalmazzák!

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Alapítva: 1944. október 23.

DÉLVILÁG

50. évf. 141. szám 1993. június 19., szombat Ára: 8,90 Ft

● *600 milliós kár a megye mezőgazdaságában*

A felmérés kész, jöhet a segítség

Medgyasszay László az FM politikai államtitkára tegnap személyesen tekintette meg a megyénkben múlt szombaton pusztító vihar és jégverés több helyszínét. Tekintve, hogy elsősorban a növénytermesztés, kertészet kárai érdekelték, indokolt e pár napos kivárás. Mára jórészt elvált mely sebeket heverhetik ki a növényeket, s hol végzetes a csapás. Arra is kíváncsi volt, hogy mennyire lelkiismeretes és körültekintő a felmérés, és kárenyhítés kötelezettségének eleget tesznek-e az érintettek. E kérdésekben nem tapasztalt hiányosságokat.

(Írásunk a 3. oldalon.)

Kiváló minősítésű oklevelet vehetett át: Kovács Eszter és Tanka József. (Fotó: Somogyi Károlyné)

● *Diplomaosztás Vásárhelyen*

„Nem sokat várok a jövőtől"

Az ember életében óriási mérföldkőnek számít, ha választott hivatását immár képzett szakemberként vallhatja magáénak. Ezért mindig megható örömet jelent az érintetteknek, sőt hozzátartozóiknak, barátaiknak is, a diplomakiosztó ünnepségen való részvétel. Napjainkban azonban ezt a boldogságot – ha néhány percre is – megmérgezi az a tény, hogy a végzős hallgatók zöme, az iskolapadból kikerülve, szembetalálja magát a munkanélküliség rémével.

Sajnos, a tegnap Vásárhelyen, a Debreceni Agrártudományi Egyetem Állattenyésztési Főiskolai Karának 30. diplomakiosztó nyilvános tanácsülésére is rányomta bélyegét ez a szomorú igazság. Mint dr. Mucsi Imre főigazgató elmondta, az 54 fiatal állattenyésztő üzemmérnök nagy igyekezettel, többségük igen szép eredménnyel, vette az akadályokat, és szerezte meg az oklevelet, most mégis sokan egy kegyetlen próbatétel előtt állnak azzal, hogy egyelőre az állástalanság vár rájuk. Náluk talán csak kicsivel könnyebb a helyzete a tizenöt mezőgazdasági menedzser és vállalkozói szaküzemmérnöki diplomát szerzett végzősnek.

Az okleveleket mégis őszinte örömmel nyújtotta át dr. Loch Jakab, a DATE rektora, valamint dr. Mucsi Imre, csakúgy mint a fogadalomtétel után kiosztásra kerülő kitüntetéseket, jutalmakat, elismerő okleveleket. Ezt követően Patkós Zsolt, végzős üzemmérnök búcsúzott el társai nevében a tanároktól, a főiskolától. Az ünnepi esemény kedves színfoltja volt a zeneiskola tanáraiból alakult kvartett színvonalas zenei műsora, befejezésül pedig Bicskei Lukács színművész szavalta el a Szózatot.

(Interjúcsokrunk a 2. oldalon.)

● *Hétfőn nem jelenik meg a Vásárhely és Vidéke*

Figyelmeztető kényszerlépés

Hétfőn, azaz június 21-én nem jelenik meg a Vásárhely és Vidéke városi napilap, közölték tegnap délután tartott sajtótájékoztatón a lap munkatársai.

Jó ideje lappangott már a feszültség. Mórász Attila főszerkesztő-helyettes, Kémeri Attila, Péter Árpád, Rummel Csilla és Szincsok György újságírók egybehangzóan arról beszéltek, hogy elhatározásukat egy hosszú folyamat kényszerítette ki, mégpedig az, hogy egy éven belül már második alkalommal nem kapnak több hónapig fizetést. A Hód-Hir Kft.-nek, amelynek közel 85 százalékban az önkormányzat a tulajdonosa, több millió forintos tartozása van. A város költségvetésének tárgyalásakor a közgyűlés 7 millió forint támogatást szavazott meg, ám ezt nem kapták meg teljes egészében, illetve időben. A rendszertelenné váló fizetések, a bizonytalan munkaköri légkör miatt kényszerű lépésre határozták el magukat a szerkesztőség újságíró munkatársai, mégpedig a hétfői figyelmeztető lapkimaradásra.

Tájékoztatásuk szerint semmiféleképpen nem céljuk a városi lap szétzilálása és megszüntetése, csupán annyit szeretnének, hogy tisztázódjanak a munkahelyi körülmények és hozzájussanak jogos bérükhöz. Ezért fordultak a Magyar Újságírók Szövetségéhez is jogi képviseletért.

Amennyiben hétfőn kedvező választ kapnak, megfelelő garanciával vagy legalább tárgyalási lehetőséget, úgy már másnap ismét az utcán lesz a lap, ha nem, akkor továbbra is szüneteltetik a megjelenését. Bár nem jelenik meg a lap, hétfőn a szerkesztőségben tartózkodnak az újságírók.

● *Leváltották a csongrádi rendőrkapitányt*

Végzetes majális

Alighanem emlékezetes lesz sokak számára Csongrádon a tegnapi nap. A városházán kilenc óra tájban a megyei rendőrfőkapitány és a polgármesterasszony szűkebb körben tárgyalt „valamiről", s emiatt jó negyedórával később kezdett hozzá a képviselő-testület a munkához. A helybeli Bársony István Mezőgazdasági Szakmunkásképző Intézet igazgatója, Vass Tamás számolt be munkájukról. A képviselők egy része, akik nem tudtak bizonyosat a fejleményekről, találgathatták, miről is tájékozódnak hamarosan. Ámbár a szájról szájra terjedő hírekből jónéhányan értesültek már a helybeli rendőrkapitány „betegségéről".

(Írásunk a 3. oldalon.)

Filmszemle

A Magyar Mozgókép Alapítvány Nemzeti Kuratóriuma jóváhagyta a 25. Magyar Filmszemle koncepcióját – tájékoztatta az MTI-t pénteken a filmszemle sajtóirodája. Közölték: a jövő évi, immár a 25. Magyar Filmszemlét február 5-étől 9-éig, a Budapest Kongresszusi Központban rendezik meg. Igazgatására a Nemzeti Kuratórium Kézdi-Kovács Zsoltot kérte fel, aki ezt a feladatot a 24. Magyar Filmszemlén is ellátta.

Fotó: Gyenes Kálmán

A neve: Menyhárt Melinda. Lakóhelye: Kistelek. Egy düledező viskó. A mama cigány, Melinda magyarnak vallja magát. És a magyar kultúra napjára kiírt fogalmazási pályázaton első díjat nyert. Hogy honnan jött? A képek magukért beszélnek. Hogy hová tart? Nem tudjuk. De talán megtudhatnak valamit erről is riportunkból, lapunk 8. oldalán.

A Remény utca reménysége

Stech Alajos Nagybecskerek

1853 júl.-aug. kiáll. Műegyl. Csendélet, olajf. Nagy Péter kereskedői főnök tulajd.

1860-ban Váczon.

1860. máj.-jun. kiáll.: Gyümölcs, olajf., 150 ft.

1860. aug.-szept. kiáll.: Díszedény virágokkal, olajf., 140 ft.

Lelet, lovasberényi V. 36.

– csécsényi V. 37

– tokodi V. 37.

Stech Klajós

piarista rajztanár
Szegeden az 1840-es
évek végén.

Lod

Pap Szeged. 235.

Stach Alajos

1852. megylet.
Csendélet. olaff.
a művész a nyomni-
képtárnak ajándé-
kozta. ~~ot~~

Virágok-olaff. a mu-
zeumnak adta.

L

Stech Atlas
laid. Briefe XII 1911

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedél

.....

a műhelyfőnök va
aláír

8. sorsz. Műhelyi minta. —

Stech Alajos
Vácz

1846. műegylet.
Csendélet. olaft.
(947)

L

Stech Alajos
prof. Vaicon

1842. pesti mügyl.
Eit tájkép. olaft. (122–123)
Tájkép. olaft. (162 r)

L.

Stech Alajos

Pesti

1853 = Nagybecskerek.

L.

MEGHÍVÓ

AZ ORSZ. MAGYAR RÉGÉSZETI TÁRSULAT

FENNÁLLÁSA 50 ÉVES FORDULÓJÁNAK
MEGÜNNEPLÉSÉRE

1929. ÉVI NOVEMBER HÓ 24-ÉN (VASÁRNAP) D. E. 11 ÓRAKOR
A MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPÍTÉSZ-EGYLET SZÉKHÁZÁNAK
DÍSZTERMÉBEN (IV., REÁLTANODA-UTCA 13—15. SZ., I. EMELET)

KÖZGYŰLÉST

NAGYMÉLTÓSÁGODAT
TART MELYRE MÉLTÓSÁGODAT TISZTELETTEL MEGHÍVJA

ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI TÁRSULAT

NYOMTATVÁNY

Nagyságos

dr. Szentiványi Gyula ennek

múzeumi titkos

H

Stech Alajos

2 Csendélet – Eger a

Bép. Muzeumban

Stech Alajos

a váci kegyesrendi gimnázium tanára-

Tanügyi Nestár

1845. 86. l.

Vasárnap **18** Invocabit		**Protestáns** Konrád **Görög** G.N-b.1v. **Izraelita** Adar 3
Hétfő **19** Konrád hv.		**Protestáns** Zsuzsanna **Görög** Arkipp **Izraelita** Adar 4
Kedd **20** Aladár pk.		**Protestáns** Álmos **Görög** Leó pk. **Izraelita** Adar 5
Szerda		**Protestáns** Eleonóra

Stech Alajos

Pesky József: Stech Alajos, a tatai piarista rendház főnökének arcképe. Olajfestmény. Pesky. Prix: Pest 1844. Méretei: 95 × 72 cm

Magyary Zoltán dr.

A tatai piarista rendház és múzeuma. Bpest. 1938. 27. l. XIX. tábla

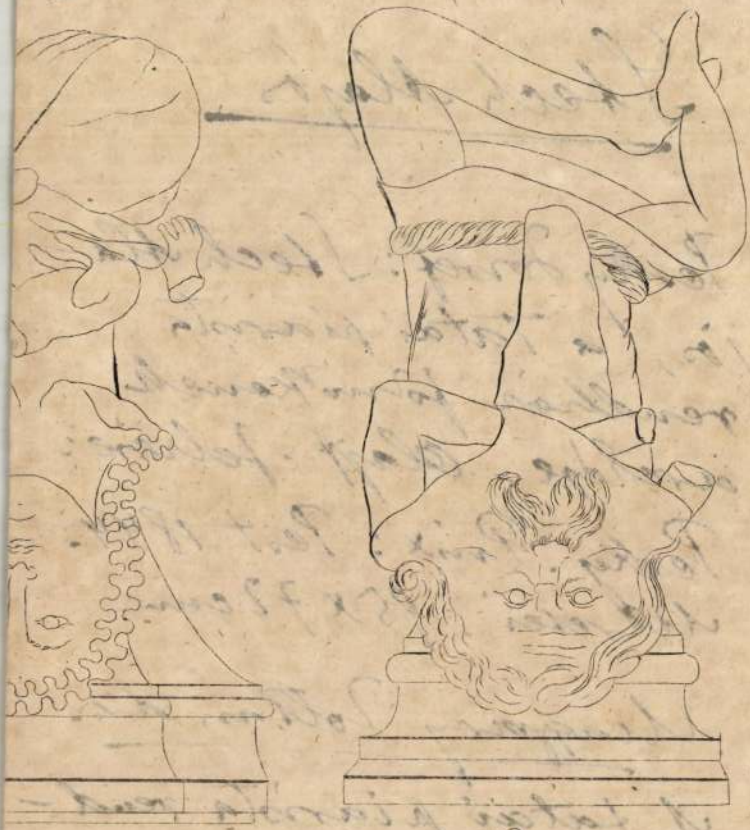

9

[illegible]
[illegible]
MEZŐCSÁT

Stech Alajos

l.

Lykanemzromantika

12, 97, 140, 210 l.

Stech Alajos

Csendélet, olajf.

repr. 597.l.

LykaMagyműI300-50

Stech Alajos

1813–1887.

1) Virágcsendélet, tányér befőtt gyümölcsöcsel. Jelzése. Pinxit Stech. Méretei 54×42 cm.

2.) Másolat Rugendas R. G. Ph. (1666–1742) lovascsatajelenetéről. Jelzése: Festé Stech. Méretei: 12×16 cm.

3) Csendélet, zárnyás, hús, gyümölcs. Jelz. Pinxit Stech 1862 Méretei 47×64 cm.

Magyary Zoltán dr.:
A tatai piarista rendház és muzeuma. Bpest, 1938.
28. l.

Stech Alajos

Thieme Becker

XXXI. 502. l.

(Lyka)

Stech Alajos

kegyesrendi tanár
festő

1852/3 — 1858/9. tanévben az alábbi gymnasiumban tanított.

Értesítő a kegyes-tanítórend vezetése alatt álló nagybecskereki községi főgymnasiumról az 1894/95. tanév végén.

(187, 188. l.

Nagybecskerek, 1895.)

.....szám.

19

Műemlékek Orsz

Tárgy:

A beadv

Mellékle

Egyúttal

Előirat sz

Utóirat s

Másolta:

Stech Alajos

1838/39 — 1845/46.

1858/59 rajztanár (?) az
1859/60 alabbi minőségben.
ismeretlen

Értesítője, A váci
kegyes-tanitórendi kath.
főgymnasiumnak harmadik
ezer éves fennállása al-
kalmával kiadott —
az 1895-6. iskolai évben
Vác 1896. 109, 110. l.

Museum

cen ötvenegy /51/ K 25 f. utalványoz-
asitom az állampénztárt, hogy ezt az
zottsága elnökének hivatalos nyugtá-
ge mellett fizesse ki és tárcám fent-
kép számolja el.-

t hiteléül:

Stech Alajos

tatai piarista
házfőnök
szül. Sasvár, Pozsony
vm. 1813. nov. 29.

A mehádiai fürdő
c. cikke képekkel
a Magyarország és a
Nagy Világ 1871 évf-
ban.

wód
Szöllössy Károly

Az Osztrák-Magyar
Monarchia összes szerzetes
rendeinek történeti és
statisztikai rajza. II. k.
Arad, 1878. 32. l.

Eleonora

Derékon alól, balra, beköt
keztyüvel, talapzaton nyugvo disze
illonban, melynek ékessége rojtos
ülő és füzért tartó két Amorette.

Eleonora Herzogi
Ertzh: von Os

és ez után jobbra: 42.

Rm., mér. a vl. 29.3 : 17

Szn.
332-9

Speech

Lab II. 21.
III. 58) 121
IV. 112

MDK

Stech rajztanár

Rajztanár volt a szegedi piaristáknál. Vastagh György első mestere.

Szelesi Zoltán: Régi szegedi festők.

Tiszatáj, Szeged, 1957. dec. 6. l

Stech festö.

Pesti Hirlap. 1841. 53. sz. 448-49. l.

Stech Alajos

nap. rajztanár

1846 - 1857 Szegedi

szód

Rajzoktatás 1906. IX.

6 sz. 289. l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére ..

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Stech

l.

LykaMagyműI300-50

160, 316. 377.

505. l

bronz

bronz

márvány

márvány és bronz

márvány

márvány

MDK

Stech Alajos

Csendélet, festm.

M.Biedermeier Kiáll. Mücs. 1937. nov.

lo l.

Stech Alajos MDK

Csendélet

Műcsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Stech Alajos

A Pesti Kegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállításáról emlékezik.

Ujhely Ferenc: Művészeti állapotai a mult század közepén.

Magyar, 1922.márc.16. 3?7.l.

Stech Alajos

Szabó Gyula: A XIX. n. festészeti Mon.
Bp. 1985,

10, 109 (50-es kép)

Stechauner Ferenc

okl. építőmérnök

vül. ~~[illegible]~~ Kispest 1916.

Végrett 1939.

József nádor 1938/39.

208. l.

MDK

Stechauner Ferenc, épitészmérnök

szül. 1916, Kispest

okl. szerzett 1939-ben.

József nádor, 1938/39 208.l.

Herzl-Medaille 1938/39 Lief. 1

Verkaufsmeister Heinz Hirschkäufer

Kat. 1916 Neupreis

Lief. Januar 1939 Kr.

STECHER, Wenzel, pozsonyi asztalosegéd

W. S., Tischlergesell, 3½ éves lánya meghalt. (1807, 409 l)

Preßburger Zeitung
(Geuthon)

STECHER, Wenzel, pozsonyi asztalossegéd

W.S.,Tischlergesell,
3 és fél éves lánya megh. [1807, 409 l.

Pr.Z.

MDK

Stechlik A. é.m.

Építő Ipar, 17.sz. 191o. ápr. 24. 184 l.

MDK

Stefhlick A. épitész

Épitő Ipar. 1910. nov. 6. 447 l.

M.DK

Spitš Ipar. 1910. aug. 14. 330 l.

MDK

Stechlik Antal építész

fdsz ház

Magánépitési eng.Bp. Epitő Ipar.1908.máj.31. 232 l.

MDK

Stechlik Antal **épitész**

fdsz ház

Magánépitési eng. Bp.en.

[redacted]. Vállalk. Közl.

1909. jan. 20. 1.1. 2.1.

MDK

Stechlick Antal építész

Magánép. eng. Bp.en. Vállalk. Közl. 1907. okt. 9.
5. l.

MDK

Stechlick Antal építész

Magánép. eng.Bp. Épitő Ipar, 1909.jul.18. 262.1.

MDK

Stechlick Antal építész

cinchós

földsz. ~~xxxxxxx~~ ház

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. aug. 25. 3. l.

MDK

Stechlick Antal építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1908. okt. 21.
5.l.

MDK

Stechlik Antal építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1908. máj. 27.
8.l.

MDK

Stehlick Antal építész

földsz.ház ~~xxxxxxxxxxxx~~

Magánépitési eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909, aug. 25. 3 l.

MDK

Stechlick Antal építész

Magánép. eng. Bp. Vállalk. Közl. 1909. jul. 14.
4. l.

Stechlik Antal

épitőmester

+ 1914 máj. 21 -

Ipartestületi évkönyv

1915. 116. l.

Egyi szekesegyház III. 148.

Stechlik Lajos rajzpedagógus

Ma nyílik meg Szegeden a Pedagógusok Szakszervezet Csongrád m.-i Bizottságának rendezésében a megyei rajzpedagógusok képzőművészeti kiállítása, melyen szerzemények művei.

Csongrád Megyei Hírlap, 1969. márc. 2.

Steck Alajos

"Egy csendélete és virágai" szerepelnek a Nemzeti Muzeum tárlatán, melyeket a kezdő müvész a Muzeumnak ajándékozott,-közli "A mükiállitásról" c. beszámoló.

Családi Lapok, Pest. 1852. évf. II. félév 3. sz. 139-141. lap

STECK JÁNOS, pékmester

Sopronban az iparosság előretörését mutatja a velük kapcsolatos pecsétek cimereinek számának megnövekedése is. Igy pl. Steck János cimerében a kifli. /1477/. 305. old 7. vép

TOMPOS ERNŐ: Soproniak középkori pecsétei 289. old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVII. évf. 197[illegible]. 4. szám

STECK JÁNOS, pékmester

Steck János, soproni városi nótárius, pékmeter pecsétje.
1477-ből.-7.kép. Steck János nótárius pecsétje.
Fekete repr. 293.old

TOMPOS ERNŐ: Soproniak középkori pecsétei 289.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVII.évf.
1973. 4.szám

STECK JÁNOS, pékmester

Steck János, soproni városi nótárius, /1477/.-Pecsétjén: Tárcsapajzsban leveles koronából kiemelkedő három egyenes madártoll. A csőrös sisak koronájából ugyancsak három toll emelkedik ki és ezeken keresztben van elhelyezve egy kifli. Körirat: s,iohannis.steck.-Vö.7.ábra/2208.Levéltári szám.-1481-ben gemmával ellátott gyürüs pecsétet használ /3003/Levéltári szám./ 303.old

TOMPOS ERNŐ: Soproniak középkori pecsétei 289.old

Soproni Szemle, Helytörténeti Folyóirat, XXVII.évf. 1973. 4.szám

Steckhoven, Adrian

van

a schönbrunni
kastély kertjének
felügyelője tervezte
a budai kir. palota
kertjét

vod
z
Fleisch Kammer

11. l.

Steckhoven, A. v.

Mária Terézia idejében tervezte a budai várkert felső, alsó a schönbrunni park felügyelője volt. A kivitelezést G. Tille budai udvari kertész végezte

Fleischer 1932

Századok 1933. 217. l.

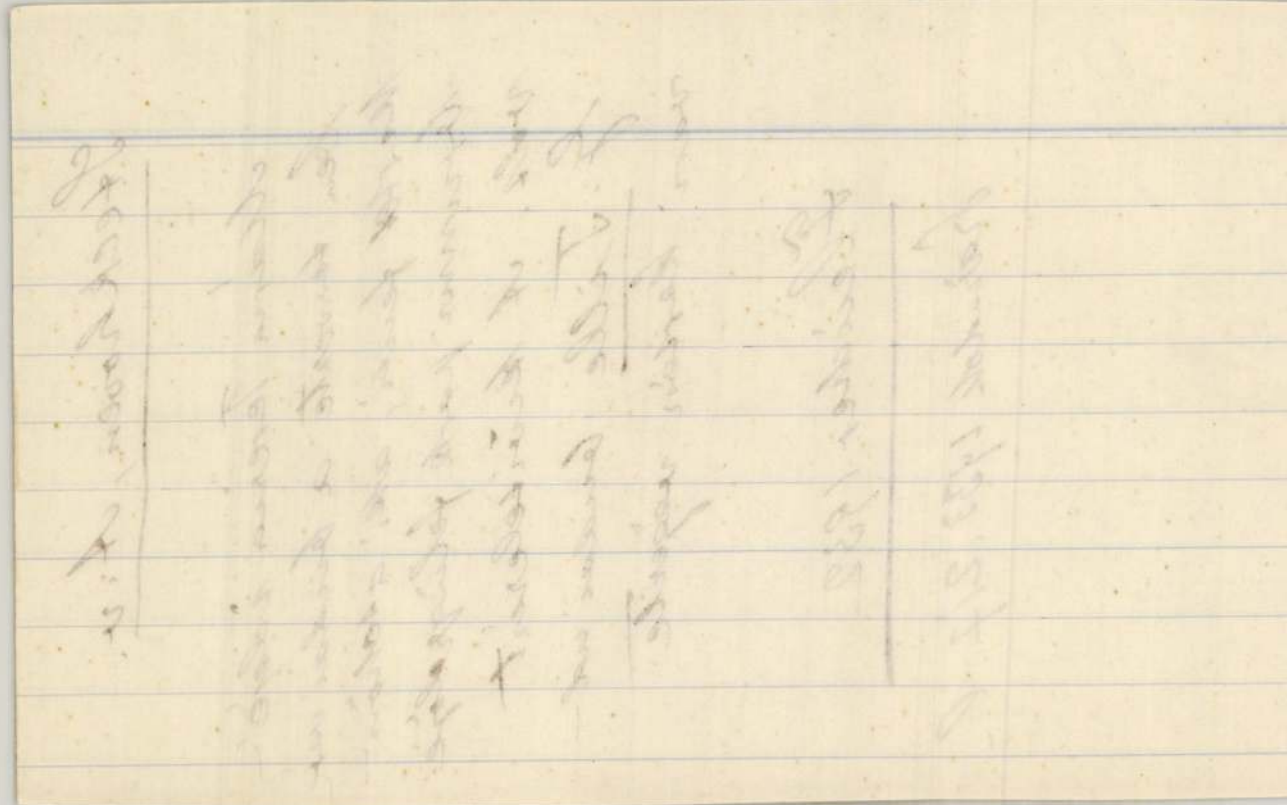

Stockhoven, Adrian van

MAGYAR MÜVESZET

1932. 259

VI.kerület.

Horváth Ferenc,	lovas
Bosy György,	"
Emhő László,	tábor
Trautsch József,	"
dr. Ruszkay Tamás,	"
Lengyel István,	

Steckl Ferenc

1865-71. a pesti József fiárvaházban nevelkedett.
Könyvkötő mestersegre adatott

Schmall fiárvaház

109. l

ı köthetjük szigorúan a fenti sorrendhez. Ha a fővárost
ız, hogy korábbi sorozatunkban már kiadtunk egy kötetet
. de azt sem jelenti, hogy topográfiánk sorában utolsó-

ızamosan dolgozunk. Mindennapi munkánk is állandóan
Magyarország művészeti emlékeinek topográfiája minél
és a kutatók rendelkezésére álljon.

GEREVICH TIBOR

Steckl Péter

ács

1696. háztulajdonos Budán.

Gerő Bvár

47. l.

K. D. K.

STECKL Péter ács

1696-ban háztulajdonos Budán

Gerő László: A budai vár helyre-
alítása Bp. 1951. 47. l.

M.D.K.

Stecklass József

Az Andrássy-uti Mücsarnok téli tárlatán elő-
ször állitotta ki müveit a müvész, -közli "A
HÉT TÜKRE" c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1894. dec. 2.
16. évf. 49. sz. 784. lap.

Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Steckmest

Kossuth Emlékkiállitás. A M. Nemzeti Muzeum kiállitásai. Bp. 1924. 1o.l.

Steczowicz Marian

III. e. ép. hallg. 1941-42

Munkás lakótelep. terv.

Technika 1942.

326-l. Távlati Ép

és alaprajz

Kotsis-tanszék

MDK.

3o2. Stedart, E.: /XVIII. század/:

a./ Játszó Gyermekek.
b./ Táncoló Gyermekek. Pontozómodoru szines metszetek.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V.akció.
Bp. 1923. 19.l.

M. D. K

STEDEN József

I. Donáti u. 2. – Hunyadi János u. 21. átalakítási terve a Szlatinyi-harban (1816)

A ház átalakítva és ki építve ma is áll.

Zakariás G. Sándor. Adatok Buda építéséhez a XVI. sz. első felében Tanulmányok Bp. multjából XII. Bp. 1957. 286. l

Steden József

MDK

ács

1819-ben a tulajdonában lévő Országház u. 11. sz. házat átalakitották.

Repr. 54. kép.

Zakariás G.Sándor: Budapest. Bp. 1961.
37.1.

MDK

Steden József ács

Donáti u. 2. sz. ház az övé volt 1816-ban s ő átalakittatta.

ZAKARIÁS G. SÁNDOR: BUDAPEST Bp. 1961. 19.1.

M. D. K.

STEDEN József ács

Országhár u. 11. Steden József ács egyem. hása udvari toldalára terve (1819)

Romos

Lazarias Gy. Sándor: Adatok Buda építéséhez a XIX. sz. első felében

Tanulmányok Bp. multjából XII.

Bp. 1957. 283. l.

Steden József

városi ács és becsló

1830-tól Budán.

Schmall

II. 334. l

Budapest, 1923. nov. 30.

Szentiványi Gyula urnak,

Budapest

s sorai birtokában van szerencsenk

t ü k

v. 29. értékkel

számla "jára/jukra", ez utóbbi egyidejü

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

le. P. K.

STEDEN József ácsmester

A régi budai Lövölde kibővítésének alaprajza 1827.

Tervező: Kemnach Lajos

Budapest műemlékei II. kp. 1962. 226. l.

Steden József

ács

1828-tól választott

polgár Budán

Schmall

II. 276. l.

ıdapest, 1923 junius 20.

Gyula urnak,

Budapest.

ısmertük becses számláját
21.-i értékkel a pénztárunk-

Teljes tisztelettel

HAZAI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Steden József

budai ács 1816-ban I. Donáti utcában volt háza.

Bezza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973. 1335 l

2491

Stednei Péter
földmérő

l.

Scherer
I. 409-410 l.

V., A bizottság előterjeszte
zendel fenni a tekintetes t
nácshoz az iránt, hogy
ezen téglaknak a muzeu

rásánál nyugvónak
földével."

Ezekben nem
munk, mely csupán
Történelmi valóság
mindenki. A palak
jánál s századokon
nehány lepésnyire n

~~Kelt Budapes~~

Steen

MDK

Gr.Montecuccoli Rajmond, rézm.

Tört.,Képes. graf. kiáll. 19o7. 51-52 l.

-

Monok: község Borsod-
zül a valószinüleg közé
laprajzu épület egyik s
dalékkal. A 16. sz.-ban

Összesitès, a

Sopron Ferenc Józsefter 8.s
és átalakitási munkalatokról

1./ Kömives munkák összese
2./ Asztalosmunkak, Reiter
3./ Szobafestö és mázolo...
4./ Villanyszerelö.....
5./ Karpitos.....
6./ Cserépfedö.....
7./ Vizvezeték szerelés....
8./ Vizvezeték szerelö.....
9./ Vaskereskedés, kályhak.k
lo./ Kályhak.....
11./ Kömivesmunka.....
12./ Villanyszerelés.....
13./ Asztalos munkák.....
14./ Mázolo.....
összesen

Azaz ötezernyolcszazhar

Sopron.1937.december hó lo

Van der Steen Ferenc

Verin.

Gróf Zrinyi Miklós
arckepe De Herde
János rajza után

Repr.

Szécsy Károly

Gróf Zrinyi Miklós
1620-1664. III. k.
M. Tört. Élet
Bp. 1900. 41. l.

BUDAPEST
42 V. 31 24
62

K

~~[illegible]~~ rajzolo

Stefan, F. v rezim.

Mincs cél 2

Montecuccoli Rajmond
tábornagy (+1680)
arcképe rezim

l.
Harsányi
17. l

MDK.

303. Steele, Jeremiah /1780 kör. -1826 után/:

FÉRFIARCKÉP Elefántcsontminiatür.

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság V. akció
Bp. 1923. 19. l.

Steen, van der, F.

verm

Zrinyi Miklósa költö
és hadvezér arcképe,
rézm fentitel

Zrinyikiáll

45. l.

Keresztvitel

Bádog, olaj, egyenként 36·5×51 cm.
Maszlaghy II., 154—155. szám. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l.

JANSSEN, OTTO LEOPOLD (német festő, működött 1860 körül)

Tájkép

Vászon, olaj, 97×123 cm.
Maszlaghy II., 448. szám.

Tájkép

Vászon, olaj, 94×119 cm.
Jelezve jobbra lent: Otto Jansen Düsseldorf, 1862.
Maszlaghy II., 126. szám.

KAMRAD, L. (osztrák festő, XIX. sz. eleje)

Ferenc császár

ális miniatűr, 13×10 cm.
zve jobb középen: L. Kamrad.
an Marco-gyüjteményből.

IULIUS (német festő, 1807—1888)

émet festő,

ép)

MDK

van der Steen, Frans

rézmetszete a halott Leopold William Habsburg főhercegről ábrázolja. Ez egy Frans Luycx által 1662-ben készített rajz alapján készült.

P. Ger. A. Portraying the dead
Acta Historiae Artium IV Tom. 1956 1-2 n. 21-0.

Steen, F. van den

XVII. századbeli
verin - Bécsben?

lásd

Van den Steen, F.

alatt is.

Steen, van der

1664.

Rónai jegyz - VII

Krigler István, karaműtő

IX. 19.

Steen, Fr. von der; rézmetsző II. 218.

Gualdo Steen, van der

Hist. di Leop. I. 133.

Giorgio Lodovico di Sinzendorff
Conte del SRI. Cav.r del Toson
d'Oro del Cons.o Secreto di
Stato di S.M.ta Caesarea
Presidente della Camera
etc.

Tt. van der Steen
SCM sc. fec.

mellkép, keretben, nyomtatvan. sipka, nyomtatvan.

29
K. János fejv.

Csütörtök
30
Limai Róza

Péntek
31
Rajmund

Szombat
1
Egyed apát

Szeptember 30 nap

Karanta herczegség védszentje.
Magyar vörös kereszt- és Bazilika-sorsjegyek huzása.

25 S.	Lajos
26 V.	Zefirin
27 H.	Gebhárd
28 K.	Ágoston
29 S.	János fejv.
30 C.	R., Rebeka
31 P.	Rajmund

Izraelit. naptára.
Ab—Ellul
5660.
4. Sab. Debarim
5. Jer. elp. bőjt
11. S. Vaetchan.
18. Sab. Ekev
25. Sab. Reeh.
26. 1. Ellul, R. H.

Első negy. 3-án 5 óra 46 pkor délután.

Holdtölte: 10-én 10 óra 30 pkor éjjel.

Utolsó negyed: 17-én 12 ó. 47 p. délben.

Ujhold: 25-ikén 4 óra 53 pkor reggel.

Augusztus 26-tól szeptember 1-ig

Steen, Fra. Vander

vészmetsző

lásd Herde, Joan de

alatt.

és Bloem A alatt

is

és Herdt alatt

Conte di Tenge .... (1646.) † Maggiordomo Maggiore, e Primo Ministro di Stato di Ferdinando Terzo Imperatore &."

† e marchesato di Schiavonia

Mellrép, ov. ker.

Méretei 14·6 : 18·6 cm.

Signat.:

„F. vanden Sten S.C.M. sculp."

Gualdo G:

Hist. di Leopoldo Ces. I. 24.

" Giovanni Weicardo di

Aversperg

Principe del Sac: R. I. Duca di Minsterberg

Steen, van der, Fr.

vézmetszés

Gualdo G:

Hist. di Leopoldo Ces. I. (Az „Olvasóhoz" cz. előszó után).

II. " "

" Leopoldo (I.)

Avgvstissimo Imperator de Romani

&."

Mellkép, ov. ker., mely körül még hadijelvények és eszközök vannak, a keret fölött a császári koronával.

Méretei 20 : 23·2 cm.

Sign.:

„J. Toorenvliet del."

„Fr: van der Steen S.C.M. sculp. fe."

STEER, Johann, pozsonyi evangélikus lelkész

J. S., Tischlergesell, +20 éves korában, Pozsony, 1817 szeptember 5. (1817, 973.)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

STEER, Johann, pozsonyi asztalossegéd

J.S.,Tischlergesell,
† 20 évesen, Pozsony, 1817 szept.5.

[1817, 973 l.]

Pr.Z.

MDK

Steern F.v. rézmúv.

Montecuccoli Rajmond tábornagy /+1680/ arcképe
rézm.

Harsányi, 17.1.

STEFÁK MÁTYÁS, keramikus, korongos

A bélapátfalvi keménycserépgyárból csak azoknak a dolgozóknak a nevét ismetjük, akik valamilyen hivatalos iraton szerepeltek.-Stefák 1899-ben dolgozott. 229.old.

MOLNÁR LÁSZLÓ: Az apátfalvi keménycserépgyár 1894 és 1928 között 221.old.

AZ EGRI MUZEUM ÉVKÖNYVE, VI.1968. Eger, 1969

(Stehan)

Stefan Gáspár, porosnyi ötvös V. 129, 130.

Stefan steinmecz, 1467-1489 a közgyülés tagja

Kemény Lajos: A kassai Szt.Erzsébet egyház történetéhez. Arch. Ért. 1897. 42 l.

Stefan, kőfejtő

1459

l.

Hoffmann Pozsony 37. l

Hoffmann Südost

6.

Stefan, pawmaister

1411.

nem épitömester.

lärd.

Hoffmann Pozsony. 38. l.

Ortray II. 4. 176. l.

Hoffmann Südost

Steffan üveges

1511-1517

l.

Hoffmann Pozsony

46. l.

Hoffmann Südost

9.

5.

M.D.K.

Stefan, építőmester.

1411-ben, pozsonyi okirator szerint „pawmaister und Chorherr zu S. Mert auch pharer zu Sant Lorentzen". Az Ispotály-Ujtelehen jervő házát eladja s az összeget a Szent Márton egyház épitherésére forditja.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 38. old.

Stefan, Andreas Gottlob, porosnyi ötvös-
legény V. 130.

M.D.K.

Stefan, kőfejtő

1459-ben „az öreg" a „hosszú" megjelöléssel szerepel a porosnyai elszámolásokban.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 37. old.

Stefan, Johan Gottlieb, pozsonyi

ötvöslegény V. 129.

S t e f a n

festő

Keleti Gusztáv: A képzőművészeti társulat vegyes kiállitása. Fővárosi Lapok.1869.márc.6.

nem magyar

S t e f a n

festő

Fővárosi Lapok.1868.dec.25. /Fővárosi hirek./

l. Stephan Hewrik

STEFÁN Henrik

91 5 21,22

Új Művészet

Új Művészet

Stefán Henrik, [ ]

Molnár farkassal, Breuer Marcellal, forlát Alfréddal együtt ment Németországba. (Bauhaus)

– : A pécsi képzőművészet kistükre (7)

765–768.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.–aug. XIV/7–8.

Stefán Henrik, [ ]

1928-ban a „Staatliches Bauhaus"-ból is fenntartotta pécsi tagságát.

— : A pécsi képzőművészet histükre (8)

861–864

JELENKOR, Pécs, 1971. szeptember XIV/9.

Stefánia Henrich
festő

Méltatás.

Romváry Ferenc: Pécsi képzőművészeti élet a hét....
Művészet, 1973. szeptember - 14. oldal

Štefán Henrik, Pest

L. Molnár Sarolta

Tüskés Tibor: Az avatgarde vonzásában 834-840

Jelenkor, Pécs, 1977 szept. XX/9.

Štefán Henrich, [Pešť-]

L.:Kassák Lajos

Tüskés Tibor:Az avantgarde vonzásában 715-721.

Jelenkor, Pécs, 1977 jul.-aug. XX/ 7-8.

STEFÁN HENRIK, épitész festő

Közvetlenül az európai müvészetek áramába került,a nagy világban tájékozódott,megkerülte a szokásos akadémiai utatx,müvészeti stúdiumokat a Bauhaus műhelyében végzett Pécsről származott,a két világháború közti időben gyakran megfordúlt a városban és dolgozott is ott. 288.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények,-III. 287.old

A JANUS PANNONIUS Muzeum Évkönyve,-XVII-XVIII.
1972-73.-Pécs,-1975.

MDK

Stefán Henrik,

nevével a vizf., pasztell, tempera, toll- és cerúzarajz, réz-, fa-, és linoleum metszeteket kiállitók között szerepel.

"Pécsi Képzömüvészek és mübarátok Társasága" nov.24. r
dezte XXVI.kiállitását. Graf.és ip.m.kiáll.
MIP. 1940. 183.l.

Sz.Stefán Henrik

Kiállítási bíráló bizottsg. rendes tag

Pécsi Képzőm. és Műbar. Társ. kiáll. 1938. jun.

MDK

Vass Vera és Stefán Henrik, festöm.-k.

voltak Aba -Novák Vilmos segitötársai a székesfehérvári Szent István mauzoleum hatalmas freskójának elkészitésénél./A Szent Jobb dicsöségét hirdeti./

~~XXXXXXXX~~ Kinizsi Andor: Szent István városa Székesfehérvár ünnepi diszben várja a történelmi országgyülést. Nemzeti Ujság melléklete. 1938.aug.14. IV.1.

MDK

Stefan Henrik

Halászbárkák, temp.

Fiam, temp.

Pécsi Képzőm. Társ. 26-ik kiáll. 1940. november

Sz.Stefán Henril

MDK

kiáll. bíráló biz. rendes tagja

Pécsi Képzm és Műbar.Társ. 23.kiáll. 1938.jun.

MDK

Stefán Henrik

Stefán Henrik segédkezett Aba Novák Vilmosnak a székesfehérvári Szent István mauzoleum falképének megfestésében.

Kinizsi Andor: Szent István városa.

Nemzeti Ujság, 1938. aug.14.

Sz.Stefán Henrik

MDK

kiállitási biráló bizotts. rendes tag

Pécsi Képsőm. és Múbar. Társ. kiáll. 1937. máj.

MDK

Stefan Henrik

A varosmajori templom freskóinak festésénél Aba-Novák Vilmos Stefan Henrik tarsasagaban dolgozott együtt.

/dr.d.m./: Három új modern magyar templomfreskó

Magyarország, 1938.máj.8.

MDK

Stefán Henrik

szül. Máriakéménden 1896 márc.7.
Rk. okl. rajztanár

1918/19 II. elsőéves művész növendék Rétii I.

Stephan Henrik MDK

segédkezett Aba-Novák V.nak a székesfehérvári Szt. István mauzol.ben falképek festésében 1939-ben

Az Est. 1939. aug. 25.

MDK

Stephan Henrik, festő
/lakik Eszter-u.27.I.21./

Johan Hugó emlí Pécsett 1890 okt.-ben. Patikus lett, -kedvet kapott a festéshez s már a békébe kiállított a Salonban. Dobrovics Pétertől tanult Pécsett.

Hosszabb ideig Johan Hugóval 1921-től Olaszországban tartózkodott.

?

Stephan Henrik

Johan Hugó 1920-ban Zágrábban Stephan Henrikkel közösen kollektiv kiállitást rendezett s ezután ment társával együtt Olaszországba.

Stephan Henrik közlése.

Stefán Henrik, grafikusművész

B. Turok Margit: A magyar grafika külföldön, 1919-1933. Berlin.

A válogatás azon huszonöt magyar művész műveit öleli fel, akiknek az életműve a századelőn valóban jelentős. Ők jelentették a német-országi emigránsok legnépesebb csoportját. Számukra a siker felé vezető utat a „Der Sturm" köre jelentette, amelyet e kiállítás alapján a Bauhaus felé vezető állomásnak is tekinthetünk. – A 25 magyar művész között szerepel Scheiber Hugó, Stefán Henrik.

3. „Monte Venere", akvarell. színezett litográfia, 44×33 cm, 1921. (repr.)

Művészet, 1989., 11-12., 43-old.

STEFÁN HENRIK

Wechselwirkungen – Ungarische Avantgarde in der Weimarer Republik

Szöveg:.260, 261, 262, 264, 268, 347, **586**.

Kép: 261.

Stefán Henrik, festő

– Az író „Pécs Jelett csillag" c. emlékezéseiből:
„A festők körül Molnár Farkas és Stefán Henrik állt közel hozzám."

= Stefán Henrik is szerepelt az expressionista kiállításon. (1921.)

Csuka Zoltán: A lázadó város 600–615.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.–aug. XIV/7–8.

Stefán Lajosné MDK

Mezőségi párnahuzat

Műcsarnok 1960. Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

STEFAN Vasile

M. D. A.

1927-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954 338.1.

M. D.

STEFAN Vasile

Nagybányán a Szépmüvészeti Iskola t gja
1928.

Réti' N gybánya.... Bp. 1954. 338. e

Stefanek Ernő

Az 1930-as években régi halasi csipkéket tervezett.

Keve Mária riportja: A halasi csipke.
1973. II. 26. Petőfi 13.03 LA-né /11/

STEFANESCU M.D.K.

1920-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 334.l.

M. D. K

ŞTEFANESCU Emil

1923-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336. e.

K.O.K

STEFĂNESCU Emil

1924-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya ... 336.l.

STEFĂNESCU Silvia

M. D. A.

1926-ban Nagybányán a zeneiskola tagja

Réti: Nagybánya... 338.l.

De Stefani Alessandro /Milano/
Szinyei Társaság külföldi levelező tagja
Szinyei Merse Pál Társaság VII.kiállitása
Nemzeti Szalon, 1940. jan.febr.

73. kép. *Crivelli, Carlo: Szent Bo*

Fa, tempera, 27·5×21 cm.
Sienából. A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.

Ramboux, 73. szám. — Ipolyi, Biharvármegye, 45. szám. — Berenson, 306. l. (Lorenzo Veneziano.)

Királyok imádása

De Stefani Alessandro /Milano/
Szinyei Társaság külföldi levelező tag
Szinyei Társaság nyolcadik kiállitása
1942. január

Gerevich PA, 232. l. (Gerino da Pistoia.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

PESELLINO (firenzei festő, 1422 körül —1459)

Kálvária (106. kép)

Csúcsos felső és alsó lezárással.

Fa, tempera, 88×41·5 cm.

Restaurálta Endrődi Sebestyén, 1916.

Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 230. l. (Pesellino.) — Van Marle, X. kötet. Hága, 1928., 500. l. (Pesellino.) — Décsei Géza: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Benesch Belved, 70. l. (Niccolo Alunno.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Toesca: Francesco

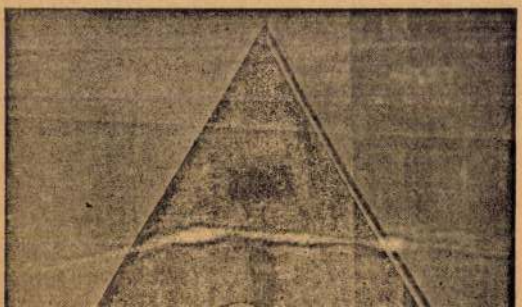

Stefan József

Kassa városától Zook

Erfinnisk 1909/10. 9. l.

525. C. Kager.
Működött a XIX sz. Európe

525. A győri csata.

A háttérben látjuk Győr váro
~~és a Rárzános erdőben a harcoz hanszat~~
mellett, ~~Benedek~~ Kossuth ezredest ~~lovas~~
után, visszavonulásra kényszeriti. Balrál
jobbrál hevesen ágyúznak. Az előtérben,
nézi a csata folyását. Körülötte tá
maga pedig a lovassági tábornokra figy
földön elesett katonák fekszenek. ~~Az~~ e
több ló hever, a bekötött fejü dragany
zése alól balra: C. Kager 1854-e.

Jelesett

Balr

balrafordult

Vászon, méretei 110.5: 134.5
Festette C. Kager 1854-ben.
Vétetett 1893: XII. 3-án C.
Elszámoltatott 1894: VI. 28-
Az elszámolást elfogadta 189

904: V. 3.

1894: IX.

Steffan Goldschmidt V. 110.

MOK

Stefáni
mesterzedő

gyűjteménye izlésről tanuskodik

Busay Balázs. A karácsonyi nyomtatvány
kiállítás

Grafikai Szemle 1911 évf 1 z 15 l

M.D.K

Stefáni József
nyomdász

szedése a „Meghívó" „Tisztán nyomtatott jól szedett munka"

÷ Mellékletek.

Grafikai Szemle 1913 évf 5 z 113 l

MDK

Stefáni József

nyomdász

„Tervezte a januari szám borítékját
egyszerű megoldás jól szedett munka"
„A szöveg, a papír sekjába jól van beállítva."

÷ Mehékleteink

Grafikai Szemle 1913 évf 3 z 64 l

Stefánia főherczegnő
[amatőr festőnő]

Fővárosi Lapok 1895. jan. 4., 42. old.
(Ujdonságok. S. f. kézi rajzai.)

Kalmán

Stefánia főherczegasszony
[rajzai]

Fővárosi Lapok 1896. máj. 18., 6. dd.
(Irodalom. S. f. rajza.)

Kalmán

Stefánia főhercegnő

Szigliget c.

rajza

Repr

Om. IV. 593. l.

REVISTYE

Városom

Kepe VU 1861, 304 l.

Stefánia trónörökösné

A pozsonyi vár a
hegység felől nézve,
fenti rajza repr.
Om V. 193. l.

U. az a Dunáról
nézve.
fenti rajza, repr.
Om V. 197. l.

6722
T. 6286. _

skodó lovon ülő főúr magyar diszt
jobbkezében pedig pálczát tart.

JME UNGARISCHER MAGNATEN.

f.
M. Trentsensky in Wien.
lt des Nachdruckes.

4.3 cm.

-95

Stefánia kir. hercegnő

1916. márc. MKE Kiáll.
N-szalon
3 virág-kép, olaff.
(adomány jótékony célra).

Varjassy Árpád X. 81.

Stefanina kir hercegnő

Koll. Erall. 1917.

a Magyar Képrőművesz
nők Egyesületének

a Nemzeti Halomban
rend. Erall. – ám

Serleger, magyar VI. 302.

Stefánia hercegnő

Laid

Vas. Ujs. 1881. 527 l.

(Stefánia hercegnő
és a festészet.)

Stefánia trónörökösnő M.D.K.

Bp.1896 körül.

Szigliget. Szövegközti illusztráció Eötvös Károly: A Balaton tava c. cikkéhez.id.mü 577-600.p.

Szign. St. - Morelli G.

- - rajza után Morelli Gusztáv egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.593.p.

MDK

Stefánia főhercegnő

gróf Dónyay Elemérné oroszvári kastélya

Vas.Ujs. 1913. 791.l. Képekkel.

Stefánia főhercegnő

gróf Lónyay Elemérné

Oroszvári kastélya

Vas. Lyc. 1913. 791. l.

képekkel

Az ünnepély műsora

I./18.-án este 1/2 7 -kor fáklyás fel

Hiszekegy, a nagysallói dalárdától
Szavalat.
Énekszám: a hölvényi dalárdától.
Diszbeszéd: Czeglédy István ref.le
Énekszám: a nagysallói dalárdától.
Szavalat.
Énekszám: a hölvényi dalárdától.
Móczi András kisgazda beszédje.
Himnusz, énekli a közönség.

II./19.-én d.e. 10 órakor istentisztel

Elvonulás a ref.temetöben levö 49.
Hiszekegy, a hölvényi dalárdától.
Szavalat.
Beszéd: Nagy Miklós r.kat.segédlel
" Nagy István ref.segédlelké
Szavalat.
Himnusz, énekli a közönség.

MDK

Stefánia

Részlet a lacromai parkból. Stefania főhercegnő rajza. Repr.

Vas.Ujs. 1892. 15.sz. 257.l.

MDK

Stefánia

Természetes szklahid Lacroma szigetén. Stefánia főhercegnő rajza. Repr.

Vas. Ujs. 15.sz. 1892. 254.l.

MDK

Stefánia tronörökösnő

1889 óta Stefánia tronörökösnő védnöksége alatt folytatott "Az osztrák magyar monarchia irásban és képben"c. hon- és népismertető irodalmi vállalat munkái befejezéshez közeledik. Magyarország leirásaból 5 kötet jelent meg, 1073 eredeti rajzzal.A művészeti részhez szép rajzokat adott Stefánia tronörökösnő a Balaton vidékéről és Pozsonyról.

Cikk: Az Osztrák Magyar Monarchia Irasban és Képben.

Vas.Ujs.1899. 21.sz.350, 351.l.

MDK

Stefánia főhercegnő

Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben c. vállalatból megjelent 281.füzet "Magyarország" V.kötetének 7. füzetében
"A pozsonyi vár a hegység felöl nézve" és
"A pozsonyi vár a Dunáról nézve" c. rajzokat Stefánia főhercegnő készitette.

Vas.Ujs. 1897. 33.sz. 44.évf. 545.l.

Stefániai Edit, [ ]

A Salgó tarján ban megnyílt
Országos Zománcművészeti Biennálén
látható műve:

Rep.

— : (— szöveg — kép — 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 25.

Stefániai Edit

művei szerepeltek az I.

Országos Zománcművészeti Biennálén

Salgótarjánban

Északmagyarország 1971 május 19

4. old.

/

Stefánnai Edit
festő

„Méhkirálynő"
(rajzo)

Mérei Ottó: Tüzzománckiállitás a Csepel Galériában.
Müvészet, 1971. május - 42.oldal

Stefániai Edit
ötvös

Anya fiával című művét
mutatta be a tárlaton.

Kovács Gyula: I.Országos Zománcművészeti kiállitás.....
Művészet, 1971.augusztus - 42.oldal

Stefándai Edit

utcai emléktáblázat terve

neve emlétve

-Napló-

Magyar Nemzet 1971 március 20

4. old.

Stefániai Edet
festő

„Méhkirályno", „Anyaság", „Barát-
nők", „Fiam", „Ujesztendő", ciminü
müveit állitotta ki a tárlaton.

Mérei Ottó: Tüzzománckiállitás a Csepel Galériában.
Müvészet, 1971.május - 42.oldal

Stefánnai Edit
festő

A kiállításon szereplő minden darab egyedi. De nek körül is hi-
vatik a Mihkirályno ábrázolása

Erdős György: Változatok a tüzzománc témájára.
Művészet, 1971. május – 42 lap.

Stefánini Edit

Anya finval ü. műve (emn.) szerepel Salgótarjánban az I. Orsz. Zománcművészeti Biennálén

TV Hivadó
1971 V. 1

Stefániai Edit

Műve szerepel a VI. Ter.

Hasafias Népfront Klubjában megnyílt

Zamara Zióllításon

Népszava 1969 november 14

2. old.

Stefániai Edit

„Anya grával" c. műve (eml.)
szerepel az alábbi Távlatok

Magyar Erzsébet: A I. orsz.
zománcművészeti biennálé
Salgótarjánban

Népnyság 1971 V 19

Stefániay Edit
Művészeti

A szepedi szok közegiskola tanása

Tóth Sándor: Fiatalok a téli Táslaton

Dél-Magyarország 1970 XII. 30

MDK

Stefániai Edit

Kiállitási hir

Művészet 1968 7.p.46.

SZETVÉDELMI HIVATAL
EGYETEM TÉR 5.
ON: 385-179

Tárgy: _____

_____

_____

Ügyintézőjük: _____

Hiv. sz.: _____

Mell.: _____

Stefániai Edit

Füzsománe kompozíciónak
kiállítása április 30.-án nyílik
meg a Derkovits teremben

Magyar Nemzet 1970 április 26
10. old.

-Napló-

Stefánicai Edit

Cikk a 4. oldalon:

„S.E. Sürsománe Lépei a Derlovits Szemben"

Magyar Nemzet 1970 május 7

4. old.

Stefániai Edit

Szerepel a Csepel galériában a kürzománc kiállításon

Magyar Rádió
Láttuk, hallottuk
1971 II. 26

Stefaini ay Edit
szobrász

„Ujesztendő" tűrzonnáwc
műwe érdekes sinfoelja volt
a kiállításnak.

Szelesi Zoltán: A XI.szegedi tárlat.
Művészet, 1971.január - 29.lap

Stefániai Edit

Szerepel a szepeli tűzrománc kiállításon

N.N.: Ésdekes kiállítás Szepelen

Magyar Konzeripar 1971 II. 17

Stefániai E., festő

- munkája a Stúdió 67 c. kiállításon

Ujvári Béla: Stúdió 67
Magyar Ifjúság, 1967. V. 20.

Stefániai Edit

A kiállítási naptárban szerepel (Darkovits Terem, IV. 30 – V. 14.).

Művészet, 1970. 1. sz.

Stefániai Edit festőművész

Február hónapra kiállításait jelzi a kiállítási naptár (Derkovits Terem).

Műgyűjtő, 1969. 1. sz.

Stefániai Edit
grafikus

Tíz szomszéd képein bemutatta,
hogy Kelet és Nyugat kultúráit
jól gyümölcsöztette.

Vidos Zoltán: A "Studio 70" -
Művészet, 1970. november - 34.lap

Stefániai Edit

Erfurtban a nemzetközi iparművészeti bemutatón szerepelt, az Angermuseumban zománc faliképpel.

Magyar Hirlap 1978-154-8
Wagner: Merre tart az iparművészet?

Stefániai Edit

Az ugynevezett komplex brigád tagja, a csoport elvállalta társadalmi munkában a Hámán Kató uti Üttörőház közösen kialakított terv szerinti belső és külső diszitást. A tervet elutasitották.

Forrás 1977/4/78

Dümegi: Állomások és ered ények

Stefániai Edit, festőművész

Balaton-Bogláron, a Kápolna tárlaton Morvai Zsuzsa kerámiái és Stefániai Edit zománc kiállítása látható aug. 7. éig.

Láttuk, hallottuk

1977. VII. 24. Petőfi 11.50 D.

Stefániai Edit

a balatonboglári kápolnában van jelenleg kiállítása Stefániai Edit és Horvai Zsuzsa műveiből.

Művészeti Magazin

1977. VII. 27. TV. 21.30 (Kiné).

Stefaniay Edit

iparmüves nyszerü lakásmüvészeti disztai-
gyait és epitészethez kapcsolodó falikepeit
vörösrézlapra, különleges zománcégetéssel
alkotja. Munkáival hazai és külföldi
kiállitásokon egyaránt sikerrel szerepelt.

A tüzzománcozás müvésze.

Észak-Magyarország 1972/306 8 old.

Stefániai Edit
ötvös

A művésznő Kiss Éva által
közösen készített ékszerekkel
szerepel a tárlaton.

Bereczky Lóránd: Országos Zománcművészeti Biennále
Művészet, 1973.december - 36.oldal

Stefániay Edit

Tűzzománc kiállítása nyílik a Deskovits-teremben.

Magyar Hírlap, 1970. [illegible]29. 9. l.

Stefániai Edit ötvös

Kiss Éva és Stefániai Edit ötvösmunkák
(Erfurti díj 1974.)
(repr.)

Bajár Iván: Új Galéria a Belvárosban.

Tükör, 1975. máj. 27.

Stefániai Edit

Munkájának reprodukciója

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
1975. Műcsarnok, jún - júl.

Stefániai Edit

Stefániai Edit és Kátai Mihály a tüzhománc művelői.

Forrás 1973/5-6/71

Goor

Stefániai Edit

Élszerterverő, részt vesz a Kiállí-
táson

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – jul.

Stefánia Edit

Részt vett a kiállításon
A katalógust ld. Alexin
Andornál

Délalföldi Tárlat I–X.
1965–1974.

Stefániai Edit

Kiemelkedőek a műcsarnoki (Stúdió 70, Ernst M.).

Bojár Judit: Kiállításról – kiállításra; Magyar Hírlap, 1970. 10. 7. 6. l.

Stefánia Irén

A régi festés ikonok és ikonosztázok világát menti át a mai szemléletbe. Részt vett az I. országos romániai művészeti biennálén.

Bogár Ivan: Két országos kiállítás

Magyar Hírlap 1971/128 10 old.

Stefániay Edit

Feltörő tűzzománe 40x75

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 – szept. 16.

Stefániay Edit

1. Tavasz — tűzzománe 20x20

2. Beemutatkozás — " — — " —

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. jul. 22 - szept. 16.

Stefani ay Edit

ötvös

Stefáni ay Edit évekig dolgozott
Szegeden, most a bé állitáson
Lesmánchipeit mutatta be.

Szelesi Zoltán: Ötvösmüvészeti bemutató.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

Stefánai Edit
ötvös

„Béke" (repro)

Szelesi Zoltán: Ötvösművészeti bemutató.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 44.oldal

Stefánai Edit

Tűzzománcból készült
utcanévtábláját a Kelgolyó
utcában helyezték el.

Magyar Nemzet 1973 július 11
4. old.

Stefániay Edit

Bemutatott művei:

" Anya gyermekkel" domboritás-zománc, 20 x 40

"A félelem napjai domboritás zománcII. 20 x 25
II. 15 x 20; III-VI. 5x 10

" Portré 67" domboritás zománc, 20 x 20, II-V.
4 x 8, VI -VII. 8 x 8

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,
Budapest, 1968 7 1

Stefániai Edit

A Képzőművészet c. rovatban Szabó György: "Megyei tagolás" cimmel számol be az Ernst Muzeumban rendezett kiállitásról.
Az ott szereplő kiállitók között emliti meg a müvész nevét.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. márc. 4.
XVI. évf. lo. sz. 12. lap.

Stefániai Edit

A szegedi Horváth Mihály u.-i
képtárban van kiállítva:
„Hármasban" c. műve. (emlékre)

Kompozíció '72
1972. aug. 9. TV. 17.55 /11/ KGY né

Stefániai Edit
ötvös

„Ékszerkészlet" (repro)

Berecztyhorcinet: tér iparmüvészet, feladatai is.
Müvészet, 1974. július – 33 lap.

Stefániai Edit

Váci rácskompozíciójáról elemző ismertetést ad a szept.-ben megjelenő „A monumentális művészet Pest megjében 1966-1971" című helytörténeti kötet. (szelítve).

Pest m. Hírlap, 1972. szept. 30.

Stefániai Edit

A TV Stúdióban rendezett mini-
tárlaton tűz színű színes dekora-
tív zománcformái szerepelnek.
|Szulétne|

TÉKA

1972. VIII. 31. TV. 18.45 | 11 | Kj.

Stefániai Edit

Slajna várok tüzzománc

23.5 x 28.5

Művésztelep tüzzománc

32 x 40

Dolgozó épitők között képzőmüv. kiáll.

Ernst muzeum 1968. jan.

Stefániai Edit

1. Hajósa vásók tűzzománc

2. Művésztelep —"—

32x40

Dolgozó emberek között
Képzőművészeti kiállítás
Ernst Múzeum 1968.

Stefánai Edit

„Anyo finnal", vrez lemezen tűzzo-
mánc, 1970., repr.

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum Kiállítása 1972.

Stefániai Edit

„Anya fiúval", vörösrézlemezen tűzzománc, 1970. 72 × 53 cm

Mai magyar iparművészet I.
Az Iparművészeti Múzeum kiállítása
1972.

Stefániai Edit

szobrász

Magas színvonalú művekkel
képviseltette magát a tárlaton.

Aszalós Endre: Bács-Kiskunmegyei képzőművészek
Múzeuma, 1979. június - 43 alkotás

Stefaniai rdit
A Csepeli Galéria adott otthont
a tüzzománc kiállítás nak
Itt mutatta be Stefaniai rdit
ikonszerü zománcképeit

Németh György: Tüzzománc

Ország · Világ 1971/35 15 old.

Stefaniai Edit

Pavapipi
Egy kocka ikonszerü táblajavol: Ikarusz.

Ország-Világ 1971/35 14 old.

Stefánia Edit

Ősz c. zománcozott rézdomboritását állitotta ki a X szegedi tárlaton

magyar Hirlao 2.évf.21579

Stefániai Edit

nehány szép zománc-munkája.
mely a kiállítás legkellemesebb meg-
lepetései közé tartozik a Műcsarnokban.

Lukácsy Sándor: Műveszeti sevegszemle a
Műcsarnokban

Népművelés 1968/6 44 old

Stefániay Edit
ipacsnüvész

Stefániay Edit a tüzrománe művésze.
Diplomamunkáján is alkalmazta
már a zománcot a művésznő.

Földes Anna: Perincsék... zomándöttemények
Nők Lapja, 1970. augusztus - 35 szám

Stefániay Edit

szobrász

A művésznőnek a Dechovits-tervenben volt tárlata. Bemutatta zománc-művészek alkotásait.

Földes Anna: Pécsiek... zománcköttelményei

Lapja, 1970 augusztus - 35 szám

Stefániay Edit
Ipaművész

Fölszállott a páva"
"Grateszk-triptichon a kékszakállúról" } repro

Földes Anna: Rézmesek... zománchöltemények.
Vöh Lapja, 1970. augusztus – 35 szám.

Stefánnay Edit
Ipaművész

Az Ipaműveszeti Főiskolán
diszítőszobrász diplomát szerzett,
Borsos Miklós volt a mestere.

Földes Anna: Rézmesék... Zománcholtemények
Nők Lapja, 1970. augusztus - 35 szám

Stefánia Edit

Hármasban üregrajz
50×65 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. júl.–szept.

Stefániai Edit

A szegedi ünnepi játékokkal egyidejűleg ötvös művészeti kiállítás nyílik, melyen tűzzománc képet látjuk (említve)

TÉKA

1972. júl. 20. TV. 18.40 Ka.

Stefániai Edit

A XIII. szegedi nyári tárlaton üvegzománc képe szerepel.

Dél Magyarország, 1972. júl. 25.

Stefániai Edit

A románcnűvészeti kiállításon szere-
pel műve, melyen az applikáció al-
kalmazása a döntő.

Románc...

1973. XI. 17. 19.00 / Ka / 11

Stefánia Edit

Salgótarjánban szept. 13.-án nyílik meg a románcművészeti biennálé, melyen alkotásai fogyak szerepelni.

Tóth Elemér: II. országos románcművészeti biennálé.

Nógrád, 1943. szept. 4.

Stefániai Edit,

Szilágyi Ildikó ötvösművészek részt vesznek az "Erfurti Quadriennálé"-n.
Az NDK-ban, Julius 5.-én nyilik meg a Szocialista Országok I. Iparművészeti Quadriennáléja, Erfurtban.
A magyar mütárgyanyagot, száznál több alkotással negyven iparművész képviseli.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 1.
XVIII. évf. 22. sz. 6. lap

Stefániay Edit

Művésztársával Kiss Éva művésszel együtt vett részt az erfurti kiállitáson, melyről Vadas József számol be:"Erfurti triptichon" cimmel. Mindketten ékszerekkel szerepeltek a tárlaton melyekről a kritika elismeréssel nyilatkozik: "a két művész praktikus tárgyakat alkot, -az iparművészet legősibb rendeltetése szerint de a modern gyáripar technológiai lehetőségeinek és a mai ember öltözködési kulturájának messzemenő figyelembevételével."

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 17.
XVIII. évf. 33. sz. 13. lap.

Stefániai Edit

Halas ivókút

Jánosi Ferenc: Szentendrei fotoséta képriport.

Népművelés 1971/9 24-25 old.

Stefánini Edit

„Tríptichonja" c. tűzzománca emlitve

Magyar Nemzet 1972 február 23 4.old.

Stefániai Edit

Bács-Kiskun megye képzőművészeti kiállítása nyílt meg az Ernst Muzeumban, ahol „Triptichon" c. tűzzománc c. műve szerepel. (említve.)

Sárvári Márta: Bács-Kiskun megye képzőművészei Budapesten.

Magyar Nemzet, 1942. febr. 23.

Stefániai Edit

Az I. Orsz. Zománcművészeti Biennálén rézlapos zománcképe, az „Anya fiúval" szerepel. (ecsetre.)

Magyari Erzsébet: Az I. orsz. zománcművészeti biennálé Salgótarjánban.

Napló, 1971. máj. 29.

Stefániay Edit, ötvösművész

Kiállít az Iparmův. Múzeumban.

Mai magyar iparművészet II. 7.

1975. jan. 17.

Stefaniai Edit
Részt vett a kiállitásan.

Bojár Iván: Bács-Kiskun művészete
bemutatkozott Budapesten.

Magyar Hirlap 1972/65 9 old.

Stefániai Edit, iparművész

Erfurtban nerepelt. (I. díj.)

– : Magyar művének sikere külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG, Br. 1974. júl. 11.

Stefániai Edit, ötvösművén

Erfurthan nevezel.

— Külföldi Kiállítások Magyarországon, magyar Kiállítások Külföldön 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. júl. 13.

Stefániai Erdit

Emlékek lestje, tűzzom.
Finale , —"—

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Stefániai Edit ötvösművész,

A Csehszlovákiában rendezett ékszerkiállításon (nemzetközi) az egyéni kategóriában bronzérmet nyert műve.

Magyar Nemzet, 1974. szept. 3.

Stefánidy Edit

a Csongrád m.-i Tanács és a Szeged m.-i városi Tanács művészeti csoportjából rendezett Kortárs Művészet" c. kiállítás ma megnyílik, melyen szerepel műve.

Megtiltva.

1944. Okt. 5.

Stefánia Lolit ötvös

Bronzérmet nyert Jablonecben.

–: Magyar ötvösművészek külföldi sikere 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 3.

Stefánia Edit, festő
[Stefánia]

L: Vígh Tamás

(harangozó): TV-noteSz

2.

Esti Hírlap, Bp. 1977. júl. 28

Stefániai Edit, szobrász

[Stefániay]

L: Bernáth Aurél

Bata Imre: TV - Folyóirat a kérdésről 7.

Népszabadság, Bp. 1977. júl. 30

Stefaniai Edit

Budapest III. Császár városában Stefániai Edit – Weiss Éva ajtó-fogói, zománcbetétes alkotásai láthatók.

----: Köztéri munkák.
Művészet, 1976. június – 45. oldal.

Stefánia Edit – Miss Éva

Ajtóképek

– : Kísérleti munkák

Művészet, 1976. június – 45 oldal

Stefániay Edit iparművész
és Morvay Zsuzsa hurámikus
kiállítása
Balatonboglár
Kék és vörös kápolna
1977 július

meghívót ld -> Morvay Zsuzsa

Stefániai Edit

Balatonfüreden Foky Ottó bábfilmtervező kiállitása julius 22.-től,
a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében Diskay Lenke grafikus kiállitása julius 22.-től,
a Studió Galériában Bálint Ildikó és Szunyoghy András grafikusok, valamint Pusztai Agoston szobrás kiállitása augusztus 7.-ig,
a Balatonboglári Képolna Tárlaton Morvay Zsuzsa kerámia- és Stefániai Edit zománckiállitása augusztus 1.-ig,
a szegedi Bartók Béla Müvelődési Központban Eifert János fotókiállitása julius 28.-ig tekinthető meg,-mint a lap közli a kulturális eseményeket ismertető rovatában.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. julius 23.
XXI. évf. 30. sz. 8. lap.

Stefániai Edit

Balatonboglárom a kék és vörös kápolnákban kiállítatták már Kerényi Jenő kisplasztikáit, Morvay Zsuzsa kerámiáit, Stefániai Edit tűzzománcait és most Bárcsay és Kondor műveit.

Kertész László: Egy vörös és egy kék kápolna.

Pesti Műsor, 1977. szept. 14.

Stefániay Edit iparművész

Az Iparművészeti Múzeum II. kiállításán szerepelnek ékszerei.

Vadas József: Maiszmagyar iparművészet.

Kritika, Budapest, 1975. márc.

Stefánnai Edit

Fémes-zománcos műveivel szerepel a tárlaton.

Kocsogh Ákos: Ötvösök és fémművesek Miskolcon.
Népszava, 1976. november 12 – 5. oldal.

Stefánai Edit 2) Folytatás.

Csapó György: Új szobrok, emlékművek a fővárosban.
Budapest, 1946. szept.

Stefániai Edit szobrászművész 1)

Egy kékes-zöld zománc tábla – betűi fehérek, jobb sarkában fönt egy nagy kék golyó – a művész munkája s a kékgolyó-ötterem falán hirdeti, hogy a kék golyóhoz címzett fogadó, az utca névadója állott itt egykor, a XVIII. sz. közepétől mintegy 200 éven át. (említve és repr.)

Csapó György: Ty szobrok, emlékművek a fővárosban. Budapest, 1946. szept.

Stefániai Edit

Bolgár Kulturális Központban rendezett tárlaton résztvett.

Magyar Hirlap 1980/6/20,

Wagner: Művészeink Bulgá

Kettős minőségben is képviselteti magát a mostani kiállításon *Stefániai Edit*. Az emeleten tusrajzait helyezi egymás mellé, mint egy tengerparti nyaralás képes naplóját, vizuális emlékeit (*Portré csigákkal, Szobába szorultunk*). A földszinten pedig, a bejárattal szemben, az ő játékosan dekoratív és tartka tűzzománcai fogadnak, mint a *Gyermekeim világa* összefoglaló névvel illetett iparművészeti sorozat darabjai.

Sokféle korosztály, sokféle stílusban, műfajban és technikában vall tehát a mai magyar művész szemével — Bulgáriáról.

Wagner István

Stefániai Edit, iparművész

Zalaegerszegen megnyílt „az öltözködés" című kiállítás, melyen szerepelnek Stefániai Edit tűzzománcai. Nagyméretű tűzzománc képeket készít, de ékszerekbe, övekbe is felhasználja ezeket a műves tárgyait. /említve/.

Esti Magazin

1980. III. 12. Kossuth 18.30

Stefániai Edit, testő

L: Mátis K.

Goór J. Művénkelen – 75-89.

Torrás, Kecskemét, 1980. máj. XII/3.

Stefániai Edit fémműves ötvös

Kovács Gyula: Igény és igényesség

Művészet, 1983. április

Stefánia Eclit ötv, szn

→ Keserű Jenő

MŰVÉSZET 1985/júl./19

Stefánia Edith

szerepel a kiállításon.

"Ötvösműhely"

"Penelope"

—: Szegedi festők kiállításával megnyílt a Képcsarnok új bemutatóterme.
Délmagyarország. 1963. ápr. 27.

Stefaniay Edit

139-1.

Stefániai Edit

Tűzzomán képe
bezepel a „Studió 1966"
c. kiállításon az Ernst
Múzeumban

Kortárs 1966. VIII. n. 1337 old.

Stefániai Edit

Ihmudráció Balázs Béla
„Kékmakám hercegvára" c.
drámához /szepő/

Magyar 'finszág 1964 VI. 27

MDK

Stefániai Edit

Anyás, zom.

Bucsu, "

9. miskolci o. képzőm. kiáll. 1966.

MDK

Stefániai Edit

Kiállitási kritika

Jelenkor 1968 szept.p.812.

MDK

Stefániay Edit

domboritás-zom.:

Anya gyermekkel

A félelem napjai

Portré 67

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

MDK

Stefániai Edit

szobor:

Rege, vörösrézd.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, 1968. Balatoni Muz.

MDK

Stefániai Edit

Anya, tüzzom.

Mesebeli királyok I-V., tüzzom.

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely, Balatoni Muz. 1968.

Stefániai Edit

Táblaképp jellegű románcmuzákat kérnét

Ritmés Oszkár: Építőipari anyag lesz e a románc?

Jövő hétnőke 1969 III. 8

Stefániai Edit

Tűzzomám képekkel

nezepel az alábbi tárlatot

Korávi Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat

Művészet 1968 XI. n. 45 old.

M.D.K.

Stefániai Edit
festő

Tűrrománcból készített művét
állította ki.

Szovács Gyula: IV. Balatoni Nyári Tárlat
Művészet, 1968. november – 45 lap

Stefánian Edit

Mesebeli királyok (eml.) i. műve szerepel a IV. Balaton. Nyári Tárlaton a kenthely. múzeum ban

Heitler László: A IV. Balaton. Nyári Tárlat

Jelenkor 1968 IX. n. 811 old.

Stefánian Edit

Zománcmunkákkal

szerepel a XI. hagy. Kép. mův.

Kiállításon a hűnarnokban

Lukácsy Sándor: hűvészeti szeregszerűen

a hűnarnokban

Négyművelés 1968 VI. n. 43 old.

Stefánia Edit

Nap és éj (románc, kapkó)

Tiszatáj 1967 V. n. műmell.

Stefánia Edit

Vietnami nők / szepró /

T. mutáj 1966 X. n. 874 old

MDK

Stefániai Edit

Kiállitási hir

Délmagyarország 1968 juli.7.

Stefaniai Edit
szobász

H.D.K

„Térplasztika" — (repro)

Novák Károly: Szobász és képző művészet
Művészet, 1968. aug. — 12 lap.

Stefánai Edit
szobrász

M.D.V.

„Terplasztika" cimű szobor kompozíciója a Sporthorhác gyermek-osztály parkrészén kapott helyet.

Novák Károly: Korhác és képzőművészet

Művészet, 1968. aug. - 12 lap

Stefániai Edit

Ősi és románcorott kézdombonítása

szerepel az alábbi táslatok (eml.)

Bojás Jozán: X. Kepedi Nyári Táslat

Magyar Hírlap 1969 VIII. 6.

Stefaniai Eslit

Említve

Szabó Ernőtve: Jubileumi kiállítás
Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1969. aug. 17.

Stefániay Edit

A ZIM oalpótazjáni gyára
díját kapta az alábbi távlatok

N.N.: Országos Zománcművészeti
kiállítás Salpótazjánban

Nagyszava 1969 XII. 2

Stefániai Edit

Fiam c. képe (eml.)

Szerepel a hiskolci galéria-
Zománcművészeti kiállításán

(páskány): Zománcművészet

Déli Hiskop 1970 I. 12

Stefánia Edit

Kerepes a würzburgi magyar találkozáson

Klaus Lorenz: Ungarische Kulturtage in Würzburg

Abendzeitung (Nürnberg) 1970 VII. 12

Stefániay Edit

Zománc-tábla sorozattal

szerepel az alábbi táslatok

Akácz László: A XI. szepedi Nyári Táslat

Dél-Magyarország 1970 VIII. 4

Stefániai Edit

Fiam	tűzzománc	54 x 28 cm
Nő fejdísszel	"	20 x 20 "
Ujjesztendő	"	30 x 50 "

Stúdió '70. Ernst Múzeum Bp. 1970. Kiáll. kat.
Ber.: Berecsky Lóránd

Stefániay Edit

Emlitve

Rácz Ernő: Kitünő rendezés,
gazdag répanyág
Kisalföld, 1970. aug. 19.

Stefánia Erika

Említve

Új kiállítás az egri Képcsarnokban
(Dolgozók lapja, Eger, 1970. aug. 23.)

Stefániai Edit
festő

„Forgó I.-II." jét és a „Mesemondó"-t
mutatta be.

Ujvári Béla: Studio 70
MŰVÉSZET, 1970. julius - 32. lap

Stefániai Edit

Női fej 67 × 6.7 tűzzománc és
domborítás

Szegedi nyári tárlat

Stefániai Edit

1. Borz 45 x 45 tűzzománc és domborítás
2. A félelem hegyei 67 x 46
3. Ősz repr. 67 x 67

Szegedi nyári tárlat

Stefániai Edit
Keramikus

Törvetlen ökonómiája szugárik
műveiből.

Losonci Miklós: I. Országos Román ennüveszeti kiállítás
Művészet, 1970. junius – 43 lap.

Stefániai Eslit

Résztvesz a Dél-alföldi
Tárlatom
Arácz László: Képzőművészet
napló
Délmagyarország, Szeged 1970. máj: 12.

Stefániai Edit, festő-tűzzománcművész

Katona Áron Sándor festőművész Dunaújvárosban, a Munkásművelődési Központ aulájában állította ki tűzzománc képeit.

A tűzzománc hatezeréves technika. – Már a 60-as évek közepe óta Kátai Mihály, Stefániai Edit, Petrilla István és még néhány társuk elfogadottá tette munkásságával ezt a technikát.

Á. Szabó János: Dunaújvárosi képszemle.

Fejér Megyei Hírlap, 1983. máj. 3.

Stefánia Edit

Ápr. 30-án nyílik kiállítása
a Derkovits teremben

Magyar Nemzet, Bp. 1970. ápr. 26

Stefánia (?) Eblit

Zománcmunkái (nejsv.)

Studió 70

Somogyi Néplap, Kaposvár

1970. ápr. 26. 7. l.

MDK

Stefánia Edit [ ]

Térzománcairól kiállítása
nyílt a Derkovits Teremben.

– : Kulturális hírek 7.

Népszabadság, Bp. 1970. ápr. 28.

Stark Anna

Szerepel az MSZMP II/3 körzet klubjában nyílt kiállításon

N. N.: Vizenőt művész kollektív kiállítása

Magyar Nemzet 1969 XI. 15

STEFANIDES Benjámin harangöntő

1741-ben Losoncon öntötte a rayály. ref. tpl. harangját

Dobosy 1992 84.

Stefaniay Edit

Rajza Repr.

Tiszatáj, Szeged 1969. X. 913.

Stefa~~ma~~y Edit

MDK

Stefániay Edit, iparművén

Tűzzománc-kiállítása a Der kovits-teremben nyílt meg. Körvetítést ad a TV is. (TV-galériája)

— :o „A Képszarnok és a Televízió ...

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. máj. 3.

Stefániai Eslit

Említve

Arácz László: Szeged szabrai
Délmagyarország, Szeged 1970. máj. 24.

Stefániay Edit

szerepel az alábbi tárlaton

Csongrády Béla: Zománcművészeti szerepszemle Salgótarjánban

Nógrád 1969 XII. 24

M.D.V.

Stefáni ay Edit
festő

A Műszaki Egyetem kollegiumá-
nak társalgójában mutatta
be művét.

Lánes Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július – 45 kap.

M.D.K.

Stefánia Echt
festő

Kiállításán bemutatta a „Wőékszerzel", „Az öröm napjai", „A félelem napjai", az „Ősz", „A királyné látomása" című művehet.

Lanics Sándor: Krónika
Művészet, 1968. július – 45 lap.

M.D.Y.

Stefaniay Edit
felő

A tárlaton bemutatott kisebb lápjai a „Cöld ~~portré~~ kettős portré", a „Sík kettős portré", a „Búczú", ón „Arany fy" cinnü ónanhép.

Lánczi Sándor: Krónika
Művészet, 1968. julius — 45 lap.

Stefániai Edit

Piros fej (Repró)

Timatáj 1966 VI. n. 435 old.

Stefániai Edit

Fukulyázó; hajolikabolt; Lányok
(: zománc munkákkal /eml.)

Szerepel a II. Délalföldi Tárlaton.

Dömötör János: II. Délalföldi Tárlat

Tiszatáj, 1965. VII. 32. 553. l.

Stefániai Edit

Relief (repró)

Tiszatáj 1966 VIII. n. 618 dd.

Stefánai Edit

Zománcképekkel
nezepel a VII. kepedi Nyári
Tárlaton

Linómetnet /szepró/

Papp Lajos: Az ember valósága

Tiszatáj 1966 IX. n. 747 old.

MDK

Stefániai Edit

Fekvő figura I., br.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Stefániai Edit

Vietnami nők III., repr.

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Mus. 1967.jul.

ber egy lakásba, repre
TV van, de nincs árnyé
ködnek, hogy az ember
gyanakkor műveletlenek
gény a tanulásnál is.
dött védőnőképzőre. 5
volt. A megyei fővédőn
zett fiatalok mennyire
1956-ban volt-e
nak? - Az orvos vélemé
lasok 56 októberében n
lasságot importnak tar
volt nyilas 1944-ben.
szlovák lett, tehát elk
huzta magát. Véleménye

MDK

Stefániai Edit

zománc:

Anya

Ember madarakkal

Bács-Kiskun m.i képzőművészek tárl. 1967.

Kecskemét Katona J.Múz.

MDK

Stefániai Edit

zománc:

Piros fej

Bács-Kiskun m.i képzőművészek tárl. 1967.

Kecskemét Katona J.Múz.

MDK

Stefániai Edit

zománc:

Főiskolások

Penelopé

Bács-Kiskun m.i képzőművészek tárl. 1967.

Kecskemét Katona J.Múz.

MDK

Sterániay Edit

Kiállitási hir

Szocialista müvészetért 1968 jun.

MDK

Stefániai Edit

Németh L. kritikája

Kritika 1968 jun.p.44.

MDK

Stefániai Edit

A hősök emékének, zom.

Ikarusz, "

Madarak és emberek,"

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Stefániai Edit

Vietnami nők I., linó

" III. "

Szegedi nyári tárlat, Móra F.Muz. 1967.jul.

MDK

Stefániai Edit

Hajóra várók, tüzzománc

Müvésztelep 67 "

Dolgozó emberek között, képzőm. kiáll.
Ernst Muz. 1968. jan.

Stefániai Edit

Tűrzománc képekkel szerepel a „Dolgozó emberek között" c. kiállításon

Kovács Gyula: Dolgozó emberek között

Kortárs 1968 VI. 992 old.

Stefániay Edit

Dombovításos zománcmunkákkal szerepel a XI. nagy. Kép. mův. kiállításon

Németh Lajos: Reflexiók a XI. nagy. Kép. mův. kiállítássól

Kritika 1968 VI. 41 old.

MDK

Stefániai Edit

Tavaszi ünnep, zom.

Főiskolások I-XII.,"

Faliképterv, "

Studió 67. Fiatal képzőm. kiáll. Ernst Muz.
1967.

MIK

Stefániai Edit

Kiállitási kritika

Délmagyarország 1968 jan.26.

Stefániai Edit

Zománcmuzáklat nekrepel a III. Balatoni Nyári Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741

MDK

Stefániay Edit

Anyás, égetett zománc

Müvésztelep, " "

Bucsu, " "

Fiatalok studiója 1966. Ernst Mus.

M.D.K

Stefaniay Edit
festő

Zománcképeit állította ki a
tárlaton.

Miklós Pál: A XI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 - 7 lap

MDK

Stefánia Edit

Anyás, égetett zom.

Müvésztelep 65,""

Bucsu, ""

Fiatalok studiója 1966. Ernst Mus.

MDK.

Stefániai Edit

Kiállitási kritika

Népszabadság 1966 juli.31.lap 8.

.

MDK.

Stefániai Edit

Kiállitási kritika

Tiszatáj 1966 szept.p.749.

Stefánsi Edit

Kiállítási kritika

Tisza[á] 1966 augusz.p.7[4]9.

M.D.K.

Stefáni az Édit
ipar művek

Lomán Csipeit állította ki
a tárlaton.

d.j.: A II. Délalföldi Tárlat
Művészet, 1966. szeptember - 34 lap.

Stefániai Edit

Szerepelt a II. dél-alföldi találkozón.

Békésmegyei Népújság 1966. júl. 8.

Stefániai Edit

szerepelt a VIII. szegedi Nyári Találkozón.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

Stefániai Edit

szerepelt a VIII. Szegedi Nyári Tárlaton.

Csongrádmegyei Hírlap 1967. aug. 13.

MDK.

Stefániai Edit

Majolikabolt

Délmagyarország 1966 okt.3o.

Stefániai Edit

A mai Szeged

Szeged 1944.

2 rajz, reprodukció.

Tiszatráj, 1964 10. 8. 1. l.

Stefánia Edit

Honvéd 94

Rajz, reprodukció.

Tiszatáj, 1964 9. sz. 9. l.

Stefániai Edit

Tiszatáj címlapterve.

Rajz, reprodukció.

Tiszatáj 1965 1. szám. Borítólap.

Stefániai Edit

Fiatalok

Rajz, reprodukció.

Tiszatáj, 1965 I. 88. 66. l.

Stefánini Edit, [ ] MDH

Eleven zománcképekkel szerepel a szegedi nyári tárlaton.

Rózsa Gyula: Háry János nyomában 8.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1966. júl. 31.

Stefániai Edit

A megedi Horváth Mihály utcai léptávban megrendezett II. Dél-alföldi Tárlaton szerepel.

Dél-Magyarország 1966 jún. 1.

Stefániai Edit
festő

M.D.K

Részt vett a szegedi tárlaton.
„Illusztráció" (repro)

Szelesi Zoltán: Harám szegedi tárlatról.
Művészet, 1965. szeptember - 47 lap.

Stefányai Edit M.D.K.

Kamrakiállitása nyilik az ujságiró klubban

Fiatal képzőművészek bemutatója

"élmagy arország 1965. január 21.

Stefanik Mihály, [Keramikus] 1 Dk

+ Majolikában dolgozik.

Vekerdy Tamás: Vásárhelyi mesterek
24 – 25. l.

Család és iskola, 1961. november

MŰEMLÉKvédelem

[illegible]

STEFÁNIAI Gabriella

bacskákat festett

Bernáth: Igy éltünk ... Dsp. 1956.

330. l. 333. l.

M. D. K.

STEFANIDES János festő

1736 Szécsény ferences kolostor
ebédlő, szentek képei

Garas XVIII. 17 16, 196, 253. l.

Stefano da Salerno

orgonaépítő

Budán 1483-ban

Ekkor Mátyás és Beatrix

meleghangu pártfogó

levelekkel ajánlottak

Medici Lorenzo fi-

gyelmébe

Bartha Dénes.

A renaissance-Eor

zeneje

Művelődtört

II. 643. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Stefano

STEFANO, l. Milano vagy Mediolano

Maggiorotti 430.

Stefanovics Elemér

A naiv művész, több, nem kiállítás-
ra szánt állatszobrával, kutyával,
nyullal, fácánkakassal és vadka-
csával népesítette be udvarát.

Bánszky Pál: A naiv művészet határai.

MŰVÉSZET, 1979. junius - 10.lap

A máchudvari naiv művész 10 éve helyezte el udvarában embernagyságú lovaskuszár szobrát.

Bánszky Pál: A naiv müvészet határai.

MÜVÉSZET, 1979. junius - 10.lap

Stefanovics Elemér

A nádudvari naiv művész 10 éve helyezte el udvarában embernagyságú lovaskuszár szobrát.

Bánszky Pál: A naiv müvészet határai.
MÜVÉSZET, 1979. junius - 10.lap

Stefanovics Elemér, naiv festő

Budapesten, a Mezőgazdasági Múzeumban aug. 16.-án nyílt meg a „Mezőgazdaság a naiv művészetben, 1980" c. kiállítás. — Stefanovics Elemér művének címe: „Falusi ünnepnap" szerepel a táblákon. /említve/.

Sass Erzsi: Mezőgazdaság a naiv művészetben, 1980.
Békés Megyei Népújság 1980. aug. 28.

SIMFAVOVITS ELEMÉR

Dobos Klára: Az eltemetett "elszerető"...

Észak-Magyarország 1996 ápr. 23

/Az ujságkivágás Bánszky
Pál neve alatt./

Wissenschaftlicher Berater
Prof. Dr. Werner Hofmann

Ausstellungskomitee
Dr. Gerbert Frodl, Dr. Lóránd Hegyi,
HR Univ. Prof. Dr. Konrad Oberhuber,
Dr. Wilfried Seipel

UND VORBESICHTIGUNG

Krems, 08. Mai 1995

Pressekonferenz und Vorbesichtigung der
e des Lebens - Aus der Sicht der Kunst von
hr einladen. Die Pressekonferenz findet im
chließend wird Prof. Werner Hofmann durch

e Ausstellungskatalog (mit 80 Farbtafeln und

Stefániai Edit
festő

M.D.Y

A tárlaton bemutatta a „Nyár"
„Virparton", „Nap és ej" című
égetett somaric képét

Fleitler Rasiló: III. Balatoni Tárlat, 1966.
Művészet, 1967. felszínér - 46 lap.

Stefániai Edet
szobrász

M.D.

Égetett zománc tabellái
vonták magukra a figyelmet.

Bodnár Éva: Balatoni Tárlat. 1966.
Művészet, 1967. február - 45 kap.

M.D.K.

Stefániai Edit

Műve a kiállitáson

Zománcozott fémlemez

P.A.: Az Alföld hiánya az alföldi festők ceglédi kiállitásán

Pest megyei Hirlap 1965. okt. 17. 8.l.

Stefániai Edit
újsaimüvész

M.D.K

Románcfigurái szerepelnek
a tarlaton.

Szelesi Loltán: d. VII. Szegedi – Tarlat
Művészet, 1967. marcius – 41 kep.

MDK

Stefániai Edit

Kerámikus osztály, o.

Szegedi O. Képzőm. kiáll. Szeged 1964

Stefániai Edit

Szöreg finomműrű, égetett románc
tabelláit emeliti.

Bodnár Éva:
„A Balaton a Képrő-
mürésetben"

Jelenkor, 1966-8

Stefániai Edit M.D.M.

Művei a tárlaton

Sz.Z.: Szegedi Téli Tárlat

Dél-Magyarország 1965. febr.

Stefániai Edit, szobrász MDA

1965-re szobrot rendelt tőle

Borsod megye.

– : Hír R.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1964. nov. 29.

1550.

Stefániai Edit MDK

szerepelt a Móra Ferenc Muzeumban rendezett kiállitáson.

"Karinthy" rézkarc- domboritás
"Női fej" szines grafika
"Óváros"
"Vitorlások"

L.F.:Pedagógusfestők kiállitása.

Dél-Magyarország. 1962 nov. 28.

Stefániai Edit M.D.K.

Müvei a kiállitásnn

Akácz László: Téli tárlat Szegeden

Csongrádmegyei Hirlap 1965. febr. 28.

Stefániai Edit

Fonál i gouache képe nerejett a Szegedi Téli Tárlaton

Jinatáj, 1965. 4 n., 302 o.

Stefániai Edit
Grafikus

M.D.

„Vietnami nők" kompozíciója
szerepel a Tárlaton.

Szelesi Zoltán: A VIII Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1967. november - 42 lap

Stefániai Edit

Jonás (kapkó)

Tinatáj. 1965, 4 n., ~~296~~ 267 o.

MDK.

Stefániai Edit

Részvétele az I.Délalföldi Kiállitáson

Délmagyarország 1965 május 1.lap -

Stefániay Edit

Kő díszrácsot készít az egyik váci parkba, és piragránit domborművet az ózd-bojaki bölcsőde falára.

Délmagyarország 1965. nov. 23.

A kecskeméti művésztelep. Németh Ferenc.

STEFANIAY Edit

DERKOVITS GYULA TEREM
SZOMBATHELY, BAJCSY-ZSILINSZKY U. 37.

STEFÁNIAY EDIT–ZAJÁCZ TAMÁS
Lépke, 1991.
(Tűzzománc, gyűrt bőr kompozíció)

Stefániai Edit
grafikus

M.D.K.

"Vonzások és választások" cimű
"tus-akvarellje vesz részt a szegedi
tárlatot.

Kovács Gyula: A negyedik Szegedi Nyári Tárlat
Művészet, 1963. november – 43 lap.

STEFÁNIAY Edit

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

STEFÁNIAY EDIT
SZOBRÁSZ–IPARMŰVÉSZ MUNKÁIBÓL

ZAJÁCZ TAMÁS
BŐR MUNKÁIBÓL

RENDEZETT KIÁLLÍTÁS
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1991. OKTÓBER 31-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
BENKŐ LÁSZLÓ
ZENESZERZŐ
AZ MHV. KÖNNYŰZENEI IGAZGATÓJA

MEGTEKINTHETŐ:
1991. OKTÓBER 31.–NOVEMBER 8.

F. K.: WEIN MIKLÓS

DERKOVITS GYULA TEREM
SZOMBATHELY, BAJCSY-ZSILINSZKY U. 37.

Stefanovics Elemér

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979. APR 1

SZABAD FÖLD
Budapest

szobrászművész

1021

Bajor Nagyon Gyűrűt

Két naiv művész — Kecskeméten

Kecskeméten a Magyar Naiv Művészek Múzeumában megnyílt Csarejs Jánosné és Stefanovics Elemér kiállítása.

ről ír: „nem szerettem, mert csúnya neve volt, mutymurutynak hívták..." Nem is értem, hogy lényegében a szép iránti ilyen érzékenységgel hogyan maradt meg mindennapi életének prózai keretei között. Mert ez a csorvási asszony 43 éves koráig nem festett és nem írt. Csak aztán adott számot arról képben és szóban, hogy gyermekkorában a kerekedő fellegekben is beszélgető emberek alakját látta; hogy meztelen lábára még leányként akáctövissel véres rózsákat rajzolt.

Stefanovics Elemér 37 éves korában került személygépkocsira, s lényegében azóta van ideje festésre, szobrászkodásra, míg teherautóval járt, csak a rakodások ideje alatt futotta az idejéből, hogy papírra vessen egy-egy verset.

És most itt Kecskeméten találkoztak a Csorváson, illetve Nádudvaron született képek és szobrok. Alkotóikat nem képzőművész professzorok oktatták, hanem a testi munka verítéke, a változó világ rezdülései, a tapasztalás embert átgyúró ereje.

Túl az ifjúság pályákat kínáló évein, mindkét ember föltette önmagának a kérdést: Ki vagyok én? Mire vagyok alkalmas? Mik azok a szép lehetőségek, melyekkel eddig elkerültük egymást?

Meddő dolog volna a sorsot faggatni: mi válhatott volna az egyikből, mi a másikból, ha [illegible] mester kezébe ke-

Korsós lány
Stefanovics Elemér szobra

kással és könyvvel

és a központi könyvtárban is 1979-ben növekedjék az olvasók száma."

Fornapuszta — jegyzem föl az egyik nevet, egyet a sok közül, a Csákvár határában, a Csákvári Állami Gazdaság területén levő puszták közül. Igaz, jegyezhetném a távolabb eső Göbölpusztáét, vagy Bányavölgyét is.

Fornapuszta? Utána fölirom Fehér Istvánné nevét is. Ő az állami gazdaság szociálpolitikai előadója, Szabó Bélának, a munkásellátási osztály vezetőjének segítőtársa.

— Mi onnan költöztünk be, Fornapusztáról... — mondja Fehér Istvánné, hallva érdeklődésemet a puszták életéről.

Rétek és mezők, a zámolyi dombok hajlatai. Fák, erdők, az odapillantó Vértes fehér mészkősziklái. Tavasz, virágnyitó képek — idilli lehetne Fehér Istvánné emlékeiben a puszta. Ő azonban mást idéz, azokból az évekből, amikor még Zsombok Erzsikeként élt ott, szüleivel együtt.

— Iskolások voltunk. Régebben ott kint volt a tanítás. Aztán jött a körzetesítés. Édesapám, mint tanácstag, sokat szólt az ottani embereknek az iskoláról, a gyerekeknek manapság szükséges több tudásról. Kérte, egyezzenek bele a szülők, hogy a körzeti iskolába járjanak a gyerekek, Csákvárra. Jártam én is. Nehéz volt? Nehéz...

Hideg szelek, jeges esők kísérték nem egyszer az iskolásokat.

— Volt, hogy csuromvizesen kerültünk be az iskolába.

majd a kollektív szerződést adja kezembe: terveiket megírták, a közösség törvényerőre emelt azokat.

A gazdaság 168 elavult lakással rendelkezik, ezek lebontására négy évre szóló tervet készítettek. 1979-ben 74 elavult lak felszámolását, 1980-ban tovább 63 lakás felszámolását irányozták elő. Az idei legnagyobb t telek: Fornapuszta 11, Csord kút 32, Obarok 20.

Bányavölgy-puszta már ne szerepel a nyilvántartásokba „Lebontottuk" — mondják r Följegyzem az utolsó ottani l kos, Pető Margit nevét, azutá Fehér Istvánné segítségév szinte új „pusztatérképet" v zolhatok föl. Göbölpusztár Etyekre költözött nem rég Deák János. György József bics kei lakos lett. Szpodnyi Sándo is Bicskére ment, és költöztek Vértesalja más községeibe, köl töztek sokan a gazdaság központjába, Csákvárra. Jegyezgetem Orosz Ferenc, Juhász Ferenc nevét, írom Zsombok László, Németh István, Mike György új sorsát jelentő csákvári utca nevét. Följegyzem a Traktoros utcát, föl a Kisdobos utcát...

— 1977-ig 110—120 dolgozó építkezéséhez nyújtott segítséget a gazdaság...

S a kollektív szerződés 42 pontjához tartozó szabályozó szakasz ezt írja: „A lakásépítési alapból támogatás csak annak a dolgozónak adható, aki azt megállapodásban vállalja, hogy az állami gazdaságnál legalább 10 évig továbbra is dolgozik..." „Lakásépítési támogatás az alábbi helységekben történő lakásépítésekhez [illegible]

forint, ám ez mellé még a dolgozók bontási anyagot, kedvez-

?

Gvaldo G:
Hist. di Leopoldo Ces. I. 136–137. l. (4.)

„Giovanni Adolfo Conte di
Svartzenberg
Signor die Hoenlauspergh, Cimborn, Murcav, Wittingaw, Travenberg &c del Cons.° Secreto di Stato di S. M.ta Ces.a Cavalier del Toson d'oro. &c."

Mellkép, ov. Ker.
Méretei 15·9 : 19·5 cm.

Signat.:
„F. van den Steen S. C. M. sculp."

Gualdo G:
Hist. di Leopoldo Ces. I. 24.

« Giovanni Weicardo di
Auersperg

Principe del Sac: R. I. Duca di Minsterberg,
Conte di Tenge .... (1646) †. Maggiordomo Maggiore,
e Primo Ministro di Stato di Ferdinando Terzo Imperatore &."

† e marchesato di Schiavonia
Mellrép, ov. ker.

Méretei 14·6 : 18·6 cm.

Signat.:
„F. vanden Steen S.C.M. sculp."

$$\frac{9}{11} + \frac{4}{7} =$$

Steen, van der, Fr.
mészmetszet

Gualdo G:
Hist. di Leopoldo Ces. I. (Az „Olvasóhoz" cz. előszó után).
II. " "

" Leopoldo (I.)
Avgvstissimo Imperator de Romani
&"

Mellkép, ov. ker., mely körül még hadijelvények és eszközök vannak, a keret fölött a császári koronával.

Mérete: 20 : 23·2 cm.

Sign.:

„I. Torrenvliet del."

„Fr: van der Steen S.C.M. sculp. fe."

Munka a sólyatéren

A MAHART tápéi hajójavító munkáját két hónapig és egy hétig ítélte kényszerpihenőre a tiszai áradás. Az egyetlen tiszai hajójavító műhely munkásai hosszú szünet után most újra elkezdhették a munkát a sólyatéren: két brigád mintegy 40 emberrel egy 400 tonnás uszály javításához látott hozzá.

A kényszerpihenő nagy lemaradást okozott, s ezért feszített tempóban dolgoznak.

tetőig

Beszélgetés a Csongrád megyei rendőr-főkapitánnyal

a közbiztonságról, a bűncselekmények megelőzéséről

DR. KELEMEN MIKLÓS, A CSONGRÁD MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG VEZETŐJE INTERJÚT ADOTT MUNKATÁRSUNKNAK A KÖZBIZTONSÁG HELYZETÉRŐL ÉS TÖBB, VELE KAPCSOLATOS KÉRDÉSRŐL.

Munkatársunk: A közvélemény a rendőri munka hatékonyságát az állampolgárok testi épségének, javai megóvásának védelmén keresztül mérlegeli, s ennek alapján ítéli meg a közbiztonság helyzetét. Ez a felfogás teljesen kimeríti a közbiztonság fogalmát?

Főkapitány: Kétségtelen, a maradéktalan védelemnyújlában sok a lopás, illetőleg a betöréses lopás. Ez a kategória az összes bűncselekményeknek majdnem felét teszi ki. Az ilyen, de más, fosztogató jellegű bűncselekmény elkövetését is legtöbbször a könnyelműség, hanyagság, az ellenőrzés elmulasztása teszi lehetővé. Igen gyakori, hogy a lakáskulcsot a lábtörlő alá helyezik, lezánek és közbiztonságának szilárdságát, mivel e tények szerint a lakosságnak csak egy aránytalanul kis töredéke kapcsolódik a bűnözéshez.

Munkatársunk: Milyen mértékben jelent problémát a fiatalkori bűnözés a megye közbiztonságában? Néhány eset azt bizonyítja, számolni kell ezzel is.

Főkapitány: Ezzel a kérdéssel a múlt években, de jelenleg is kiemelten foglalkozunk. Hangsúlyozom, nem azért, mintha számottevő súllyal estek volna latba fiatalok által elkövetett törvénysértések. Még Szegeden

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Stefániay Edit
Dél-Magyarország

1967 MÁJ 21

1021

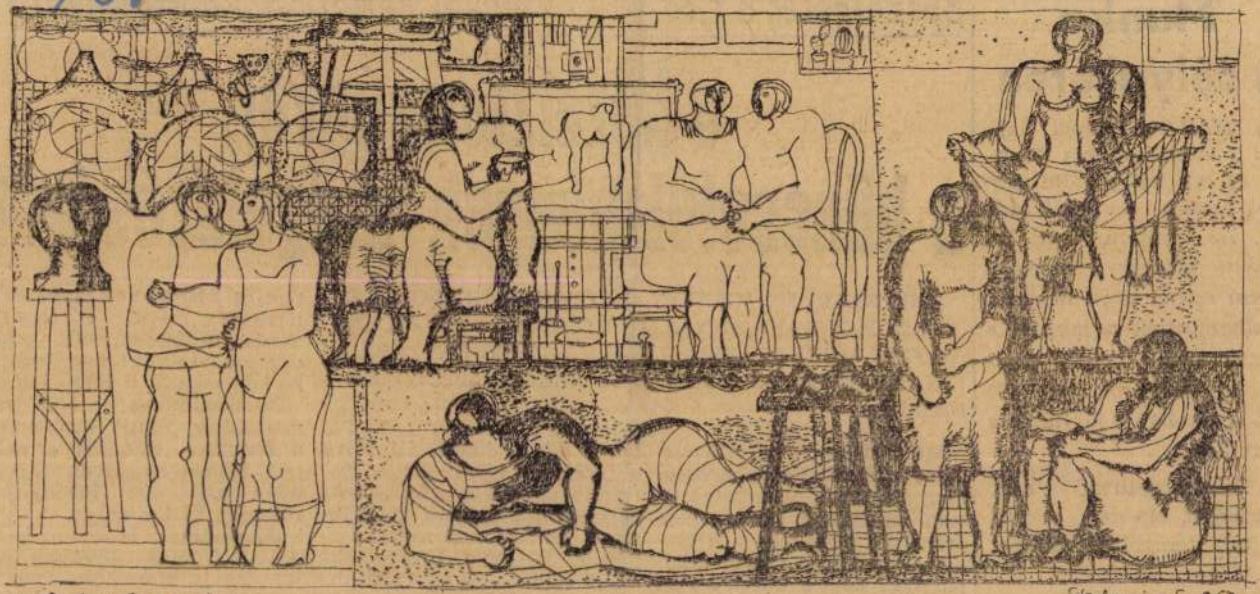

Művésztelep 66 /II/

Stefaniay E. 966.

STEFÁNIAY EDIT

MŰVÉSZTELEP

Jelmezbál az iskolában

Kedves szokás a gyerekek farsangi mulatsága. Szívesen öltöznek ilyenkor kedvenc mesealakok ruhájába —

Ha megvan a bútor...

Mostanában nemcsak az új lakásba költözők, de a régiben maradók is gyakran cserélik fel bútorukat új, modern garniturára. A legtöbb háziasszonynak, családnak nem is az okoz gondot, hogy milyen bútort vegyen, mert arra már van elképzelése. De ha megvan az új bútor, s elrendezik a lakásban, úgy érzik, valami hiányzik. Azt tudják, hogy nem divat már a sok csipke és a nipp. De vajon helyette mi a modern, melyek azok a kiegészítő kellékek, amelyekkel igazán otthonossá, derűssé lehet varázsolni a lakást. Erre kaptunk hasznos tanácsokat, tájékoztatást dr. Szekszárdi Jánosnétól, a Kárász utcai Képcsarnok Vállalat üzletveze-

új lakásba. Nagyon sokan rendezik be otthonukat a jól bevált praktikus varia garniturával. Ezt vennénk talán alapul, hogy néhány tanáccsal segíthessük a háziasszonyokat. Igen kellemes és üde színfolt a lakásban a cső- és színes műanyagból készült virágállvány. Ezt legjobban vagy egy ablakmélyedésben, vagy ahol erkély van, az erkély ajtó belső feléhez lehet elhelyezni. Hangulatos kiegészítő a több színben készülő állólámpa, amely jól illeszkedik a modern bútor összhangjába.

Rézkarc, festmény

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Stefániai Edit

1967 JAN 29

1021

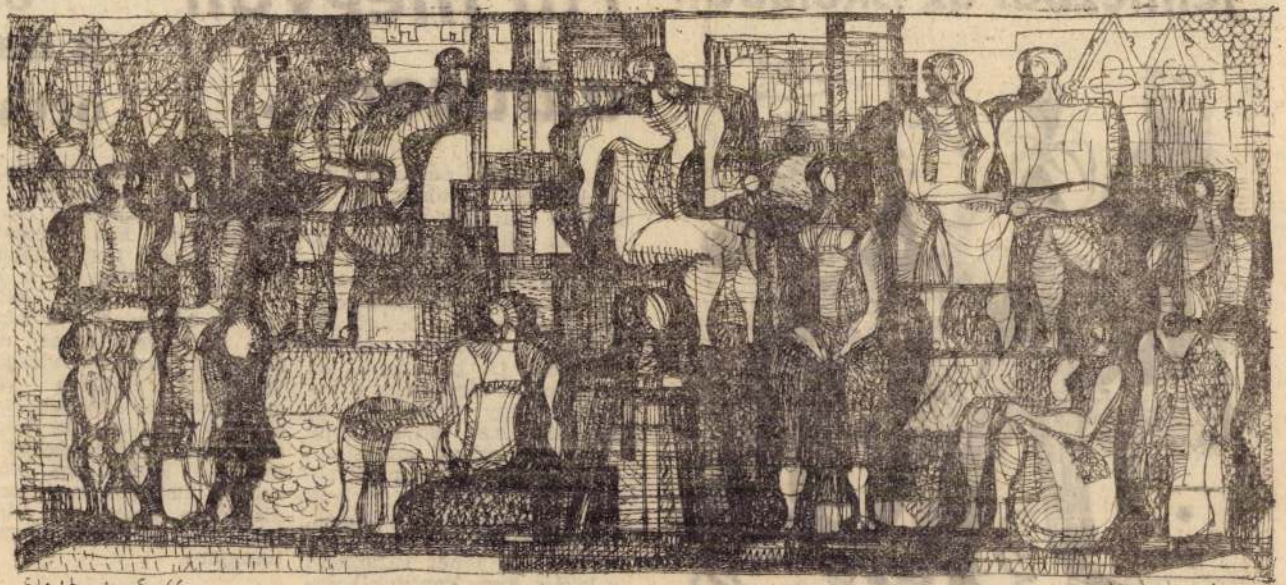

Stefániay E. 66.

STEFÁNIAY EDIT MŰVÉSZTELEP

már egyetlen arc
minden lehető arcod
minden eddigi és ezt
Én benne látom
valamelyik ősöd arc
török lovak taposta korból,
benne dédunokádét
a csillagjáró korból,
én rajta látom
a hajdani gyerekarcot,
mögötte látom
a szikár csontokkal kirajzolódó,
ezüstös fényű öreg arcot is.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 SZEP

TISZATAJ

Stefánizi Edit

/ 1021

Stefánizi Edit linómetszete

CSALÁDI KÖRBEN

Horgolt sapka

Nemcsak a horgolt blúz, pulóver divatos, hanem a sapka is. Az itt bemutatott csinos modell mindössze 10 deka vastagszálú gyapjúfonálból készült, s 7-es tűvel horgolták.

Mennyit követelhet a szülő?

Néhány nap múlva befejeződik az 1967—68-as tanév első féléve. Bár az osztályozó konferenciák január elején lesznek, a tanulók jegyeit december 21-én, az utolsó tanítási napon lezárják a tanárok. Tulajdonképpen már ekkor kiderül, ki milyen osztályzatot érdemel: esetleg dicséretet kap vagy megbukik. Ezeket a jegyeket ugyan csak az ellenőrző könyvbe jegyzik be — három és fél hónap nem is lehet értékmérője egy gyerek igazi tudásának —, nem életbevágóan fontos eseménye ez az ifjúkornak, mégis van sajátos szerepe, sajátos jelentősége: a szülő és a tanuló felelősségének és érdeklődésének felkeltése a gyermek, illetve önmaga iránt.

A tapasztalat szerint a szülők gyakran komolyabban veszik az osztályzatot, mint a tanulók — ami a felelősség vonatkozásában nem is hiba. A jegyekből, pusztán a jegyekből messzemenő következtetéseket vonnak le, s ezekbe a következtetésekbe már nagyon sokszor hiba csúszik. Elsősorban azok teszik ezt, akik jobb jegyet vártak gyermeküktől.

Egyik kollégám két évvel ezelőtt történt esetet mesélt el a napokban ezzel kapcsolatban. Egy édesapa kereste fel, akinek a lánya közepest kapott a kolléga tantárgyából. A szülő ugyan nem vádolta igazságtalansággal a tanárt — bár ilyen vádaskodás is előfordult már nemegyszer —, csupán értetlenül vette tudomásul lánya közepesét. Indokai a következők voltak: „Apám egyszerű parasztember volt, földes házban laktunk. Én érettségiztem — csak a túljelentkezés miatt nem vettek fel az egyetemre, bár ott is megfeleltem —, városban élek. Feleségem is érettségizett aszszony. Felnőtt fejjel levelező tagozaton elvégeztem a felsőfokú mezőgazdasági technikumot, családunkban csupa főiskolát végzett ember van. Tehát rátermett, szorgalmas emberek, lehetetlen, hogy a lányom kivétel legyen. Sőt! Egyszerűen nem vagyok hajlandó tudomásul venni! Minden este kikérdezem, s tudja a leckét. Dolgoznia nem kell, egyedül van otthon a háromszobás összkomfortos lakásban. Nem lottón nyertem, dolgoztam, s megszereztem. Én tehát léptem egyet előre apámhoz képest, megtettem a kötelességem, de ennek a gyereknek is lépnie kell. Neki már be kell jutnia az egyetemre! Ahhoz azonban mindig ötösre kell felelnie, mégpedig minden tantárgyból. Tehetsége, körülményei, szorgalma is megvan hozzá. S ebből nem engedek."

Kollégám szerint lehetetlen volt az apát meggyőzni következtetéseinek helytelenségéről. Hiába mondta, hogy abban az osztályban olyan tanulók vannak — nem is egy —, akik két jeggyel feltétlenül jobbak, mint a lánya. Hiába mondta, hogy bár a lány szorgalmas, gyengébb képességei miatt még egy rosszabb osztályban sem tudna jeles lenni — minthogy az osztályzásnak vannak relatív szempontjai is. Azaz hiába jellemezte az iskolai körülményeket az ezt jobban ismerő tanár, a szülő nem tágított és szüntelenül ismételgette: „A gyereknek tovább kell lépnie, egyetemet kell végeznie!"

Lépjünk tovább ettől az egyedi esettől, s mondjuk meg őszintén: mennyit követelhet a szülő? Jogában áll-e gyermekével pótoltatni a múltját? Követelhet-e többet, mint amit a gyerek képességei bírnak? Kényszerítheti-e gyerekét — esetleg idegrendszerének, egészségének rovására —, hogy reg-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG
Stefániai Edit
1997 DEC 17

1021

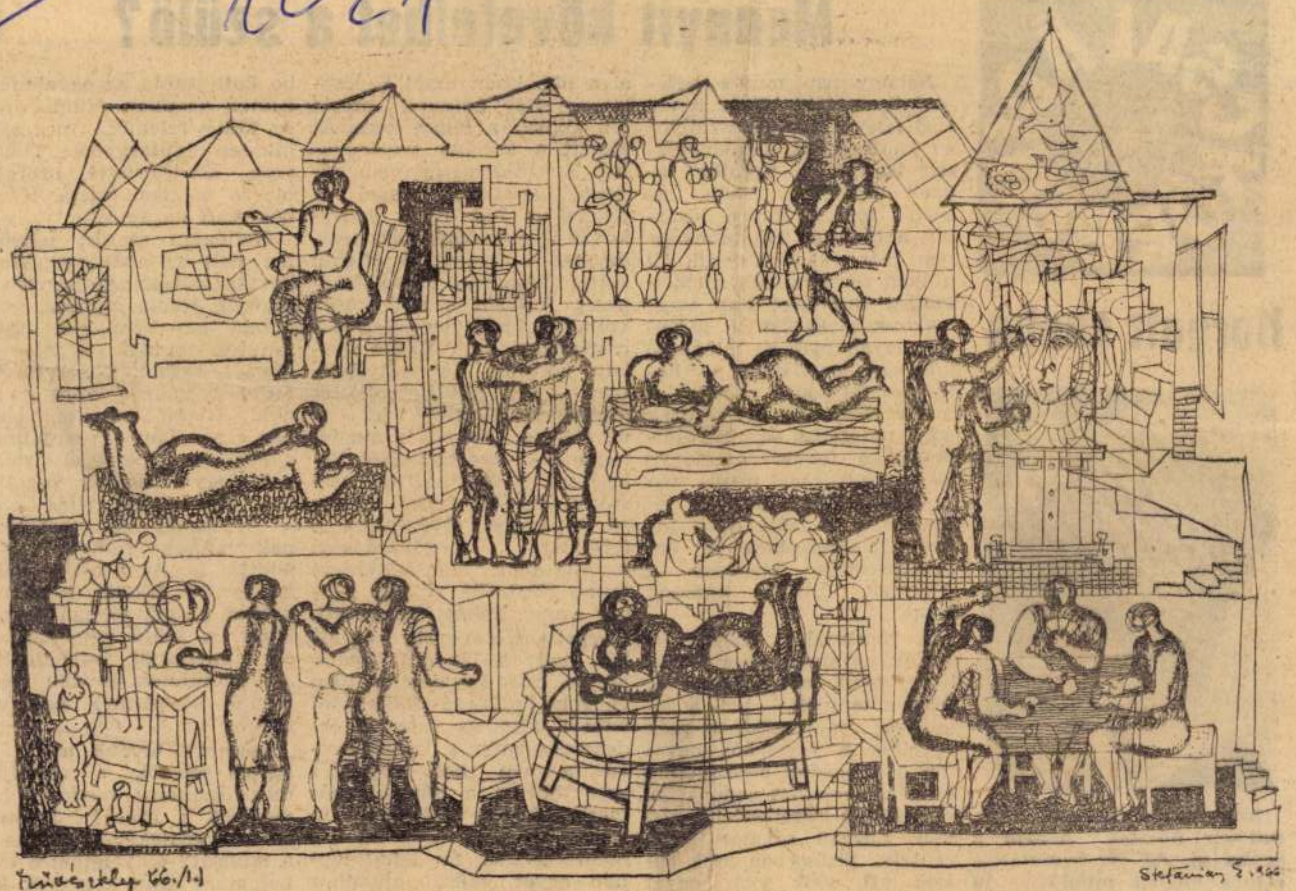

Stefániay Edit

Művésztelep

gyében, s több mint negyezren jártak az egészségügyi tanfolyamok valamely formájára.

A tapasztalatok szerint legnagyobb sikere az Anyák iskolája tanfolyamnak volt, amelyet 43 helyen indítottak A közegészségügyi tanfolyamok a városokban és az üzemekben voltak a legsikerültebbek, akárcsak az elsősegélynyújtó tanfolyamok, amelyeket főleg üzemeink dolgozói látogattak nagy számban. Hasznosnak bizonyultak a rövidített tanfolyamok is, amelyekből 11-et rendeztek a megye községeiben, üzemei-

Sikerről tanúskodik a m
gye tisztasági mozgalmán
nemrég lezajlott tavaszi ér
kelése is. Az értékelő bizo
ságok alapos, körülteki
munkát végeztek, s a rang
rolást kollektívan állapítot
meg. A megyei versenybizo
ság a beküldött értékelő
pok felülvizsgálása és saját
ellenőrzése alapján a követ-
kezőképpen állapította meg a
tisztasági verseny sorrendjét:
A községek közötti verseny-
ben első helyezést ért el *Eger-
vár*, ahol a tisztasági mozga-
a megye terü
A két város versenyéből *Zalaegerszeg* került ki győztesen, ahol ebben az évben igen sok társadalmi munkát fordítottak a város szépítésére, gondozására.

11 ezer külföldi turista az ünnepeken

Jugoszláviában négynapos munkaszünetet tartottak. Szomszédaink közül számosan arra használták fel az ünnepeket, hogy ellátogassanak hozzánk. Szombattól hétfőig kocsi, kocsit követett a 7-es műúton, s közöttük nemcsak csáktornyai, varazsdi, zágrábi, rijekai, hanem még belgrádi, nisi, szarajevói rendszámtáblájú járműveket is láttunk.

— Szombat reggeltől hétfő délig 8463 jugoszláv állampolgár lépett nálunk hazánk területére — mondották a letenyei határátkelőhely vezetői. — Rajtuk kívül még számos osztrák, olasz, csehszlovák, francia, belga, szovjet és nyugat-német turista útlevelét is kezeltük. Mondhatni, hogy éjjel-nappal talpon voltunk.

Rédicsen mintegy 2500 vendég érkezett hozzánk az ünnepek alatt.

A külföldi vendégeket mind Letenyén, mind Rédicsen az IBUSZ nagykanizsai kirendeltségének a munkatársai fogadták, gondoskodtak valutabeváltásról, s felvilágosításokat adtak az utasoknak.

A turista-invázió Nagykanizsán minden vendéglátó

TANÁCSADÓ

án fizetendő adékról

mezőgazdasági osztályának 28'0—1/1965. számú határozata szerint a Lispeszentadorjáni „Összefogás" Termelőszövetkezeti Csoport használatába került.

Az erdő után fizetendő földjáradék megállapításáról szóló 30/1960. (XII. 19.) F. M. sz. rendelet 8. §. (1) bekezdésében foglalt rendelkezések szerint a termelőszövetkezet tagot a termelőszövetkezetbe bevitt és a termelőszövetkezet használatában levő saját erdő után a tényleges használat idején földjáradék, illetve erdőjáradék illeti meg. A földjáradékot évenként, az erdő használatából származó haszon fogyasztói áron számított és termelési költségekkel csökkentett értéke 20—25 százalékának megfelelő összegben a közgyűlés állapítja meg.

Miután a termelőszövetkezetre vonatkozó rendelkezések a termelőszövetkezeti csoportokra is vonatkoznak, — erdőjáradék iránti kérelmével az erdőt használó és a kitermelést eszközlő Lispeszentadorjáni „Összefogás" Termelőszövetkezeti Csoport vezetőségéhez fordulhat.

A kérdést megválaszolta:
DR. BALOGH GÉZA
jogtanácsos

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Stefanik László
ZALAI HÍRLAP
1967 MÁJ 4.

Mai gyerekek — mai témák 1021

Aszfalt rajzverseny Nagykanizsán

Szöszke, barna, fekete fürtű gyermekfejek hajolnak az aszfalt fölé. Az apró kezekben színes kréták. Némelyik „művész" még a nyelvét is kiölti nagy igyekezetében. Csapong a gyermeki fantázia, s ennek nyomán érdekes, megkapó rajzok születnek a népes közönség előtt.

Első ízben rendeztek aszfalt-rajzversenyt Nagykanizsán. A műtermet és a rajzpapírt a Deák téri úttest képezte. Harmincnyolc pajtás vett részt a versenyen. Indultak volna többen is, de még az ilyen széles és hosszú úttest is véges.

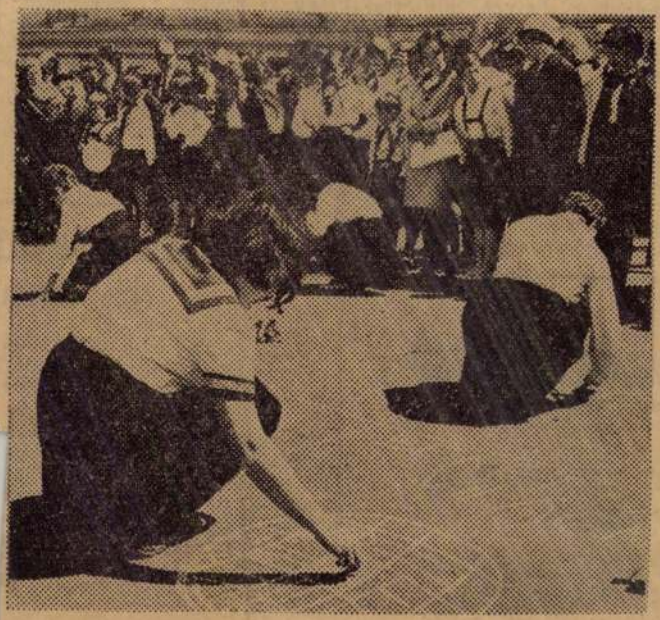

Népes nézősereg, és néhányan a versenyzők közül

Miről vallottak ezek a gyerekrajzok?

Az egyik békegalambot rajzolt és mellé írta: Békét Vietnamnak! A másik az úttörő élet legnagyobb élményét, a táborozást örökítette meg. Akadt akinek a fantáziáját az űrrepülés foglalkoztatta. S így tovább. Mai gyerekek, mai témák.

A harmincnyolc rajz elbírálásakor nehéz dolga volt a zsürinek. Haraszti László festőművész és társai sokáig tanakodtak egy-egy mű előtt. Az ítéletük ugyanis alapos megokolást kívánt, hiszen a versenyzőkön kívül a kritikus — és a szülői, vagy testvéri jog alapján elfogult — nézőket is meg kellett győzniük.

A versenyt Stefanik Laci ligetvárosi, ötödikes tanuló nyerte. Boldogan vette át élete első művészi honoráriumát, a városi művelődési osztály által felajánlott könyveket és rajztömböt. Rajta kívül még hat pajtást jutalmaztak.

Az aszfalt-rajzverseny nagy sikert aratott — érdemes lenne időnként megismételni és hagyománnyá avatni.

ÉT

és a sport

sportkörök elsősorban a tömegsportban értek el eddig figyelemre méltó eredményeket, s versenyein a tanulók 70—80 százaléka részt vett.

SOK HIBA van még a sportolók utánpótlás nevelésében. Ez abból adódik, hogy az általános iskoláknak csak kis hányadában működik valóban sportszakkör, s ott is alig 1—2 órában. A sportiskolák átszervezése következtében pedig egyelőre megyénkben — reméljük, csak átmenetileg — megszüntették az utánpótlásképzés e szervezett formáját. Több türelem, több szakköri óraszám és sok tanuló bevonása szükséges az iskolai sportmunka színvonalának fokozatos javításához.

Az alig egy hete megtartott megyei konferenciának egyik fő témája éppen az iskolai testnevelés volt. Azért is vetettük fel mindezt, hogy serkentsük azokat, akik segíteni akarnak az iskolai testnevelés és sport problémáinak megoldásában, s akik célul tűzték ki a valóban sokoldalúan fejlett embertípus kialakítását.

Szabó Zoltán

Középfokú iskolai bajnokság

Az ITSK nyerte a kosárlabda-rangadót

Kecskeméti ITSK—Bányai J. Gimnázium 81:78 (41:40)

Kecskemét, vezette: Ikotics.
ITSK: Szabó F. (25), Szabó I.

Apróhirdetések

NYOMDA V. Kecskemét, Kéttemplom köz. Keres felvételre férfi segédmunkásokat, papírszakmában jártas férfi munkaerőt raktárnoknak. 9462

HÚSJELLEGŰ hízott sertés eladó. Érdeklődni délután 15 órától, Kecskemét, X., Rózsa Ferenc utca 13. Nagyállomás mögött. 9522

ELADÓ kétszárnyas szoba ajtó, egy hold közeli szőlő, lakóépülettel. Kecskemét, Epreskert u. 29. Sürgős.

ÓRAJAVÍTÁST, vésést vállalok. Órát veszek. Karóraszíjak nagy választékban kaphatók. Vörös Gábor órás. Kecskemét, Batthyány u. 29.

MOSZKVICS 408-as olajzöld, 3800 km-rel eladó. Tiszakécske, Béke u. 141. Hangyási. 10608

ELADÓ 10 éves fiúnak alig használt bőrkabát és perzsabunda. Érdeklődni: Kecskemét, IV. Nefelejcs utca 1. szám. Kocsisék. 9530

D. CSEPEL motorkerékpár üzemképtelen állapotban, olcsón eladó. Kecskemét, Budai betonút, 10-es busz végállomása. 9521

ELADÓ Kecskemét, Nyíl utca 12. számú házrész, nádtetős. Érdeklődni délelőtt 10—15 óráig. 9523

KERESEK kétszoba összkomfortos szövetkezeti, vagy főbérleti lakást sürgősen. Kecskemét, Nyíl u. 12, délelőtt 10—15 óráig. 9524

BUDAÖRSI egy szoba, konyha, mellékhelyiségből álló házrészem elcserélem kecskeméti nagyobbért, megegyezés szerint. Leveleket „Budaörs 94 722" jeligére a Kecskeméti Magyar Hirdetőbe. 9525

KÁLYHA jó állapotban eladó. Kecskemét, Bocskai utca 22. 9526

ALBÉRLETI szoba kiadó. Kecskemét, Frankel Leó u. 4. sz. Szeleifalu. 9527

HÁROMSZOBÁS, kertes családi ház eladó, beköltözhetően. Szövetkezeti lakást beszámítok. Kecskemét, Lóránffy Zsuzsanna u. 8. 9528

NOI irhabunda középtermetre eladó. Kecskemét, Hargita u. 9. Honvédkórháznál. 9519

ELADÓ szoba, konyha, kamrás ház. V[illegible] Kecskemét, Szamos u. 2. I. kerület. 10604

KÉT és fél, 3 szobás öröklakást veszek sürgősen, készpénzfizetéssel. Ajánlatokat „Belváros" jeligére a kiadóhivatalba kérek. 10678

WARSAVA személygépkocsi jó állapotban levő, eladó. Kiskunmajsa, Sallai u. 55. 10580

KULON bejáratú szobába férfi szobatársat keresek. Kecskemét, Sörház utca 21. 9492

FÜNÉROS ágy, csempézett tűzhely, petróleumfőző eladó. Kecskemét, Szamuely Tibor u. 3. 9490

ELADÓ oldalkocsis, kéthengeres Jawa és 26-os férfi kerékpár. Kecskemét, Máriahegyi iskola, (Nyíri út). 9487

ELADÓ 2000 Wattos villanykályha teljesen új, (garanciális). Megtekinthető délután 3-tól, Kecskemét, Margit utca 5/a. 9488

ELADÓ beköltözhető tanya, egy hold földdel, Kerekegyháza faluhoz 20 percre. Érdeklődni: Kecskemét, Kada Elek u. 14. 9483

ELADÓK kedvezményesen, modern hálóbútorok, szép szelon, kétszemélyes rekamiék, bordó garnitúra, toalett-tükör, éjjeliszekrények. Kecskemét, V., Vak Bottyán u. 9. 9482

ELVESZTETTEM 20-án Kecskeméten, a Nagyállomáson gyékénytáskámat. Kérem a becsületes megtalálót, hogy a benne levő üzleti könyvemet Udvardi János, Nagykőrös, Postahivatal hírlapárusának címére 100,— Ft utánvéttel megküldeni szíveskedjen. 10621

ELADÓ Kecskemét, I. ker. Béke tér 7. számú ház. 10630

FIGYELEM! Megvételre keresek 10 ezer db vályogot. Kisebb tételt is megveszek. Kocsis Ferenc, Jakabszállás, IV. u. 90. 10623

GYÓGYSZERTÁRI asszisztensnő albérletet keres, lehetőleg a város központjában. Címet kérek Csongrádi u. gyógyszertárba, du. 13—15 óra között, Kecskeméten. 10317

ELCSERÉLEM konyha, szobás, kamrás lakásomat nagyobbra vagy hasonlóra. Érdeklődni Kecskemét, Kádár u. 14. Kapuval szemben. 10319

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Stefániai Edit

1967 DEC 1

1021

1967. december 1, péntek

A Művésztelepről jelentjük

A zománc hazájában

A kis szoba sokkal inkább hasonlít műhelyhez, mint műteremhez. Szerszámok, lemezek, véső, kalapács... Az ablakon át árad az őszi verőfény.

Stefániai Edit műterme. A kisebbik, ahol a fiatal szobrászművész domborművei, zománcképei készülnek. Kinn, a nagyteremben a súlyos, sok tonnás mű most pihen. Azért jött Kecskemétre, hogy elkészítse a Képzőművészeti Alap rendelésére azt a hatalmas pirogránit díszrácsot, amelyet majd Budapest XX. kerületének egyik modern terén állítanak fel.

Előbb az érdekes alkotást mutatja meg a művész. Csillagalakban szétfutó háromágú kőkerítés. Játékos, szeszélyes formák, a súlyos anyag szinte lebeg, táncolnak rajta a fények. Hosszan nézheted, s mindig találsz rajta újat, meglepőt. Egy iskola és egy óvoda udvarát választja majd el; a gyerekek bizonyára szeretni fogják.

Azután visszamegyünk a kisebbik műterembe, ahol valóságos kiállítás fogadja a belépőt. Ezek nem megrendelésre készült munkák, Stefániai Edit a maga örömére kísérletezik velük, kutatja, az anyag megmunkálásának új, meg új lehetőségeit. Kiváltképp a zománcképek megnyerők.

— Itt szerettem meg a zománctechnikát — mondja. — Számomra Kecskemét a zománc hazája. Itt a Művésztelepen is van egy kis kemence, de szívesen fogadnak bennünket mindig a ZIM-ben is, ahol a nagyobb munkáink elkészülhetnek.

Stefániai Edit szobrászművész a díszrács modelljével.

Nézem a mesekönyv-illusztrációkhoz hasonlatos fantáziadús zománcképeket. Piros, sárga, kék... Mélytüzű színek. Jókedvre derül láttukra az ember.

— Szeretjük a Kecskeméti Művésztelepet, — mondja Stefániai Edit — különösen a fiatalok körében népszerű. Csend, kényelem. Annak, aki dolgozni akar, valóban nincs ennél jobb, nyugalmasabb hely. — Elmosolyodik. — Hiszen elég messzi is van a várostól.

M. L.

A bizsu is elegáns

Rózsaszín, vagy fehér teklából fűzött gallér, ugyanolyan karkötővel. Magasan záródó ruhákhoz rendkívül dekoratív

A női divat változékony, mint az időjárás. A különbség az, hogy míg az időjárás változásairól rövid távon kapunk jelzéseket a divat változásait a divattervezők és az iparművészek alkotásai már hónapokkal előbb jelzik. Ezekből szedtünk össze néhány újdonságot egy speciális, de fontos divatterületről: a bizsukról.

Mi hát a legújabb bizsudivat? Hódít a garnitúra; az azonos alapanyagú, formájú és színű összeállítás. Kivágott ruhákhoz az egy, vagy többsoros gyöngyöt, kolliét, karkötőt, fülbevalót, a nyaknál magasan záródó ruhákhoz, a fazontól függően, két vagy több tűt, gyűrűt, karkötőt, hajdíszt és ezek variációit viselik. Esti öltözékhez nagy divat a köves gyűrű és a csillogó hajdísz.

A téli szezon textilalapanyagai között sok fémes, vagy fémmel átszőttel talál-

A természet évezredes csodája a borostyán. A sárga különböző árnyalataiban, különleges csiszolással és modern felfűzéssel készülnek a borostyánékszerek. A barna és zöld színek minden árnyalatához és az összes sötét tónusú ruhához remekül viselhetők. A borostyánekszereknek még egy előnyös tulajdonságuk van: kortól, évszaktól és alkalomtól függetlenül, a legtöbb ruhafazonhoz elegáns és finom kiegészítők.

Visszatérve a szezonokra, rövidesen itt a tavasz, a kosztümök, kötöttholmik időszaka. Divatosak lesznek a fa eredeti színeire pácolt, fából, az élénk színű műanyagból és kerámiából készült bizsuk. A formák között sok a fürtös, gömb, pálcika és egyéb geometrikus, valamint az amorf.

A tavaly divatba jött rendkívül dekoratív lógós, fürtös fülbevalók továbbra is di-

CSALÁDI KÖRBEN

A játék helye

Íme, néhány tanács:

Ha van egy nagyobbacska ládánk, abban minden játékot elhelyezhetünk. A ládát tegyük az ablak alá. Lecsukva kényelmes ülőhelyként is szolgálhat; csupán néhány színes párnát kell rátennünk a láda födelére, vagy hátlapként. Élénk színű, tarka anyagból készült, kétrészes rövid függöny, amelynek végeit szalaggal kötöttük össze, tö-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
17. Budapest V., Petőfi Sándor u. 1
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Stefániay Edit
1968 FEB 1 7

1021

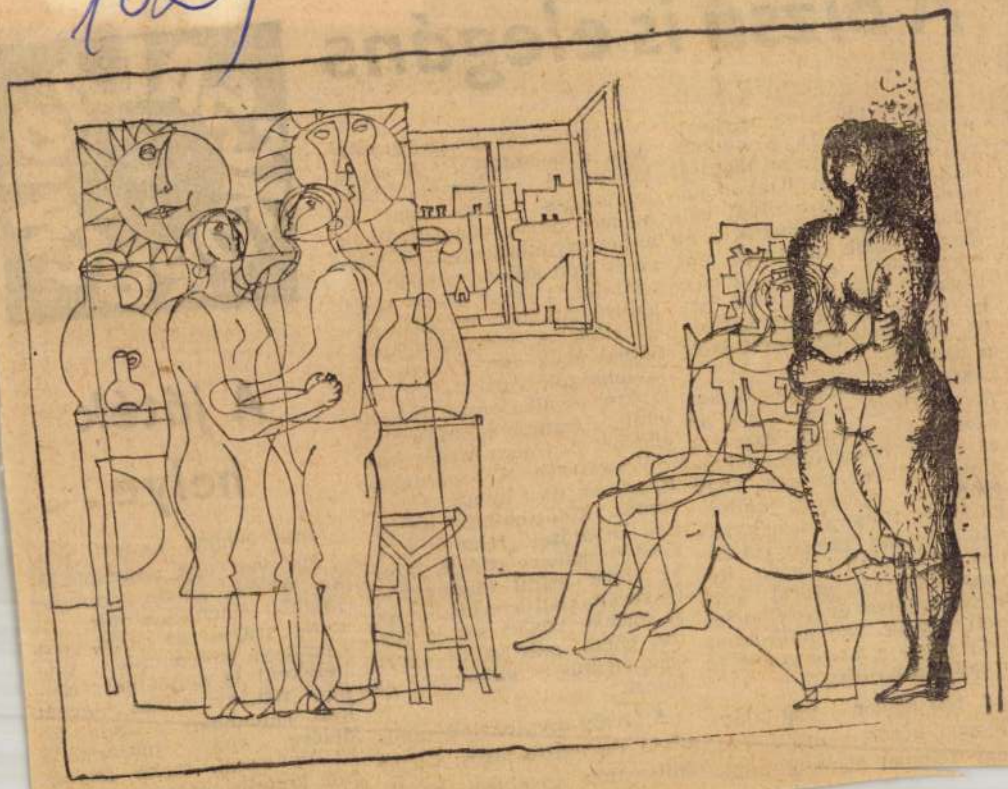

Stefániay Edit

EMLÉK

Kósa Feri (»Öcsi«, ahogyan ismerősei, barátai nevezik) falusias kucsmájában, rövid télikabátjában úgy jött be a megbeszélésre, mint egy parasztfiú. Órákig beszélgettünk mindenféléről, pedig azzal kezdte, hogy tíz perce van.

— Miért is kell egy-egy filmet megcsinálni? — kérdezte tőle valaki.

— A Tízezer napot bemutatták a szülőfalumban is. Elment megnézni nagyanyám, de kicsit megkésve érkezett. »Az unokám filmje megy, engedjenek be« — mondta. Beengedték. »Tesék ide bemenni, leülni« — mondták neki. Végignézte a filmet, aztán odament a jegyszedőhöz és ennyit mondott: »Kedvesem, igazán adhattak volna egy széket, nem az unokám miatt, hanem mert én már nyolcvanéves vagyok«. — »De néni kérem, hiszen ott volt a szék!« — »Hol?« — »Azt a lapot le kellett volna hajtani!« Az én nyolcvanéves nagyanyám végigkucorogta a filmet, mert nem tudta, hogy a moziban a széket le kell hajtani. Akkor volt életében először moziban. Hát ezért kell egy-egy filmet megcsinálni . . .

Kiss Gyuszi, a legfiatalabb zongorista-nemzedék rokonszenves képviselője, aki a Rádió 1966-os zongoraversenyének győzteseként lett egyszerre ismertté, bejött a próbára, meglátta a zongorát, felnyitotta, elkezdett játszani. Nem állhattam meg, odamentem, leültünk négykezesezni. Egy pillanatra megálltunk. A csendben ránkdörrent a rendező hangja:

— Na mi lesz, szórakozunk vagy dolgozunk?

Összenéztünk, a szakmabeliek cinkos, kicsit sajnálkozó mosolyával. Mert mit is tudhatja ő. . .

A rendező folytatta:

— Nekem a műsorba egy műsorvezető kell, nem egy zongorista!

Megint összenéztünk. Vajon melyikünkre gondolt?

Az egyik próba szünetében jól öltözött, mi több, elegáns fiatalember jött oda hozzám a tévé büféjében.

— Antal Imre?

— Igen, tessék.

— Schrachta Sándor vagyok.

Egy pillanatig nem tudtam, fiatal képzőművész, tanár, minisztériumi előadó, vagy mi. Észrevette a tétovázást, kisegített:

— Az országos kombájnos verseny győztese.

Elröstelltem magam. Micsoda ostoba reflex, hogy egy kombájnoshoz olajos overállt, svájcisapkát, bakancsot társít az ember? Másodszor akkor hozott zavarba, amikor elmondta, hogy 209 vagon gabonát »kombájnolt le«, s hogy ez egyben Európa-rekord is. Eszembe jutott ugyanis, hogy én reggel két kiflit eszem a kávéhoz, az körülbelül öt deka, egy mázsa búzából lesz vagy hatvan-hetven kiló liszt, tehát a 209 vagon búzából süthető mennyi is . . . te jó ég! . . egy vagon lisztből körülbelül 400 000 kifli, ez 200 000 ember reggelije. A 209 vagonból lett mondjuk, 150 vagon liszt. Ez 150-szer 200 000 ember reggelije . . . Ennyi tehát az, amit Schrachta Sanyi lekombájnolt . . . .

Szabó Pista, az »Álmodozások kora« és az »Apa« kitűnő, fiatal rendezője adás előtt izgatottan jött oda hozzám:

— Imre, egy nagy szívességre kérlek.

— No. Mi az?

— Igaz, hogy bejön Albert Flóri is?

(Flóri ekkor még a Telesport kamerája előtt ült; korábban, az edzések miatt, nem tudtunk beszélgetni, csak közvetlenül az adás előtti félórában.)

— Igaz, Pistám, bejön.

— Jaj, ha egy mód van, mutass be neki, nagyon szépen kérlek!

Kicsit meghökkentem. Elég furcsa kérés volt, de hát isten neki. Aztán már adás előtt nem volt idő összehozni Szabó Pistát és Albert Flórit, mert kigyulladt a piros lámpa a kamerák fölött, felhangzott a szignál. Engem bántott, hogy nem tudom teljesíteni Pista kérését. Végül is odacseleztem magam Alberthoz, karonfogtam és odavittem Szabó Pistához, meg Kósa Ferihez, s ott, a kamerák előtt, a legszószerintibb »élőben« ismertettem össze őket. Flóri alighanem máig se érti, miért hökkent meg annyira a két filmes, amikor kezet nyújtott nekik. Mind a hárman zavarba jöttek, csak én élveztem a szituációt. Mert kiben nincs egy gonoszkodó kisördög?

Fotók: FARKAS TAMÁS, SZALAY ZOLTÁN és ZARÁND GYULA

Czakó Márta, az OKISZ laboratóriumában dolgozó női szabó látja először a legújabb modelleket. Pontosabban: ő — és még néhány kolleginája — csinálja ezeket a mindig megújuló kreációkat.

— Mit szeretsz varrni? — érdeklődtem.

— A nagyestélyiket! — mondta felcsillanó szemmel. — Azok olyanok, mint az álom. Azokkal gyönyörűség dolgozni. A sok csodás anyag, meg hogy milyen is lesz élőben a tervező rajza . . .

— Nem fáj a szíved, hogy nem magadnak varrod?

— Miért fájna? Én a legtöbbet fel se venném, olyan lehetetlen a szabása. Püff neki!

Az Illés zenekar a kamerák előtt vette át az Ifjúsági Magazin díját, a »Gitáros Imit«, amely a legjobb beat-zenekart illeti. Adás előtt Illés Lajos, a zenekar vezetője ugratta Szörényi Leventét:

— Ehhez a figurához te álltál modellt!

Szörényi higgadtan és fölényesen válaszolt.

— Méghozzá boldogan! Tudtommal ugyanis ez a világ első »szobra«, amely egy beat-zenészt ábrázol.

— Olyan is! — tette hozzá Illés.

Szörényi erre nem szóban válaszolt, elkezdte játszani gitárján a zenekar közismert számát: »Nem érdekel, amit mondsz, nem érdekel, ne is mondd!«

És végül önmagamról . . . Hogyan kerülök én a »leg«-ek közé? Erről szólni a *leg*nehezebb, merthát szerény sikereimről mégsem »*leg*«-elhetek! *Leg*feljebb ennyit: tán azért, mert a nevem az ábécé *lè*gelső betűjével kezdődik.

ANTAL IMRE

NÉMETH LAJOS

DOLGOZÓ EMBEREK KÖZÖTT

Immár az ötödik alkalommal rendezték meg az Ernst Múzeumban a szakszervezeti mozgalom patronálásával a „Dolgozó emberek között" című kiállítást. Néhány évvel ezelőtt e tárlat a szerződéses alapon gyárakban festő és mintázó művészek alkotásait gyűjtötte össze. Most azonban már kiszélesedett a köre, és általában a munkaábrázolásokat, a mindennapi jeleneteket tolmácsoló képek, szobrok és grafikák válogatott anyagát tárja a közönség elé. Sőt, a jelenlegi kiállításon még tágabbra nyíltak a kapuk, hiszen szerepel Lenin emlékműterv, Benvenuto Cellinit ábrázoló érem, „Kőkor" című kompozíció, békeplakát terv, Guevarának emléket állító linómetszet stb. Némiképp a tárlat a nagy nemzeti kiállítások kicsinyített másává szélesedett tehát; de olyanok is nagyobb anyaggal szerepelnek rajta, akik egyébként a reprezentatívabb nemzeti tárlatokra inkább csak néhány művel szoktak bekerülni. Ugyanakkor ennek az ellenkezője is érvényes: jóllehet kiállít néhány ismert mester is, a legtöbb vezető művész távol maradt a kiállításról. Ezért a „Dolgozó emberek között" című kiállítás — tompítottan, leszűkítetten — mutatja jelenlegi képzőművészetünk helyzetét, belső problémáit.

Ha szélesedett is a kiállítás témaköre, a művek nagy többsége a mostani kiállításon is a mindennapok életéből merít. Ebből fakadóan is túlnyomórészt természetelvűek és realisták, még ha néhány műnél a forma átfogalmazottabb, stilizáltabb is.

A „mindennapok élete" témakör végigkísérte a művészetek történetét, és olyan nagyszerű művészi korok fő tematikája volt, mint a holland realizmusé és némiképp az impresszionizmusé. Ugyanakkor e témakörben okozta a legnagyobb rombolást a naturalizmus és a kispolgári szentimentalizmus is. A 19. század zsánerpiktúrájának anekdota-illusztrációi ugyancsak kompromittálták e témakört. Nem kis mértékben épp a zsánerpiktúra kisszerűsége ellen támadtak a modern képzőművészeti irányok is. A téma azonban ismét virágzásnak indult a neorealizmusban és a neoprimitív irányzatokban, így például a mexikói és az olasz expresszív-realizmusban vagy az úgynevezett naiv festők munkásságában.

A 19. századi magyar festészetben ugyancsak megtalálható az úgynevezett müncheni realizmus, azaz az anekdotizáló zsánerpiktúra számos emléke, ám a nagybányai majd az alföldi festők munkásságában megfogalmazódott a festészet nyelvén is a „mindennapok költészete". A két világháború közti periódusban pedig Derkovits Gyulának a proletárélet mindennapjait enciklopédikus gazdagsággal végigkísérő pikturája azt is bizonyította, hogy e témakörből a művészet legmagasabb ormáig is el lehet jutni.

A felszabadulás utáni fejlődésben egy ideig a realista célú művészet az akademizáló tendenciákkal és a naturalista szemlélettel szennyeződött, és ismét elsősorban a mindennapi életet jelenítő műveknél éledt újjá a parlagi naturalizmus, a konvencionális, kisszerű zsánerszemlélet. Ezért nehéz feladatra vállalkoznak azok a mai festők és szobrászok, akik e témakörhöz nyúlnak, hiszen itt a legerősebb az ötvenes évek zsánerszemléletének a visszahúzó hatása. A mostani Ernst múzeumbeli kiállítás néhány képe és szobra ugyancsak bizonyítja a túlélt, naturalisztikus és akadémikus formák makacs továbbélését. Nem is véletlen, hogy azok a művek a legmegoldottabbak, amelyek inkább általáno-

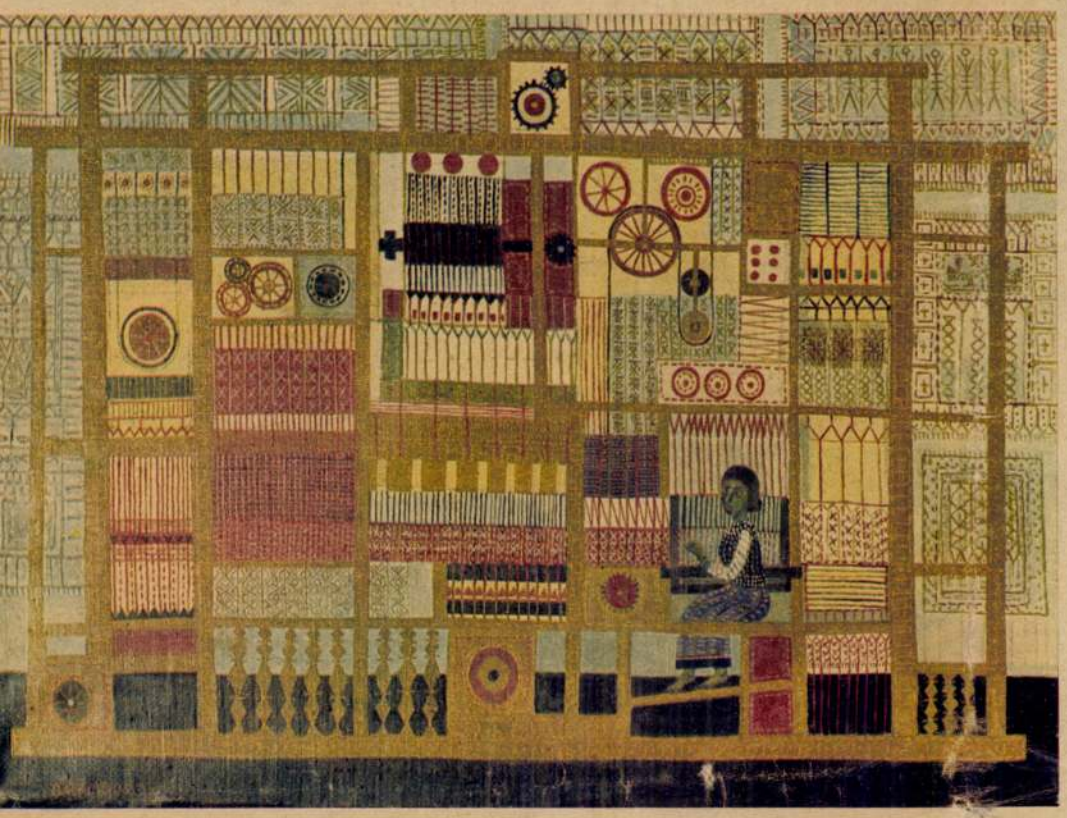

GÁLAMBOS TAMÁS: SZÖVŐNŐ

STEFANIAI JUDIT: MŰVÉSZTELEP

UDVARDI ERZSÉBET: BADACSONYI HÁROM KIRÁLYOK

CSONTOS LÁSZLÓ: HAJÁTFONÓ

A SZTÁLINGRÁDI CSATA

Huszonöt évvel ezelőtt, 1943. február másodikán ért véget a sztálingrádi csata, mely a második világháború döntő fordulatának bizonyult. Rejtvényünk Pablo Neruda egyik nagy poémájából idéz három sort. Az idézetet megelőző sorok így hangzanak: »Víz, kő és vas teljes zenekarával / merül fel Sztálingrád a vérből, a pékségben a kenyér újraéled . . .« Majd: vízszintes 11., függőleges 1. és 19. sz. sorok. Beküldendő az idézet február 13-ig.

Vízszintes:

12. Téli sporteszköz. 13. . . . a gyümölcs Steinbeck regénye. 14. Francia regényíró (Claude). 15. Alumínium vegyjele. 16. . . . bene, ibi patria = ahol jó, ott a haza. 18. Világhírű olasz író (Alberto). 20. B. L. A. 21. Város az NDK-ban. 23. A középkorban katonai hivatású nemes. 24. Csendes. 25. Enyelgés. 26. Nitrogéngyáráról híres dunántúli község. 27. . . . Burgiba, Tunézia államelnöke. 28. Japán őslakója (1. kockába —'). 29. Világhírű olasz filmproducer (Carlo). 31. Három, franciául, fon. 32. K. U. Ú. 33. Kiváló olasz író (Italo). 35. Szovjet hírszolgálati iroda. 36. Rákos Sándor. 37. . . . Lázné, fürdőhely Csehszlovákiában. 39. Európium vegyjele. 40. Nagy amerikai költő — ford. (Edgar Allan). 41. S. S. I. 42. Tartó — ford. 44. Több egyiptomi fáraó neve. 46. Nílusi sziget Kairónál — ford. (utolsó kockába —'). 48. Idea. 49. T. Z. B. 51. Amikor két sor vége összecseng. 52. Angol államférfi, miniszterelnök (Robert, 1788—1850). 53. Próbamérkőzés, bevett angol kifejezéssel. 55. Eredmény nélkül — sportban. 56. P. T. K. 57. Európai nép. 58. Vízi átkelőhely. 59. Francia kötőszó. 61. Égési termék — névelővel. 63. Mássalhangzó fonetikusan. 64. Veszélyjel a tengeren. 66. Védő. 67. Téli sporteszköz. 69. Anya — németül. 71. Rejtély. 73. A klasszikus Trója görög neve. 74. L. L. F. 76. Mezőkövesdet és környékét lakó népcsoport. 77. A mai Franciaország területén élt kelta néptörzs. 78. A rágószerv helye a szájban. 80. Szárnyas. 81. L. N. L. 82. Bajorország régi latin neve. 84. Érzékszerv. 85. Arany vegyjele. 86. . . .-Hari, az első világháborúban kivégzett jávai kémnő. 87. Csecsemőgondozó. 89. Georgia USA-állam betűjele. 90. Névelő.

Függőleges:

2. Finnország nemzeti zeneszerzője (Jan, 1865—1957). 3. Mássalhangzó kiejtve. 4. Szegény — németül. 5. Becézett női név. 6. Athén fellegvára. 7. Világhírű olasz filmíró (Cesare). 8. Vajda János nagy szerelme (ford.). 9. A kukorica növénytani neve. 10. Angol személyes névmás. 11. Az epikai költészet múzsája. 17. Törökország köztársasági elnöke volt. 20. Aprólékos munka. 22. Időszámítási egység — ford. 24. Számnév. 29. Francia viszonyszó. 30. I. N. S. 33. Francia király, a róla elnevezett uralkodóház megalapítója (Hugo, uralkodási ideje 987—996). 34. Sárga színárnyalatú festék. 37. A Rajna fontos mellékfolyója. 38. Piros kátrányfesték. 40. Textilanyag — ford. 43. . . .-Lenk, mongol fejedelem (1336—1465). 45. ». . . az okoskodás«. 47. Közvetítő állomások. 49. Áramátalakító népies elnevezése 50. Magyar filmrendező (Péter). 53. Között — olaszul. 54. Űrmérték rövidítése. 60. Helyettesít. 62. Hátrafelé megy. 64. Csendes — németül. 65. Japán váltópénz. 67. Harangszó. 68. Idős ember megszólítása faluhelyen. 70. Lengyel eredetű lovasfegyvernem. 72. Vézna magas termetű. 74. »Fakó . . . a Murza Lajta vizét átússza«. 75. Tisztálkodóhely. 78. Magas növény része. 79. Irán pénzegysége. 82. Költői indulatszó. 83. Nagy magyar költő. 86. M. N. 88. A. Ö.

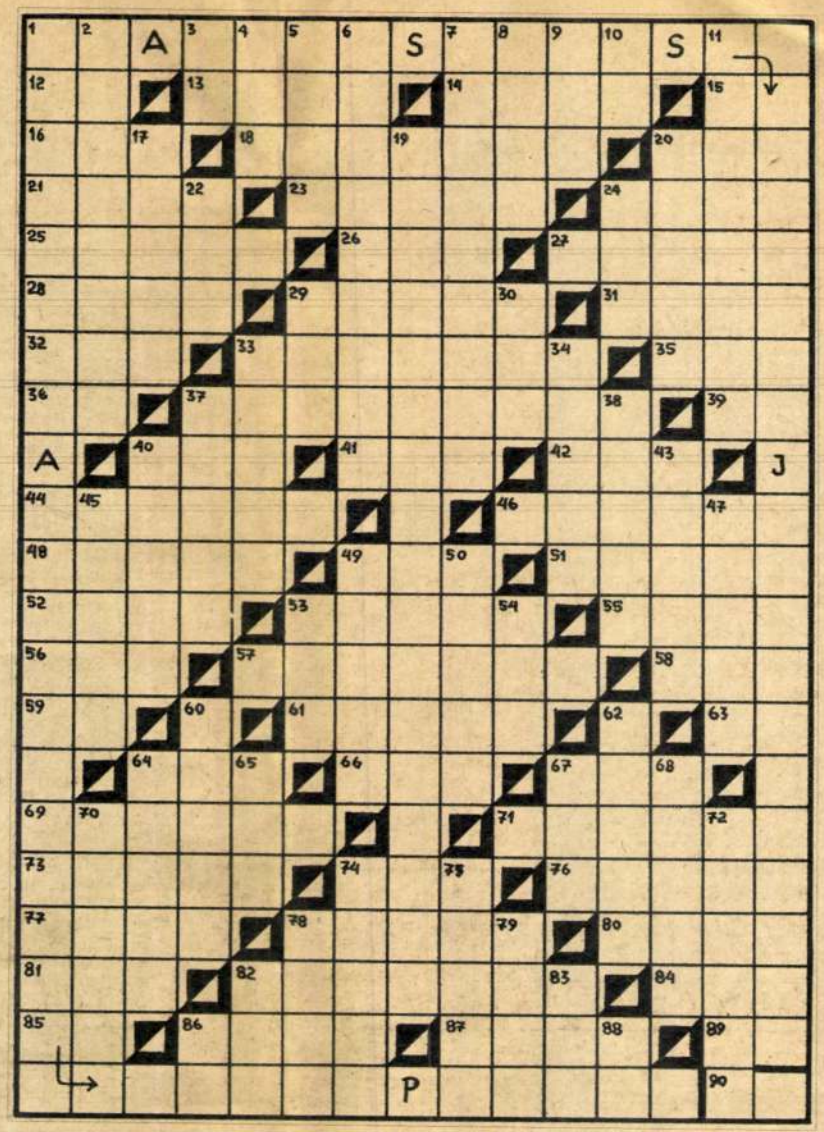

Címzés: Tükör szerkesztősége, Bp. 8. pf. 6. »Rejtvény«

A 4. számban megjelent rejtvény megfejtése:

Süt a nap, elállt a hó már, mégis pelyhek hullanak: puhán, halkan, pehelymód száll pillanat és pillanat.
(Babits: Halovány téli rajz)

Könyvjutalmat nyertek: Babós L., Szőllősi A., Danizi F., Kazal T.-né, Dr. Fejér J.-né, budapesti, valamint özv. Nahoczky A.-né, Villányi J., Kovács O., Szénássy M., Nagy E., Ötvös F., Lázár A., Posgai L., Torda K., Bakos P.-né, Dr. Ott Gy.-né, Dede S., Zalai J.-né, Füri L., Csák G. vidéki megfejtőink.

S

Régi változatok felújítása nem mindig jár sikerrel. Alábbi játszmánkban a német nagymester biztosan dönti meg ellenfele megnyitási kísérletét.

Szicíliai védelem
W. Unzicker — U. Steiner
Krems, 1967

1. e2—e4	**c7—c5**
2. Hg1—f3	**Hb8—c6**
3. d2—d4	**c5×d4**
4. Hf3×d4	**d7—d5?!**

Nimzovics egyik változata, amely ma már ritka.

5. Ff1—b5	**. . .**

Az elmélet szerint a legjobb.

5. . . .	**d5×e4**
6. Hd4×c6	**Vd8×d1†**
7. Ke1×d1	**a7—a6!**

Ismert módszer az átmenetileg áldozott tiszt visszanyerésére.

8. Fb5—a4	**Fc8—d7**
9. Hb1—c3!	**b7×c6?**

Valamivel jobb 9. —, Fc6: 10. Fc6:†, bc: 11. He4:, e5 12. Ke2! Kashdan—Sandrin, USA bajnoksága, 1948.

10. Hc3×e4	**e7—e5**
11. Fc1—e3	**f7—f5**
12. He4—c5!	**Hg8—f6**
13. Kd1—e2	**Hf6—d5**
14. Bh1—d1!	**Ff8×c5**

14. —, He3:-ra 15. Bd7:!, Fc5: 16. Fc6:!, Bc8 17. Bc7†, Kd8 18. Bc8:†, Kc8: 19. fe: világosnak gyalogelőnyre vezet.

15. Fe3×c5	**0—0—0**
16. Ke2—f1	**Kc8—c7**
17. c2—c4	**Hd5—b6**
18. Fc5×b6†	**Kc7×b6**

A csere után azonos bábok maradtak a táblán, de sötét gyalogállása gyengébb és világosé a „jó futár" amely támadja az ellenfél azonos színű mezőkön álló gyalogjait.

19. Bd1—d6!	**Kb6—c7**
20. Ba1—d1	**Bh8—e8**
21. b2—b3!	**. . .**

Biztosítja a c4 gyalogot 21. —, Be6 tehermentesítő akció esetére.

21. . . .	**e5—e4**

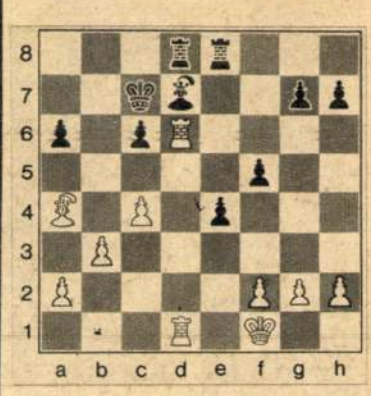

22. f2—f4!!	**. . .**

Nem látványos, de mégis nehéz és fontos lépés, amely ártalmatlanná teszi sötét királyszárnyi gyalogtöbbletét.

22. . . .	**e4×f3**
23. g2×f3	**f5—f4?**

Fenyeget ugyan 24. —, Fh3†, de ez könnyen védhető. A gyaloglépés újabb gyengítés.

24. Kf1—f2	**a6—a5**
25. c4—c5	**Be8—f8**
26. a2—a3	**Bf8—e8**
27. b3—b4	**a5×b4**
28. a3×b4	**Be8—f8**
29. Bd1—d4!	**. . . . .**

Most sötét négy tisztje közül egyik sem léphet. Pl. 29. —, Bf7? 30. Fc6:! stb.

29.	**g7—g5**
30. Bd6—h6	**Bf8—h8**
31. Bd4—d6	**Bd8—a8**
32. Bd6×d7†!	sötét feladta.

Igen egységes, logikus játszma.

3 SPORTKÉRDÉS 3 VÁLASZ 100 TOTÓSZELVÉNY

TIPPELJEN A TÜKÖR -BEN

(Az itt közölt mérkőzések szerepelnek a 6. heti totószelvényen is.) 1, 2, vagy x? Töltse ki a szelvényt, vágja ki, ragassza rá egy levelezőlapra és küldje be lapunknak. (Tükör, Bp. VIII., Gyulai Pál u. 14. szám.)

Beküldési határidő: február 10, déli 12 óra. Sorsolással döntjük el, hogy a helyes megfejtők közül ki kapja a 100 totószelvényt.

Tippversenyünk huszadik fordulójának eredményét és a szerencsés megfejtő nevét február 20-i számunkban közöljük.

100

A TIPPVERSENY HUSZADIK FORDULÓJÁNAK 3 KÉRDÉSE:

Fiorentina — Roma	Internazionale — Atalanta	Spal — Brescia

KIVÁGANDÓ

100

A tippverseny tizennyolcadik fordulójára 817 megfejtés érkezett. A helyes megfejtés:

2 x 2

Telitalálatot értek el: Karsay K., Bp. VIII., Leonardo da Vinci u.; Milán L., Oroszlány; Bortnyik A., Edelény; Földessi K., Encs; Kocsis I., Makó; id. Hegyi I., Bp. IX., Bazsalikom u.; Fazekas J., Bp. I., Hattyú u.; Szente B., Székesfehérvár; Czimmermann J., Kaposvár; ifj. Ora P., Szombathely; Katona Gy., Bp. X., Hungária út.
A sorsolás után a 100 darab totószelvényt Bortnyik Albert (Edelény IV., Kölcsey út 11.) nyerte. A nyereményt postán elküldtük.

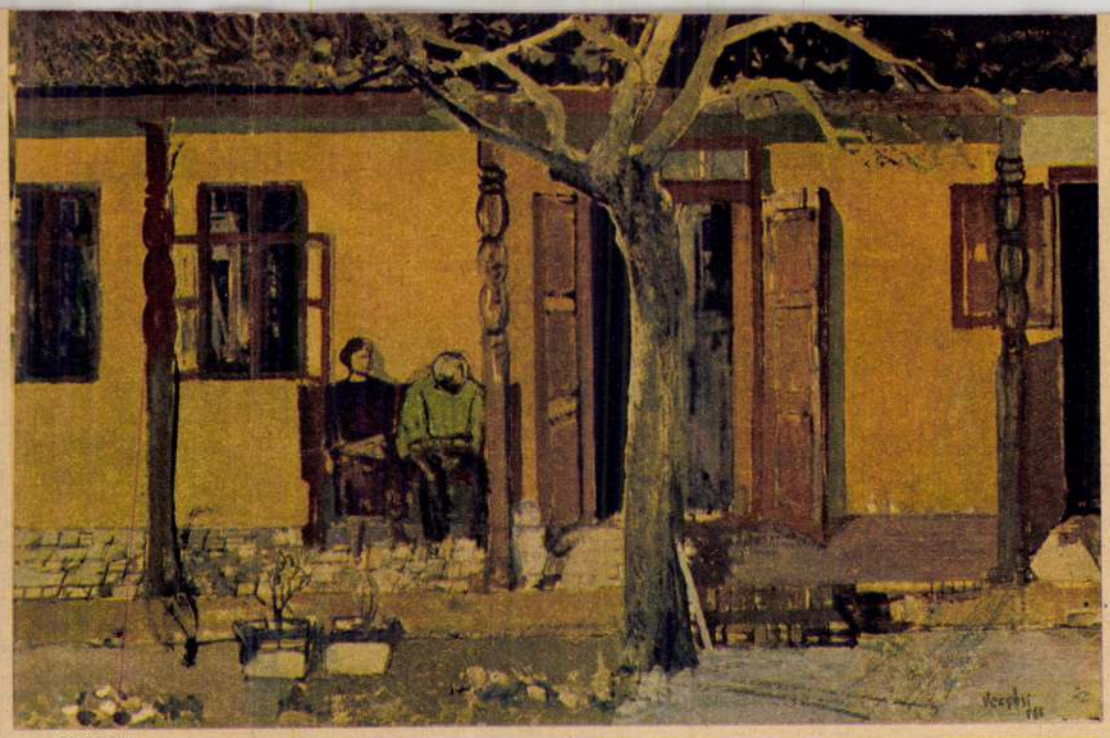

VECSÉSI SÁNDOR: ŐSZI DÉLUTÁN

TAMÁS ERVIN: VARRÓLÁNY

HÉZSŐ FERENC: MÉRLEGES ASSZONY

KISS ISTVÁN: MUNKÁSOK

FOTÓ: PÁLFAI GÁBOR MTI

sítanak, a szimbólumok megfogalmazására törekszenek.

Következik az elmondottakból, hogy nehéz a mostani „Dolgozó emberek között" című kiállításról összefogó értékelést adni és valamelyest is következtetni a kortárs magyar képzőművészet problémáira és helyzetére.

Számban a festészeti anyag a legnagyobb, minőségében talán a szobrászat a legegységesebb. Különösebb meglepetés azonban egyikben se nagyon akad, mindenütt a már ismertebb művészek munkái emelkednek ki. A festmények közül különösen Vecsési Sándor *Fej vörös háttérrel* című portréja hat meggyőzően, az elmúlt években saját útjára lelő festő egyik legmegoldottabb, a rajzos és a dekoratív elemet sikeresen egyensúlyba hozó festménye. Ugyancsak szépen szerepel a hódmezővásárhelyi Hézső Ferenc. Képei, *Mérleges asszony* és *Kukoricabehordás*, gobelinszerűen stilizáltak, a formák dekoratív átfogalmazása azonban sikerült, színei kissé fanyarok, de frissek. A tárlat üde foltjai közé tartozik Galambos Tamás *Szövőnő* című gobelinterve; a játékos primitivitás, a keleti szőnyegek reminiszcenciája és a derűs színek harmonikus egységbe olvadnak benne. Drámaibb, romantikusabb hang Cs. Nagy Andrásé, különösen *Hazafelé* című olajtemperája említendő. Mély festőiség jellemzi Kling György *Kovácsműhely* című kompozícióját, Klimó Károly *Kompozíció I—II.* című festményeit, Berényi Ferenc kontrasztosan festett *Udvaron* című képét. Mellettük még Udvardi Erzsébet hangulatos *Badacsonyi három királyok* című kompozíciója, Somogyi János, Tamás Ervin és Breznay József dekoratív képe emelkedett ki.

A szobrászati anyag szakmai szintje talán magasabb, mint a festészeté. Vasas Károly *Bányász* feje, Szabó Iván diófa reliefje, Kiss István monumentális szoborterve, a krómacélból öntött *Munka*, ifj. Szabó István kompaktan mintázott *Anya* vörösmárványa, Csontos László *Haját fonó nő*alakja, Németh Mihály szimbolikus sorozata (Az *Alföld*, a *Dunántúl*, a *Balaton* és a *Mátra*), a tragikusan fiatalon elhunyt Megyeri Barna kompozíciói *(Korsós nő, A nyugalom)*, Ligeti Erika hangulatos zsánerszobra *(A doktor bácsi)* és Kő Pál neoprimitív hangú *Asszony késsel és madárral* körtefa szobra, a néhány szépen mintázott plakett mellett, a kiállítás legjobb darabjai közé tartozik. Ide sorolható a festészet, a szobrászat és az iparművészet határmesgyéjén álló Stefániai Edit tűzzománc kompozíciója, a *Művésztelep* is.

A „mindennapok költészete" talán leginkább a grafika műfajában bontakozhatna ki, mégis: a kiállítás grafikai anyaga fáradtabb, mint általában megszoktuk. Ami jó, már eléggé ismert. Kiemelkedik Stettner Béla sorozata, de ez már szerepelt más kiállításon is. Raszler Károly rézkarca, a *Délután* az ismert grafikus legszimpatikusabb művei közé tartozik.

Nem rejtett tehát túl sok meglepetést a „Dolgozó emberek között" című kiállítás. Megrendezése mégis hasznos volt, több olyan mű került nyilvánosság elé, amely megérdemelte azt. Hogy sokan távol maradtak, azt talán az menti, hogy áprilisban nyílik meg a XI. nemzeti, gyűjteményes kiállítás, s többen talán arra tartalékolták reprezentatívabb műveiket.

Te

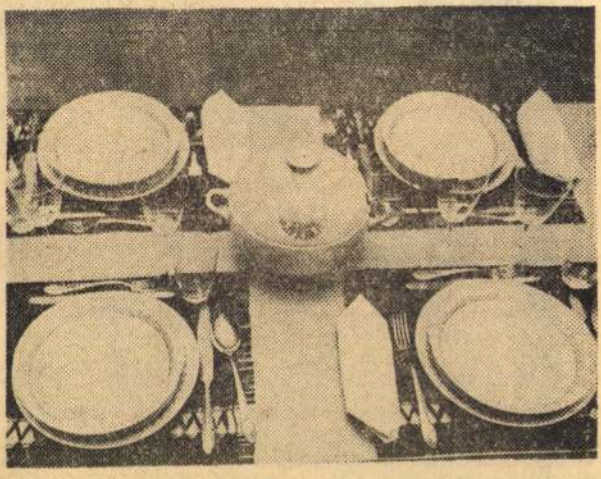

Modern, ünnepélyes étkészlet, amelynél nem az aranyozott minta, a drága ezüst és kristály dominál, hanem a porcelán egyszerű, sima vonala. Az evőeszköz rozsdamentes fém, a terítőt is színes szalma alátétek helyettesítik

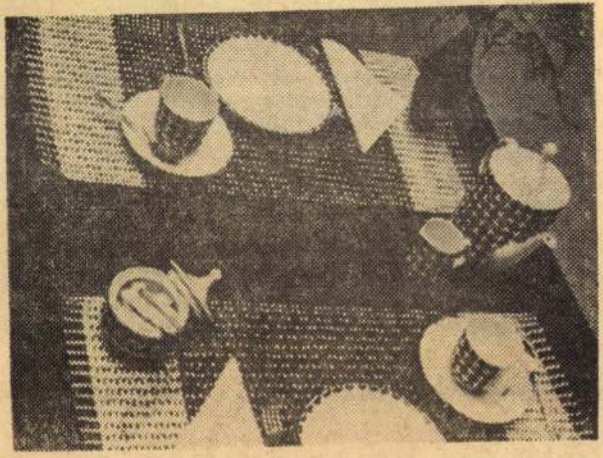

A képpettyes, babos, falusias hangulatot idéző teás ká-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1968 APR 14

Stefániai Edit

1021

STEFÁNIAY EDIT **KERÁMIA**

„Szakadék" a körúton

Képünkön úgy tűnik, mintha alpinisták dolgoznának egy szakadékban. A felvétel azonban nem hegyek között, hanem nagyon is sík terepen készült, a szegedi Lenin körúton, a Tisza-part és a Hunyadi János sugárút közötti szakaszon, ahol most nagyszabású útkorszerűsítést végeznek.

A kiterjedt munkába tartozik az Aradi vértanúk tere és a Dóm tér közútjának korszerű rendezése is. Olyan burkolatszerkezetet építenek ezen a részen a közutakba, hogy a statikai igényeknek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Stefániai Edit

1021

Stefániay Edit

Fejek

CSALÁDI KÖRBEN

Hasznos tápanyag

A háztartásokban mindig akad több, kevesebb csonthulladék, különösen a disznóölés után. Gyűjtsük össze, ne dobjuk szemétre a csontot, mert a veteményes, vagy virágos kert földjének javítására nagyon jól felhasználhatjuk. Kisebb mennyiség is hasznos. A csontokat tűzhelyen, vagy kemencében izzítsuk ki.

Az így nyert műtrágya különösen savanyú talajokra alkalmas, de semleges, vagy

A jó vegyszer

segít a takarításban

A tavaszi nagytakarítás, amikor kívül-belül rendbetesszük a házat, a lakást, s eltávolítjuk a téli szennyeződést, kivált a fűtés utolsó maradványait is, a háziasszonyoknak talán az egyik legtöbb időt és energiát igénylő munkája. Jóllehet ma már ezt a munkát is igen megkönnyíti a porszívó, a padlókefélő, azután a különféle vegyszerek, amelyek ott sorakoznak a háztartási boltok polcain. Mint ahogy a gépek használata sem vált még általánossá minden háztartásban, úgy az évek óta forgalomba levő, a hagyományosnál jobb vegyszereké sem.

A falak, a bútorok és a padló portalanítása után a lakk, vagy zománcfestékkel mázolt ablakkeretek, ajtók, Ultrás, vagy szalmiákszeszes, vagy kevés petróleummal elegyített, váltott vízből, jól kicsavart ruhával töröljük át. Ehelyett azonban már használhatjuk a világoskék, műanyag flakonban kapható Komfort elnevezésű, „mindent mosó" folyékony vegyszert is, a rajta feltüntetett használati utasítás szerint.

Az Ultrás vízzel tisztára mosott ablaküveg a Tükör ablaktisztítószerrel pillanatok alatt ragyogó fényesre törölhető. A viasszal beeresztett padlót, parkettát — ha szükséges — forró, Ultrás, vagy szalmiákos vízzel surolhatjuk tisztára. A beeresztett padozat fényesítéséhez azonban a jól ismert Tangópaszta helyett, kipróbálhatjuk a könnyebben fényesre törölhető Alfa, Kremolin,

Divat? Az

Divatbemutatót sokat rendeznek egy évben, de kevés olyat, mint amilyet a Délmagyarországi Textil és Felsőruházati Nagykereskedelmi Vállalat, valamint a Szegedi Ruhagyár rendezett a közel-

tő alapanyagok kevert műszálból készültek. Tehát praktikusak, hiszen a műszálnak az a tulajdonságával rendelkeznek, hogy vasalás nélkül is formatartóak, vi-

A bemutatónak sikere volt, a résztvevők elismeréssel szóltak egy-egy modellről. A három megye ellátását biztosító nagykereskedelmi vállalat csaknem 15 ezer iskolaköpenyt rendelt a Szegedi

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1968 MÁJ 19

Stefánia Edit
1021

STEFÁNIAY EDIT RAJZAI

KOMPOZÍCIÓ I.

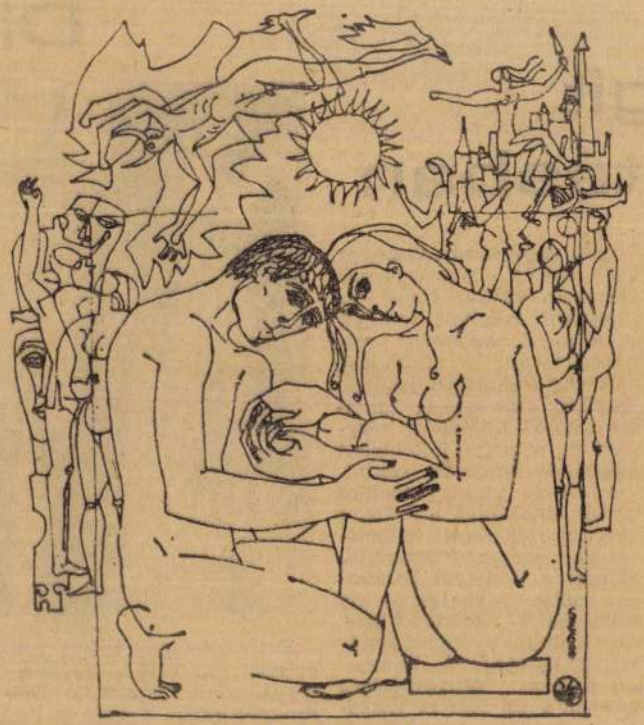

KOMPOZÍCIÓ II.

KOMPOZÍCIÓ III.

szüle

szocializmus megalapítója

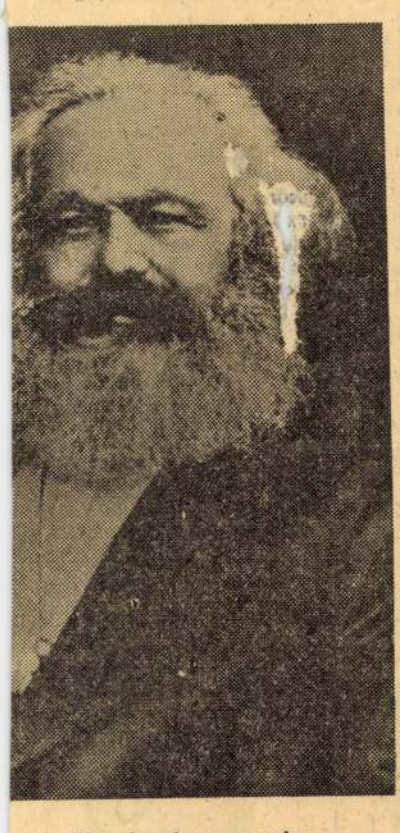

mi változás oka az emberek változó eszméiben keresendő, de azt a kérdést, hogy honnan származnak az emberek eszméi, nem vetették fel. Marx volt az, aki bebizonyította ezeknek az eszméknek anyagi-gazdasági eredetét és ezzel kopernikuszi fordulatot hajtott végre a társadalomfelfogásban. Ő volt az, aki kimutatta, hogy az eddigi történelem osztályharcok története, s hogy mindezekben az egyszerű vagy bonyolult politikai harcokban csak társadalmi osztályok társadalmi és politikai uralmáról van szó, arról, hogy a régebbi osztályok meg akarják tartani uralmukat, az új, feltörekvő osztályok ellenben meg akarják hódítani a hatalmat. Ő volt az, aki elsőnek bizonyította be, hogy ez az osztályharc végső soron valamennyi osztály uralmának felszámolásához, az osztálynélküli társadalom megvalósításához vezet.

Történelmi nagyságát életművének sorsfordulói mutatják legszembetűnőbben. A marxizmus, amely kezdetben csupán egyike volt a munkásmozgalom sokféle áramlatának, diadalmaskodott az egész munkásmozgalomban, majd a XX. században elméleti igazságból gyakorlati igazsággá vált. A marxi gondolat a nemzetközi proletariátust szánakozást keltő nyomorultakból a burzsoázia eleve elrendelt sírásóinak rangjára emelte.

Történelmi érdemei természetesen nem korlátozódnak az elméletalkotás területére. Mint a gyakorlat filozófusa, aki először írta le ezeket a szavakat: *a filozófusok eddig különbözőképpen magyarázták a világot, de a feladat az, hogy megváltoztassuk* — élete folyamán két ízben is a munkásosztály politikai harcának vezetője és szervezője volt. Először a Kommunisták Szövetségének megalakításakor és az 1848-as forradalmak idején, másodszor 1864-től, amikor megalakult az I. Internacionálé. Tanításának elveiből kiindulva e kettős tapasztalat segítségével kovácsolta ki azokat az elméleti alapokat, amelyeken a mostani kommunista és munkáspártok épülnek.

Marx, aki egész rendszerét legjobb barátjával és legméltóbb harcostársával, Engels-szel együttműködve dolgozta ki, eszméit soha nem tekintette dogmáknak, hanem a cselekvés vezérfonalának. Dialektikus szellemével óva intett minden megmerevedéstől. Marx művének folytatója és az új, megváltozott helyzetben továbbfejlesztője, Lenin volt az, aki példát mutatott, hogyan kell a marxizmust tudományként és nem dogmaként kezelni.

A marxizmus sikereit olykor lerontották és elhomályosították a marxi gondolat eltorzításai. A szocializmus hősies és győztes építése a Szovjetunióban egy negyedszázadon át a tőkés világ elszigetelési politikája következtében valóságos ostromállapot közepette folyt, ami az erők legnagyobb megfeszítését és centralizálását követelte meg. Ez a helyzet olyan politikai és szellemi jelenségek kifejlődését tette lehetővé, amelyek a marxizmus elveit és a szocializmus lényegét szembeszökően sértették. Azonban éppen a hibák kiküszöbölése és az azóta is hullámvölgyeken és hullámhegyeken át, de továbbfejlődő forradalmi mozgalom, a sokféle út és tapasztalat mind-mind a marxizmust igazolják.

A marxizmus ma a világon legjobban elterjedt, legbefolyásosabb világnézet. A szocialista országokban az építés vezérlő eszméje, a még fel nem szabadult világban pedig a felszabadulásért, mindennemű kizsákmányolás felszámolásáért folytatott harc iránytűje.

A marxi gondolat ma minden ember számára többé vagy kevésbé világosan, szeretettel vagy dühvel, kérdést, ígéretet, harcot fejez ki. A marxizmus, joggal valljuk, korunk szellemével összhangban álló világnézet. Magával ragadta az embereket, áthatotta milliók agyát és szívét, éppen azokét, akiktől korábban minden gondolatot megtagadtak. Ezek a milliók a Marx által útnak indított és azóta a forradalmak tapasztalataiban továbbfejlesztett gondolat jegyében csinálják történelmüket. Ezért adózunk születésének 150. évfordulóján a legnagyobb tisztelettel Karl Marxnak, a munkásmozgalom nagy gondolkodójának.

POZSGAY IMRE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE
Stefániai Edit
1963 MÁJ 5.

1021

Két zománckép

Öt-hat éve végezték el a főiskolát. Stefániay Edit szobrász, Kátai Mihály pedig festő, de mindketten túlléptek bizonyos mértékben műfajuk hagyományos határain. Elválaszthatatlan barátok, lelkes dicsérői és bírálói egymásnak. Ezen kívül még két külsődleges, ám nagyon fontos dolog is összekapcsolja őket: a zománc és Kecskemét.

A kettő majdnem ugyanaz. A főiskolások egy csoportja, élükön Kátai Mihállyal, még Budapesten fedezte föl újra a tűzzománcban rejlő, de a középkor óta majdnem feledésbe merült művészeti lehetőségeket. Aztán később Stefániay Edit egy véletlen folytán kapcsolatba került a ZIM Kecskeméti Gyáregységével, és azóta számukra Kecskemét az alkotás városa. A Művésztelep ösztönző légköre és a ZIM kitűnő égetőkemencéi, segítőkész mérnökei, technikusai miatt.

Művészetük itt ért meg, itt gyökereznek első sikereik. Az idén szerepelnek először az Országos Képzőművészeti Kiállításon zománcképeikkel.

Stefániay Edit

Keze keményen és gyöngéden alakítja az agyagtömböt. A Szegedi Orvostudományi Egyetem homlokzatdíszítésére kiírt pályázatra készíti domborművét, amelyen már így nyers formában is érződik az elmúlás és a vele szembeszálló ember küzdelmének drámai feszültsége.

— Nem valami nőies munka, ugye? — néz föl a mintázóasztalról. — Tavaly 60 mázsa agyagot „mozgattam meg", amíg befejeztem egy térdíszítő kompozíciót.

Stefániay Edit önarcképe. Kátai Mihály önarcképe.

Szobája, mint egy másik világ, a hatalmas gipsznegatívokkal, agyaghalmokkal zsúfolt műterem után. Tenyérnyi, rézfóliába rajzolt képek, domborított vörösréztáblák sorakoznak a polcokon. Az ember és a természet iránti meghatott csodálatról beszélnek a reneszánsz nemesveretű nyelvén, a magyar népdalok friss szépségével, a modernizmus merész lendületével.

A szerelmesek karjai lombként fonódnak össze, a növényindák az összefonódott karokat idézik. A portrék tekintete nyílt, kristálytiszta. Rájuk nézel, és azt hiszed gyerekkorod óta ismered őket. Karcsú sólymok, sátorozó pávák, bolyhos baglyok röpködnek, sétálnak körülöttük, az élővilág harmóniájának követei. Mindez tengerzöld, éjkék, rőtarany zománctüzekben.

— 5x5 méteres relief, vagy egy apró plakett: számomra ugyanaz. A mindannyiunk számára félelmes gondokkal, az anyaggal és az önmagammal való küzdelem szenvedése, öröme.

Kátai Mihály

Az emberi lét és lélek legmélyebb, legkanyargósabb barlangjait kutatja. Született szkeptikus, a vitákban örök ellentmondó. Gyakran és különös élvezettel sátánkodik barátaival, az egészen hétköznapi témájú társalgást is azonnal izgalmas szellemi tornává, groteszk játékká varázsolja különös, abszurd képzettársításaival. Mondanivalóját néha tudatosan ködösíti, misztikus csapdákat állít beszélgető partnerei elé, és roppant kedvére van, ha beleesnek.

De mindez csak szóban. Vásznain, zománctábláin is vadul örvénylenek a szenvedélyek, valamennyit nagy tépelődés szülte, de nem kínlódva, hanem a tehetség lüktető áradásával. Remekül rajzol és komponál, intuitív látomásait a legmegfontoltabb tudatossággal és teljes magabiztossággal ábrázolja. Fölényesen uralkodik a technikán is, fortélyos ismerője a zománcok, fémek titkainak, az égetés és az oxidációs színváltozások bonyolult folyamatának.

Kezdetben Csontváry ihlethette, újabb munkáin mezopotámiai és más keleti művészetek jegyeivel színezi rendkívül egyéni karakterét. Egy óriási félkész vásznon az özönvíz hullámai gomolyognak, gyászos, elsüllyedt városok derengenek a mélyből. Ekszerektől roskadozó, szomorú királyokat, álomszép leányfejeket úsztatnak mámoros zománcszínei.

— Hogy ez túl borús? Aki ábrázolja a romlást, az le is győzi. Egyébként nemcsak ez van. Készülök egy pályázatra, a szerszámgépgyártás történetét kell zománcban megfesteni.

Stefániay Edit és Kátai Mihály zománcmunkáiból a héten nyílt kiállítás a Budapesti Műszaki Egyetem kollégiumában. A tárlat egész anyaga Kecskeméten készült, nagyon jó lenne itthon is látni.

Szabó János

azonban csak Gabányi,

Mindenki

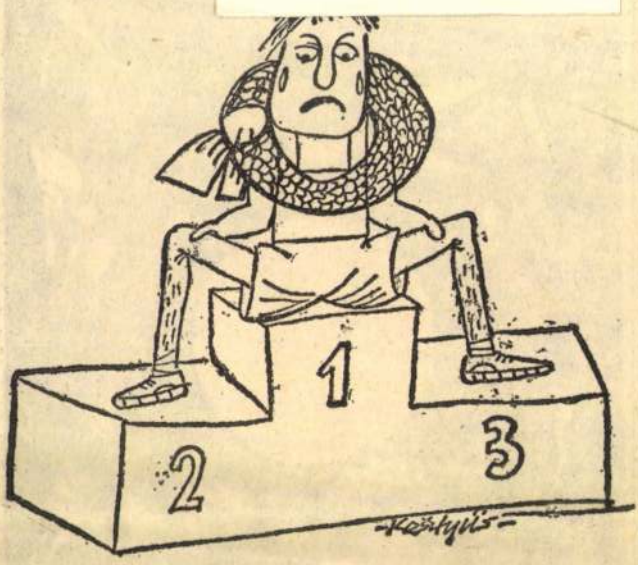

Egy önimádó vágya

A JÖVŐ MÉRNÖKE

A Budapesti Műszaki Egyetem lapja.

Felelős szerkesztő:
JÉCSAI ANDOR

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat, Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Szerkesztőség:
Budapest, XI., Műegyetem rkp. 3.
Telefon: 258—840, 258—830, 1346-os mellék.
Terjeszti az egyetem KISZ- és szakszervezeti bizottsága.
Szikra Lapnyomda, Budapest.

Visszapillantó tükör

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JÖVŐ MÉRNÖKE

Stefániai Edit

1969 MÁJ 4

1021

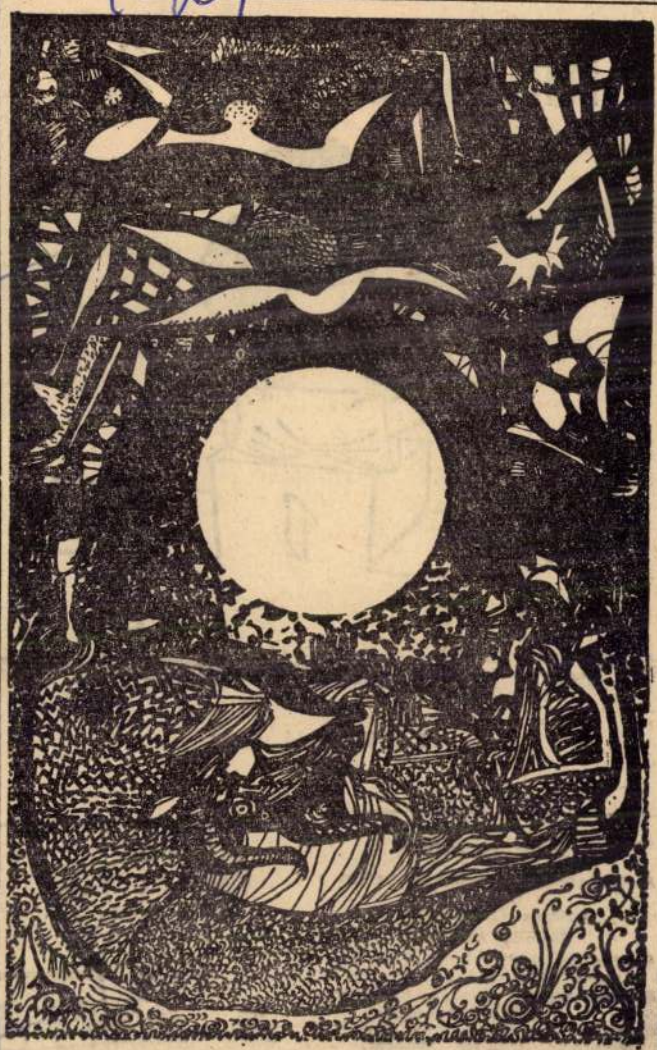

átai Mihály és Stefániay Edit tűzzománc kiállítása az 1000 emélyes fiú kollégium társalgójában 1968. április 30-tól.

sz. vány u. 24/a

Vállalatok, figyelem!

Értesítjük a gépkocsi-előadó tó- és kenőanyag új normái ZŐ FOGYASZTÁSMÉRÉSE megve területi hatáskörrel gezzük. Bejelentés 15-061 telefonszámon vagy levélben.

AFIT XI. Autójavító Vállalat
Szeged, Tolbuhin sgt. 11.

Május 9-től

bútorkiállítás és vásár

A SZATYMAZI KULTÚROTTHONBAN.
A vásárlás OTP-hitellevéllel is történhet.

Szatymazi Általános Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet.

Ahány család,
annyi terv.
A jelenről és
a jövőről való
gondoskodás egyik
ja az

tosítás

fogadja szívesen
unkatársunkat
s válassza ki az Ön
s családja számára
egmegfelelőbb
LETBIZTOSITÁST.

ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Stefániai Edit

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1970 MÁJ 12

Képernyő 1021

Stefániai Edit zománctáblái

Egy kicsit *szegedinek* éreztük a *TV Galériája* csütörtök esti adását, hiszen *Stefániai* Edit — akit *Rapcsányi* László a tőle megszokott szenvedéllyel és hozzáértéssel mutatott be a nézőknek — néhány évig közöttünk élt.

És nemcsak itt élt, de nagyon sokat dolgozott — összetéveszthetetlen motívumait szegedi évei alatt érlelte ki —, és nagyon sokat tett azért is, hogy magukra találjanak, művessze erlelődjenek a társaságába tartozó fiatalok.

Dér István és *Zombori* László festőművészek egyhangúan vallották egy közös interjúban, hogy tehetségük kibontakozását mennyire segítette Stefániai Edit. Menynyit tanultak tőle művészi látásmódban éppúgy, mint az anyag megismerésében.

Hogy pár esztendő után elszármazott tőlünk, őszintén sajnáljuk, de épp ilyen őszinten örülünk sikereinek is, amelyekről korábban számos kollektív tárlat, most pedig a *Derkovits teremben* megrendezett önálló kiállítása győzött meg.

Azokat a *zománctáblákat*, amelyeket bemutatott, néhány éve festi, égeti Stefániai Edit, de — miként azt az adás több véleménynyilvánítója is megjegyezte — ezekben sem tagadta meg *szobrászvoltát*. Figuráinak összefogottsága, alkotásmódjának fegyelme, művészetének korábbi szakaszát idézi.

Hogy a *Magyar Nemzet* kritikusa kicsit divatkergetőnek, kicsit „túlszépítőnek" nevezte a Derkovits terem jelenlegi kiállítóját? Mint a tévé-nézők hallhatták, az ellenérv-szolgáltatás gondját a megbírált magára vállalta, s aki művészként is, emberként is ismeri, nyugodt lehet afelől, hogy a még szebb, még igazabb munkákkal való bizonyítás nem marad el.

Még egy dolog e téma kapcsán: kevesen tudják, hogy az újszegedi *Népkert sor* új házai között elhelyezett — halakat ábrázoló — díszkút Stefániai Edit munkája. A tévéadás kapcsán most ismét van okunk örülni a térformákat gazdagon variáló alkotásnak, és remélni, hogy a jövőben effele, nagyobb munka is kikerül majd a művésznő keze alól.

A. L.

melléképüle-
0 n-öl telek-
Shöz 50 mé-
ó. (2090)

etés miatt 100
illanybojler,
apotban el-
osvár, Ez-
5. du. 5—7-
(92871)

lt 8 család
'ekvőkaptár-
Kaposvár,
7. (92618)

ortkocsi el-
dűsék, Ka-
jus 1. u. 80.

on a Mik-
0. alatt 100
özművesített
. Erdeklődd
anács tér 1.
egész nap,
6 órától.

. konyhás,
ádi ház be-
ı eladó.
enyi u. 3.

Modern, mély gyermekkocsi sürgősen eladó. Kaposvár, Hársfa u. 25. (92642)

Eladó Balatonszéplakon, az állomástól 4, a Balatontól 8 percre 400, esetleg 200 n-öl telek, mely építésre és gazdálkodásra kitűnően alkalmas. Erdeklődni: Siófok, Kossuth Lajos u. 40. (137242)

Kaposvár, Liszt Ferenc u. 23. (92661)

CSERE

Elcserélném leninvárosi (tiszaszederkényi) tanácsi, egyszobás összkomfortos lakásomat Balaton környéki tanácsira. (Siófoktól—Keszthelyig.) Horváth József, Balatonfenyves, Kossuth u. 35.

Stefánia Edit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ

SOMOGYI NÉPLAP
Kaposvár

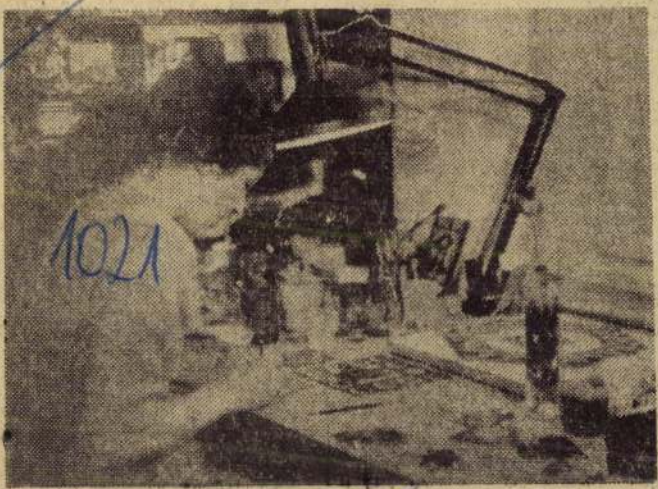

1021

A Tv Galériája Stefánlai Edit tűzománcfestőt mutatja be. (A televízió ma este 22 órakor kezdődő műsora.)

Stefánnai Eslit

1970 APR 29

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ORSZÁG VILÁG
Budapest

PÉNTEK 8.

8.05: Iskola-tv. Élővilág
8.25: Orosz nyelv
9.55: Magyar irodalom
11.05: Élővilág
11.55: Francia nyelv
13.10: Élővilág (ált. isk. 5. oszt.) ism
14.55: Magyar irodalom (ism.)
15.50: Iskola-tv. Élővilág
16.20: Pedagógusok fóruma

17.00: Magyarország—Szovjetunió, tenisz Davis Kupa egyéni, közvetítés a Margitszigetről

18.50: Esti mese

19.00: Aktuális riportműsor
20.00: Tv-híradó
20.20: Csak a képre emlékezem...
Zenés paródiák

21.10: A győzelem napja...
Körkapcsolásos műsor

22.40: Tv-híradó — 2. kiadás
22.50: Nemzetközi költőtalálkozó

SZOMBAT 9.

9.01: Jókai Mór: Az utolsó budai basa
Tévéjáték (ism.)
9.55: Nyugdíjasok műsora...
(ism.)
10.40: Csak a képre emlékezem...
(ism.)

15.00: Magyarország—Szovjetunió, tenisz Davis Kupa páros, közvetítés a Margitszigetről

17.00: Reklámműsor
17.05: Antenna
A műsort Benedek István vezeti
17.45: Hírek
17.50: Nemzetközi költőtalálkozó...
18.15: Reklámműsor
18.20: A Tv jelenti
19.05: Cicavízió...
19.15: Született 1945-ben
Magyar dokumentumfilm (ism.)
20.00: Tv-híradó
20.20: Köztünk maradjon!
Tabi László ötperce
20.25: A 0416-os szökevény
Tévéfilm
IV. rész
21.15: „A Lenke"
Lorán Lenke portré 1970

22.00: Frédi és Béni
5. Dugibuli
22.25: Tv-híradó — 2. kiadás

VASÁRNAP 10.

9.05: Iskola-tv. Felsőfokú matematika
9.45: Alapfokú angol nyelvtanfolyam
10.00: Pajti, a kutya
NDK bábfilm (ism.)
10.30: Játssz, kis zenész
Gyermekegyüttesek bemutatója
11.10: Kuckó...
11.30: Színházi variációk
Szovjet kisfilm
14.25: Frédi és Béni
5. Dugibuli (ism.)
14.50: Reklámműsor

15.00: Magyarország—Szovjetunió, tenisz Davis Kupa, egyéni

16.05: Képrejtvény
16.25: Reklámműsor
16.35: Találkozás a hegyekben
Magyarul beszélő szovjet film

Jelenet a filmből

18.00: Delta
18.25: Tom Sawyer kalandjai
Magyarul beszélő angol filmsorozat
5. A nemes Tom
19.00: A világ térképe előtt...
19.10: Esti mese
19.25: Kiváló együttesek a kamera előtt...
Nemzetiségi Központi Együttes
20.00: Tv-híradó
20.20: A fehér kór
Írta: Karel Čapek
22.00: Tv-híradó — 2. kiadás
22.10: Lisa della Casa énekel

RÁDIÓ-, TELEVÍZIÓJAVÍTÁS GELKA

Női szandálok nagy választékban

FŐVÁROSI CIPŐBOLT
HÚSZ ÉVES

Modern műlakk szandálok 4–5 cm-es sarokkal, piros, fehér, fekete, világoskék színekben . . . . . 110–130,– Ft

Fűzős nyári műbőr szandálok fehér és drapp színekben . . . . . 97,– Ft

Parafás telitalpú fehér szandálok, műbőrből és műlakkból . . . . . 108–120,– Ft

Szandálok, 2–3 cm-es sarokkal, natúr színű sportbőr felsőrésszel . . . . 130–150,– Ft

GOMOLYA TÚRÓ GOMOLYA TÚRÓ GOMOLYA TÚRÓ

TEJIPAR

FINOM

HÍRADÓJA

Az idei nyári ruhaanyagok közül a pálmát a virágmintás, érdekes színhatásokra épülő, szintetikus, fényes selyem viszi el. A szép selymek rendkívül vonzó nevet viselnek: „Foggia", „Spécia", „Yoyce", „Timor". A műselyem élvonalba tört, mert jeles tulajdonságokkal rendelkezik: lágyan esik, mégis jó a tartása, kellemes a fogása és rendkívül szép látványt nyújt. Az új szintetikus selymek gyűrtelenítettek, tehát könnyen kezelhetők, jól moshatók s formájukat sem vesztik el. Méltán számíthatnak az érdeklődésre.

A CENTRUM ÁRUHÁZAK selyemosztályain igazi nyári hangulat uralkodik. A színes selymek valóságos kavalkádja fogadja a vásárlókat. Hazai és import anyagokból, színben és mintában soha nem volt ilyen gazdag a választék.

AZ ÚJDONSÁGOK KÖZÖTT a legtetszetősebb a margaréta-mintás és apró rózsafüzérekkel díszített Spécia-selymek. A romantikus jellegű minták főleg a fiataloknak kedveznek, akik az idén a selyemből nemcsak az oly divatos „felfújt", loknis, zsabós, fodros ruhát tervezhetnek, hanem nadrágos öltözeteket is. Azok a nők, akik a szolidabb mintákat kedvelik, az NDK-ból importált selymek között válogassanak.

EGYÉNISÉGET, ÉRDEKESSÉGET szeretnénk kelteni a ruhánkkal? A lehetőségek közül válasszuk a legmegfelelőbbet. Például a csíkos selymet, mivel csíkos a divat. A színes csíkok párhuzamosan futnak az anyagon, vagy enyhén hullámzanak, kavarognak rend-

A MA, VAGYTOK: A HOLNAP"

A beérkezett pályázatok nehéz feladat elé állították az előzsürit. Figyelemmel kellett lenni – a tesztlapok gondos átvizsgálásával – a pályázók egyéniségére, nem kevésbé – a fényképek alapján – a külső megjelenésre. Mindezekre tekintettel, április 15-i ülésén az alábbi tíz pályázót jelölte az első elődöntőbe. – A pályázat tovább folyik. A második elődöntőre kb. 5 hét múlva kerül sor. –

2

3

4

5

7

8

9

10

Tv-műsor

1970. máj. 5-től
1970. máj. 10-ig

Az Ország-Világ olvasóinak jó programkészítési lehetőségeit kívánja szolgálni, amikor a szokásosnál egy héttel korábban ismerteti a tv-műsort. Az esetleges változásokat következő számunk levelezési rovatában közöljük.

KEDD 5.

8.05: Iskola-tv. Számtan-mértan
9.00: Környezetismeret
9.55: Fizika
11.55: Osztályfőnöki óra
13.10: Számtan-mértan (ism.)
14.00: Környezetismeret (ism.)
14.55: Fizika (ism.)
16.40: Osztályfőnöki óra (ism.)
17.58: Hírek
18.05: Tízen Túliak Társasága
(Országjárás, kalandozás Sopron és környékén)

18.55: Teleimpex
19.25: Reklámműsor
19.30: Esti mese
19.40: Magyar hét Libanonban
Útifilm
20.00: Tv-híradó
20.20: Csajkovszkij: Pique Dame
Szovjet operafilm
22.00: Tv-híradó — 2. kiadás
22.10: Nemzetközi költőtalálkozó

SZERDA 6.

9.01: Az Eiffeltől 6 kilométernyire
Riportfilm (ism.)
9.20: Csajkovszkij: Pique Dame (ism.)
11.00: Kertbarátok (ism.)
11.20: A három sánta rabló
Tévéjáték

17.30: Nyugdíjasok ...
18.15: Hírek
18.20: Nemzetközi költőtalálkozó
18.25: Reklámműsor
18.40: Könnyűzenét Kedvelők Klubja
19.10: Esti mese
19.20: Ifjúság 1970
(Negyedszázad fiataljai ...)
Jubileumi vetélkedő
20.00: Tv-híradó
20.20: Rajkin műsora

20.55: Bajnokcsapatok Európa-Kupája labdarúgó-döntő közvetítése Milánóból

23.30: Tv-híradó — 2. kiadás

CSÜTÖRTÖK 7.

9.00: Iskola-tv. Olvasás
11.05: Kémia
14.00: Olvasás (ism.)
15.50: Kémia (ism.)
17.10: Irány az egyetem!
17.53: Hírek
18.00: Melyiket az ötezerből?
Pályaválasztási műsor
18.30: Az orvosi gondolkodás története... A belgyógyászat nagy pillanata
A műsort vezeti: Benedek István
19.00: Reklámműsor
19.05: Esti mese
19.15: Csehszlovákia nemzeti ünnepén
20.00: Tv-híradó
20.20: A rózsák háborúja
Magyarul beszélő angol filmsorozat
3. rész

21.10: Magyarország—NDK ökölvívó-mérkőzés közvetítése a Sportcsarnokból, felvételről

22.00: A Tv Galériája...

Stefániai Edit zománcfestő

22.40: Nemzetközi költőtalálkozó
22.50: Tv-híradó — 2. kiadás

RÁDIÓ-, TELEVÍZIÓJAVÍTÁS GELKA

Stefániai Edit

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1979. MÁJ 8.

ESTI HIRLAP

Tv-notesz

● Hadd szóljunk ma kivételesen sportközvetítésekről is: a Magyarország—NDK ökölvívó-mérkőzésről készült felvétel — amelyet az Intervízió is átvett — azoknak is jó volt, akik kevéssé ismerik ezt a sportot. Lendületes, érdekes, drámai közvetítést láttunk.

● *Ahogy anya és gyermeke, úgy hasonlít néha egymásra művész és műve. Ritkaság ezt a hasonlóságot ilyen nyilvánvalóan látni, mint Stefániai Edit és tűzzománc-képei között. Végre olyan művésszel ismerkedtünk a tegnapi Tv Galériája-adásban, aki a kamerák előtt sem veszíti el önmagát, s nem esik egyik végletbe sem; nem burkolódzik művészete misztifikálásának gőzeibe, de álszerénységgel sem fedezi magát. Elsősorban a fiatal művésznő érdeme, hogy ez az adás végig élményt adott, s bizonyára sok budapesti tv-nézőt arra késztet, hogy a Derkovits Teremben valódi művoltukban, égő színeivel együtt, ismerje meg ezeket a sajátos műveket.*

(f. f.)

A Pravda mai száma a hitleri fasizmus felett aratott győzelem 25. évfordulója alkalmából cikket közöl Willi Stoph, az NSZEP politikai bizottságának tagja, az NDK minisztertanácsának elnöke tollából.

Fáklyás felvonulás

A győzelem napja alkalmából ma este *a budai KISZ-fiatalok fáklyás felvonulást rendeznek a Gellérthegyen.* Az ünnepségen szovjet művészegyüttes is fellép.

Két hét

Stefániai Edit

70 MÁJ 5

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÜKÖR
Budapest

ria. Napjaink aktuális ...

CSÜTÖRTÖK

9.00 és 14.00 Iskola-tv.

17.53 Hírek

18.00 Melyiket az ötezerből?
Pályaválasztási műsor

18.30 Az orvosi gondolkodás története...
A belgyógyászat nagy pillanata

19.00 Reklámműsor

19.05 Esti mese

19.15 Kenyérben és érben gazdagon
Emlékezés Csehszlovákia felszabadulásának 25. évfordulójára

20.00 Tv-híradó

20.20 Klasszikusok tévéfilmen
A RÓZSÁK HÁBORÚJA
Magyarul beszélő angol filmsorozat
3. A lordprotektor

21.10 Telesport
Magyarország—NDK ökölvívó-mérkőzés közvetítése a Sportcsarnokból, felvételről

21.50 Tv-híradó — 2. kiadás

22.00 A Tv Galériája...
Közvetítés a Képcsarnok Derkovits-terméből.
Stefániai Edit zománcfestő a Magyar Iparművészeti Főiskola szobrászszakán, 1962-ben diplomázott Borsos Miklós és Illés Gyula növendékeként. Egyéni kiállítása 1966-ban Kecskeméten, 1968-ban Budapesten volt. Eddig két díjat nyert: az I. Országos Zománcművészeti Kiállításon Salgótarján-ban és a Fiatal Művészek Stúdiója pályázaton.

1021

Képünkön Stefániai Edit egyik szép tűzzománc képje

22.40 Nemzetközi költőtalálkozó
Miodrag Pavlovic jugoszláv költővel beszélget Csuka Zoltán

Stefanovits Péter

VÁGVÖLGYI B. ANDRÁS:

Afganiáda

– hadurak, terrorglobalizáció és a kengurubíróságok –

Nyilván egyike a leghülyébb helyeknek. Most képzeljünk el egy országot, ahol csak a *Rambo III* játszódik, lóról rögbiznek és birkából van a labda, fölrobbantják a Buddha-szobrokat és sárga szalag viselésére kötelezik a hindukat 2001-ben, Kalasnyikovval vadásszák a sivatagi ugróegeret, és taposóaknával halásszák a pisztrángot, ha van egyáltalán ilyesmi (víz, pisztráng), valamint Timur Lenk a leghíresebb emberük. Felsejlik egy Gromov nevű dandártábornok pónéme, aki 1989-ben a tarmuzi hídon kelt át visszafelé az Amu-darján, az utolsó kivonuló egység parancsnoka volt ő, és megkönnyebbülés volt a fején, nagy megkönnyebbülés. A glasznoszty idején volt egy remek dokumentumfilm, Juris Podnieks lett rendező rendezte, *Könnyű-e szovjet fiatalnak lenni,* valami ilyes, blikkfangos címe volt, koncert után Rigában szétverték a HÉV-et a beindult szovjet fiatalok. A rendezővel interjút a *Filmvilág*ban, arról beszélt, hogy megcenzúrázták, annak a két érettségizőnek a történetét nem mondhatta el, akiket a vizsgáról vittek egyenesen Afganisztánba, az egyiket elfogták a mudzsahedinek, minden kiálló részt eltávolítottak a testéről mielőtt kibelezték, és kővel tömték meg a gyomorüregét. A másik megtalálta, „méltó bosszút állt", közelesen kiirthatott egy falut, ilyesmi, majd visszatért a Baltikum-béli Revalba, ivott volna száz gramm vodkát egy kricsmiben, de nem kapott, mert még nem töltötte be a 21-et.

A Párizsban élő lengyel emigráns festő, Marek Halter írt meg egy lengyel történetet – magyarul a *Máshonnan Beszélőben* jelent meg a nyolcvanas évek közepén –, ami leginkább a spanyol polgárháború nemzetközi brigádos romantikájára rímelt, legalábbis indíttatásában. Jaruzelskin és a szükségállapoton kiborult disszidens lengyelek gyűjtést rendeztek Franciaországban, vettek egy rádióadót, és a szovjet ellen küzdő afgán felkelőkhöz szállították. Darab ideig lelkesedtek a mudzsahedinekkel, már nem emlékszem pontosan, hogy aztán rájöjjenek: a gyűlölt agresszorhoz még mindig több közük van.

Találkoztam egyszer egy szomorú bohóccal Tiraszpolban (Moldávia), kozáknak mondta magát, a román fasizmus ellen harcolt önmeghatározása szerint, be volt öltözve, mint aki kifosztotta a Moszfilm Stúdió jelmezraktárát és Bugyonnijként illegeti magát a tükör előtt, az 1959-es szám volt jobb keze négy ujjára tetoválva, nyilván akkor született. Hablatyolt a kozákság messze ringó voltáról, esküdözött, fenyegetőzött, borzasztó volt. Mikor megkérdeztem, van-e katonai tapasztalata, azt mondta: „Da. Csotiri roki. Desszant kommando. Dzsalalabad." Amitől a csepp ember, a szomorú bohóc megnőtt egy perc alatt, korábbi hőzöngéseire új fény, az egész idétlenkedésbe komolyság vegyült.

Két, nem egyszerű kérdést kell megválaszolni! 1. Ki győz most Afganisztánban, helyes-e az, hogy győzött, s mi a szerepe ennek a mostani győzelemnek a terrorizmus ellen meghirdetett tízéves középtávú harcban? 2. Az a fajta gyorsan ítélő hadibíráskodás, amit Bush elnök helyezett kilátásba bin Laden esetleges elfogása esetére, és amit eddig az Egyesült Államok történetében talán ha kétszer használtak, mennyire hat vissza a rendszer egészére, egyáltalán: a terrorizmus elleni harc hogyan viszonyul a szabadságjogokhoz Amerikában és világszinten?

1. Mikor két nappal szeptember 11-e előtt arab forgatócsoportnak öltözött öngyilkos terroristák végeztek Ahmed Sah Masszuddal, az Északi Szövetség addigi katonai vezetőjével, még a kutya nem hederített az eseményre. Jó esetben mínuszos hír volt a világlapokban, ahol szokás volt korábban is szörnyülködni a tálibokon, a nők, a kultúra, a másként-gondolkodáson, a más vallás elnyomásán, a mindent elárasztó terroron, a külföldi segélyszervezetek képviselőinek várható súlyos büntetésén, de a tálibok ellenfeleiről való aktív gondolkodás nem jellemezte sem a Nyugatot, sem a médiáját. Aki most győzelemre állnak, azok 1996-ig hatalmon voltak, már amennyiben a feudális anarchiát hatalmon levésnek értelmezhetjük. A szovjet kivonulás és a tálibok között szélsőséges iszlamista törzsfőnökök, klánvezetők, hadurak és milíciaparancsnokok tartották kezükben az ország egy-egy részét; rémes lehetett, hozzájuk képest a tálibok a rendet jelentették. Az akkori nagy játékosok közül Ahmed Sah Masszud elhalálozott, egy másik rettegett hadúr pedig Iránban él száműzetésben, a pastu Gulbuddin Hekmatiar is visszatért állítólag. A korábbi elnök, Burhanuddin Rabbani bevonult Kabulba a posztszovjet száműzetésből, bár az amerikai diplomácia volt az feltehetően, aki napokig késleltette visszatértét. Északon Mazar-i-Sarif ura, Abdul Rasid Dosztum, a szovjet képzettségű üzbég tábornok, az északnyugati Herat ura Ismail Khan tádzsik mudzsahedin, aki a szovjet elleni háború legendás alakja volt, és egyes források szerint a Nyugat kedvence. A délnyugat és központja, Kandahár még tálib kezén, bár Omar molla már elmenekült, és kinevezett helyettes irányítja a védekezést. A helyi pastu törzsi erők vezetője, a korábbi kandahári kormányzó, Gul Agha Sherzai állítólag élvezi az USA támogatását, míg a Kandahártól északra fekvő Uruzgan ura, Hamid Karzai biztosan amerikai szövetséges, és már csatlakozott is Rabbani kormányához. Az ország közepén lévő Bamiyan városát Karim Khalili hazara származású Irán-barát síita koalíciója (Hezb-i-Wahdat) foglalta el, míg a Kabultól keletre eső Dzsalalabad jelenleg a pastu Yunus Khalis parancsnoksága alá tartozik, aki az Egyesült Államok által a déli tartományokba küldött és a tálibok által három hete elfogott, majd kivégzett Abdul Hak tábornok fivéreinek szövetségese. Könnyen belátható, és még csak az a fenenagy balkáni élettapasztalat sem kell hozzá, hogy ahol ennyi népcsoport, vallási árnyalat, húsz év megszállás és polgárháború sebe, ennyi fegyver és indulat van jelen, ahol már kasztráltak elnököt kivégzés előtt, ott azért egy koalícióépítés nemcsak az instabil kisgazdákon múlhat. Omar molla iszlamabadi nagykövete egy alkalmat sem mulasztott el, hogy megjegyezze, a szovjetek tízévnyi próbálkozásának is menekülés lett a vége. Az amerikaiak mindeddig nem kívántak szárazföldi csapatokkal részt venni a háborúban (ezt az állapotot egy másik háború egyik pontján „vietnamizációnak" hívták), most egyre többen landolnak, nem speciális egységek, hanem mezei tengerészgyalogosok. Egy biztos: Afganisztán lakóinak többsége felszabadulásként élte meg az eseményt, sorban álltak a mozik előtt, előszedték a házilagos parabolaantennákat, tévézni kezdtek, egy tizenhat éves leányzó, bizonyos Miriam Shakebar az első *speaker,* rutinos tévébemondó, az ötéves műsorzárás előtt egy gyermekműsort vezetett pastu és dari nyelven. Miriam Shakebaron sem volt *burkha,* ez a korábban elhíresült csadornál sokszor brutálisabb ruhadarab.

Midőn e sorokat rovom, Kunduz már elesett, Kandahár sem tarthatja magát sokáig, a helyi lakosok és a nyugati felderítők pedig a kelet-afganisztáni Tora Bora hegység közelébe (Naganhár tartomány) teszik Oszama bin Laden búvóhelyét, „ahol már szorul körülötte a hurok". Ha, és amennyiben, bin Ladent *dead or alive* kézre kerítik – a Kabul elfoglalásakor talált al-Kaida-iratok állítólag további bizonyítékot tartalmaznak bűnösségéről –, illetve megbukik a tálib rendszer, akkor is marad két igen fontos alkérdés. Mi lesz a Salman Rushdie által „paranoid iszlámnak" nevezett szellemiségben gyökerező terrorizmus elleni harc további menete, illetve mi lesz a világ tíz legszegényebb országa közé tartozó Afganisztán sorsa? Bush és Blair a légi csapások megindítása előtt tízéves akcióról beszélt, amiben a terrorizmus gyökereinek kiirtását is szerepelt. Az elmúlt évtizedben sokat változott a terrorizmus világa, a nyugati, ideológiai alapon álló szélsőbalos szervezetek kihaltak, megszűntek, szponzori hátterüket felszámolta a hidegháború befejeződése. Maradtak a fejlett nyugati államokban terrorszervezetek (IRA, ETA, FLNC), és a fejlődő világban is természetszerűleg „nemzeti felszabadító" mozgalmak, de eltűnt mögülük a szovjet, keletnémet és más „népi demokratikus" titkosszolgálati háttér. A gyengülést megérezték olyan korábbi első rendű terrortámogató országok és vezetőik, mint Líbiában Kadhafi ezredes, vagy az időközben elhunyt és mérsékeltebb fia által utódlott szír Hafez el-Asszad. Létrejött viszont a terror globalizációja, amire jó példa az egészen tavalyig aktív Nihon Sekigun (Japán Vörös Hadsereg) példája, amelyik a Közel-Keleten például a PFLP (ma egyébként újra aktív) védőszárnyai alatt kezdett a hetvenes években, majd a libanoni erőviszonyok változásával az Irán-barát síita Hezbollah klientúrájába került úgy, hogy menet közben olyan távoli szervezetekkel is együttműködött, mint a perui Sendero Luminoso vagy Tupac Amaru, a kolumbiai FARC, a Fülöp-szigeteki Abbu Sayyaf, de ha kiderülne valami kapcsolat a Tamil Tigrisekkel, nagyon azon sem lepődnék meg. A forradalmi erőszak és a terrorizmus közötti különbség elsősorban a céltételezés komolyságában van, a korábbi ideologista vagy etnicista terrorszervezeteknél legalább homályos vagy naiv célok derengtek. A mai terrorglobalizmusban viszont a módszer abszolút, a mégoly halovány célok is teljes irrealitásukkal tüntetnek. Hogy a világ legszegényebb országai (Afganisztán, Jemen, Szomália, Szudán) által támogatott aktív terrorszervezetek a legfejlettebbeket támadják, az természetesen nonszensz, de természetesen az igazi nonszensz az, hogy ezt nem gazdasági, hanem „kultúrnacionalista", „paranoid iszlamista" alapon teszik. Az is újnak tűnik, hogy a nem helyi eredetű terrorizmusok után a szélsőséges iszlamisták nyugati központokból is működnek, a londoni *The Independent* Abu Katadáról cikkezik, aki állítólag az al-Kaida fatva-bizottságának tagja, nyugat-londoni lakos, és az MI5 (brit elhárítás) egyik fő delikvense, és szoros kapcsolatot tartott a huszadik géprablónak nevezett Zacarias Moussaoui algériai pilótával korábban.

Evidencia, hogy talán egymás ellen küzdő terrorszervezetek, mint például az izraeli szélsőséges Kahane Chai vagy Kach nem fognak együttműködni a Hamasszal vagy az Iszlám Dzsiháddal, amúgy a módszertani alapon együttműködő terrorinternacionálé lehetőség. Az „egy helyére száz áll be" jóslata eddig nem jött be, de korai volna örvendeni, a terrorizmus okainak végső felszámolása között a harmadik és az első világ súlyos különbségeinek megszüntetése is szerepel. Az afgán-kérdés megoldása nem lesz egyszerű, a tovább harcolás, például Irak esetében, a fiúnak rendeli befejezni azt a munkát, amit a papa és adminisztrációja súlyosan elmulasztott.

2. A veszélyeztetettség a demokráciák számára abban az értelemben nagy kihívás, hogy önnön elveiket a védekezés, a hadiállapot körülményei között mennyiben tudják megtartani. Bush most haditörvényszéket kíván állítani az al-Kaida terroristáinak. William Safire, a liberális *The New York Times* konzervatív kolumnistája arról cikkezett a minap, hogy annak idején német U-boatok nyolc szabotőrt tettek partra az amerikai szárazföldön, volt köztük egy áruló, de az FBI nem akart hinni neki, vagy egy hétig erősködött, mire letartóztatta őket. Roosevelt elnök haditörvényszék elé kívánta állítani őket, de egy Royall nevű hadbíró ellenállt, végül a Legfelsőbb Bíróság mégis engedélyezte az elnök háborús időkre vonatkozó különleges jogát, hogy megválassza a jogalkalmazás módszerét. A nyolc német diverzánsból hatot kivégeztek, Ken Royall később mégis karrierje csúcspontjának érezte azt a pillanatot, mikor nyolc náci terroristának fair amerikai bíráskodást próbált elérni. Spanyolországban ma is nyolc személyt fogtak el az al-Kaidával ápolt kapcsolatai miatt, más EU-tagállamokban (Anglia, Franciaország, Németország) is voltak letartóztatások. Safire szerint a demokrácia győzelme, ha az Egyesült Államokban várható – súlyosabb – hadi törvénykezésre való hivatkozással nem adják ki ezeket az embereket. Ja, és William Safire még azt is megjegyzi, hogy erősen háborúpárti. Most, és mindig.

Alan Dershowitz, a Harvard jogászprofesszora a *Village Voice*-ban emeli fel szavát a „kengurubíróságok" ellen, mert valamiért így hívják ezeket a civilek ellen alkalmazott haditörvényszékeket, mert, mint mondja, ezeket a polgárháború óta Amerikában csak a Safire által idézett esetben alkalmazták. Az Egyesült Államoknak mintát kell adnia, meg kell mutatnia, hogy még a legszélsőségesebb bűnözőkkel szemben is a tisztességes jogszolgáltatás alapján áll, hogy alkotmányos meggyőződéséből a legkirívóbb esetben sem lehet kibillenteni. Fontos hangsúlyozni, hogy Safirehoz hasonlóan Dershowitz sem tekinthető a szélsőségesnek gondolt liberalizmus képviselőjének.

1979 karácsonya után az afganisztáni inváció ügyében rá voltam gyógyulva a SZER-re. Következő nyáron utazgattam kicsit Nyugaton, Milanóban egy ház faláról kapartam le egy plakátot, mely sokáig díszelgett a szobám falán is. Leonyid Iljics Brezsnyev karikatúrája tütüben, őt Misa mackó, a moszkvai olimpia címerállata követte, spicc-cipőben, leszúrt lábbal balettoztak be Afganisztán térképébe, a felirat pedig az volt: *L'importante non e partecipare ma vincere* (Nem a részvétel, a győzelem a fontos). Számos nyugati ország bojkottálta az olimpiát az inváció miatt, ugyanis. A plakátot jegyző szervezet a Movimento Sociale d'Italia volt. Később értesültem, hogy ez az MSI, az olasz újfasiszta párt: gazdagabb lettem egy felismeréssel, és lekapartam a plakátot a falamról. A mostani afganisztáni akciót a jelen helyzetben szükségesnek láttam. De húsz év után már nem szeretnék újabb felismerésekkel gazdagodni, szeretném hinni, hogy demokráciák csak demokratikus úton erősíthetik meg magukat.

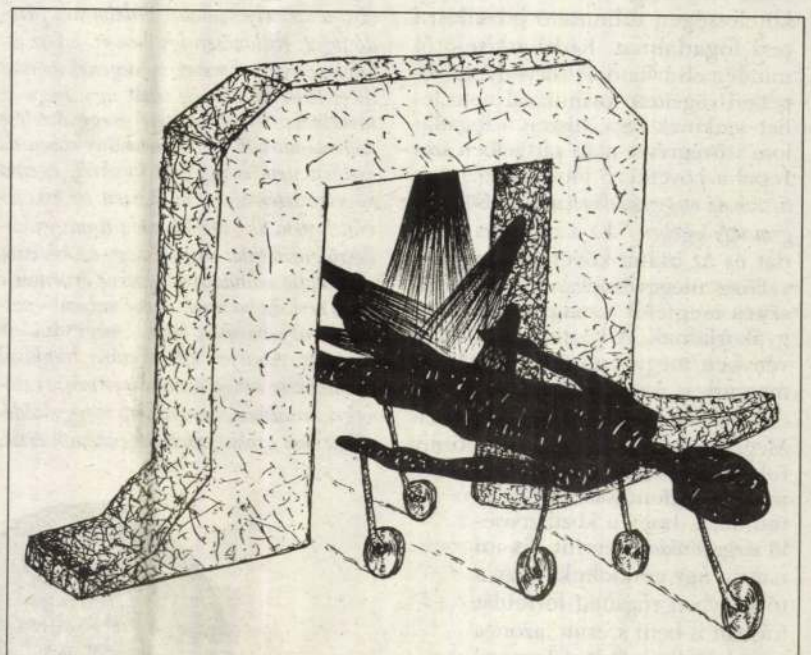

Rejtvényfejtők előnyben

– Stefanovits Péter rajzai elé –

Kerekeken görgő stilizált, fekete emberi alak egy kultikus, kalligrafikus alakzaton halad keresztül, melynek belső lapjaiból vízsugarak irányulnak a fekvő corpusra: mi az? *Külső lemosás*. Stefanovits Péter rajzai sok olyan önálló egységet foglalnak magukba, melyek közvetlenül utalnak a valóság bizonyos darabjaira. Közvetlenségük abban áll, hogy nagyon egyszerű, redukált eszközökkel jelenítik meg egy tárgy legjellemzőbb formai sajátosságait. Érthetőségre törekszenek, mint azok a XVI. századi, szöveggel ellátott moralizáló grafikák, melyeket emblémáknak hív a művészettörténet. Ha az embléma üzenete nem „jön le" azonnal, megette a fene. Stefanovits legtöbb rajzán a művészi energia az emblémák sivár, csupasz nyilvánvalóságának és ugyanezen emblémák bonyolult kapcsolati rendszerének egymásnak feszüléséből adódik. Tagadhatatlan, nem mindig könnyű feladat „olvasni" a Stefanovits-grafikákat. Az idézőjelbe tett infinitivusz használata nem véletlen, hiszen az egyszerű betűképekkel sem tud mit kezdeni a még iskolázatlan, „beavatatlan" gyermek.

Társadalmi környezetünkben tett, sokszor céltalan, fontoskodó utazásainkat, barangolásainkat jól használható ikonok segítik avagy befolyásolják. Praktikusak, közérthetőek, mondhatni univerzálisak, miközben többnyire teljességgel egyedi jelenségekre vonatkoznak (nincs két egyforma mosdó, forgalmi helyzet stb.). Stefanovits a maga képére formálta a hétköznapok vizualitásának névtelen katonáit, ami annyit tesz, nála nem tájékozódási pontokként funkcionálnak. Az emblematikus képi elemek Stefanovitsnál a szürrealisták bizarr asszociációs logikáját követő világokat építenek. Ám, hogy a művész tovább bonyolítsa a helyzetünket, a képtér centrumában időnként kvázi pszeudoemblémákat is elhelyez, melyek többé-kevésbé csupán önmagukra utalnak, illetve kellő művészi aurát kölcsönöznek a „talált" vizuális jeleknek s az általuk konstituált jelrendszernek. De vissza-visszaköszönnek olyan gesztusok, vonalmezők is, melyek a rajz aranykorát idézik, de mára jobb híján az irónia szolgálóivá szegődtek. Erről írja Pataki Gábor, hogy „a technikaperfekció sosem volt számára [mármint Stefanovits számára – H. L.] öncél." Stefanovits rajzainak némelyike gyerekkorom bűvös-varázsos könyvének, a *Sicc*nek a rébuszaira, képrejtvényeire emlékeztet, melyekben az ikonok, a különféle jelek látszólag értelmetlen egységet alkotnak, de helyesen olvasva őket egy szóhoz, fogalomhoz juttatnak el bennünket. Stefanovits esetében persze nem ennyire egyszerű a dolog, még akkor sem, ha ő a megoldás látszatát keltő képcímet is a „képrejtvénye" mellé teszi. A gondolatot továbbgörgetve tehát elmondható, hogy a felkínált megoldás (ami nem az) és a „szemléltető" ábra együttesének ideális olvasatában testesül meg a művészi üzenet, a Bölcsek Köve. (Szemadám György Stefanovits művészetét az alkimisták tevékenységével rokonítja.)

De nemcsak rejtvényből áll az élet! Az ikonikus jelek, a pszeudoikonok máskor rövid sztorikká állnak össze, vagy az emberi együttélés bizonyos alapszituációit (nemiség, hit, ünnep) szimbolizálják, míg bizonyos lapokon a figurális alakzatok szinte teljes egészében absztrakt formákká esnek szét, s így próbálnak az itt-létnél időben-térben távolabbi, szakrális tartalmakat reprodukálni.

Nem kétséges, gazdag, sokrétű, rejtelmes vizuális világba nyerhetünk betekintést Stefanovits Péter rajzaival.

Hemrik László

KÓSÁNÉ KOVÁCS MAGDA:

A magyarok Istenére esküszünk...

hogy csendben tovább nem leszünk. Nem maradhatunk csendben, pedig az ember és az Isten kapcsolatához a csend, és nem a politika vásári zaja illik. Nem maradhatunk csendben, mert az elmúlt hetek, hónapok azt bizonyítják, hogy az egyre kevésbé rokonszenves, egyre kevésbé emberarcú, sőt egyre kevésbé elviselhető előkampányból nem fog kimaradni a vallás, nem fognak kimaradni az egyházak, és nem marad ki az ember legszentebb magánszférája, a vallásosság sem.

Megszaporodtak a parlamentben azok az előterjesztések, amelyek az egyházi működést, az egyházak finanszírozását érintik. A „pénzügyi salátának" nevezett törvénycsomagban a hitéleti költségek állami forrásból való finanszírozását kapcsolják össze a népszavazás eredményeivel. Az állampolgárok nagy része – éppen, mert a népszámlálás anonim volt – nem tagadta meg a válaszadást az úgynevezett szenzitív adatszolgáltatással kapcsolatban sem. Azt azonban a válaszadás pillanatában senki nem gondolta és gondolhatta, hogy egy felekezethez, valláshoz, egyházhoz való tartozásának megjelölése egyben a személyi jövedelemadójának egy százalékáról való rendelkezést is jelenti. Nem gondolhatta ezt senki, hiszen a rendszerváltozás utáni legújabb kori demokráciánk történetében egyedülálló és hihetetlen az a tény, hogy egy adatszolgáltatáshoz előre nem látható jogkövetkezményt fűznek, amelynek nincsen semmilyen kapcsolata az adatszolgáltatás törvényben rögzített céljával.

És innentől kezdve persze megint a mocsár. Hiszen aki kifogásolja a népszámlálási adatok más célra való felhasználását, az rögtön gyanúba keveredik. Egyházellenes, vallásellenes, sajnálja az egyházak társadalmilag hasznos tevékenységétől a pénzt (mindig összekeverve a normatívan finanszírozott közcélú tevékenységet a hitéleti tevékenységgel), a mentegetőzés pedig rosszízű. Aki mentegetőzik, aki magyarázkodik, az eleve vesztes helyzetben van. Újra és újra el kell ismételnie, hogy meggyőződésétől, világnézetétől függetlenül nem az egyházaktól, nem a hitélet támogatásától, nem a közcélú tevékenység finanszírozásától akar forrást elvonni. Újra és újra el kell magyaráznia, hogy nem akar hideg templomban didergő híveket látni, hogy nem akar szembenézni Isten elaggott szolgáinak néha elrémítő szegénységével, újra és újra el kell magyaráznia, hogy amit közcélnak tekint, arra a közpénzeket sem sajnálja. És újra és újra el kell magyaráznia, hogy a közcél sem lehet mentség alkotmányos szempontból aggályos döntésekre, a közcél sem lehet mentség arra, hogy az állampolgárokat megtévesszék, hogy a fejük fölött, helyettük döntsenek, és önrendelkezési jogukat elvonják.

A választásokra kacsintó zajos és dicstelen háborúban külön fejezet a köztisztviselői eskü története. A köztisztviselői törvény elfogadására hosszú, éles, gyakran elkeseredett vita után került sor a parlamentben. Nehézzé tette az ellenzék dolgát az a tény, hogy a köztisztviselői bérek jelentős emelése kívánatossá és sürgőssé tette a törvény elfogadását a hatalmas terhekkel küzdő, agyonhajszolt és a politikai kiszolgáltatottság bizonytalanságával is szembenéző köztisztviselők számára. Ebben a vitában természetesen külön figyeltünk minden olyan mozzanatra, amely erősítheti a kiszolgáltatottság érzését, amely új kaputnyit a politikai szándék beszivárgásának, a falakon is áttekintő, iratokban kutakodó, kartotékok között motozó politikai figyelemnek. Ezért vitattuk a köztisztviselői adatnyilvántartás új formáit, a kartotékokat rendezgető új hivatalt, a vagyonbevallás őrzésének módját és még sok minden egyebet. Nem vitattuk azonban a köztisztviselői eskü szövegét. Aki nem hiszi, járjon utána! Ha vitattuk volna, módosító indítványt nyújtottunk volna be hozzá. A köztisztviselői eskü szövege – nem végeztem összehasonlító kutatásokat –, meggyőződésem szerint, nem tartalmaz újat a hagyományokhoz képest. Fogadalom, amelyben a köztisztviselő hivatali kötelességeinek maradéktalan teljesítésére, a hivatali titok megőrzésére és a hivatali kötelességen túlmutató odaadásra tesz fogadalmat. Köztisztviselőtől mindez elvárható. A törvény szövegében rögzített formulával nem lehet senkinek baja, hiszen a fogadalom szövegrésze után zárójelben szerepel a következő mondat: *„(A köztisztviselő meggyőződése szerint): Isten engem úgy segéljen."* Ez a zárójeles mondat és az utána következő, ezúttal vallásos meggyőződésre utaló kiegészítés megfelel a magyar politikai gyakorlatnak. A köztisztviselői törvényben megjelenő új formulát mi magunk is úgy fogadtuk, mint egy önkéntes gesztus törvényessé tételét. Megerősített minket ebben a pozitív feltételezésben a zárójeles mondat legfontosabb szava, az tudniillik, hogy a köztisztviselő *meggyőződése* szerint. És mi naivan úgy gondoltuk, hogy a törvényben rögzített formulát írásban is betű szerint, azonos terjedelemben és tartalommal fogják aláíratni a köztisztviselői esküt tevőkkel. A törvény ugyanis előírja, hogy a köztisztviselői esküt szóban kell tenni, majd utána az írásos változatot a köztisztviselőnek aláírásával kell megerősítenie, és a dokumentumot el kell helyezni a köztisztviselő személyi anyagában.

Az élet és a hivatal mindig sokkal találékonyabb, mint a törvényhozó. Az első eskütétel után végigfutott a városon a hír: az eskütevő köztisztviselőknek két különböző nyomtatott szövegből kellett kiválasztaniuk az aláírásra szánt példányt. Az egyiken rajta volt az *„Isten engem úgy segéljen"* záradék, míg a másikon nem. Tartozunk az igazságnak azzal, hogy a minisztériumok, önkormányzatok, eskütételre kötelezett közhivatalokban dolgozó köztisztviselők egy része a jogalkalmazásban jártasabb vagy esetleg demokratikusabb gondolkodású szervezeti vezetők utasítása szerint a törvény betű szerinti szövegét írhatták alá, és ezért soha nem derülhet ki, hogy a szóbeli eskü folyamán kiegészített, vagy *„Isten engem úgy segéljen"* nélkül lezárt esküszöveget mondták-e.

A nyári történet elegendő volt számunkra Vastagh Pál képviselőtársammal, hogy az adatvédelmi biztos állásfoglalását kérjük. Adatvédelmi biztos nincs, ezért nem volt más lehetőségünk, mint hogy az adatvédelmi biztost illető panaszunkkal Lenkovics Barnabás országgyűlési biztoshoz forduljunk.

Az ügyintézés korrektségére panaszunk nem lehet. A törvényben előírt határidő utolsó napján Lenkovics Barnabástól megkaptuk a választ. Magával a válasszal nem kívánunk foglalkozni. Nem örülünk annak, hogy az országgyűlési biztos feltételezi rólunk, hogy eszmetörténeti kioktatásban kell részesítenie minket az eskü történetéről, a fogadalmak alakulásáról, az elmúlt évtizedek ideológia történetéről, beleértve a Munkásőrséget és az Úttörő Szövetséget is. De hát tizenkét évi parlamenti politizálás megnöveli az ember tűrőképességét. Az igazi probléma ott kezdődik, amikor az adatvédelmi biztos helyett Lenkovics Barnabás érdemi választ ad arra, sérti-e a köztisztviselők adatvédelmének érdekét az a tény, hogy a személyi anyagukban őrzött esküszöveg utalást tartalmaz vallási meggyőződésükre. A megdöbbentő az, hogy országgyűlési biztos válaszának egy bekezdése pontos, szakszerű, kifogástalan formában igazolja vissza aggályunk helyességét. *„Összefoglalóan tehát megállapíthatjuk azt* – írja –, *hogy a Ktv. 12. § (2) bekezdésében meghatározott esküszöveg és maga a törvény nem sérti a személyes adatok védelméhez fűződő jogot. Különösen így van ez, ha az esküokmányt a törvény szövegének pontos átvételével készítik el, tehát úgy, hogy az tartalmazza »az eskütevő meggyőződése szerint« kitételt. Az esküokmány ebben az esetben nem szolgálhat konkrét, egzakt következtetés alapjául, hiszen az eskütevőnek nem kell nyilatkoznia a meggyőződéséről, az ő titka marad, hogy az esküszöveg utolsó mondata reá nézve érvényes-e vagy sem, és ha igen, akkor milyen – vallásos vagy bármely más – meggyőződése alapján. Az ilyen esküokmány ráadásul mindenkire nézve azonos (normatív) szöveget tartalmaz, és nem sérti meggyőződésében sem azokat, akik magukénak érzik, sem azokat, akik nem érzik magukénak az esküszöveg utolsó mondatát…"*

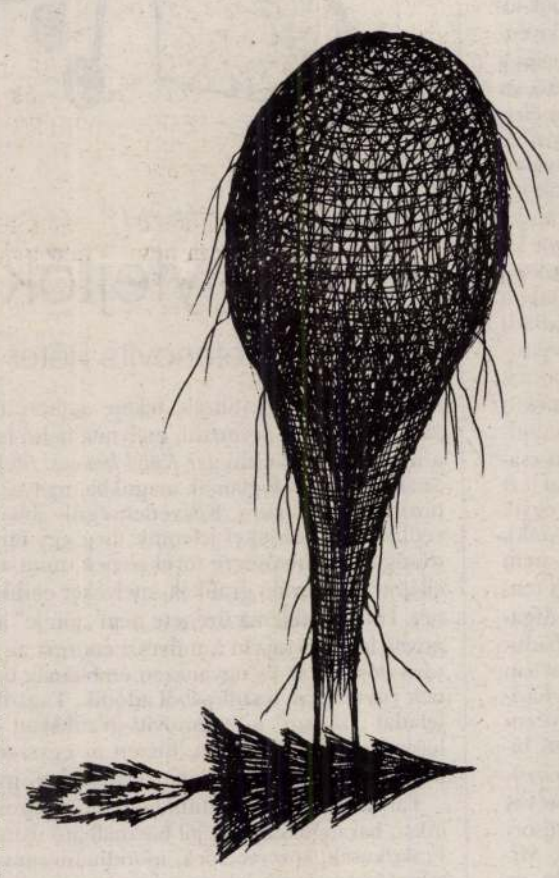

Stefanovits Péter rajza

Idáig érve „fel-felsikkantánk a gyönyörűségtől", hiszen Lenkovics Barnabás mondatai a mi kérdésünkre azt a választ adták, amit mi magunknak is válaszoltunk volna. Ezért hidegzuhany a hirtelen fordulat, amelyben az országgyűlési biztos közli velünk, hogy a törvény szövegétől eltérő tartalommal csak egyik vagy másik változatban elkészített esküokmány sem törvénysértő. Nem szeretnénk annak a taglalásába bocsátkozni, hogy ki mikor kit hatalmazhat fel arra, hogy eltérjen egy törvény szövegétől. A törvény ugyanis arra van, hogy szövegétől ne térjenek el. Arra van, hogy ne lehetséges alternatívának, hanem kötelezésnek tekintsék. Arra van, hogy senki ne értelmezhesse saját szája íze, pillanatnyi szándéka vagy érdeke szerint. Az országgyűlési biztos nem így gondolja, ő úgy gondolja, hogy a törvény szövege jelképes értékű, és ha valaki az *„Isten engem úgy segéljen"* szöveg választását vallásos meggyőződésre utaló adatnak tekinti, az csak saját véleményére vonatkozóan tartalmaz értelmezhető adatot.

Az országgyűlési biztos válasza belesimul abba a választás előtti kakofóniába, amely a vallásos embereket tekinti célpontnak, amelynek igazi célja a hírbehozás, a vallásos érzékenység és a vallásos meggyőződés csatasorba állítása meghatározott politikai célok elérése érdekében.

A válasz – akaratlanul is – kezdetévé vált egy hangos és egyre kevésbé gusztusos politikai kampánynak. Két szocialista képviselő sajtótájékoztatót tartott az országgyűlési biztos állásfoglalása kapcsán. Erről megjelent néhány újsághír, és néhány hetilap vette a fáradtságot, hogy elemző cikket írjon a témáról. Aztán néhány hét csend. Ez mindig így szokott lenni. Felejtsék el az emberek, hogy miről van szó valójában, felejtsék el a tényeket, és utána könnyű nekik valami mást szuggerálni, ami hasonlít ugyan az eredeti történethez, a kulcsszavai ismétlődnek, de ami történik, az már az osztogattak/fosztogattak kopott viccére emlékeztet. A közszolgálati rádió vasárnap reggeli műsorában – amelyet a közgyógyellátási listán vérnyomásemelő gyógyszerként kellene számon tartani – a pártatlan közszolgálati riporter pontosan tudja, hogy mit akar. Interjúalanya csak egy van, egy hozzá hasonlóan elfogulatlan fideszes képviselő, de valójában ő sem kell ahhoz, hogy a következtetéseket a riporter levonja. Ő ugyanis, még mielőtt a beszélgetés elkezdődne, már tudja, hogy hova akar eljutni. A kérdés így hangzik: *„Milyen jogi megfontolásból sérülhet a köztisztviselő személyes adatvédelme, ha munkájához Isten segítségét kéri? Merthogy ez a mondat bántja az MSZP-s képviselőket és ennek elhagyása miatt fordulnak az Alkotmánybírósághoz."* Alkotmánybírósághoz nem fordult MSZP-s képviselő, bár ez nem jelenti azt, hogy nem is fog. Senki nem kívánta, hogy bárki a köztisztviselők közül ne hívhassa eskütételéhez Istent tanúul. A riporter úgy látszik elégedetlen a fideszes képviselő válaszával, mert további segítséggel akarja buzdítani a megfelelő irányba. *„Lehet, hogy a régi beidegződések működnek? Negyven év alatt nem volt ajánlatos hívő embernek lenni, de attól tartanak, hogy most meg nem lesz ajánlatos nem hívő embernek lenni. Holott tudjuk, hogy a keresztény nézetektől távol áll a bosszúállás."* Ezt valóban tudjuk. Azt is tudjuk, hogy a kereszténykonzervatív párt jeles politikusa megígérte a szocialista képviselőknek: *egyenként fogunk titeket levadászni*. Hogy ez keresztény magatartás-e, azt a rendkívül sokak által hallgatott műsor riporterére bízom. De a csúcs a zárókérdés: *„Nem kell-e attól tartanunk, hogy következő lépésként esetleg az jut majd eszükbe az MSZP-s képviselőknek, hogy a Himnusz kezdősora miatt Alkotmánybírósághoz forduljanak, hiszen mint ismeretes a Himnusz úgy kezdődik, hogy Isten, áldd meg a magyart."* Erre már valóban nem lehet mást mondani, mint hogy ordenáré. Ordenáré, hiszen a személyes adatvédelmet összekeverni a *Himnusz*szal, a *Himnusz* Istenhez kiáltó fohászát összekeverni azzal a ténnyel, hogy köztisztviselő vallásos meggyőződésére utaló adatot tárolnak-e a személyi anyagukban, igen vagy nem, az nem is – a divatos szóval élve – csúsztatás, hanem egyszerűen otrombaság. Mindez a közszolgálati rádióban sokak által hallgatott műsoridőben. És a hallgatók többsége már régen nem emlékszik arra, hogy a szocialista képviselők keresete nem az istenes formulát kifogásolta, csak és kizárólag azt a tényt, hogy szenzitív adataik titkosságát a végrehajtó hatalom is tartsa tiszteletben.

Talán nem lett volna érdemes visszatérni az esküokmány körül hullámzó vitára, ha nem érkezett volna a hír, hogy két MDF-es képviselő ismét benyújtotta az 1990-es évi IV., a lelkiismereti és vallásszabadságról, az egyházakról szóló törvénynek a módosítását. Az elmúlt év végén hosszas vita után a parlament a kétharmados többséget igénylő módosítást elutasította, tehát maradt az 1990 elején még a választások előtt elfogadott törvény koncepciója.

A parlamenti vita során nagyon sok szó esett arról, hogy ez a törvény nem pusztán egy alkotmányos alapjog, a lelkiismereti és vallásszabadság jogának érvényesítéséhez teremt intézményes feltételeket, hanem kicsit a rendszerváltásnak is a szimbóluma. Hiszen a vallási közösségek egyházalapítási jogát a vallásos emberek emberi jogaként értelmezi. Hogy a törvény nem tökéletes? Valószínűleg nem az, de a jogalkalmazás messze elmarad a lehetőségeitől. Példák röpködnek, mindig név nélkül. Legendák szólnak arról, hogy egyházak jönnek létre, amelyek vallási tételeiket kizárólag gazdasági haszonszerzés álcázására fogalmazzák meg, és természetesen nagyon sok valós családi, személyes konfliktus szenvedő alanyai keresik a törvényben annak a megoldását, amit valószínűleg csak személyes kapcsolatokban, ember és ember, lélek és lélek között az utak újraépítésével lehetne orvosolni. Még egyszer ismételjük: a jogalkalmazásnak számtalan lehetősége van még. Mi magunk is ismerünk olyan vallási közösséget, amelyiknek több a gazdasági vállalkozása, mint ahány hívője van. Ennek a vallási közösségnek a vezetőjét az uralkodó politika rendkívül fontos köztestületekbe delegálja, és vele kapcsolatban soha nem merült fel a kérdés, hogy vajon egyházi jogi személyisége révén nem jut-e törvénytelen gazdasági előnyhöz. Visszatér tehát a régóta ismert jelenség: az én kommunistám nem büdös, az én kisegyházam nem szekta, nem gazdasági vállalkozás, nem törvényellenes. Ahogy ez lenni szokott.

A két MDF-es képviselő újra benyújtott törvényjavaslata naptári okok miatt sem mehet át a parlamenti húsdarálón. Alig néhány héttel ezelőtt a miniszterelnök a képernyőn át közölte velünk, hogy a kormány végrehajtotta programját, befejezte jogalkotási terve szerint előírt teendőit, és a tavaszi ülésszakra nincs szükség. A háromhetes ülésezési rendben, amelyhez a kormányzó többség mindig ragaszkodott, 15–18 hétre van szükség ahhoz, hogy egy törvény végigmenjen a parlamenti útvesztőn. Miért nyújtja be mégis a két képviselő nagyon csekély változásokkal a már egyszer elvetett szöveget? Azért, hogy elölről kezdődhessen a gyanúsítgatás, hogy a választókerületekben újra és újra el lehessen mondani, ebben az országban szektaveszély van, ebben az országban gyanús egyházak nemzetbiztonsági kockázatot jelentenek. Újra és újra el fogják mondani, hogy a szocialista képviselők megakadályozzák a szekták elleni fellépést, miközben mindenki tudja, hogy a valós konfliktusokra nem a törvényhozásnak, hanem a bűnüldöző és az igazságszolgáltatási szerveknek kell megoldást találniuk. Újra és újra el lehet mondani, hogy a baloldal ellensége a történelmi egyházaknak, ellensége a történelmi kereszténységnek és támogat mindenfajta devianciát, a vallási köntösben megjelenőt is.

Messzire jutottunk a köztisztviselői eskü szövegétől. A történet mégis ugyanaz. Cinizmus és kemény lélek kell ahhoz, hogy valakik tudatosan, ismétlődő módon, újra és újra belerángassák az ember és az isten kapcsolatát a politikai küzdelmekbe. A mi meggyőződésünk szerint minden ember maga dönti el, hogy hogyan keresi meg az útját istenhez. A mi meggyőződésünk szerint ez a viszony, az ember és a fölöttünk való viszonya a legbizalmasabb, a legintimebb viszony, ami létezhet élő ember számára, bizalmasabb és intimebb, mint a szerelem. A mi meggyőződésünk szerint ezt a viszonyt politikai csatározás tárgyává tenni több mint ízléstelen, több mint káros, Isten ellen való vétek, és ezért nem maradunk csöndben, ezért emeltük fel újra a szavunkat. A köztisztviselőkért. A hívőkért. A történelmi egyházak híveiért. A kisegyházakhoz csatlakozókért. Mindenkiért, aki valahol megtalálta, megtalálja a lelke békéjét. Istennél vagy önmagában. És hogy ezt hogyan teszi, bízzuk rá, és ne akarjuk kifürkészni a titkát.

(A szerző az MSZP országgyűlési képviselője, az emberi jogi, kisebbségi és vallásügyi bizottság elnöke)

AZ ÚJPEST GALÉRIA ÉS AZ ÚJPESTI ÉRTELMISÉGI KLUB
SZERETETTEL MEGHÍVJA ÖNT

STEFANOVITS PÉTER

GRAFIKUSMŰVÉSZ

„SZÍVZÖREJ" C.

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA
1990. OKTÓBER 17.-ÉN, 17 ÓRAKOR

MEGNYITJA:

ÁGOSTON VILMOS ÍRÓ

NYITVA:
OKTÓBER 17-TŐL NOVEMBER 3-IG
HÉTFŐ KIVÉTELÉVEL NAPONTA 14-18[h]

ÚJPEST GALÉRIA

BUDAPEST IV., TAVASZ U. 4.

STEFANOVITS Péter

Tisztelettel meghívjuk a
2003. március 3-14. között
megrendezendő

ÖNARCKÉP
2002.

című kiállításunkra!

Budapest, V., Ferenczy István u. 14.
Nyitva: hétköznap 11-18 óra között

ARTE GALÉRIA ÉS AUKCIÓS IRODA

Telefon/fax.: 36-1-317-44-23 e-mail: s.marso@chello.hu

T.c.:

ÖNARCKÉP
2002.

Benyó Ildikó, Bíró Gábor, Csizmadia Zoltán, Darvas Árpád, Elekes Károly, Gellér B. István, Kósa Dániel, Kovács T. Vilmos, M. Szücs Ilona, Makó András, Mihályfi Mária, Nagy Andrea, Nagy B. István, Neuberger István, Oláh György, Stefanovits Péter, Stein Anna, Szász Sándor, Tácsik János, Udvardy Emese, Varga Amár László, Vértesi Ágnes, Vladár Csaba, Wolsky András, Zöld Anikó

Nalors Grafika Kft. nyomdájában készült el az album kétszázhúsz példányban. A használt képi nyelvet, az eszközök alkalmazását, a nézőpontokat illetően valóban elsősorban a sokféleség jellemzi az album nyomatait. A feketefehér kontrasztját hangsúlyozza *Benes*

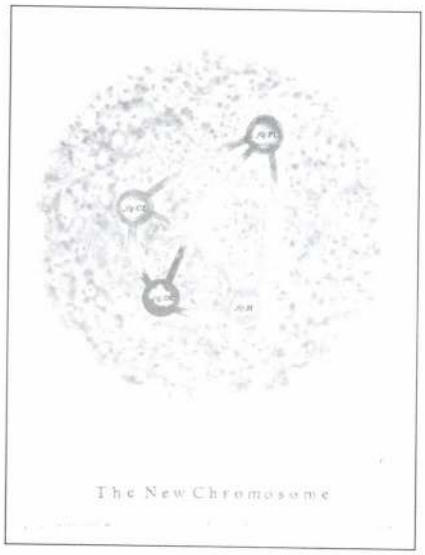

Elekes Károly: Új kromoszóma
litográfia, 230×290 cm

József és *Butak András* munkája, előbbi csurgatott-fröcskölt foltok, utóbbi egymásba fonódó vonalrendszer segítségével idézi a víz és a föld találkozásánál születő mikroorganizmusokat. *Gallusz Gyöngyi* finom vonalrendszere tovább közelít a részletek felé, *Kótai Tamás* az élet, a kultúra változásait egy-egy emblémaszerű motívumba sűríti, míg *Olajos György* egyetlen szint a részletek gazdagságával ötvöző munkáján egy mozdulat, a szárnycsapás dinamikájával írja újra a feltámadás-fölemelkedés folyamatát. Fotó alapú munkájában a változás, az ujjászületés mozzanatát társadalmi vonatkozásaira is figyelve, egy-egy motívummal a mártírok 1989-es, a rendszerváltás kezdetét jelentő újratemetését is fölidézve ragadja meg *Kéri Bálint Bence*.

A színek gazdagsága, a sűrítő erő és az irónia egyaránt jellemzi az album jó néhány lapját. *Elekes Károly Új kromoszómája* mintegy mikroorganizmust alkotva hoz létre láncszerű kapcsolatot a négy közép-európai országot jelképező formák között, *Kalmár István* egymásba kapaszkodó, körbe forgó ember-állat lényekként jeleníti meg őket. *Kovács Péter Balázs* a találkozók abszurd-valóságos környezetét, fordulatait jelöli ki egymástól elforduló iker foteljeivel, *Szurcsik József* az önmagába záruló hatalom törvényeit kutatja a zikkurat és az emberfej formáit ötvöző nyomatával. *Banga Ferenc* groteszk lényei a Duna partján feledkeznek bele szentségtörő „grafikai gondolataikba", Szemethy Imre a művészettörténeti múlt és a politikai jelen tereivel, megjelenési formáival elégedetlenül egy másféle beszéd, a gyermekrajzok, falfirkák igazságában fedezi fel Visegrád igazi igazságait.

Hogy „ez" vagy éppen „az" a Visegrád az igazi? Az album lapjai szerint ez is, az is, a história és a jelen szereplői különösen izgalmas párbeszédet folytathatnak a Dunakanyar látható és a képzelet segítségével megidézhető formáiból-igazságaiból kiindulva. A már említett Madácsy István a vörös márvány reneszánsz díszkút motívumait szembesíti a talán a gátépítőktől itt feledett vastraverz formáival, Stefanovits Péter a XVI. századi rézkarc negatívba fordított vonalait az alkotó saját emblémájaként is felfogható erőteljes plasztikus alakzatával, Borgó pedig a mesék-látomások színes kavalkádjává oldja mindazt, amit itt és most és máshol és máskor Visegrádról és „vidékéről" látni és hallani, érezni és tudni kell. Vagy legalábbis lehet.

Hogy valóban lehetséges vagy legalábbis vonzó az ilyen látomás, azt az jelzi – hogy az album általános népszerűségén túl azok körében, akik a tanácskozás kapcsán vagy egyéb alkalommal hozzájutottak, találkoztak vele, jól érzékelteti –, hogy Borgó színes, játékos munkája kerül az ECA 2001-es munkájáról beszámoló kiadvány címlapjára. A fogadtatás olyan biztatónak tűnt, hogy az album megálmodói olyan újabb grafikai összeállítás létrehozásába kezdtek, amely immár nemcsak a magyar, hanem a négy visegrádi ország grafikusainak művészetéből adna ízelítőt.

Menet közben, A Magyar Grafikáért Alapítvány kiadványa, 2001.

Az aktuális Dalí

Dalí – a festői életmű

SINKÓ ISTVÁN

A VINCE KIADÓ ÚJDONSÁGA Robert Deschames–Gilles Néret Dalí könyve, mely a Taschennél jelent meg először, majd 2001-ben TaschenVince kiadványként magyar nyelven most idehaza is kapható.

Dalí – a festői életmű című 780 oldalas munka szakszerűségében és teljes életművet elemző írás formájában talán a legteljesebb és legterjedelmesebb Dalí-monográfia. Dalí egyre aktuálisabb lesz, amióta írásai és utolsó képei tükrében a színészkedő-magamutogató médiasztár máza lekopik, és felbukkan a hiteles, a festészet minden területét birtokolni kívánó egyszeri, par exellence alkotó. Dalí művészete nem csupán a szürrealisták alkotásmódjára, nem kizárólag a dada utáni posztpolgárpukkasztókra (így némileg még a fluxusra is) volt hatással, de az új festészeti attitűdök, mint az osztrák Attersee, a Berliner Schule (Salome, Castelli) vagy az itáliai újvad festők (Chia, Palladio) is rokonuknak, szellemi elődjüknek tekinthetik. Ezzel széles ívet húztam a pályakép köré, hisz Dalí első jelentős megnyilvánulásai a 30-as évek elejére tehetők, s a fent említett képek (pl. Michelangelo-variációk vagy korábbról a *Tonhalfogás*, esetleg az *Ágy és két éjjeliszekrény* című képei) a 70-es, 80-as évek terméséből kerültek ki. Dalí hihetetlenül gazdag és természetesen számos vitatható művet, akciót és írást tartalmazó életműve az utolsó huszadik századi akcióhősök egyikének oeuvre-je. Ez így feldolgozható és kritikailag áttekinthető. A most megjelent kötet bármily gazdag is, nem kíván összehasonlításokba, művészettörténeti elemzésekbe vagy távlatos véleményformálásba bocsátkozni. Megelégszik a bibliográfikus alaposságú műbemutatással, az életrajzi és egyéb írott

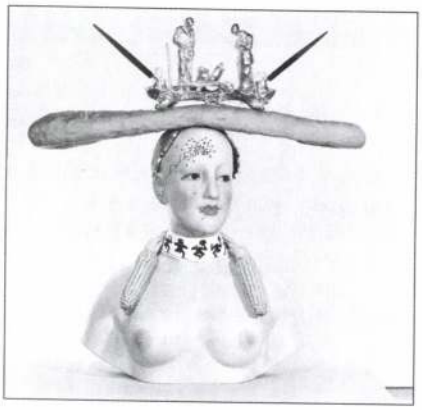

Salvador Dalí: Visszatekintő női büszt, 1933/1977
vegyes technika

szöveganyagnak a korszakba illesztésével és Dalí szenvedélyes életének a tárgyilagosnál talán némileg pozitívabb elfogultságú bemutatásával.

Robert Deschames–Gilles Néret: Dalí – a festői életmű (ford.: Körber Ágnes), Vince Kiadó, 2001.

Pátosz a laborban

Stefanovits Péter TÍZ+X ÉV

BORDÁCS ANDREA

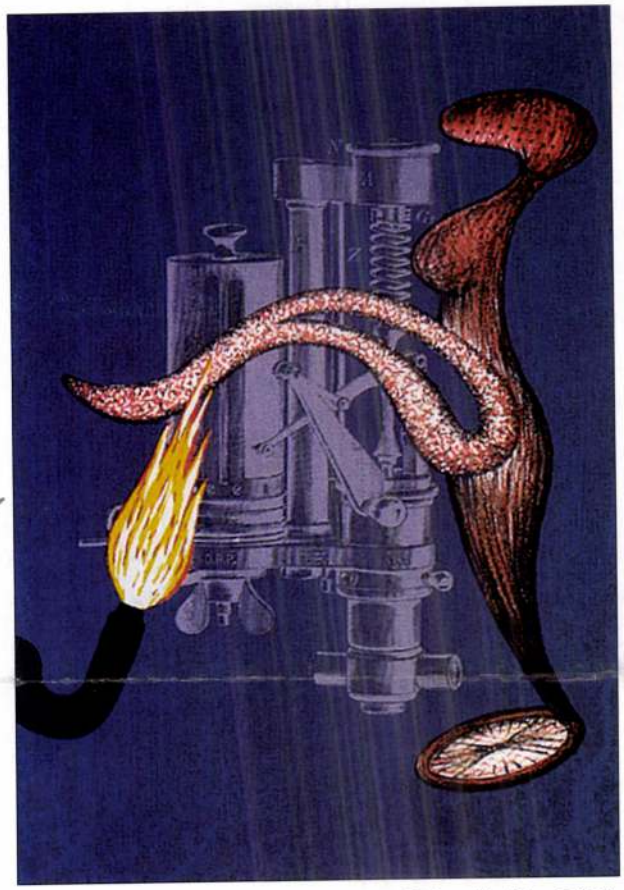

Stefanovits Péter: XXXIX.
teste gépies kallantyú / mechanikus embrió / a szerelemre
1998, szita, litográfia, 38×24 cm

A TÍZ+X ÉV CÍMŰ KÖTET *Stefanovits Péter* grafikáit mutatja be *Pataki Gábor* elemzésének kíséretében. A könyvben olvasható még *Gaál József* és *Szemethy Imre* egy-egy, az ÉS-ben is megjelent írása, melyeket Stefanovits művei inspiráltak. Pataki Gábor tanulmányában a stefanovitsi életmű gyökereit a magyar grafika kondori-csohányi vonulatában látja. Sziporkázó írásának egyik fő szempontja, hogy Stefanovits tudatosan nem törekszik az egyéni kézjegy megteremtésére. Szerintem viszont fellelhető ez az egyéni kézjegy, melynek lényege az alkotásaiban megjelenő finom ambivalencia. Számomra Stefanovits műveinek legjellemzőbb eleme, hogy az ősi, archaikus, mitikus motívumok (víz, tűz, növényindák, totemek, maszkok, honfoglalás kori emlékek stb.) mellett ugyanolyan fontos szerepet kapnak az általudományos elemek. Noha az arányok az egyes műveken belül eltérők, mindkét szálat egyszerre veszi komolyan és kezeli némi iróniával. Kezdetnek mindjárt itt van a kötet címe, mely – azzal, hogy egy feliratban olvasható magyarul és angolul – matematikai képletet imitál, mintha a bonyolult egyenlet megoldása után egy határozott, egzakt végeredményt kapnánk. A tanulmányban említett legkorábbi grafika 1976-os, a legkésőbbi 2000-es, így az x=14, de itt valójában körülbelüli időről van szó, az x= valamennyi, akármennyi, bármennyi bizonytalanságában hagy minket, azaz a tíz és az összes többi ironikus megfogalmazása.

Pataki szerint *Délibáb*-sorozatának képsorai megjelenítik „Stefanovits grafikáinak kettős természetét", mely *„hommage és távolságtartó felidézés, búcsú egy közösségi értékeket is őrző életformától, s mindennek zárójelbe tétele"*. Szerintem ez a kettős természet – a felidézés s ugyanennek a zárójelbe tétele – az egész életművön végig vonul, keveredik az álpatetikus elemek az általudományossal. *A hit emblémái*ban, *Az őseinket felhozád* és az *Átszűrődés* 2000-ben inkább a múltra utaló, ősi és a magyar történelemhez kapcsolódó motívumok dominálnak, a *Leírás*ban, a *Művészetről mindenkinek* és a *Nő a laborban* sorozat egyes képein viszont a kvázitudományos kísérletek. Különösen a *Nő a laborban* képei a dadaisták, s elsősorban Duchamp fantáziafizikáját idézik fel, főként a *Nagy Üveg* mennyasszony és vőlegény figuráját. Ezen a sorozatán egyszerre szerepelnek az ősi elemek (tűz, víz, levegő), az organikus formák és a kémiai laboratórium által sugallt játékos technicista szemlélet. Ráadásul ezen erotikus sorozata a hagyományos nemi toposzokra épít. A nő izzó, vörös organikus természeti jelenségként gomolyog, a férfi hideg, fémes(üveg) tudományos eszközként ölt fallikus formát. A képekhez szellemiségükben is illeszkednek Gaál József címversei, melyekben szintén egyszerre van jelen az érzelmekről való beszédmód és a technicista, tudományos nyelv.

Legyen szó múltról, patetikus témákról, a humor ezekben az esetekben is fontos része Stefanovits grafikáinak. Ez ihlette meg Gaál Józsefet is a *Nő a laborban* egyes darabjainak burjánzó címadásakor (pl. dada akadémián nőtt fel a tudós ki így vizsgálja a nőt) és *Szemethy Imre* A *Szent Logar öklöző mérnöke* című, Stefanovits rajzaihoz készült írását is.

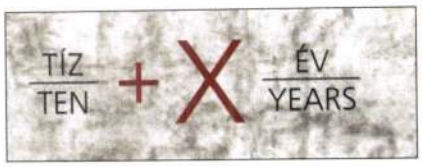

A TÍZ+X ÉV áttekintést ad a grafikus életművének főbb jellemzőiről, melyet számos illusztráció kísér. A könyv végén összegyűjtött kiállítási jegyzék és bibliográfia található.

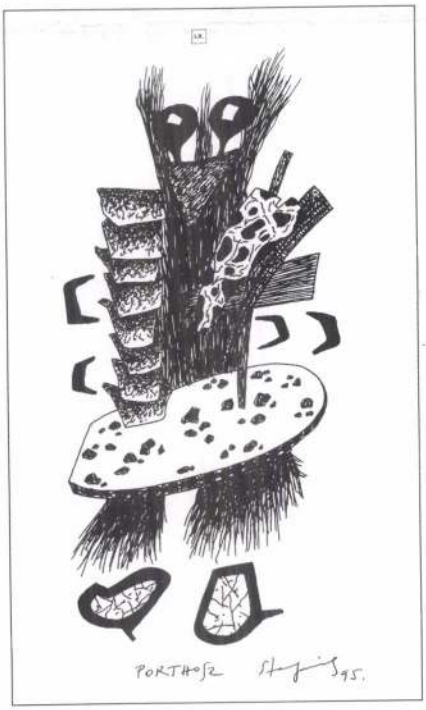

Stefanovits Péter: Porthosz
tus, papír

Stefanovits Péter: TÍZ+X ÉV, *Pataki Gábor tanulmányával, Bp., 2001, Stefanovits.*

STEFANOVITS PÉTER

A MissionArt Galéria meghí

Stefanovits Péter

NŐ A LABORBAN

című grafikai sorozatának bemutatójára,

1999. február 24-én, szerdán
18 órára.

A megnyitón közreműködik:

Horváth Lili

színművésznő

MissionArt Galéria: Budapest, V. Falk Miksa u. 30.
A kiállítás 1999. március 3-ig tekinthető meg.

Stefanovits Péter; Nő a laborban VI. 30x42 cm. s.

DR. BEKE LÁSZLÓ

BUDAPEST

POZSONYI ÚT 4.

1137

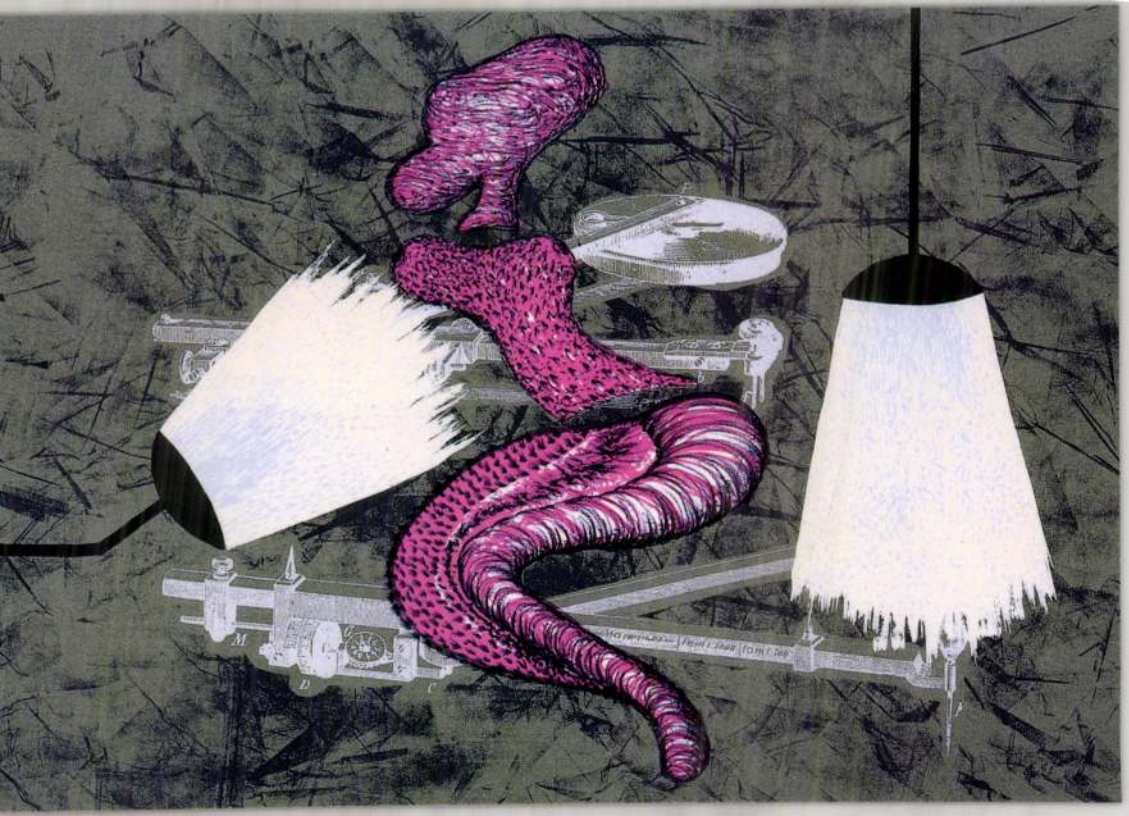

A Magyar Grafikáért Alapítványt,
1993-ban azzal a céllal hozta létre
a Magyar Grafikusművészek
Szövetsége, hogy támogassa
a Magyarországon élő és
a magyar kultúra köréhez tartozó
grafikusművészeket
új grafikai alkotások létrehozásában.
Ez idő alatt az alapítvány
egy igen értékes kortárs magyar
grafikai gyűjteményt hozott létre,
melynek több mint ezer
grafikai lapja van.
A **Grafikai Körkép '98** kiállítás
ebből a gyűjteményből mutatja be
legújabb szerzeményeit.

A Magyar Grafikáért Alapítvány,
A Magyar Grafikusművészek Szövetsége
és az Újpest Galéria
tisztelettel meghívja Önt és családját a

Grafikai Körkép '98

című kiállítás megnyitójára

1998. június 6. (szombat), 12 órakor

A kiállítást megnyitja:

Stefanovits Péter

grafikusművész
a Magyar Grafikáért Alapítvány
kuratóriumának alelnöke.

STEFANOVITS P.

Cím:
Újpest Galéria • Budapest IV., Árpád u. 66.
Tel.: 1893-114
Megközelíthető a 3-as metró végállomásánál (Újpest Centrum)
Nyitvatartás: naponta 11–18 óra között.
A kiállítás megtekinthető 1998. június 6-tól 28-ig

Meghívó

MEGHÍVÓ

A **SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG 1920 / 1992.**

tisztelettel meghívja Önt és
kedves családját

STEFANOVITS PÉTER

Munkácsy-dijas grafikusművész

" SOROZAT-ÜNNEP "

c. kiállításának megnyitására

1998. december 16.-án, szerdán

19 órára

a PEST CENTER GALÉRIÁBA

(Budapest, VII. ker. Peterdy u. 15.)

A kiállítást megnyitja:
LÓSKA LAJOS
művészettörténész

A kiállítás nyitva:
1999. január 15-ig
vasárnap kivételével naponta
13.oo–18.oo óra között

STEFANOVITS Péter

A kiállítás támogatói

LEASING CREDITANSTALT

NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

MAGYAR ALKOTÓMŰVÉSZETI
KÖZALAPITVÁNY

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

STEFANOVITS PÉTER
1947 -

Grafikus, Munkácsy-díjas. Vegyésztechnikusi és kirakatrendezői oklevelet szerzett, több éven át dolgozott az Operaház díszletfesőjeként. 1978-ban végezte el a budapesti Képzőművészeti Főiskolát Raszler Károlynál és Rozonits Tibornál. 1976 és 1982 között a Várszínház és Józsefvárosi Színház részére készített díszleteket.

Műveivel díjakat nyert a salgótarjáni, egri és miskolci biennálékon. Egyéni kiállításai voltak Budapesten, Miskolcon, Békéscsabán stb.

FEJ
papír, tus, 180x143 mm.
j.n.
Ltsz.: K. 85.373.1.

"A megjelenített, a létrehozott képi-tárgyi világot a Stefanovits-munkásságban az organikus és az élettelen, a természetes és a mesterséges elemek furcsa összekapcsolódása jellemzi. A szabadon alakított és a tapasztalathoz ragadt formák, jelenségek, a fogalmak és a tárgyak magától értetődő természetességgel csapnak át egymásba, vagy jelennek meg egymás mellett, kapcsolódnak össze (geometriai, raszter vonzásában testek és alak-sziluettek jelennek meg, a háttérben meg a gátlásokat alig-alig ismerő szürrealista rendezőelvre bukkanhatunk). Az elvont, de valóságos jegyekkel felruházott és a valóságos, de elvont formációkká alakított motívumok - így is, úgy is konkrétak" -

Wehner Tibor

IRODALOM

P.Szabó Ernő: Stefanovits Péter. Művészet. 1981. XXII. évf., 11. sz., 61.o.
Stefanovits Péter kiállítása. Budapest - 1988. Katalógus Chikán Bálint bevezetőjével.
Stefanovits Péter Szívzörej című kiállítása. Miskolc - 1990. Katalógus Ágoston Vilmos és Granasztói György írásaival.
Lóska Lajos: A geométer megtalálta a Föld szívét. Új Művészet. 1993. IV. évf., 11. sz., 68-69.o.
Chikán Bálint: /Nem csak/ posztmodern Biblia Pauperum. Új Művészet. 1994. V. évf., 10. sz., 49-50.o.
Wehner Tibor: Festői erdei séta. Élet és Irodalom. 1994. november 4.
Szemethy Imre: A Szent Logar öklöző mérnöke. Élet és Irodalom. 1995. május 19.
Kováts Albert: Jel - jelkép - örökség. Kritika. 1996. 8.sz.
Gaál József: Érzelmek emblémái. Élet és Irodalom. 1997. február 28.

Grafikák eredetiben és digitális értelmezésben

Feketén fehéren – kortárs grafikai kiállítás a Műcsarnokban

P. Szabó Ernő

Újabb állomásához érkezik a Magyar Millenniumi Képző-, Ipar- és Fotóművészeti Kiállítások sorozata a Feketén fehéren című kiállítás ma esti megnyitójával. A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete és a Műcsarnok közös bemutatója a Hősök terén az intermédia és a festészet után ezúttal a kortárs magyar grafikának, pontosabban a magyar grafika 153 képviselőjének ad helyet. Tekintettel arra, hogy minden bizonnyal a grafikusok alkotják a kortárs magyar művészet legnépesebb csoportját, a válogatás még a festészeti bemutatónál is szigorúbb lehetett. A zsűri tagjai a szakma jeles képviselői és művészettörténészek voltak – Benes József, Szurcsik József, Elekes Károly, Pataki Gábor, Sárkány Győző, Stefanovits Péter és Gelencsér Rothman Éva –, a tárlat kurátora az utóbbi két zsűritag volt.

– Két dologból kellett kiindulnunk – mondja *Stefanovics Péter*, aki *Szurcsik Józseffel* és *Elekes Károllyal* együtt kidolgozta a kiállítás koncepcióját. – Egyrészt abból, hogy a tavalyi év telítve volt nagy grafikai kiállításokkal, Miskolcon sokszorosított, Salgótarjánban egyedi, Szekszárdon színes grafikák kerültek közönség elé, a Vigadóban kis- és elektrografikai bemutató volt, s e tárlatokon kívül külön millenniumi pályázatokat is szerveztek. Illúzió lett volna azt hinni, hogy a mostani alkalomra kiváló, új, nagy méretű művek sora készül. Így ösztönöztük viszonylag kisebb méretű művek beküldésére az alkotókat, annál is inkább, mivel a kiállítói kör – és ez a második szempont – ezúttal az illusztrátorokkal és alkalmazott grafikusokkal is kibővült. A termek falain nagy, fekete-fehér lapok lesznek láthatók, amelyek a kis méretű művek digitális változatainak nagyításai. Különösen izgalmas lehet az is, hogy milyen kapcsolat jön létre a sokak számára még meglehetősen ismeretlen digitális technikával készült változat és az eredeti között.

– A több nagy kiállítás ellenére e tárlatra is több mint kétszeres volt a túljelentkezés. Úgy tűnik, a nagy vidéki bemutatók mellett a magyar grafikusok is igénylik a fővárosi bemutatkozás lehetőségét.

– A magyar grafika az elmúlt évtizedekben nem volt annyira frontvonalban, mint a festészet. A vidéki műhelyekben nagyobb elmélyülésre nyílt lehetőség – éppen az eredmények teszik lehetővé egy ilyesfajta konceptuális kiállítás megrendezését, amelyre sokak szerint valóban szükség van. Nagyon izgalmas kísérlet a bemutató, hiszen a digitális technika sokak számára egyszerűen megfizethetetlen, ugyanakkor nem egyszerűen fénymásolatot jelent, hanem nagyon finom átdolgozását, ha úgy tetszik, átértelmezését az eredeti műveknek.

– A kiállításról természetesen nem hiányoznak az eredeti alkotások sem. Hogyan látják őket a látogatók?

– A középső teremsor vége felé elhelyezett nagy méretű tárlófal fiókjaiból veszik elő a nézők kívánságára az egyes darabokat – magyarázza *Gelencsér Rothman Éva* művészettörténész, a tárlat rendezője –, s a látogatók a teremben elhelyezett asztalok mellé ülve, jó megvilágításban szemlélhetik közvetlen közelről a lapokat. A „használati utasítás" minden teremben ki lesz függesztve, a magyar mellett idegen nyelven is, mert a festészeti bemutatón azt tapasztaltuk, hogy igen sok volt a külföldi érdeklődő is. Nyelveket beszélő fiatalok is segítik a tájékoztatást, az eredeti lapokat is ők veszik elő a tárlókból. Nagyon érdekes, hogy igen sok a fiatal alkotó: a bemutatkozók egyharmada negyven év alatti. Sok közöttük a kiváló tehetség, ez azt ígéri, hogy a magyar grafikának nem csak múltja volt, jelene van, de szép jövő elé is néz.

Gazprom–BorsodChem: második forduló

Ki nyer holnap? Bizonytalanság a rendkívüli közgyűlés előtt

olnap tartják – pontosabban: ismétlik meg – a BorsodChem ovemberben elhalasztott rendkívüli közgyűlését. A részvények előtt még mindig tisztázatlan az orosz befektetők szándéka befolyása. Novemberben a pénzügyi felügyelet ajánlására hatották el a közgyűlést, míg a felügyelet kivizsgálja: milyen csolatban állnak egymással az új befektetők.

AMER TIBOR

séges felvásárlásnak mi- itette a BorsodChem (BC) gatósága tavaly október- ilford Holdings Ltd. tulaj- rzését a kazincbarcikai tár- n. A Dublinban bejegyzett akkor azt közölte: stratéktető megbízásából sze- ,8 százalékos tulajdont a

a tulajdonában lévő részvényekre opciós vételi megállapodást kötött a szintén Gazprom-érdekeltségben álló Siburral.

Ezzel egy időben két bécsi cég, a Vienna Capital Partners és a CE Oil and Gas is jelentős, együttesen 16,9 százaléknyi részvényt szerzett a BC-ben. E két cég orosz befektetőkhöz való kötődése a TVK Rt. közgyűlésén vált bizonyossá, amelyen – a Mol Rt. ellenében – a rozottan cáfolja, hogy kötődnék az orosz befektetőkhöz, a piaci elemzők készpénznek veszik ilyen irányú kapcsolataikat. Már csak azért is, mert a Vienna Capital Partners, s a tulajdonában lévő CE Oil and Gas – jogi képviselőjük állítása szerint – azért alakult meg, hogy felvásárlásokat eszközöljön a régióbeli vegyipari komplexumokban.

Mindeközben a BC igazgatósága azt hangoztatta: nem a befektetők indentitása, hanem a céghez való közelítés módja ellen van kifogásuk. Ezt az állításukat alátámasztotta az is, hogy kifejezetten üdvözölték, hogy a kétes hírű Milford mögött felbukkant egy szakmai befektető, a Sibur.

szándékkal, hogy kiderítse, milyen viszonyban állnak egymással a BC újdonsült tulajdonosai. A magyar értékpapírtörvény szerint ugyanis annak a befektetőnek, amely 33 százaléknál magasabb részesedést szerez egy cégben, meghatározott összegért nyilvános ajánlatot kell tennie a többi részvényesnek.

A BC tulajdonosi struktúrája jelenleg a következő: a részvények 24,8 százalékát bírja a CIB Bank Rt., amely a Milfordtól ideiglenesen vásárolta meg a részvénycsomagot, minekelőtte opciós vételi megállapodást kötött a Siburral. (Ezt a tranzakciót az értékpapírtörvénnyel ellentétesnek minősítette a PSZÁF.) További 8,1 százalékkal

ben. Mint jeleztük, a CE Oil and Gas és a Vienna Capital Partners együtt 16,1 százalékkal, az EBRD 8,7, a Bank of New York 10-12 százalékkal bír, a többi részvény pedig döntően kisbefektetők birtokában található.

Mindennek tükrében valószínűsítik piaci elemzők azt, hogy – kisbefektetői tulajdoni hányaddal kiegészülve – már ötven százalék fölötti az orosz dominancia a BC-ben.

Az orosz befektetők eddig deklarált szándékai között szerepel a BC jelenlegi vezetőségének – részbeni – menesztése, valamint annak a szerződésnek a felmondása, amelyet a BC kötött korábban a Mollal, s amelynek tükrében a BC átengedi a TVK-ban meglévő tu-

Bezárt a Szegedi Konzervgyár

MEGKAPTA felmondólevelét a Szegedi Konzervgyár csaknem 200 dolgozója, s a gyár tegnap bezárt – tájékoztatta az MTI-t a tulajdonos, a Magyar Fejlesztési Bank. A közlemény szerint a tulajdonosi jogokat gyakorló Limpex Rt. a reorganizáció folytatásáról döntött, miután az értékesítésre tett erőfeszítések nem jártak eredménnyel. A tulajdonos a veszteségek mérséklésére el szerette volna adni az üzemet, a kiírt pályázatra azonban nem érkezett megfelelő vételi ajánlat. (MTI)

Közel-keleti tárgyalások

EGYIPTOMBAN öntözési berendezéseket, kikötői darukat és tolóhajókat vásárolnának magyar cégektől, míg Szíriában közleke-

MEGHÍVÓ

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
és a Duna Galéria meghívja Önt és barátait

STEFÁNIAY EDIT®

magvak ❁ virágok ❁ termések

című kiállítására,
2004. június 16-án szerdán 17 órára

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
Feledy Balázs művészeti író

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE
Hévizi Éva Ferenczy Noémi-díjas festőművész

Megtekinthető
2004. június 16-tól 2004. július 4-ig,
hétfő kivételével mindennap 10–18 óráig

TÁMOGATÓK

Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat
Nemzetközi Zománcművészeti
Alkotóműhelye

Duna Galéria

MAOE

NKA

Nemzeti Kulturális Örökség
Minisztériuma

XI. Kerületi Önkormányzat
kulturális alap

STEFÁNIAY EDIT®

magvak • virágok • termések

Stefánia Edit

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 7.

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

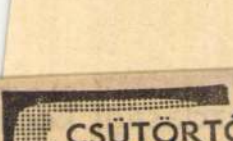

CSÜTÖRTÖK A TV-BEN

Zavarbaejtő munkákkal találkozhattunk az utóbbi években a tárlatokon. Olyan tárgyakkal, amelyeket sem a festészet, sem a szobrászat műfajába nem lehet besorolni, legalábbis hagyományos esztétikai rendszerezésünk szerint: *zonmácképekkel*. A fiatal művészek mind gyakrabban használják ezt a nálunk újnak mondható technikát. A fiatal *Stefánia Edit* — aki több sikeres tárlatot tud már a háta mögött — a műfaj egyik legérdekesebb művelője, a képszerű síkelemeket domborított zománcrészekkel váltogatja, egyazon munkán belül is. A tévénézők sokat veszítenek azáltal, hogy a művésznő zománcképein — amelyekkel a mai *TV Galériájában* találkoznak —, nem láthatják a ragyogó tüzű színeket.

A nap további műsorából kiemeljük még *A rózsák háborúja* című angol filmsorozat harmadik részét.

...ének
... a vegyipari terme-
... és a mezőgazdaság mennyiségi és minőségi igényének összehangolása. A mezőgazdasági kemizálási szolgálat tevékenységét az *Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság* finanszírozza, amely a kezdeti költségekhez 33 millió forintot biztosított.

Az alakuló ülésen megjelent *Kiss Árpád* miniszter, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke, *dr. Szekér Gyula*, a nehézipari miniszter első helyettese, és *dr. Gergely István*, mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszterhelyettes.

Kiss Árpád miniszter vegyiparunk távlati fejlesztési ...

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 438-068, 337-748, 340-726

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1970 APR 28

STEFÁNIAY EDIT TŰZZŐ-MÁNCAIBÓL nyílik meg kiállítás csütörtökön a Lenin körúti Derkovits Teremben.

Stefániay Edit

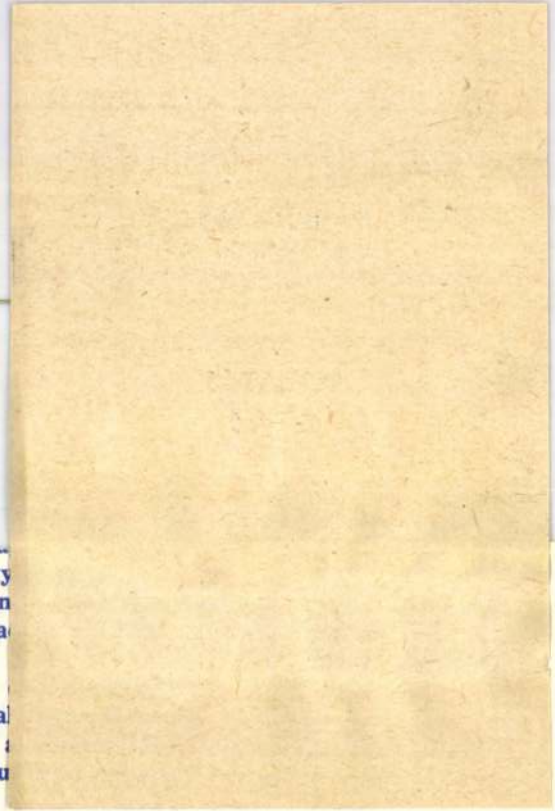

istenem, hogy
Otthon többn
de sírva faka

Még hallom
halkan, fájda
Szétfröccsen
és sötét kapu

Szép szájukon a lúg iszapja,
vízszintesek, mint a lépcsők.
Jaj, hogy elherdálták őket,
akik mindent elherdáltak.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1980 OKT

TISZATÁJ
Szeged

1021

Stefániay Edit

STEFÁNIAY EDIT RAJZA

Stefánia Edit

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 MÁJ 3-

ESTI HIRLAP

1021

● A KÉPCSARNOK és a televízió képzőművészeti rovata közös rendezésében Stefánia Edit tűzzománckiállítása megnyílt a Derkovits-teremben. Televíziós adás május 7-én este A tv galériája címmel esz.

Stefániai Edit

Magya

Bemutatkozik a kecskeméti alkotótelep

Az új életre kelt zománc

MIHEZ IS hasonlíthatnám a tűzzománcot, a zománc útját a művészetben? Talán a gobelinéhez? Vagy kézzelfoghatóbb lenne a vízvezetékkel való összevetés? A gobelin ugyanis hosszú utat tett meg, amíg sikerült *elfeledtetnie* magát; a húszas-harmincas években a franciák leheltek belé új életet, nálunk a hatvanas évek vége felé az iparművészek kezén vonult be ismét a köztudatba. A vízvezetéket a rómaiak használták; megmaradt, csodájára jártak, de csak a huszadik század értékelte igazán, s méltányolta annyira, hogy *újra felfedezze*.

A kecskeméti Nemzetközi Zománcművészeti Alkotótelepnek — amely most Budapesten a Generalart Stúdióban mutatkozik be — már a kialakulása, a története is dokumentumértékű. 1961-ben kereste meg a kecskeméti Lampartgyárat Z. Gács György az Iparművészeti Főiskola tanára, hogy együttműködési javaslatot tegyen. 1963-ban a Lampart BNV-pavilonját már a főiskola tanárai és diákjai tervezték — zománcból. *Albert* Péter mérnök — az akkori vezető — egy zománcipari kongresszus keretében kiállítást rendezett; azóta minden konferencián, legyen a világ bármely pontján, együtt szerepel a zománc tudománya, gyakorlata és művészete.

AZ ALKOTÓTELEP 1975-ben indult. A kiállításon bemutatnak néhány darabot a nemzetközi gyűjtemény agyagából, míg a többi kiállított mű — a kereskedelmi profilnak megfelelően — meg is vásárolható. Ez utóbbiak természetesen magyar művészek munkái.

Ha a hagyományoknak való megfelelés, illetve az ahhoz való kötődés pontjáról indulunk, szembetűnő a történeti zománcművek kiindulópontul alkalmazása. *Stefániai* Edit dekoratív portréi, álrégi nőalakjai, különösen a *Tél és a Tavasz a zománc könnyűmű*fajának igényes, gyönyörködtető termékei. *Zajácz* Tamás bőrkeretei remekül egészítik ki, hitelesítik a képeket. A hagyományőrzés sajátos módját növeli *Sisa* József: tűzzománcain mintha régi rekeszzománcok törnének ketté, mintha keretbe foglalva védené meg az ártalmaktól az áhítattal és gonddal létrehozott darabokat. A *Hasadék*, a *Robbanás* régi szentek képeit idézi, a régi színeket, zománc rekeszeket vörösrézbe ágyazva.

A fémből és üvegből olvasztott anyag gyakran e tulajdonságait is felmutatja — ezúttal *Morelli* Edit munkáiban a legszebben. Az *Engesztelő* azt a bábot idézi, amit hajdan a szülő nők kabalaként szorongattak; a „csepp" nála meghatározó, szellemesen felhasznált motívum.

Ravasz Erzsébet letisztult formavilága, bronzos és sötétkék színei, egyszerűen fogalmazott tájképek összetevői. Ennél tömörebben aligha fogalmazható a vízivilág. A zománc-tó vízfodra, a madarak tolla távol-keleti egyértelműséget hordoz.

A LEGMESSZEBBRE, mind a zománc iparművészeti, mind grafikai felhasználásában *Balanyi* Károly jutott: *Mikroklíma* című tűzzománca egy utcakép, egy fa grafitszín, füstködös rendjébe világos papírfecnik, szemétlapok képében visz valami nagyon esendően emberi rendetlenséget. Másik bemutatott munkája Kiskunfélegyházára a Kossuth utca sarkára készült utcatábla; Kossuth Lajos mellképével, címerével. Tiszta fogalmazású, maradandóan funkcióját teljesítő ez is, mint a többi, a katalógusban bemutatott könyvtári címer, felirat, vagy a Három gúnár fogadó cégérei, felirata.

Így „fizet" a zománc alkotóműhely mecénásának, alapítójának és fenntartójának a Bács-Kiskun

várható legmagasabb hőmérséklet:

Athén	21
Belgrád	20
Berdlin	12
Bécs	17
Budapest	17
Bukarest	19
Kijev	10
Leningrád	8
London	13
Madrid	21
Moszkva	7
München	10
Párizs	18
Prága	17
Róma	23
Szófia	20
Varsó	13

terjeszthetik az AIDS vírusát. A fertőzött anyáktól született csecsemők igen gyakran fertőzötten jönnek a világra. Aki el akarja kerülni az AIDS-fertőzést és másokat sem akar veszélyeztetni, tartsa be az alábbi szabályokat:

1. A tartós, hűséges párkapcsolat véd az AIDS-től.

2. Aki ismeretlen vagy alig ismert partnerrel folytat nemi kapcsolatot, a férfipartner feltétlenül használjon gumióvszert, mert ez jelentősen csökkenti a fertőzés veszélyét. A gumióvszer használata férfiak közti nemi érintkezés során is elengedhetetlen.

3. Aki intravénásan kábítószert adagol magának, és nem képes leszokni erről a káros szenvedélyéről, sohase használjon már mások által is használt tűt vagy fecskendőt.

4. Ha valaki AIDS-rizikócsoportba tartozik, tehát homoszexuális vagy biszexuális férfi, intravénás kábítószer-élvező, szexuális partnere a fenti két csoportba tartozik, vagy nem homoszexuális, de nemi partnereit igen gyakran váltogatja: ne adjon vért, ne jelentkezzen spermadonornak vagy szervdonornak.

5. Ha valaki attól fél, hogy bármilyen okból megfertőződött az AIDS vírusával, jelentkezzen vérvizsgálatra. Ha negatív eredményt kap, megszabadul a félelemtől, ha pozitívnak bizonyulna, szakszerű orvosi gondozás alá kerül, tanácsokat és kérdéseire választ kaphat. Vizsgálatra jelentkezhet minden bőr- és nemibeteg-gondozó

1870

Nr. 1. 7. 1870 Nr. 1/Dnd

Dienstbefehl Nr. 47

Alle diejenigen Mannschaften, welche sich zum Eintritt in die Kriegsschule zu Hannover gemeldet haben, müssen sich spätestens bis zum 15. d. M. bei ihren Truppentheilen gemeldet haben.

1021

1970. I. 7. 19.25 Tv./Dné/

Kompozició 70. /6/

Hát akkor próbáljuk meg a müvek nyelvén bemutatni az elkövetkezendő év kiállitási programmját. Minden kiállitótól

Meszlényi János mellett még szerepel ebben az esztendőben Asszonyi Tamás, akinek megpróbálok bemutatni egy érmét kézből.

- Csak ennyit tudok most segiteni, hogy még közelebb viszszük.

- Köszönöm, remélem az adásokban többet majd?

És a magyar ötvösök képviseletében pedig Kopcsányi Ottó fog - sötét hátteret keresek, igen! Kopcsányi Ottó fog bemutatkozni a Tv. nézőknek és a kiállitásra kiváncsi embereknek.

És egy uj müfaj a Tv. Galériájában, a belső épitész bemutatkozása, Mikó Sándor belső épitész mutatkozik be ebben az évben.

- Azt hiszem a skála sokszinüségét az is mutatja, hogy egy ujabb müfajt fogunk majd bemutatni, méghozzá éppen a legközelebbi, illetve első Tv. Galériánkban, az pedig a reklám grafika, öt reklám grafika müvészt mutatjuk be majd,

- Ez már az ő kiállitásukra készitett plakát és azt mondod, hogy csak ennyit fogsz segiteni, ha most nem szólsz, én ezt elfelejtem!

egy-egy művet bemutatunk a nézőknek.

. . . . . Éva karámiáját láthatják kedves nézőink, ő az ipermüvészeket képviseli ebben az évben a Tv. Galériában.

Stefánini Edit zománcképét, nem mernék rá vállalkozni, hogy eldöntsem, hogy az ipermüvészeket, vagy a képzőmüvészeket képviseli-e a Tv. Galériájában.

Ha tovább megyünk, tapasztalni fogjuk, hogy ebben az évben bővül a Tv. Galériájának a müfaji kerete és ugye hagyományos müfaj is szerepel, mint pl. Pásztor Gábor grafikája, illetve Pásztor Gábor kiállítása.

Vagy szintén grafikai müfaj Pellegi Gyula kiállítása az év folyamán.

A festőket Kempár Gyula fogja képviselni, de lesznek még más festők is, akiknek reméljük látni is fogjuk a müveit és alkotásait.

Itt a fejünk felett látható Lóránt Jánosnak, nagyon tehetséges Derkovits-Ösztöndíjas festőnek, festőmüvésznek az alkotása, amelyet sajnos a kamera elvitt most előlünk.

Az először megmutatom Önöknek Bédi Irén textiltervező alkotását, ő szintén szerepelni fog ebben az évben.

Imé Lóránt Ján alkotása, Salgótarjánban él, Derkovits Ösztöndíjas festőmüvész szintén szerepelni fog a Tv. Galériájában.

Az Hódmezővásárhelyről pedig Németh János mustkszik be.

Természetesen a szobrászok sem fogunk kimaradni ebben az esztendőben, így Meszlényi János képviseli a szobrászokat. Meszlényi János szobrászmüv., az ő alkotását láthatják.

egy-egy művet bemutatunk a nézőknek.

. . . . . Éva kerámiáját láthatják kedves nézőink, ő az iparművészeket képviseli ebben az évben a Tv. Galériában.

Stefániai Edit zománcképét, nem mernék rá vállalkozni, hogy eldöntsem, hogy az iparművészeket, vagy a képzőművészeket képviseli-e? a Tv. Galériájában.

Ha tovább megyünk, tapasztalni fogjuk, hogy ebben az évben bővül a Tv. Galériájának a műfaji kerete és ugye hagyományos műfaj is szerepel, mint pl. Pásztor Gábor grafikája, illetve Pásztor Gábor kiállitása.

Vagy szintén grafikai műfaj Fellegi Gyula kiállitása az év folyamán.

A festőket Kompár Gyula fogja képviselni, de lesznek még más festők is, akiknek reméljük látni is fogjuk a müveit és alkotásait.

Itt a fejünk felett látható Lóránt Jánosnak, nagyon tehetséges Derkovits-ösztöndijas festőnek, festőművésznek az alkotása, amelyet sajnos a kamera elvitt most előlünk .

És először megmutatom Önöknek Bódi Irén textiltervező alkotását, ő szintén szerepelni fog ebben az évben.

Ime Lóránt Já[illegible] alkotása, Salgótarjánban él, Derkovits ösztöndijas festőművész szintén szerepelni fog a Tv. Galériájában.

És Hódmezővásárhelyről pedig Németh János muatkozik be.

Természetesen a szobrászok sem fognak kimaradni ebben az esztendőben, igy Meszlényi János képviseli a szobrászokat.

Meszlényi János szobrászmüv., az ő alkotását láthatják.

- Hát a kritika egy kicsit más oldalról nézi mondjuk ezt a kérdést, ami teljesen érthető.

Nagyon örülünk, hogy tetszett és hogy megárte a fáradtságot Önnek is, hogy feljött.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves Stefániai Edit! Örülünk, hogy bemutattuk Önt a nézőknek. Roppant imponáló volt, hogy nagyon tudatosan és nagyon világosan fogalmazta meg mondanivalóját, ami ebben a művészeti ágban, ami a szétfolyás veszélyét és és adott hirtelen feimerülő ötleteknek, formáknak felhasználását rejti, ilyen szépen sikerült lebonyolítani.

Kedves nézőink, kedves vendégeink, nagyon örülök, hogy találkoztunk.

A legközelebbi alkalommal a Tv. Galéria uj adása, Németh József hódmezővásárhelyi festőművészt mutatja be Önöknek. Szokás szerint a tárlatra látogatók a vendégkönyvbe való beiráscal mondhatják el észrevételeiket, a Budapestre érkezők, a vidékiek pedig írjanak címünkre, A Tv. Galériája, Bp. V. ker. Szabadság-tér 17.

Köszönöm, hogy megjelentek, sok sikert kedves művésznő, jó éjtszakát kívánok.

. . . . . szerkesztette, a vezető operatőr Miszlay Gyula volt. A műsort B. Farkas Tamás rendezte.

- Hát a kritika egy kicsit más oldalról nézi mondjuk ezt a kérdést, ami teljesen érthető.
Nagyon örülünk, hogy tetszett és hogy megérte a fáradtságot Önnek is, hogy feljött.

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves Stefániai Edit! Örülünk, hogy bemutattuk Önt a nézőknek. Roppant imponáló volt, hogy nagyon tudatosan és nagyon világosan fogalmazta meg mondanivalóját, ami ebben a müvészeti ágban, ami a szétfolyás veszélyét és és adott hirtelen felmerülő ötleteknek, formáknak felhasználását rejti, ilyen szépen sikerült lebonyolitani.

Kedves nézőink, kedves vendégeink, nagyon örülök, hogy találkoztunk.

A legközelebbi alkalommal a Tv. Galéria uj adása, Németh József hódmezővásárhelyi festőművészt mutatja be Önöknek. Szokás szerint a tárlatra látogatók a vendégkönyvbe való beirással mondhatják el észrevételeiket, a Budapestre érkezők, a vidékiek pedig irjanak címünkre, A Tv. Galériája, Bp. V. ker. Szabadság-tér 17.

Köszönöm, hogy megjelentek, sok sikert kedves müvésznő, jó éjtszakát kivánok.

. . . . . szerkesztette, a vezető operatör Miszlay Gyula volt. A müsort B. Farkas Tamás rendezte.

Meszlényi János mellett még szerepel ebben az esztendőben Asszonyi Tamás, akinek megpróbálok bemutatni egy érmét kézből.

- Csak ennyit tudok most segiteni, hogy még közelebb viszszük.

- Köszönöm, remélem az adásokban többet majd?

És a magyar ötvösök képviseletében pedig Kopcsányi Ottó fog - sötét hátteret keresek, igen! Kopcsányi Ottó fog bemutatkozni a Tv. nézőknek és a kiállitásra kiváncsi embereknek.

És egy uj müfaj a Tv. Galériájában, a belső épitész bemutatkozása, Mikó Sándor belső épitész mutatkozik be ebben az évben.

- Azt hiszem a skála sokszinüségét az is mutatja, hogy egy ujabb müfajt fogunk majd bemutatni, méghozzá éppen a legközelebbi, illetve első Tv. Galériánkban, az pedig a reklám grafika, öt reklám grafika müvészt mutatjuk be majd,

- Ez már az ő kiállitásukra készitett plakát és azt mondod, hogy csak ennyit fogsz segiteni, ha most nem szólsz, én ezt elfelejtem!

nagyon sok, szép murláis munkával rendelkeznek eddig és ezt, ezeket különböző középületeken már most láthatók.

- Hát az egyik legjobb alkalmazási területe.

1976. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

<u>A Tv. Galériája.</u> /6/.

Kedves vendégeink, Lehoczky Marcellt szeretném kérni, mint a Tv. Galéria régi ismerőst.

Művésznővel már azt hiszem összefutottak, hadd mutassam be.

- Igen, már találkoztunk.

- Kérem, Dné a szó! Nagyon szép levelet írt és tudom, hogy állandó nézője műsorunkjának.

- Igen valóban állandó

- Így, így bizonyosan nemcsak a műsor folyamatosságát volt alkalma végigtekinteni a különböző művészeket, hanem azt is, hogy, hogy mit mond Önnek ez a világ?

- Valóban állandó levelezője vagyok a Tv. Galériájának, minden műsort megnézek és igyekszem egy ilyen kontaktust teremteni a művészek, a bemutatott művészek és magam között. Így ismerkedtem meg Stefániai Edit művészetével is, melyben csodálom azt a mesterségbeli tudást, amellyel belső gondolatait, érzelemvilágát zománcba tudja írni.

- Tehát tetszik Önnek?

- Nagyon tetszik és mondhatom, hogy ilyen szépet talán még életemben sem láttam és nem értek egyet azzal a kritikával, amelyik mondjuk azt mondja,

nagyon sok, szép murláis munkával rendelkeznek eddig és ezt, ezeket különböző középületeken már most láthatók.
- Hát az egyik legjobb alkalmazási területe.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.
A Tv. Galériája. /6/.
Kedves vendégeink, Lehoczky Marcellt szeretném kérni, miht a Tv. Galéria régi ismerősét.
Művésznővel már azt hiszem összefutottak, hadd mutassam be,
- Igen, már találkoztunk.
- Kérem, Öné a szó! Nagyon szép levelet irt és tudom, hogy állandó nézője müsorunkjának.
- Igen valóban állandó
- Igy, igy bizonyosan nemcsak a müsor folyamatosságát volt alkalma végigtekinteni a különböző művészeket, hanem azt is, hogy, hogy mit mond Önnek ez a világ?
- Valóban állandó levelezője vagyok a Tv. Galériájának, minden müsort megnézek és igyekszem egy ilyen kontaktust teremteni a művészek, a bemutatott művészek és magam között. Igy ismerkedtem meg Stefániai Edit művészetével is, melyben csodálom azt a mesterségbeli tudást, amellyel belső gondolatait, érzelemvilágát zománcba tudja irni.
- Tehát tetszik Önnek?
- Nagyon tetszik és mondhatom, hogy ilyen szépet talán még életemben sem láttam és nem értek egyet azzal a kritikával, amelyik mondjuk azt mondja,

én tulajdonképpen nnem a technikával akarok valamit mohdani, xhanem azzal a dologgal, ami, amit ez a dolog

- Igen,

- tulajdonképpen ábrázol, vagy amit, amit én ki akarok fejezni. Itt tulajdonképpen a mondanivaló nem a technikában rajlik, hanem a, abban az, a

- Abban a kifejezési formában, amit ezzel a technikával produkálni lehet.

- Igen, szóval azzal a, azzal a mondanivalóval.

- Azzal a mondanivalóval.

- Ez a., na most, hogyha ez, mondjuk az, hogy egy ember és családja milyen, milyen mértékben mai, vagy milyen mértékben nem, hát ezt én, nem tudok ehhez én mit mondani,

- Én is azt gondolom, hogy inkább a válasz pozitiv, vagy jobb volt, mint a kérdés egy kicsit, de érthető, hogy felmerül ez a kérdés.

- Hát% tartok tőle, hogy

Lehet, lehet, mert megszokták azt, hogy itt ékszerek,

- Megszokták azt, hogy, igen, az ékszerek kétség kivül ekszkluzivitást jelent és és igy könnyen felmerül az, hogy mennyire populláris, vagy nem populláris.

- Hát vaslemezen pl. hogyha dolgozik valaki, ott nagyon is, nagyon könnyen lehet pl. murális müfajt is teremteni a zománcon belül. A réznél sajnos bizonyos foku méretkorlátozások vannak, éppen ezen belül, de nagyon sok murális méretü és léptékü

- A murális alkalmazás is egy olyan

- Már, rendkivül sok esetben előfordult, ugy hogy kollegák

- No a veszélyt abban látom, hogy, hogy t.i. éppen a tömegek kizárása, a veszély onnan ered, hogy ez lényegében ékszermüvészet volt.

No, az ékszer, hogy igy mondjam, bizonyos szempontból mindig egy zártabb kör számára adott, adott pillanatban, amikor és talán itt jól célzott arra, amikor talán piperecikkek, ami talán mindenki számára elérhetők, piperecikkeknek a, a, a burkolására, illetve azokon megjeleniteni egy--egy ilyen motivumot kidolgozni, talán az az egyetlen egy ut, amikor ez mégis kommunális müvészetté, hogy igy mondjam, hát közös müvészetté válik.

- Na most ez több kérdéshez kapcsolódik. Azért merem egy pillanatra elvenni Öntől a szót.

Az ekszkluzivitása és ha jól olvasom Pradzik Józsefné, 117-607-en pontosan ezt a gondolatot folytatja.

" Mit akar a müvész ezzel az ősi technikával elmondani a mai kornak?"

- Nem tudom, jó a kérdés?

- Lehet, csak én azt hiszem, hogy itt valami van, hogy, hogy ősi technika.

Hát tulajdonképpen a zománcozás az lehet, hogy ősi techni ka egyészt, de

- De ennek, ez a formája?

- de ez a formája, hát mondjuk nemcsak ilyen fajta dolgok láthatók, mint, mint királyi koronák, aztán ékszerek, az ember mai nap leggyakoribban az edényeken találkozhat a zománcnak egy másik fajtájával.

Most az, hogy én ezzel a technikával mit akarok mondani,

gyökből. Hát talán ez, mondjuk

- Igen, persze ez

- első próbálkozás, hogy aztán ennek a továbbiakban mi lesz a folytatása részemről, azt még egyelőre a lehetőségeim fe mérése után fogom

- Persze ehhez már könnyen kapcsolódik az a kérdés is, hogy ez, ez egy ekszkluziv müvészet, vagy pedig van ennek bizonyos popularitása?

Azt hiszem, hogy épp erről beszélgetnek, ugye?

- Éppen. Arról van szó, hogy a müvésznő kétségtelen, hogy az egyik legszélesebb kulturáju müvész lehet a maga területén, hiszen ezt, hogy mondjam, ha időben nézzük, tehát amit tematikailag, időtematikailag átfog, az egy fantasztikusan széles skála, amiben megtalálhatjuk az őkor, ennek a hőseitől kezdve, mondjuk a legmodernebb problémáit

- Ön is arra kiváncsi, hogy a mának mit hoz?

- Mának, no most ez az egyik probléma, hogy és amivel nem értek egyet végeredményben és egyébként a müvészet önmagában, ez a müvészeti ág önmagában hordja ezt a veszélyt.

Én nem osztom, amit a Népszava kritikusa mondott

- Magyar Nemzet.

- A magy, vagy a Magyar Nemzetnek a kritikusa mondott, hogy a könnyebb utat választja, mert valóban nem könnyebb ut zománccal kifejezni azt, amit kifejez, az sokkal nehezebb, sokkal inkább a kémiához mért valami és nem essethez mért valami,

- Nos Ön miben látja a veszélyt?

- Hát mire, pl. milyen használati tárgyakat?
- Pl. mondjuk szeretnék, mondjuk különböző tartó dobozokat, mondjuk sótartót, pudertartót, esetleg füszertartókat.
Aztán elképzeléseim, további elképzeléseim vannak ezekkel a tükrökkel, másféle megfogalmazásban is, mint ahogy itt megjelentem.
Aztán, hát végsősoron elképzelhetők dobozok is ezzel a megoldással.
- El.
- Mondjuk disztárgyakat, amiknek különösebb funkciójuk nincsen, egyelőre nem akarok készíteni, inkább szeretnék a jövőben nagyobbméretü felé tendálni, amennyiben lehetőségeim engedik
- Igen, közben Pálosi Judit behozott
- Már jó lenne bemutatni egy ilyenfajta tárgyat.
- Igen, igen!
- Hát ez
- Parancsoljon, nyissa ki, mert igy senki nem tudja, hogy micsoda!
- Ja, jó! Lényegében ez, ez egy
- Ez egy olyan
- üvegcső, amin aztán elhelyezkedik egy ilyen fémnyomott és krómozott tető és e
- És mire használjuk?
- Hát ebbe különböző füszereket, vagy pedig ilyen pipere eszközöket, vagy, vagy cikkeket, festékeket lehet tartani, ennek a tetején van némi ilyen kis zománc diszités, gyön-

kérdezem Önöket. Van-e valakinek?

Alöször van Tv. Galéria műsorában itt vendégként?

- Nem. Már a második alkalommal vagyok itt.

- És pl. most miért jött el, bocsásson meg?!

- Hát az az igazság, hogy én is mondjuk pl. bronzműves vagyok speciál

- Igen!

- és mindenféle szakma, mint kerámiára jártam, különböző szakkörökre és nagyon érdekel pl. ez a szakma is, már mint érdekességet is megérte megnézni.

- Hogy tanulságos volt, ez itt a

- Igen. Szóval érdekel nagyon bármilyen művészeti ág.

- Igen, hát kérem máskor is találkozzunk.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

<u>A Tv. Galériája.</u> /6/.

Közben megérkezett az egyik telefonkérés, Kiss Miklósné, az 567-642-es telefonról a következőt kérdezte:

" Csak falrahelyezhető zománcképeket készít, vagy pedig foglalkozik lakásban elhelyez, elhelyezhető disztárgyak, gyertyatartók, stb. hasonló dolgok készítésével?"

- Hát egyelőre kizárólag ezeket, amik hát itt láthatók, ezeket készítettem, az utóbbi időben foglalkozom most már erősebben ezzel a tűzzománccal ilyen formában és terveim között nagyon sokminden szerepel. Disztárgyak egyelőre kevésbé. Inkább használati tárgyakat akarok

kérdezem Önöket. Van-e valakinek?
Először van Tv. Galéria müsorában itt vendégként?
- Nem. Már a második alkalommal vagyok itt.
- És pl. most miért jött el, bocsásson meg?!
- Hát az az igazság, hogy én is mondjuk pl. bronzmüves vagyok speciál
- Igen!
- és mindenféle szakma, mint kerámiára jártam, különböző szakkörökre és nagyon érdekel pl. ez a szakma is, már mint érdekességet is megérte megnézni.
- Hogy tanulságos volt, ez itt a
- Igen. Szóval érdekel nagyon bármilyen müvészeti ág.
- Igen, hát kérem máskor is találkozzunk.

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.
A Tv. Galériája. /6/.
Közben megérkezett az egyik telefonkérés, Kiss Miklósné, az 567-642-es telefonróla a következőt kérdezte:
" Csak falrahelyezhető zománcképeket készit, vagy pedig foglalkozik lakásban elhelyez, elhelyezhető disztárgyak, gyertyatartók, stb. hasonló dolgok készitésével?"
- Hát egyelőre kizárólag ezeket, amik hát itt láthatók, ezeket készitettem, az utóbbi időben foglalkozom most már erősebben ezzel a tüzzománccal ilyen formában és terveim között nagyon sokminden szerepel. Disztárgyak egyelőre kevésbé. Inkább használati tárgyakat akarok

hogy a sárga szín minden alkotásán dominál.

- Ez nem véletlen!

- Miért? Mit jelent a sárga?

- Ez nem véletlen, t.i. itt a sárágának nem ilyenfajta magyarázata van, hanem vannak bizonyos zománcfajták, amelyek jobban állják a hőt, kevésbé változnak el a hőhatására.

- Ez egy technikai adottság ezek szerint?

- Ez egy technikai adottság. Itt kétféle alapvető zománcfajtát láthatunk ezeken a munkákon.

Van egy fedőzománc, ami átlátszatlan és ezeken a sárga és kék színeken többnyire megőrzi az eredeti színét,

- Igen,

- és vannak ezek a bizonyos átlátszó, transzparans zománcok, amik módot adnak arra, hogy a réz az eredeti színében és csillogásában előkerüljön, de ugyanakkor arra is lehetőséget adnak, hogy a réz oxidjai a legkülönbözőbb variációkban előjöjjenek az égetési idő alatt.

- Tehát az anyag parancsol?

- Hát az anyag, anyag aztán ugy dolgozik. Dolgozik, szóval nem parancsol ő, csak, csak én próbálom irányítani

- De mégis azért, mégis megszabja egy kicsit a lehetőséget.

- Megszabja.

1970. V. 7. Tv./22.oo/Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Tessék, közben egy telefonkérdés is érkezett, addik mon-

hogy a sárga szin minden alkotásán dominál.

- Ez nem véletlen!

- Miért? Mit jelent a sárga?

- Ez nem véletlen, t.i. itt a sárgának nem ilyenfajta magyarázata van, hanem vannak bizonyos zománcfajták, amelyek jobban állják a hőt, kevésbé változnak el a hő/ hatására.

- Ez egy technikai adottság ezek szerint?

- Ez egy technikai adottság. Itt kétféle alapvető zománcfajtát láthatunk ezeken a munkákon.
Van egy fedőzománc, ami átlátszatlan és ezeken a sárga és kék szineken többnyire megőrzi az eredeti szinét,

- Igen,

- és vannak ezek a bizonyos átlátszó, transzparens zománcok, amik módot adnak arra, hogy a réz az eredeti szánében és csillogásában előkerüljön, de ugyanakkor arra is lehetőséget adnak, hogy a réz oxidjai a legkülönbözőbb variációkban előjöjjenek az égetési idő alatt.

- Tehát az anyag parancsol?

- Hát az anyag, anyag aztán ugy dolgozik. Dolgozik, szóval nem parancsol ő, csak, csak én próbálom irányitani

- De mégis azért, mégis megszabja egy kicsit a lehetőséget.

- Megszabja.

197o. V. 7. Tv./22.oo/Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Tesséék, közben egy telefonkérdés is érkezett, addig mes-

- Hát ugy, hogy kompozíció vázlatokat szoktam készíteni mindig. De a, azt, hogy pontosan aztán a végén a, a rézen a zománc hogyan alakul, ez a réz és a zománc dolga valahol.

- Na hát azt hiszem, hogy itt van egy kicsit a, a kritikának is az az igaza, amely a könnyen eluszás lehetőségére hivja fel a figyelmet.

- Hát lehetőség mindenki számára meg van,

- Igen!

- csak aztán hogy valaki ezt milyen mértékben tudja magát fegyelmezni, hát ez, ezt ugy is az idő fogja eldönteni, hogy a dolgok mennyire

- Nyilván, nyilván, ezek nagyon fegyelmezett alkotások. Ezt látogatóink, nézéink láthatják.

1970. V, 7. 22.oo Tv./Dnó/.

A Tv. Galériája. /6/.

Tessék! Mi tetszett Önnek?

- Nekem nagyon tetszik a szín összeállítása a képeknek.

- Igen, pont a legnagyobb fájdalmunkat mondja!

A szinekben domi. melyik, észrevette, hogy a kék dominál, megengedik itt egy pillanatra?

- Igen, kék, sárga szinek.

- Hogyha látható ez a kép jól, akkor most már csak a szavunkra hihetik el, hogy köröskörül, ez, ezek a felületek mötétkékek, itt pedig mindenütt sárga. Egyébként a szinnek valóban milyen jelentősége van? Majdnem azt látom, hogy,

- Hát ugy, hogy kompozició vázlatokat szoktam készitení mindig. De a, azt, hogy pontosan aztán a végén a, a rézen a zománc hogyan alakul, ez a réz és a zománc dolga valahol.

- Na hát azt hiszem, hogy itt van egy kicsit a, a kritikának is az az igaza, amely a könnyen eluszás lehetőségére hivja fel a figyelmet.

- Hát lehetőség mindenki számára meg van,

- Igen!

- csak aztán hogy valaki ezt milyen mértékben tudja magát fegyelmezni, hát ez, ezt ugy is az idő fogja eldönteni, hogy a dolgok mennyire

- Nyilván, nyilván, ezek nagyon fegyelmezett alkotások. Ezt látogatóink, nézőink láthatják.

197o. V, 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Tessék! Mi tetszett Önnek?

- Nekem nagyon tetszik a szin összeállitása a képeknek.

- Igen, pont a legnagyobb fájdalmunkat mondja!

A szinekben domi. melyik, észrevette, hogy a kék dominál, megengedik itt egy pillanatra?

- Igen, kék, sárga szinek.

- Hogyha látható ez a kép jól, akkor most már csak a szavunkra hihetik el, hogy körüskörül, ez, ezek a felületek sötétkékek, itt pedig mindenütt sárga. Egyébként a szinnek valóban milyen jelentősége van? Majdnem azt látom, hogy,

jak még hirtelen, szinte minden szerszám, amihez ott hirtelen alkalmam nyilt egyszerre, hogy megfigyelhessem, népművészeti magán- és közgyűjtemények s ez olyan erős hatással volt rám, hogy ez nyilvánvalóan így, ilyen módon is hatott arra, mit csinálok.

- És ez egy kicsit hozzájárult ahhoz, hogy, hogy ez a mitológikus világ, mert, mert azért mégis csak ugy látszik, a leghálásabb keret mindezek kifejezésére egy ilyen mithosz, álmithosz, vagy legenda és állegenda, teljesen mindegy, hiszen a művész nyilván ujjáteremti a legendákat.

- Ez egy tulajdonképpen egészen régi dologra vezethető vissza, a gyerekkorombban nagyon nagy szeretettel olvastam a Koch Görög regék cimü könyvet és tulajdonképpen ez valami olyan csodálatosan érdek., nagy érdeklődéssel töltött el, hogy mindig, világ életemben a mitholégiát

- Igen, hát ez már beleült a fantáziájába.

- Na most hát ez kapcsolódik természetesen az embernek a saját életének a megfigyeléseivel, tapasztalataival és itt valahol találkozik ez a két dolog, az ember saját életének az apró, egyéni eseményei a nagy általános dolgokkal, valahol összefüggésbe hozhatók és aztán az a két dolog egyszerre jelentkezik valahol, egy munkában.

- Maga tudatos művész, nagyon tudatosan alkot, mert a szavaiból egy kicsit azt veszem észre, hogy nagy mélységekből feljövő élmények, ami természete, spontán, hirtelen jön?

- Mind a kettős egyszerre, tudom, hogy mit szeretnék csinálni, de tulajdonképpen magán a tárgyon lassan, ezen szokott kinlakulni a végleges formájában.

- Majd az anyag eldönti, hogy hogy és mint.

jak még hirtelen, szinte minden szerszám, amihez ott hirtelen alkalmam nyilt egyszerre, hogy megfigyelhessem, népmüvészeti magán- és közgyüjtemények s ez olyan erős hatással volt rám, hogy ez nyilvánvalóan igy, ilyen módon is hatott arra, mit csinálok.

- És ez egy kicsit hozzájárult ahhoz, hogy, hogy ez a mitológikus világ, mert, mert azért mégis csak ugy látszik, a leghálásabb keret mindezek kifejezésére egy ilyen mithosz, álmithosz, vagy legenda és állegenda, teljesen mindegy, hiszen a müvész nyilván ujjáteremti a legendákat.

- Ez egy tulajdonképpen egészen régi dologra vezethető vissza, a gyerekkoromban nagyon nagy szeretettel olvastam a Koch Görög regék cimü könyvet és tulajdonképpen ez valami olyan csodálatosan érdek., nagy érdeklődéssel töltött el, hogy mindig, világ életemben a mithológiát

- Igen, hát ez már beleült a fantáziájába.

- Na most hát ez kapcsolódik természetesen az embernek a saját életének a megfigyeléseivel, tapasztalataival és itt valahol találkozik ez a két dolog, az ember saját életének az apró, egyéni eseményei a nagy általános dolgokkal, valahol összefüggésbe hozhatók és aztán az a két dolog egyszerre jelentkezik valahol, egy munkában.

- Maga tudatos müvész, nagyon tudatosan alkot, mert a szavaiból egy kicsit azt veszem észre, hogy nagy mélységekből feljövő élmények, ami természete, spontán, hirtelen jön?

- Mind a kettőx egyszerre, tudom, hogy mit szeretnék csinálni, de tulajdonképpen magán a tárgyon lassan, azon szokott kialakulni a végleges formájában.

- Majd az anyag eldönti, hogy hogy és mint.

- Hát tulajdonképpen ez valami olyan belső gazdagitási szándékból indul ~~kiszítőm~~ bennem, hogy ennek az alapja az a rendkivül sokminden, amit eddig így láttam a természetben és ez tulajdonképpen különösebb jelentőséggel nem bir, azonkivül hogy én a természetet az emberrel és az állattal valahogy a saját egységében próbálom felfogni s az egészet, mint egy, egy organizmust, egy-egy teljesen összefüggő szövetet próbálom megfogalmazni, ahol a levél, az emberi kéz, a fej, a madár, valahogyegy ugyanannak a dolognak egy közös tartozéka és összefüggése.

Ezt valahogy, talán ezt tudnám erre igy mondani.

- Na ez rendben is van, de Stefániai Edit pesti lány, mondjuk, ugye?

- Hát igen.

- És, és a népmüvészetnek annyi, annyi fugurális, ornamentikális diszitő elsme, mesemotivuma tünik fel alkotásain.

- Hát igen, ez valószinüleg furcsa annál, akk, aki Budapesten élt és hosszu évet töltött

- Volt alkalma azért vidéki

- No most éppen ezt akarom mondani, hogy talán annál határozottabban és annál jelentősebben hatott rám az az élmény, amikor felnőtt fejjel kerültem először hosszabb időre vidékre, müvésztelepek, a szegedi háromévesz tartózkodás. Szeged körül

- Szeged volt a legmarkánsabb, nem?

- Hát Szeged környéke inkább. Népi épitészet, népi tárgyak, az edények, cserepek, tá., nem is tudom, mit mond-

- Hát tulajdonképpen ez valami olyan belső gazdagitási szándékból indul ki bennem, hogy ennek az alapja az a rendkivül sokminden, amit eddig igy láttam a természetben és ez tulajdonképpen különösebb jelentőséggel azonkivül nem bir, hogy én a természetet az emberrel és az állattal valahogy a saját egységében próbálom felfogni s az egészet, mint egy, egy organizmust, egy-egy teljesen összefüggő szövetet próbálom megfogalmazni, ahol a levél, az emberi kéz, a fej, a madár, valahogy egy ugyanannak a dolognak egy közös tartozéka és összefüggése.
Ezt igy valahogy, talán ezt tudnám erre mondani.
- Na ez rendben is van, de Stefániai Edit pesti lány, mondjuk, ugye?
- Hát igen.
- És, és a népmüvészetnek annyi, annyi fugurális, ornamentikális diszitő eleme, mesemotivuma tünik fel alkotásain.
- Hát igen, ez valószinüleg furcsa annál, akk, aki Budapesten élt és hosszu évet töltött
- Volt alkalma azért vidéki
- No most éppen ezt akarom mondani, hogy talán annál határozottabban és annál jelentősebben hatott rám az az élmény, amikor felnőtt fejjel kerültem először hosszabb időre vidékre, müvésztelepek, a szegedi hároméves tartózkodás. Szeged körül
- Szeged volt a legmarkánsabb, nem?
- Hát Szeged környéke inkább. Népi épitészet, népi tárgyak, az edények, cserepek, tá., nem is tudom, mit mond-

ségéhez kapcsolódva csinálni aztán a változtatásokat rajta.

- Hát aki szeret, bármelyikünk kirándulni, vagy nézegetni növényeket, a növény csodálatos, nem?

- Csodálatos és ugyanez vonatkozik az állatokra is.

- Formájában, formájában és rajzában,

- Igen. Sokat járunk, igen csodálatos dolog a növény és olyan bolsó rendje és szerkezete van, amit az ember, akkor, hogyha igy, csak felületesen ránéz, nem is figyelhet meg egészen. Ahhoz nagyon-nagyon gondosan kell ezeket a növényeket, szinte mikroszkópikus alapossággal figyelni és ugyanez vonatkozik az állatokra is.

- Még az a szerencse, hogy kimerithetetlen, nemcsak az ember fantáziája

- Csodálatosan szép világ!

- és a bennünket környező világ.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

<u>A Tv. Galériája.</u> /6/.

No most bocsásson meg, nézzünk körül azért!

Demeter Hédi művésznő, gondosan félrehuzódik, pedig a mult tárlaton is itt volt.

- Hát nekem egy kérdésem volna a művésznőhöz. Valóban zárt formákban komponál és az érdekelne engem, hogy egyes figurális alakokon, pl. a karokon, ilyen lábakon, magán a testen, ilyen olnamentikális diszitéseket alkalmaz. Ez a szabad fantáziájának a terméke, vagy akar ez valamit jelentei?

ségéhez kapcsolódva csinálni aztán a változtatásokat rajta.
- Hát aki szeret, bármelyikünk kirándulni, vagy nézegetni növényeket, a növény csodálatos, nem?
- Csodálatos és ugyanez vonatkozik az állatokra is.
- Formájában, formájában és rajzában,
- Igen. Sokat járunk, igen csodálatos dolog a növény és olyan belső rendje és szerkezete van, amit az ember, akkor, hogyha igy, csak felületesen ránéz, nem is figyelhet meg egészen. Ahhoz nagyon-nagyon gondosan kell ezeket a növényeket, szinte mikroszkópikus alapossággal figyelni és ugyanez vonatkozik az állatokra is.
- Még az a szerencse, hogy kimerithetetlen, nemcsak az ember fantáziája
- Csodálatosan szép világ!
- és a bennünket környező világ.

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

No most bocsásson meg, nézzünk körül azért!
Demeter Hédi müvésznő, gondosan félrehuzódik, pedig a mult tárlaton is itt volt.
- Hát nekem egy kérdésem volna a müvésznőhöz. Valóban zárt formákban komponál és az érdekelne engem, hogy egyes figurális alakokon, pl. a karokon, ilyen lábakon, magán a testen, ilyen olnamentikális diszitéseket alkalmaz. Ez a szabad fantáziájának a terméke, vagy akar ez valamit jelentei?

korlással,

- Igen, hogy szereti-e a természetet?

- ugy hogy, nem, nem,

- Egyáltalán inspirálja-e öt?

- hogy folytat-e állandóan, tarja-e a kontaktust a természettel?

- Tehát nyilván, hogy inspirálja-e a természet?

- És, és gyakorolja-a?

- Igen, és, igen!

- Valóban, ez, ez pontosan igy van! T.i óriási mennyiségü levélgyüjteményem van nekem otthon, amiket rajzolok rendszeresen, sőt levél, ág és egyéb hasonló kis tárgyakról megszeteket készitek, részletrajzokat és ehhez hasonlókat. Hát ennek a végeredménye, mondjuk az egyik végeredmény, mert ez az "Ősz" c. kompozicióm, ahol ott a levélmotivumok, azok mind egy-ág nagyon-nagyon alapos elétanulmányuk az eredményei,

- Ezt hol láthatnánk?

- Igen, itt a, ott azon a, ott vannak olyan domboritott levélmotivumok.

- Menjünk oda a képhez! Igen! Igen?

- Igen. Ha most itt föleg a

- Mutassa meg!

- természeti, hát itt pl. ezeken a leveleken, ezeket a leveleket mind, mind a természetben figyeltem meg és aztán hát természetesen nem ugy tettem át anyagba, mint ahogy az a természetben megjelenik, hanem megpróbáltam a rézlemez anyagához igazodni és az ő, a rézlemez anyagszerü

korlással,

- Igen, hogy szereti-e a természetet?

- ugy hogy, nem, nem,

- Egyáltalán inspirálja-e őt?

- hogy folytat-e állandóan, tarja-e a kontaktust a természettel?

- Tehát nyilván, hogy inspirálja-e a természet?

- És, és gyakorolja-e?

- Igen, és, igen!

- Valóban, ez, ez pontosan igy van! T.i óriási mennyiségü levélgyüjteményem van nekem otthon, amiket rajzolok rendszeresen, sőt levél, ág és egyéb hasonló kis tárgyakról megszeteket készitek, részletrajzokat és ehhez hasonlókat. Hát ennek a végeredménye, mondjuk az egyikr végeredmény, mert ez az "Ősz" c. kompozicióm, ahol ott a levélmotivumok, azok mind egy-egy nagyon-nagyon alapos előtanulmánynak az eredményei,

- Ezt hol láthatnánk?

- Igen, itt a, ott azon a, ott vannak olyan domboritott levélmotivumok.

- Menjünk oda a képhez! Igen! Igen?

- Igen. Na most itt főleg a

- Mutassa meg!

- természeti, hát itt pl. ezeken a leveleken, ezeket a leveleket mind, mind a természetben figyeltem meg és aztán hát természetesen nem ugy tettem át anyagba, mint ahogy az a természetben megjelenik, hanem megpróbáltam a rézlemez anyagához igazodni és az ő, a rézlemez anyagszerü

a falikép, amit hát így köztudomásulag legnagyobbrészt olajjal festenek, alapvetően anyagában különbözik a zománcképtől. Hogy ez aztán műfajilag ki, mit, miben old meg, ez résmint egyéniség dolga is és hát részint pedig hát szándék kérdése is.

Talán, talán a zománcképnek valamiféle olyan, olyan lehetősége van, hogy valami zártabb, szigorubb, kevésbé oldott megfogalmazást adjon,

- Ez feltételeaül!

- talán ez az egyik.

Aztán itt nagyon-nagyon fontos az, hogy az anyagnak a törvényszerűségeihez kapcsolódjon az ember.

- Kiismertek már ezek a törvényszerűségek?

- Ezek most vannak folyamatban, éppen ezen, ezen dolgozik az ember, éppen ezen próbálkozik, hogy ezeket a törvényeket minél jobban megismerje. S ennek azért bizonyos fokig alá kell rendelni azt a dolgot, amit az ember végül is elkészít.

- Igen, most tehát a művész azért nemcsak tárlatra, piacra, vásárlók számára készít.

1970. V. 7. Tv./Dné/.

A Tv. Galóriája. /5/.

Kedves vendégeink! Tessék!

- Egy kérdésem talán volna, éppen a műgonddal kapcsolatban, hogy a művésznő munkásságához a természet tanulmányok mennyiben tartoznak hozzá. Épp úgy mint a muzsikusok a gya-

a falikép, amit hát igy köztudomásulag legnagyobbrészt olajjal festenek, alapvetően anyagában különbözik a zománcképtől. Hogy ez aztán müfajilag ki, mit, miben old meg, ez részint egyéniség dolga is és hát részint pedig hát szándék kérdése is.

Talán, talán a zománcképnek valamiféle olyan, olyan lehetősége van, hogy valami zártabb, szigorubb, kevésbé oldott megfogalmazást adjon,

- Ez feltétlenül!

- talán ez az egyik.

Aztán itt nagyon-nagyon fontos az, hogy az anyagnak a törvényszerüségeihez kapcsolódjon az ember.

- Kiismertek már ezek a törvényszerüségek?

- Ezek most vannak folyamatban, éppen ezen, ezen dolgozik az ember, éppen ezen próbálkozik, hogy ezeket a törvényeket minél jobban megismerje. S ennek azért bizonyos fokig alá kell rendelni azt a dolgot, amit az ember végül is elkészit,

- Igen, most tehát a müvész azért nemcsak tárlatra, piacra, vásárlók számára készit.

1970. V. 7. Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves vendégeink! Tessék!

- Egy kérdésem talán volna, éppen a mügonddal kapcsolatban, hogy a müvésznő munkásságához a természet tanulmányok mennyiben tartoznak hozzá. Épp ugy mint a muzsikusok a gya-

tárlatot, ismerik azt, hogy, hogy milyen alkotások szerepelnek itt, tegyenek fel kérdést. A kérdé., nem én fogok telefonon beszélni, hanem megkapjuk a műsor szerkesztőjétől majd papírra írva, azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyekre talán itt közös erővel és mindannyian válaszolni tudunk.

Még mielőtt nézőinkhez és vendégeinkhez fordulnák- nyilván sok érdekes kérdés van - röktön a szobrászathoz kapcsolódom.

A szobrászművész alkotási jellegét mennyire érzi, hogy, hogy itt, ebben a tüzzoménchan is valahogy érvényesíteni tudja? Szóval hogy, hogy függ ez mégis össze? Mert itt ugy tünik a, sokszor a laikus számára, hogy egy mesterségbeli váltás is van, jóllehet, hogy a művészetben minden összefügg.

- Hát összefüggnek emek a dolgok rendkívüli módon. Itt hát a középső elemet nézi az ember, ott egy domboritás van, vörös rézlemez domboritás.

- Igen.

- De általában a többi figurán is megfigyelhető az, hogy én lehet, meglehetősen zártan komponálom a figuráimat, szóval nem sok alakkal, nem festői módon rajzolok és sokkal inkább az egész tulajdonképpen ha nem rajzolva volna, elképzelhető volna . . . . . formában is. Talán a zártságak és az összefogottsága az, amit én ugy érzek, hogy, hogy egy szobrászati örökségnek fogható fel.

- Na most néztem ezt a képet. Hát mi a különbség a zománokép és a fali kép közötti?

- Tualajdonképpen nehéz, nehéz kérdésnek mondható. Ugyanis

tárlatot, ismerik azt, hogy, hogy milyen alkotások szerepelnek itt, tegyenek fel kérdést. A kérdé., nem én fogok telefonon beszélni, hanem megkapjuk a müsor szerkesztőjétől majd papirra irva, azokat a legfontosabb kérdéseket, amelyekre talán itt közös erővel és mindannyian válaszolni tudunk.

Még mielőtt nézőinkhez és vendégeinkhez fordulnák- nyilván sok érdekes kérdés van - röktön a szobrászathoz kapcsolódom.

A szobrásmüvész alkotási jellegét mennyire érzi, hogy, hogy itt, ebben a tüzzománcban is valahogy érvényesiteni tudja? Szóval hogy, hogy függ ez mégis össze? Mert itt ugy tünik a, sokszor a laikus számára, hogy egy mesterségbeli váltás is van, jóllehet, hogy a müvészetben minden összefügg.

- Hát összefüggnek ezek a dolgok rendkivüli módon. Itt hát a középső elemet nézi az ember, ott egy domboritás van, vörös rézlemez domboritás.

- Igen.

- De általában a többi figurán is megfigyelhető az, hogy én lehet, meglehetősen zártan komponálom a figuráimat, szóval nem sok alakkal, nem festői módon rajzolok és sokkal inkább az egész tulajdonképpen ha nem rajzolva volna, elképzelhető volna . . . . . formában is. Talán a zártságax és az összefogottsága az, amit én ugy érzek, hogy, hogy egy szobrászati örökségnek fogható fel.

- Na most néztem ezt a képet. Hát mi a különbség a zománckép és a fali kép között?

- Tualajdonképpen nehéz, nehéz kérdésnek mondható. Ugyanis

nézete. Hát nem tudom, hogy mennyire lehet erről, erről kiismerni magát a nézőnek? Egy kb. 20 cm-es figuráról van itt szó, ez nem tartozik a, a tulajdonképpeni megbizásos munkáim közé, ez, ez ilyen műtermi vázlat, lényegében.

- Nézzünk meg még egyet! Hát majd megnézünk még egyet, ezt pl.

- ez, hát ez, ez pl. a, egy Szegedre készült kő-ivókut. Hát ennek a felső része az, amit tulajdonképpen én itt, mint mintázást megoldottam.

Haraszti mészköből készült, kb. 1 m 40 cm magas. Itt az áttört hal motivumok utalnak a víz jelenlétére, ezt használják természetesen ivókutnak és hát itt, pl. itt látható egy kislány, éppen mászogat belőle.

- Igen, hát köszönöm szépen, ez elegendő is.

1970. V. 7. 22.00 Tv./Dmé/.

4 Tv. Galériája. /6/.

Kedves nézőink! Mult alkalommal már csodálatos ujításként bevezettük a telefont, amelyért megfelelő elismerést és megfelelő nem elismerést is kaptunk.

Mindenképpen azonban ennek dramaturgiai jellegét szeretnénk részint ugy felhasználni, hogy valóban, akinek áll telefon rendelkezésére, tudjon ideszólni és mégsem zavarjuk a műsort, ezért ezen a telfonszámon, a 420-754-es telefonszámon Önök a műsorral kapcsolatos kérdést,most már látták a

nézete. Hát nem tudom, hogy mennyire lehet erről, erről kiismerni magát a nézőnek? Egy kb. 2o cm-es figuráról van itt szó, ez nem tartozik a, a tulajdonképpeni megbizásos munkáim közé, ez, ez ilyen mütermi vázlat, lényegében.

- Nézzünk meg még egyet! Hát majd megnézünk még egyet, ezt pl.

- ez, hát ez, ez pl. a, egy Szegedre készült kő-ivókut. Hát ennek a felső része az, amit tulajdonképpen én itt, mint mintázást megoldottam.

Haraszti mészkőből készült, kb. 1 m 4o cm magas. Itt az áttört hal motivumok utalnak a viz jelenlétére, ezt használják természetesen ivókutnak és hát itt, pl. itt látható egy kislány, éppen kiszogat belőle.

- Igen, hát köszönöm szépen, ez elegendő is.

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves nézőink! Mult alkalommal már csodálatos ujitásként bevezettük a telefont, amelyért megfelelő elismerést és megfelelő nem elismerést is kaptunk.

Mindenképpen azonban ennek dramaturgiai jellegét szeretnénk részint ugy felhasználni, hogy valóban, akinek áll telefon rendelkezésére, tudjon ideszólni és mégsem zavarjuk a müsort, ezért ezen a telfonszámon, a 42o-754-es telefonszámon Önök a müsorral kapcsolatos kérdést,most már látták a

- Igen, bár a magam részéről el tudom gondolni, nem tudom mi a vélménye, hogy, hogy az esetlegesség, egy rajzolat esetlegessége csábithat arra, hogy, hogy az ottani formák formátlansága, vagy absztrakciós jellege annyira megragad, hogy azt mondom, ez volt az alkotás. Ilyen lehet, nem?

- Előfordulhat, de azért nem ez a döntő!

A művész mindig tudatosan dolgozik és Stefánini Edit különösen tudatosan dolgozik és éppen a sok eldobott darabból, amely ott összegyűlik a kis műterem asztal sarkaiban, látom, hogy mennyi-mennyi próbálkozás előzi meg azt, amíg a véglegesig, az általa véglegesig tartott lap., véglegesnek tartott lapig eljut.

- Igen, igen, hát nemcsak kitűnő tárlatvezetőre, hanem remek védőre is talált!

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Nos már nézőink és vendégeink itt kérdezték az adás elején, az adás megkezdése előtt, hogy szobrászművész. Művészeti diplomája szobrász és mégis érdekes módon, hát egy más művészeti ágban találkozunk. Talán nem lesz haszontalan, hogyha nézőink megismerkedenek legalább néhány, néhány kép érán, a szobrászati alkotásaival.

Kérjük talán az egyiket! Ez micsoda?

- Ez tulajdonképpen egy kisméretű bronz figura, ez egy fekvő figurát ábrázol, nem tudom mennyire látszik, egy ilyen oldaltfekvő pózban, egy, ez ugyanannak a figurának a másik

- Igen, bár a magam részéről el tudom gondolni, nem tudom mi a véleménye, hogy, hogy az esetlegesség, egy rajzolat esetlegessége csábithat arra, hogy, hogy az ottani formák formátlansága, vagy absztraktciós jellege annyira megragad, hogy azt mondom, ez volt az alkotás. Ilyen lehet, nem?
- Előfordulhat, de azért nem ez a döntő!
A müvész mindig tudatosan dolgozik és Stefániai Edit különösen tudatosan dolgozik és éppen a sok eldobott darabból, amely ott összegyülik a kis müterem asztal sarkaiban, látom, hogy mennyi-mennyi próbálkozás előzi meg azt, amig a véglegesig, az általa véglegesig tartott lap., véglegesnek tartott lapig eljut.
- Igen, igen, hát nemcsak kitünő tárlatvezetőre, hanem remek védőre is talált!

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Nos már nézőink és vendégeink itt kérdezték az adás elején, az adás megkezdése előtt, hogy szobrászmüvész. Müvészeti diplomája szobrász és mégis érdekes módon, hát egy más müvészeti ágban találkozunk. Talán nem lesz haszontalan, hogyha nézőink megismerkedenek legalább néhány, néhány kép árán, a szobrászati alkotásaival.
Kérjük talán az egyiket! Ez micsoda?
- Ez tulajdonképpen egy kisméretü bronz figura, ez egy fekvő figurát ábrázol, nem tudom mennyire látszik, egy ilyen oldaltfekvő pózban, egy, ez ugyanannak a figurának a másik

1970. V. 7. 22.oc Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Nagyon sajnálom, hogy nem tudtam d.u. telefonon elérni a Magyar Nemzet kitűnő műkritikusát, Horváth Györgyöt, akinek kritikáját Ön is olvasta és nagyon meggondolandó és azt hiszem vitára is alkalmas mondatot írt le, nem tudom, hogy mi az Ön álláspontja, hát most kiderül!

A következőről van szó, szószerint olvasom: " A tüszománc rohamos térhódítása bármilyen jóindulattal szemléljük is, nem tartozik egyértelműen a hasznos jelenségek közé. Ez az anyag ugyanis tulságosan szép ahhoz, hogy fegyelemre szoktassa, szigorra nevelje a vele dolgozókat" és a cikk másik részében emliti is, hogy vajon nem-é Stefániai Edig a könnyebb elfenállást választotta?

- Hát az, ami rám vonatkozik, az hát izlés dolga, kinek mi tetszik, mi nem.

Viszont ami a tüszománcnak a könnyű műfajiságát illeti, hát én ezzel muszáj, hogy vitába szálljak a cikk írójával, ugyanis valóban fennáll az a helyzet, amit Ö mond. A tüszománc egy nagyon, rendkívül látványos és nagyon, ilyen véletlen adta artisztikumokra csábító műfaj, azonban ez csak az első lépés azok számára, akik ezt nem művelik alaposan és komolyan.

Ha ezt valaki komolyan akarja és felelősséggel csinálni, akkor ez, itt semmiféle véletlennek nem lehet szerepe és ezt az ember nagyon-nagyon sok kísérletan és hiábavaló próbálkozáson kell hogy eljussen odáig, hogy tudja azt, amit, hogy mit csinál. Tudja azt, hogy mi lesz a végeredmény és ebben aztán biztos legyen és így csinálja a munkáját.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Nagyon sajnálom, hogy nem tudtam d.u. telefonon elérni a Magyar Nemzet kitünő mükritikusát, Horváth Györgyöt, akinek kritikáját Ön is olvasta és nagyon meggondolandó és azt hiszem vitára is alkalmas mondatot irt le, nem tudom, hogy mi az Ön álláspontja, hát most kiderül!

A következőről van szó, szószerint olvasom: " A tüzzománc rohamos térhóditása bármilyen jóindulattal szemléljük is, nem tartozik egyértelmüen a hasznos jelenségek közé. Ez az anyag ugyanis tulságosan szép ahhoz, hogy fegyelemre szoktassa, szigorra nevelje a vele dolgozókat" és a cikk másik részében emliti is, hogy vajon nem-é Stefániai Edig a könnyebb ellenállást választotta?

- Hát az, ami rám vonatkozik, az hát izlés dolga, kinek mi tetszik, mi nem.

Viszont ami a tüzzománcnak a könnyü müfajiságát illeti, hát én ezzel muszáj, hogy vitába szálljak a cikk irójával, ugyanis valóban fennáll az a helyzet, amit Ő mond. A tüzzománc egy nagyon, rendkivül látványos és nagyon, ilyen véletlen adta artisztikumokra csábitó müfaj, azonban ez csak az első lépés azok számára, akik ezt nem müvelik alaposan és komolyan.

Ha ezt valaki komolyan akarja és felelősséggel csinálni, akkor ez, ittt semmiféle véletlennek nem lehet szerepe és ezt az ember nagyon-nagyon sok kisérleten és hiábavaló próbálkozáson kell hogy eljusson odáig, hogy tudja azt, amit, hogy mit csinál. Tudja azt, hogy mi lesz a végeredmény és ebben aztán biztos legyen és igy csinálja a munkáját.

a szineket, amik aztán a rajzot adják.

Itt a kész munka látható, ami aztán itt éppen jelen is van.a kezemben, itt a Középső motivuma, ami elkészült és ezt aztán később kiegészitő elemekkel társitva, egy kompozicióba foglalom és hát ilyen módon készülnek. Kemence-méret kötöttségei és hasonló módján az ilyen és ehhez hasonló zománcképek. Szóval

- Nagyon bibelődő munka?

- Nagyon, nagyon, szóval nem is hinné az ember itt

- Milyen hosszu ideig készül pl.

- Teljesen változó, t.i. itt még én normát nem csináltam erről, de vannak olyan munkák, amelyek hónapokon keresztül készülnek. Részint azért, mert hát az ember ideje kevés kisgyerek mellett, másrészt pedig azért, mert nagyon meggondolja az ember azt, hogy mi az a lemez, ami esetleg egyik a másikára kerül.

- Most van ami nem sikerül?

- Nagyon sok van olyan. Nagyon sok, sok olyan lemez adódik és olyankor az embernek nagyon sokat kell bosszankodni, ujracsinálni, de viszont ezt muszáj vállalni, mert az ember olyat, csak olyat, amit biztonsággal tud, olyat vállalhat.

- Igen. Na hát most vállaljunk valami mást!

a szineket, amik aztán a rajzot adják.
Itt a kész munka látható, ami aztán itt éppen jelen is van.a kezemben, itt a középső motivuma, ami elkészült és ezt aztán később kiegészitő elemekkel társitva, egy kompozicióba foglalom és hát ilyen módon készülnek. Kemence-méret kötöttségei és hasonló módján az ilyen és ehhez hasonló zománcképek. Szóval
- Nagyon bibelődő munka?
- Nagyon, nagyon, szóval nem is hinné az ember itt
- Milyen hosszu ideig készül pl.
- Teljesen változó, t.i. itt még én normát nem csináltam erről, de vannak olyan munkák, amelyek hónapokon keresztül készülnek. Részint azért, mert hát az ember ideje kevés kisgyerek mellett, másrészt pedig azért, mert nagyon meggondolja az ember azt, hogy mi az a lemez, ami esetleg egyik a másikára kerül.
- Most van ami nem sikerül?
- Nagyon sok van olyan. Nagyon sok, sok olyan lemez adódik és olyankor az embernek nagyon sokat kell bosszankodni, ujracsinálni, de viszont ezt muszáj vállalni, mert az ember olyat, csak olyat, amit biztonsággal tud, olyat vállalhat.
- Igen. Na hát most vállaljunk valami mást!

Nagyon könnyen megmunkálható anyag ebben a formájában. Nem mindegyik ugyan.

Hát itt lévén itt ilyen motivumok rajz., motivumokat rajzolok, leveleket, ágakat éppen.

Ott már félig meg is száradt a fej és a körülvevő diszités.

Ezután kerül sor arra, hogy ezzel a másikfajta fedő karakterü zománccal a háttérnek azt a részét kitöltöm, amelyik aztán később az első égetés után, ami rövidesen következni fog, beolvad és ez egy, egy teljesen átlátszatlan hátteret ad, illetve kiemeli a réz anyagát, átmutató, átlátszó transzparens jellegü zománcoknak.

Most a fejnek a berajzolása következik, itt ebbe a szintelen, átlátszó zománcba rajzolom be a fej belső rajzát és ez az égetés során a réz lemez itt ezeken a helyeken szabadon marad és a rézoxidok lesznek azok majd, amik később ennek a belső rajzát adják.

Teulajdonképpen a képek legnagyobb részén éppen az a különös, hogy rézoxidok különböző változatai adják a szineket.

Itt az egészet égetés után lefedem,

- Erre miért van szükség, hogy

- Hogy lefedjem? Az a helyzet, hogy ezt mégegyszer be kell ezzel a bizonyos transzparens jellegü zománccal vonni azért, hogy egy ujabb és magasabb hőfoku égetés után ez egy teljesen átlátszó üvegszerü réteget képez a felületén és ebbe, a rézoxidok különböző változatai beoldódnak, tulajdonképpen ebbe olvadnak be és ezek aztán adják azokat

1. 4. 2. 3. 5.

- Nem vagyok benne teljesen biztos, hogy vétlenek, de pillanatnyilag ugy érzem, hogy ez, ez pontosan elég, hogy egy, egy Éva a sok kis állat között próbálja magában leszedni a, a tudós fájáról azokat az almákat,

- S hol vagyunk mi?

- Hát, ugy, ugy itt, mindenütt, nem?

- Köszönöm szépen!

No most annyi mindent hallottunk a maga alkotásáról, alkotó művészetéről, hogy jó lenne ezt látni egyébként is. Ezért kellő óvatosságból és szokásunk szerint filmet készitettünk arról, hogy hogy is készül a tüzzománc.

Most azt kérem, kérem a filmet és arra kérem Stefániai Editet, hogy kommentálja, illetve a kitünő művészettörténésszel együtt magyarázzuk meg, hogy mi is ez.

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Igen, hát itt egy eléggé kiszéretü zománc képnek az elkészitése folyik éppen, ahol egy szintelen, átlátszó zománc réteget folyékony állapotban hordok fel egy előre felcsiszolt és feltisztitett rézlemez felületén.

Itt már rajztollal egy tempera sürüségü zománc anyagot rajzolok fel, ami diszitő motivumként veszi körül a fejet. Pillanatnyilag ez még folyékony és száradás után kerül sor a következő műveletre.

Részint rajztollal, részint ecsettel dolgozom. Itt a kiszészitő növényi motivumokat rajzolom éppen a rajztollal.

- Nem vagyok benne teljesen biztos, hogy vétlenek, de pillanatnyilag ugy érzem, hogy ez, ez pontosan elég, hogy egy, egy Éva a sok kis állat között próbálja magában leszedni a, a tudás fájáról azokat az almákat,
- S hol vagyunk mi?
- Hát, ugy, ugy itt, mindenütt, nem?
- Köszönöm szépen!

No most annyi mindent hallottunk a maga alkotásáról, alkotó müvészetéről, hogy jó lenne ezt látni egyébként is. Ezért kellő óvatosságból és szokásunk szerint filmet készitettünk arról, hogy hogy is készül a tüzzománc.
Most azt kérem, kérem a filmet és arra kérem Stefániai Editet, hogy kommentálja, illetve a kitünő müvészettörténésszel együtt magyaráuzuk meg, hogy mi is ez.

197o. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Igen, hát itt egy eléggé kisméretü zománc képnek az elkészitése folyik éppen, ahol egy szintelen, átlátszó zománc réteget folyékony állapotban hordok fel egy előre felcsiszolt és feltisztitott rézlemez felületén.
Itt már rajztollal egy tempera sürüségü zománc anyagot rajzolok fel, ami diszitő motivumként veszi körül a fejet. Pillanatnyilag ez még folyékony és száradás után kerül sor a következő müveletre.
Részint rajztollal, részint ecsettel dolgozom. Itt a kiegészitő növényi motivumokat rajzolom éppen a rajztollal.

a keretét is szélesíthetné és figurális ábrázolásokkal diszíthetné.

Helyet kaphatnának rajta akár a hiuság jelenetei, ezenkívül pedig igen sokféle alkalmazási lehetőségei van, könyvtáblákat is készíthetne s én azt hiszem, hogy az ékszer sem állna nagyon távol az ő elgondolásaitól.

Nem tudom, hogy ezzel az irányumtatással jó uton járok-e?

1970. IV. 7. 2.oo/Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Véleményem szerint részben helyesen, helyes uton jár Pálosi Judit, amikor így látja a továbbjutásom utját.

Ezt a méretet, ezen a módon fokozni nem lehet.

Nekem az a véleményem, hogy a, számomra a jövőben két lehetőség van, párhuzamosan szeretném ezeket tovább vinni.

Részint a tárgyakon való alkalmazását a zománcnak és ezenkívül a méretnek a növelése a másik elképzelésem, amit csak ugy látok biztosíthatónak, hogy ezt domboritom a lemezt és azzal használok zománcot beágyazva.

- Köszönöm szépen. Ne haragudjon, hogy ennyi kemoly szó után nem tudom a tréfát kihagyni!

Megnéztem ezt a képet, jöjjön csak! Pel is mutatjuk kedves nézőinknek, itt alul.

Nagyon rokonszenves ez, ugy látszik csak férfi szemmel van így, a "Tudás fáján" csak Éva-asszony szerepel, a kígyó, Ádámnak sehol nyoma. Ez egy világkép? Tehát telj, mi férfiak teljesen vétlenek vagyunk az ügyben?

a keretét is szélesithetné és figurális ábrázolásokkal diszithetné.
Helyet kaphatnának rajta akár a hiuság jelenetei, ezenkivül pedig igen sokféle alkalmazási lehetőségei van, könyvtáblákat is készithetne s én azt hiszem, hogy az ékszer sem állna nagyon távol az ő elgondolásaitól.
Nem tudom, hogy ezzel az iránymutatással jó uton járok-e?

1970. IV. 7. 2.oo/Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

- Véleményem szerint részben helyesen, helyes uton jár Pálosi Judit, amikor igy látja a továbbjutásom utját.
Ezt a méretet, ezen a módon fokozni nem lehet.
Nekem az a véleményem, hogy a, számomra a jövőben két lehetőség van, párhuzamosan szeretném ezeket tovább vinni.
Részint a tárgyakon való alkalmazását a zománcnak és ezenkivül a méretnek a növelése a másik elképzelésem, amit csak ugy látok biztosithatónak, hogy ezt domboritom a lemezt/ és azzal használok zománcot beágyazva.
- Köszönöm szépen. Ne haragudjon, hogy ennyi komoly szó után nem tudom a tréfát kihagyni/
Megnéztem ezt a képet, jöjjön csak! Fel is mutatjuk kedves nézőinknek, itt alul.
Nagyon rokonszenves ez, ugy látszik csak férfi szemmel van igy, a "Tudás fáján" csak Éva-asszony szerepel, a kigyó, Ádámnak sehol nyoma. Ez egy Világkép? Tehát telj, mi férfiak teljesen vétlenek vagyunk az ügyben?

ezt ~~mégf~~ bemutatnák, hogy lássuk, hogy nemcsak ezen az egy táblán alkalmazta a művész ilyen ékszer-szerű motivumként a zománcot.

Ugy látszik, hogy ez most nem sikerül!

Akkor talán szeretném felhívni valamennyiük figyelmét arra, hogy az itt látható zománcok valamennyien komoly mesterségbeli tudást igazolnak.

Stefániai Edit annyira birtokában van a mesterség ismeretének, amiben igen fontos szerepe van az előbb emlegetett Vegyipari Technikumnak, nyilvánvalóan pontosan tudja az anyag felhasználásának lehetőségeit és korlátait és ez szabja meg tevékenységét.

Ilyen szempontból a középkori kézművesekre emlékeztető az a mügond, amellyel lapjait készíti.

A másik dolog nem is olyan, nem is olyan egyszerű ezt megitélni, hogy tulajdonképpen az ő munkássága mennyire, mennyire a művességből és az anyagból kiinduló. És hogyha most azt mondom, hogy az anyagot is ösztönösen érzi, határaiban és korlátaiban, ugyanakkor érzi ösztönösen a műfajt is határaiban és korlátaiban és lehetőségeiben is érzi a műfajt, mert bár itt kevés kiállitási tárgy igazolja ezt, de én ismerve a műhelykisérleteit, már látom azt az irányt, amelyik őt igazából érdekli.

Ez pedig az alkalmazott művészetté váló átfogalmazása a zománctechnikának.

Itt a kiállitáson egy db, a "Tükör" az, amelyik utat mutat ebben az irányban, a "Tükör"-nek a környezete zománccal, illetve dombormüvel diszes. Emellett természetesen helyet kaphatnának másfajta motivumok, pl. a Tükörnek

ezt ~~most~~ bemutatnák, hogy lássuk, hogy nemcsak ezen az egy táblán alkalmazta a müvész ilyen ékszer-szerü motivumként a zománcot.

Ugy látszik, hogy ez most nem sikerül!

Akkor talán szeretném felhivni valamennyiük figyelmét arra, hogy az itt látható zománcok valamennyien komoly mesterségbeli tudást igazolnak.

Stefániai Edit annyira birtokában van a mesterség ismeretének, amiben igen fontos szerepe van az előbb emlegetett Vegyipari Technikumnak, nyilvánvalóan pontosan tudja az anyag felhasználásának lehetőségeit és korlátait és ez szabja meg tevékenységét.

Ilyen szempontból a középkori kézmüvesekre emlékeztető az a mügond, amellyel lapjait készíti.

A másik dolog nem is olyan, nem is olyan egyszerü ezt megitélni, hogy tulajdonképpen az ő munkássága mennyire, menynyire a müvességből és az anyagból kiinduló. És hogyha most azt mondom, hogy az anyagot is ösztönösen érzi, határaiban és korlátaiban, ugyanakkor érzi ösztönösen a müfajt is határaiban és korlátaiban és lehetőségeiben is érzi a müfajt, mert bár itt kevés kiállitási tárgy igazolja ezt, de én ismerve a mühelykisérleteit, már látom azt az irányt, amelyik őt igazából érdekli.

Ez pedig az alkalmazott müvészetté váló átfogalmazása a zománctechnikának.

Itt a kiállitáson egy db, a "Tükör" az, amelyik utat mutat ebben az irányban, a "Tükör"-nek a környezete zománccal, illetve dombormüvel diszes. Emellett természetesen helyet kaphatnának másfajta motivumok, pl. a Tükörnek

mwiyan aqjoo nos tujaéyoaan jéi jún s ki, s kónéped
ébne, ox ecy foivé mdeiaxot ébnéeq, kónÍivaanzit padig
a, s cuaiddi éjax jeiaoctet, auya ox Cyaanaka, fÉkéne
ex a kompoaiaié téaéje.

Bét, ajÉfcedui a tabiék kénóte ecy ojyan ctype, mwiyan
a coaune ecy pjiimaatxe ejtdnik ox s bxoam, dnuót bxoam
Ispoceékn, mwiyakot kÉvÍi, iéjtjun boCy kónÍiyaazit s kón-
paatl motivamot, aaok s pjaaztina ecyik wé., ecy wézik
uazÉdévol kiajaÍitottax. Kéméjan teiéé jamadombaritéat
jétunk éx s azéjéé tépaxéan pedig únÉótt bxoam dombaxi-
téaoéat.

He aujódma moat méj zuujéztiy véjéaéyt ja moadunom,
tamémaatéan minton kéÍiitééjéor, mjiéaaÍ aajééxa adéd-
mak kodvoac daxéjok, ax ún aujoaxa s jegÉbbet ujnjtéa
éx noxam taiún s jepaaojb ax n.a. kja "Bé kja kujikaI"
c. kompoaiaié. Mjnéjét méj ja moadunom, boCy méjat ax
ojyan kodvas ujmoaxa.

Ecyéaat aujt, mat faiéjodni jjtax boxma s kÉméjaat
aoéjncujvaajéjat aajitaj, boCy a aoéjnaat jaajt méjvadé-
aokje, s Bomjtéa, tajjt modoxmajb aaujs ajnotta méjo-
déaokje bajvat, ujaxéjat padig éx jtt mat s fajéjaajo-
tat jétjuk kjmajvitva, s tépaxa fajét kónÍivavÉ diadax
aoéjnéajtjxe éjaxxéjat kaC, éjaxxéjat bat éx oméjtaI s
aoéjnéaxak ecy éat fjukaiéjé, ax éjaxar fjukaiéjéa éx vaja-
mjéÉ,pan éxvéjvje kaxÍi.

Ecyéaat naxaak ax s "Bé kja kujikaI" c. kompoaiaié,
jjaax ecy n.a. "faj-aoxéat" jx baaoajé axéjvéjkaI déaxe-
kadjat, aaéjvéjÍ ujvaaxaak daabojtéa s tépaxa fajé éx s
kónÍivaaxat padig aoéjnaaojnaI déaxax, aaaxatéax, bocyja aat

amelyen sajnos nem tulságosan jól jön a ki, a középső ábra, ez egy fekvő nőalakot ábrázol, körülveszik pedig a, a családi élet jelenetei, anya és gyermeke, főként ez a kompozició témája.

Sőt, előfordul a táblák között egy olyan typus, amelyen a zománc egy pillanatra eltünik és a bronz, öntött bronz lapocskák, amelyeket körül, látjuk hogy körülveszik a központi motivumot, azok a plasztika egyik má., egy másik eszközével kialakitottak. Középen tehát lemezdomboritást látunk és a szélső részeken pedig öntött bronz domboritásokat.

Ha szabadna most még szubjektiv véleményt is mondanom, természetesn minden kiállitáskor, mindenki számára adódnak kedvenc darabok, az én számomra a legtöbbet nyujtja és nekem talán a legszebb az u.n. kis "Nő kis kuvikkal" c. kompozició. Mindjárt meg is mondanám, hogy miért ez olyan kedves számomra.

Egyrészt azért, mert felélednl látom benne a középkori zománcmüvességet azáltal, hogy a zománcot ismét mélyedésekbe, a domboritás, tehát modernebb eszköz alkotta mélyedésekbe helyezi, másrészt pedig és itt most a fejrészletet látjuk kinagyitva, a figura fejét körülvevő diadém zománcdisze ékszerként kap, ékszerként hat és ezáltal a zománcnak egy ősi funkciója, az ékszer funkciója is valamiképpen érvényre kerül.

Egyébként nemcsak ez a "Nő kis kuvikkal" c. kompoziciója, hanem egy u.n. "Fej-sorozat" is hasonló erényekkel dicsekedhet, amelynél ugyancsak domboritás a figura feje és a környezet pedig zománcokkal diszes, szeretném, hogyha most

jelent meg, tárgyak felületén.

Stefániai Edig lapjain ezek a zománcok ünálló életet élnek. Megkezdik ünálló életüket, nem tartoznak tárgyhoz és ebben az esetben ez képezheti vita tárgyát is, hogy vajon ez-e a helyes ut-e.

Mindenesetre ezek a kis zománclapok sürün rendeződnek egy nagyonb egységbe, amelynél a központi motivum egy nagyobb motivum, amely tartalmilag is döntően befolyásolja az egész kompoziciót, ezt pedig apróbb lemezek veszznek körül. Ezek a lemezek tartalmilag szorosan kapcsolódnak a központi ábrázoláshoz, azonban önmagukban véve is értelmesek, zárt egységet képeznek.

A központi lemezek azok lehetnek, előfordulnak az ő esetében zománcozottan, de mivel hogy szobrász is és nyilvánvaló, hogy érdekes a technika, természetesen domboritással is.

Itt még egy zománcozott typust látunk, a kép férjét ábrázolja, egyáltalán a családi kör tagjai sokszor jelennek meg az ilyenfajta zománcok központi alakjaként a körülvéve pedig a, a kedvelt, a kedvelt motivumok, a környezet kedves tárgyai jelenhetnek az állatbarát férj, kedvelt akvériumának esigái, kagylói és egyéb kedves lényecskéi.

A másik nagyon kedves kompozíció, amelynek központi alakja a kisfiu, Miklós, aki játékállatocskák és egy kedves néni, Micka-kancsó társaságában jelenik meg.

Már, hát itt látunk egy részletet ebből a kompozicióból. Már az előbb kezdtem mondani, hogy a központi motivum az sok esetben lemezdomboritás is. Ilyen a "Finn" c. tábla,

jelent meg, tárgyak felületén.

Stefániai Edit lapjain ezek a zománcok önálló életet élnek. Megkezdik önálló életüket, nem tartoznak tárgyhoz és ebben az esetben ez képezheti vita tárgyát is, hogy vajon ez-e a helyes ut-e.

Mindenesetre ezek a kis zománclapok sürün rendeződnek egy nagyonb egységbe, amelynél a központi motivum egy nagyobb motivum, amely tartalmilag is döntően befolyásolja az egész kompoziciót, ezt pedig apróbb lemezek veszneк körül. Ezek a lemezek tartalmilag szorosan kapcsolódnak a központi ábrázoláshoz, azonban önmagukban véve is értelmesek, zárt egységet képeznek.

A központi lemezek azok lehetnek, előfordulnak az ő esetében zománcozottan, de mivel hogy szobrász is és nyilvánvaló, hogy érdekes a technika, természetesen domboritással is.

Itt még egy zománcozott typust látunk, a kép férjét ábrázolja, egyáltalán a családi kör tagjai sokszor jelennek meg az ilyenfajta zománcok központi alakjaként s körülvéve pedig a, a kedvelt, a kedvelt motivumok, a környezet kedves tárgyai jelennek meg. Ebben az esetben az állatbarát férj, kedvelt akváriumának csigái, kagylói és egyéb kedves lényecskéi.

A másik nagyon kedves kompozicio, amelynek központi alakja a kisfiu, Miklós, aki játékállatocskák és egy kedves népi, Miska-kancsó társaságában jelenik meg.

Már, hát itt látunk egy részletet ebből a kompozicióból. Már az előbb kezdtem mondani, hogy a központi motivum az sok esetben lemezdomboritás is. Ilyen a "Fiam" c. tábla,

hatunk.

De megjelenik később, mikor már a francisországi művészetben az olasz reneszánsz hatása, I. Ferenc uralkodása alatt elérkezik, megjelenik a prefán tartalom, világi rendeltetésű tárgyakon.

Itt pl. egy tányér, egy tálnak a belsején egy vadászjelenetet láthatunk.

Mindezt én azért találtam szükségesnek elmondani, mert Stefániai Edit kiállításának anyaga olyanfajta zománcokból áll, amely ehhez a késői limozsi stilushoz hasonlítható, ha már másmiatt nem is, de a technológia miatt, hiszen a vörösréz lemez-t befedi zománccal. Ez a zománc nem mindig fedő zománc, nagyon sokszor áttetsző is és az áttetsző zománc alatt természetesen átcsillog a vörösréz fénye is.

Elsőként talán egy olyan kompozíciót mutatnék be, amelyen fehér fedő, vagy világos szinű fedőzománc alapból ragyog elő a gazdag kompozíció, a gazdag, gazdag motivumu kompozíció. Egyéltalán ennek a lapnak a, a tanusága szerint Stefániai Editnek igen jó, dekorativ érzéke van és igen jó komponáló készsége.

Ez egyébként a "Meseernyő" c. lapon is lemérhető, ahol a dekorativ motivumok között nagy szerepet játszik a szép, szines, persze sajnos a képernyőn nem látható, szines motivumokkal diszitett ernyő.

Idáig elmondtam, hogy mi az, amiben hasonlít elődeihez. Most el szeretném azt is mondani, hogy mi az, ami különbség, még pedig egy igen nagy különbség. Bizáncban is, Ly-mozsban is, mind a két korszakban a zománc aplikációként

hatunk.

De megjelenik később, mikor már a franciaországi müvészetben az olasz reneszánsz hatása, I. Ferenc uralkodása alatt elérkezik, megjelenik a profán tartalom, világi rendeltetésü tárgyakon.

Itt pl. egy tányér, egy tálnak a belsején egy vadászjelenetet láthatunk.

Mindezt én azért találtam szükségesnek elmondani, mert Stefániai Edit kiállitásának anyaga olyanfajta zománcokból áll, amely ehhez a késői limozsi stilushoz hasonlitható, ha már másmiatt nem is, de a technológia miatt, hiszen a vörösréz lemez-t befedi zománccal. Ez a zománc nem mindig fedő zománc, nagyon sokszor áttetsző is és az áttetsző zománc alatt természetesen átcsillog a vörösréz fénye is.

Elsőként talán egy olyan kompoziciót mutatnék be, amelyen fehér fedő, vagy világos szinü fedőzománc alapból ragyog elő a gazdagg kompozició, a gazdag, gazdag motivumu kompozició. Egyáltalán ennek a lapnak a, a tanusága szerint Stefániai Editnak igen jó, dekorativ érzéke van és igen jó komponáló készsége.

Ez egyébként a "Meseernyő" c. lapon is lemérhető, ahol a dekorativ motivumok között nagy szerepet játszik a szép, szines, persze sajnos a képernyőn nem látható, szines motivumokkal diszitett ernyő.

Idáig elmondtam, hogy mi az, amiben hasonlit elődeihez. Most el szeretném azt is mondani, hogy mi az, ami különbség, még pedig egy igen nagy különbség. Bizáncban is, Lymozsban is, mind a két korszakban a zománc aplikációként

Egy másik nagyon híres emléke a bizánci zománcművészetnek a velencei Szt. Márk Székesegyház híres aranyoltára, a Faladoro, amelyen drágakövek és igazgyöngyök között megjelenik maga a zománc is.

A bizánci technika egy különleges technikája a zománcozásnak, talán a későbbiekben, a XII. szd.-ban Limozsba áttevődött központban létrejött zománcokkal együtt szeretném majd együtt elmondani a lényegét.

Lymosban egy olyanfajta technikával készítik a zománcokat, amikor már nem aranylemezre kerül rá a boritózománc, hanem vörösréz lesz a zománcozás alapa., alapja. Tekintve, hogy vörösréz az alap, lényegesen olcsóbbá válik a technika, ezért el is terjed és ki is szeritja a bizánci zománcot.

Egyébként mind a limozsinak, a középkori limozsinak, mind pedig a bizáncinak az a lényege, hogy egy mélyitett részbe, rekeszbe bizánc esetén és egy zománcágyba limozs esetén kerül be a zománc.

Számunkra azonban a legfontosabb a XV. szd.-ban, Lymozsban megszületett ujfajta zománctechnika és azért a legfontosabb, mert ugy érzem, hogy Stefániai Edit zománctáblái főként ehhez kapcsolódhatnak.

A módszer a következő ebben a késői lymozsi technikában, a fémlemez az ezuttal is vörösréz, azonban erre sürü, sötét zománcot égetnek rá és erre már valóságos festői eszközökkel következik az ábrázolás.

Tárgyakon jelenik meg természetesen itt is, éppen ugy, mint Bizáncban a zománc.

Itt most egy összehajtható, kicsi, hordozható oltárt lát-

Egy másik nagyon hires emléke a bizánci zománcmüvészetnek a velencei Szt. Márk Székesegyház hires aranyoltára, a Faladoro, amelyen drágakövek és igazgyöngyök között megjelenik maga a zománc is.

A bizánci technika egy különleges technikája a zománcozásnak, talán a későbbiekben, a XII. szd.-ban Limozsba áttevődött központban létrejött zománcokkal együtt szeretném majd együtt elmondani a lényegét.

Lymosban egy olyanfajta technikával készitik a zománcokat, amikor már nem aranylemezre kerül rá a boritózománc, hanem vörösréz lesz a zománcozás alapa., alapja. Tekintve, hogy vörösréz az alap, lényegesen olcsóbbá válik a technika, ezért el is terjed és ki is szoritja a bizánci zománcot.

Egyébként mind a limozsinak, a középkori limozsinak, mind pedig a bizáncinak az a lényege, hogy egy mélyitett részbe, rekeszbe bizánc esetén és egy zománcágyba limozs esetén kerül be a zománc.

Számunkra azonban a legfontosabb a XV. szd.-ban, Lymozsban megszületett ujfajta zománctechnika és azért a legfontosabb, mert ugy érzem, hogy Stefániai Edit zománctáblái főként ehhez kapcsolódhatnak.

A módszer a következő ebben a késői lymozsi technikában, a fémlemez az ezuttal is vörösréz, azonban erre sürü, sötét zománcot égetnek rá és erre már valóságos festői eszközökkel következik az ábrázolás.

Tárgyakon jelenik meg természetesen itt is, éppen ugy, mint Bizáncban a zománc.

Itt most egy összehajtható, kicsi, hordozható oltárt lát-

den, hogy nézőink is lássák a legérdekesebb és a legjellemzőbb alkotásokat. Ő-é a mikrofon!

- Mielőtt bemutatnám Önöknek Stefániai Edit kiállítását, előljáróban, ha csak néhány szóban is, szeretnék, szeretném tisztázni, hogy mi is az a tüzzománc.

Zománcozni annyit jelent, mint fémfelületet üveggel bevonni. A zománc alapanyaga üvegpor, amelyet fémoxidok szinezznek és a művész vizsol keveri el ezt az üvegport, ezáltal előáll egy olyan massza, amelyet ecset segitségével, vagy rajztoll segitségével felvihetnek fémlemezre. Ezután a zománcot magas hőfokon rágetik a fémre, innen is a nevo, tüzzománc.

Nagyon régóta ismert műfajjal ismerkednek most meg, amelyet már az időszámitásunk előtti második évezredből, Egyiptomból származó leleteken is megtalálhatunk, de ismerték és alkalmazták az ókori Görögországban is.

Az első, valóban virágkornak nevezhető korszaka a zománcművészetnek az időszámitásunk utáni IX.-X. szd. és ennek a virágkornak a helye Bizánc.

A bizánci császárok pompaszeretete, az ékszereket, uralkodói jelvényeket és használati tárgyakat, melyek aranyból készültek, drágakövekkel és szines-aranylemezre festett-zománclapokkal diszitette.

Első képként a német császári koronát látják, amely bizánci munka, a bizánci ötvösművészet remeke. Láthatják, hogy drágakövek között - a korona előlapján - megjelenik egy zománcos kép, arany alapon egy figura, amelyet a figurák beritanak zománccal.

den, hogy nézőink is lássák a legérdekesebb és a legjellemzőbb alkotásokat. Öné a mikrofon!

- Mielőtt bemutatnám Önöknek Stefániai Edit kiállitását, elöljáróban, ha csak néhány szóban is, szeretnék, szeretném tisztázni, hogy mi is az a tüzzománc.

Zománcozni annyit jelent, mint fémfelületet üveggel bevonni. A zománc alapanyaga üvegpor, amelyet fémoxidok szineznek és a müvész vizzel keveri el ezt az üvegport, ezáltal előáll egy olyan massza, amelyet ecset segitségével, vagy rajztoll segitségével felvihetnek fémlemezre. Ezután a zománcot magas hőfokon ráégetik a fémre, innen is a neve, tüzzománc.

Nagyon régóta ismert müfajjal ismerkednek most meg, amelyet már az időszámitásunk előtti második évezredből, Egyiptomból származó leleteken is megtalálhatunk, de ismerték és alkalmazták az ókori Görögországban is.

Az első, valóban virágkornak nevezhető korszaka a zománcmüvészetnek az időszámitásunk utáni IX.-X. szd. és ennek a virágkornak a helye Bizánc.

A bizánci császárok pompaszeretete, az ékszereket, uralkodói jelvényeket és használati tárgyakat, melyek aranyból készültek, drágakövekkel és szines-aranylemezre festett-zománclapokkal diszitette.

Első képként a német császári koronát látják, amely bizánci munka, a bizánci ötvösmüvészet remeke. Láthatják, hogy drágakövek között - a korona előlapján - megjelenik egy zománcos kép, arany alapon egy figura, amelyet a figurák beritanak zománccal.

jellegű munkákat végeztem a főiskola befejezésétől kezdve, szinte 1968.-ig.

Hát azóta, bizonyos körülmények folytán szinte teljes mértékben tüzzománcra tértem át és hát ennek különböző okai miatt itt a kiállításon is

- Hát azért nagyon büszkén elmondhatjuk az okot!

- Hát

- 13 hónapos kisfia van, tehát fiatal mama és az otthonülés kényszeritette.

- Igen és az otthonülés is kényszeritett nagyrészt erre a műfajra

- Hát felfedezett egy uj világot!

- Nem, nem most fedeztem fel, tulajdonképpen tüzzománcozással már évek óta - azt megelőzőleg is - foglalkoztam. Ez, hogy most kizárólag itt a munkák, mint tüzzománcok mutatkoznak be, hát ez ennek a, ennek tudható be fő, javarészt, de ezen kívül én már ugy tulajdonképpen 1963. óta, mondhatnám foglalkozom vele.

Ami azt illeti réz lemezen szeretek leginkább dolgozni, itt a munkáim legnagyobb része is

- Hát ezt majd látjuk a, látjuk a műsor során és azt hiszem sok érdekes és izgalmas kérdés merül fel, mert már itt nézőink is kérdeztek néhányat.

1970. XV. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Pálosi Judité a szé, most végigkalauzol bennünket rövi-

jellegü munkákat végeztem a Főiskola befejezésétől kezdve, szinte 1968.-ig.

Hát azóta, bizonyos körülmények folytán szinte teljes mértékben tüzzománcra tértem át és hát ennek különböző okai miatt itt a kiállitáson is

- Hát azért nagyon büszkén elmondhatjuk az okot!

- Hát

- 13 hónapos kisfia van, tehát fiatal mama és az otthonülés kényszeritette.

- Igen és az otthonülés is kényszeritett nagyrészt erre a müfajra

- Hát felfedezett egy uj világot!

- Nem, nem most fedeztem fel, tulajdonképpen tüzzománcozással már évek óta - azt megelőzőleg is - foglalkoztam. Ez, hogy most kizárólag itt a munkák, mint tüzzománcok mutatkoznak be, hát ez ennek a, ennek tudható be fő, javarészt, de ezen kivül én már ugy tulajdonképpen 1963. óta, mondhatnám foglalkozom vele.

Ami azt illeti réz lemenen szeretek leginkább dolgozni, itt a munkáim legnagyobb része is

- Hát ezt majd látjuk a, látjuk a müsor során és azt hiszem sok érdekes és izgalmas kérdés merül fel, mert már itt nézőink is kérdeztek néhányat.

197o. IV. 7. 22.oo Tv./Dné/.

<u>A Tv. Galériája.</u> /6/.

Pálosi Judité a szó, most végigkalauzol bennünket rövi-

1970. V. 7. 22.00 Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves nézőink, kapcsoljuk a Tv. Galériáját.

A műsorvezető: Hapesányi László.

- A Tv. Galériája. Sorozatunk szévi 5. adását látják.

- Jó estét kívánok, szeretettel köszöntöm kedves nézőinket és vendégeinket ezen a késő éjtszakai tárlatlátogatáson. Néhány hónap óta ugy látszik már szokássá vált, hogy mindig ilyen késő este kapcsolat a Tv. Galériája, de nagyon szeretném remélni, hogy megéri a fennmaradást a mai esto, hiszen nagyon különös világba kalaszoljuk önöket, tüzsománcok, mithoszok, legendák, a népművészetnek szövevényes, érdekes ága-boga tárul fel ezen a kiállításon.

Mai vendégünk Stefániai Edit, a művészettörténész pedig Fálos Judit.

Mindezt a csodálatos, tüzes, csillogó világot fekete-fehérben látják és mélységesen egyetértek a Magyar Hirlap kitűnő kritikusával, aki ezt sajnálja, és fájdalja, megnemdem őszintén, egy kicsit mi is, de egyre-másra indul a Tv. szines programmja és nyilván, hogy elég hamarosan a hasonló jellegű adásokat már szinesben látják.

Kedves Stefániai Edit, mit kell tudni Önről?

- Hát talán annyit, Budapesten születtem és életem javarészét eddig itt töltöttem néhány éves szegedi kitérővel.

A Vegyipari Technikum elvégzése után kerültem a Magyar Iparművészeti Főiskolára, ahol 1962.-ben végeztem, előbb Berecs Miklós, majd Illés Gyula voltak tanáraim.

- Tehát szobrászművész diplomája van.

- Szobrász, szobrász szakot végeztem igen és szobrászati

1021

Stefániai Edit

1970. V. 7. 22.oo Tv./Dné/.

A Tv. Galériája. /6/.

Kedves nézőink, kapcsoljuk a Tv. Galériáját.

A műsorvezető: Rapcsányi László.

- A Tv. Galériája. Sorozatunk ezévi 5. adását látják.

- Jó estét kívánok, szeretettel köszöntöm kedves nézőinket és vendégeinket ezen a késő éjtszakai tárlatlátogatáson. Néhány hónap óta ugy látszik már szokássá vált, hogy mindig ilyen késő este kopogtat a Tv. Galériája, de nagyon szeretném remélni, hogy megéri a fennmaradást a mai este, hiszen nagyon különös világba kalauzoljuk Önöket, tüzzománcok, mithoszok, legendák, a népmüvészetnek szövevényes,érdekes ága-boga tárul fel ezen a kiállitáson.

Mai vendégünk Stefániai Edit, a müvészettörténész pedig Pálos Judit.

Mindezt a csodálatos, tüzes, csillogó világot fekete-fehérben látják és mélységesen egyetértek a Magyar Hirlap kitünő kritikusával, aki ezt sajnálja, és fájdalja, megmondom őszintén, egy kicsit mi is, de egyre-másra indul a Tv. szines programmja és nyilván, hogy elég hamarosan a hasonló jellegü adásokat már szinesben látják.

Kedves Stefániai Edit, mit kell tudni Önről?

- Hát talán annyit, Budapesten születtem és életem javarészét eddig itt töltöttem néhány éves szegedi kitérővel. A Vegyipari Technikum elvégzése után kerültem a Magyar Iparmüvészeti Főiskolára, ahol 1962.-ben végeztem, előbb Borsos Miklós, majd Illés Gyula voltak tanáraim.

- Tehát szobrászmüvész diplomája van.

- Szobrász, szobrász szakot végeztem igen és szobrászati

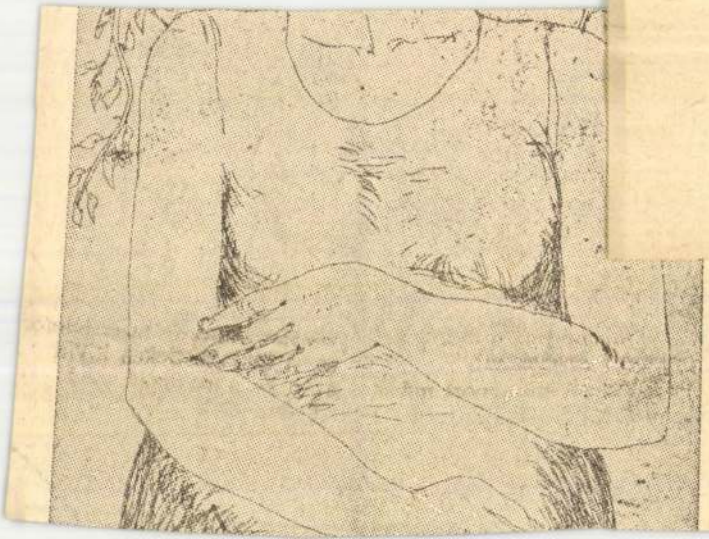

Egyedként a tervszerűség minden téren jellemzi a szakszervezet munkáját. Nem mond le a Mickiewicz fogalmazta elvről, hogy *„Céljainkhoz mérd erődet”*, de az egészségügyi dolgozók szakszervezetének központi vezetősége lelkiismeretesen elemzi a szakszervezeti tagok jogos követeléseit és azok alapján határozza meg tevékenységét.

Stefánlay Edit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-065, 337-748, 340-776

1970 AUG - 1

EGÉSZSÉGÜGYI DOLGOZÓK
LAPJA
Budapest

1021

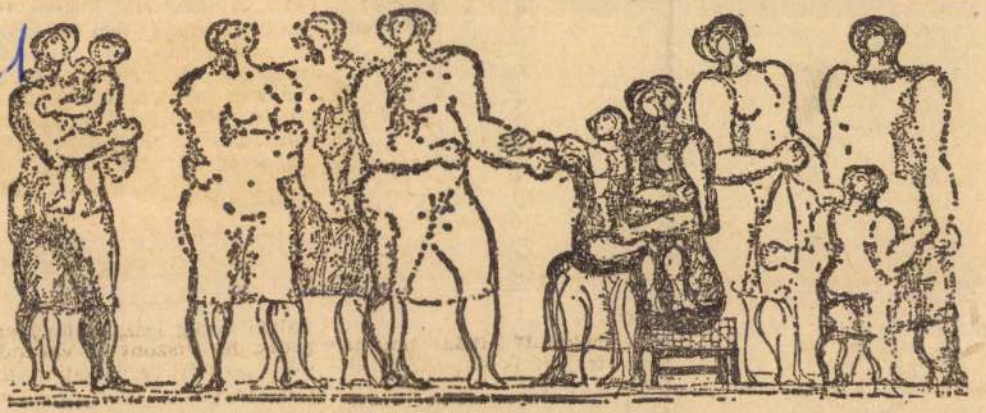

Stefánlay Edit rajza

STEFÁNIAY EDIT
Női fej, 24x32 cm.
Borz, 20x20 cm.

Szerepel a VI. ker. művészek tárlatán
a VI. Néptront Klubban

Meghívó 1969 XI. 14

tanfolyamokat indítunk.

MŰVEZETŐKÉPZŐ

nyolchónapos tanfolyamra jelentkezhetnek építőipari, szakipari és szerelőipari szakmunkások.

SZAKMUNKÁSKÉPZŐ

tízhónapos tanfolyamra betanított munkások, kőműves, ács-állványozó, szobafestő-mázoló, víz- és gázvezeték-szerelő, központifűtés-szerelő és villanyszerelő szakmára.

GÉPKEZELŐKÉPZŐ

hathónapos tanfolyamra, férfi segédmunkások és kubikosok jelentkezhetnek.

A tanfolyamok január 5-én kezdődnek, de a jelentkezések előjegyzését megkezdtük.

A tanfolyam idején jó kereseti lehetőséget, munkásszállást és ebédet biztosítunk. Különélést, idénypótlékot, szerszámhasználati díjat és utazási hozzájárulást fizetünk. Érdeklődők levelezőlapon kérjenek részletes tájékoztatót.

BÁCS MEGYEI
ÁLLAMI ÉPÍTŐIPARI VÁLLALAT,
Kecskemét, Klapka u. 34.

BHV

Alkalmi v

november 19-én 1

SZEGED,
és kabátok

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged
1969 NOV 18

1021

Szeged szobrai

Stefániay Edit

Halak

(101.) Az újszegedi Népkertsor új házai között található Stefániay Edit halakat mutató mészkődekorációja. A tetszetős — tervváltozatokkal gazdagon élő — munka üdítő színfoltja a városrésznek.

A zománcfestő művész otthonában, amely egyben műterme is...

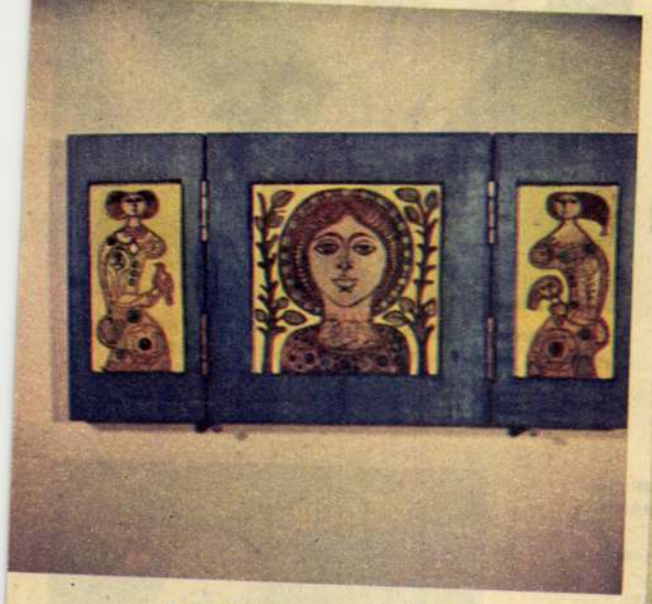

A népmesék egyszerű, tiszta nyelvén szól...

„Fölszállott a páva..."

(Komáromy Gábor felvételei)

A ZOMÁNC MŰVÉSZE

Rézdomborítás. Egyszerű vonalakkal megrajzolt virág, a szárak tekergő játéka — és egy fiatal nő alakja bontakozik ki belőle, olvad össze vele. Körülötte színes zománcképecskék: az Anya játszik gyermekével...

A budapesti Ernst Múzeum kiállításán látható a műalkotás. Tiszta líraisága megfogja a szemlélődőt. A csillogó zománckép alatt ott a művész neve: Stefániai Edit...

Lenin körúti lakása egyetlen kis szoba — ez egyben a műterme is; dolgozóasztalán új, készülő művének darabjai, festékes tálacskák, lemezek, üvegcsék, ecsetek, a zománcfestés mind megannyi technikai eszköze.

Korát és művészi tevékenységét tekintve is a fiatalok közé sorolják Stefániai Editet: az Ernst Múzeumban látható képe is a Fiatal Művészek Stúdiójának idei kiállításán nyert díjat. Eredetileg textilvegyészként dolgozott, s mert nagyon szerette a színeket, szívesen és tehetséggel rajzolgatott, munka után a Dési-Huber művészeti iskolába járt. Aztán jelentkezett az Iparművészeti Főiskolára, díszítőszobrászatot tanult (Borsos Miklós, majd Illés Gyula növendéke volt). Itt sajátította el a zománcfestést is. Nyolc éve diplomázott, s aztán Szegeden, majd a kecskeméti művésztelepen dolgozott. Új városrészek házaira, tereire tervezett díszrácsokat, szökőkutakat, szobordíszítéseket Szegeden, Kecskeméten, Ózd-Bolyokon, Pesterzsébeten... De néhány éve el kellett búcsúznia a szobroktól: beteg lett, otthonülő munkára kényszerült — és ekkor hozzáfogott másik szerelméhez: a zománcfestéshez.

Ma a hazai zománcfestészet európai színvonalú művelőjeként tartják számon. Kecskeméten és a fővárosban volt egyéni kiállítása, tavaly pedig díjat nyert Salgótarjánban, az I. országos zománcművészeti kiállításon. Képei az emberi élet szépségéről, az emberi boldogságról, az érte folytatott küzdelemről mesélnek: a művész a népmesék egyszerű, tiszta, gyönyörű nyelvén szól — mesél! — az anyaság örömeiről, feleleveníti hosszú, kínnal teli, de leküzdött betegségének élményeit, az Élet és a Halál harcát. Ábrázolásmódjában sok népi motívumot használ fel. Ezt mondja róla:

— A népművészet tárja fel a legszebben, legtisztábban a természet és az ember kapcsolatát. Madarak, fák, virágok — mindmind az élet szépségének motívumai... És számomra a szabad természet az ember szabadságát is jelképezi...

Stefániai Edit legfrissebb munkája: egy kőbányai bölcsődéhez készít tűzzománc-díszítést...

Láng László

Külsőleg úgy tűnt, mintha mi sem változott volna. Végeláthatatlan sorokban vonultak fel a cirkáló nagyságú autók, a sztárok mosolyogtak, felmérhetetlen értékű ruha- és ékszerköltemények tették még színesebbé a képet, mindenki gratulált mindenkinek, csókok, ölelések, kézszorítások követték egymást, hiszen az amerikai filmakadémia osztotta ki díjait, melyeket köznyelven Oscarnak neveznek. A televízió képernyőjén ötvenmillió amerikai figyelte a film nagy ünnepét, de közben az árnyak tovább gyülekeztek Hollywood felett. Már olyan hírek is elhangzottak, hogy ez volt az utolsó Oscar-díj osztás, mert a filmváros gazdasági krízise megállíthatatlan. Lehet, hogy az Oscar-díj kiosztása után az örömkönnyek hamarosan a szomorúság könnyeivé válnak, mert sokak véleménye: hamarosan bekövetkezhet,

AZ ÁLOMVÁROS CSŐDJE

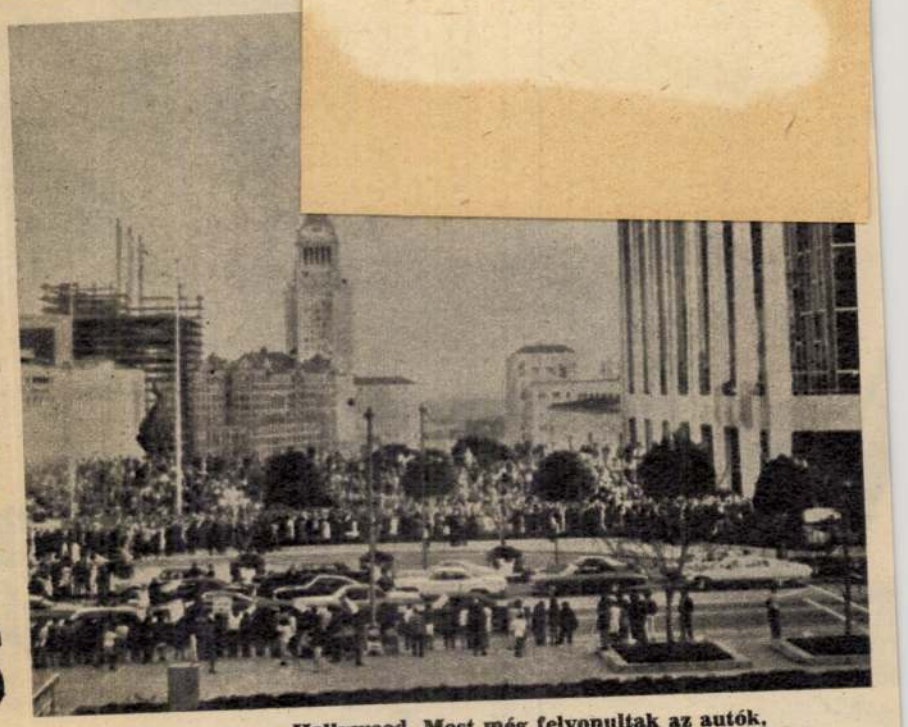

Hollywood. Most még felvonultak az autók, csillogtak a fények, de ki tudja, meddig. Vészes jel: takarékoskodnak az álomvárosban

Hollywoodban hat évtizeden át futószalagon gyártották a játékfilmeket. Ott a pénz nem számított, néha huszonnégy óra alatt kis kezdő színésznőcskékből világsztárok és milliomosok lettek, és íme, most a filmmetropolisban takarékoskodnak és a bennfentesek szerint ez biztos jele a végnek. Ahogy az egyik nagy nyugatnémet képeslap riportere mondta: a csőd szelleme lebeg Hollywood felett. Hétpróbás menedzserek, a filmipar egykori korlátlan hatalmú, milliókkal és milliárdokkal rendelkező sztárjai aggodalmas arccal ülnek irodájukban, valamennyien azon törik a fejüket: mit lehetne kitalálni, hogy a végzetnek útját állják.

Nem válnak be a régi receptek, hiába próbálják a krimik krimijét a közönség elé tárni; a régi jó vadnyugati lövöldöző filmek is alig vonzzák a nézőket. Egyesek még abban bíztak, hogy a híres musical, a „Hello, Dolly!" megállíthatja a tragédiát. És íme, a „Hello, Dolly!" húszmillió dollárba került és eddig ebből a húszmillióból az Egyesült Államokban csak négymillió dollár jött vissza. Általános számítások szerint az elmúlt esztendőben 110 millió dollár veszteséget kellett a nagy cégeknek elkönyvelniük. A jövő kilátásai pedig még sötétebbek. A világhírű Paramount stúdiókra már kitűzték a cédulát: eladó! És ki gondolta volna valaha: vevő nem igen akad. A legtöbb produkciós központ elnéptelenedett, az összes statiszták, műtermi dolgozók, világosítók és filmtechnikusok ötven százaléka munkanélküli. Híres színészek, rendezők már csak megtakarított pénzükből élnek. Így vált Hollywood a bizonytalanság városává, a filmmetropolisban pedig már nem is annyira a jelentől, mint a jövőtől félnek.

A világhírű házaspár, Liz Taylor és Richard Burton, az Oscar-díj kiosztásánál. A filmszínésznő mosolyog, de Burton arckifejezése mintha tükrözné a hollywoodi bajokat

John Wayne, a vadnyugati filmek hőse már hatvankét éves, és most azért kapott Oscar-díjat, mert eddig 183 filmben produkált művészi alakítást. A képen felesége köszönti

Cary Grantnak Frank Sinatra adta át az Oscar-szobrot. Egyikük sem látszik túl vidámnak

Jean Peters egykor szintén nagy sztár volt, de már néhány éve nem játszik. Neki nincsenek gondjai, még idejében férjhez ment egy milliomoshoz

368, 337-748, 340-726

ERLIN 45, Telex: 1-83 538

lt. Stamm
1969

in Würzburg moderne Kunst

Malerei und Plastik im Neubau der Städtischen Galerie am Paradeplatz

Mit Gemälden und Bildhauerwerken von 26 Künstlern, bei relativ bescheidener Ausstellungsfläche, kann eine Nation natürlich keine alles Wichtige umfassende Demonstration ihrer Moderne, d. h. der Kunst der letzten 60 Jahre versuchen. Trotzdem ist das Gesamtbild im Neubau am Paradeplatz erfreulich vielfältig. Die meisten Aussteller sind zwischen 30 und 50 Jahre alt, mittlere Generation. Folkloristisches, das mancher Besucher vielleicht erwartet, spielt sich in der Auswahl nicht nach vorn. Nicht einmal bei der Emaillemälerin Edit Stefániai, deren kleine Tafeln mit oft antikischer Thematik etwas vom naiven Erzählstil volkstümlicher Muster haben. Ihre beiden jungen Emaillekünstlerkollegen geben sich mondäner: Zoltan Bohus gegenstandslos mit koloristischen Finessen, Gyula Fabók mit Cocteau-verwandten Konturlinien. Vor einer Bildergruppe im Hauptraum — Mädchenporträtköpfen in schwimmenden, gedämpften Fauve-Farben, zwei delikaten Blättern (Puppe, Tulpen) in Aquarell-Mischtechnik, und einem im besten Sinn nervösen Atelierinneren — denkt man sofort an die Würzburger „Neue Welt", an die Malerin Rostosky. Mit ihr war tatsächlich Béla Czóbel (geb. 1883), Ältester der Ausstellung, befreundet (seine Tochter Lisa, oft hier zu Gast, hatte als Ausdruckstänzerin jahrelang den fränkischen Baron A. v. Swaine zum Partner).

Bei nur wenigen der Maler, die Landschaft schildern oder zitieren, ist das Ungarische offensichtlich, so bei István D. Kurucz oder Csaba Fejér. Das von Malern als Wohnort geschätzte alte Szentendre geistert in taubenblauen, kubistischer Manier treuen Figurenkompositionen von János Kmetty und in der etwas substanzdünnen, kalligraphsich reizvollen Traumwelt des Endre Bálint. Fast am stärksten wirken, durch Spontaneität, die breitpinseligen einfach sich aufgliedernden großen Bilder von Endre Domanovszky (geb. 1907). Sein Gobelin, in dessen sauberer Farbigkeit Figuratives unaufdringlich aufgehoben ist, darf als besonders schöne, durchaus nicht „kunstgewerbliche" Arbeit gelten. Unter den beinahe oder ganz abstrakten Malern ist nur ein — zahmer — Konstruktivist, Pál Deim. Makulatur und Witz hat der 1931 geborene Pál Gerzson („Ehepaar", 1969). Ferenc Kókai's Landschafts-Abstraktionen in Öl suchen Belebtheit durch batikhaft ziselierte Oberflächenstruktur. Die großen, ebenfalls auf Landschaftseindrücke bezogenen Plexfedermalereien von Ignác Kokas verfremden durch raschhingestrichene Gestik eine manchmal an Jugendstilpreziosen erinnernde Farbigkeit. Geschmackvoll, auch durch Aufmachungstricks (rohe Holzrahmen), nehmen sich Janos Somogyi's schmale Querformate aus.

Eine große Zahl von Bronzemünzen soll belegen, wie beliebt diese handlichen Reliefarbeiten in Ungarn sind. Von surrealistischem Charme bei Tamás Asszonyi („Kati", „Su-Su"), akademisch raumsicher bei Antal Czinder („Mittag in Italien"), feinfühlig feminin bei Erika Ligeti („Braut"), etwas angestrengt neuexpressionistisch bei Enikö Szöllösy und merkwürdig unterschiedlich in der Qualität bei Andras Kiss Nagy, dessen „Metamorphosis II und IV" freilich sehr virtuos einfache plastische Kontraste lyrisch ins Gleichgewicht bringt. Von den kraft-klotzigen Bronzen des Jenö Kerényi nimmt „Opfer für Vietnam" politisch Stellung. Eindrucksvoller tut das Imre Varga, der phantasievollste, unruhigste, am meisten stilvariable Bildhauer der Ausstellung. Er versucht in „Babij Jar" (das der Welt durch Jewtuschenkos Gedicht zum Begriff wurde) das Phänomen Massenmord darzustellen, indem er „Schluchten" eines Steins mit billigen kleinen alten Kruzifixkörpern aus Blei ausgießt: Als Kunstwerk akzeptabel oder nicht — vergessen wird man das kaum. Die 62jährige Erzsébet Schaár will mit ihren aus Glas- oder Bronzewänden kulissenhaft gebildeten Räumen am entschiedensten zur Avantgarde gehören; das Spiegel-Spiel „Blaubartig" übertrifft an Poesie die Zwei-Meter-Metallplastik „Vor und hinter der Wand", mit der Frau Schaár sich direkt auf die Kasten-Frauen ihrer berühmten Kollegin Marisol bezieht. Ein gewandter Abstrakter in Chromstahl ist György Segesdy. Tamas Vigh (geb. 1926) wird nur deshalb zum Schluß genannt, weil das Raffinement seiner verschleierten Torsi, ihr sensualistisches Vibrato und der Formesprit dieses Künstlers („Ungarischer Ingenieur aus der Zeit der Romantik") dadurch hervorgehoben werden soll. — Auf die Ausstellung ungarischer Graphik in der Galerie Radegundis Villinger kommen wir noch zurück.

Heiner Reitberger

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓ FIGYELŐ
B. [illegible] Ut 51
Tel.: 138-068, 337-748, 340-726

Stefániay Edit

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

Budapest

1970 APR 29

NAPLÓ

Április 29

A Képcsarnok és a Televízió képzőművészeti rovata közös rendezésében Stefániay Edit tűzzománc kiállítása a Derkovits-teremben április 30-án 13 órakor nyílik meg. A kiállítás május 14-ig tekinthető meg. A tévéközvetítés a kiállításról május 7-én 21 óra 10 perckor kezdődik.

zsa Ferenc utca 61. szám alatti csehszlovák klubban sajtó-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR HÍRLAP
Budapest

1970 APR 29

A KÉPCSARNOK ÉS A TELEVÍZIÓ képzőművészeti rovatának közös rendezésében Stefanay Edit tűzzománc kiállítása nyílik a Berkovits-teremben április 30-án, csütörtökön 13 órakor.

Stefanay Edit

Stefaniay Edit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET
Budapest

1021

Csütörtök, 1970. május 7.

STEFÁNIAY EDIT TŰZZOMÁNC KÉPEI

a Derkovits-teremben

A tűzzománc kétségkívül a divatos anyagok közé tartozik képzőművészetünkben. Híveinek tábora néhány esztendeje folyvást gyarapszik; festők, grafikusok, sőt, mint most *Stefániay* Edit példája bizonyítja, szobrászok szegődnek művelői közé.

A divatnak azonban csak ritkán örülhetünk maradéktalanul. S a tűzzománc rohamos térhódítása, bármilyen jóindulattal szemléljük is, nem tartozik az egyértelműen hasznos jelenségek közé. Ez az anyag ugyanis túlságosan „szép" ahhoz, fegyelemre szoktassa, szigorra nevelje a vele dolgozókat. Csillogása engedményekre csábítja a gyengébb egyéniségeket, hiszen „félkézzel" is olyan tetszetős akkordokat pengethetnek elő vele, akár egy elektromos gitárral, amelynek zengő effektusai, tudvalevőleg „elfednek" minden mellétogást, olyan durva hibát is, amelyet klasszikus hangszereken játszva még a botfülűek is észrevennének.

Ez az egybemosott „szépség" teszi nehezen áttekinthetővé és értékelhetővé Stefániay Edit kiállítását is. Pedig munkáinak sorozatában bizony keveredik a búza és az ocsú; oly nagyon, hogy még ő sem tudja megkülönböztetni a sikerült próbálkozást a gyengécske fontoskodástól, a mítoszt az állegendától. Legalábbis erre vall, hogy válogatás nélkül szórja elénk az igazi táplálékot és az üres héjakat... Művei kész modorral épülnek, s ez a modor csak a legjobb kompozícióin válik stílussá: a belső rajz manírja csak néha erősödik szerkezetté.

Stefániay Edit pályája kezdetén, mint említettük, szobrásznak indult. Tűzzománc képei először 1966-ban kerültek a nyilvánosság elé. Rövidesen ebben a műfajban is sikert aratott: pályázatot, díjakat nyert munkáival, s most már itt is a „beruházási" kategóriában tart — a kőbányai bölcsőde épületébe készíti első nagy tűzzománc faliképét.

A probléma azonban sikerei ellenére is eleven. Sőt, még inkább indokolt a kérdés: vajjon nem a könnyebb ellenállás irányába lépett-e zománcképeivel Stefániay Edit? Sajnos, néha úgy tűnik, igen. Zománcainak világa ugyanis a legtöbb esetben megáll az átlag érzelmi és értelmi határain: a *Felszállott a páva* nem mond többet a téma asszociatív közhelyeinél, s a *„bagoly"*-motívumok sem jutnak túl a jellegtelenség határain. Az oldódás, a friss gondolkodás jegyeit a „családi" vonatkozású munkákon érezhetjük meg először: a *„Miklós"*-téma variációiban és a *„termékenység" motívumkörében*. Ezek a gondolatok azonban még nem egyesülnek szervesen a kívánalmak *és a körülmények útjain*. Világuk „valódi", de még nem „igaz". A kettő találkozása várat magára, a kiállításon *bemutatott kísérletek* azonban talán elvezethetnek bennünket az igazi eredményekig is.

h. gy.

Budapes
az USA in

Az amerikai agresszió ellen küzdő indokínai népek iránti szolidaritásukat szerdán nagygyűlésen juttatták kifejezésre Budapest dolgozói. Az Egyesült Izzó művelődési házában lezajlott eseményen részt vett *Harmati* Sándor, a Magyar Szolidaritási Bizottság elnöke, dr. *Román* József, az Országos Béketanács elnökségének tagja, jelen volt *Hoang Luong*, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete, *Le Huu Van*, a Dél-vietnami Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes ügyvivője s ott voltak a hazánkban tartózkodó szovjet békedelegáció tagjai: Irina *Levcsenko*, a Szovjetunió hőse, a magyarországi felszabadító harcok egyik részvevője és G. *Naravcsatov* író, a szovjet béketanács tagja.

A nagygyűlésen *Sebestyén* Nándorné, az Országos Béketanács titkára mondott beszédet. Rámutatott arra, hogy az amerikaiak kambodzsai inváziójával Délkelet-Ázsia területén *újabb háborús tűzfészek keletkezett*, az amerikai hadsereg egyidejűleg három fronton folytat agressziót e térség népei ellen: Vietnamban, Laoszban és Kambodzsában. Az amerikaiak újabb kalandor vállalkozása súlyosbítja az indokínai térségben uralkodó nézetet, *tovább mérgezi a nemzetközi légkört*. A jelenlegi helyzetben különös fontosságú az imperializmus ellen küzdő erők összefogása, az együttes fellépés az amerikaiak délkelet-ázsiai agressziójával szemben.

Hoang Luong, a VDK budapesti nagykövete felszólalásában köszönetet mondott azért az együttérzésért, testvéri segítségért, amellyel Magyarország népe szüntelenül támogatja a szabadságáért küzdő Vietnamot és az indokínai térség más országait. Ezután a nagygyűlés részvevői *üzenetet* szövegeztek meg a vietnami, laoszi és kambodzsai néphez, melyben testvéri üdvözletüket küldik az amerikai agresszió ellen hősiesen harcoló Vietnamnak, a Laosz és Kambodzsa függetlenségéért, szabadságáért küzdő hazafiaknak.

A Hazafias Népfront tiltakozó levele

A Hazafias Népfront budapesti elnöksége szerda délutáni ülésén a részvevők *tiltakozó levelet* szövegeztek meg az Egyesült Államok újabb távolkeleti agressziója ellen. Írásukban hangsúlyozták, hogy az Egyesült Államok ezzel a lépésével hozzájárult a háború kiterjesztéséhez és újabb országok védtelen lakosságát teszi ki az embertelen népirtás s a nemzetközi egyezményekben betiltott fegyverek pusztításának.

A Nőtanács állásfoglalása

A Magyar Nők Országos

Képek a szo

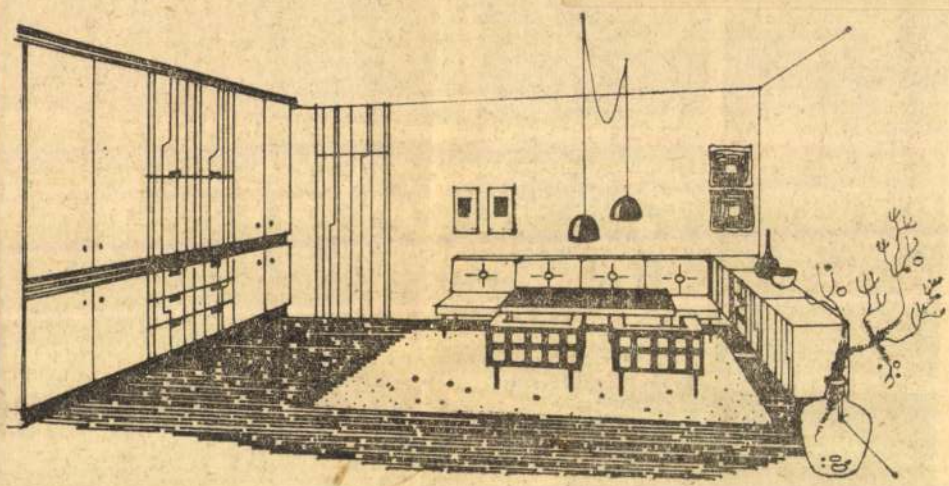

A kellemesen, ízlésesen berendezett lakásokban a sima vonalú bútorok az emberi szolgálják, a teljes esztétikai hatást pedig művészeti alkotásokkal, képekkel és grafikákkal emelhetjük. Persze az sem mindegy, hogy hogyan. Mert egy-egy kép rossz elhelyezése teljesen felbonthatja a szoba egységes, harmonikus képét.

A fénykép pl. esküvői, vagy különböző családi eseményt megörökítő fotográfia nem falra való, azokat őrizzék inkább a többivel együtt, az erre a célra kiszemelt fiókban, albumban, vagy anélkül, de minden esetre ajtó mögött.

A kép lehet olajfestmény, akvarel (vízfesték), grafika vagy reprodukció. Az olaj- értéktelen, bizonytalan eredetű giccsektől. Inkább egy szép reprodukciót vásároljunk, ha kevés a pénzünk, mint egy ízléstelen, rom festményt.

Ne zsúfoljuk túl a falat képekkel. Lehetőleg ne helyezzünk egymás mellé olajfestményt, akvarelt és reprodukciót. Válasszuk őket külön, más-más falra akasszuk, alacsony bútorok, vagy heverő fölé, de arra mindig ügyelni kell, hogy ne különböző magasságban és ne össze-vissza, hanem rendszerben. Lehetőleg azonos méretűek kerüljenek egymás mellé. Színes heverő fölé a színekben szerényebb vagy egyszínű grafikai műveket ho[illegible]

sünkre, amelyet szekrényünk nem tölt be teljesen és olyan képzőművészeti alkotás van birtokunkban, amely arányában igényli azt a falfelületet, egy sötétebb tónusú háttérrel mindkettőt kiemelhetjük, és hangsúlyosabbá tehetjük, amint ezt az ábra is mutatja.

Egy szobán belül azonban csak egy esetben, egy falon tehetjük fel. A rajz jobb oldalán levő kettős képsor pedig bemutatja azt, hogy lehetőleg szekrény, polc, vagy ajtó magasságot vegyünk figyelembe a képek felakasztásánál.

A jól kiválasztott, megfelelően (nem cifrán) [illegible]

Stefániai Edit
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DÉLMAGYARORSZÁG
Szeged

1987 AUG 31
1021

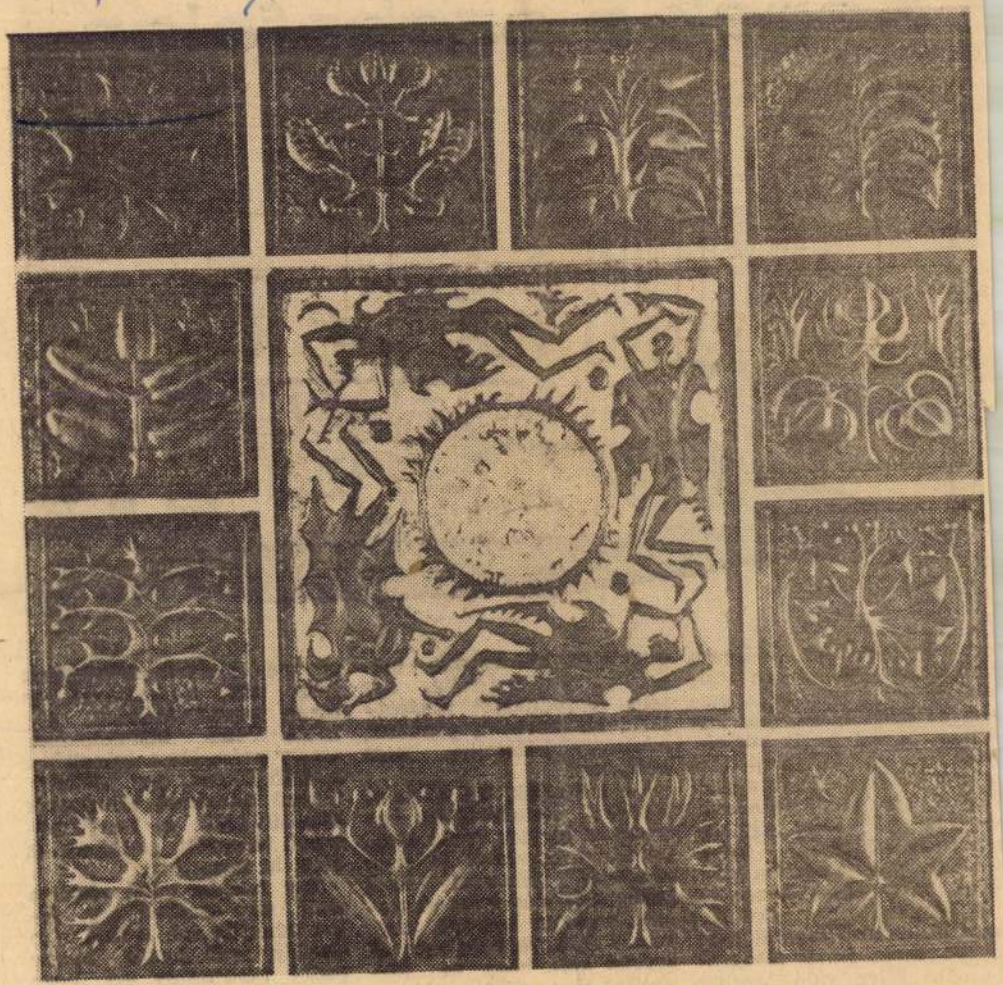

STEFÁNIAI EDIT

ŐSZ

Szegedi Épitő Ktsz
rt. 8. kőműveseket,
deg burkolószakm
ublkosokat, segédn
takarítónőket (rövi
akkal is) szegedi
ekre felvesz. Nyugd
lentkezhetnek.

Épületlakatos csop
resünk. Ajánlatokat
év munkakörének
vel „Józan vezető"
ére a Hirdetőbe kér

Több éves tervező gyakorlat-
l rendelkező elektromérnököt
lveszünk. Szegedi Vasipari
övetkezet, Kátai köz.
xS. 179 658

A Szegedi Hangszergyár fel-
sz asztalos szakmunkásokat,
tanított munkásokat, női
unkaerőket. Jelentkezés: Hét-
zér u. 9. xS. 179 701

ndcikk-

t

dában

ÁRUHÁZ

S. 179 600

részt vevő szakosztályok versenyzői megosztoztak.

Tsz-ek, magántermelők figyelem! Magasabb termés-hozam elérése érdekében a talajerő utánpótlása céljából használjon

lápföldet

(tőzeget)

Ára: 6.— Ft/q kocsira rakva. Érdeklődni lehet az ásotthalmi Petőfi Mgtszcs központjában, a volt rókabögyösi iskolánál.

xS. 179 657

Párnatöltésre alkalmas

TOLLAT

a MÉH Vállalat telepein vásárolhat!

xS. 144 836

1968 MÁJ 3
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG
Stefániai Edit

Stefániay Edit kiállítása

Tűzzománc. A szó fémes felületeket, magas hőfokon kiégett színek csillogását idézi. Technikáját már a régi egyiptomiak ismerték, a XV. században a franciaországi Limoges-ban alkalmazták, s most nálunk támadt renaissance-a. Ezt bizonyítja a pályáját 1962-ben Szegeden kezdő *Stefániay* Edit kedden megnyílt első tárlata is, amelyet Kátai Mihály festőművésszel közösen rendezett a *budapesti Műszaki Egyetem* fiúkollégiumának kiállítótermében.

Stefániay Edit szobrász, s ez különösen régebbi zománcképein, a *Fa alatt, Közel és távol, Kompozíció figurákkal* című művein statikus szerkesztésmóddal, a figurák szilárd, biztos talajra állításával, térbeli elhelyezésével, nyugodt, biztos mozdulatlansággal jut kifejezésre. Béke és kiegyensúlyozott *nyugalom* a jellemzői ennek a korszaknak. A kiállítás zömét azonban az utolsó félévben készült képei alkotják, s ezekben már *oldódik a mozdulatlanság*, az alakok elrugaszkodnak a biztonságot jelentő földtől, s repülni kezdenek, emelkedni és zuhanni, szimbolikus jelentőségű szárnyas figurák jelennek meg, s a sötétség hatalmának kaszás képviselőivel szemben a természet derűjét és harmóniáját a falevelek, bölcs madarak, virágzó csodafák jelentik. S az ember, aki az előző korszak képein még nyugalmasan állt társai között, ült gyermekével az ölében, vagy madarat röptetett, most *gyötrődve vívja harcát* a világosság és a sötétség határmesgyéjén, a kétféle irányban húzó erők között.

Legeklatánsabb reprezentánsai ennek a korszaknak *A félelem napjai* és ellentétpárja *Az öröm napjai*, az *Ősz*, a *Békét*, a *Háború* és a *Búcsú*. Legtöbbjük *a régi ikonokra jellemző kompozíciós elvet* követi; középen a főtéma sokszor zománcbevonat nélküli rézlemez-domborítás, s körülötte kisebb színes képek bontakoztatják, teljesítik ki a mondanivalót.

Tüzelnek és szikráznak a színek váltakozva a domborítások zöldes patinájával, s a réz csillogó aranyával. Hirdetik egy ősi s most új életre születő technika s egy elmélyült művész találkozását a gondolat és érzelmek kifejezésének érdekében.

Kulka Eszter

Szegedi tudós

CSILLIK BERTALAN

Koponyacsontok keskeny folyosóján vártam az orvosegyetem anatómiai-, szövet- és fejlődéstani intézetének tanszékvezető professzorát. A folyosó túlsó végén még frissen őrizte színét — nagy előd, világhírű szegedi tudós, a közelmúltban elhunyt Gellért professzor minap avatott emléktábláján. Amikor ünnepélyesen leplezte le az egyetem rektora, ugyanazon a napon, ugyanabban az órában mondta el tanszékfoglaló előadását a 41 esztendős utód, *dr. Csillik* Bertalan, a szegedi orvosegyetem új professzora.

Előzékeny gesztussal, barátságos mosollyal tessékelt beljebb, szobájába. A falakon képek — róluk esik még szó —, oldalt fluoreszcens mikroszkóp, könyvek, virágok. Dr. Csillik Bertalan először munkájáról beszél.

— Kezdettől fogva izgatott, csa szerkezet-átrendeződés. Ezt vizsgáljuk.

— Az embereket persze elsősorban az érdekli, *mi a haszna* mindennek.

— Részint, hogy az ember lelki működésének alapját képező idegrendszeri folyamatokat az anyagi valóságra lehet visszavezetni (aminek például világnézeti kihatása is van), részint, hogy az idegrendszer kóros működését megismerjük, tisztában kell lennünk annak normális állapotával. *A szinapszis-szerkezet ugyanis az idegrendszer működésének kulcsa.* Ha ismerjük, befolyásolni is tudjuk. Jelenleg néhány gyógyszer hatás-mechanizmusát *már közvetlenül a molekuláris anatómia szintjén tudjuk értelmezni*, vagyis nagy pontossággal eldönteni, melyik

— Nevetni fog, úgy érzem, igen — ha természetesen vajmi kevés közvetlen köze lehet a molekuláris anatómiához. A művészet és a tudomány *belsődlegesen függ össze*, a tudományban is a szépet keressük, egy elektronmikroszkópos képre is akkor mondjuk hogy jó, ha szép. (Igazolásul a falra mutat két *Vinkler*-kép közé, egy mikroszkópikus preparátum fényképére, hogy a három kompozíció hangulati és formavilága milyen közös belső lüktetést, rokonságot mutat.) Egy század eleji Nobel-díjas spanyol tudóst idéznék, Santiago Ramon *Cajalt*: *„az a szövettani metszet, ami nem szép, nem is lehet igaz."* Ám a szépségnek is léteznek kifordult formái, főleg a modern művészetekben, amit egyébként szintén közelinek érzek magamhoz. Persze itt nehéz megkülönböztetni a „búzát az ocsútól". A

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1968 OKT 13

1021

Stefániay Edit

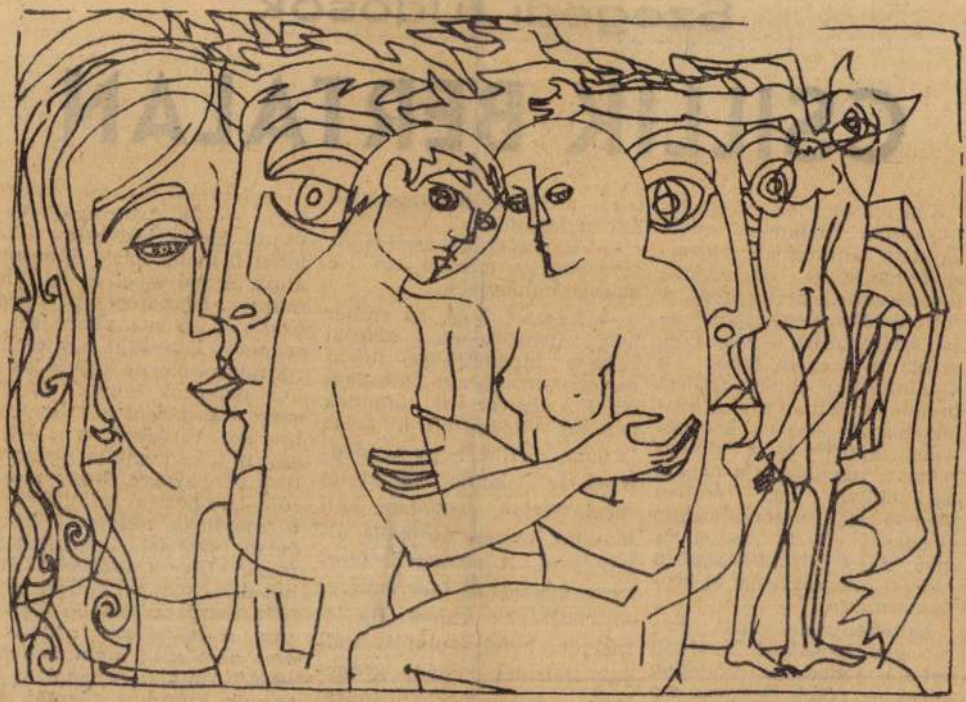

STEFÁNIAY EDIT KOMPOZÍCIÓ

tése erejéig
sai semmi má
gáltak, mint
ték a nézőt, a
hogy Arisztoph
köz leti szándé
koncentrálni ar
a szakember,
hozzáértésével
ban, történelemben való
jártasságával kellene megtalálnia a műhöz az igazi kulcsot. Így aztán kimaradtak a darabból a bonyolult görög hitvilágra történő utalások, az athéni történelem nagy alakjait idéző mellékmondatok, világosabbá és maibbá váltak a hasonlatok anélkül, hogy értelmük, mondanivalójuk, hangulatuk megváltozott volna. Köszönet és elismerés ezért a frissítésért és azért a tapintatos segítségért, melyet a kiváló költő, a klasszikus irodalom legnagyobb magyar ismerője és mai tolmácsolója nyújtott a közönségnek. A zengő, szép magyarsággal megformált mondatok, lendületes dialógusok egyszer-

kat is
groteszk hasonlat
vaskos tréfa egy fokozattal
tompábban hangzott el a
színpadon, és még a véneket vízzel locsolgató asszonyok paizán kötekedése is
egy kissé melankólikus színezetet öltött. Talán csak a befejező örömünnep koreográfiai megoldásai vetítették vissza az egész darabra annak a kicsattanó jókedvnek a fényfoltjait, amelyeknek az egész darabot el kellett volna árasztaniok.

A színlap zenés komédiának nevezi a darabot. Nyilvánvalóan azzal a célzattal társították ezt az egyébként is harsány, jó kedélyű komédiát zenekísérettel, dalbetétekkel, hogy közelítsék a mai modern típusú zenés műfajokhoz, a musicalhoz, a zenés vígjáték-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1969 JAN 5

Egy hétig [illegible]
nyoma se maradt annak az estének.
De azt a hidat, utána mindig elkerülte.
Pedig nem volt babonás.

1021

Stefániay Edit

Stefániay Edit: A félelem napja (relief).

...olajában. (November 7. tér 3., I. .) (x)

Január 22-én este 20 órakor a

Vigadó Vendéglőben

„Táncdal-estet" rendezünk fővárosi művészek közreműködésével

Fellépnek:
Kovács Kati táncdalénekes
Kovács József táncdalénekes
Zanotti Judit táncdalénekes
Balassa Tamás zeneszerző
Bilicsi Mari konferanszié
Zene: Mokka-trió
Belépőjegy: 20.— Ft

rény, heverő, asztal, 4 székkel és két fotel. Thököly Imre utca 67. — 200

Január 21-én este 20 órakor a

Kohász Étteremben

Beat kabaré műsort rendezünk

gazdálkodási Vállalat

a **RÉSZES**

FAKITERMELÉST

beindítja. Jelentkezni lehet: szombat és vasárnap kivételével minden nap reggel 7 órakor az Irodaház II., 95-ös szo-

Gyakorlattal rendelkező

adminisztrátorokat

keresünk

Írásbeli jelentkezéseket:

Baromfitelep, Rácalmás címre kérjük

Edit

Stefánia

1969 JAN 21
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNAÚJVÁROS

Új képzőművészeti alkotások elhelyezését tervezik Dunaújvárosban

Dunaújvárosban jelenleg két szobor található. A városi tanács művelődési osztálya még 1968-ban elhatározta, hogy újabb képzőművészeti alkotások elhelyezésével szebbé teszi a város parkjait, épületeit. A Képző- és Iparművészeti Lektorátussal történt megegyezés alapján az elkövetkező években az alábbi képzőművészeti alkotásokat helyezik el a városban. Stefániai Edit kétalakos kompozícióját a gimnázium, Cyranski Mária Hajnal című szobrát a Kiállítási terem előtt állítják fel. A régi tanácsház Bartók Művelődésház felé eső sarkában Tóth Ila Bábozók, a Nemzeti Bank fiók melletti téren Miró Eszter Család című többalakos kompozíciója lesz látható. A Weiner körút első házára kerül a Weiner emléktábla — Cyránski Mária alkotása. Somogyi József Aratók című, négyalakos szoborcsoportját a Kossuth Lajos utca Duna parti végén helyezik el. A felsorolt művészek megkapták a megbízólevelet, az alkotások elkészítése folyamatban van.

A közelmúltban a városi tanács művelődési osztálya levélben fordult a városunkban élő művészekhez, hogy a levélben megjelölt épületekhez témavázlatokat készítsenek. A feladatok között szerepel az Ő/9-es jelű épület, Dózsa György úti végfalához egy rácsmegoldású szoborkompozíció, az új szakközépiskola elé Mesterségek dícsérete címmel ugyancsak egy térrács terveinek elkészítése. Tervbe vették a házasságkötő terem hátsó falára egy murális alkotás elkészítését. Az új pártház előcsarnokába murális alkotás, a pártház nagytermébe szintén hasonló megoldást vagy gobelint terveznek. A Castrum városrészben felépülő új 20 tantermes iskolához Régész szobor, a Szülőotthon elé Semmelweis szobor, vagy az anyaság örömét jelképező kompozíció kerülne. A főtéren Lenin szobor elhelyezését tervezik. A műteremlakások tanács felőli oldalára helyeznék el a város címerét és az alapítás dátumát. A közeljövőben sor kerül a Martinász szobor végső helyének meghatározására is.

1981 DEC
TÁRSADALMI SZEMLE
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

TÁRSA
S

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
ELMÉLETI ÉS POLITIKAI FOLYÓIRATA

12

XXXVI. ÉVFOLYAM, 1981. DECEMBER

1029

STEFÁNIAI EDIT

Stefániai Edit: Család

zkedésekre, ezek forgalmának
lekében;
éleményt ad a hozzáforduló ha-
szére;
tja és ellátja a székesfőváros te-
vő gyógyhelyek, üdülőhelyek,
k, éghajlati gyógyintézetek, a
ásványvizek, valamint a forrás-
ismertetését és propagandáját;
mányos fürdőkutatás és a gyógy-
elősegítése;
ékesfőváros fürdőügyi értékeit
kiállítások és szakmai kongresz-
dezése;
elkezik jövedelmeinek felhasz-

ság jogképes személy volt, jo-
ezhetett és kötelezettségeket
. A Bizottság jövedelme az
XVII. tc.-ben felsorolt források-
zott. A Bizottság ügyviteli te-
elügyminiszter által 6 évre kine-
vezető igazgató látta el. A Bi-
kerülő ügyek előkészítését 4
végezte.
ság pár éves működése minden-
lelt előírt kötelezettségeinek.
gazdájává vált a főváros gyógy-
üdülésügyének, megindította a

Stefániai Edit táblája a Kékgolyó utcai étterem falán

Egy konfliktus margójára

Egyik salgótarjáni nagyüzemben hallottam az alábbiakat:

— Jött volna a múlt héten, akkor látta volna, hogyan dolgozunk. Nem volt itt a brigádvezető. Mindenki úgy dolgozott, mint a kisangyal. Mert amikor ő itt van, akkor bizony nem szaggatja senki a számot. Miért? Mert nem szeretjük. Tudja, mit csinált nemrégiben is? Összeszedte közülünk a pénzt, az egyik brigádtársunk névnapjára, azután a pénzzel együtt elment szabadságra. Mi a véleménye? Hát szabad ilyet csinálni? Ha pénzre van szüksége, mondja meg, kisegítjük.

A történet nem általános, de mindenképpen figyelmet érdemlő és elgondolkodtató. Egy munkahelyi kollektíva tükörbe tükre, amelyben személyes ellentétek, helytelen cselekedetek tükröződnek.

Mert gondoljuk csak végig — és ez nem ártana egyszer a brigádban sem —, miről is van szó az adott esetben. Van egy brigádvezető, akit brigádja általában — az elmondottakból kitűnik joggal — nem kedvel. A brigád tagjai úgy próbálják ellenszenvüket kifejezni, hogy a vezető jelenlétekor nem a megszokott és kellő erőfeszítéssel dolgoznak. Vajon ezzel a magatartással tényleg a brigádvezetőnek, az ő tekintélyének ártanak, vagy másnak is? Nem bumerángként üt-e vissza ez a lezser munkavégzés? Mert kevesebb munkáért kevesebb bér jár. De a kevesebb termék a népgazdaság, a társadalom érdekei ellen is szól. Ily módon mindannyiunkról szó van, akik itt és most élünk.

Mi hát a teendő? Mindenképpen az, hogy a brigád üljön össze és vezetőjével nyíltan beszélje meg a problémákat. Ha szükséges, válasszanak új brigádvezetőt. Az üzemi demokrácia erre lehetőséget nyújt.

(ok)

Igazi

Nagyobb figyelmet a külvárosi

Első benyomásra kicsit furcsa volt a terem, ahol Salgótarján északi városrészének választópolgárait, hat választókörzet tanácstagjait fogadták. Az asztalokat fehér terítők borították. A terem egyik sarkában kis árubemutató. Ízléses, gusztusos.

A városrész több mint ötezer lakója képviseletében gyültek össze a tanácstagok, a népfront, a nőbizottság, a Vöröskereszt vezetői, hogy együttes fórumon vitassák meg a választópolgárokat foglalkoztató örömöket, gondokat. A tanácstagok kétéves munkájukat minősítették, amit a választópolgárok kiegészítettek.

Új fajta találkozás volt. Szabó Ferenc, a tanácstagi csoport vezetője kezdte a sort. Azt fejtegette, hogy ebben a városkörzetben van egy régi település, ahol nincs közművesítés, s van több új lakótelep, amelyek szinte összkomfortosak. A Napsugártelep és a Micsurin út nem azonos gondokkal küzd. Bővíteni kellene a városkörzet egyetlen óvodáját. Szűk a Néphadsereg úti iskola. Nincs művelődési lehetőség. Nem megoldott a járdásítás. Az viszont örvendetes, hogy a lakosság sokat segít társadalmi munkával. Beszámolt tevékenységéről Molnár Sándor tanácstag, aki elsősorban a körzet közlekedésének megoldását, a Vöröshadsereg úton a gázvezeték bővítését sürgette. Kovács László tanácstag sok „kell" szót használt. Közművesítetlen a körzete. Kell a szennyvízcsatorna. Bitumenezni kellene a Néphadsereg utat.

Bágyik András a legészakibb városrész lakóinak a tanácstagja. Járda, játszótér, óvoda, bölcsőde, iskola kell, miszen tovább épül a város. Ide tartozna a könyvtár, egy klub, hogy legyen hol szórakozni, művelődni a lakosságnak. Sándor Ferenc kedvezőbb dolgokról adhatott számot. A Kemerovo-telepiek járdát építettek, parkosítottak, eddig mintegy 300 ezer forint értékű társadalmi munkát végeztek. Az idén aszfaltszőnyeget kapott a kis- és a nagykörút, megépült a víztároló, nincs vízhiány. Tovább fejlődik választókörzete, a Kemerovo-lakótelep. A D 5-ös épület földszintjén jövőre megnyitják az ABC-áruházat, a Tajga bisztrót, orvosi rendelőt és postahivatalt. Megépül az 50 személyes óvoda is. Persze gond itt is jelentkezik. A 350 iskolás korú gyermek a város legkülönbözőbb iskolájába jár. Nem megoldott a közlekedés. Nincs utcaseprő. Gond az állattartás. Néhányan ólakat építenek a nyulak számára. Simor Jánosné tanácstag arról beszélt, hogy jó lenne tudni melyik területet, mikor szanálják, hogy ne idegeskedjenek az emberek. Körzetében őt családot érint a szanálás.

Szünetet tartottak, hogy Fekete Nándor, a városi tanács elnöke felkészüljön a válaszadásra. Hiszen maga is hangsúlyozta: véleménycserére ez a javából. A sok kell ellenére sem volt panasznap, vagy igényáradat, a tanácstagok reálisan látják választókörzetük helyzetét. A kapott válasz pedig megnyugtató volt. Az a tény, hogy Salgótarjánban a negyedik ötéves terv idején minden negyedik család új otthonba költözött, önmagáért beszél. Biztosított az északi városrész további, dinamikus fejlődése. A Béke-telepen például mintegy 1300 lakás építhető meg. Az elnök szerint is szükséges a 16 tantermes iskola — 1978-ig meg is épül —, a 75 személyes óvoda, bölcsőde, avagy az orvosi rendelő. Szép és merész tervek biztosítják a városrész fejlődését. Átadják az új sportcsarnokot. A Nógrád megyei Textilipari Vállalat ki-

Ébrenlét

— Szokott ön nyitott szemmel álmodozni?

— Nem. Sohasem.

— A huszonöt év alatt egyszer sem?

— Munka közben soha. Nem lehet! Nem szabad!

— Miért?

— Figyelni kell, minden cselekvésre koncentrálni. És ez kizárja az ábrándozás lehetőségét...

×

Az álmok az emberekkel születnek; neki dolgozni kellett, amíg látott. És az éjszaka? Kábult, bódult alvás, a korai kelés nyugtalan tudatával.

×

— Apám, gazdasági cseléd volt, tizenkét gyerekkel. Tudja, mit jelent ez? Van magának gyereke?

— Igen.

— De nem annyi...

— Nem. Megközelítőleg sem.

— Nekem is csak kettő van. Igaz, az egyik, a fiú, már elment tőlünk: megnősült. És mégis tudom mennyi gond, örődés kellett hozzájuk. Hát még a tizenkettőhöz...

— Élnek mindahányan?

— Nem. Kilenc testvéremet temettük már el.

— Nehéz gyerekkora lehetett.

— Az volt.

— Álmok nélkül?

— Nem: repülő szerettem volna lenni. Tizenkét évesen, amikor már cseléd voltam, mert kellett, csak-csak elábrándozgattam, nappalonként.

— És nem lett repülő?

— Nem. Pedig volt rá lehetőség. Elmesélem. Az ötvenes évek elején vonultam be katonának a légierőhöz kerültem, és akkor láttam, mennyi minden kell ahhoz, hogy az ember hajózó pilóta legyen... Soknak éreztem. Így, amikor géniárművezetői tanfolyamot szerveztek, oda jelentkeztem. Emlékszem: 1951. december 6-án szerezem meg a jogosítványt és 1953. december 29-én már le is szereltem. Persze, a repülésről való lemondás még a kezdet kezdetén volt; később már éreztem magamban az erőt, a kitartást, a tanulni vágyást hozzá. Jelentkeztem, iskolára alkalmasnak találtak, a vizsgálatokon is megfeleltem.

— Mégsem repült egyszer sem.

— Nem. Meghalt a feleségem, hazajöttem.

— Hová?

— Hollókő mellé, Zsunypusztára.

— Azóta is ott lakik?

— Igen, ott.

Szelcsik László, a Volán autóbusz-vezetője emlékszik a deres hajú, megfontolt beszédű-cselekedetű ember, aki huszonöt éve ül már a gépkocsi volánja mögött.

— Hány kilométert vezetett azóta?

— Valamivel több, mint egymilliót.

— Sok.

— Az. A múltkoriban jutott eszembe: huszonötször, ha nem többször, körbeautózhattam volna már a Földet, az Egyenlítő mentén. De ezt nem dicsekvésből mondom...

— Nem szokott dicsekedni?

— Nincs mivel.

— Biztos?

— Hát...

— Mondja csak!

— Szóval... egymillió kilométert vezettem, baleset nélkül.

— Egy vállalatnál, itt, a Volánnál?

— Igen, bár akkor AKÖV volt még a neve. 1954. január 11-től számolva jutottam el az egymillió kilométerig. Mondom, mindennemű szabálysértés nélkül. Pedig...

— Pedig...?

— Emlékszik még a régi „fakarusz"-kocsikra? Azon kezdtem, nem volt az a hű de nagy teljesítményű masina... Hollókő—Kisterenye között jártam bányászokat hordtam-hoztam egészen 1958. szeptember 28-ig.

— Minden évszámra ilyen pontosan emlékszik?

— Nézze! Meséltem már, hogyan kezdődött az életem. S hogy nem maradtam az, mint aminek indultam, hát az nekem nagyon nagy dolog. Persze, minden belevésődik az agyamba... Az is, hogy amikor lekerültem a bányászjáratról, Ikarusz—482-est kaptam, kis harminchat személyest.

— És most?

— Panoráma-buszt vezetek.

×

Huszonöt év, huszonötször a Föld körül — baleset nélkül... Nagy szó. Mondom is Szelcsik Lászlónak, ő rábólint, s mondja is, mi kell ehhez. Nem szabad kapkodni, idegeskedni, ittasan vezetni. És ami a lényeg: a lelki egyensúly.

— Soha nem álmodozom, ábrándozgatom vezetés köz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

19 NOV 23
NÓGRÁD

Stefániai Edit

Seregszemle — kis sereggel

Megjegyzések a III. országos zománcművészeti biennáléról

A III. országos zománcművészeti biennálé december 8-ig várja az érdeklődőket Salgótarjánban, a Megyei József Attila Művelődési Központ üvegcsarnokában.

Amint azt a katalógusban olvassuk: ez a zománcművészet harmadik országos seregszemléje. Az-e? Nem az! Az igaz, hogy ennek ellenére, s még ebben a formában is fontos számunkra — különösen

Az eddigiekből is nyilvánvaló, egyik megjegyzésünk az, hogy a biennálé méretében is kicsi, viszonylag kevés művet és alkotót vonultat fel. Így a zománcművészet jelen magyar törekvéseiről nem ad átfogó képet, pontosabban, annak csupán egy részéről kapunk tájékoztatást. Milyen részéről?

A biennálé emlékkönyvében, többi között ez áll egyik

gyobb szabású, s mindenképpen más szerepre is hivatott lehet, mint például a táblakép. Az anyag jellegéből is következik, hogy kiválóan alkalmas külső és belső terek szervezésére, formálására. Hogy példával éljünk, Lantos Ferenc nevét és törekvését említjük. Másokat is említhetnénk. A jövőben Salgótarjánban arra lehetne törekedni, hogy a biennálékon

Stefániai Edit: Főforrás.

Salgótarján számara — és szamot tarthat a szakma figyelmére. (Ez utóbbira, úgy veljük, elsősorban a tanulságok levonása érdekében). Az s igaz, hogy a mostani biennálé eseménytelensége némiképpen a zománcművészeti ágak jelenlegi magyarországi helyzetére, illetőleg állapotára s utal. Legalábbis reméljük azonban, hogy csak némiképpen. Azt hisszük ugyanis, hogy ez a seregszemle nem vonultatja fel a teljes sereget. Többen távol vannak, akiket pedig szívesen látnánk a biennálén. A távolmaradás okairól nem ártana eszmét cserélni, az esetleges akadályokat nem ártana felszámolni. Legalábbis két okból. Egyrészt, mert ez Salgótarján érdeke, hiszen egy-egy biennálé az adott városok szellemi arculatára, művészeti életére erőteljesen rányomhatja bélyegét. A vidéki városok hevyét bizonyos értelemben nintegy „kijelölheti", legalábbis az ország művészeti életében. Arról nem is szólva, ami egyébként magától értetődik, hogy milyen hatalmas szerepe lehet az adott város közművelődésében, a művészet és a közönség kapcsolatának erősítésében, különösen, ha ez az adott város Salgótarján, azaz hangsúlyozottan munkásváros. Másrészt, a sorok tömörítése, a korábban résztvevők ismételt megnyerése a biennálé érdeke. Enélkül ugyanis a legtisztesebb szándék ellenére sem képzelhető el, hogy a biennálé ne fulladjon a jövőben érdektelenségbe, s hogy legalábbis megközelítően teljes képet nyújtson a zománcművészet mindenkori helyzetéről.

Mármost, milyen a mostani biennálé? Nem szakmai értékelésre vállalkoztunk, ez a művészeti szaksajtóra vár. Teljességre sem törekszünk, hiszen az észrevételek, a tanulságok tetszés szerint bővíthetők.

helyen: a kiállítás tetszetős. A megjegyzés kétségkívül kissé profán, azonban némiképpen mégis csak „jellemzi" a kiállítás egy részét. Mégpedig azt a részét, amelyben a művek alkotói láthatóan nem törekedtek arra, hogy tartalmilag túllépjenek a díszítőművészet keretén. Ezek az alkotások napjainkban nagyon keresettek a képcsarnoki üzlethálózatban, legalábbis a forgalom erre enged következtetni. Természetesen, nincs is kifogásunk ellene, hiszen e

mindenekelőtt funkciójában mutassuk be a zománcot, az az murális terveket, részleteket stb. állítsunk ki. Erre most a salgótarjáni Szatmári Béla üvegzománc kompozícióit említjük példaként. Az ilyen és hasonló törekvéseknek a jövőben nagyobb teret lehetne szentelni a biennálén. A zománc, mint burkolóanyag is szervesen kapcsolódhat az építészeti törekvésekhez, a külső és belső terek esztétikai minőségének emeléséhez. A zománc e funkció-

Fabók Gyula: Változatok Bus ó-témára.

művek többsége szakmailag míves, a formálásban finom érzékenységről vall, motívumkincsében ugyancsak ismert, sokak számára érthető. A mostani biennálén szintén számos „ikonnal" találkoztunk, az alkotók egy része a művészetek más ágaiban is meglehetősen népszerű, úgynevezett népi szürrealizmus motívumaival tölti meg az „ikon-keretet". Találkozunk,

jában mindenekelőtt „kollektív műfaj"-ként jelenik meg.

Az idei biennálén egyébként kiemelkedik a nagydíjas Fabók Gyula, Mayer Berta, Jávor Piroska, továbbá Stefániai Edit és Lőrincz Vitus szereplése.

Nógrádból a már említett Szatmári Bélán túl Iványi Ödön és Radics István egy-egy műve szerepel a biennálén. Itt említjük meg, hogy a

természetesen, elsősorban festői, grafikai, vagy plasztikai megközelítésekkel is, annak bizonyságául, hogy a zománcművészetben szintén sokfelé futnak az utak, változatosak a törekvések.

Úgy véljük azonban, bármennyi szépség rejlik az ikonokban, vagy zománcba álmodott „festményekben", „grafikákban", a zománc na-

biennálé helyén, illetve Észak-Magyarországon viszonylag kevés zománc készül. Pedig számos művész, iparművész tevékenykedik e tájon, s a technikai lehetőség, az ipari környezet is adott. Jó lenne ezt a jövőben az eddiginél lényegesen jobban kamatoztatni.

Tóth Elemér

Üvegbe metszett művészet

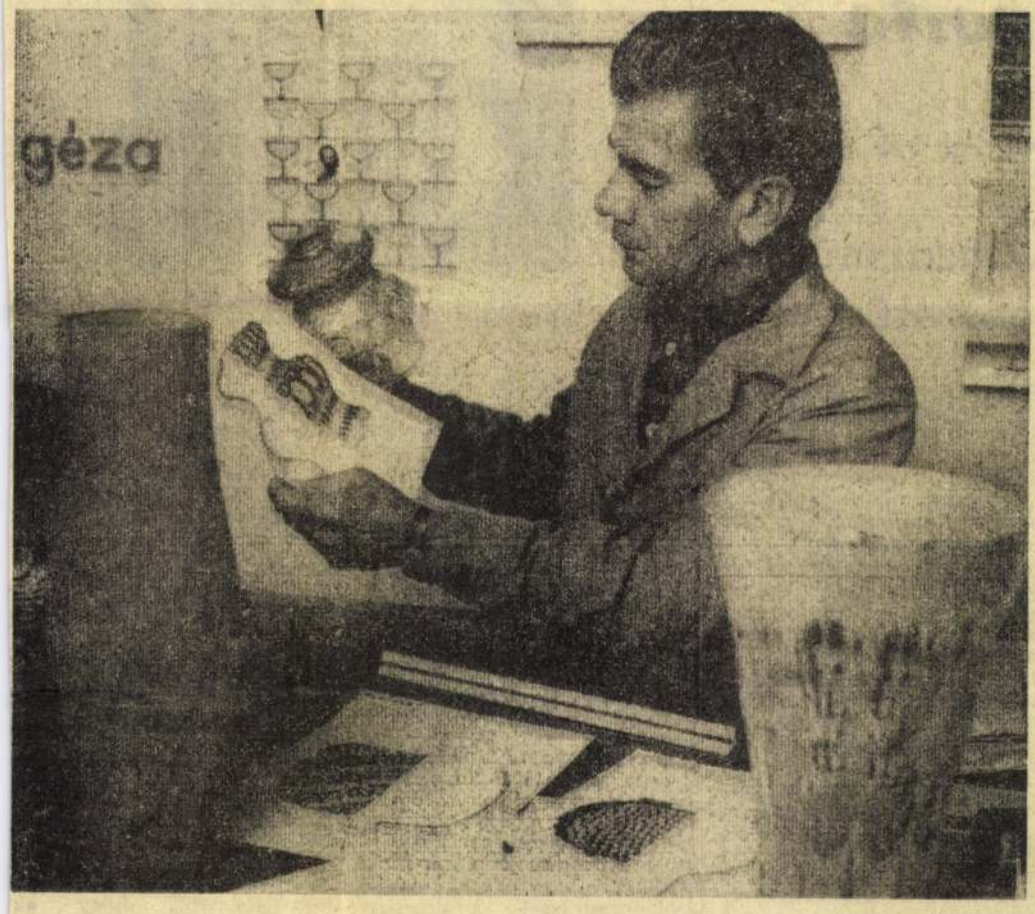

Kezében a repülőjegy, talán ezért is kezdi rögtön a beszélgetést az utazással Takács Géza, a salgótarjáni öblösüveggyár tervezőművésze. Nemrégen tért haza az NSZK-ból Coburg városból. Az igényes zsüri 19 ország 260 iparművésze alkotásaiból válogatta összesze azt a kollekciót, mely méltán reprezentálta a mai idők üvegművészetét. Mintegy 190 művész kapta meg a jogot, hogy alkotásaival bemutatkozzon a nemzetközi kiállításon. Ezek között volt Takács Géza is. A reprezentatív, rangos bemutatón három darabból álló vázacsalád és egy narancs-citromsárga színösszeállítású szólóváza képviselte a tervezőművészt, s egyúttal a salgótarjáni öblösüveggyár munkálkodás eredménye. Még 1938-ban csiszolótanulóként ült először a korong mellé. Ám aligha juthatott volna el a tervezésig, ha már az első pillanatban nem lettek volna önálló elképzelései. Tehetsége gyorsan kibontakozott, ismertté vált. Önálló tervezői megbízatásokat 1951-ben kapott. Az öblösüveggyár gyártmányfejlesztési csoportjának vezetője. Maga is, munkatársai szintén igényesen készítik azokat a terveket, amelyek üvegbe metszve elviszik messze földre a tarjáni üvegesek hírét.

Takács Géza ismét kiállításra készül. A Kulturális Minisztérium, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus és az

Kevés eredményt hozott

A megyei népi ellenőrzési bizottság munkaerő-gazdálkodást értékelő vizsgálatában a többi között foglalkozott az egész napi és a törtnapi kiesések alakulásával, a mérséklése érdekében tett intézkedések eredményességével.

A vizsgálatba bevont 16 termelő-gazdálkodó egységben nagyobb eredményt tudtak volna elérni az említett területen, ha a szigorító igazgatói utasítások kellő intézkedésekkel jártak volna együtt.

A munkaidő-gazdálkodást befolyásoló egy-három napos *áppénzesnapok száma csu-*án azért mérséklődött, mert z új rendelkezés szerint az mlített időszakra kifizetett ppénzt a termelési költsé-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

NÓGRÁD

Stefániay Edit

1977 SEP 4

1021

Művészeti iroda

A hazai művészet népszerűsítéséért

Stefániay Edit zománcképe

Szép, de éppen újszerűsége miatt meglehetősen nehéz feladatra vállalkoztak két és fél évvel ezelőtt az ARTEX Külkereskedelmi Vállalat művészeti irodájának munkatársai. Az újonnan alakult kollektívának egyedi, magas színvonalú képzőművészeti és iparművészeti alkotások kiállítását kellett megszerveznie és lebonyolítania oly módon, hogy az egész tevékenységéhez kapcsolódva segítsék a kortárs magyar képző- és iparművészet megismertetését a nagyvilággal, és a külföldön eladott műtárgyak hosszú éveken át hirdessék a magyar alkotóik nevét, a magyar művészet értékeit. Gyakorlatilag a művészeti iroda munkája annyiban újszerű, hogy a magyar képző- és iparművészet állami szintű, reprezentatív kiállításai mellett a nyugati országok galériatulajdonosai felé is kiterjesszék a magyar művészet propagandáját, s így a magyar alkotók munkái még szélesebb körben találkozhassanak az érdeklődőkkel.

Hogy lehet-e mérleget vonni az elmúlt két év sikerei és olykor buktatókkal járó útkeresése alapján, ez vitatható. Mindenesetre az tény, hogy eddig 125 kiállítást rendeztek, részben egy-egy művész alkotásaiból, részben csoportos jelleggel. A kiállított festmények, kerámiák, textilművek közül összesen négymillió forint értékben vásároltak a galériák látogatói, annak ellenére, hogy az itthon hivatalosan megállapított eladási árak — a kintiekhez képest — gyakran meghökkentően magasak.

A tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a galériatulajdonosoknak csak gondosan összeállított, színvonalas anyagot szabad küldeni, mert sajnos még tőlünk nem is távol levő országokban is torzított, ferde kép él a magyar képző- és iparművészetről. A művészeti iroda munkatársai már javarészt ismerik a számbajöhető galériákat, s főleg azt, hogy egyes városok mely részeiben levő galériákkal érdemes együttműködésre törekedni. A különböző kerületek, városrészek „rangja" ugyanis már önmagában meghatározó: hírnév, művészi hitel és üzlet szempontjából is.

Tulajdonképpen az, hogy a művészeti iroda átvette a magánmeghívásos egyéni kiállítások rendezését, gyakorlati segítséget jelent a művészeknek. Ennek illusztrálására íme, az eddigi szolgálati út: A művész megszerezte a meghívást, engedélyeztette a minisztériummal magát a kiállítás lehetőségét, az Állami Képző és Iparművészeti Lektorátusban zsüriztette kivinni szándékozott munkáit, hiteles fordításokról kellett gondoskodnia, beszerezte az MNB kiviteli engedélyét és kiviteli tanúsítványát, a képek devizaárának megállapítását, vinnie kellett műveit a Magyar Nemzeti Galériához, az alkotás védettségének megállapítása céljából, majd csomagolás, kiszállítás következett. Ma a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjánál kell jelentkezni, s minden továbbit automatikusan elintéz az ARTBUREAU (művészeti iroda).

További jelentős változás, hogy az ARTBUREAU megpróbálja összeállítani a hazai alkotók „térképét", megismerni művészetüket. A vidéken élő művészek propagálásának egyik jól bevált módja, hogy fotókat kérnek alkotásaikból — egyébként bárki minden külön fölkérés nélkül is beküldhet ilyen fotóösszeállítást az ARTEX ARTBUREAU részére —, és ezeket a fővárosunkba látogató műkereskedők rendelkezésére bocsátják, illetve kívánságára elkalauzolják az alkotó műtermébe, műhelyébe.

Egy másik módja az alkotók „fölfedezésének", hogy az ARTBUREAU jól képzett munkatársai végigjárnak minden vidéki kiállítást, a még kiállításon nem szereplő fiatalok címét pedig a Képzőművészeti Alaptól igyekeznek megkapni.

Idei tervünkben London, Bécs, Duisburg, Nyugat-Berlin, Torinó, Milánó, Kiel, Athén szerepel többek között, valamint a szoborkiállítások számának növelése, kezdő műfajként plakátkiállítás — melyre eddig Bécsben és Nyugat-Berlinben az idén került sor —, és távolabbi tervként fotókiállításokon dolgoznak az iroda munkatársai.

Csóti László

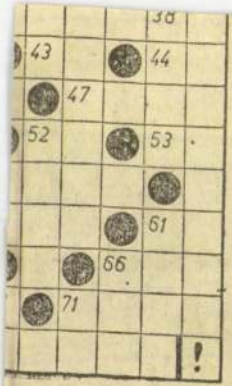

szerepel alábbi rejtvény

A meghatározások s
szótagokból képzett 7
játok be a megfelelő
függőleges 3. és 5. sor
felé olvasva megkapj
címét.

1. Mocskos, szurtos.
szamegy a lakásába. 4
egyik községéből való.
vészünk (Ádám). 6. Enyhén meleg. 7. Egyszerű emelőfajta. 8. Színházi berendezés. 9. A hűség útjáról való letérésre próbál rávenni. 10. Élesítésre használják a mezőgazdaságban. 11. A természettan tudósa.

BI — CSÁ — EGY — FAL — FI — GYOS — HA — KA — KA — KAR — KŐ — KUS — LAN — LI — LÓ — RU — SAJ — SZA — SZIN —SZIR — SZUR — TA — TES — TÉR — TO — TÓ — TOS — ZA — ZI.

1. — — — — — — —
2. — — — — — — —
3. — — — — — — —
4. — — — — — — —
5. — — — — — — —
6. — — — — — — —
7. — — — — — — —
8. — — — — — — —
9. — — — — — — —
10. — — — — — — —
11. — — — — — — —

PAJTÁSOK: A megfejtett regényelmeket írjátok le egy levelezőlapra, és december 25-ig küldjétek be a szerkesztőséghez. A helyes megfejtők részt vesznek a decemberi futalomsorsolásban. A no-

FÜGGŐLEGES

pont (csillagászat). 3. A háború
görög mitológiában. 4. Állóvíz.
ódon. 6. Vas vegyjele. 7. Csukna.
9. Nedves, németül. 10. Zománc.
ldendő. 15. Beküldendő. 18. Vé-
. 19. Adj jelt. 25. Beküldendő.
ldendő. 28. Beküldendő. 30. Tár-
biztosítási Tanács. 31. A fogadás
33. Szópótló. 34. Római négyes.
név. 38. Gépkocsi. 41. Lakóépü-
Termelőszövetkezet. 50. Gyapot-
2. Díszes. 55. Római százegyes.
ó a Szovjetunióban. 58. Szállíts
Magába mélyedő. 63. Szüret ele-
erőkpánt. 65. Régi űrmérték. 66.

10.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 10.0
Ifjúsági Rádió műsora. 10.34:
muzsika. 11.20: Mire jó a bioplaszt
Hatvan esztendővel ezelőtt. 12.00: D
nika. 12.20: Ki nyer ma? 12.30: R
12.35: Tánczenei koktél. 13.20: Válas
hallgatóinknak. 13.35: Mezők, falvak
14.00: Ezeregy délután. 14.30: M
operáiból. 15.00: Hírek. Időjárás
tés. 15.10: Édes anyanyelvünk.
Munkásdal-feldolgozások. 15.30:
tatjuk új felvételeinket. 15.58: Ha
ink figyelmébe! 16.00: Ütközben.
Szocialista brigádok akadémiája.
Bartók: Divertimento. 17.00: Híre
közben. 17.07: Reklámkalauz. 17.10:
lyatárs szemével. 17.45: Színes né
zsika. 18.25: Mai könyvajánlatunk
Hallgatóink figyelmébe! 18.30: Es
gazin. 19.15: Az utitárs. 19.54: R
A sevillai borbély. Közben: 21.32:
szélő század. 22.00: Hírek. Időjá
lentés. 22.15: Sporthírek. 22.20: T
külpolitika. 23.20: Századunk zen
24.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 0.1
bor S. Pál táncdalaiból. 0.25: Hí

PETŐFI RÁDIÓ

4.25—7.59: Jó reggelt! — Zenés
8.00: Hírek. Időjárás-jelentés. 8.05

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1977 DEC 18
PEST MEGYEI HIRLAP

Stefániay Edit

Finálé 1021

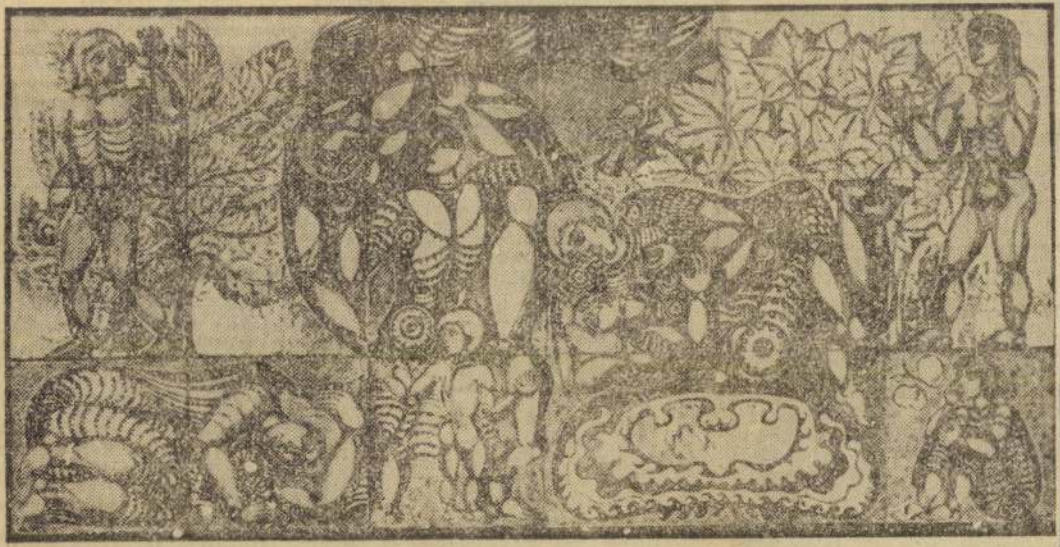

Stefániay Edit kerámia képe

Vasárnapi magazin

Két esztendő telt el azóta, hogy a Népújságban megjelent a cikk „Egy bekezdés a bibliából" címmel. Egy család széthullásának okait kutattam, s nem volt nehéz a lényeget megtalálni. A cikk

Háttérben a

lebbezett, *de most már mind a három gyereket kérte.*

Az Egri Megyei Bíróság, mint polgári II. fokú bíróság tavaly *helybenhagyta* az Egri Járásbíróság ítéletét, s

masz minden tagja számára." És végül: „A család, konkrétan a gyermekek és az anya harmonikus találkozásai — mindkét fél hibájából — nem valósíthatók meg, így *a sorozatos konfliktusok elkerülése miatt felvethető az anyai látogatás megvonása.* Ez a gyermekek

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 AUG 14
NÉPÚJSÁG

Stefániay Edit
iparművészeti

1021

Finálé

Balatonbogláron a kék és a vörös kápolnában rendezték meg Stefániay Edit és Morvay Zsuzsa iparművészek kiállítását.

Képünkön: Stefániay Edit alkotása, amelynek címe: Finálé.

● **Jelenet a filmből. Közö... Glenda Jackson.**

Angol—francia együttműködéssel készült Joseph Losey most bemutatott filmje, mely az *Egy romantikus angol nő* címet viseli. Az amerikai származású rendezőt is érdemes bemutatni a közönségnek, mert sajátos egyéniség. Irodalomtörténetből szerzett diplomát az egyetemen, utána az orvosszakra iratkozott be. Tanulmányait azonban a színházművészet kedvéért megszakította. Eleinte mint kritikus működött és hamarosan felfigyelt rá a szakma. Az avantgarde amerikai irányzatának harcosai sorába szegődött, de nem mint esztéta, hanem mint színész lépett először a nagy nyilvánosság elé.

sos. Az ... relmi bonyodalmakba keveredik. Zavarja és idegesíti a környezete, nem találja helyét a családban, így egy divatos fürdőhelyre utazik. Itt ismerkedik meg egy Thomas nevű jóképű fiatalemberrel, aki — mint később kiderül — szoros kapcsolatban áll egy gengszterbandával is. Egyébként egyedülálló, jómódú angol asszonyokra specializálta magát, de nem szakította meg kapcsolatait a kábítószer-kereskedelemmel sem. Az író tudomást szerez felesége kapcsolatáról, és csodálatosképpen irodalmi témát sejt a várható eseményekben, ezért meghívja házához felesége szeretőjét. A vendég azonban egyre szemtelenebbé válik, a férj azonban megfigyelései alapján lelkesen írja a képzeletbeli „házasságtörés" részleteit. Az író végül is nem tudja megállítani az események menetét, s ekkor lép közbe a véletlen: a fiú menekülni kénytelen gengszterkapcsolatai elől. A feleség vele utazik, de nem tud elszakadni korábbi életétől, házasságától, mert a leleplezéstől félő gengszterciborák megölik a fiatalembert.

Losey alkotása különösen a házasélet ábrázolásai közben igen lassan csordogál, néha-néha az unalom lengi át a történetet. Mégis érdemes megnézni, mert nagy élménnyé avatja két kitűnő színész. Elsősorban *Glenda Jackson*, aki nem más, mint az I. Erzsébet életéről szóló tévéfilm-sorozat főszereplője. A másik kitűnőség a férjet játszó *Michael Caine*, akit ugyan nem mutatott be a magyar filmforgalmazás eléggé bőkezűen, de akit az angol filmművészet az elsők között tart számon. A nézők talán emlékeznek a Mesterdetektív című filmbeli alakítására.

Cs. L.

ÉRTESÍTÉS!

A Kecskeméti Autó- és Gépjavító Ipari Szövetkezet ezúton értesíti kedves Ügyfeleit, hogy a szövetkezet neve megváltozott:

Új nevünk: BÁCSMOBIL

BÁCS-KISKUN MEGYEI AUTÓ-, MOTOR- ÉS GÉPJAVÍTÓ IPARI SZÖVETKEZET
6001 Kecskemét, Külső-Szegedi út 1.

		Telefon:
Elnök		
Főkönyvelő	Garai u. 1.	12-800
Műszaki vezető		
Autó-motor szervizállomás		
Kecskemét, Külső-Szegedi út 1.		12-882
Hűtős részleg	Garai u. 1.	11-556
Járműalkatrész bolt K.-Szegedi út 1.		12-527
Gépgyártás külső telep		
Belső-Szegedi út 4.		11-162
Autó-motor szervizállomás		
Szabadszállás, Széchenyi tér 4.		56

Új név alatt továbbra is állunk tisztelt Ügyfeleink rendelkezésére.
KERESSE FEL SZÖVETKEZETÜNKET, VEGYE IGÉNYBE SZOLGÁLTATÁSAINKAT!
BÁCSMOBIL VEZETŐSÉGE

1100

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 187-748, 340-726
1977 AUG 14
PETŐFI NÉPE
Stefániay Edit
1021

Stefániay Edit tűzzománcai

Napjainkban, amikor a kecskeméti tűzzománcművészeti tábor egyre inkább felkapott lesz, nem árt olykor emlékezni azokra, akik a régebbi esztendőkben a hírös városban tevékenykedve igyekeztek felvirágoztatni ezt a régi évszázadokban már kedvelt, sőt divatos képzőművészeti műfajt. Közéjük tartozik Stefániay Edit is: néhány évvel ezelőtt több alkalommal is lakója volt a kecskeméti művésztelepnek. Az itteni élmények is érlelték és színesítették alkotói fantáziáját, egyéni arculatú művészetét. Összességében az itt eltöltött hónapok elegendőnek bizonyultak arra, hogy szoros szálakkal kötődjék Kecskeméthez és környékéhez. Akik itteni munkája közben megismerhették, azoknak alkalmuk volt többször is meggyőződni arról, hogy az e tájon szerzett élmények maradandó nyomokat hagytak szuggesztív erejű, kifejező művészetén. Jelenleg a balatonboglári kék-vörös kápolnában láthatók a művei, ebben a képzőművészeti „templommá" átalakított kicsi, de máris tekintélyes intézményben. Az ott látható tűzzománcképei közül mutatunk be olvasóinknak kettőt.

● Miklós portréja.

● Finálé.

yílt Budapesten, a Műcsarnokban. Képünkön Nassir Chora Tájkép

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

KISALFÖLD
1977 AUG 27

Stefániay Edit
1021

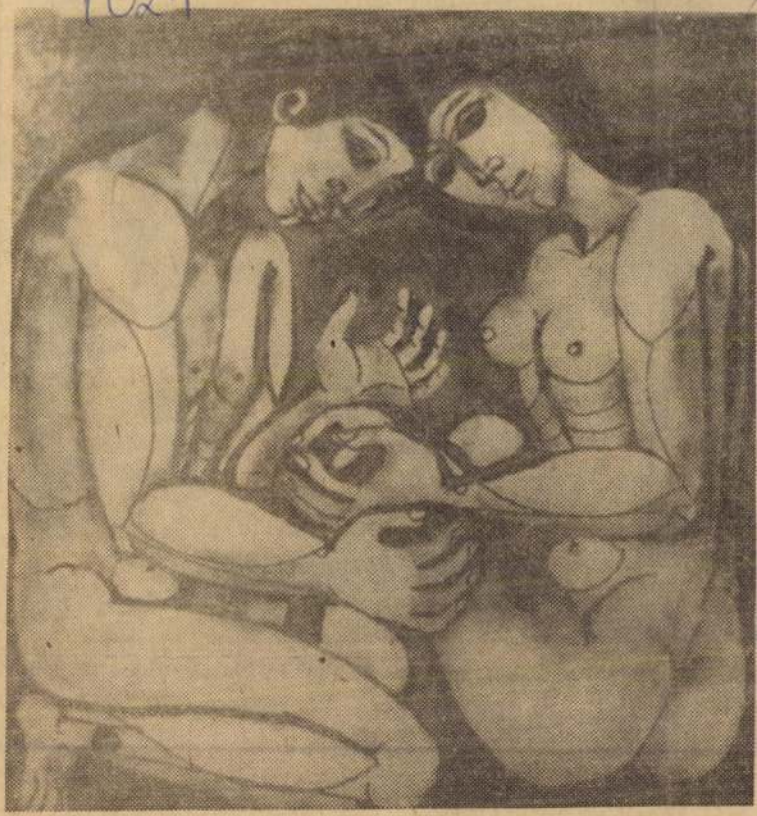

Stefániay Edit: Szerelem

:yan maradhattam volna? Az bereket csak úgy lehet munkára ni, hogy: *gyertek.* Úgy nem, y: *menjetek.* El is jöttek, lát-ják.

Aztán faggatnánk egy kicsit a szú életútról:

– Faipari gépmunkás voltam, 12 s koromtól dolgozom. Kilencszáz-vanban mentem nyugdíjba, de n jennék meg munka nélkül, míg om. Nem is fáj nekem semmim. gyvennyolc óta vagyok párttit-, először Pesten, a Furnér- és nezműveknél választottak meg, z éve pedig itt, Kisalagon, a la-erületi alapszervezetnél.

zer ráncba fut arcán a mosoly, kor elmondja, hogy ismerik őt verkőcök is. Mindig meghívják az rőavatásra, ő köti a fehér ing ; az első vörös nyakkendőt.

– No, de azért délre hazamegyek, jönnek a gyerekek...

már be is fejezi a rövid piheát megy az út túloldalára, on-méri hunyorgó szemmel Gáspár

keznek az összefüggő, látványos elemekkel tarkított előadások, egységes zenei és szövegbeli mondanivalóval, nagy dinamikával és hatásfokkal.

Lényegében mindkét — tehát a kommersz és az igényességre törekvő — pop- és rockzene *szervesen beépült a szórakoztató iparba.* Mindkét irányzatnak végül is azonos a célja: ha más eszközökkel is, de tömegekhez szólni, tömegeket vonzani. Nem mindegy tehát, hogy milyen megfogalmazásban, milyen köntösben jelentkezik e sok ezer fiatal és idősebbet érdeklő, elgondolkoztató vagy éppen elriasztó, alig húszesztendős zenei forma. A miértre régen van felelet — a hogyanba azonban nemcsak az alkotók és a zenészek, hanem *a közönség* is beleszól. E beleszólás mértéke és értéke meghatározhatja egyben a szórakoztató pop- és rockműfaj jövőjét is.

Bálint Péter

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

PEST MEGYEI HIRLAP
1971 OKT 9

Stefániai Edit

1021

NEMZEDÉKEK

STEFÁNIAI EDIT TŰZZOMÁNCA

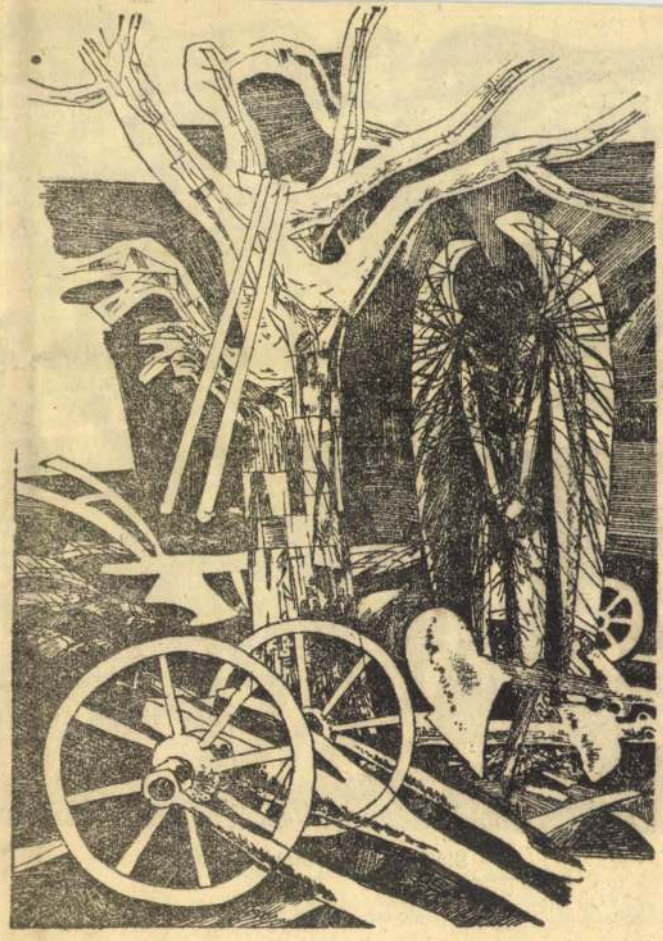

Barabás László rajza

Stefániay Edit zománc képe

Stefániay Edit, festő

Kisalföld, 1947. aug. 6.

fokozott szerepe
vegyipar *súlya* az
gazdaságban." A s
letés: a vegyipar
ról, jelentőségéről
súly nem szokot
rodni.

A szószaporítás
stílusból és a túlz
dásból egyaránt
nagyképűség, for
lehet belőle. Ilyen
gondolunk: „Kérjük azért,
hogy tegye majd lehetővé iga-
zolvánnyal ellátott dolgozónk-
nak a *lakásba történő bejutá-
sát.*" Egyszerűbben, rövideb-
ben, szószaporítás és fontosko-
dás nélkül: „Kérjük tehát,
hogy igazolványt felmutató
dolgozónkat engedje be a la-
kásába." Ilyen fontoskodó
mondat ez is: „A tudományos
és a műszaki fejlesztési fel-
adatok *elsődleges súllyal ke-
rülnek a szocializmus építésé-
nek előterébe.*" Mennyivel egy-
szerűbb, és nem is vész el a
szóáradatban a lényeg, ha így
mondjuk: „A tudományos és
a műszaki fejlesztés a szocia-
lizmus építésében *elsőrendű
feladat.*"

A szószaporításnak ellenke-
ző véglete a szűkszavúság,
amely a közlést homályossá,
kétértelművé vagy esetleg tel-
jesen értelmetlenné teszi. A
következő mondatban: „A vi-
alább 15. belépési nyilatkozat-
tal jelentkező alapító tag meg-
szavazza, és megvan a szüksé-
ges földterület, valamint az
induló vagyon is."

És végül a rideg, udvariat-
lan, néha fölényeskedő, sőt fe-
nyegető hangra is sok példát
lehetne idézni, de most csak ezt
az egy példát említjük: „Fel-
szólítjuk, hogy 15 forint adó-
hátralékát 8 nap alatt egyen-
lítse ki; ellenkező esetben . . ."
(és következik a fenyegetés: a
végrehajtás emlegetése). Pe-
dig ez volt az első felszólítás.
Mennyivel udvariasabb, embe-
ribb lenne ezt így közölni:
Felhívjuk (vagy: felszólítjuk)
Önt, sziveskedjék 15 forint
adóhátralékát 8 napon belül
befizetni (vagy: kiegyenlíteni).
A végrehajtással még nem kell
fenyegetőzni, hiszen lehet,
hogy az illető csak feledékeny-
ségből nem fizetett.

Kiss István

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1977 AUG 14
Zalai Hirlap

Stefániay Edit
1021

Balatonboglári kiállítások

Balatonbogláron a kék és a vörös kápolnában rendezték meg Stefániay Edit és Morvay Zsuzsa iparművészek kiállítását a környező parkban pedig Nemes Attila szobrait állították fel.

Stefániay Edit: MIKLÓS PORTRÉJA

Építsd világod: — lenn a mélyben
tervezi lombját a gyökér;
tudatos rendszere készen,
mire győztesen fénybe ér.

Építsd magad — mint csont a testben
észrevétlen: — a szervezet
köréd rendeződik —, s te csendben
örök jövőd így szervezed.

Csak annyi légy, mint a kés éle.
Ne látssz, ne légy, helyet ne kérj.
— A bajban ott leszel a kézben,
s ha szegésre kész a kenyér.

Kiss Dénes:

SARLÓ AZ S KAP

Anyám borostyánban él —
Könnye is megkövült
Sirni sose láttam
Szemén vascsillag ült

Kezünket ha nyújtjuk
sarló az s kapa
sorson csorbult tekintetét
hordozta haza

Az éjszakát fölkovácsolták
s naponta ránk zuhant —
Máig sem tudom nem tudom
az ég volt-e még vagy már a har

Stef

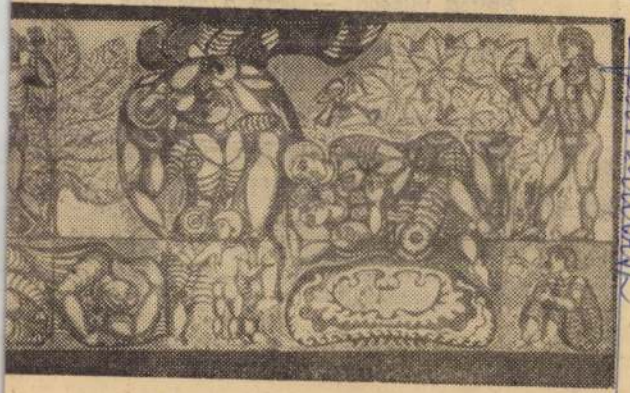

Stefániay Edit: Finálé

ánlay Edit: Miklós portréja

Stefánlay Edit: Szerelem

Stefániay Edit

Dalpostás Lapja, 1974. aug. 20.

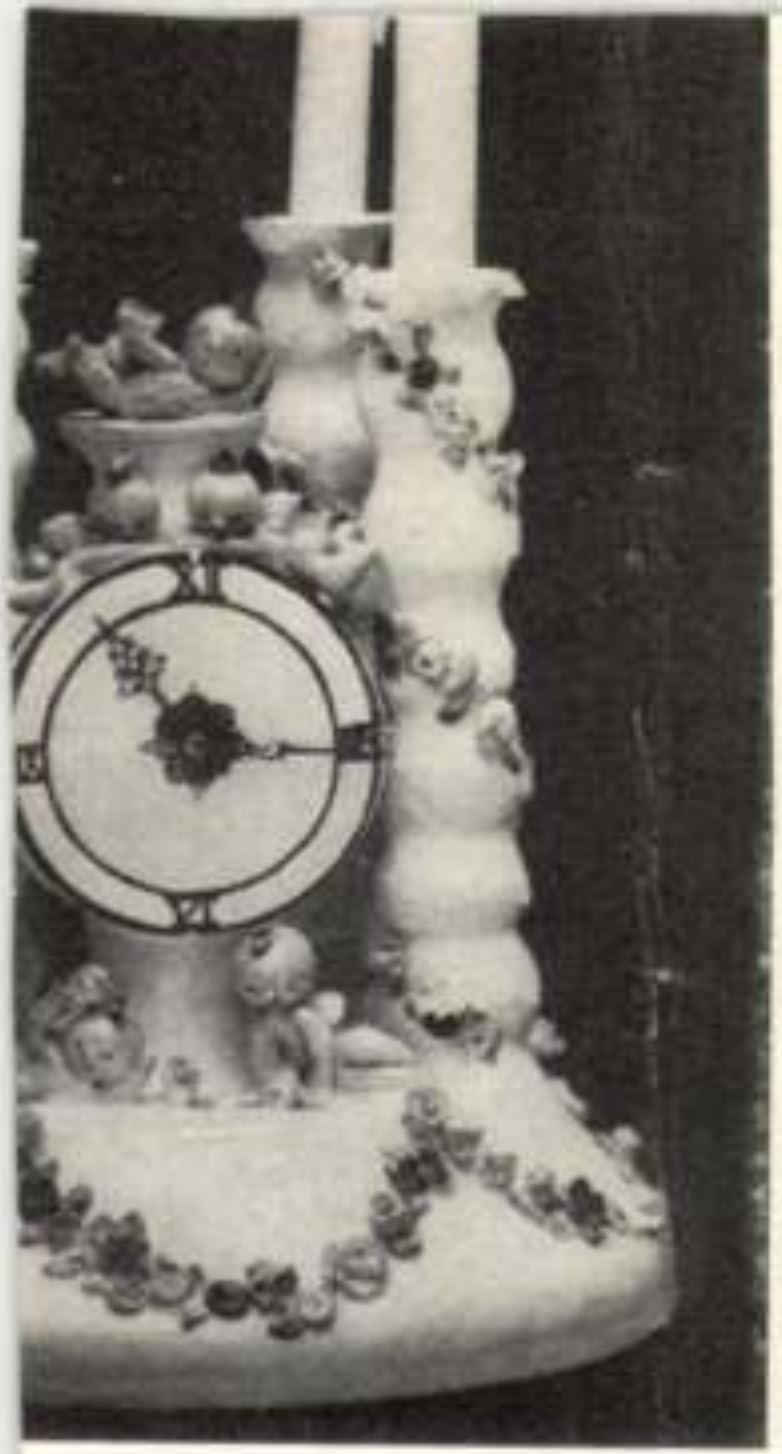

Stefánia Edith: Ékraeskérelet

1021

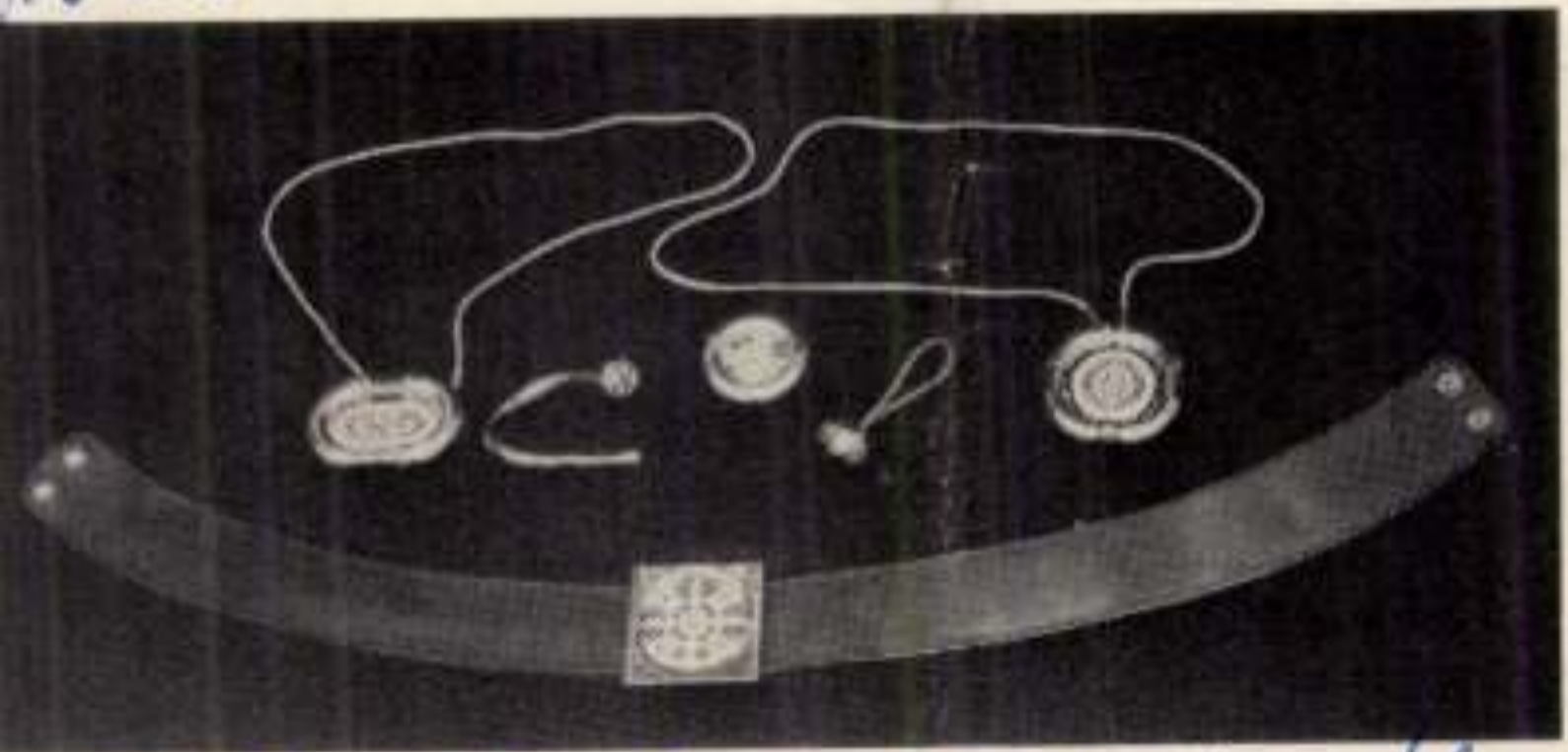

51 Múvészet, Budapest, 1974. jul.

1071

Stefániai Edit

1972.II.19.19.oo /4/2.

Esti krónika

- Bács-Kiskun megye megkezdte bemutatkozását Budapesten. A sort a megye képzőművészei nyitották meg, az Ernst Muzeumban. Tárlatvezetőnk, ~~Kö~~ Sümegi György a kecskeméti Katona József Muzeum munkatársa. Ahogyan itt körbejárunk a kiállításon, valahogy nekem az az érzésem, hogy mintha nem lenne jellegzetes a Duna-Tisza közi művészeti arculat.

- Ez valóban így van. Mert nem beszélhetünk egy iskoláról, mint a szentendrei festőknél, vagy a vásárhelyi művészeknél beszélünk. Csak a képzőművészek egyéni, festők, szobrászok egyéni alkotómunkájának a vonulatait figyelhetjük meg ezen az összképet adó kiállításon belül.

- Hány művésztelep van a megyében?

- Az egyik legjelentősebb és a legrégibb a kecskeméti művésztelep, 1910-ben alakult, Révényi Grünwald vezetésével, a másik művésztelep a Rudnay Gyula által szervezett bajai művésztelep, felszabadulásunk után jött létre. A kecskeméti művésztelep alkotói, vissza-visszatérő alkotói közül Stefániai Edit, Kátai Mihály, László Gyula professzor a régésztörténész, művészeti író, és Kaló Viktor jelentkeznek alkotásukkal, a bajai művésztelepet pedig a festők képviselik, Véber Sándor, Mikri Ferenc, Veinträger Adolf és Noel Ödön Gábor.

- Említette Kátai Mihály és Stefániai Edit alkotásait. Mindketten tüszománc képekkel szerepelnek, ikonhatásuak, gyönyörűek. És hozzá kell tennünk azt is, hogy a tüszománc reneszánsza, a képzőművészetben éppen Kecskemétről indult el, a Zománcipari

1021

Stefániai Edit

1972.II.19.19.oo /4/Z.

Esti krónika

- Bács-Kiskun megye megkezdte bemutatkozását Budapesten. A sort a megye képzőművészei nyitották meg, az ERnst Muzeumban. Tárlatvezetőnk, Sümegi György a kecskeméti Katona József Muzeum munkatársa. Ahogyan itt körbejárunk a kiállitáson, valahogy nekem az az érzésem, hogy mintha nem lenne jellegzetes a Duna-Tisza közi müvészeti arculat.

- Ez valóban igy van. Mert nem beszélhetünk egy iskoláról, mint a szentendrei festőknél, vagy a vásárhelyi müvészeknél beszélünk. Csak a képzőművészek egyéni, festők, szobrászok egyéni alkotómunkájának a vonulatait figyelhetjük meg ezen az összképet adó kiállitáson belül.

- Hány müvésztelep van a megyében?

- Az egyik legjelentősebb és a legrégibb a kecskeméti müvésztelep, 1910-ben alakult, Réványi Grünwald vezetésével, a másik müvésztelep a Rudnay Gyula által szervezett bajai müvésztelep, felszabadulásunk után jött létre. A kecskeméti müvésztelep alkotói, vissza-visszatérő alkotói közül Stefániai Edit, Kátai Mihály, László Gyula professzor a régésztörténész, müvészeti iró, és Kaló Viktor jelentkeznek alkotásukkal, a bajai müvésztelepet pedig a festők képviselik, Véber Sándor, Mikri Ferenc, Veintráger Adolf és Noel Ödön Gábor.

- Emlitette Kátai Mihály és Stefániai Edit alkotásait. Mindketten tüzzománc képekkel szerepelnek, ikonhatásuak, gyönyörüek. És hozzá kell tennünk azt is, hogy a tüzzománc reneszánsza, a képzőművészetben éppen Kecskemétről indult el, a Zománcipari

Müvek kecskeméti gyára segitette a müvészeket.

- Lehetőséget adott, és ma is ad a zománccal foglalkozó müvészeknek, igy uj zománcos tünt fel megyénkben, le is telepedett Kecskeméten, Thury Endre, aki szintén szerepel a kiállitáson 3 alkotásával.

- Szatmári Ilonát hallották.

É, Y, L.) 14. A Föld legmélyebb árka a Csendes-óceánban. 15. Szeszes ital. 16. Csökkent a vízállás. 17. LFK. 19. Tűz martalékává teszi. 20. Félig zúdító! 21. Mű. 24. Beigli tölteléke. 25 Nehéz fém. 27. Népszerű sportegyesület. 28. Bizalmas viszony. 29. Fordított dátumrag. 30. Álljunk meg! 32. A jelzett időtől mostanáig. 34. Igerag. 35. Könnyű lábbeli, névelővel. 37. Görög betű. 39. Női név. 41. Az 1848/49-es szabadságharcban kapitánya Klapka volt. 42. Aki lapot ad. 44. A negyven rabló babája. 45. Ő ismeré. 47. Régies „C". 48. Vanádium és rádium vegyjele. 50. Fordított ábécérészlet. 51. Skálahangok. 52. Francia klasszis labdarúgó a közelmúltból. 54. Énekel, népiesen. 57. Méhlakás, névelővel. 59. Karöltőben van! 60. Szűk nyakú, lapos üveg. 62. Dolog közepe! 63. Népszerű import cigaretta. 65. OIT. 66. Ismert beatzenész. 68. Birtokukban. 70. Újságműfaj, névelővel.

Függőleges: 1. Harcias nő. 2. Megbúvás. 3. Duzzadó. 4. Római 1499. 5. Lóláb. 6. *költője. (Zárt betűk: Z, Á.)* Szovjet repülőgéptípus. 7. 22. Elvonulóban van! 23. Farkascsapat. 8. Kőolaj. 9. Kerti szerszám. 26. Holtág. Fordított kettős betű. 10. 28. Jóban-rosszban kitart Vágószerszám, névelővel. 11. mellette. 31. Jókedv forrása. Drogériában van! 12. Szó- 33. Cselekvők. 35. *Az idézet* összetételekben felet jelent, *második folytatása. (Zárt be-* névelővel. 13. Jókedvében *tűk: K, R, A.)* 36. Alakzat dalol. 18. *Az idézett vers* része! 37. Korszak. 38. Vohely az NDK-ban. 61. Bőröv. 64. Keverve köt! 67. Ozmium és kén vegyjele. 69. Kérő egynemű betűi. 71. Kicsinyítő képző. 72. Vissza: Mindenség.

Beküldendő: a vízszintes 1., a függőleges 35. és 18. számú sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSEK — NYERTESEK

A két héttel ezelőtti rejtvény megfejtése: Künn téli szél zúg, a tűz alvófélben, és én egy szóra a rímet nem lelem. — A megfejtők közül vásárlási utalványt kap a szegedi Móra Ferenc könyvesboltban, ahol érte vásárolhat: Beke Róbert, Klauzál tér. Harsányi Pálné, Hámán Kató u. Kováts Éva, Mérey u. Sódar Istvánné, Bárka u. Tollas Domokos, Szőreg. Tóth Imre, Kossuth Lajos sugárút.

A beküldendő levelezőlapra olvasható névaláírást kérünk. Címünk: Délmagyarország Szerkesztősége, 6740. Szeged, Magyar Tanácsköztársaság útja 10. szám. A beküldési határidő mindig a megjelenéstől számított hat nap.

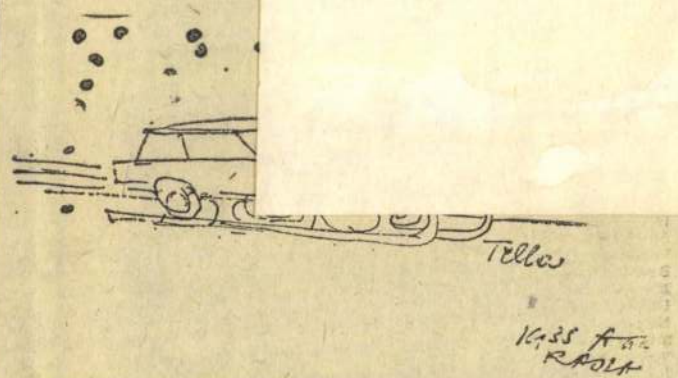

Autósoknak, hóakadály leküzdésére.

Meglepetés

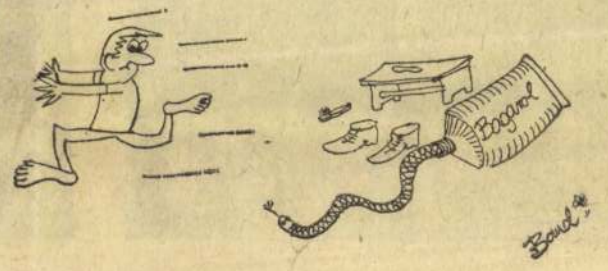

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 DEC 24
Délmagyarország Szeged

1021

Stefániai Edit

KARÁCSONYI MAGAZINUNKAT

Zoltánfi István és Stefániai Edit műveivel illusztráljuk.

A 6—7—8. oldalon Zoltánfi István olajfestményeinek reprodukcióit,

a 9—10—11. oldalon Stefániai Edit rajzainak és zománcképeinek reprodukcióit láthatják olvasóink.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 DEC 24
Délmagyarország Szeged
Stefanidi Edit

1021

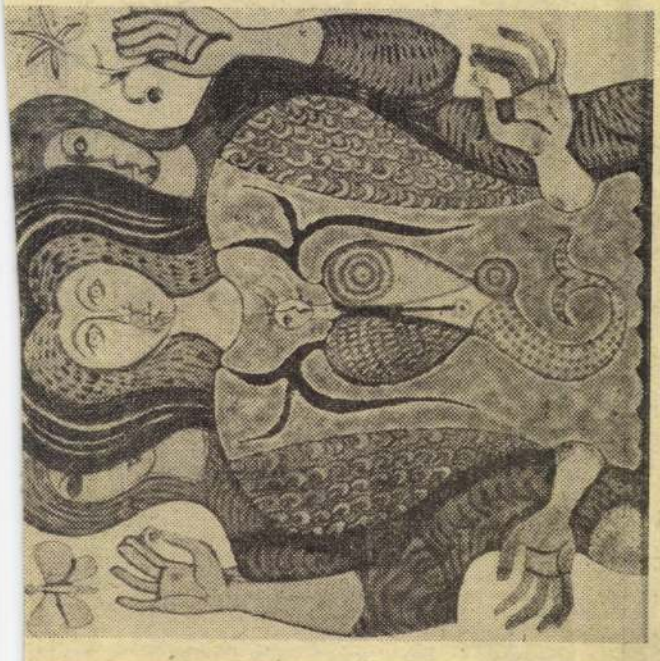

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1973 DEC 24

Délmagyarország Szeged

Stefániai kolit

1021

Akkor fejtjük meg a költő utolsó kezevonásainak értelmét, ha József Jolán könyvének lapjairól hagyjuk magunkra zúdulni a szárszói napok vacogtató légkörét, az esős, sáros november, a sivító balatoni szél leverő hatását, aztán idézzük az egyetlen meleget adó kályha körött összebúvó kis család képét, emlékezünk a Flórát váró, reményét belévető költőre. S mikor mindez odavetül az utolsó négy sor mögé, a jövőről lemondó költőből még mindig megismerjük a közösségi embert, aki a maga élete értelmetlenségének hitében sem feledkezik meg *a másik* emberről: legalább az legyen boldogabb...

Nem ez az egyetlen „leszámolás" és „összegezés" József Attila életművében. Az utolsó versek mindegyike ilyennek tekinthető. S a költő sosem egy versével fogalmazza meg az utókornak végrendeletét. Még Juhász Gyula is hány testamentumot, epitáfiumot, búcsút, „utolsó" verset írt. József Attila utolsó versének jelentőségét sem akarjuk megnövelni azzal, hogy valami különös, életműve egészének tanulságától elütő értelmet tulajdonítanánk neki. Mégis, van valami rendkívüli lélektani varázsa a halálos ágyon kimondott utolsó szavaknak. *Ultima verba.* A költő utolsó szavai ezek voltak, ezt suttogta reggeli imaként ama utolsó napon.

Akkor már tudhatta, mitévő lesz. A Victor Hugo verséből kiolvasott „jelek" nemcsak titkos „figyelmeztetések" voltak a végső tettre, hanem még — ahogy Németh Andor írta — a tennivalók „szcenáriumát" is megadták.

La conscience humaine est morte; dans l'orgie,
Sur elle il s'accroupit; ce cadavre lui plait;
Par moments, gai, vainqueur, la prunelle rougie,
Il se retourne et donne à la morte un soufflet.

Il s'accroupit — eszébe jutott vajon a régi verssor: *vonat elé leguggolni? La prunelle rougie* — a mozdony vörös lámpájára emlékeztette?

(Ő már nem fordíthatta le; Somlyó György átültetésében így ismerjük:

A lelkiismeret halott; e vad tivornyán
rátérdel ő; e szép holttest tetszik neki;
Olykor visszatekint, szeme vérben forogván,
A víg győztes és a holtat pofonveri.)

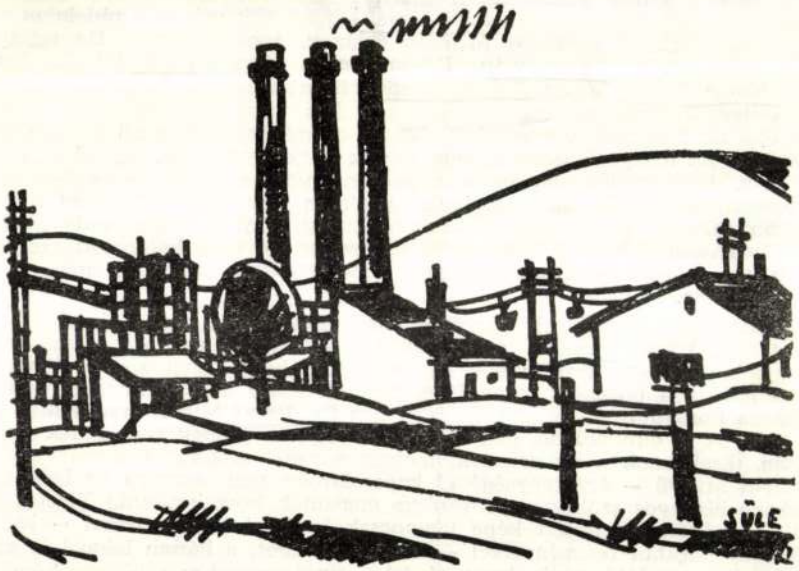

Süle István: Gyár

1021

MŰVÉSZET

JEGYZETEK A SZEGEDI TÉLI TÁRLATRÓL

Valamiféle „hivatalos" értékelésre nem vállalkozhat ez a néhány sor, inkább csak arról szólhat: mit ad a helyi viszonyokkal is még csak most ismerkedő nem szakember számára ez a kiállítás.

Az első élmény talán a meglepetésé. Harminchárom kép és két rézdomborítás: ennyi a kiállított anyag. Ha *érdemleges* mű nincs több, akkor — bár ha nem is örömmel — csak helyeselheti a látogató a bíráló bizottság szigorát. De vajon egészen bizonyos, hogy csak erről van szó? Vannak jelek, amelyek másról is beszélnek.

Maradandó élményt leginkább talán *Stefániai* Edit: *Fonál* c. guache-képe és *Fischer* Ernő *Domboldal* c. olajfestménye kelt. A Fonál határozott szerkezeti tagoltságú és mégis könnyed ritmikájú kompozíciójának egyiptomi szobrok tartását idéző emberalakjai a kultúrateremtés ethoszát sugallják. A kép a mindennapok tevékenységét emeli a szertartás magaslatára — a határozott formák s a finom vonalak kettőssége, az egyszerű fekete, barna, sötétsárga és fehér színek nyugodt váltakozása fegyelmezett s mégis inkább derűs világot teremt.

A szigorú szerkesztés, a térbeli elrendezés igénye még határozottabban mutatkozik meg *Fischer* Ernő igényes formakultúrájú vásznán. Erőteljes, tömör színfoltjai szinte tapinthatóvá teszik a megjelenített táj mélységi tagolódását, határozott félkörívű dombhajlatai előtt a házak négyszögeinek, fák gömbjeinek s a magasba nyúló, csaknem függőleges vonalainak zárt világában minden „a helyén" van. Komoly, sötét összhatású színvilágát azonban feszültséggel tölti meg egy-egy harsány sárga színfolt: a rend nem egyhangú ezen a képen, a konszonancia nem belső disszonanciák megformálva-legyőzése nélkül jött létre.

A határozott térbeliségre, a — korunkban annyira szükséges — rendteremtésre, a dolgok szigorú, szinte geometriai megformálására irányuló törekvés másoknál is megfigyelhető: legtisztábban talán *Sági* József egymásnak más-más oldalukat mutató tetők hajlatát-szögletét egységbe formáló Gyár c. temperaképén. De ugyanezt a törekvést mutatják pl. *Dér* István: *Udvarvége* és *Zombori* László: *Szénhordó* c. munkái, *Pintér* József képei; *Fontos* Sándor *Betakarítás* c. festményén is megfigyelhetők ilyen elemek, sőt, *Dénes* János erőteljes vonalvezetésű, szinte fametszetszerűen éles kontrasztokkal megoldott Szeged c. szénrajza sem áll távol ezektől a törekvésektől. Az irányzat azonban nem látszik mindegyiküknek egyaránt „a testére szabott"-nak. Fontosnál a lenyugvó napkorong vöröse körül örvénylőn kavargó sárgás kukoricaszárak és fekete gallyak nyugtalan színvilága (*Alkonyat* c. művén) megkapóbb, mint a *Betakarítás* monumentalitásig nőni így sem tudó alakjainak merev szabályossága, Dérnél is kárpótol az esetleg kevésbé határozott szerkezetért a *Tokaji táj* színben-vonalban egyaránt lendületesebb, dinamikusabb: élőbb és érdekesebb világa.

Természetesen szerepelnek merőben más irányokat képviselő alkotások is. Ilyenek többek között *Vinkler* László művei is — melyek azonban aligha legújabb vagy legjobb alkotásai közül valók (a naturális ábrázolásnál sokkal többet nem nyújtó A festő s a borongós levegőjével távolról kissé a századforduló hangulatát idéző Forum Romanum). Megint más színt hoz Cs. Pataj Mihály mozgalmas Párizsi utcája — de itt is elmondható, hogy ennél lényegesen jobbak szerepeltek legutóbbi kiállításán. (Ezek azok a mozzanatok, melyek a zsüri szigorú — a műveknek csak kb. 10 %-át átvevő — tevékenységével kapcsolatban nem annyira az igényességre, mint inkább bizonyos szűk szempontúságra engednek következtetni.) *Vlasics* Károly kulturáltan, szépen megfestett képe ugyancsak korábbi irányzatokkal — leginkább talán Rudnay korábbi festményeivel — tart rokonságot, a három képpel is szereplő *Erdélyi* Mihály naiv látásmódja, kavargó, friss színei megint más jelleget képviselnek (talán a tokaji Tisza-part ábrázolása kap meg közülük leginkább mozgalmasságával).

STÚDIÓ 64

A „FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK" BUDAPESTI KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Évek óta nincs Budapesten országos képzőművészeti tárlat, az egyéni kiállítások száma is csökkent, a Fiatalok Stúdiójának minden esztendőben megrendezett bemutatója így fokozott jelentőséget kapott. A Stúdió nyitva áll a fiatal művészek előtt. Így minden művész 35. életéve betöltéséig elvben részt vehet a kiállításon. S miután köztudomásúlag éppen a fiatal évek jelentik az egyéniség kibontásának, a kezdeményezéseknek időszakát, azt az időszakot, amikor még kevés esélyük van a megalkuvásnak, s a külső érvényesülési, üzleti szempontoknak arra, hogy uralomra jussanak a belső szándék, az invenció eredetisége felett, azzal a várakozással járhattuk az Ernst Múzeum termeit, hogy itt napjaink magyar képzőművészetének javával találkozunk. Hogy a tények nem mindenben feleltek meg a várakozásnak? Nem feltétlenül a művészek marasztalhatók el ezért. Pillanatnyilag ellenőrizhetetlen, hogy egy kiállításnak, egy művésznek az arculata, ahogyan ez a közönség előtt megjelenik, mennyiben a zsüri műve. Hiányoznak a kis galériák, ahol egy-egy művész gyakran és kötetlenebbül jelentkezhetnék — sőt, kíváncsiak lennénk egyszer egy „Visszautasítottak Szalonjá"-ra is, ahol a zsüri által elmarasztalt műveket láthatnánk. (Nem akarunk e kiállítás-ismertetés keretén belül vitát kezdeményezni afölött, hogy művészeti életünk felpezsdítésének vajon mik lennének a helyes módszerei. De azt hisszük, hogy állandó bár mégoly avatott zsüritag sem tudja pótolni a művész számára a közönség hangját, igényét, a nyilvánosság levegőjét.)

A fiatalok kiállítása színvonalas volt: festmények, szobrok, grafikák becsületes szakmai tudásról tanúskodtak, sok esetben bonyolult és rafinált artisztikus problémákat tartalmaztak. De az új utak törésére kész lendületből keveset tapasztaltunk. Nagyon érződik néhány idős főiskolai mester hatása, és olyan utánérzésből született műveket is láthattunk, amelyek annak a félreértett buzdításnak eredményei, hogy a fiatalok keressenek példaképet a haladó magyar művészeti hagyományokban. Így egyes festmények furcsa módon még az 1919-es Uitz Bélát követik, mások meg Bernáth Aurél, Barcsay Jenő felfogásához állnak túlságosan közel. Lírai, passzív hang az uralkodó, melyből nemigen csendül ki erőteljes, szenvedélyes vagy játékos reagálás a világ dolgaira, valamiféle ítéletmondás, az élet személyes, mindenkire külön-külön érvényes és kollektív tényeinek befolyásolni akarása, helyeslése, vagy tagadása. A képek jelentős része múlt aktualitások ismétlése. Annál nagyobb örömmel üdvözöltük azokat a festményeket, amelyek alkotójuk eleven, mozgékony szellemérő tanúskodnak, arról, hogy kialakították saját világukat, amelyben a környezet a megmunkálás nyomán sajátos ízt és színt kapott. E személyes hitelével győzött meg *Patai László* szélsőséges lélekállapotot, a dolgok különös dimenzióban való megjelenését idéző „Ember és állat"-ja, *Lakner László* „Politechnikai szertárszekrény"-e, ez az elidegenedett, saját törvényeinek engedelmeskedő tárgy képmása, *Altorjai Sándor, Garabuczy Ágnes, Gyémánt László, Fejér Csaba, Deményi Miklós, Dezső József* egy-egy munkája. Ha a festők műveiben sok volt az utánérzés, a szobrászokéban sok az ujjgyakorlat. Kiállított tárgyaik többnyire kisplasztikák, amelyek óvatos tapogatózások a Főiskolán elsajátított klasszicisztikus modellábrázolási szabályok után az emberi alak forma- és mozgásproblémáinak további bővítésére. Ezek az alakítások jók, de még nem eléggé kibontottak, egyéniek. Külön-külön színt képvisel a kedvesen groteszk vonásokat kiemelő *Ligeti Erika, Kiss Nagy András, ifj. Pál Mihály*, a drámaibb szemléletű *Józsa Bálint, Meszes Tóth Gyula*, a dekoratív, stilizáló *Bencsik István, Kaufmann Ágota* Két portréja legszabadabb a mesterek adta szabályoktól: sokkal inkább valami elementáris képalkotási kényszerből születtek ezek az ősi rituális maszkokra emlékeztető fejek.

Mint a kiállítások zömén, itt is a grafika mutatkozott a legelevenebb műfajnak. Érdemes lenne kielemezni ennek okait. Talán annak köszönheti mozgékonyságát, hogy kevesebb követelménnyel terhelt, mint a két másik „nagy" műfaj, s az *előírt* követelmények helyett több *valóságos* igénynek tud megfelelni. És itt, ahol műfaji szabály az intimitás, nem zavar az a túlságos passzivitás, ami a festményeknél és szobroknál kifogásként merülhetett fel a nézőben. (Szinte XIX. századi módon őrzik az itt kiállító művé-

A helyi színeket, az alföldi, vagy közelebbről szegedi jegyeket kevéssé viseli magán a tárlat: az említettek között leginkább *Vlasics* és *Fontos* vásznain mutathatók ki ilyen sajátságok, mellettük *Dorogi* Imre tájképe, *Nyilasi* Imre *Tél a Tiszán*-ja, *Papp* György *Asszony köcsöggel* c. képe emelhető ki ezzel kapcsolatban. De aligha központi kérdésről van itt szó: a táguló világ szükségképpen emeli magasabbra, a közvetlen látkörön túlra az ember, a művész tekintetét, ez pedig természetszerűen vonja maga után a helyi színek ritkulását, a sajátosan tájegységekhez kötött látásmódok érvényesülésének korlátozódását a festészet világában is.

Külön kell még szólni *Tóth* Sándor rézdomborításairól. Nem csupán azért, mert — elsősorban a lüktető ritmust tiszta harmóniává csöndesítő szép *Tavaszi futtatás* — mindenképpen a tárlat értékesebb alkotásai közé tartozik, hanem azért is, mert egyedüli képviselője egy másik műfajnak. A szobrok már teljesen hiányoznak erről a kiállításról — s nem tudjuk pontosan: miért. *Stefániai* Edit is szobrász, *Tóth* Sándor is az — a külső feltételek hiányoznak talán ahhoz, hogy ilyen művek is szülessenek Szegeden? A kívülálló nem tudja eldönteni. Csupán annyit mondhat: hiányt érez, s jó volna, ha a legközelebbi tárlatról nem kellene ezzel a részbeni hiányérzettel távoznia.

TAMÁS ATTILA

Fischer Ernő: Domboldal

LÁTOGATÁS VINKLER LÁSZLÓ MŰTERMÉBEN

Szeged egyik legjelentősebb festője Vinkler László. Mint a Tanárképző Főiskola rajztanszékének legrégibb tanára, rajztanárok és jó képességű festők egész sorát nevelte föl, látta el életre szóló tanácsokkal. Nekem, mint kartársnak és barátnak, megtisztelő és egyben igen nehéz feladat róla írni, gazdag munkásságát elemezni.

Vinkler László a legnehezebben megközelíthető festők közé tartozik. Mindenki elismeri művészi kultúráját és mesterségbeli felkészültségét, de sokan kétkedve fordulnak el szerteágazó tevékenysége láttán. Ha azonban kissé figyelmesebben megyünk végig pályáján, fel lehet fedezni a következetes harcot úgynevezett „útkereséseiben". Azok közé tartozik, akik a maguk emberi útjának, mind újabb élettartalmakkal telítődő, a régebbinek ellentmondó, majd azt ismét felemelő mozgásának kifejezését tartják lényegesnek. Valójában nem is áll olyan elszigetelten ezzel a belülről kényszerülő feladattal, hiszen ha csak a magyar művészet történetén nézünk végig ebben az évszázadban, igen sok mesternek voltak „korszakai", amelyek bizony stiláris ellentétekben is kifejezésre jutottak. (Itt elsősorban Kernstockra, Vaszaryra, Pór Bertalanra gondolunk. Ennek a fejlődési menetnek dialektikája persze Picassónál bontakozik ki a leghatalmasabban, s általa lesz a XX. század legjellegzetesebb vonásává.) Szerencsésebb az a múlt századi festőnemzedék, vagy a jelenkornak néhány alakja, akik megtalálták a maguk nyelvezetét, nem viaskodva a kifejezés formáinak sok lehetőségén, életük végéig problémamentesen dolgoztak. Minden művész beleszületik egy szituációba, beletanul egy iskolába: ez a szituáció esetleg egybeesik a kor lényeges tartalmával, tartalmazhatja a történelmi irányzatot, de ellentétben állhat vele. A művész, ha művész, át kell hogy itassa saját sorsát a történelem szélesebb mozgásának ritmusával. Minél nagyobb az ellentmondás az egyéni sors és a történelmi tendenciák között, annál gigászibb a feladat, és nem is sokan vállalkozhatnak sikerrel ennek megoldására.

Vinkler a polgári gyermekkor után, amelyet a régi mesterek iránti spontán rajongás jellemez, Karlovszky akadémikus, de Munkácsy hagyományait is közvetítő, majd Glatz nagybányai, de elbizonytalankodott szemléletű iskolájába kerül. Ezután utazik Rómába, ahol meglehetősen tanácstalanul várja a klasszikusok szózatát. Már akadémiai évei alatt is érzi iskoláinak és benső hangjának ellentmondását. Rómában elveti emberi és gondolati kötöttségeinek egy részét, és csak hazatérve, kezdenek alkotó szándékokban is hatni a római esztendőben befogadott tartalmak. Monumentális feladatokra vállalkozik — freskókat fest, elsősorban a petőfitelepi templomban. Eközben jár Párizsban is, ahol (1937-et írunk) Picasso Guernicája látható ekkor, meg egy Van Gogh-kiállítás, egy Greco, s a francia művészet nagy seregszemléje. Ott van Muhina hatalmas forradalmi szobra is. Mindez csak erősíti azt a belső hangot, amelyet nem tudtak sem határok, sem iskolák elnyomni benne. Mi az igazság, mi a művészi igazság? Szinte tragikus az a küzdelem, melyet vív, hiszen maga az élet is változik, az ember fejlődik, a társadalom átalakul — minden változást, belsőt és külsőt asszimilálnia kell, hajsza korokon és stílusokon át. Mindennel azonosulni, és magát egy belső hang hívására — e hang nyilván az ellentmondásoké — megkülönböztetni a leendő érdekében, ez alkotó módszere. „Távol a művészet céhszerű művelésétől, egy történetfilozófiai koncepción dolgozom, bármit is teszek" — mondja Vinkler. — „A polgári művészet az eklekticizmus óta elvesztette spontaneitását, s azt csak egy elleneklekticizmusban nyerheti vissza, ahol a forma nem a feladattól előírt tetszőleges, főként kész szabályoknak alávetett stílus, hanem az aktuális élettartalomhoz adekvát forma kikristályosulása. Idegen tőlem a külsőségesen kialakított stiláris egység, mesterségesnek, életidegennek érzem, s csak akkor fogadom el, ha az életmód egysége nyilatkozik meg benne."

Neki távolról sem adatott meg ez az egység, élete újabb szituációk felé sodródik, egyéni és társadalmi sorsfordulók között próbál helytállni. Ebben a küzdelemben mégis megtartani a fejlődés szerves, belső szükségből épülő rendjét; ez az igazi feladat. Meg lehet-e oldani? — teszi fel Vinkler a kérdést, s mindjárt válaszol is rá: „Madách is csak biztatást ad, megoldást nem tud ő sem. Voltaire, Goethe is az utolsó szó jogán javasol megoldást — de azt már harcán túlinak feltételezi."

S hogy a művekről közvetlenebbül is szóljunk: a nagy klasszikusok hagyományainak hatása érződik korai munkáin. Lehetett volna miniszterek arcképfestője,

szek a műfajok határait. A festés és mintázás keverésének játékos ötlete nemigen merül fel és az ezzel esetleg karöltő összművészet gondolata sem; az a gondolat, hogy festmény, plasztika és az ezeket befogadó tér, az épület, vagy szabad térség egymásra hatnak és egymással vonatkozásba kerülnek. Úgy tűnik, a kiállított művek egyike sem készült azzal a céllal, hogy kollektív szemlélődés tárgya legyen. E hiányosság ismét a fiatal művészek elszigeteltségét, a pezsgő művészeti közélet hiányát tanúsítja.

A grafikai teremben felsorakoztak *Kondor Béla* mikrokozmoszának benépesítői, az emberi agyból kipattant organikus-mechanikai lények, *Gross Arnold* elvarázsolt mesevilágának lakói, s *Maurer Dóra, Gy. Molnár István, Gyulai Liviusz, Gacs Gábor.* Gyémánt László lapjain a tárgyak merész társítások révén, bizarr, külső megjelenésükkel igazabb, tartalmukat teljesebben kifejező rendbe igazodtak. E művek technikája egyénileg alakított, változatos, a témával szorosan összeforrott.

Egészében sok biztató vonást tartalmazott a fiatalok kiállítása. De szeretnénk megismerni a résztvevőket közelebbről is, egyéni kiállításokon, ahol többet vallhatnának magukról.

KÖRNER ÉVA

Kaufmann Ágota: Fej (terrakotta)

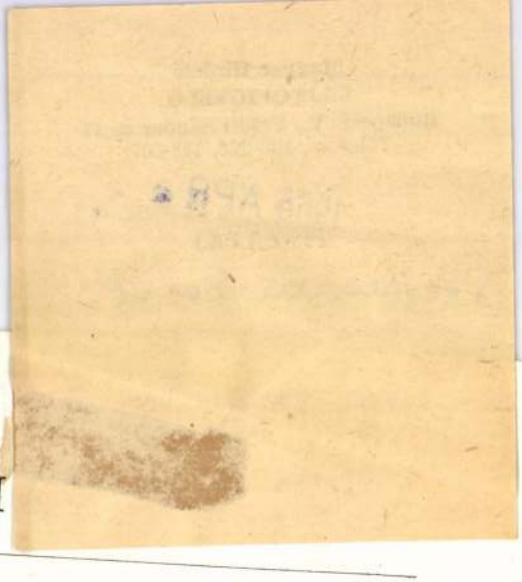

KRITI

SIMON ISTVÁN: A VIRÁGFA ÁRNYÉKÁBAN

1953—63 közt írt tanulmányait, kritikáit, cikkeit gyűjtötte egybe Simon István ebben a kötetben. Klasszikusaink és élő irodalmunk számos képviselőjének példái nyomán megszoktuk már, hogy ez a „kiegészítő műfaj" mindig érdekfeszítő, tanulságos, és nem utolsósorban színvonalas eredményeket ad, mert hatványozottan érvényes rá az az igazság, hogy a megítélés nemcsak a megítéltre, hanem az ítélőre is jellemző. Várakozásunkban most sem csalódtunk.

Simont a tájékozódásban, az *Arcok—művek* és *Égtájak* megválasztásában szubjektív benyomásai irányítják, de ezeknek a legbenső élményeknek mélyén mégis a költő ars poeticája bontakozik ki. Tanulmánykötetéről csorbíthatatlanul elmondható ugyanaz, amit ő Mikszáth irodalmi tanulmányairól írt: „A legnagyobb élmény azonban az író igazsága, szenvedélyes hitvallása az igazi irodalom mellett." Valóban, a stiláris szépségeken lírai hangulatú személyes emlékezéseken, találó mesterségbeli megállapításokon túl is a kötet legnagyobb értékét az a meggyőződéstől fűtött szenvedélyesség adja, amellyel az irodalom fontos társadalmi szerepét vallja.

Ez a vezérelv szabja meg szelekcióját és értékelő módszerét is. Simon nem a hibásat, a nem tetszőt veti elmarasztaló bírálat alá, közvetlenül érvelve és hadakozva ellene, hanem inkább a vonzót, a szépet, az igazi irodalmat, a jó példát állítja elénk. Úgy válogat a könyvek sokaságában, hogy a kiemelt életpályák, alkotások valamilyen vonatkozásban az igazi irodalom eszményét testesítik meg. Ezért jellemzi elsősorban kötetét az elismerő szó, és csak ritkán a bíráló.

Szándékának következetes végigvitele az, hogy dicsér, sokszor megejtő rajongással, mert arról ír, ami megragadja, és aminek meg alósítására költészetében ő is törekszik. Számára Móricz valóságismerete intő példa és legkevésbé sem holt hagyomány. Példa arra, hogy a „sejtjéig ismerni kell" a népet, a társadalmat, „amelyről nemcsak elméletileg kell állandóan fejtegetésekbe bocsátkozni." Útmutatás a tartalmas forma Csanádi Imrénél, Benjáminnál, Illyésnél; hogy Illyés versei „egy-egy darab élet", hogy Kis Ferenc nem csillogó semmiségeket fabrikált verssé, hanem osztálya sorsát a sajátjaként fejezte ki. Útmutatás Benjámin László nagy emberi gondokkal való viaskodása, felelősségtudattal vállalt költői harca még ellentmondásaival is.

A sort tovább folytathatnánk, de az eredmény ugyanaz lenne: akár a múlt nagyjairól — Vajda Jánosról, József Attiláról, Radnóti Miklósról —, akár a ma élőkről ír, olyan irodalmat, olyan írói egyéniséget hirdet, „amely tudatosan formálni akarja a társadalmat, s korának krónikása akar lenni."

A szocialista irodalom fejlesztésének parancsoló szükségessége a kötet alapgondolata, s ezt a követelményt a társadalom fejlődése diktálja kérlelhetetlenül. Nem lehet véletlen, hogy Simon kötetének első és utolsó írása egyaránt az olvasókról szól, s ezzel mintegy keretbe foglalja a többi, jórészt írókkal foglalkozó tanulmányokat. Simon többször is hangsúlyozza, hogy jelenünk egyik szép szimbóluma, az ember és a könyv, az olvasó emberek számának ugrásszerű megnövekedése fokozott felelősséget ró az írókra, megnöveli az irodalom sokrétű társadalmi nevelő szerepét. „Az idő egyre inkább sürgeti, hogy föltegyük a kérdést: kinek is írunk, vagy kinek is szerkesztünk? Azoknak, az ország lakosságához képest csak néhány ezreléknek, akik ma még nyomást gyakorolhatnak az irodalomra, vagy a többségnek, akik nem orrfintorítással veszik tudomásul a kort, hanem élik a maguk módján, sőt alakítják?" Nem a forma demokratizmusának hamis és elcsépelt problémájáról van itt szó — Simon másutt világosan kimondja, hogy a legmerészebb kísérletezést is jogosultnak tartja, ha a nemes cél szándékával történik —, hanem arról, hogy a senkit sem érdeklő, kis magánérzelmecskék, az ijesztően elszaporodott s különösebb jelentőség nélkül versbe került madarak, fák és csillagok helyett azoknak gondjait és örömeit vegye vállára egész

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 ÁPR
TISZATÁJ
Stefánia Edit

vagy templomok freskófestője. Ő azonban megigézetten figyel, s hogy magát megtalálja: tovább megy. Szicília vonzza, az Etna tövén tárul ki a természetnek.

A háború után a mindennapi élet kérdései állnak előterében. 1945-ben és 46-ban quattrocentói élességgel fogalmaz, az 50-es években szélesebben hordja fel színeit a vászonra. Majd dekoratívabb színvilágot alakít ki magának. A 60-as évek a keserűség és háborgás évei: a „fekete korszak" nevet érdemelnék ez időszak munkái. A tus fontos kifejező eszközévé válik. A fehér és fekete, a minden lehetőséget és mindennek lehetetlenülését kifejező két szín: a haláltánc nem véletlenül kapta Holbeinnél a fametszet formát, Derkovits is tudatosan ebben a kontrasztban alkotta meg a Dózsa-sorozat képeit. Vinkler „fekete korszaka" kettős arculatot mutat. Részint a káosz erőinek fájdalmas himnusza szólal meg bennük, részint a nagy emberi sorskérdésekkel való szembenézés, az igazság diadalának vágyát fogalmazzák meg. A gyilkos gyomor című kompozíció az emberi-állati lét tragikus törvényét célozza, a Prokrusztész-probléma a demagógia elleni tiltakozássá szélesedik. Herakles és Anteus harca a maga földjén senkit nem tűrőnek és a nagyobb erők végzethordozó küldöttének örök küzdelmét példázza. A „Dózsa feje" a történelem fenyegető példája; az eltemetett igazság felhasítja a földet, az „1917-ben" az elnyomottak világrengető forradalmát ünnepli.

Vinkler László kis műtermének falai, polcai roskadoznak egy küzdelmes munkás élet alkotásaitól, amelyek újabb és újabb meglepetéseket tartogatnak a látogató számára.

CS. PATAJ MIHÁLY

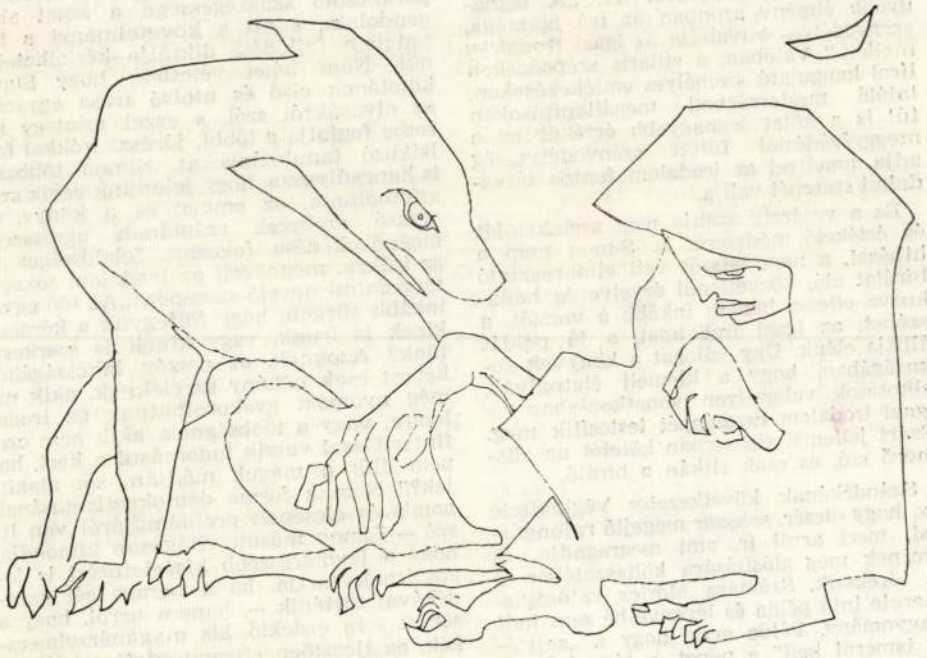

1962 X 1

Vinkler László: Ötvenedik születésnapomra, magamnak

ern konyha
ŰHELYTITKAI

marhahús 45—60, a zöldségfélék 15—20 perc alatt párolódnak, illetve sülnek át. A baromfihús közül a mélyhűtött konyhakész baromfihús elkészítési ideje például *rövi-*

debb, mint a piacon vásárolt, vagy saját nevelésű baromfié.

Hadd hízzon a lelkem!

A tápértékben gazdag étkezést tehát egy kis figyelemmel biztosíthatjuk családunk részére. De tisztázni kell, hogy mennyi élelmet fogyasszunk az egészségügyi normák szerint. Különösen az édesanyák hajlamosak arra, hogy »hadd hízzon a lelkem!« jelszóval

hatjuk a legtöbb segítséget a gyermek növekedéséhez, egészségéhez. Ilyenkor tavasszal különösen több vitamindús főzeléket, halat, belsőségeket, tejet és tejterméket, tojást és — ha hozzájutunk —, mélyhűtött gyümölcsöket iktassunk a család étrendjébe.

Hányszor egyen a gyermek?

— Annyiszor, ahányszor éhes —, mondaná az egyszeri asszony, pedig mint mindennek, a rendszeres étkezésnek nagy szerepe van a gyermek fejlődésében. *A napi ötszöri étkezés elegendő minden jó étvágyú gyermeknek, s ez ma már orvosilag is ajánlott étkezési rend.*

Bőséges reggeli —, nem rántott leves, hanem kávé, tej, kakaó, vajaskenyérrel, felvágottal, vagy sült, főtt tojás. Tízórai —, vajaskenyér, zsíroskenyér, zöldhagymával, retekkel, paradicsompürével, vagy »vitapriccal«. Ebéd az ekosan főzött kétfogásos déli étkezéskor. Délután kenyér, amire dzsemet vajat fel-

Szegedszl

Ismerkedjünk meg Ogyesz sza egyik utcájával. Testvér városa tiszteletére Szeged utcának nevezték el. Néhány évvel ezelőtt helyén puszta ság volt. Egyszer építők jöttek és mint a mesében egyik a másika után emelkedtek és nőttek ki a sokemeletes lakóházak.

Ma már csaknem beépült az utca. Mi az ami szembe ötlik? Tágasság, szélesség, az építészeti együttes méretei. Nyoma sincs a szűkösségnek és zsúfoltságnak, amely a régi ogyesszai utcákat jellemzi. A lakásokban fény és naptenger.

A 100-as lakásban

A Szeged utcán van élelmiszerüzlet, vendéglő, kávéző, óvoda, takarékpénztár, poliklinika, gyógyszertár és mosoda. Nemrégen bútorüzlet nyílt. Most betérünk a Szeged utca egyik házába. Ismerkedjünk meg és beszélgessünk néhány lakóval.

Mégállunk a 16. számú ház főbejáratának árkádja előtt. 128 lakás. Egész lakókombinát. Belépünk a 100. számú lakásba, ahol P. I. Gnyilicskij lakik.

Maga a házigazda, ala-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

1964 MÁJ 10.

102

STEFÁNIAY EDIT: ILLUSZTRÁCIÓ BARTÓK: A KÉKSZAKÁLLÚ HERCEG VÁRA CÍMŰ OPERÁJÁHOZ

nió Legfelsőbb Tanácsának a Minisztertanács elnökénél

ob Tanácsának
ldöttsége, ame-
ZKP Központi
agja, az Ukrán
nti Bizottságá-
felsőbb Tanács
örvényelőkészítő
et, szombaton
magyar hősök
nűvet a Hősök
t a Szabadság
nél is.
dalmi Munkás-

Paraszt Kormány elnöke és Kisházi Ödön, az Elnöki Tanács helyettes elnöke szombat délután fogadta a Szovjetunió Legfelsőbb Tanácsának küldöttségét. A magyar államférfiak hosszabb szívélyes eszmecserét folytattak a delegációt vezető P. J. Seleszt-tel és a többi szovjet vendéggel.

A baráti találkozásnál jelen volt Vass Istvánné, az országgyűlés elnöke és G. A. Gyenyiszov, a Szovjetunió budapesti nagykövete. (MTI)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DÉLMAGYARORSZÁG

Stefániay Edit

1965 DEC 12.

1071

STEFÁNIAY EDIT: LÁTOGATÁS

VASVÁRI ISTVÁN

Sz

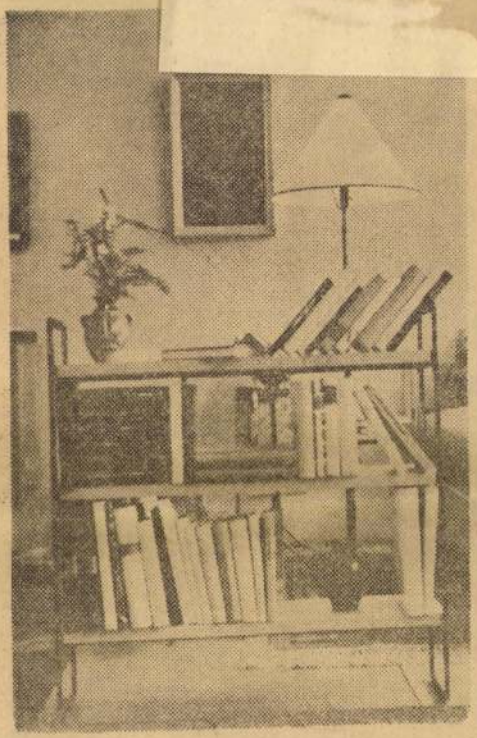

A Képcsarnok Vállalat szegedi üzletében iparművészek te
ket mutattak be. Két fenti képünk a kiállításon készült:
kásba illő, kovácsolt vasvázas könyvespolcokról.

Stefániay Edit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 AUG 7.

DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

STEFÁNIAY EDIT

MAGÁNY

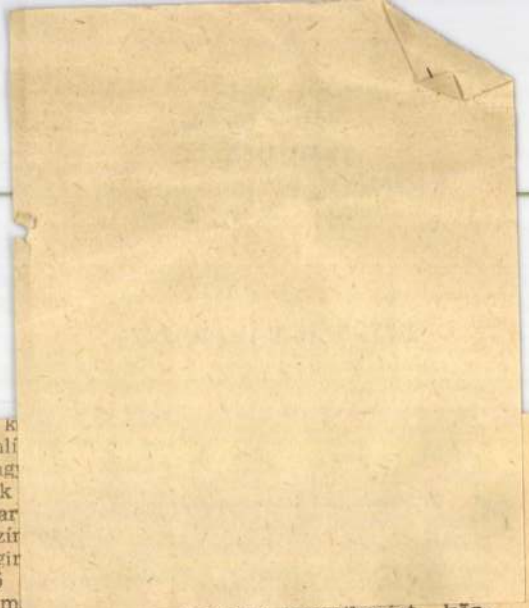

...földmunkák 55, a betonkeverés 35, a habarcskeverés 25, az aszfaltburkolatú útpályakészítés 36 százaléka komplex gépláncok felhasználásával történt. Jól mutatja a fejlődést, hogy míg 1960-ban a falazás 84 százaléka kisméretű téglával történt, 1965-ben ez az arány már 36 százalékra csökkent, a nagyblokkos falszerkezetek aránya pedig 2-ről 25 százalékra nőtt!

Az eredmények ellenére az építőipar elmaradt a II. ötéves terv előirányzatától; a tervezett 63,9 milliárd forint helyett a teljesítés 59,5 milliárd forint értékű volt.

● Melyen az állami építőipar előtt álló legfontosabb feladatok 1966-ban?

— A legfontosabb feladat ez évben is a beruházások határidőre történő megvalósítása. Az idén mintegy 250 értékhatár feletti objektumot kell befejezni, s ebből 18 a kormány által kiemelt munka. Átadjuk — többek között — Nagylakon a pos... Külön megemlí... átlagosnál nag... ben kívánjuk ... mélyépítő ipar... és műszaki szín...

A gazdaságir... szer készülő ... összhangban m... péseket teszünk, hogy a vállalatok közvetlen adminisztratív irányítása helyett egyre inkább előtérbe kerüljenek a közvetett irányítási módszerek. Így például az értékhatáron vagy limiten aluli munkák elvégzésére a kivitelező vállalatok tételes kijelölést nem kapnak. A vállalatok maguk dönthetnek, hogy a részükre tételesen kijelölt — népgazdasági szempontból különösen fontos, értékhatáron felüli — munkákon kívül milyen egyéb építési munkák elvégzésére vállalkoznak. Itt figyelembe vettük, hogy a központi szervek nem mindig tudják helyesen mérlegelni azokat az érdekeket, amelyeket a helyi szervek jobban ismernek. Ugyanakkor a kivitelezők az építőipari kapacitás koncentrált operatív beavatkozást, közvetlen intézkedést a vállalatok irányítására.

● Végül hallhatnánk valamit a harmadik ötéves terv építőipari előirányzatairól?

— Az építés iparosításának néhány aktuális irányelvét emelném ki.

Változatlanul fontos az építési programok elemzése alapján egységes, tipizált szerkezeti rendszerek kialakítása. Teljes erővel folytatjuk a lakásépítés iparosítására a házgyárak építését, a házépítő kombinátok létrehozását, a nagypanelos építés elterjesztését, az egységes ipari és mezőgazdasági vázszerkezetek gyártásának a megszervezését.

A többszintes lakóházak és középületek építésénél a korábbi...

Stefániai Edit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 MAR 2-7.
DÉL-MAGYARORSZÁG

1021

STEFÁNIAY EDIT

VIGASZ

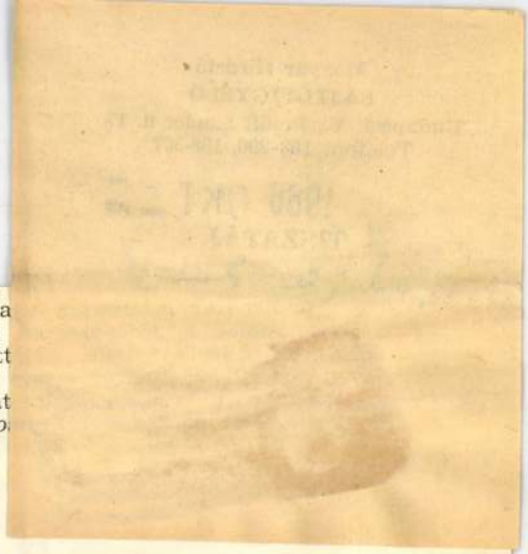

...mantás után rendre megcáfolja az el-
...ene felhozott vádpontokat, mégpedig
...gy, hogy közben valóságos *vádbeszé-*
...let mond a letűnt monarchia és az
...ellenforradalmi rendszer ellen. A ha-
zafiatlanság vádját nem csupán elutasítja, hanem ragyogó érvek és megdönthetetlen tények felsorakoztatásá-

...ízelítő a na
és újságíró
szerző élett
dezte sajtó
zá új adat
előszót. (Ko

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 OKT
TISZATÁJ
Stefániai Edit
1021

Stefániai Edit: Vietnami nők

1985 JKT 26

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

Stefanicsy Edit

Hétfőn megnyílt a kecskeméti Művész-klubban Stefanicsy Edit iparművész zománcképkiállítása. A kiállításról november 3-án este 7 órakor vitát rendeznek.

Stefánnai Edit
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Szegedi Egyetem.
1966 III/8

1021

Várakozók

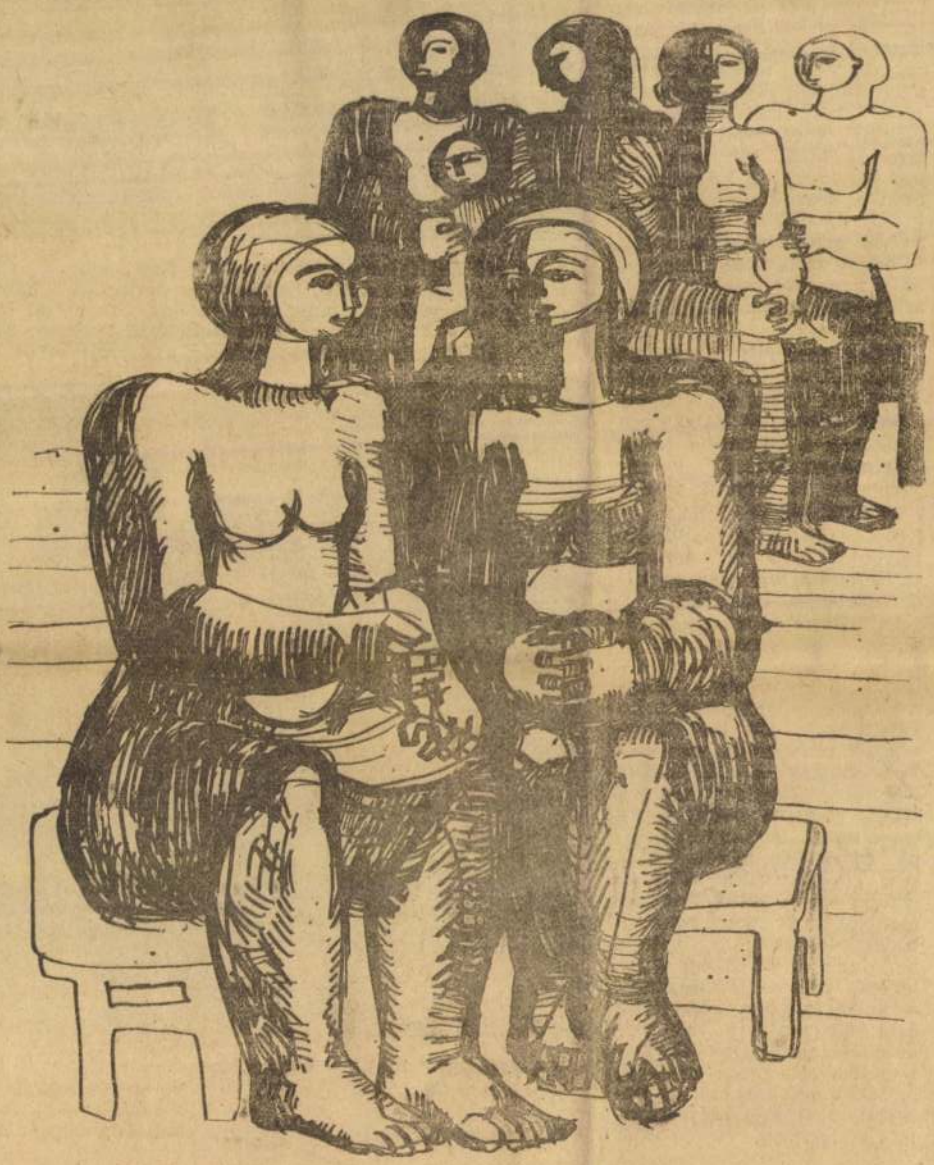

STEFÁNIAI EDIT BAJZA

szültség mellett. Olyan esetekben lehetne hasznát venni az ilyen pontozásnak, ha például valahol van 60 jelentkező és csak 30-at vehetnek fel, akkor az azonos pontszámú tanulóknál figyelembe lehetne még venni a magatartás és az egyéb jellemzők pontszámait is. Említést tett még arról, hogy vannak olyan országok, ahol a tanulóknak csak azokból a tárgyakból kell érettségi vizsgát tenni amilyen szakon kívánják tanulmányaikat folytatni. A profilozás már a középiskolában megindul. Az előadó beszélt továbbá arról, hogy a KISZ feladata az is hogy megnézze a tanulókat milyen felkészültséggel jöttek a középiskolából.

Főleg azoknak a fizikai dolgozóknak a gyermekével kell többet foglalkozni, akik hátrányos helyzetben vannak a különféle követelményrendszerű középiskolák és egyéni körülmények miatt.

Ezt a segítést a harmadik évfolyamon már ki lehetne szélesíteni a tudományos káderfelkészítés irányába.

Dr. Koncz János szólt végül a KISZ kommunista és tömegjellegéről. Hangsúlyozta, hogy túlságos leegyszerűsítése a dolgoknak, ha valaki azt állítja, hogy azért vannak problémák, mert sokan vannak a KISZ-ben. Nálunk tömegszervezet a KISZ, alapelve pedig a rétegpolitika. Az érvénybelépő új KISZ felvételirendszer perspektívákat állít az ifjúság elé. A KISZ feladata továbbá, hogy programot és érdekvédelmet biztosítson tagjainak. A KISZ-nek a jelenlegi három fő feladatát a következőkben állapította meg: élethivatásra való felkészítés, a fiatalok öntevékenységének megszervezése, az általános, szakmai és politikai műveltség helyes arányának kialakítása.

A Jancsó Kollégiumban noha befejeződött már a vizsg legzés napjai, a másod-, harmadéves orvostanhallgatók veszik a jegyzeteket, tankönyveket, épp úgy, mint a v talán hamarabb leteszik őke

Képünkön: egy szobaközösség a kollégiumból —

S a délelőtti-délutáni előadások, meg az esténkénti tan kapcsolódásként pingpongozni, vagy, mint képünk muta partit végigkibicelni is

Ha épp nincs mozi-, színházjegy, randevu, vagy más

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Stefániai Edit
CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1966 MÁJ 14.

6 HÍRLAP

1021

A II. Dél-Alföldi Tárlat Vásárhelyen

A múlt év májusában az I. Dél-Alföldi Tárlatról távozva inkább a *kezdeményezés dicsérete* hagyott nyomot a szemlélőben, mint a kiállított művek kvalitásai. Néhány jelentősebbnek mondható alkotás köré sorakoztak a többiek anélkül, hogy különösebb izgalmat keltettek volna. Sajnos azt kell megállapítanunk, hogy a most Vásárhelyen levő II. Dél-Alföldi Tárlat anyaga sem bővelkedik meglepetésszerűnek ható alkotásokban. A katalógus előszavának abban igaza van, hogy *„a mostani kiállítás egyenletesebb és szellemében is összeforrottabb"* a tavalyinál, de ez a szélesebb skálájú tárlat sem nyújt sem *stílus* szempontjából, sem *tartalmai* vonatkozásokban lényegesen újat; olyat, ami a műtermek mélyén forrna, s előrevetné árnyékát próbálkozásoknak, kísérletezéseknek, tartalmi előrelépéseknek. A szegedi és a békés megyei kiállítók számszerű növekedése nem jelentette ezúttal a tárlat színvonalának értékbeni gyarapodását, legfeljebb a műfajok gazdagabb felvonulását, ami felett viszont vitatkozni lehet. Egyedül a zománcfestés az, ami e tárlatra kívánkozik, a fainterzia és a kavics mozaik máshol kér helyet magának.

STEFÁNIAI EDIT: FURULYÁZÁS

A tárlatlátogató örömmel nyugtázza *Dér István* egyenletes fejlődését, amelyben most kiállított két képe *(Itatás, Alkony)* megerősíti. Úgy érződik, hogy mondanivalójához színben és formában egységre lelt. Különösen *Itatás* című alkotása az, ahol kiegyensúlyozottan vall élményvilágáról. *Zombori László* vörösben játszó *Csendélet*-ét valami kedves melegség önti el, *Halászbárká*-jának felépítettségét kell hangsúlyozni. Grafikái is arra utalnak, hogy a jövőben több figyelmet kell rá szentelni. *Pintér József* rideg sík-megoldásait csak átmenetnek szeretnék tekinteni, — az az érzésünk, hogy sokkal több humánum és technikai tudás rejtőzik benne, mint amit *Lesnói házak* és a *Külváros* elárul. *Erdélyi* Mihály franciássága „vendég" a tárlat összességében, amit nyújt, azt színvonal jellemzi. *Fontos* Sándor egyik képében *(Barna fatörzsek)* érdekesen fejlesztette tovább merész vonalvezetését, de *„kukoricás"* képeinek harsány színvilágával nem tudunk egyetérteni. Ami sok, az sok — mégha a tűző nap fénytúlzásait figyelembe vesszük is.

Almási Gyula Béla két tájképe közül — úgy véljük — vita nélkül a *Tél* a megkapóbb. Mindent átfogó kéksége és a kép elrendezettsége jó összhangban nyújtja a tájélményt. *Fejér* Csaba két képe festői árnyékban gazdag. *Fülöp* Zoltán bizonyosan „tárol" műtermében kiérettebb alkotásokat, mint amit kiállított. *Hegyi* Ferenc most kiállított öt képe közül a *Kendervágók* az, ami felkelti fokozottabban a figyelmet. Az *Árva tanya* hideg színei ellenére sem juttatja kifejezésre a szánt mondani valót. Van egy olyan érzésünk képei láttán, hogy kissé leragadt eddigi színhasználatában. *Fodor József* Gőzös-e leegyszerűsített megoldását kulturált előadás módja igazolja. Az utóbbi évekhez viszonyítva *Lelkes* István ezúttal szerepel legjobban. Különösen biztató *Vontatók* című képe, de ebből is hiányolnunk kell a kellő karakterérzéket. Az őt körülvevő embereket éppen sajátos vonásaik teszik rögzítésre méltóvá. *Kovács* Mári *A szobám este csillanynál* című kis képe üdeségével kedves színfoltja a tárlatnak. *Szalay* Ferenc két kis képe intimitásával, felépítettségének biztonságával hat.

A fel nem soroltak közül úgy érezzük egyedül Koszta Rozáliánál vehető észre karaktérzékbeli fejlődés.

A tárlat legerősebb egyénisége kétségtelenül *Németh József*. Három igen figyelemre méltó alkotásával *(Ablak előtt, Asszonyok kosárral, Szoptató anya)* jogosan érdemelte ki a most első ízben kiosztásra került Koszta-plakettet. Különösen az *Ablak előtt* című portréjának tömörsége, színegysége és karakterizáló készsége fogja és köti magához a szemlélődőt. Az *Asszonyok kosárral* is jelentős továbblépés — a kontúrok megoldásában érezzük stílusegységén belül a gondos, a kiérlelt mívességet. A *Szoptató anya* monumentalitásra törekvő vonalvezetése ellenére sem kelti a befejezettséget. Két kisebb alkotása *(Táj lovakkal, Ökörfogat)* „nagy" képei árnyékában is érzékeltetik Németh József festészetének világát.

A tárlat grafikai anyaga figyelemre méltó. *Kajári* Gyula erőteljes drámaisága és *Szalay* Ferenc finom — szinte lírai — megnyilatkozásai alkotják a két végletet. Kajári kék krétával készült illusztrációi *Hölderlin „Párkákhoz"* című verséhez a felfokozott érzelmi világ hű tükörképei. Sárga-fekete *Bejáró*-ja egyike legszebb krétarajzainak. Újdonságként hatnak szerintünk fametszetei (a katalógus szerint linók), amelyekben *(Tanya, Ősz)* ugyancsak hat erőteljes egyénisége. *Szalay* Ferenc *Cimbalmos*-a a fölényes rajzkészség egyik szép példája. Biztos arányérzéke és összhangra törekvése jellemzik többi *(Lovas, Táncolók, Anya)* tusrajzait is. *Alexin* Andor linói és *Hemmert* János tusrajzai érdemelnek még említést.

NÉMETH JÓZSEF: ABLAK ELŐTT

A tárlat szobor és kerámia anyaga — mint eddig — ezúttal sem számot tevő. *Samu* Katalin *Puli*-ja és *Fekete János Galambász*-a, valamint *Tóth* Sándor *Ketten* című rézdomborítása az alkotóikat évek óta jellemző munkák.

A végére hagyva *Stefániai* Edit zománcai érdemelnek meg nehány elismerő szót. Néhány négyzetméteren dolgozva monumentális képi benyomásra képes serkenteni a nézőt. — *Furulyázó*-ja (13x16!) egy nagyméretű freskó hatáskeltésével felér. A *Majolikabolt* megoldása is a téma nagyszerű kibontása. Általában munkáit stílusegység jellemzi.

A dél-alföldi művészek kollektív felsorakozása ezúttal is jelzi aktivitásukat, tájban gyökerezettségüket, de nem elégíti ki azt az igényt és kívánalmat, hogy megújhodó életünk tematikai gazdagodását viszontlássuk alkotásaikban.

SZABÓ ENDRE

(Egető János felv.)

SAMU KATALIN: PULI

er ma
ére látogat

necserét folytatott

Port-Saidba. Az elnöki jachtot, a „Horrejaat" az EAK haditengerészetének egységei kísérik az alexandriai kikötőtől a Szuezi-csatorna bejáratáig. *A jacht fedélzetén tovább folyik majd a két elnök megbeszélése.*

Port-Saidban vasárnap a látogatók megtekintik azt az új városnegyedet, amelyet a hármas agresszió idején lerombolt házak helyén emeltek. Áthalad a gépkocsisor azon az utcán is, amelyet most neveztek el Volgográd útnak.

A tervek szerint a két elnök ma, vasárnap megtekinti a kikötőt, a hajójavító műhelyeket, és a Szuezi-csatornán átkelve Afrikából ellátogat Ázsiába is: *a Port-Fuaadd-i part ugyanis már ázsiai terület.*

yel politikus
gbeszélései

Lengyel részről kívánatosnak tartják a gyakori eszmecseréket és a kapcsolatok további fejlesztését a kereskedelmi, műszaki és tudományos együttműködés alapján.

ESEMÉNYEK — SOROKBAN

Moszkvában megtartották a Komszomol Központi Bizottságának plénumát, amely megvitatta és jóváhagyta a Központi Bizottságnak a 15. kongresszus elé terjesztendő beszámolóját.

*

Negyvenöt évvel ezelőtt, 1921. május 14-én Prága Karlin nevű kerületében 569 küldött jelenlétében kezdték meg háromnapos tanácskozásukat a csehszlovák kommunisták. Ez volt a CSKP alakuló kongresszusa.

A XIII. pártkongresszusra készülő Csehszlovákiában ünnepélyesen emlékeztek meg az évfordulóról.

*

Saigonból jelentette szombaton a Reuter angol hírügynökség, hogy az elmúlt héten az amerikaiak háromszor annyi katonát vesztettek, mint a dél-vietnami kormánycsapatok.

Az amerikai légierő egyébként pénteken is, szombaton is a támadások egész sorát hajtotta végre a VDK déli és középső területei ellen.

*

Pénteken huszonöt el nem kötelezett ország képviselői tanácskoztak arról, hogy lehet végrehajtani a közgyű lés 20. ülésszakának azt a határozatát, hogy hívjanak össze leszerelési világértekezletet. Létrehoztak egy munkacsoportot, amely kijelöli a világértekezlet előkészítő bizottságát.

Külpolitikai figyelő

Papok és rendőrök csatája Barcelonában

ÚJSÁGHÍR: Szerdán a spanyolországi Barcelonában a rendőrség gumibotokkal verte szét az ottani egyetem diákjaival szolidaritást vállaló katolikus papok tüntető menetét.

„*Ehhez hasonló még sohasem történt Spanyolországban*" — állapította meg a *Reuter* angol hírügynökség tudósítója, amikor elküldte Londonba ezzel kapcsolatos jelentését. Valóban: *senki sem emlékszik arra, hogy Spanyolországban rendőrök és papok között ilyen nagyméretű verekedésre került volna valaha is sor.* Márpedig ez történt szerdán este Barcelonában, amikor is mintegy 130, nagyrészt jezsuita pap tüntetett a néhány nappal korábban letartóztatott *Joaqin Luc* mérnökhallgatóval szemben alkalmazott durva bánásmód ellen. Mint a Reuter tudósítója leírja, a papok és a rendőrök dulakodása a rendőrök gumibotozó attakjával ért véget. Jó néhány pap könnyebben-súlyosabban megsebesült, a katolikus egyház pedig mérlegeli, hogy kiközösítse-e a verekedésben részt vett rendőröket?

A történtek *elképesztő* voltának megértéséhez tudnunk kell, hogy Franco spanyol államfő és az egyház között szinte egészen a legutóbbi időkig a lehető legjobb volt a viszony. *Ez természetes is, mert hiszen Franco a katolikus egyház teljes támogatásával erősíthette és tarthatta meg 1938-ban Hitler és Mussolini katonai segítségével megszerzett hatalmát.* Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy talán *sehol a világon nem volt, s nincs akkora a katolikus papság befolyása, mint éppen Spanyolországban.*

Ezek előrebocsátása után aligha szükséges részletesebben leírni, hogy a Franco-rezsim politikájában *nagy fokú változásnak* kellett bekövetkeznie. Hozzá kell tennünk azt is, hogy a spanyol kormány semmit sem tett közvetlenül a katolikus egyház ellen. Az a szellemi, külső és belpolitikai elszigeteltség azonban, amelybe a Franco-rendszer negyedszázados politikája révén jutott a Nyugaton belül is, a realitások felé kényszerítette a katolikus püspököket is. *Utóbb már éppen ez a püspöki kar volt kénytelen szóvá tenni és elítélni azt a tarthatatlan bér- és szociálpolitikát, amelynek eredményeként Spanyolországban európai viszonylatban a legalacsonyabbra süllyedt az életszínvonal.* A püspöki karnak tehát egyszerűen nem volt más választása: *el kellett ítélnie Franco belpolitikáját, hogy megtarthassa híveire gyakorolt befolyását.*

A Franco-rendszer agonizálási folyamatában a katolikus papság magatartása kétségtelenül *új szakaszt* jelent. A bányászok, a vas- és fémmunkások, a textilüzemek dolgozóinak hosszú évek óta tartó, mind összehangoltabb rendszerellenes és sztrájkmozgalmának eredményeként utóbb úgyszólván mindennap tüntetnek az egyetemek és a főiskolák diákjai. A hatóságok egyre több diák és egyetemi tanár letartóztatásával próbálják megállítani a rendszerrel való szembefordulás számukra mind aggasztóbb folyamatát. Hiábavaló erőfeszítéseiket az teszi ideigóráig eredményessé, hogy a rendszer haszonélvezői és természetesen maguk a katolikus egyház vezetői is még mindig abban reménykednek, hogy sikerül Franco utódjaként egy „mérsékelt reformokra" törekvő személyiség „előteremtésével" érdekeik „folyamatos tiszteletben tartását" biztosítaniok. Tíz évvel ezelőtt talán még remélhették volna, hogy ilyen „megoldást" találhatnak. Most már azonban annyira pattanásig feszült a helyzet, hogy csak *radikális fordulat* vezethet a kibontakozáshoz. *A barcelonai papok és rendőrök példa nélkül álló összecsapása minden bizonnyal közelebb hozta ez a fordulatot.*

PERÉNYI ISTVÁN

Az események hátteréhez

Konzervatív előretörés az angliai községi választásokon

Csütörtökön Anglia-szerte *zékeny, csaknem 100 man-*
városi és községtanácsi vá- *dátumos vereséget szenve-*
lasztásokat tartottak. A szi- *dett, a legtöbb választás-*

65 tanácsi helyet nyert és 240-et veszített. A Liberális Párt sem örvendhet annak, amit a számok mutatnak: 41 új tanácsi mandátummal szemben 89 régit veszített el. Angliában egyébként *háromévenként* kerül sor a tanácstagok választására.

A Munkáspárt „illetékesei" most azzal vigasztalják magukat, hogy a Konzervatív Párt előretörésére „már régebben lehetett számítani".

Edward *du Cann*, a Konzervatív Párt elnöke viszont *igen fontos tényezőnek* tekinti a választási eredményeket. — *„E jelentős győzelem* — mondotta egyebek között — *az első lépés ahhoz, hogy megnyerjük a következő általános választásokat is."*

A legközelebbi általános választásokra Angliában öt esztendő múlva kerül sor. A konzervatív vezető tehát legalábbis *derűlátó*. Nem szabad azonban szem elől tévesztenünk, hogy *1963-ban a Munkáspárt megsemmisítő fölénnyel nyerte meg a községtanácsi választásokat.* Egy évre rá a parlamenti választásokon is győzött, igaz, ötmandátumos többséggel. Mégis: *a községi tanácsi győzelem előhírnöke volt alsóházi győzelmének.*

A kérdés most már az: *a Konzervatív Párt esetében is — jó előjel a községtanácsi győzelem?*

Hódmezővásárhelyen, a Petőfi Művelődési Házban május 21-én

Zeng a Gitár

vidám tánczenei műsor.

Fellépnek: **Mikes Éva, Angyal János, Tichó Marianne, Majláth Jenő, Balassa Tamás és tánczenekara.** Jegyek a színházi jegyirodában. H. 51 215

Színházi hír: Hódmezővásárhelyen e hó 19-én a Városi Színházban előadásra kerül a

Botlár-ügy

Nyomozás három részben. Jegyek a színházi jegyirodában kaphatók. H. 51 198

Felhívás! A Szentesi Horgász Egyesület vezetősége a megyei tanács halászati felügyelőjével egyetértve az I. számú téglagyári (Zsoldos-féle) halastóban a további intézkedésig

horgásztilalmat

rendel el. Elnökség. Z. 87 683

A Csongrád megyei Tanácsi Építőipari Vállalat

hidegburkoló és műköves

szakmunkásokat vesz fel. Jelentkezni lehet a vállalat központjában, Hódmezővásárhely, Tanácsköztársaság tér 59. H 51 171

amatőr csillagásszal folytatott beszélgetésem egyik este, a szegedi Uránia csillagvizsgáló szűkös munkahelyén.

Országos hírű

Márki-Zay Lajos, magas vékony fiatalember, szemüvegénél jobban csillog a szeme, amikor másodállásban betöltött munkakörét magyarázza. Egyetemi hallgató, most végez tanulmányaival, ő a csillagvizsgáló vezetője, már harmadik éve. Dr. Makai Lajos egyetemi adjunktus vezetésével 1961-ben kezdett működni a szakkör, amelynek Márki-Zay is alapító tagja volt. A néhány főiskoláshoz, egyetemi hallgatóhoz hamarosan csatlakoztak középiskolások, jelentős létszámmal a Radnóti gimnázium Bánkuti Szilveszter tanár által vezetett csillagászati szakköre. Jelenleg a radnótistákon kívül a Ságvári, a Rózsa Ferenc és a Tisza-parti gimnázium diákjaiból három, egyetemi és főiskolai hallgatók közül egy szakkör működik összesen 60 taggal. Hetenként összejönnek s a budapesti Uránia által kiadott tematika szeдeklődésén
galmának
konstruálta
miközben
fizikusnak,
csiszolónak
nak, s ki
lett még
„Azért,
amit eddig
hattak meg ... Éjféltájt járok haza a munkámból, olyankor tiszta az ég, csend van mindenütt s én leülök a távcső elé". Így magyarázza meg s elhallgatja, hogy Kulin professzor gratulált neki produktumáért.

Az adminisztrátor

Vagy Nagy Joachim, az idős adminisztrátor, aki még 1936-ban készített csillagvizsgáló távcsövet s Bánkuti Szilveszterrel közösen hajnalokig elmerültek a csillagos ég kutatásában a Lechner téren. Az ismerősök körülállták őket s hallgatták rajongó magyarázataikat. Nagy Joachim a Somogyi és az egyetemi könyvtár valamenynyi csillagászati szakkönyvét átböngészte már, s jelenleg kiadás előtt, tudományos lektorálás alatt van Kronológia című könyve. Ebben a

[illegible] téren nepes csoportokat ismertet meg a csillagég titkaival. „Csillagász leszek" — határozottan feleli kérdésre s kitűnő tanulmányi eredményei alapján ez el is lehet hinni neki.

Több támogatást

Az egyetem helyiséget, tőteraszt, távcsöveket adot a TIT folyósítja a másodá lásért járó fizetést a buda pesti Uránia szakmai segí séget és biztatást nyújt. I az hiszem, ez a lekes tá bor — s még mennyien j lentkeznének szakkörbe, lehetne! — több támogatás nagyobb nyilvánosságot érd mel, hiszen másutt az Urá niákat egy-egy nagyobb üze vagy a tanács költségvetés ből finanszírozza. Szegede az Uránia csillagvizsgálóna különösen az alap-, közép és felsőfokon tanuló nag számú fiatalság képzése, kor szerű érdeklődésének kielégí tése szempontjából kell hogy

Stefániay Edit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

DÉL-MAGYARORSZÁG

Jól teszed... De [illegible]
miket kennek a fiadra? szen ezermester! Példá[illegible]

1021

STEFÁNIAY EDIT — MEGNYUGVÁS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

(Metzger felv.)

nerős... Húsz éven át hétről ek részt, egy időben a szegedi illtak. Lehet, hogy még idén is ól jobbra: Szabó László kapus ibor középcsatár (Szegedi Spar- alszélső (Szőregi Rákóczi).

nádi (SZVSE), Hegyes (UTC), Laczi, Szabó (Móraváros), Dékány (SZAK), Nagy L. és Bernáth (UTC), Révész és Takács (SZVSE)... A nevek között sok az ismerős, de közülük már senki sem futballozik.

Az első bajnokság

Április elején azután megkezdődött a Szeged környéki bajnokság, tizenkét csapat részvételével. Az egyfordulós bajnokságot a Szegedi AK nyerte. Egyetlen vereségét a Tiszától szenvedte el a piros-fekete együttes, megérdemelten 3:0 (1:0) arányban. A második helyezett Tiszát a harmadik helyen végzett Makói VSE és az ötödik HMTE fektette kétvállra. Az újonnan megalakult Szegedi MTE negyedik lett. A SZATE-tól szép teljesítmény volt a hatodik hely megszerzése. A táblázat második felében a következő sorrend alakult ki: a SZFIE hetedik, a Postás nyolcadik, a Móraváros kilencedik, a Szőreg tizedik, a Dorozsma tizenegyedik, s az egykor jó képességű, de akkor gyengélkedő SZEAC egyetlen győzelemmel az utolsó helyen végzett.

„Csikar" az egyben

Össze megkezdődött az első osztályú küzdelem, amelynek mezőnye majdnem teljesen megegyezett az egyfordulós bajnokságéval. A csapatokban sok fiatal játszott. Ekkor tűnt fel két tehetséges csatár, a szőregi Sebők Károly és a móravárosi Sándor Károly is. A tizenhét esztendős Sándor „Csikar" (már akkor ez volt a beceneve) a SZATE ellen játszott először az első csapatban és egymaga hét gólt lőtt. Az eredmény 9:0 volt a móravárosiak javára... Nagyszerű rajtot vett a Sze-

S=O=R=O=K=B=A=N

Ma két tekemérkőzés lesz Szegeden. A SZAK serlegéért: Építők—SZAK, ruhagyári-pálya, 7 óra. A ruhagyári kupáért: Kender—Spartacus, SZAK-pálya, 7 óra.

•

Itthon játssza idei harmadik bajnoki mérkőzését a Szegedi EAC NB I-es férfi kosárlabda-együttese. Az ellenfél a Testnevelési Főiskola lesz. Az izgalmasnak ígérkező találkozót a Rókusi tornacsarnokban rendezik meg vasárnap délelőtt 11 órai kezdettel.

•

Két nemzetközi labdarúgóeredmény: a csehszlovák válogatott Mexikóban 1:1 arányú döntetlent játszott az America együttesével. Nyugatnémetországban az angol Chelsea 1:0-ra nyert az NSZK válogatottja ellen.

sök között fogtak fegyvert a fiatal Tanácsköztársaságért. Tovább harcoltak a Horthy-fasizmus alatt, a felszabadulás óta pedig élen járnak terveink megvalósításában.

Az ipart a Salgótarjáni Acélárugyár, a Salgótarjáni Öblösüveggyár és a Salgótarjáni Táblaüveggyár, a Zománcipari Művek Salgótarjáni Gyáregysége, a Bányagépgyár, az Ötvözetgyár, a Salgótarjáni Erőmű, a Romhányi Cserépkályhagyár s csaknem harminc tanácsi és szövetkezeti üzem képviseli. Az üveggyártás világszerte ismert. A Nógrádkövesdi Kőbánya Közép-Európa egyik legkorszerűbb ilyen üzeme. Hatalmas méretű a lakásépítkezés. Alkotmányunk születése óta húszezer lakás épült a megyében. A megyeközpontban, Salgótarjánban 4—9 emeletes modern házakból álló városrészek születnek.

A falvakban is kényel-

Kemencében a fenyőtoboz

A Csongrád megyei Állami Erdőgazdaság ásotthalmi üzemegységében megkezdték a fenyőmagpergetést. A nagymennyiségű fenyőtobozt először szárító kemencékben melegítik negyven-negyvenöt fokra, amelynél lassan felnyílnak a tobozok és kipattannak a magok. Ezt követi az úgynevezett szárnytalanítás: megtisztítják a magvakat, lefúvatják róluk a pihéket.

A tervek szerint négyszáz mázsa fenyőtobozt dolgoznak így fel. Tavaly egy mázsa tobozból két kiló negyven deka fekete fenyőmagot nyertek, most pedig ennél tizenöt százalékkal többet tudnak kipergetni.

Az örökzöld fák magját Ráckevére szállítják, ott csomagolják és küldik a társintézményeknek. Csongrád megyén kívül elsősorban Bács-Kiskun megyei és nyíregyházi gazdaságok nevelnek fenyőcsemetéket, hogy erdősítsék a gyenge minőségű futóhomok földeket.

Az ásotthalmi — az ország egyik legjobban gépesített — erdészetében könnyen kezelhető, alig tíz kilós — Stihl 08-as motorfűrészekkel dolgoznak. Egy ilyen fűrésszel évenként csaknem háromezer köbméter fát döntenek ki és darabolnak szét.

DÉLMAGYARORSZÁG
1965 FEB 19.

Szegedi művészek

Stefániay Edit

1021

Munka közben

Jobban szeret hallgatni, mint beszélni. S ha megszólal, nyíltság, póztalan, okos nyugalom árad belőle. Elveit nem misztifikálja. Szeret szembenézni a tényekkel, s mégsem kiábrándult.

Pedig nem volt sima, s könnyű az ő útja sem. Vegyésznek készült, s a technikum elvégzése után három évig mint művezető dolgozott egy textilgyárban. Innen került a főiskolára mint jövendő kerámikus, s végül is szobrász lett. Borsos Miklós és Illés László voltak a mesterei, s a plasztika, az anyag a szenvedélye. De nem tud sokáig meglenni színek nélkül sem. Legtöbb festménye egyben terv is, már elkészült vagy a jövőben készítendő zománcképeihez.

— Már vegyész koromban nagyon érdekelt a zománc. Sok új lehetőséget érzek benne. De mint annyi mindenre, a zománccal való kísérletezésre sem jutott még elég időm.

S ez nem csoda. Két éve került ki a főiskoláról, mint díszítő szobrász, s azóta a Csongrád megyei Tervező Vállalatnál dolgozik. Tervezi — s kivitelezi — az új lakóházak, iskolák, mozik stb. díszítőelemeit. Az ő munkája a móraihalmi fürdő díszkapuja és kőrácsa, az MHS homlokzatán levő fríz, a csongrádi mozi, s a hódmezővásárhelyi 80 lakásos új bérház díszrácsa, a Bethlen Gimnázium oldalszárnyának díszfala stb. Nemsokára felállítják legújabb művét, az Ogyessza lakótelepre tervezett ivókutat és kőrácsot. Majolika, beton, üveg, kő engedelmesen formálódik a keze alatt, s válik falak és terek nemesen egyszerű, kifejező díszévé.

— Minden anyagnak megvan a maga sajátos kifejezési lehetősége. Persze korlátja is. Addig foglalkozom szívesen egy-egy anyaggal, amíg úgy érzem, hogy abból az anyag jellegének megfelelő, s mégis új dolgot tudok csinálni. S ha rájövök, hogy pillanatnyilag nem tudok az adott anyagból újat kihozni, másik anyagra térek át.

Hogy aztán később, művészi fejlődésének egy újabb szakaszában ismét visszatérjen ezekere a területekre, s egyre magasabbrendű műalkotásokat hozzon létre. Egész gondolkodásmódját ez a rugalmasság, újrakezdeni merés jellemzi. Igényes és szigorú önmagával. S éppen e két momentum együtt a legbiztosabb záloga tehetségének. Szemlélődő, okos, őszinte ember, aki a maga művészi eszközeivel szeretné elmondani társainak, amit az élet bonyolult, szépségekkel, s nehézségekkel teli szövevényéből felfedez, megismer.

S mert ez a portré közelről sem léphet — s nem is lép — fel a teljesség igényével, reméljük, hogy eljövendő művein keresztül teljesebben, mélyebben ismerhetjük majd meg Stefániay Edit rokonszenves művészegyéniségét.

N. K.

Csütörtök, 1965. február 18.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EMBEREK *a földeken*

Fábrik Tibort a falu nevelte, az alföldi mező végtelenségéhez szokott a tekintete és a szíve. A paraszti sors próbára tette erejét. Apja korán elhalt, s a 14 éves Tibor már cselédkenyéren élt. Egy 95 holdas gazdánál dolgozott. Nehéz volt? Nehéz. De Fábrik Tibor inkább arra emlékszik: sokat tanult a modernül, gépekkel gazdálkodó bérlőtől. Minden munkát ő meg a gazdája végzett. Így elleste a „meggazdagodás" fortélyait.

Két év után visszatért szülőfalujába, maga is bérelt 12 hold földet és sertéstenyésztésbe kezdett. Négy anyakocát tartott, évente 70—80 süldőt és hí-

„Lefeküdtek" a teherau

Mi hátráltatja az AKÖV-nél a folyamatos javítá

- *Az utolsó „boldog" év*
- *Nincs elég alkatrész*
- *Majd az új telepen*
- *Nagymérvű szakmunkásképzés*

Fürge kis teherautók, forgózsámolyos gépkocsi-monstrumok, autóbuszok, taxik járják a város utcáit és az országutakat. Oldalukon a felírás: 10. AKÖV. De a járókelők azokat a kocsikat nem látják, melyek a nyugati iparövezet feltöltött kubikgödrei táján, vagy a rókusi műszaki telep környékén rostokolnak.

Napokig, hetekig, hónapokig.

A 10 Autóközlekedési Vállalat gépkocsiparkjának egy része „lefeküdt": hatvanhetven áll javítás vagy javíthatatlanság miatt, mintha nem is lenne szükség rájuk.

Az utolsó „boldog" esztendeje 1959-ben volt a szege-[illegible] Akkor megyében. Ezek javításához 24 járműállás áll rendelkezésre, s 86 kellene. A rókusi állomás mellett levő telepről még a hozzá nem értő is látja, hogy szűk, alig-ha felel meg a kívánalmaknak. Pontosan ekkora volt, amikor negyede annyi autót sem javítottak itt.

Egyelőre nincs is kilátás változásra. Amíg el nem készül az új forgalmi és mű-

Elsősorban sok ipari tanulót nevelnek. Számítva arra — mert sajnos ezt is be kell kalkulálniuk —, hogy az autójavítón kívül más vállalat nem nevel, csak igényel autószerelőket, az egész megye szakmunkásszükségletét igyekeznek biztosítani. A több mint 200 másod- és harmadéves tanuló mellé ezért ősszel 160 új ipari tanulót szerződtettek. Az utánpótlást kívánják fedezni a Radnóti gimnáziummal való együttműködéssel is, és a szakközépiskolát végző diákok számára minden esetben biztosítják a munkaalkalmat.

Egy másik módszer a „házi" szakmunkás-képzés. Márciusban indítanak ismét tan-

[illegible] tizedes eredményes munkásságának elismerése mellett — nyugalomba vonulására tekintettel, tisztségéből felmentette, s *dr. Tóth Bélát*, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetőjét egészségügyi miniszterhelyettessé kinevezte.

*

Az Elnöki Tanács dr. Vilmon Gyulának — az egészségügy szervezése terén kifejtett kiváló munkássága elismeréséül nyugállományba vonulása alkalmából — a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.

A kitüntetést *Dobi István*, az Elnöki Tanács elnöke nyújtotta át. (MTI)

1963 JÁN 3

1021

STEFÁNIAY EDIT: TANULMÁNY

a lopakodó itt magá
s tudta, ha kacskarin
az ellenség rá nem t

Óh, ti meglapult váro
s felperzselt lelkű lak
mit őriz itt a lobogás,
mit őriz itt a csók?
Csak a tornyok nyúltak a magasba
s a templomok meghíztak kövérre,
századokon át csordogált
a birtok-féltő isten vére;
csoda-e, ha átfolyt e koldus
nép erein, e hazátlan
akácok rongyos lombjai közt
a tízköröm-vájta barázdákban?

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Stefániai Edit
TISZATÁJ
1965 APR

1021

Stefániai Edit: Fonás

s a hó ezüst porral beszórja. *a tenger*

Előtte roppant szakadék *De ő me*
— Ki vagy? Ember? Madár? Öröklét? *gyertyalá*
Jaj, angyal! Félek! Menj odébb! *Nem hal*
Félek, hogy darabokra törsz még! *álmatlan*

Veronica Porumbacu S

Veronica Porumbacu román költőnő, József Attila műveinek s az élő magyar lírikusok verseinek ismert fordítója, lelkes propagálója — Victor Feleának, a Kolozsvárott megjelenő Steaua („Csillag") című folyóirat helyettes főszerkesztőjének társaságában — a közelmúltban Szegedre látogatott, s a Dél-magyarországi Írócsoport klubjában hosszas eszmecserét folytatott a szegedi írók képviselőivel a román—magyar irodalmi és kulturális kapcsolatok eredményeiről, e kapcsolatok elmélyítésének lehetőségeiről s a műfordítás elvi és gyakorlati problémáiról.

A Tiszatáj munkatársai mindenekelőtt arra a kérdésre kérték a kiváló költőnő és műfordító válaszát: hogyan értékeli a közeli hetekben Budapesten lezajlott, nemzetközi műfordítói tanácskozást?

— A műfordítás legégetőbb kérdéseivel kapcsolatos eszmecserén vehettem részt Budapesten — válaszolta Veronica Porumbacu. — A vita két főtéma köré csoportosult, tisztáznunk kellett mindenekelőtt: igazi *alkotói* tevékenység-e a műfordítás? Az egymással szomszédos, testvéri szocialista országok képviselői ebben a tekintetben emelkedettségről, öntudatról tettek tanúságot, hangoztatva, hogy a jó műfordítás feltétlenül a *műalkotás* rangjára méltó, hiszen — azon túl, hogy a fordítónak ügyelnie kell a szöveghűségre — tulajdonképpen az eredeti költemény *újjáteremtése* folyik egy-egy kiemelkedően színvonalas műfordítói tevékenység alkalmával. Az eredeti költeményt tartalmilag és zeneileg egyaránt vissza kell adnia a fordítónak. Hogyan, milyen művi eszközzel lehet e kettős követelménynek megfelelni? Ezzel a kérdéssel már tulajdonképpen átnyúltunk a konferencia másik főproblémájának területére: a műfordítás *elméleti* kérdéseinek problémakörére. Többen leszögeztük ezzel összefüggésben, hogy a pusztán formai vonatkozások érvényesítése nem elegendő: a rím- és ritmusazonosság önmagában még kevés, bizonyos, hogy csupán az erre való törekvéssel nem fejezhetjük ki megfelelő szinten a vers mondandóját. „Klerikális" hasonlattal élve: a jó műfordítás legyen olyan, amilyen a vallásos ember hite szerint az imádság: tudvalevően a vallásos emberek szerint az imádságban — a puszta szavakon túl — jelen van a „szentség" is... Ezzel csak azt szeretném

Stefániai Edit
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
1965 JAN
TISZATÁJ

1021

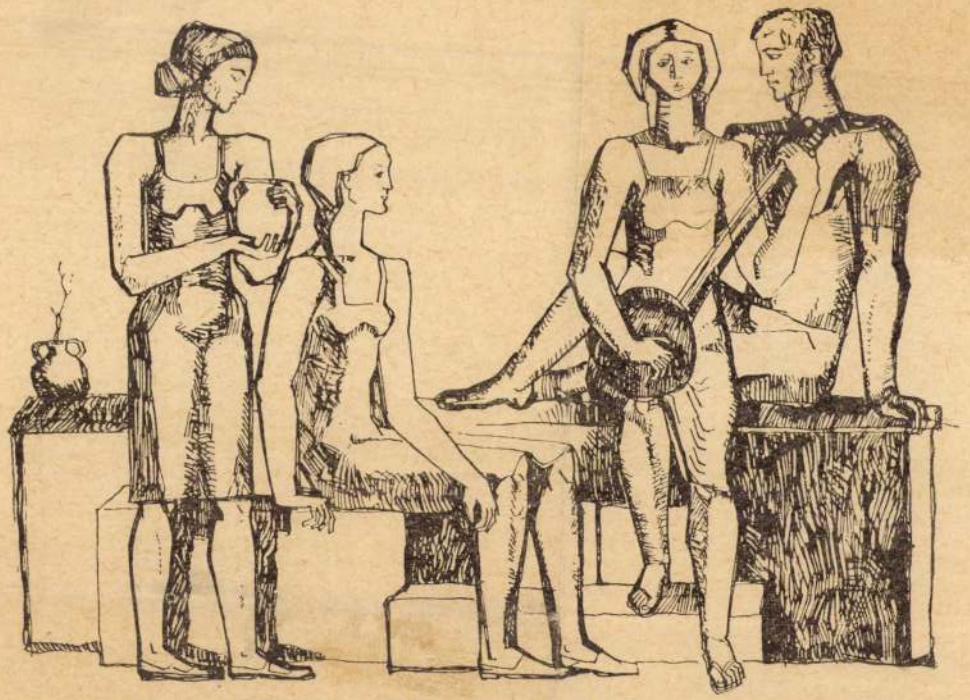

STEFÁNIAI EDIT RAJZA

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Modern szülők?

Miután Mazsola és Manóka jó éjszakát kívánt a gyerekeknek, hétesztendős kislányom is elköszönt tőlünk, s aludni tért. És ez így megy már harmadik esztendeje. Ha vége a mesének, alvás következik.

A mese után

Persze kezdetben nem volt ez ilyen egyszerű. Zsuzsi is szívesen maradt volna fenn velünk együtt, csakhogy nem lehetett. Két ok miatt. Az egyik: nem neki való volt a mesét követő műsor, a másik: aludnia kellett, hiszen másnap reggel várta őt az iskola. Eleinte sírt, könyörgött Zsuzsi, hogy hadd nézze ő is a műsort. Könyörtelenek voltunk. Nem lehet! Nem neked való és aludnod kell! Duzzogva, zsörtölődve vonult át a másik szobába, ám nemsokára elaludt. Úgy látszik, helyes volt a kezdeti szigor és a következetesség. Mert Zsuzsi ma már megérti, hogyha egy műsor tizennégy, sőt tizenöt percig tart, akkor az nem neki való.

— A Kovácstól... Meg a Mausz és a Zsupán is láthatta...

Elsősök, osztálytársai Zsuzsinak.

— Ők megnézhették a műsort? — kérdeztem kissé csodálkozva.

— Igen... Nekik engedik

a szüleik — válaszolta némi szemrehányással.

Hi hát?...

gyermekét is úgy kezeli, mint a felnőttet.

— Akkor tehát ezért nézheti meg hét éves kislányod a felnőtteknek szánt műsort?

— Úgy is van! Mit játszszam meg a gyerek előtt a titkolódzó, fontoskodó felnőttet. Előbb-utóbb úgyis rájön sok mindenre... Nem jobb ez így?

— Na de mégis, gondolj csak bele — érveltem —, egy hét éves kislánynak mégsem feltétlenül szükséges tudni arról, hogy Kakukk Marcit mennyire szerették a nők, s mikre voltak érte képesek. Nem gondolod, hogy kissé korán kezded Évi felvilágosítását? És gondolsz-e arra, hogy a fennmaradó gyerekek másnap kókadoznak az iskolában. Ingerlékenyebbek, fegyelmezetlenebbek s ez

Az ülnök közbeszól

A tárgyalóteremben egy pillanatra feszült csend támad. A tanácsvezető bíró és az ülnök arcán látszik, hogy erősen gondolkodnak. A bíró a hosszú évek tapasztalata alapján próbálja az igazság fonalát meglelni. Az ülnök a mindennapi munkára gondol. Arra, hasonló esetben hogyan cselekedne. Szinte látja maga előtt a végtelenbe futó utat, a két összeszaladó járművet, hallani véli a fékek csikorgását, a kétségbeesett jajkiáltást.

Kérdések

Gondterhelten végigsimítja homlokát, aztán hirtelen megszólal.

— Mikor vette észre, hogy a fék nem működik?

— Abban a pillanatban, amikor megláttam a nagy sebességgel felém rohanó gépkocsit. Láttam, kitérni már nem tudok, s ösztönösen fékezni akartam. A fék azonban nem fogott — fe[le]lt akadozva a vádlott.

mondja az igazat. Így már más a helyzet, könnyebb a bíróság döntése. Nyugodtan vonul vissza ítélkezésre a tanácsvezető bíró és az ülnök. Érzik, tiszta lelkiismerettel mondhatják ki bűnösnek a gépkocsivezetőt. Közben azonban mérlegelnek és figyelembe veszik a büntetlen előéletet, a jó munkát, s azt, hogy az ítélettel elsősorban nevelni akarnak. Így hangzik el rövid időn belül az ítélet:

— A Magyar Népköztársaság nevében...

Szép feladat

Az elmúlt években igen sokat fejlődött országosan a népi ülnökök munkája. Hozzájárult ehhez az a szervezett továbbképzés is, amelyet az ülnökakadémiák nyújtottak. A tanácsvezető bírók is elismerően beszélnek a hozzájuk beosztott ülnökök munkájáról. Úgy érzik, kölcsönösen kiegészítik egymást a bírói gyakorlat és az ülnököknek a magánvádas pereknél is. Az asszonyülnökök határtalan tapintattal, türelemmel próbálják a válópereknél a házasfeleket békíteni. Hasznos az asszonyi tapasztalat a gyermekelhelyezési a gyermektartási pereknél is. S az ülnökök egyre inkább haladnak feladatuk magaslata felé. Már elérkeztek addig a pontig, hogy igénylik minden egyes ügy alapos ismeretét; hogy ne csak a tárgyalásokon ismerkedjenek meg az esetekkel, hanem legyen idejük előzetesen tanulmányozni a vádiratot. Sőt a legutóbbi ankéton igen hasznos javaslatokkal segítették az ítélkezés nehéz, felelősségteljes munkáját.

Ahogy az ülnökbírák látják

— Gyakori tapasztalat, hogy a kereskedelmi vállalatoknál nemcsak leltárhiány, de 15—20 ezer forintnyi többlet is jelentkezik.

1964 MÁK 2 Y.
1021

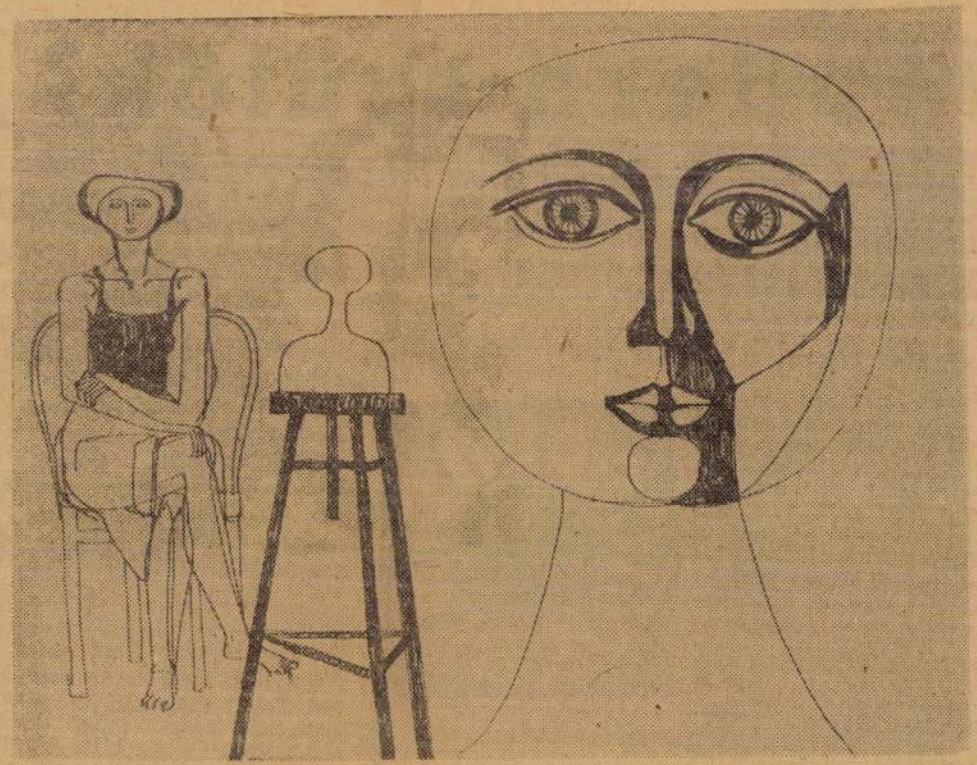

LEÁNYBÚCSÚ

STEFÁNIAY EDIT RAJZAI

A MODELL

er ma
ére látogat

ıecserét folytatott

Port-Saidba. Az elnöki jachtot, a „Horrejaat" az EAK haditengerészetének egységei kísérik az alexandriai kikötőtől a Szuezi-csatorna bejáratáig. *A jacht fedélzetén tovább folyik majd a két elnök megbeszélése.*

Port-Saidban vasárnap a látogatók megtekintik azt az új városnegyedet, amelyet a hármas agresszió idején lerombolt házak helyén emeltek. Áthalad a gépkocsisor azon az utcán is, amelyet most neveztek el Volgográd útnak.

A tervek szerint a két elnök ma, vasárnap megtekinti a kikötőt, a hajójavító műhelyeket, és a Szuezi-csatornán átkelve Afrikából ellátogat Ázsiába is: *a Port-Fuaadd-i part ugyanis már ázsiai terület.*

yel politikus
gbeszélései

Lengyel részről kívánatosnak tartják a gyakori eszmecseréket és a kapcsolatok további fejlesztését a kereskedelmi, műszaki és tudományos együttműködés alapján.

ESEMÉNYEK — SOROKBAN

Moszkvában megtartották a Komszomol Központi Bizottságának plénumát, amely megvitatta és jóváhagyta a Központi Bizottságnak a 15. kongresszus elé terjesztendő beszámolóját.

*

Negyvenöt évvel ezelőtt, 1921. május 14-én Prága Karlin nevű kerületében 569 küldött jelenlétében kezdték meg háromnapos tanácskozásukat a csehszlovák kommunisták. Ez volt a CSKP alakuló kongresszusa.

A XIII. pártkongresszusra készülő Csehszlovákiában ünnepélyesen emlékeztek meg az évfordulóról.

*

Saigonból jelentette szombaton a Reuter angol hírügynökség, hogy az elmúlt héten az amerikaiak háromszor annyi katonát vesztettek, mint a dél-vietnami kormánycsapatok.

Az amerikai légierő egyébként pénteken is, szombaton is a támadások egész sorát hajtotta végre a VDK déli és középső területei ellen.

*

Pénteken huszonöt el nem kötelezett ország képviselői tanácskoztak arról, hogy lehet végrehajtani a közgyűlés 20. ülésszakának azt a határozatát, hogy hívjanak össze leszerelési világértekezletet. Létrehoztak egy munkacsoportot, amely kijelöli a világértekezlet előkészítő bizottságát.

Külpolitikai figyelő

Papok és rendőrök csatája Barcelonában

ÚJSÁGHÍR: Szerdán a spanyolországi Barcelonában a rendőrség gumibotokkal verte szét az ottani egyetem diákjaival szolidaritást vállaló katolikus papok tüntető menetét.

„*Ehhez hasonló még sohasem történt Spanyolországban*" — állapította meg a *Reuter* angol hírügynökség tudósítója, amikor elküldte Londonba ezzel kapcsolatos jelentését. Valóban: *senki sem emlékszik arra, hogy Spanyolországban rendőrök és papok között ilyen nagyméretű verekedésre került volna valaha is sor.* Márpedig ez történt szerdán este Barcelonában, amikor is mintegy 130, nagyrészt jezsuita pap tüntetett a néhány nappal korábban letartóztatott *Joaqin Luc* mérnökhallgatóval szemben alkalmazott durva bánásmód ellen. Mint a Reuter tudósítója leírja, a papok és a rendőrök dulakodása a rendőrök gumibotozó attakjával ért véget. Jó néhány pap könnyebben-súlyosabban megsebesült, a katolikus egyház pedig mérlegeli, hogy kiközösítse-e a verekedésben részt vett rendőröket?

A történtek *elképesztő* voltának megértéséhez tudnunk kell, hogy Franco spanyol államfő és az egyház között szinte egészen a legutóbbi időkig a lehető legjobb volt a viszony. *Ez természetes is, mert hiszen Franco a katolikus egyház teljes támogatásával erősíthette és tarthatta meg 1938-ban Hitler és Mussolini katonai segítségével megszerzett hatalmát.* Túlzás nélkül állíthatjuk, hogy talán *sehol a világon nem volt, s nincs akkora a katolikus papság befolyása, mint éppen Spanyolországban.*

Ezek előrebocsátása után aligha szükséges részletesebben leírni, hogy a Franco-rezsim politikájában *nagy fokú változásnak* kellett bekövetkeznie. Hozzá kell tennünk azt is, hogy a spanyol kormány semmit sem tett közvetlenül a katolikus egyház ellen. Az a szellemi, külső belpolitikai elszigeteltség azonban, amelybe a Franco-rendszer negyedszázados politikája révén jutott a Nyugaton belül is, a realitások felé kényszerítette a katolikus püspököket is. *Utóbb már éppen ez a püspöki kar volt kénytelen szóvá tenni és elítélni azt a tarthatatlan bér- és szociálpolitikát, amelynek eredményeként Spanyolországban európai viszonylatban a legalacsonyabbra süllyedt az életszínvonal.* A püspöki karnak tehát egyszerűen nem volt más választása: *el kellett ítélnie Franco belpolitikáját, hogy megtarthassa híveire gyakorolt befolyását.*

A Franco-rendszer agonizálási folyamatában a katolikus papság magatartása kétségtelenül *új szakaszt* jelent. A bányászok, a vas- és fémmunkások, a textilüzemek dolgozóinak hosszú évek óta tartó, mind összehangoltabb rendszerellenes és sztrájkmozgalmának eredményeként utóbb úgyszólván mindennap tüntetnek az egyetemek és a főiskolák diákjai. A hatóságok egyre több diák és egyetemi tanár letartóztatásával próbálják megállítani a rendszerrel való szembefordulás számukra mind aggasztóbb folyamatát. Hiábavaló erőfeszítéseiket az teszi ideig-óráig eredményessé, hogy a rendszer haszonélvezői és természetesen maguk a katolikus egyház vezetői is még mindig abban reménykednek, hogy sikerül Franco utódjaként egy „mérsékelt reformokra" törekvő személyiség „előteremtésével" érdekeik „folyamatos tiszteletben tartását" biztosítaniok. Tíz évvel ezelőtt talán még *reménylhették* volna, hogy ilyen „megoldást" találhatnak. Most már azonban annyira pattanásig feszült a helyzet, hogy csak *radikális fordulat* vezethet a kibontakozáshoz. *A barcelonai papok és rendőrök példa nélkül álló összecsa-*

Az események hátteréhez

Konzervatív előretörés az angliai községi választásokon

Csütörtökön Anglia-szerte *zékeny, csaknem 100 mandátumos vereséget szenve-*

65 tanácsi helyet nyert és 240-et veszített. A Liberális Párt sem örvendhet annak, amit a számok mutatnak: 41 új tanácsi mandátummal szemben 89 régit veszített el. Angliában egyébként *háromévenként* kerül sor a tanácstagok választására.

A Munkáspárt „illetékesei" most azzal vigasztalják magukat, hogy a Konzervatív Párt előretörésére „már régebben lehetett számítani".

Edward *du Cann*, a Konzervatív Párt elnöke viszont *igen fontos tényezőnek* tekinti a választási eredményeket. — *„E jelentős győzelem* — mondotta egyebek között — *az első lépés ahhoz, hogy megnyerjük a következő általános választásokat is."*

A legközelebbi általános választásokra Angliában öt esztendő múlva kerül sor. A konzervatív vezető tehát legalábbis *derülátó*. Nem szabad azonban szem elől tévesztenünk, hogy *1963-ban a Munkáspárt megsemmisítő fölénnyel nyerte meg a községtanácsi választásokat.* Egy évre rá *a parlamenti* választásokon is győzött, igaz, ötmandátumos többséggel. Mégis: *a községi tanácsi győzelem előhírnöke volt alsóházi győzelmének.*

Stefániai Edit

Csongrádmegyei Hírlap

1966. május 15. Vasárnap

A II. Dél-Alföldi Tárlat Vásárhelyen

A múlt év májusában az I. Dél-Alföldi Tárlatról távozva inkább a *kezdeményezés dicsérete* hagyott nyomot a szemlélőben, mint a kiállított művek kvalitásai. Néhány jelentősebbnek mondható alkotás köré sorakoztak a többiek anélkül, hogy különösebb izgalmat keltettek volna. Sajnos azt kell megállapítanunk, hogy a most Vásárhelyen levő II. Dél-Alföldi Tárlat anyaga sem bővelkedik meglepetésszerűnek ható alkotásokban. A katalógus előszavának abban igaza van, hogy *„a mostani kiállítás egyenletesebb és szellemében is összeforrottabb"* a tavalyinál, de ez a szélesebb skálájú tárlat sem nyújt sem *stílus* szempontjából, sem *tartalmai* vonatkozásokban lényegesen újat: olyat, ami a műtermek mélyén forrna, s előrevetné árnyékát próbálkozásoknak, kísérletezéseknek, tartalmi előrelépéseknek. A szegedi és a békés megyei kiállítók számszerű növekedése nem jelentette ezúttal a tárlat színvonalának értékbeni gyarapodását,

STEFÁNIAI EDIT: FURULYÁZÁS

legfeljebb a műfajok gazdagabb felvonulását, ami felett viszont vitatkozni lehet. Egyedül a zománcfestés az, ami e tárlatra kívánkozik, a fainterzia és a kavics mozaik máshol kér helyet magának.

A tárlatlátogató örömmel nyugtázza *Dér* István egyenletes fejlődését, amelyben most kiállított két képe *(Itatás, Alkony)* megerősíti. Úgy érződik, hogy mondanivalójához színben és formában egységre lelt. Különösen *Itatás* című alkotása az, ahol kiegyensúlyozottan vall élményvilágáról. *Zombori* László vörösben játszó *Csendélet*-ét valami kedves melegség önti el, *Halászbárká*-jának felépítettségét kell hangsúlyozni. Grafikái is arra utalnak, hogy a jövőben több figyelmet kell rá szentelni. *Pintér* József rideg sík-megoldásait csak átmenetnek szeretnők tekinteni, — az az érzésünk, hogy sokkal több humánum és technikai tudás rejtőzik benne, mint amit *Lesnói házak* és a *Külváros* elárul. *Erdélyi* Mihály franciássága „vendég" a tárlat összességében, amit nyújt, azt színvonal jellemzi. *Fontos* Sándor egyik képében *(Barna fatörzsek)* érdekesen fejlesztette tovább merész vonalvezetését, de *„kukoricás"* képeinek harsány színvilágával nem tudunk egyetérteni. Ami sok, az sok — mégha a tűző nap fénytúlzásait figyelembe vesszük is.

Almási Gyula Béla két tájképe közül — úgy véljük — vita nélkül a *Tél* a megkapóbb. Mindent átfogó kéksége és a kép elrendezettsége jó összhangban nyújtja a tájélményt. *Fejér* Csaba két képe festői erényekben gazdag, *Füstös* Zoltán bizonyosan „tárol" műtermében kiérettebb alkotásokat, mint amit kiállított. *Hézső* Ferenc most kiállított öt képe közül a *Kendervágók* az, ami felkelti fokozottabban a figyelmet. Az *Árva tanya* hideg színei ellenére sem juttatja kifejezésre a szánt mondani valót. Van egy olyan érzésünk képei láttán, hogy kissé leragadt eddigi színhasználatában. *Fodor* József *Gözös*-e leegyszerűsített megoldását kulturált előadás módja igazolja. Az utóbbi évekhez viszonyítva *Lelkes* István ezúttal szerepel legjobban. Különösen biztató *Vontatók* című képe, de ebből is hiányolnunk kell a kellő karakterérzéket. Az őt körülvevő embereket éppen sajátos vonásaik teszik rögzítésre méltóvá. *Kovács* Mári *A szobám este villanynál* című kis képe üdeségével kedves színfoltja a tárlatnak. *Szalay* Ferenc két kis képe intimitásával, felépítettségének biztonságával hat.

A fel nem soroltak közül úgy érezzük egyedül Koszta Rozáliánál vehető észre karaktérzékbeli fejlődés.

A tárlat legerősebb egyénisége kétségtelenül *Németh* József. Három igen figyelemre méltó alkotásával *(Ablak előtt, Asszonyok kosárral, Szoptató anya)* jogosan érdemelte ki a most első ízben kiosztásra került Koszta-plakettet. Különösen az *Ablak előtt* című portréjának tömörsége, színegysége és karakterizáló készsége fogja és köti magához a szemlélődőt. Az *Asszonyok kosárral* is jelentős továbblépés — a kontúrok megoldásában érezzük stílusegységen belül a gondos, a kiérlelt mívességet. A *Szoptató anya* monumentalitásra törekvő vonalvezetése ellenére sem kelti a befejezettséget. Két kisebb alkotása *(Táj lovakkal, Ökörfogat)* „nagy" képei árnyékában is érzékeltetik Németh József festészetének világát.

A tárlat grafikai anyaga figyelemre méltó. *Kajári* Gyula erőteljes drámaisága és *Szalay* Ferenc finom — szinte lírai — megnyilatkozásai alkotják a két végletet. Kajári kék krétával készült illusztrációi *Hölderlin „Párkákhoz"* című verséhez a felfokozott érzelmi világ hű tükörképei. Sárga-fekete *Bejárója* egyike legszebb krétarajzainak. Újdonságként hatnak szerintünk fametszetei (a katalógus szerint linók), amelyekben *(Tanya, Ősz)* ugyancsak hat erőteljes egyénisége. *Szalay* Ferenc *Cimbalmos*-a a fölényes rajzkészség egyik szép példája. Biztos arányérzéke és összhangra törekvése jellemzik többi *(Lovas, Táncolók, Anya)* tusrajzait is. *Alexin* Andor linói és *Hemmert* János tusrajzai érdemelnek még említést.

A tárlat szobor és kerámia anyaga — mint eddig — ezúttal sem számot tevő. *Samu* Katalin *Puli*-ja és *Fekete* János *Galambász*-a, valamint *Tóth* Sándor *Ketten* című rézdomborítása az alkotóikat évek óta jellemző munkák.

A végére hagyva *Stefániai* Edit zománcai érdemelnek meg nehány elismerő szót. Néhány négyzetméteren dolgozva monumentális képi benyomásra képes serkenteni a nézőt, — *Furulyázó*-ja (13x16!) egy nagyméretű freskó hatáskeltésével felér. A *Majolikabolt* megoldása is a téma nagyszerű kibontása. Általában munkáit stílusegység jellemzi.

A dél-alföldi művészek kollektív felsorakozása ezúttal is jelzi aktivitásukat, tájban gyökerezettségüket, de nem elégíti ki azt az igényt

NÉMETH JÓZSEF: ABLAK ELŐTT

és kívánalmat, hogy megújhodó életünk tematikai gazdagodását viszontlássuk alkotásaikban.

SZABÓ ENDRE

ha jönnének a vas
piros tarajára tegyé

madarak jönnek cs
vizet, aranyat kere
magyarázzák: eltév
veszed északi csilla
szerszámod, a lépcs
iránytűjüket megja

gyerekkor, messziről nézlek,
jönnék látogatóba, de hallom:
kiabálsz vasbotodnak,
közeledből, hogy elzavarjon.

TTÓ

EGY PICASSO-RAJZ ALÁ

Egy tollvonásban elbeszélve
homlokától lábahegyéig
itt feszül fénylőn és fehéren
a nő ki fölgyújtja a férfit

Itt melle dombja hűs nyaka
uralkodó szép büszke térde
hasának lágy vonulata
és vére gazdag lüktetése.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Stefániai Edit
TISZATÁJ

1968 JUN

1021

Stefániai Edit: Piros fej

Stefániay Edit ipatmüvész

Szovetben emlitve: zománcképek a II. Dél-alföldi Tárlaton

1966 márc. 8. Dél-Magyarország

SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉ

Kései kritika és megjegyzések

Mikor e sorok nyomdába kerülnek, még csak próbálják a Kisbojtárt a szabadtéri színpadon. Mire e sorok napvilágot látnak, már a büféket is lebontják a Dóm téren. Megszületésének időpontja szabja meg elsősorban ennek az írásnak a lehetőségeit. Az Állami Népi Együttes produkcióját *még* nem tudja értékelni, a többi szabadtéri bemutatóról *már* megjelentek a napi- és művészeti lapok kritikái.

Ezeknek a kritikáknak egyébként volt egy feltűnő, közös vonásuk: *a lojalitás*. Az egyes produkciók értékelésében, bírálataiban őszinte jóindulat, segítő szándék váltotta fel azt a türelmetlen, helyenként meggondolatlanul, néha ízléstelenül csapkodó hangot, mely az idei szabadtéri szezon előkészítésének szakaszában a magyar sajtóban itt-ott megszólalt. A fesztivál idei művészeti kritikáit bizonyos egyöntetűség jellemzi, tehát aki e sorokat szeptember elején olvassa, tájékozott lehet afelől, hogy a különböző bemutatókat — többé-kevésbé egybehangzóan — miként értékelte a kritika?

Mit tehetünk ezek után? Mindenesetre elmondhatjuk a magunk véleményét a mindenáron való újat mondás igénye nélkül, tehát számolva azzal, hogy álláspontunk egyes kérdésekben tökéletesen fedi a más helyen olvasottakat. Ezen túl pedig alkalmunk nyílik az idei előadások — a szabadtéri szezon végére már felelhető — közös jellemzőjének értékelésére.

Vegyük a produkciókat egyenként, a bemutatás sorrendjében.

Erkel: Hunyadi László

című operája volt a nyitódarab. Az előadás lényegében az Állami Operaház sorozatban játszott produkciójának átültetése s egyben a szabadtéren is felújítás. Azonos karmester, azonos rendező, azonos díszlet, jelmez, még a szereposztásban sincs különösebb változás. A budai *Ágai Karola* nagyszerű kvalitásai közismertek. Sajnos, technikájának még mindig gyengéje az úgynevezett „préselés" és hangja a középfekvésben szinte operettesen édeskés. *Déry Gabriella* betegen is nagyszerű Szilágyi Erzsébetet formált. Hangja minden regiszterben szépen „a" modern stílus, ezek a kifejezőeszközök „a" modern tánc eszközei, s egyetlen pécsi produkcióból hajlamos következtetni általában mindenre, ami ma a táncban modern lehet.

Ha a Pécsi Balett csak azt a hivatást töltené be, hogy sokszor értetlenséggel is dacolva igyekszik szélesíteni a tánc műélvezetének skáláját, munkássága már akkor is tiszteletreméltó lenne. De Eck Imre koncepciózus művész, aki tudja, hogy mit akar. Ez az egyik legfőbb biztosítéka annak, hogy korábbi sikerek s a mostani — a hazai kritika által kudarcnak ítélt — teljesítmény után a Pécsi Balett ismét előbbre lép, újra meg újra igazolván a művészetébe vetett, lényegében *most sem megingott* hitet.

Honegger: Johanna a máglyán

című drámai oratóriumának előadása az idei fesztiválnak mindenképpen *legnagyobb eseménye* volt. Nemcsak azért, mert *Szinetár Miklós* ötletgazdag rendezése, *Bakó József* stílushű s a dóm szépségét szinte megszólaltató díszletei, *Henrik Czyz* lengyel karmester Európa-szerte elismert kvalitásai, *Réti József* énekesi és *Szabó Gyula* színészi remeklése már önmagában elég „biztos pont", amelyeken az előadás építménye nyugodhat. Nagy esemácsolni. Akadt-e a sokezres nézőtéren, aki e dráma oratórium valamennyi szimbolikus motívumát, a zene egyes részleteit első hallásra nem értette meg? Bizonyára akadt. De nem akadt senki, akire az egész mű, az egész előadás mély hatást ne gyakorolt volna. Olyan csend uralkodott a nézőtéren, amilyen csak a teljes érzelmi és értelmi koncentráció pillanataiban adódik. *És ez a csend nagyobb siker volt, mint az utána felcsattanó*

Stefánia Edit

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

TISZATÁJ

1964 SZEP
1021

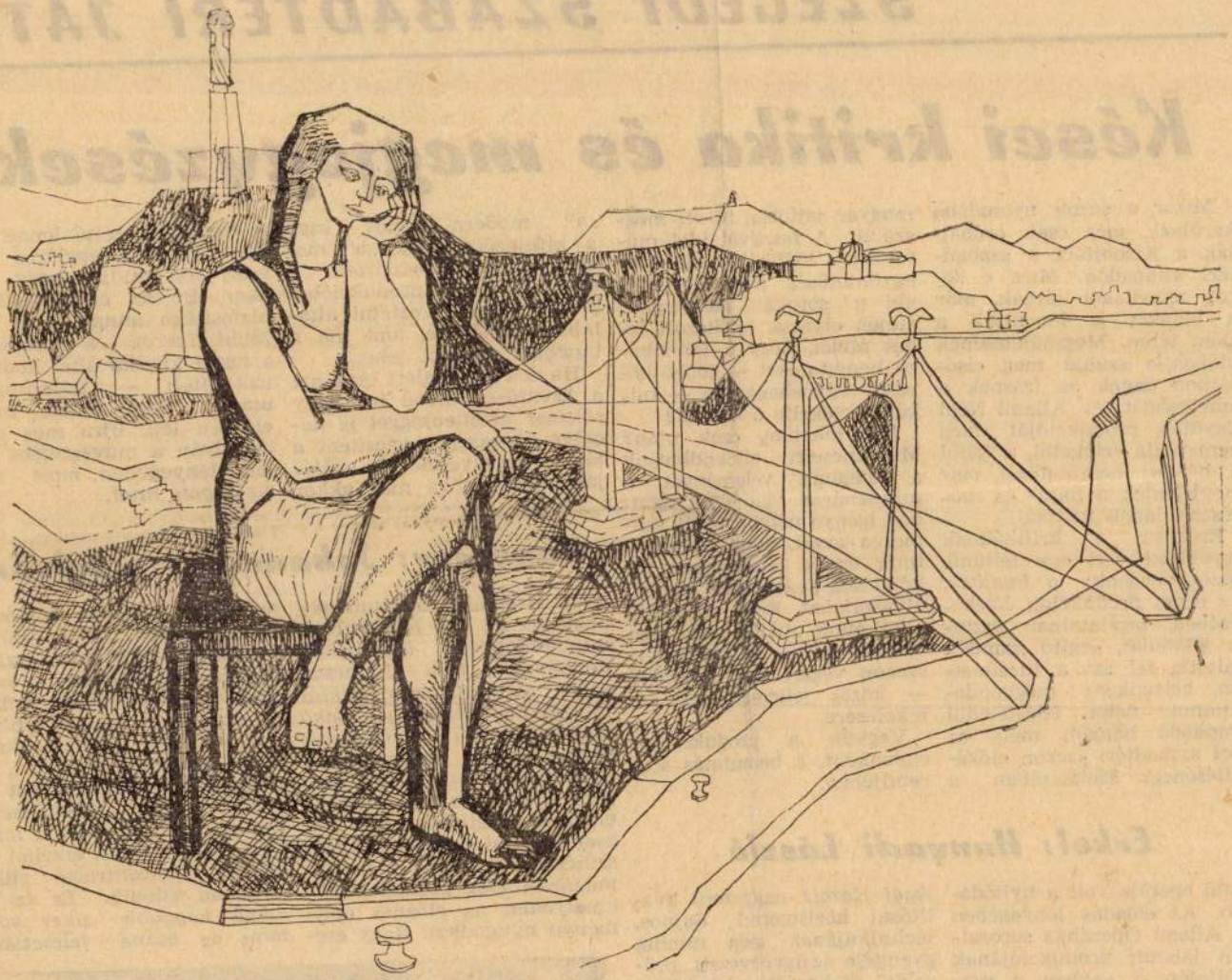

STEFÁNIAI EDIT: „HONVÁGY"

Miről vallanak a háztartási könyvek?

Erőteljesen növekszik az iparcikkvásárlás

Nem minden háztartásban vezetnek háztartási könyvet. Pedig ez nem felesleges időtöltés: csak az gazdálkodik ésszerűen, aki megtervezi a havi bevételeket és kiadásokat, s azután ellenőrzi, hogy betartja-e a saját tervét.

Az az ezernégyszáz munkáscsalád amelynek háztartási adatait a statisztikusok rendszeresen feldolgozzák — ilyen tekintetben példát mutat a többi háztartásnak. Természetesen minden család más beosztással gazdálkodik, és sajátos életkörülményei szerint. Akad, aki zsíros kenyéren él és a fogához ver minden fillért, csakhogy minél előbb együtt legyen a lakás, vagy a gép-

költenek élelmezésre, ruházkodásra és egyéb beszerzésre. Ezek az adatok akkor sem változnának meg lényegesen, ha sokkal nagyobb lenne a nyilvántartott háztartások és háztartási könyvek száma.

●

Az egyes adatok arról tanúskodnak, hogy az idén — az életszínvonal javulásával — tovább csökken az élelmiszerekre fordított összeg aránya a háztartások összkiadásaiban, ugyanakkor növekszik az iparcikkvásárlás. A munkabérek átlagos színvonala idén mintegy négy százalékkal magasabb az egy év előttinél. Számos családban emelkedett a keresők száma is.

●

Ha az egyes fontosabb élelmiszerek vásárlásának az alakulását vizsgáljuk, akkor azt látjuk, hogy a kenyér és a cukor, a hús és a hentesáru, a tej és a vaj átlagos fejenkénti fogyasztása az a ruházati cikkek vásárlásainak a zöme mindig az év második felére esik. Itt is, mint az élelmiszereknél, a mennyiségről a minőségre tolódtak át az igények. Ugyanakkor tovább emelkedett a háztartási kiadásoknak az a tétele, amelyet bútorok és háztartási villamos gépek, kocsik és motorkerékpárok, valamint tv-készülékek beszerzésére fordítottak. Az ilyen kiadások növekedésében természetesen nagy szerepe volt az OTP-hitellevélnek is. A háztartási könyvek tanúsága szerint azonban a munkásháztartások kiadásainak főleg az az összege nőtt meg, amely a családiház-építést, a ház- vagy a telekvásárlást foglalja magában. A bérszínvonal emelkedése mellett ebben szerepe van annak is, hogy a művelődésre és szórakozásra fordított kiadás valamelyest csökkent.

●

Ezek az adatok átlagos képet nyújtanak a munkás-

Vasá

— Mit csináljunk vas
nap délután? — ez a kér
sokszor elhangzik falun
városon egyaránt. A vi
kiek általában arra a m
állapodásra jutnak — s
elsősorban a kis helyekre v
natkozik —, hogy könn
azoknak, akik a városb
laknak! Pedig a városb
éppen úgy, mint a falva
ban gondot jelent a vasá
nap délutáni időtöltés hely
megválasztása.

Együtt a családd

A vasárnap legyen a cs
ládé!

Igen, de hogyan? Hisze
mindenkinek megvannak
maga kívánságai, igénye
Nem lehet arra kényszeríte
ni a nagymamát, hogy cuk
rászdába menjen, vagy
fiatal leányt, hogy a temp
lomba vonuljon. A családf
is gyakran érvel azzal, hog
egész héten dolgozott, mi
kor legyen a barátaival, h
nem vasárnap délután?
háziasszony pedig, nagyo
sok családban éppen ezt a
időt választja az elmarad
háztartási munkák végzés
re. Hány helyen zúg a po
szívó, mosnak, varrnak, szek
rényt rendeznek!

Ilyen körülmények közöt
a jó és bőséges vasárna

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Stefániay Edit
DÉLMAGYARORSZÁG

1964 DEC 25

1021

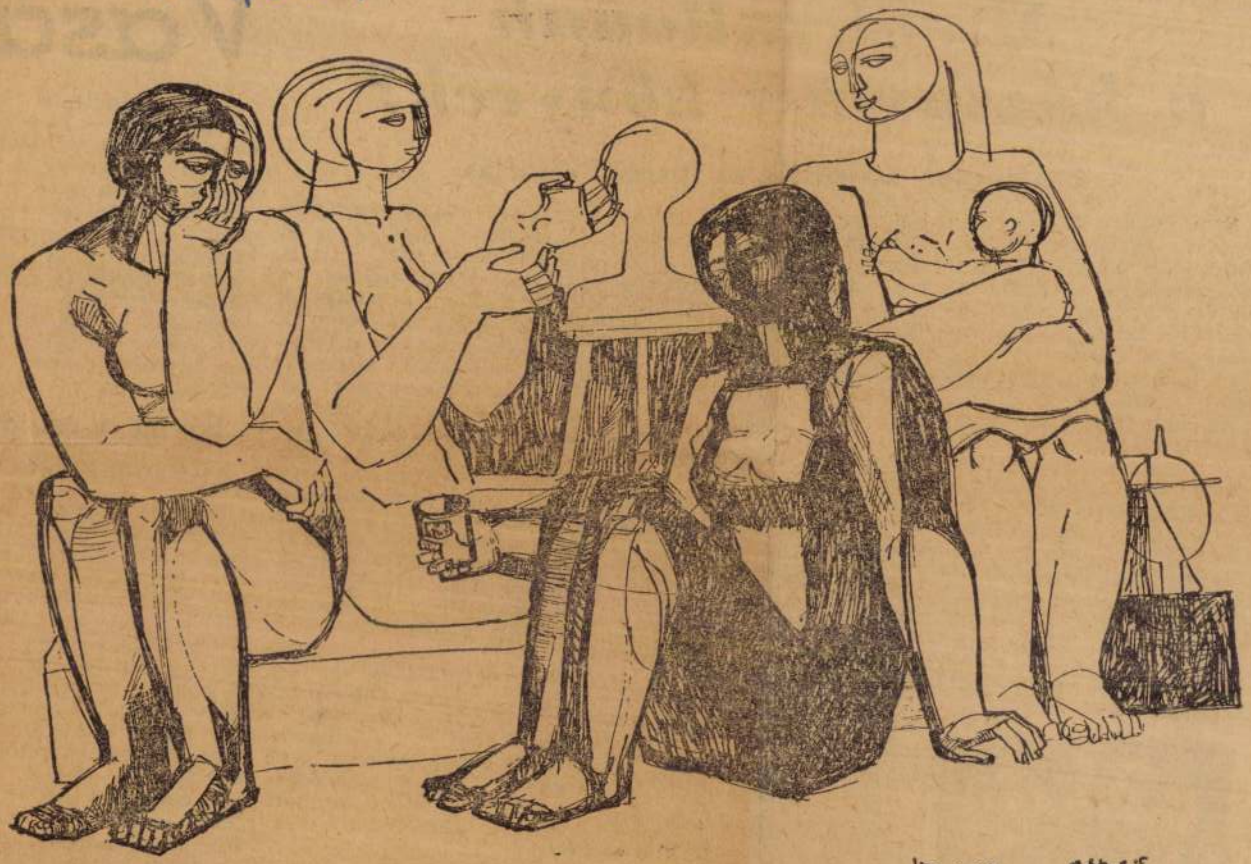

STEFÁNIAY EDIT

VIGASZ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PETŐFI NÉPE

1965 NOV 30

Stefániai Edit

— **Vitát rendeznek a** Művészklubban ma este 7 órakor Stefániay Edit zománckép-bemutatójáról.

Évfordulók

140 éve, 1825. november 3-tól számítják a Magyar Tudományos Akadémia alapítását. Az országgyűlés kerületi ülésén, Pozsonyban, Felsőbüki Nagy Pál egy tudós társaság megalakítását sürgette. Széchenyi István példája nyomán számos jelenlevő is felajánlotta anyagi hozzájárulását. 1827-ben törvényt hoztak létesítésére. Évekig húzódó tervezés után, az intézmény valójában csak 1831-ben alakult meg. Az Akadémia — több mint egy évszázadon át — a konzervatív szemlélet terjesztője volt és a széles néprétegektől távolálló kultúrpolitikát folytatott. Tagjai — a tudomány egyes kiváló képviselőin kívül — sok esetben az élettől elszakadt tudósok voltak, akik gyakran ellenszenvvel fogadták az új gondolatokat, a haladó eszméket. A felszabadulás után, különösen az 1949. évi újjászerveződése után, kibővült az Akadémia tevékenységi köre, szervezete gyökeresen megváltozott. Az ország szellemi életének fejlesztése és a tudományos kapcsolatok nemzetközi építése mellett, a szervezetéhez kapcsolódó kutatóintézetek kiterjedt hálózata révén gyakorlati módon közreműködik a tudomány irányításában és a termelés lendületes elősegítésével tevékenyen részt vesz a szocializmus építésében.

... az elvek.

A járási átlag

Fricska Margit, a jár
bizottság titkára a járás
hajtó bizottság tapa
így foglalta össze:

— A császártöltési
szövetkezetek adottsága
rási átlag felett vanna
van lehetőség az eddigi
kal jobb eredmények e
Az egyik fő gond az any
tönzőkön kívül, ami ez
szefügg, a szövetkezeti
rácia következetes érv
lésének hiánya. A kü
bizottságok, például az
őrző bizottságok működ
mális, a háztáji bizott
még meg sem alakított
vítani kell a küldött, v
a közgyűlések szín
Mindebben nagy szerep
a kommunistáknak. A
goknak ismerniök kell
dálkodással kapcsolatos
ket, a főbb állásfogla
egyes kérdésekben és ez
dákkal való beszélgetés
el is kell mondaniok,
közvetlen, rendszeres ka
a pártonkívüliekkel, ez a
fontos dolog. A termelő
kezet vezetői pedig a kü
közgyűlések előtt beszélg
el a tagokkal azokról a
sekről, amelyek majd n
den szerepelnek, hogy el
jékozódjanak esetleges

RÉZMESÉK ● ZOMÁNCKÖLTEMÉNYEK

Nem könnyű választani a rézmesék és zománcköltemények faláról

Nem láttam a személyi igazolványát Stefániay Editnek – azaz bocsánat, asszonynevét sem tudom, ami az igazolványában szerepel – nem tudom, mi olvasható a foglalkozás rovatában. Képzőművész? – túl általános. Szobrász? – valójában inkább szakképzettsége miatt az, mint jelent tevékenységében. (Bár még ez sem pontos, hiszen valójában Edit érettségizett vegyésztechnikus és az Iparművészeti Főiskolán, ahol abban a szerencsében volt része, hogy Borsos Miklós növendéke lehetett – díszítőszobrász diplomát szerzett.) Félrevezető lenne, ha zománcművesnek nevezné önmagát, hiszen hivatása nem szakma, hanem művészet. Stefániay Edit: a tűzzománc művésze. S ha ilyen megnevezés nem szerepel a bejegyzett foglalkozások kötetnyi névsorában – elégedjünk meg azzal, hogy létezik.

– Hogyan lesz valaki a zománc művésze?

– Nagy agyagkoloncokkal dolgozó szobrász számára kell valamiféle kiegészítő „sportág", valami pihentető, gyönyörködtető hobby. Számomra pedig a legnagyobb gyönyörűség – még a vitorlázásnál is nagyobb – mindig a munka volt. Így találtam meg a munkában a hobbym. Tulajdonképpen már a diplomamunkámon is alkalmaztam zománcot – egy mükő térplasztika díszítőelemeként – de később a körülményeim (albérlet, betegség), egyre inkább rászorítottak a kisebb formák művészetére. Nem szeretnék lemondani szobrászálmaimról, de egyelőre elég feladatot ad a zománc.

Alighanem több millióan láttuk Stefániay Edit kiállítását, de igazi sejtelmet művészetéről, sajnos, csak azok szereztek, akik eleven valóságában – tehát színeiben – látták a Derkovits-teremben idén megrendezett kiállítását. Mert a zománcművészet alkotásai egyszerre plasztikusak és színesek, s a legkülönösebb bennük talán a formákat eleven élettel megtöltő fémes-üveges csillogás.

Hogyan éri ezt el a művész? Edit nagy szenvedéllyel, de még a riporter számára is alig követhető pergő szakszerűséggel beszél róla. Hogyan készíti el papíron a maga apróbb mozdulatvázlatait, hogyan bontja fel a nagyobb kompozíciókat, a vágást is feltüntető részekre, amikor a kartont elkészíti. Miért használ, a rendelkezésére álló kemence méretei szabta lehetőségek szerint, maximum 10×10 cm-es rézlemezeket. Mi a jelentősége a rézlemezek vastagságának, pontosabban 0,3–0,6 mm-es vékonyságának. Hogyan alakítja ki az áttetsző mázban rajztollal a figurát...

Zománcművészetének saját technológiáját Stefániay Edit voltaképpen maga kísérletezte ki. A diploma megszerzését követő szegedi években, majd a kecskeméti művésztelepen töltött hónapok alatt, egykori vegyészismereteit és vadonatúj művészszenvedélyét egyesítve tanulmányozta a zománcipari művek gyárrészlegeinek laboratóriumában az anyagokat. Kutatók segítségével és magányosan, sokszor műszakokon, éjszakába nyúló estéken át. A vasra alkalmazott fedőzománccal kezdettől elégedetlen volt, a rézen pedig a „bevált" anyagok nem hatottak. A maradék kerámiamázak között talált rá, szinte véletlenül arra az anyagra, amelyből aztán nem első, de talán tizedik nekifutásnál megszületett a kétszer égetett transzparens (áttetsző) mázak felhasználásának azóta is egyre finomított módszere. A kétszeri égetés az a szakmai titok – amit egyébként Stefániay Edit minden érdeklődő szakembernek és laikusnak elmond –, ami lehetővé teszi, hogy képein ne csak a festék csillogtassa a színeket, de feloldódva kiragyogjanak a réz természetes oxidjai is.

Gyönyörködöm a tenyérnyi lemezekben és az érdekes összhatást alkotó nagyobb kompozíciókban, a tarka zománc testvéri közelségében még elegánsabb patinázott rézdomborításokban. Mintha egy különös meseviláq mosolyogna le a falakról. Hogyan kell szeretni a mesét annak, aki így látja a világot!

– A mesét és a természetet. Első pillanatra talán meglepő, de minden egyes munkámnál konkrét valóságélményből indulok ki. A férjem nagy természetjáró, vele szoktam böngészni, figyelni az erdőt. Az őszi leveleket megörökítő kompozícióhoz egész halom levélmetszetet készítettem. A növényi ornamentikához nem elég szeretni, ismerni is kell a természetet. A kis baglyok élménye kedvenc szórakozóhelyünkről, az állatkertből költözött a zománcokra. A népművészet számomra diákfejjel még holt ismeretanyag volt, élménnyé akkor lett, mikor Szegeden, Kecskeméten lehetőségem nyílott arra, hogy eljárjak a falvakba, magam gyűjtsek, necsak régi cserepeket, hímzéseket, de a népi építészet, ornamentika látványát is. Ami pedig a mesét illeti, gyerekkoromtól szerelmese vagyok a görög mitológiának. Cox görög regéitől egyenes út vezetett az Iliász és Odüsszeia élményéhez. Mindez, remélem, ugyanúgy benne van a zománcaimban, mint saját életem. A Hajóra várók, a családtól külön kényszerülő magányos ember várakozása, a Félelem napjai – egy idegörlő betegség, a Fiam pedig – talán mondanom sem kell – az anyaság élménye...

Nincs két egyforma zománca. A monotóniától való irtózás, az alkotás gyönyörűsége a biztosíték, hogy az elért eredmények nem merevednek rutinná, hogy egy felfelé ívelő művészpálya szemet gyönyörködtető állomásának tanúi vagyunk.

Földes Anna

Groteszk triptichon a Kékszakállúról

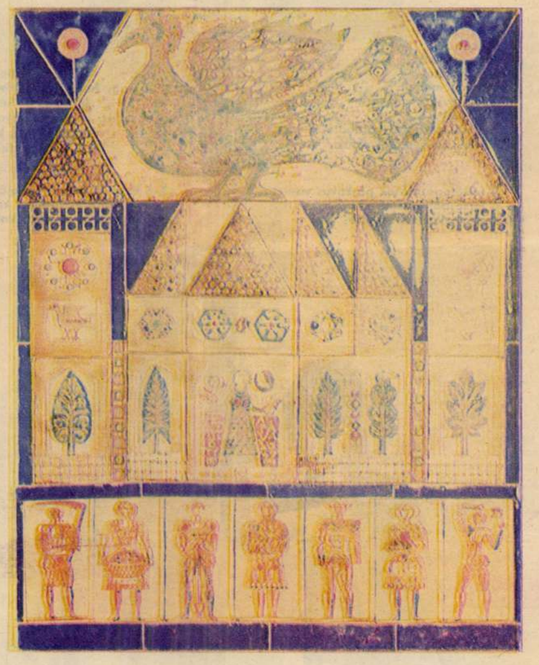

Fölszállott a páva

NÁDOR ILONA FELVÉTELEI

ISKOLÁSOKNAK

Bőrből,
vagy szövetből
elkészíthető
mindkét modell.
A lumberjackos kosztüm
késő ősszel
és kora tavasszal hordható.
Hat-kilencéves lányoknak

Ballonból,
vagy habszivacs szövetből
készült,
igen egyszerű kabát kislányoknak
és habszivacs kabát
10–14 éves fiúknak

A felsőtagozatosok praktikus viselete
a jerseyből készült ruha,
vagy mellényes együttes

3–5 éves kislányoknak ajánljuk
ezt a gyapjúszövetből készült
duplasoros gombolású kabátot

Fehérvászonra fehérhímzés – ilyen a legősibb mintadarab. Párját ritkító finom elegancia. Aztán az idők során színezni kezdték az asztalabroszokat, konyharuhákat, zsebkendőket. A pasztellszínek mellett e kézimunkák báját a virágkoszorúk, madárák, szívek, drapériák és kismadarak elhelyezése adja. S ezeket a mintákat Ilon néni készíti.

Muszájból született ez a „találmány", mint általában az igazi találmányok is. Mivel Ilon néni nem tudott rajzolni, vékony rézlemezkékből hajtogatott virágokat, leveleket, mindenféle mintákat és beleszurkálta őket egy puha fenyőlemezbe. Na, kész lett volna a drukkolóforma. Csakhogy ehhez festék is kell. Addig kísérletezett, ügyeskedett, amíg olyan kékfestéket nem sikerült előállítania, amely mutatja a kivarrandó mintát, de nem maszatolódik szét a fehér vásznon.

Ma a turai asszonyok szászai varrják, hímezik Ilon néni mintáit: szereznek örömet vele a szép kézimunkák kedvelőinek itthon és külföldi országokban. És persze, rendszeres jövedelmet önmaguknak a háziipari szövetkezetben.

Szebelkó Erzsébet

A varráshoz bizony négy szem kell már...

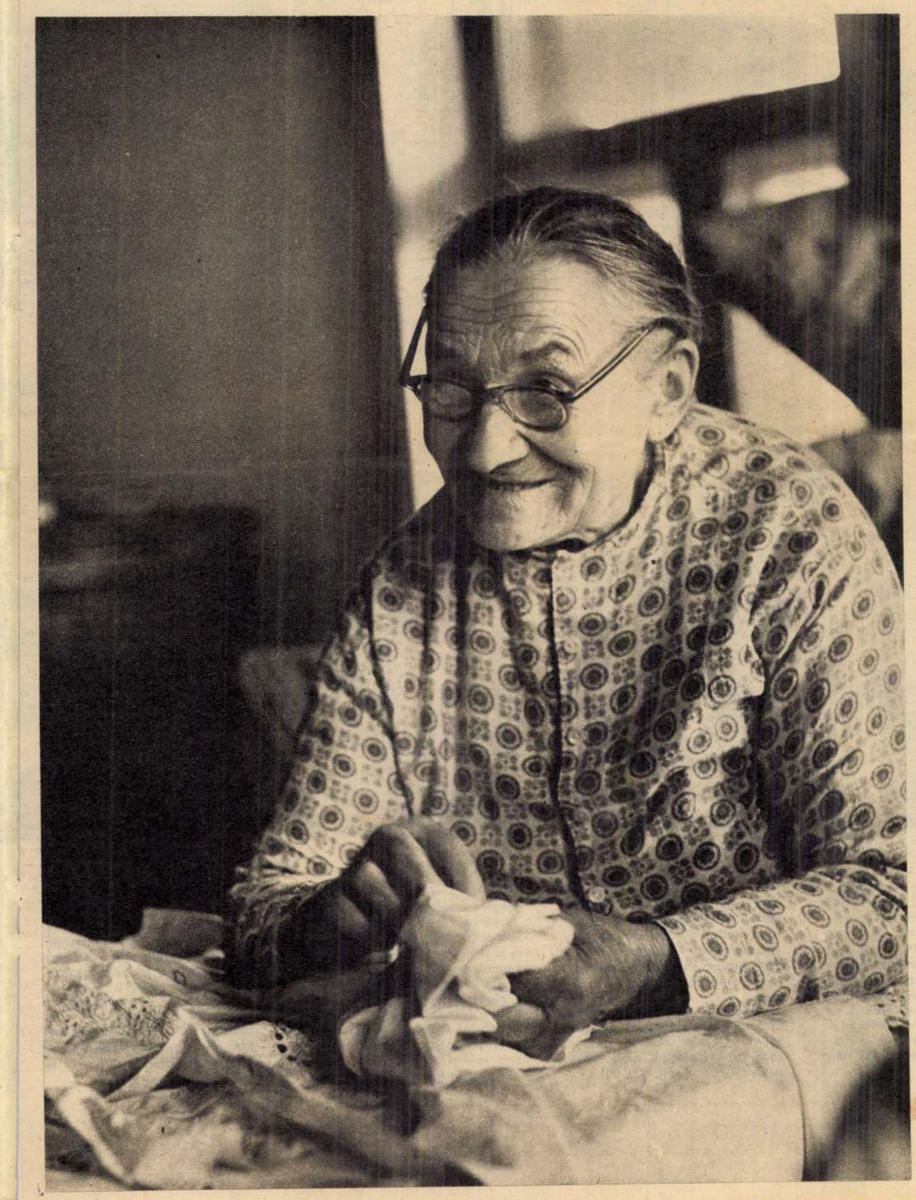

teszem

Egy házaspárral találkoztam nemrégiben. Házat építenek: lebontották a nádfedeles régit. Már félig tető alatt is áll az új, többszobás, utcai frontos, kőlépcsős, verandás ház. Világos, egészséges lakás lesz ez, fürdőszobával és a konyhában is vízvezetékkel. Ők már a jövőnek építkeznek, s a jövő faluja másmilyen lesz, mint a nádtetős világ volt.

— Nem akarom, hogy a gyerekem kunyhóban nőjjön fel, mint ahogy én nőttem a nyolc testvéremmel.

Negyven év körüli ember a ház gazdája, ő mondta ezeket.

Nyilván nagyon szereti azt a szőkehajú, kedves kislányt, aki ott játszadozik a téglahalmok, gerenda barikádok között az udvaron. Ez a gyerek még nem tud semmit a tulajdon értékéről, rangot adó szerepéről, szüleinek iparkodását sem mérlegeli, amiért az ő kénye-kedvéért így hajtják-üzik magukat.

Mert a szülői szeretet nem mérlegel, a szülői szeretet önzetlen.

Ki hinné, hogy olyan jól megfér együtt, egy szívben a gonoszsággal.

Ez a házépítő ember 75—80 éves rokonainak a feje felől bontotta el az épületet, hogy új környezetben nevelhesse fel a saját gyerekét. Mert ő tudja, mi az — tizedmagával együttlakni földpadlójú kunyhóban, ahol mindig attól kell tartani, hogy egy kiadós esőtől, havazástól nyakukba szakad a mestergerenda padlással és tetővel együtt. Tudja, hogyan válik csirizes ragaccsá a liszt, penészessé a háromnapos kenyér a talajvíztől átitatott falak között. Tudja, hogy az ilyen lakások mélyén terem a sápkór, a tbc.

Szerető, gondos szülő.

A két öreget — megfelelő bírósági ítélet után — karhatalommal kilakoltatta egy olyan földes, vizes, összeomolni kész kunyhóba, amilyenben ő nőtt fel a testvéreivel. Hogy már amúgyse lenne sok idejük hátra? Nem olyan megátalkodott ember ő, hogy bárkinek a halálát lesse! A házépítéssel pedig nem várhat. Növekszik a gyerek.

A gyerek persze látta az öregek kiűzetését. Bár még nem tudta, hogy ez az ő érdekében történt — annyit megjegyzett az egészből, hogy az öregekkel így kell bánni.

Így kell elbánni.

Sz. E.

„KORLÁT, LÉPCSŐ, UTCA"

„TÉLI TÁJ"

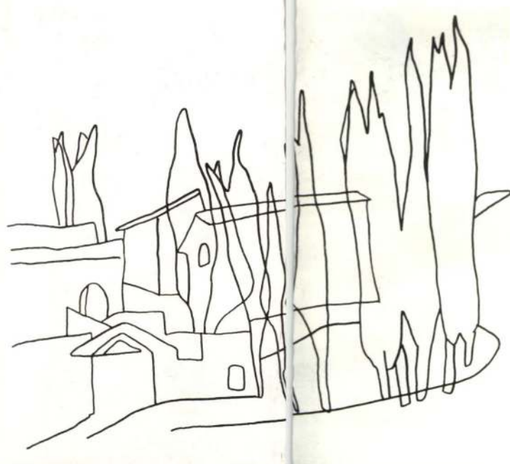

„RÓMA"

„MOSZKVA"

Életrajzi adatok:

Csepelen születtem. Középiskolámat Nagyenyeden végeztem. 1940-ben Budapesten a Szocialista Képzőművészcsoport esti iskoláján Szántó Piroska és Sugár Andor irányítása mellett kezdtem el festészeti és grafikai tanulmányaimat. 1943-tól Barta Éva kerámiaműhelyében tanultam a kerámiázást.

1945-ben felvettek a Képzőművészeti Főiskola festőszakára, ahol vezető tanáraim Szőnyi István, továbbá Barcsay Jenő és Pátzay Pál mesterek voltak. Főiskolai tanulmányaim során részt vettem az „Európai Iskola" kiállításain.

1956 óta a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja vagyok. 1957-ben kiállítottam a Tavaszi Tárlaton, majd részt vettem a Női Képzőművészek Nemzetközi Tárlatán, a II. kerületi képzőművészek kollektív kiállításainak rendszeres résztvevője vagyok. Külföldi útjaimon szerzett élmények késztettek arra, hogy művészi problémáimat a kerámia eszközeivel is megfogalmazzam.

„ABLAK"

STARK ANNA

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLITÁSA 1987. OKTÓBER 2-22. A VIGADÓ GALÉRIÁBAN

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG MŰVÉSZETI ALAPJÁNAK KIÁLLITÓTERMÉBEN

„PROMETHEUSZ"

Navigare necesse est… ezzel a régi hajós
művészi munkássága. Festeni kell, rajzoln
Ez a leküzdhetetlen belső parancs készteti
eszközeit keresse, váltogassa. Mert önmag
meg is találja eszmékben és alkotásokban.
készteti, festményei és rajzai gyakran gyen
túl is lép a jelenségek megjelenésén, és a
síti valós motívumait, a tárgyakat s minden
s ugyanakkor extenzív humanizmus. Inte
mert kiáradó, mindnyájunkért való aktivitá

Ahhoz képest, hogy mennyit tanult, menn
mint festő, úgy is mint keramikus, elég ké
valljuk be, ez a mi hibánk is, akik ismertü
életveszélyes szerénységét. A Szocialista K
kolájából indult, ahol megszerezhette a m
kat. A háború alatt fiatal lány létére komoly
segítésére, mentésére. Ezalatt Barta Éva ke
séget, majd a felszabadulás után a főiskolá
Pátzay Pál voltak mesterei. Ekkoriban már

Ez a bemutatkozása sok kvalitása mellett h
vényei iránt részvételével tanúsított. Munk
is hűségét tanúsítja, hogy útiemlékeiről m
Aranyló hagymakupolák, a kékben dereng
megfogalmazást nyert munkáiban és mind
lapjai olyan dekoratívak, amilyet a sajátos
edényei pedig világszép piros fényükkel tü
A rajzai rajzok, a festményei festmények,
ban nem baj, ha eredményes –, de éppen
olajjal, papírra krétával vagy pasztellel is k

Érett művészt mutatunk itt be, akire már ke
oldalú, érzékeny művész, akinek ami a szí
alakulva, művészetté szublimálva.

Hisszük, hogy ez a kései, de nem elkésett
is: a művészet mindenkié. Csak gazdagodh

Iszóval jellemezhető leginkább Stark Anna
kell, korongolni, modellálni, mázazni kell.
ora ifjúságától kezdve, hogy az önkifejezés
t a világgal való összefüggésében keresi, s
Minden, ami megragadja képzeletét, képre
éd lírával átköltött valóságot sugallnak. De
alóság fölé emelkedik azáltal, hogy átlelke-
átjár és megemel egy különlegesen intenzív
zív mert erősen bensőséges, és extenzív,
á lesz.

it dolgozott s kis részben kiállított, úgy is
n került sor gyűjteményes kiállítására. Ám
munkáit, képességeit s nem utolsósorban
pzőművészek Csoportjának esti munkásis-
terségbeli s nem kevésbé az eszmei alapo-
ockázatot vállalt barátainak és elvtársainak
ámiaműhelyében tanulta a kerámiamester-
került, ahol Szőnyi István, Barcsay Jenő és
szt vett az Európai Iskola kiállításain.

ségét is dicséri, amelyet kerületünk rendez-
mindig a legjobbak közé számítottak, s az
ndenkor a művészet nyelvén szólalt meg.
Adria-vidék, a kimeríthetetlen Itália mind
anyaghíven. Ez azt jelenti, hogy kerámia-
csak rá jellemző rajz és színes máz diktál,
nek ki a mai iparművészet dömpingjéből.
gyis nincs keverés-kaparás – ami önmagá-
ogy hagyományos módszerekkel vászonra
pes mait, sajátost, modernet nyújtani.

és azt mondani: tehetséges. Stark Anna sok-
én áthalad, az ujja hegyén jön ki átélve, át-

iállítás bizonyít, hiszen világnézete szerint
t, aki befogadja.

Oelmacher Anna

„SIENAI"

„POČITELJ"

STARK ANNA

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLITÁSA A VIGADÓ GALÉRIÁBAN

1987. OKTÓBER 2-22.

ma